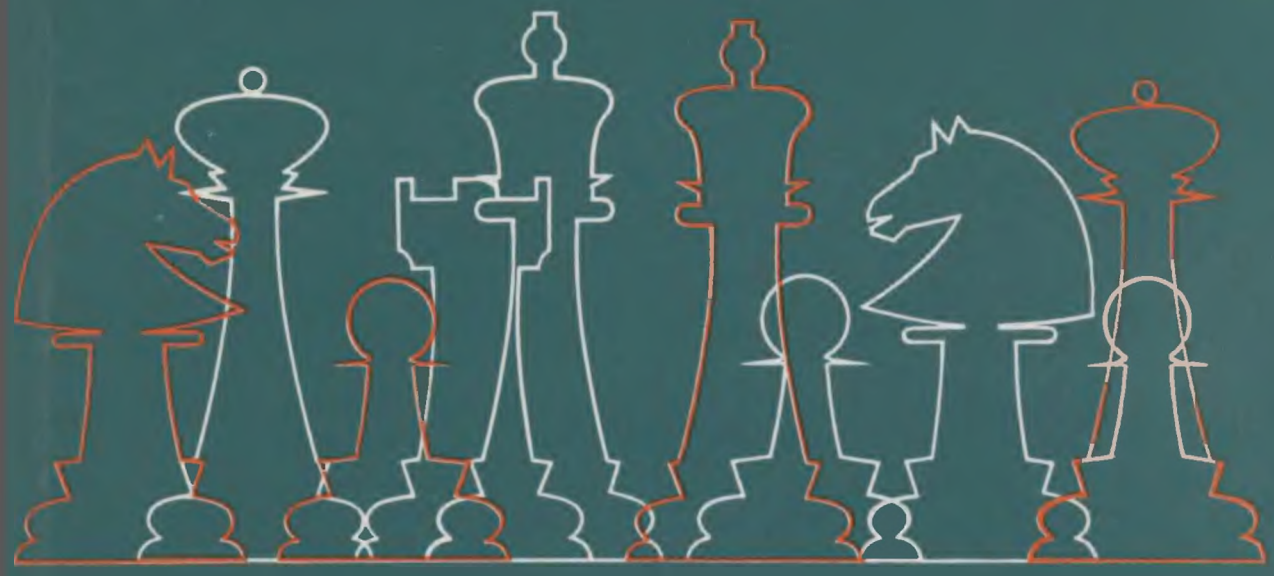

A

1. R ⌟ 1. e4, 1. d4
1. d4 R ⌟ 1... d5, 1... ♘f6
1. d4 ♘f6 2. R ⌟ 2. c4
1. d4 ♘f6 2. c4 R ⌟ 2... e6, 2... g6

enciklopedija šahovskih otvaranja
энциклопедия шахматных дебютов
encyclopedia of chess openings
enzyklopädie der schach-eröffnungen
encyclopedie des ouvertures d'echecs
enciclopedia de aperturas de ajedrez
enciclopedia delle aperture negli scacchi
encyklopedi över spelöppningar i schack

šahovski informator beograd

V ENCIKLOPEDIJA ŠAHOVSKIH OTVARANJA V
V ЭНЦИКЛОПЕДИЯ ШАХМАТНЫХ ДЕБЮТОВ V
V ENCYCLOPEDIA OF CHESS OPENINGS V
V ENZYKLOPÄDIE DER SCHACH-ERÖFFNUNGEN V
V ENCYCLOPEDIE DES OUVERTURES D'ECHECS V
V ENCICLOPEDIA DE APERTURAS DE AJEDREZ V
V ENCICLOPEDIA DELLE APERTURE NEGLI SCACCHI V
V ENCYKLOPEDI ÖVER SPELÖPPNINGAR I SCHACK V

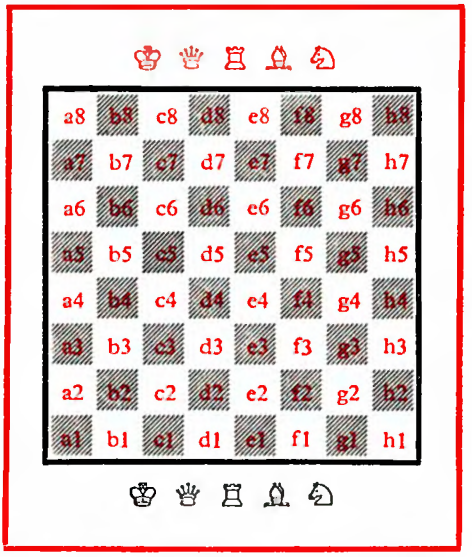

ŠAHOVSKI INFORMATOR • ШАХМАТНЫЙ ИНФОРМАТОР • CHESS INFORMANT • SCHACH-INFORMATOR • INFORMATEUR D'ECHECS • INFORMADOR AJEDRECISTICO • INFORMATORE SCACCHISTICO • SCHACK-INFORMATOR

☆

FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE
FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE
FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE • FIDE

SISTEM ZNAKOVA • СИСТЕМА ЗНАКОВ • CODE SYSTEM • ZEICHENERKLÄRUNG • SYSTEME DE SIGNES • SISTEMA DE SIGNOS • SPIEGAZIONE DEI SIGNI • TECKENFÖRKLARING

⩲ beli stoji nešto bolje • белые стоят немного лучше • white stands slightly better • weiss steht etwas besser • les blancs ont jeu un peu meilleur • el blanco está algo mejor • il bianco sta un po' meglio • vit står något bättre

⩱ crni stoji nešto bolje • черные стоят немного лучше • black stands slightly better • schwarz steht etwas besser • les noirs ont jeu un peu meilleur • el negro está algo mejor • il nero sta un po' meglio • svart står något bättre

± beli stoji bolje • белые стоят лучше • white has the upper hand • weiss steht besser • les blancs ont le meilleur jeu • el blanco está mejor • il bianco sta meglio • vit står bättre

∓ crni stoji bolje • черные стоят лучше • black has the upper hand • schwarz steht besser • les noirs ont le meilleur jeu • el negro está mejor • il nero sta meglio • svart står bättre

+− beli ima odlučujuću prednost • белые имеют решающее преимущество • white has a decisive advantage • weiss hat entscheidenden vorteil • les blancs ont un avantage décisif • el blanco tiene una ventaja decisiva • il bianco é in vantaggio decisivo • vit har avgörande fördel

−+ crni ima odlučujuću prednost • черные имеют решающее преимущество • black has a decisive advantage • schwarz hat entscheidenden vorteil • les noirs ont un avantage décisif • el negro tiene una ventaja decisiva • il nero é in vantaggio decisivo • svart har avgörande fördel

= igra je jednaka • игра равна • the game is even • das spiel ist ausgeglichen • le jeu est égal • el juego está equilibrado • gioco pari • lika spel

∞ igra je neizvesna • неясная позиция • the position is unclear • das spiel ist unklar • le jeu est incertain • la posicion no es clara • gioco poco chiaro • ställningen är oklar

⩯ sa kompenzacijom za materijalnu prednost protivnika • компенсация за материально преимущество противника • with compesation for the material • mit kompesation für das material • avec compensation pour matérriel • con compensatión por el material • con compenso per il vantaggio materiale avversario • med kompensation för underlägsenhet materialet

⟳ preimućstvo u razvoju • преимущество в развитии • development advantage • entwicklungsvorsprung • avance de développement • ventaja de desarrollo • vantaggio di sviluppo • utvecklingsförsprång

○ vlada većim prostranstvom • контролируя большое пространство • greater board room • beherrscht mehr raum • grand avantage d'espace • ventaja de ejpacio • maggior vantaggio spaziale • terrängfördel

→ sa napadom • с атакой • with attack • mit angriff • avec attaque • con ataque • con attacco • med angrepp

↑ sa inicijativom • с инициативой • with initiative • mit initiative • avec initiative • con iniciative • con iniziativa • med initiativ

⇆ sa kontraigrom • с контригрой • with counter-play • mit gegenspiel • avec contre-jeu • con contra-ataque • con controgioco • med motspel

⊙ iznudnica • цуг цванг • zug zwang • zugzwang • zug zwang • zug zvang • dragtvång

mat • мат • mate • matt • mat • mate • matto • matt

! vrlo dobar potez • очень хороший ход • a very good move • ein sehr guter zug • un tres bon coup • jugada muy buena • buona mossa • ett bra drag

!! odličan potez • отличный ход • an excellent move • ein ausgezeichneter zug • un excellent coup • jugada excelente • mossa ottima • ett utmärkt drag

? slab potez • плохой ход • a mistake • ein schwacher zug • un coup faible • mala jugada • mossa debole • ett dåligt drag

??	gruba greška • грубая ошибка • a blunder • ein grober fehler • une grave erreur • gran error • grave errore • ett grovt fel
!?	potez zaslužuje pažnju • ход, заслуживающий внимания • a move deserving attention • ein beachtenswerter zug • un coup qui mérite l'attention • jugada que merece atención • mossa degna di considerazione • ett drag som förtjönar uppmärksamhet
?!	potez sumnjive vrednosti • ход, имеющий сомнительную ценность • a dubious move • ein zug von zweifelhaftem wert • un coup d'une valeur douteuse • jugada de dudoso valor • mossa dubbia • ett tvivelaktigt drag
△	sa idejom... • с идеей... • with the idea... • mit der idee... • avec l'idée... • con idea...: • con l'idea.... • med idén...
□	jedini potez • единственный ход • only move • einziger zug • le seul coup • unica jugada • unica mossa • enda draget
⌓	bolje je • лучше было бы • better is • besser ist • est meilleur • es mejor • e' meglio • bättre är

♔ ♕ ♖ ♗ ♘

↔	linija • линия • file • linie • colonne • linea • fila • linje
⟋	dijagonala • диагональ • diagonals • diagonale • diagonales • diagonales • diagonali • diagonaler
⊞	centar • центр • centre • zentrum • centre • centro • centro • centrum
»	kraljevo krilo • королевский фланг • king's side • königsflügel • aile roi • flanco de rey • lato di R • kungsflygen
«	damino krilo • ферзевый фланг • queen's side • damenflügel • aile dame • flanco de dama • lato di D • damflygeln
×	slaba tačka • слабый пункт • weak point • schwacher punkt • point faible • punto débil • punto debole • svaghet
⊥	završnica • эндшпиль • ending • endspiel • finale • final • finale • slutspel
⧉	lovački par • преимущество двух слонов • pair of bishops • läuferpaar • une paire de fous • par de alfiles • la coppia degli alfieri • lópar par

♔ ♕ ♖ ♗ ♘

(ch)	šampionat • чемпионат • championship • meisterschaft • championnat • campeonato • campionato • masterskap
(izt)	međuzonski turnir • межзональный турнир • interzonal tournament • interzonen-turnier • tornoi interzonal • torneo interzonal • torneo interzonale • interzonturnering
(ct)	turnir kandidata • турнир претендентов • candidates' tournament • kandidaten-turnier • tornoi de candidats • torneo de candidatos • torneo dei candidati • kandidatturnering
(m)	meč • матч • match • match • match • encuentro • match • match
(ol)	olimpijada • олимпиада • olympiad • olympiade • l'olympiade • olimpiada • l'olimpiade • olympiad
corr.	dopisna partija • партия по переписке • correspondence game • fernpartie • partie par correspondence • partida por correspondencia • la partita per corrispondenza • korrespondensparti
7/113, 8/241..	šahovski informator • шахматный информатор • chess informant • schach-informator • informateur d'echecs • informador ajedrecistico • informatore scacchistico • schack-informator
R	razni potezi • разные ходы • various moves • verschiedene züge • differents coups • diferentes movidas • mosse varie • olika drag
L.	sa • с • with • mit • avec • con • con • med
⌋	bez • без • without • ohne • sans • sin • senza • utan
ll	itd • и.т.д. • etc • usw • etc • etc • ecc • o.s.v.
—	vidi • смотри • see • siehe • voir • ved • vedi • se

ENCIKLOPEDIJA ŠAHOVSKIH OTVARANJA U 5 TOMOVA
ЭНЦИКЛОПЕДИЯ ШАХМАТНЫХ ДЕБЮТОВ В 5 ТОМАХ
ENCYCLOPEDIA OF CHESS OPENINGS IN 5 VOLUMES
ENZYKLOPÄDIE DER SCHACH-ERÖFFNUNGEN IN 5 BÄNDEN
ENCYCLOPEDIE DES OUVERTURES D'ECHECS EN 5 TOMES
ENCICLOPEDIA DE APERTURAS DE AJEDREZ EN 5 TOMES
ENCICLOPEDIA DELLE APERTURE NEGLI SCACCHI IN 5 VOLUMI
ENCYKLOPEDI ÖVER SPELÖPPNINGAR I SCHACK I 5 DELAR

A — 1. R ⌟ 1. e4, 1. d4 — **V**
— 1. d4 R ⌟ 1... d5, 1... ♘f6
— 1. d4 ♘f6 2. R ⌟ 2. c4
— 1. d4 ♘f6 2. c4 R ⌟ 2... e6, 2... g6

B — 1. e4 R ⌟ 1... c5, 1... e6, 1... e5 — **II**
— 1. e4 c5

C — 1. e4 e6 — **I**
— 1. e4 e5

D — 1. d4 ♘f6 2. c4 e6 — **III**
— 1. d4 ♘f6 2. c4 g6 ⌟ d7–d5

E — 1. d4 ♘f6 2. c4 e6 — **IV**
— 1. d4 ♘f6 2. c4 g6 ⌟ d7–d5

© Copyright by Šahovski Informator

V ENCIKLOPEDIJA ŠAHOVSKIH OTVARANJA V
V ЭНЦИКЛОПЕДИЯ ШАХМАТНЫХ ДЕБЮТОВ V
V ENCYCLOPEDIA OF CHESS OPENINGS V
V ENZYKLOPÄDIE DER SCHACH-ERÖFFNUNGEN V
V ENCYCLOPEDIE DES OUVERTURES D'ECHECS V
V ENCICLOPEDIA DE APERTURAS DE AJEDREZ V
V ENCICLOPEDIA DELLE APERTURE NEGLI SCACCHI V
V ENCYKLOPEDI ÖVER SPELÖPPNINGAR I SCHACK V

A

— 1. R ⌟ 1. e4, 1. d4
— 1. d4 R ⌟ 1... d5, 1... ♘f6
— 1. d4 ♘f6 2. R ⌟ 2. c4
— 1. d4 ♘f6 2. c4 R ⌟ 2... e6, 2... g6

BEOGRAD 1979

© Copyright 1979 by Chess Informant
Beograd — Jugoslavija

Autori sistema enciklopedije • Авторы система энциклопедии • The Inventors of the Encyclopedia Systems • Die Autoren des Systems der Enzyklopädie der Schach-Eröffnungen • Les auteurs des systemes de l'encyclopédie • Autores del sistema enciclopedico • Autori dei sistemi esposti nell' Enciclopedia • Författarna till Encyklopediens system

A. Matanović, B. Rabar, M. Molerović

Odgovorni urednik • Главный редактор • Editor-in-chief • Chefredakteur • Rédacteur responsable • Redactor en jefe • Redattore Capo • Ansvarig utgivare

Aleksandar Matanović

Autor klasifikacije • Автор классификации • Author of the classification • Urheber der Klassifizierung • Auteur de la classification • Autor de la Clasificación • Autore della classificazione • Klassifikationsförfattare

Braslav Rabar

Zamenik odgovornog urednika • Заместитель главного редактора • Assistant of the Editor-in-chief • Assistent des Chefredakteurs • Assistant du Rédacteur en Chef • Vice-Redactor • Vice Redattore • Vice Chefredaktör

Dragan Ugrinović

Redakcija • Редакционная коллегия • Editorial board • Redaktion • Collège de rédaction • Colegio de redacción • Collegio Redazionale • Redaktion

Božić Aleksandar, Cvetković Srđan, Judovič Mihail, Krnić Zdenko, Matanović Aleksandar, Molerović Milivoje, Parma Bruno, Ugrinović Dragan

Saradnici-recenzenti • Сотрудники-рецензенты • Assistants-reviewers • Mitarbeiter-Rezensenten • Collaborateurs-recenseurs • Colaboradores-recensionistas • Collaboratori-recensori • Medarbetare-recenscenter

V. Bagirov, V. Ciocaltea, M. Filip, A. Gipslis, E. Gufeld, Ž. Kajkamdžozov, S. Marjanović, N. Minev, J. Přibyl

Korice • Переплёт • Cover • Pärm • Couverture • Cubiertas • Copertina • Pärmar

Miloš Majstorović

Direktor edicije • Директор эдиции • Director of the edition • Herstellungsleiter • Directeur de l'edition • Director de la edicion • Direttore editoriale • Produktionschef

Milivoje Molerović

Izdavač • Издатель • Editor • Herausgeber • Editeur • Editorial • Editore • Utgivare

Centar za unapređivanje šaha

Beograd, 7 jula 30 P. Box 739

Printed in Yugoslavia

Štampa: Grafička radna organizacija »PROSVETA« Beograd, Đure Đakovića 21

AUTORI-SARADNICI • АВТОРЫ-СОТРУДНИКИ • AUTHORS-ASSISTANTS • AUTOREN-MITARBEITER • AUTEURS-COLLABORATEURS • AUTORES-COLABORADORES • AUTORI-COLLABORATORI • FÖRFATTARNA-MEDARBETARE

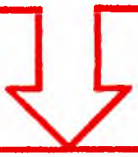

ABRAMOV LEV	(SSSR)
BAGIROV VLADIMIR	(SSSR)
BOTVINIK MIHAIL	(SSSR)
BYRNE ROBERT	(USA)
CIOCALTEA VICTOR	(Romania)
CVETKOVIĆ SRĐAN	(Jugoslavija)
EUWE MAX	(Nederland)
FILIP MIROSLAV	(ČSSR)
GELER EFIM	(SSSR)
GIPSLIS AJVAR	(SSSR)
GUFELD EDUARD	(SSSR)
HORT VLASTIMIL	(ČSSR)
IVKOV BORISLAV	(Jugoslavija)
JUDOVIČ MIHAIL	(SSSR)
KARPOV ANATOLIJ	(SSSR)
KEENE RAYMOND	(England)
KOTOV ALEKSANDAR	(SSSR)
KRNIĆ ZDENKO	(Jugoslavija)
LARSEN BENT	(Danmark)
MATANOVIĆ ALEKSANDAR	(Jugoslavija)
MEDNIS EDMAR	(USA)
MINEV NIKOLAJ	(Bulgaria)
O'KELLY ALBERIC	(Belgique)
PARMA BRUNO	(Jugoslavija)
PETROSJAN TIGRAN	(SSSR)
POLUGAJEVSKI LEV	(SSSR)
RAZUVAJEV JURIJ	(SSSR)
ROMANIŠIN OLEG	(SSSR)
SOKOLOV VLADIMIR	(Jugoslavija)
SUETIN ALEKSEJ	(SSSR)
TAJMANOV MARK	(SSSR)
TUKMAKOV VLADIMIR	(SSSR)
UGRINOVIĆ DRAGAN	(Jugoslavija)
UHLMANN WOLFGANG	(DDR)
WADE ROBERT	(England)

A SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A

A0 10

A1 **1. c4** 66

A2 **1. c4 e5** 120

A3 **1. c4 c5** 180

A4 **1. d4** 246

A SOMMAIRE • INDICE A

A CONTENTS • INHALT A

298 **1. d4 ♘f6 2. c4**

A5

350 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6**

A6

380 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3**

A7

404 **1. d4 f5**

A8

446 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2**

A9

A INDICE • INNEHÅLL A

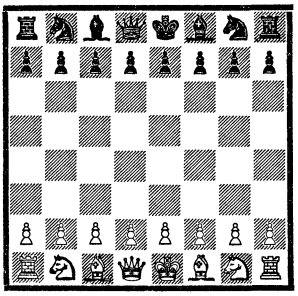

A0 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A0

A00

— 1. R ⌟ 1. g3, 1. b4, 1. b3, 1. f4, 1. ♘f3. 1. c4, 1. d4, 1. e4 — **Larsen** (1—5) 12

— **1. g3**

— **1. b4** — **Judovič** (6—20)

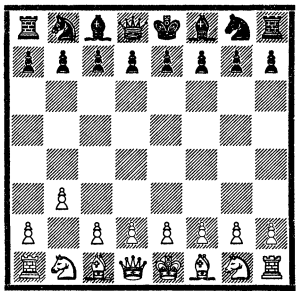

A01

1. b3 — **Larsen** 17

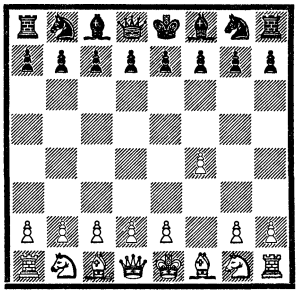

A02

1. f4 — **O'Kelly** 25

— 1... R ⌟ 1... d5

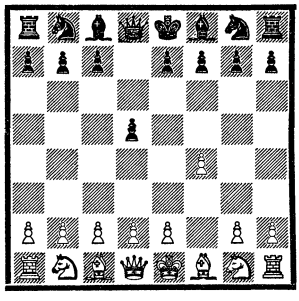

A03

1. f4 d5 — **Parma** 30

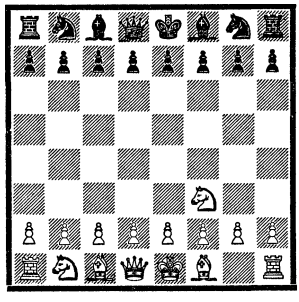

A04

1. ♘f3 — **Romanišin** 35

1... R ⌟ 1... ♘f6, 1... d5

A0 SOMMAIRE • INDICE A0

A0 CONTENTS • INHALT A0

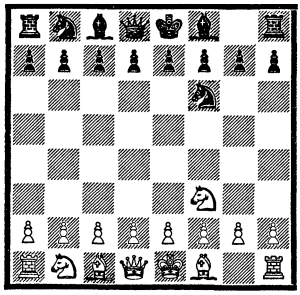

A05 1. ♘f3 ♘f6 **Romanišin** 40

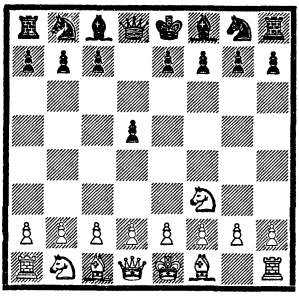

A06 1. ♘f3 d5 **Euwe** 44

— 2. R ⌟ 2. g3, 2. c4

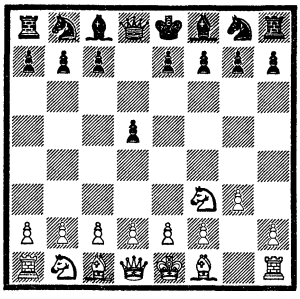

A07 1. ♘f3 d5 2. g3 **Suetin** 49

— 2... R ⌟ 2... c5

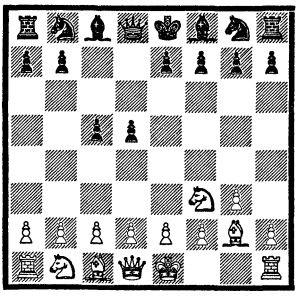

A08 1. ♘f3 d5 2. g3 c5 3. ♗g2 **Uhlmann** 55

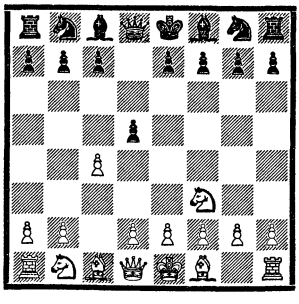

A09 1. ♘f3 d5 2. c4 **Suetin** 59

A0 INDICE • INNEHÅLL A0

A00

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	e3[1]	b3[2]	♗b2	♘f3[4]	♘e5	♘c6	d3	de4	♗d3	=
	e5	c5[3]	♘c6	e4	d6	bc6	♘f6	♘e4	♕a5[5]	
2	♘c3	♘f3[7]	d4	♘d4	♗g5[10]	♗f6	e3	♕h5	ed4	=
	c5[6]	♘c6[8]	cd4	♘f6[9]	e6	gf6	d5	♘d4	♗d7[11]	
3	. . .	e4[12]	♘e4	♘f3[14]	♘c3[15]	♗e2	d3	♗g5	0—0	=
	d5	de4	e5[13]	♘f6	♗g4	♘c6	♗b4	0—0	♗c3[16]	
4	. . .	. . .	♘ce2	♘g3	♘f3[18]	♗b5	♗a4	♗b3	♗e6	=
	. . .	d4	e5[17]	♗e6	f6	c6[19]	♘d7	♘c5	♘e6[20]	
5	d3	♘d2[22]	g3	♗g2	c3	♘gf3	0—0	♕c2	b3	∞
	d5[21]	e5	♘f6[23]	♘c6	a5	♗e7	0—0	b6	♗b7[24]	

1. g3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
6	. . .	♗g2	d3	♘d2	e4[28]	♘gf3	0—0	h3	ed5[29]	=
	d5[25]	c6[26]	♘f6	e5[27]	♗c5	♘bd7	0—0	♖e8	cd5[30]	
7	. . .	♗g2	e4[31]	♘e2	0—0	d4	♘d4	♘c3	♘db5	=
	g6	♗g7	e5	♘e7	0—0	ed4	d5	de4	♘a6[32]	
8	. . .	♗g2[33]	d3[35]	♘f3	0—0	c4	cd5	♘c3	e4	∞
	e5	d5[34]	c6[36]	♗d6	♘e7[37]	♗f5	cd5	♘bc6	d4[38]	
9	. . .	. . .	c4	♕a4	♕c4	♘f3	0—0	b3	♕c2	=
	. . .	. . .	dc4[39]	♗d7[40]	♗c6	♘d7	♗d6	♘b6	♘f6[41]	

1. b4[42]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
10	. . .	♗b2[44]	a3[45]	c4[46]	c5[47]	ab4	♗a1	e3[49]	♘c3	±
	c6[43]	♕b6	a5	ab4	♕c7	♖a1	♘f6[48]	g6	d5[50]	
11	. . .	♗b2	e3[51]	b5	c4[52]	♘f3[53]	d4	♗e2		∞
	f5	♘f6	e6	♗e7	0—0	d6[54]	♕e8	♘bd7[55]		
12	. . .	b5	♗b2	e3[57]	d4[58]	♘f3	c4	♘c3	ed4	=
	a5	♘f6[56]	d6	g6	♗g7	0—0	c5	cd4	♕c7[59]	
13	. . .	♗b2	b5[60]	e3[61]	♘f3[62]	c4	♗e2	0—0	a4	=
	e6	♘f6	b6	♗b7	♗e7[63]	0—0	d6	♘bd7	a6[64]	
14	. . .	♗b2	e3	b5[66]	♘f3[68]	c4	♗e2[70]	0—0	a4	=
	d5	♘f6[65]	e6	c5[67]	♗d6[69]	♘bd7	0—0	b6	♗b7[71]	
15	. . .	. . .	. . .	♘f3[72]	c4[73]	c5	♘d4	♖b1		=
	. . .	. . .	♗f5	e6	♘bd7[74]	♗e7	♗b1	c6[75]		
16	. . .	♗b2	e4	f4[78]	♕h5	♕d5	ed5	♗c4[80]	♘e2	∞
	e5	f6[76]	d5[77]	ef4[79]	g6	♕d5	♗b4	♗f5	♗d6[81]	
17	. . .	. . .	. . .	♗c4	f4[83]	c3[85]	♘e2	0—0	♔h1	∓
	. . .	. . .	♗b4	♘c6[82]	d6[84]	♗a5	♕e7	♗b6	♗d7[86]	
18	. . .	. . .	b5	e3	d4[88]	♘d2[90]	a4	c4	♘h3	∞
	. . .	. . .	d5	♗e6[87]	e4[89]	c6	♗d6[91]	f5	♘f6[92]	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
19	. . .	. . .	♗e5	c4[93]	e3	cd5	♘f3[96]	♗b2[98]	♕c2[100]	∓
	. . .	♗b4	♘f6	0—0[94]	d5	♘d5[95]	♖e8[97]	♘f4[99]	♘c6	
20	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♗b2	cd5	♗f6	♘[103]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c6[101]	d5	♕d5[102]	gf6		

[1] **1. h4?** f5?! 2. e4 fe4 3. d3 ed3 4. ♗d3 ♘f6 5. g4? d6 6. g5 ♘g4 7. f4 e5 8. f5 h5 9. f6 gf6 10. ♗g6 ♔e7 11. ♘h3 ♗g7 12. ♘c3 c6 13. ♗d2 ♗e6∓ Štejnbok—V. Ivanov, corr. 1973; 5. ♘f3!∞; 1. . . e5∓; **1. ♘h3?** d5 2. g3 e5 3. f4 **[**3. ♗g2 f5 4. 0—0 ♘f6 5. c4 dc4 6. ♕a4 ♗d7 7. ♕c4 ♘c6 8. ♘c3 ♗d6 9. d3 ♕e7 10. ♗g5 ♕f7 11. ♘d5 ♗e6 12. ♗f6 gf6 13. f4 0-0-0∓ Tartakower—Marconi 1932**]** e4 **[**3. . . ♗h3 4. ♗h3 ef4 5. 0—0 fg3 6. hg3 ♘f6 7. d3 ♘c6 8. ♘c3 ♗d6?! 9. ♗g5 ♗g3 10. ♗f6 gf6 11. e4 ♖g8 12. ♘d5 ♗e5 13. ♔h1 ♕d6 14. c3 ♖g3 15. ♕h5± Tartakower—Lilienthal 1933; 8. . . ♗e7∓**]** 4. ♗g2 ♗c5 5. e3 ♘f6 6. 0—0 ♗g4 7. ♕e1 ♘c6 8. ♘f2 ♗e6∓ Allison—Stubbs, Australia (ch) 1974; **1. g4?** d5 **[**1. . . e5 2. ♗g2 h5!; 2. d3 d5 3. ♗g2 ♘c6 4. h3 ♘ge7∓**]** 2. ♗g2 c6 **[**2. . . ♗g4? 3. c4 c6 4. cd5 cd5 5. ♕b3 ♘c6? 6. ♗d5 e6 7. ♕b7 ed5 8. ♕c6 ♗d7 9. ♕d5 ♘f6 10. ♕e5 ♗e7 11. ♘c3 0—0 12. d3 ♗c6 13. f3 ♗d6 14. ♕g5 h6 15. ♕h4± Frič—Bogoljubov 1932; 2. . . e5 3. d4?! ed4 4. c3 ♘c6 5. ♘h3?! ♗c5? 6. ♘f4 ♘ge7 7. b4 ♗b6 8. a4 a6 9. ♗a3 ♗e6 10. b5 ♘a5 11. cd4 0—0 12. 0—0 ♖e8 13. ♘c3 c6 14. bc6 bc6 15. e4 ♘g6∞ Keres—Zinner, corr. 1935; 3. c4!?**]** 3. h3 e5 4. e4 ♘e7 5. d3 **[**5. d4!?**]** ♘g6 6. ed5 ♘h4 7. ♔f1 ♘g2 8. ♔g2 cd5 9. ♕f3 ♗e6 10. ♘c3 ♘c6 11. a3 ♗e7 12. ♘ge2 0—0 13. ♘g3 ♘d4∓ Grob—Richards, corr. 1965; **1. c3** d5=; 1. . . e5=; **1. a3** g6 2. g3 ♗g7 3. ♗g2 e5 **[**3. . . d5 4. ♘f3 ♘f6 5. 0—0 0—0 6. d3 c5 7. ♘c3 ♘bd7 8. e4 d4 9. ♘e2 ♘e8 10. c4 ♖b8 11. b4± Velimirović—Adorjan, Osijek 1978**]** 4. d3 ♘e7 5. c3 d5 6. ♘d2 0—0 7. h4 h6 8. e4 ♗e6 9. ♘gf3 ♘d7 10. 0—0 a5∞ Velimirović—Timman, Nikšić 1978

[2] **2. ♘c3** d5 3. d4 ed4 4. ♕d4 ♘f6 5. e4?! ♘c6 6. ♗b5 ♗d7 7. ♗c6 ♗c6 8. e5 ♘e4 9. ♘e4 de4 10. ♘e2 ♗e7 11. ♗e3 ♕d4 12. ♘d4 ♗d7 13. 0—0 0—0∓ Nimzowitsch—Tarrasch, Bad Kissingen 1928; 4. ed4 — C 01; **2. d4** ed4=

[3] 2. . . ♘c6 3. ♗b2 — A 01

[4] 4. c4!?

[5] 10. c3 ♘f6 11. 0—0 ♗e6 12. c4 ♗e7= Nimzowitsch—Soultanbeieff, Liege 1930

[6] 1. . . e5 2. ♘f3 ♘c6 3. d4 ed4 4. ♘d4 g6?! 5. ♘d5 a6 6. ♗g5 f6 7. ♗h4 ♗g7 8. e4 ♘h6 9. ♗c4 ♘a5? 10. e5 g5 11. ef6 ♗f6 12. ♕h5 ♔f8 13. ♕h6 ♗g7 14. ♕g5+— van Geet—Sokolov, Wijk aan Zee II 1970

[7] **2. g4?!** d5 3. ♗g2 d4 **[**3. . . e6 4. d3 ♘c6 5. ♗f4 ♘ge7 6. ♗g3 ♘g6 7. ♘f3 ♗d6 8. ♕d2 h5 9. gh5 ♖h5 10. ♘b5 ♗b8 11. c4 d4 12. 0-0-0 a6 13. ♘a3 e5∓ van Geet—Donner, Amsterdam 1964**]** 4. ♘e4 e5 5. g5 ♘c6 6. d3 ♘ge7 7. c4 ♘f5 8. ♘f3 ♗e7 9. ♗d2 ♖b8 10. a3 ♘d6 11. ♘c5 ♘c4 12. dc4 ♗c5 13. b4 ♗b6 14. c5 ♗c7 15. b5 ♘e7∓ van Geet—Antunac, Wijk aan Zee II 1970; **2. g3** d5 3. ♗g2 d4 4. ♘b1 e5 5. d3 ♘c6 6. e4 ♗d6 7. ♘f3 f6 8. ♘h4 ♘ge7 9. ♕h5 g6 10. ♕h6? ♔f7 11. ♗f3 ♗e6 12. g4 c4 13. ♘f5 ♗f5 14. gf5 cd3∓ Figueroa—Schweber, Argentina 1963; **2. d4?!** cd4 3. ♕d4 ♘c6 4. ♕a4 g6?! 5. g3 ♗g7 6. ♗g2 ♘f6 7. ♘f3 0—0 8. ♕h4 ♕b6 9. 0—0 d5= Storti—Palermo, Villa Gesell 1970; **2. ♘e4?!** e5 3. ♘g3 d5?! 4. e4 ♘f6 5. d3 ♘c6 6. ♗e2 ♗e7 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. h3 h6 10. ♘h2 ♘d4 11. ♘g4 ♘e2 12. ♕e2 ♘g4 13. hg4 ♗e6 14. ♘f5 ♗f6 15. c4 d4 16. g3 ♔h7 17. ♔g2 ♖h8 18. ♖h1 ♔g8 19. f4± Meštrović—Hulak, Jugoslavija (ch) 1977; 3. . . d6=; 2. . . e6!?△ d5

[8] **2. . . ♘f6** 3. d4 cd4 4. ♘d4 d5 5. ♗g5 e6 6. e4 de4 7. ♘db5 ♕a5 8. ♗f6 gf6 9. ♘d6 ♗d6 10. ♕d6± van Geet—Gereben, Beverwijk II 1965; **2. . . g6** 3. d4 cd4 4. ♕d4 ♘f6 5. ♘e4 ♗g7 6. ♗g5 0—0 7. ♗f6 ef6 8. ♘d6 f5 9. ♕b4 ♘c6 10. ♕a3 b5∞ van Geet—Damjanović, Hamburg 1965; **2. . . d5** 3. e4 d4 4. ♘e2 ♘c6 5. ♘g3 g6 6. ♗c4 e5?! 7. d3 f6 8. c3 ♘ge7 9. ♕b3 ♗g7 10. cd4 cd4 11. ♗d2± van Geet—Bobocov, Beverwijk 1968; 6. . . h5!?∞; 3. d4!?

[9] **4. . . e6** 5. ♗f4 **[**5. g3 a6 6. ♗g2 ♘f6 7. 0—0 ♗e7 8. ♗f4 0—0 9. ♘c6 bc6 10. ♗d6 ♘e8 11. ♗e7 ♕e7= van Geet—Portisch, Beverwijk 1968**]** a6? 6. ♘c6 bc6 7. ♗d6 ♗d6 8. ♕d6 ♘f6 9. e4 ♕b6 10. 0-0-0 ♘g4 11. ♖d4±△ 11. . . e5? 12. ♘d5+— Meštrović—Hulak, Jugoslavija (ch) 1978; 5. . . ♗b4!?; **4. . . g6** 5. ♗f4 ♗g7? 6. ♘db5 d6 7. ♘d5 ♔f8 8. e4 ♗e6 9. ♘dc7 ♖c8 10. ♘e6 fe6 11. ♗c4± van Geet—Medina, Amsterdam 1971; 5. . . ♘f6!

[10] 5. g3?! d5 6. ♗g5 e5 7. ♘db5? a6 8. ♘d5 ab5 9. ♘f6 gf6 10. ♕d8 ♘d8 11. ♗f6 ♖g8 12. ♗e5 ♘c6 13. ♗f4 ♗g7 14. c3 ♗e6 15. a3 b4∓ van Geet—Balašov, Beverwijk II 1965

[11] 10. ♗d3 ♕b6 11. 0—0 ♕d4 12. ♖fe1 ♗b4 13. ♗b5 0-0-0 14. ♕f7 ♗c3 15. bc3 ♕c3 16. ♗d7 ♖d7 17. ♕e6= van Geet—J. Szabo, Hamburg 1965

[12] 2. ♘f3 ♘f6 **[**2. . . d4 3. ♘e4 f5 4. ♘g3 c5 5. e4 fe4? 6. ♘e4 ♕d5 7. ♗b5 ♘c6 8. ♕e2 ♘f6 9. d3 ♗g4 10. ♗c4 ♕h5 11. ♘d6 ♔d7 12. ♘f7 ♗f3 13. ♗e6 ♔c7 14. ♗f4 ♔b6 15. gf3± Lean—Apscheneek, Brombley 1925**]** 3.

d3 ♘c6 4. ♗g5 d4 5. ♘b1 e5 6. e4 de3 7. fe3 ♗e7 8. ♘c3 0–0 9. ♕d2 ♗e6 10. ♗e2 ♘d5 11. ♗e7 ♕e7 12. 0–0 ♖ad8 13. ♖ae1 ♘b6 14. ♔h1 f5∓ Sydor–Bobocov, Bucuresti 1971

13 3... ♘f6 4. ♘f6 gf6 5. ♗c4 ♘c6 6. ♕h5 ♘e5 7. ♗b3 ♕d6 8. f4 ♘g6 9. ♘e2± Suba–Bellon, Bucuresti 1978 — 26/1; 3... ♗f5!? 4. ♕f3 ♕d5 5. ♘d6 ♕d6 6. ♕f5 ♘c6 7. ♗b5 ♘f6 8. ♘f3 e6 9. ♕e5 a6 10. ♕d6 cd6= Marroleni–Foguelman, Argentina 1969; 3... ♘d7 4. ♗c4 ♘df6 [4... ♘gf6? 5. ♗f7 ♔f7 6. ♘g5 ♔g8 7. ♘e6△ ♘c7+–] 5. ♘g5 e6 6. d4 ♗d6 7. ♕e2 ♘e7 8. ♘1f3 h6 9. ♘e4 ♘e4 10. ♕e4 ♗d7 11. ♘e5 ♗e5 12. de5 ♗c6 13. ♕g4 ♘f5 14. f3 ♕e7 15. ♗d3 g6= van Geet–van Scheltinga, Amsterdam 1964

14 4. ♗c4!?

15 5. ♘f6 ♕f6 6. d3 ♗d6 7. ♗e2 0–0 8. ♗d2 ♘c6 9. ♗c3 ♘d4 10. ♘d2 ♗d7 11. ♘e4 ♕g6∓ Opočensky–Grünfeld, Pistyan 1922

16 10. bc3 h6 11. ♗f6 ♕f6 12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♖ad8= Eising–Capelan, Solingen 1968

17 3... d3 4. cd3 e5 5. d4 ed4 6. d3 ♘c6 7. ♘f3 ♗g4 8. ♘f4 ♗f3 9. gf3 ♕h4 10. ♘g2 ♕h5 11. f4 ♗b4 12. ♗d2 ♗d2 13. ♕d2 f5 14. ♖c1± Rellstab–Richter, Berlin 1937; 5. ♘f3!?△ 5... ♘c6 6. d4 ed4 7. ♕a4

18 5. d3 ♘c6 6. a3 g6 7. f4 ef4 8. ♗f4 ♗d6 9. ♕d2 ♕e7 10. ♘f3 0-0-0 [Petrov–Ragozin, Semmering 1937] 11. ♗e2=; 5. c3 c5 6. ♗b5 ♘d7 7. ♕h5 ♗d6 8. ♘f5 ♗f5 9. ♕f5 ♘e7 10. ♕g4 ♘g6= van Geet–Pirc, Amsterdam 1964

19 6... ♘c6 7. c3 dc3 8. d4 ed4 9. ♘c4 c2 10. ♕d3 ♗b4 11. ♔e2∞ ♕d7 12. ♘e6 ♕e6 13. ♘f5? ♔f8 13. ♗c4 ♕e5 15. f4 ♕e8 16. ♗e3 ♖d8 17. ♕c2 g6 18. ♘g3 ♖d2∓ Vulević–Nikolac, Jugoslavija (ch) 1977; 8. bc3±

20 10. d3 g6 11. 0–0 ♕d7= Figueroa–Marcussi, Argentina 1963

21 1... f5 2. e4 d6 3. ♘c3 ♘f6 4. ♗g5?! e5 5. d4 ed4 6. ♕d4 ♘c6 7. ♕a4 ♗e7 8. ef5 ♗f5 9. ♘f3 ♘d7 10. ♗e3 ♘b6 11. ♕b5 0–0 12. 0-0-0 ♔h8 13. h3 a6 14. ♕e2 ♗f6 15. ♕d2 ♘b4∓ Barczay–Farago, Hungary (ch) 1967; 4. f4=

22 2. e4?! de4 3. de4 ♕d1 4. ♔d1 e5 5. ♗e3 f5?! 6. ef5 ♗f5 7. ♘f3? ♘c6 8. ♗b5 0-0-0 9. ♘bd2 ♘d4 10. ♗d4 ed4 11. ♗d3 ♘h6 12. ♖e1 ♗d6 13. ♗f5 ♘f5 14. ♘c4 ♖hf8 15. ♖e4 b5∓ Torgalsen–Najdorf, Argentina 1960; 7. ♘d2!△ 7... ♘c6 8. ♗b5; 2. ♘f3= — A 06

23 3... ♗d6 4. ♗g2 ♘e7 5. c4 c6 6. ♘gf3 0–0 7. 0–0 ♗d7 8. b4 ♘a6 9. a3 ♕e8∞ Lafora–Bergmann, corr. 1932

24 10. a3 ♖e8 11. ♖d1 ♗c5 12. ♘f1 e4 13. ♘e1 ♕e7 14. d4 ♗d6 15. a4 ♕e6∞ Petrosjan–Polugajevski, SSSR (ch) 1973

25 1... ♘f6 2. ♗g2 g6 3. e4 d6 4. d3 ♗g7 5. ♘e2 0–0 6. 0–0 c5 [6... e5 7. c4 ♘c6 8. ♘bc3 ♘e8 9. h3 ♘d4 10. ♘d4 ed4 11. ♘e2 c6 12. f4 f5= Bilek–Toth, Hungary (ch) 1970] 7. f4 ♘c6 8. ♘d2 ♕c7 9. h3 b5 10. g4 e6 11. ♘g3 ♗b7 12. ♘f3 ♘d7= Gadia–Mecking, Brasil 1965; 1... c5 2. ♗g2 ♘c6 3. d3 d5 — 1... d5; 1... f5 2. ♗g2 ♘f6 3. d3 d6 4. e4 fe4 5. de4 e5 6. ♘e2 ♗e7 7. 0–0 0–0 8. ♘bc3 c6 9. h3 b5= Barczay–Farago, Hungary (ch) 1971

26 2... g6 3. c4 dc4 4. ♘a3 ♗g7 5. ♘c4 ♘d7 6. ♘f3 ♘gf6 7. 0–0 0–0 8. d3 ♘b6 9. ♘a5 c6 10. ♗d2± Zwaig–Granser, Lugano (ol) 1968; 2... c5 3. d3 ♘c6 4. a3 e5 5. ♘c3 ♗e6 6. e4 ♘ge7 7. ♘h3 d4 8. ♘e2 f6 9. f4 ♕d7 10. ♘f2 c4 11. 0–0 cd3 12. ♘d3∞ Suttles–Ivkov, Beograd 1969

27 4... ♗g4?! 5. h3 ♗f5 [5... ♗h5 6. f4±] 6. e4 de4 7. de4 ♗e6 8. ♘gf3± Štejn–Böök, Tallinn 1969 — 7/2

28 5. ♘gf3 ♗d6 [5... e4 6. de4 de4 7. ♘g5 e3 8. fe3 ♕a5△ ♘g4∞ Matanović] 6. 0–0 0–0 7. e4 de4 8. de4 ♕e7 9. c3 ♘bd7 10. ♕c2 a5 11. a4 ♘b6 12. ♖e1 ♗e6= Planinc–Blau, Bath 1973

29 9. ♔h2?! a5 10. ed5 cd5 11. d4 ed4 12. ♘b3 ♗b6 13. ♘bd4 ♘e4∓ Bilek–Geler, La Habana 1971 — 11/2

30 10. d4=

31 3. ♘c3 c5 4. d3 ♘c6 5. a3 e6 [5... ♘f6 6. ♖b1 a5 7. a4 0–0 8. ♘f3 d6 9. 0–0 ♘e8 10. ♗e3± Larsen–Lehmann, Palma de Mallorca 1968 — 6/6] 6. ♘f3 d6 7. ♗g5 ♕d7 8. 0–0 f6 9. ♗d2 ♘h6 10. ♖b1± Larsen–Calvo, Palma de Mallorca 1968 — 6/7; 3... e5 4. d3 ♘e7 [4... ♘f6 5. f4 ef4 6. ♗f4 d5 7. ♕d2 c6 8. ♘f3 0–0 9. 0–0 ♖e8 10. ♘d1 ♘bd7 11. ♘f2 ♘c5 12. b4 ♘e6= Cristoph–Lee, England 1970] 5. f4 [5. e4 ♘bc6 6. ♗e3 d6 7. ♕d2 ♗e6 8. ♗h6 ♗h6 9. ♕h6 ♕d7 10. ♘f3 0-0-0 11. ♘g5 ♘d4 12. ♖c1 ♔b8 13. 0–0 f6 14. ♘e6 ♕e6 15. f4 f5= Suttles–Boey, Lugano (cl) 1968] ef4 6. ♗f4 d5 7. ♘f3 0–0 8. 0–0 d4 9. ♘e4 ♘d5 10. ♕d2 ♘f4 11. ♕f4 f5 12. ♘c5 ♕d6 13. ♕d6 cd6= Larsen–Sloth, Kopenhagen 1965

32 10. ♘e4 ♗d7 11. ♘d4 h6 12. c3 ♘c6 13. ♘c6 ♗c6 14. ♗e3 ♕e7= Forintos–Lengyel, Kecskemet 1972

33 2. ♘f3 e4 3. ♘d4 d5 [3... c5!? 4. ♘b3 c4 5. ♘d4 ♗c5 6. c3 ♘c6 Aljehin] 4. d3 ed3 [4... c5 5. ♘b3 ed3 6. ♕d3!? Aljehin] 5. ♕d3 ♘f6 6. ♗g2 ♗b4 7. ♗d2 ♗d2 8. ♘d2 ♘bd7 [8... 0–0 9. c4 ♘a6 10. cd5 ♘b4 11. ♕c4 ♘bd5 12. ♘2b3 c6= Reti–Aljehin, Baden-Baden 1925] 9. c4 c5 10. ♘4b3 d4∓; 9. ♕e3=

34 2... f5 3. ♘f3 ♘c6 4. d4 e4 5. ♘g5 d5 6. 0–0 h6 7. ♘h3 g5 8. f3 ♗g7 9. fe4 fe4 10. c4 dc4 11. d5 ♘e5 12. ♘c3 ♘f6 13. ♘f2 0–0∞ Andersson–Tringov, La Habana (ol) 1966; 2...

g6 3. d3 ♗g7 4. e4 ♘e7 5. ♘e2 d5 6. 0—0 0—0 7. ♗g5 de4 8. de4 ♘bc6 9. ♘bc3 h6 10. ♗e3 ♘d4= Bilek—Tringov, La Habana 1971

[35] **3. b4?!** ♗b4 4. c4 ♗e6 5. ♗b2 ♘c6 6. f4 ♘ge7 7. ♘f3 d4 8. ♘e5 ♘e5 9. fe5 0—0 10. ♕c2 ♘g6 11. ♗b7 ♖b8 12. ♗e4 f5 13. ♗d3 ♘e5 14. 0—0 ♗c5∓ Larsen—Olafsson, Beverwijk 1959; **3. ♘f3** e4 4. ♘d4 c5 [4... ♗c5 5. ♘b3 ♗b6 6. 0—0 ♘f6 7. d3 ed3 8. cd3± Larsen—Bronštejn, Vinkovci 1970 — 10/6] 5. ♘b3 c4 6. ♘d4 ♗c5 7. c3 ♘c6 7. ♘c6 bc6 9. b3 cb3 10. ab3 f5 11. ♗a3 ♗b6∓ Židkov—Alburt, SSSR 1974

[36] **3... ♗e6** 4. ♘f3 f6 5. 0—0 ♕d7 6. e4 d4 7. c4 c5 8. ♘h4 ♘c6 9. f4 ef4 10. gf4 0-0-0∞ Gojak—Pachman, Sarajevo 1964; **3... ♘c6** 4. ♘f3 [4. c3 f5 5. ♕b3 ♘ge7 6. ♘h3 ♘a5 7. ♕c2 ♘g6 8. a3 e4 9. ♘d2∞ Kärner—Kapengut, SSSR 1975] ♗g4 5. h3 ♗h5 6. 0—0 f5 7. c4 e4 8. ♘h4 dc4 9. ♘f5 cd3 10. g4 ♗g6∞ Andersson—Romanišin, Cienfuegos 1977; **3... g6** 4. ♘d2 [4. e4 de4 5. de4 ♕d1 6. ♔d1 ♘a6 7. ♗e3 ♗c5 8. ♗c5 ♘c5 9. ♘d2 ♗e6 10. ♘e2 0-0-0 11. ♘c3 ♘e7∓ Medina—Rogoff, Malaga 1971] ♗g7 5. e4 ♘e7 6. ♘h3 ♘bc6 7. 0—0 0—0 8. c3 de4 9. de4 ♕d3 10. ♖e1 b6 11. ♗f1 ♕d7= Suttles—Szabo, Lugano (ol) 1968; **3... ♘f6** 4. ♘f3 ♘c6 5. c3 a5 6. ♘bd2 — 1. d3

[37] 5... ♘f6 6. c4 ♗f5 [6... 0—0 7. ♘c3 d4 8. ♘e4 ♘e4 9. de4 ♗e6 10. ♕c2 f6 11. ♘h4 ♘a6 12. a3 b5 13. cb5 cb5 14. ♕c6 ♘c5 15. ♘f5± Kavalek—Bednarski, Marianske Lazne 1962] 7. cd5 cd5 8. ♘c3 ♘c6 9. e4 de4 10. ♘h4±

[38] 10. ef5 dc3 11. f6 cb2 12. fg7 ♖g8 13. ♗b2 ♕b6 14. ♖b1 ♕a5∞ Kavalek—Blatny, ČSSR (ch) 1962

[39] **3... d4** 4. b4 c6 5. ♗a3 ♘f6 6. ♘f3 ♗d6 7. 0—0 0—0 8. d3 a5 9. ba5 ♗a3 10. ♘a3 ♕a5= Navarovsky—Portisch, Hungary (ch) 1965/66; 4. d3 ♘f6 [4... c5?! 5. e4! ♘c6 6. ♘e2 ♗d6 7. 0—0 ♘ge7 8. f4 f5 9. ♘d2± Bilek—Ornstein, Albena 1976 — 22/1] 5. ♘f3 ♘c6 — A 09; **3... c6** — A 20

[40] **4... c6** 5. ♕c4 ♘f6 6. ♘f3 ♗d6 7. ♘c3 ♗f5 8. d3 ♘bd7 9. ♘g5±; **4... ♘d7** 5. ♕c4 ♘gf6 6. ♘f3 ♗d6 7. 0—0 0—0 8. d3 ♕e7 9. ♘bd2 ♖e8 10. b3 ♘b6 11. ♕c2 ♗g4 12. ♗b2 ♖ad8 13. h3 ♗c8 14. a4± Bilek—Andersson, Stockholm 1970/71

[41] 10. ♗b2 ♕e7 11. d3 0—0 12. ♘bd2 ♖fe8= Barczay—Kluger, Hungary (ch) 1958

[42] Tartakower, Sokolski

[43] **1... c5?!** 2. bc5 ♕a5 [2... e5 3. ♗b2 ♘c6 4. ♘f3 ♗c5 5. e3 (5. ♘e5? ♗f2 6. ♔f2 ♕b6—+) ♕e7 6. ♗b5 f6 7. 0—0± Sokolski—Popov, corr. 1956] 3. c4 ♕c5 4. e3 ♘f6 5. ♘f3 g6 6. ♗b2 ♗g7 7. ♘c3 d6 8. d4! ♕a5 9. ♗d3±; **1... ♘f6** 2. ♗b2 g6 3. e4 [3. c4 ♗g7 4. ♘f3 — A 15] d6 4. ♗c4 [4. ♘c3 ♗g7 5. d4 a5 6. b5 0—0 7. ♗d3 e5= Damjanović—Bertok, Jugoslavija (ch) 1960] ♗g7 5. ♘e2 0—0 6. d3 ♘c6 7. a3 d5= Popov—Sokolski, SSSR 1956

[44] 2. e3 e5 3. ♗b2 ♕c7 4. a3 b5?! 5. ♘f3 f6 6. c4 bc4 7. ♗c4 d5 8. ♗a2 ♗d6 9. ♘c3 a6 10. ♖c1± Ree—Ćirić, Wijk aan Zee 1969; **2... ♕b6** 3. a3 a5 4. b5 cb5?! 5. ♘c3 b4 6. ab4 ♕b4 7. ♗a3± Rudenkov—Strugač, SSSR 1961; **2... b5** 3. a4 ♗b7 4. ♘f3 a6 5. c4 bc4 6. ♗c4 e6 7. ♕b3 ♕b6 8. ♗a3 d5 9. ♗e2 a5 10. b5 c5 11. d4± Katalimov—Gorenštejn, SSSR 1953

[45] 3. ♘f3?! ♕b4 4. ♗a3 ♕b6∓

[46] 4. c3?! c5 5. ♕b3 ab4 6. ab4 ♖a1 7. ♗a1 cb4 8. ♕b4 ♕b4 9. cb4 ♘c6 10. ♗c3 d5 11. b5 d4 12. bc6 dc3 13. cb7 cd2 14. ♘d2 ♗b7∓ Sokolski; 4... d5!?∓

[47] Katalimov

[48] 7... d5 8. ♘f3 ♘d7 9. e3 ♘gf6 10. d4 [10. ♕c2?! g6 11. d4 ♗g7 12. ♗d3 0—0 13. 0—0 e5= Drelinkiewicz—Bernard, Polska (ch) 1976] ♘e4 11. ♗d3 ♘df6 12. ♘e5±

[49] 8. ♘f3 ♘a6 9. ♕a4 ♘d5 10. ♗c3 d6 11. d4 e5 12. e3 ed4 13. ed4 ♕e7 14. ♔d2 ♘ac7∓ Sokolski—Doroškevič, SSSR 1964

[50] **9... ♗g7** 10. ♘e4! 0—0 11. ♗f6 ♗f6 12. ♘f6 ef6 13. ♘f3 d6 14. ♕a1± Katalimov—Saharov, SSSR 1962; **9... d5** 10. b5 ♕a5 [10... cb5? 11. ♘b5 ♕c5 12. ♗d4 ♕c6 13. ♘f3± Sokolski] 11. ♘f3±

[51] **3. ♗f6** ef6=; **3. f4** e6 4. a3 b6 5. ♘f3 ♗b7 6. e3 ♗e7 7. c4 0—0 8. ♘c3 ♘e4 9. ♗e2 ♗h4 10. g3 ♘c3 11. ♗c3 ♗f6 12. d4 d6= Katalimov—Gusarov, SSSR 1961; **3. c4** e6 4. a3 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. g3 d5 7. ♗g2 a5 8. b5 ♘bd7 9. ♕c2 ♘c5 10. 0—0 c6 11. bc6 bc6= Perez—Najdorf, Mar del Plata 1961

[52] 5. f4 0—0 6. ♘f3 b6 7. ♗e2 ♗b7 8. 0—0 ♕e8 9. c4 c5 10. a4 a6= Schiffler—Kübart, Rügen 1950

[53] 6. ♘c3 ♘e4 7. f4 ♗f6 8. d4 ♘c3 9. ♗c3 a6 10. a4 ab5 11. ab5± Katalimov—Kondratjev, SSSR 1962; 8... d6!=; 8... d5!= Sokolski

[54] 6... ♘e4!? 7. d3 ♗f6

[55] Schaufelberger—Bhend, Lugano 1970

[56] **2... c5?!** 3. c4 ♘f6 4. ♗b2 e6 5. ♘f3 d5 6. e3 ♘bd7 7. a4 ♗e7 8. ♕c2 ♘b6 9. ♘a3± Tabin—Olsommer, Schweiz 1975; **2... b6** 3. c4 ♗b7 4. ♘c3 ♘f6 5. ♘f3= Katalimov—Simagin, SSSR 1958; **2... e5** 3. ♗b2 d6 4. ♘f3 [4. c4 g6 5. d4 ♘d7 6. ♘f3 ♗g7 7. e3 ed4 8. ♘d4 ♘gf6 9. ♘c3 0—0= Sanguineti—Bielicki, Argentina 1964] ♘f6 5. g3 ♗g4 6. ♗g2 ♕c8 7. h3 ♗e6 8. d3 h6= Serebrijski—Savčenko, SSSR 1959

[57] 4. f4 e5 5. fe5 de5 6. ♗e5? ♘g4 7. d4 [7. ♗b2 ♗d6∓] ♘e5 8. de5 ♕h4 9. g3 ♕b4∓ Schiffler—Schmidt, corr. 1954/55; 6. e3∞

[58] 5. f4 ♗g7 6. ♘f3 e5 7. fe5 ♘g4 8. ♗c4 0—0 9. 0—0 d5 10. ♗e2 ♘d7 11. ♘c3 ♘de5 12. h3 ♘f3 13. ♗f3 ♘f6 14. ♘e2 c5 15. bc6 bc6= Barendregt—Kuijpers, Amsterdam 1966

59 10. ♗e2 ♗e6 11. ♘d2 ♗h6 12. d5 ♗c8 13. 0—0 ♘bd7 14. ♘de4 ♗g7= Sokolski—Lujk, SSSR 1957

60 3. a3 **c5** 4. bc5 [4. b5 d5 5. d4?! ♕a5 6. ♘c3 ♘e4 7. ♕d3 cd4 8. ♕d4 ♗c5! 9. ♕g7 ♗f2 10. ♔d1 d4∓ Fleissig—Schlechter, Wien 1895] ♗c5 5. e3 ♕b6 [5... d5 — 1... d5] 6. ♕c1 d5 7. ♘f3 ♗d7 8. c4 dc4 9. ♗c4 ♘c6 10. ♗f6 gf6 11. ♘c3± Larsen—Pomar, Las Palmas 1974; **3... a5** 4. b5 ♗e7 [4... c5 5. e3 b6 6. f4 d5∞ — 1... d5] 5. ♘f3 0—0 6. g3 c5 7. ♗g2 b6 8. 0—0 ♗b7 9. d3 d5 10. ♘bd2± Lombardy—Schmid, Zürich 1961; 6... d5!? △ c6=; **3... d5** 4. e3 — 1... d5

61 4. ♘f3 a6 5. e3 ab5 6. ♗b5 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. c4 ♗b7 9. d3 ♘c6 10. ♘c3 ♘e8 11. d4 ♘d6∓ Damjanović—Gligorić, Jugoslavija (ch) 1960; 5. a4!?

62 5. f4!? Schiffler

63 5... c5 6. c4 ♗e7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0=

64 10. ♘c3 ♖e8 11. d4 ♗f8 12. ♕c2 g6 13. ♖fd1 ♕c8= Sokolski—Čukajev, SSSR 1959

65 2... ♗g4!? 3. c4 [3. h3 ♗h5 4. g3 c6 5. ♗g2 ♘f6 6. a3 ♘bd7 7. ♘f3 e6 8. d3 a5 9. c3 ♗d6 10. ♘bd2 ♕b6∓ Benkö—Bellon, Torremolinos 1973] e6 4. ♕b3 ♘f6 5. e3 ♘bd7 6. ♘f3 c6 7. d4 a5= Rubinetti—R. Garcia, Buenos Aires 1973

66 4. a3 a5 [4... c5 5. bc5 ♗c5 6. ♘f3 0—0 7. d4 ♗d6 8. ♗d3 ♘c6 9. ♘bd2 ♕c7 10. c4± Serebrijski—Štejn, SSSR 1954; 4... ♗d6 5. f4 ♘bd7 (△ e5) 6. ♘f3!?∞] 5. b5 c5 6. f4 [6. bc6 bc6 7. ♘f3 ♗d6 8. c4 ♘bd7 9. ♘c3 0—0 10. cd5 cd5 11. ♗b5 e5 12. d3 ♗b7∓ Ljubojević—Cvetković, Jugoslavija (ch) 1969] b6 7. ♘f3 ♘bd7 8. ♘c3 ♗d6 9. ♘e2 ♕c7 10. g3 ♗b7 11. ♗g2 0—0∞ Ljubojević—Matanović, Jugoslavija 1969

67 **4... ♗d6** 5. c4 ♕e7 6. ♘f3 0—0 7. ♘c3 dc4 8. ♗c4 e5∞ Katalimov—Muhitdinov, SSSR 1958; 4... ♗e7 5. ♘f3 [5. f4 0—0 6. ♗d3?! c5∓ Aljehin] 0—0 6. c4 c6 [6... c5 7. ♗e2 ♘bd7 8. a4 ♗d6 9. 0—0 e5 10. cd5 e4 11. ♘e1 ♕c7 12. h3 ♘d5 13. d3= Flesch—Lengyel, Budapest 1963] 7. ♘c3 cb5 8. cb5 ♘bd7 9. ♗e2= Drelinkiewicz—Doda, Polska (ch) 1976

68 5. f4!? Sokolski

69 5... ♗e7 6. c4 0—0 7. ♗e2 [7. cd5 ♘d5 8. ♗e2 ♘d7 9. 0—0 ♗f6 10. d4 cd4 11. ed4 b6=] ♘bd7 8. d4 dc4 9. ♘bd2 c3 10. ♗c3 ♘d5 11. ♗b2= Rudenkov—Sazonov, SSSR 1962

70 **7. d3** 0—0 8. ♘bd2 b6 9. ♗e2 ♗b7 10. 0—0 ♕e7 11. a4 ♖ad8! [11... a5?! 12. ba6 ♖a6 13. d4 ♖a7 14. ♘e5± Sokolski—Keres, SSSR (ch) 1950] 12. a5 ♗b8 13. ab6 ab6 14. ♕c2= Sokolski; 7. ♘c3!? 0—0 [7... b6 8. a4] 8. ♕b3∞ Katalimov

71 10. a5 [Sokolski—Andreev, corr. 1960/61] ba5! 11. cd5 ed5 12. ♕a4 ♗c7 13. ♗c3 a6! 14. ♗a5 ab5 15. ♕b5 ♗a6 16. ♗c7 ♗b5 17. ♗d8 ♖a1 18. ♗f6 ♖b1 19. ♖b1 ♗e2 20. ♗e7 ♖e8 21. ♗d6= Sokolski

72 4. f4 e6 5. b5 c5 6. ♘f3 ♘bd7 7. ♗e2 ♗d6 8. 0—0 0—0= Karker—Egorov, corr. 1960

73 **5. b5** ♗d6 6. c4 ♘bd7 7. d4 dc4 8. ♗c4 0—0 9. 0—0 ♗e7= Ščerbicki—Begun, SSSR 1961; **5. a3** ♗d6 [5... h6 6. ♘c3 ♗e7 7. ♘e2 0—0 8. h3 ♘bd7 9. g4 ♗h7 10. g5 hg5 11. ♘g5 ♘e4∞ Gurgenidze—Morgulev, SSSR 1972 — 13/7] 6. c4 c6 7. ♗e2 ♘bd7 8. 0—0 ♕e7= Kuličenko—Laes, corr. 1953

74 **5... ♗b4**? 6. ♕a4 ♘c6 7. ♘d4 ♕d6 8. ♘c6 bc6 9. a3 ♗c5 10. d4 ♗b6 11. c5+—; **5... c6** 6. c5 a5 7. a3= Balendo—Morgulev, SSSR 1978; **5... a5** 6. b5 ♘bd7 7. cd5 ed5 8. ♘d4 ♗g6 9. ♗e2?! ♘e5∓ Katalimov—Holmov, SSSR 1960; 9. f4!∞ Sokolski

75 Katalimov—Litvinov, SSSR 1971

76 **2... e4**?! 3. e3 ♘f6 4. b5±; 3. c4±; **2... d5** 3. ♗e5 ♘c6 4. ♗b2 ♘b4 5. a3 ♘c6 6. e3 ♘f6 7. ♘f3 ♗e7 8. c4 0—0 9. ♕c2 dc4 10. ♗c4 ♘a5 11. ♗a2 c5?! 12. ♘g5 h6 13. h4± Katalimov—Nikolajevski, SSSR 1961; 8... ♗g4!=; **2... d6** 3. c4 f5 [3... ♘f6 4. e3 g6 5. ♘f3 ♗g7 — A 15] 4. e3 ♘f6 5. ♘f3 ♗e7 [5... a5 6. b5 g6 7. d4 e4 8. ♘fd2 ♗g7 9. ♘c3 0—0 10. ♕b3 ♗e6 11. a4 ♘bd7 12. ♘e2 c5∞ Sokolski—Lavdanski, SSSR 1960] 6. ♘c3 0—0 7. ♕b3 ♔h8 8. d4 e4 9. ♘g5 c6∞ Sokolski—Persitz, corr. 1968 — 5/2

77 3... ♘e7 4. f4 ef4 5. ♘h3 d5 6. ♘f4! de4 7. ♗c4 ♕d6 8. 0—0 ♕b4 9. ♗b3 ♘a6 10. ♘c3⩲ Sokolski—Lisenkov, SSSR 1951

78 4. ed5 ♕d5 5. ♘c3 ♕f7 6. b5 ♘h6 7. ♘f3 ♗e7∞ Sokolski—Antošin, SSSR 1951

79 4... de4 5. ♗c4!? ef4 6. ♕h5 g6 7. ♕e2 ♗f5 [7... ♗b4? 8. ♗g8 ♖g8 9. ♕c4+—] 8. ♘c3⩲ Sokolski

80 8. ♘e2 ♗d6 9. ♘bc3 ♘e7∓ Sokolski—Estrin, SSSR 1958

81 **9... ♗c2** 10. ♘f4 ♘d7 11. ♘e6 ♗d6 12. d3 ♘e5 13. ♗b5 ♔f7 14. ♔d2 ♗b1 15. ♖ab1∞ Rodin—Ušakov, corr. 1977; **9... ♗d6** 10. ♘bc3 ♘d7 11. ♘d4 ♘e5 12. ♗b3 ♘e7 13. ♘cb5∞ Katalimov—Estrin, SSSR 1962

82 4... ♘e7 5. ♕h5 ♘g6 [5... g6 6. ♕h4±] 6. f4 ef4 7. a3 d5 8. ♗d5 c6 9. ♗b3 ♗d6 10. ♘f3 ♔d7 [10... ♘d7 11. ♘h4 ♘f8 12. ♘f5±→] 11. 0—0 ♕e8 12. d4 ♔c7 13. ♘bd2 ♘e5 14. ♕e8 ♘f3 15. ♘f3 ♖e8 16. e5⩲ Goljak—Lilienthal, SSSR 1962

83 **5. ♕h5** g6 6. ♕h4 ♗e7△ f5∓; **5. ♘e2!?** △ 6. f4, 6. c3 Sokolski

84 5... ef4 6. ♘h3 ♘ge7 7. ♘f4 ♘a5 8. ♗f6! ♖f8 [8... gf6 9. ♕h5+—; 8... ♘c4 9.

♕h5±] 9. ♘h5 ♘c4 10. ♘g7 ♔f7 11. 0—0 ♔g8 12. ♕h5± Sokolski—Strugač, SSSR 1958

[85] 6. f5!? ♘ge7 7. c3 Rodin

[86] 10. d4 0-0-0 11. ♘d2 ♘h6 12. ♗d5 ♘a5 13. a4 f5 14. ♘c4 ed4 15. cd4 fe4∓ Sokolski—Zagorovski, corr. 1968 — 6/5

[87] 4... c5 5. d4 ed4 [5... cd4 6. ed4 e4 7. c4∞] 6. ed4 c4 7. ♘c3 ♗e6 8. ♘h3 ♗d6 9 ♕f3∞; 4... ♗d6 5. c4 c6 6. ♘f3 ♘e7 7. d4 e4 8. ♘fd2 0—0 9. ♘c3 f5∞ Sokolski—Žuhovicki, SSSR 1945

[88] 5. c4 dc4 6. ♕c2 c6 7. ♗c4 ♗c4 8. ♕c4 cb5 9. ♕b5 ♕d7 10. ♘c3 ♘e7=

[89] 5... ♘d7 6. de5 fe5 7. ♘f3 ♗d6 8. ♘bd2 ♘gf6 9. c4 c6 10. ♗e2 0—0 11. ♘g5 ♕e7 12. ♘e6 ♕e6 13. 0—0± Sokolski—Kotov, SSSR 1938; 5... ed4 6. ♕d4 ♘e7 7. ♘e2 c5 8. ♕d2 ♘g6∞ Balendo—Katajev, SSSR 1978

[90] 6. c4 dc4 [6... c6 7. ♕b3 f5 8. ♘c3 ♘f6 9. ♘h3 ♗d6 10. a4 ♘bd7 11. ♗a3± Boleslavski] 7. ♘d2 ♗b4 8. ♖c1 a6 9. ♗c4 ♗c4 10. ♖c4 ♗d2 11. ♔d2 ab5 12. ♕h5 ♔f8 13. ♕b5 ♖a2 14. ♕b7∞ Sokolski

[91] 7... a6?! 8. ♘e2 ♗d6 9. c4 ♘d7 10. c5 ♗b8 11. b6± Sokolski—Livšic, SSSR 1956

[92] 10. ♕b3 0—0 11. ♗a3∞ Sokolski

[93] 4. ♘f3 d5 5. e3 ♗d6 [5... 0—0 6. ♗e2 c5 7. ♘c3 ♗e6=] 6. ♗b2 c5= Matohin—Smirnov, SSSR 1967 — 3/1

[94] 4... ♗e7 5. ♗b2 c5 6. ♘c3 0—0 7. ♘f3 d5 8. cd5 ♘d5 9. ♘d5 ♕d5 11. g3 ♘c6∞ Mulenko—Levitina, SSSR 1976; 4... ♘c6 5. ♗b2 0—0 6. ♘f3 — 4... 0—0

[95] 6... ♘bd7!? 7. ♗b2 ♘c5 8. ♘f3 ♗f5 9. ♗e2 ♘d5 10. 0—0 ♖e8 11. d4?! ♘e4 12. ♕b3 a5∓ Kozlov—Raškovski, SSSR 1976; 11. d3∞; 11. ♘d4∞

[96] 7. ♕b3? ♘c6 8. ♗b2 ♗e6∓

[97] 7... ♗e6 8. ♗b2 c5∞; 7... ♘c6 8. ♗b2 ♖e8 9. ♗e2 ♗f5 10. 0—0 ♕e7∓ Papapostolou—Purdy, Siegen (ol) 1970

[98] 8. ♗e2? ♖c5 9. ♘e5 ♕f6 10. f4 ♘e3∓ Lindqvist—Sörenfors, corr. 1975 — 19/3

[99] 8... ♗f5 9. ♘d4 ♗g6 10. ♗e2 c5 11. ♘b3?! c4! 12. ♘d4 ♘d7 13. 0—0 ♘e5∓ Bobrov—Jusupov, SSSR 1974; 11. ♘f3!

[100] 9. ♕a4 ♘a6△ ♘c5∓

[101] 5... d5 6. cd5 [6. e3 ♗e7 7. ♗e2 c5 8. ♗b2 ♘c6 9. cd5 ♘d5 10. 0—0 ♗f6∓ Urzica—Adorjan, Sverige 1970 — 9/1] ♘d5 7. g3=

[102] 7... ♘d5 8. g3△ ♗g2=

[103] Boleslavski

A 01 — 1. b3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	. . .	♗b2	h3[3]	♘f3[4]	e3	♗e2	d3	♘bd2	a3	=
	d5[1]	♗g4[2]	♗h5	♘d7[5]	e6[6]	♘gf6	♗d6	♕e7	c6[7]	
2	. . .	. . .	e3[8]	♗b5[10]	f4	♗c6	♘f3	0—0	d3	∞
	. . .	c5	♘c6[9]	♕c7[11]	a6	♕c6	♘f6	g6	♗g7[12]	
3	. . .	♗b2	e4[13]	g3[15]	♗g2	♘e2	0—0[16]	d4[18]	♘d4	±
	♘f6	g6	d6[14]	♗g7	0—0	c5	♘c6[17]	cd4	♗g4[19]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	0—0	c4[21]	♘bc3	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	e5	♘c6[20]	a5[22]	♘d7[23]	
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	d3[24]	♘d2[25]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	c5	♘c6	a6[26]	

1. b3 e5 2. ♗b2[27]

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
6	. . .	e4[28]	f4[30]	♘h3[31]	♘c3	♘f4	♘ce2	♗d4	d3	±
	f6	c6[29]	ef4	♕e7	d5	d4	♕e4	♗d6	♕e7[32]	
7	. . .	d4[33]	♕d4	♕d2	♘c3	e3[37]	♗d3[38]	a3[40]	b4	∞
	d6	ed4[34]	♘c6[35]	♘f6	d5[36]	♗b4	0—0[39]	♗a5	♗b6	
8	. . .	c4	d4	de5	♘f3	e3	♘c3	♕c2	♖d1	=
	. . .	g6[41]	♗g7	♘d7	de5[42]	♘e7	0—0	c6	♕b6[43]	
9	. . .	e3	c4[45]	♘f3[46]	d4	♘d4	♗e2	0—0	♘c3	=
	. . .	♘f6[44]	g6	♗g7[47]	ed4	0—0	♖e8	♘bd7	c6[48]	

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
10	. . .	g3	♗g2[50]	c4	e3[52]	♘e2	0—0[53]			±
	. . .	f5[49]	♘f6	♗e7[51]	c6	0—0	♘bd7[54]			
11	. . .	. . .	♗g2	c4	♘c3[55]	e4	♘ge2	0—0	d4	±
	. . .	♘f6	♗e7	0—0	♖e8[56]	c6	♘bd7	♘c5	ed4[57]	
12	. . .	. . .	. . .	c4[58]	♘f3[59]	♘c3	0—0	e3	d3	±
	. . .	. . .	g6	♗g7	0—0	c6	♖e8	♗f5	♕d7[60]	

1. b3 e5 2. ♗b2 ♘c6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
13	c4[61]	♘f3	♘d4	e3[64]	♗e2	0—0	♘c6	d4	♕d3	∓
	♘f6[62]	e4[63]	♗c5	0—0[65]	♖e8	d5	bc6	ed3	♘g4[66]	
14	. . .	g3	cd5	♘f3	♘c3	♘h4	♘g2	♘e3	♔f1	∓
	. . .	d5[67]	♕d5[68]	e4	♕a5	g5[69]	♗h3	♗f1	0-0-0[70]	
15	. . .	♘c3	cd5	g3[72]	♗g2	♘f3	0—0	♗c3	♘e1	=
	. . .	d5[71]	♘d5	♗e7[73]	♗e6	0—0	♘c3[74]	e4	f5[75]	
16	. . .	e3	a3[77]	♕c2[79]	d3	♘f3	♗e2	cd5	♘bd2	±
	. . .	♗e7[76]	0—0[78]	♖e8	♗f8	a5	d5	♘d5	f6[80]	
17	. . .	. . .	cd5	a3[82]	♕c2	♘f3	♘c3[83]	♕c3	♗b5	∞
	. . .	d5	♘d5[81]	♗d6	0—0	♕e7	♘c3	f5	e4[84]	
18	e3	c4[86]	♘c3[88]	♘f3	d4	♗e2[90]	♘d2			=
	d6[85]	♘f6[87]	g6	♗g7	♗f5[89]	e4	h5[91]			
19	. . .	♘f3	♘d4	♗d4	c4	♕c2	♘c3	♖d1	d3	=
	♘f6	e4	♘d4[92]	♗e7[93]	0—0	d6[94]	♗f5	♖e8	♗f8[95]	
20	. . .	♗b5	♘e2[97]	0—0[99]	♗c6	d4	c4	a4	♘d2	=
	. . .	d6[96]	♗d7[98]	a6[100]	♗c6	♕e7	g6	♗g7	h5[101]	
21	. . .	♗b5[102]	f4[104]	g3	♘f3	♕e2[106]	h3	g4	♗c6	±
	d5	♗d6[103]	♕h4[105]	♕e7	f6	♗g4[107]	♗h5	♗f7	bc6[108]	
22	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	h3[109]	♕f3	♘c3	♗c6[111]	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗g4	♗f3	♘f6	0—0[110]	bc6[112]	
23	. . .	. . .	. . .	fe5	♘f3[113]	♗c6	♘e5	g3	♕e2	∓
	. . .	. . .	f6!	fe5	♕e7[114]	bc6	♕h4	♕h3[115]	♘f6[116]	
24	. . .	. . .	c4	♘f3[118]	♕b3[120]	♗c6[121]	♕c3	♕c6	♕c2	=
	. . .	. . .	dc4[117]	cb3[119]	♕e7	bc6	♖b8	♗d7	♘f6[122]	
25	. . .	. . .	♘f3	c4[124]	cd5	dc6	♕c2	♘c3[125]	♘e2[126]	=
	. . .	. . .	f6[123]	a6	ab5	bc6	♘e7	f5		

[1] **1. . . b6** 2. ♗b2 ♗b7 3. e3 [3. f4 ♘f6 — A 02] f5 4. ♗e2! ♘f6 [4. . . ♗g2 5. ♗h5 g6 6. ♗f3+—] 5. ♗f6 ef6 6. ♗f3 ♘c6 7. ♘e2 g6 8. c4 ♗d6 9. ♘bc3 0—0 10. a3 ♖e8 11. b4 ♕c8 12. d4 ♘d8 13. c5 ♗f8 14. ♘f4± Larsen—Bellon, Palma de Mallorca 1971; **1. . . b5** 2. e3 [2. ♗b2 ♗b7 3. ♘f3 ♘f6 4. e3 a6 5. ♗e2 e6 6. 0—0 ♗e7 7. d3 d5 8. ♘bd2 ♘bd7 9. ♖e1 b4= Timman—Böhm, Amsterdam 1975] ♗b7 3. ♘f3 [3. ♗b2 e6 4. f4 ♘f6 5. ♘f3 b4 6. ♗e2 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. ♘e5 a5 9. a4 ♘c6 10. ♗f3 ♖a6 11. ♕e2 ♕a8= Pritchard—Basman, England (ch) 1972] a6 4. ♗b2 e6 5. c4 b4 6. d4 ♘f6 7. ♘bd2 ♗e7 8. ♗d3 0—0 9. ♕c2 d6 10. e4 ♘bd7 11. 0—0 ♘h5 12. ♖fe1 ♘f4 13. ♗f1 ♘g6 14. g3± Larsen—Menvielle, Las Palmas 1972 — 13/730; **1. . . d6** 2. ♗b2 ♘d7 3. g3 ♘gf6 4. ♗g2 c6 5. e4 e5 6. ♘e2 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. d4 ♖e8 9. ♖e1 ♕c7 10. ♘c3 b5 11. ♕d2 ♗b7 12. ♘d1 ♖ad8 13. ♘e3 ♗f8 14. ♘f5± Bellon—Pedersen, Skopje (ol) 1972; **1. . . c5** 2. ♗b2 ♘c6 3. e3 ♘f6 4. g4? h6 5. h4 d5 6. ♗h3 d4 7. g5 ♕d5 8. ♖h2 hg5 9. hg5 ♕g5—+ Planinc—Ivkov, Novi Sad 1972; 4. ♘f3± — A 04; **1. . . f5** 2. ♗b2 ♘f6 3. d3?! d6 4. e4 e5 5. ef5 ♗f5 6. ♘e2 ♘c6 7. d4 ♗e7

8. ♘g3 ♗g6 9. h4 [9. de5? de5 10. ♕d8 ♖d8 11. ♗b5 0—0 12. ♗c6 bc6 13. ♘d2 ♗c2 14. ♖c1 ♗d3—+ Planinc—Bilek, Vršac 1971 — 12/2] h6 10. h5 ♗h7∓ Bilek; 3. f4 b6 4. ♘f3= — A 02

[2] **2... ♘d7** 3. e3 e5 4. d4 e4 5. c4 ♗b4 6. ♘c3 ♘e7 7. a3 ♗c3 8. ♗c3 0—0 9. ♖c1 c6 10. cd5? ♘d5 11. ♗b2 ♕g5 12. ♘e2 f5∓ Martelli—Bennett, Siegen (ol) 1970 — 10/1; 10. ♗b4±; 4. c4±; **2... ♘f6** 3. e3 g6 4. g3 ♗g7 5. ♗g2 c5 6. f4 ♘c6 7. ♘f3 d4 8. ♘a3 0—0 9. 0—0 ♗f5 10. ♘e5 ♘e5 11. fe5 ♘g4 12. ed4 cd4 13. ♗b7 ♘e5∞ Bellon—Furman, Madrid 1973; 4. c4!?; 4. ♘f3 — A 06; **2...** ♗f5 3. ♘f3 ♘f6 — A 06; 3. f4!?

[3] **3. f3!?** ♗h5 4. e4 de4 5. ♕e2∞; 3. ♘f3 — A 06

[4] **4. g4** ♗g6 5. ♗g2 e6 6. c4 c6 7. ♘f3 ♘d7 8. d3 ♘gf6 9. ♘bd2 ♗d6 10. ♘h4 ♕e7 11. ♘g6 hg6 12. a3 ♗e5 13. d4 ♗d6 14. b4 e5 1/2 : 1/2 Vasjukov—Talj, Wijk aan Zee 1973; **4. g3** c6 5. ♗g2 ♘d7 6. f4 e6 7. ♘f3 ♘gf6 8. 0—0 ♗d6 9. e3 ♕e7 10. ♕e1 ♗f3 11. ♗f3 e5 12. d4 e4 13. ♗e2 ♖g8 14. c4 g5 15. ♔h2 0-0-0 16. ♘c3 ♔b8 17. c5±→« Bellon—Benkö, Orense 1973; 4... e6 5. ♗g2 ♘f6 6. ♘f3 ♘bd7 7. 0—0 c6 8. d3 ♗d6 9. ♘bd2 0—0= — A 07

[5] 4... ♗f3 5. gf3 e6 6. e3 ♘f6 7. f4 g6 8. ♕f3 ♗g7 9. d3 ♘c6 10. ♗g2 ♘h5= Bucholz —Makaričev, Mexico 1977

[6] 5... c6 6. d3 ♗f3 7. ♕f3 ♘gf6 8. g4± Planinc—Hartoch, Wijk aan Zee 1973 — 15/11; 7... e5!?; 6... e6=

[7] Hartston

[8] 3. ♘f3?! f6!∓ — A 06

[9] **3... f6** 4. d4 [4. e4!? de4 5. ♕h5 g6 6. ♕c5 Keene] cd4 5. ed4 ♘c6 6. ♘f3 ♗g4 7. ♘bd2 e6 8. h3 ♗h5 9. ♗d3 ♗d6 10. ♕e2 ♕c7 11. c4± Keene; **3... ♘f6** 4. ♘f3 e6= — A 06

[10] **4. ♘f3±** — A 06

[11] **4... a6** 5. ♗c6 bc6 6. d3 ♘h6 7. ♘c3 e5 8. e4 f5 9. ♘f3 ♘f7 10. ♘a4 ♗d6 11. ♕e2 0—0 12. 0-0-0± Larsen—Dominguez, Las Palmas 1972 — 13/4; **4... ♕b6** 5. a4 a6 6. ♗e2 ♘f6 7. ♘f3 e6 8. 0—0 ♗e7 9. d3 0—0 10. ♘bd2 ♖d8 11. ♘e5 ♗d7 12. ♕e1 ♕c7 13. f4 d4 14. ♕g3 de3 15. ♘c6 ♗c6 16. ♗e5± Bellon—Padevski, Skopje (ol) 1970 — 14/1; 6... e5!? Bellon; **4... f6** 5. c4 [5. ♗c6 bc6 6. d4 cd4 7. ed4 e6 8. ♘f3 ♗d6 9. c4 ♘e7 10. ♘c3 0—0∞ From—Gallmeyer, Danmark 1972] a6 [5... e6 6. d4±] 6. cd5 ab5 7. dc6 e5∞; **4... ♗d7** 5. ♘f3 ♘f6 — A 06

[12] 10. ♘bd2 0—0 11. ♕e1 b5 12. ♕h4 ♘g4 13. ♗g7 ♔g7 14. ♘e5 ♕f6 15. ♕g3 ♘e5 16. fe5 ♕e6∞ Spiridonov—Manolov, Bulgaria 1974

[13] **3. ♗f6** ef6 4. e3 f5 5. d4 ♗g7 6. c3 0—0 7. ♗d3 b6 8. ♘f3 ♗b7 9. ♘bd2 ♖e8 10. 0—0 d5 11. ♖c1 c5 12. ♕c2 ♘c6 13. ♖fd1 ♖c8 14. dc5 bc5 15. ♘f1 ♕f6∓ Koltanowski—Colle 1923; **3. g4** ♗g7 [3... h6 4. ♗g2 d5 5. h3 ♗g7 6. d3 c5 7. e4? de4 8. de4 ♕d1 9. ♔d1 0—0 10. ♘d2 ♖d8 11. ♔c1 ♘c6 12. ♘e2 g5∓ Krnić —Ermenkov, Graz 1972; 7. ♘d2= Krnić] 4. g5 ♘h5 5. d4 [△ e3, ♗e2; 5. ♗g7 ♘g7 6. ♕c1 0—0 7. ♕b2 d5 8. ♗g2 c6 9. ♘f3 ♘d7 10. d4 ♘h5 11. ♘bd2 a5 12. e3 a4 13. ♘f1 ♘b6 14. ♘g3± Holmov—Oplačkin, SSSR 1966; 7... d6△ e5, f5= Soltis] e5 6. h4 ed4 7. ♗d4 f6 8. ♘h3 ♘c6 9. ♗b2 d6 10. ♘c3 ♗h3 11. ♖h3 f5 12. e3 ♕d7 13. ♗e2 0-0-0 [Krnić—Karaklajić, Wijk aan Zee II 1970] 14. f4!△ ♕d2, 0-0-0±; 5... c5!∞ Krnić; **3. g3** ♗g7 4. ♗g2 0—0 5. f4?! d6 6. ♘f3 e5 7. 0—0 e4 8. ♘g5 d5∓ Lewi—Stoppel, Athens 1969; 5. e4 d6= — 3. e4; **3. f4** — A 02; **3. ♘f3** — A 05; **3. c4** ♗g7 4. ♘f3 — A 15

[14] 3... ♗g7 4. e5 ♘d5 5. c4 ♘b4 6. a3 ♘4c6 7. d4 d6 8. f4 de5 9. fe5 0—0 10. ♕d2 ♕d7 11. ♗e2 ♖d8 12. ♘f3 f6 13. ef6 ef6 14. d5 ♘e5 15. ♘e5 fe5∞ Gipslis—Gutman, SSSR 1974; 5. ♘f3 c5± — A 04

[15] 4. ♕e2 ♗g7 5. d4 c5 6. dc5 ♕a5∞

[16] 7. d4 ♘bd7 8. 0—0 ♖b8 9. a4 b6 10. ♘a3 cd4 11. ♘d4 ♗b7 12. ♖e1 ♘c5= Larsen—Ujtumen, Lugano (ol) 1968 — 6/1

[17] 7... e5!= — 6... e5

[18] 8. c4 ♘e8 9. ♗g7 ♘g7 10. d4 e5 11. d5 ♘d4 12. ♘d4 cd4 13. f4 f5 14. fe5 de5 15. ♘d2 fe4 16. ♘e4 ♘f5∓ Bellon—Donner, Palma de Mallorca 1971

[19] **9... ♗d7** 10. c4 a6 11. ♘c3 ♖b8 12. ♖c1 ♕a5 13. a3 ♖fc8 14. b4 ♕d8 15. ♘d5 ♘d5 16. ed5 ♘e5 17. ♕e2 ♖c7 18. c5± Dvorecki—Grabczewski, Polanica Zdroj 1973; **9... ♘d4** 10. ♗d4 ♘g4 11. c4 a6 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘c3 ♖b8 14. ♕d4 f6 15. ♖ad1± Bellon—Schaufelberger, Torremolinos 1970; **9... ♗g4** 10. ♕d2 ♕d7 11. c4 ♗h3 12. ♘c3 ♗g2 13. ♔g2 ♘d4 14. ♕d4 ♘e8 15. ♕d2± Bellon—Rossolimo, Torremolinos 1970

[20] **7... ♘h5** 8. d4 ♘d7 [8... ♘c6 9. ♘a3! ♕e7 10. ♘c4 ed4 11. ♘d4 ♘d4 12. ♗d4 ♗e6 13. ♘e3± Larsen—Donner, San Juan 1969 — 8/2] 9. ♘d2 ♕e7 10. f4 ed4 11. ♗d4 f5 12. ♗g7 ♘g7 13. ♘c3 ♘f6 14. ♖e1± Bagirov—K. Grigorjan, SSSR 1976 — 21/2; 7... **♖e8** 8. ♖e1 c5 9. a4 ♘c6 10. ♘a3 ♗e6 11. ♘c4? ♘e4∓ Bellon—Polugajevski, Palma de Mallorca 1972 — 14/4; 11. d3△ ♘c4=; 8. c4!?

[21] 8. d4 ed4 [8... ♗g4 9. f3 ♗d7 10. c4 a5 11. ♘a3 h5 12. ♕d2? h4 13. de5 de5 14. g4 ♕e7 15. ♘c2 ♖fd8 16. ♗a3 ♗e6 17. ♕e1 ♕d7∓ Bellon—Ljubojević, Palma de Mallorca 1971; 12. d5△ c5±] 9. ♘d4 ♖e8=

[22] **8... ♗d7** 9. ♘bc3 ♕c8 10. d4 ♗h3 11. d5 ♗g2 12. ♔g2 ♘e7 13. b4 b6 14. ♖c1 ♘d7

15. ♘a4 ♕b7 16. ♗a3 a5 17. c5± Bellon—Bonner, Nice (ol) 1974; 8... ♗g4 9. f3 ♗d7 10. ♘bc3 ♕c8 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. f4± Larsen—Diez del Corral, Palma de Mallorca 1968 — 6/3; 8... ♘d7!?

[23] 10. ♘d5 ♘d4 11. ♘d4 ed4 12. ♘f4 c6 13. d3 ♕b6 14. ♖b1 ♘c5= Larsen—Tringov, Teesside 1972

[24] 8. ♘a3 ♖e8 9. ♘c4 ♘e4 10. ♗e4 d5 11. ♗g2 dc4 12. bc4 ♘c6 13. ♘c3 ♗e6 14. d3 ♖c8 15. ♖b1 b6= van Geet—Piket, Wijk aan Zee II 1970; 8. a4 ♘c6 9. ♘a3 d5 10. ed5 ♘d5 11. ♘c3 ♗e6 12. ♖e1 ♘c3 13. ♗c3 ♗d5= Bellon—Pomar, Las Palmas 1974; 8. ♘bc3 ♘c6 9. h3 ♖b8 10. f4 b5 11. d3 b4 12. ♘a4 ♘h5 13. ♔h2 ♘d4 14. ♘d4 cd4 15. f5 ♗h6?! 16. ♗c1 ♗c1 17. ♕c1 ♕f6 18. a3± Bagirov—Kapengut, SSSR (ch) 1972; 15... ♗d7∞

[25] 9. a4 d5?! 10. ♘d2 d4 11. h3± Bellon—Tarjan, Orense 1975; 9... ♘h5∞; 9. c4 ♖b8 10. ♘a3 a6 11. ♘c2 b5= Gonzales—Panno, Bogota 1977

[26] 10. a4 ♖b8 11. h3 b5 12. ab5 ab5 13. f4 ef4 14. ♘f4 ♗b7= Wicker—Taulbut, London 1977

[27] 2. g3?! d5 3. ♗b2 ♗d6 4. c4 [4. ♗g2 c6 5. c4 ♗e6 6. ♘f3 f6 7. d3 ♘e7 8. 0—0 0—0 9. ♘c3 ♘d7= Larsen—Huguet, Las Palmas 1972] d4 5. ♗g2 ♘f6 6. b4 c6 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 ♕e7 9. e3 de3 10. fe3 h6 11. ♕e2 ♗g4 12. c5 ♗c7= Castro—Ostojić, Bogota 1977; 3... f6∓

[28] 3. e3 d5 4. c4 c6 5. cd5 cd5 6. ♗b5 ♘c6 7. ♘e2 ♗d6 8. 0—0 ♘e7 9. f4 0—0= Skipworth—Wayte, Malvern 1871; 6... ♗d7=; 3. d4!?

[29] 3... ♘e7 4. f4 ef4 5. ♘h3 d5 6. ♘f4 de4 7. ♗c4± Soltis; 3... d5 4. ed5 ♕d5 5. ♘c3 ♕f7 6. ♗c4 ♗e6 7. ♗e6 ♕e6 8. ♕h5 g6 9. ♕e2 ♘c6 10. ♘f3 0-0-0 11. 0-0-0± Szilagyi—Kirov, Varna 1970; 3... ♗c5 4. ♗c4 ♘e7 5. ♕h5? g6 6. ♕f3 ♘bc6 7. ♘e2 ♖f8 8. g4 f5 9. gf5 d5 10. ed5 ♖f5 11. ♕e4 ♘b4∓ Nimzowitsch—Winter, London 1927; 5. ♘f3△ d4±; 4. f4!?

[30] 4. d4±

[31] 5. ♕h5 g6 6. ♕f3±

[32] 11. ♕d2 ♘h6 12. 0-0-0 0—0 13. ♖e1 ♖e8 14. g3± Larsen—Martinez, San Juan 1969 — 8/1

[33] 3. e4 c5 4. ♘c3 ♘c6 5. f4 ef4 6. ♘f3 ♘f6 7. ♘d5 ♗e7 8. ♘f4 ♘e4? 9. ♕e2 ♘f6 10. ♗f6 gf6 11. ♕e3 d5 12. ♘h5± Czerniak—Kinmark, Göteborg 1971; 8... 0—0∞; 3. ♘f3 c5 4. g3 ♘c6 — A 04

[34] 3... ♘d7 4. g3 [4. e3 g6 5. ♘f3 ♗g7 6. de5 de5 7. ♗c4 ♘h6 8. ♘c3 0—0 9. a4 ♖e8 10. e4 c6 11. ♕d2 ♘b6= Krnić—Minić, Jugoslavija (ch) 1973] ♘gf6 5. ♗g2 c6 6. e4 ♗e7 7. ♘e2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. ♘d2 ♗f8 10. ♖e1 b5 11. a4 ♗b7 12. c4± van Geet—Kavalek, Beverwijk 1967; 5... g6!?

[35] 4... ♘f6 5. g3 ♗e7 6. ♗g2 0—0 7. ♘h3 ♖e8 8. ♘f4 ♗f8 9. 0—0 ♘c6 10. ♕d1 ♘e5 11. c4 c6 12. ♘c3 a5 13. ♕c2 ♘ed7 14. ♖ad1± van Geet—Donner, Beverwijk 1968

[36] 6... ♗e7 7. g3 0—0 8. ♗g2 ♖e8 9. 0-0-0 ♗f8 10. e4 g6 11. f4 ♗g7 12. ♔b1 a5 13. ♘ge2 a4 14. h3 ab3 15. ab3 ♘d7 16. g4± Šahović—Matulović, Beograd 1969 — 8/3; 6... ♗e6 7. g3 g6 8. ♗g2 ♗g7 9. e4 ♘d7 10. f4 ♘c5 11. ♘ge2 ♕d7= Bellon—J. Fernandez, Espana 1971; 8. ♘h3!?

[37] 7. 0-0-0 ♗e6 8. g3 ♗b4 9. ♗g2 ♕e7 10. ♕f4 0-0-0 11. h4 a6?! 12. e3 ♔b8 13. h5± Krnić—Kristiansen, Kopenhagen 1979; 11... ♕c5∞ Krnić

[38] 8. ♗b5? 0—0 9. ♗c6 [9. ♘f3 ♘e4 10. ♕d3 ♕f6—+; 9. ♘e2 ♘e4 10. ♕d3 ♗f5—+; 9. 0-0-0 ♘e4 10. ♕e1 d4 11. ♗c6 ♘c3 12. ♗c3 ♗c3 13. ♕c3 dc3 14. ♖d8 ♖d8—+ Bellon—Benkö, Palma de Mallorca 1971] bc6∓

[39] 8... ♘e5 9. ♘f3 ♘d3 10. ♕d3=

[40] 9. ♘f3?! d4

[41] 3... f5 4. e3 [4. g3 ♘f6 5. ♗g2 — 3. g3] ♘f6 5. d4 [5. ♘f3 g6 6. d4 e4 7. ♘g5 h6 8. ♘h3 g5 9. ♗e2 ♗g7 10. ♗h5 ♔f8 11. ♘c3 c6∓ Caro—Benkö, Lugano (ol) 1968] ♘bd7 6. ♘f3 e4 7. ♘g5 ♕e7 8. ♗e2 g6 9. h4 ♗g7 10. ♘c3 0—0 11. ♕d2 c6 12. a4 ♖e8 13. a5 ♘f8 14. g3 ♘e6 15. ♘h3± Golz—Liebert, Leipzig 1965; 3... c5 4. g3 g6 5. f4 ♗g7 6. ♘f3 ♘c6 7. ♗g2 ♘ge7 8. 0—0 0—0 9. ♘c3 ♖b8 10. ♘g5 h6 11. ♘ge4 f5 12. ♘f2 ef4 13. gf4 ♗e6∞ Böhm—Hennings, Amsterdam II 1972; 3... ♘f6 4. ♘c3 g6 5. d4 ed4 6. ♕d4 ♘c6 7. ♕d2 [7. ♕e3? ♗e6 8. ♘f3 ♗g7 9. ♘g5 0—0! 10. ♘e6 fe6 11. g3 d5! 12. ♕e6 ♔h8 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗g7 ♔g7 15. cd5 ♖e8 16. ♕g4 ♕d5—+ Ljubojević—Kavalek, Manila 1973 — 16/2] ♗g7 8. ♘f3 0—0 9. e3 ♘e5 10. ♗e2 ♗g4= Damjanović—Kavalek, Netanya 1973; 4. g3 g6 5. ♗g2 — 3. g3

[42] 6... ♘e5 7. ♘e5 ♗e5 8. ♗e5 de5 9. ♕d8 ♔d8= Cuartas—Cosulich, Nice (ol) 1974

[43] 11. ♗e2 ♘c5= Ljubojević—Planinc, Jugoslavija (ch) 1972

[44] 3... ♘d7 4. f4 ♗e7 5. ♘c3 ef4 6. ef4 ♗f6 7. ♕f3 ♘e7 8. 0-0-0 0—0 9. g4 ♘c6 10. g5 ♗d4 11. ♘ge2 ♗b6 12. h4±↑» Razuvajev—Kapengut, SSSR 1970; 3... g6 4. ♘f3 ♗g7 5. d4 e4 6. ♘fd2 f5 7. c4 ♘f6 8. ♘c3 0—0 9. ♕c2 ♘c6 10. ♗e2 ♘b4 11. ♕b1 f4 12. a3 fe3 13. fe3 ♘d3 14. ♗d3 ed3 15. 0—0 ♘g4 16. ♕d3 ♕h4 17. h3 ♘f2⩱ Planinc—Szabo, Amsterdam 1973

[45] 4. ♘f3 g6 [4... ♗e7 5. d4 ed4 6. ♘d4 0—0 7. ♗d3 ♖e8 8. ♘d2 d5 9. 0—0 ♗f8 10. c4 ♘bd7 11. cd5 ♘e5 12. ♗b5 ♗d7∞ Gon-

zales—Szmetan, Bogota 1977; 6. ed4!±] 5. d4 e4 6. ♘fd2 ♗g7 7. c4 0—0 8. ♘c3 ♖e8 9. ♕c2 ♗f5 10. h3 h5 11. 0-0-0 ♘c6 12. ♖e1? ♘b4 13. ♕d1 c5∓ Zwaig—Diesen, Amsterdam II 1977; 12. a3∞

[46] 5. d4 ♗g7 6. ♘c3 ed4 7. ♕d4 0—0 8. ♘f3 ♘bd7 9. ♗e2 ♘c5 10. ♖d1? ♘g4! 11. ♕d2 ♘f2! 12. 0—0 ♘d1—+ Ljubojević—Štejn, Las Palmas 1973 — 16/1; 10. ♕d2!?∞

[47] 5... ♘c6 — 2... ♘c6

[48] 11. ♕c2 a5= Zwaig—Uddenfeldt, Sverige—Norge 1974

[49] 3... g6 4. d4 ♗g7 [4... ♘d7 5. de5 de5 6. ♘f3 ♗g7 7. ♘a3 (7. ♗g2 ♘e7 8. h4 0—0 9. e4 h5= Bellon—Andersson, Palma de Mallorca 1972) ♘e7 8. ♕d2 ♘c6 9. 0-0-0 0—0 10. e4 ♕e7= Larsen—Minić, Palma de Mallocra (izt) 1970 — 10/4; 8. h4!±→» Euwe] 5. de5 ♗e5 [5... ♘d7 6. ♘f3 de5 — 4... ♘d7] 6. ♘c3 ♘c6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗g2 ♘f6 9. ♘d4 ♗d7 10. ♘d5 0—0 11. c4!± Larsen—Hort, Monte Carlo 1968 — 5/1

[50] 4. d4 e4 5. e3 [5. d5 ♘f6 6. e3?! ♗e7 7. ♘h3 ♘bd7 8. ♘g5 ♘e5 9. ♗e2 0—0 10. h4 ♘fg4 11. ♘h3 ♗f6 12. ♘c3 c5∓ Bellon—Bilek, Palma de Mallorca 1972 — 14/6; 9... ♘d5!? Bilek; 6. ♘h3!?△ 6... ♗e7 7. f3] ♘f6 6. ♘e2 c6 7. ♘f4 d5 8. h4 ♗d6 9. c4 0—0 10. ♘c3 ♗f4 11. gf4 ♗e6 12. ♗a3 ♖f7 13. ♕d2 ♘bd7 14. cd5 ♘d5 15. ♗d6 ♘7f6 16. ♗e5 ♘c3 17. ♕c3 ♘g4= Hecht—Bilek, Budapest 1973

[51] 5... g6 6. f4 ♘bd7 7. ♘h3 ♗g7 8. 0—0 0—0 9. ♘c3 e4 10. ♕c2 ♘c5 [10... ♘g4 11. ♘f2 ♘f2 12. ♖f2 ♘f6 13. e3±] 11. ♘f2 ♘e6 12. e3 h5 13. d3 ed3 14. ♘d3 h4 15. ♖ae1 hg3 16. hg3 ♖b8 17. ♗f3± Ubilava—Kogan, SSSR 1972

[52] 6. d4 e4 7. e3 ♘c6 8. ♘e2 ♘b4 9. ♘c1 d5 10. 0—0 ♗e6 11. a3 ♘c6 12. ♕c2 0—0 13. ♘e2 a5= Schneider—Rohde, Sandefjord 1975

[53] 8. ♘bc3 ♕e8 9. d4 g5 10. ♕d2 a5 11. h4 g4 12. 0-0-0 e4 13. d5 a4 14. dc6 ab3 15. cb7 ♗b7 16. ab3 ♘a6⩱↑« Evans—V. Toth, Siegen (ol) 1970

[54] 8... ♗e6? 9. d4 ♘bd7 10. f4 e4 11. d5! cd5 12. ♘d4 ♔f7 13. g4! ♘c5 14. gf5 ♗d7 15. cd5 ♘d3 16. ♘e6 ♕a5 17. ♗d4 ♕d5 18. ♘c3+— Murej—Šmelev, SSSR 1973; 8... ♘bd7±

[55] 6. e4?! b5! 7. cb5 a6 8. d4 ♗b7 9. ♘c3 ed4 10. ♕d4 ab5 11. ♘ge2 c5 12. ♕d2 b4 13. ♘d5 ♘d5 14. ed5 ♗g5 15. ♕c2 ♖e8 16. 0—0 ♗a6∓ Ree—Browne, Amsterdam 1972; 6. ♘f3 c6 7. 0—0 ♘bd7 8. ♘c3 ♖e8 9. ♕c2 ♗f8 10. e3 a6 11. ♖ac1 ♘b6 12. ♘e2 ♗g4 13. h3 ♗h5 14. d3± Larsen—Medina, Palma de Mallorca 1968 — 6/4; 6. d4!?

[56] 6... c5 7. ♘f3 ♘c6 8. 0—0 ♗f5 9. h3 a6 10. d3 ♕c8 11. ♔h2 ♗d8?! 12. ♘d2 ♗e6 13. f4 ef4 14. gf4 ♘e8 15. ♘f3 ♗f6 16. ♕d2 ♕d8 17. ♘g5± Bronštejn—Kuzmin, SSSR (ch) 1972 — 14/57; 11... ♖e8±

[57] 11. ♘d4 ♕b6 12. ♖b1 ♗f8 13. ♕c2± Enklaar—Planinc, Hastings 1972/73

[58] 5. d4 ♗g7 [5... e4 6. d5 ♕e7 7. ♕d4 ♗g7 8. ♘c3 0—0 9. 0-0-0 e3 10. ♘e4 ♘bd7 11. ♕e3? ♘g4 12. ♕d2 f5 13. ♗f3 ♘de5 14. ♗g4 ♘g4 15. h3 ♕e4—+ Bazan—Bronstein, Argentina (ch) 1977; 11. f4∞] 6. de5 [6. ♘c3 0—0 7. de5 de5 8. ♘b5 ♘bd7 9. ♕d2 a6 10. ♘a3 e4!∓ Bellon—Gheorghiu, Palma de Mallorca 1972 — 14/5] ♘g4 7. h3± Gheorghiu; 6... ♘fd7=; 5. e4 ♗g7 6. ♘e2 0—0 7. 0—0 — 1... ♘f6

[59] 6. d4 ed4 7. ♕d4 0—0 8. ♘c3 ♖e8 9. ♕d2 ♘bd7 10. ♘h3 [10. ♘f3 ♘c5 11. 0—0 ♘fe4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♕c1= Sokolov] ♘c5 11. f3?! d5 12. 0-0-0 c6 13. cd5 cd5 14. g4 ♗d7 15. e3 ♖c8∓ Quinteros—Ree, Amsterdam 1973 — 17/1; 11. ♘f4=; 6. ♘c3 0—0 7. d3 c6 8. e4 ♗e6 9. ♘f3 d5= Ribli—Beljavski, Las Palmas 1974; 6. e3 0—0 7. ♘e2 ♖e8 [7... ♘c6 8. 0—0 (8. ♘bc3 ♗f5 9. d3 ♕d7 10. h3 ♗e6 11. ♘d5 ♘e8 12. ♕d2 f5 13. f4 ♘f6 14. 0—0 ♖ae8= Simagin—Flesch, Soči 1967) ♗f5 9. d4 ♕c8 10. ♘c3 ed4 11. ♘d5 ♕d8 12. ♘d4 ♘d4 13. ♕d4 ♘e8 14. ♕d2± Murej—Borisenko, SSSR 1974] 8. ♘bc3 c6 9. h3?! d5 10. cd5 cd5 11. d4 e4 12. a3 ♘c6 13. b4 b6 14. ♗f1 a5 15. b5 ♘e7 16. g4 h5 17. g5 ♘h7 18. h4 f6 19. gf6 ♘f6∓ Balašov—Stean, Teesside 1974; 9. 0—0=

[60] 11. ♘g5 h6 12. ♘ge4 ♘h7 13. ♗a3 ♗f8 14. d4 ♗e4 15. ♘e4 f5 16. ♘c3 e4 17. f3± Larsen—Benkö, Monte Carlo 1968; 16... ♘a6!?

[61] 3. e4 ♘f6 4. ♘c3 ♗c5 5. f4?! d6 6. ♗c4 0—0 7. ♘f3 ef4 8. ♕e2 ♘d4 9. ♕d3 ♘f3 10. gf3 c6 11. a4 ♘d7∓ Basman—Holaszek, Haifa 1970; 5. ♗c4=; 3. g3 g6 [3... ♗c5 4. ♗g2 ♘f6 (4... d6 5. e3 ♘f6 6. a3 0—0 7 b4 ♗b6 8. ♘e2 ♕e7 9. 0—0 d5 10. ♘bc3 ♖d8 11. ♘a4 ♗g4 12. ♘b6 ab6 13. f3± Rossetto—Cruz, Argentina 1971) 5. d3 d5 6. ♘f3 0—0 7. 0—0 ♖e8= Flesch—Szekely, Hungary (ch) 1969; 3... d5!?] 4. ♗g2 ♗g7 5. c4 d6 [5... ♘ge7 6. f4 0—0 7. fe5 ♘e5 8. ♘c3 c6 9. ♘h3 d5 10. cd5 ♘d5 11. 0—0 ♘g4 12. ♕c1 ♗e6 13. ♘e4 ♗h6 14. ♔h1 f5 15. ♘c5± Kovačević—Angantysson, Ybbs 1968] 6. ♘c3 ♘f6 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. d3 a6 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♘e7 12. e4 c6= Visier—Blau, Wien 1972; 3. ♘f3 e4 [3... d6 4. d4 e4 5 d5 ef3 (5... ♘ce7 6. ♘g5 f5 7. e3 ♘g6 8. ♗b5 ♔e7 9. g4 ♘f6 10. gf5 ♗f5 11. f3± van Geet—Soos, Amsterdam II 1972) 6. dc6 bc6 7. gf3 ♘f6 8. ♕d4 ♗e7 9. ♖g1 c5 10. ♕e3 0—0 11. ♘c3 g6 12. 0-0-0 ♖e8 13. ♕f4 ♗f8 14. e4± van Geet—Smederevac, Wijk aan Zee II 1970] 4. ♘d4 ♘d4 5. ♗d4 d5 6. e3 ♘e7 7. ♕h5?! ♘f5 8. ♗b2 ♗e7 9. c4 d4 10. ed4 ♗f6 11. ♘c3 ♗d4 12. 0-0-0 0—0 13. ♖e1 ♖e8 14. g3 c6 15. ♗g2 ♘d6∓ van Geet—Smejkal, Amsterdam 1971; 7. ♗b2=; 4... ♘f6 5. c4 ♗c5 — 3. c4; 5. e3!?

[62] **3... f5** 4. e3 ♘f6 5. ♘f3 d6 6. ♗e2 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. d4 e4 9. ♘g5 h6 10. ♘h3 g5 11. f4 ef3 12. ♗f3 g4 13. ♗d5 ♘d5 14. cd5 ♘b4 15. ♘f4 ♗g5 16. ♘c3± Caro—Addison, Caracas 1970; **3... d6** 4. g3 ♘f6 5. ♗g2 ♗e7 6. ♘f3 0—0 7. d4 ♘d4 8. ♘d4 ed4 9. ♕d4± Larsen—Caro, Lugano (ol) 1968 — 6/2; 4... g6 5. ♗g2 ♗g7= — 3... g6; **3... g6** 4. g3 ♗g7 5. ♗g2 d6 6. e3 [6. ♘f3 ♘ge7 7. 0—0 ♘f5 8. ♘c3 h5 9. e3 h4∞ Passerotti—Mariotti, Imperia 1973] ♘h6 [6... ♘ge7 7. ♘c3 h5 8. h4 ♗g4 9. ♘ge2 ♕d7 10. d3 0—0= Flesch—Bednarski, Varna 1968] 7. ♘e2 0—0 8. ♘bc3 f5 9. d3 ♕e8 10. ♘d5 ♖f7 11. ♕d2 ♘d8 12. 0—0 ♘e6= Flesch—Suttles, Sombor 1970

[63] 4... d6 5. g3 ♗g4 6. ♗g2 ♕d7 7. h3 ♗h5 8. d3 ♗e7 9. ♘bd2 h6 10. a3 a5 11. ♘e4 ♘e4 12. de4 ♗f3 13. ♗f3± Damjanović—Tatai, Netanya 1973 — 15/2

[64] 6. ♘c6 dc6 7. e3 ♗f5 8. ♕c2 ♕e7 9. ♗e2 0-0-0∓⟳ Larsen—Spaski, Beograd 1970 — 9/25

[65] 6... ♗d4 7. ed4 d5 8. d3 0—0 9. de4 ♗g4 10. f3 ♘e4 11. fg4 ♕h4∓→ F. Benkö—Rossetto, Buenos Aires 1955

[66] M. Kovacs—Florian, Hungary 1971 — 11/1

[67] 4... ♗c5 5. ♗g2 0—0 6. ♘c3 d6 7. d3 [7. ♘f3 e4 8. ♘g5 ♗f2 9. ♔f2 ♘g4 10. ♔g1 ♕g5 11. ♘e4 ♕g6 12. h3 ♗f5∓ Wade—Dückstein, Muttenz 1971] ♘g4 8. e3 f5 9. ♗f3 ♘h6 10. ♕d2 f4 11. gf4 ef4 12. 0-0-0 ♗g4 13. ♗d5 ♔h8 14. ♘ge2∞ Bellon—Schrafl, Paignton 1970

[68] 5... ♘d5 6. ♗g2 ♗e6 7. ♘f3 e4 [7... ♗d6 8. 0—0 f6 9. e4 ♘de7 10. d4 ed4 11. ♘d4 ♘d4 12. ♗d4 ♘c6 13. ♗b2 ♗e5= R. Byrne—Shipman, USA 1970 — 10/42] 8. ♘e5 ♘e5 9. ♗e5 ♕g5 10. ♗b2 f5∓ R. Byrne

[69] 8... ♗a3 9. ♗a3 ♕a3 10. ♘g2 ♗h3∓ R. Byrne

[70] 12. a3 ♘d4∓ Marcussi—R. Garcia, Argentina 1971

[71] 4... g6 5. g3 ♗g7 6. ♗g2 0—0 7. d3 [7. e4 d6 8. ♘ge2 ♘d7! 9. d3 ♘c5 10. ♘d5 a5∓ Bellon—Smejkal, Siegen (ol) 1970] d6 8. ♘f3 ♘d4 9. ♘d2?! c6 10. e3 ♘f5 11. ♕e2 d5∓ Georgijevski—Adorjan, Skopje 1976; 9. 0—0=

[72] **6. a3** ♗e6 [6... ♘c3 7. ♗c3 ♗d6 8. e3 0—0 9. d3 ♕e7 10. ♗b2 a5 11. ♘f3 ♗g4 12. ♗e2 ♖ad8 13. ♕c2 f5∓ Simagin—Pachman, Sarajevo 1963] 7. e3 g6 8. ♘f3 ♗g7 9. ♗b5 e4 10. ♘d4 ♗d4 11. ed4 ♕g5 12. ♘e4 ♕g2∓ Damjanović—Borik, Dortmund 1974; **6. ♘f3** ♘c3 7. ♗c3 ♗d6 8. d3 0—0 9. e3 ♕e7 10. ♗e2 ♗d7 11. 0-0 ♖ad8 12. ♘d2 f5 13. ♘c4 f4 14. ♘d6 ♕d6 15. ef4 ♖f4 16. ♗f3 ♖df8∞ Korčnoj—Gipslis, SSSR 1976

[73] 6... ♘c3 7. dc3 ♕d1 8. ♖d1 a5? !9. ♗g2 a4 10. b4 a3 11. ♗c1 ♗e6 12. ♗d5 ♗d5 13. ♖d5 f6 14. e4± Flesch—Ribli, Zalaegerszeg 1969; 8... ♗d7=

[74] 9... f6 10. ♘d5 ♗d5 11. d3 ♕d7 12. e4 ♗e6 13. d4 ed4 14. ♘d4 ♘d4 15. ♕d4= Bellon—Barcza, Kapfenberg 1970

[75] 12. d3 ed3 13. ♗c6 bc6 14. ♘d3 ♗d6 15. ♕d2 ♗d5 16. ♗e5 ♗e5 17. ♘e5 f4= Damjanović—Farago, Cienfuegos 1973 — 15/56

[76] **4... g6** 5. ♘f3 d6 6. d4 ed4 [6... ♗g7 7. de5 ♘g4?! 8. ♘c3 ♘ge5 9. ♘e5 ♗e5?! 10. ♗e2 0—0 11. ♕d2 ♗e6 12. 0—0 ♕e7 13. f4± Timman—Padevski, Amsterdam 1972 — 13/3; 9... de5!?; 7... ♘d7!? Ivkov] 7. ♘d4 ♘d4 8. ♕d4 ♗g7 9. ♘c3 0—0 10. ♗e2 ♖e8 11. ♘d5 ♘h5 12. ♕d2± Planinc—Ivkov, Vršac 1971; 4... **d6**= — 3. e3

[77] 5. ♘f3 e4? 6. ♘d4 ♘d4 7. ♗d4 0—0 8. ♘c3 ♖e8 9. ♕c2 d6 10. ♘e4 ♗f5 11. ♘f6 ♗f6 12. ♕f5 ♗d4 13. ♖b1± Planinc—Ostojić, Skopje 1971; 5... d6 6. ♗e2 ♗g4= — 3. e3

[78] 5... d5 6. cd5 ♘d5 7. ♕c2 a6 8. ♘f3 ♗f6 9. ♘c3 ♘c3 10. ♗c3 0—0 11. ♗d3 g6 12. ♗e4 ♘d4 13. ♕b2 ♘f3 14. gf3 ♖e8 15. 0-0-0 c5 16. h4±→ Cafferty—Hempson, England (ch) 1971

[79] 6. d3 d5 7. cd5 ♘d5 [7... ♕d5 8. ♘c3 ♕d6 9. ♘f3 ♗f5 10. ♕c2 ♖fd8 11. ♖d1 h6 12. h3 ♕e6 13. ♘d2 ♘d7 14. ♗e2 ♔h8? 15. 0—0 ♗g6 16. b4± Fischer—Tukmakov, Buenos Aires 1970 — 10/43; 14... ♕g6∞] 8. ♘f3 f6 9. ♘bd2 ♗e6 10. b4 a6 11. ♗e2 ♕e8 12. 0—0 ♖d8= Dely—Kluger, Hungary (ch) 1971

[80] 12. 0—0 ♗e6 13. ♔h1 ♕d7 14. ♖g1 ♖ad8 15. ♘e4 ♕f7 16. g4± Fischer—Andersson 1970

[81] 5... ♕d5 6. ♘c3 ♕d7 7. a3 ♗e7 8. ♕c2 0—0 9. ♘f3 a6 10. h3 ♖d8 11. d3 b6 12. ♗e2 ♗b7 13. 0—0 ♕f5 14. ♖ac1 ♖ac8 15. ♖fd1 h6 16. ♘d2± Smislov—Grigorjan, SSSR (ch) 1971

[82] **6. ♗b5**? ♘db4! [6... ♕d6? 7. ♘f3 f6 8. ♘c3 ♗g4 9. h3 ♗f5 10. 0—0 a6 11. ♗e2 ♘db4 12. d4± Mašić—Rukavina, Sombor 1972 — 14/3; 11... ♘c3!? Velimirović] 7. ♘f3 [7. ♗e5 ♕d5 8. ♗c6 ♕c6—+ Marović; 7. d3 a6 8. ♗c6 bc6!∓ Velimirović] ♘d3 8. ♗d3 ♕d3 9. ♘e5 ♘e5 10. ♗e5 ♕d5△ ♕g2∓ Velimirović; **6. ♘f3** ♗d6 7. ♗b5?! ♕e7 8. d4 e4 9. ♘e5 ♗e5 10. ♗c6 bc6 11. de5 ♗a6∓ Krnić—Janošević, Jugoslavija 1972; 7. d3 0—0 8. a3 ♕e7 9. ♕c2∓ — 6. a3; **6. ♘c3** ♗b4 7. a3 ♘c3 8. dc3 ♗d6 9. ♗d3 0—0 10. ♕c2 f5∓ Gershow—Collins, Canada 1971; 7. ♕c2!

[83] **9. d3** f5 [9... ♗g4? 10. ♘bd2 ♖ad8 11. ♗e2 ♖fe8 12. 0—0 ♕f6 13. b4 ♕h6 14. ♘e4 a6 15. ♖ac1 ♘f6 16. ♖fd1 ♘e4 17. de4± Ljubojević—Bellon, Olot 1972] 10. ♗e2 ♔h8 11. ♘fd2 [11. ♘bd2 ♗d7 12. 0—0 ♖ae8 13. ♕c4 a6 14. ♖fd1 e4 15. de4 ♘e3! 16. fe3 fe4 17. ♘e4 ♕e4∓ Cvetković—Marović, Jugoslavija (ch) 1972 — 13/42] ♗d7 12. 0—0 ♕g5 13. ♘c3 ♘c3 14. ♗c3 ♖ae8 15. b4 ♕h6 16. ♘c4 f4 17. ef4 ♕f4∓ Sindik—Krnić, Jugoslavija

(ch) 1973; **9. ♗d3** ♔h8 10. ♗e4 ♘b6? 11. ♗c6! bc6 12. d3± Petrosjan–Balašov, SSSR 1978 — 26/2; 10... ♗e6∞

[84] 12. ♗c6 bc6 13. ♘e5 c5 14. b4 cb4 15. ab4 ♗b7∞ Larsen–Spaski, Leiden 1970 — 9/26

[85] **3... ♗c5** 4. ♗b5 ♕e7 5. ♘f3 d6 6. 0–0?! ♗g4 7. h3 h5∞ Schneider–Bichsel, Groningen 1974/75; 6. d4!±; **3... ♘ge7** 4. c4 ♘g6 5. ♘f3±; **3... f5** 4. ♗b5 ♘ge7 5. ♘f3 d6 6. d4 e4 7. d5 ef3 8. ♕f3 ♗d7 9. dc6 bc6 10. ♗c4 d5 11. ♗d3 ♗e6 12. ♘c3 ♕d7 13. ♘a4 ♘g6 14. 0-0-0± Cuartas–Levy, Nice (ol) 1974; **3... g6** 4. d4 [4. f4 ♗g7 5. ♘f3 d6 6. ♗b5 ♗d7 7. 0–0 ♘ge7 8. fe5 de5 9. ♘g5 0–0 10. ♗a3 ♘a5 11. ♗e2 b6= Forintos–Hoen, Skopje (ol) 1972] ed4 5. ♘f3 ♗g7 6. ♘d4 ♘f6 7. ♘c6 bc6 8. ♗e2 0–0 9. ♘d2 a5 10. a4 ♖e8 11. 0–0 ♘d5 12. ♗g7 ♔g7 13. ♗d3± Bellon–Ljubojević, Palma de Mallorca 1972

[86] **4. f4** ♕h4 5. g3 ♕e7 6. fe5 ♘e5 7. ♘f3 ♘f6 8. ♘c3 ♗g4 9. ♗e2 h5 10. ♘e5 de5 11. ♗g4 hg4 12. ♕e2 0-0-0∓ Krejčik–Breyer, Wien 1921; **4. ♗b5** ♗d7 [4... ♘e7 5. ♘f3 a6 6. ♗c6 ♘c6 7. d4 ed4 8. ed4 ♗e7 9. d5 ♗f6 10. ♕e2 ♔f8 11. c4 ♗b2 12. ♕b2 ♕e7= Szilagyi–J. Szabo, Albena 1970] 5. ♘c3 [5. ♘e2 a6 6. ♗c6 ♗c6 7. 0–0 ♕g5 8. ♘g3 h5 9. f4 ♕g6 10. ♘c3 ♘f6 11. f5 ♕g5 12. ♕e2 h4∓ Buxade–Puig, Espana 1972; 5. d3 ♘ge7 6. ♘f3 a6 7. ♗c6 ♘c6 8. ♘c3 ♗g4 9. h3 ♗h5 10. ♕e2 d5 11. g4 ♗g6 12. 0-0-0 ♗e7 13. ♘e5 ♘e5 14. f4 f6 15. fe5 fe5 16. ♕g2 c6 17. ♘e2 ♕c7∓ Bellon–Forintos, Caorle 1972] a6 6. ♗c6 ♗c6 7. ♘f3 ♘f6 8. d4 e4 9. d5! ef3 10. dc6 fg2 11. ♖g1 bc6 12. ♕f3⩲ Barczay–Matulović, Bajmok 1978; 4. **♘f3** ♗d7 [4... ♘f6 5. d4 ed4 6. ♘d4 ♗e7 7. c4 0–0 8. ♘c3 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♘c6 bc6 11. ♗d3 ♗f6 12. ♖c1 ♘b4 13. ♗b1 ♗a6 14. ♕d8 ♖fd8 15. ♘a4 ♗d3 16. ♗f6 gf6 17. a3 ♗b1 18. ab4 ♗e4 19. ♘c5 ♗d5= Planinc–Matulović, Majdanpek 1976; 7. ♗b5!± — 3... ♘f6; 4... e4 5. ♘d4 ♘d4 6. ♗d4 ♘f6 7. c4 ♗e7 8. ♘c3 0–0= — 3... ♘f6] 5. ♗e2 ♕f6 6. 0–0 g5 7. ♘c3 ♘ge7 8. d4 g4 9. ♘e4 ♕g6 10. ♘fd2 ♖g8∞ Asfora–van Riemsdyk, Brasil 1970

[87] 4... g6 5. ♘f3 [5. g3 ♗g7 6. ♗g2 ♘h6 (6... f5 7. ♘c3 ♘f6 8. ♘ge2 0–0 9. 0–0 ♘h5 10. f4 ef4 11. gf4 ♖e8 12. ♖b1 ♗e6 13. d4 ♗f7 14. ♕d2 ♘f6 15. d5± Bronštejn–Kapengut, SSSR (ch) 1971; 9... ♗d7±; 6... ♘ge7 7. ♘c3 ♗e6 8. ♘ge2 d5 9. d3 ♕d7? 10. ♘a4 b6 11. ♘f4± Simagin–Sokolski, corr. 1966 — 1/1; 9... 0–0∞; 7... ♗f5!?) 7. ♘e2 0–0 8. 0–0 ♗g4 9. ♘c3 ♕d7 10. ♘d7 ♗h3 11. f4 ♗g2 12. ♔g2 f5 13. ♕c2 ♖ae8 14. ♖ae1 ♘d8 15. h3 c6∓ Pietrusiak–Sydor, Gdyna 1973] ♗g7 6. ♗e2 f5 7. h4 ♘f6 8. ♘c3 e4 9. ♘g5 ♘e5 10. ♕c2 h6 11. ♘h3 ♗e6 12. 0-0-0 ♕d7 13. ♘f4 ♗f7 14. f3 g5 15. ♘fd5 ♘d5 16. cd5 ef3 17. gf3± Ljubojević–Szabo, Hilversum 1973 — 15/42; 5... ♘f6± — 3. c4

[88] **5. d3** g6 6. g3 ♗g7 7. ♗g2 0–0 8. ♘c3 ♗e6 9. ♘d5 ♗d5 10. cd5 ♘e7 11. h4 ♘ed5 12. h5 c6 13. e4 ♕a5∓ Bellon–Gheorghiu, Torremolinos 1973; **5. a3** g6 6. ♘e2 ♗g7 7. d4 0–0 8. ♘bc3 ♖e8 9. de5 ♘e5 10. h3 b6 11. ♘f4 ♗b7 12. ♕c2 a5∓ Bellon–Medina, Espana 1971; **5. ♘f3** ♗g4 6. ♗e2 ♗e7 7. 0–0 e4 [7... 0–0 8. d4 e4 9. ♘fd2 ♗e2 10. ♕e2± Chiba–Zapata, Caracas 1976] 8. ♘d4 ♗e2 9. ♕e2 ♘d4 10. ♗d4 d5=

[89] 7... e4 8. d5± Portisch

[90] **8. de5** de5∓; **8. d5** ♘b4 9. ♖c1 a5 10. a3 ♘a6∓ Larsen–Portisch, Siegen (ol) 1970 — 10/44; **8. h3**!?

[91] Marcussi–Poch, Argentina 1971

[92] 5... ♗c5 6. ♘c6 [6. g4!? h6 7. d3 ed3 8. ♗d3 Talj] dc6 7. d4 [7. ♘c3 0–0 8. ♕e2 ♕e7 9. a3 ♗g4 10. f3 ♗f5 11. f4 (Larsen–Ledić, Vinkovci 1970 — 10/2) h5∞; 10... ♗h5!?] ♗e7 8. c4 ♗b4 9. ♘c3 0–0 10. ♗e2 ♖e8 11. ♕c2 ♗f5 12. 0-0-0± Allan–Amos, Canada 1972

[93] 6... d5 7. c4 c5 8. ♗f6 ♕f6 9. ♘c3 dc4 10. ♗c4 ♕g6 11. ♕c2 ♕g2 12. 0-0-0 ♗d7 13. ♖hg1 ♕f3 14. ♗e2± Basman–Crouch, England 1975

[94] **8... c6** 9. ♘c3 d5 10. cd5 cd5 11. ♗e2 ♗e6 12. 0–0 ♖ac8 13. ♕b2 a6 14. ♖fc1 ♕d6 15. ♘a4± Larsen–Parma, Vinkovci 1970 — 10/3; **8... ♖e8**!?

[95] 12. de4 ♘e4 13. ♗d3 ♘c3 14. ♗c3 ♗d3 15. ♖d3 ♖e6 16. 0–0 ♕h4 17. ♕e2 ♖ae8= Ljubojević–Gheorghiu, Poiana Brasov 1973

[96] **4... ♕e7** 5. ♘e2 g6 6. f4 [6. 0–0 ♗g7 7. f4 ef4 8. ♘f4 0–0 9. ♘c3 ♘e5 10. ♗e2 d6 11. h3 c6= van Dop–Kuijpers, Nederland (ch) 1972] ef4 7. ♘f4 ♘e5 8. 0–0 ♗g7 9. ♗a3 ♕d8 10. d4 ♘c6 11. ♕f3 ♘e7 12. e4 0–0 13. e5± Chandler–Popović, Groningen 1976/77; **4... ♗d6** 5. ♘f3 [5. d4? ed4 6. ♗c6 ♗b4 7. c3 dc3 8. ♗d7 ♕d7 9. ♕d7 ♗d7 10. ♗c3 ♘d5 11. ♗b4 ♘b4 12. ♔d2 ♗f5 13. ♘a3 0-0-0∓ Muhamedzanov–Holmov, SSSR 1974; 5. ♘e2 a6 6. ♗c6 dc6 7. ♘g3 h5 8. ♘c3 h4 9. ♘ge4 h3∞; 5. ♘a3!?△ ♘c4 Keene] e4 6. ♘d4 ♘d4 7. ♗d4 0–0 8. f4 c6 9. ♗e2 ♗e7 10. 0–0 d5= Huss–Glauser, Schweiz 1977; 5... ♕e7!?△ a6

[97] **5. d4** ♗d7 6. ♘c3 [6. ♘f3 e4 7. ♘fd2 d5 8. ♗e2 ♘b4 9. c3 ♘a6 10. ♗a3 ♗a3 11. ♘a3 ♕e7= Murej–Butnoris, SSSR 1975] g6 7. ♘f3 ♕e7 8. a4 ed4 9. ♘d4 ♗g7 10. ♘d5 ♘d5 11. ♘c6 bc6 12. ♗g7 ♖g8 13. ♗b2 ♕e4 14. ♗e2 ♕g2 15. ♗f3⩲ Zwaig–Sigurjonsson, Raach 1969; **5. ♘f3** ♗d7 [5... ♗e7 6. d4 ed4 7. ♘d4± — 5. ♘e2; 5... a6 6. ♗c6 bc6 7. d3 g6 8. c4 ♗g7 9. ♘bd2 0–0 10. c5 ♘d7 11. cd6 cd6 12. ♖c1± Szilagyi–Šamkovič, Varna 1970] 6. 0–0 [6. d4 ed4 7. ed4 a6 8. ♗e2 d5= Szilagyi–Bohosjan, Varna 1970] ♗e7 7. ♗e2 0–0 8. c4 ♖e8 [8... e4 9. ♘e1 d5 10. ♘c3∞] 9. ♘c3 ♗f8 10. d3 h6 11. a3 a5 12. ♘d2 ♘e7

13. ♘de4 ♘g6 14. ♘f6 ♕f6 15. ♗g4± Larsen—Andersson, Teesside 1972 — 13/1; 11... ♘e7△ ♘g6=; 7. d4!?

[98] 5... a6 6. ♗c6 bc6 7. d3 [7. c4 ♗e7 8. d4 ed4 9. ♘d4 ♕d7 10. ♕f3 d5 11. ♘c3 0—0 12. 0—0 ♗d6 13. h3 ♖b8 14. ♕e2 ♖e8 (Szilagyi—Tajmanov, Albena 1974 — 18/1) 15. ♘f3=; 11. 0—0 0—0 12. ♘d2!? Tajmanov] ♗e7 8. 0—0 0—0 9. ♘d2 c5 10. e4 ♘d7 11. f4 f6 12. ♘c4 ef4 13. ♘f4 ♘e5 14. ♘e3± Bellon—Browne, Torremolinos 1972; 5... ♗e7 6. d4 ed4 7. ♘d4 ♗d7 8. ♗c6 bc6 9. ♕f3 [9. ♕d3 0—0 10. ♘f5 ♗f5 11. ♕f5 ♕d7 12. ♕f3 ♘d5 13. 0—0 ♗f6 14. ♗f6 ♘f6 15. ♘c3 ♖ab8 16. ♖ad1 ♖b4= Forintos—Mašić, Baja 1971] d5 10. ♘f5 ♗f5 11. ♕f5 ♕d7 12. ♕d7 [12. ♕f3 0—0 13. ♘d2± Bellon—Schöneberg, Skopje (ol) 1972] ♔d7 13. ♘d2 ♘e8 14. 0-0-0 ♗f6 15. e4 ♗b2 16. ♔b2 ♘d6 17. c4 ♖ae8 18. ♖he1 de4 19. ♘e4 f5 20. ♘c5 ♔c8 21. f3± Krnić—Marić, Jugoslavija (ch) 1973; 5... ♘d7 6. d4 ♕g5 7. 0—0 ed4 8. ♗c6 bc6 9. ♘d4 ♗b7∞ Bellon—Olsson, Skopje (ol) 1972; 6. 0—0!△ f4±; 5... g6 6. f4 [6. d4 ♘d7 7. de5 ♗g7 8. ♘d4 ♘d4 9. ed4 c6 10. ♗e2 de5 11. de5 ♗e5 12. ♗e5 ♘e5= Larsen—S. Garcia, Palma de Mallorca 1971 — 12/1] ♗g7 [6... ef4 7. ♘f4 ♗g4 8. ♗e2 ♗e2 9. ♕e2 ♗g7 10. 0—0 0—0 11. c4 d5 12. cd5 ♘d5 13. ♗g7 ♘f4 14. ♖f4 ♔g7 15. ♘c3 ♕d6 16. ♘e4 ♕e5 17. ♖c1 ♘d4 18. ♕f2 ♘e6 19. d4 ♕a5 20. ♖f6± Keene—Linton, England 1973; 7. 0—0!? Keene] 7. 0—0 0—0 8. ♗c6 bc6 9. ♘a3 ♕e7 10. ♘c4 ef3 11. ♖f4 ♘d5∞ Bellon—Wirthensohn, Caorle 1972

[99] 6. d4 ed4 7. ♘d4 ♘d4 8. ♗d7 ♕d7 9. ♕d4 ♗e7 10. 0—0 0—0 11. 4 d5= Ljubojević—Unzicker, Milano 1975

[100] 6... ♗e7 7. f4 e4 8. ♘g3 0—0 [8... ♗g4 9. ♕e1 ♗d7 10. ♘c3 ♘b4 11. ♗d7 ♕d7 12. ♖c1 d5 13. a3 ♘c6 14. d3± Larsen—Escondrillas, Mexico 1972] 9. ♗c6 bc6 10. c4 d5 11. ♘c3 ♖e8 12. ♖c1 ♗g4 13. ♘ce2 ♘d7 14. h3 ♗e2 15. ♕e2± Larsen—Eley, Hastings 1972/73 — 15/1; 7... 0—0!?

[101] Bellon—S. Garcia, Palma de Mallorca 1971

[102] 4. ♘f3 e4 5. ♘d4 ♘d4 6. ♗d4 ♗f5 7. d3 ♘f6 8. ♘d2 ♗a3 9. de4 de4 10. ♗e2 ♕e7 11. g4 ♗g6 12. g5 ♘d7 13. h4 ♖g8? 14. ♘c4 ♗b4 15. c3 ♗d6 16. ♗g4 f5 17. h5± Litvinov—Didiško, SSSR 1974; 13... f6!∞

[103] 4... f6 5. d4 e4 6. c4 [6. ♘e2 a6 7. ♗c6 bc6 8. c4 f5 9. ♘bc3? ♘f6 10. ♘f4 ♗e7 11. cd5 cd5 12. ♖c1 0—0 13. ♘a4 g5 14. ♘h5 ♘g4 15. h3 ♘h6 16. ♖c6?! ♗d7 17. h4 f4 18. hg5 fe3!∓ Larsen—Balinas, Manila 1975 — 20/1; 16. g3!?△ h4 Karaklajić; 9. ♕c2!△ ♗a3±] ♗e6 7. ♘c3 ♗b4 8. ♘e2 ♘e7 9. 0—0 ♗c3 10. ♘c3 f5 11 ♗a3! a6 12. ♗e7 ♕e7 13. cd5 ab5 14. de6! b4 15. ♘d5 ♕d6 16. ♕h5 g6 17. ♘f6 ♔d8 18. ♕h6± Piasetski—Markov, Canada 1972; 5. c4!?

[104] 5. ♘e2 ♘e7 [5... ♕h4 6. ♘g3 ♘f6 7. ♘c3 0—0 8. h3 e4 9. ♘ce2 ♘e5∞ Brito—Rossetto, Argentina 1972; 5... a6!? 6. ♗c6 bc6] 6. c4 a6 7. cd5 ab5 8. dc6 ♘c6 9. ♘bc3 b4 10. ♘e4 0—0 11. 0—0 ♗e7 12. ♕c2 f5 13. ♘4g3 ♗e6 14. f4 e4 15. ♘c1 ♖a5 16. d3 ed3 17. ♘d3 ♕a8∓ Csom—Botterill, Hastings 1974/75; 5. ♘c3 ♘f6 6. d4 0—0 7. de5 ♘e5∓ Chandler—Botterill, Haifa (ol) 1976

[105] 5... ♕e7 6. ♘f3 f6 [6... ♗g4 7. h3 (7. fe5 ♗e5 8. ♗e5 ♗f3 9. ♕f3 ♕e5 10. 0—0 ♘f6 11. ♘c3 0—0 12. ♗c6 bc6 13. ♕f5 ♕d6 14. ♖f4 ♖ae8= van Geet—de Rooi, Beverwijk II 1965) ♗f3 8. ♕f3 ♘f6 9. f5 e4 10. ♕f2 h5 11. ♘c3 h4 12. 0-0-0 ♗g3 13. ♕f1 0—0 14. ♔b1 a5±; 10... ♘h5!? Vaisman] 7. 0—0 [7. fe5? fe5∓ — 5... f6] ♘h6?! 8. ♘c3 ♗e6 9. fe5 fe5 10. e4!± Krnić—Borkowski, Eksjö 1978; 7... e4±; 7... ♗g4±

[106] 8. fe5 fe5 9. ♗c6 [9. ♘e5?? ♗e5 10. ♗c6 ♔d8!!—+; 10. ♕h5 ♔d8!!—+ Krnić] bc6 10. ♘e5 ♘f6 11. ♘c6 [11. d4 ♗h3 12. ♘d2 ♗e5! 13. de5 ♘g4 14. ♕e2 0—0 15. ♘f3 ♕b4 16. ♘d2 ♖f5∓ Bulat—Krnić, Jugoslavija 1974; 11. ♘f3 0—0 12. ♕e2 ♘e4 13. ♕g2 ♗g4 14. 0—0 ♕d7∓ Lakić—Vukić, Jugoslavija (ch) 1976 — 21/1] ♕e4 12. 0—0 [12. ♖g1? ♗g4 13. ♕c1 0—0 14. ♘c3 ♕e8! 15. ♘d4 ♕h5 16. h4 ♗g3! 0 : 1 Cvetković—Krnić, Vrnjačka Banja 1974 — 17/2; 12. ♖f1 ♗g4 13. ♘c3 ♕g6 14. ♘e2 0—0∓ Krnić] ♗h3 13. ♖f2 ♘g4 14. ♘c3 [14. ♖f3!? ♘h2! 15. ♔h2 ♗g4 16. ♔g2 (16. ♘c3 ♕g6△ h5∞) h5∞ Krnić] ♕h1 15. ♔h1 ♘f2 16. ♔g1 ♘d1 17. ♘d1∞ Krnić—Vuruna, Jugoslavija 1973

[107] 8... a6!?

[108] 12. ♕a6 ♔d7 13. ♘c3 d4 14. ♘e4 ♗d5 15. ♘d6 ♗f3 16. ♖f1 ♗d5 17. ♘f5 ♕c5 18. 0-0-0 ♗e4 19. d3 ♗f5 20. gf5 ♘e7 21. e4± Keene—Martin, Alicante 1977 — 23/1

[109] 8. fe5 ♗e5 9. ♗e5 ♗f3 10. ♕f3 ♕e5 11. ♘c3 ♘f6 12. ♗c6 bc6 13. 0—0 0—0 14. ♕f5 ♕d6 15. ♖f4 ♖ae8= Ljubojević—Portisch, Teesside 1972 — 13/2

[110] 10... a6 11. ♗c6 bc6 12. 0-0-0± Planinc—Lengyel, Novi Sad 1972 — 14/2

[111] 11. ♘d5? ♘d5 12. ♕d5 ♘b4!—+; 11. 0—0 [Barczay—Hardicsay, Budapest 1978 — 26/3] ♘b4 12. ♖fc1 a6 13. ♗f1 c5∓ Hardicsay

[112] 12. 0-0-0∞

[113] 7. ♗e5? ♕h4 8. g3 ♕e4∓ Keene

[114] 7... ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 ♘f6 10. ♘c3 e4 11. ♕f5 ♗g3 12. ♔d1 0—0 13. ♕g5 ♕d6 14. ♗c6 bc6 15. ♘e2 ♗f2 16. ♖f1 h6 17. ♕g6± Minev—Pavlov, Bulgaria 1973

[115] 10... ♕e4? 11. 0—0 ♗e5 12. ♕h5± Vaisman

[116] 12. d3 0—0 13. ♔d2 ♘g4! 14. ♘f3 ♗g3 15. ♘c3 ♗f2—+ Fabig—Keller, Mayen 1973;

12. ♘a3 ♘g4!∓ Szilagyi—Vaisman, Wroclaw 1974 — 18/2

[117] 5... a6 6. ♗c6 bc6 7. c5? ♗c5 8. ♗e5 f6 9. ♗b2 ♘e7 10. ♕h5 ♘g6 11. ♘e2 0—0 12. f4 ♕e8 13. ♘bc3 ♘e5 14. ♕e8 ♘d3∓ Rohde—Meyers, Lone Pine 1976; 7. ♕c2!±; 5... ♘f6 6. ♕c2 ♗d7 7. ♗c6 ♗c6 8. c5 d4 9. ♘e2 de3 10. de3 ♗g2 11. ♖g1 ♗e4 12. ♕c3± Gaspar—Piza, Caracas 1976

[118] 6. bc4 ♗d7 [6... ♘f6 7. d3 0—0 8. ♗c6 bc6 9. ♘c3 ♖b8 10. ♕c2 ♕e7 11. ♘ge2 e4 12. ♘e4 ♘e4 13. de4 ♖fe8 14. f3 ♗a6 15. 0—0 ♗c4 16. ♖f2 ♗e2 17. ♖e2± Hecht—F. Portisch, Wijk aan Zee II 1973] 7. ♘f3 ♕e7 8. 0—0 ♘f6 9. c5? ♗c5 10. ♗c6 ♗c6 11. ♘e5 ♗b5 12. ♖e1 0—0∓ Skipworth—Rosenthal, Bilsdale (m) 1971; 9. d4∞

[119] 6... ♘e7 7. ♗c4 ♘f5 8. ♘c3 ♘h4 9. g3 ♘f3 10. ♕f3 0—0 11. h4± Larsen—Cafferty, Teesside 1972; 8. h4!?

[120] 7. ♘e5? ♗e5 8. ♗e5 ♕g5∓

[121] 8. d4? ed4 9. ♘d4 ♗d7 10. ♘c6 bc6 11. ♗g7 ♗e5—+

[122] 12. d3 0—0= Sully—Botterill, Wales 1973

[123] 5... ♕e7 6. c4 [6. d4? e4 7. ♘e5 ♕g5∓ Chellstorp—Kristiansen, Teesside 1974] ♘f6 [6... d4? 7. ed4 ed4 8. ♕f1△ ♘d4; 6... dc4 7. bc4 f6 8. ♘c3 a6 9. ♗a4 ♗d7 10. 0—0 0-0-0 11. d4 ed4 12. ed4± Panno—Poch, Argentina (m) 1971] 7. c5 ♗c5 8. ♘e5 0—0 9. ♘c6 bc6 10. ♗e2 [10. ♗c6 ♖b8 11. ♕f3 ♕d6 12. ♗f6 ♕c6 13. ♗b2 ♗a6⩱ Zwaig] ♗d6 [Zwaig—Poulsson, Sandefjord 1975 — 19/2] 11. d3△ 0—0, ♘d2±

[124] 7. ♗c6!? bc6 8. d4

[125] 10. d4? e4 11. ♘fd2 [11. ♕e4?? ♗f5 12. ♕h4 h5! 13. d5 c5△ ♘g6—+ Keene] f5 12. ♘c3 0—0 13. a3 ♕e8 14. b4 ♗e6 15. ♘b3 ♕h5∓ Liljedahl—Cooper, Nice (ol) 1974

[126] Keene

A 02 — 1. f4

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	. . .	g3	♗g2	d3[2]	♘f3	fe5	e4[3]	0—0	♘c3[4]	=
	♘c6[1]	g6	♗g7	d6	e5	de5	♘ge7	0—0	♘d4[5]	
2	. . .	g3[6]	♗g2	♘f3	0—0[7]	d3[8]	c4	♘c3	♖b1	∞
	c5	g6	♗g7	♘c6	d6[9]	♖b8[10]	e6	♘ge7	a6[11]	
3	. . .	b3	♗b2	e3	♘f3	♗e2	0—0	a4[15]	♘a3	=
	♘f6	b6[12]	♗b7	g6[13]	♗g7	0—0	c5[14]	♘c6	d5[16]	
4	. . .	. . .	♗b2	♘f3[17]	e3	♕c1[20]	♗b5[22]	0—0	♗c6	=
	. . .	g6	♗g7	0—0[18]	d6[19]	♘c6[21]	♗d7[23]	a6	♗c6[24]	
5	. . .	♘f3	b4	♗b2	e3[27]	♘a3	fe5	♘c4	♘a5	∞
	. . .	g6[25]	♗g7[26]	0—0	d6[28]	e5[29]	♘g4	b5[30]	a6[31]	
6	. . .	. . .	e3	♗e2[32]	0—0[33]	b3[38]	c3	♕e1	d3	∞
	. . .	. . .	♗g7	0—0	d6[34]	♘e4	c5	♘c6	♘f6[35]	
7	. . .	. . .	g3	♗g2	0—0[37]	d3	c4[39]	♘c3	♗d2	=
	. . .	. . .	♗g7	0—0	c5	d6[39]	♘c6	♘e8	♘c7[40]	
8	. . .	e4	d3[42]	♗e3	d4	♗d3	a3[44]	♘h3	0—0	=
	f5	fe4[41]	e3[43]	♘f6	e6	♘c6	♘e7	b6	♗b7[45]	
9	. . .	♘f3	b3[47]	♗b2	♗f6[49]	e3	♘c3	h3	♘b5	=
	. . .	♘f6[46]	b6[48]	♗b7	ef6	♗e7	g6	♗b4	a6[50]	

1. f4 e5 2. fe5[51] d6 3. ed6[52] ♗d6 4. ♘f3[53]

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
10	. . .	g3[55]	♗g2	d3	♘c3[58]	♗g5	♗f6	♕d2	♖f1	⩱
	♘f6[54]	♘c6[56]	♗g4	♗c5[57]	a6	h6	♕f6	0-0-0	♖he8	
11	. . .	d4	♘c3[60]	♘e4[62]	e3	♗d3	♕e2	♗d2	0-0-0	±
	. . .	♘e4[59]	♗f5[61]	♗e4	0—0	f5	♕e7	♘d7[63]	a6[64]	

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
12	. . .	. . .	♕d3[65]	♕e4[67]	♘g5[69]	♘e6	♔d2	♖h2[70]	e3	∞
	. . .	♘g4	c5[66]	♗e6[68]	♗h2	♕h4	fe6	♕g5	♘h2[71]	
13	. . .	d4	♘g5	♕d3	h3	hg4[74]	c3	♘a3	♘c4	⩱
	g5	g4	♕e7[72]	f5	♘f6[73]	♘c6[75]	♘g4	♗d7[76]	h6[77]	
14	. . .	. . .	. . .	e4	e5	♘h3	♕h5	♗c4	♕g6	∓
	. . .	. . .	f5	h6[78]	♗e7[79]	gh3	♔f8	♖h7[80]	♗b4[81]	
15	. . .	. . .	♘e5	de5	♔d1	♘c3[83]	♗g5[84]	♘b5[85]	♔e1	=
	. . .	. . .	♗e5[82]	♕d1	♘c6	♗e6	♘e5	♔d7	f6[86]	
16	. . .	g3	♘h4	d4[89]	♘g2[90]	c3	e4	e5	♖g1	∞
	. . .	g4[87]	♘e7[88]	♘g6	♘c6′	h5	h4	♗e7	hg3[91]	

[1] **1. . . b5** 2. e3 ♗b7 3. ♘f3 a6 4. b3 ♘f6 5. ♗b2 g6 6. ♗e2 ♗g7 7. 0–0 0–0 8. ♕e1 d6 9. a4 b4= Henneberke–v.d. Weide, Wijk aan Zee 1970; **1. . . g6** 2. ♘f3 ♗g7 3. e3 d6 4. d3 e5 5. fe5 de5 6. e4 ♘e7 7. ♗e2 0–0 8. 0–0 ♘bc6 9. c3 a5 10. a4 h6 11. ♘a3 ♗e6 12. ♗e3 f5∓ Farago–Dely, Budapest 1968/69; 3. e4 — B 06

[2] 4. ♘c3 e5 [4. . . ♘f6 5. d3 d6 6. e4 e5 7. ♘f3 0–0 8. 0–0 ef4 9. gf4 d5 10. ♕e1 de4 11. de4 ♖e8 12. ♗e3 ♗e6 13. ♖d1± Hansen–Ivanović, Graz 1972] 5. d3 d6 6. ♘f3 ♘ge7 7. 0–0 0–0=

[3] 7. ♗g5 ♘ge7 8. e4 ♗g4 9. ♕d2 ♕d7 10. ♘c3 0–0 11. 0-0-0 f6 12. ♗e3 ♘d4 13. ♖df1 b5 14. ♔b1 ♖ab8 15. h3 ♗e6 16. g4 c5∞ Knaak–Malich, DDR (ch) 1973

[4] 9. c3 h6 10. ♗e3 ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♖f3 f5 13. ♘d2 g5 14. ef5 ♖f5 15. ♕b3 ♔h8∓

[5] Lutikov–Gligorić, Sarajevo 1969

[6] 2. ♘f3 ♘c6 3. e3 g6 4. ♗b5 [4. ♗e2 ♗g7 5. 0–0 d6 6. d3 ♘h6 7. c3 0–0 8. e4 f5 9. e5 de5 10. ♘e5 ♘e5 11. fe5 ♘f7∓ Ćetković–Ivkov, Jugoslavija (ch) 1962; 6. c4 e5 7. fe5 de5 8. ♘c3 ♘f6 9. e4 ♗g4 10. d3 0–0 11. ♗e3 b6=] ♗g7 5. 0–0 ♘f6 6. d3 0–0 7. ♗c6 bc6 8. c4 d6 9. ♘c3 ♖b8 10. ♕c2 ♘d7 11. b3 e5 12. ♗b2 ♖e8= Smederevac–Minić, Jugoslavija (ch) 1960

[7] 5. c4 ♘h6 6. ♘c3 ♘f5 7. 0–0 a6 8. ♖b1 ♖b8 9. a4 0–0 10. b3 d6 11. e3 h5 12. ♗b2 ♗d7∓ M. Raičević–Nešić, Beograd 1977

[8] **5. . . ♖b8** 6. ♘c3 b5 7. d3 b4 8. ♘e4 d6 9. ♘f2 ♘f6 10. a3 a5 11. ab4 ab4 12. h3 0–0 13. g4 ♗d7= Skalkotos–Wibe, Dresden 1969; 7. . . ♘f6!? 5. . . **e6** 6. ♘c3 [6. d3!? ♘ge7 7. c3] ♘ge7 7. d3 0–0 8. a3 ♘f5 9. ♖b1 ♖b8 10. ♘e4 ♕b6?! 11. ♘f2 d5 12. g4! ♘fd4 13. ♘d2± Larsen–Gheorghiu, La Habana (ol) 1966 — 2/2; 10. . . ♕e7!?; 7. . . d5 — A 03; 7. . . d6 8. e4 — B 25; 5. . . **d5** — A 03

[9] 6. c3 ♘h6 [6. . . f5 7. d3 ♘f6 8. ♘a3 0–0 9. e4 ♔h8 10. ef5 gf5 11. ♘c4 ♗e6 12. ♘g5 ♗g8 13. ♖e1 ♕d7∞ Rossetto–Panno, Buenos Aires 1971] 7. d3 0–0 8. ♘a3 ♖b8 9. ♘c2 b5 10. ♘e3 ♗d7 11. ♗d2 b4 12. ♕c2 a5∓ Hartoch–Westerveld, Amsterdam II 1976

[10] 6. . . e6!?△ ♘ge7

[11] 10. ♗d2 0–0 11. e4 f5 12. ♘e2 b5 13. b3 ♗d7 14. h3 ♕c7∞ Borngässer–Miles, Teesside 1974

[12] 2. . . e6 3. ♗b2 ♗e7 4. e3 0–0 5. ♘f3 c5 6. ♗d3 b6 7. ♘g5?! h6 8. ♕f3 ♘c6 9. h4?! ♗b7 10. ♖h3 ♖b8 11. ♕e2 d5 12. ♘a3 ♘b4! 13. ♖g3 a6 14. 0-0-0 b5∓ Ljubojević–Enklaar, Wijk aan Zee 1973; 7. 0–0=

[13] 4. . . c5 5. ♘f3 e6 6. ♗e2 [6. ♗d3 ♘c6 7. 0–0 ♕c7?! 8. ♘c3 a6 9. a3 d5?! 10. ♘e2 b5 11. ♗f6 gf6 12. c4!± Larsen–Wade, Hastings 1972/73 — 16/3; 9. . . ♗e7!?; 7. . . ♗e7=] ♗e7 7. 0–0 0–0 8. c4 d5 9. ♘e5 [9. d3 ♘c6 10. ♘e5 ♘d7 11. ♘c6 ♗c6 12. ♗f3 ♗f6 13. ♘c3 ♖c8 14. ♕e2 ♖e8 11. ♖ad1 ♘f8∓ Kagan–Lombardy, Netanya 1969] ♘bd7 10. ♗f3 ♕c7 11. d3 ♖ad8 12. ♕c2 ♘e8= Tajmanov

[14] 7. . . e6 8. d3 ♘d5 9. ♗g7 ♔g7 10. ♕d2 ♕f6 11. d4 ♕e7 12. c4 ♘f6= Tartakower–Bechstedt, Giessen 1928

[15] 8. c4 ♘c6 9. ♘c3 d5 10. d4 cd4 11. ed4 ♕d6 12. ♘e5 dc4? 13. ♘b5 ♕b8 14. d5 ♘e5 15. ♗e5± Christensen–Guimard, Buenos Aires (ol) 1939; 9. . . e6∞; 8. . . ♘a6!?

[16] **9. . . d6** 10. ♕e1 a6 11. ♕h4 e6∞ Heidenfeld–Littleton, Dublin 1963; **9. . . d5** 10. ♘e5 [10. ♕e1 e6 11. ♘e5 d4!? 12. ♗f3 ♘d5 13. ed4 ♘d4 14. ♗d4 cd4 15. ♕e4 ♗a6∞ Ljubojević–Smislov, Skopje (ol) 1972 — 14/10] ♖c8 11. ♗f3 e6 12. ♕e2 ♕e7 13. d3 ♖fd8= Ljubojević–Keene, Orense 1975

[17] 4. e3 0–0 5. g4?! d5 6. g5 ♘e8 7. ♗g7 ♘g7 8. h4 c5 9. ♕f3 ♘c6 10. h5 ♗f5 11. hg6 fg6 12. d3 e5 13. ♗h3 ef4 14. ef4 ♘d4∓ Hellmann–König, Praha (ol) 1931; 5. ♘f3 — 4. ♘f3

[18] **4. . . c5** 5. e3 ♘c6 6. ♗b5 0–0 7. 0–0 d6 8. ♗c6 bc6 9. d3 ♗a6 10. ♘bd2 ♕a5 11.

e4 d5 12. e5 ♘g4 13. ♕e1; **4... d6** 5. e3 e5 6. fe5 ♘g4 7. ♗e2 ♘c6 8. 0—0 ♘ce5 9. ♘e5 ♘e5 10. ♘c3 0—0=

19 5... c5 6. ♗e2 ♘c6 7. 0—0 d6 8. c4 [8. ♕e1 e5 9. fe5 ♘g4 10. ♘a3 ♗e6 11. h3 ♘ge5 12. ♘e5 ♘e5 13. ♖b1 ♕g5∓ Milić—Cuderman, Jugoslavija (ch) 1957; 8... a6 9. ♕h4 b5 10. ♘a3 (Davis—Jamieson, Australia 1975 — 19/5) ♗b7∓; 8. a4!?] ♕c7 9. ♕c1 e5 10. fe5 de5 11. d3 ♗g4 12. ♘c3 ♖ad8 13. h3 ♗c8= Eliskases—Menčik, Hastings 1933/34

20 6. ♗e2 **♗g4** 7. 0—0 ♘bd7 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 c6 10. d4 ♕c7 11. c4 e5 12. ♘c3 ♖fe8 13. ♕d2 ♖ad8 14. ♖ae1± Fuderer—Nievergelt, Zürich 1960; **6... ♘bd7** 7. 0—0 e5 [7... c5 8. c4 b6 9. ♕c1 ♗b7 10. d3 ♖e8 11. ♘c3 a6 12. e4 e5 13. fe5 ♘e5 14. ♘e5 de5 15. ♘d5 ♗c8= Eliskases—Grünfeld, Wien 1933] 8. fe5 ♘g4 9. ♘c3 ♘ge5 10. ♕e1 d5 11. ♘d1 ♘f3 12. ♖f3 ♘e5 13. ♖f1 c5∓ Szilagyi—Liebert, Zinnowitz 1965; **6... ♘c6** 7. 0—0 [7. ♕c1 e5 8. 0—0 ef4 9. ef4 ♖e8 10. ♘c3 d5 11. ♗b5 ♗d7∓ Menčik—Romanovski, Moskva 1935] e5 8. fe5 ♘g4 9. ♘c3 de5 10. h3 ♘h6 11. ♖b1 ♘f5 12. ♕e1 ♘d6∓ Bogatirčuk—Sorokin, Moskva 1931

21 6... ♗g4 7. ♗e2 ♘c6 **8. 0—0**?! e5 9. fe5 ♘e5 10. d3 ♘f3 11. ♗f3 ♗f3 12. ♖f3 d5 13. ♕f1 ♘g4 14. ♗g7 ♔g7 15. h3 ♘e5∓ Nimzowitsch—Euwe, Karlovy Vary 1929; **8. h3∞**

22 7. d3? e5 8. fe5 ♘g4 9. ed6 ♗h6! 10. dc7 ♕e8 11. ♗e2 ♘e3 12. ♘bd2 ♘g2—+ Keller—Janetschek 1967

23 7... a6 8. ♗c6 bc6 9. ♘a3 a5 10. 0—0 a4 11. d3 ♖e8 12. h3 ♖b8 13. e4 c5 14. ♘c4± Nimzowitsch—Yates, Marianske Lazne 1925

24 10. d3 ♗f3 11. ♖f3 ♕e8 12. ♘d2 e5 13. fe5 de5 14. **e4** ♕e6= Robatsch—Auer, Kapfenberg 1955

25 **2... d6** 3. e3 ♗g4 4. d4 ♘bd7 5. ♗e2 g6 6. c4 ♗g7 7. ♘c3 c6 8. 0—0 0—0 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 ♕b6 11. ♕b3 e5 12. fe5 de5 13. d5 cd5 14. cd5± Leow—Christiansen, USA 1976 — 21/3; **2... b6** 3. e3 ♗b7 4. c4 c5 5. ♘c3 e6 6. d4 cd4 7. ed4 ♗e7 8. ♗d3 0—0 9. 0—0 d5 10. b3 dc4 11. bc4 ♘c6 12. ♘e2 ♖c8∓ Rossetto—Panno, Argentina 1977; 4. ♗e2=

26 3... ♘d5?! 4. ♗b2 f6 5. f5 ♘b4 6. e4! d5 7. ♘h4 ♖g8 8. ♘c3 c6 9. a3 ♘4a6 10. ed5 cd5 11. ♗b5⩱→ Campioli—Colombo, Italia 1974

27 5. g3 d6 6. ♕c1 a5 7. b5 ♗d7 8. a4 c6 9. ♘a3 ♕c8 10. ♗g2 ♗h3 11. 0—0 ♗g2 12. ♔g2 ♘bd7∞ Larsen—Barendregt, Beverwijk 1961

28 5... **a5** 6. b5 d6 [6... c5 7. bc6 bc6 8. ♘a3 d6 9. ♖b1 ♘bd7 10. ♗e2 ♗a6=] 7. ♘a3 ♘bd7 8. ♘c4 a4 9 ♗e2 ♘c5 10 ♖b1 ♗e6 11. a3 ♘fd7 12. ♗g7 ♔g7∞ Larsen—Raizman, München (ol) 1958; 5... d5 — A 03

29 6... b6!? 7. ♗e2 c5 8. bc5 bc5 9. 0—0 ♘c6 **10. ♕e1**?! ♖b8 11. ♖b1 ♗e6 12. ♘c4 ♖b4 13. ♗f6 ♗f6 14. ♖b4 ♘b4 15. c3 ♘c6∓ Larsen—De Greiff, Portorož (izt) 1958; **10. ♘c4∞**

30 8... ♖e8 9. ed6 ♗b2 10. ♘b2 ♕d6 11. a3 ♘c6 12. ♗e2 ♗f5 13. 0—0 ♖ad8 14. ♘c4 ♕e7 15. h3 ♘ge5⩱ Larsen—Toran, Beverwijk 1960

31 10. ♗e2 c5 11. a3 de5 12. 0—0 ♕c7 13. g3 c4 14. ♕e1 h5∞ Ivkov—D. Byrne, Vršac 1969

32 4. d4 c5 5. ♗d3 0—0 6. c3 d6 7. 0—0 b6 8. ♕e2 ♘c6 9. ♘bd2 e6 10. e4 cd4 11. ♘d4 ♗b7 12. ♘2f3 ♘d7∓

33 5. c4 d6 6. ♘c3 ♘bd7 [6... c5 7. d4 ♖e8 8. 0—0 ♘bd7 9. ♔h1 a6 10. a3 ♕c7∞] 7. d4 e5 8. fe5 de5 9. 0—0 ♕e7 10. b3 c5 11. ♔h1 ed4 12. ed4 cd4 13. ♘d4 ♘e4∓ Leow—Grinberg, Groningen 1976/77

34 5... c5 6. ♕e1 ♘c6 7. d3 d6 8. ♕h4 ♗d7 9. ♘c3 ♖e8∞

35 **6. d3** c6 7. ♕e1 ♘bd7 8. ♘c3 b5 9. ♕h4 b4 10. ♘d1 d5 11. f5 gf5 12. ♕b4 e6∓; **6. ♕e1**!?

36 10. e4 b5 11. ♗b2 a5 12. a4 ba4 13. ♖a4 ♘d7∞ Bisguier—Mednis, USA 1973

37 **5. d3** d6 6. e4 c6 7. ♕e2 e5 8. fe5 de5 9. ♘bd2 ♘bd7 10. 0—0 ♕c7 11. ♘c4 b5 12. ♘e3 ♗b7 13. ♘g5 ♕d6 14. ♗d2 ♘c5 15. ♖ad1 ♘e6= Antošin—Lejn, Soči 1965; **5. c4** d6 6. ♘c3 c6 7. 0—0 d5 8. cd5 cd5 9. e3 ♘c6 10. ♘e2 ♕d6= Basman—Talj, Hastings 1973/74

38 6... d5 — A 03

39 **7. c3** ♘c6 8. ♔h1 b6 9. a4 [9. a3 ♖b8 10. e4 e6 11. ♕c2 ♗a6 12. ♘bd2 ♘d7=; 9. ♘e5!?] ♗b7 10. ♘a3 ♕d7 11. ♕c2 ♖fd8 12. ♗d2 ♘e8= Hartoch—Tatai, Amsterdam 1976; 8. ♘a3!?; **7. ♘c3** ♘c6 8. e4 — B 25

40 10. ♖b1 ♖b8 11. ♘d5 ♗d7 12. ♗c3 ♘d5 13. cd5 ♘d4 14. ♘d4 cd4 15. ♗b4 ♕b6 16. ♕d2 1/2 : 1/2 Lombardy—Gligorić, Monte Carlo 1967 — 3/3

41 **2... d6** 3. ef5 ♗f5 4. d4± Euwe; **2... e6** 3. ♘f3 — 2. ♘f3

42 3. ♘c3 ♘f6 [3... d6 4. ♘e4±; 3... e6 3. ♘e4±] 4. g4?! e6 [4... d5? 5. g5 d4 6. gf6 dc3 7. fg7 cd2 8. ♗d2 ♗g7 9. ♕h5 ♔f8 10. 0-0-0!±→» Wagner—Skaraszewski, corr. 1912; 4... g6 5. g5 ♘h5 6. d3 d5 (6... ed3?! 7. f5! ♘g7 8. fg6 hg6 9. ♗d3 ♘f5 10. ♗f5 gf5 11. h4⩱↑» Hromadka—Havasi, München (ol) 1936) 7. ♗e2 ♘g7 8. de4 de4 9. ♕d8 ♔d8 10. ♘e4 ♗f5 11. ♗d3 ♘d7 12. ♘f3 ♗e4 13. ♗e4 ♘c5= Hold—Müni, corr. 1913; 4... h6 5. g5?! hg5 6. fg5 ♘h5 7. ♗g2 (7. ♘e4? d5 8. ♘f2 ♗f5∓ Wagner—Lenz, corr. 1912) e5 8. d3 d5 9. de4 d4 10. ♗f3 g6 11. ♘d5 ♗e7∓; 5. ♗e2!?⩱; 5. d3!? d5 6. h3⩱ Euwe] 5. g5 ♘d5 6. ♘e4 ♘f4 7. d4 ♘g6 [7... ♘d5 8. ♗d3⩱ Pachman]

8. h4 d5 9. h5 ♘e7 10. ♘f2 c5∓ A. Zajcev—Bohosjan, Albena 1970; 4. d3!∞

[43] **3... ed3** 4. ♗d3 ♘f6 5. ♘f3 [5. g4 d5 6. g5 ♗g4!∓; 5. ♘h3 d5 6. ♘g5 ♕d6 7. 0—0± Euwe] e6 6. ♗e3 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. ♘bd2 ♘d5? 9. ♘g5!! ♗g5 10. fg5 ♖f1 11. ♘f1±→» Schirmer—Schleipen 1956; 3... d5!? 4. de4 de4 5. ♕d8 ♔d8 6. ♘c3 ♘f6 Euwe

[44] 7. c3!?

[45] 10. ♘d2 g6 11. ♗f2 ♗g7 12. c3∞ Pelikan—Aljehin, Podebrady 1936

[46] 2... e6 3. e4!? d5 [3... fe4 4. ♘g5 ♘f6 5. d3 ed3 6. ♗d3 g6 7. h4 ♗h6 8. h5±→ Bird—Gelbfuss, Wien 1873; 6... ♕e7!?] 4. ed5 ed5 5. d4 ♘f6 6. ♗d3 ♗d6 7. 0—0 0—0 8. c4 c6= von Freymann—Rubinstein, Vilnus 1912

[47] 3. g3 **g6** 4. ♗g2 ♗g7 5. d3 ♘c6 6. c4 0—0 7. ♘c3 d6 8. 0—0 e5 9. e3 ♕e7 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♘d8 12. ♕b3 ♔h8 13. ♗d2 c6= Bilek—Geszosz, Hungary 1969; 3... e6 4. ♗g2 ♗e7 5. 0—0 0—0 6. d3 ♘c6 7. ♘c3 ♕e8 8. e3 d6 9. ♕e2 ♕h5= Blom—Littlewood, Tel Aviv (ol) 1964; 3... b6 4. ♗g2 ♗b7 5. 0—0 e6 6. c4 ♗e7 7. ♘c3 0—0 8. d4 ♘e4 9. d5 ♘c3 10. bc3 ♘a6= Larsen—Trifunović, Sarajevo 1960

[48] 3... g6 4. ♗b2 ♗g7 5. c4 d6 6. ♘c3 0—0 7. g3 c5 8. ♗g2 ♘c6 9. d3 e5 10. ♕d2 ♖e8?! 11. 0—0 ♗d7 12. ♖ae1 ♘d4 13. e3± Larsen—Bilek, Büsum 1969 — 7/1; 10... ♗d7!=; 3... e6 4. ♗b2 ♗e7 5. e3 c5 6. ♗e2 0—0 7. 0—0 ♘e4 8. c4 ♗f6 9. ♕c1 ♗b2 10. ♕b2 ♕f6 11. ♕f6 ♘f6= Marini—Dodero, Buenos Aires 1955

[49] 5. e3 e6 6. ♗e2 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. a4 ♘c6 9. ♘e5 ♘e5 10. ♗e5 a5= Rand—Pilnik, Buenos Aires 1971

[50] 10. ♘bd4 ♘c6 11. ♘c6 ♗c6 12. ♗d3 ♕e7 13. ♕e2 a5 14. g4 fg4 15. hg4 0-0-0= Larsen—M. Colon, San Juan 1969 — 8/5

[51] **2. d3** ♘c6 [2... ef4!? 3. ♗f4 d5 Pachman] 3. ♘f3 ef4 4. ♗f4 d5 5. ♘bd2 [5. ♘c3 ♘f6 6. e4 ♗e6 7. ♗e2 ♗b4 8. ed5 ♘d5 9. ♗d2 ♗c5 10. ♘a4 ♗d6∓ Ostrovski—Rabinovič 1900] ♘f6 6. e4 de4 7. ♘e4 ♘e4 8. de4 ♕f6 9. ♗c7? ♕b2 10. ♖b1 ♕c3∓→ Szilagyi—Kluger, Budapest 1967; 9. ♕c1!?; 2. e4 — C 30

[52] 3. d4?! de5 4. de5 ♕d1 5. ♔d1 ♘c6∓; 3. e6 ♗e6 4. ♘f3 ♘f6 5. b3 d5 6. ♗b2 c5 7. e3 ♘c6 8. ♗b5∞; 3. ♘f3 de5 [3... g5 4. e4 g4 5. ♗c4 gf3 6. ♕f3 ♘h6!? (6... ♗e6? 7. ♗e6 fe6 8. 0—0 ♕e7 9. ed6 cd6 10. ♕c3!± Weiss—Wirz, Zürich 1966 — 1/2) 7. 0—0 ♕e7∞] 4. e4 [4. ♘e5 ♗d6 5. ♘f3 — 3. ed6] ♘c6 5. ♗b5 ♗c5 6. ♕e2 ♘f6 7. ♘e5 0—0 8. ♗c6 bc6 9. d3 ♖e8 10. ♘f3 ♗a6⩱ Pachman—Keres, Baden 1957; 4... ♘f6 5. ♘c3 ♗c5 — C 30

[53] 4. g3 h5! 5. ♗g2 [5. ♘f3 h4 6. gh4 ♗g4 7. e3 ♘f6 8. ♗e2? ♘e4△ ♗f3—+] ♘c6 6. ♘c3 h4 7. ♘e4 hg3 8. h3 ♘f6 9. ♘d6 ♕d6 10. d3 ♗e6 11. c3 0-0-0∓ Bird—Blackburne, Hastings 1895; 5... h4!∓→

[54] 4... ♗g4 5. e4 [5. d4? ♗f3 6. ef3 ♕h4 7. ♔e2 ♘c6 8. c3 0-0-0 9. ♕d3 ♘f6⩱→⊞ Müller—Bieck, corr. 1951; 5. g3 ♘f6 6. ♗g2 ♘c6 — 4... ♘f6] f5 6. ♕e2 ♗f3 7. ♕f3 ♘c6 8. c3 ♕h4 9. g3 fe4 10. gh4 ef3 11. d4 ♘f6 12. ♗c4 ♔g4 13. 0—0∞ Löchner—Lungmuss, corr. 1962; 6. ef5!?; 4... ♘c6 5. d4 [5. e4? ♕e7 6. ♕e2 ♗g4 7. c3 ♘f6 8. d3 0-0-0 9. ♗g5 ♖he8 10. ♘bd2 h6 11. ♗h4 ♕e6 12. h3 g5 13. ♗f2 ♗h5 14. g4 ♗g6∓→⊞ Zastrow—Löchner, corr. 1962; 5. e3? g5! 6. g3 h5 7. ♕e2 ♗g4 8. ♗g2 h4∓] ♘f6 6. ♘c3 ♗g4 7. e3 [7. ♗g5? ♗f3 8. ef3 ♘d4∓; 7. ♗e3?! ♕e7 8. ♕d2 ♗b4 9. ♕d3 ♘e4 10. ♘d2 ♗f5∓ Krause—Weinreich, corr. 1968 — 7/4] ♕e7 8. ♗e2 0-0-0⩱; 4... **♘h6** 5. d4 [5. e4?! ♘g4 6. ♕e2 ♘c6!⩱ Bilguer] ♘g4 — 4... ♘f6

[55] 5. ♘c3? ♘g4 6. ♘e4 ♘h2! 7. d4 ♘f1 8. ♔f1 ♗f5 9. ♘d6 ♕d6 10. ♕d2 0—0 11. ♕f4 ♗c2 12. ♕d6 cd6 13. ♗f4 ♘c6∓ Kržišnik—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1952; 5. **d3** ♘g4! 6. c3 ♘c6 [6... c6!?] 7. ♕a4 0—0 8. ♗g5 [Wisner—Zukertort 1872] f6 9. ♗d2 ♖e8 10. e4 f5 11. ♘g5 ♕f6 12. ♗e2 h6∞; 5. e3 ♘g4 [5... ♘c6 6. ♗e2 0—0 7. 0—0 ♘g4 8. ♘c3 ♖e8 9. ♕e1 ♖e6 10. h3 ♖h6 11. d4 f5 12. e4 ♖h5∞ Rossetto—Canepa, Mar del Plata 1942; 6. ♗b5!?] 6. ♕e2 ♘c6 7. g3 [7. d3 0—0 8. ♘bd2 ♘e3 9. ♕e3 ♖e8 10. ♘e4 f5 11. ♗d2! fe4 12. de4 ♘e5 13. 0-0-0± Kopilov—Renter, SSSR 1950; 8... ♖e8!?] h5 8. d3 h4 9. ♖g1! ♘ce5 10. ♘bd2 ♘f3 11. ♘f3 hg3 12. hg3 ♕f6⩱

[56] 5... h5 6. d4 h4 7. gh4 ♘e4 [7... ♘g4 8. ♕d3 ♗h2 9. ♕e4! ♔f8 10. ♖h2 ♘h2 11. ♘h2 ♖h4 12. ♕g2± Deppe—Litkiewicz, corr. 1959] 8. ♕d3 ♗f5 9. ♗h3! ♗g6 10. ♖g1 ♕e7 11. ♖g6! fg6 12. ♘c3 ♘c3 13. bc3± Tartakower—Prins, Zandvoort 1936; 5... ♘g4 6. ♗g2 [6. d3? ♘h2 7. ♘h2 ♗g3 8. ♔d2 ♕h4 9. e3 ♘c6 10. d4 ♘d4 11. ed4 ♕d4 12. ♗d3 ♕f4∓ Bilguer; 7. ♖h2 ♗g3 8. ♖f2 ♗f2 9. ♔f2 ♘c6 (Sörensen—From, 1874) 10. e4 ♗g4∓ Bilguer] ♘h2? 7. ♘h2 ♗g3 8. ♔f1 h5 9. e4 ♘c6 10. d3 ♕d6 11. ♘f3 ♗g4 12. ♗e3± Deppe—Vefig, corr. 1957; 6... ♘c6!?; 6... h5!?

[57] 7... ♕e7 8. ♗g5 0-0-0 9. ♘bd2 ♕e6 10. e4 h6 11. ♗e3 ♘d5 12. ♗f2± Kremer—Heemsoth, corr. 1961/62; 7... **0—0** 8. 0—0 ♘h5 9. c3 [9. ♘c3 f5 10. ♘b5 ♗c5 11. d4 a6 12. dc5 ab5 13. c3 ♕d1 14. ♖d1 ♖fd8⩱ Lungmuss—Speer, corr. 1961/62] ♕d7 10. ♘g5 ♖ae8 11. ♗f3± Zastrow—Speer, corr. 1961/62

[58] 8. c3!?

[59] 5... **0—0** 6. g3 [6. ♘c3 ♗f5 7. ♗g5 ♖e8 8. ♕d2 ♘c6⩱] c5 [6... ♗f5 7. ♗g2 ♘c6 8. 0—0 ♕d7 9. ♘c3 ♖ae8 10. ♘h4 ♗g4 11. ♖f6! gf6 12. ♗h6± Bardeleben] 7. ♗g2 ♘c6 8. dc5 ♗c5 9. ♕d8 ♖d8 10. ♗g5 ♘b4 11. ♘a3 ♖e8 12. ♗f6 gf6 13. ♘h4 ♗g4 14.

♗f3 ♗f3 15. ♘f3 ♖ad8⩲ Heemsoth—Lungmuss, corr. 1961/62; 5... c5!?

60 6. g3 h5 7. ♕d3 ♗f5 8. ♗h3 ♗h7 9. ♕b5 ♘c6 10. ♘bd2 a6⩲↑; 6. ♕d3 f5 [6... ♗f5 7. ♘bd2!±] 7. ♘c3 ♕e7 8. ♘b5 ♘c6! [8... 0—0 9. ♘d6 cd6 10. g3 b6 11. ♗g2 ♗b7 12. 0—0 ♘d7 13. ♗f4± Brinckmann—Böhringen, corr. 1961/62] 9. ♘d6 ♕d6 10. c3 ♗e6 11. g3 0-0-0 12. ♗f4 ♕e7⩲ Brinckmann—Löchner, corr. 1961/62; 7. g3!?

61 6... f5? 7. ♘e4 fe4 8. ♗g5!±

62 7. e3 0—0 8. ♗d3 ♕e7 9. 0—0 ♘d7 [9... ♗g6 10. ♘b5 f5 11. c4 a6 12. ♘d6 cd6 13. a3 ♘d7 14. b4 ♘df6⩲ Röthgen—Böhringer, corr. 1961/62] 10. ♘b5 a6 11. ♘d6 ♘d6 12. ♗f5 ♘f5 13. ♘e5 ♘d6 14. ♘d7 ♕d7 15. ♕d3 ♖fe8⩲ Röthgen—Lungmuss, corr. 1961/62

63 11... c5 12. 0-0-0 ♘d7 13. ♗c3± Brinckmann—Löchner, corr. 1961/62

64 Löchner—Böhringer, corr. 1961/62

65 6. ♗g5? f6! 7. ♗h4 g5 8. ♗f2 [8. h3? ♘e3 9. ♕d3 ♗f4!—+ Sörensen—From, 1871] ♘f2 9. ♔f2 g4∓→» Howell—Hald, corr. 1903

66 6... ♘c6 7. c3 0—0 8. e4 ♖e8 9. ♗e2±; 6... 0—0 7. e4 c5! 8. e5 ♗e7 9. d5 ♖e8 10. ♗e2 ♗h4⩲ Pirc—Tylor, Hastings 1938/39

67 7. dc5 ♕a5 8. ♘c3 ♗c5 9. ♕b5 ♕b5 10. ♘b5 ♗f2! 11. ♔d2 ♗b6∓ Röthgen—Fanre, corr. 1961/62; 7. c3 0—0 8. e4 cd4 9. cd4 ♘c6 10. ♘c3 ♘b4 [10... ♖e8 11. ♗g5 ♕a5 12. ♕d2 ♗f5⩲ Rellstab—Speer, corr. 1961/62] 11. ♕e2 ♕a5 12. g3 ♗e6⩲↑ Rellstab—Fanre, corr. 1961/62; 7. ♘c3 ♘c6 [7... cd4?! 8. ♕d4 0—0 9. ♗g5 ♕b6 10. ♘d5 ♕d4 11. ♘d4 ♘c6 12. ♘c6 bc6 13. ♘e7± Heemsoth—Röthgen, corr. 1961/62] 8. dc5 ♗c5 9. ♕d8 ♔d8 10. ♘e4 ♗b6 11. c3 [11. h3? ♘e3 12. ♗e3 ♗e3 13. ♘d6 ♘b4∓] ♖e8 12. h3 ♘e3! 13. ♗e3 ♗e3 14. ♘d6 ♖e7= Cording—Fanre, corr. 1961/62

68 7... ♗e7? 8. ♗g5 f6 9. ♗f4 0—0 10. ♘c3± Bilguer

69 8. ♘c3 ♘d7 9. ♕b7 ♖b8 10. ♕a7 cd4 11. ♘e4 ♗b4 12. c3 dc3 13. bc3 ♘c5⩲↑ Kremer—Röthgen, corr. 1961/62; 8. ♗g5 ♕a5 [8... ♕b6 9. d5 ♕b2 10. de6 f6 11. ♕g4 ♕a1 12. ♕a4 ♘c6 13. ♕b3 fg5 14. e3 0-0-0 15. c3⩲ Böhringer—Fanre, corr. 1961/62] 9. ♘c3 ♘d7 10. ♕d3 [10. e3?! 0—0 11. ♗e2 ♘df6∓↑] c4 11. ♕d2 ♗b4 12. e4 ♘df6 13. ♗f6 ♘f6 14. ♕e3 ♘g4= Brinckmann—Röthgen, corr. 1961/62

70 11. ♕e6 ♔d8 12. ♔c3 ♘f6! 13. ♕d6 ♘bd7 14. ♖h2 ♕e1 15. ♗d2 ♘e4 0 : 1 Filip—Fichtl, ČSSR 1957

71 12... cd4? 13. ♕e6 ♔d8 14. ♖h3+— Böhringer—Lungmuss, corr. 1961/62; 12... ♘h2 13. ♕e6 ♔d8 14. ♕d6 ♘d7 15. ♕h2 ♖f8! 16. ♗e2 cd4∞ Gigas—Fanre, corr. 1961/62; 16. ♔e1!?∞; 13... ♕e7!?∞

72 6... ♘f6? 7. e4 h6 8. ♘f7 ♔f7 9. ♗c4 ♔g7 10. e5 ♘e4 11. 0—0±→ Butler—Dilworth, corr. 1945; 6... ♗e7 7. ♘e4 ♘f6 8. ♕d3 ♘c6 9. c3 ♘e4 10. ♕e4 ♗e6 11. ♕f4 h6 12. ♘a3 ♗d6 13. ♕e4 ♕f6⩲ Pelikan—Benzagnen, Buenos Aires 1958; 6... ♘c6 7. c3 f5 [7... ♕e7 8. ♕d3 ♘h6? 9. ♘e4 ♗f5 10. ♘d6 cd6 11. ♕e3± Pelikan—Chernes, Santa Fe 1956] 8. e4 h6 9. e5 ♗e7 10. ♘h3 gh3 11. ♕h5 ♔f8 12. ♗c4 ♕e8 13. ♕h3 — 6... f5

73 8... g3 9. c4 [9. ♘c3 ♘f6 10. ♗d2 ♘c6 11. a3 ♗d7 12. 0-0-0 h6 13. ♘f3 ♘e4 14. ♗e1 a6⩲ Deppe—Effler, corr. 1956] c6 10. ♘c3 ♘f6∞ Brinckmann—Gording, corr. 1961/62; 8... ♘c6 9. c3 [9. hg4 ♘b4? 10. ♕b3 f4 (Tartakower—Winter, Nottingham 1936) 11. ♖h7! ♖h7 12. ♕g8 ♔d7 13. ♘h7±; 9... ♘f6 — 8... ♘f6] ♗d7△ 0-0-0⩲

74 9. ♘a3 h6 10. hg4 ♘g4 11. ♘c4 ♗h2! 12. ♘h3 ♕h4 13. ♔d1 ♘c6∓ Vinogradov—Labranski, SSSR 1959; 9. c3 h6 10. hg4 ♘g4 11. ♘h3 ♕h4 12. ♔d1 ♘c6 13. ♗d2 ♘e7⩲ Röthgen—Gigas, corr. 1961/62

75 9... ♘g4 10. ♘c3 [10. e4 fe4 11. ♕e4 ♗g3 12. ♔e2 ♘f2 13. ♕e7 ♔e7 14. ♖h6 ♗g4 15. ♘f3 ♘c6⩲ Laaber—Hierholzer, corr. 1951; 11... ♗f5!?] ♘c6 11. ♘b5 ♘b4 12. ♘d6 ♕d6 13. ♕b3± Löchner—Gigas, corr. 1961/62

76 11... ♗a3 12. ba3 ♗d7 13. g3 0-0-0 14. ♗g2 ♖de8! 15. ♖b1 ♘e3 16. ♗e3 ♕e3 17. ♕e3 ♖e3⩲ Cording—Gigas, corr. 1961/62

77 13. ♘d6 ♕d6 14. ♘h3 0-0-0 15. ♗f4 ♕d5 16. ♗g3 ♖de8⩲ Kremer—Löchner, corr. 1961/62

78 7... ♗e7 8. ♘h3 gh3 9. ♕h5 ♔f8 10. ♗c4 ♗b4 11. c3 ♕e7 12. e5!±; 7... f4 8. e5 ♗b4 9. c3 ♕g5 10. ♕a4 ♘c6 11. ♗b5 ♘e7 12. 0—0 0—0 13. g3 ♕g6 14. ♗f4 ♗e6∓ Skalička—Treybal, 1936; 10. g3!?

79 8... hg5? 9. ed6 ♕d6?! 10. ♗g5 ♘c6 11. d5 ♘ce7 12. ♕d4 ♘g6 13. ♘c3± Franz—Tiemann, Zwickau 1955; 9... cd6!?

80 11... ♕e8 12. ♕h3 ♘c6 [12... ♕g6 13. 0—0 ♔g7 13. ♘c3 ♗g5 15. ♘e2⩲ Pirc—Aitken, München 1954] 13. c3 ♕g6 14. 0—0 ♗g5 [14... ♔e8 15. ♗f4 ♗e6 16. d5! ♘a5 17. ♗e2 ♗c5 18. ♔h1 ♗d5 (Zbibowski—Pfleger, BRD 1959) 19. b4!±] 15. ♗g5 ♕g5 16. ♘d2⩲ Petran—Kozlov, Stary Smokovec 1976

81 12... ♖g7 13. ♗h6 ♘h6 14. ♕h6 ♗b4 15. c3 ♕g5 16. ♕g5 ♖g5 17. cb4 hg2 18. ♖g1 ♘c6⩲↑ Hromadka—Gilg, Podebrady 1936; 16. ♕h3!?; 12... ♗b4! 13. ♔e2 [13. c3? ♖g7 14. ♗h6 ♕h4 15. g3 ♕h6—+ Speer—Brinckmann, corr. 1961/62] ♖g7 14. ♗h6 ♘h6 15. ♕h6 ♕g5 16. ♕g5 ♖g5∓ Popp—Heemsoth, corr. 1961/62

82 6... ♘c6 7. ♗f4 [7. ♘c6 ♕h4 8. g3 ♗g3 9. hg3 ♕h1 10. ♘e5 ♘f6∞ Milić] ♕f6 8. ♕d2 ♘ge7 9. ♘c3 ♘e5 10. de5 ♗e5 11.

♗e5 ♕e5 12. 0-0-0 ♗e6 13. e4 c6= Đorđević—Ljubojević, Jugoslavija 1969 — 7/5; **6... ♕f6** 7. ♗d2 ♘c6 8. ♗c3 g3 9. hg3 ♕g5 10. ♕d3 ♗f5 11. e4 ♗e5 12. de5 ♖d8 13. ♗d2 ♖d3 14. ♗g5 ♖g3= Böhringer—Eichhorn 1961

[83] **9. ♗f4 ♗e6** [9... ♘ge7 10. e3 ♘g6 11. ♗b5 ♗d7 12. e6 ♗e6 13. ♗c7 ♗d5⩱ Gergelj—Zilberštejn, SSSR 1973] 10. e3 0-0-0 11. ♘d2 ♘ge7 12. ♗b5 [12. ♗d3 ♘g6 13. ♗g6 hg6△ ♖h5∓] ♗d5 13. ♔e2 h6⩱ Heemsoth—Böhringer, corr. 1961/62; **9. ♗g5** ♘ge7 10. ♘c3 ♗f5?! 11. e4 ♗e6 12. ♗b5 0-0-0 13. ♔e2 ♖hg8 14. ♗h4± Rellstab—Popp, corr. 1961/62; 10... ♗e6⩱

[84] 10. ♗f4 0-0-0 11. ♔e1 ♘ge7 12. e3 ♘g6 13. ♗d3 ♘ge5 [13... ♘ce5 14. ♗g6 ♘g6 15. ♖f1 f5= Čigorin—Tarrasch, Wien 1898] 14. ♗e4 [14. ♖d1 ♘d3 15. cd3 ♘b4∓ Böhringer—Popp, corr. 1961/62] f5 15. ♗c6 ♘c6 16. a3 ♖d7∓ Eliskases—Olland, corr. 1932

[85] 11. e3 f6 12. ♗h4 ♔f7 13. ♗d3 ♘d3 14. cd3 ♘e7∞ Brinckmann—Tartakower, Kecskemet 1927

[86] Rellstab—Zastrow, corr. 1961/62

[87] **5... h5** 6. d4 g4 7. ♘h4 ♗e7 8. ♘g2 ♘f6 [8... h4 9. ♗f4 ♗f5 10. ♘c3 hg3 11. ♗g3 ♘f6 12. ♘f4 ♘e4 13. ♘e4 ♗e4 14. ♗g2± Hellmann—Stahlberg, Haag (ol) 1928; 9... h3 10 ♗e3 ♘f6 11. ♕d3 ♘c6 12. d5 ♘b4 13. ♕b5 c6 14. dc6 bc6 15. ♕e5 ♖h5⩱ Hellmann—Hasenfuss, Praha (ol) 1931; 9. ♖g1 hg3 10. hg3 ♘c6 11. c3 ♘f6 12. ♕d3± Sazanov—Haritonov, SSSR 1973] 9. ♘f4 h4 10. ♖g1 ♘c6 11. e3 ♘e4 12. ♗d3 ♘g5 13. ♗e2 hg3 14. hg3 f5⩱ Sorensen—Jacobsen, 1971; 5... **♘c6!?**

[88] **6... f5** 7. e3 ♘e7 8. ♗d3 ♘bc6 9. 0—0 ♘e5 10. ♘f5 ♘f5 11. ♗f5 ♘f3 12. ♖f3 gf3 13. ♕f3± Čehover—Rabinovič, SSSR 1934; **6... ♘c6!?** 7. d3 f5 8. e3 ♘ge7 9. ♘c3 ♘g6 10. ♘g2 h5⩱ Wood—Milner-Barry, Harrogate 1947

[89] **7. e4** ♘g6 [7... f5 8. d4 fe4 9. ♗c4 ♘f5 10. 0—0 ♘h4 11. ♗f7 ♔d7 12. ♕g4 ♔c6 13. ♕e4 ♔b6 14. gh4 ♗h3 15. ♗g5± Orev—Tabakov, Bulgaria 1974] 8. ♘f5 [8. ♘g6? hg6 9. ♗g2 ♖h2! 10. 0—0 ♗g3 11. d4 ♖h7 12. ♕d3 ♕h4—+ Jacobsen—Petersen 1970] ♗f5 9. ef5 ♕e7! 10. ♕e2 ♘e5 11. ♗g2 ♘bc6 12. c3 0-0-0⩱↑; **7. e3** ♘g6 8. ♘g2 h5⩱

[90] 8. ♘g6? hg6 9. ♕d3 ♘c6! 10. c3 ♕e7 11. ♗g2 ♗f5 12. e4 0-0-0∓ Kac—Kudašev, corr. 1976

[91] 13. hg3 ♖h2 14. ♗e3 ♗f5 15. ♘d2 ♗g5∞ Larsen—Zuidema, Beverwijk 1964

A 03 — 1. f4 d5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	♘f3[1]	d4[3]	♘bd2	e3	♗d3	♕e2	0—0	♕f2	c4	=
	♗g4[2]	♘d7	e6	♘h6	♘f5	c6	♘f6	♘d6	♗f5[4]	
2	. . .	g3[5]	♗g2	d3[7]	e4[9]	de4	♔d1	♔e2	♘a3	=
	g6	♗g7	c6[6]	♘h6[8]	de4	♕d1	♘a6	♗e6	0-0-0[10]	
3	. . .	e3	♗e2[11]	0—0	d3[13]	c3	♕b3	d4	h3	=
	. . .	♗g7	♘h6[12]	0—0	c6	♕b6	♘a6	♗g4[14]	♗f3[15]	
4	. . .	g3[16]	♗g2[18]	0—0[19]	d3[21]	c3[23]	♕c2[25]	♘a3	♗d2	∞
	♘f6	g6[17]	♗g7	0—0[20]	c5[22]	♘c6[24]	d4[26]	♘d5	♗g4[27]	
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c3	♘e4[29]	de4	e5[31]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	d4[28]	♘e4[30]	♘c6	f6[32]	
6	. . .	. . .	. . .	. . .	d3	c3[33]	a4[34]	♘a3[35]	♗d2[36]	∞
	. . .	. . .	. . .	b6	♗b7	0—0	c5	♘c6	a6[37]	

1. f4 d5 2. ♘f3 ♘f6 3. e3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
7	. . .	h3[39]	♕f3	♘c3[41]	d4	a3[43]	♗d3			∞
	♗g4[38]	♗f3	♘bd7[40]	c6[42]	e6	♗e7	c5[44]			
8	. . .	b3[45]	♗b2	♗b5[48]	a4[50]	0—0	♗c6[51]	♘e5	d3	=
	e6	c5[46]	♗e7[47]	♗d7[49]	0—0	♘c6	♗c6	♖c8	♘d7[52]	
9	. . .	c4[53]	♘c3	cd5[55]	♕b3[56]	d4	♕c2	e4	♘e5	∞
	g6	♗g7	0—0[54]	♘d5	♘b6	♗e6	♗f5	♗g4	♗e5[57]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
10	. . .	b3	♗b2	♗e2[59]	0—0[61]	♘e5[63]	d3	♘c6	♗g7	=
	. . .	♗g7	0—0[58]	c5[60]	♘c6[62]	♗d7[64]	♘e8[65]	♗c6	♔g7[66]	
11	. . .	♗e2	0—0	♘e5[68]	♗f3	fe5	c4	cd5	d4	∓
	. . .	♗g7	0—0[67]	♘bd7[69]	♘e5[70]	♘e4	♗e5	♘g5	♗g7[71]	
12	. . .	. . .	. . .	d3	♕e1[73]	a4[75]	♘bd2	♕h4	fe5	∓
	. . .	. . .	. . .	c5[72]	♘c6[74]	b6[76]	♕c7[77]	e5	♘e5[78]	
13	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d1	♕h4[80]	dc4	♘c3	∓
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	b6[79]	c4[81]	dc4	♗f5[82]	
14	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h4	♘bd2	♘e5[85]	fe5	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	b6[83]	♗a6[84]	♘e5	♘d7[86]	

[1] **2. ♘c3** ♘f6 3. d3 c5 4. e4 de4 5. de4 ♕d1=; **2. c4** c6 [2. . . d4 3. e3 de3?! 4. d4 g6 5. ♗e3 ♗g7 6. ♘c3± Kopetzky—van den Tal, Wien 1950; 2. . . ♘f6 3. cd5 ♘d5 4. e4! ♘f4 5. d4⩲ Sturm—Lynch, corr. 1951] 3. ♘f3 ♘f6 4. e3 g6 5. ♘c3 ♗g7 — 2. ♘f3; **2. g3** ♕d6 [2. . . g6 3. ♗g2 ♗g7 4. e3 e5 5. fe5 ♗e5 6. ♘f3 ♗g7 7. c4 ♘e7∞ Tartakower—Johner, Pistyan 1922] 3. ♗g2 e5 4. fe5 ♕e5 5. ♘c3 ♘f6 6. ♘f3 ♕h5 7. 0—0 ♗c5 8. d4 ♗b4∞ Wade—Barcza, Beograd 1954; **2. e3** ♘f6 [2. . . d4?! 3. ♘f3 de3 4. d4±] 3. b3 d4 [3. . . e6 4. ♘f3 — 2. ♘f3] 4. ♗c4!? [4. ♗d3? de3 5. de3 e5!∓ Nimzowitsch—Steiner, Kecskemet 1927; 4. ♘f3 de3∓ Euwe] de3 5. ♘f3 ed2 6. ♘bd2 e6 7. ♕e2⩲ Schwarz; **2. b3** ♕d6 [2. . . ♘f6 3. ♗b2? d4 4. ♘f3 c5 5. ♘e5 ♘g4∓ Wood—Barcza, Budapest 1948] 3. e3 e5 [3. . . d4 4. ♗d3 de3 5. de3 e5 6. ♗b2 ef4 7. ef4 ♕f4 8. ♘e2⩲] 4. fe5 ♕e5 5. c3 ♘f6=

[2] **2. . . ♘c6** 3. e3 g6 4. ♗b5 ♗g7 5. 0—0 ♘h6 6. ♕e2 0—0 7. d3 ♘a5∞ Jacobssen—De Brukker, Nice (ol) 1974; **2. . . c5** 3. e3 ♘c6 [3. . . g6 4. ♗b5 ♗d7 5. ♗e2 ♗g7 6. 0—0 ♘c6 7. d4 ♘f6∞ Pachman—Fuchs, Gotha 1957; 5. ♗d7 (Capablanca—Turover, New York 1931) ♕d7!?=] 4. ♗b5 ♕b6 [4. . . g6 5. 0—0 ♗g7 6. d3 ♘f6 7. ♕e2 0—0 8. ♗c6 bc6 9. ♘c3 ♖b8 10. e4± Pirc—Sapiro, 1937; 4. . . e6 5. c4 ♗d6 6. ♗c6 bc6 7. d3 f5 8. e4 fe4 9. de4 ♘e7∞ Pirc—Rabar, Jugoslavija (ch) 1952] 5. ♗c6 [5. a4 a6 6. ♗c6 ♕c6 7. ♘e5 ♕c7 8. ♘c3 ♘f6 9. ♕f3 e6 10. e4 d4 11. ♘e2 b6= Pelikan—Olivera, Argentina 1956] ♕c6 6. 0—0 ♘f6 7. ♘e5 ♕c7 8. ♕e1 g6 9. d3 ♘d7 10. ♘f3 ♗g7= Iliesco—Michel, Argentina 1941

[3] **3. ♘e5** ♗f5 4. c4 [4. g4?! e6∓] dc4 5. ♘a3 ♘d7 6. ♘ac4 e6= Henley—Martz, Lone Pine 1977; **3. e3** ♘d7 [3. . . ♘c6 4. ♗b5 ♕d6 5. 0—0 a6 6. ♗e2 ♘f6 7. d4 ♘e4 8. c4± Larsen—van Geet, Amsterdam 1964] 4. ♗e2 [4. c4?! e5 5. fe5 ♘e5 6. cd5 ♕d5 7. ♗e2 ♘d3∓ Pytel—Ornstein, Le Havre 1977] e6 5. 0—0 ♗d6 6. c4 [Larsen—Barcza, Zürich 1959] ♘f6!=

[4] 11. ♗f5 ef5= Pirc—Barcza, Beograd 1954

[5] 3. d3 ♗g7 4. c3 [4. ♘bd2 d4 5. e4 de3 6. ♘c4 ♘h6 7. ♘e3 ♘f5= Kavalek—Fuchs, La Habana (ol) 1966] c5 5. ♕c2 [5. e4 ♘c6 6. e5 ♘h6 7. d4 cd4 8. ♘d4 0—0 9. ♗e2 ♘f5= A. Zajcev—Minić, Berlin 1968] ♘c6 6. e4 ♘f6 — 2. . . ♘f6

[6] **4. . . ♘h6** 5. d3 [5. 0—0 0—0 6. c3 c5 7. d3 d4 8. e4 de3 9. ♗e3 ♕c7 10. ♕e2 ♘d7 11. ♘a3 ♘f5 12. ♗f2± Rusakov—Hasin, SSSR 1976] d4 6. c3 c5 7. e4 de3 8. ♗e3 ♕b6 9. ♕e2 0—0 10. h3 ♗f5 11. 0—0 ♖d8 12. ♘e1 ♔h8 13. ♘a3± Knežević—Kovačević, Jugoslavija (ch) 1967 — 3/4; **4. . . ♘d7** 5. d3 [5. 0—0 e5 6. fe5 ♘e5 7. ♘e5 ♗e5 8. d4 ♗g7 9. ♘c3 c6 10. e4 de4 11. ♘e4 ♕d4 12. ♕d4 ♗d4 13. ♔h1 ♗e5 14. ♗g5∞ Bilek—Antošin, Hungary 1967] e5 6. fe5 ♘e5 7. ♘e5 ♗e5 8. 0—0 ♘e7 9. ♘c3 0—0 10. ♗h6 ♗g7 11. ♗g7 ♔g7 12. ♕d2± Antošin—Rabar, Baku 1964; **4. . . ♘c6** 5. 0—0 [5. d3 ♘h6 6. c3?! 0—0 7. 0—0 ♕d6 8. ♔h1 ♗g4∞ Knežević—Simagin, Kislovodsk 1968] ♗g4 6. ♘c3! ♕d7 7. d3 ♖d8 8. ♖e1± Knežević—Benkö, Majdanpek 1976; 5. . . ♘f6!?; **4. . . c5** 5. 0—0 [5. d3 d4 6. c3 ♘c6 7. ♕b3 ♘h6∞ Larsen—Barcza, Amsterdam (izt) 1964] ♘c6 6. ♘c3 e6 7. d3 ♘ge7 8. ♗d2 [8. e4 0—0 9. ♗d2 f6 10. a3 d4∞ Larsen—Bogdanović, Sarajevo 1960] 0—0 9. a3 b6 10. ♖b1 ♗b7 11. ♕e1 ♘d4 12. ♖c1 ♘f3 13. ♗f3 ♘f5 14. g4 ♗d4 15. e3 ♗e3!= Bronštejn—Saidy, Sarajevo 1971

[7] 5. ♘c3 ♘h6 6. 0—0 ♘d7 7. d4?! ♘f5 8. a4 ♘f6 9. b3 0—0 10. ♕d3 ♘d6∓ Jacobsen—Barcza, Kapfenberg 1970; 7. d3!?

[8] 5. . . ♕b6!?∞ Eliskases

[9] 6. c3 0—0 7. 0—0 f6 8. e4 de4 9. de4 ♕d1= Radulov—Popov, Varna 1970

[10] Hübner—Tajmanov, Leningrad (izt) 1973

[11] **4. d4** ♘h6 5. ♗e2 [5. ♗d3 ♗f5=] c5 6. 0—0 0—0 7. c3= Santasierre—Hanauer, New York 1951; **4. c4** e6 5. ♘c3 ♘f6 — 2. . . ♘f6

[12] **4. . . c5** 5. d3 ♘c6 6. 0—0 [6. c3 ♘h6 7. ♕c2 0—0 8. a3 e5∓ Grob—Euwe (m) 1947] ♘h6 [6. . . e6 7. a4 b6 8. ♕e1 ♘ge7 9. ♘a3

0—0 10. c3 a6 11. e4± Pelikan—Lipniks, Argentina 1954] 7. e4 de4=; 4... ♘d7!? 5. d3 e5∞ Szöllösi—Szabo, Hungary 1961

13 6. d4!?△ c4

14 9... ♘f5 10. ♘e5 ♘d6 11. ♘d2±

15 11. ♗f3 ♘f5 12. g4 ♘d6= Minev—Saharov, Varna 1968 — 6/9

16 3. d3 g6 [3... e6 4. c3 c5 5. ♕c2 ♗e7 6. e4± Antošin—Kostro, Luhačovice 1971 — 11/4; 3... d4 4. g3 c5 5. ♗g2 ♘c6 6. 0—0 e6 7. c4 ♗e7 8. ♘a3 0—0∞ Szilagyi—Barcza, Budapest 1953] 4. c3 [4. ♘bd2 ♘c6 5. c3 ♕d6 6. g3 e5= Larsen—Aronin, Moskva 1962; 4... d4 5. c3 dc3 6. bc3 ♘d5 7. ♕a4 ♘c6 8. ♘e5 ♗g7∞ Larsen—Fischer, Kopenhagen 1962] ♗g7 5. ♕c2 c5 6. e4 ♘c6 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 c4= Antošin—Portisch, Zagreb 1965

17 3... c5 4. ♗g2 ♘c6 5. 0—0 b6 6. d3 ♗b7 7. c3 ♕c7 8. ♘a3 a6 9. ♕c2 e6 10. e4± Ciocaltea—Csom, Szombathely 1966; 3... ♗g4 4. ♗g2 [4. ♘e5 ♗h5 5. c4 c6 6. ♗g2 ♘bd7 7. ♕b3 ♖b8 8. ♘d7 ♕d7= Pelikan—Quinteros, Cordoba 1970] ♘c6 [4... ♘bd7 5. d3 c6 6. Sbd2 ♕b6!∞ Jacobsen—Hennings, Kapfenberg 1970 — 9/2; 5. 0—0 c6 6. ♔h1 ♗f3 7. ♗f3 e5= Bilek—Hennings, Kecskemet 1968] 5. 0—0 [5. d4 e6 6. c3 ♗f3 7. ef3 ♗d6 8. 0—0 ♘e7= Ciocaltea—Liebert, Zinnowitz 1966; 5... ♕d7 6. h3 ♗f3 7. ef3 e6 8. ♗e3 ♗d6 9. h4 ♘e7 10. ♘c3 ♘f5 11. ♗f2 ♗b4∓ Zwaig—Miles, Hastings 1976/77] ♗f3 6. ♖f3 e5 7. fe5 ♘e5 8. ♖f5 ♘eg4 9. d4 [9. c4?! ♕d7 10. ♕f1 dc4∓ Quinteros—Pomar, Olot 1971 — 12/5] ♕d7 10. ♕d3 h5∞ Hübner—Pomar, Athens 1976

18 4. b3 ♗g7 5. ♗b2 0—0 6. ♗g2 b6 7. a4 c5 8. e3 ♗b7 9. 0—0 ♘c6= Larsen—Andersson, Stockholm (m) 1974

19 5. c4 c6 6. ♕b3 0—0 7. ♘c3 d4 8. ♘d1 c5 9. ♘f2 ♘c6 10. d3 ♕c7 11. 0—0 b6∓ Lombardy—Portisch, Monte Carlo 1969; 5. ♘c3 d4 6. ♘b5 c5 7. c3 a6 8. ♘a3 ♘c6∞ Wade—Nievergelt, Beograd 1954; 5. d3 ♘bd7 [5... c5 6. a4 0—0 7. ♘a3 ♘c6 8. c3 ♖e8 9. 0—0 b6∞ Larsen—Lengyel, Beverwijk 1964]

20 5... c5 6. d3 ♘c6 7. ♘c3 d4 8. ♘a4 [8. ♘e4 ♘e4 9. de4 e5∞ Palacios—Benkö, Malaga 1971] ♘d7 9. c4 a6 10. ♗d2 0—0 11. ♕c2± Lombardy—Langeweg, Wijk aan Zee 1969 — 7/6

21 6. c3 c6 7. ♔h1 ♕b6 8. ♘a3 ♘bd7 9. ♘c2 ♖e8 10. a4 e5∞ Larsen—Kavalek, Halle 1963

22 6... b6 7. c4 [7. e4 de4 8. de4 ♗b7 9. e5±] dc4 8. ♘e5 c6 9. dc4 ♕c7 10. ♘c3 ♗b7 11. e4± Dely—F. Portisch, Hungary 1970; 6... c6 7. ♘c3 d4 [7... ♘bd7 8. e3 ♕c7 9. d4 ♘e8 10. ♘e5 f5= Dely—Sydor, Debrecen 1970; 8. e4!?] 8. ♘e4 ♘d5 9. ♗d2 [Rajković—Schmidt, Vrbas 1976 — 21/7] f5!?∞; 6... ♘c6 7. c3 ♕d6 [7... ♖e8 8. ♕c2 e5=; 7... d4 8. ♔h1 ♘g4 9. h3 ♘h6 10. e4 de3 11. ♗e3 ♗f5 12. d4 ♗e4∞ Bilek—Antošin 1967] 8. b4 a6 9. ♗a3 b5 10. ♗c1 ♘d7 11. a4 ♗b7∞ Stoltz—Alexander, Beograd 1952

23 7. ♕e1 d4 8. c4 [8. e4 de3 9. ♕e3 c4 10. h3 cd3 11. cd3 ♘d5∓ Pelikan—Eliskases, San Nicolas 1957] ♘c6 9. ♘a3 ♖b8 10. h3 b6∓ Gipslis; 7. ♘bd2 ♘c6 8. e3 ♘g4 9. ♖e1 d4∓ D. Byrne—Saidy, USA (ch) 1963/64

24 7... b6 8. e4 de4 9. de4 ♗b7 10. e5 ♕d1 11. ♖d1 ♘e8 12. ♘a3± Pelikan—Bazan, Argentina 1960

25 8. ♘a3 d4 [8... b6 9. e4 de4 10. de4 ♗a6 11. ♕d8 ♖ad8 12. ♖e1 e5∓ Rossetto—Bilek, Amsterdam (izt) 1964; 9. ♘e5 ♗b7 10. ♘c6 ♗c6 11. ♘c4= Rossetto—Liebert, Varna (ol) 1962] 9. e4 e5 10. f5?! gf5 11. ef5 dc3 12. bc3 e4∓ Radulov—Spiridonov, Bulgaria 1969 — 7/7; 10. cd4△ f5!?; 8. ♘e5 ♘e5 [8... ♕c7 9. ♘c6 bc6 10. e4 de4 11. de4 ♗a6 12. ♖e1 ♖fd8 13. ♕a4 ♕b6 14. ♘a3± Zwaig—Bleiman, Nice (ol) 1974] 9. fe5 ♘e8 10. d4 ♗e6 11. dc5 ♗e5 12. ♗e3 ♗g7 13. ♘a3 ♘c7 14. ♗d4 f6∞ Radulov—Uhlmann, Raach 1969; 8. ♕e1 d4!?∞

26 8... b6 9. e4 d4 10. h3 ♗b7 11. g4 ♖c8 12. c4 e5∞ Rajković—Biyiasas, Vrnjačka Banja 1976 — 21/8; 11... c4!?; 8... ♖e8 9. e4 e5= Golz—Uhlmann, Gotha 1957

27 10... e6 11. ♘c4 ♗d7 12. e4±⊞; 10... ♗g4 11. ♖ae1 ♖c8∞ S. Garcia—Uhlmann, La Habana 1969

28 7... e6? 8. e4 ♘c6 9. e5 ♘d7 10. ♘b5! f6 11. c4 fe5 12. cd5 ed5 13. ♕b3± Ditt—Stoltze, corr. 1957; 7... b6 8. e4 ♗b7 9. e5 ♘e8 10. ♕e1 ♘c7 11. g4± B. Jacobsen—Parma, Kapfenberg 1970; 7... ♘c6 8. e4 [8. ♘e5 ♘e5 9. fe5 ♘g4 10. ♘d5 ♗e5 11. ♗g5 f6 12. ♗d2 ♗b2∓ Berger—Trıngov, Amsterdam (izt) 1964] de4 9. de4 ♕d1 10. ♖d1 e5=

29 8. ♘a4 ♕c7 9. c3 dc3 10. bc3 ♗d7 11. ♘e5 ♗e8 12. ♖b1 ♘c6∞ Littlewood—Golombek, England 1959; 8... ♘fd7!?

30 8... ♘a6 9. c4 ♖b8 10. ♘f2 ♘g4= Kölvig—Johannessen, Leipzig (ol) 1960; 8... ♕c7 9. ♘f6 ♗f6 10. ♘d2 ♗g7 11. e4 de3 12. ♘c4 ♗d7 13. ♗e3 ♗c6= Ditt—Saligo, corr. 1958

31 10. e3 ♕b6 [10... de3 11. c3 ♕d1 12. ♖d1 e2 13. ♖e1 e5 14. ♖e2 ♗e6= Knežević—Dely, Skopje 1967] 11. ed4 [11. e5 ♗f5 12. ♕e2 de3 13. ♗e3 ♘d4 14. ♕f2± Bialas—Darga, BRD 1954; 11... f6! 12. ef6 ef6 13. ♖e1 ♖d8∓ Mal—Bilek, Siegen (ol) 1970] cd4 12. ♔h1 ♗d7= Camrjuk—Averkin, SSSR 1974

32 10... f6 11. ef6 ef6 12. e4 ♕e7= Liebert—Pietzsch, Zinnovitz 1966; 10... ♕b6!?

33 7. e4?! de4 8. ♘g5?! ♘c6 9. ♘e4 ♘e4 10. de4 [10. ♗e4 f5∓ Hort] ♕d1 11. ♖d1 ♘d4∓ B. Jacobsen—Smejkal, Kapfenberg 1970 — 9/3; 8. ♘fd2!?; 7. a4 a5 8. e4 de4 9. ♘fd2 e5 10. fe5 ♕d4 11. ♔h1 ♕e5= Pelikan—Elis-

kases, Mar del Plata 1966; **7. ♘e5!?** 0—0 8. ♘c3 ♘bd7 9. ♘d7 ♕d7 10. e4 de4 11. de4 ♕d1= Barczay—F. Portisch, Hungary 1972 — 14/8

[34] 8. e4 de4 9. ♘g5 ♘a6! [9... h6?! 10. ♘e4 ♘e4 11. de4 ♕d1 12. ♖d1 ♘a6 13. ♗e3 ♖fd8 14. ♘a3±] 10. ♕d2 ♘c5 11. d4 ♘cd7 12. ♕e2 c5∓ Dobosz—Schmidt, Polska 1976

[35] **9. e4** de4 10. ♘g5 ♕d7 11. ♘e4 ♖d8 12. ♕e2 ♘c6 13. ♘f2 ♖e8 14. g4 ♘a5∓ Pelikan—Portisch, Mar del Plata 1966; **9. a5** b5 10. ♘e5 a6 11. b4 ♘fd7∞ Zwaig—Füller, Lugano (ol) 1968; 9... ba5!?

[36] 10. ♖b1 ♖c8 11. b4 cb4 12. cb4 d4∞ Ghitescu—Pachman, Tel Aviv (ol) 1964

[37] **11. ♕c2?!** ♖c8 12. e4 ♘b4∓ Larsen—Portisch, Beverwijk 1964; **11. b4** ∞

[38] **3... ♗f5** 4. ♗e2 e6 5. 0—0 h6 6. b3 ♗e7 7. ♘e5±; **3... c5** 4. b3 [4. ♗e2 g6 5. 0—0 ♗g7 — 3... g6] ♘c6 [4... a6 5. ♗b2 e6 6. g3±; 4... e6 — 3... e6; 4... g6 5. ♗b2 ♗g7 — 3... g6] 5. ♗b5 ♗d7 [5... ♕b6 6. ♕e2±] 6. ♗b2 e6 [6... g6 7. ♘c3 d4 8. ♘a4 ♕a5 9. ♕e2 ♘b4∞ Ljubojević—Pomar, Olot 1972; 7. c4! dc4 8. bc4± Euwe] 7. 0—0 ♗e7± — 3... e6

[39] **4. c4** e6 5. ♘c3 ♘bd7 6. cd5 ed5 7. ♗e2 c6= Tartakower—Vidmar, Nottingham 1936; **4. b3** ♘bd7 5. ♗b2 c6 6. ♗e2 ♕c7 7. 0—0 ♗f3 8. ♗f3 e5= Romanišin—Kasparov, SSSR 1976; **4. ♗e2** ♘bd7 [4... ♗f3 5. ♗f3 ♘bd7 6. c4 e6 7. cd5 ed5 8. ♘c3 c6 9. 0—0 ♗e7= Tartakower—Grünfeld, Wien 1920] 5. ♘e5 [5. b3 ♗f3 6. ♗f3 e5= Wyss—Barcza, Lugano (ol) 1968 — 6/10] ♗e2 6. ♕e2 e6 [6... g6 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 0—0= Minev—Schmid, München (ol) 1958] 7. 0—0 ♗d6 8. d4 [Larsen—Petrosjan, Portorož (izt) 1958] ♘e4=

[40] 5... e6 6. b3 [6. c4 c5 7. ♘c3 ♘c6 8. cd5 ed5= Laroche—Anderssen, London 1851; 6. d4 ♗e7△ c5=] ♘e4=

[41] **6. c4**? e5∓; **6. d4** ♘e4 7. ♗d3 f5 8. ♗e4 de4= Milić—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1959

[42] 6... e6 7. g4? ♗b4∓ Nimzowitsch—Kmoch, Kecskemet 1927; 7. d3=

[43] 8. ♗d3 c5 9. 0—0 ♗e7 10. b3 ♖c8∞ Pelikan—Espina, Argentina 1942; 9... c4 △ ♗b4!?

[44] **9... 0—0?!** 10. ♘e2 ♘e8 11. c4± Larsen—Pachman, Portorož (izt) 1958; **9... c5**∞

[45] **4. g3** c5 5. ♗g2 b6 6. 0—0 ♗b7= Tartakower—Maroczy, Berlin 1920; **4. d3** c5 5. ♗e2 ♗e7 6. 0—0 ♘c6= Pelikan—Flor, Podebrady 1936

[46] 4... ♗e7 5. ♗b2 ♘bd7 6. ♗d3 0—0 [6... ♘e4 7. ♘e5 0—0 8. 0—0 ♘e5= Nimzowitsch—Buerger, London 1927] 7. 0—0 b6 8. ♘c3 ♗b7 9. ♘e2 [Lasker—Bauer, Amsterdam 1889] ♘c5= Steinitz

[47] **5... a6** 6. ♗d3 ♘c6 7. 0—0 ♗d6 8. ♘c3 [8. c4 dc4 9. ♗c4 0—0 10. ♘e5 ♘e7= Tartakower—Lasker, Nottingham 1936] ♕c7 9. a3 [9. ♕e1 e5 10. ♗b5!?∞ Nimzowitsch—Colle, Kecskemet 1927] e5 10. fe5 ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. ♖f6!?⩱ Lazard—Colle, Paris 1929; **5... ♗d6** 6. ♗b5 [6. ♗d3 0—0 7. ♘e5 ♘e4 8. 0—0 f5∞ Minev—Pietzsch, Sarajevo 1966; 6. ♗e2 0—0 7. 0—0 ♘c6=] ♘bd7 [6... ♗d7 7. ♗d7 ♘bd7=] 7. 0—0 0—0 8. ♘e5 ♕c7 9. d4 a6= Tartakower—Yates, Kecskemet 1927

[48] **6. c4** 0—0 7. cd5 ed5 8. ♘c3 ♘c6 9. ♗d3 d4 10. ed4 ♘d4 11. 0—0 ♗g4∓ Bellon—Radulov, Kapfenberg 1970; **6. ♗e2** 0—0 7. 0—0 ♘c6 8. ♕e1 ♘e4∞ Barda—Ciocaltea, Bucuresti 1953; 8. d3!?

[49] 6... ♘c6?! 7. 0—0 ♗d7 8. d3 0—0 9. ♗c6 ♗c6 10. ♘e5± Pachman

[50] 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 [Canal—Paoli, Reggio Emilia 1965/66 — 1/4] ♘c6=

[51] **9. ♘e5** ♘e5 10. fe5 ♘e8 11. ♗d3 ♗c6 12. ♕g4 g6 13. ♘c3 ♘g7∞ Ljubojević—Zuidema, Skopje (ol) 1972; **9. ♕e2** a6 10. ♗c6 ♗c6 11. ♘e5 ♖c8 12. a5 ♘d7= Larsen—Najdorf, Lugano (ol) 1968; **9. d3**!?

[52] A. Zajcev—Klovan, SSSR (ch) 1969

[53] 4. **♘c3**? ♗g7 5. ♘e2 0—0 6. b3 c5 7. ♗b2 ♘c6∓ Lob—Golombek, Beograd 1952; **4. d4** ♗g7 5. ♗d3 0—0 [5... ♗f5 6. 0—0 0—0 7. ♘bd2 ♘bd7 8. ♕e2 c5 9. c3 ♗d3= Lejn—Osnos, SSSR (ch) 1965] 6. 0—0 c5 [6... b6 7. a4 ♗a6 8. ♗a6 ♘a6= Stahlberg—Uhlmann, Moskva 1956] 7. c3 ♕c7 [7... ♕d6 8. ♘e5 ♘fd7 9. ♘d2 b6 10. ♕e2 a5 △ ♗a6=; 7... b6 8. ♕e2 (8. ♘bd2 ♗a6=) ♗b7 9. ♘bd2 ♘e4 (Tartakower—Teichmann, Teplice Šanov 1922) 10. c4!?∞; 7... ♕b6 8. ♘bd2 ♗f5= Ragozin—Makagonov, SSSR 1940; 7... ♘bd7!?] 8. ♘e5 ♘c6= Bilguer; **4. b4** ♗g7 5. ♗b2 0—0 6. ♗e2 ♗g4 [6... a5 7. b5 c5 (7... a4 8. 0—0 c6 9. ♘a3 ♗g4 10. c4± Ivkov—Cuellar, Sousse (izt) 1967 — 4/3) 8. bc6 bc6 9. 0—0 ♘bd7 10. ♘a3 ♘e8 11. ♗g7 ♘g7 12. ♘d4± Larsen—Simagin, Moskva 1959; 6... b6 7. 0—0 ♗b7 8. ♘a3 ♘bd7 9. c4 c5∞ Larsen—Donner, Halle 1963] 7. 0—0 c6 [7... ♘bd7 8. c4 dc4 9. ♘a3 c5∞ Larsen—Dely, Moskva 1962; 8. ♘a3 c6 9. c4 e6 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♕e7 12. b5 ♘e4= Larsen—Udovčić, Sarajevo 1960] 8. a4 ♘bd7 9. ♘a3 ♗f3 10. ♗f3 ♖e8 11. d4 ♘e4= Larsen—Spaski, Amsterdam (izt) 1964

[54] **5... c5** 6. cd5 ♘d5 7. ♕b3 ♘c3 8. bc3 0—0 9. ♗e2 ♕c7 10. 0—0 ♗e6= Hromadka—Hadec, Podebrady 1936; **5... e6** 6. d4 0—0 7. ♗e2 c5 [Larsen—Bhend, Zürich 1959] 8. dc5=; **5... c6** 6. d4 0—0 7. ♘e5 [7. ♗d2 c5 8. dc5 ♘c6 9. ♗e2 ♗f5 10. cd5 ♘d5 11. ♖c1 ♘db4⩱ Larsen—Olafsson, Moskva 1959] e6 8. ♗d2 ♘bd7 9. ♗e2 ♘e5 10. fe5 [Capablanca—Romi, Paris 1938] ♘d7△ f6=

[55] **6. b3**? c5 7. d4 ♘e4 8. ♗b2 ♕a5 9. ♖c1 ♗g4 10. ♗e2 cd4∓ Seidman—Reshevsky, USA (ch) 1939; **6. ♗e2** c6 7. 0—0 ♘bd7 8. cd5 ♘d5= Hromadka—Prucha, Podebrady 1936; **6. ♕b3** dc4 7. ♗c4 ♘c6 [Tartakower—Capablanca, Karlovy Vary 1929] 8. ♗e2=; 6... e6!?; 6... c6!?; **6. d4** c5! 7. dc5 ♕a5 8. cd5 ♘d5 9. ♕d5 ♗c3 10. ♗d2= Pirc—Alatorcev, Moskva 1935

[56] 7. ♗c4 ♘b6 8. ♗e2 c5 9. ♘e5 ♘8d7 10. ♘d7 ♗d7 11. 0—0 e5∓ Littlewood—Keres, Hastings 1964/65

[57] 12. de5 ♘c6 13. ♗e3 ♘b4∞ Ignjatev—Jurkov, SSSR 1973

[58] 5... c5 6. ♗b5 ♗d7 [6... ♘bd7 7. 0—0 0—0= Pachman] 7. ♗e2 [7. ♕e2 0—0 8. ♗d7 ♕d7 9. 0—0 ♘c6 10. ♘e5 ♕c7=; 7. a4 0—0 8. 0—0 ♗g4∞ Ljubojević—Langeweg, Wijk aan Zee 1973] ♘c6 8. ♘e5 ♘e5 9. ♗e5 [9. fe5 ♘e4 △ 10. d3 ♘d6∓ Schwarz] 0—0= Stoltz—Matanović, Stockholm (izt) 1952

[59] 6. c4 c6 7. ♗e2 ♘a6 8. 0—0 ♘c5 9. ♘e5 ♘fd7 10. d4 ♘e4= Breazu—J. Szabo, 1959; 6... e6!?

[60] 6... **♘bd7** 7. 0—0 b6 8. ♕e1 e6 9. d3 ♗b7 10. ♘bd2 c5 11. ♘e5 ♘e5 12. fe5 ♘d7= Sax—Farago, Hungary (ch) 1977; **6... ♗g4** 7. 0—0 ♘bd7 8. d3 c6 9. ♘bd2 ♘e8 10. ♘e5 ♗e2= Simagin—Bihovski, SSSR (ch) 1965

[61] 7. c4?! d4 8. ed4 ♘h5∓

[62] **7... b6** 8. ♘e5 [8. a4 ♘c6 9. ♘e5 ♗b7 10. ♗f3 ♖c8= Larsen—Keene, Palma de Mallorca 1971 — 12/6] ♗b7 9. ♕e1 [9. d3 ♘c6 10. ♗f3 ♕c7 11. ♘d2 ♖ad8 12. ♕e2 ♘e8!= Pirc—Byrne, Helsinki (ol) 1952] ♘fd7 10. ♗f3 ♕c7 11 d4!± Pirc—Kupper, Opatija 1953; 9... ♘bd7!?; 9... ♘c6!?; **7... d4!?**

[63] **8. c4** b6 9. ♘c3 ♗b7 10. d4 cd4 11. ed4 ♕d6∞ Christensen—Guimard, Buenos Aires 1939; 8... d4!?; **8. ♕c1** b6 9. ♘c3 ♗b7 10. ♘d1 d4= Szilagyi—Bolbochan, Tel Aviv 1966 — 1/5; **8. ♕e1** ♗f5 [8... d4 9. ♘a3 ♘d5=] 9. ♗d1 ♖c8 10. ♕h4 d4∞ Katalimov—Bivšev, SSSR 1958; **8. d3** ♘g4 9. ♗g7 ♔g7 10. ♕c1 d4 11. e4 e5= Beni—Golombek, Opatija 1953

[64] **8... d4** 9. ♘c6 bc6 10. ♘a3±; **8...** ♘e5 9. fe5 ♘d7 10. d4 ♘b8 11. ♗f3 ♘c6 12. ♘c3 e6 13. ♘a4± Ljubojević—Tringov, Skopje (ol) 1972 — 14/10; 9... ♘e8 △ ♘c7!?; **8... ♕c7** 9. ♘c3 [9. ♘c6 ♕c6 10. ♕e1 ♗g4= Pirc—Rellstab, Helsinki 1952; 10. ♗f3 ♗e6=; 10. d3 b6=] a6 [9... ♘e5 10. ♘b5 ♕b6 11. ♗e5± Pirc—Andrić, Jugoslavija (ch) 1952; 10... ♗f3!?] 10. ♘c6 ♕c6 11. ♗f3 ♗e6 12. ♘e2± Pirc—Golombek, Bognor Reggis 1956

[65] 9... d4 10. ♘d7 [10. ♘c6 ♗c6 11. e4 ♘e4=] ♘d7 11. e4± Tartakower—Pirc, England 1951

[66] David—Botvinik, SSSR 1938

[67] 5... c5 6. d3 ♘c6 7. ♕e1 ♕c7 8. ♕h4 [8. ♘c3 a6 9. e4 d4 10. e5 dc3 11. ef6 ♗f6 12. bc3 b5∞ Tartakower—Thomas, Nottingham 1936] b6 9. a4 ♗b7 10. ♘a3 a6 11. c3 ♖d8∞ Kostić—Janošević, Jugoslavija (ch) 1951

[68] 6. d4 c5 [6... ♗g4 7. ♕e1 ♘bd7 8. c3 ♘e4 9. ♗d3 ♘d6 10. ♘bd2 c5 11. ♘e5± Bronštejn—Visier, Las Palmas 1972; 6... b6 7. a4 ♗a6=] 7. c3 b6 [7... ♘c6 8. ♕e1 ♗g4 9. ♘bd2 e6 10. ♔h1 ♘e7 11. ♘e5 ♗e2 12. ♕e2 ♘e8 13. b3 ♖c8∓ Rossetto—Pilnik, Buenos Aires 1955] 8. ♕e1 [8. ♗d2 ♗a6 9. ♗a6 ♘a6 10. ♕e2 ♕c8 11. ♗e1 ♘c7 12. ♘bd2 ♕b7 13. ♘e5 ♘ce8 △ ♘d6∓ Dreyer—van Scheltinga, Dublin 1957; 8. ♘bd2!?] ♘c6 [8... ♘e4 9. ♘bd2 ♘d6 10. ♘e5 e6 11. ♗d3 ♗a6∓ Keto—Forintos, Leningrad 1960] 9. ♔h1 ♘e4 10. ♘bd2 ♘d6 11. ♘e5 ♗b7 12. ♗f3 e6 13. ♘c6 ♗c6 14. dc5 bc5 15. e4 f5!∓ Rabar—Matulović, Jugoslavija (ch) 1961

[69] 6... c5 7. ♕e1 ♘c6 8. ♗f3 ♕c7 9. ♘c6 bc6 10. ♘c3 c4 11. b3 ♗f5∞ Tartakower—Stahlberg, Buenos Aires (ol) 1939

[70] 7... c6= Pachman

[71] 12. ♘c3 ♘f3 13. ♕f3 ♗d7 14. ♔h1 c6∓ Gusev—Geler, SSSR 1970 — 9/4; 14. b3!?

[72] **6... ♘bd7** 7. ♘c3 b6 8. e4± Pelikan—Lombardy, Mar del Plata 1958; **6... b6** 7. ♕e1 [7. c3 ♗b7 8. a4 a5 9. ♘a3 ♘bd7 10. ♗d2 ♘e8∞] ♗b7 8. ♘bd2 [8. ♘c3 ♘bd7 9. ♕h4 e6= Szilagyi—Haag, Hungary (ch) 1968/69] ♘bd7 9. ♕g3 [9. ♕h4 e6 10. g4 ♘e8= Pelikan—Behrensen, Argentina 1958] e6 10. ♘e5 ♘e8 11. ♘df3 ♘d6 12. ♕h3± Larsen—Gligorić, La Habana (ol) 1966; 8... c5 — 6... c5; **6... b5** 7. ♕e1 ♗b7 8. a4 c6 9. ♕h4 e6= Pelikan—Sanguineti, Argentina 1958; **6... ♘c6** 7. ♕e1 ♖e8 8. d4 [8. ♕h4 e5=] ♗f5 9. c4 e6 10. ♘e5∞ Pelikan—Shocron, Argentina 1955

[73] **7. c3** b6 8. a4 ♘c6=; 7. **♘e5** ♕b6 8. ♗f3 ♘bd7 9. c4 e6 10. ♘d7 ♗d7= Pelikan—Bolbochan, Argentina 1943; 7... ♘fd7=; 7... ♘bd7!?

[74] **7... ♗g4** 8. ♘bd2 ♕c7 9. ♕g3 ♘c6 10. e4 ♗f3 11. ♗f3 ♘d4 12. ♗d1 ♖ad8 13. c3± Pelikan—Bolbochan, Argentina 1956; **7... ♘bd7** 8. ♘bd2 [8. ♘c3 ♕b6 9. a4 ♖e8 10. a5 ♕c6∞ Bronštejn—Gipslis, Moskva 1967] ♕c7 9. ♕g3 ♘h5 10. ♕h4 ♗f6 11. ♘g5 h6 12. g4± Wood—Aitken, London 1948; **7... b6** 8. ♕h4 [8. ♘bd2 ♗b7 9. ♗d1 ♕c7= Zita—Pachman, 1954; 8. a4 ♗b7 9. ♕h4 e6 10. ♘bd2 ♘c6 11. c3 ♘d7= Pelikan—Redolfi, Argentina 1956] e6 9. ♘bd2 ♗b7= Pelikan—Maderna, Argentina 1956

[75] **8. ♘c3** d4 9. ♘e4 ♘d5∓; **8. ♘bd2** b6 9. ♘e5 ♘e5 10. fe5 ♘g4∓ Prins—Donner, Beverwijk 1955; **8. c3** b6 [8... ♗g4 9. ♘bd2 ♕c7 10. ♘b3! b6 11. d4± Smislov—Ilivicki, SSSR (ch) 1955; 8... ♕d6 9. ♕h4 e5 10. e4±; 8... ♖e8 9. ♘e5 ♘e5 10. fe5 ♘d7 11. d4 f6 12.

ef6 ♘f6 13. dc5 ♗f5⩱ Marić—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1965] 9. ♘a3 ♗b7 10. ♕h4 e6 11. g4 ♘e8 12. ♕h3 ♘d6∓ Marić—Parma Jugoslavija (ch) 1965

[76] **8... ♖e8** 9. ♘e5 [9. ♕h4 e5=; 9. ♕g3!?] ♕c7 10. ♕g3± Schwarz; 9... ♘e5!?; **8... ♗g4** 9. ♕g3 [9. ♘e5 ♗e2 10. ♘c6 bc6 11. ♕e2 ♖e8 △ e5∞ Pelikan—Rossetto, Argentina 1955] ♕c7 10. ♘c3 ♘b4∞ Pelikan—Reinhardt, Argentina 1955

[77] 9... ♗b7 10. ♕h4 e6 11. ♖f2 ♘b4 12. ♘e1 ♘e8= Larsen—van Scheltinga, Beverwijk 1964

[78] 12. e4 de4 13. ♘e5 ♕e5∓ A. Zajcev—Žuhovicki, SSSR 1969

[79] 8... ♕c7 9. e4 de4 10. de4 e5 11. fe5 ♘e5 12. ♘e5 ♕e5∓ Tartakower—Maroczy, Zandvoort 1936

[80] **9. e4** de4 10. de4 ♗a6∓ Sokolski; **9. a4** ♖e8 10. ♕g3 e6 11. h3 ♗a6 12. ♘a3 ♘e7∓ Johannesen—Keene, Siegen (ol) 1970

[81] **9... ♗b7** 10. ♘bd2 ♕c7 11. e4 de4 12. de4 ♖ad8 13. ♖e1 ♘d4 14. e5± Eliskases—Fazekas, Podebrady 1936; **9... e6** 10. g4 ♗a6 11. ♖e1 ♘e8∓ Kasparjan—Ebralidze, SSSR (ch) 1937

[82] Pelikan—Stahlberg, Mar del Plata 1942

[83] **8... ♗g4** 9. ♘c3 ♗f3 10. ♗f3 e5= Pelikan—Ellerman, Argentina 1942; **8... ♕b6** 9. ♔h1 [9. ♘e5? ♘e5 10. fe5 ♘d7 11. ♕e7 ♗e5—+ Pelikan—Rossetto, Argentina 1943; 9. ♘c3 d4 10. ♘d1 ♘b4 11. ♘e1 de3 12. ♘e3 ♘bd5∓ Pelikan—Maderna, Argentina 1943] ♗g4 10. ♘bd2 ♖ad8 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 c4∞ Pelikan—Guimard, Mar del Plata 1943; **8...** ♕c7 9. ♘c3 [9. ♘bd2 b6 — 8... b6] d4 10. ♘b5 [10. ♘d1 de3 11. ♘e3=] ♕b6 11. ♘a3∞ Skalička—L. Steiner, Podebrady 1936

[84] 9... ♕c7 10. e4 de4 11. de4 ♘b4 12. ♘e1 ♗a6 13. ♗a6 ♘a6 14. e5 ♘d5= Minev—Johansson, Halle 1967

[85] 10. ♖f2?! ♘e8 [10... ♕c7 11. g4?! e5 12. f5 e4 13. ♘e1 h6!∓ Rjumin—Lisicin, SSSR 1934] 11. c3 e5 12. ♕d8 ♖d8 13. fe5 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. a4 ♗b7∓ Larsen—Schmidt, Aarhus 1971 — 12/7

[86] 12. e6 fe6 13. ♘f3 e5 14. e4 [14. ♘g5? ♖f1 △ ♘f8∓] de4 15. ♕e4 ♘f6 16. ♕e5 ♕d6= Larsen—Benkö, Portorož (izt) 1958

A04 — 1. ♘f3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	. . .	e3[2]	d4[3]	c4[4]	♗c4	♘c3	0—0	♗b3	♗a4	±
	b5[1]	a6	♗b7	bc4	♘f6	e6	d5[5]	c5	♘bd7	
2	. . .	g3	♗g2	e4[6]	d3[7]	0—0[8]	♘bd2[9]	c3	b4	±
	g6	♗g7	e5	♘c6	d6	♘ge7	0—0	h6	a6[10]	

1. ♘f3 f5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
3	g3[11]	♗g2	d3[14]	0—0	♘bd2	e4[16]	de4[17]	♘c4	♘e3	=
	♘f6[12]	e6[13]	♗e7[15]	0—0	d6	fe4	e5	♘bd7	♘b6[18]	
4	e4	♘g5	d3	de4	♘f3	♕d8	♘e5	♘c3	♗f4[21]	±
	fe4	♘f6	d5[19]	h6	de4	♔d8	♗e6[20]	♘bd7	c6[22]	
5	. . .	. . .	. . .	de4	♗c4	♗f7[24]	♗b3	♘f3	♘c3	±
	. . .	. . .	e5	♗c5[23]	♕e7	♔f8	h6	d6[25]	g6[26]	
6	. . .	. . .	. . .	♗e3[27]	d4	d5[30]	♘c3	♗c4	f3	±
	. . .	. . .	e3	e5[28]	♘c6[29]	♘e7	d6	♗f5	♘g6[31]	
7	. . .	. . .	d3[32]	♗e3	g3[34]	♗g2	c4!	♕a4		∞
	. . .	e5	e3	♘c6[33]	♘f6	d5[35]	dc4			

1. ♘f3 c5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
8	b3[36]	♗b2	e3	♗b5[38]	0—0	♗c6[39]	♘e5	♕f3	d3	±
	♘f6	♘c6[37]	e6	♗e7	0—0	bc6	♕b6	♗a6	♖ad8[40]	

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
9	. . .	♗b2	g3[41]	♗g2	0—0[43]	c4	♘c3	♘e1	f4	=
	♘c6	d6	e5	f5[42]	♗e7	♗f6	♘ge7	0—0	ef4[44]	
10	g3	♗g2	d4[47]	♘d4	♘c6[48]	0—0	♘d2	c4	♕a4	=
	♘c6[45]	g6[46]	cd4	♗g7	bc6	♖b8[49]	♘f6[50]	0—0	♕b6[51]	

1. ♘f3 c5 2. g3 ♘c6 3. ♗g2 g6 4. d3 ♗g7 5. 0—0

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
11	. . .	e4[53]	c3[54]	a3	a4	♘a3	♘b5	♘d2	♘c4	∞
	e6[52]	♘ge7	e5[55]	a5	0—0	d6	h6	♗e6	♘c8[56]	
12	. . .	. . .	♖e1	c3	♘a3[59]	♗e3	d4	cd4	♘c2	=
	. . .	. . .	d6[57]	0—0[58]	e5[60]	b6	ed4	♗g4		
13	. . .	c3[61]	a3	a4	e4	♘bd2[64]	♖e1	♘f1	h4	=
	e5	♘ge7	a5[62]	d6[63]	0—0	h6	♔h7	♗c6	f5[65]	
14	. . .	e4	c3[66]	♘bd2[68]	a4	♖b1[70]	b4	cb4	b5	∞
	. . .	♘ge7	d6[67]	0—0	h6[69]	♗e6	cb4[71]	a6	ab5	
15	. . .	♘c3[72]	a3	♖b1	b4[75]	♗g5	bc5	♕d2	a4	=
	♘f6	0—0	d6[73]	b6[74]	♗b7	♕d7	dc5	♖fd8	♖ac8[76]	
16	. . .	e4	c3[77]	♘bd2[78]	a4[80]	♘c4	♖b1	b4	cb4	∞
	. . .	d6	0—0	e5[79]	♘h5[81]	h6	♗e6	cb4	d5[82]	

[1] **1. . . ♘c6** 2. b3 e5 3. d3 g6 4. ♗b2 ♗g7 5. c4 d6 6. g3 ♘f6 7. ♗g2± ; 2. d4 — A 40; **1. . . b6** 2. g3 [2. c4 ♗b7 3. ♘c3 e6 4. a3?! c5 5. e3 ♘f6 6. ♗e2 ♘c6 7. 0—0 ♗e7 8. d4 cd4 9. ed4 d5= Marović—Larsen, Costa Brava 1976 — 22/2; 6. d4!?; 4. e4! ♗b4 5. ♕c2] ♗b7 3. ♗g2 e6 [3. . . e5 4. d3 g6 5. e4! ♗g7 6. h4 h5 7. c4 ♘e7 8. ♘c3 c5 9. a3 ♘bc6 10. ♖b1 ♘d4 11. ♘d4 cd4 12. ♘d5± Portisch—Džindžihašvili, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/4] 4. c4 ♗e7 5. ♘c3 d5 6. d4 ♘c6 7. 0—0 ♕d7 8. ♕a4 0-0-0 9. ♖d1 △ b4± ; 5. . . ♘f6 — A 17; **1. . . d6** 2. d4 — A 41

[2] **2. c3** e6 3. ♕b3 a6 4. d4 ♗b7 5. ♘bd2 ♘f6 6. a4 b4! 7. a5 ♗e7 8. e3 0—0 9. ♗e2 c5 10. dc5 ♘c6 11. cb4 ♖b8⩲ Langeweg—Ivkov, Amsterdam 1972; **2. e4** ♗b7 3. ♗b5 ♗e4 4. 0—0 c6 5. ♗a4 ♕a5 6. ♘c3 ♗g6 7. d4 ♘f6 8. ♘e5 e6 9. ♗b3 ♗e7 10. ♗f4 d6 11. ♘g6 hg6= R. Garcia—Quinteros, Buenos Aires 1972; 9. ♖e1± ; **2. g3** e6 3. a4 b4 4. b3 ♗b7 5. ♗g2 f5 6. ♗b2 ♘f6 7. d3 ♘a6?! 8. ♘h4 ♗g2 9. ♘g2 g6 10. e4± Quinteros—Larsen, Vinkovci 1970

[3] 3. a4 b4 4. d4 e6 5. ♗d3 c5 6. c3 d5 7. ♘bd2 c4 8. ♗e2 ♘f6 9. ♘e5 ♗e7 10. f4 0—0∞ Vadasz—Bronštejn, Tallinn 1977

[4] 4. ♗d3 ♘f6 5. 0—0 e6 6. b3 c5 7. c4 bc4 8. bc4 ♗e7 9. ♘c3 ♗f3 [9. . . 0—0?! 10. d5±] 10. ♕f3 ♘c6= Furman—Džindžihašvili, SSSR 1973 — 16/5

[5] 7. . . ♗e7 8. b3 d5 9. ♗d3 c5 10. ♕e2 0—0 11. ♗b2 = ; 8. d5!±

[6] **4. d4** e4 [4. . . ed4 5. ♘d4 ♘c6 6. ♘c6 bc6 7. 0—0 ♘e7 8. c3± Sapi—Szabo, Hungary (ch) 1968/69] 5. ♘fd2 [5. ♘g5 d5 6. c4 c6 7. ♘c3 ♘e7 8. e3 h6 9. ♘h3 g5 10. ♘g1 ♗e6 11. h4 ♘a6 12. a3 ♕d7 13. ♗d2 0-0-0∞ Bilek—Matulović, Oberhausen 1961] d5 6. e3 ♘e7 7. c4 c6 8. ♘c3 0—0 9. 0—0 ♗e6 10. cd5 cd5 11. f3 f5= Johanessen—Ivkov, La Habana (ol) 1966; **4. 0—0** d6 [4. . . ♘c6 5. c3?! e4 6. ♘d4 ♘f6 7. d3 ♘d4 8. cd4 d5∓ Barle—Rakić, Maribor 1978 — 26/5; 5. d3 d6 6. c3 ♘e7 7. ♘bd2 0—0 8. b4± Bilek—Levy, Stockholm 1970/71] 5. d4 e4 [5. . . ♘c6 6. de5 de5 7. ♕d8 ♘d8 8. ♘c3 h6 9. ♘d5± Smislov—Boleslavski, SSSR 1968 — 6/8] 6. ♘g5 d5 7. c4 h6 8. ♘h3 dc4 9. ♘c3 ♘f6 10. b3 0—0 11. bc4 ♘c6 12. e3 g5∞ Planinc—Matulović, Jugoslavija (ch) 1972; **4. d3** ♘e7 5. c4 c6 6. ♘bd2 0—0 7. 0—0 d5 8. ♖b1 a5 9. b3 b5 10. ♗b2 f6 11. e4 d4 12. cb5 cb5 13. ♘h4 ♖a6= Kavalek—Ćirić, Beverwijk 1968

[7] 5. 0—0 d6 6. ♘c3 ♘ge7 7. ♘d5 0—0 8. ♘e7 ♕e7 9. c3 f5 10. ef5 e4 11. ♘e1 ♗f5 12. d4 ♕d7 13. f3 d5 14. fe4 ♗e4 15. ♖f8 ♖f8= Barcza—Talj, La Habana 1963

[8] 6. ♘c3 ♘ge7 7. ♗e3 0—0 8. ♕d2 ♘d4= Barcza—Talj, Tallinn 1971 — 11/5

[9] 7. ♘c3 0—0 8. ♘h4 ♗e6 9. ♘d5 ♗d5 10. ed5 ♘d4 11. c3 ♘df5 12. ♘f5 ♘f5 13. ♗d2 ♗h6= Barcza—Talj, Zürich 1959

[10] 10. ♗b2 f5 11. ef5 gf5 12. a4 ♘g6 13. b5± Andersson—Vasjukov, Cienfuegos 1975

[11] **2. b3** b6 3. ♗b2 ♗b7 4. g3 ♗f3?! 5. ef3 e6 6. f4 ♘f6 7. ♗g2 c6 8. 0—0 ♗e7 9. ♕e2 0—0 10. ♘a3± Nimzowitsch—Tartakower, Karlovy Vary 1923; 4... ♘f6!?= **2. d3** d6! [2... ♘f6 3. e4 fe4 4. de4 ♘e4 5. ♗d3 d5 6. ♗e4 de4 7. ♕d8 ♔d8 8. ♘g5 ♔e8 9. ♗f4 ♗f5 10. ♘c3 e5 11. ♗e5 ♘d7 12. ♗d4 ♗b4 13. 0-0-0± Lisicin—Mikenas, SSSR 1934; 2... e6 3. e4 d6 4. ♘c3 ♘f6 5. ef5 ef5 6. g3 ♗e7 7. ♗g2 0—0 8. 0—0± Ilijevski—Marić, Skopje 1968] 3. e4 e5 4. ♘c3 ♘f6 5. ♗e2 ♗e7 6. 0—0 0—0 7. ♗g5 ♘c6=

[12] 2... b6 3. ♗g2 ♗b7 4. 0—0 ♘f6 5. d3 e6 6. e4 fe4 7. ♘g5 ♗e7 8. ♘c3 [8. de4 0—0!?] 0—0 9. ♘ce4 ♘e4 10. ♘e4 ♘c6 11. ♗d2 ♕e8 12. ♗c3± Euwe—Tartakower, Kissingen 1928

[13] **3... g6** 4. d3 [4. b3 ♗g7 5. ♗b2 0—0 6. 0—0 d6 7. d4± — A 81] ♗g7 5. ♘bd2 d6 6. 0—0 0—0 7. e4 fe4 8. de4 e5 9. h3 ♔h8 10. ♘e1 ♘bd7 11. ♘d3 b6 12. b3 ♘c5 13. ♗b2 a5 14. ♘c5± Csom—Lukacs, Hungary (ch) 1971; **3... d6** 4. 0—0 e5 5. d3 ♗e7 6. e4∞ Sofrevski—Dimc, Jugoslavija (ch) 1958; 4. d4± — A 81

[14] **4. d4± — A 81; 4. b3!?**

[15] 4... d5 5. 0—0 ♗d6 6. b3 [6. ♘c3 e5 7. ♘b5 c6 8. ♘d6 ♕d6 9. b3 ♗e6 10. ♗b2 ♘bd7 11. e3 h6 12. ♕d2± Hort—Blatny, Luhačovice 1968] c6 7. ♗b2 0—0 8. ♘bd2 ♘bd7 9. e4 fe4 10. de4 ♗c5 11. ♕e2 ♕e8 12. c4 ♕h5 13. ♖ac1± Polugajevski—Marić, Skopje 1968

[16] 7. c3 ♘c6 8. ♘d4 ♘d4 9. cd4 e5 10. de5 de5 11. ♕b3 ♔h8 12. ♘f3 ♗d6 13. ♗d2 ♕e7= Pirc—Marić, Jugoslavija (ch) 1958

[17] 8. ♘e4 ♘e4 9. de4 e5 10. ♗e3 ♘d7 11. ♘d2 ♘f6= Ornstein—Mariotti, Skopje (ol) 1972

[18] 11. a4 a5 12. ♘e1 ♕e8 13. b3 ♕g6 14. f3 h5= Pirc—Tot, Jugoslavija (ch) 1956

[19] **4... ed3** 5. ♗d3 g6 6. h4 [6. ♘h7 ♖h7 7. ♗g6 ♖f7 8. g4± Botvinik] e6 7. h5 ♖g8 8. ♘h7+— Dorfman—Vilaroel, Mexico 1977; **4... e6** 5. ♘c3 ♗b4 6. de4 ♘c6 [6... h6 7. e5 hg5 8. ♗g5±] 7. ♗d3 d6 8. f4 ♕e7 9. 0—0 ♗d7 10. ♘a4 0—0 11. a3± Pirc—Ojanen, Dubrovnik (ol) 1950; 9... ♗c3!

[20] 8... ♔e8 9. ♗c4 e6 10. ♘g6 ♖g8 11. ♘f8 ♖f8 12. ♘c3± Podzielny—Castro, Dortmund 1977

[21] **10. ♘g6** ♖g8 11. ♗e3 c6 12. 0-0-0 ♔e8 13. ♗e2 ♗f7 14. ♘f8⩲ Lisicin—Korčnoj, SSSR (ch) 1956; **10. ♘d7** ♔d7 11. ♗f4 c6 12. 0-0-0 ♔e8 13. ♗e2 ♘d5 14. ♗e5⩲ Čistjakov—Korčnoj, SSSR 1951

[22] 11. 0-0-0 ♔e8 12. ♘d7 ♗d7 13. ♗c4 ♗f5 14. h3 g5 15. ♗e5 ♗g7 16. g4 ♗g6 17. ♖he1± Sergievski—Čistjakov, SSSR 1964

[23] 5... c6 6. ♘c3 d5 7. ♗d3 d4 8. ♘e2 h6 9. ♘f3 ♗e6 10. 0—0 ♘bd7 11. c3 dc3 12. ♘c3 ♗c5 13. ♕e2 0—0 14. ♗e3± Reško—Lavdanski, SSSR 1957

[24] **7. ♕e2** ♘c6 8. c3 d6 9. ♗f7 ♔d8 10. ♗b3 ♖f8 11. h3 h6 12. ♘f3 ♘h5 13. ♗e3 ♗e3 14. ♕e3 ♘f4∓ Forintos—Toluš, Hungary 1958; **7. ♘c3** ♗f2 8. ♔f2 ♕c5 9. ♔g3 ♕c4 10. ♖f1 0—0 11. ♖f6 gf6 12. ♕h5 ♖f7 13. ♘f7 ♕f7 14. ♕g4 ♔h8 15. ♘d5 ♘a6 16. ♕h4 d6 17. ♗h6 ♗e6 18. ♕f6= Lisicin—Botvinik, SSSR 1933

[25] 9... ♘e4 10. ♕e2 ♗f2 [10... ♘f2 11. ♘e5+—] 11. ♔f1 d5 12. ♗d5 ♘f6 13. ♘e5+— Botvinik

[26] **11. 0—0?!** ♔g7 12. ♔h1?! ♘c6 13. h3 ♗d7 14. a3 ♖af8∓ Pithart—Alster, Marianske Lazne 1956; 12. ♕e2!?; 12. ♗e3!?; **11. ♕e2!** ♔g7 12. ♗e3± Botvinik

[27] 5. fe3 d5 6. ♗e2 e5 7. 0—0=

[28] **5... e6** 6. d4 ♗e7 7. ♗d3 0—0 8. c3 ♘c6 9. ♕c2 h6 10. h4± Minić—Đantar, Jugoslavija (ch) 1959; **5... ♘c6** 6. d4 d5 7. ♗d3 ♗g4 8. f3 ♗c8 9. 0—0 g6 10. ♕e1! ♗g7 11. ♕h4 ♕d6 12. c3 0—0 13. f4 △ ♘d2, ♖ae1± Ragozin

[29] **6... ed4** 7. ♗d4 ♘c6 8. ♗c4 d5 9. ♗f6 ♕f6 10. ♕d5 ♘e5 11. ♘e4 ♕f4 12. ♘bd2± Botvinik; **6... e4** 7. f3 ef3 8. ♕f3 d5 9. ♗d3 ♗g4 10. ♕f2 ♗d6 11. h3 ♗h5 12. 0—0± Gligorić—Milić, Jugoslavija (ch) 1951; **6... d5** 7. de5 ♘g4 8. ♕e2 [8. ♗f4 ♗c5 9. ♗d3 ♗f2 10. ♔f1 0—0 11. ♗h7 ♔h8 12. ♕f3 ♗h4∓ Kantorovič—Baranov, SSSR 1957; 8. ♗d3 ♘e3 9. ♕h5 g6 10. ♗g6 ♔d7 11. ♘h7 ♕h4! 12. ♗e8 ♔e6∞; 11. ♕h3 ♔c6 12. ♕e3 ♗c5∞] ♗e7 9. ♘f3 ♘c6 10. h3 ♘ge5 11. ♘e5 ♘e5 12. ♗d4± Botvinik

[30] 7. ♗d3 ed4 8. ♗f4⩲→ Estrin—Zajcev, SSSR 1958

[31] 11. ♕d2±

[32] 4. ♘e4 ♘f6 [4... ♘c6 5. ♗b5 ♘f6 6. ♘bc3 ♗e7 7. ♘f6 ♗f6 8. ♗c4 (Dorfman—Menvielle, Cienfuegos 1977) ♘a5∞] 5. ♘bc3 c6 6. d4 ed4 7. ♕d4 d5 8. ♘f6 ♕f6 9. ♕f6 gf6= Tudor—Millner-Barry, Hastings 1952/53

[33] 5... ♗e7 6. h4 ♘f6 7. d4 ed4 8. ♗d4 ♘c6 9. ♘c3 ♘d4 10. ♕d4 d5 11. 0-0-0 c6 12. ♗d3 0—0 13. ♖he1±

[34] **6. f4?** ef4 7. ♗f4 ♕f6 8. ♕c1 d5 9. ♘c3 ♗b4 10. ♗d2 ♗c5 11. ♘f3 ♘ge7 12. ♗g5 ♕e6 13. ♗e2 ♘f5∓ Levit—A. Zajcev, SSSR 1962; **6. ♕h5** g6 7. ♕f3 ♕f6 8. ♕g3 ♘ge7 9. ♘c3 h6 10. ♘ge4 ♕f7 11. ♘b5 ♘f5 12. ♕f3 d5 13. ♘f6 ♕f6 14. ♘c7 ♔d8 15. ♘a8 e4∓ Robatsch—Larsen, Moskva (ol) 1956; **6. ♗e2** d5 7. 0—0 ♗e7 8. ♘f3 d4 9. ♗c1 ♘f6 10. ♘bd2 0—0= Vladimirov—Mikadze, SSSR 1974; **6. c3** d5 7. d4 ♘f6 8. de5 ♘e5 9. h3 ♗d6 10. ♘d2 0—0 11. ♘df3 ♘f3 12. ♘f3 ♖e8 13.

♗e2 ♖e3 14. fe3 ♗g3 15. ♔f1 ♘e4⩲ Espig—Mesing, Timisoara 1972 — 13/6; **6. c4!?**= Botvinik

[35] 7... ♗e7 8. 0—0 0—0 9. c4 d6 10. ♘c3±

[36] **2. b4** cb4 3. a3 e6 4. g3 ♘f6 5. ♗g2 ♘c6∓; **2. e3** g6 3. d4 ♗g7 4. dc5 ♕a5 5. ♘bd2 ♕c5 6. ♗e2 d6 7. 0—0 ♕c7 8. c4 ♘f6= Barcza—Szabo, Budapest 1959; **2. d3** ♘f6 3. c3 g6 4. ♗g5 ♗g7 5. ♘bd2 d6 6. e4 ♘c6 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 h6 9. ♗f6 ♗f6 10. ♘e1 ♗g7= Barcza—Bilek, Hungary 1950

[37] **3... d6** 4. e3 e5!? 5. d4 cd4 6. ed4 e4 7. ♘fd2 ♗f5 8. ♗e2 d5 9. ♘f1 ♘c6 10. ♘e3± Cuartas—Westerinen, Haifa (ol) 1976; 7... d5 8. c4 ♘c6 — 2... ♘c6; **3... g6** 4. e4 [4. e3 ♗g7 5. ♗e2 ♘c6 6. 0—0 0—0 — A 05] ♗g7 5. e5 ♘h5 [5... ♘d5 6. ♘c3 ♘c3 (6... ♘f4? 7. d4! ♘c6 8. g3± Smislov—Adorjan, Amsterdam 1971 — 12/8) 7. ♗c3±] 6. d4 0—0∞ Najdorf—L. Bronstein, Argentina (ch) 1975 — **20/8**

[38] 5. d4 cd4 6. ed4 ♗e7 7. ♘bd2 0—0 8. a3 b6 9. ♗d3 ♗b7 10. 0—0 ♘d5 11. ♖e1± Averkin—Godes, SSSR 1974

[39] 7. a4 ♘b4 8. ♖e1 a6 9. ♗f1 b6 10. e4 d6 11. h3 ♘c6 12. d3 ♕c7 13. ♘bd2 ♖b8= Pelikan—Foguelman, Buenos Aires 1972

[40] 11. ♘d2 ♘e8 12. ♕h3± Nimzowitsch—Yates, Kissingen 1928

[41] **4. e3** e5 5. d4 cd4 6. ed4 e4 7. ♘fd2 d5 8. c4 ♘f6 9. cd5 ♕d5∞ Nikolajevski—Popov, Ukraina — Bulgaria 1968 — 6/17; **4. d4** cd4 5. ♘d4 ♘f6 6. g3 ♘d4 [6... e5 7. ♘c6 bc6 8. ♗g2 ♕c7 9. 0—0 ♗e7 10. c4 0—0 11. ♘c3 ♗e6 12. ♕d2 ♘d7 13. ♖ac1 ± Jongsma—Donner, Amsterdam 1968] 7. ♗d4 ♗d7 8. ♗g2 ♗c6 9. 0—0 ♗g2 10. ♔g2 e6 11. c4 d5= Ribli—Csom, Kecskemet 1972; **4. c4** e5 5. ♘c3 g6 6. d3 ♗g7 7. e3 ♘ge7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0= Andersson—Stean, Hastings 1974/75; 5. e3!?△ d4

[42] 5... ♘ge7 6. 0—0 g6 7. e3 [7. d3 ♗g7 8. c4 0—0 9. ♘c3 h6 10. ♘d2 ♗e6 11. a3 d5!?∓ Keene—Timman, Reykjavik 1972] ♗g7 8. c4 0—0 9. ♘c3 h6 10. ♘e1 ♖b8 11. ♘c2 ♗e6 12. ♘d5 ♕d7= Csom—Deže, Kecskemet 1972

[43] 6. d3 ♘f6 7. ♘bd2 ♗e7 8. 0—0 ♘g4!? 9. c4 h5 10. a3 a5 11. h3 [11. h4 f4!?] ♘h6 12. e3 h4 13. ♘h4 ♗h4 14. gh4 f4!∓ Antošin—Gurgenidze, SSSR 1974 — 18/5

[44] Simagin—Štejn, SSSR (ch) 1965

[45] **2... b5** 3. a4 [3. ♗g2 ♗b7 4. 0—0 e6 5. d3 ♘c6 6. e4 ♗e7 7. ♖e1 ♕b6 8. b3 d6 9. ♗b2 ♗f6 10. ♕c1 e5 11. ♘c3 ♘ge7 12. ♘d2 0—0 — Smejkal—Blatny, Luhačovice 1969] ba4?! 4. ♗g2 ♗b7 5. d3 e6 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♗e7 8 **e4** ♘d7 9. ♕e2 ♗f6 10. ♘d2 ♗c3 11. bc3 ♘e7 12. ♘c4 ♘b6 13. ♘a5 ♗a6 14 f4 0—0 15 f5+ Vaganjan—Romanišin, Erevan 1976; **2... b6!?**

[46] 3... e5 4. d3 ♘**ge7** 5. 0—0 d6 6. c4 h5?! 7. ♘c3 ♗g4 8. a3 ♕d7 9. b4 h4 10. ♘h4 ♗h3 11. ♗h3 ♕h3 12. ♘e4 f6 13. f4 0-0-0 14. ♘f2± Krogius—Ortega, Soči 1966; **4... d6** 5. 0—0 ♗e7 6. e4 f5 7. ♘c3 ♘f6 8. ♘d5 0—0 9. ♘e1 ♖b8 10. f4± Pirc—Puc, Jugoslavija (ch) 1953; **4... ♘f6** 5. e4 d6 6. 0—0 ♗e7 7. c3 0—0 8. ♕e2 ♖e8 9. ♘bd2 ♗f8 △ d5= Žuravlev—Peterson, SSSR 1962

[47] 4. 0—0 ♗g7 5. c3!? e5 [5... d5!?] 6. d4! cd4 [6... ed4 7. cd4 ♘d4 8. ♘d4 ♗d4 9. ♘d2! △ ♘b3⩲] 7. cd4 ed4 [7... e4 8. ♘e5 d5 9. ♘c6 bc6 10. ♘c3 ♘e7 11. ♘a4 h5 12. h3 ♘f5 13. e3 0—0 14. ♗d2 h4 15. g4 ♘h6 16. ♗b4! ♖e8 17. ♖c1 ♕c7 18. f4± Todorčević—Tringov, Trstenik 1978 — 26/7; 7... ♘d4 8. ♘d4 ed4 9. ♘a3 ♘e7 10. ♗f4 0—0 11. ♘b5 d6 12. ♗d6 a6 13. ♗e7 ♕e7 14. ♘d4 ♕b4 15. e3 ♕b2 16. ♕a4± Csom—Matulović, Lugano (ol) 1968 — 6/18] 8. ♘a3 ♘ge7 9. ♘b5 ♘f5 10. ♗f4 0—0 11. g4 ♘h4 12. ♘h4 ♕h4 13. h3 [Todorčević—Padevski, Vrnjačka Banja 1978 — 26/8] a6 14. ♘c7 ♖a7∞

[48] **6. e3** d5 7. 0—0 e6 8. c4 ♘d4 9. ed4 dc4 10. ♘a3 ♘e7 11. ♘c4 0—0 12. ♗g5 h6 13. ♗e3 ♘d5∓ Sapi—Lengyel, Hungary 1963; **6. c3** ♘f6 7. 0—0 0—0 8. e4 [8. ♘a3 d5 9. ♘b3 h6 10. h3 b6 11. ♗e3 e6 12. ♕d2 ♔h7 13. ♖ad1 ♕d6= Barcza—Furman, Tallinn 1971] d6 9. ♘c6 bc6 10. e5 de5 11. ♕d8 ♖d8 12. ♗c6 ♗a6= Wade—Gheorghiu, Teesside 1972; **6. ♘b3** ♘f6 7. ♘c3 0—0 8. e4 d6 — B 70

[49] 7... ♕**a5** 8. c4 ♘f6 9. ♘c3 0—0 [Beni—Ree, Beverwijk 1966] 10. ♗d2!? ♕h5 11. e3±; 7... ♗**a6**!?

[50] **8... ♘h6** 9. c4 ♘f5 10. ♘b3 [10. ♕c2 ♕b6 11. ♘f3 c5 12. ♖b1 0—0 13. b3 d6 14. e3 a5 15. ♗b2= Averbah—Korčnoj, SSSR (ch) 1963] ♗a6 11. c5 ♗c4 12. ♖e1 a5 13. e3 ♗e6 14. ♖e2 ♖b5 15. ♖d2± Hajtun—Flesch, Hungary 1964; **8... h5** 9. ♘f3!?

[51] D. Byrne—Browne, San Antonio 1972

[52] 5... d5 — A 08

[53] **6. ♘bd2** d6 7. c4 ♘ge7 8. ♖b1 0—0 9. a3 a5 10. ♘e1 ♖b8 11. ♘e4 b5 12. ♗f4 e5 13. ♗g5 f6 14. ♗d2 b4∓ Evans—Drimer, La Habana (ol) 1966; **6. c3** ♘ge7 7. ♗e3 d6 [7... b6 8. ♕c1 0—0 9. ♗h6 ♗b7 10. ♗g7 ♔g7 11. d4 cd4 12. cd4 ♖c8 13. ♘c3 d5= Bilek—Espig, Kecskemet 1972] 8. ♕c1 0—0 9. ♗h6 ♖b8 [9... e5 10. ♗g7 ♔g7 11. a3 h6 12. b4 ♗e6 13. ♕b2 ♕c7 14. c4 ♖ad8 15. ♘c3± Bilek—Penrose, Nice (ol) 1974] 10. ♗g7 ♔g7 11. d4 b6 12. ♖d1 ♗a6 13. dc5 bc5 14. c4 ♕b6= Bilek—Polgar, Hungary (ch) 1971

[54] 7. ♘bd2 d6 8. c3 0—0 9. ♘b3 [9. ♘h4 ♖b8 10. a4 a6 11. f4 ♕c7 12. g4 f5 13. gf5 ef5 14. ♘c4 ♗e6 15. ♘e3 ♕d7= Benkö—Matanović, Beograd 1964; 9. ♖e1 b6 10. ♘f1 ♗a6 11. d4 cd4 12. ♘d4 ♘e5 13. ♗g5 h6 14. ♕a4 ♗b7 15. ♗e7 ♕e7 16. ♖ad1 ♖fc8 17. ♘e3

♖c5= Troianescu–Petrosjan, Bucuresti 1953] e5 10. d4 ♘a5 11. ♘a5 ♕a5 12. de5 de5 13. ♕d6 ♘c6 14. ♗e3 c4 15. ♕d2 ♖d8 16. ♕e2 ♕a6= Tringov–Vranešić, Amsterdam (izt) 1964

55 **7... 0—0**?! 8. d4 [8. ♗e3?! b6 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♗b7∓ Radulov–Tajmanov, Leningrad (izt) 1973; 8. ♖e1 d6 — 7. ♖e1; 8... e5!] cd4 [8... d6 9. dc5 dc5 10. ♕e2 b6 11. e5 a5 12. ♖e1 ♗a6 13. ♕e4!± Fischer–Durao, La Habana (ol) 1966] 9. cd4 d5 [9... ♕b6!?] 10. e5 f6 [10... ♘f5 11. ♘c3 f6 12. ♖e1 fe5 13. de5 ♗d7 14. ♗f4 h6 15. h4 ♗e8 16. ♕d2± Ljubojević–Timman, Hilversum 1973 — 15/8] 11. ♖e1 fe5 12. de5 ♗d7 13. ♘c3± Ljubojević–Tatai, Manila 1973 — 16/16; **7... d5**! 8. ♘bd2 — A 08

56 14. b3 ♘6a7!∞ Hort–Knaak, Halle 1978 — 26/9

57 7... 0—0 8. e5 [8. ♘bd2 ♕c7 9. a4 d5 10. ed5 ♘d5 11. ♘c4 b6 12. c3 ♗b7= Hug–Vaganjan, Athens 1971 — 12/10] b6 [8... d6 9. ed6 ♕d6 10. ♘bd2 ♕c7?! 11. ♘b3 ♘d4?! 12. ♗f4 ♕b6 13. ♘e5! ♘b3 14. ♘c4!± Petrosjan–Pachman, Bled 1961; 10... b6 — 8... b6] 9. ♘bd2 d6 10. ed6 ♕d6 11. ♘c4 ♕d8 12. a4 ♗a6 13. ♘fe5 ♖c8= Ivkov–Ree, Nice (ol) 1974 — 17/7

58 8... e5 9. a3 0—0 10. b4 h6 11. ♘bd2 ♗e6 12. ♖b1± Ivkov–Penrose, Nice (ol) 1974 — 17/8; 9... a5∞

59 9. d4 cd4 10. cd4 ♕b6! [10... d5?! 11. e5 ♗d7 12. ♘c3 ♖c8 13. ♗f4 ♘a5 14. ♖c1 b5 15. b3 b4 16. ♘e2 ♗b5 17. ♕d2± Fischer–Panno, Buenos Aires 1970 — 10/10] 11. d5 ♗b2 12. ♗b2 ♕b2 13. dc6 [13. ♘bd2 ♘a5 14. ♕a4 ♕b6 15. e5 ♘d5 16. ed6 ♕d8 17. ♘e5 b6 18. d7 ♗b7∓ Hübner] ♕a1 14. ♕b3 [14. cb7 ♗b7 15. ♕b3 ♖fc8 16. ♘a3 ♕c3 17. ♕b7 ♕a3 18. ♕e7 (Vasjukov–Kaliničev, SSSR 1978 — 25/4) ♖c2! 19. ♘g5 ♖f8∞ I. Ivanov; 15... ♗d5! 16. ed5 ♖ab8 17. ♕d3 ♘d5∓ Hübner] ♘c6 15. ♘c3 ♘d4 16. ♖a1 ♘b3 17. ab3 ♗d7∓ Ljubojević–Hübner, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/355

60 9... ♖b8? 10. d4 cd4 11. cd4 b5 12. ♘c2 ♘a5 13. ♗f4 ♗b7 14. b3± Torre–Tajmanov, Leningrad (izt) 1973

61 **6.** ♘c3 ♘ge7 7. a3 0—0 8. ♖b1 d5 9. ♗d2 a5 10. a4 h6 11. e4 ♗e6 12. ♖e1 d4 13. ♘b5 c4 14. ♘a3 cd3 15. cd3 ♘b4∓ Navarovsky–Kozma, Luhačovice 1969; **6.** ♘**h4** d5 7. ♘c3 ♘ge7 8. e4 ♗e6 9. ed5 ♘d5 10. ♘e4 ♕e7 11. c4 ♘c7 12. ♗e3 ♘d4 13. ♕a4 ♗d7 14. ♕a3∞ Talj–Hermlin, SSSR 1972 — 14/15

62 7... 0—0 8. b4 d6 [8... cb4 9. ab4 ♘b4 10. cb4 e4 11. d4 ef3 12. ♗f3 ♕b6 13. e3 d6 14. ♘c3 ♗e6 15. ♕a4± Olafsson–Ostojić, Beverwijk 1967] 9. ♗b2 [9. ♘bd2 ♕d7 10. ♘b3 ♘d5 11. ♗b2 b6 12. ♘fd2 ♘c7= Planinc–Bellon, Madrid 1975] h6 10. ♕c2 ♗e6 11. b5 ♘b8 12. c4 ♘d7 13. ♘c3 ♖b8 14. ♘d2 f5= Timman–Fajbisović, Vilnus 1969

63 8... d5 9. ♘a3 0—0 10. e4 h6 [10... d4 11. ♘c4 ♖b8 12. cd4 cd4 13. ♗d2 f6 14. ♕b3 ♗e6 15. ♖fc1 ♘c8 16. ♗h3! ♗f7 17. ♕b5± Olafsson–Ree, Wijk aan Zee 1971; 15... ♔h8!?] 11. ed5 ♘d5 12. ♖e1 b6 13. ♘c4 ♖e8 14. ♗d2 ♖a7 15. ♕b3 [Vadasz–Velikov, Graz 1972] ♖d7=

64 10. ♘a3 h6 11. ♘c4 [11. ♘d2 ♗e6 12. ♘dc4 ♔h7 13. f4 d5 14. f5 gf5 15. ed5 ♘d5 16. ♘b5⩲ Bilek–Ribli, Budapest 1973] ♗e6 12. ♖e1 ♔h7 13. ♘fd2 ♖b8 14. ♕e2 b6 15. ♘e3 f5 16. ef5 gf5= Bilek–Parma, Teesside 1972

65 14. h5 f4 15. d4 cd4 16. gf4 ef4∞ Planinc–Parma, Jugoslavija (ch) 1972

66 7. ♗e3 d6 8. ♕d2 0—0 9. ♗h6 f5 10. ♗g7 ♔g7 11. ♘c3 h6 12. ef5 gf5 13. ♘h4 ♗e6 14. f4 ♕b6∞ Tringov–Benkö, Varna (ol) 1962; 11... f4!?∞; 7. ♘**bd2** d6 8. ♘c4 0—0 9. ♘h4 d5! [9... ♗e6 10. f4 ef4 11. gf4 d5 12. ♘e3 de4 13. de4 ♕d1 14. ♖d1 ♖ad8 15. ♖e1 ♖fe8∓ Flesch–Talj, Miskolc 1963] 10. ed5 ♘d5 11. c3 ♗e6 12. ♘f3 f6 13. a4 b6 14. ♖e1 ♘de7 15. ♕e2 ♕d7 16. ♖d1 ♖ad8 17. ♗e3 ♖fe8∓ Flesch–Spaski, Beograd 1964; 8. c3 — 7. c3; **7.** ♘**c3** d6 — B 25

67 7... d5 8. ♘bd2 0—0 9. ed5 ♘d5 10. ♖e1= — A 08

68 **8. a3** 0—0 9. b4 b6 [9... h6 10. ♘bd2 ♗e6 11. ♖b1 ♕d7 12. ♗b2 b5 13. ♖e1 a5 14. bc5 dc5 15. ♘b3 ♕a7 16. d4∞ Andersson–Gheorghiu, Orense 1975] 10. ♘bd2 h6∞ Toran–Larsen, Palma de Mallorca 1968 — 6/20; **8.** ♘**a3** 0—0 9. ♗e3 b6 10. d4 ed4 11. cd4 ♗g4 12. ♘c2 ♖e8 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 cd4 15. ♘d4 ♘e5= Filip–Gligorić, Moskva 1967 — 3/10; **8.** ♘**h4** 0—0 [8... d5 9. ed5 ♘d5 10. ♕b3!±] 9. f4 ef4 10. gf4 f5 11. ♘d2 ♔h8 12. ♘df3 fe4 13. de4 ♗e6!? [13... d5?! 14. ed5 ♕d5 15. ♕d5 ♘d5 16. ♘g5± Ciocaltea–Fischer, Varna (ol) 1962] 14. ♘g5 ♗g8∞ Ciocaltea

69 9... ♖b8 10. ♖b1 a6 11. b4 cb4 12. cb4 b5= Byrne

70 10. ♘c4 ♗e6 11. ♘fd2 d5 12. ed5 ♗d5 13. ♗d5 ♘d5 [13... ♕d5? 14. ♘e4!△ ♗h6±] 14. a5 ♕c7 15. ♕b3 ♖fd8 16. ♘e4 ♘ce7= Najdorf–Ivkov, Nice (ol) 1974 — 17/9

71 11... b6?! 12. b5 ♘a5 13. c4 f5?! 14. ef5 ♘f5 15. ♗b2 ♖b8 16. ♗c3± Reshevsky–Byrne, USA 1969 — 9/5; 13... g5!?△ ♘g6, g4

72 6. c3 d6 7. a3 0—0 8. b4 ♘d5 9. b5 ♘b8 10. ♗b2 ♘d7 11. ♕c2 ♘c7 12. a4 d5 13. ♘bd2 b6 14. e4 ♗b7= Bilek–Ornstein, Stockholm 1974; 12. c4!?

73 7... ♖b8 8. ♖b1 b5 [8... a5 9. a4 d5 10. ♗f4 ♖a8 11. ♘b5 ♘e8 12. e4 d4 13. e5 h6 14. ♖e1 ♗e6 15. h4± Bilek–Honfi, Budapest 1959] 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♘d4 11. ♕d4 ♕c7 12. ♗g5 d6 13. ♕d3 ♗e6= Hulak–Miles, Amsterdam 1977

[74] 8... ♗d7 9. h3 a6 10. ♗d2?! ♖c8 11. e4 b5 12. ♖e1 e5 13. ♗g5?! h6 14. ♗f6 ♕f6∓ ○ Bilek—Matanović, Budapest 1960; 10. e4=

[75] 9. ♘e5 de5 10. ♗c6 ♗h3=; 9. **d4** ♗b7 10. d5 ♘d4 11. ♘h4 [11. ♘d4 cd4 12. ♕d4 ♘d5∓] ♕d7 12. a4 ♖ad8 13. e3 ♘f5 14. ♘f5 ♕f5= Levin—Vasjukov, SSSR (ch) 1967 — 5/9

[76] 14. ♘b5 ♘d5= Larsen—Geler, Kopenhagen (m) 1966 — 1/9

[77] 7. ♘**bd2** 0—0 8. a4 [8. ♖e1 ♖b8 9. a4 b6 10. ♘c4 ♗b7 11. h4 ♕c7 12. ♗d2 ♖bd8 13. ♕c1 d5∞ Larsen—Gligorić, Vinkovci 1970 — 10/11] ♖b8 [8... ♗d7= Averbah—Geler SSSR (ch) 1954] 9. ♘c4 b6 [9... ♘d7 10. ♘h4! a6 11. f4 b5 12. ab5 ab5 13. ♘e3 ♘b6 14. f5 c4 15. ♘g4± Smislov—Ivkov, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/12] 10. ♗d2 ♗b7 11. ♖e1 ♖e8 [11... ♕c7 12. ♕c1 ♖fe8 13. ♗f4 ♖bd8 (Botvinik—Petrosjan, SSSR 1966 — 1/8) 14. e5±] 12. c3 ♕d7∞ Hort—Siaperas, Athens 1969; 7. ♘**c3** — B 25

[78] 8. ♗**e3** e5 9. h3 h6 10. ♘bd2 b6 11. ♘c4 ♖e8 12. ♕a4 ♕c7 13. b4 ♗e6 14. ♘cd2 ♕d7 15. ♔h2 cb4= Flesch—Forintos, Budapest 1962; 8. ♖**e1** ♘e8 9. a4 a6 10. ♘bd2 ♖b8 11. ♘f1 b5 12. ab5 ab5 13. ♗g5 b4 14. ♕d2?! bc3 15. bc3 ♖b3 16. ♖ec1 ♕b6 17. h4? ♘f6 18. ♘e3 ♗e6∓ Planinc—Talj, Wijk aan Zee 1973 — 15/9; 17. ♘e3!; 14. ♕c2=

[79] 8... ♗**d7** 9. a4 ♕c8?! 10. ♘c4 ♘g4?! 11. ♖e1 h6 12. ♕e2 ♔h7 13. ♘fd2 f5 14. f4 fe4 15. de4 ♘f6 16. ♘f3 ♗g4 17. ♘e3 ♗h3 18. ♘h4 ♗g2 19. ♕g2 e6 20. ♕c2± Petrosjan—Stahlberg, Zürich (ct) 1953; 8... ♗**g4** 9. h3 ♗f3 10. ♕f3 ♘d7 11. ♕e2 ♖b8 12. f4 ♕c7 13. ♘f3 b5 14. ♗e3 b4 15. c4 ♘d4 16. ♕f2± Bilek—Kavalek, Salgotarjan 1967 — 4/8; 8... ♖**b8** 9. a4 a6 10. ♖e1 [10. ♕e2 b5 11. ab5 ab5 12. d4 ♘d7 13. ♘b3 c4∞ Barczay—Forintos, Hungary 1968 — 5/8] ♘g4 11. ♘b3 e5 12. h3 ♘f6= Keres—Averbah, SSSR (ch) 1955

[80] 9. **a3** b6 10. b4 ♕c7∞ Tringov—Meštrović, Sarajevo 1965; 9. ♘**h4** ♘e8 10. ♘c4 ♘c7 11. ♘e3 ♖b8 12. ♕e1 b5 13. ♗d2 b4 14. c4 ♘d4 15. ♘f3 ♘de6 16. ♘d5 f5∞ Castro—Ciocaltea, Orense 1973; 9... d5!?

[81] 9... ♘**e8** 10. ♘c4 f5 11. b4 cb4 12. cb4 fe4 13. de4 ♗e6 14. ♘e3 ♘b4 15. ♖b1 a5 16. ♗a3 ♘c7 17. ♗b4 ab4 18. ♖b4 ♗h6 19. ♖b7± Smislov—Botvinik, SSSR (ch) 1955; 9... **h6** 10. ♘c4 ♗e6 11. ♕e2 ♕c7∞

[82] 14. ed5 ♗d5 15. b5 ♘d4 16. ♗a3 ♖e8 17. ♖e1 ♖c8 18. ♘d6 ♗f8∞ Savon—Alterman, SSSR 1964

A 05 — 1. ♘f3 ♘f6

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	b3[1]	♗b2	e3[3]	♗e2	0—0	d4	♘d4	♗d4		=
	g6[2]	♗g7	0—0	c5[4]	♘c6	cd4	♘d4	d5[5]		
2	g3	♗g2	0—0	d3	e4	♘c3[9]	♘e1[10]	♗e3	♕d2	±
	b6[6]	♗b7	g6	d6[7]	c5[8]	♗g7	♘fd7	♘c6	0—0[11]	
3	. . .	. . .	. . .	d3[12]	e4	♘c3	♘e1	f4	g4	±
	. . .	. . .	e6	♗e7	d6[13]	0—0[14]	♕c8	c5	♖d8[15]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	♘bd2[16]	c3[17]	♕c2	e4	d○4	=
	. . .	. . .	. . .	d5	♘bd7	♗e7	0—0	d○4[18]	♘c5[19]	
5	. . .	a4[20]	♗g2	0—0	d3[21]	♘bd2	e4	♖e1	♘e5	=
	b5	b4	♗b7	e6	d5[22]	♗e7	0—0	d○4[23]	♘bd7[24]	
6	. . .	♗g2	0—0[26]	d3[28]	♘bd2[29]	e4	♕e2[31]	c3[32]		=
	. . .	♗b7[25]	e6[27]	d5	♗e7	c5[30]	♘c6			
7	. . .	. . .	. . .	. . .	e4[33]	♘bd2[35]	♘e1[37]	f4	g4	∞
	. . .	. . .	. . .	d6	♗e7[34]	0—0[36]	♘fd7[38]	c5	d5[39]	

1. ♘f3 ♘f6 2. g3 g6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
8	♗g2	0—0	d3	e4	♘bd2[40]	a4[42]	♘c4	♗e3	h3	∞
	♗g7	0—0	d6	e5	♘bd7[41]	a5	♘c5	♘e6	b6[43]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
9	b3	♗b2	♗g2	0—0	d3[45]	e4	♘bd2	♕e2	c4	∞
	♗g7	b6[44]	♗b7	0—0	c5[46]	d6[47]	♘bd7	♕c7	a6[48]	
10	b4	♗b2	♗g2	b5[51]	d4[53]	c4	0—0	♘d4	♕c2	±
	♗g7[49]	0—0	a5[50]	d6[52]	♘bd7	e5	ed4	♖e8	♘c5[54]	
11	. . .	. . .	. . .	0—0	d3[56]	e4	ef5	♘bd2	d4	±
	. . .	. . .	d6	e5[55]	♘h5[57]	f5	♗f5[58]	♕d7	♘c6[59]	
12	. . .	. . .	. . .	0—0	a3	ab4	♗a1	c3	d3	=
	. . .	. . .	c6	a5	ab4	♖a1	♕b6	d5[60]	♗g4[61]	

[1] 2. b4 e6 3. a3 **b6** 4. g3 ♗b7 5. ♗g2 c5 6. bc5 bc5 7. c4 ♘c6 8. 0—0 ♗e7 9. ♘c3 0—0= Bronštejn—Ivkov, Amsterdam (izt) 1964; **3. . . a5** 4. b5 d5 5. c4 c5 6. g3 ♗d6 7. ♗g2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. ♕c2 ♘bd7 10. ♗b2 b6∞ Nikolajevski—Flesch, Varna 1968; **3. . . d5** 4. ♗b2 — A 06

[2] 2. . . d6 **3. g3** e5 4. ♗g2 **[**4. c4 — A 20**]** e4 5. ♘g5 d5 6. d3 h6 7. ♘h3 ♗f5 8. ♘f4 ♘c6 9. 0—0 ♗e7 10. ♗b2 0—0∓ Forintos—Espig, Soči 1974; **3. ♗b2** e5 4. c4 **[**4. e3 ♗g4 5. ♗e2 ♗e7 6. 0—0 0—0= Grečkin—Bronštejn, SSSR 1946**]** ♗g4 5. d4?! e4 6. ♘fd2 e3! 7. fe3 ♕e7⩱ Augustin—Uhlmann, Brno 1975 — 19/9; 5. d3!?

[3] 4. e4 d6 5. ♗c4 **[**5. ♕e2 0—0 6. d4 c5 7. dc5 ♕a5 8. ♕d2 ♕c5 9. ♘c3 ♘c6 10. h3 d5∓ Simagin—Estrin, SSSR 1963/64**]** 0—0 6. ♕e2 e5 7. h3 ♘c6 8. d3 ♗d7= Tartakower—Yates, Dresden 1926

[4] 5. . . **b6** 6. c4 ♗b7 7. 0—0 d5 8. cd5 ♘bd7 9. ♕c2 ♘d5 10. ♗g7 ♔g7 11. ♘c3 c5 12. ♘d5 ♗d5 13. d4 **[**13. ♕b2 ♘f6= Zita—Wade, Amsterdam (ol) 1954**]** ♖c8 **[**13. . . cd4 14. ♘d4 ♕c8 15. ♕b2 ♘f6 16. ♖ac1 ♕b7 17. f3±**]** 14. ♕b2 cd4 15. ♖fd1! ♗f3 16. ♗f3±; 5. . . **d6** 6. 0—0 e5 7. c4 — A 01

[5] **9. . . d6** 10. ♗f3 ♕c7 11. c4 ♗d7 12. e4 ♗c6 13. ♘c3± Kclarov—Přibyl, Luhačovice 1971; **9. . . d5**=

[6] 2. . . d6 3. ♗g2 e5 4. d3 ♗e7 5. e4 0—0 6. 0—0 ♘c6 **[**6. . . ♘bd7 7. ♘bd2 a5 8. ♘c4 ♘c5 9. ♗e3= Kramer—Pirc, Beverwijk 1954**]** 7. ♘c3 ♘e8 8. ♘e1 f5 9. ef5 ♗f5 10. f4 ♕d7 11. fe5 de5 12. ♗e3 ♘f6 13. ♔h1 ♗h3 14. ♕d2 ♗b4 15. ♗h3 ♕h3= Kramer—Talj, Varna (ol) 1962

[7] 5. . . **c5** 6. e4 ♗g7 7. ♘c3 0—0 8. ♘g5 ♘e8 9. f4 f5 10. g4 e6 11. ♗e3 ♘c7 12. gf5 ef5 13. d4± Polugajevski—Bondarevski, SSSR (ch) 1963; **5. . . d5** 6. ♘bd2 ♘bd7 **[**6. . . c5 — A 08**]** 7. ♖e1 ♗g7 8. e4 de4 9. de4 e5 10. b4 0—0 11. ♗b2 ♕e7 12. a3 ♖ad8 13. c4 ♘e8 14. ♕c2± Vaganjan—Furman, SSSR (ch) 1975

[8] 6. . . e5 7. ♘h4 **[**7. ♗d2 ♗g7 8. ♕c1 0—0 9. ♗h6 ♘bd7 10. h3 ♖e8 11. ♘c3 d5= Forintos—Csom, Kecskemet 1968**]** ♗g7 8. f4 **[**8. c4 ♘c6 9. ♘c3 0—0 10. f4 ef4 11. ♗f4 ♘d7 12. ♕d2 ♘d4 13. ♗g5 ♕e8 14. ♖ae1 ♘e6 15. ♗h6± Talj—Teschner, Hamburg 1960**]** ♘c6 **[**8. . . ♘fd7 9. f5 ♘c6 10. ♘c3 ♘d4 11. ♘d5 ♗d5 12. ed5 ♗f6 13. c3 ♗h4 14. cd4 ♗f6 15. de5 ♗e5 16. ♗h6± Timman—Hartston, Nice (ol) 1974**]** 9. ♘c3 ♘d4 10. ♘f3 ♘f3 11. ♕f3 ♘d7 12. f5 0—0 13. h4±→ Lokvenc—Rellstab, Sarajevo 1958

[9] **7. c3** ♗g7 8. ♖e1 **[**8. ♘bd2 ♘bd7 9. ♖e1 0—0 10. d4 (Petrosjan—Beljavski, Moskva 1975 — 20/9) e5=**]** ♘c6 9. d4 e5 10. d5 ♘e7 11. ♘bd2 0—0 12. a4± Pirc—Rellstab, Hamburg 1955; **7. ♘bd2** ♗g7 8. ♘h4 ♘c6 9. f4 ♕c7 10. a4 e6 11. ♘c4 ♘d7 12. c3 0—0 13. f5± Flesch—Csom, Hungary (ch) 1971

[10] **8. ♗d2** 0—0 9. ♕c1 d5 10. ed5 ♘d5 11. ♘d5 ♗d5 12. ♗h6 ♘c6 13. ♗g7 ♔g7 14. ♖e1 ♖c8 15. ♕e3 f6 16. c3 e5= Blumich—Tartakower, Dresden 1926; **8. ♘h4** ♘c6 9. f4 ♘d7 10. ♗e3 ♘d4 11. ♕d2 e5 12. ♘d5± Polugajevski—Sofrevski, Skopje 1971 — 12/9; 11. . . b5!?

[11] 11. ♗h6 ♖b8 12. ♗g7 ♔g7 13. f4 ♘d4 14. ♘d1 b5 15. ♘e3± Pelikan—F. Benkö, Buenos Aires 1945

[12] 5. b3 ♗e7 6. ♗b2 0—0 7. d3 d5 **[**7. . . d6 8. ♘bd2 c5 9. e4 ♘c6 10. ♕e2 ♖c8= Tartakower—Sämisch, Dresden 1926**]** 8. ♘bd2 ♘bd7 9. e3 a5?! 10. a4 ♘c5 11. ♕e2± Polugajevski—Pomar, Las Palmas 1974; 9. . . c5!?=

[13] **6. . . d5** 7. e5 **[**7. ♘bd2 — C 00**]** ♘fd7 8. d4 c5 9. c3 ♘c6 10. ♖e1 0—0 11. h4 b5 12. ♘g5 cd4 13. cd4 ♕b6 14. ♗e3 h6 15. ♘h3± Eliskases—Bolbochan, Mar del Plata 1949; **6. . . c5**!? 7. ♘c3 0—0

[14] 7. . . a6 8. a4 c5 9. ♘h4 ♕c7 10. f4 ♘bd7 11. ♕e2 ♖b8 12. ♗d2 0—0 13. g4 ♖fc8 14. g5 ♘e8 15. f5±→ Blümich—Sämisch, Wroclaw 1925

[15] 11. g5 ♘e8 12. f5 ef5 13. ♗h3± Kasparjan—Čehover, SSSR 1936

[16] 6. e4!? de4 7. ♘fd2 ♕c8 8. ♘e4 ♘bd7 9. ♘bc3 ♗e7 10. ♖e1 0—0 11. ♕e2 c5= Poschanko—Pietzsch, Helsinki (ol) 1952

17 7. ♖e1 ♗c5 8. c3 [8. c4 0–0 9. cd5 ed5 10. ♘b3 ♗b4 11. ♗d2 a5! 12. ♘bd4 ♖e8 13. ♖c1 c5 14. ♘f5 ♘f8 15. d4?! ♘e4∓ Portisch–Karpov, Moskva 1977 — 23/4; 15. a3!?] a5 9. a4 0–0 10. ♕c2 ♖e8 11. ♖b1 e5 12. b4 ♗f8 13. e4= Planinc–Lombardy, Amsterdam 1974 — 18/9; 7. ♕e1 g6?! 8. e4 de4 9. ♘e4 ♘e4 10. de4 ♗a6? 11. ♕c3 ♗f1 12. ♕h8 ♗g2 13. ♔g2 ♕f6 14. ♕h7 0-0-0 [14... ♘e5!?] 15. ♗g5! ♕b2 16. ♗d8 ♕a1 17. ♕f7+– Kaplan–Pomar, Madrid 1973 — 16/9; 10... ♗g7!? 11. ♗g5 ♕c8; 7... ♗e7=; 7. e4 — C 00

18 9... c5 10. ♖e1 ♕c7 11. c4?! de4 12. de4 ♖ad8 13. h3 ♗d6 14. b3 ♗e5∓ Olafsson–Karpov, Tilburg 1977 — 24/3; 11. b3=

19 11. ♘d4 e5! 12. ♘f5 ♖e8 13. ♖d1 ♕d3 14. ♕d3 ♘d3 15. ♘e7 ♖e7 16. f3 ♖d8 17. ♘c4 ♗a6 18. ♘e3 [Najdorf–Pomar, Nice (ol) 1974] ♖ee8=

20 3. c3 ♗b7 4. a4 a6 5. e3 [5. d4 e6 6. ♗g5 h6? 7. ♗f6 ♕f6 8. ♗g2 d5 9. ab5 ab5 10. ♖a8 ♗a8 11. ♕b3± Keene–Ghizdavu, Jerusalem 1967; 6... ♗e7∞; 5. ab5 ab5 6. ♖a8 ♗a8 7. ♕b3 c6 8. d4∞ Miles–Giardelli, Manila 1974] ♘c6! 6. d4 e6 7. b4 ♗e7 8. ♘bd2 ♘a7 9. ♗d3 0–0 10. e4 d6 11. 0–0 c5!= Korčnoj–Karpov, SSSR (ch) 1973 — 16/8

21 6. d4 c5 7. c3 ♗e7 — A 46

22 6... d6 7. e4 ♘bd7 [7... c5 8. ♘bd2 ♘fd7?! 9. ♘c4 ♘c6 10. ♗g5± Bronštejn–Alburt, SSSR (ch) 1972 — 14/13; 8... ♘c6!?] 8. ♘bd2 [8. a5 ♖b8 9. ♘bd2 ♗e7 10. ♘c4 0–0 11. ♖e1 a6 12. ♗f4 ♗a8 13. ♕e2 ♖e8= Petrosjan–Spaski, Moskva (m) 1966 — 1/7; 13. e5!?] ♗e7 9. ♘c4 a5 10. ♕e2 0–0 11. b3 ♖e8 12. ♗b2 e5 13. ♖ae1 ♗f8 14. ♕d1 c6 15. c3 ♕c7 16. cb4± Quinteros–Rubinetti, Argentina (ch) 1971

23 9... c5 10. e5 ♘fd7 11. ♘f1 ♘c6 12. h4 ♖c8 13. ♘1h2 b3 14. c3 d4 15. c4 ♕b6 16. ♗f4± Podgajec–Peresipkin, SSSR 1973 — 15/4

24 11. ♘ec4 ♖b8 12. de4 ♘c5= 1/2 : 1/2 Rubinetti–Polugajevski, Palma de Mallorca (izt) 1970

25 3... d5!? 4. d4 [4. d3!?] e6 5. c3 [5. 0–0 ♗b7 6. b3 c5 7. dc5 ♗c5 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♘bd2 0–0 10. c4 ♖c8 11. cb5 ♕b6 12. a4 a6 13. ba6 ♗a6⩱ Notaroš–Romanišin, Novi Sad 1975] c5 6. ♗g5 ♘bd7 7. a4 ♕b6 8. 0–0 ♘e4 9. ♗f4 ♗e7 10. ♘bd2 ♘df6 11. ♘e4 ♘e4 12. ♘d2 ♘d2 13. ♕d2= Keene–Romanišin, Amsterdam 1973

26 4. ♘a3 a6 5. c4 b4 6. ♘c2 e6 7. 0–0 c5 8. b3 ♗e7 9. ♗b2 0–0 10. d4 d6 11. ♘e3 ♘bd7= Larsen–Ljubojević, Teesside 1972 — 13/8; 8. d4!?

27 4... g6 5. d3 [5. b3 ♗g7 6. ♗b2 0–0 7. d4 d6 8. ♘bd2 ♘bd7 9. ♘e1 ♗g2 10. ♔g2 c5 11. a4 a6 12. e4 cd4 13. ♗d4 ♕c7= Sergijevski–Spaski, Soči 1966] ♗g7 6. e4 d6 7. ♘bd2 0–0 8. ♘h4 [8. ♘e1!?] ♘fd7 9. f4 c5 10. ♘df3 ♘c6 11. f5 ♘d4 12. ♘d4 cd4 13. ♗g5 d5? 14. ed5 ♘f6 15. d6+– Gufeld–Bohosjan, Tbilisi 1974; 13... ♖c8!? 4... c5 5. d3 [5. a4 b4 6. c4 e6 7. b3 ♗e7 8. ♗b2 0–0 9. d3 d5 10. e3 ♘c6 11. ♘bd2 ♘d7 12. ♖c1 ♖c8 13. ♖e1 ♘a5 14. d4 (Nemet–Ljubojević, Jugoslavija (ch) 1977 — 23/5) dc4! 15. ♘c4 ♘c4 16. bc4 ♗f6 17. ♘d2 ♗g2 18. ♔g2 a5 19. ♘b3–; 19. ♘e4!? Nemet] d6 [5... d5 6. c4 dc4 7. dc4 ♕d1 8. ♖d1± Reshevsky–Damjanović, Netanya 1973 — 15/5] 6. e4 e5 7. ♘g5 h6 8. ♘h3 d5?! 9. ♘c3 b4 10. ♘d5 ♘d5 11. ed5 ♗d5 12. ♗d5 ♕d5 13. ♖e1± Bilek–Ljubojević, Palma de Mallorca 1972

28 5. b3 ♗e7 [5... d5?! 6. c4 bc4 7. bc4 ♘bd7 8. cd5 ed5 9. ♘c3 ♗e7 10. ♖b1 ♕c8 11. ♗h3 c5 12. d4± Jusupov–Sisniega, Innsbruck 1977; 5... c5 6. c4 a6 — A 13] 6. c4 bc4 7. bc4 c5 8. ♘c3 0–0 9. ♖b1 ♗c6 10. ♗b2 d6= Kočijev–G. Garcia, Leningrad 1977 **— 24/2**

29 **6. c4** bc4!? [6... b4?! 7. a3 a5?! 8. ab4 ab4 9. ♖a8 ♗a8 10. ♘e5± Averbah–Nikitin, SSSR (ch) 1968; 7... ♘bd7!?] 7. dc4 ♘bd7=; **6. e4** ♗e7 [6... de4 7. ♘g5 h6 8. ♘e4 ♘e4 9. ♗e4 ♗e4 10. de4 ♕d1=] 7. ed5 ed5 8. ♘d4 ♕d7 9. ♕f3 0–0 10. ♘f5 ♗d8= Dely–Haag, Budapest 1959

30 7... 0–0 8. ♕e2 c5 9. ♖e1 ♘c6 10. c3 a5 11. ed5 ed5 12. d4 ♕b6 13. dc5 ♗c5 14. ♘b3 ♖fe8 15. ♕c2 d4 16. ♕f5± Bilek–Talj, Moskva 1967 — 3/7; 11... ♘d5=

31 8. e5 ♘fd7 9. ♖e1 ♘c6 10. ♘f1 g5 11. h3 h5 12. c3 g4 13. hg4 hg4 14. ♘3h2 ♘ce5 15. d4± Štejn–Kozomara, Sarajevo 1967 — 3/8; 10... a5!?∞

32 **9. ♖e1** ♘b4 [9... h6 10. c3 ♕b6 (Vukić–Romanišin, Jugoslavija–SSSR 1975 — 20/4) 11. e5!? ♘d7 12. ♘f1 0-0-0 13. h4∞ Vukić] 10. e5 ♘d7 11. ♘f1 d4 12. c3 dc3 13. bc3 ♘d5 14. ♗d2 b4!∓ Vukić; **9. c3**=

33 **6. c3** ♘bd7 7. a4 a6 8. ab5 ab5 9. ♘a3 d5 10. b4 c6 11. ♗f4 ♘b6 12. ♕b3 ♗e7 13. e4 0–0= Smislov Savon, Odesa 1974; **6. b3** c5 7. ♗b2 ♗e7 8. c4 bc4 9. bc4 ♘bd7 10. ♘bd2 0–0 11. ♖b1 ♕c7 12. ♕c2 ♖fb8= Keene–Spaski, Lugano (ol) 1968 — 6/4

34 6... c5 7. a4 a6 8. ab5 ab5 9. ♖a8 ♗a8 10. ♘a3 ♗c6?! 11 e5 ♘fd7 12. ed6 ♗d6 13. ♘g5 b4 14 ♘c4 ♘f6 15. ♕e2± Vukić–Karpov, Bugojno 1978 — 25/1; 10... ♕b6!?

35 7. ♘c3 a6 8. ♗d2 ♘bd7 9. ♕e2 c5 10. ♘e1 ♕b6 11 f4 b4 12 ♘a4 ♕c7 13. g4 h6∝ Flesch–Portisch, Hungary (ch) 1971; 7. **a4** a6 8. ab5 ab5 9. ♖a8 ♗a8 10 ♘a3 b4 11 ♘c4 0–0 12 ♗d2 ♘c6 13. ♕a1= Saidy–Karpov, San Antonio 1972 — 14/12; 7. ♘**d4** ♕d7 8. f4 c5 9. ♘f3 ♘c6 10. ♘c3 b4 11 ♘e2 0–0

12. ♗h3 c4∞ Camara—Sanguineti, Sao Paulo 1977

[36] 7... c5 **8. h3** ♘c6 9. ♘h2 ♕b6 [9... 0—0 10. ♖e1 d5 11. e5 ♘d7 12. ♘df3 d4 13. ♘g4 ♘b6 14. h4 ♘d5 15. ♗g5± Hort—Filipowicz, Marianske Lazne 1962] 10. ♔h1 d5 11. a4 de4 12. ab5 ♕b5 13. de4 ♖d8 14. ♖e1 c4 15. f4 e5 16. c3 0—0∞ Csom—Romanišin, Erevan 1976; **8. ♘h4** ♕c7 [8... ♘fd7!?] 9. f4 ♘bd7 10. c3 ♘b6 11. ♕e2 ♘fd7 12. ♘df3 h6 13. ♗d2∞ Gufeld—Balašov, SSSR (ch) 1972

[37] 8. ♖e1 ♘bd7 9. c3 a6 10. ♕c2?! c5 11. ♘f1 ♕c7∓ Rubinetti—Larsen, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/9; 8... c5!? △ ♘c6

[38] 8... c5?! 9. e5 ♗g2 10. ef6 ♗f1 11. fe7 ♕e7 12. ♘f1 ♘c6 13. ♘f3± Portisch—Panno, Madrid 1973

[39] Ribli—Hecht, Helsinki 1972 — 14/11

[40] 7. **a4** h6 8. ♖e1 ♘c6 9. c3 ♖e8 10. ♘a3 ♗d7 11. h3 a6 12. d4 ed4 13. ♘d4 ♖e7 14. f3 d5 15. ♘c6 ♗c6 16. e5 ♕e8 △ ♗a4∓ Knežević—Marjanović, Vršac 1977 — 24/5; 12. ♘c2!?; 7. **♘h4** d5 8. ♘d2 de4 9. de4 b6 10. ♖e1 ♗a6 11. ♘b3 ♕e7 12. ♗f1 ♖d8 13. ♕f3 ♗b7 14. ♕g2 ♘e8 15. f3 ♘d6 16. ♗e3 f5∓ Csom—Hartston, Vrnjačka Banja 1972; **7. c3** ♘bd7 8. ♕c2 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♖e1 c6 11. ♘bd2 ♕c7 12. a4 a5 13. ♘c4 ♘5b6= Bilek—Lehmann, Leipzig (ol) 1960

[41] 7... **♘e8** 8. c3 f5 9. d4 f4 10. de5 de5 11. ♘c4 ♕d1 12. ♖d1 ♘c6 13. gf4 ef4= Fischer—Popovych, USA 1956; 7... **c6** 8. a4 a5 9. c3 ♖e8 10. ♖e1 ♘a6 11. ♕c2 ♕c7 12. ♘c4 d5 13. ed5 ♘d5= Petrosjan—Ivkov, SSSR—Jugoslavija 1956

[42] 8. ♘c4 ♘c5 [8... ♘e8 9. d4 ♕e7 10. de5 de5 11. b3 b6 12. ♗a3 c5 13. ♕d5 ♘c7 14. ♕c6 ♘b8 15. ♕d6± Petrosjan—Bisguier, SSSR—USA 1954] 9. ♘e3 ♘e6 10. c3 c6= Eliskases—Pomar, Mar del Plata 1949

[43] 12. ♕d2 ♗a6 13. b3 ♘h5 14. c3 ♕e7 [14... f5? 15. ef5 gf5 16. ♘g5+—] 15. d4!? [15. b4?! f5 16. ef5 gf5 17. ♘g5 f4! 18. ♘e6 ♕e6 19. b5 f3!∓ Filip—Petrosjan, Amsterdam (ct) 1956; 15. ♘g5!?] ♘f6 16. ♕c2∞

[44] **4... a5** 5. ♗g2 0—0 [5... d6 6. d4 c6 7. 0—0 0—0 8. ♘bd2 a4 9. a3 ♘bd7 10. ♖b1 ♕c7 11. ♖e1 e5?! 12. e4 ♖e8 13. h3 b5?! 14. b4!± Rukavina—Talj, Leningrad (izt) 1973 — 15/7; 11... d5!?] 6. ♘c3 [6. c4 d6 7. ♘c3 ♘e4 8. ♕c2 ♘c3 9 ♗c3 e5 10. d4 ♕e7 11. de5± Holmov—Bronštejn. SSSR (ch) 1972 — 14/14] c6 7. 0—0 b5 8. d4 d5 9. ♘e5 ♕c7?! 10 e3 ♘bd7 11. ♘d3± Holmov—Tukmakov, SSSR 1972; 9... ♘g4!?; **4... d5** 5. ♗g2 0—0 6. c4 c6 — A 11

[45] 7. c4 — A 15

[46] 7... d5 8. c4 c5 — A 30

[47] 8... d5 9. ed5 ♗d5 10. ♘c3 ♗b7 11. ♖e1 ♘bd7 12. ♕e2 e6 13. ♖ad1 ♕b8 14. ♘h4 ♗g2 15. ♘g2 ♕b7= Tartakower—Lilienthal, Ujpest 1934

[48] 12. d4 cd4 13. ♘d4 ♘c5 14. ♖ac1 e5 15. ♘c2 ♗h6∞ Polugajevski—Vaganjan, SSSR (ch) 1975

[49] **3... a5** 4. b5 c6 5. ♘a3 ♗g7 6. ♖b1 [6. ♗b2 0—0 7. ♗g2 d5 8. c4 — A 15] d5 7. c4 ♘bd7 8. ♗g2 ♘e4 9. ♗b2 ♘df6 10. 0—0 ♘d6 11. bc6 bc6 12. ♘e5± Smislov—Alvarez, La Habana 1962; **3... b6** 4. ♗b2 ♗g7 5. ♗g2 [5. ♘a3?! ♗b7 6. ♗g2 0—0 7. 0—0 d6 8. c4 c5! 9. ♘c2 ♕c7 10. d3 ♘bd7 11. e4 e6 12. ♘e3 ♘g4! 13. ♗g7 ♘e3 14. fe3 ♔g7 15. ♘g5 ♖ae8 16. a3 d5∓ Smislov—Botvinik, Moskva (m) 1958] ♗b7 6. 0—0 0—0 7. d3 c5 [7... d5 8. ♘bd2 ♘a6 9. ♖b1 c5 10. bc5 ♘c5 11. c4 dc4 12. ♘c4± Štejn—Wade, Tallinn 1971 — 11/7] 8. bc5 bc5 9. ♘bd2 ♘c6 10. ♖b1 ♖b8 11. e4 ♕c7 12. ♘c4 ♗a6 13. ♘fd2 ♗c4 14. ♘c4± Szabo—Adorjan, Hungary (ch) 1968; **3... c6** 4. a4 [4. ♗b2 a5! 5. a3 ab4 6. ab4 ♖a1 7. ♗a1 ♕b6 8. c3=] ♗g7 5. ♘a3 d5 6. ♗g2 0—0 7. 0—0 ♕d6 8. c3 e5 9. a5 ♗f5 10. ♘c2 ♖e8= Bronštejn—Doroškevič, SSSR (ch) 1967

[50] 5... d5 6. 0—0 ♗g4 7. c4 c6 8. ♘a3 — A 15

[51] 6. a3 d6 7. d3 ab4 [7... c6 8. ♘bd2 ♘a6 9. c4! ♗d7 10. ♖b1 e5? 11. c5± Štejn—Barczai, Sousse (izt) 1967 — 4/6] 8. ab4 ♖a1 9. ♗a1 c6 10. ♘bd2 ♘a6=

[52] 6... c5 7. c4 b6 8. d3 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♗g7 ♔g7 11. 0—0 ♖a7 12. ♕d2 ♗b7 13. ♕b2 ♔g8 14. ♘a3 ♘f6 15. ♘c4± Smislov—Pietzsch, Dortmund 1961

[53] 7. 0—0 e5 [7... a4 8. d4 c6 9. c4 cb5 10. cb5 ♘bd7 11. ♘a3 ♘b6 12. ♖e1 ♗f5 13. ♘h4 ♗e4 14. f3 ♗d5 15. e4 ♗e6± Smislov—Littlewood, Hastings 1962/63] 8. d3 c5 9. bc6 bc6 10. ♘bd2 ♘e8 11. ♖b1 f5 12. c4 ♘d7 13. ♕c2 ♘c7 14. ♘e1 ♖a6 15. e3 ♘e6 16. f4 g5∞ Vadasz—Liptay, Hungary (ch) 1968/69

[54] 12. ♘c3± Barcza—Hecht, Hamburg 1965

[55] 6... c5 7. bc5 dc5 8. a4 ♘c6 9. ♘a3 ♘d4 10. ♘d4 cd4 11. ♘b5 ♘e8 12. c3 dc3 13. ♗c3± Knežević—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1967 — 3/9

[56] 7. c4 — A 15

[57] 7... ♘bd7 8. ♘bd2 a5 9. a3 ♘b6 10. c4 ♗d7 11. b5! a4 12. ♖c1 △ c5± Štejn-Rodriguez, La Habana 1968 — 6/15

[58] 9... e4? 10. ♘d4 c5 11. ♘e6 ♗e6 12. ♗g7 ♘g7 13 fe6 ♕f6 14. ♘d2 cb4 15. ♘e4+ Sapi—Ribli, Hungary (ch) 1969

[59] Smislov—Matulović, Oberhausen 1961

[60] **10... d6** 11. ♘a3 e5 12. d3 ♖e8 13. ♕b3 ♗g4 14. ♘c4 ♕c7 15. ♘e3 ♗f3= Polugajevski—Krogius, SSSR (ch) 1967; **10... ♕a6** 11. ♗b2 d5 12. d3 ♘fd7 13. ♘bd2 ♘b6= Polugajevski—Korčnoj, Moskva 1966

[61] **11... ♖e8** 12. ♘bd2 e5 13. e4 ♘bd7= Rubinetti—Mecking, Palma de Mallorca (izt) 1970; **11... ♘bd7** 12. ♘bd2 ♕c7 13. c4 e5 14. ♕c2 ♖e8 15. cd5 ♘d5= Petrosjan—Najdorf, Santa Monica 1966; **11... ♗g4** 12. ♘bd2 ♘bd7 13. ♕a4 ♕c7 14. c4 dc4 15. dc4 c5= Smislov—Bronštejn, Amsterdam (izt) 1964

A 06 — 1. ♘f3 d5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	b4[1]	♗b2	a3[4]	bc5	e3	d4	♘bd2	♘e5	♗d3	=
	♘f6[2]	e6[3]	c5[5]	♗c5	0—0[6]	♗e7	b6	♗b7	♘c6[7]	
2	b3	♗b2[9]	d4[11]	♘bd2	g3[13]	♗g2	0—0	c4	a3	=
	♗g4[8]	♘c6[10]	e6[12]	♘f6	♗e7	0—0	a5	♘b4	♘a6[14]	
3	. . .	. . .	e3[15]	♗e2[16]	d3	♘bd2	c4	0—0	a3	=
	. . .	♘d7	e5	♗d6	♘h6	0—0	c6	♖e8	a5[17]	
4	. . .	♗b2[18]	e3[19]	d4[20]	ed4	♘fd2	c4	♘c3	cd5	∓
	c5	f6	e5	cd4	e4	f5	♘f6	♗e6[21]	♘d5[22]	
5	. . .	e3	♗b2[24]	h3[26]	♗b5	g4	h4	♘c3	♕f3	±
	. . .	♘c6[23]	♗g4[25]	♗h5[27]	♖c8[28]	♗g6	♗e4	♗f3	e6[29]	
6	. . .	. . .	♗b2	♗b5	0—0	d3[33]	♘bd2[34]	♗c6	♘e5	±
	. . .	♘f6	♘c6[30]	♗d7[31]	e6[32]	♗e7	0—0[35]	♗c6	♖c8[36]	
7	. . .	. . .	. . .	♗b5[37]	♕e2[38]	♗d7[39]	c4	0—0	♖d1	=
	. . .	. . .	g6	♗d7	♗g7	♘bd7	0—0	♖c8	♖e8[40]	
8	. . .	. . .	. . .	♘e5[41]	♗b5	♗d7	♘d7	0—0	c4	=
	. . .	. . .	e6	♘bd7[42]	a6[43]	♘d7	♗d7	f6	dc4[44]	
9	. . .	. . .	. . .	♗b5	♗d7[46]	c4[48]	0—0	♕e2[49]	♘c3	=
	. . .	. . .	. . .	♗d7[45]	♘bd7[47]	♗e7	0—0	♖c8[50]	dc4[51]	
10	. . .	. . .	. . .	c4	♗e2[53]	0—0	d3[54]	♘bd2[56]	♖e1[57]	=
	. . .	. . .	. . .	♗e7[52]	0—0	♘c6	b6[55]	♗b7	♖c8[58]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	cd5[59]	♗b5[61]	0—0	d4	dc5	=
	. . .	. . .	. . .	♘c6	ed5[60]	♗e7[62]	0—0	♘c4	♗c5[63]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	bc4[64]	♗e2[65]	0—0	d3[66]	♘c3	∞
	. . .	. . .	. . .	dc4	♗e7	0—0	♘c6	b6[67]	♗b7[68]	
13	. . .	♗b2	e3[70]	♗e2[72]	0—0[74]	d3[75]	♘bd2	c4	♕c2	=
	♘f6	♗f5[69]	e6[71]	♗d6[73]	♘bd7	h6	e5	c6	♕e7[76]	
14	. . .	. . .	e3[77]	c4[78]	cd5[80]	♗g7	♕c2[81]	♕b2	d4	=
	. . .	g6	♗g7	0—0[79]	♘d5	♔g7	♕d6	f6	c5[82]	
15	. . .	. . .	e3[83]	♗e2	c4[86]	cd5[88]	♘d4	♕e2	♘f5	=
	. . .	♗g4	♘bd7[84]	e6[85]	♗e7[87]	ed5	♗e2	0—0	♖d8[89]	

[1] **2. e4?!** de4 3. ♘g5 e5! [3... ♘f6 4. ♗c4 e6 5. ♘c3 a6 6. ♘ge4 ♘e4 7. ♘e4 b5 8. ♗e2 ♗b7 9. ♗f3± Ermenkov—Bončev, Bulgaria 1970] 4. ♘e4 f5∓; **2. d3** ♘f6 [2... g6 3. ♘bd2 ♗g7 4. e4 c6 — B 10] 3. ♘bd2 [3. ♗f4!? Blumenfeld] ♗g4 4. h3 ♗h5 5. c4 c6 6. b3 e6 7. ♗b2 a5 8. a3 ♗e7 9. ♖c1 ♘bd7 10. ♖c2 0—0 11. ♕a1 ♘c5 12. ♘e5 ♕c7 13. g4 ♗g6∞ Spiridonov—Lewi, Athens 1969; 3... ♘c6 4. e4 e5 — C 44; **2. e3!?△** c4; **2. d4** — D 02

[2] **2... f6!?** 3. d4 e5 4. a3 e4 5. ♘fd2 f5 6. e3 ♘f6 7. c4 c6 8. ♕b3 ♗d6 9. ♘c3 ♗e6 10. a4 a6 = Santasiere—Ed. Lasker 1942; **2... ♗g4!?** 3. ♘e5?! ♗f5 4. f4 e6 5. a3 ♗d6 6. d4 ♗e5! 7. de5 f6 8. ♗b2 fe5 9. ♗e5 ♘f6 10.

e3 ♘bd7∓ Kremenecki–Vasjukov, Moskva 1972 — 13/14; 3. ♗b2 ♘f6 4. e3 — 2... ♘f6

[3] **3... g6** 4. e3 ♗g7 5. c4 c6 [5... dc4 6. ♗c4 0–0 7. 0–0 ♘bd7 8. d4 ♘e4 9. ♘bd2 ♘d2 10. ♕d2 ♘b6 11. ♗b3 ♗g4 12. ♕e2 ♕d7 13. ♖ac1 c6 14. ♖c5± Giustolisi–Hugot, Dubrovnik (ol) 1950] 6. d4= — D 70; **3... ♗g4** 4. e3 ♘bd7 5. ♗e2 e6 6. a3 a5 7. b5 ♗d6 8. c4 0–0 9. cd5 ed5 10. ♘d4 ♘e5 11. d3 ♕d7 12. h3 ♗e2 13. ♕e2 c5 14. bc6 bc6 15. ♘f3= Santasiere–G. Kramer, 1946; **3... ♗f5** 4. e3 e6 5. a3 ♗e7 [5... h6 6. ♘c3 ♗e7 7. ♘e2 0–0 8. h3 ♘bd7 9. g4! ♗h7 10. g5 hg5 11. ♘g5 ♘e4 12. ♘h7 ♔h7 13. d3± Gurgenidze–Morgulev, SSSR 1972 — 13/7; 5... c5 6. c4 cb4 7. ab4 ♘c6 8. ♕a4 ♗e7 9. cd5 ed5 10. ♘d4 ♗d7 11. b5 ♘b4 12. ♗a3 a5 13. ♘c3 0–0 14. ♗e2 ♘e4∞ Larsen–Browne, Las Palmas 1974] 6. c4 0–0 7. ♘c3 c6 8. ♗e2 ♘e4 9. 0–0 ♗f6 10. ♖c1 ♘d7 11. ♕b3 ♗g4 12. ♕c2 ♘c3 13. ♗c3 ♘e5 14. ♗e5 ♗e5 15. cd5 ♗f3= Spaski–Nej, SSSR (ch) 1963

[4] 4. b5 c5 [4... ♗d6 5. e3 0–0 6. c4 ♘bd7 7. d4 dc4 8. ♗c4 ♕e7 9. ♘bd2 e5 10. ♕c2 e4 11. ♘g1 ♘b6 12. ♗b3 ♗f5= Hort–Kuijpers, Moskva 1963] 5. e3 ♗a6 6. c4 b6 7. ♗e2 ♗b7 8. a4 0–0 9. 0–0 ♘bd7=

[5] **4... a5** 5. b5 c6 6. e3 ♘bd7 7. c4 dc4 8. ♗c4 ♗e7 9. ♕c2 ♕c7 10. ♘c3 b6 11. ♘e2 ♗b7 12. ♘g3 ♗d6= Santasiere–Kashdan, USA (ch) 1938; **4... ♘bd7** 5. e3 ♗e7 6. c4 0–0 7. ♗e2 dc4 8. ♗c4 b6 9. 0–0 ♗b7 10. d4 c5 11. ♕b3 ♖b8 12. dc5 bc5 13. b5 ♕c7 14. ♘bd2 ♘e4 15. ♘e4 ♗e4= Benkö–Marović, Malaga 1969

[6] 6... ♘c6 7. d4 ♗e7 8. ♘bd2 ♗d7 9. c4 0–0 10. ♗e2 ♖c8 11. 0–0 ♘a5 12. ♘e5 dc4 13. ♘dc4 ♗b5 14. ♖c1 ♘c4 15. ♘c4 ♗c4 16. ♗c4± ⩲ Lombardy–Teschner, Monte Carlo 1969

[7] 11. 0–0 ♘e8 12. ♘c6 ♗c6 13. c4 ♘f6 14. ♖c1 ♖c8 15. ♕e2 ♗b7= Simagin–Flor, SSSR (ch) 1955

[8] **2... f6**?! 3. d4 ♗g4 4. ♘bd2 [4. e3 e5 5. h3 ♗f3 6. ♕f3 e4 7. ♕d1 f5 8. c4 c6 9. cd5 cd5 10. ♗b5 ♘c6 11. 0–0 ♘f6= Robatsch–Bisguier, Beverwijk 1962] ♘d7 5. ♗b2 ♘h6 6. e4 e6 7. ♗d3 ♗e7 8. c4 c6 9. ♕c2 f5 10. ed5 cd5 11. 0–0 0–0 12. ♖ae1± Noteboom–Mieses, Nice 1931; **2... ♘c6** 3. ♗b2 f6?! 4. d4 ♗f5 5. e3 e6 6. ♘h4 ♘h6 7. ♘f5 ♘f5 8. c4 ♗b4 9. ♘c3 ♕d7 10. ♗d3 ♘ce7 11. 0–0± Kolarov–Mečkarov, Sofia 1977; 3... ♗g4 — 2... ♗g4

[9] 3. ♘e5 ♗h5 4. c4 f6 5. ♘f3 d4 6. ♗a3 e5 7. ♗f8 ♔f8 8. d3 ♘e7 9. ♘bd2 ♘bc6=

[10] 3... ♗f3!? 4. gf3 [4. ef3 e6 5. f4 ♘e7 6. g3 ♘bc6 7. d3 ♘f5 8. ♗h3 ♗e7 9. ♗f5 ♗f6 10. ♗e5 ef5= Bellon–S. Garcia, Madrid 1973] ♘f6 5. e3 g6 6. c4 c6 7. cd5 cd5 8. ♗f6 ef6 9. d4 ♗b4 10. ♔e2 ♘c6 11. ♗g2 ♕a5 12. f4 0–0∞ Přibyl–Despotović, Smederevska Palanka 1977

[11] **4. c4**?! ♗f3 5. gf3 d4 6. a3?! e5 7. d3 ♘h6 8. ♘d2 ♘f5 9. ♘e4 ♘h4∓ Andersson–Bisguier, Palma de Mallorca 1971 — 12/13; **4. e3** e5 5. ♗e2 ♗d6 6. ♘c3 ♘f6 7. h3 ♗f3 8. ♗f3 e4 9. ♗e2 a6 10. d4 ♘e7 11. ♕d2 b5 12. 0–0 ♘f5 13. a4 b4 14. ♘a2 a5 15. ♗b5 ♔f8∞ Antošin–Čikovani, SSSR 1967

[12] 4... g6 5. ♘bd2 ♗g7 6. h3 ♗f3 7. ♘f3 e6 8. e3 ♘ge7 9. c4 ♕d7 10. ♖c1 0–0 11. ♗d3± Lokvenc–Lehmann, München 1954

[13] 6. h3 ♗h5 7. g3 ♘e4 8. a3 f5 9. ♗g2 ♗e7 10. 0–0 0–0 11. c4 f4 12. g4 ♗g6 13. b4 ♗f6 14. ♖c1 ♘d2 15. ♕d2 ♗e4∞ Eliskases–Schreibman, Argentina 1944

[14] 11. ♘e5 ♗f5 12. f3 h6 13. e4 ♗h7 14. c5 ♘d7 15. f4 ♘e5 16. fe5 c6= Csom–Tsouros, Vrnjačka Banja 1972

[15] **4. d4** e6 5. e3 c6 6. ♗e2 ♗d6 7. h3 ♗f3 8. ♗f3 f5 9. 0–0 ♘gf6 10. c4 0–0 11. ♗a3 ♗a3 12. ♘a3 ♕e7 13. ♘c2 ♘e4= Pirc–Karaklajić, Jugoslavija (ch) 1956; **4. g3** ♗f3 5. ef3 ♘gf6= — 2... ♘f6; **4. c4**!?

[16] 5. h3 ♗f3 6. gf3!? ♗e7 7. c4 ♘gf6 8. cd5 ♘d5 9. ♘c3 ♘c3 10. ♗c3± Zichichi–Toth, Roma 1976 — 21/9; 6... ♕h4!=

[17] 11. cd5 cd5 12. e4 ♘b6= Andersson–Portisch, Teesside 1972 — 13/15

[18] **3. g3** f6 4. c4 d4 5. d3 e5 6. ♗g2 ♘c6 7. 0–0 ♗d6 8. e4 ♗g4 9. h3 ♗e6 10. ♘a3 ♕d7 11. ♔h2 ♘ge7 12. ♗d2 g5 13. ♘g1 h5 14. ♘c2 h4 15. g4 ♘g6∓ Thal–Malich, DDR 1972; **3. c4** d4 4. g3 ♘c6 5. d3 ♘f6 6. ♗g2 e5 7. 0–0 ♗e7 8. ♘bd2 0–0 9. b4? cb4 10. a3 a5 11. ♘e1 ♗g4 12. ♘c2 ♕d7∓ Rukavina–Talj, Dubna 1973 — 16/22

[19] **4. d3** e5 5. ♘bd2 ♘c6 6. e4 d4 7. ♗e2 ♗e6 8. 0–0 ♘ge7 9. ♘e1 ♕d7 10. g3 ♗h3 11. ♘g2 g5 12. ♔h1 0-0-0 13. ♘f3 h5∓ Prameshuber–Auer, Österreich 1968; **4. g3** e5 5. d3 ♘c6 6. ♗g2 ♗e6 7. ♘bd2 ♗e7 8. e4 d4 9. a4 ♘h6 10. ♘c4 ♘f7∓ Lokvenc–Paoli, Wien 1949; **4. c4** d4 5. d3 e5 6. e3 ♘e7 7. ♗e2 ♘ec6! 8. ♘bd2 ♗e7 9. 0–0 0–0 10. e4 a6 11. ♘e1 b5∓ Petrosjan–Fischer, Buenos Aires (m) 1971 — 12/11; 6. e4!?∓

[20] **5. ♗b5** ♗d7 [5... ♘c6 6. ♗c6 bc6 7. d3 ♗d6 8. ♘bd2 ♘e7 9. ♕e2 0–0∓ Bruckner–Palme, Österreich 1948] 6. ♗d7 ♕d7 7. 0–0 ♘c6 8. d3 ♗d6 9. c4 ♘ge7 10. cd5 ♘d5 11. ♘c3 ♘c3 12. ♗c3 0–0 13. a3 ♔h8 14. ♖a2 ♖ad8∓ Haag–Honfi, Kecskemet 1962; **5. ♘h4**!? ♗e6 6. f4 ♘c6 7. ♗b5 e4 8. c4 dc4 9. f5 ♗f7 10. ♗c4 ♗c4 11. bc4 ♘h6 12. 0–0 ♕d3∓ Rethy–Barcza, Hungary (ch) 1936

[21] 9... ♗b4 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 0–0 12. ♕c2 a6 13. a3 ♗d2 14. ♕d2 f4 15. 0-0-0 b5∓ Masel–Sorokin, SSSR (ch) 1931

[22] 11. ♗c4 ♗b4∓ Gavašelišvili—Grigorjan, SSSR 1976 — 23/6

[23] 3. . . a6 4. ♗b2 [4. c4 d4 5. ed4 cd4 6. d3 e5 7. a3 f6 8. g3 ♘e7 9. ♗g2 ♘ec6 10. 0—0 ♗e7 11. ♘bd2 0—0 12. ♖b1 a5= Csom—Damjanović, Zagreb 1972] ♘c6 5. d4 cd4 6. ♘d4 ♘f6 7. ♘d2 e6 8. ♗e2 ♗d6 9. c4 0—0 10. cd5 ed5 11. 0—0 ♖e8 12. ♖c1± Andersson—Spaski, Göteborg 1971

[24] 4. ♗b5 ♗d7 5. 0—0 e6 6. ♗b2 ♘ge7 7. c4 a6 8. ♗c6 ♗c6 9. ♘e5 ♕c7 10. d3 ♖d8 11. ♕e2 f6 12. ♘c6 ♘c6 13. cd5 ♖d5 14. ♘c3 ♖d8 15. ♘e4± Andersson—Tatai, Palma de Mallorca 1971

[25] **4. . . f6** 5. d4 cd4 6. ed4 e6 7. ♗d3±; **4. . . e6** 5. ♗b5 ♘e7 6. ♘e5 ♗d7 7. ♘d7 ♕d7 8. 0—0 a6 9. ♗e2 ♘g6 10. f4 f6 11. c4 d4 12. ♘a3 ♘ge7 13. ♗f3± Martinović—Raičević, Vrnjačka Banja 1977

[26] 5. ♗b5 ♕b6 6. a4 ♘f6 7. d3 e6 8. ♘bd2 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. ♗c6 bc6 11. a5 ♕c7 12. ♖a4± Beljavski—Havski, SSSR 1973

[27] 5. . . ♗f3 6. ♕f3 e5?! 7. ♗b5 ♕d6 8. e4 d4 9. ♘a3 f6 10. ♘c4 ♕d7 11. ♕h5 g6 12. ♕f3 ♕c7 13. ♕g4± Nimzowitsch—Rosselli, Baden-Baden 1925; 6. . . ♖c8!?; 6. . . ♘f6!?

[28] **6. . . f6** 7. c4 e5 8. cd5 ♕d5 9. ♘c3± Barcza—Gereben, Hungary (ch) 1951; **6. . . e6** 7. g4 ♗g6 8. ♘e5 ♘ge7 9. h4 h6 10. ♘g6 fg6 11. f4 ♕c7 12. ♕f3± Kan—Bogatirčuk, SSSR 1937; **6. . . ♕c7** 7. g4!? ♗g6 8. h4±↑

[29] 11. ♘e2±↑ Guljko—Korelov, SSSR 1973

[30] **4. . . ♗g4** 5. h3! ♗f3 6. ♕f3±; **4. . . ♗f5**!?; **4. . . a6**!?

[31] **5. . . e6** 6. ♘e5 ♕c7 7. 0—0 ♗d6 8. ♗c6 bc6 9. f4 0—0 10. ♖f3! ♘d7 11. ♖h3 g6? 12. ♕h5!! 1 : 0 Plachetka—Zinn, Dečin 1974 — 18/3; 11. . . f6!?; 10. . . ♘e8!?; **5. . . a6** 6. ♗c6 bc6 7. d3 ♗g4 8. h3 ♗h5 9. g4 ♗g6 10. ♘e5 ♕d6 11. f4 e6 12. ♕f3± Csom—Franke, Hannover 1976; **5. . . ♗g4** 6. ♗c6 [6. h3 ♗f3 (6. . . ♗h5 7. ♗c6 bc6 8. d3△ ♘bd2, g4± Nimzowitsch; 6. . . ♗d7 7. 0—0 e6 8. d3 ♗e7 9. ♘bd2 ♘b8?! 10. a4 a6 11. ♗d7 ♘bd7 12. e4 0—0 13. a5 ♘b8 14. ♘e5± Lejh—Dončenko, SSSR 1968) 7. ♕f3 ♖c8 8. c4 dc4 9. bc4 e6 10. ♗f6 ♕f6 11. ♕f6 gf6 12. ♘a3 ♔d8 13. ♗c6 ♖c6 14. ♖b1 ♔c8 15. ♔e2±⊥ Andersson—Hort, Las Palmas 1975] bc6 7. h3 ♗f3 8. ♕f3 ♕c7 9. d3 e6 10. ♘c3 ♗d6 11. ♘a4±↑ Nimzowitsch—H. Johner, Bern 1931; **5. . . ♕b6** 6. ♕e2 [6. ♘c3 ♗d7 7. a4 e6 8. 0—0 ♗e7 9. ♘e2 0—0 10. ♘g3 a6 11. ♗c6 ♗c6 12. ♘e5 d4 13. d3 ♖ad8 14. e4± Weil—Bacher, Wien 1937/38; 6. ♗c6 ♕c6 7. ♘e5 ♕c7 8. f4 g6 9. ♕f3 ♗g7 10. 0—0±; 9. c4!?] a6 7. ♗c6 ♕c6 8. ♘e5 ♕c7 9. d3 g6 10. ♘d2 ♗g7 11. f4 0—0 12. 0—0± Rossolimo—Blau, Hilversum 1947; **5. . . g6** 6. ♘e5 ♗d7 7. ♗c6 ♗c6 8. ♘c6 bc6 9. ♗f6 ef6 10. 0—0± Andersson—Pomar, Las Palmas 1972

[32] **6. . . a6** 7. ♗c6 ♗c6 8. ♘e5 ♕c7 9. d3 g6 10. ♘bd2 ♗g7 11. f4 0—0 12. ♘df3± Eliskases—Balparda, Sao Paulo 1941; **6. . . g6** 7. c4 dc4 8. ♗c4 ♗g7 9. d4 cd4 10. ed4 ♘h5 11. ♘e5 ♘e5 12. de5 ♗c6 13. ♕c1± Bellon—Pomar, Madrid 1973

[33] **7. c4 a6** [7. . . ♗d6 8. cd5 ed5 9. d4 cd4 10. ♘d4 0—0 11. ♗e2 ♖e8 12. ♘c3 a6 13. ♖c1± Formtos—Paoli, Kecskemet 1972] 8. ♗c6 ♗c6 9. ♘e5 ♖c8 10. cd5 ♗d5 11. ♘c3 ♗e7 12. d4 0—0 13. ♘d5 ♘d5 14. dc5 ♗c5= Zita—Talj, Baden 1957; 8. cd5!?; **7. ♗c6** ♗c6 8. ♘e5 ♖c8 9. d3 ♗d6 10. f4 0—0 11. ♘d2 ♕e7 12. ♖f3 ♘d7 13. ♖h3±↑ Andersson—Pomar, Göteborg 1971

[34] 8. ♗c6 ♗c6 9. ♘e5 ♖c8 10. f4 0—0 11. ♖f3 ♘d7 12. ♖h3 ♘e5 13. ♗e5 ♗f6 14. ♕h5 h6 15. ♖g3± Robatsch—Leimweber, Österreich 1955

[35] 8. . . a6 9. ♗c6 ♗c6 10. ♘e5 ♖c8 11. f4 0—0 12. a4 ♗e8 13. a5 ♔h8 14. ♕e2± Simagin—Tajmanov, SSSR (ch) 1952

[36] **10. . . ♕c7** 11. f4 ♗e8 12. ♖f3 ♘d7 13. ♖g3 g6 14. ♕g4 ♗f6 15. ♘df3± Nimzowitsch—Sämisch, Karlovy Vary 1929; **10. . . ♘d7** 11. ♘df3 ♖c8 12. ♕e2 ♘e5 13. ♘e5 ♗e8 14. ♕g4 [Nimzowitsch—Wolf, Karlovy Vary 1923] ♗f6 15. f4±; **10. . . ♗e8** 11. f4 ♘d7 12. ♘d7 ♕d7 13. e4 f6 14. ♕f3 ♗f7 15. a4 b6 16. ♖ae1± Nimzowitsch—Rubinstein, Semmering 1926; 16. g4!?; 12. ♕g4!?; **10. . . ♖c8** 11. f4 [11. ♘c6 ♖c6 12. ♕e2 ♖c8 13. e4 ♕c7 14. a4 de4 15. de4± Hort—Parma, Moskva 1971] ♘d7 12. ♕g4 ♘e5 13. ♗e5 ♗f6 14. ♖f3 ♗e5 [14. . . ♕e7? 15. ♖af1 a5 16. ♖g3 ♗e5 17. fe5 f5 18. ef6 ♖f6 19. ♕g7! ♕g7 20. ♖f6± Fischer—Mecking, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/13] 15. fe5 ♕c7 16. ♕h5 ♗e8 [16. . . h6 17. ♖af1 g6 18. ♕h6 ♕e5 19. ♖f6± Nimzowitsch—Spielmann, New York 1927] 17. ♖h3 h6 18. ♘f3 f5± Nimzowitsch; 15. . . f5!?

[37] **5. ♗e2** ♘c6 6. d4 cd4 7. ed4 ♗g7 8. 0—0 0—0 9. c4 ♗f5 10. ♘c3 dc4 11. bc4 ♖c8∞ Lisicin—Sozin, SSSR (ch) 1931; **5. c4** dc4 [5. . . ♗g7 6. cd5 0—0 7. ♕c2 ♕d5 8. ♘c3 ♕d8 9. ♗e2 ♘c6= Michel—Havasi, Warszawa (ol) 1935] 6. bc4 ♗g7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 b6 9. d3 ♗b7 10. ♘c3 ♘c6 11. a3 ♕d7 12. ♕c2 ♘e8 13. ♖**ad1** ♘c7= Pirc—Szabo, Amsterdam (ol) 1954

[38] 6. ♗f6!?

[39] 7. 0—0 0—0 8. ♗d7 ♕d7 9. d3 ♘c6 10. ♘e5 ♕c7 11. ♘c6 ♕c6 12. ♘d2 ♘e8 13. ♗g7 ♘g7= Danielsson—Benkö, Gastein 1948

[40] 11. d3 e5 12. cd5 ♘d5 13. ♘bd2 ♘b8 14. a3 ♘c6= Larsen—Pomar, Palma de Mallorca 1971

[41] 5. ♗e2 ♘c6 6. d3 ♗e7 7. ♘bd2 0—0 8. 0—0 ♕c7 9. e4 b6 10. ♖e1 ♗b7 11. ♗f1 ♖fd8= Kasparjan—Lipnicki, SSSR (ch) 1952

[42] **5... ♘fd7** 6. ♗b5 a6 7. ♕f3 ♕e7 8. ♗d7 ♗d7 9. ♘d7 ♕d7 10. 0–0 ♘c6 11. d3 ♗d6 12. ♘d2 [12. ♗g7 ♖g8∞↑»] ♕c7 13. ♕h3 ♗e5 14. ♗e5 ♕e5 = Tartakower – Landau, Kemeri 1937; **5... ♗e7** 6. f4 — A 04

[43] **6... ♗e7** 7. 0–0 a6 8. ♗d7 ♗d7 9. d3 0–0 10. ♘d2 ♘e8 11. f4 f6 12. ♘d7 ♕d7 13. ♕h5± Jac. Bolbochan – Fleurquin, Mar del Plata 1946; **6... ♗d6!?**

[44] 11. bc4 ♗d6 12. ♕h5 g6 13. ♕h6 ♗f8 14. ♕h3 [Nimzowitsch – Michel, Semmering 1926] ♗g7=

[45] 5... ♘bd7 6. 0–0 ♗d6 7. d4 0–0 8. ♘bd2 ♕e7 9. ♘e5 a6 10. ♗d3 b6 11. ♕e2 ♗b7 12. c4 ♖fd8 13. ♖fd1 ♘e4= Lisicin – Keres, SSSR (ch) 1955

[46] **6. ♗e2** ♘c6 7. c4 ♗e7 [7... ♗d6 8. cd5 ♘d5 9. 0–0 0–0 10. d3 ♕e7 11. ♘bd2 e5 12. ♘e4 ♗c7 13. ♕c2 b6 14. a3 ♔h8∞ Hecht – van Scheltinga, Wijk aan Zee II 1973] 8. 0–0 0–0 9. d3 [9. d4 ♖c8 10. ♘bd2 cd4 11. ed4 ♕c7 12. ♖c1 ♖fd8= Pirc – Rabar, Zagreb 1955] ♕c7 10. ♘bd2 ♖ad8 11. ♖c1 e5 12. cd5 ♘d5 13. ♘c4 f6∞ Jakobsen – Ogaard, Helsinki 1972; **6. ♕e2** ♗e7 7. ♗d7 ♘fd7 8. 0–0 ♗f6 9. ♗f6 ♕f6 10. ♘c3 ♘c6= Larsen – Bronštejn, Las Palmas 1972 — 13/729

[47] 6... ♕d7 7. c4 ♘c6 8. cd5 ♕d5 9. 0–0 ♗e7 10. ♘c3 ♕d3 11. ♘a4 0–0 12. ♗f6 gf6 13. ♖c1 b6 14. ♖c3 ♕d5= Hecht – Langeweg, Wien 1972

[48] 7. 0–0 ♗d6 8. d3 ♕c7 9. ♘c3 a6 10. e4 0–0 11. ♖e1 d4 12. ♘e2 ♖ad8 13. ♗c1 h6= Tartakower – Nimzowitsch, Dresden 1926

[49] 9. cd5 ed5 10. d4 ♖c8 11. dc5 ♘c5 12. ♘c3 ♘ce4 13. ♘e2 ♗d6 14. ♖c1 ♕d7= Keene – Nunn, Hastings 1975/76; 10... c4!?

[50] 9... a6 10. ♘c3 ♕a5 11. cd5 ed5 12. d4 ♖ac8 13. dc5 ♘c5 14. ♘d4±↑ Larsen – Wade, Teesside 1972

[51] 11. bc4 ♕c7 12. d3 ♖fd8= Andersson – Huguet, Las Palmas 1972

[52] 5... ♗d6!?

[53] 6. cd5 ed5 7. ♗b5 ♘bd7 8. ♗e2 0–0 9. 0–0 b6 10. d4 ♗b7= Forintos – Espig, Kecskemet 1972

[54] 8. cd5 ♘d5 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♘d4 11. ♗d4 ♗d7 12. ♘d2 ♗f6 13. ♘e4 ♗d4 14. ♕d4 ♗c6 15. ♖fd1 ♕e7= Pugach – Luckis, Argentina 1965; 9... ♗f6!?

[55] 8... ♕c7 9. ♘bd2 ♖d8 10. ♖e1 b6 11. ♖c1 d4 12. ed4 cd4 13. a3 a5= Romanovski – Marshall, Moskva 1925

[56] 9. ♘c3 ♗b7 10. ♖c1 d4 11. ♘b1 e5 12. e4 ♕c7 13. ♘bd2 g6 14. ♘e1 ♘e8 15. g3 ♘g7= Damjanović – Medina, Palma de Mallorca 1967

[57] 10. ♖c1 ♖e8 11. ♕c2 d4 12. ed4 cd4 13. a3 a5 14. ♖e1 e5 15. ♘f1 ♘d7∞ Palermo – Corte, Argentina 1955

[58] 11. ♘f1 ♕c7 12. a3 dc4 13. bc4 ♘d7 14. ♘g3 ♗f6 15. ♗f6 ♘f6= Romanovski – Goglidze, Moskva 1935

[59] **6. d4** cd4 7. ♘d4 ♗b4 8. ♗c3 ♗c3 9. ♘c3 e5 10. ♘c6 bc6 11. cd5 cd5 12. ♗b5 ♗d7 13. ♗d7 ♕d7 14. 0–0 0–0∓ Šajtar – Aljehin, Praha 1943; **6. ♗e2** d4 7. ed4 cd4 8. d3 e5 9. ♘bd2 h6 10. a3 a5 11. 0–0 ♗d6 12. ♖e1 0–0= Polzer – Lundin, Gastein 1948

[60] 6... ♘d5 7. ♗b5 [7. ♘c3 ♘c7 8. ♖c1 b6 9. ♗e2 ♗b7 10. 0–0 ♗e7 11. d4 0–0 12. dc5 ♗c5= Lisicin – Lilienthal, SSSR (ch) 1944] ♗d7 8. 0–0 ♗e7 9. ♗g7 ♖g8 10. ♗b2 ♗f6 11. ♘c3 ♘c3 12. dc3 ♕a5 13. ♕c2! ♔e7 14. ♗e2± Michel – Naegeli, Le Pont 1930

[61] **7. ♘c3** d4 8. ♘b1 d3 9. g3 ♗e7 10. ♗g2 ♗f5 11. ♘a3 0–0 12. 0–0 ♕c8 13. ♘c4 ♗g4 14. ♕b1 ♖d8∓ Mikenas – Hasin, SSSR 1955; **7. ♗e2** a6 [7... d4 8. ♗b5 de3 9. ♗c6 bc6 10. fe3 ♗a6 11. ♘a3± Petrosjan; 7... ♗e7!?] 8. d4 cd4 9. ♘d4 ♗b4 10. ♗c3 ♗d6 11. ♘d2 0–0 12. 0–0 [Petrosjan – Beljavski, SSSR (ch) 1973 — 16/63] ♖e8∞; **7. a3** ♗e7 8. d4 cd4 9. ♘d4 0–0 10. ♗e2 ♗d6 11. ♘d2 ♘d4 12. ♗d4 ♗f5= Simagin – Spaski, SSSR (ch) 1955; **7. ♗d3!?** ♗d6 8. ♘c3 a6 9. a3 h6 10. h3 b5 11. ♕c2 ♖b8 12. ♘e2 0–0 13. g4∞ U. Geller – Czerniak, Netanya 1968

[62] 7... ♗d7 8. 0–0 ♗e7 9. d4 0–0 10. dc5 ♗c5 11. ♘c3 a6 12. ♗c6 ♗c6 13. ♖c1 ♕e7 14. ♘e2 ♘e4 15. ♘fd4 ♗d7= Hecht – Ivkov, Beograd 1969

[63] 11. ♘c3 ♘c3 12. ♗c3 ♗g4 13. ♖c1 ♕d6 14. ♗c6 bc6 15. ♗e5 ♕e7 16. ♗d4 ♗d4= Csom – Lengyel, Budapest 1973

[64] 6. ♗c4 ♗e7 7. 0–0 [7. d4 cd4 8. ♕d4 ♕d4 9. ♘d4 0–0 10. ♘d2 ♗d7 11. 0–0 ♘c6 12. ♖fd1 ♖fd8 13. ♘2f3 ♖ac8 14. ♖ac1 a6= Hort – Gheorghiu, Nice (ol) 1974 — 17/76] 0–0 8. ♘e5 ♘bd7 9. f4 ♘e5 10. fe5 ♘d5 11. ♘c3 ♘c3 12. ♗c3 ♗d7 13. ♕e2 ♗c6= Smislov – Huguet, Las Palmas 1972

[65] 7. ♕c2 ♘c6 8. a3 b6 9. ♗d3 ♗b7 10. 0–0 ♕d6 11. ♘c3 ♖d8 12. ♗e2 0–0 13. ♖ad1 h6= Keene – Denman, England 1974

[66] 9. ♘c3 b6 10. ♕c2 ♗b7 11. a3 ♖c8 12. ♖ad1 ♕c7?! 13. ♘g5! h6 [13... g6 14. f4 ♘a5 15. ♘b5 ♕b8 16. f5! ef5 17. ♖f5 ♖c6 18. ♖f4± Talj – Kapengut, SSSR 1972 — 13/62] 14. ♘b5 ♕b8 15. ♗f6 hg5±; 12... h6! =

[67] 9... ♕c7 10. ♘c3 a6 11. ♖b1 b6 12. ♘e1 ♖b8 13. ♗a1 ♖d8 14. f4 ♘a5 15. ♕c2 ♗d7 16. g4∞ Müller – M. Radulescu, Romania (ch) 1975 — 20/12; 11... ♖b8!?△ b5

68 11. ♘e1 ♕c7 12. f4 ♖ad8 13. ♗f3 ♖d7 14. ♕e2 ♖fd8 15. a3 a6∞ Averbah—Spaski, SSSR (ch) 1956

69 3... e6 4. e3 ♗e7 5. c4 — A 13

70 **4. g3** c6 5. ♗g2 — A 07; **4. ♘h4!?**

71 4... h6 5. ♗d3 ♗d3 6. cd3 e6 7. 0—0 ♗e7 8. ♘c3 0—0 9. ♘e5 c5 10. ♘e2 ♘fd7 11. f4 ♘e5 12. fe5 d4∞ Tartakower—Grav, Buenos Aires 1931

72 **5. ♘e5** ♗d6 6. f4 ♘bd7 7. ♗e2 c5 8. 0—0 h5 9. c4 ♗e5 10. fe5 ♘g4 11. ♗g4 hg4 12. ♕e1 ♕g5 13. cd5 0-0-0 14. ♕g3 ♖h5 15. ♘c3 ♖dh8⩲→»; **5. ♗d3** ♗d3 6. cd3 ♘bd7 7. 0—0 ♗e7 8. ♕e2 0—0 9. ♖c1 c6 10. d4 a5 11. ♘c3 ♕b6 12. ♘a4 ♕a7 13. ♖c2 b5 14. ♘c5 ♗c5 15. dc5= Szilagyi—Damjanović, Bad Liebenstein 1963

73 5... h6 6. 0—0 ♘bd7 7. d3 ♗e7 8. ♘bd2 0—0 9. ♖e1 ♗h7 10. ♗f1 a5 11. a4 c6 12. e4 de4 13. de4 ♗b4 14. ♕e2 ♕e7 15. ♖ed1 ♖fd8= Toluš—Smislov, SSSR 1944

74 6. c4 ♘bd7 7. ♘c3 c6 8. 0—0 ♕e7 9. cd5 ed5 10. ♘d4 ♗e6 11. f4 ♘c5 12. b4 ♘ce4 13. ♘e4 de4 14. a3 0—0 15. ♕c2 ♗d7= Nimzowitsch—Torre, Baden-Baden 1925

75 7. ♘d4 ♗g6 8. f4 c5 9. ♘f3 ♕c7 10. ♘h4 0-0-0 11. ♘a3 a6∞ Hantke—Engert, BRD 1955

76 11. e4 de4 12. de4 ♗h7 13. ♖fe1 a5= A. Rabinović—Duz-Hotimirski, SSSR 1930

77 4. c4!? dc4 [4... ♗g7 5. cd5 0—0 6. g3 ♘d5 7. ♗g7 ♔g7 8. ♗g2 c5 9. 0—0 ♘c6 — A 30] 5. bc4 ♗g7 6. g3 0—0 7. ♗g2 c5 8. 0—0 ♘c6= Romanovski—Ragozin, SSSR 1932

78 **5. d3** 0—0 6. g3 c5 7. ♗g2 ♘c6 8. ♘bd2 ♕c7 9. 0—0 b6 10. c4 ♖d8 11. ♕e2 ♗b7 12. ♖fc1 dc4 13. ♘c4 ♖fc8= Bellon—Hug, Palma de Mallorca 1972; **5. ♗e2** 0—0 6. 0—0 c5 7. ♕c1 [7. d3 ♘c6 8. ♘bd2 ♕c7 9. c4 dc4 10. bc4 ♖d8 11. ♕b3 b6 12. ♖ad1 ♗b7 13. ♗c3 ♖d7= Najdorf—Guimard, Argentina 1944] ♘c6 8. ♘e5 ♕c7 9. f4 ♖d8 10. ♗f3 ♗e6 11. ♘c6 ♕c6 12. d3 ♕c7 13. ♘d2 ♖ac8 14. ♖d1 ♗g4= Pelikan—Rossetto, Argentina 1972

79 **5... e6** 6. ♗e2 0—0 7. 0—0 ♘bd7 8. ♕c2 c5 9. ♘c3 b6 10. cd5 ed5 11. d4 ♗b7 12. ♖ac1 ♕e7 13. dc5 bc5 14. ♘a4 ♖fc8 15. ♗a3±↑ Barcza—Padevski, Debrecen 1961; **5... dc4**!? 6. ♗c4 0—0 7. 0—0 c5 [7... a6 8. d4 ♘bd7 9. ♕c2 ♘b6 10. ♗d3 ♘bd5 11. ♕d2 ♗f5 12. ♗f5 gf5 13. ♘c3 ♘c3 14. ♕c3± Tartakower—Stoltz, Groningen 1946] 8. d4 cd4 9. ♘d4 a6 10. ♘c3 b5 11. ♗e2 ♗b7 12. ♗f3 ♖a7 13. ♗b7 ♖b7 14. ♕f3 ♖d7= Tartakower—Kashdan, Folkestone (ol) 1933

80 **6. ♘c3** c5 7. ♘d5 ♘d5 8. ♗g7 ♔g7 9. cd5 ♕d5 10. d4 ♘c6 11. dc5 ♕c5 12. ♖c1 ♕a3 13. ♖c2 ♖d8 14. ♖d2 ♗g4∓↑ Weil—Aljehin, Krakow 1942; **6. ♗e2** c5 7. cd5 ♘d5 8. ♗g7 ♔g7 9. ♕c2 b6 10. 0—0 ♗b7 11. ♕b2 ♘f6 12. b4 cb4 13. ♕b4 ♗a6 14. d3 ♘c6 15. ♕b2 ♕d6= Puc—Rellstab, Bled 1950

81 **8. d4** ♗g4 9. ♗e2 c5 10. 0—0 cd4 11. ♕d4 ♘f6 12. ♕b2 ♘c6 13. ♖d1 ♕a5 14. h3 ♗f3 15. ♗f3 ♖fd8= Rethy—Vidmar, Budapest 1940; **8. ♗e2** ♕d6 9. d4 ♘c6 10. 0—0 ♗g4 11. ♕c1 ♗f3 12. ♗f3 e5 13. de5 ♕e5 14. ♘d2 ♖ad8 15. ♘c4 ♕f6= Flor—Lilienthal, SSSR (ch) 1954

82 11. ♘c3 cd4 12. ♘d5 ♕d5 13. ♕d4 ♕h5 14. ♗e2 ♘c6 15. ♕b2 ♕a5= Rethy—Euwe, Budapest 1940

83 **4. ♘e5** ♗h5 5. g3 e6 6. ♗g2 ♘bd7 7. ♘d7 ♕d7 8. d3 ♗e7 9. ♘d2 c6 10. 0—0 0—0 11. ♕e1 ♖fd8 12. e3 ♕c7= Rethy—Grünfeld, Ujpest 1934; **4. d3** ♗f3 5. ef3 e6 6. f4 ♗e7 7. g3 0—0 8. ♗g2 ♘fd7 9. 0—0 ♗f6 10. ♘c3 c6 11. ♕d2 a5 12. ♖fe1 ♘a6 13. ♖ad1 b5= Tajmanov—Savon, SSSR 1975; **4. g3** ♗f3 5. ef3 e6 6. f4 ♘bd7 7. ♗g2 ♗d6 [7... ♗e7 8. 0—0 0—0 9. d3 a5 10. a4 c6 11. ♘d2 b5= Keene—Kovačević, Amsterdam II 1973] 8. 0—0 0—0 9. d3 a5 10. a4 c6 11. ♘d2 b5 12. ♕e2 ♕c7 13. ♘f3 ba4 14. ♖a4 ♘b6 15. ♖a2 a4= Flor—Trifunović, Saltsjöbaden (izt) 1948

84 **4... c6** 5. h3 ♗f3 [5... ♗h5 6. g4 ♗g6 7. d3±] 6. ♕f3 ♘bd7 7. d4 [7. ♗e2 e5 8. g3 ♗d6= Tajmanov—Martinović, Vrnjačka Banja 1977 — 23/7] ♘e4 8. ♗d3 ♘df6 9. 0—0△ ♖d1, ♘d2± Tajmanov; **4... e6** 5. h3 ♗f3 [5... ♗h5!? 6. d3 c5 7. g4 ♗g6 8. ♘e5 ♘bd7 9. ♘g6 hg6 10. ♗g2 ♕b6= Korčnoj—Mecking, Augusta (m) 1974 — 17/11] 6. ♕f3 ♗e7 7. g3 c5 8. ♗g2 ♘c6 9. 0—0 0—0 10. d3 ♘d7 11. ♕e2 ♗f6 12. c4 ♗b2 13. ♕b2 ♘f6= Smislov—Savon, Petropolis (izt) 1973 — 16/18; 7. d4!?△ ♗d3

85 **5... ♗f3?!** 6. ♗f3 e5 7. 0—0 [7. d3 c6 8. ♘d2 ♗d6 9. 0—0 ♕e7 10. a4 0—0 11. g3 ♖ad8 12. ♗g2±⇗ Romanovski—Vilner, SSSR (ch) 1925] ♗d6 8. d3 0—0 9. ♘c3 c6 10. e4 de4 11. ♘e4 ♘e4 12. de4±⇗ Lokvenc—Jäger, Elster 1939; **5... c6** 6. 0—0 g6?! 7. c4 ♗g7 8. d3 0—0 9. ♘bd2 ♘e8 10. ♗g7 ♔g7 11. b4 ♘ef6 12. d4 a6 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 b5 15. c5 e5 16. e4±↑ Espig—Hennings, DDR (ch) 1973

86 **6. ♘e5** ♗e2 7. ♕e2 ♘e5 8. ♗e5 ♘d7 9. ♗b2 ♗e7 10. c4 0—0 11. cd5 ed5 12. 0—0 ♖e8= Porath—Smislov, Amsterdam (izt) 1964; **6. h3** ♗h5 [6... ♗f3 7. ♗f3 ♗d6 8. d3 0—0 9. 0—0 ♕e7 10. a4 a5 11. ♘d2 c6 12. ♕e2 e5 13. e4 d4 14. g3 ♗b4 15. ♗g2 ♘e8 16. h4±↑⇗ Andersson—Donner, Wijk aan Zee 1971 — 11/9] 7. d3 [7. 0—0 ♗d6 8. d4 ♗f3 9. ♗f3 e5 10. de5 ♗e5 11. ♗e5 ♘e5 12. ♘d2 0—0 13. e4 ♖e8 14. ed5 ♘f3 15. ♘f3 ♕d5= Tartakower—Flor, Pärnu 1937] ♗d6 8. ♘bd2 ♕e7 9. a3 c6 10. c4 0—0 11. g4 ♗g6 12. ♘h4 ♘e8 13.

♘g6 fg6 14. h4 b5∞ Bronštejn—Talj, SSSR 1972 — 15/10

[87] 6... ♗d6 7. 0—0 c6 — A 12

[88] 7. 0—0 0—0 8. d3 ♖e8 9. ♘bd2 h6 10. cd5 ed5 11. ♘d4 ♗e2 12. ♕e2 ♗f8 13. ♘2f3 c5 14. ♘f5 ♕b6 15. ♕c2 ♕e6∞ Langeweg—Lejn, Novi Sad 1973

[89] 11. ♘e7 ♕e7 12. 0—0 a5 13. ♘c3 ♘b6 14. ♘b5 ♖ec8 15. ♕f3 ♘e8 16. ♕g3 c6 17. ♘d4 ♕e4 18. f3 ♕g6= Keene—S. Garcia, Wijk aan Zee II 1974

A07 1. ♘f3 d5 2. g3

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	♗g2[2]	d3[4]	0—0[6]	c3[8]	♕c2[10]	a4	e4	de4	=
	♘c6[1]	e5[3]	♘f6[5]	♗e7[7]	a5[9]	0—0	h6	de4	♗c6[11]	
2	. . .	♗g2	0—0	d3[12]	♘bd2[14]	e4	c3[16]	a4[18]	♖e1	=
	g6	♗g7	e5	♘e7[13]	0—0	♘bc6[15]	a5[17]	♖e8[19]	h6[20]	
3	. . .	♗g2	h3[22]	♗f3[24]	d3	e4	♘d2	d4	c3	=
	c6	♗g4[21]	♗f3[23]	♘d7	c6[25]	♗d6	♘e7	♕b6	a5[26]	
4	. . .	. . .	0—0	d3[27]	♘bd2	e4[28]	h3[29]	♕e1	b3	=
	. . .	. . .	♘d7	c6	♗d6	♘e7	♗h5	0—0	a5[30]	

1. ♘f3 d5 2. g3 ♘f6 3. ♗g2

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
5	. . .	0—0[32]	d3	♘bd2[35]	♘h4	♘g6	c3	e4	♕e2	±
	♗f5[31]	e6[33]	♗e7[34]	0—0	♗g6	hg6	♘bd7	c6	de4[36]	
6	. . .	. . .	. . .	♘bd2[37]	♕e1[39]	e4	♕e2	b3[41]	♗b2	=
	. . .	. . .	h6	♗e7[38]	0—0[40]	♗h7	c5	♘c6	♕c7[42]	
7	. . .	0—0	d3	♘bd2[44]	e4	h3[46]	♕f3[47]	♕e2	♘b3	±
	g6	♗g7[43]	0—0	c6	♗g4[45]	♗f3	e6	♘a6[48]	♘d7[49]	
8	. . .	. . .	. . .	. . .	e4[50]	de4	c3	♖e1[53]	♕c2[54]	±
	. . .	. . .	. . .	♘c6	de4	e5[51]	b6[52]	a5	♖e8[55]	
9	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	c3[56]	ed5[58]	a4	♘c4[59]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	e5	a5[57]	♘d5	h6	♖e8[60]	

1. ♘f3 d5 2. g3 ♘f6 3. ♗g2 c6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
10	0—0[61]	d3	♘bd2[63]	♕e1[65]	e4	♕e2	e5[69]	♖e1[70]	♘f1	=
	♗f5	e6[62]	h6[64]	♗e7[66]	♗h7[67]	0—0[68]	♘fd7	c5[71]	♘c6[72]	
11	. . .	b3	♗b2	d3	♘bd2[73]	♖e1	e4	a4[76]	e5	±
	. . .	e6	♗e7	h6	♗h7[74]	0—0[75]	a5	♘a6[77]	♘d7[78]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e1	e4	a4[80]	e5![82]	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	0—0	a5[79]	♘a6[81]	♘d7[83]	
13	. . .	h3[84]	♗f3[85]	d3[87]	♗g2[89]	c4	dc4	♘c3	♕c2	=
	♗g4	♗f3	e6[86]	♘bd7[88]	♕c7[90]	dc4	♗e7	0—0	♖fd8[91]	
14	. . .	b3	♗b2[93]	d3[94]	♘bd2	h3	♘f3	♗a3	c4	=
	. . .	♘bd7[92]	e6	♗d6[95]	♕e7[96]	♗f3	♗a3	♕a3	0—0[97]	

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
15	. . .	. . .	. . .	. . .	♘bd2[98]	a3[99]	h3[100]	e4[101]	♕e2	=
	. . .	. . .	. . .	♗e7	0—0	a5	♗h5	h6	de4[102]	
16	. . .	d3	♘bd2	e4[105]	de4	♕e1[107]	♘c4	h3	b4	±
	. . .	♘bd7[103]	e5[104]	de4	♕c7[106]	♘c5	♘fd7	♗h5	♘e6[108]	
17	. . .	. . .	. . .	e4[109]	♕e1	de4	h3[112]	g4	♕e2	=
	. . .	. . .	e6	♗e7[110]	de4[111]	0—0	♗h5[113]	♗g6	♕c7[114]	

[1] **2. . . ♘d7** 3. ♗g2 e5 4. c4 dc4 5. ♕a4 [5. 0—0 ♘gf6 6. ♕a4 ♗d6 7. ♘a3 c6 8. ♘c4 ♗c7 9. ♕a3 c5 10. d3 0—0 11. ♗e3 ♕e7 12. ♖ac1 a5 13. ♘h4 g6 14. ♗g5 ♕e6= Portisch—Smislov, Las Palmas 1972] ♗d6 6. ♘a3 ♘f6 7. ♘c4 0—0 8. ♘d6 cd6 9. 0—0 ♘c5 10. ♕h4± Rossetto—van Scheltinga, Wageningen 1958; 6. . . c6!? **2. . . ♗g4** 3. ♗g2 [3. ♘e5 ♗h5 4. c4 f6 5. ♘f3 c6 6. ♕b3 ♕d7 7. d4 e6= Benkö—Durao 1969] ♘d7 4. c4 e6 5. ♕a4! c6 6. cd5 ♗f3 7. ♗f3 ed5 8. d4 ♗d6 9. ♘c3 f5?! 10. ♕c2± Szabo—Donner, Beverwijk 1966 — 1/10; 8. d3!?; 4. . . c6!?

[2] 3. d4 — D 02

[3] 3. . . ♗g4 4. c4 dc4 5. ♘a3 g6 6. ♘c4 ♗g7 7. d3 e5 8. ♗d2 ♘ge7 9. ♖c1 a5 10. ♘e3 ♗d7 11. h4 h6 12. ♘c4 ♗e6 13. ♗c3± Štejn—Lutikov, Kislovodsk 1966 — 2/4

[4] **4. 0—0** ♗g4?! 5. c4 dc4 6. ♕a4 ♕d7 7. ♕c4 f6 8. ♘c3 0-0-0 9. d3± Larsen—Koelwest, Kopenhagen 1960; 4. . . ♘f6=; **4. c4** dc4 5. ♕a4 ♗d6 6. ♕c4 ♗e6 7. ♕c2 ♘ge7 8. ♘c3 h6 9. d3 ♘f5 10. ♘e4 0—0 11. ♗d2 ♕d7 12. ♘c5 ♘fd4= Quinteros—Bisguier, Malaga 1971

[5] **4. . . f6**?! 5. c3 a5 6. ♘bd2 ♗c5 7. 0—0 ♗b6 8. c4 d4 9. ♖b1 ♘ge7 10. b3 ♘g6 11. a3 ♗c5 12. ♘e1 h5 13. ♘c2 h4 14. b4± Ribli—Mariotti, Leningrad 1977; 4. . . ♗g4 5. c4 [5. h3 ♗h5 6. 0—0 f5 7. c4?! e4 8. ♘h4 dc4 9. ♘f5 cd3 10. g4 ♗g6 11. ♘c3 de2 12. ♕e2 ♕d3 13. ♕e4 ♕e4 14. ♘e4 ♗f5 15. gf5 0-0-0∓ Andersson—Romanišin, Cienfuegos 1977; 5. 0—0 ♕d7 6. c4 d4=] e4 6. de4 de4 7. ♘fd2 f5 8. ♘c3 ♘f6 9. 0—0 ♕d7 10. f3 ef3 11. ef3 ♗h5 12. ♖e1 ♗e7 13. ♘b3 0-0-0= Filip—Bisguier, Göteborg (izt) 1955

[6] **5. ♘bd2**? e4 6. de4 de4 7. ♘g5 e3 8. fe3 h6 9. ♘ge4 ♘g4!∓ Nimzowitsch—Marshall, Karlovy Vary 1907; **5. c4** d4 — A 09

[7] **5. . . ♗c5** 6. ♘c3 0—0 7. ♘e5!±; **5. . . ♗e6** 6. ♘bd2 ♕d7 7. c4 ♗e7 8. cd5 ♘d5 9. ♘c4 f6 10. a3 ♘b6 11. ♕c2 g5!?∞ Gheorghiu—Hort, Marianske Lazne 1962; 6. ♘g5!±

[8] **6. b3** 0—0 7. ♗b2 d4 8. ♘bd2 ♖e8 9. c3 ♗f8 10. ♘c4 ♖b8 11. ♖c1 ♗g4 12. h3 ♗h5 13. cd4 ed4 14. a3 h6= Timman—Cardoso, Malaga 1971; **6. ♗g5** 0—0 7. ♘fd2 ♗g4 8. ♘c3 ♘d4 9. h3 ♗e6 10. e3 ♘c6 11. ♘b3 ♘d7 12. ♗e7 ♘e7 13. ♔h2 c6 14. ♕d2 a5= Bilek—Geler, Stockholm (izt) 1962; **6. ♘bd2** 0—0 7. e4 ♗e6 [7. . . ♖e8 8. ed5 ♘d5 9. ♖e1 ♗f8 10. ♘c4 f6 11. c3 ♗e6 12. ♘fd2 ♕d7 13. a4 ♖ad8 14. a5± Hasin—Estrin, SSSR 1959] 8. c3 h6 9. ♕e2 ♖e8 10. ed5 ♗d5 11. ♘e4 ♕d7 12. ♖d1 ♖ad8= Bouwmeester—Barendregt, Beverwijk 1966; **6. ♘c3** 0—0 7. ♖e1 d4 8. ♘e4 ♘e4 9. de4 ♗g4= Hort—Polugajevski, Palma de Mallorca (izt) 1970; **6. c4**!? dc4 7. ♕a4 0—0 [7. . . cd3 8. ♘e5 de2 9. ♖e1 0—0 10. ♘c6 bc6 11. ♘c3± Rajković—Vaganjan, Kragujevac 1974 — 18/11] 8. ♕c4 ♗e6 9. ♕a4 ♘d5 10. ♘c3 ♘b6 11. ♕d1 ♕d7 12. ♗e3 ♗h3= Talj—Klovan, SSSR 1975

[9] 6. . . 0—0 7. b4 a6 8. ♕c2 h6 9. e4 d4 10. a3 ♗g4 11. c4 ♗f3 12. ♗f3 ♕d7 13. ♕e2± Pelikan—Rossetto, Buenos Aires 1965

[10] 7. ♘bd2 0—0 8. e4 de4 9. de4 ♗c5 10. ♘h4 ♗g4 11. ♗f3 ♗h3 12. ♘g2 ♕d7 13. ♕c2 ♖ad8 14. ♘b3 ♗b6 15. ♗g5 ♕d3= Kavalek—Fuchs, Leipzig 1965

[11] 11. ♘a3 ♗c5 12. ♘h4 ♘e7 13. ♘f5 ♕c8 14. ♘e3 c6 15. ♗d2 ♘g4= Sigurjonsson—Dückstein, Raach 1969

[12] 5. c4 c6 6. cd5 cd5 7. ♘c3 d4 8. ♘e4 f5 9. ♘c5 ♕d6 10. ♕a4 ♘c6 11. ♕c4 h6 12. d3 ♘ge7 13. ♗d2 b6 14. ♘a6 ♗d7= Cejtlin—Mikenas, SSSR (ch) 1970

[13] 5. . . ♘c6 6. ♘bd2 f5 7. c4 ♘ge7 8. cd5 ♘d5 9. ♕b3 ♘b6 10. ♘c4 ♗e6 11. ♘g5 ♗g8 12. ♕b5± Bilek—Kluger, Budapest 1970

[14] **6. c4** c6 7. ♘bd2 0—0 8. ♖b1 a5 9. b3 h6 10. a3 [10. e4 de4 11. de4 c5 12. ♘e1 ♘c6 13. ♘c2 ♘b4 14. ♖b2? ♘d3 15. ♖b1 f5∓ Spiridonov—Antošin, Polanica Zdroj 1970] ♗e6 11. b4 ab4 12. ab4 ♘d7 13. ♗b2 b5= Alterman—Zagorovski, SSSR 1970; **6. e4** 0—0 [6. . . d4 7. ♘bd2 c5 8. ♘c4 ♘c6 9. a4 0—0 10. ♘h4 ♗e6 Uhlmann—Flesch, Praha 1956] 7. ♘c3 c6 8. ♕e2 ♘d7 9. ♗d2 a5 10. ed5 ♘d5 11. ♖fe1 b6 12. ♖ad1 ♗b7= Hug—Andersson, Palma de Mallorca 1972

[15] **7. . . h6** 8. b4 a5 9. b5±; **7. . . d4** 8. a4 f6 9. ♘e1 ♗e6 10. f4 ♘d7 11. f5! ♗f7 12. fg6 hg6 13. ♗h3 ♘c5 14. b4 ♘e6 15. ♘c4± Botvinik—Pachman, Leipzig (ol) 1960

[16] **8. ♖e1** h6 9. b3 d4 10. ♗b2 ♗g4 11. h3 ♗e6 12. ♕e2 ♕d7 13. ♔h2 a5 14. a4 ♘b4= Garcia—Honfi, Haag 1966; **8. b3** de4 9. de4 b6 [9... a5 10. ♗b2 b6 11. ♕e2 a4 12. ♘c4 ♗a6 12. h4 ♕c8 14. ♖ad1 ♗b5 15. h5 ♕a6 16. hg6 hg6 17. ♘g5± Polugajevski—Maslov, SSSR 1975] 10. ♖e1 ♗a6 11. ♗b2 ♕d7 12. ♘f1 ♖ad8 13. ♘e3 ♕e6 14. ♕c1 ♗h6= Polugajevski—Mikenas, SSSR (ch) 1968

[17] **8... de4** 9. de4 b6 10. ♕e2 ♕d7 11. b4 ♖d8 12. a4 ♕d3 13. ♕d3 ♖d3 14. ♗a3 ♗f6 15. ♖fc1± Smislov—Hasin, SSSR (ch) 1961; **8... h6** 9. ♖e1 ♖e8 10. b4 [10. ♕b3 ♗e6? 11. ♕b7 a6 12. c4 ♖b8 13. ♕a6 ♘b4 14. ♕a4± Gufeld—Novopašin, SSSR 1973; 10... de4=] a6 11. ♗b2 ♗e6 12. a3 de4=

[18] **9. ♖e1** h6 10. a4?! ♗e6 11. ♕e2?! ♖e8 12. h4 d4!∓ Petrosjan—Suetin, Soči 1977 — 24/12; **9. ♕c2** a4 10. ♖b1 de4 11. de4=

[19] 9... h6 10. ed5 ♘d5 11. ♘c4 — 2... ♘f6

[20] **11. ♕b3**?! ♗e6!∓; **11. ♕c2** ♗e6 12. ed5 ♘d5 13. ♘c4 ♗f5=

[21] 3... e6 4. 0—0 ♗d6 [4... g5?! 5. d4 h6 6. ♘bd2 ♘f6 7. c4 ♗g7 8. b3 0—0 9. ♗b2 ♘bd7 10. ♕c2± Ree—Kurajica, Wijk aan Zee 1976] 5. d3 ♘e7 6. e4 0—0 7. ♕e2△ c4±; 4. c4 — A 11

[22] **4. d4** ♘d7 5. ♘bd2 e6 6. h3 ♗h5 7. c3 f5 8. ♕b3 ♖b8 9. c4 ♗d6∓ Bilek—Ivkov, Amsterdam (izt) 1964; **4. c4** ♗f3 5. ♗f3 ♘f6 6. ♕b3 ♕b6=; **4. ♘e5** ♗f5 [4... ♗e6 5. d4 g6 6. 0—0 ♘f6 7. ♘d2 ♗g7 8. b3 ♘bd7 9. ♘d3 ♗f5 10. ♗b2 0—0 11. ♖e1 ♖e8= Andersson—Matanović, Helsinki 1972] 5. d3 ♘d7 6. ♘f3 e6 7. 0—0 h6 8. ♘bd2 ♘gf6 9. b3 ♗c5 10. ♗b2 0—0 11. ♕e1 ♗h7= Osnos—Havski, SSSR 1972 — 13/18; **4. d3** ♘d7 [4... e6 5. b3 ♗b4 6. c3 ♗d6 7. ♗b2 ♘f6 8. ♘bd2 ♘bd7 9. c4 e5 10. 0—0 ♕e7 11. h3 ♗f3 12. ♘f3 0—0= Smejkal—Talj, Soči 1973] 5. ♘bd2 [5. h3 ♗h5 6. c4!? e6 7. cd5 cd5 8. ♘c3 ♘e7 9. 0—0 ♘c6 10. ♗f4 ♗e7 11. g4 ♗g6 12. e4 d4 13. ♘e2 e5= Lengyel—Pachman, Amsterdam (izt) 1964; 5... ♗f3 6. ♗f3 — 4. h3] e6 [5... e5 6. e4 ♗d6 7. 0—0 ♘e7 8. h3 ♗h5 9. b3 f6 10. ♗b2 0—0 11. ♕e1 d4 12. ♘h4 ♘c5 13. ♘c4 ♗c7 14. ♗a3 b6 15. ♘f5± Ribli—Sydor, Bucuresti 1971] 6. h3 [6. 0—0 — 4. 0—0] ♗h5 7. b3 [7. 0—0 ♗d6 — 4. 0—0] ♗d6 8. ♗b2 ♘gf6 9. 0—0 0—0 — 2... ♘f6

[23] 4... ♗h5 5. d3 e6 6. ♘c3!? [6. ♘bd2 ♘d7 7. 0—0 ♗d6 — 4. 0—0; 6... ♘f6 — 2... ♘f6] ♘d7 7. e4 ♗b4 8. 0—0 ♘gf6 9. g4 de4 10. ♘e4 ♘e4 11. de4 ♗g6 12. ♕d4± Korčnoj—Pogats, Budapest 1961

[24] 5. ef3?! e6 6. f4 ♗d6 7. **0—0** ♘d7 [7... ♕f6 8. d3 ♘e7 9. c3 0—0 10. ♘d2 ♘d7 11. ♘f3 e5 12. fe5 ♘e5 13. ♘e5 ♗e5 14. ♖e1 ♗d6 15. h4 h6= Bilek—Bukić, Szombathely 1966 — 2/5] 8. d3 h5 9. ♖e1 ♕f6 10. c4 ♘e7 11. ♘c3 h4 12. cd5 cd5 13. ♕a4 hg3 14. fg3 ♗c5 15. ♗e3 ♗e3 16. ♖e3 ♖d8 17. ♘d5 ♘d5 18. ♗d5 ♕b2 19. ♖ae1 0—0!∓ Bilek—Bronštejn, Amsterdam (izt) 1964; 9. h4!=; **7. d4** ♘e7 8. ♘d2 c5 9. dc5 ♗c5 10. 0—0 0—0= Bilek—Sydor, Debrecen 1970

[25] 6... e5 7. ♘d2 ♘gf6 8. e4! de4 9. de4 ♗c5 10. 0—0 ♕e7 11. c3 **0—0** 12. b4 ♗b6 13. a4 ♖fd8 14. ♕c2 ♖ac8 15. ♗e2 c5?! 16. b5± Botvinik—Szilagyi, Amsterdam 1966 — 2/6; **11... a5!?**

[26] 11. a4 0—0 **12. 0—0** f5 13. e5 ♗c7 14. ♗g2 f4 15. g4 c5 16. ♘f3 cd4 17. cd4 ♘c6 18. ♖a3 ♗d8= Gufeld—Vasjukov, SSSR 1972 — 14/18; **12. ♘b3!?**

[27] 5. d4 e6 6. b3 ♗d6 7. ♗b2 ♘e7 8. ♘bd2 0—0 9. c4 f5 10. e3 ♕e8 11. ♕c1! ♖d8 12. ♗a3 ♘c8 13. ♗d6 ♘d6 14. ♕a3 ♕e7 15. ♘e5± Csom—Urzica, Pula 1975 — 20/13; 7... **f5!**△ ♘gf6=

[28] **7. h3** ♗h5 8. b3 [8. c4 ♘e7 9. d4?! f5! 10. b3 0—0 11. ♗b2 ♘gf6 12. ♕c1 ♘e4 13. ♗a3 ♗a3 14. ♕a3 ♗f3 15. ♘f3 f4∓ Benkö—Ivkov, Palma de Mallorca 1968; 9. b3△ ♗b2=; 9. e4!?; 8. e4 — 7. e4] ♘e7 [8... ♘f6 9. ♗b2 0—0 — 2... ♘f6] 9. ♗b2 0—0 10. ♕e1 a5 11. e4?! a4 12. ♖b1 ab3 13. ab3 ♖a2 14. ♘d4 ♗e5 15. c3 c5∓ Karasev—Ivanov, SSSR 1974; 11... a3=; 10. c4=; **7. b3** ♘e7 8. ♗b2 0—0 9. c4 a5 [9... f5?! 10. h3! ♗f3 11. ♘f3 ♘g6 12. e3± Saidy—Bisguier, USA 1970 — 9/6; 9... ♕b6△ ♖ae8, f5= R. Byrne] 10. a3 b5 11. ♕c2 e5= Butnoris—Keres, SSSR 1972 — 13/19

[29] **8. ♕e1** 0—0 9. ♘h4?! ♕b6 10. ♔h1 ♗h5 11. f4 ♘g6 12. ♘g6 ♗g6 13. g4 ♖fe8 14. f5? ef5 15. gf5 ♗h5 16. ♕h4 ♘f6∓ Palatnik—Vasjukov, SSSR (ch) 1973; **8. b3** 0—0 9. h3 ♗h5 10. ♗b2 ♖c8 11. ♕e1 c5 12. ♘h4 ♕b6 13. ♕e3 ♖e8 14. ♕g5 ♗g6= Portisch—Ivkov, Amsterdam 1969; **8. ♕e2** 0—0 9. h3 [9. b3 ♘g6 10. ♗b2 ♘ge5 11. ♕e3 ♘f3 12. ♘f3 ♗f3 13. ♗f3 de4 14. ♗e4 ♕a5= Rajković—Rukavina, Jugoslavija 1976] ♗h5 10. ♖e1 ♔h8 11. d4 ♖ac8 12. c4 c5! D. Byrne—Smislov, Lugano (ol) 1968

[30] **11. e5!?** ♗b4 12. ♗b2 ♗f3 13. ♗f3 ♘g6= Bleiman—Pachman, Netanya 1975; **11. a3** b5!? 12. ♗b2 ♕b6 13. e5 ♗c7 14. a4 ♖ac8= Sulivan—Medina, Strasbourg 1975

[31] **3... ♗g4** 4. c4 ♗f3 5. ♗f3 c6 6. cd5 cd5 7. d4 ♘c6 8. ♘c3 e6 9. 0—0 ♗e7 10. ♗e3 0—0 11. ♖c1 ♘d7 12. ♘a4 ♗f6 13. ♕d2 ♖c8= Miles—Kuzmin, Hastings 1973/74; **3... e6** 4. 0—0 ♗d6 [4... ♘bd7 5. b3 a5?! 6. a3 b6 7. ♗b2 ♗b7 8. c4 dc4 9. bc4 ♗e7 10. ♕c2 0—0 12. ♘c3 ♖b8 12. ♖fd1± Andersson—Govedarica, Vrbas 1977; 4... b6 5. d3 ♗e7 6. ♘bd2 0—0 7. e4 — C 00; 4... ♗e7 5. d3 0—0 6. ♘bd2 ♘c6 7. e4 — C 00] 5. b3 0—0 6. ♗b2 b6 7. d3 ♗b7 8. ♘bd2 ♕e7 9. a3 ♘bd7 10. ♖e1 e5 11. e4 de4 12. ♘h4 g6 13. ♘c4?! ♘c5

14. d4 ♘cd7 15. de5 ♘e5 16. ♕d4 ♖fe8 17. ♘d6 ♕d6!∓ Podgajec—Svešnikov, SSSR 1973 — 16/19; 13. de4=; 10. e4!=

[32] 4. **♘h4** ♗g4 5. h3 ♗h5 6. d4?! c5! 7. c4 e6 8. cd5 ed5 9. ♘c3 cd4 10. ♕d4 ♘c6 11. ♕d1 d4∓ Žuravlev—Klovan, SSSR 1968; 6. 0—0=; 4. c4!?

[33] 4... **♘bd7** 5. d3 c6 6. ♘bd2 h6 7. e4!? de4 8. de4 ♘e4 9. ♘d4 ♘d2 10. ♗d2 ♗h7 11. ♗c3 ♕c7 12. ♕f3 e5 13. ♖fe1 0-0-0 14. ♘b3 f6 15. ♗a5 ♘b6? 16. c4!± Smislov—Euwe, Zürich (ct) 1953; 15... b6!?; 4... **♕c8** 5. ♖e1 ♗h3 6. ♗h1 h5 7. c4 h4 8. cd5 hg3 9. hg3 ♘d5 10. ♘c3 c6 11. ♘d5± Gereben—Crabendam, Beverwijk 1965

[34] 5... **♗d6** 6. ♘bd2 h6 7. e4 ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♘f3 ♘bd7 10. ♕e2 de4 11. de4 ♗c5 12. e5 ♘d5 13. c4 ♘e7 14. ♗d2 ♘f5 15. ♔h2 c6 16. b4± Fischer—Cardoso (m) 1957; 5... ♗c5 6. ♘bd2 0—0 7. ♘h4 ♗g4 8. h3 ♗h5 9. ♕e1 ±

[35] 6. **♘h4** ♗g4 7. h3 ♗h5 8. g4 ♗g6 9. e4 c6 10. ♘bd2 ♘a6 11. ♖e1 ♕b6= Wexler—Guimard, Argentina 1967; 6. ♘c3 0—0 7. ♘h4 ♗g4 8. h3 ♗h5 9. g4 ♗g6 10. ♘g6 hg6 11. e4 de4 12. ♘e4 c6 13. c3 ♘bd7 14. ♕e2 ♘e4 15. ♗e4 ♗d6= Nežmetdinov—Geler, SSSR (ch) 1954; 6. ♕e1!? 0—0 [6... c6 7. ♘h4 ♗g6 8. e4 ♘bd7 9. ♘d2 ♘g4 10. ♘df3 de4 11. de4 ♘ge5 12. ♘e5 ♘e5 13. ♗f4 ♘d7 14. ♖d1 ♕b6 15. ♘g6 hg6 16. ♕c3± Tukmakov—Rossetto, Buenos Aires 1970] 7. e4 ♗g6 8. ♘e5 ♘bd7 9. ♘g6 hg6 10. ♕e2 c6 11. ♘d2 ♘c5 12. e5 ♘fd7 13. f4 a5 14. h4± Židkov—Platonov, SSSR 1968

[36] 12. de4 ♘e5 13. ♘c4 ♘c4 14. ♕c4± Bielicki—Letelier, Mar del Plata 1962

[37] 6. ♘c3 ♗e7 7. ♕e1 ♗h7 8. e4 0—0 9. ♔h1 c6 10. ♕e2 ♘bd7 11. e5 ♘e8 12. ♗h3 ♘c7 13. ♘d1 c5 14. ♘e3 d4= Korčnoj—Mojsejev, SSSR (ch) 1970; 6. c4!? c6 7. cd5 ed5 8. ♘c3 ♗e7 9. ♘d4 ♗h7 10. e4 0—0 11. ♗f4 ♘a6 12. ♖e1 [Željandinov—Klovan, SSSR (ch) 1967] de4!?∞; 7... cd5!?=

[38] 6... **♘c6**?! 7. c3 ♗e7 8. b4 0—0 9. ♗b2 ♗h7 10. a3 a5 11. ♕b3 ♗d6 12. ♖fe1 ♖e8 13. ♖ad1 ♗f8 14. e4± Petrosjan—Flor, SSSR (ch) 1954; 6... **♗c5** 7. ♕e1 [7. e4!? de4 8. de4 ♗h7!± Petrosjan] 0—0 8. e4 de4 9. ♘e4 ♘e4 10. de4 ♗h7 11. b4 ♗e7 12. ♗b2 ♘a6 13. a3 c6 14. ♖d1 ♕c8 15. c4 ♘c7 16. ♕c3± Petrosjan—Euwe, Zürich (ct) 1953; 6... **♘bd7** 7. ♕e1 ♗h7 8. e4 de4 9. de4 e5!? 10. ♘h4 ♗c5 11. ♘f5 0—0 12. ♗h3 ♖e8 13. ♕e2 c6 14. ♖e1 ♕c7= Krogius—Bakulin, SSSR (ch) 1965

[39] 7. b3 0—0 8. ♗b2 c5 9. ♕e1 ♘c6 10. e4 ♗h7 11. ♕e2 c4! 12. bc4 de4 13. de4 ♖c8 14. ♖fd1 ♕c7∓ Berkovič—Jusupov, SSSR 1975

[40] 7... ♘c6!? 8. a3 0—0 9. b4 ♘d7 10. ♘b3 ♗f6 11. ♖b1 e5 12. ♘fd2! ♗e6 13. c4 dc4 14. ♘c4 ♕c8 15. ♘ca5 ♘a5 16. ♘a5 c6 17. b5 ♖b8!= R. Garcia—Smislov, Buenos Aires 1970 — 10/16

[41] **10.** ♘e5!? ♘c6? 11. ♘c6 bc6 12. b3± Lein—Ujtumen, Soči 1964; 10... ♘fd7!?∞; **10. e5** ♘fd7 11. c4 dc4 12. ♘c4 ♘c6 13. ♖d1 ♕c7 14. h4 ♖ad8= Muhin—Baumbach, Leipzig 1976

[42] 12. e5 ♘d7 13. ♖fe1 b5 14. a3 ♖ab8= Pirc—Reshevsky, Maribor 1967

[43] 4... c6 5. **b3** ♗g7 6. ♗b2 0—0 7. d3 a5 8. a3 ♘bd7 9. ♘bd2 b6 10. c4 ♗b7 11. ♕c2 e6 12. ♘e5 ♘e5 13. ♗e5 ♘d7= Barcza—Trifunović, Vrnjačka Banja 1966 — 1/19; 5. **d3** ♗g7 — 4... ♗g7

[44] **6. c3** a5 [6... b6 7. ♕a4 h6 8. e4 de4 9. de4 ♗b7 10. e5 ♘e4 11. ♖d1 ♕c8?! 12. ♗e3 ♘a6 13. ♕c2 ♘ac5 14. b4 ♘e6 15. ♘h4!± Tukmakov—Olafsson, Reykjavik 1976 — 22/9; 11... ♕e8!?] 7. ♕a4 ♘c6 8. ♕h4 a4 9. ♗h6 e5 10. h3 ♘h5 11. ♕d8 ♖d8 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘fd2 f5 14. ♘a3 ♗e6 15. ♘c2 f4∓ Torre—Jansa, Amsterdam 1973; 7. a4=; 6. ♘c3 c6 7. e4 de4 8. de4 ♕d1 9. ♖d1 ♘a6 10. ♘e1 ♘fd7 11. ♘e2 ♘b6 12. c3 ♗d7 13. b3 ♖fd8= Lange—Stahlberg, Hamburg 1955

[45] **7...** ♖e8 8. c3 e5 9. ♕c2 a5 10. b3 ♘a6 11. ♗b2 b6 12. a3 ♖a7 13. b4 ♖ae7 14. ♖fd1 ♕c7 15. ♖ab1 ♘h5= Bilek—Honfi, Hungary 1961; 8. e5±; 7... **de4** 8. de4 ♘bd7 9. ♕e2 ♘c5 10. e5 ♘fd7 11. b4 ♘e6 12. ♗b2 ♕b6 13. a3 ♖d8 14. h4 ♕c7 15. ♘c4 b6 16. ♖fe1± Vooremaa—Mjagmarsuren, Tallinn 1971

[46] 8. ♖e1 ♘a6 9. e5 ♘d7 10. h3 ♗f3 11. ♘f3 ♘c7 12. h4± Bilek—Malich, Skopje (ol) 1972 — 14/19

[47] 9. ♗f3 ♘bd7 10. ♗g2 ♕b6 11. ♕e2 e6 12. ♔h2 a5 13. ♘f3 a4 14. ♖b1 a3 15. b4 ♖a4 16. e5 ♘e8 17. ♗e3± Mjagmarsuren—Hort, Sousse (izt) 1967

[48] 10... ♘e8 11. ♘f3 ♘d7 12. e5 f6 13. ef6 ♕f6 14. ♗g5 ♕f7 15. ♗f4± Averbah—Bagirov, SSSR (ch) 1961

[49] 12. h4 h5 13. ♗g5 ♕e8 [Flesch—Karaklajić, Beograd 1965] 14. c3±

[50] 7. c3 ♗f5 8. ♕a4 ♕c8 9. ♖e1 h6 10. e4 de4 11. de4 ♗d7 12. ♕c2 [Olafsson—Wade, Reykjavik 1966 — 1/13] e5!=

[51] **8...** ♘d4 9. ♘d4 ♕d4 10. c3±; **8... h6** 9. ♕e2 ♗g4 10. ♘b3 ♕c8 11. ♖d1 ♘e5 12. ♗f4 ♘f3 13. ♗f3 ♗f3 14. ♕f3± Polugajevski—Nej, SSSR (ch) 1963; 10. c3!?

[52] **9...** ♕e7 10. ♖e1 b6 11. a4 a5 12. ♘c4 ♖d8 13. ♕b3±; **9... h6** 10. ♕c2 ♗e6 11. ♖d1 ♕e7 12. b4± R. Byrne; **9...** ♗e6 10. ♘g5 ♗g4 11. f3 ♗c8 12. ♖e1 a5 13. a4 h6 14. ♘h3 ♗e6 15. ♘f2 ♘d7 16. ♕c2± Petrosjan; **9... b5** 10. ♕c2 ♗e6 11. h3 ♘d7 12. b3 f6

13. ♖e1 ♕c8 14. ♘f1 ♘d8 15. ♘e3± Flesch—Barcza, Salgotarjan 1967

53 10. ♕c2 a5 11. ♖d1 ♕e7 12. ♘f1 ♗a6 13. ♗g5 h6 14. ♗f6 ♕f6 15. ♘e3 ♘e7 16. ♘d2 ♖ad8= Kupka—Kostro, Luhačovice 1971

54 11. ♕e2 ♗a6 12. ♘c4 ♘d7 13. ♗f1 ♕f6 14. ♔g2 ♕e6 15. b3 h6= Evans—Olafsson, Dallas 1957

55 12. ♘c4 ♗a6 13. ♗f1 h6 14. a4 ♕c8 15. ♗e3± Najdorf—Unzicker, Palma de Mallorca 1969

56 8. ed5 ♘d5 9. ♖e1 a5 10. ♘c4 ♘de7!? 11. ♗d2 f6 12. a4 ♗e6 13. ♕c1 ♕d7 15. b3 g5 15 ♗c3 ♘g6∓ Sergijevski—Korčnoj, Soči 1966; 9. ♘c4 h6 10. ♖e1 ♖e8 11. ♗d2 ♘b6 12. ♘a5 ♘a5 13. ♗a5 c6 14. ♗c3 ♕c7 15. a4 ♗f5= Bronštejn—Keres, SSSR (ch) 1957

57 8... h6 9. ♖e1 ♗e6 10. ♕c2 ♕d7 11. b4 de4 12. de4 ♘e8 13. ♗b2 ♘d6 14. a3 f5 15. ♘h4± Flesch—Honfi, Budapest 1961; 9... ♖e8 10. ♕c2 ♗e6 11. b4 a6 12. ♗b2 ♕d7 13. ed5 ♘d5 14. a3 ♖ad8 15. ♘b3 b6= Andersson—Unzicker, Krems 1967

58 9. ♕c2 ♖e8 10. h3 b6 11. ♖d1 ♗e6 12. a4 ♕d7 13. ♔h2 ♖ad8 14. ♗f1 ♕d6∓ Knaak—Liebert, DDR 1973

59 11. ♖e1 ♖e8 12. ♘c4 ♗f5 [12... ♘b6? 13. ♘b6 cb6 14. d4! ♗g4 15. d5 e4 16. dc6 ♕d1 17 ♖d1 b6 18. ♗e3 ef3 19. h3!± Polugajevski—Hübner, Büsum 1969 — 7/12; 12... ♖b8 13. ♘fd2 ♗e6 14. ♘e4 b6 15. ♕b3 ♘5e7= Podgajec—Andersson, Sombor 1970] 13. ♘h4 ♗e6 14. ♘f3 f6 15. h4 ♕d7 16. ♕b3 ♖ad8 17. ♕b5 b6= Keene—Andersson, Palma de Mallorca 1971

60 12. ♕b3 ♗f5? 13. ♕b7 ♘de7 14. ♕b5 ♕d3 15. ♖e1 ♗d7 16. ♘ce5± Polugajevski—Svešnikov, Soči 1974 — 18/8; 12... ♘de7 13. ♖e1 ♗e6 [13... ♘f5 14. ♗e3! ♘d6 15. ♘d6 ♕d6 16. d4± Cvetković—Svešnikov, Jugoslavija—SSSR 1976 — 21/13] 14. ♕b5 ♗d7 15. ♕b3 ♗e6= Nežmetdinov—Pavlenko, SSSR 1965

61 4. d3 ♗g4 5.' b3 ♘bd7 6. ♗b2 ♗f3 7. ♗f3 e6 8. ♘d2 ♗d6 9. e4 de4 10. ♘e4 ♘e4 11. ♗e4 ♕a5 12. ♕d2 ♗b4 13. c3 ♗e7= Bronštejn—Petrosjan, Zagreb 1965; 5. b3 ♗h5 6. b3 e6 7. ♗b2 ♕a5!? 8. ♕d2 ♕d2 9. ♘bd2 a5 10. a3 ♘bd7= Quinteros—Tajmanov, Leningrad (izt) 1973; 5. ♘bd2 ♘bd7 [5... e6 6. h3 ♗h5 7. b3 ♗b4 8. ♗b2 ♗f3 9. ♗f3 0—0 10. a3 ♗e7 11. ♗g2 ♘d7 12. e4 de4 13. ♘e4 f5 14. ♘d2 ♗f6= Bilek—Bronštejn, Moskva 1967] 6. h3 ♗f3 7. ♘f3 e5 8. 0—0 — 4. 0—0; 7... e6 8. 0—0 — 4. 0—0

62 5... h6 6. ♘bd2 ♘bd7 7. c4! e6 [7... e5?! 8. cd5 cd5 9. ♕a4 ♗d6 10. e4 ♗h7 11. d4± Todorčević—Szabo, Beograd 1979] 8. cd5 cd5 9. ♕a4± ; 9. ♘b3± ; 5... ♕c8 6. ♘c3!? ♗h3 7. e4 ♗g2 8. ♔g2 e6 9. ♗g5 ♘bd7 10. ♕e2 h6 11. ♗f4± Larsen—Benknar, Amsterdam 1954

63 6. ♘c3 h6 7. ♕e1 ♗h7 8. e4 de4 9. de4 ♗b4 10. ♗d2 0—0 11. ♖d1 ♕c7 12. ♘b5 cb5 13. ♗b4 ♖c8 14. ♘d4 ♘c6 15. ♘c6 ♕c6 16. f3 ♕c2 17. ♖f2⩲ Nej—Furman, SSSR (ch) 1963; 6. ♘h4 ♗g4 7. h3 ♗h5 8. g4 ♗g6 9. e4 ♗e7 10. e5 ♘fd7 11. ♘g6 hg6 12. ♕e2 ♕c7 13. ♗f4= Wexler—Rossetto, Argentina 1967; 6. e3 ♘bd7 7. ♕e2 a5?! 8. ♘c3 ♗e7 9. e4 de4 10. de4 ♗g6 11. ♘e1 ♘c5 12. ♔h1 ♗h5 13. f3 e5 14. ♗e3± Korčnoj—Langeweg, Amsterdam 1971; 7... h6=

64 6... ♗c5 7. ♕e1 0—0 8. e4 ♗g4 9. h3 ♗h5 10. ♘b3 ♗e7 11. g4 ♗g6 12. ♘e5 ♘bd7 13. ♘d7 ♘d7 14. f4 de4 15. de4± Ilivicki—Platonov, SSSR 1964; 6... ♘a6 7. a3 ♗e7 8. b4 0—0 9. ♗b2 h6 10. ♖e1 ♘d7 11. e4 ♗h7 12. c4 dc4 13. ♘c4± Reshevsky—Evans, New York 1955; 6... ♘bd7 7. c4!? ♗c5 8. b3 0—0 9. ♗b2 h6 10. a3 a5 11. ♕c2 ♕b6 12. e4± Etruk—Arulaid, SSSR 1965

65 7. c4 ♗e7 8. ♘d4 ♗h7 9. cd5 ♘d5! 10. ♘e4 0—0 11. ♗d2 ♘d7 12. ♖b1 e5∓ Gutman—Ceškovski, SSSR 1973; 7. e3 ♘bd7 8. ♕e2 ♘c5 9. ♘e1 ♗e7 10. e4 ♗g6 11. e5 ♘fd7= Nežmetdinov—Mikenas, SSSR (ch) 1967 — 5/13

66 7... ♗c5 8. e4 ♗h7 9. ♕e2 0—0 10. b3 a5 11. a3 ♘bd7 12. ♗b2 b5 13. ♔h1 ♕b6 14. ♘h4 ♗d4= Reshevsky—Sunye, Lone Pine 1977

67 8... de4 9. de4 ♗h7 10. ♕e2 ♘bd7 11. e5 ♘d5 12. ♘e4 ♘c5 13. ♘c5 ♗c5 14. ♘d2 ♕c7 15. a3± Reshevsky—Smislov, Beograd 1970 — 9/10

68 9... ♕c7?! 10. e5 ♘fd7 11. ♖e1 c5 12. c4 d4 13. ♘f1 ♘c6 14. ♗d2 ♖b8 15. g4 b5 16. cb5 ♖b5 17. b3 a5 18. ♘g3 0—0 19. g5!± Smislov—Miles, Teesside 1975 — 20/17; 9... ♘bd7!? 10. e5 ♘g8 11. ♘b3 ♗f8 12. c4 ♘ge7 13. ♘fd4 ♘f5 14. ♘f5 ♗f5 15. cd5 cd5= Benkö—Petrosjan, Curacao (ct) 1962

69 10. ♘e5 ♘a6 11. ♔h1 ♘c5 12. f4 a5 13. ♘b3 a4 14. ♘c5 ♗c5 15. ♖b1 ♕f6= Navarovsky—Polugajevski, Budapest 1965; 10. ♖e1 ♕c7 11. e5 ♘fd7 12. ♘f1 c5 13. h4 ♘c6 14. ♗f4 ♖fc8= Dely—Hort, Sarajevo 1964; 10. b3 a5 11. a4 ♘bd7 12. ♗b2 ♕b6 13. e5 ♘e8 14. ♔h1 ♘c7 15. ♘e1 ♕a6 16. f4 e5 17. g4 f6= Quinteros—Kuzmin, Leningrad (izt) 1973

70 11. ♔h1!? △ g4∞

71 11... b5 12. ♘f1 b4 13. h4 c5 14. ♗f4 ♘c6 15. ♗h3 a5= Liebert—Jansa, Zinnowitz 1964

72 13. h4 ♖c8 14. ♗f4 ♖e8 15. ♘1h2 f5 16. c4!?= Keene—Zuidema, England 1972 — 13/23; 15... ♗f8!?

73 8. ♘fd2?! 0—0 9. e4 ♗h7 10. ♕e2 a5 11. a4 ♘a6 12. e5 ♘d7 13. f4 b5 14. ♘c3 ♘b4

15. ♘f3 ♘c5∓ Quinteros—Polugajevski, Mar del Plata 1971 — 11/13; **8. e3** ♗h7 9. ♕e2 a5 10. a4 ♘a6 11. ♘c3!? ♘c5 12. ♘e5 0—0∞ Larsen—Polugajevski, Le Havre 1966 — 1/17

[74] **8... a5** 9. a3 0—0 10. ♘e5 [10. ♕e1 ♗h7 11. e4 — 8... ♗h7; 10. ♖e1 ♗h7 11. e4 — 8... ♗h7; **8... 0—0** 9. e3 a5 10. a3 [10. a4 ♕b6 11. ♕e2 ♘bd7 12. ♔h1 ♖fd8 13. ♘h4 ♗h7 14. f4± Keene—Hort, Hastings 1967/68 — 5/12; 10... ♗h7 11. ♕e2 ♘bd7 12. e4 ♕b8 13. ♔h1 ♖c8= Polugajevski—Spaski, Soči 1966] ♗h7 11. ♕e2 ♖e8 [11... b5 12. ♘e5 ♘fd7 13. f4 ♘e5= Barcza—Addison, Caracas 1970] 12. e4 ♘a6 13. ♘e5 ♘c5 14. ♔h1 ♘fd7 15. ♘d7 ♕d7 16. f4 f6!? 17. e5 f5= Savon—R. Byrne, Moskva 1971 — 12/16; 9. ♖e1! ♗h7 10. e4 — 8... ♗h7; 9. ♕e1! ♗h7 10. e4 — 8... ♗h7

[75] 9... ♘bd7 10. e4 de4 11. de4 0—0 12. ♕e2 ♕c7 13. e5 ♘d5 14. ♘e4± Flesch—Holmov, Pecs 1969

[76] **11. e5** ♘fd7 12. a3 c5 13. d4 a4 14. c4 dc4 15. ♘c4± Džindžihašvili—Ritov, SSSR 1975; **11. a3** ♘a6 [11... ♘bd7 12. ♕e2 ♘c5 13. ♖ad1 ♖e8 14. h4± Korčnoj—Bihovski, SSSR (ch) 1965] 12. ♕e2 ♘c5 13. ♘e5 ♕c7 14. ♖c1 ed4 15. de4 ♖ad8 16. ♘d3 ♘fd7 17. ♘c5 ♗c5 18. e5± Štejn—Gufeld, SSSR (ch) 1965

[77] 11... ♘bd7 12. ♕e2 ♕b6 13. ♗h3 ♕a6 14. ♘d4 ♔h8 15. e5 ♘e8 16. f4 c5 17. ♘b5 d4 18. ♘e4± Sturua—Dolmatov, SSSR 1976

[78] 13. ♘d4 ♕b6 14. f4 ♘c7 15. ♕e2± Polugajevski—Hort, Sarajevo 1975

[79] 10... de4 11. de4 ♘a6 12. ♕e2 ♘c5 13. ♘e5 ♕c7 14. ♔h1 ♖ad8 15. f4 ♘e8 [15... ♘fd7 16. ♘g4±] 16. ♖ad1 ♘d6 17. ♕e3 ♘a6 18. a3 ♘b5!? [18... ♗f6? 19. g4!± Polugajevski—Planinc, Skopje 1971 — 12/15] 19. b4 c5 20. c4 ♘d4 21. b5± Polugajevski

[80] **11. a3** c5 [11... ♕b6 12. ♖b1 ♘bd7 13. ♔h1 ♘e8 14. ♘h4 de4 15. de4 ♗f6 16. ♘c4 ♕c7 17. f4± Quinteros—Platonov, Cienfuegos 1972] 12. ♕e2 [12. a4 ♘c6 13. ♘e5 ♘b4 14. ♖c1 ♘d7 15. ♘d7 ♕d7 16. ♕e2 ♖fe8 17. f4? ♖ad8 18. ♖fe1 ♗f8 19. ♘f3 ♕c8∓ Kirov—Svešnikov, Soči 1976] ♕b6 13. e5 ♘e8= Nikolajevski—Saharov, SSSR 1968; **11. ♕e2** ♘bd7 12. a3 ♘c5 13. e5 [13. ♖ad1 ♘fd7 14. a4 ♗f6 15. ♗a3 ♖e8= Bronštejn—Bagirov, SSSR (ch) 1960] ♘fd7 14. ♘d4 ♕b6 15. a4 ♘a6 16. ♗h3 ♘c7= Polugajevski—Langeweg. Amsterdam 1972

[81] 11... ♘bd7 **12. e5** ♘e8 13. ♕e2 ♘c7 14. ♖fe1 ♘b8 15. ♘d4 c5 16. ♘b5 ♘c6 17. c3 ♕d7= Lavdanski—Saharov, SSSR (ch) 1964; **12. ♕e2** ♕b6 13. e5! [13. ♔h1 ♕a6! 14. e5 ♘e4! 15. ♘d4 ♘d2 16. ♕d2 b5∞ Vladimirov—A. Petrosjan, SSSR 1977] ♘e8 14. ♗h3 ♘c7 15. ♔h1 ♖ae8 16. ♘h4 f6 17. ef6 ♗f6 18. ♗f6 ♖f6 19. f4 ♕c5 20. ♘df3 ♕c3 21. ♗g4± Korčnoj—Reshevsky, Amsterdam (m) 1968 — 5/10

[82] 12. ♕e2 ♘b4 13. ♘e1 ♘d7 14. f4 ♗f6 15. e5 ♗e7 16. g4 ♖e8 17. ♔h1 [Polugajevski—Addison, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/18] b5!= Gligorić

[83] 13. ♕e2 ♘b4 14. ♘e1 ♕b6 15. ♔h1 ♕a6 16. f4 ♖fe8 17. ♖f3 c5 18. g4!± Vladimirov—Haritonov, SSSR 1977

[84] 5. ♘e5 ♗h5 6. b3 e6 7. ♗b2 a5 8. d3 a4 9. a3 ♗d6 10. ♘d2 ab3 11. cb3 0—0 12. ♖e1 ♘fd7= Eliskases—Petrosjan, Buenos Aires 1964

[85] 6. ef3 g6 7. d3 ♗g7 8. f4 0—0 9. ♘d2 e6 10. ♘f3 c5 11. ♘e5 ♘fd7 12. ♖e1 ♕c7 13. ♕e2 ♘c6= Kotov—Ivkov, Sarajevo 1966 — 1/16

[86] 6... e5 7. d3 ♘bd7 8. ♘d2 ♗c5 9. e4 de4 10. de4 0—0 11. ♘b3 ♗b6 12. a4 a5= Rukavina—Vaganjan, Dubna 1973; **8... ♗e7** 9. e4 0—0 10. ♗g2 ♖e8 11. a4 a5 12. ♖e1 ♕c7= Plachetka—Matanović, Moskva 1977

[87] 7. ♗g2 ♗e7 8. d4 0—0 9. ♘d2 ♕b6 10. c3 ♖d8 11. e3 c5 12. f4 ♘c6 13. ♔h1 ♕c7= Korčnoj—Ivkov, Buenos Aires 1960

[88] 7... ♗e7 8. ♘d2 0—0 9. e4 ♘bd7 10. ♗g2 a5 11. ♕e2 ♕c7 12. ♘f3 de4 13. de4 ♗c5 14. e5 ♘d5 15. c4 ♘e7 16. ♗e3 ♗e3= Benkö—Matanović, La Habana (ol) 1966

[89] 8. ♘d2 ♗c5 9. c3 0—0 10. d4 ♗b6 11. e4 e5 12. ed5 cd5 13. de5 ♘e5 14. ♘b3 ♘e4= Benkö—Darga, Amsterdam (izt) 1964

[90] 8... ♗d6 9. ♘d2 0—0 10. e4 ♕c7 11. f4 e5 12. f5 ♗c5 13. ♔h1 de4 14. de4 ♗e3 15. ♕e2 ♗h6 16. h4± Karasev—Klovan, SSSR 1975

[91] 13. ♘a4 ♘c5 14. ♗e3 ♕a5 15. ♘c3 ♕b4 16. b3 e5= Korčnoj—Petrosjan 1971

[92] 5... ♗f3 6. ♗f3 ♘bd7 7. d3 e5 8. ♗b2 ♗c5 9. e3 ♕e7 10. c4 e4 11. ♗g2 ♖d8 12. cd5 cd5 13. de4 de4 14. ♕c2 0—0 15. ♘d2 ♖fe8= Andersson—Vaganjan, Hastings 1974/75 — 19/12

[93] 6. d4 ♗f3 /. ♗f3 e5 8. de5 ♘e5 9. ♗g2 ♗c5 10. ♗b2 ♕e7 11. ♘d2 0—0 12. e3 ♖ad8 13. a3 a5 14. ♗d4 ♖fe8= Bilek—Geler, Budapest 1973

[94] 7. d4 ♗f3?! 8. ef3 ♗d6 9. f4 0—0 10. ♘d2 c5 11. c4 ♕b6? 12. f5 cd4 13. fe6 fe6 14. cd5 ed5 15. ♘f3± Barcza—Hort, Leningrad 1967; 7... ♗e7=

[95] 7... ♗c5 8. ♘bd2 0—0 9. h3 [9. e4 (Szabo—Keres, Budapest 1970 — 9/9) de4 10. de4 ♕c7= Keres] ♗f3 10. ♘f3 a5 11. a3 ♕c7 12. c4 ♖fd8 13. ♖c1 ♕b6 14. ♕c2 ♗e7 15. ♖b1± Korčnoj—Saharov, SSSR (ch) 1965

[96] 8... 0–0 9. h3 ♗h5 10. e4 ♘e8 11. ♕e1 ♘c7 12. d4 [12. e5 ♗c5= Smejkal–Vasjukov, Varna 1971] a5 13. a4 f5 14. ef5 ef5= Schmidt–Bagirov, Tbilisi 1974

[97] 13. ♕c1 ♕d6 14. ♕b2 ♖e8 15. d4 ♘e4= Kočijev–Balašov, SSSR 1977

[98] 8. h3 ♗f3!? 9. ♗f3 0–0 10. ♘d2 a5 11. a3 b5 12. e4 ♕b6 13. ♖b1 b4!? 14. a4 ♗c5 15. ♗g2 ♗d4 16. ♗c1 ♘e5 17. ♕e2 ♕c5∓ Ribli–Geler, Budapest 1973 — 15/14

[99] 9. e4 a5 10. a4 b5 11. ♕e1 ♗f3 12. ♘f3 ba4 13. e5 ♘e8 14. ♖a4 ♗b4 15. ♕a1 ♘c5= Podgajec–Lejn, SSSR (ch) 1969; 10. a3 — 9. a3

[100] 10. e4 ♘e8 11. h3 ♗h5 12. ♕e1 ♘c7 13. ♘d4 c5 14. ♘e2 ♗e2 15. ♕e2 a4 16. f4± Polugajevski–Malich, Amsterdam 1972 — 13/25; 10... ♘c5 11. ♕e2 ♕b6 12. h3 ♗h5= 10... b5 11. h3 ♗f3! 12. ♕f3 ♕b6= Zichichi–Lejn, Roma 1976

[101] 11. e3 ♕b6 12. ♖b1 ♘e8 13. ♕e1 ♗f6 14. ♗f6 ♘f6 15. ♕c1 ♖fe8 16. ♖e1 e5= Forintos–Vaganjan 1973

[102] 13. de4 ♕c7 14. g4 ♗g6 15. ♘e1 e5 16. ♘d3 ♖fe8= Ribli–Andersson, Amsterdam 1973

[103] 5... ♕c7 6. ♘bd2 e5 7. e4 de4 8. de4 h6 9. h3 ♗e6 10. ♕e2 g5 11. ♘c4 ♘bd7 12. ♗d2 g4 13. hg4 ♗g4 14. ♘e3± Keene–Kostro, Lugano (ol) 1968

[104] 6... g6 7. **b3** ♗g7 8. ♗b2 0–0 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 ♖e8 11. ♗g2 ♕c7 12. c4 ♖ad8 13. ♕c2 ♕b8 14. b4 dc4 15. ♘c4 e5= Miles–Holmov, Dubna 1976; 7. **h3**±

[105] 7. **c4** ♗d6 8. cd5 cd5 9. h3 ♗h5 10. e4 de4 11. ♘e4 ♘e4 12. de4 ♗f3 13. ♕f3 ♕e7 14. ♖d1 ♘f6 15. ♗g5 ♖d8= Bilek–Pachman, Moskva 1967; 7. **h3** ♗f3 [7... ♗h5 8. ♘h4!? ♗c5 9. ♖b1 a5 10. c3 a4 11. b4 ab3 12. ab3 0–0= Forintos–Polgar, Baja 1971 — 11/15] 8. ♘f3 ♗c5 9. ♘e5 ♘e5 10. d4 ♗d6 11. de5 ♗e5 12. ♕d3 0–0= Polugajevski–Geler, SSSR (ch) 1969 — 8/14

[106] 8... ♗c5 9. c3 a5 10. ♕c2 0–0 11. b3 ♖e8 12. ♗b2 ♕c7 13. a3! b5 14. h3 ♗f3 15. ♗f3± Ivkov–Marović, Jugoslavija 1972 — 13/14; 8... ♗d6 9. b3 0–0 10. ♗b2 ♖e8 11. ♕b1!? a5 12. a3 ♕c7 13. h3 ♗h5 14. ♘h4± Filip–Sigurjonsson, Lugano (ol) 1968

[107] 9. ♕e2 h6 10. ♘c4 0-0-0!? 11. h3 ♗e6 12. a4 g5 13. ♘h2 ♖g8 14. ♗e3 ♔b8 15. ♖fd1 ♗e7∞ Hort–Kovacs, Sombor 1968

[108] 13. a3 f6 14. c3 ♘b6 15. ♘fd2 ♕f7 16. ♘a5± Panno–Korčnoj, Palma de Mallorca 1972 — 14/21

[109] 7. **h3** ♗f3 8. ♘f3 ♗e7 [8... ♗c5 9. ♕e1 0–0 10. e4 de4 11. de4 e5 12. ♗g5 h6 13. ♗d2 ♖e8 14. ♖d1 ♕c7 15. ♘h4± Vasjukov–Trifunović, SSSR–Jugoslavija 1963] 9. e3 0–0 10. ♕e2 a5 11. e4 a4 12. e5 ♘e8 13. a3 b5 14. d4 b4 15. ab4 ♗b4= Portisch–Hort, Lugano (ol) 1968; 7. **c4** ♗d6 8. b3 a5 9. ♗b2 a4 12. e4 0–0 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 de4∞ Štejn–Nej, SSSR 1971

[110] 7... de4 8. de4 ♗e7 9. ♕e2 ♘e5 10. h3 ♘f3 11. ♘f3 ♗h5 12. ♖d1 ♕c7 13. g4 ♗g6 14. ♘h4 ♘d7 15. ♘f5 ef5 16. ef5 ♗f5 17. gf5 ♘c5∞ Rajković–Tajmanov, Vrnjačka Banja 1974

[111] 8... 0–0 9. h3 ♗f3 10. ♘f3 a5 11. a4 ♘c5 12. e5 ♘fd7 13. ♕e2 ♕c7 14. ♗f4 ♖fe8 15. h4± Barcza–Ivkov, Leipzig (ol) 1960

[112] 10. ♘c4!? ♗f3 11. ♗f3 **b5** 12. ♘a5 ♘e5 13. ♗g2 ♗c5 14. ♘b7 ♕e7 15. ♘c5± Štejn–Mikenas, SSSR (ch) 1970; **11... a5**△ ♘b6=

[113] 10... ♗f3 11. ♘f3 e5 12. ♗d2 ♗d6 13. ♘h4 ♖e8 14. ♘f5 ♗f8 15. ♘a5!? b6 16. ♗d2= Cuellar–Ivkov, Caracas 1970 — 10/17

[114] 13. ♘e1? e5 14. ♘d3 ♖ad8 15. a4 ♘c5 16. ♘c5 ♗c5 17. ♘b3 ♗e7 18. ♗d2 h5∓ Christoph–Geler, Bath 1973 — 16/24; **13. b3**!=

A08 1. ♘f3 d5 2. g3 c5 3. ♗g2

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	0–0	d3[2]	♘bd2[3]	e4	♖e1[5]	c3	de4	♕e2	=
	g6[1]	♗g7	♘f6	♘c6	0–0[4]	h6[6]	de4[7]	♗e6	♘d7[8]	
2	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	c3	de4	♕e2	♘e1	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	de4[9]	h6[10]	♗e6	♕b6[11]	
3	. . .	0–0[12]	d3[14]	♗g5[16]	♘fd2	♗f6	♘c3	♘a4		∞
	♘c6	e5[13]	♘f6[15]	♗e7	♗c6[17]	♗f6	d4[18]	♗e7		
4	. . .	. . .	. . .	e4[19]	a4[21]	♘bd2	♘c4	h4	♘h2	∞
	. . .	. . .	♗e7	d4[20]	g5	♗e6	f6	h6	gh4[22]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
5	. . .	. . .	d3[23]	♘bd2[24]	e4	♖e1[26]	a3	♖b1	h4	=
	. . .	e6	g6	♗g7	♘ge7[25]	b6[27]	h6[28]	a5	a4[29]	
6	. . .	. . .	. . .	e4	♘bd2[30]	♖e1[32]	c3	a4	ed5	=
	. . .	. . .	♗d6	♘ge7	0—0[31]	♗c7[33]	a5[34]	b6	ed5[35]	

1. ♘f3 d5 2. g3 c5 3. ♗g2 ♘c6 4. 0—0 e6 5. d3 ♘f6 6. ♘bd2 ♗e7[36] 7. e4 0—0[37] 8. ♖e1[38]

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
7	. . .	e5[40]	♘f1	h4	♗h3	♗f4	♘1h2	♕d2		±
	b6[39]	♘d7[41]	♗a6[42]	♕e8	♗d8	♗c7	♘d8	d4[43]		
8	. . .	♘f1[44]	de4	♕e2	♘d4	e5	a3[47]	♕d3		∞
	♕c7	de4[45]	♖d8	♘d4[46]	cd4	♘d5	♗d7	♗a4[48]		
9	. . .	e5	♕e2	h4	♘f1	♗f4[51]	♘e3[53]	♖ac1	c4	∞
	. . .	♘d7	b5[49]	a5	♗a6[50]	♖fc8[52]	♕d8	b4	bc3[54]	
10	. . .	e5[55]	♘f1	h4[58]	a3![60]	♗f4[62]	ba3	♘e3	♗h3	±
	b5	♘d7[56]	a5[57]	a4[59]	b4[61]	ba3	♘a5[63]	♗a6	d4[64]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f4[65]	g4[66]	♘d4	g5	b3	∞
	. . .	. . .	. . .	b4	♗a6	♘d4	cd4	a4	♕b6[67]	

[1] 3. . . d4? 4. c3 ♘c6 5. cd4 cd4 [5. . . ♘d4 6. ♘d4 cd4 7. ♕a4±] 6. ♕a4 ♕d7 7. b4±

[2] 5. d4 cd4 6. ♘d4 ♘f6 [6. . . a6 7. ♘b3 e6 8. c4 d4 9. e3 de3 10. ♕d8 ♔d8 11. fe3 ± Barcza—Keres, Göteborg (izt) 1955; 6. . . e5 7. ♘b5 d4 (7. . . ♘e7? 8. ♗d5+ –) 8. c3 ♘e7 9. cd4 ed4 10. ♗f4 0—0± Zita Lengyel, Balatonfüred 1960; △ 11. ♘c7? g5!] 7. ♘b3 [7. c4 0—0 — D 73] ♘c6 8. ♘c3 e6= Larsen—Fairhurst, Moskva (ol) 1956

[3] 6. ♘c3 ♘c6 [6. . . d4 7. ♘a4! ♘fd7 8. c4 ♕c7 9. e3± Christoph—Forintos, Bath 1973; 6. . . 0—0 7. ♖b1 b6 8. e4 ♗b7 9. e5 ♘e8 10. ♖e1 ♘c7∞ Westerinen—Suetin, Budapest 1976 — 22/8] 7. a3 [7. e4 0—0=] 0—0 8. ♖b1 ♘d4 9. ♘e1 [9. b4 ♘f3 10. ♗f3 ♗h3 11. ♖e1 ♖c8∓ Uhlmann] ♗e6 10. b4 ♖c8 11. ♘a4 b6 12. c3 ♘f5 13. ♘f3 c4∓ Quinteros - Uhlmann, Manila (izt) 1976 — 22/6; 9. ♗d2!=

[4] 7. . . d4 8. a4 0—0 9. ♘c4 b6 [9. . . ♘e8 10. ♗f4 ♘d6 11. ♘d6 ed6 12. ♗g5 ± Zlotnik—Godes, SSSR 1975] 10. ♗d2 ♗b7 11. ♕e2 ♕d7 12. e5 ♘d5 13. e6± Jansa—Siaperas, Athens 1969

[5] **8. h3** e5 9. ♖e1 [9. a4 h6 10. ed5 ♘d5 11. ♘c4 ♗e6 12. ♖e1 ♕c7 13. ♕e2 ♖fe8∓ Jankovec—Smejkal, Harrachov 1970; 13. c3!?] h6 10. a3 ♖e8 11. c3 ♗e6 12. ♔h2 a6 13. b4 de4 14. de4 b5∓ Suttles—Uhlmann, Skopje (ol) 1972; 10. c3!?; **8. ed5** ♘d5 9. ♘c4 [9. ♘b3 b6 10. d4 ♗a6 11. ♖e1 c4 12. ♘d2 c3 13. ♘f1 ♖c8∓ Prameshuber—Baklund, Moskva (ol) 1956] b6 [9. . . e5 10. ♖e1 — 8. ♖e1] 10. a4 ♗b7= Štejn—Mojsejev, SSSR (ch) 1970 — 10/19

[6] **8. . . b6** 9. c3 de4 [9. . . e6 10. a3 a5 11. e5 ♘d7 12. d4 ♗b7 13. ♘f1 b5 14. h4 cd4 15. cd4 ♕b6 16. b3 ♖ac8 17. ♗g5 b4 18. a4 ♘cb8 19. ♘1h2 ♖c3 20. ♗d2 ♖c7 (Quinteros—Živković, Bar 1977 — 25/15) 21. h5±; 12. . . ♗a6!? Ivanović] 10. de4 ♘g4 [10. . . ♗b7 11. e5 ♘e8 12. ♕a4 ♕c7 13. e6 f6 14. ♘c4 ± Vogt—Baumbach, Leipzig 1973] 11. ♗f1 ♘ge5 12. ♕c2 ♗b7 13. ♘e5 ♘e5 14. f4 ♘d7 15. ♗g2± Botvinik—Donner, Leiden 1970; **8. . . e5** 9. ed5 ♘d5 10. ♘c4 [10. c3 ♖e8 11. ♕b3 ♘c7 12. ♘e4 ♗e6 13. ♕a4 ♘a6 14. ♗e3 h6= Lejn—Krogius, Soči 1966; 11. ♘c4 — 10. ♘c4] ♖e8 11. c3 [11. a4 (Radev - Přibyl, Tbilisi 1971 — 12/17) ♘db4∓] h6 Wade - Browne, Hastings 1972/73; **8. . . d4** 9. e5 [9. a4 e5 10. ♘c4 ♘e8 11. a5 ♖b8 12. ♘fd2 b5= Jones—Sosonko, Nice (ol) 1974] ♘d5 10. a4 ♖b8 11. ♘c4 b6 12. ♗d2 a6 13. ♘g5 h6 14. ♘e4 ♘cb4 15. f4 ♕c7= Planinc—Sosonko, Amsterdam 1974

[7] 9. . . ♗e6 10. ed5 ♘d5 11. ♘b3 b6 12. d4!± Weinstein - Westerinen, Budapest 1976 — 22/5

[8] **11. . . ♕a5** 12. a4 ♖fd8 13. ♕b5± Jansa—Forintos, Athens 1969 — 8/15; **11. . . ♘d7** 12. ♘c4 b5 13. ♘e3 b4 14. ♗d2 bc3 15. bc3 ♖b8= Polugajevski—Vladimirov, Soči 1966

[9] **8. . . d4** 9. cd4 cd4 10. a4 e5 (10. . . a5 11. ♘c4 ♘d7 12. b3 ♘c5 13. ♗a3± Balašov—Pfleger, Tallinn 1973) 11. ♘c4 ♘e8 12. b4± Plachetka—Přibyl, ČSSR (ch) 1974 — 17/6;

8... e5 9. a3 h6 10. b4 cb4 11. ab4 b5 12. ♗a3 ♖e8 13. ♕c2 ♗g4 14. ♘b3 ♕c8 15. ♖fc1± Petrosjan–Teschner, Stockholm (izt) 1962; **8... ♗g4** 9. ed5 ♘d5 10. h3 ♗d7 11. ♘b3 b6 12. d4± Lutikov–Bagirov, SSSR (ch) 1968/69 — 7/14

[10] **9... ♗g4** 10. h3 ♗f3 11. ♕f3 ♘e5 12. ♕e3 ♘fd7 13. f4± Cuderman–Šuvalić, Jugoslavija (ch) 1961; **9... b6** 10. ♕e2 ♘e8 11. ♖d1 ♘c7 12. ♘c4 ♕e8 13. ♘e3± Knežević–Bertok, Jugoslavija (ch) 1977 — 23/14

[11] 12. h3 ♖ad8= Petrosjan–Reshevsky, Zürich (ct) 1953

[12] 4. d4 — D 02

[13] 4... ♘f6 5. d3 ♗g4 6. ♘bd2 e6 7. h3 ♗h5 8. e4 [8. g4 ♗g6 9. ♘h4 ♗d6∞ Planinc–Pomar, Madrid 1973] ♗e7 9. c3 0–0 10. g4 ♗g6 11. ♘h4 de4 12. ♘g6 hg6 13. de4± Konstantinopolski–Bebčuk, SSSR 1966; 5... e6 — 4... e6

[14] 5. c4 d4 — A 09

[15] **5... ♗d6** 6. e4 d4 7. ♘bd2 ♘ge7 8. c4 f6 9. ♘h4 ♗e6 10. f4 ef4 11. gf4 ♕c7 12. e5 fe5 13. f5± Botvinik–Pomar, Varna (ol) 1962; **5... f6** 6. e4 [6. c4 d4 7. e3∞ — A 09] d4 [6... ♘ge7 7. ed5 ♘d5 8. c3 ♗e7 9. d4± Lutikov–Toluš, SSSR 1951] 7. ♘h4 ♗e6 8. f4 ♕d7 9. ♘d2 0-0-0 10. f5 [10. a4 ♗d6 11. ♘c4 ♗c7 12. ♗d2 ♘ge7 13. f5 ♗c4 14. dc4 ♗a5∓ Savon–Spaski, SSSR (ch) 1959] ♗f7 11. ♗f3 ♘ge7∞ Petrosjan–Spaski, SSSR (ch) 1957

[16] **6. e4** d4 7. ♘bd2 ♗g4 8. h3 ♗h5 9. g4 ♗g6 10. ♘h4 ♘d7 11. ♘f5 h5∞ Doda–Korčnoj, Leningrad 1967; **6. c4** ♗e7 7. ♘c3 d4 8. ♘a4 0–0 9. e4 ♘d7 10. ♘d2 [Quinteros–Pomar, Malaga 1973 — 15/16] a6∞

[17] **7... 0—0** 8. ♘c3 ♗e6 [8... d4 9. ♗f6 ♗f6 10. ♘d5 ♗e6 11. c4 dc3 12. ♘f6 ♕f6 13. bc3 ♖ad8 14. ♕a4± Olafsson–Pomar, Stockholm (izt) 1962] 9. e4 de4?! 10. ♗f6 ♗f6 11. de4 ♕d7 12. ♘d5 ♗d8 13. ♘c4± E. Vladimirov–Voskanjan, SSSR 1977 — 25/13; 9... d4!?; 7... ♘g8!? E. Vladimirov

[18] 9... 0–0 10. e4 d4 11. ♘d5 ♘b4 [11... ♗d5 12. ed5 ♘b4 13. c4 dc3 14. bc3 ♘d5 15. ♕b3±] 12. ♘f6 ♕f6 13. f4± E. Vladimirov–Agzamov, SSSR 1977 — 25/12

[19] 6. c4 d4 7. e3 ♘f6= — A 09

[20] **6... ♘f6** 7. ♘bd2 d4 8. ♘c4 ♕c7 9. a4 0–0 10. ♘h4± Najdorf–Kraidman, Netanya 1975; **6... de4** 7. de4 ♕d1 8. ♖d1 ♗g4 9. c3± Larsen–Kraidman, Manila 1974 — 18/12

[21] 7. ♘bd2 h5 8. ♘c4 ♗f6∞ Sofrevski–Kurajica, Jugoslavija 1970

[22] 12. ♕h5 ♔d7 13. ♕h4 f5 14. ♕h5 ♘f6 15. ♕e2 fe4 [Larsen–Ljubojević, Bugojno 1978 — 25/14] 16. ♗e4 ♘e4 17. ♕e4 ♗c4 18. dc4 ♕g8∞ Ljubojević

[23] **5. b3** ♘f6 6. ♗b2 ♗e7 7. c4 d4 8. d3 e5 9. e3 0–0∓ Sully–Přibyl, Nice (ol) 1974; 7. e3!?; **5. c4** dc4 — A 13; **5. d4** ♘f6 6. c4± — E 01

[24] 6. e4 ♗g7 7. ♕e2 ♘ge7 8. e5 ♕c7 9. ♖e1 h6 10. c3 ♗d7 11. ♘a3 a6 12. ♖b1 ♘f5∞ Bronštejn–Botvinik, Moskva (m) 1951

[25] **7... ♘f6?±** — 5... ♘f6; **7... d4** 8. ♘b3 b6?! 9. e5± Vasjukov–Holm, Polanica Zdroj 1972 — 14/22; 8... ♕e7!? Vasjukov

[26] 8. ♘h4 0–0 9. f4 f5= Ciocaltea–Jansa, Beograd 1977 — 23/16

[27] 8... 0–0 9. e5 [9. ♕e2 b5 10. c3 a5=; 9. ♘f1 de4 10. de4 ♕d1 11. ♖d1 b6= Tarasov–Furman, SSSR 1957; 9. c3 ♕c7 10. ed5 ♘d5 11. ♘c4 b6 12. ♘g5∞ Ljubojević–Hulak, Rovinj–Zagreb 1975 — 19/17] ♕c7 10. ♕e2 [Ciocaltea–Ilijin, Romania 1976 — 22/16] g5 11. h3 h6 12. ♘b3 b6 13. d4 ♘g6 14. ♗e3= Ciocaltea

[28] 9... ♗b7 10. ♖b1 ♕c7 11. b4 cb4 12. ab4 a6?! 13. b5! ab5 14. ♖b5± Ljubojević–Vaganjan, Nikšić 1978 — 26/12; 12... a5!?

[29] **11... ♗a6** 12. ed5 ♘d5 13. ♘c4 0–0 14. ♘ce5 ♖c8 15. ♘c6 ♖c6 16. c4 ♘e7 17. ♗f4 b5 18. ♕c1± Ljubojević–Petrosjan, Milano (m) 1975 — 20/219; **11... a4** 12. ed5 ed5 13. ♘f1 0–0 14. ♗f4 ♖a7 15. c3 ♔h7 16. ♖c1 ♗f5 17. ♖c2 ♖e8 1/2 : 1/2 Ljubojević–Petrosjan, Milano (m) 1975

[30] 7. ♕e2 b6?! 8. h4 ♗c7 9. h5 h6 10. c4 0–0 11. ♖d1± Štejn–Bradvarević, Kislovodsk 1966; 7... 0–0=

[31] 7... b6 8. ♖e1 ♗b7 9. h4 h6 10. ♘f1 de4 11. de4 ♘e5 12. ♘e5 ♗e5 13. ♕h5 ♕c7 14. c3 g6 15. ♕e2 ♗g7 [Arapović–Rajković, Jugoslavija 1977] 16. h5±

[32] 8. ♘h4 **b6** 9. f4 f6 10. ♖e1 ♗c7 11. c3 a5= Sax–Ligterink, Amsterdam 1976; **8... ♗d7** 9. f4 f5 10. c3 ♔h8 11. ♔h1 b5 12. ♘df3 b4 13. c4 ♗c7∞ Ciocaltea–Padevski, Istanbul 1975; **8... ♗e5** 9. f4 ♗f6 10. ♘hf3 g6 11. c3 ♗g7 12. e5 b6= Zuckerman–Vasjukov, Polanica Zdroj 1972 — 14/23; **8... ♕c7** 9. f4 f6 10. c3 ♗d7 11. ♕h5 ♗e8 12. ♕e2 ♗f7= Rigo–Sax, Hungary (ch) 1976 — 22/17; **8... ♗c7** 9. f4 de4 10. de4 b6 11. e5 ♗a6 12. ♖e1 ♕d7 13. ♔h1 ♖ad8= Minić–Sax, Vinkovci 1976 — 21/19

[33] 8... ♕c7 9. c3 [9. b3 ♗d7 10. ♗b2 d4∓ Calvo–Karpov, Madrid 1973 — 16/283] ♗d7 10. ♕e2 f6!∞ A. Zajcev–Gufeld, SSSR (ch) 1969 — 8/16

[34] **9... b5** 10. ed5 ed5 11. ♘b3± Ostojić–Fjeldsted, Reykjavik 1968 — 5/16; **9... b6** 10. e5 [10. ed5 ed5 11. d4 cd4 12. ♘d4 ♘d4 13. cd4 ♗f5 14. ♘f1± Hort–Kärner, Tallinn 1975] a5 11. ♘f1 ♗a6 12. h4 d4 13. c4 ♕d7 14. ♘1h2 f5 [Sznapik–Karpov, Skopje (ol) 1972 — 14/24] 15. a4!±; 14... f6!?; **9... ♘g6**!? Karpov

[35] 12. d4 ♗g4= Medina—Portisch, Palma de Mallorca 1967 — 4/15

[36] 6... g6?! 7. e4 ♗g7 8. ed5! ♘d5 [8... ed5 9. ♖e1±] 9. ♘b3 b6 10. c4! ♘de7 11. d4± Csom—Ivkov, Ljubljana—Portorož 1973 — 15/17

[37] 7... **b5**?! 8. ed5! ed5 9. c4 bc4 10. dc4 0—0 11. b3 ♗f5 12. cd5 ♘d5 13. ♗b2± Schöneberg—Zinn, DDR 1972 — 13/28; 7... **b6** 8. ♖e1 ♗b7 [9... ♕c7 9. ♘f1 de4! 10. de4 ♗b7 11. c3 ♖d8 12. ♕a4 ♕d7! 13. ♗f4 0—0 14. ♖ad1 ♘d4= Ljubojević—Kurajica, Wijk aan Zee 1976 — 21/20; 9. e5±] 9. c3 ♕c7 10. e5 ♘d7 11. d4△ ♘f1±; 9... 0—0 — 7... 0—0; 7... **a5** 8. a4 b6 9. ♖e1 ♗b7 10. c3 h6 11. ♕e2 [Geler—Larsen, Biel (izt) 1976 — 22/18] ♗a6∞

[38] 8. ♕e2 b5 9. ♖d1 [9. ♖e1 ♕b6 10. ♘f1 ♗a6 11. e5 ♘d7 12. h4 c4 13. ♘1h2 b4∓ Šefc—Uhlmann, Dresden 1956] a5 10. e5 ♘d7 11. ♘f1 b4 12. c4 bc3 13. bc3 ♗a6 14. ♗f4 [Wirthensohn—Honfi, Bern 1974] ♖b8∓; 8. **e5** ♘g4 9. ♕e2 f6 10. ef6 ♗f6 11. c3 ♕d6 12. d4± Evans—Bisguier, USA (ch) 1954/55; 8... ♘d7 9. ♖e1 b5∞ — 8. ♖e1

[39] 8... ♖**e8** 9. e5 ♘d7 10. ♘f1 f6 11. ef6 ♗f6 12. ♘e3 ♘de5 13. ♘e5 ♘e5 14. f4 ♘f7 15. ♘g4± Velimirović—Kržišnik, Jugoslavija (ch) 1963; 8... **de4** 9. de4 e5 [9... b6 10. e5 ♘d5 (10... ♘d7 11. ♘e4 ♗a6 12. ♗f4± Petrosjan—Kan, SSSR 1955) 11. ♘e4 ♕c7 12. c4 ♘db4 13. ♘d6 ♖d8 14. ♗f4± Hasin—Kotkov, SSSR 1974] 10. c3 ♕c7 11. ♕c2 a6 12. ♘c4 ♗e6 13. ♘e3 ♖ad8 14. ♘g5 ♗c8 15. ♘d5± Day—Pushkedra, Ontario 1975; 8... ♖**b8** 9. e5 [9. a4 a6 10. e5 ♘d7 11. ♘f1 b5 12. ab5 ab5 13. h4± Simagin—Nikitin, Kislovodsk 1966 — 2/10] ♘d7 10. ♘f1 b5 11. h4 ♗a6 [11... b4 12. ♗f4 a5 13. ♘1h2 ♖e8 14. g4± Kagan—Buch, Israel 1972 — 13/29] 12. ♘1h2 b4 13. ♗f4 ♗b5 14. ♗h3± Botvinik—Uhlmann, Moskva 1956; 8... **a6** 9. e5 ♘e8 10. h4± Nikolajevski—Malevinski, SSSR 1975 — 19/18; 8... ♔**h8**!? 9. c3 ♗d7 10. e5 ♘g8 11. h4 ♕e8 12. ♘f1 f5 13. ef6 gf6∞ Vulević—Rajković, Jugoslavija (ch) 1977

[40] 9. ♕**e2** a5 10. e5 ♘d7 11. ♘f1 a4 12. ♖b1 b5 13. h4 b4 14. ♗f4 ♗a6∓ Ciocaltea—Spaski, Varna (ol) 1962; 9. **c3** ♗a6 [9... ♗b7 10. e5 ♘d7 (10... ♘e8 11 ♘f1 ♘c7 12. h4 f5 13. ef6± Džindžihašvili—Radashovich, Netanya 1977 — 24/15) 11. ♘f1 ♖e8 12. h4 f6 13. ef6 ♗f6 14. d4± Geler—Bagirov, SSSR 1963] 10. e5 ♘d7 11. ♕a4 ♕c8∞ Šašin—Kotov, SSSR 1944

[41] 9... ♘e8 10. ♘f1 ♔h8 [10... f5 11. ef6 ♗f6 12. ♘e3 ♘d6 (Jansa—Kostro, Polanica Zdroj 1968 — 6/30) 13. c3±] 11. ♗f4 f5 12. h4± Petrosjan—Barcza, Stockholm (izt) 1952

[42] 10... ♖**e8** 11. h4 ♘f8 12. ♘1h2± Korolev—Feršter, SSSR 1973; 10... ♗**b7** 11. h4 ♕c7 12. ♗f4 ♖fe8 13. ♘1h2± Botvinik—Letzelter, Monte Carlo 1968

[43] Petrosjan—Barcza, Budapest 1952

[44] 9. **c3** b6 [9... b5 10. ♘f1 de4 11. de4 ♗b7= Lisicin—Antošin, SSSR 1955] 10. ♕e2 ♗a6 11. e5 ♘d7 12. ♘f1 b5 13. ♗f4 b4 14. c4 dc4 15. dc4 ♘b6∞ Gurgenidze—Korčnoj, SSSR 1958; 9. ♕**e2** b5 10. e5 [10. ♘f1 ♗a6 11. ♗f4 ♕b6 12. e5 ♘d7 13. h4 c4∞ Benkö—Uhlmann, Stockholm (izt) 1962] ♘d7 11. ♘f1 a5 12. h4 ♗a6 13. ♗f4 b4= Honn—Sokoler, corr. 1970 — 10/20

[45] 9... ♖d8 10. e5 ♘d7 11. ♗f4 ♘f8 12. ♕e2± Velimirović—Nikolić, Jugoslavija (ch) 1963

[46] **11... b6** 12. e5 ♘d7 13. c3± Vasjukov—Fuchs, Berlin 1962; 11... **e5** 12. c3 h6 13. ♘h4± Štejn—Korčnoj, Stockholm (izt) 1962

[47] 14. h4 ♘b4 15. ♗e4 d3⩲ Pfleger—Portisch, Palma de Mallorca 1966

[48] Štejn—Klovan, SSSR 1963

[49] 10... f6 11. ef6 ♘f6 12. c3 ♗d7 13. d4 cd4 14. ♘d4 e5∞ Lipnicki—Sokolski, SSSR 1955

[50] 12... ♘d4 13. ♘d4 cd4 14. ♗f4 ♖a6 [14... ♗b7 15. ♘h2 ♖fc8 16. ♖ac1 b4 17. ♘g4± Šišov—Arčvadze, SSSR 1974] 15. ♘h2 [15. ♗d5 ♗b4 16. ♖eb1= Fischer] ♖c6 16. ♖ac1 [Fischer—U. Geller, Netanya 1968 — 6/29] ♕b6!=

[51] 13. ♘1h2!?

[52] 13... b4 14. ♘e3 a4 [14... ♘b6 15. ♘g4± Benkö—Csom, Palma de Mallorca 1971 — 12/21] 15. ♘d5 ed5 16. e6±

[53] △ 15. ♘d5 ed5 16. e6

[54] 17. bc3 ♖ab8? 18. ♘d5± Bednarski—Doroškevič, Polanica Zdroj 1971 — 12/19; 17... ♘f8∞

[55] **9. c3** a5 10. a4?! b4 11. c4 de4 12. de4 e5 13. h3 ♖a7∓ Drumev—Matulović, Štip 1975 — 20/21; 10. e5!?; **9. ed5** ed5 10. ♘b3 [10. d4 ♕b6 11. a4 ba4∓ Martinović—Kurajica, Jugoslavija (ch) 1977; 10. c4 ♖b8 11. cb5 ♖b5 12. d4 ♘e4∓ Raškovski—Timoščenko, SSSR 1967 — 3/17] ♕b6 11. c3 ♗e6= Bilek—Honfi, Hungary 1960; 9. **a4** ba4 10. ♖a4 a5∞ Ljubojević—Panno, Manila (izt) 1976

[56] 9... ♘e8 10. ♘f1 b4 [10... a5 11. h4 a4 (11... ♘c7 12. h5 a4 13. h6 g6 14. c3 b4 15. c4± Kavalek—Hamann, Halle 1963) 12. ♘1h2 a3 13. b3 f5 14. ♘g5 b4∞ Flesch—Larsen, Beograd 1964] 11. h4 ♘c7 12. ♘1h2 ♘b5 13. ♗d2 ♘bd4 14. ♘g5 ♘b8∞ Svešnikov—Petrosjan, SSSR 1976

[57] 10... ♗b7 11. h4 a5 12. ♘1h2 a4 [Pavlov—Svešnikov, Moskva 1977 — 23/19] 13. a3!±

[58] 11. ♕e2 b4 12. h4 a4 13. a3 ba3 14. ba3 c4! 15. d4 c3= Barczay—Gipslis, Sousse (izt) 1967 — 4/16

[59] 11... ♖e8 12. h5 a4 [Jansa—Blatny, Luhačovice 1969 — 7/15] 13. a3±

[60] 12. ♗f4 a3 13. b3 b4∞ L. Bronstein—Rubinetti, Argentina 1969; 12. ♘1h2 a3 13. b3 f6 [13... b4 14. ♘g4 ♘a7∞ Lejn—A. Zajcev, Soči 1967] 14. ef6 ♗f6 15. ♗g5 ♕c7 16. ♗f6 ♘f6 17. ♘g5 ♕d6 18. c4 bc4 19. dc4 [Csom—Zinn, Siegen (ol) 1970 — 10/22] ♘d4!∞ Florian

[61] 12... c4 13. d4 b4 14. ♘g5± Tompa—Anikajev, Budapest 1967 — 3/190

[62] 13. ♘1h2 ♕b6 14. ♗f4 f6 15. ef6 ♗f6 16. ♖b1 ♘d8 17. ♘g4± Rajković—Jakimidis, Albena 1977

[63] 14... ♗a6 15. ♘e3 ♘d4 16. c4± Gheorghiu—Uhlmann, Sofia 1967 — 4/204

[64] 17. ♘f1 ♘b6 18. ♘g5± Fischer—Mjagmarsuren, Sousse (izt) 1967 — 4/17

[65] 12. h5 ♗a6 [12... a4 13. h6 g6 14. a3 ba3 15. ba3 ♖b8∞ Radulov—Amos, Siegen (ol) 1970 — 10/23] 13. h6 g6 14. ♘1h2 a4 15. ♗f4 [15. a3 ba3 16. ba3 (16. ♖a3 c4∓) ♖b8 17. ♗f4 ♔h8 18. ♕c1 ♖b6∓ Brüggemann—Uhlmann, DDR 1977] ♗b5 16. ♘g4 ♘d4! 17. ♘gh2 ♖c8∓ Rubinetti—Uhlmann, Mar del Plata 1966 — 1/20; 12. ♘1h2 ♗a6 [12... a4 13. ♗f4 a3 14. b3 ♘a7 15. ♘g5 (Flesch—A. Zajcev, Soči 1967 — 4/18) ♕e8∞; 13. a3! — 11... a4] 13. ♘g4 a4 14. ♗g5 ♗b5∞ Bednarski—Uhlmann, Zinnowitz 1965

[66] 13. ♘e3 a4 14. a3 [14. c4 bc3 15. bc3 d4 16. cd4 cd4 17. ♘c4 ♘c5 18. ♘g5 ♘b4!∓ Savon—Uhlmann, Skopje—Ohrid 1968 — 6/31] ♗b5 15. c4 bc3 16. bc3 ♘a5∓ Damjanović—Uhlmann, Monte Carlo 1968; 13. ♘g5 ♕e8! [13... ♘d4 14. ♘e3 ♖c8∞ Savon—Rozenberg, SSSR 1970] 14. ♕g4 [14. ♕h5 ♗g5 15. ♕g5 (15. hg5 f5∓) a4 16. ♘e3 ♔h8 17. ♖ad1 h6∓ Browne—Uhlmann, Amsterdam 1972 — 13/30] a4?? 15. ♘e6 1 : 0 Bronštejn—Uhlmann, Moskva 1971 — 12/20; 14... ♔h8!∞; 13. ♘1h2 a4 14. ♘g4 [14. a3 ♗b5 15. c3 ♘a5∓ Scholl—Uhlmann, Amsterdam 1970; 14. ♘g5 (Csom—Matanović, Vršac 1969) ♕e8∞] c4 15. d4 c3 16. b3 ♕b6∞ Ciocaltea—Pietzsch, Harrachov 1966

[67] 17. ♘h2 ♖fc8∞ Balinas—Uhlmann, Lugano (ol) 1968 — 6/32

A 09 — **1. ♘f3 d5 2. c4**

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	g3[2]	♗g2	♕a4[4]	♕c4	0—0	d3	♕c2[6]	♘bd2	=
	dc4[1]	g6[3]	♗g7	♘d7[5]	♘gf6	0—0	c6	e5	♕e7[7]	
2	. . .	e3	♘g5[9]	e4	♗c4	d4[10]	h4[12]	♘c3	♘e6	=
	. . .	♗e6[8]	♗d5	♗c6	e6	♗e7[11]	♘c6[13]	h6	fe6[14]	
3	. . .	♕a4	♘c3[16]	g3	♕c4	♕b3	♗g2	0—0	d3	±
	. . .	♘c6[15]	♘f6	♘d5[17]	♘b6	g6	♗g7	0—0	a5[18]	
4	. . .	. . .	g3[19]	♕c4	♕c2	♗g2	0—0	a4[22]	d3	=
	. . .	♘d7	a6[20]	b5[21]	♗b7	c5	♖c8	♘gf6	e6[23]	
5	. . .	♘a3	♘c4	b4[26]	♗b2	g3	♕c2	♕c4	♗g2	±
	. . .	♘f6[24]	g6[25]	♗g7	0—0	♗e6	♗c4	♘bd7	c6[27]	
6	. . .	. . .	♘c4[28]	b3[29]	♗b2	g3	♗g2	0—0	♘h4	±
	. . .	c5	♘c6	f6	e5	♘ge7	♘d5[30]	♗e7	0—0[31]	

1 ♘f3 d5 2. c4 d4

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
7	b4[32]	e3[34]	♗b2[36]	ed4[38]	a3	♗d3	0—0	♖e1	♗e4	=
	f6[33]	e5[35]	c5[37]	cd4	♘h6	a5	ab4	♘c6	♘f7[39]	
8	. . .	e3[40]	ed4	♕e2	♘e5	♘g4	♘e3	♕d1	♘d5	∞
	g6	e5[41]	e4!	♕e7	f6	♘c6	♘d4	f5	♕e5[42]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
9	e3	b4	ed4[45]	c5[46]	♗b5	d3[48]	♘bd2	♗c4	♕b3	±
	c5[43]	f6[44]	cd4	♕d5[47]	♘c6	♗g4	e5	♕d7	♘h6[49]	
10	. . .	ed4	g3[50]	d3	♗g2	0—0	♘a3[53]	♖b1	♗d2	±
	. . .	cd4	♘c6	e5[51]	♗d6[52]	♘ge7	0—0	a6	♖b8[54]	
11	. . .	b4[55]	fe3	d4	a3	♘c3[59]	d5	♘e5	♘f3	=
	♘c6	de3[56]	♘b4	e5[57]	♘c6[58]	♘f6	♘b8	♗d6	0—0[60]	
12	. . .	ed4	♘d4	♘c3[61]	d3[63]	♗e3	d4[66]	♕d4	♗d4	±
	. . .	♘d4	♕d4	e5[62]	c6[64]	♕d6[65]	ed4	♕d4	♘h6[67]	
13	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e2[68]	♗e3	0-0-0	g3	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e7!	♗d7[69]	♕d6	0-0-0	♘f5[70]	
14	g3	♗g2[71]	d3	0—0[73]	b4[75]	a4[77]	♘bd2	♘b3	♗a3	±
	g6	♗g7	e5[72]	♘e7[74]	0—0[76]	♘d7	c6	♕c7	♖b8[78]	
15	. . .	♗g2	d3[79]	0—0	♘a3[82]	♘c2	b3[84]	♖b1[85]	♗a3[86]	±
	♘c6	e5	♘f6[80]	♘d7[81]	♗e7	a5[83]	0—0	♘c5	♗f5[87]	
16	. . .	b4[88]	a3[89]	♗a3	d3	♗g2	0—0	♘bd2	♘e1	∞
	c5	cb4	ba3[90]	♘c6	g6	♗g7	♘h6[91]	0—0	♗d7[92]	
17	. . .	e3	ed4	♘d4	d3[95]	f3[96]	g4	♕e2	♗e3	±
	. . .	♘c6	♘d4[93]	♕d4[94]	♗g4	♗f5	♗d7[97]	e6	♕d6[98]	
18	. . .	♗g2	d3[100]	0—0	e3[103]	ed4	♗f4[106]	♘e5	♗e5	=
	. . .	♘c6[99]	e5[101]	♘f6[102]	♗e7[104]	ed4[105]	0—0	♘e5	♘d7[107]	

[1] 2. . . ♘f6 3. cd5 ♘d5 [3. . . ♕d5 4. ♘c3±] 4. e4!? ♘f6 5. ♘c3 c5 6. d4± ; 4. d4 — D 06

[2] 3. ♘c3 a6 4. e4 b5 5. a4 b4 6. ♘d5 e6 7. ♘e3 ♗b7 8. ♕c2 ♘f6 9. e5 ♘d5 10. ♘c4 c5 11. b3 ♘c6 12. ♗b2 ♖c8= Mazzolini—Pilnik, Buenos Aires 1971; 3. e4!? e5 4. ♗c4 ♘c6 5. b4!? e6 6. b5 ♘e7 7. ♘c3 ♘f6 8. 0—0 ♘g6 9. d3 ♗e7 10. h3 0—0 11. a4 ♔h8 12. ♖e1 ♘d7 13. ♕b3 b6= Kramer—Fine, New York 1948/49

[3] 3. . . ♘f6 4. ♗g2 c6 — A 11

[4] 5. ♘a3 ♗e6 6. ♘g5 [6. ♕c2 c5 7. ♘c4 ♘c6 8. 0—0 ♖c8 9. d3 ♘h6! 10. ♘ce5 ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. ♗h6 ♕d7 13. ♖ad1 f6 14. b3 ♔f7 15. e3 b5 16. ♕e2 ♗c3∓ Olafsson—Keres, Jugoslavija (ct) 1959] ♗d5 7. e4 ♗c6 8. ♘c4=

[5] 5. . . ♗d7 6. ♕c4 ♗c6 7. 0—0 ♘f6 8. d3 0—0 9. ♕c2 ♘bd7 10. ♘bd2 e5 11. e4! ♖e8 12. ♘c4±

[6] 9. a4 a5!=

[7] 11. ♘c4 e4!? 12. de4 ♘e4 13. ♗f4 ♘b6=

[8] 3. . . ♘c6 4. ♗c4 e5 5. ♕b3 [5. d4!? e4! 6. ♘fd2 ♕g5 7. g3 ♘f6 8. ♘c3 ♗b4 9. a3 ♗c3 10. bc3 0—0 11. ♖b1 a6 12. ♕c2 ♖e8 13. ♗e2 b6 14. 0—0 h5= Maderna—Stahlberg, Mar del Plata 1942] ♘h6 6. d4 e4 7. ♘fd2 f5 8. ♘c3 ♗d7 9. ♕d1 ♕g5 10. 0—0 0-0-0 11. a3 ♘g4 12. ♕e1! h5 13. f4 ♕f6 14. h3± Bogoljubov—Leonhardt, Magdeburg 1927; 3. . . c5 4. ♗c4 e6 5. 0—0 a6 6. b3!? ♘f6 [6. . . b5 7. ♗e2 ♗b7 8. ♗b2 ♘d7 9. a4 ♕b6 10. ab5 ab5 11. ♖a8 ♗a8 12. ♘c3 ♗c6 13. d4 ♘f6 14. dc5 ♗c5 15. ♘d4= Keres—Euwe (m) 1940] 7. ♗b2 ♘c6 [7. . . ♗e7 8. d4 0—0 9. ♗d3 ♘c6 10. a3 cd4 11. ♘d4 ♗d7 12. ♘f3 ♕c7 13. ♘bd2 ♖fd8 14. ♕c2 ♗e8= Darga—Keres, Oberhausen 1961] 8. a4 ♗e7 9. ♘e5 ♘a5 10. d4 ♘c4 11. ♘c4 0—0 12. ♘bd2 ♗d7 13. ♘e5 ♗e8 14. ♖c1 cd4 15. ♗d4 ♘d7= Keres—Fine, Zaandvort 1936

[9] 4. ♘e3 ♘f6 5. ♘c4 g6 6. b3 ♗g7 7. ♗b2 0—0 8. ♗e2 c5 9. 0—0 ♘c6 10. ♖c1 ♖c8 11. d4 cd4 12. ♘d4 ♗d5?! 13. ♘c6 ♖c6 14. ♕d4± Geler—Keres, SSSR 1963; 12. . . ♘d4=

[10] 7. d3!? Tajmanov

[11] 7. . . h6 8. ♘e6 fe6 9. ♕h5 ♔e7 10. ♕h4 g5 11. ♗g5 hg5 12. ♕h8± ; 10. . . ♔e8∞

[12] 8. ♘f7? ♔f7 9. d5 b5! 10. ♗b3 ♗b7∓ Tajmanov

[13] 8. . . h6? 9. ♘e6 fe6 10. ♕h5 ♔f8 11. ♗e6±

[14] 11. e5 ♘d5 12. ♕h5 [12. ♕g4 b5! 13. ♗b3 b4 14. ♕e6 bc3 15. ♕g6 ♔f8 16. bc3 ♗e8 17. ♕f5 ♔g8 18. ♖h3 a5 19. ♖b1 c6 20. ♗c2 ♘d7∓ Darga—Keres, Beverwijk 1964] ♔d7! 13. ♗d5 ♗d5 14. ♘d5 ed5 15. ♕g4= Tajmanov

[15] 3... ♗d7 4. ♕c4 ♗c6 5. ♘c3△ ♘e5±; 3... ♕d7 4. ♕c4 ♕c6 5. e4! ♕c4 6. ♗c4 e6 7. ♘c3±; 3... c6 4. ♕c4 ♘f6 5. g3 g6 6. ♗g2 ♗g7 7. 0—0 0—0 8. d3 h6 9. ♘c3 ♕a5 10. ♗d2 ♕h5 11. ♖ac1± Polugajevski—Novopašin, SSSR (ch) 1963

[16] 4. ♘e5 ♗d7 [4... ♕d6 5. ♘c4 ♕c5 6. d4!? ♕b4 7. ♕b4 ♘b4 8. ♘ba3 ♘f6 9. f3 e6 10. ♔f2 ♗d7 11. e4 c5 12. ♗f4± Palatnik—Romanišin, Kiev 1978 — 25/5] 5. ♘d7 ♕d7 6. ♕c4 e5 7. g3 ♗d6 8. ♗g2 ♘ge7=; 4. e3 ♗d7 5. ♗c4 e6 6. ♕c2 ♘f6 7. a3 ♗d6 8. b4 0—0 9. ♗b2 b5 10. ♗e2 e5 11. ♘c3 a6 12. 0—0 ♕e7= Opočensky—Zimmer, Podebrady 1936

[17] 5... ♗d7 6. ♕c4 e5 7. ♗g2 ♗d6 8. 0—0 0—0 9. d3 h6 10. a3±

[18] 11. ♗e3 ♗e6 12. ♕c2 ♘d5 13. ♗d2 h6 14. a3 ♕d7 15. ♖fc1± Janata—Lehmann, BRD 1969 — 8/10

[19] 4. e4 a6 5. ♗c4 ♖b8=

[20] 4... ♘f6 5. ♗g2 e6 6. 0—0 a6 7. ♕c4 c5 8. ♕b3 ♗e7 9. d3 0—0 10. ♗d2 ♕c7 11. a4 b6 12. ♘a3 ♗b7 13. ♘c4 ♘d5= Smislov—Tajmanov, SSSR (ch) 1951

[21] 5... b6!? 6. ♗g2 ♗b7 7. 0—0 e6 8. d3 ♘f6 9. ♘bd2 c5=

[22] 9. d3 ♘gf6 10. ♘bd2 e6 11. b3 ♗e7=

[23] 11. ab5 ab5 12. ♘c3 ♕b6 13. ♗e3 b4 14. ♘a4 ♕b5 15. ♘d2 ♘d5= Ernst—Kieninger, Deutschland 1940

[24] 3... f6? 4. e4 e5 5. ♗c4 ♘c6 6. ♕b3±; 3... e5?! 4. ♘e5 ♗a3 5. ♕a4 b5 6. ♕a3 ♕d5 [6... ♘f6 7. d3! ♕d6 8. ♕d6 cd6 9. ♘f3 cd3 10. e3 ♘c6 11. ♗d3±] 7. ♕e3±; 3... ♗e6?! 4. e4! ♘f6 5. e5 ♘e4 6. ♘c4 ♗d5 7. ♗e2± Lombard—Knežević, Budapest 1976; 3... a6 4. ♘c4 b5 5. ♘e3 ♗b7 6. g3 ♘f6 7. ♗g2 e6 8. 0—0 ♗e7 9. d3 0—0 10. a4 c5 11. ♕b3± Kostić—Przepiorka, Meran 1926; 3... g6 4. g3 ♗g7 5. ♗g2 e5 6. 0—0 ♘c6 7. ♘c4 ♘ge7 8. d3 0—0 9. ♖b1 a5 10. b3 ♖e8 11. a3 ♘f5 12. b4± Szilagyi—Sydor, Debrecen 1968

[25] 4... e6 5. g3 b6 6. ♗g2 ♗b7 7. 0—0 ♗e7 8. d3 0—0 9. a3 c5 10. ♗d2 ♘c6 11. ♖b1 b5 12. ♘e3 ♕b6 13. b4 ♘d7 14. ♗c3± Andersson—Radulov 1974

[26] 5. b3 ♗g7 6. ♗b2 0—0 7. g3 b6 8. ♗g ♗b7 9. 0—0 c5 10. e3 ♘a6 11. ♕e2 e6 12. d3 ♕e7= Petrosjan—Pilnik, Buenos Aires 1954; 5. g3 ♗g7 6. ♗g2 0—0 7. 0—0 ♗e6 8. ♕c2 ♘c6 9. d3 ♕c8 10. ♗d2 a5 11. ♖f1 h6 12. a3 ♖fd8 13. ♖ab1 a4= Larsen—Hort, Palma de Mallorca 1969

[27] 11. 0—0 ♘b6 12. ♕c2 ♘bd5 13. ♖ab1 a6 14. a3± Jansa—Estevez, Luhačovice 1973 — 15/12

[28] 4. e3 ♘c6 5. ♗c4 ♘f6 6. ♕a4? ♗d7 7. ♕b3 e6 8. 0—0 a6 9. ♕d1 b5∓ Sterk—Barcza, Budapest 1937; 4. g3!?

[29] 5. ♘ce5 ♘e5 6. ♘e5 g6 [6... ♘f6 7. e3 e6 8. b3 ♘d7 9. ♗b5 ♗d6 10. ♗b2 0—0 11. ♘d7 ♗d7 12. ♕g4 g6 13. ♗c4 ♕e7 14. a4= Keres—Fine, Semmering 1936] 7. g3 ♗g7 8. ♕a4 ♔f8 9. ♘f3 ♗d7 10. ♕f4 ♗c6 11. ♗g2 ♘h6 12. 0—0 ♘f5 13. d3 ♕d6= Bilek—Keres, Budapest 1955; 5. g3 g6 [5... f6 6. ♗g2 e5 7. d3 ♗e6 8. 0—0 ♘ge7 9. ♘fd2 ♘d5 10. ♘e4 ♗e7 11. ♘e3 ♕d7 12. ♘c3 ♘b4 13. b3 ♘d4= Kashdan—Nimzowitsch, Bled 1931] 6. ♗g2 ♗g7 7. 0—0 ♘f6 8. b3 0—0 9. ♗b2 ♗e6 10. ♖c1 ♖c8 11. d4 cd4 12. ♘d4 ♘d4 13. ♕d4 b6= Petrosjan—Keres, Buenos Aires 1964

[30] 8... ♘f5!? Aljehin

[31] 11. ♕b1 ♖f7 12. ♘f5 ♗e6 13. f4 ef4 14. gf4 ♘b6 15. ♗e4!? [15. ♘e7 ♖e7 16. ♘b6 ♕b6 17. e3=] ♘c4 16. bc4 ♗c4 17. ♗c3!± Botvinik—Fine, Nottingham 1936

[32] 3. d3 g6 4. e3 de3 5. ♗e3 ♗g7 6. ♕d2 ♘c6 7. d4 ♗g4 8. d5 ♗f3 9. gf3 ♘e5 10. ♗e2 ♘f6 11. ♗d4 ♘ed7 12. ♘c3 c5 13. ♗e3 0—0 14. f4 ♘e8 15. h4 ♘d6= Reshevsky—Pfleger, Nice (ol) 1974; 3. e4 c5 4. d3 ♘c6 5. ♗e2 e5 6. 0—0 ♗d6 7. ♘e1 ♘ge7 8. g3△ ♘g2, f4=

[33] 3... a5?! 4. ♗b2 [4. b5 c5 5. e3 g6 6. ed4 cd4 7. d3 ♗g7 8. g3 ♘d7 9. ♗g2 ♘c5 10. ♗a3 ♕b6 11. 0—0 ♗f5 12. ♘h4 ♗c8 13. ♕e2± Tartakower—Janowski, New York 1924] ab4 5. ♘d4 e5 6. ♘f3 e4 7. ♘d4 ♘c6 8. ♘c6 bc6 9. ♕c2 ♗f5 10. g3 ♘f6 11. ♗g2 ♗c5 12. 0-0 0—0 13. e3± Romanovski—Duz-Hotimirski, Moskva 1925; 3... c5 4. d3 cb4 5. a3 b3 6. ♘bd2 ♘c6 7. g3 ♘f6 8. ♗g2 e5 9. 0—0 ♗e7 10. ♘b3 0—0 11. ♘e1 ♗f5 12. ♘c2 ♕d7 13. ♗g5 ♗h3= Barcza—Savon, Dubna 1976 — 21/11

[34] 4. ♗b2 e5 5. a3 c5 6. bc5 ♗c5 7. d3 ♘c6 8. ♘bd2 f5 9. g3 ♘f6 10. ♗g2 0—0 11. 0—0 ♖e8 12. ♘b3 ♗d6 13. e3 de3 14. fe3 ♘g4= Kleefstra—Euwe, Amsterdam 1933; 4. d3 e5 5. a3 a5 6. b5 ♘d7 7. g3 ♘c5 8. ♗g2= Tajmanov

[35] 4... de3 5. fe3 e5 6. ♕b3 a5 7. b5 e4 8. ♘d4 f5 9. ♗a3 ♘f6 10. ♘c3± Lisicin—Rabinovič, SSSR (ch) 1937; 6. a3 c5 7. bc5 ♗c5 8. d4 ed4 9. ed4 ♗b6 10. c5!± Gufeld—Stupen, SSSR 1972 — 13/17

[36] 5. ed4? e4! [5... ed4 6. ♗d3 ♗b4 7. 0—0±] 6. ♘h4 ♕d4 7. ♘c3 ♘h6 8. ♖b1 ♘c6 9. ♗b2 ♘b4 10. ♘d5 ♘d3 11. ♗d3 ♕d3∓

Liberzon–Ree, Amsterdam 1977 — 24/8; **5. a3** c5 6. bc5 ♘c6 7. d3 de3 8. ♗e3 ♗c5 9. ♗c5 ♕a5 10. ♘bd2 ♕c5 11. ♘b3 ♕d6 12. d4 ed4 13. ♘bd4 ♗g4 14. ♗e3 ♖ad8∓ Pithart–Fichtl, Marianske Lazne 1956

[87] 5... de3 6. fe3 ♗b4 7. c5!? ♗e6 8. ♕a4 ♘c6 9. ♗b5 a5 10. a3± Vaganjan–Mikenas, SSSR (ch) 1970; 7... ♗c5 8. ♗c4±

[88] 6. d3 ♘e7 7. ♘bd2 ♘f5 8. ♕e2 ♔f7= J. Florian–Koblenc, Brno 1937

[89] 12. ♕e2 ♗c5 13. ♗d5 ♔f8 14. d3∞ Kramer–Tartakower 1937

[90] 4. ♗b2 ♗g7 5. **g3** e5 [5... b6 6. ♗g2 ♗b7 7. 0–0 e5 8. d3 ♘e7 9. ♘bd2 0–0 10. ♘b3 ♘d5 11. c5 a5= Romanovski–Botvinik, SSSR 1927] 6. d3 a5 7. b5 b6 8. ♗g2 ♗b7 9. 0–0 ♘e7 10. e3 de3 11. fe3 0–0 12. e4 ♘d7 13. ♘c3 ♘c8= Smejkal–Spaski, Amsterdam 1973; 5. **e3** e5 6. ed4 ed4 7. d3 ♘e7 8. g3 c5 9. bc5 0–0 10. ♗g2 ♘a6 11. ♘bd2 ♘c5 12. ♘b3 ♘c6 13. 0–0 ♘a4 14. ♗a3 ♖e8= Romanišin–Timoščenko, SSSR 1973

[91] 4... ♗**g7** 5. ed4 ♘c6 6. ♗e2 ♘d4 7. ♘d4 ♗d4 8. ♘c3 ♘f6 9. 0–0 0–0 10. ♗f3 e5 11. ♗a3± Aljehin–Filips 1929; 4... **a5** 5. b5 c5 6. ed4 ♗g7 7. d3 cd4 [7... ♗d4? 8. ♘d4 ♕d4 9. ♕c2!±] 8. g3 ♘d7 9. ♘bd2 ♘c5 10. ♘b3 ♕b6 11. ♘c5 ♕c5 12. ♗g2 ♘h6 13. 0–0 0–0 14. a4!± Euwe–Aljehin (m) 1927

[92] 12. ♗b2 c6 13. ♗d4 ♕d4 14. ♘c7 ♔d8 15. ♘a8 ♕a1∞ Kärner–Balašov, Tallinn 1973

[93] 3... de3 4. fe3 e5 5. ♘e5 ♗d6 6. ♘f3 g5 7. d4±; 5. ♘c3 ♘c6 6. ♗e2 g5 7. 0–0 g4 8. ♘e1 h5 9. ♘c2 ♗d6 10. ♘e4 f5 11. ♘d6 ♕d6 12. d4± Heinicke–Richter, Salzburg 1930

[94] 4... ♗**g4** 5. ed4 cd4 6. h3 ♗f3 7. ♕f3 ♘c6 8. b5 ♘a5 9. d3 e5 10. g3 ♗d6 11. ♗g2 ♘e7 12. 0–0 a6 13. ♘d2± Reti–Tartakower, Budapest 1926; 4... **g6** 5. ♗b2 ♗g7 6. ed4 cd4 7. d3 e5 8. ♘bd2 ♘e7 9. g3 0–0 10. ♗g2 ♕c7 11. 0–0 ♘c6 12. b5 ♘d8 13. ♖e1 ♘e6 14. ♗a3± Stahlberg–Czerniak, Buenos Aires (ol) 1939; 4... **de3** 5. fe3 cb4 6. d4 ♘f6 [6... ♘d7 7. c5 ♘gf6 8. ♗c4 e6 9. ♕b3 ♗e7 10. ♘g5 ♘d5 11. ♘f7 ♔f7 12. e4 ♘c7 13. 0–0 ♘f6 14. ♗e3 ♖f8 15. e5 ♔g8 16. ef6 ♗f6 17. ♘d2± Dorfman–Sinjavski, SSSR 1976] 7. ♗d3 ♗g4 8. ♗b2 e6 9. ♘fd2 ♗e7 10. ♕c2 ♘c6 11. e4 ♘h5 12. g3 0–0 13. 0–0 ♗h3 14. ♖f2 ♖c8 15. e5± Kočijev–Kuprejčik, SSSR 1976

[95] 5. bc5 ♘c6 6. d3 e5 7. ed4 ed4 8. ♗e2 ♗c5 9. 0–0 ♘ge7 10. ♘bd2 0–0 11. ♘b3 b6 12. ♖b1 a5 13. ♖e1 ♕d6= Pirc–Kostić, Novi Sad 1936

[96] 6. d3 e5 7. a3 a5 8. b5 ♘d7 9. ♘bd2 ♘h6 10. ♗e2 ♗e7 11. 0–0 0–0 12. ♘e1 ♘f7 13. ♗g4 ♘d6 14. ♗e6 ♔h8 15. a4 ♘c5= Ree–Spaski, Amsterdam 1973

[97] 6... a5 7. ♕a4 ♗d7 8. b5 e5 9. ♗c4 ♘h6 10. ♗a3!±

[98] 8. ♗b2 ♕e4 9. ♔f1 ♗g4 10. d3 ♗f3 11. gf3 ♕d5 12. ♘d2 ♘h6 13. ♕a4 ♕d7 14. ♖e1 ♘f5 15. ♖g1= Maderna–Michel, Mar del Plata 1943

[99] 12. h3 ♗h5 13. ♗e6 ♕c7 14. ♘e4 ♘f7 15. ♘h4± Rellstab–Pfeiffer, Bad Pyrmont 1950

[100] 5. b4 g6 6. d3 ♗g7 7. g3 a5 8. b5 ♘d7 9. ♗a3 b6 10. ♗g2 ♗b7 11. ♘bd2 ♘h6? 12. 0–0 0–0 13. ♘g5± Reshevsky–Horowitz, USA 1948

[101] 6... g6 7. ♗g2 ♗g7 8. 0–0 e5 9. ♖e1 ♘ge7 10. b4 ♕c7 11. b5 ♘d8 12. ♗a3 0–0 13. ♘d2 ♗f5 14. ♘e4± Lisicin–Stahlberg, Moskva 1955

[102] 7... ♘f6!? 8. 0–0 ♗e7

[103] 9. ♘bd2 0–0 10. a3 a5 11. ♖e1 f6 12. ♖b1 a4=

[104] 13. ♘g5 ♗c7 14. c5!± Szymczak–Szrankowski, Polska 1976

[105] **4. d3** e5 5. ♗e2 ♗c5 6. 0–0 ♘ge7 7. ♘a3 0–0 8. ♘c2 de3 9. ♗e3 ♗e3 10. fe3 ♕d6 11. ♕d2 ♗g4 12. ♖ad1 ♖ad8 13. ♕c3 f5 14. b4 ♘g6 15. h3 ♗h5 16. c5 ♕e7∞ Hübner–Portisch, Wijk aan Zee 1975; **4. a3** e5! 5. b4 de3 6. de3 ♕d1=; **4. c5** ed3 [4... e6 5. b4! d3 6. ♕a4± Juferov–Kärner, SSSR 1976] 5. fe3 g6 6. ♗c4 e6 7. d4 ♗g7 8. ♗d2 ♘ge7 9. b4± Krnić–Osterman, Jugoslavija 1977; 4... e5!∞

[106] 4... ♘b4 5. ed4 **e6** 6. a3 ♘c6 7. ♗b2 ♘f6 8. g3 ♗e7 9. ♗g2 0–0 10. d3 ♘e8 11. ♘bd2 ♘d6 12. d5 ed5 13. cd5 ♘b8 14. 0–0± Šamkovič–Goldenov, SSSR (ch) 1965; 5... **e5** 6. a3 e4 7. ab4 ef3 8. ♖a3 ♕d4 9. ♖d3 fg2 10. ♕e2 ♗e6 11. ♗g2 ♕c4 12. 0–0 ♖d8∞ Keres–Flor, Pärnu 1947

[107] 6... e6 7. a3 ♘c6 8. ♗d3 ♘f6 9. 0–0 ♗e7 10. ♗b2 0–0 11. h3 b6 12. ♘c3 ♗b7± Abrahams–Wood, Nottingham 1946

[108] 7... e4 8. ♘d2 ♘d3 9. ♗d3 ed3 10. 0–0 ♘f6 11. ♕b3 ♗e7 12. ♕d3 0–0 13. ♘c3 ♗g4 14. ♘f3 c5 15. ♗b2± Takacs–Rubinstein, Meran 1924

[109] 8. d5 e4! 9. ♘d2 ♘e5 10. ♘e4 ♕h4 11. ♘f2 ♗c5∓ Keres–Stahlberg (m) 1938

[110] 12. ♗d3 ♗g4 13. 0–0 ♘bd7 14. ♗b1 ♗h5 15. ♖a2 ♖e8= Šamkovič–Vasjukov, SSSR 1972

[111] 6. d3 e5 7. ♘c3 — 6. ♘c3

62 **6... ♘f6** 7. d3 c6 8. ♗e3 ♕d7 9. d4 g6 10. ♗e2 ♗g7 11. h3 0—0 12. 0—0 b6 13. ♗f3 ♗b7 14. a4! ♖ad8 15. a5 ♕c7 16. ♕b3 ♘d7 17. ab6 ab6 18. ♖a7± Aljehin—Euwe (m) 1937; **6... ♗g4** 7. ♕a4 [7. ♗e2 ♗e2 8. ♕e2 c6 (8... e6 9. 0—0 ♘f6 10. d3 c6 11. ♗e3 ♕h4 12. g3 ♕h3= Fine—Flor, Hastings 1937/38) 9. d3 e6 10. ♗e3 ♕d7 11. 0—0 ♘e7 12. ♖ad1 ♘f5 13. d4 ♗b4 14. ♘e4 0—0 15. ♖d3 ♖ad8 16. ♖fd1 ♕e7= Holmov—Vasjukov, SSSR (ch) 1973] c6 [7... ♗d7 8. ♕b3 ♗c6 9. d3 e6 10. ♗e3 ♕d6 11. 0-0-0 ♘f6 12. h3± Espig—Knaak, DDR (ch) 1978 — 25/8] 8. d3 ♘f6 [8... e5 9. ♗e3 ♕d7 10. h3 ♗h5 11. g4 ♗g6 12. 0-0-0 ♗d6 13. c5 ♗e7 14. d4 ed4 15. f4 f6 16. ♗d4± A. Mihaljčišin—Kagan, Pecs 1976] 9. ♗e3 ♕d7 [9... ♕d8 10. d4 g6 11. h3 ♗d7 12. ♕b3 ♕c7 13. ♗e2 ♗g7 14. 0—0 0—0 15. ♖fd1± Espig—Vasjukov, Dubna 1973] 10. d4 e6 11. h3 ♗f5 12. 0-0-0± Keres—Euwe, Noordwijk 1938

63 7. ♗e2 c6 8. d3 ♘f6 9. ♗e3 ♕d8 10. 0—0 ♗e7 11. f4 ef4 12. ♖f4 ♗d6 13. ♖f1 0—0 14. d4 ♗e6= Lisicin—Flor, SSSR (ch) 1954

64 **7... c5** 8. ♘d5 ♗d6 9. ♗e2 ♘e7 10. ♘e3!± Geler; **7... ♘f6** 8. ♗e2 c6 9. ♗e3 ♕d8 10. d4 ed4 11. ♕d4 ♕d4 12. ♗d4 ♗d7 13. 0-0-0 0—0 14. h3!± Panno—Polugajevski, Petropolis (izt) 1973 — 16/21; **7... ♗c5** 8. ♗e3 ♕d6 9. ♘b5 ♕e7 10. ♗c5 ♕c5 11. d4 ed4 12. ♕d4 ♕d4 13. ♘d4 ♗d7= Katetov—Aljehin, Praha 1943

65 8... ♕d8 9. d4 ed4 10. ♕d4 ♕d4 — 8... ♕d6

66 9. ♗e2 ♘h6 10. 0—0 ♘f5 11. ♘e4 ♕c7 12. ♗d2 ♗e7 13. ♗c3 0—0 14. ♗g4 ♖d8 15. ♗f5 ♗f5 16. ♕f3 ♗g6 17. ♖ad1 f6= Andersson—Portisch, Madrid 1973

67 **11... ♘e7** 12. ♗c5 [12. ♘e4 ♘f5 13. h5 14. 0-0-0 ♖h6 15. g3 ♗e7 16. h4± Espig—S. Garcia, Soči 1974] ♘f5 13. ♗f8 ♖f8 14. 0-0-0± Bukić—Prandstetter, Moskva 1977 — 23/8; **11... ♘h6** 12. 0-0-0 ♘f5 13. ♗e5 ♗e6 [13... f6 14. ♗c7 ♗e6 15. g4 ♘h4 16. h3± Pfleger—Lee, Hastings 1975/76] 14. g4?! ♘h4 15. ♗e2 f5 16. ♖he1 ♔f7 17. gf5 ♗f5 18. ♗g3 ♘g6 19. ♗d3 ♗g4= Kočijev—Reško, SSSR 1977; 14. ♘e4!±

68 **8. ♗e2** c6 9. 0—0 ♘f5 10. g4?! ♘e7 11. ♗e3 ♕d8 12. d4 ed4 13. ♕d4 ♕d4 14. ♗d4 h5 15. ♘e4 ♘g6∓ Peresipkin—A. Petrosjan, SSSR 1976; **8. ♗e3** ♕d8 9. d4 ♘f5 [9... ed4 10. ♕d4 ♕d4 11. ♗d4 ♘c6= Langeweg—Hort, Amsterdam 1978 — 26/10] 10. de5 ♘e3 11. ♕d8 ♔d8 12. fe3 c6=

69 8... c6 9. ♗e3 ♕d6 10. ♘e4? ♕b4∓ Kočijev—A. Petrosjan, SSSR 1977; 10. 0-0-0!? △ d4= Bagirov

70 12. ♗h3 ♘e3 13. ♗d7 ♖d7 14. fe3 ♗e7 15. ♖hf1 ♕g6 16. ♔c2 ♖hd8 17. g4 ♗b4= Bagirov—A. Mihaljčišin, SSSR (ch) 1978

71 4. b4 ♗g7 5. d3 b6 6. ♗g2 ♗b7 7. 0—0 ♘f6 8. ♗b2 c5 9. bc5 bc5 10. ♘bd2 ♕c7 11. ♖b1 0—0 12. ♗c1 ♗c6 13. ♘b3 ♘bd7 14. ♗f4 ♕d8 15. ♕c1 ♘e8 16. ♕a3± Savon—Korčnoj, Moskva 1972 — 13/16

72 **5... ♘f6** 6. b4 0—0 7. ♗b2 c5 8. bc5 ♘c6 9. ♘bd2 ♘d7 10. ♘b3 ♘c5 11. ♘c5 ♕a5 12. ♘d2 ♕c5 13. 0—0 ♕h5 14. ♖e1 ♗h3 15. ♗h1 ♖ad8 16. ♖b1± Geler—Novopašin, SSSR 1962; 7... a5!?±; **5... a5** 6. ♘a3 ♘f6 7. ♗f4 ♘fd7 8. ♕c1 0—0 9. ♗h6 e5= Averkin—Tajmanov, SSSR (ch) 1973; 7. ♘b5!?±

73 6. b4 ♘e7 7. ♗b2 a5 8. b5 c5 9. bc6 bc6 10. 0—0 0—0 11. ♘bd2 ♘a6 12. ♗a3 ♘b4 13. ♘e1 ♖a7 14. ♘c2 c5∓ Panno—Schweber, Buenos Aires 1966

74 6... ♘c6 7. ♘a3 ♘f6 8. b4! e4? 9. ♘g5 ed3 10. ed3 0—0 11. ♘c2 ♗g4 12. ♕d2 ♖e8 13. h3 ♗f5 14. ♘f3± Espig—Grabczewski, Polanica Zdroj 1971

75 **7. e3** de3 8. fe3 ♘bc6 9. ♕e2 0—0 10. ♘c3 ♗f5! 11. ♘e4 ♗e4 12. de4 ♕d6 13. b3 ♖ad8∓ Hartoch—Kovačević, Amsterdam 1973; **7. ♘bd2** c5 8. ♘e4 ♕c7 9. ♕a4 ♗d7 10. ♕a3 ♘a6 11. ♗g5 ♘g8= Talj—Schmid, Oberhausen 1961; **7. ♘a3** ♘bc6 8. ♘c2 a5 9. b3 0—0 10. a3 ♗d7 11. ♗d2 ♕c8 12. ♕c1 ♘f5 13. b4 a4 14. b5 ♘a5 15. ♗a5 ♖a5 16. ♘b4 c6 17. bc6 bc6 18. ♖b1 ♕c7 19. ♘d2 ♘d6= Geler—Bronštejn, SSSR (ch) 1971

76 7... c5 8. bc5 ♘a6 9. ♘bd2 ♘c5 10. ♗a3 ♕c7 11. ♖b1 0—0 12. ♘g5 ♖b8 13. ♘ge4 ♘e4 14. ♘e4 ♖d8 15. ♕a4± Jansa—Schmidt 1969

77 8. ♘bd2 **c6** 9. ♖b1 [9. ♘b3 ♕c7 10. ♕c2 ♘d7 11. ♖b1 ♖b8 12. e3 de3 13. ♗e3= Smislov—Pachman, Hastings 1954/55] h6 10. b5 c5 11. ♘b3 ♘d7 12. e3 de3 13. ♗e3 ♕c7 14. ♕c1 ♘f5 15. ♗d2 ♔h7 16. ♕a3 ♖e8 17. ♖fe1 ♖e6 18. ♗c3± Olafsson—Bronštejn, Moskva 1971; **8... h6** 9. ♘b3 c6 10. a4 b6 11. ♗b2 ♕d6 12. ♖e1 ♖d8= Bilek—Kovacs, Salgotarjan 1967

78 12. ♕c2 ♖e8 13. ♘fd2 ♘f6 14. b5± Korčnoj—Pachman, Buenos Aires 1960

79 5. 0—0 e4 6. ♘e1 ♘f6 7. d3 ed3= Bilek

80 5... ♗b4 **6. ♗d2** a5 [6... ♗d2 7. ♘bd2 ♘ge7 8. b4 ♘b4 9. ♕a4 ♘bc6 10. ♘e5 ♗d7 11. ♘d7 ♕d7 12. ♖b1± Savon—Zuidema, Leningrad 1960] 7. 0—0 ♘f6 8. e3 0—0 9. ed4 ed4 10. ♘a3 ♗f5 11. ♗f4 h6 12. ♘b5 ♖c8 13. ♘e5? g5!∓ Suetin—Kuprejčik, SSSR 1978 — 25/6; **6. ♘bd2** a5 7. 0—0 ♘f6 [7... ♘ge7 8. a3 ♗d6 9. ♘e4 ♘g6 10. e3 ♗e7 11. ed4 ed4 12. ♘fg5 h6 13. ♘h3 0—0 14. f4± Andersson—Calvo, Montilla 1977] 8. ♘e1 [8. a3 ♗e7 9. b3 0—0 10. ♖b1 ♖e8 11. ♘e1 ♗d6 12. ♘c2 ♕e7= Plachetka—Kuprejčik, Kirovakan 1978] 0—0 9. ♘c2 ♗e7 10. a3 ♘d7 11. b3 ♘c5 12. ♖b1 ♗g4 13. ♘e4 ♘a6 14. f4± Bilek—Korčnoj, Skopje (ol) 1972 — 14/7; 9... ♗d6!?

[81] 6... ♗c5 7. b4 ♘b4 8. ♘e5 0–0 9. a3 ♘a6 10. ♘f3 ♖e8 11. ♗b2 ♕d6 12. ♘bd2 ♗d7 13. a4 ♗c6 14. ♘b3± Bilek–Naranja, Lugano (ol) 1968; 6... a5 7. e3 ♗e7 8. ed4 ed4 9. ♘a3 0–0 10. ♘b5 ♗f5 11. ♗f4 ♘e8 12. ♘e5 ♖a6 13. g4! ♗c8 14. ♖e1± Scafarelli–Schmid 1968

[82] 7. ♘bd2 ♗e7 8. ♖b1 a5 9. ♘e1 0–0 10. b3 ♘c5 11. ♘c2 ♗g4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♗e4 f5 14. ♗d5 ♔h8 15. a3 ♕e8 16. b4 ♕h5 17. ♗f3 f4∓ Andersson–Balašov, Tallinn 1973; 7. e3 ♗e7 8. ed4 ed4 9. ♖e1 [9. ♘a3?! ♘c5 10. ♘c2 a5 11. ♖e1 0–0 12. b3 ♗f5 13. ♗f1 ♗f6 14. ♗a3 b6∓ Rukavina–Osterman, Jugoslavija (ch) 1976] 0–0 10. ♘bd2 a5 11. a3 a4 12. b4 ab4 13. ♘b3 ♘b6 14. ♘e5 ♘e5 15. ♖e5 ♗f6= Spiridonov–Westerinen, Budapest 1976

[83] 8... 0–0 9. e3 ♗f6 10. ed4 ♘d4 11. ♘cd4 ed4 12. b4 ♖e8 13. ♖e1 a5 14. ♖e8 ♕e8 15. b5 ♘c5 16. ♗a3 ♘e6 17. ♕e1± Ivkov–Sosonko, Amsterdam 1974 — 18/7

[84] 9. a3 0–0 10. ♖b1 a4 11. ♗d2 ♘a5 12. e3 c5 13. ♗a5 ♖a5 14. ♖e1 ♖e8 15. b4 ab3 16. ♖b3= Boleslavski–Suetin, SSSR 1956

[85] 10. a3 ♘c5 11. b4 ♘b3 12. ♖b1 ♘c1 13. ♕c1 ♕d6 14. c5 ♕e6 15. e3 de3 16. ♕e3 ab4 17. ab4 ♖a2 18. ♖fc1 ♗f6 19. b5 ♘e7= Polugajevski–Balašov, SSSR (ch) 1969

[86] 11. a3 ♗f6 12. ♘d2 ♗f5 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e4 ♗e4 15. de4 ♗e7∓ Neckař–Balašov, Praha 1974

[87] 12. ♘d2±

[88] 4. b3 g6 5. ♗b2 ♘f6 6. b4 ♗g7 7. ♗g2 0–0 8. 0–0 ♖e8 9. bc5 ♘c6 10. d3 e5 11. ♘bd2 h6 12. ♘b3 a5 13. a4 ♗f5∓ Zilberštejn–Tukmakov, SSSR (ch) 1972; 4. a3 ♘f6 5. ♗g2 ♘bd7 6. b4 e5 7. bc5 ♗c5 8. d3 0–0 9. 0–0 ♖e8 10. ♘bd2 ♖b8 11. ♘b3 b6 12. ♘c5? ♘c5 13. ♘d2 ♗g4 14. f3 ♗d7 15. ♘e4 ♗a4∓ Lisicin–Simagin, SSSR (ch) 1955; 12. a4!?

[89] 5. d3 ♘c6 6. ♗g2 e5 7. 0–0 ♘f6 8. ♘bd2 ♗d6 9. a3 ♕e7 10. ab4 ♗b4 11. ♘e1 0–0 12. ♘c2 ♗d6 13. ♘b3⩲ Plachetka–Alburt, Dečin 1976; 8. a3 ba3 9. ♗a3 ♗a3 10. ♘a3 0–0 11. ♕c2 ♘d7 12. ♖fb1 ♘c5 13. ♘d2 ♕e7 14. ♘b3⩲ Bronštejn–Bhend, Paington 1970

[90] 5... e6 6. ♗g2 ♘f6 7. 0–0 ♘c6 8. d3 a5 9. e3 de3 10. fe3 ♗e7 11. ab4 ♗b4 12. ♗b2 0–0 13. d4 ♖b8 14. ♕c2 ♘g4 15. ♕e2 e5= Webb–Farago, Hastings 1976/77

[91] 9... e5? 10. ♘bd2 ♘ge7 11. ♘e4 0–0 12. ♘d6 h6 13. ♘d2 ♖b8 14. ♘c8 ♖c8 15. ♕a4 ♖c7 16. ♘b3± Židkov–Kapengut, SSSR 1969

[92] 12. ♘c2 ♕c8 13. ♘b4 ♘b4 14. ♗b4 ♖e8 15. ♖a2 ♗h3 16. ♕a4⩲ Larsen–Portisch, Palma de Mallorca (izt) 1970

[93] 5... cd4! 6. d3 f6 7. ♗g2 e5 8. 0–0 ♗e6∞ — 4. ♗g2

[94] 6... cd4 7. ♗g2 ♘f6 8. 0–0 e6 9. d3 ♗d6 10. b4 0–0 11. a3 e5 12. ♘d2 ♗g4 13. ♕c2 ♕d7 14. c5 ♖c8 15. ♘c4± Szabo–Flor, Amsterdam 1966

[95] 7. ♘c3 ♗g4 8. ♗e2 ♗e2 9. ♕e2 e6 10. d3 ♕d7 11. ♗e3 ♘f6 12. 0-0-0 ♕c6 13. d4 cd4 14. ♗d4 ♗e7 15. g4 0–0 16. g5 ♘e8 17. ♖hg1 ♘d6= Korčnoj–Mecking, Augusta (m) 1974 — 17/14

[96] 8. ♗e2 ♗e2 9. ♕e2 0-0-0=; 8. ♕b3!? ♗f3 9. ♖g1=

[97] 9... ♗g6 10. ♕a4! ♕d7 11. ♕d7 ♔d7 12. ♘c3 e5 13. f4 ef4 14. ♗f4 ♖e8 [14... ♗d6? 15. ♗d6 ♔d6 16. 0-0-0± Polugajevski–Portisch, Petropolis (izt) 1973 — 16/20] 15. ♔f2 ♘e7△ ♘c6±

[98] 12. ♘c3 ♗e7 13. ♘e4± Bagirov

[99] 4... f6 5. d3 e5 6. 0–0 ♘e7 7. e3 ♘ec6 8. ed4 cd4 9. ♘h4 ♗e6 10. f4! ♕d7 11. f5 ♗f7 12. ♘d2 ♘a6 13. ♘e4 ♘c5 14. ♕e2± Džindžihašvili–Radashkovich, Israel (ch) 1978 — 26/11

[100] 5. 0–0 ♘f6 6. a3 a5 7. e3 e5 8. ed4 ed4 9. ♖e1 ♗e7 10. d3 0–0 11. ♘e5?! ♘e5 12. ♖e5 ♗d6 13. ♖e1 ♗g4∓ Kovačević–Ljubojević, Jugoslavija (ch) 1977 — 23/66; 11. ♗f4 △ ♘e5=

[101] 5... e6 6. 0–0 ♘f6 7. e3 ♗e7 [7... e5 8. ed4 ed4 9. ♖e1 ♗e7 10. ♘e5! ♘e5 11. ♖e5 0–0 12. ♘d2 ♕c7 13. ♖e1 ♖b8 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 ♗d6 16. ♕f3± Čiburdanidze–Aleksandrija, Tbilisi (m) 1977 — 23/17] 8. ed4 cd4 9. ♖e1 ♘d7 10. ♘a3 ♘c5 11. ♘c2 a5 12. b3 0–0 13. ♗b2! ♗f6 14. ♗a3! ♕b6 15. ♗c5 ♕c5 16. ♘d2 ♕b6 17. a3 ♕c7± Petrosjan–Korčnoj, Moskva (m) 1971 — 11/(3); 15. ♘d2!?; 5... g6 6. 0–0 ♗g7 7. e3 ♘f6 8. ed4 cd4 9. ♘a3±

[102] 6... ♗d6 7. e3 ♘ge7 8. ed4 cd4 9. a3 a5 10. ♘bd2 ♘g6∞ Capablanca–Janowski, New York 1924; 6... f6 7. e3 ♗e6 8. ed4 cd4 9. ♖e1 ♗d6 [9... ♕d7 10. a3 a5 11. ♕a4 ♖a6 12. ♘bd2 ♘ge7 13. ♘e4 ♘c8 14. ♘fd2 ♘b6 15. ♕c2± Polugajevski–Gerusel, Büsum 1969] 10. ♘bd2 ♘ge7 11. a3 a5∞ Andersson–Spaski Amsterdam 1973

[103] 7. ♘a3 ♗d6 8. ♘c2 0–0 9. ♖b1 ♖e8 10. ♗d2 e4 11. ♘e1 ♗f5 12. b4 ♕e7 13. bc5 ♗c5 14. ♗g5 b6 15. ♕c1 ♕e6 16. ♘a1 ♘d7∓ Lombard–Pfleger, Bath 1973; 7. e4 ♗g4 [7... ♗d6 8. ♘e1 ♕c7 9. f4 ♗d7 10. ♔h1 0-0-0 11. f5± Bilek–Clarke, Varna (ol) 1962] 8. h3 ♗h5 9. g4 ♗g6 10. ♘h4 ♘d7 11. ♘f5 ♕c7

12. ♘a3 a6 13. ♘c2 ♘d8 14. f4 ♘e6∓ Bilek—Korčnoj, Bath 1973 — 17/13

[104] 7... de3 8. fe3 e4 9. de4 ♗e6 [9... ♕d1 10. ♖d1 ♘e4 11. ♘d4 cd4 12. ♗e4 ♗e6 13. ed4 ♗c4 14. ♗e3 ♘d8 15. ♘d2± Bilek—Kluger, Budapest 1966] 10. b3 ♘e4 11. ♗b2 ♕d1 12. ♖d1 ♘b4 13. ♘a3 ♘d6 14. ♘g5 0-0-0 15. ♘e6± Despotović—Buljovčić, Jugoslavija (ch) 1968

[105] 8... cd4 9. ♖e1 ♘d7 10. ♘bd2 0—0 11. a3 a5 12. ♕e2 f6 13. ♘h4± Schröder—Zinn, DDR 1967 — 3/14

[106] 9. ♖e1 0—0 10. ♘a3 ♗d6 11. ♘c2 a5 12. ♘a3 ♗f5 13. ♘b5 ♗b8 14. h3 h6 15. a3 ♕c8= Holmov—Kozlov, SSSR 1977

[107] 11... ♗d6 12. ♗f6 [12. ♗d6 ♕d6 13. ♘a3 ♗g4 14. ♕d2 ♕b6 15. ♖fe1 ♖ac8 16. b3 h6 17. ♘c2 ♕c7 18. b4 b6= Tringov—Alburt, Odesa 1976] ♕f6 13. ♘d2± Bagirov; 11... ♗g4 12. ♕b3 ♘d7 13. ♗f4 [13. ♖e1? ♘e5 14. ♖e5 ♗d6 15. ♖e1 ♕a5 16. ♘a3 ♖ae8∓ Commons—Palatnik, Albena 1975 — 20/60] ♕b6 14. ♖e1 ♖fe8 15. ♘a3± Minev; 11... ♘d7 12. ♖e1 [Petrosjan—Korčnoj, Palma de Mallorca 1968 — 6/77] ♘e5= Korčnoj

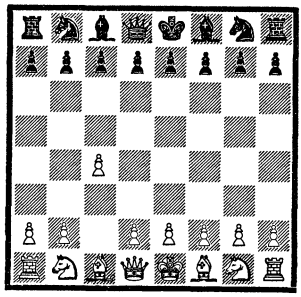

A1 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A1

A 10

1. c4 — **Filip** 68

— 1... R ⌟ 1... c6, 1... e6,
1... ♘f6, 1... e5, 1... c5

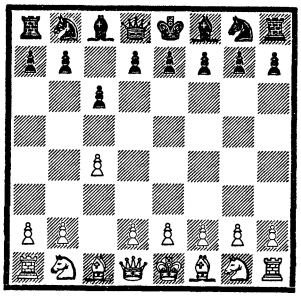

A 11

1. c4 c6 — **Filip** 72

— 2. R ⌟ 2. ♘f3
— **2. ♘f3** R ⌟ 2... d5
— **2... d5** 3. R ⌟ 3. b3

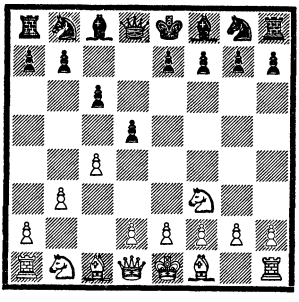

A 12

1. c4 c6 2. ♘f3 d5 3. b3 — **Filip** 77

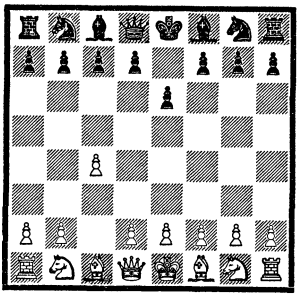

A 13

1. c4 e6 — **Filip** 82

— 2. R ⌟ 2. ♘f3
— **2. ♘f3** R ⌟ 2... d5
— **2... d5** 3. R ⌟ 3. g3
— **3. g3** R ⌟ 3... ♘f6
— **3... ♘f6** 4. R ⌟ 4. ♗g2
— **4. ♗g2** R ⌟ 4... ♗e7

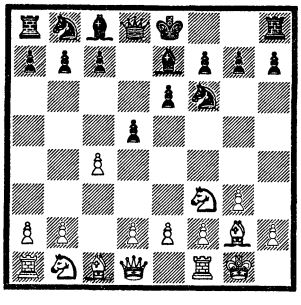

A 14

1. c4 e6 2. ♘f3 d5 3. g3 ♘f6 — **Filip** 87
4. ♗g2 ♗e7 5. 0—0

A1 SOMMAIRE • INDICE A1

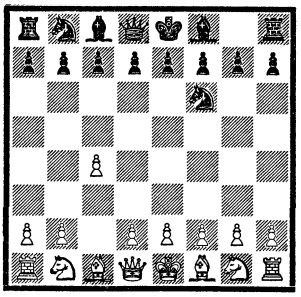

A1 CONTENTS • INHALT A1

A 15

1. c4 ♘f6 — **Filip** 92

— 2. R ⌟ 2. ♘c3

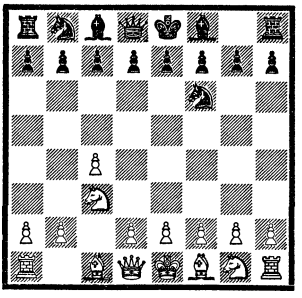

A 16

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 — **Matanović Ugrinović** 97

— 2... R ⌟ 2... e6

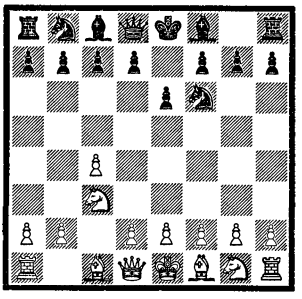

A 17

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 — **Matanović Ugrinović** 104

— 3... R ⌟ 3. e4

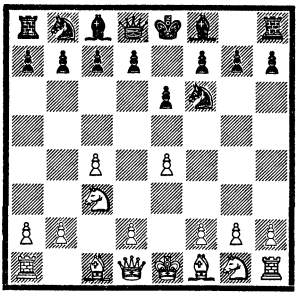

A 18

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 3. e4 — **Matanović Ugrinović** 111

— 3... R ⌟ 3... c5

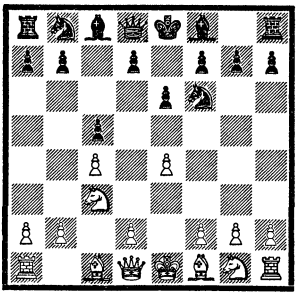

A 19

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 3. e4 c5 — **Matanović Ugrinović** 115

A1 INDICE • INNEHÅLL A1

A 10

1. c4

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	. . .	♘c3[1]	e4[2]	♘f3	♕b3[4]	♕c3	♕g7	♕f6	♗e2	±
	b6	♗b7	e6[3]	♗b4	♗c3[5]	♗e4	♕f6	♘f6	♖g8[6]	
2	. . .	g3[7]	♗g2	♘c3	♖b1[10]	a3	e3	d3	♘ge2	=
	g6	♗g7	d6[8]	♘c6[9]	a5[11]	f5	♘f6	0—0	♘e5[12]	
3	. . .	e4	♘f3[14]	d4	d5	♘c3	h3[17]	♕f3	♗h6	±
	. . .	e5[13]	d6[15]	♘c6[16]	♘ce7	♗g4	♗f3	♗h6	♘h6[18]	
4	. . .	. . .	. . .	d4	♘d4	♘c3[20]	♗e2[21]	f3	♘c2[22]	=
	. . .	. . .	♗g7	ed4	♘f6[19]	0—0	♖e8	c6	d5[23]	
5	. . .	. . .	d4	de5	♗d3[25]	♘f3	♗c2	♘c3	♕d8	=
	. . .	. . .	♘f6[24]	♘e4	♘c5[26]	d6	♘c6	de5	♘d8[27]	
6	. . .	. . .	. . .	♘f3	♗d2	♗d3[30]	♘bd2	0—0	h3[31]	±
	. . .	. . .	. . .	♗b4[28]	♕e7[29]	♗d2	d6	0—0	♘h5[32]	
7	. . .	. . .	. . .	. . .	e5	♗d2	♗b4	♕d2	♘bd2	=
	. . .	. . .	. . .	ed4	♗b4	♕e7	♕b4	♕d2	♘g8[33]	

1. c4 f5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
8	♘c3[34]	g3	♗g2	d3[38]	e4	de4	♗e3	h3[39]	♘d5[40]	=
	♘f6[35]	e6[36]	♗e7[37]	0—0	fe4	e5	d6	♕e8	♗d8[41]	
9	♘f3	g3[42]	♗g2	0—0	b3[44]	♗b2	♘c3[46]	♕c2	d3	=
	♘f6	b6[43]	♗b7	e6	♗e7[45]	0—0	a5[47]	♘a6	♕e8[48]	
10	. . .	. . .	b3[49]	♗b2	♗g2	0—0	e3[51]	d4	♘d4	=
	. . .	g6	♗g7	0—0	c5[50]	♘c6	b6[52]	cd4	♗b7[53]	

1. c4 f5 2. ♘f3 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7[54] 5. 0—0 0—0

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
11	♘c3	d3[56]	e4[58]	de4	♕e2[60]	♕d3	♘e5	♘d3	f4	=
	d5[55]	c6[57]	fe4[59]	dc4	♕d3	cd3	♘bd7	♘g4	♘c5[61]	
12	b3	♗b2	d3[64]	♘bd2[66]	♕c2	e4	de4	gf4	h3	±
	d5[62]	c6[63]	♕e8[65]	♘bd7	♕h5	de4[67]	f4	♘g4[68]	♘h6[69]	
13	d3	♘c3[71]	e4[73]	de4	♘h4[74]	♘f5	♗e3	♘e7	♘d5	±
	d6[70]	♕e8[72]	fe4	e5	♘c6	♗d8	♘e7	♗e7	♕d8[75]	
14	. . .	. . .	♖b1[76]	a3	b4	ab4	b5	♗d2	♕b3	±
	. . .	♘c6	a5	♕e8	ab4	♕h5[77]	♘d8	♘f7	g5[78]	

[1] 2. b3 ♗b7 3. ♗b2 e6 4. ♘f3 ♘f6 5. g3 ♗f3 [5. . . ♗e7] 6. ef3 c5 7. d4 cd4 8. ♕d4 ♘c6 9. ♕d2 d5 10. cd5 ♗b4 11. ♘c3 ♘d5 12. ♗b5 ♖c8 13. a3 ♗c3 14. ♗c3 0—0 15. ♗b2 ♘a5 16. ♕d3 ♘c3= Ribli—Planinc, Amsterdam 1974; 2. d4 — A 40

[2] 3. d4 ♘f6 — A 50

[3] 3. . . e5 4. ♘f3 ♘c6 5. d4 ed4 6. ♘d4 ♗b4 7. ♘c6 [7. ♘e2!?△ a3] ♗c3 8. bc3 ♗c6 9. ♕d4 f6 10. ♗e2 d6 11. 0—0 ♕d7 12. f4± Foncesa—Trompowsky, Brasil 1941; 3. . . c5 4. g3 ♘c6 [4. . . g6 5. ♗g2 ♗g7 6. d3 ♘f6 7. f4 0—0 8. ♘f3 ♘c6 9. 0—0 d6 10. ♘h4 ♘d7= Szabo—Planinc, Wijk aan Zee 1973] 5. ♗g2 g6 6. ♘ge2 ♗g7 7. d3 ♘d4 8. 0—0 d6 9. ♘d4 cd4 10. ♘d5 e6 11. ♕a4 ♔f8 12. ♘f4 h5 13. ♕d1 h4 14. g4± Raičević—Nikolić, Vrnjačka Banja 1974

[4] 5. ♗d3 ♘e7 6. 0—0 0—0 7. ♖e1 f5 8. a3 [8. e5? ♘g6 9. ♗f1 ♗f3 10. ♕f3 ♘c6∓ Hübner—Miles, Bad Lauterberg 1977 — 23/22] ♗c3 9. dc3 fe4 10. ♗e4 ♗e4 11. ♖e4 ♘bc6

12. ♘d4 ♕e8 13. ♕e2 a6 14. ♘c6 ♘c6= Friedgood–Keene, Cape Town 1976

[5] 5... c5 6. ♘b5 d6 7. ♕d3 d5 8. e5 dc4 9. ♕d8 ♔d8 10. ♘g5! ♔e7 11. a3 ♗a5 12. ♘f7 ♔f7 13. ♘d6 ♔e7 14. ♘b7 ♘c6 15. ♗c4 ♘e5 16. ♗a6± Csom–Keene, Dortmund 1977 — 23/23

[6] 10. d3 ♗b7 11. ♖g1± Smejkal–Miles, Reykjavik 1978 — 25/16

[7] 2. ♘f3 ♗g7 3. e4 e5 — 2. e4; 2. ♘c3 c5!= — A 34

[8] 3... ♘f6 4. ♘c3 — A 16

[9] 4... ♘f6 5. ♘f3 0–0 — A 16

[10] 5. d3 ♘h6 [5... ♗d7 6. e4 ♕c8 7. ♘ge2 ♗h3 8. ♗h3 ♕h3 9. ♘f4 ♕d7 10. h4 h5 11. ♗e3 ♘d4 12. ♗d4 ♗d4 13. ♘fe2 ♗g7 14. d4= Damjanović–Tajmanov, Hamburg 1965] 6. e3 ♗d7 7. ♘ge2 ♕c8 8. h3 a6 9. b3 b5 10. ♖b1 ♖b8 11. ♗b2 f6 12. ♕d2 ♘f7= Bilek–Suttles, Venezia 1974 — 18/14; 5. e3 ♗d7 6. d3 [6. ♘ge2 ♕c8 7. ♘f4 g5 8. ♘h5 ♗c3 9. dc3 ♘e5 10. h3 ♘c4 11. f4 gf4 12. ef4 ♘b6 13. ♕d4 f6∞ Spraggett–Day, Canada 1975] ♕c8 7. h3 ♖b8 8. ♘ge2 a6 9. a3 b5 10. cb5 ab5 11. b4 ♘h6 12. ♗b2 0–0= Bilek–Valenti, Roma 1976

[11] 5... ♗d7 6. b4 ♕c8 7. ♘d5 e6 8. ♘f4 ♘f6 9. b5 ♘d8 10. d4 0–0 11. ♘f3 a6 12. a4 c5 13. dc5 ab5 14. ab5 ♘e4∞ Kotov–Nikolajevski, SSSR 1962

[12] 10. 0–0 ♘f7 11. b4 ab4 12. ab4 c6 13. b5 ♗d7 14. ♗b2 ♕c7= Miles–Suttles, Hastings 1973/74

[13] 2... ♗g7 3. d4 d6 — A 41

[14] 3. ♘c3 ♗g7 4. d3 ♘c6 5. g3 ♘d4 6. ♘ce2 ♘e6 7. ♗e3 ♘e7 8. ♕d2 c6 9. ♗g2 d5= Hort–Sax, Ljubljana–Portorož 1977 — 23/21; 8. ♗g2!? Hort; 3. ♘e2 d6 4. ♘bc3 f5 5. d4 ♘c6 6. ef5 ♗f5 7. d5 ♘ce7 8. ♘g3 ♘f6 9. ♗e2 ♗g7 10. 0–0 0–0 11. ♗e3 c5 12. ♕d2 ♕d7 13. f3 ♖ae8= Csom–Sax, Hungary (ch) 1977

[15] 3... ♘c6 4. d4 ed4 5. ♘d4 ♗g7 6. ♘c6 bc6 7. ♘c3 d6 8. ♗d3 ♘f6 9. ♗g5 0–0 10. ♕d2 ♖e8 11. 0–0 ♕e7 12. f4 h6 13. ♗h4 ♕f8 14. ♖ae1± Korčnoj–Bilek, Palma de Mallorca 1972

[16] 4... ♗g4!? △ 5. d5 ♗h6 Korčnoj; 4... ♗g7 5. ♘c3 — A 42

[17] 7. c5 ♗h6 [7... dc5 8. ♕a4 ♗d7 9. ♕b3±] 8. cd6 cd6 9. h3 ♗f3 10. ♕f3 ♗c1 11. ♖c1 a6 12. ♗d3 ♔f8± Korčnoj–Robatsch, Amsterdam 1972 — 13/169

[18] 10. ♕f6 ♖f8 [10... 0–0? 11. g4 △ g5±] 11. g4± Korčnoj

[19] 5... ♘e7 6. ♘c3 ♘bc6 7. ♗e3 d6 8. ♗e2 0–0 9. 0–0 f5= Adorjan

[20] 6. e5?! ♘e4 7. ♕e2 d5 8. cd5 ♕d5 9. ♕b5 ♕b5 10. ♘b5 ♘a6 11. f4 c6 12. ♘5c3 ♘ec5 △ ♘b4∓ Adorjan; 6. ♗d3 0–0 7. 0–0 ♖e8 8. ♖e1 d6 9. ♘c3 ♘g4 10. ♘f3 ♘e5 11. h3 ♗e6= Rajković–Hartston, Hastings 1972/73

[21] 7. ♗d3 d5 8. cd5 c6 9. 0–0 cd5 10. ed5 ♘d5 11. ♗e4 ♘c3 12. bc3 ♕a5 13. ♕b3 ♘d7 14. ♕a3= Petrosjan–Adorjan, Soči 1977

[22] 9. ♗g5 h6 10. ♗h4 d5 11. ed5 [11. cd5 cd5 12. ♘d5 g5 13. ♘f6 ♗f6 14. ♗f2 ♕a5 15. ♔f1 ♖d8 16. ♕c1 ♘c6 17. ♘c6 bc6 18. ♕c6 ♗e6⩱ Adorjan] cd5 12. 0–0 [12. ♗f6 ♗f6 13. ♘d5 ♘c6 14. ♘c6 bc6 15. ♘f6 ♕f6 16. 0–0 ♕b2∓; 12. ♘d5 g5 13. ♗f2 ♘d5 14. cd5 ♕d5∓ Adorjan] ♘c6 13. ♘c6 bc6 14. ♗f2 ♗e6 15. ♘a4 ♘h5∓ Bobocov–Adorjan, Vrnjačka Banja 1972 — 13/31

[23] 10. cd5 cd5 11. ♘d5 [11. ed5?! ♕b6 12. ♔f1 ♘a6 13. ♗d2 ♗f5 14. ♘a4 ♕d6 15. ♘e3 ♘d5 16. ♘f5 gf5 17. ♕b3 ♗d4∓ Mašić–Commons, Sombor 1976] ♘d5 12. ♕d5 ♕h4 13. g3 ♕f6 14. ♖b1 ♘c6 15. ♗g5 ♕e6 16. ♔f2 ♕d5 17. ed5 ♘d4 18. ♘d4 ♗d4 19. ♔e1 ♗d7 20. ♔d2 ♖e5= Adamski–Adorjan, Polanica Zdroj 1970

[24] 3... ed4 4. ♕d4 ♘f6 5. ♗g5 ♗e7 6. ♘c3 ♘c6 [6... h6 7. ♗e3 ♘c6 8. ♕d1 ♗f8 9. f3 ♗g7 10. ♘h3± Polugajevski–Robatsch, Palma de Mallorca 1972] 7. ♕d2 d6 8. 0-0-0 ♗e6 9. ♘f3± Razuvajev–Gavrikov, SSSR 1978 — 25/17; 3... d6 4. ♘f3 ♗g7 5. ♘c3 — A 42

[25] 5. ♘d2?! ♘d2 6. ♗d2 ♗g7 7. f4 d6 8. ed6 ♕d6 9. ♕e2 ♗e6 10. f5 gf5 11. 0-0-0 ♕a6 12. ♔b1 ♘c6 13. ♘f3 0-0-0∓ Holmov–Sax, Budapest 1976; 5. ♕d5?! ♗b4 [5... f5 6. ef6 ♘f6 7. ♕d1 (7. ♕g5 ♘c6 8. ♘f3 ♗g7 9. ♗e2 0–0 10. ♘c3 d6 11. 0–0 ♗f5 12. ♕h4 ♘e4= Uhlmann–Balašov, Leipzig 1973) ♗g7 8. ♘c3 0–0 9. ♗e2 d6 10. ♘f3 ♘c6 11. 0–0± Najdorf–Ribli, Wijk aan Zee 1973] 6. ♗d2 f5 7. ef6 ♘f6 8. ♕d3 0–0 9. ♗e2 ♖e8 10. a3 ♗f8∓ Polugajevski–Adorjan, Soči 1976; 5. ♕d4 ♘c5 6. ♘f3 [6. e6 f6 7. ed7 ♗d7 8. ♘f3 ♘c6 9. ♕e3 ♕e7 10. ♕e7 ♗e7 11. ♗e2 ♘b4∓ Adamski–Bielczyk, Polska 1974] ♘c6 7. ♕e3 ♘e6 8. ♘c3 d6 9. ♗d2 de5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♕e5 ♗g7 12. ♕g3 0–0∓ Ree–Ribli, Wijk aan Zee 1973 — 15/132; 5. ♘f3 ♗c5 6. ♕d5 ♗f2 7. ♔e2 f5 8. ef6 ♘f6 9. ♕e5 ♔f7∞ Timman–Hartston, Wien 1972

[26] 5... ♗b4 6. ♘d2 d5 7. ed6 ♘d2 [7... ♘c5 8. ♗c2 ♕d6 9. a3 ♗d2 10. ♕d2± Korčnoj–Timman, Leuwaarden (m) 1976 — 22/20] 8. ♗d2 ♗d6± Hartoch

[27] 10. ♘d5 ♘de6 11. ♘f6 ♔e7 12. ♘d5= Cvetković–Schmidt, Beograd 1977

[28] 4... ♘e4 5. ♗d3 ♗b4 [5... d5 6. 0–0 ♘d6 7. de5 ♘c4 8. ♗c4! dc4 9. ♕a4 c6 10. ♖d1 ♕c7 11. ♕c4 ♗e6 12. ♕h4± Portisch–Timman, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/13] 6. ♔f1 d5 7. ♕b3±; 6... f5± Malich

[29] 5... ♗d2 6. ♕d2 [6. ♘bd2 d6 7. de5 de5 8. ♘e5 ♕e7 (8... ♕d4? 9. ♘d3±) 9. f4 ♘bd7 10. ♘d7 ♗d7 11. e5 0-0-0⩲ Polugajevski—Talj, SSSR (ch) 1973 — 16/39; 6... ed4 7. e5 ♕e7 8. ♕e2 ♘g4 9. h3 ♘h6∞; 7... ♘g8△ d6= Malich] ed4 [6... ♘e4 7. ♕e3 d5 8. de5 0—0 9. ♘c3±] 7. e5 ♘e4 [7... ♕e7 8. ♗e2 ♘g4 9. ♕d4 h5 10. ♘c3 ♘c6 11. ♕d2 ♘ge5 12. ♘e5 ♘e5 13. ♘d5±] 8. ♕d4 ♘g5 9. ♘g5 ♕g5 10. f4 ♘c6 11. ♕f2 [11. ♕d2 ♕d8 12. ♘c3 0—0 13. 0-0-0± Miles—Adorjan, Hastings 1976/77 — 23/20] ♕d8 12. ♘c3 0—0 13. 0-0-0 d6 14. c5± Adorjan

[30] 6. ♗b4 ♕b4 7. ♕d2 ♕d2 8. ♘bd2 ed4 9. e5 — 4... ed4

[31] 9. ♖e1 ♗g4 10. ♕b3 c5= Malich—Schmidt, Leipzig 1973 — 16/26

[32] Malich

[33] **9... ♘h5** 10. ♘d4 ♘c6 11. ♘c6 dc6 12. g3 0—0 13. ♗e2 f6 14. ♗h5 gh5 15. ef6 ♖e8 16. ♔d1 ♗f5 17. ♖e1 ♔f7∞ Romanišin—Guljko, Tallinn 1977; **9... ♘g8** 10. ♘d4 f6= Malich

[34] **2. g4?!** fg4 3. ♘c3 e5 4. d4 ed4 5. ♕d4 ♘f6 6. ♗g5 ♗e7 7. ♗g2 ♘c6 8. ♕d2 d6 9. 0-0-0 ♗e6 10. c5 ♕d7 11. h3 0-0-0∓ Wade—Szilagyi, Praha—Marianske Lazne 1956; **2. e4** fe4 3. ♘c3 ♘f6 4. d3 [4. g4 g6 5 g5 ♘h5 6. ♘e4 ♗g7 7. d4 d5 8. ♘g3 ♘g3 9. hg3 ♘c6 10. ♗e3 ♗f5 11. ♗g2 ♕d7∓ Sokolski—Vasjukov, SSSR 1960] e5 [4... d6?! 5. de4 e5 6. f4 ef4 7. ♗f4 ♗e7 8. ♘f3 0—0 9. c5⩲ Tompa—Farago, Hungary 1978 — 25/18] 5. de4 ♗b4= Tompa; **2. f4** ♘f6 3. g3 e6 [3... c5 4. ♘f3 ♘c6 5. d4 cd4 6. ♘d4 g6 7. ♘c3 ♗g7 8. e3 ♕a5 9. ♘b3 ♕c7 10. ♗g2 b6= Villegas—Maderna, Mar del Plata 1942] 4. ♗g2 c5 5. b3 ♘c6 6. ♘f3 ♗e7 7. ♗b2 0—0 8. ♘a3 d5 9. 0—0 b6 10. ♘e5 ♗b7= Kozomara—Smederevac, Jugoslavija (ch) 1960; **2. b3** e6 3. ♗b2 ♘f6 4. g3 ♗e7 5. ♗g2 0—0 6. f4?! d5 7. ♘f3 c5! 8. 0—0 b6 9. e3 ♗b7 10. ♕e2 ♘c6 11. ♘c3 ♕d7 12. ♘d1? ♖ad8 13. ♘f2 [Torre—Byrne, Leningrad (izt) 1973 — 15/18] dc4 14. bc4 ♘e4 15. ♖fd1 ♗f6 16. d3 ♘c3∓; 12. d3!= Byrne; 6. ♘f3 — 2. ♘f3; 2... e5 3. ♗b2 d6 — A 01; **2. g3** ♘f6 3. ♗g2 e6 4. ♘c3 — 2. ♘c3; 4. ♘f3 — 2. ♘f3

[35] 2... e6 3. e4 [3. g3 ♘f6 — 2... ♘f6] fe4 4. ♘e4 ♘f6 5. ♘g3 ♘c6 6. ♘f3 e5 7. ♗e2 ♗c5 8. 0—0 d6 9. a3 a5 10. b3 0—0 11. ♗b2 ♗g4 12. h3 ♗f3= Uhlmann—Hug, Skopje (ol) 1972 — 14/25

[36] 3... g6 4. ♗g2 ♗g7 5. e3 0—0 6. ♘ge2 ♘c6 [6... e5 7. 0—0 d6 8. d3 — A 21] 7. d4 d6 — A 86

[37] 4... ♗b4?! 5. ♕b3 [5. ♕c2 ♘c6 6. e3 b6 7. ♘ge2 ♗b7 8. a3 ♗c3 9. ♕c3 0—0 10. d3 ♕e8 11. 0—0 ♘d8= Rabar—Canal, Reggio Emilia 1965/66; 5. d3 0—0 6. ♗d2 a5 7. ♘f3 d6 8. b3 e5 9. a3 ♗c3 10. ♗c3 ♘c6 11. b4 e4 12. ♘d4 ♘e5 13. 0—0 ♕e7 14. ♕d2± Suttles—Larsen, Montreal 1974] a5 6. ♘f3 0—0 7. 0—0 ♔h8 8. d4 ♘e4 [8... ♗c3!?] 9. ♘e4 fe4 10. ♗g5 ♕e8 [10... ef3 11. ♗d8 fg2 12. ♔g2 ♖d8 13. c5±] 11. ♘d2 ♘c6 12. d5 ♗d2 13. ♗d2 ♘d4 14. ♕d1 ed5 15. ♗c3! ♘f5 16. ♕d5± Doroškevič—Nej, Vilnus 1966

[38] **5. e3** 0—0 6. d4 — A 91; **5. ♘f3** — 2. ♘f3

[39] 9. f3?! ♗e6 10. ♘d5 c6 11. ♘e7 ♕e7 12. ♖c1 ♘a6 13. ♘e2 d5 14. cd5 cd5 15. ed5 ♘d5∓ Waltemathe—Smederevac, Beverwijk II 1966

[40] 10. ♘ge2 ♘c6 11. ♕d2 ♗e6 12. b3 ♘d7 13. ♘d5 ♗d8= Ujtelky—Herink, Marianske Lazne 1959

[41] 11. ♘e2 ♕g6 12. ♕c2 ♘d5 13. cd5 c6 14. 0—0 c5= Panov—Marić, Skopje 1967

[42] **3. ♘c3** e6 4. b3 [4. g3 ♗b4 5. ♕c2 0—0 6. ♗g2 ♘c6 7. 0—0 b6 8. a3 ♗c3 9. ♕c3 ♗b7 10. b4 ♕e7 11. ♗b2 ♖ae8 12. d4 ♘d8 13. a4 ♘e4 14. ♕d3 a5 15. ba5 ba5 16. ♗a3 d6 17. c5± Gereben—Bronštejn, Sandomierz 1976; 4... ♗e7! 5. ♗g2 — 3. g3] b6 5. g3 ♗b7 6. ♗g2 ♗b4 7. ♗b2 0—0 8. 0—0 ♗c3 9. ♗c3 d6 10. d3 ♕e8 11. e3 ♘bd7 12. b4 ♕e7 13. a4 [Korčnoj—Spaski, Beograd (m) 1977/78 — 24/18] ⩲5! 14. ba5 ba5 15. ♕d2 ♘c5 16. ♖fb1 ♗c6∞ Stean; **3. b3** e6 4. ♗b2 b6 5. e3 [5. g3 ♗b7 6. ♗g2 ♗e7 7. 0—0 — 3. g3] ♗b7 6. ♗e2 a5 [6... ♗d6 7. 0—0 0—0 8. d3 ♘c6 9. ♘bd2 ♘e7 10. ♘e5 ♗e5 11. ♗e5 ♘g6 12. ♗b2 e5 13. d4 d6 14. ♕c2 ♕e7 15. ♖ad1 c5 16. de5± Andersson—Larsen, Stockholm (m) 1974] 7. 0—0 [7. ♘c3!? ♗b4 8. a3 Larsen] a4 8. d3 ab3 9. ab3 ♖a1 10. ♗a1 ♗b4 11. ♘c3 0—0= Fraguela—Larsen, Las Palmas 1976 — 21/22

[43] 3... d6 4. ♗g2 e5 5. d3 ♗e7 6. ♘c3 — A 21; 4. d4 — A 86

[44] **6. d3** ♗e7 7. ♘c3 0—0 8. e4 fe4 9. ♘g5 ♘c6 10. ♘ge4 ♘e4 11. ♘e4 ♕e8 12. d4 ♘a5 13. ♕e2 ♕g6 14. ♖e1 ♗b4 15. ♗d2 ♗d2= Reti—Tartakower, Giessen 1928; **6. d4** — A 84

[45] 6... ♗d6 7. ♘c3 0—0 8. ♗b2 c5 9. d4 cd4 10. ♕d4 ♗c5 11. ♕f4 ♘c6 12. a3 ♕e7 13. b4 ♗d6= Rogoff—O. Rodriguez, Orense 1976 — 21/21; 9. e3!?△ d4± Byrne

[46] 8. d3 ♕e8 9. ♘bd2 ♕h5 10. e3 ♘c6 11. a3 ♘d8 12. ♘e5 ♕e8 13. d4 ♗g2 14. ♔g2 ♘f7= Gruber—Müller, Österreich 1939

[47] 8... ♕e8 9. d4 ♕h5 10. e3 d6 11. ♘d2 ♕d1 12. ♖ad1 ♗g2 13. ♔g2 ♘bd7 14. e4 fe4 15. ♘ce4± Rejfiř—Hromadka, Praha 1936

[48] 11. ♘e1 ♗g2= F. Perez—Medina, España 1945

[49] **4. b4** ♗g7 5. ♗b2 0–0 6. ♗g2 d6 7. 0–0 e5 8. d3 c6 9. a4 ♔h8 10. a5 ♗e6 11. ♘c3 ♗g8 12. ♕c2 a6∞ Planinc–Kovačević, Zagreb 1972; **4. ♗g2** ♗g7 5. 0–0 0–0 6. ♘c3 d6 [6... e6 7. d4!±; 6... c6 7. d4 ♘e4!= — A 87] 7. b4 e5 8. ♗b2 h6 9. ♕b3 ♕e8 10. d4 e4 11. ♘e1 g5 12. ♘c2 f4 13. ♘b5 ♘a6 14. d5 ♕h5 15. ♗f6 ♗f6 16. ♘bd4∞ Matanović–Strobel, Vraca 1975; 6. d4!± — A 87; **4. d4** — A 87

[50] 6... d6 7. 0–0 e5 8. d3 ♘c6 9. ♘bd2 ♘h5 10. ♖b1 f4 11. ♘e4 ♕e8 12. a3 h6 13. b4 g5 14. b5 ♘d8 15. ♘fd2 g4∞ Rossetto–Pelikan, Argentina 1961

[51] 8. ♘c3 e6 9. d4 ♘e4 10. ♘a4 d6 11. dc5 ♗b2 12. ♘b2 dc5 13. ♕d8= Reti–Tartakower, Karlovy Vary 1923

[52] 8... d6 9. d4 ♘e4 10. ♘c3 e5 11. de5 ♘c3 12. ♗c3 ♗e6 13. ♕d2 de5 14. ♕d8 ♖fd8 15. ♘g5± Prameshuber–Röhrl, Österreich 1969

[53] 11. ♘c3 ♘a5= Barcza–Keres, Zürich 1959

[54] **4... c5** 5. 0–0 ♘c6 6. d4 cd4 7. ♘d4 ♘d4 8. ♕d4 ♗e7 9. ♘c3 0–0 10. b3 ♕a5 11. ♗b2± Takacs–E. Steiner, Budapest 1962; **4... d5** 5. 0–0 c6 6. b3 [6. d3 ♗e7 (6... ♗c5 7. ♘bd2 0–0 8. ♕c2 ♕e7 9. e4 de4 10. de4 e5 11. ef5 ♘g4 12. ♘e4 ♗f5 13. ♕e2± Darga–Ivkov, Amsterdam 1964) 7. ♘bd2 0–0 8. ♕c2 c5 9. cd5 ed5 10. d4 c4 11. b3 ab3 12. ♘b3± Keres–Ragozin, SSSR (ch) 1949] ♗d6 7. ♗b2 0–0 8. d3 ♘bd7 9. ♘bd2 ♕e7 10. ♕c2 f4 11. d4± Polugajevski–Durao, Lugano (ol) 1968 — 6/34

[55] **6... d6** 7. b4 e5 8. ♗b2 e4?! 9. ♘d4 ♘c6 10. ♘c6 bc6 11. d3± Gufeld–Sax, Debrecen 1969 — 8/17; 8... ♕e8± Gufeld; **6... ♕e8** 7. d4 — A 96; **6... ♘e4!?**

[56] 7. d4 — A 95

[57] 7... ♔h8 8. a3 a5 9. ♗f4 ♘h5 10. ♗d2 ♘c6 11. cd5 ed5 12. e3 ♗e6 13. ♖c1 ♘f6 14. ♘a4 ♕e8 15. ♕c2 ♗d6 16. ♘c5 ♗c8= Hartoch–Balašov, Wijk aan Zee 1973

[58] 8. cd5 ed5 9. ♗g5 [9. ♕b3 ♘bd7 10. ♗e3 ♘c5 11. ♗c5 ♗c5 12. e4 fe4 13. de4 ♕b6 14. ed5 ♕b3= Puc–Krivec, Jugoslavija (ch) 1952] ♘a6 10. a3 ♘c5 11. b4 ♘e6 12. ♕b3 [Ljubojević–Byrne, Bugojno 1978 — 25/20] ♘g5 13. ♘g5 ♔h8 14. b5 f4∞

[59] 8... de4 9. de4 fe4 10. ♕d8 ♖d8 11. ♘g5 e5 12. ♘ge4 ♘a6 13. ♗g5 ♘c7 14. f4 ef4 15. ♘f6± Korčnoj–Bronštejn, SSSR (ch) 1965

[60] 10. ♘e5?! ♕d1 11. ♖d1 ♗c5 12. ♗e3 ♗e3 13. fe3 ♘bd7 14. ♘c4 ♘g4 15. ♗h3 ♘de5∓ Iliesco–Guimard, Argentina 1948

[61] 15. ♘e1 ♘a6= Iliesco–Guimard, Mar del Plata 1949

[62] **6... a5** 7. ♗b2 c6 8. d3 d6 9. ♕c2 ♘a6 10. a3 e5 11. e4 ♕e8 12. ♘bd2 ♕h5= Sigurjonsson–Padevski, Reykjavik 1970 — 9/12; 8. d4! — A 92; **6... c6** 7. ♗b2 ♕e8 8. ♘c3 d5 9. d4 — A 95; **6... d6** 7. ♗b2 e5 8. d4 [8. c5 e4 9. cd6 cd6 10. ♘d4 ♘c6 11. d3 ♕b6 12. ♘c6 bc6 13. ♘c3 d5= Dueball–Duckstein, Raach 1969] e4 9. ♘e1 ♕e8 10. ♘c3 c6 11. d5 c5 12. f3± Thelen–Stulik, ČSSR 1945; 7. d4! — A 96

[63] 7... ♗d7 8. d3 ♗e8 9. ♘bd2 ♘c6 10. a3 a5 11. ♕c2 ♕d7 12. cd5 ed5 13. e3 ♗h5 14. ♗c3 ♗d6 15. ♕b2± Smislov–Spaski, Amsterdam (ct) 1956

[64] 8. ♕c2 ♘bd7 9. ♘d4?! ♘c5! 10. cd5 ed5 11. ♘f5 ♗f5 12. ♕f5 ♘fe4 13. ♕g4 ♗f6!∓ Möhring–Enders, DDR (ch) 1978 — 25/19; 9. d3△ ♘bd2, e4±

[65] **8... b6** 9. ♕c2 ♗b7 10. ♘bd2 ♘a6 11. a3 c5 12. ♖fe1 ♘c7 13. ♖ad1 ♘d7 14. cd5 ed5 15. e4 fe4 16. de4 d4 17. e5± Milić–Smederevac, Jugoslavija (ch) 1955; **8... ♘a6** 9. ♘bd2 ♗c5 10. a3 ♕e8 11. ♕c2 ♕h5 12. e4 fe4 13. de4 ♗d7 14. b4 ♗b6 15. ♘e5± Filip–Franck, München (ol) 1958

[66] 9. ♘c3 ♘a6 10. e4 fe4 11. de4 dc4 12. bc4 ♕h5 13. e5 ♘g4 14. h3 ♘e5 15. ♘e5 ♕e5 16. ♗d5 ♕b2 17. ♘e7 ♔h8 18. ♕h5 ♕f6 19. ♗e4 ♕h6 20. ♕e5 ♕f6= R. Garcia–Guimard, Argentina 1977

[67] 11... fe4 12. de4 dc4 13. ♘c4± Najdorf–Hörberg, Montevideo 1954

[68] 13... ♕h6!?

[69] 15. ♘g5± Filip–Guimard, Göteborg (izt) 1955

[70] 6... d5 7. b3 [7. ♘bd2 ♘c6 8. a3 a5 9. e3 ♔h8 10. b3 ♗d7 11. ♗b2 ♗e8 12. ♕c2 ♗h5 13. ♗c3± Pirc–Tot, Jugoslavija (ch) 1957] c5?! 8. cd5 ed5 9. ♗b2 ♘c6 10. d4 b6 11. dc5 bc5 12. ♘c3 ♗a6 13. ♖c1± Pirc–Toluš, Jugoslavija–SSSR 1957; 7... c6 8. ♗b2 — 6. b3

[71] 7. b4 ♕e8 8. ♘c3 ♕h5 [8... e5 9. e3 ♔h8 10. ♗b2 ♗d8 11. ♘d2 ♘a6 12. a3 c6 13. ♕e2 ♘c7 14. f4 a5 15. ♖ae1± Pirc–Milić, Beverwijk 1958] 9. ♗d2 e5 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 g5 12. ♖c1 ♗d8∞ Mista–Mariotti, Reggio Emilia 1969

[72] **7... c6** 8. ♖b1 [8. e4 fe4 9. de4 e5 10. c5 ♘a6 11. cd6 ♗d6 12. ♗e3 ♔h8 13. ♕e2 ♗g4 = Stahlberg–Bronštejn, Budapest (ct) 1950] a5 9. a3 ♕e8 [9... ♔h8 10. b4 ab4 11. ab4 ♘a6 12. b5 cb5 13. ♘b5 ♘c5 14. ♗b2± Niklasson–Ek, Sverige 1974] 10. b4 ab4 11. ab4 ♗d7 [Norcia–Petrovikis, España 1970 — 10/24] 12. c5!±; 7... **e5** 8. ♖b1 [8. e4 fe4 9. de4 ♘c6 10. ♖b1 ♗e6 11. b3 ♘d7 12. h3

a5 13. ♗e3 ♗f7= Sofrevski—Knežević, Jugoslavija (ch) 1960; 8. ♘e1!?△ f4 Pirc] a5 [8... ♕e8 9. b4 ♘bd7 10. ♕b3 ♔h8 11. a4 h6 12. a5 a6 13. ♗a3 ♕h5 14. b5± Pedersen—Skembris, Groningen 1977/78] 9. a3 ♕e8 10. b4 ab4 11. ab4 ♘c6 12. ♕c2 h6 13. b5 ♘d8 14. ♘d2 ♘e6 15. ♘b3± Rabar—Milić, Jugoslavija (ch) 1956

[73] 8. ♗d2 ♔h8 9. ♖c1 e5 10. b4 ♗d8 11. ♘d5 ♘bd7 12. a4 e4 13. ♘f6 ♗f6 14. ♘e1 ♗d8 15. ♕c2 ♘f6= Iliesco—Guimard, Mar del Plata 1947

[74] 10. c5 ♔h8 11. cd6 ♗d6 12. h3 ♘c6 13. ♗e3 a6 [13... ♗e6 14. ♘h4 ♕d7 15. ♔h2 ♘d4= Barczay - Farago, Hungary (ch) 1965/66] 14. ♕e2 ♗e6 15. ♖fd1 ♖d8= Vuković—Milić, Jugoslavija (ch) 1957

[75] Trifunović—Tot, Jugoslavija (ch) 1951

[76] 8. e4 e5 9. h3 ♔h8 10. ef5 ♗f5 11. d4 ♘d7 12. ♘d5 ♗f6 13. ♗e3± Timman—Padevski, Nice (ol) 1974 — 17/19; 9... fe4!?

[77] 11... e5 12. b5 ♘d8 13. c5 ♘e6 14. cd6± Gufeld—Bokučava, SSSR 1968 — 6/33

[78] 15. ♖a1± Bönsch—Grottke, DDR (ch) 1977

A 11 — 1. c4 c6

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	g3[1]	♗g2[3]	b3[5]	♗b2[7]	♘f3	0—0	♕c2	♘c3	♘e4	=
	d5[2]	♘f6[4]	e5[6]	♗d6[8]	♕e7	0—0	♖e8	d4	♘e4[9]	
2	♘f3	g3[10]	♗g2	♘a3[12]	♘e5[14]	d3	♕d3	e4	♗d2	=
	d5	♘f6[11]	dc4	b5[13]	♘d5[15]	cd3	e6	♕a5[16]	♘b4[17]	
3	. . .	. . .	. . .	♕c2[18]	0—0	d3	♗f4	cd5	♗d2	=
	. . .	. . .	g6	♗g7	0—0	♖e8[19]	♘bd7[20]	♘d5	♘f8[21]	

1. c4 c6 2. ♘f3 d5 3. g3 ♘f6 4. ♗g2 g6 5. b3 ♗g7 6. ♗b2

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
4	. . .	♕c1[22]	♘d4[24]	♘e6	0—0	d3	♗g7	e3	♕c3	=
	♕b6	♗e6[23]	♘bd7	fe6	0—0	♘g4	♔g7	♘de5	♖f2[25]	
5	. . .	0—0	♘a3[27]	d3[28]	♘c2	♘e5	♕c1	a3	♕c2	±
	0—0	a5[26]	♗g4	♘a6[29]	♖e8	♗c8	♘b4	♘c2	♕b6[30]	
6	. . .	. . .	d3	♘c3[32]	cd5[33]	♕d2	♖ac1	♘a4	♗g7	±
	. . .	♗f5	a5[31]	♘a6	♘d5	♘f6	♖e8	♘h5	♘g7[34]	
7	. . .	. . .	d3[35]	♘bd2[37]	cd5[38]	♖c1[40]	♖c2	♕a1	♖fc1	=
	. . .	♘bd7	♖e8[36]	e5	cd5[39]	b6	♗a6	♘h5	♖c8[41]	
8	. . .	. . .	♕c2	♘c3[43]	d4[45]	♕c1	♖d1	♗c3	♘e1	±
	. . .	. . .	♖e8[42]	♘f8[44]	♗f5	♘e4	♘c3[46]	♗e4	♗g2[47]	
9	. . .	. . .	d3[48]	♘bd2	h3[51]	♘f3[52]	cd5	♘e1	♘c2	±
	. . .	♗g4	♘bd7[49]	♖e8[50]	♗f3	e5	cd5	♕b6	♖ad8[53]	
10	. . .	. . .	. . .	♗f3	♘d2[54]	♕c2[56]	♗g7[58]	b4	♗g2	±
	. . .	. . .	♗f3	♘bd7	e6[55]	♘e8[57]	♘g7	♘e5	♘f5[59]	

1. c4 c6 2. ♘f3 d5 3. g3 ♘f6 4. ♗g2 ♗f5

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
11	♕b3	cd5[60]	ab3	♘c3	d3	0—0	♗e3	♗f4	e4	=
	♕b6	♕b3	cd5[61]	♘c6	e6	♗e7	♘g4	0—0	de4[62]	
12	0—0	cd5[64]	♘c3	d3[65]	♘d4	e4	♗f4	a3	b4	∞
	e6[63]	ed5	♗e7	h6[66]	♗h7	0—0	♘a6	♖e8	c5[67]	
13	cd5	♕b3	♘c3	d3	♗f4	0—0[71]	♖ac1	♘e5	♘g6	±
	cd5[68]	♕c8[69]	e6	♘c6	♗e7[70]	0—0	♗g6[72]	♘d7	hg6[73]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14	. . .	. . .	♕b6	♘c3	**d3**	♘b5[76]	♗d2	♘fd4	♔d2	±
	. . .	♕b6	ab6	♘c6[74]	**e6**[75]	♗b4[77]	♔e7	♗d2	♗g6[78]	

1. c4 c6 2. ♘f3 d5 3. g3 ♘f6 4. ♗g2 ♗g4

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
15	♘e5[79]	cd5[81]	♘c3[82]	g4	**h4**	d3	h5	hg6	♗e4	∞
	♗h5[80]	♘d5	e6	♗g6	♘b4	♕d4	♕e5	fg6	♕f6[83]	
16	0—0	cd5[84]	d3[86]	♘c3	**h3**[87]	♗f3	♗f4	♕c2	♖ad1	=
	e6	ed5[85]	♘bd7	♗c5	♗f3	0—0	♖e8	♗d4	♘e5[88]	
17	cd5	♘c3[90]	♕a4[92]	♗f3	**e4**	♘e4	♘f6[95]	♗b7		∞
	cd5[89]	♘bd7[91]	♗f3[93]	e6	**de4**	♗e7![94]	♗f6	0—0[96]		
18	. . .	♘e5	0—0	♘c3	**d4**	♗f4	♕b3	♕b6	♘d7[98]	±
	. . .	♗c8[97]	e6	♗e7	**0—0**	♗d7	♕b6	ab6		
19	. . .	♗f3	0—0[99]	♘c3[100]	**d3**	♗g2[102]	♗d2	♖c1	a3	=
	♗f3	cd5	e6	♘c6	♗e7[101]	0—0	♖c8	a6[103]	♘d7[104]	

[1] **2. e4 — B 10; 2. ♘c3** d5 3. d4 — D 10

[2] **2. . . g6** 3. ♗g2 ♗g7 4. ♘c3 e5 5. e4 ♘e7 6. ♘ge2 d6 7. d4 0—0 8. 0—0 ♘d7 [8. . . ♕b6!?] 9. b3 f5 10. ef5 gf5 11. ♔h1 ♘g6 12. de5 de5 13. ♗a3 ♖e8 14. ♕c2± Petrosjan—Cardoso, Manila 1974 — 19/23; 2. . . ♘f6 3. d3 d5 4. ♘d2 e5 5. ♕c2 [5. ♗g2 ♗c5 6. cd5 cd5 7. ♘b3 ♗b6 8. ♘f3 ♘c6 9. 0—0 0—0 10. ♗g5 h6 11. ♗f6 ♕f6∓ Bilek—Portisch, Teesside 1972] ♗d6 6. ♘gf3 0—0 7. ♗g2 ♖e8 8. 0—0 ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 ♕e7 11. cd5 cd5= Reshevsky—Portisch, Lugano (ol) 1968

[3] **3. b3** dc4 4. bc4 ♕d4 5. ♘c3 ♕c4 6. ♗g2 ♘f6 — 3. ♗g2; **3. ♘f3** — 2. ♘f3

[4] **3. . . dc4** 4. ♘a3 ♗e6 5. ♕c2 ♘a6 6. ♘c4 ♘b4 7. ♕b3 ♗d5 [7. . . a5?! 8. a3 ♗d5 9. ♘f3 b5 10. ab4 ♗c4 11. ♘e5! ♗d5 12. ♘c6+— Usmanov—Levit, SSSR 1974] 8. ♗d5 ♕d5 9. ♘f3 e5 10. a3 b5 11. ab4 bc4= Kimelfeld—Kuindži, SSSR 1971 — 11/22; **3. . . g6** 4. ♕a4 [4. cd5 cd5 5. ♕b3 e6 6. ♘f3 ♗g7 7. 0—0 ♘e7 8. d3 **0—0**= Tajmanov—Bronštejn, SSSR (ch) 1967] d4 [4. . . e6 5. cd5 ed5 6. d4 ♗g7 7. ♘f3 ♘e7 8. 0—0 0—0 9. ♗f4 ♘d7= Korčnoj—Trifunović, SSSR—Jugoslavija 1963] 5. ♘f3 ♗g7 6. 0—0 e5 7. d3 ♘e7 8. ♘bd2 0—0 9. b4 ♘d7 10. ♖b1 a5 11. b5 c5= Larsen—Korčnoj, Palma de Mallorca 1969 — 8/22

[5] **4. ♘a3**?! e5 5. b3 ♗e7 6. ♘c2 0—0 7. cd5 cd5 8. ♘f3 ♘c6 9. d4 e4∓ Lamej—Krogius, SSSR 1973; **4. ♕c2** e5 [4. . . g6 5. ♘f3 — 2. ♘f3] 5. d3 ♗b4 [5. . . dc4 6. ♕c4 ♗d6 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 ♘bd7 9. ♘bd2 ♘b6 10. ♕c2 ♘fd5 11. b3± Smislov—Antošin, SSSR 1967 — 4/24; 5. . . h6 6. ♘f3 ♗d6 7. 0—0 0—0 8. e4 de4 9. de4 c5 10. ♘c3 ♘c6= Korčnoj—Botvinik, SSSR (ch) 1952] 6. ♘d2 0—0 7. **a3** ♗d6 8. ♘gf3 ♕e7 9. 0—0 a5 10. b3 e4 11. de4 de4 12. ♘g5 e3 13. ♘de4 ef2 14. ♖f2 ♘e4 15. ♘e4 ♘d7= Udovčić—Pachman, Bled 1961; **4. cd5** cd5 5. ♘f3 ♘c6 6. d4 [6. 0—0?! e5 7. d4 e4 8. ♘e5 ♗d6 9. ♗f4 0—0 10. ♘c3 ♖e8 11. ♘c6 bc6 12. ♗d6 ♕d6 13. ♖c1 h5! 14. ♕d2 h4∓↑ Webb—Petrosjan, Hastings 1977/78] ♗f5 7. ♘c3 e6 8. 0—0 ♗e7 9. ♘h4 ♗e4 10. f3 ♗g6 11. e3 ♖c8∞ Evans—Dorfman, Sao Paulo 1978 — 25/26

[6] 4. . . dc4 5. bc4 ♕d4 6. ♘c3 ♕c4 [6. . . ♘g4 7. ♘h3 ♕c4 8. ♗a3 e5 9. ♗f8 ♔f8 10. ♖c1 ♕b4 11. 0—0 ♘a6 12. ♘e4 ♕e7 13. f4± Margolit—Kopilov, SSSR 1967 — 4/23] 7. ♘f3 ♘bd7 [7. . . ♕c5?! 8. a4 ♕a5 9. ♗a3 g6 10. 0—0 ♗g7 11. ♕b3 ♕d8 12. e4 0—0 13. d4 ♘a6 14. ♖ad1± Suetin—Mikenas, SSSR 1969 — 8/21; 7. . . g6 8. ♗a3 ♗g7 9. 0—0 ♘d5∞ Medina—Lehmann, Malaga 1970; 7. . . e6!?] 8. 0—0 e5 9. ♗b2 ♗d6∞ van den Hoek—Euwe, Nederland (m) 1942

[7] 5. ♘f3?! e4 6. ♘g5 h6 7. ♘h3 dc4 8. bc4 ♕d4 9. ♘c3 ♕c4 10. ♗b7 ♗f2 11. ♖c1 ♕a6∓ Kvist—Tumurbator, Leningrad 1960

[8] 5. . . ♗c5 6. e3 d4 7. ♘f3 ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 0—0 10. e4 a5= Udovčić—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1964

[9] Reti—Thomas, Marianske Lazne 1925

[10] 3. e3 ♘f6 4. ♘c3 ♗g4!? **5.** cd5 [5. ♕b3 ♕b6=] ♗f3! **6.** ♕f3 cd5= **Polugajevski**

[11] **3. . . dc4** 4. ♗g2 b5 [4. . . ♘f6 — 3. . . ♘f6] 5. a4 ♗b7 6. b3 cb3 7. ♕b3 a6 8. ab5 ab5 9. ♖a8 ♗a8 10. ♘e5 e6∞ Schmid—Schaufelberger, Schweiz 1970 — 10/31; 3. . . **♗g4** 4. ♗g2 ♘d7 [4. . . ♗f3 5. ♗f3 ♘f6 6. ♕b3 ♕b6=] 5. cd5 cd5 6. ♕b3 [6. ♕a4 ♘f6 7. ♘c3 — 3. . . ♘f6] ♘c5 7. ♕e3 [7. ♕b5? ♗d7] e6 8. 0—0 ♘f6 9. d4 ♘cd7 10. **a4** ♗e7= Kovačević—Bagirov, Titovo Užice 1978 — 26/19; 3. . . **e6** — A 13

12 5. ♕c2 b5 6. b3 cb3 7. ab3 ♗b7 8. ♗a3⩱ Džindžihašvili—Bagirov, SSSR (ch) 1972 — 14/40; 5. a4 ♗e6!? [5... g6 6. 0—0 ♗g7 7. ♘a3 0—0 8. ♘c4 ♗e6 9. b3 ♘e4 10. ♖b1 ♘a6∞ S. Vuković—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1959; 6. ♘a3 ♕d5 7. 0—0 ♘a6 8. ♘e1 ♕h5 9. ♘c4 ♗h3= Gaprindašvili—Čiburdanidze, Picunda (m) 1978 — 26/21] 6. 0—0 ♗d5 [6... ♘e4!? △ ♘c5] 7. ♘c3 e6 8. ♕c2 [△ e4] ♗f3 9. ♗f3 ♘bd7 10. a5 a6 11. ♕a4 ♗d6 12. ♗g2 ♗c7 [12... 0—0?! 13. ♕c4 ♗c7 14. b4± Romanišin—Dorfman, Lvov 1978 — 25/28] 13. b3 cb3 14. ♕b3∞; 14. ♕b4!? Romanišin

13 5... ♗e6 6. ♘g5 ♗d5 7. e4 h6 8. ed5 hg5 9. dc6 ♘c6 10. ♘c4∞ Romanišin; 5... e5 6. ♘c4 [6. ♘e5? ♗a3 7. ba3 ♕d4—+] e4 7. ♘g5 ♗c5 [7... ♗f5 8. ♕b3 ♕e7 9. ♘d6 ♕d6 10. ♕f7 ♔d8 11. ♕b7 ♕c7 12. ♘f7 ♔d7 13. ♕c7 ♔c7 14. ♘h8 ♗e6 15. g4 ♗c5∞ Barcza—Benkö, Hungary 1950] 8. d3?! ed3 9. 0—0 h6 10. ♘f3 de2 11. ♕e2 ♕e7∓ Etruk—Keres, Pärnu 1971 — 12/31; 8. ♕c2!?∞; 8. 0—0!?∞ Keres; 5... g6!?

14 6. d3 e6 [6... cd3 7. ♘e5 a6 8. 0—0 ♗b7 9. ♕b3 e6 10. ♖d1 ♕c7 11. ♕d3∞ Benkö—Petrosjan, Jugoslavija (ct) 1959] 7. 0—0 ♗a3 8. ba3 cd3 9. ♘e5 0—0 10. ♘d3∞ Olafsson—Hort, La Habana (ol) 1966 — 2/14

15 6... ♕c7 7. d4 ♗b7 8. 0—0 e6 9. b3 [9. ♘c2 ♘bd7 10. ♘d7 ♕d7 11. ♗g5 ♗e7 12. e4 h6 13. ♗e3 ♕c7 14. ♕e2 a6 15. f3 c5∓ Paič—Hort, Nice (ol) 1974] c3!? 10. ♕d3 b4 11. ♘ac4 ♗e7 12. a3 a5 13. ab4 ♗b4 14. g4 ♘d5 15. e4 ♘e7 16. ♗f4± Cejtlin—Ferštер, SSSR 1975

16 9... ♕c7!? 10. ♘c6 ♘b4 11. ♘b4 ♗b4 12. ♗d2 ♗d2 13. ♕d2 a6±

17 11. ♕e2 ♕c7 12. ♘f3 ♗e7 13. 0—0 0—0 14. ♖fc1∞ Portisch—Donner, Bled 1961; 11. ♕b3 f6 12. ♘g4 e5 13. ♘e3 ♕a4 14. ♕a4 ba4= Zilberštejn—Svešnikov, SSSR 1975; 13. ♗h3!?

18 5. ♕a4!? ♗g7 6. cd5 ♘d5 7. 0—0 0—0 8. d4± Vaganjan—Bagirov, Lvov 1978 — 25/27

19 7... dc4 8. ♕c4 ♕b6 [8... ♘bd7 9. ♕c2 ♘d5 10. ♗d2 ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. ♘c3 ♘c3 13. bc3 ♗e6 14. ♖ab1± Tartakower—Spielmann, Berlin 1928] 9. ♕h4 ♖e8 10. ♘bd2 ♘bd7 11. ♘c4± Wexler—Idigoras, Argentina 1954; 7... ♘bd7 8. ♘c3 [8. cd5 cd5 9. e4 ♘b6= Ujtelky—Gheorghiu, Soči 1964] dc4 9. dc4 e5 10. ♘g5 ♕e7 11. ♖d1 ♘c5= Udovčić—Minev, Maribor 1967

20 8... ♘a6 9. ♗e5 ♗d7 10. ♘bd2 ♖c8 11. a3 dc4 12. ♘c4 c5 13. ♗c3 ♕c7 14. ♘g5± Džindžihašvili—Talj, SSSR (ch) 1971

21 11. ♘a3 e5 12. h3 ♘e6 13. e4 ♘dc7 14. ♗e3 ♕e7= Doda—Quinones, Siegen (ol) 1970; 11. ♘c3 e5 12. a4 ♘e6 13. e3 ♘e7= Jakobsen—Romanišin, Amsterdam II 1973

22 7. cd5 ♘e4 8. d4 cd5 9. 0—0 0—0 10. ♘c3 ♘c3 11. ♗c3 ♗f5= Emma—Foguelman, Argentina 1959; 7. ♕c2! ♘a6 8. 0—0 0—0 — 6... 0—0

23 Pomar

24 8. ♘g5 ♘bd7 9. 0—0 0—0 10. ♘c3 ♖ac8 11. ♘e6 fe6 12. d4 e5 13. de5 ♘g4∞ Reshevsky—Pomar, Palma de Mallorca 1971

25 15. ♖f2 ♕e3 16. ♕d2 ♕d4 17. ♕b2 ♕e3 1/2 : 1/2 Romanišin—Pomar, Göteborg 1971

26 7... ♘a6 8. d3 b5 9. ♘bd2 ♗b7 10. ♖c1 ♘d7 11. ♗g7 ♔g7 12. d4± Lisicin—Borisenko, SSSR (ch) 1955; 7... ♖e8 8. ♕c2 a5 9. d3 ♘a6 10. a3 [10. ♗e5 ♘h5 11. ♗g7 ♘g7 12. ♕b2 ♗g4 13. ♘bd2 f6 14. d4± Filip—Andersson, Tel Aviv (ol) 1964] ♘h5 11. ♗g7 ♘g7 12. ♕b2 ♕d6 13. d4± Doda—Borkowski, Polska (ch) 1976; 7... dc4 8. bc4 c5 9. d3 [9. ♕c2 ♘c6 10. d3 ♗g4 11. ♘bd2 ♕d7 12. ♘b3 b6 13. ♖fd1 ♖ac8 14. ♗c3 ♘e8 15. ♗g7 ♔g7= Talj—Šamkovič, SSSR 1968] ♘c6 10. ♘e5 ♘e5 11. ♗e5 ♘e8 12. ♗g7 ♘g7 13. ♘c3 ♘f5 14. ♖b1 ♖b8 15. ♕a4 a6 16. ♕a3± Štejn—Šamkovič, SSSR (ch) 1971; 7... ♕b6 8. ♕c2 [8. ♕c1 ♘bd7 9. cd5 cd5 10. ♗d4 ♕d6 11. ♕a3 ♘e4 12. ♗g7 ♔g7 13. ♕d6 ♘d6 14. ♖c1 e6 15. ♘c3± Smislov—Szabo, Zürich (ct) 1953] ♘a6 9. d3 ♖d8 10. ♘bd2 ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♘f3 ♘b4 13. ♕c1 c5 14. cd5 ♘fd5 15. ♗g7 ♔g7 16. ♕c4± Miles—G. Garcia, Hastings 1974/75; 7... b6 8. d3 ♗b7 9. ♘bd2 c5 10. e3 ♘c6 11. ♘e5 ♘e5 12. ♗e5 ♕d7 13. ♕e2 ♖ad8= Rubinetti—Schmid, Mar del Plata 1973; 8. d4!± — D 78

27 8. ♘c3 ♘e4 9. d4 — D 78; 8. d3 ♕b6 [8... a4 9. ♘bd2 ab3 10. ab3 ♖a1 11. ♕a1 ♕b6 12. ♕a3 ♘a6 13. ♗d4± Polugajevski—Poch, Mar del Plata 1971] 9. ♘bd2 a4 10. ♗c3 ♘fd7 11. d4 ♕a7 12. e3 ♖e8 13. ♕c1 e6= Vukić—Damjanović, Jugoslavija 1975 — 20/6; 8. cd5 ♕d5 [8... cd5 9. ♘c3 ♘c6 10. d4 ♗f5 11. ♘e5 ♖c8 12. ♖c1± Flor—Toran, Beverwijk 1960] 9. ♘e5 ♕d8 10. d4 [10. a3?! ♗e6 11. ♕c2 ♘e8= Gonzales—Csom, Olot 1975] ♘bd7 11. ♘d3±

28 9. ♕c1 ♘a6 10. ♗e5 ♗f3 11. ♗f3 e6 12. ♕b2 ♘e8 13. ♗g7 ♘g7= Bilek—Mikenas, Hungary—SSSR 1955

29 9... ♗f3 10. ♗f3 ♘bd7 11. ♕c2 e5 12. cd5 ♘d5 13. ♘c4 ♘b4 14. ♕d2 b6 15. ♖fc1± Barcza—Mihaljčišin, Debrecen 1968

30 15. e3± Olafsson—Averbah, Portorož (izt) 1958

31 8... ♘a6 9. ♘bd2 ♖e8 10. a3 ♕d7 [10... ♕d6 11. b4 e5 12. c5 ♕c7 13. ♕c2± Calvo—Byrne, Montilla 1977 — 24/21] 11. ♕c2 ♗h3 12. b4 ♗g2 13. ♔g2 ♘c7 14. ♖fc1 ♘h5 15. ♗g7 ♘g7 16. cd5± Schmidt—Polanski, Polska (cn) 1976; 8... ♕d7 9. ♖e1 ♗h3 10. ♗h1

♖d8 [10... h6!?] 11. ♘bd2 ♘a6 12. ♖c1 ♕f5 [12... h6 13. cd5 ♘d5 14. ♗g7 ♔g7 15. ♕c2± Filip—Blau, Moskva (ol) 1956] 13. a3 ♗h6 14. b4 ♘g4 15. cd5± Polugajevski—Trifunović, Sarajevo 1965

[32] 9. ♘a3 ♘a6 10. ♘c2 a4 11. cd5 cd5 12. b4 ♘c7= Barcza—Uhlmann, Leipzig 1965

[33] 10. ♖c1 ♗h6= Byrne

[34] 15. e4± Pirc—Radovici, Kecskemet 1962

[35] **8. ♘c3** e5 9. cd5 cd5 10. ♖c1 a6 11. ♘a4 ♖e8 12. b4 ♗f8 13. ♕b3 ♗d6= Pilnik—Bisguier, Buenos Aires 1955; **8. ♘a3** b6 9. cd5 cd5 10. ♘d4 ♗b7 11. ♖c1 ♖c8= Forintos—Kolarov, Leningrad 1960; **8. d4** ♘e4 — D 78

[36] 8... b6!?

[37] 9. ♘c3 e5 [9... a6 10. d4 dc4 11. bc4 ♘b6?! 12. ♕d3 ♗e6 13. ♘d2± Pirc—Gilg, Detmold 1967 — 3/23; 11... e5 12. ♘e5 ♘e5 13. de5 ♘g4 14. ♕d8 ♖d8 15. ♖fd1 ♗e6= Pirc] 10. cd5 cd5=△ 11. ♘b5 ♕b6 Pirc

[38] 10. e3 e4 11. ♘e1 ♘c5 12. cd5 cd5 13. de4 de4 14. ♖c1 ♗g4 [14... ♘d3? 15. ♘d3 ed3 16. ♖c4± Andersson—Heidenfeld, Kopenhagen 1967 — 4/27] 15. ♕c2 ♖c8∞

[39] 10... ♘d5 11. ♘c4 ♕e7 [11... e4 12. de4 ♗b2 13. ♘b2 ♘c3 14. ♕c2 ♘e4 15. ♘d4± Benkö—Pogats, Hungary (ch) 1954] 12. ♕d2 b5 13. ♘e3 ♘e3 14. ♕e3 ♗b7= Kostić—Spielmann, Bled 1931

[40] 11. e4!?

[41] Matulović—Ćirić, Jugoslavija (ch) 1960

[42] 8... b6 9. d3 ♖e8 10. ♘e5 ♗b7 11. ♘d2 ♕c7 12. f4 c5= Robatsch—Unzicker, Lenzerheide 1956; 9. d4! ♗b7 — D 78

[43] **9. ♘e5** ♘e5 10. ♗e5 ♗f5 11. d3 ♕d7 12. ♖e1 ♗h3 13. ♘d2 ♗g2= Robatsch—O'Kelly, Moskva (ol) 1956; **9. d3** e5 10. cd5 cd5 [10... ♘d5 11. ♘bd2 ♘7f6 12. ♖ad1 ♗g4 13. h3 ♗f3 14. ♘f3± Simagin—Doda, Polanica Zdroj 1968 — 6/40] 11. ♖c1 ♖e6 12. ♕c7 ♕c7 13. ♖c7 ♖c6= Litmanowicz; **9. cd5** cd5 10. ♘c3 b6 11. ♘b5 ♘c5 12. b4 ♘e6 13. ♖fc1 ♗d7 14. a4 a6 15. ♘bd4 ♘d4 16. ♗d4 ♖c8 17. ♕b3 b5= Barcza—Unzicker, Zürich 1959

[44] 9... e5 10. cd5 ♘d5 11. d3 ♕e7 12. ♘d2 ♘7b6 13. ♘ce4 ♗g4 14. ♖fe1 ♘d7 15. ♘c4± Najdorf—Sanchez, Mar del Plata 1959

[45] 10. d3 d4 11. ♘d1 e5 12. e4 ♘h5 13. ♕e2 ♗h6 14. ♗c1 ♗c1= Filip—Stahlberg, Erevan 1965

[46] 12... ♖c8!? Botvinik

[47] 15. ♔g2± Botvinik—Stahlberg, Moskva (ol) 1956

[48] **8. ♘e5** ♗e6 9. ♕c2 ♘bd7 10. d3 ♘e5 11. ♗e5 ♕d7 12. ♘d2 ♗h3= Olafsson—Uhlmann, Moskva 1971; **8. ♘a3** ♘bd7 [8... a5 — 7... a5] 9. ♘c2 ♗f3 10. ♗f3 e5 11. d3 ♖e8 12. ♘e3 d4= Szilagyi—Liebert, Debrecen 1968

[49] **8... ♕c8** 9. ♖e1 [9. ♘c3 ♗h3 10. cd5 ♗g2 11. ♔g2 cd5 (11... ♘d5 12. ♘d5 cd5 13. ♗g7 ♔g7 14. ♖c1±) 12. ♖c1 ♘c6 13. ♘a4 ♕e8 14. ♘e5 ♘e5 15. ♗e5 ♖c8 16. ♕d2± Hecht—Hurme, Nice (ol) 1974 — 17/32] ♗h3 10. ♗h1 h6 [10... ♕f5!?△ ♕h5] 11. ♘bd2 ♘bd7 12. ♖c1 ♕d8 13. ♕c2 a5 14. cd5 ♘d5 15. ♗g7± Bilek—Soos, La Habana (ol) 1966; **8... ♘a6** 9. ♘bd2 ♗f3 10. ♘f3 ♘c5 11. ♕c2 ♖c8 12. ♖ab1 ♘cd7 13. ♖fc1± Barcza—Campomanes, München (ol) 1958

[50] **9... ♕a5** 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♖fd8 12. a3 ♖ac8 13. b4 ♕c7 14. ♕b3 ♘e5 15. ♗g2± Hort—Kokkoris, Athens 1968; **9... ♖c8** 10. ♖c1 ♘e8 11. ♕c2 ♗b2 12. ♕b2 ♗f3 13. ♘f3 e6 14. b4± Ivkov—Simić, Jugoslavija (ch) 1976 — 21/28; **9... a5** 10. a3 ♗f3 11. ♘f3 ♕b6 12. ♗c3 ♘e8 13. ♗g7 ♘g7 14. cd5 cd5 15. b4± Gliksman—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1976

[51] **10. d4** a5 11. ♘e5 ♗e6 12. ♘d3 ♗f5 13. cd5 cd5 14. ♘f4 ♘f8 15. ♘f3 ♖c8 16. ♘e5± Smislov—Lehmann, Las Palmas 1972; **10. ♖c1** e5 11. cd5 cd5 12. h3 ♗f3 13. ♘f3± Polugajevski—Tajmanov, SSSR (ch) 1974 — 18/24

[52] 11. ♗f3 e5 12. cd5 cd5 13. ♗g2 ♖c8 14. b4 ♗h6 15. ♘b3 ♕e7= Jongsma—Cortlever, Beverwijk II 1967

[53] 15. ♕d2 ± Tajmanov—Gutman, SSSR 1976

[54] **10. ♗g2** ♖e8 11. ♘d2 [11. cd5 cd5 12. ♘c3 e6 13. ♕d2 ♖c8 14. ♖fc1 a6 15. ♖c2 ♕c7= Mecking—Unzicker, Palma de Mallorca 1969] a5 12. ♕c2 e6 13. e3 ♕e7 14. a3 ♘h5= Larsen—Uhlmann, Las Palmas (m) 1971 — 11/25; **10. cd5** cd5 11. ♘c3 e6 12. d4 ♖c8= R. Garcia—Schmidt, Skopje (ol) 1972

[55] 10... a5 11. ♕c2 e5 12. ♖ac1 ♖c8 13. ♕b1 ♖e8 14. cd5 ♘d5 15. ♘c4 ♗f8 16. e4 ♘5f6 17. ♕a1 ♕c7 18. ♗g2± Hulak—Mihaljčišin, Banja Luka 1976

[56] 11. b4 ♕e7 12. ♕b3 [12. a4!? Larsen] b5 13. cb5 cb5 14. ♖ac1 ♖fc8= Larsen—Uhlmann, Las Palmas (m) 1971 — 11/26

[57] 11... ♕c7 12. ♖ac1 ♖ac8 13. b4 ♖fd8 14. ♕b3± Peterson—Osnos, SSSR 1965

[58] 12. ♖ac1 ♗b2 13. ♕b2 ♘d6 14. ♖fd1 ♕e7 15. b4 a6 16. ♘b3± Smislov—Kolarov, Lugano (ol) 1968 — 6/39

[59] 15. ♕b2 ♕f6 16. ♖ab1 h5 17. e4 ♘e7 18. b5± Petrosjan—Teufel, Bamberg 1968 — 5/22

[60] **6. ♕b6** ab6 7. cd5 ♘d5 8. ♘c3 ♘c3 9. bc3 g6 10. ♘d4 ♗g7 11. f4 ♘d7 12. 0—0 0—0= Bilek—Smislov, Dortmund 1968; **6. ♘c3** e6 7. 0—0 ♘bd7 8. d4 h6= — D 11

[61] 7... ♘d5!? 8. d3 [8. ♘c3? ♘b4 9. ♘d4 e5 10. ♖a7 ♖a7 11. ♘f5 ♘c2−+ Sumiacher−Polugajevski, Mar del Plata 1971] ♘b4 9. ♘a3∞

[62] 14. de4 ♗g6= Fischer−Polugajevski, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/32

[63] 5... dc4?! 6. ♘a3 e5 7. ♘c4 [7. ♘e5? ♗a3 8. ba3 ♕d4−+] e4 8. ♘fe5 ♘bd7 9. d4 ed3 10. ♘d3 ♗e7 11. ♕b3 ♘b6 12. ♘a5± Kärner−Polugajevski, Tallinn 1973 — 15/27

[64] 6. d3 h6 7. ♘bd2 ♘bd7 8. ♖b1 a5 9. b3 ♗d6 10. ♗b2 0−0 11. ♕c2 ♕b6= Nielsen−Geler, Kopenhagen 1960; 6. d4 — D 11

[65] 8. d4 ♘bd7 9. ♘h4 ♗e6 10. ♕c2 0−0 11. ♘f5 ♗f5 12. ♕f5 ♘e8= Rossetto−Pachman, Mar del Plata 1955

[66] 8... 0−0 9. ♘d4 [9. ♕e1 ♘bd7 10. e4 de4 11. de4 ♗e6 12. ♕e2 ♘b6 13. ♖d1 ♕c8 14. ♘d4 ♖e8 15. e5 ♘fd5= Doda−Toluš, Polanica Zdroj 1964] ♗c8 10. e4 ♘a6 11. h3 ♘c5 12. ♖e1 ♘e6 13. ♘f5 ♗b4 14. ed5± Dorfman−A. Petrosjan, SSSR (ch) 1976

[67] 14. ♘db5 cb4 15. ab4 d4∞ Olafsson−Portisch, Bled 1961

[68] 5... **♗b1** 6. ♖b1 cd5 7. ♕b3 ♕b6 8. ♕b6 ab6 9. a3 ♘c6 10. d3 e6 11. 0−0± Barcza−Tipary, Hungary 1958; 5... **♘d5** 6. ♘e5 ♗e6 7. 0−0 g6 8. b3 ♗g7 9. ♗b2 0−0 10. ♕c1 ♘d7 11. ♘d3± Barcza−Cvetkov, Sofia 1947

[69] 6... **♕d7**?! 7. ♘e5 ♕c7 8. ♘c3 ♘c6 9. ♘c6 bc6 10. d3 e6 11. 0−0 ♗e7 12. ♗f4 ♕d7 13. ♖ac1 0−0 14. ♘a4± Rossolimo−Castillo, Venezia 1950; 6... **♕c7** 7. ♘c3 e6 8. d3 ♘bd7 9. ♗f4 ♕b6 10. ♕b6 ♘b6 11. 0−0 a6 12. ♖ac1 ♗e7 13. e4 de4 14. de4 ♗e4 15. ♘e4 ♘e4 16. ♘d2± Barcza−Balogh, corr. 1943/44; 6... **♗c8** 7. d3 [7. 0−0 e6 8. ♘c3 ♘c6 9. d4 ♗e7 10. ♗f4 0−0 11. ♖ad1 b6 12. ♘e5 ♗b7 △ ♘a5, ♖c8= Romanišin−Anikajev, SSSR 1974] ♘c6 8. ♗f4 e6 9. ♘c3 ♗d6 10. ♗d6 ♕d6 11. ♘b5 ♕e7 12. ♖c1 0−0 13. ♘bd4 ♗d7 14. 0−0± Barcza−Rossolimo, Venezia 1949

[70] 9... **♘d7** 10. 0−0 ♘c5 11. ♕d1 f6 12. e4 de4 13. de4 ♗g4 14. h3± Barcza−Nievergelt, Beograd 1954; 9... **♗b4** 10. ♖c1 0−0 11. 0−0 ♕d7 12. e4 ♗g6 13. ♘e5 ♘e5 14. ♗e5 ♗c3 15. ♕c3± Barcza−Kopetzky, Wien 1961

[71] 10. ♘b5 0−0 11. ♘d6 ♗d6 12. ♗d6 ♖d8 13. ♗f4± Botvinik

[72] 11... **h6** 12. ♘b5 ♕d7 13. ♘bd4 ♗h7 14. ♘c6 bc6 15. ♘e5± Keene−Süss, Dortmund 1973; 11... **♕d7** 12. e4 de4 13. de4 ♘e4 14. ♘e4 ♗e4 15. ♘e5 ♘e5 16. ♗e4± Barcza−Smislov, Moskva (ol) 1956

[73] 14. h4± Korčnoj−Karpov, Moskva (m) 1974 — 18/23

[74] 8... e6 9. ♘b5 [9. d3 h6 10. ♘b5 ♗b4 11. ♗d2 ♗d2 12. ♔d2 ♔e7 13. ♖hc1 ♘a6 14. a3 ♖ac8 15. b4± Trifunović−Pachman, Saltsjöbaden (izt) 1948; 9... ♘c6 — 8... ♘c6] ♘a6 10. a3 ♗e7 11. b4 0−0 12. ♗b2± Janošević

[75] 9... **♗d7** 10. ♗e3 ♖a6 11. 0−0 e6 12. ♘b5 ♔d8 13. a3± Cejtlin−Vorotnikov, SSSR 1972 — 13/35; 9... e5 10. 0−0 ♗e7 11. ♗g5 ♗e6 12. ♘d2 d4 13. ♘b5 ♔d7 14. ♘c4 ♖a6 15. ♖fc1± Kirov−Přibyl, Moskva 1977

[76] 10. 0−0 ♗c5 [10... ♗e7 11. ♗f4 h6 12. ♘b5 0−0 13. ♖fc1 ♗h7 14. a3± Barcza−Opočensky, Karlovy Vary−Marianske Lazne 1948] 11. ♗f4 [11. b3 0−0 12. ♗b2 ♗g4 13. ♘b5 ♖fc8 14. ♖fc1 ♘e8 15. ♔f1 ♗f3= Benkö−Geler, Curaçao (ct) 1962] 0−0 12. a3 ♖fc8 13. ♘b5 ♘e8 14. ♖fc1 ♗g6 15. b4 ♗e7= Szabo−Gerusel, Solingen 1968 — 6/38

[77] 10... ♖c8 11. 0−0 △ ♗f4± Portisch

[78] 14. f4 h6 15. a3 ♖hc8 16. ♖ac1 ♗h7 17. ♗h3± Portisch−Smislov, Wijk aan Zee 1972 — 13/34

[79] 5. ♕b3 ♕b6 6. ♘c3 e6 7. 0−0 ♘bd7=

[80] 5... **♗f5**?! 6. cd5 cd5 7. ♘c3 e6 8. g4 ♗g6 9. h4 ♗d6 10. ♕a4 ♘bd7 11. ♘d7 ♕d7 12. ♕d7 ♔d7 13. h5 ♗e4 14. f3 ♗c2 15. g5 ♗g3 16. ♔f1 ♘e8 17. d3± A. Petrosjan−Beljavski, SSSR 1976

[81] 6. 0−0 ♘bd7 7. d4 [7. ♘d7 ♕d7 8. b3 e6 9. ♗b2 ♗e7 10. d3 0−0= Kogan−Lutikov, SSSR 1965] e6 8. h3 ♘e5? 9. de5 ♘d7 10. cd5 cd5 11. f4 ♕b6 12. ♔h2 ♗g6 13. ♘c3± Sapi−Jadrijević, Jugoslavija 1967; 8... ♗e7=

[82] 7. d4 ♘d7 8. 0−0 ♘e5 9. de5 e6 10. ♘d2 ♕c7 11. ♘c4 ♖d8 12. ♕d4 c5 13. ♕e4 ♗e7 14. f4 0−0∞ Liberzon−Judovič jr, SSSR 1963

[83] Dementjev−Zilberštejn, SSSR 1976

[84] 6. ♕c2 ♘bd7 7. d3 ♗c5 [7... ♗e7!?] 8. ♘bd2 a5 9. b3 a4 10. ba4 ♕a5 11. cd5 cd5 12. ♗b2 ♕a4= Bilek−Velimirović, Skopje 1971; 11. ♘e5!? ♗f5 12. d4

[85] 6... **cd5** 7. ♘e5 ♗f5 8. ♕b3 ♕c8 9. ♘c3 ♘c6 10. ♘c6 bc6 11. d3 ♗e7 12. e4±; 6... **♗f3** 7. ♗f3 cd5 — 5. cd5

[86] 7. **♕b3** ♕b6 8. ♕c2 ♘bd7 9. ♘c3 ♗d6 10. d3 0−0 11. ♗e3 c5 12. d4 ♗f3 13. ♗f3 cd4 14. ♘a4 ♕b4∞ Larsen−Ivkov, Wageningen 1957; 7. **h3** ♗f3 8. ♗f3 ♗d6 [8... ♗c5!?] 9. d3 0−0 10. ♗g2 ♖e8 11. ♘c3 ♘bd7 12. a3 a5= Larsen−Damjanović, Zagreb 1965

[87] 9. ♕c2 0−0 10. ♗f4 ♘h5 11. ♗g5 f6 12. ♗d2 f5 13. ♘a4 ♗d6 14. e3 ♗f3 15. ♗f3 ♘hf6= Tajmanov−Vorotnikov, SSSR 1974

[88] 14. ♗g2 ♘g6?! 15. ♗c1 a5 16. ♔h2 h5 17. e4± Keene—Darga, England—BRD 1971 — 11/24; 14... ♘h5!=

[89] 5... ♘d5 6. ♘c3 e6 7. 0—0 ♘d7 8. d4 ♗e7 9. e4± Eliskases—Bazan, Argentina 1962

[90] **6. 0—0** ♘c6 [6... ♘bd7 7. ♕b3 (7. ♘c3 e6 8. h3 ♗h5 9. d3 ♗c5 10. e4 0—0 11. ♗f4 ♘b6 12. ♕e2 ♖c8 13. ♖ac1 a6= Olafsson—Keres, Los Angeles 1963) ♕b6 (7... e5 8. d4± Keene—Keres, Dortmund 1973 — 15/28) 8. ♕b6 ♘b6 9. ♘c3 ♖c8 10. d3 e6 11. ♗f4± Keene—Medina, Palma de Mallorca 1971] 7. d3 e6 8. ♕a4 ♗e7 9. e4 ♗f3 10. ♗f3 0—0 11. ♗g2 de4 12. de4 ♕b6= Tjulin—Terentjev, SSSR 1976; **6. ♕b3** ♗f3 [6... ♕b6 7. ♕b6 ab6 8. ♘c3±; 6... ♕c8 7. ♘c3 e6 8. ♘e5 ♗f5 9. d3 ♘c6 10. ♗f4 ♗e7 11. ♖c1± Köberl—Green, Hastings II 1957; 6... ♗c8 7. ♘c3 ♘c6 8. 0—0 e6 9. d3 ♗e7 10. ♗f4 0—0 11. ♖ac1± Benkö—Sanguineti, Portorož (izt) 1958] 7. ♗f3 — 5... ♗f3

[91] 6... e6!?

[92] **7. ♕b3** e6 [7... ♘c5? 8. ♕b5 ♘fd7 9. d4± Andersson—Talj, Stockholm (m) 1976 — 21/27] 8. ♕b7 ♘c5 9. ♕b5 ♘fd7⩲ Krnić

[93] 7... e6 8. ♘e5 [8. d3 ♗c5 9. 0—0 0—0 10. d4 ♘b6 11. ♕d1 ♗b4 12. ♘e5 ♗f5= Barcza—Keres, Tallinn 1969 — 7/18] ♗f5 9. g4 ♗g6 10. h4± Bagirov

[94] 10... ♘e4 11. ♗e4 ♕b6 12. 0—0 ♗d6 13. d3 ♔e7 14. ♗e3 ♘c5 15. ♕c4± A. Petrosjan—Bagirov, SSSR (ch I) 1977 — 24/11

[95] 11. ♘c3 0—0 12. d4 ♘b6 13. ♕d1 ♕d7∓ Dorfman—Bagirov, Lvov 1978 — 25/25

[96] Bagirov

[97] **6...** ♗h5 7. ♕a4 ♘bd7 8. ♘c3 e6 9. g4 ♗g6 10. h4 h6 11. ♘g6 fg6 12. ♕c2 ♔f7 13. h5± Mašić—Bukal, Jugoslavija (ch) 1968; 6... ♗f5 7. ♕b3 ♕c8 8. ♘c3 ♘c6 9. ♘c6 bc6 10. d3± Geler

[98] Smislov—Darga, Amsterdam (izt) 1964

[99] **7. ♕b3** ♕d7 [7... ♕c8 8. ♘c3 e6 9. 0—0 ♘c6 10. d3 ♗e7 (Vadasz—Timman, Groningen 1966/67) 11. ♗d2± 8. ♘c3 e6 9. 0—0 ♘c6 10. ♗g2 ♗e7 11. d3 0—0 12. ♗f4 ♖ac8= Keene—Basman, Hastings 1966/67

[100] 8. a3 ♗e7 9. ♗g2 0—0 10. d3 ♘c6 11. b4 a6 12. ♘d2 ♖c8 13. ♗b2 ♘d7= Romanišin—Filip, Olot 1975

[101] 9... ♗c5 10. ♗g2 0—0 11. ♗d2 ♕e7 12. h3 ♖fd8 13. ♖c1 ♖ac8 14. a3 a6= Sloth—Gligorić, Kopenhagen 1965

[102] **10. e4** de4 11. de4 0—0 12. ♗e3 ♘d7 13. ♖c1 [13. ♕b3?! ♗c5 14. ♕b7 ♘ce5⩲] ♗c5= Portisch—Matanović, Wijk aan Zee 1968 — 5/21; **10. a3** 0—0 11. b4 a5 12. b5 ♘d4= Keene—Geler, Teesside 1975 — 21/26

[103] 12... ♕d7 13. ♖e1 ♖fd8 14. a3 b6 15. b4 ♘d4= Forintos—Hennings, Kecskemet 1968

[104] Larsen—Ivkov, Bled (m) 1965

A 12 — 1. c4 c6 2. ♘f3 d5 3. b3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	♘e5[2]	cd5[4]	♗b2	♘c4	♘c3	g3	♗g2	0—0	=
	♗g4[1]	♗h5[3]	♕d5[5]	f6	e5	♕d7	♘a6	♘e7	♘d5[6]	
2	. . .	♗b2	e3[7]	♗e2	0—0[8]	♘c3[10]	♕c2	cd5	♗c3	±
	♘f6	g6	♗g7	0—0	♗g4[9]	♘e4[11]	♘d7	♘c3	cd5[12]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c3[13]	♕c2	bc4	d3	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘bd7	♖e8[14]	dc4[15]	e5[16]	♕c7[17]	
4	. . .	. . .	e3[18]	♗e2[19]	0—0	♘c3[20]	d3[22]	♕d2	♖fd1	=
	. . .	♗f5	e6	♘bd7	h6	♗e7[21]	♗h7	0—0	♖e8[23]	
5	. . .	. . .	e3[24]	♗e2[25]	0—0[26]	d3[28]	♘bd2	♘d4[30]	♕e2	=
	. . .	♗g4	e6	♘bd7	♗d6[27]	0—0	♕e7[29]	♗e2	♗a3[31]	
6	. . .	g3	♗g2[33]	0—0[35]	bc4	♘c3	d3	♗b2	♕c1	±
	. . .	♗f5[32]	♘bd7[34]	dc4[36]	e5	♕c7	♖d8	♗e7	0—0[37]	

1. c4 c6 2. ♘f3 d5 3. b3 ♘f6 4. g3 ♗f5 5. ♗g2 e6 6. ♗b2[38] ♘bd7 7. 0—0

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
7	. . .	♘c3[40]	d3[41]	e4	de4	♘e4	♘e5	♔g2		=
	♗e7[39]	0—0	e5[42]	de4	♘e4	♗e4	♗g2	♘e5[43]		

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
8	. . .	d3[44]	♘bd2	cd5[47]	♖c1[48]	♖c2	a4	♕a1	♖fc1	=
	♗d6	0—0[45]	e5[46]	cd5	♕e7	a5	h6	♖fc8	♗h7[49]	
9	. . .	. . .	♘c3	♖e1[51]	cd5	e4	de4	h3	♕f3	=
	. . .	. . .	♕e7[50]	e5[52]	cd5	de4	♗g4[53]	♗f3	♖ac8[54]	
10	. . .	d3	♘bd2	♕c2[57]	e4	de4[58]	a3[59]	h3	♗c3	=
	h6	♗c5[55]	0—0[56]	♕e7	de4	♗h7	a5	♗b6[60]	♘c5[61]	
11	. . .	. . .	♘c3	♕c2	e4[64]	de4[65]	♕e2[67]	♖ad1		=
	. . .	. . .	0—0[62]	♗h7[63]	de4	♕e7[66]	e5	♖ad8[68]		
12	. . .	. . .	♘c3[69]	♖e1[70]	♖c1[72]	cd5[73]	e4	de4	♘d4	=
	. . .	♗e7	0—0	♗h7[71]	a5	ed5	de4	♘c5	♘fd7[74]	
13	. . .	. . .	. . .	♕c2	♖ad1[75]	e4[77]	de4	♕e2	♘h4	=
	. . .	. . .	. . .	♗h7	♕c7[76]	d:4	♖fd8[78]	e5	♘c5[79]	
14	. . .	. . .	♘bd2	a3[80]	♖c1[82]	♖c2	♕a1	♘e5[85]	♗e5	=
	. . .	. . .	0—0	a5[81]	♖e8[83]	♗h7	♗d6[84]	♘e5	♗e5[86]	
15	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c2	♗c3[88]	cb5	b4	♕b2	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗h7[87]	b5[89]	cb5	♕c7[90]	♘b6[91]	

1. c4 c6 2. ♘f3 d5 3. b3 ♘f6 4. g3 ♗g4

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
16	♗g2[92]	♗b2[94]	0—0	d3[95]	♘bd2	h3	♘f3	a3[97]		±
	e6[93]	♘bd7	♗c5	0—0	♕c7[96]	♗f3	a5			
17	. . .	. . .	. . .	d3[98]	♘bd2[99]	a3[101]	♕c2	♗c3	♖fc1	=
	. . .	. . .	♗e7	0—0	a5[100]	♕b6[102]	h6[103]	♖fc8	♕d8[104]	
18	. . .	. . .	. . .	d3[105]	♘bd2[106]	a3[108]	h3	♕c2	e4	=
	. . .	. . .	♗d6	0—0	a5[107]	♕e7	♗h5[109]	e5	de4[110]	

[1] 3. . . ♗f5 4. ♗a3 [4. ♗b2 ♘f6 — 3. . . ♘f6] ♘f6 5. e3 ♘bd7 6. cd5 cd5 7. ♘c3 a6 [7. . . ♕a5 8. b4!?] 8. ♗e2 ♕a5 9. ♗b2 e6= Bukić—Buljovčić, Jugoslavija (ch) 1974

[2] **4. h3** ♗f3 5. gf3 e5 6. ♕c2 ♘f6 7. ♕f5 ♗d6 8. ♗b2 ♘bd7 9. h4 ♕e7 10. cd5 cd5 11. ♘c3 ♗a3∞ Bilek—Pachman, Dresden 1956; **4. e3** e5 5. cd5 [5. h3 ♗f3 6. ♕f3 ♘f6 7. ♗b2 ♗d6 8. cd5 cd5 9. ♘c3 e4 10. ♕d1 0—0 11. ♗e2 ♘c6 (Schmidt—Dorfman, Polanica Zdroj 1978 — 26/20) 12. d4= Dorfman] cd5 6. ♗b5 ♗d7 7. ♗d7 ♘d7 8. 0—0 ♘gf6 9. ♘c3 a6 10. d3 ♗b4= Smislov—Svešnikov, Moskva 1973; **4. ♗b2** e6 [4. . . ♘d7 5. cd5 cd5 6. e3 ♘gf6 7. h3 ♗h5 8. g4 ♗g6 9. d3 e6 10. g5 ♘g8 11. ♖g1 ♘e7 12. ♘c3 ♗h5 13. ♗e2 h6∓ Langeweg—Donner, Amsterdam 1970; 6. g3 ♗f3 7. ef3 ♘gf6 8. ♗g2 e6 9. 0—0 ♗e7 10. f4 g6= Milić—Karaklajić, Beograd 1954] 5. ♘e5 ♗f5 6. e3 f6 7. ♘f3 e5 8. ♗e2 ♗d6 9. ♘c3 ♗e6 10. 0—0 ♘e7 11. cd5 cd5 12. ♘b5 ♘bc6= Keres—Pachman, Baden 1957

[3] 4. . . ♗f5 5. cd5 [5. ♗b2 f6 6. ♘f3 e5 7. g3 ♗c5 8. ♕c1 ♕b6 9. e3 d4 10. ed4 ed4 11. ♘h4 ♗e4∞ Belov—Filipenko, SSSR 1977] cd5 6. e3 ♘d7 7. ♕f3 ♘e5 8. ♕f5 ♘c6 9. ♘c3 e6 10. ♕b1 ♘f6 11. ♗e2 ♗d6 12. 0—0 h5 13. f4∞ D. Byrne—Pomar, Palma de Mallorca 1968

[4] 5. f4?! f6 6. ♘f3 e5 7. d3 ♗d6 8. fe5 fe5 9. ♗b2 d4 10. ♘bd2 ♘f6∓ Ozols—Bogoljubov, Kemeri 1939

[5] 5. . . cd5!?

[6] 12. ♘d5 cd5= E. Steiner—Taubmann, Hamburg (ol) 1930

[7] 5. g3! — A 11

[8] 7. ♕c1 ♗g4 8. h3 ♗f3 9. gf3 ♘bd7 10. f4 dc4 11. bc4 ♘c5 12. ♕c2 ♕d7 13. ♗e5 ♘e8∞ Johannessen—Stahlberg, Zevenaar 1961

[9] 7. . . a5 8. ♕c2 ♘a6 9. a3 ♗f5 10. d3 ♖c8 11. ♘bd2 ♘e8 12. ♗g7 ♘g7 13. e4 de4 14. de4 ♗e6 15. c5± Wexler—Bartis, Argentina 1956

[10] 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘a6 10. d4 ♘e4 11. ♘c3 ♘c3 12. ♗c3 ♘c7 13. ♕c2 ♘e6 14. ♖ac1 ♖c8 15. ♖fd1± Korčnoj—Saharov, SSSR (ch) 1965

11 8... ♘bd7 9. d4 e6 [9... ♗f3 10. ♗f3 dc4 11. bc4 e5 12. ♕b3 ♖e8 13. ♖fd1 e4 14. ♗e2± Črepinšek—Addison, Maribor 1967; 9... ♖e8 10. ♖c1 ♕a5 11. cd5 ♘d5 12. ♘d2 ♗e2 13. ♘e2 ♖ad8 14. e4 ♘5f6 15. ♕c2± Bronštejn—Hennings, Berlin 1968] 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 a5 12. ♕c2 ♕e7 13. ♖ad1 ♖fd8 14. ♗e2± Polugajevski—Saharov, SSSR (ch) 1968

12 12. ♗g7 ♔g7 13. ♕c3 ♘f6 14. ♕b4 b6 15. ♖fc1± Panno—Averbah, Palma de Mallorca 1972

13 **8. cd5** cd5 9. ♘c3 [9. d3 ♖e8 10. ♘bd2 b6 11. ♘e5 ♘e5 12. ♗e5 ♘d7 13. ♗g7 ♔g7 14. d4 ♗b7= Porath—Cruz, Buenos Aires (ol) 1939; 9. d4 ♘e4 10. ♘bd2 ♘df6 11. ♘e4 ♘e4 12. ♖c1 ♕a5 13. a3 ♗e6 14. ♕d3 a6= Flor—Levenfiš, SSSR (ch) 1949] ♘e4 [9... b6 10. d4 ♗b7 11. ♘e5 ♖c8 12. f4 ♘e8 13. ♖c1 ♘d6= Porath—Mastichiades, Helsinki (ol) 1952] 10. ♕c2 ♘c3 11. ♗c3 e5 12. ♕b2 f6 13. d3 ♖e8 14. ♖fc1 ♘f8= Porath—Bhend, Moskva (ol) 1956; **8. ♕c2** a5 9. a3 ♖e8 10. d3 [10. ♘c3!?] e5 11. ♘bd2 e4 12. de4 de4 13. ♘d4 ♕e7 14. ♗c3 h5 15. b4 ab4 16. ab4∞ Vukić—Bogdanović, Sarajevo 1972

14 8... ♘e4 9. ♕c2 ♘df6 10. d3 ♘c3 11. ♗c3 ♗g4 12. ♖fd1 ♖c8 13. ♖ac1 ♖e8 14. h3 ♗f3 15. ♗f3 e5 16. ♕b2± Vestöl—Concalves, München (ol) 1958

15 9... e5?! 10. cd5 ♘d5 11. ♘d5 cd5 12. ♖ac1±

16 10... ♘c5 11. ♖ad1 [11. ♖fd1!?] ♕a5 12. d3 e5 13. ♘d2 ♗f5 14. ♘b3± Planinc—Marić, Novi Sad 1972 — 14/39

17 12. a4 ♘c5 13. a5 ♗f5 14. ♘h4 ♗g4= Holmov—Barczay, Budapest 1970 — 9/16

18 **5. d3** e6 6. ♘bd2 ♘bd7 7. ♘h4 ♗g4 8. h3 ♗h5 9. g4 ♘g8 10. ♘g2 ♗g6 11. ♘f4 ♕g5 12. e3 dc4 13. bc4 e5 14. ♘g6 ♕g6 15. ♕c2 h5∞ Kotov—van Scheltinga, Amsterdam (ol) 1954; **5. g3** — 4. g3

19 6. ♘h4 ♗g6 7. ♘g6 hg6 8. d4 ♘e4 9. ♗d3 ♗b4 10. ♔f1 ♘d7 11. ♗e4 de4 12. ♘c3 ♕h4= Dünnmann—Becker, Österreich 1925

20 8. d3 ♗e7 9. ♘bd2 0—0 10. ♕c2 ♗h7 11. a3 a5 12. ♖fc1 ♗d6 13. ♕c3 ♕e7= Golz—Malich, Zinnowitz 1967

21 8... ♗d6 9. d3 0—0 10. e4 ♗h7 [10... ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 d4 13. ♘e2 e5 14. ♘g3 g6 15. ♗c1 ♔g7= Zita—Fuchs, Sofia 1957] 11. ♖e1 ♕a5 12. a3 de4 13. ♘e4 ♘e4 14. de4 ♕c7= Pirc—Tomović, Jugoslavija (ch) 1946

22 9. d4 — D 12

23 12. ♖ac1 a6 13. e4 ♗d6 14. ed5 ed5 15. cd5 cd5 16. ♗f1 ♘e5= Panno—Addison, Palma de Mallorca (izt) 1970

24 **5. d3** ♗f3 6. gf3 ♘bd7 7. h4?! e6 8. ♘d2 ♗c5 9. e3 ♕e7∞ Šamkovič—Trifunović, Palma de Mallorca 1966 — 2/13; **5. h3** ♗h5 [5... ♗f3!?] 6. d3 ♘bd7 7. ♘bd2 e6 8. g3 ♗f3 9. ef3 dc4 10. dc4 ♕a5 11. a3 0-0-0∞ Szabo—Pomar, Palma de Mallorca 1969

25 6. h3 ♗f3 7. ♕f3 ♘bd7 8. ♘c3 ♗d6 9. cd5 ed5 10. ♕f5 ♕e7 11. ♗e2 0—0 12. 0—0 ♖fe8 13. ♖ac1 a5 = Tajmanov—Vaganjan, SSSR (ch) 1976

26 **7. h3** ♗f3 8. ♗f3 ♗d6 9. 0—0 0—0 10. ♘c3 ♕e7 11. a3 a5 12. d3 ♖ab8 13. a4 ♖fd8= Smejkal—Malich, Amsterdam 1971; **7. d3** ♗d6 8. ♘bd2 0—0 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 ♕e7 11. a3 b5 12. 0—0 bc4 13. bc4 ♖ab8= Panno—Donner, Palma de Mallorca 1971

27 7... ♗e7 8. d3 0—0 9. ♘bd2 ♖e8 10. a3 a5 11. ♖e1 ♗f8 [11... ♗d6 12. ♘f1 ♗f3?! 13. ♗f3 ♗e5 14. d4± Uhlmann—Hennings, DDR 1971 — 11/23; 12... ♕e7=] 12. ♘f1 ♕b6 13. ♕c2 e5= Andersson—Petrosjan, Manila 1974

28 **8. h3** ♗h5 9. d3 [9. d4 0—0 10. ♘bd2 ♕e7 11. ♘e5 ♗e2 12. ♕e2 a5 13. a3 ♖fc8= Štejn—Vaganjan, SSSR (ch) 1971] ♕e7 10. ♘bd2 0—0 11. ♖c1 ♗a3= Tajmanov—Bagirov, Vrnjačka Banja 1974; **8. cd5** cd5 [8... ed5!?] 9. h3 [9. ♘d4?! ♗e2 10. ♕e2 0—0∓ Petrosjan—Mecking, Las Palmas 1975 — 19/24] ♗f3 10. ♗f3 ♖c8 11. ♘c3 0—0 12. e4 ♘e5 13. ed5 ♘d3 14. ♕b1 ♘b2 15. ♕b2 ed5= Larsen—Ivkov, Büsum 1969 — 7/17

29 9... e5!? Hort

30 10. ♖e1 ♗a3 11. ♕c1 ♗b2 12. ♕b2 ♖fd8= Uhlmann—Hennings, Sarajevo 1969

31 12. ♗a3 ♕a3 13. f4 ♕e7= Andersson—Hort, Göteborg 1971 — 12/30

32 4... dc4 5. bc4 e5 6. ♘c3 [6. ♗b2?! e4 7. ♘d4 ♗c5 8. ♘b3 ♗b6 9. ♗g2 0—0 10. 0—0 ♗f5 11. c5 ♗c7 12. f3 ♘bd7 13. ♘c3 ef3 14. ♖f3 ♗g6 15. d4 ♘e4∓ Markland—Keene, England 1973; 6. ♕c2 ♗c5 7. ♘c3 ♗g4 8. ♘e5 ♗f2 9. ♔f2 ♕d4 10. e3 ♕e5 11. d4 ♕h5 12. h3 0—0 13. e4 ♗f3 14. ♗g2 ♗g2 15. ♔g2 c5∞ Donner—Pomar, Madrid (m) 1960] ♗b4 7. ♕b3 ♕a5?! 8. ♘e5 ♗c3 9. ♕c3 ♕c3 10. dc3 0—0 11. f3 ♖e8 12. ♘d3± Kavalek—Lombard, Biel 1977; 6... ♘bd7!?

33 5. ♗a3 a5 [5... g6 6. d3 ♗g7 7. ♘bd2 ♕b6 (7... 0—0!? Averbah) 8. ♗g2 ♘g4 (8... ♕a5!? 9. ♗b2 0—0 Suetin) 9. d4 ♘a6 (9... ♗d4?! 10. ♘d4 ♕d4 11. 0—0 dc4 12. ♘c4 ♕d1 13. ♖fd1⩲) 10. 0—0 ♘b4 11. ♗b2 0—0 12. a3 ♘a6 13. ♖c1± Petrosjan—Talj, Curaçao (ct) 1962] 6. ♗g2 ♘a6 7. 0—0 ♘b4 8. d3 h6 9. ♗b2 e6 10. a3 ♘a6 11. ♘bd2 ♗h7 12. ♕b1 ♗e7 13. ♗c3 0—0 14. ♕b2 b5 15. cb5 cb5= Benkö—Addison, USA (ch) 1966/67

34 5... h6 6. ♗a3 ♕a5 7. ♕c1 ♘a6 8. 0—0 ♘b4 9. d3 e6 10. ♗b2 ♗e7 11. a3 ♘a6 12. b4 ♕d8 13. ♘bd2± Sloth—Tompa, Dresden 1969

[35] **6. ♗a3** e5 7. ♗f8 ♔f8 8. 0–0 g6 9. d3 ♔g7 10. ♘bd2 ♖e8= Johansson–Pomar, Lugano (ol) 1968; **6. cd5!?** cd5 7. ♗b2 Aljehin

[36] 6... e6 7. ♗b2 — 5... e6

[37] 12. ♖b1± **Csom–L. Kovacs, Hungary 1970**

[38] 6. ♘h4?! **♗e4!**=△ 7. f3? ♗b1 8. ♖b1 g5–+

[39] 7... ♗c5 8. ♘c3 [8. d4 ♗e7 9. ♘bd2 0–0 10. ♘e5 ♘e5 11. fe5 ♘d7 12. e4 de4 13. ♗e4 ♘c5 14. ♗f5 ef5 15. ♘f3 ♕d3∓ Štejn–Geler, SSSR 1959; 12. cd5!?; 10. ♘h4!?; 8. d3 h6 — 7... h6] h6 9. d4 ♗d6 [9... ♗e7!?] 10. ♘d2 0–0 11. ♖e1 ♕e7 12. ♕c1 ♖fd8 13. e4 de4 14. ♘de4 ♘e4 15. ♘e4± Galia–Lokvenc, Österreich 1949

[40] 8. d3 0–0 9. ♘bd2 a5 [9... ♘e8 10. ♕c2 ♗f6 11. ♖ac1 ♗b2 12. ♕b2 ♕e7 13. b4 ♘ef6 14. ♖fe1± Filip–Pomar, Marianske Lazne 1965; 9... h6 — 7... h6] 10. ♘h4 ♗g4 11. h3 ♗h5 12. g4 ♗g6 13. e4 de4 14. de4 ♘c5= Nikolajevski–Čukajev, SSSR 1959

[41] 9. ♘h4 **♗g4** 10. h3 ♗h5 11. g4 d4 12. ♘b1 ♗g4 13. hg4 ♘g4 14. ♘f3 [14. e4 (Smislov–Bronštejn, Zürich (ct) 1953) **♗a3!**∓] ♗d6△ f5, ♕f6, ♖ae8⩲ Bronštejn

[42] 9... h6 — 7... h6

[43] Filip–Geler, Göteborg (izt) 1955

[44] **8. ♘h4 ♗e4=**

[45] **8... e5?!** 9. e4 ♗e6 [9... de4 10. de4 ♘e4 11. ♘h4+–] 10. ed5 cd5 11. d4 e4 12. ♘g5 0–0 13. cd5± Romanovski–Rabinovič, Moskva 1924; **8... ♕e7!?** 9. cd5 [9. ♘c3 ♗a3 10. ♕c1 ♗b2 11. ♕b2 0–0= Boros–May, Hungary 1936] ed5 [9... cd5?! 10. ♘d4±] 10. e4 de4 11. de4 ♗g4 12. ♘bd2 ♗e5 13. ♕c2 ♗b2 14. ♕b2 0–0 15. e5 ♘d5= Euwe–van den Bosch, Amsterdam (m) 1934

[46] 9... ♕e7 10. a3 [10. ♖e1 e5 11. cd5 cd5 12. e4 de4 13. de4 ♗e6 14. ♕e2 ♖ac8 15. ♘f1 ♗a3= Kevitz–Capablanca, New York 1931; 10. ♘d4 ♗g6 11. e4 e5 12. ♘f5 ♗f5 13. ef5 g6 14. fg6 hg6 15. ♕c2 ♗a3= Donner–de Jong, Nederland 1951] a5 11. ♖e1 e5 12. ♘h4 ♗e6 [12... ♗g4!? 13. h3 ♗e6] 13. cd5 cd5 14. e4 de4 15. ♘e4 ♘e4 16. ♗e4 ♘c5 17. ♘f5 ♗f5 18. ♗f5± Ivkov–Ree, Amsterdam 1974 — 18/25

[47] 10. e4 ♗g4 [10... de4 11. de4 ♗e4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♘h4 ♘df6 14. ♘f5 ♗c7 15. ♗e4 ♕d1 16. ♖ad1 ♘e4 17. ♖d7±] 11. h3 ♗h5= Rellstab

[48] 11. e4 de4 12. de4 ♗e4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♘h4 ♘df6 15. ♘f5⩲; 11... ♗g4=

[49] Reti–**Lasker**, New York 1924

[50] 9... e5?! 10. e4 ♗e6 11. cd5 cd5 12. ♘b5 ♗b8 13. ♗a3 ♖e8 14. ♘d6± Euwe

[51] 10. ♘h4 ♗g4 11. h3 ♗h5 12. ♕c2 ♖ad8 13. e4 de4 14. de4 ♘e5 15. f4 ♗c5∓ Iliesco–Pizzi, Argentina 1947

[52] **10... ♗a3?!** 11. ♗a3 ♕a3 12. e4 ♗g4 13. e5± Euwe; **10... ♖fd8!?** 11. h3 ♗a3= Euwe

[53] **13... ♗g6?!** 14. ♘h4 ♖fd8 15. ♘f5 ♗f5 16. ef5± Müller–Lilienthal, Budapest 1933; **13... ♗e6** 14. ♘h4 g6 15. ♕c2 △ ♘f5±

[54] **15... ♖ac8** 16. ♖ed1 ♖c6= Katetov–Tomović, ČSSR–Jugoslavija 1947; **15... ♗a3!?** Euwe

[55] 8... ♗d6 9. ♘bd2 [9. e4 de4 10. de4 ♘e4 **11. ♗g7** ♖g8 12. ♗h6 ♕c7⩲ Tajmanov] ♗h7 10. e4 de4 11. de4 e5 12. ♕e2 ♕e7 13. a3 0–0 14. b4 b6 15. ♖fd1± Kolarov–Padevski, Sofia 1964

[56] 9... ♗h7?! 10. e4 de4 11. de4 ♕e7 12. ♕e2 e5 13. a3 0–0 14. b4 ♗b6 15. ♘e1 a5 16. ♘d3 ♖fe8 17. c5 ♗c7 18. ♘c4± Fuderer–Cortlever, Amsterdam (ol) 1954

[57] **10. ♘h4** ♗h7 11. e4 de4 12. de4 ♕c7 13. ♕e2 ♘e5= Besse–Eisinger, Bad Pyrmont 1963; **10. ♘d4** ♗h7 11. cd5 ed5 12. ♘c2 ♖e8 13. b4 ♗b6 14. ♘b3 ♕e7= Monostori–Füster, Hungary (ch) 1950; **10. ♕e1** ♗h7 11. a3 a5 12. e4 de4 13. de4 ♕b6 14. ♗c3 ♖fd8 15. ♕e2 ♗e7= O'Kelly–Devos, Belgique 1947

[58] 12. ♘e4 ♘e4 13. de4 ♗h7=

[59] 13. ♘e1 ♗b4 14. ♖d1 ♖fd8 15. f3 ♘c5= Sämisch–Opočensky, Marianske Lazne 1925

[60] 14... ♖fd8!? Euwe

[61] 16. ♘e5 ♖fd8= Keres–Euwe, AVRO 1938

[62] 9... ♗h7?! 10. e4 de4 11. de4 0–0 12. ♕e2 ♕e7 13. e5 ♘e8 14. ♖ad1 ♖d8 15. ♘e4± Eliskases–Euwe, Buenos Aires 1947

[63] 10... ♕e7 11. a3 [11. e4 de4 12. de4 ♗h7 — 10... ♗h7] a5 12. e4 de4 13. de4 ♗h7 14. ♕e2 e5= Liebert–Fuchs, DDR 1968

[64] **11. ♖ad1** ♕e7 12. ♕c1 ♖fd8 13. ♘e1 a5 14. ♘c2 ♗b4 15. ♕a1 ♘c5= Hönlinger–Bialas, Höchst 1955; **11. a3!?** Euwe

[65] 12. ♘e4 ♘e4 13. de4 ♘f6 14. ♘e5 ♕b6∓ Smislov–Keres, SSSR (ch) 1951

[66] **12... b5** 13. cb5 cb5 14. ♕e2 b4 15. ♘a4 ♗e7 16. ♘d4± Tajmanov; **12... ♗b4!?**△ ♘c5 Euwe

[67] 13. ♖ae1 ♗b4 14. ♖e2 ♖fd8 15. ♘e1 **e5=** Lokvenc–Toth, Bad Gastein 1948

[68] Šajtar–Milner-Barry, Helsinki (ol) 1952

[69] 9. ♘a3 0–0 10. ♘c2 ♗h7 11. ♘e3 a5 12. ♔h1 a4 13. g4 ♘e8 14. ♘d4 ♗f6= Emma–Luckis, Argentina 1959

[70] **10. ♖c1** ♗h7 11. cd5 cd5 12. a3 ♕b6 **13. b4** a5 14. **♘a4** ♕d6 15. b5 ♖fc8= O. Gar-

cia Vera—R. Garcia Vera, Argentina 1939; **10.** ♕**e1** ♗h7 11. e4 de4 12. de4 e5 13. ♖d1 ♕c7 14. ♘h4 ♖fe8 15. ♘f5 ♗c5= Medina—Fuchs, Kapfenberg 1970; **10.** ♕**d2** ♕b6 11. e4 ♗h7 12. e5 ♘e8 13. d4 ♘c7 14. c5 ♕a6 15. ♖fd1 b6= Gligorić—Foltys, Amsterdam 1950

[71] 10... ♗b4?! 11. a3 ♗c3 12. ♗c3 ♖e8 13. ♕c2 e5 14. e4 de4 15. de4± Müller—Voisin, Hamburg (ol) 1930

[72] **11. cd5** cd5 12. ♖c1 ♕a5 13. a3 ♖fc8 14. b4 ♕d8 15. ♕b3 a6= Stöckl—Kopetzky, Wien 1964; **11. d4** ♘e4 12. ♘e4 ♗e4 13. ♘d2 ♗g2 14. ♔g2 a5 15. e4 a4= Averbah—Borisenko, SSSR 1955; **11.** ♕**d2** a5 12. ♖ad1 ♘c5 13. ♕c1 ♕b6 14. d4 ♘ce4= Ujtelky—J. Szabo, Leipzig (ol) 1960

[73] 12. h3 ♖e8 13. ♘a4 ♗d6 14. d4 ♘e4 15. e3 b5= Stefanov—Fuchs, Kislovodsk 1966

[74] Raškovski—Anikajev, SSSR 1966

[75] **11.** ♖**fd1** e5 12. cd5 cd5 13. e4 d4 14. ♘e2 ♖c8 15 ♕d2 ♕b6∓ Weil—Engels, Elster 1938; **11. e4** de4 12. de4 ♘c5 13. ♖ad1 ♕b6∓ Euwe; **11.** ♖**ac1** ♖c8 [11... ♕c7 12. ♖fd1 ♖ac8 13. ♕b1 ♕b8 14. ♕a1 ♖fd8 15. ♖d2 e5= Kirov—Dobrev, Varna 1970] 12. ♕b1 ♕a5 13. ♘d4 e5 14. ♘c2 e4 15. de4 de4= Hartoch—Krabbe, Wijk aan Zee II 1969

[76] 11... ♕b6!?

[77] 12. ♕c1 a5 13. ♖fe1 ♖fd8 14. cd5 ed5 15. ♕a1 ♘c5= Hajtun—Pogats, Hungary 1954

[78] 13... ♘c5 14. ♘d4 ♖ad8 15. ♕e2 a5= Euwe—Kmoch, Leningrad 1934

[79] 16. ♘f5 ♘e6= Filip—Lundin, Amsterdam (ol) 1954

[80] **10.** ♘e5 ♘e5 11. ♗e5 ♗h7 12. ♕c2 ♗d6 13. ♕b2 ♗e5 14. ♕e5 ♖e8 15. h3 ♕e7= Doda—Štejn, Berlin 1962; **10.** ♕**b1** ♗h7 11. ♗c3 c5 12. cd5 ♘d5 13. ♗b2 ♖c8= Bilek—Hort, Harrachov 1966 — 1/21; **10.** ♖**c1** ♗h7 11. ♖c2 ♗d6 12. ♗h3 ♕e7 13. ♕a1 ♗a3= van Schoor—Zuidema, Belgique—Nederland 1976; **10.** ♕**c2** ♗h7 11. ♖ad1 [11. ♗c3!?] ♕b8 12. e4 de4 13. de4 a5 14. ♖fe1 ♘c5 15. ♘e5 ♖d8= Hort—Zuidema, Wijk aan Zee 1973; **10.** ♖**e1** ♗h7 11. ♕c2 [11. e4?! de4 12. de4 ♘c5 13. e5 ♘fd7 14. ♗a3 ♘d3 15. ♗e7 ♕e7∓ Hostinsky—Koblenc, Brno 1937] ♕b6 [11... a5 12. ♗c3 ♕b6 13. h3 ♗c5 14. ♖f1 ♖fe8= Savon—Korelov, SSSR 1962] 12. ♗d4 ♗c5 13. ♗c5 ♕c5 14. ♖ac1 ♕b6 15. ♕c3 a5= Besser—Hodakowsky, Bad Aibling 1962

[81] 10... ♗h7 11. b4 a5 12. ♕b3 ab4 13. ab4 ♕b6 14. ♗c3 ♖fc8 15. ♕b2 ♗f8 16. h3 ♕d8= Panno—Karpov, Madrid 1973

[82] **11.** ♕**b1** ♗h7 12. ♗c3 c5 13. ♘e1?! d4 14. ♗b2 ♕b6 15. ♘c2 e5 16. ♗c1 ♘e8 17. ♖a2 ♘c7 18. ♖b2 ♘a6∓ Meier—Mojsejev, corr. 1974/75 — 12/33; **11.** ♘**d4** ♗h7 12. ♗h3 ♕b6 13. ♖b1 ♖fe8 14. ♘2f3 ♖ad8= Breustedt—Filip, Gotha 1957; **11.** ♖**e1** ♗h7 12. ♖c1 ♗d6 [12... ♕b6 13. h3 ♖fd8 14. cd5 cd5= Dunkelblum—Czerniak, Haifa 1958] 13. d4 ♕e7 14. c5 ♗c7 15. b4 e5= Hort—Smislov, Moskva 1963; **11.** ♗**c3** c5 [11... ♕b6 12. b4 ab4 13. ab4 ♖a1 14. ♕a1 ♗b4 15. ♗b4 ♕b4 16. ♖b1± Aleksandrija—Baumstark, Menorca (izt) 1973] 12. ♖e1 [12. cd5 ed5 13. ♘h4 ♗e6 14. e4 b5∞ Smetana—Mojsejev, Havirov 1971 — 12/34] d4 13. ♗b2 ♕c7 14. h3 e5 15. e4 ♗e6 16. ♘h4 g6= Olafsson—Talj, Reykjavik 1964

[83] 11... ♗h7 12. ♖c2 [12. ♕c2 — 11. ♕c2] ♗d6 [12... ♘e8 13. ♕a1 ♗f6 14. ♘e5± Andersson—Čehov, Banja Luka 1976 — 22/14] 13. ♕a1 ♕e7 14. ♗h3 [14. cd5 ed5 15. ♖e1 ♘c5 16. ♘d4 ♖fe8= Spiridonov—Kozma, Zinnowitz 1967] e5 15. cd5 cd5 16. ♘h4 ♖fc8= Štejn—Platonov, SSSR (ch) 1971

[84] **13...** ♗**f8** 14. ♖e1 ♕b6 15. ♗h3 ♗c5 16. ♖f1 ♗f8= Capablanca—Lilienthal, Moskva 1936; **13...** ♕**b6** 14. ♖cc1 ♗c5 15. d4 ♗e7 16. e3 ♘e4= Štejn—Talj, Moskva 1971

[85] 14. cd5 ed5 15. ♖e1 ♗f8 16. ♖cc1 ♕b6= Hecht—Sämisch, Büsum 1968

[86] 16. ♕e5 ♕e7 17. ♕b2 e5 18. cd5 ♘d5 19. ♖fc1 ♘c7 20. ♖c5 f6= Brkljača—Raičević, Jugoslavija (ch) 1977

[87] 11... ♕b6 12. ♗c3 ♖fd8 13. ♕b2 ♘c5 [13... ♕a6 14. b4 b5 15. cb5 cb5 16. ba5 ♘c5 17. ♗b4± van den Berg—Czerniak, Haifa 1958] 14. ♗d4 dc4 15. dc4 ♕c7 16. b4 ab4 17. ab4 ♘cd7 18. ♖a8 ♖a8 19. c5± Smislov—Đurašević, SSSR—Jugoslavija 1956

[88] **12.** ♘e5 ♘e5 13. ♗e5 ♘d7 14. ♗c3 ♗f6 15. b4 ab4 16. ab4 ♕e7= Plachetka—Beni, Luhačovice 1969; **12. cd5** ed5 13. ♗h3 ♖e8 14. ♖fe1 ♗f8 15. ♖ad1 ♘c5= Larsen—Stahlberg, Kopenhagen 1960; **12.** ♖**ad1** ♕b6 [12... b5 13. cd5 cd5 14. ♖c1 ♖c8 15. ♕b1 ♕b6= Damjanović—Vošpernik, Jugoslavija (ch) 1961] 13. ♖b1 [13. ♕c3 ♖fd8 14. e4? de4 15. de4 ♘c5∓] ♖fd8 14. ♗d4 ♕c7= Ujtelky—Sloth, Kopenhagen 1965; **12.** ♖**ac1** ♗d6 13. ♕b1 [13. e4 de4 14. ♘e4 ♘e4 15. de4 ♕e7 16. ♖fd1 ♖fd8∓ Kusky—Vaganjan, Graz 1972] ♕e7 14. ♕a1 e5 15. cd5 cd5 16. ♘e1 ♕e6= Nikolajevski—Polugajevski, SSSR 1971

[89] **12...** ♕**b6** 13. ♕b2 ♖fc8 14. ♘e5 ♘e5 15. ♗e5± Vukić—Lombard, Biel 1977 — 24/13; **12...** ♗**d6** 13. b4 ab4 14. ab4 ♕e7 15. c5± Reshevsky—Ivkov, Buenos Aires 1960; **12...** ♕**b8** 13. ♕b2 ♗d6 14. e4 [14. ♗f6?! ♘f6 15. b4 e5 16. c5 ♗c7 17. ♘e1 e4∓ Hartoch—Polugajevski, Amsterdam 1970 — 10/34] de4 15. de4 e5 16. ♘h4 ♘c5 17. ♕c2=

[90] 14... ♖c8 15. ba5 ♘c5 16. ♗b4 ♘d3 17. ♕c8 ♕c8 18. ♗e7 ♘b2 19. ♖fc1 ♕a8 20. ♗f8 ♔f8∞ Ornstein—Ogaard, Oslo 1976

[91] 16. ♗e5 ♕d7 17. ♘b3 ab4= Botvinik—Smislov, Moskva (m) 1958

[92] 5. ♘e5 ♗h5 6. ♗g2 e6 7. ♗b2 ♗e7 8. 0—0 ♘bd7 9. ♘d7 ♕d7 10. d3 0—0 11. ♘d2 ♕c7 12. ♖c1 ♖fd8= Reti—Capablanca, Moskva 1925

[93] **5... dc4** 6. bc4 ♗f3 7. ♗f3 ♕d4 8. ♕b3 ♕a1 9. ♕b7± Vaganjan; **5... ♘bd7** 6. ♗b2 [6. ♗a3 g6 7. cd5 cd5 8. ♗b2 ♗g7 9. 0—0 0—0= Langeweg—Keene, Lugano (ol) 1968; 6. 0—0 e5 7. cd5 cd5 8. d3 ♗c5 9. ♗b2 e4 10. de4 de4 11. ♘g5 e3 12. f4 0—0 1/2 : 1/2 Bilek—Vaganjan, Kragujevac 1974] g6 — A 11; 6... e6 — 5... e6

[94] 6. 0—0 ♗d6 7. ♗a3 ♗a3 8. ♘a3 0—0 9. ♘c2 ♘bd7 10. d3 a5 11. cd5 cd5 12. ♕d2 ♕b6= D. Byrne—Ivkov, Vinkovci 1968

[95] 8. d4 ♗e7 9. ♘bd2 0—0 10. ♖c1 h6 11. ♘e1 ♖e8 [Hort—Malich, Karlovy Vary 1973 — 15/29] 12. f3 ♗h5 13. ♘d3 ♗d6 14. ♘f4 ♗f4 15. gf4± Hort

[96] 9... ♕e7 10. a3 e5 11. b4 [11. e4 de4 12. de4 a5 13. ♕c2 ♖fd8 14. h3 ♗f3 15. ♘f3 ♘e8= Filip—Sanguineti, Portorož (izt) 1958] ♗b6 12. cd5 cd5 13. e4±

[97] Korčnoj—Saharov, SSSR (ch) 1965

[98] 8. d4 — D 11

[99] 9. ♘c3 a5 10. ♕c2 ♖e8 11. e4 de4 12. de4 ♗f3 13. ♗f3 e5 14. ♖ad1 ♕c7 15. ♘a4 ♘c5= Pirc—Damjanović, Jugoslavija (ch) 1963

[100] 9... ♖c8 10. ♕c2 ♘c5 11. ♖fe1 h6 12. ♘e5 ♗f5 13. b4 ♘cd7 14. ♘d7 ♕d7 15. ♕b3 ♖fd8 16. ♘f3 ♕e8= Gliksman—Gligorić, Sarajevo 1969; 9... ♖e8 10. h3 ♗h5 11. ♕c2 ♗f8 12. ♖ac1 h6 13. ♖fd1 ♕b6 14. e3 ♗g6 15. ♘e5 ♘e5 16. ♗e5 ♘d7 17. ♗c3 ♗a3= Hort—Larsen, Palma de Mallorca (izt) 1970

[101] **10. h3** ♗f3 11. ♘f3 a4 12. ♕c2 ♕b6 13. ♖fb1 ab3= Szilagyi—Hennings, Debrecen 1968; **10. ♕c2** a4 11. ♗c3 ab3 [11... ♕c7 12. b4± Benkö—Rossolimo, Monte Carlo 1969 — 7/19] 12. ab3 ♕b6=

[102] **10... ♖e8** 11. h3 ♗h5 12. ♕c2 ♗f8 13. e4 de4 14. ♘e4 ♘e4 15. de4 e5= Ree—Jongsma, Amsterdam 1968; **10... b5** 11. ♕c2 [11. cb5 cb5 12. ♖c1 ♕b6 13. ♕c2 ♕a6 14. h3 ♖fc8= Bilek—Kirov, Roma 1976; 11. ♖c1 ♕b6 12. ♖c2 dc4 13. bc4 b4 14. ab4 ab4 15. ♘d4 ♖fc8 16. h3 ♗h5∞ Nikolajevski—Džindžihašvili, SSSR 1971] ♖c8 12. h3 ♗h5 13. ♖ac1 b4 14. a4 h6 15. ♖fe1 ♘c5= Vukić—Bukal, Sarajevo 1972

[103] 11... ♗h5 12. h3 ♖fe8 13. ♗c3 ♗f8 14. e4 e5 15. ed5 cd5 16. cd5 ♘d5 17. ♗b2 ♕d8 18. ♖ae1 f6 19. d4± Portisch—Korčnoj, Stockholm (izt) 1962

[104] 14. e4 ♕f8= Bilek—Geler, Sousse (izt) 1967

[105] **8. h3** ♗h5 9. d3 0—0 10. ♘c3 ♗f3 11. ♗f3 dc4 12. dc4 [12. bc4? ♗g3∓] ♕e7 13. ♕c2 ♗a3= Hübner—Tajmanov, Suhumi 1972 — 14/41; **8. d4** — D 11

[106] **9. ♕c2** ♕e7 10. e4 de4 11. de4 ♗f3 12. ♗f3 e5 13. ♖d1 ♖fd8 14. a3 a5 15. ♘c3 ♘c5= Radulov—Hennings, Lugano (ol) 1968; **9. ♘c3** ♖e8 [9... ♕e7 10. ♖e1 ♗a3 11. ♕c1 ♗b2 12. ♕b2 ♖fe8 13. ♘d2 d4 14. ♘ce4 e5= Savon—Hennings, Debrecen 1970] 10. ♕c2 [10. h3 ♗h5 11. a3 a5 12. ♕c2 ♕b6 13. ♘a4 ♕a7 14. ♘d4 ♖ac8 15. ♕d2 ♗g6= Filip—Darga, Beverwijk 1964] e5 11. h3 d4?! 12. hg4 dc3 13. ♗c3 ♘g4 14. ♗h3± Darga—van Scheltinga, Enschede 1973; 11... ♗h5= Euwe

[107] 9... ♕e7 10. a3 [10. ♕c2 ♗a3 11. ♗a3 ♕a3 12. ♕c1 ♕c1= Bilek—Dely, Hungary (ch) 1971; 10. h3 ♗f3 11. ♘f3 ♗a3 12. ♕d2 ♗b2 13. ♕b2 ♖fe8 14. ♖ac1 a5 15. a3 ♖ad8= Benkö—Hennings, Siegen (ol) 1970] ♖fd8 [10... a5 — 9... a5] 11. h3 ♗h5 12. ♕c2 a5 13. ♘d4 ♗g6 14. cd5 ♘d5 15. ♘c4± Smislov—Tajmanov, Palma de Mallorca (izt) 1970

[108] 10. h3 ♗f3 11. ♘f3 a4 12. ♕c2 ♕e7= Pirc—Ivkov, Sarajevo 1960

[109] 11... ♗f3!? 12. ♘f3 e5 Vaganjan

[110] 14. de4 ♗f3 [14... ♖fd8 15. ♘h4 ♗g6 16. ♘f5 ♗f5 17. ef5 ♗c5 18. ♖fe1 ♕d6 19. ♖ad1 ♖e8 20. ♘b1 ♕f8 21. g4± Vaganjan—Guljko, SSSR (ch) 1975 — 20/27] 15. ♘f3 ♖fe8= Vaganjan

A 13 — 1. c4 e6

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	♘c3[1]	♘f3[3]	d4[4]	bc3	e4	d5	♗e2	♗e3	0—0	∞
	♗b4[2]	♘e7	♗c3	d6	♘bc6	♘b8	♘a6	0—0	b6[5]	
2	♘f3	g3[6]	♗g2[8]	b3[9]	0—0	♗b2[10]	d3[11]	♘bd2[12]	cd5	=
	♘f6	a6[7]	b5	♗b7	c5	♗e7	0—0	d5[13]	♘d5[14]	
3	. . .	. . .	. . .	0—0	♕a4	♕c4[15]	♘c3	e4	d3	±
	. . .	. . .	. . .	bc4	♗b7	c5	♗e7	0—0	♘c6[16]	

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
4	. . .	b3	♗b2	e3	cd5	♗b5[21]	0—0	♗f6	♘c3	▭
	d5	♘f6[17]	c5[18]	♘c6[19]	ed5[20]	♗d7[22]	♗d6	♕f6	♕e6[23]	
5	. . .	. . .	. . .	e3[24]	♗e2[26]	0—0[28]	♘c3[29]	cd5[31]	d4	▭
	. . .	. . .	♗e7	0—0[25]	b6[27]	♗b7	c5[30]	♘d5	♘c3[32]	
6	. . .	g3	b3[34]	♗g2	cd5	♗b2	0—0	d3	♘bd2[36]	▭
	. . .	c6[33]	b5[35]	♗a6	cd5	♘f6	♗e7	0—0	♘c6[37]	
7	. . .	. . .	♕a4[38]	♕c4	♘e5[40]	♘d7	♗g2	d3	♘d2[41]	▭
	. . .	dc4	♗d7[39]	c5	♘c6	♕d7	♘f6	♖c8	♗e7[42]	
8	. . .	. . .	♗g2[43]	0—0	♘e5[45]	♕a4	♘c3	cd5	♘c4	±
	. . .	♘f6	b6[44]	♗b7	♘bd7[46]	c5	♗d6[47]	♘d5	♗e7[48]	
9	. . .	. . .	. . .	0—0[49]	d3	e3	ed4	♘a3	♘c2	±
	. . .	. . .	c5	d4[50]	♘c6	♗e7[51]	cd4	0—0	a5[52]	
10	. . .	. . .	. . .	b3[53]	0—0[55]	ba4[56]	♕c2	♕c4	♕d3	▭
	. . .	. . .	c6	a5[54]	a4	dc4	♕a5	♕a4	♘bd7[57]	
11	. . .	. . .	. . .	♘a3[58]	ba3[60]	♕c2	♕c4[63]	♗b2	0—0	▭
	. . .	. . .	dc4	♗a3[59]	0—0[61]	♘d5[62]	b6	♗b7	♘d7[64]	

1. c4 e6 2. ♘f3 d5 3. g3 ♘f6 4. ♗g2 dc4 5. ♕a4

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
12	. . .	♕c4	0—0	♕c2[67]	♘c3	d3	e4	♗e3	♖ac1[70]	±
	♗d7[65]	♗c6[66]	♘bd7	e5[68]	♗c5[69]	0—0	♖e8	♕e7		
13	. . .	♕c4[71]	0—0	♕b3[74]	d3	♗d2	a4	♘a3	♘c4	±
	♘bd7	a6[72]	c5[73]	♗e7[75]	0—0	♕c7	b6	♗b7	♘d5[76]	
14	. . .	. . .	. . .	♕c2[77]	a4[78]	ab5[80]	♖a8	♘a3	d3[81]	▭
	. . .	. . .	b5	♗b7	c5[79]	ab5	♕a8	♗c6	♗e7[82]	
15	. . .	. . .	♕c2	a4[84]	0—0[85]	♘c3	b3	♗b2	♖fd1	▭
	. . .	. . .	c5[83]	b6	♗b7	♗e7	0—0	♖c8	♖c7[86]	
16	. . .	. . .	♕c2[87]	0—0	b3[88]	♗b2	d3[89]	♘bd2	a3	▭
	. . .	c5	b6	♗b7	♗e7	0—0	♘d5	♗f6	b5[90]	
17	. . .	. . .	0—0	♘c3[91]	e4[92]	♕e2	d3	b3	♗b2	▭
	. . .	. . .	b6	♗b7	a6[93]	b5	♗e7	0—0	e5[94]	

[1] 2. g3 d5 3. ♗g2 d4 [3. . . dc4 4. ♕a4 ♕d7 5. ♕c4 c5 6. ♘a3 ♘c6 7. ♕b5 a6 8. ♗c6 bc6 9. ♕a4 ♖b8 10. ♘f3± Botvinik—Goldenov, SSSR (ch) 1952; 4. . . ♘d7 5. ♕c4 ♘f6 6. ♘f3 — 2. ♘f3] 4. e4 [4. b4 a5 5. b5 e5 6. d3 ♗b4 7. ♘d2 ♘f6 8. ♘h3 ♘bd7 9. 0—0 0—0 10. a4 b6∓ Goldberg—Bronštejn, SSSR (ch) 1947] e5 5. d3 ♗d6 6. ♘e2 h5 7. h4 ♘h6 8. ♘d2 a5= Bakonyi—Pogats, Hungary (ch) 1951

[2] 2. . . d5 3. e4?! de4 4. ♘e4 c5 5. ♘f3 ♘c6 6. b3 e5 7. ♗b2 f5 8. ♘g3 ♗d6∓ Krstev—Ćirić, Jugoslavija (ch) 1961; 3. d4 — D 31

[3] **3. a3** ♗c3 4. dc3 [4. bc3 f5 5. g3 ♘f6 6. ♗g2 0—0 7. d3 d6= Štejn—Sanguineti, Mar del Plata 1965] d6 5. e4 ♘f6 6. f3 a5 7. b3 ♘c6 8. ♗g5 h6 9. ♗h4 ♘e5= Goldberg—Bronštejn, SSSR 1949; **3. g3** ♘e7 4. ♗g2 0—0 5. ♘f3 ♗c3 6. dc3 d6 7. 0—0 ♘bc6 8. ♘d4 ♘a5 9. b3 e5 10. ♘c2 ♗e6= Tajmanov—Bronštejn, SSSR (ch) 1957; **3. e3** c5!? 4. ♕g4 ♔f8 5. ♕d1 [5. ♘f3 ♘f6 6. ♕h4 d6 7. ♗e2 ♘c6 8. 0—0 h6 9. d3 ♖h7∓ Portisch—Tajmanov, Budapest —Leningrad 1959] ♘c6 6. f4 d6 7. ♘f3 ♘f6 8. d3∞ Euwe; **3. ♕b3** ♘c6 4. a3 ♗e7 5. e3 ♘f6 6. d4 d5 — E 22

[4] 4. ♘a4 ♘ec6 5. a3 ♗e7 6. b4 ♗f6 7. ♖b1 d5 8. e3 a6∞ Sherwin—Bronštejn, Portorož (izt) 1958

[5] **10. . . e5**?! 11. c5 b6 12. c6 f5 13. ♕a4 ♘b8 14. ef5 ♘f5 15. ♗g5± Kotov—Bronštejn, SSSR 1972 — 14/42; **10. . . b6**∞ Kotov

[6] 3. ♘c3 ♗b4 — A 17

[7] Romanišin

[8] 4. d3!? c5 [4... b5 5. e4! bc4 6. e5±] 5. ♗g2 ♘c6 6. 0–0 [Dorfman–Kuprejčik, SSSR (ch) 1976 — 22/69] ♗e7∞

[9] 5. ♘d4 c6 6. cb5 ab5 7. ♘b5 [7. 0–0 d5 8. d3 ♗c5 9. ♘b3 ♗b6 10. ♗e3 ♗e3 11. fe3 ♕b6∓ Schinzel–Robatsch, Lublin 1976] d5 8. ♘5c3 c5 9. d4 cd4 10. ♕d4 ♘c6 11. ♕d1 ♗e7 12. 0–0 0–0 13. a3 ♗b7 14. ♘d2 e5 15. ♖b1 e4⩲ Bellon–Romanišin, Olot 1975; 5. d4 bc4 6. ♕a4 ♗b7 7. ♘bd2 ♗e7 8. ♘c4 ♗c6 9. ♕d1 a5 10. a4 ♗d5 11. b3 ♗b4 12. ♗d2 ♗d2 13. ♕d2 ♘c6 14. 0–0 ♕b8 15. ♘fe5 ♗g2 16. ♔g2 ♘b4 17. f3 0–0 18. g4∞ Kärner–Raškovski, Soči 1977; 5. d3 ♗b7 [5... bc4 6. dc4 ♗b7 7. 0–0 ♗e7 8. ♘c3 0–0 9. b3 c5 10. ♘e1 ♗g2 11. ♔g2 ♘c6= Schinzel–Makaričev, Lublin 1976] 6. 0–0 ♗e7 7. e4 0–0 8. b3 d6 9. ♗b2 c5 10. ♘bd2 ♘c6= Bukal–Knežević, Jugoslavija (ch) 1977 — 23/36

[10] 7. ♘c3 ♕a5 8. ♗b2 bc4 9. bc4 ♗e7 10. ♖b1 0–0 11. ♗a1 ♗c6= Kočijev–Romanišin, SSSR (ch) 1977

[11] 8. ♕c2 ♘c6 9. ♘c3 ♕b6 10. ♖ac1 0–0 11. ♘e4 ♘e4 12. ♕e4 ♘d4 13. ♕d3 bc4∓ Spasov–Romanišin, Moskva 1977; 8. ♘c3 bc4 9. bc4 ♘c6 10. d3 0–0 = Adamski–Romanišin, Kiev 1978

[12] 9. a3 d6 10. e3 ♕b6 11. ♕c2 ♘c6 12. ♘bd2 ♖ac8= Cobo–Romanišin, Cienfuegos 1977

[13] 9... ♘c6 10. ♘e5 d5 11. ♘c6 ♗c6 12. ♖c1 ♖c8 13. cd5 ed5 14. ♗f6 gf6∞ Sanz–Romanišin, Olot 1975

[14] 11. ♖c1 ♘d7 12. a3 ♕b6 13. ♖c2 ♖fc8 14. ♕a1 ♗f8= Dorfman–Romanišin, SSSR 1974

[15] 7. ♘e5 ♗g2 8. ♔g2 c5 9. ♘a3 ♗e7 10. ♘ac4 0–0 11. d3 ♕c7 12. ♗d2 a5 13. f4 d6 14. ♘f3 ♘c6 15. ♕c2 ♕b7∓ Webb–Romanišin, Hastings 1976/77

[16] 11. e5 ♘d5 12. ♘d5 ed5 13. ♕g4 [13. ♕d5? ♘a5–+] ♔h8 14. ♗f4 d6 15. ♖fe1 de5 16. ♘e5± Gofštejn–A. Mihaljčišin, SSSR 1976

[17] 3... d4 4. e3 [4. ♗b2 ♘c6 5. g3 (6. b4!?) ♘f6 6. ♗g2 ♗c5 7. 0–0 0–0 8. d3 e5= Raičević–Ćirić, Vrnjačka Banja 1976 — 22/36] c5 5. b4 de3 6. fe3 cb4 7. d4 ♘f6 8. ♗d3⩲ Mikenas–Borisenko, SSSR 1955

[18] 4... ♗d6 5. e3 0–0 6. ♗e2 b6 [6... ♘bd7 7. ♘c3 c6 8. ♕c2 a6 9. d4 b5 10. 0–0 bc4 11. bc4 dc4 12. ♖ad1 ♕c7 13. ♘a4 e5 14. h3 ed4 15. ♘d4± Bronštejn–Ćirić, Beograd 1964] 7. 0–0 ♗b7 8. ♘c3 ♘bd7 9. d4 a6 10. ♕c2 ♕e7 11. ♖ad1 ♖ac8 = Simagin–Hasin, SSSR 1968 — 5/27

[19] 5... ♗e7 6. cd5 ed5 7. ♗b5 ♗d7 8. ♗d7 ♘bd7 9. 0–0 0–0 10. d4± Keene–Nunn, Hastings 1975/76

[20] 6... ♘d5 7. a3 ♘f6 8. ♗e2 ♗e7 9. 0–0 0–0 10. ♕c2 ♗d7 11. ♘c3 ♖c8= Andersson–Hübner, Biel (izt) 1976; 6... ♕d5!?

[21] 7. ♗e2 d4!? 8. ed4 cd4 9. ♗b5 ♗c5 10. 0–0 0–0 11. ♕c2 ♕d5= Flor–Estrin, SSSR 1957

[22] 7... ♗e7 8. ♘e5 ♕b6 9. ♘c3 0–0 10. ♘c6 bc6 11. ♗e2 ♗e6 12. ♘a4± Keene–van Scheltinga, Wijk aan Zee II 1974 — 17/10; 7... ♗d6 8. ♘c3 0–0 [Lebredo–Dorfman, Vilnus 1978 — 26/27] 10. 0–0 ♘e5=; 7... ♕b6!?

[23] 11. d4 cd4 12. ed4 0–0 13. ♗d3 ♕h6 14. h3= Uusi–Vooremaa, SSSR 1975

[24] 5. cd5 ed5 6. e3 0–0 7. ♗e2 c6 8. 0–0 ♘bd7 9. ♘c3 ♖e8 10. ♘d4 ♘f8= Keene–Radulov, Nice (ol) 1974

[25] 5... b6 6. d4 ♘e4 7. ♘bd2 f5 8. ♗d3 0–0 9. 0–0 ♘d7 10. ♕e2 ♗d6 11. ♖ac1 ♗b7 12. ♖c2± Platonov–Rodriguez, Cienfuegos 1972 — 13/39

[26] 6. ♘c3 c5 7. cd5 ♘d5 8. ♘d5 ♕d5 [8... ed5 9. d4 cd4 10. ♕d4 ♗f6 11. ♕d2± Botvinik–Zagorjanski, SSSR 1943] 9. ♗c4 ♕d8 10. ♘e5 [10. 0–0 ♘c6 11. ♕e2 ♗f6 12. ♗f6 ♕f6 13. ♖ac1 b6= Botvinik–Levenfiš, Moskva (m) 1937] ♘d7 11. 0–0 ♘e5 12. ♗e5 ♗f6 13. d4 cd4 14. ed4 ♗d7= Smislov–Trifunović, Zagreb 1955

[27] 6... c5 7. 0–0 ♘c6 8. cd5 ed5 9. d4 b6 10. ♘bd2?! ♗b7 11. ♖c1 ♘e4 12. dc5 ♗c5∓ Andersson–Langeweg, Wijk aan Zee 1976 — 21/32; 10. ♘c3 — D 32

[28] 7. cd5 ed5 8. ♘c3 c6 9. 0–0 ♖e8 10. a3 a5 11. ♖c1 ♘bd7 12. d3 ♗f8= Larsen–Kurajica, Ljubljana–Portorož 1977 — 23/34

[29] 8. d3 c5 9. ♘bd2 ♘c6 10. a3 ♖c8 11. ♖c1 ♕d7 12. ♖c2 ♖fd8 13. ♕a1 ♘e8 14. ♖fc1 ♗f6= Andersson–Ribli, Las Palmas 1974; 8. cd5 ed5 9. ♘c3 ♘bd7 10. ♖c1 a6 11. ♕c2 ♖e8 12. ♖fd1 ♖c8 13. d4 ♗d6= Enklaar–Hort, Wijk aan Zee 1973

[30] 8... ♘e4 9. d3 ♘c3 10. ♗c3 ♘d7 11. ♕c2 ♗f6 12. ♖ac1 ♗c3 13. ♕c3 dc4 14. dc4 c5= Eliskases–Stahlberg, Buenos Aires (ol) 1939

[31] 9. d3 ♘c6 10. ♖e1 ♕d7 11. ♕d2 ♖fd8 12. ♖ad1 ♕e8 13. ♕c1 ♖ac8 14. ♕a1 ♕f8= Spaski–Borisenko, SSSR (ch) 1961; 9. d4 dc4 12. ♗c4 ♘c6 11. ♕e2 cd4 12. ♖fd1 = Flor–Ilivicki, SSSR (ch) 1954

[32] 11. ♗c3 ♘c6 12. ♖c1 ♖c8 13. dc5 ♗c5= Averkin–Karpov, SSSR (ch) 1973

[33] 3... d4 4. ♗g2 [4. e3 ♘c6 5. ed4 ♘d4 6. ♗g2 ♘h6 7. 0–0 ♘hf5 8. d3 ♗e7 9. ♘d4 ♘d4∓ Reshevsky–Euwe, Haag–Moskva (mct) 1948] ♘c6 [4... c5!?] 5. 0–0 ♘f6 [5... e5 6. d3 a5 7. e3 ♗e7 8. ed4 ed4 9. ♘a3 ♗a3 10. ba3 ♘ge7 11. ♖b1 0–0 12. ♖e1 h6 13. ♖b5± Heinicke–Stahlberg, Hamburg 1955] 6. d3 ♗e7 7. ♘a3 0–0 8. ♘c2 a5 9. b3 e5 10. ♗b2 ♗f5 11. a3 ♘d7 12. ♖b1 ♖e8 13. ♗a1± Andersson–Bronštejn, Krems 1967; 3... c5 4. ♗g2 ♘c6 5. 0–0 dc4 6. ♕a4 ♗d7 7. ♕c4 ♖c8! 8. ♘c3 ♘f6= Hug–Korčnoj, Schweiz 1978 — 26/28

[43] 4. ♗g2?! dc4 5. ♕c2 b5 6. a4 ♗b7 7. b3 cb3 8. ♕b3 b4 9. d4 c5 10. dc5 ♗c5 11. ♗b2 ♘f6∓ Carls—Nimzovitsch, Baden-Baden 1925; 4. ♕c2 ♘f6 5. ♗g2 — 3... ♘f6

[35] 4... ♗e7 5. ♗b2 ♗f6 6. ♘c3 ♘d7 7. ♗g2 ♘e7 8. 0—0 ♘e5 9. ♘e5 ♗e5 10. d4 ♗c7 11. e4± Polugajevski—Rossetto, La Habana 1967 — 4/32

[36] 10. e4?! de4 11. de4 b4∓ Hartoch—Kurajica, Wijk aan Zee II 1974 — 17/36

[37] **11. ♖c1** ♕b6 12. a3 b4 13. a4 ♖ac8 14. ♖c2 ♘d7 15. ♕a1 ♗f6= Mašić—Kurajica, Jugoslavija (ch) 1972; **11. a3** b4 12. ab4 ♘b4 13. ♘e5 ♕b6 14. ♘df3 ♖ac8= Romanišin—Kurajica, Costa Catalana 1977

[38] **4. ♘a3** ♗a3 5. ba3 b5 6. ♗b2 ♘f6 7. ♗g2 ♗b7 — 3... ♘f6; **4. ♗g2** ♘d7 [4... ♘f6 — 3... ♘f6] 5. ♘a3 c6 6. ♘c4 b5 7. ♘ce5 ♗b7 8. d4 ♘e5 9. ♘e5 ♗b4 10. ♗d2 ♕d4 11. ♘c6 ♗d2 12. ♕d2 ♕d2 13. ♔d2 ♘e7 14. ♖ac1= Liebert—Filip, DDR—ČSSR 1973

[39] 4... ♘d7 5. ♗g2 ♘f6 — 3... ♘f6

[40] **6. ♗g2** ♘c6 [6... ♗c6 7. 0—0 ♘d7 8. ♕c2 ♘gf6 9. b3 ♗e7 10. ♗b2 0—0 11. d3± Reti—Walter, Moravska Ostrava 1923] 7. 0—0 ♘f6 8. ♘c3 ♖c8 9. b3 ♗e7 10. ♗b2 0—0= Benkö—Bronštejn, Amsterdam (izt) 1964

[41] 10. ♕a4 ♗e7 11. ♘c3 0—0 12. 0—0 ♖fd8 13. ♗e3 ♘d5 14. ♘d5 ed5= Spaski—Ćirić, Beograd 1964

[42] 11. ♘f3 0—0 12. 0—0 b6 13. ♗d2 ♘d5 14. a3 ♖fd8= Smislov—Ivkov, Amsterdam (izt) 1964

[43] 4. b3 ♘bd7 [4... d4 5. ♗b2 c5 6. b4± Gligorić] 5. ♗b2 ♗d6 6. ♗g2 0—0 7. 0—0 b6 [7... c6 8. ♕c2 ♕e7 9. ♘c3 ♗a3 10. ♗a3 ♕a3 11. d4 b6 12. e4± Filip—Liljedahl, Skopje (ol) 1972] 8. cd5 ed5 9. ♘d4 ♗b7 10. ♘f5 ♘e8 11. ♘c3 ♘df6 12. ♘b5± Petrosjan—Hasin, SSSR 1968 — 5/28

[44] **4... ♘bd7** 5. ♕c2 ♘b6 6. b3 a5 7. 0—0 a4 8. ♗b2 c6 9. d3 ♗e7 10. e4 0—0 11. ♘bd2 ♘bd7 12. e5± Vadasz—Csom, Hungary 1969 — 8/25; **4... d4** 5. b4 c5 [5... a5 6. ♕a4 c6 7. ♗b2 ♗b4 8. ♗d4 0—0 9. ♕c2 ♘bd7 10. 0—0± G. Garcia—Rodriguez, Orense 1975] 6. ♗b2 ♕b6 [6... ♘c6 7. b5 ♘e7 8. e3 de3 9. de3 ♕d1 10. ♔d1 ♘g6 11. h4 h6 12. ♔e2± Ilivicki—Spaski, SSSR (ch) 1955] 7. ♕b3 ♘c6 8. b5 ♘a5 [8... ♘e7 9. e3 ♘f5 10. ♗h3± Euwe] 9. ♕c2 ♗d6 10. e3 e5 11. ed4 ed4 12. 0—0 0—0 13. d3 ♗d7 14. ♘bd2 h6 15. ♖ae1± Kotov—Tajmanov, Zürich (ct) 1953

[45] **6. b3** ♘bd7 7. ♗b2 ♗b4 8. d3 [8. d4 0—0 9. c5 bc5 10. a3 ♗a5 11. dc5 c6∞] 0—0 9. ♘bd2 a5 10. a3 ♗e7 11. cd5 [11. ♕c2 ♕b8 12. e4? de4 13. de4 ♘c5 14. ♖fe1 ♖d8∓ Stean—Larsen, Hastings 1972/73 — 15/36] ed5 12. ♘d4 ♘e8 [12... ♖e8!?] 13. ♕c2 ♗f6 14. ♖fe1 ♘c5 15. b4 ♘e6 16. ♘2f3± Andersson—Hartston, Las Palmas 1974; **6. cd5** ed5 7. d4 [7. b3 ♗d6 8. ♗b2 0—0 9. ♘d4 ♖e8 10. ♘c3 ♗f8= Debarnot—Larsen, Las Palmas 1975 — 19/29] ♗d6?! 8. ♘c3 c6 9. ♘e5 0—0 10. ♗g5± Benkö—Bisguier, USA (ch) 1966/67 — 3/12

[46] 6... ♗e7!?

[47] 8... ♕c7 9. cd5 ♘d5 10. ♘d5 ♗d5 [10... ed5 11. d4 cd4 12. ♗f4±] 11. e4 ♗b7 12. d4 f6 13. ♘f3 ♕c6 14. ♕d1 ♗e7 15. ♖e1± Spasov—P. Popov, Stara Zagora 1977 — 23/37

[48] 11. e4 ♘b4 12. d4 0—0 13. dc5± Romanišin—Miles, Hastings 1976/77 — 23/35

[49] 5. cd5 ♘d5 [5... ed5 6. d4 — D 34] 6. 0—0 ♘c6 7. ♘c3 ♘c7 [7... ♗e7 8. d4 — D 41] 8. d3 ♗e7 9. ♗e3 0—0 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♘b4 12. ♕d2 e5 13. ♘b3 ♕d2 14. ♗d2± Polugajevski—Padevski, Varna 1972 — 13/63

[50] **5... dc4** 6. ♘a3 ♘c6 [6... ♘bd7 7. ♘c4 b5 8. ♘ce5 ♗b7 9. ♘f7 ♔f7 10. ♘g5 ♔g6 11. ♕c2±→ Ivkov—Tatai, Venezia 1966; 6... a6 7. ♘c4 b5 8. ♘ce5 ♖a7 9. d4 ♗b7 10. a4 b4 11. dc5± Vukić—Mednis, New York 1976 — 22/37] 7. ♘c4 ♗e7 8. b3 0—0 9. ♗b2 ♗d7 [9... ♘d5!?] 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♖c8 12. ♘b5± Štejn—Tarve, Tallinn 1969; **5... ♘c6** 6. b3 ♗e7 7. ♗b2?! d4 8. e3 e5 9. ed4 ed4 10. d3 0—0∓ Malich—Holmov, Luhačovice 1973 — 15/40; 6. cd5 ed5 7. d4 — D 34

[51] 7... e5 8. ed4 ed4 9. ♖e1 ♗e7 10. ♘e5 [10. ♗f4 0—0 11. ♘e5 ♘e5 12. ♗e5 ♗d6 13. ♗f6 ♕f6 14. ♘d2= Schmidt—Spaski, Bath 1973] ♘e5 11. ♖e5 0—0 12. ♘d2 ♕c7 13. ♖e1± Čiburdanidze—Aleksandrija, Tbilisi (m) 1977 — 23/15

[52] 11. ♖e1 ♘d7 [11... ♖b8 12. ♕e2 ♖e8 13. ♗f4 ♗d6 14. ♘e5± Bukić—Joksić, Jugoslavija (ch) 1976; 11... ♖e8 12. b3 ♗f8 13. ♘e5 ♘e5 14. ♖e5 ♘d7 15. ♖b5± Botvinik—Buslajev, SSSR 1963] 12. b3 [12. ♘fd4 ♘d4 13. ♘d4 ♘c5 14. ♘b5 ♘d3 15. ♖e2 ♘c1= Varnusz—Hajtun, Hungary 1966] ♘c5 13. ♗b2 ♗f6 14. ♗a3 ♕b6 [Petrosjan—Korčnoj, Moskva (m) 1971 — 11/(3)] 15. ♘d2! ♘d3? 16. ♘e4 ♘e1 17. ♘f6 gf6 18. ♕g4+—; 15... ♗e7± Petrosjan

[53] 5. ♕c2 a5!? 6. 0—0 ♘a6 7. a3 ♗e7 8. d4 [8. b3!?] 0—0 9. ♘bd2 b6= Naranja—Larsen, Bauang 1973 — 16/35

[54] 5... b5 6. 0—0 ♗e7 7. ♗b2 ♘bd7 8. ♘c3 b4 9. ♘a4 ♘b6 10. cd5 cd5 11. ♘b6 ♕b6 12. ♖c1 0—0= Espig—Holmov, Suhumi 1972

[55] 6. ♗b2 a4 7. ♘a3 ♘bd7 8. 0—0 ♗e7 9. d3 0—0 10. ♘c2 ♕b6 11. ♗c3 ♖d8= Sherwin—Füster, Portorož (izt) 1958

[56] 7. ♗a3 ♗a3 8. ♘a3 ♕e7 9. ♕c1 0—0 10. ♕b2 ♘bd7 11. b4 e5 12. ♘h4 ♖d8= Barcza—Bronštejn, Hungary—SSSR 1955

[57] 11. ♘c3 ♕a5 12. ♗b2 ♗e7 13. ♘e4 0—0 14. ♘f6 ♗f6= Geler—Bronštejn, SSSR 1964

[58] **5. 0—0** a6 [5... ♘bd7 6. ♕a4 — 5. ♕a4; 5... b5!?] 6. ♕c2 [6. a4 ♘c6 7. a5 ♗d7 8. b3 cb3 9. ♕b3 ♗d6 10. d4 0—0 11. ♘bd2 e5 12. de5 ♘e5∓ Földi—Kluger, Hungary (ch) 1965/66; 6. ♘c3 b5?! 7. d3! cd3 8. ♘e5 ♖a7 9. ♗e3 c5 10. ♕d3± Kuzmin—Beljavski, Kiev 1978 — 25/45; 6... ♘bd7 7. ♕a4 c5 8. ♕c4 b5 9. ♕b3 ♗b7= Kuzmin] b5 7. ♘e5 ♘d5 8. d3 cd3 9. ♘d3 ♗b7 10. ♖d1 ♕c8 11. a4 **♘d7∞** Kotov—Euwe, Zürich (ct) 1953; **5. ♕c2!?** a6 6. ♘e5

[59] 5... c5 6. ♘c4 ♘c6 7. 0—0 ♗e7 8. b3 0—0 9. ♗b2±

[60] 6. ♕a4 b5 [6... ♗d7 7. ♕a3 ♗c6 8. 0—0 ♘bd7 9. ♕b4 ♘b6 10. b3 cb3 11. ab3 ♘c8 12. d3 ♕e7 13. ♕d4∞ G. Garcia—Robatsch, La Habana 1965] 7. ♕a3 ♗b7 8. 0—0 ♕d6 [8... ♘bd7!?△ c5] 9. b3 [Barlov—Lederman, Biel 1977 — 24/37] cb3 10. ♕b3 ♕b6 11. **♗a3** ♘bd7

[61] **6... ♘bd7** 7. ♗b2 [7. ♕c2 0—0 — 6... 0—0] 0—0 8. ♕c2 c5 9. a4 a6 10. ♕c4 b5 11. ab5 ab5 12. ♕c2 ♗b7= Štejn—Keres, Tallinn 1969 — 7/25; **6... b5**!? 7. a4 [7. ♗b2 ♗b7 8. 0—0 ♘bd7 9. ♕c2 ♘b6 10. ♖fd1 ♗e4 11. d3 cd3∓ Doda—Lombard, Polska—Schweiz 1974 — 17/38] c6 8. ab5 cb5 9. a4 b4 10. ♕c2 a5∞

[62] **7... b5** 8. ♘g5 c6 9. ♗b2 ♖e8 10. 0—0 h6 11. ♗f6 ♕f6 12. ♕h7 ♔f8 13. ♘e4 ♕g6 14. ♕g6 fg6 15. ♘d6± Smislov—Holmov, SSSR (ch) 1961; **7... ♗d7** 8. ♘e5 ♗c6 9. ♘c6 ♘c6 10. ♕c4 ♕d4 11. ♕d4 ♘d4 12. ♖b1 ♖ab8 13. e3 ♘c6 14. ♔e2 ♘a5 15. d3± Smislov—Saborido, Oberhausen 1961; **7... ♕d5** 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♖c1 ♘b6 10. 0—0 c6 11. ♘e5 ♕b5 12. ♗a1 ♖d8 13. ♖fd1 ♗d7 14. ♘c4± Smislov—Kaunas, SSSR 1968; **7... ♘bd7** 8. 0—0 ♘b6 9. ♘e5 ♕e8 10. ♘c4 ♘c4 11. ♕c4 ♕e7 12. d4± Schmidt—Radulov, Vrbas 1976 — 21/33; **7... ♘c6** 8. ♗b2 ♕e7 [Vaisman—Pachman, Moskva 1977] 9. ♕c4 e5 10. 0—0±

[63] 8. ♗b2 ♘d7 [8... b5 9. 0—0 ♗b7 10. d3 cd3 11. ♕d3 a6 12. ♖fd1 ♘d7 13. a4 ♕e7∞ Pachman—Polugajevski, Manila (izt) 1976 — 22/39] 9. h4?! ♘7b6 10. ♘e5 ♕e8 11. ♘c4 ♕a4 12. ♖c1 ♕c2 13. ♖c2 ♘e4 14. ♗a1 c5∓ Semerak—Filip, ČSSR 1978

[64] **11. ♖ac1** c5= Adamski—A. Petrosjan, Leipzig 1977

[65] 5... ♕d7 6. ♕c4 ♕c6 7. b3 [7. ♕c6 ♘c6 8. 0—0 ♗c5 9. ♘c3 ♗d7 10. d3 0-0-0 11. ♗d2± Polugajevski—Mikenas, SSSR 1967 — 4/34] ♕c4 8. bc4 ♘c6 [8... ♘bd7 9. ♘c3 ♗b4 10. ♘b5 ♗a5 11. ♗a3 a6 12. ♘bd4 ♗b6 13. ♘b3 c6 14. d4± Botvinik—Gereben, Budapest 1952] 9. 0—0 e5 10. ♗b2 ♘d7 11. ♘c3 ♗e7 12. ♘d5 ♗d8 13. a4± Ribli—Zwaig, Reykjavik 1975 — 20/34

[66] **6... c5** 7. ♘e5±; **6... ♘c6** 7. d4 — E 02

[67] 8. ♘c3 ♗e7 [8... ♘b6 9. ♕b3 a5 10. **♕c2 a4** 11. e4 a3 12. ♘e5 ab2 13. ♗b2± Štejn—Džindžihašvili, SSSR (ch) 1971] 9. e4 0—0 10. ♖d1 ♘b6 11. ♕e2± Polugajevski—Ilijevski, Skopje 1971 — 12/35

[68] 8... ♗e7 9. ♘c3 0—0 10. ♖d1 ♘b6 [10... e5 11. d4 ed4 12. ♘d4 ♗g2 13. ♔g2 c6 14. ♘f5 ♖e8 15. ♗g5± Reti—Vidmar, London (ol) 1927] 11. e4 ♕c8 12. d4 ♖d8 13. ♗f4 ♗e8 14. a4± Filip—Euwe, ČSSR—Nederland 1955

[69] 9... ♗d6 10. e4 ♗c5 11. ♖d1 ♘g4 12. ♖f1 0—0 13. h3 ♘gf6 14. ♖d1 ♕e7 15. d4± Filip—Šefc, Praha—Marianske Lazne 1956

[70] Smislov—Suetin, SSSR (ch) 1952

[71] 6. 0—0 a6 7. ♘c3 c5 8. ♘e5?! ♖b8 9. ♘d7 ♕d7 10. ♕c4 b5 11. ♕f4 ♗d6 12. ♕g5 0—0∓ Suttles—Keres, San Antonio 1972 — 15/37; 7. ♕c4 — 6. ♕c4

[72] **6... ♗d6** 7. 0—0 0—0 8. d4 [8. ♕c2 c5 9. d4 ♕c7 10. ♖d1 ♘b6 11. dc5 ♗c5 12. ♗e3 ♗d6 13. ♕c7 ♗c7 14. ♗c5± Smislov—Reshevsky, SSSR—USA 1954] e5 9. ♕c2 ♕e7 10. ♘c3 c6 11. ♖d1 h6 12. e4 ♖e8 13. h3 a5 14. ♗e3± Štejn—Zinn, La Habana 1968 — 6/44; **6... ♗e7** 7. 0—0 c5 [7... 0—0 8. ♕c2 c6 9. d4 ♗d6 10. ♘bd2 ♖e8 11. ♖d1 ♘b6 12. e4± Tajmanov—Stahlberg, La Habana 1964] 8. ♖d1 [8. d3 0—0 9. ♘c3 a6?! (9... b6!?) 10. ♕b3 ♖a7 11. ♖d1 b5 12. a4± Taborov—Rohde, Schilde 1976 — 22/38] ♘d5 9. d4 ♘7b6 10. ♕b3 ♗d7 11. ♘c3 ♘c3 12. ♕c3 ♘d5 13. ♕d3 ♕b6 14. e4± Popov—van Scheltinga, Wijk aan Zee II 1977; 7... a6 — 6... a6

[73] 7... ♗e7 8. ♕c2 0—0 9. ♘c3 c6 10. b3 ♕c7 11. ♗b2 b5 12. ♘e4 ♘e4 13. ♕e4 ♗b7 14. ♘e5± Bilek—Pietzsch, Kecskemet 1966 — 2/8

[74] **8. a4** b5 9. ♕b3 [Romanišin—Polugajevski, SSSR (ch) 1975 — 20/35] c4 10. ♕c2 ♗b7 11. ab5 ab5 12. ♖a8 ♕a8 13. b3= Romanišin; **8. ♕c2** b6 [8... b5 9. a4 ♗b7 10. ♘c3 ♕b6 11. d3 ♗e7 12. ♕b3 ♘d5= Hasin—Beljavski, SSSR 1977 — 23/38; 9. b3!?] 9. d4 [9. ♘c3 ♗b7 10. ♖d1 ♗e7 11. d3 0—0 12. e4 ♕c7 13. a4 ♖ac8= Schmidt—Filip, Olot 1975] ♗b7 10. ♘c3 ♖c8 11. dc5 [11. ♖d1 ♗e7= Langeweg—Karaklajić, Amsterdam 1965] ♗c5 12. ♗d2 b5 13. a3 0—0= Botvinik—Olafsson, Wijk aan Zee 1969

[75] 8... ♖b8!? Euwe

[76] Smislov—Tajmanov, SSSR (ch) 1951

[77] **8. ♕c6** ♖b8 9. ♕c2 ♗b7 10. ♘c3 c5 11. d3 ♗d6 [11... ♗e7 12. ♗f4 ♖c8 13. a4 b4 14. ♘d1± Szabo—Zwaig, Costa Brava 1976] 12. a4 ♕b6=; **8. ♕b3** ♗b7 9. ♘c3 c5 10. d3 ♗e7 11. ♗f4 0—0 12. ♖ac1 ♖c8= Jusupov= Novopašin, SSSR 1976

[78] **9. d3** ♗e7 10. ♘bd2 c5 11. ♘b3 0—0 12. ♗d2 ♖c8 13. ♗a5 ♕e8 14. ♖fc1 c4= Nörby—Schneider, Kopenhagen 1974; **9. b3**

c5 10. ♗b2 ♗e7 11. d3 0—0 12. ♘bd2 ♖c8 13. e4 [13. ♖ac1 ♕b6 14. ♕b1 ♖fd8 15. ♕a1 ♘e8= Barcza—Benkö, Marianske Lazne 1951] ♘b8 14. ♘e5 ♘fd7 15. ♘d7 ♕d7 16. ♘f3 ♘c6= Liberzon—Platonov, SSSR (ch) 1970

[79] **9... ♗d6** 10. ♘c3 b4 11. ♘d1 h5 12. ♘e3 ♘g4 13. d4 ♘df6 14. ♘c4± Ignatjev—Murej, SSSR 1969; **9... ♗e7** 10. ab5 ab5 11. ♖a8 ♗a8 12. ♘a3 ♕b8 13. ♕b3 b4 14. ♘c4 0—0 15. d3± Lombardy—Olafsson, Wijk aan Zee 1969

[80] 10. d3 ♗d6 11. ♘bd2 0—0 12. b3 ♕c7 13. ♗b2 ♘e5 14. ♘e5 ♗g2= Bertok—Ćirić, Jugoslavija (ch) 1965

[81] 13. ♘e1 ♘d5 14. d3 ♗e7 15. e4 ♘b4 16. ♕e2 0—0= Smislov—Szily, Budapest 1952

[82] 14. ♗d2 0—0 15. ♖c1 ♕b7= Tajmanov—Keres, SSSR (ch) 1961

[83] 7... ♖b8 8. 0—0 ♗e7 9. ♘a3 0—0 [9... b5!? 10. ♘d4 ♘e5] 10. ♘c4 c5 11. a4 b6 12. d3 ♗b7 13. ♗f4 ♖a8 14. e4 ♗c6 15. ♗d2 ♘e8± Smislov—Unzicker, Tel Aviv (ol) 1964

[84] 8. ♘c3 ♖a7 [8... ♕c7 9. d4 b5?! 10. ♗f4 ♕a7 11. d5 ♘d5 12. ♘d5 ed5 13. e4 d4 14. e5⩲ Szabo—Keres, Winnipeg 1967 — 5/29] 9. 0—0 b5 10. d4 ♗b7 11. dc5 ♗c5 12. a3 0—0 13. b4 ♗e7= Ree—Pachman, Titovo Užice 1966

[85] 9. b3 ♗b7 10. ♗b2 ♗e7 11. d3 0—0 12. e4 b5 13. ♘bd2 ♖c8 14. 0—0 ♘b8= Smislov—Florian, Oberhausen 1961

[86] Panno—Keres, Moskva (ol) 1956

[87] 7. ♕b3!? ♖b8 [7... ♗e7 8. 0—0 0—0 9. ♘c3 a6 10. a4 ♘b8 11. ♘e5 ♕c7 12. ♘c4 ♘c6 (A. Mihaljčišin—Đurić, SSSR—Jugoslavija 1977 — 24/38) 13. ♕b6±] 8. d3 ♗d6 9. 0—0 b6 10. ♘c3 a6 11. ♘g5 ♗c7 12. ♗e3 h6 13. ♘ge4 0—0 14. ♖ad1 ♘g4 15. ♗c1 ♕e7= Romanišin—O. Rodriguez, Costa Catalana 1977

[88] 9. ♘c3 ♗e7 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♗g2 12. ♔g2 ♕c7 [12... ♕c8 13. e4 0—0 14. f3 ♕b7 15. ♗e3 ♖ac8= Polugajevski—Keres, SSSR (ch) 1973 — 16/36] 13. ♖d1 ♖c8 [13... 0—0? 14. ♘d5 ♘d5 15. ♕c7 ♘c7 16. ♘c6±] 14. ♔g1 a6= Smejkal—Talj, Milano 1975 — 20/36

[89] 11. ♘c3 ♖c8 12. ♖fd1 a6 13. d3 ♕c7 14. ♖ac1= Petrosjan—Olafsson, Las Palmas 1975

[90] Alburt—Svešnikov, SSSR (ch) 1976

[91] **8. b3** ♗b7 9. ♗b2 ♖c8 10. ♘c3 ♗e7 11. ♖fd1 0—0 12. d4 ♘d5∓ Grigorjan—Dorfman, SSSR (ch) 1976; **8. ♘d4** ♘e5 [8... ♘d5?! 9. ♗d5 ♘e5 10. ♗c6 ♘c6 11. ♘c6 ♕c7 12. ♘a5±] 9. ♘c6 ♘c4 10. ♘d8 ♘d5 [10... ♖b8 11. ♘c6 ♖b7 12. ♘c3±] 11. ♘c3 ♔d8 12. ♘d5 ♗b7 13. ♘c3 [13. ♘e3?! ♘e3 14. fe3 ♗g2 15. ♔g2 f6∓ Adamski—Radashkovich, Nice (ol) 1974 — 17/39] ♗g2 14. ♔g2 ♘e5 15. b3 ♘c6= Talj—Polugajevski, SSSR (ch) 1977 — 24/39

[92] 9. d4 ♖c8 10. ♖d1 a6 11. a4 cd4 12. ♕d4 ♗c5 13. ♕h4 ♗e7= Mariotti—Toth, Roma 1976

[93] 9... ♗e7 10. e5 ♘d5 11. ♕g4 0—0 12. d4 ♔h8 13. ♖e1 [Romanišin—Svešnikov, SSSR (ch) 1976 — 22/40] ♖c8!?∞

[94] 14. ♘d1 ♗d6 15. ♘e3 ♖e8= Močalov—Šer, SSSR 1976

A14 — 1. c4 e6 2. ♘f3 d5 3. g3 ♘f6 4. ♗g2 ♗e7 5. 0—0

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	. . .	♕c2[2]	cd5[4]	♘c3	a3	♖d1	e3	b3	h3	=
	0—0[1]	c5[3]	♘d5	♘c6	a5	♘c7	e5	♗g4	♗h5[5]	
2	. . .	b3	♗b2[7]	d3[9]	♘c3[10]	e3[11]	♕e2	♖fd1	♖ac1	±
	. . .	c6[6]	♘bd7[8]	b6	♗b7	c5	♖c8	♕c7	♕b8[12]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	♘bd2	♕c2	e4	♖ae1[15]	♗d4	=
	. . .	. . .	. . .	b5	♕b6[13]	♗b7	♖fc8[14]	a5	♕a6[16]	
4	. . .	. . .	♗b2	cd5[18]	♘c3[20]	♕c1[22]	♘d5[24]	d4	♘d4	=
	. . .	c5	♘c6[17]	♘d5[19]	♗f6[21]	b6[23]	ed5	♘d4[25]	cd4[26]	
5	. . .	. . .	. . .	e3	♘c3[28]	♕e2[30]	d3	♖ad1	ed4	±
	. . .	. . .	. . .	b6[27]	♗a6[29]	♕d7[31]	♖ad8	d4	♘d4[32]	
6	. . .	. . .	. . .	. . .	ed4	♖e1[33]	d3	♘a3	♘c2	∞
	. . .	. . .	. . .	d4	cd4	♕b6[34]	♖e8	e5	♗f8[35]	

1. c4 e6 2. ♘f3 d5 3. g3 ♘f6 4. ♗g2 ♗e7 5. 0—0 0—0 6. b3 b6 7. ♗b2 ♗b7

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
7	cd5[36]	♘c3[38]	♘d5[40]	♕b1[41]	♖d1	♕b2	d3	♗f3	♗g2	=
	♘d5[37]	c5[39]	♗d5	♗f6[42]	♗b2	♘c6	♗f3	♖c8	♕d6[43]	
8	e3	♕e2[44]	♘c3[46]	cd5	♗c3[48]	♖fd1	e4	d4	♘e5	=
	♘bd7	c5[45]	♘e4[47]	♘c3	♗d5	♕c7	♗b7	♘f6	cd4[49]	
9	. . .	. . .	d3	♘c3[51]	♖ac1[53]	♖fd1	e4[54]	dc4	♘e1	±
	. . .	. . .	♖c8[50]	♕c7[52]	♖fd8	♕b8	d4[55]	♕a8	♘e8[56]	
10	. . .	♕e2	♖d1	♘c3	cd5[60]	d4	♖ac1	♘b5	dc5	±
	c5	♘c6[57]	♕c7[58]	♖ad8[59]	ed5[61]	♖fe8	♗f8	♕e7	bc5[62]	
11	. . .	♘c3	d3	♕e2	♖fd1	cd5[65]	♘d5	d4	dc5	±
	. . .	♘c6	♖c8[63]	♖c7[64]	♖d7	♘d5	♖d5	♖d7	♗c5[66]	
12	. . .	. . .	cd5	♘d5	d4	♗a3[70]	♖c1	♕c2	♖fd1	±
	. . .	. . .	♘d5[67]	♕d5[68]	♘a5[69]	♖fd8	♕f5[71]	♗e4	♘c6[72]	
13	. . .	. . .	bc4	♕e2[73]	d3	♖fd1[76]	♖ab1	♗a1[78]	♘d2	=
	. . .	dc4	♘c6	♕c7[74]	a6[75]	♖ab8[77]	♘a5	♘d7	♗g2[79]	
14	. . .	. . .	. . .	. . .	♖fd1[80]	♖ab1[82]	d3	♗a1	♗h3	=
	. . .	. . .	. . .	♖c8	♘a5[81]	♘d7	a6	♕c7	♕c6[83]	

[1] 5. . . c5 6. cd5 ♘d5 7. ♘c3 ♘c6 8. ♘d5 [8. d4 — D 41] ♕d5 9. d3 0—0 10. ♗e3 ♕h5 11. ♖c1 ♗d7 12. ♘e1 [12. d4 cd4 13. ♘d4 ♖fd8 14. ♕b3 ♘a5 15. ♕d3 e5= Petrosjan—Borisenko, SSSR 1964] ♖ac8 13. ♗f3 ♕e5 14. ♗f4 ♕b2 15. ♖b1 ∞

[2] 6. d3 c5 [6. . . b6 7. ♘c3 ♗b7 8. ♕c2 d4 9. ♘a4 c5 10. a3 ♘bd7 11. b4 e5 12. ♖b1 e4= Schmidt—Unzicker, Bath 1973] 7. ♘c3 [7. cd5 ♘d5 8. ♘c3 ♘c6 9. ♗d2 ♘c7 10. ♖c1 b6 11. a3 ♗b7 12. ♕c2 ♖c8= Smislov—Porath, Moskva (ol) 1956] d4 [7. . . ♘c6!?] 8. ♘a4 ♘c6 9. a3 e5 10. b4 cb4 11. ab4 ♗b4 12. ♕b3 ♕e7 13. ♘b6 ∞ Puc—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1957

[3] **6. . . d4** 7. d3 c5 8. e4 de3 9. fe3 ♘c6 10. a3 ♖b8 11. ♘c3 b6 12. ♖d1 ♗b7 13. d4 ♘d7 14. b3 h6 15. ♗b2± Smislov—Forintos, Polanica Zdroj 1968 — 6/46; **6. . . dc4** 7. ♘a3 c5 8. ♘c4 ♘c6 9. b3 ♗d7 10. ♗b2 ♖c8 11. ♖ac1 ♕c7 12. ♘ce5 h6 13. d4± Smislov—Krogius, SSSR 1967 — 3/28; **6. . . b6** 7. ♘c3 ♗b7 8. d3 c5 9. e4 ♘c6 10. e5 ♘e8 [10. . . ♘d7 11. ♕e2 d4 12. ♘b1 ♕c7 13. ♗f4 a6 14. h4 b5∞ Quinteros—Palermo, Argentina 1970] 11. ♕e2 ♘c7 12. h4 ♕d7 13. ♖d1 ♖fd8∞ Quinteros—Panno, Buenos Aires (m) 1970

[4] 7. d4 — E 06

[5] Smislov—Portisch, Palma de Mallorca 1967 — 4/36

[6] **6. . . d4** 7. e3 ♘c6 [7. . . c5 8. ed4 cd4 9. ♗b2 ♘c6 — 6. . . c5] 8. ed4 [8. ♗b2!? e5 9. ed4 ed4 10. d3 Tajmanov] ♘d4 9. ♗b2 ♘f3 10. ♕f3 ♖b8 11. ♕e2 b6 12. ♘c3 ♗b7 13. ♖ad1 ♗g2 14. ♔g2 c6 15. ♘e4± Botvinik—Stahlberg, Amsterdam (ol) 1954; **6. . . a5** 7. d4 [7. ♗b2 a4 8. d3 c6 9. ♘bd2 ♘a6 10. d4 a3 11. ♗c3 b5 12. cb5 cb5 13. ♘b1 b4∓ Levenfiš—Bogoljubov, Moskva 1924; 8. ba4 ♘bd7 9. cd5 ed5 10. ♘c3 ♘b6= Uddenfeldt—Zwaig, Sverige—Norge 1974] a4 8. ♘a3 c6 9. ♗b2 ♘bd7 10. e3 ♕a5 11. ♘e5 ♘e5 12. de5 ♘d7 13. cd5 cd5 14. e4 ♘e5= Panno—Geler, Amsterdam (ct) 1956; 7. a3! c6 8. ♗b2 — 6. . . c6

[7] 7. ♗a3 b5 8. ♗e7 ♕e7 9. ♘c3 b4 10. ♘a4 ♘bd7 11. ♕c2 ♗a6 12. d3 ♘b6= Barczay—Honfi, Hungary (ch) 1958

[8] 7. . . a5 8. a3 ♘bd7 [8. . . c5 9. cd5 ed5 10. d4 ♘a6 11. ♘c3 ♗f5 12. ♘e5 cd4 13. ♕d4 ♘c5 14. ♘d5 ♘b3 15. ♕f4± Benkö—Horowitz, USA 1968 — 6/48] 9. d3 ♕c7 10. ♕c2 ♖d8 11. ♘bd2 ♘e8 12. ♖ac1 ♗f6 13. d4 a4 14. b4± Gipslis—Troianescu, La Habana 1971

[9] **8. e3** b6 9. ♕e2 ♗a6 10. d3 b5 11. cb5 cb5 12. ♖c1 b4 13. ♘bd2 ♕a5= Flesch—Radulov, Varna 1968 — 6/24; **8. ♕c2** b6 [8. . . a5 9. ♘c3 ♘b6 10. d3 a4 11. e4 ab3 12. ab3 ♖a1 13. ♖a1± Olafsson—Rossetto, Portorož (izt) 1958] 9. ♘c3 [9. ♘d4 ♗b7 10. cd5 cd5 11. ♘c3 ♖c8 12. ♖ac1 ♗c5 13. e3 ♗a6∓ Plater—Pachman, Moskva 1947] ♗b7 10. e4 [10. ♖ac1!?△ ♕b1, ♖fd1 O'Kelly] de4 11. ♘e4 c5 12. ♘f6 [12. ♘c3!? Botvinik] ♗f6 13.

♘g5 ♗g5 14. ♗b7 ♖b8 15. ♗g2 ♗f6= Botvinik—O'Kelly, Varna (ol) 1962

[10] **9. ♕c2** a5 [9... ♗b7 10. e4 ♘c5 11. ♘c3 de4 12. de4 (Lewi—Witkowski, Lublin 1969 — 8/24) ♕c7=] 10. a3 ♗a6 11. e4 b5 12. e5 ♘e8 13. ♘bd2 a4 14. ba4 bc4 15. dc4 ♘b6∓ Day—Radulov, Lugano (ol) 1968; **9. ♘bd2** ♗b7 10. e3 [10. e4 de4 11. de4 ♘c5 12. e5 ♘g4 13. ♘e1 (Hasin—Estrin, SSSR 1968 — 5/31) ♕d7=] c5 11. ♖c1 ♖c8 12. ♕e2 ♕c7 13. ♖fd1 ♖fd8 14. d4 ♕b8 15. cd5 ♘d5± Polugajevski—Janošević, Budapest 1965

[11] **10. ♕c2** a5 11. e4 dc4 12. dc4 e5 13. ♘h4± Smislov—Kurajica, Skopje 1969 — 8/26; **10. e4** ♖c8 [10... de4 11. de4 ♘c5 12. e5 ♘g4 13. ♕e2 ♕d3 14. h3 ♘h6 15. ♖fd1 ♕e2 16. ♘e2± Volovič—Estrin, SSSR 1968] 11. ♕e2 ♕c7 12. ♖ac1 ♕b8 13. ♖fe1 ♖fd8 14. e5 ♘e8 15. h4± Pfleger—Spasov, Ybbs 1968 — 6/49

[12] 14. cd5 ♘d5 15. ♘d5 ♗d5 16. e4 ♗b7 17. d4± Spiridonov—Estrin, Polanica Zdroj 1971

[13] **9... ♗b7** 10. ♕c2 a6 [10... bc4 11. dc4 c5 12. cd5 ed5 13. ♖fd1 ♕e8 14. ♘h4 g6 15. ♘c4± Tajmanov—Korelov, SSSR (ch) 1962] 11. e4 ♖c8 12. ♖fe1± Malich—Matanović, Skopje (ol) 1972 — 14/49; **9... a5** 10. a3 [10. a4 ♗a6 11. ♕c2 ♕b6 12. e4 bc4 13. bc4 ♖ab8 14. ♖ab1 ♗b4 15. e5 ♘e8= Thorvaldsson—Radulov, Helsinki 1972] ♗a6 11. ♕c2 ♕b8 12. ♖ac1 e5 13. cd5 cd5 14. ♕c7 ♗d6 15. ♕b8 ♗b8 16. ♖c2 ♖e8= Benkö—S. Garcia, Palma de Mallorca 1971

[14] **11... ♖ac8** 12. e5 ♘e8 13. d4 c5 14. b4 cb4 15. c5∞ Botvinik—Bisguier, Hastings 1961/62; **11... ♖fd8** 12. ♖ac1 a5 13. e5 ♘e8 14. cd5 cd5 15. ♗d4 ♕a6 16. ♕b1 b4= J. Rodriguez—Radulov, La Habana 1969

[15] 12. ♖fe1 a5 13. ♗d4 ♕a6 14. c5 b4 15. a4 ♕a7 16. ♖ac1 ♗a6∞ Vukić—Radulov, Sarajevo 1971

[16] 14. ♗h3 a4 15. ♘g5 ab3 16. ab3 ♕a2 17. ♗b2 ♗a3 18. ♖b1 ♘f8= Szabo—Radulov, Budapest 1970 — 9/22

[17] 7... d4 8. b4 [8. e3 ♘c6 — 7... ♘c6] a5 9. bc5 [9. b5 ♕c7 10. d3 e5 11. e4 ♘e8 12. ♗c1 ♘d7 13. a4 b6= Eliskases—Pilnik, Buenos Aires 1947] ♘c6 10. d3 e5 11. ♘bd2 ♗c5 12. ♕a4 ♗d7 13. ♖fb1 ♕e7 14. ♘g5 ♗b4 15. ♕d1 h6 16. ♘ge4 ♘e4 17. ♗e4± Miles—Geler, Wijk aan Zee 1977 — 23/39

[18] 8. d3 d4 [8... b6 9. ♘bd2 ♕c7?! 10. ♖c1 ♗b7 11. cd5 ♘d5 12. d4± Tajmanov—Holmov, Suhumi 1972 — 14/48; 9... ♗b7 10. ♘e1 ♕d7 11. ♘c2 ♖fd8 12. ♕e1 ♘e8 13. ♖d1 ♗f6= Grigorjan—Anikajev, SSSR 1969] 9. e4 e5 [9... de3?! 10. fe3 ♘g4 11. ♕e2 ♗f6 12. ♘c3± Capablanca—Marshall, Moskva 1925] 10. ♘e1 [10. ♘bd2 g6 11. ♘e1 ♗g4 12. f3 ♗d7 13. ♕e2 a5 14. a4 ♕c7 15. ♘b1 ♘h5= Hasin—Mikenas, SSSR 1965] ♘e8 11. f4 ef4 [11... f5 12. ♘d2 ♘f6 13. ef5 ♗f5 14. fe5 ♗g4 15. ♘ef3 ♘e5 16. h3± Konstantinopolski—Fridštejn, SSSR 1949] 12. gf4 f5 13. e5 [13. ♘d2!?] ♘c7= Rodriguez—Antošin, La Habana 1967

[19] 8... ed5 9. d4 ♘e4 10. dc5 ♗c5= — D 30

[20] **9. ♘a3** ♗f6 10. ♗f6 ♘f6 11. ♖c1 ♕e7 12. ♕c2 ♘d7 13. ♘c4 ♖b8 14. ♖fd1 e5 15. ♕b2 b6∓ Reti—Hönlinger, Teplice Šanov 1928; **9. ♕c2** b6 10. ♖d1 ♗b7 11. ♘c3 ♖c8 12. ♘d5 ♕d5 13. ♕c4= Keres—Geler, Amsterdam (ct) 1956; **9. d4** b6 [9... ♘bd4 10. a3 ♘a6 11. dc5 ♕d1 12. ♖d1 ♘c5 13. ♘bd2 ♖d8= Sliwa—Pachman, Polska—ČSSR 1948] 10. ♘c3 ♘c3 11. ♗c3 ♗b7 12. dc5 ♗c5= Euwe—Flor (m) 1932

[21] 9... ♘c3 10. ♗c3 ♗d7 11. ♕c1 ♖c8 12. ♕b2 ♗f6 13. d4 cd4 14. ♘d4 ♘d4 15. ♗d4 ♗c6= Ribli—Langeweg, Amsterdam 1974

[22] 10. ♖c1 ♘c3 11. ♗c3 e5 [11... ♗c3 12. ♖c3±] 12. d3=

[23] 10... ♘c3 11. ♗c3 ♘d4 [11... e5 12. d3 ♖b8 13. ♕b2 ♘d4= Reti—Grünfeld, Teplice Šanov 1928] 12. ♖e1 ♕b6 13. d3 e5 14. ♘d4 cd4 15. ♗d2 ♗e7= Hübner—Lengyel, Lugano (ol) 1968

[24] 11. ♖d1 ♗a6 12. d3 ♖c8 13. ♘e4 ♗b2 14. ♕b2 ♕e7 15. ♖ac1 ♖fd8= Johannessen—Zuidema, Amsterdam II 1969

[25] 12... ♗a6 13. ♖e1 ♘d4 14. ♗d4 [14. ♘d4 cd4 15. ♕d2 ♖e8=] cd4 15. ♕a3 ♕c8 [15... ♗b7 16. ♖ad1 ♗e7 17. ♕a4 ♕e8 18. ♕d4± Fischer—Filip, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/41] 16. ♖ac1 ♕b7 17. ♖cd1 d3 18. ed3 ♖fe8=

[26] 14. ♕d2 ♗a6 15. ♖fe1 ♖e8 16. ♗d4 ♖e2= Adamski—Filip, Stockholm 1975

[27] **8... ♘e4** 9. cd5 ed5 10. d3 ♗f6 11. ♕c1 ♗b2 12. ♕b2 ♕f6 13. ♕f6 ♘f6 14. ♖c1± Korčnoj—Fuchs, La Habana (ol) 1966 — 2/7; **8... ♖e8** 9. ♘a3 ♗f8 10. d4 cd4 11. cd5 ed5 12. ♘d4 ♗g4 13. ♘c6± Smislov—Grabczewski, Lugano (ol) 1968 — 6/50; **8... ♗d7** 9. ♕e2 ♖e8 10. ♖d1 ♕a5 11. ♘c3 [11. d3 ♖ad8 12. ♘bd2 ♗c8 13. cd5 ed5 14. d4 ♘e4= Polugajevski—Spaski, Tallinn 1973 — 15/38] ♖ad8 12. d4 ♘e4 [12... cd4!? 13. ed4 ♗a3 Keres] 13. ♖ac1 cd4 14. ed4 ♘c3 15. ♗c3 ♕a6 16. ♗f1± Andersson—Nej, Tallinn 1973 — 15/39; **8... dc4** 9. bc4 ♕c7 [9... ♕d3 10. ♕b3 ♖d8 11. ♖d1± Webb—Lambert, London 1977] 10. ♘c3 a6 11. ♕e2 ♖b8 12. ♖fd1 ♗d7 13. d4 cd4 [13... ♖fd8 14. d5 ♘a5 15. a4± Keres—Böök, Tallinn 1969] 14. ed4 ♘a5 15. ♘e5 b5 16. ♘d7 ♕d7 17. cb5 ab5 18. d5± Kovačević—Simić, Jugoslavija (ch) 1977

[28] **9. d3** ♗b7 [9... ♗a6 10. ♕e2 b5 11. cd5 ed5 12. e4 de4 13. de4 ♕b6 14. ♘bd2 ♖ad8 15. ♖fc1 ♖fe8 16. ♕e3 ♘g4 17. ♕f4 ♗f6

18. ♗f6 ♘f6 19. e5 ♘d5∞ Dorfman—Gusev, SSSR 1976; 10. ♘c3 — 9. ♘c3] ♗b7 10. ♘bd2 ♖c8 11. ♕e2 ♕c7 12. ♖ac1 ♖d7 13. cd5 ♘d5 14. ♘c4= Hasin—Judovič jr., SSSR 1968 — 5/33; **9. ♕e2** ♗b7 — 6... b6

[29] 9... dc4 10. bc4 ♗b7 — 7... b6

[30] 10. d3 ♕c7 [10... ♕d7 11. ♕e2 — 10. ♕e2] 11. ♘b5 ♕d7 12. ♖c1 ♖ac8 13. d4 cd4 14. ed4 ♖fd8 15. ♕e2 ♘e4 16. ♖fd1 ♘d6 17. a4± Judovič jr.—Muhin, SSSR 1968

[31] 10... ♖c8 11. ♖fd1 [11. ♘b5 ♗b7 12. d3 a6 13. ♘c3 ♖c7 14. ♖fd1 ♖d7 15. cd5 ♘d5 16. ♘d5 ed5 17. d4± Botvinik—Bakulin, SSSR 1967 — 3/29] d4?! 12. ed4 cd4 13. ♘b5 d3 14. ♕f1± Botvinik—van Scheltinga, Amsterdam 1966

[32] 14. ♘d4 cd4 15. ♘b1 ♗b7 16. ♗b7 ♕b7 17. ♘a3± Nej—Balašov, Tallinn 1973

[33] 10. d3 ♘e8 [10... e5 11. ♖e1 ♗d6 12. a3 a5 13. ♘bd2 ♗f5 14. c5 ♗c7 15. ♕c2 h6 16. ♖ab1± Smislov—Dusclaux, Siegen (ol) 1970] 11. ♘a3 e5 12. ♘c2 a5 13. a3 f6 14. ♖b1 ♖b8∞ Pozdnjakov—Černikov, SSSR 1970 — 9/23

[34] **10... ♖e8** 11. d3 ♗f8 12. a3 a5 13. ♘e5 ♘e5 14. ♖e5 ♘d7 15. ♖b5± Talj—Žuravlev, SSSR (ch) 1967 — 5/32; **10... d3** 11. a3 [11. ♘c3 ♗c5 12. ♘a4 ♗d4 13. ♖b1 e5 14. ♗d4 ♘d4 15. ♖e5 ♗g4 16. h3 ♗h5 17. ♘c3 ♕d6⩲ Szabo—Fuchs, La Habana (ol) 1966] a5 12. ♘e5 [12. ♘c3 ♘d7 13. ♘a4 ♘c5 14. ♘c5 ♗c5 15. ♖f1 f6∓ Etruk—Talj, SSSR 1972 — 14/47] ♘e5 13. ♖e5± Schmidt

[35] 14. ♖b1 a5 15. a3 ♗f5 16. b4 ab4 17. ♘b4 ♗b4 18. ab4 e4∞ Schmidt—Geler, Niš 1977 — 24/40

[36] **8. ♕c2** c5 9. ♘g5 h6 10. ♗f6 hg5 11. ♗e7 ♕e7 12. ♘c3 d4 13. ♗b7 ♕b7 14. ♘e4 ♕e7= Bilek—Lengyel, Hungary (ch) 1965/66; **8.** ♘e5 ♘bd7 9. d4 ♘e4 10. ♘d2 — E 17

[37] **8... ♗d5** 9. ♘c3 ♗b7 10. d4 ♘a6 11. ♖c1 c5 12. ♘b5 cd4 13. ♕d4± Pirc—Matanović, Jugoslavija (ch) 1951; **8... ed5** 9. d3 [9. d4 — E 17] ♘bd7 [9... ♖e8 10. e3 ♘bd7 11. ♘c3 ♘f8 12. ♖c1 ♘e6 13. d4± Polugajevski—Langeweg, Kislovodsk 1972 — 14/46] 10. ♘bd2 ♖e8 11. ♖c1 ♖c8 12. ♖e1 ♗f8 13. ♖c2 a5 14. ♘d4 ♗c5 15. a3± Andersson—Spasov, Camaguey 1974

[38] 9. d4 — E 17

[39] 9... ♘d7 10. ♘d5 ed5 11. ♖c1 c5 12. d4 ♖e8 [Saharov—Čerepkov, SSSR (ch) 1969 — 7/28] 13. ♖e1 ♗f6 14. ♖c2±; 10... ♗d5 11. ♕c2 c5= — 9... c5

[40] **10. ♕c2** ♘c6 11. ♖ac1 ♘c3 12. dc3= Saharov—Platonov, SSSR (ch) 1969; **10. d4** ♘a6 11. ♘d5 ♗d5= Stahlberg—Keres, Budapest (ct) 1950; **10. ♖c1** ♘d7 11. ♘d5 [11. ♕c2 ♖c8 12. ♖fd1 ♕c7 13. ♕b1 ♕b8= Malich—Medina, Skopje (ol) 1972] ♗d5 12. d4 ♗f6 13. ♕d2 ♖c8 14. ♖fd1 ♕e7 15. ♗a3 ♖fd8 16. ♕e3 ♕d6 17. dc5 bc5= Smislov—Ribli, Leningrad 1977

[41] 11. ♕c2 ♘d7 12. ♖ad1 [12. ♖fd1 ♖c8 13. ♖ac1 ♗f6= Zita—Bondarevski, Praha—Moskva 1946] ♖c8 13. ♕b1 ♗f6= Larsen—Savon, Ljubljana—Portorož 1977 — 23/41

[42] 11... ♘d7 12. ♖d1 ♗f6 13. d4 cd4 14. ♘d4 ♗g2 15. ♔g2 ♕c7= Larsen—Polugajevski, La Habana 1967 — 4/53

[43] Larsen—Smejkal, Reykjavik 1978 — 25/66

[44] 9. ♘c3 ♘e4 [9... a5 10. ♕c2 ♖e8 11. ♖fd1 ♗f8 12. d4 ♕b8 13. ♖ac1 g6 14. ♘e5 c6 15. ♘d7 ♘d7 16. e4± Rajković—Kurajica, Jugoslavija (ch) 1978; 9... c5 10. ♖c1 ♕c7?! 11. cd5 ♘d5 12. d4± Ivkov—Medina, Malaga 1969 — 7/26; 10... dc4 11. bc4 ♘e4=] 10. ♕c2 [10. cd5 ♘c3 11. ♗c3 (Geler—Holmov, SSSR (ch) 1969 — 8/23) ed5=; 10. ♕e2 c5 — 9. ♕e2] c5 [10... ♘c3 11. ♗c3 dc4 12. bc4 ♘c5 13. d4 ♗e4 14. ♕d1 ♘d7 15. ♕a4 c6 16. ♖fd1 ♕c7= Geler—Keres, SSSR 1968] 11. cd5 ♘c3 12. ♗c3 ♗d5 13. ♖fd1 ♕c7 14. d3 ♖ac8 15. ♖ac1 ♖fd8= Talj—Balašov, Wijk aan Zee 1973

[45] **9... ♖e8** 10. d3 a5 11. ♘c3 ♘c5 12. ♖ad1 ♗f8 13. e4 de4 14. de4 ♕c8 15. e5 ♘fd7 16. ♘b5± Schmidt—Johansson, Siegen (ol) 1970; **9... a5** 10. ♘c3 ♘e4 [10... a4 11. ♘a4 dc4 12. ♕c4 ♗a6 13. ♕c6⩲ Botvinik] 11. ♖fd1 ♗f6 12. d4 ♘c3 13. ♗c3 ♕c8 14. ♖ac1± Botvinik—Stahlberg, Moskva 1956

[46] 10. ♖d1 ♕c7 11. ♘c3 ♖ad8 [11... ♖ac8 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 ♗d5 14. e4 ♗b7 15. d4 cd4 16. ♘d4 ♖fd8= Ribli—Saren, Helsinki 1972] 12. ♖ac1 ♕b8 13. cd5 ♘d5 14. ♘d5 ♗d5 15. e4 ♗b7 16. d4 ♕a8 17. ♘e1 [17. d5 ed5 18. ed5 ♖fe8!] ♖fe8 18. ♖c2 cd4 19. ♖d4 ♘c5 20. ♖d8 ♖d8 21. b4 ♘d7 22. a3 a5= Smislov—Gipslis, Moskva 1967

[47] **10... ♕c7** 11. ♘b5 [11. cd5 ♘d5 12. ♘d5 ♗d5 13. e4 ♗b7 14. ♖ac1 ♖ad8 15. d4 ♕b8= Kušnir—Gaprindašvili, (m) 1969 — 7/52; 11. d3 — 10. d3] ♕c6 12. cd5 ♘d5 13. ♖ac1 a6= Miles—Gipslis, Amsterdam 1976; **10... dc4** 11. bc4 ♘e4 12. ♘e4 ♗e4 13. d3 [13. ♖fd1 ♕c7 14. ♖ac1 ♕b7 15. d3 ♗c6= Botvinik—Polugajevski, Beograd 1969] ♗c6 14. a4 ♗f6 15. ♖fb1 ♗b2 [15... ♕c7 16. ♗f6 △ a5± Geler—Polugajevski, Hilversum 1973] 16. ♖b2 ♕c7 17. a5± Geler—Matanović, Beograd 1969

[48] 12. dc3 ed5 13. ♖fd1 ♕c7 14. c4 dc4 15. ♕c4 ♖ad8= Geler—Keres, Moskva 1967

[49] 17. ♗d4 ♖ac8= Pano—Kaplan, Madrid 1973

[50] **10... a6** 11. ♘c3 ♕c7 12. ♖ac1 ♗c6 13. ♖fd1 b5 14. cd5 ed5 15. e4 ♖fe8 16. e5

d4 17. ef6 dc3 18. fe7 cb2 19. ♕b2 ♕d6 20. d4± Bilek—Farago, Hungary (ch) 1973; **10...** ♖**e8** 11. ♘c3 ♗f8 12. d4 cd4 13. ed4 ♖c8 14. ♖ac1 ± Andersson—Kristinsson, Reykjavik 1972 — 13/41; **10...** ♕c7 11. ♘c3 ♗c6 12. ♖fe1 [12. ♖fd1 ♕b7 13. d4 ♖fd8= Bobocov—Najdorf, Siegen (ol) 1970 — 10/64] ♕b7 13. e4±

[51] 11. ♘bd2 ♕c7 12. ♖ac1 ♕b8 13. e4 de4 14. de4 e5 15. ♘h4 g6 16. f4 ♖cd8∞ Smejkal—Lanč, ČSSR (ch) 1970

[52] 11... a6 12. ♖ad1 ♕c7 13. e4 de4 14. de4 ♖fd8 15. ♘e1 [15. ♗c1 ♘g4= Ree—Averbah, Titovo Užice 1966] ♗c6 16. f4±

[53] **12. e4** d4 13. ♘b1 [13. ♘b5= Petrosjan] ♘e8 14. ♘e1 e5 15. f4 g6 (Polugajevski—Petrosjan, Moskva (m) 1970 — 9/21) 16. ♗h3 ♘g7 17. ♘d2 f5 18. ♘g2 ♖ce8 19. ♖ae1∞ Tajmanov; **12. ♖ae1!?** ♖fd8 13. e4 Tajmanov

[54] **14. h3** ♗f8 15. ♔h2 e5 16. e4 d4 17. ♘d5 ♘d5 18. cd5 b5 19. ♖c2 a5 20. h4∞ Bilek—Janošević, Kragujevac 1974; **14. cd5** ♘d5 15. a3 ♘c3 16. ♗c3 ♗f6= Andersson—Medina, Palma de Mallorca 1972

[55] 14... d4 15. ♘b1 e5 16. ♗h3 ♘e8 17. ♘e1 ± Tajmanov

[56] 17. e5 ♗g2 18. ♘g2 ♘f8 19. ♘e4± Mašić—Holmov, Tbilisi 1969 — 8/28

[57] 9... dc4! 10. bc4 ♘c6 11. ♘c3 — 9. ♘c3

[58] 10... d4 11. ed4 cd4 12. ♘d4? ♘d4 13. ♗d4 ♗g2 14. ♗f6 ♗f6—+; 12. d3±

[59] **11...** ♖**fd8** 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 ♖d5 14. d4 ♖d7 15. dc5 ♗c5 16. ♘g5± Szabo—Padevski, Amsterdam 1972 — 13/592; **11...** ♖**ac8** [Tukmakov—A. Petrosjan, Erevan 1976 — 21/35] 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 ed5 14. d4 ♘b4 15. dc5 ♗a6 16. ♕d2 bc5 17. ♘e1± Tukmakov; **11... dc4** 12. bc4 — 9. ♘c3

[60] 12. ♖ac1 ♕b8 [12... e5?! 13. cd5 ♘d5 14. ♘d5 ♖d5 15. d4± Korčnoj—Brinck-Claussen, Lugano (ol) 1968 — 6/51] 13. cd5 ♘d5 14. ♘d5 ♖d5 15. d4± Lejn—Krogius, SSSR (ch) 1967

[61] 12... ♘d5 13. ♘d5 ♖d5 14. d4 cd4 15. ♘d4 ♘d4 16. ♗d4± Vaganjan—Karpov, SSSR (ch) 1971 — 12/25

[62] Tukmakov—Kondratjev, SSSR 1968

[63] **10...** ♕**d7** 11. ♕e2 ♖ad8 12. ♖fd1 ♕c8 13. ♖ac1 ♕a8 14. cd5 ♘d5 [14... ed5 15. d4±] 15. ♘d5 ♖d5 16. ♘e1 [16. h4?! ♖dd8 17. ♘e1 ♖fe8 18. ♕g4 ♗f8 19. h5 h6 1/2 : 1/2 Gheorghiu—Padevski, Wijk aan Zee 1968 — 5/36] ♖d7 17. ♕g4 g6 18. ♕f4± Padevski—Grigoriou, Istanbul 1975 — 20/19; **10...** ♖**e8** 11. ♕e2 ♗d6 12. ♖fd1 a6 13. d4 cd4 14. ♘d4 ♘d4 15. ♖d4 ♗e5 16. ♖d3 a5 17. ♖ad1 ♕b8 [17... ♗a6? 18. e4± Kavalek—Pomar, Skopje (ol) 1972 — 14/51] 18. ♘a4± Kavalek

[64] **11...** ♕**d7** 12. ♖fd1 ♖fd8 13. ♖ac1 **h6** 14. d4 cd4 15. ed4 ♗a6 16. ♘e5 ♕e8 17. ♘c6 ♕c6 18. ♕e3 ♕d7 19. cd5 ed5 20. ♕f3± Najdorf—H. Garcia, Mar del Plata 1974; **11...** ♕**c7** 12. ♖fd1 ♖fd8 13. ♖ac1 ♕b8 14. cd5 ed5± Filip—Drimer, Budapest 1961

[65] 13. ♖ac1 ♖e8 14. cd5 ♘d5 15. ♘d5 ♖d5 16. d4± Botvinik—Larsen, Palma de Mallorca 1967 — 4/37; 13... ♕a8= Tajmanov

[66] Liberzon—Langeweg, Amsterdam 1969

[67] 10... ed5 11. d4 ♖e8 [11... ♕d7 12. ♖c1 ♖fd8 13. dc5 bc5 14. ♘a4 ♘e4 15. ♘d2± Geler—van Scheltinga, Wijk aan Zee 1969; 12... ♖ac8 13. ♘e5± Csom—Miles, Bad Lauterberg 1977 — 23/40] 12. ♖c1 ♖c8 13. ♗h3 ♖b8 14. ♖e1 cd4 15. ed4± Botvinik—Petrosjan, SSSR 1964

[68] 11... ed5 12. d4 ♗a6 13. ♖e1 ♖c8 **14.** ♘e5 ♘e5 15. de5 ♗b7 16. ♖e2± Botvinik—Džindžihašvili, SSSR 1967

[69] **12...** ♕**d8** 13. dc5 ♗c5 14. ♘e5 ♘e5 15. ♗b7 ♖b8 16. ♗e4 ♘g6 [16... ♘d7 17. b4 ♗e7 18. ♕a4± Portisch—Unzicker, Bath 1973 — 17/40] 17. h4 ♕e7 18. h5 ♘h8!± Gheorghiu—Radulov, Nice (ol) 1974 — 17/41; **12...** ♖**ad8** 13. ♘e5 [13. dc5 ♕d1 14. ♖fd1 ♗c5 15. ♘e5 ♖d1 16. ♖d1 ♖d8 17. ♖d8 ♘d8 18. ♗b7 ♘b7 19. ♘c6 b5= Geler—Lengyel, RSFSR—Hungary 1969] ♕d6 14. dc5 ♕c5 15. ♕e2 ♘e5 16. ♗b7± Botvinik, Polugajevski—Keres, Prins, Nederland 1966 — 1/39

[70] 13. ♗c3 cd4 14. ♕d4 ♕d4 15. ♘d4 ♗g2 16. ♔g2 ♘b7 17. ♘c6 ♗c5= Panno—Filip, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/40

[71] 14... ♖ac8 15. dc5 ♗c5 16. ♗c5 **bc5** 17. ♕e1± Toran—Filip, Skopje (ol) 1972

[72] 17. dc5 bc5 18. ♗c5 ♖d1 19. ♕d1 ♖**d8** 20. ♕e2 ♗d3 21. ♕e1 ♗c5 24. ♘h4± Toran—Darga, Skopje (ol) 1972 — 14/50

[73] **11. d3** ♘a5 [11... ♘b4 12. ♕b3 ♕d3? 13. ♘e5+—; 12... ♖c8 △ ♖c7=] 12. ♕**e2** ♘d7 13. ♘e1 ♗g2 14. ♘g2 ♗f6= Pančenko—Juferov, SSSR 1978; **11.** ♘**e1** ♕d7 12. ♕**e2** ♖fd8=

[74] 11... ♘b4 12. d4 [12. ♘e1 ♗g2 13. ♔**g2** ♕d7 14. a3 ♘c6 15. ♘f3 ♖fd8 16. ♖fd1 ♕b7= Ivkov—Platonov, Wijk aan Zee 1970] cd4 13. ed4 ♖c8 14. ♖fd1 [14. a3?! ♗f3 15. ♗f3 ♘c6= Toran—Parma, Palma de Mallorca 1969] ♖e8 15. a3 ♘c6 16. ♘e5 ♕c7 17. ♘b5 ♕b8 18. d5± Panno—Mecking, Buenos Aires 1970

[75] 12... ♖ad8 13. ♖fd1 [13. ♖ad1 ♖d7 14. e4 ♖fd8 15. e5 ♘e8∞ Smejkal—Kozma, Luhačovice 1969] ♕b8 14. ♖d2 ♕a8 15. ♘**e1** ♘a5 16. f4 ♗g2 17. ♕g2 ♕g2 18. ♖g2 ♖d7— Tajmanov—Gipslis, Jurmala 1978

[76] 13. ♖ad1 ♖ad8 [13... ♖ac8 14. ♘e1 ♘a7 15. f4 b5 16. g4 ♖b8 17. g5 ♘e8 ∞ Džindžihašvili—Ceškovski, Tbilisi 1973] 14. ♘g5?! ♘a7 15. f4 ♗g2 16. ♔g2 b5∓ Timman—Spaski, Soči 1973 — 16/37; 14. e4 △ e5 ∞; 14. ♖d2= Krogius

[77] **13... ♖ad8** 14. ♖ab1 ♘a5 15. ♗a1 ♘d7 16. ♘e1 ♗g2 17. ♔g2 ♗f6= Pachman—Parma, Solingen 1968 — 6/47; **13... ♖fd8** 14. ♖ab1 [14. ♘h4 ♖ac8 15. ♖ab1 ♘a7 16. ♗b7 ♕b7= Korčnoj—Spaski, Kiev, (m) 1968 — 6/52; 14. ♖ac1 ♖ac8 15. ♗h3 ♘a7 16. e4 b5= Alburt—Furman, SSSR (ch) 1976] ♘a7 15. ♗a1 ♖ab8 16. ♘e1 ♗g2 17. ♔g2 b5= Lengyel—Tompa, Hungary (ch) 1977

[78] 15. ♕c2 ♘d7 16. ♗a1 ♖fd8= Talj—Parma, Bath 1973

[79] 17. ♔g2 b5= Schmid—Petrosjan, Bath 1973

[80] 12. d3 ♖c7 13. ♖ad1 ♕a8 14. ♘e1 ♘a5 15. ♗h3± Smejkal—Sanguineti, Biel (izt) 1976 — 22/15; 12... ♘a5 △ a6, ♕c7=

[81] 12... ♖c7 13. d3 ♕a8 14. ♘e1 [14. ♖ab1 ♖d8 15. e4 ♖cd7 16. ♗h3± Portisch—Smislov, Monte Carlo 1969 — 7/22] ♖d7 15. f4 ♖fd8 16. ♖ab1± Dorfman—Klovan, SSSR 1976 — 22/43

[82] 13. d3 ♘d7 14. ♘d2 ♗g2 15. ♔g2 ♕c7 16. ♘b3 ♘c6 17. ♔g1 ♗f6 18. ♖ac1 ♗c3 19. ♗c3 e5 20. ♘d2 ♖ce8= Ivkov—Rajković, Jugoslavija (ch) 1976

[83] 17. ♗g2 ♕c7 1/2 : 1/2 Csom—Petrosjan, Biel (izt) 1976 — 22/42

A 15 — 1. c4 ♘f6

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	g3[1]	♗g2	b3[3]	♗b2	f4[5]	♘f3	0—0	h3	♔h2	=
	e6[2]	d5	♗e7[4]	0—0	c5	♘c6	b6	♗b7	♕c7[6]	
2	. . .	b3[7]	♗b2	♗g2	e3[8]	♘e2	♘bc3	0—0[11]		=
	g6	♗g7	0—0	d6	e5[9]	♖e8[10]	c6			
3	♘f3	d3[13]	♘c3	gf3	♗g2	♗g5	♕d2	f4	e3	=
	b6[12]	♗b7[14]	♗f3!?[15]	g6	c5	♗g7	♘c6	♖c8	d6[16]	
4	. . .	g3	♗g2[17]	♘c3[19]	♕b3[20]	0—0	d3	de4	♕c2	±
	. . .	♗b7	e5[18]	♗b4	♘c6	♕e7	e4	♘a5	♗c3[21]	
5	. . .	. . .	. . .	♘c3	0—0[22]	d3[23]	cd5	♗d2	♕c1	=
	. . .	. . .	g6	♗g7	0—0	d5[24]	♘d5	c5	♘c6[25]	
6	. . .	. . .	. . .	b3	♗b2	0—0	♘c3[27]	cd5	d4	=
	. . .	. . .	. . .	♗g7	0—0	e6[26]	d5	ed5	♘bd7[28]	
7	. . .	b4[29]	♗b2	b5	e3[31]	d3[33]	♘c3	♕c2	♗e2	=
	g6	♗g7	a5[30]	0—0	d6[32]	♘bd7	e5	♘c5	♖e8[34]	

1. c4 ♘f6 2. ♘f3 g6 3. b4 ♗g7 4. ♗b2 0—0

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
8	g3[35]	♗g2	0—0[38]	d3	♘bd2	♕b3	a3	♕c2	e3	=
	d6[36]	e5[37]	♘bd7[39]	♕e7[40]	c6	a5	a4	d5	b5[41]	
9	. . .	♗g2	cd5[43]	0—0[45]	d3[46]	a3	♗d4	b5	♗c3	=
	c6	d5[42]	cd5[44]	♗g4	♕b6	a5	♕d6	a4	♕b6[47]	
10	e3	♗e2[49]	0—0[50]	♘c3	d3[53]	♕c2[55]	c5	♖fc1	♖ab1	∞
	d6[48]	e5	♘bd7[51]	♖e8[52]	♘f8[54]	h5[56]	d5	c6	♘6b7[57]	
11	. . .	♗e2[58]	0—0[60]	♕b3[62]	h3	♗f3	d4[64]	♘d2	♖fd1	=
	c6	d5[59]	♗g4[61]	♘bd7[63]	♗f3	e6	♘e8	♘d6	f5[65]	

1. c4 ♘f6 2. ♘f3 g6 3. b3 ♗g7 4. ♗b2 0—0

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
12	e3	♗e2[67]	0—0	♘e1	d3	♘d2	♕c2	♖d1	cd5	=
	d6[66]	e5[68]	e4[69]	c6	d5	♖e8	♗f5	♘bd7	cd5[70]	
13	g3	♗g2	0—0[73]	d3	♘c3[76]	b4	b5	♘d2	♘b3	∞
	d6[71]	e5[72]	c6[74]	♘bd7[75]	♖e8[77]	♘f8	♘e6	d5	d4[78]	
14	. . .	. . .	. . .	d3[79]	♘c3	♕d2[82]	♘d5	h3	e4	=
	. . .	. . .	♘c6	♘h5[80]	f5[81]	h6[83]	g5[84]	♘e7	♘d5[85]	

[1] **2. f4** b6 [2. . . g6 3. ♘f3 ♗g7 4. ♘c3 0—0 5. e4 d6 6. ♗e2 c5 7. 0—0 ♘c6 8. d3 ♘e8 9. ♗e3 ♘d4 10. ♗f2 ♘c7 11. ♖b1 ♗d7= Janošević—Sofrevski, Jugoslavija (ch) 1962] 3. ♘f3 ♗b7 4. ♘c3 e6 5. e3 ♗e7 6. ♗e2 0—0 7. 0—0 c5 8. d4 cd4 9. ♘d4 ♘c6 10. ♗f3 ♕b8 11. b3 ♘d4 [Kozomara—Trifunović, Sarajevo 1960] 12. ed4=; **2. b3** e6 3. ♗b2 ♗e7 4. f4 d5 5. e3 0—0 6. ♘f3 c5 — A 03

[2] 2. . . c6 — A 11

[3] **4. ♘h3** e5 5. cd5 ♘d5 6. ♘c3 ♘b6 7. d3 ♗e7 8. f4 ♘c6 9. fe5 ♘e5 10. ♘f4 0—0 11. a4 a5 12. 0—0 c6= Pelikan—Dodero, Santa Fe 1956; **4. ♘f3** — A 13; **4. cd5** ed5 5. ♘c3 — A 17; **4. d4** — E 01

[4] 4. . . dc4 5. bc4 ♕d4 6. ♕a4 ♘bd7 [6. . . ♗d7!? 7. ♕b3 ♕a1] 7. ♘c3 ♘g4 8. e3 ♕d3 9. ♗e4 ♕d6 10. d4 e5 11. ♘ge2 c6 12. ♗g2 ♗e7 13. f3 ♘h6∞ Bachmann—Clemens, BRD 1962

[5] 6. ♘f3 — A 14

[6] Niephaus—Rellstab, BRD 1953

[7] **3. b4** ♗g7 4. ♗b2 0—0 5. ♗g2 c6 6. ♘a3 ♕b6 7. ♕b3 d5 8. cd5 cd5 9. ♘f3 ♘c6 10. ♘c2 e5 11. 0—0 ♖e8 12. d4 e4= Bielicki—Alvarez, Argentina 1960; **3. ♘f3** — 2. ♘f3; **3. ♗g2** ♗g7 4. ♘c3 — A 16

[8] **6. ♘a3** ♘bd7 7. ♘f3 e5 8. 0—0 c6 9. ♘c2 ♖e8 10. d4 e4 11. ♘d2 d5 12. a4 ♘f8 13. a5= Pelikan—Esposito, Argentina 1960; **6. d4** — E 60

[9] 6. . . ♘c6 7. d4 e5 8. d5 ♘e7 9. ♘e2 ♗d7 10. ♘bc3 ♕c8= Ujtelky—Doroškevič, Soči 1964

[10] 7. . . ♘c6 8. 0—0 [8. ♘bc3 ♗f5 9. d3 ♕d7 10. h3 ♗e6 11. ♘d5 ♘e8 12. ♕d2 f5 13. f4 ♘f6 14. 0—0 ♖ae8= Simagin—Flesch, Soči 1967] ♗f5 9. d4 ♕c8 10. ♘c3 ed4 11. ♘d5 ♕d8 12. ♘d4 ♘d4 13. ♕d4 ♘e8 14. ♕d2 ♗b2 15. ♕b2 c6 16. ♘c3 ♕e7 17. ♖ad1 ♖d8 18. ♖d2 ♘f6 19. h3 h5 20. ♖fd1± Murej—Borisenko, SSSR 1974

[11] **9. h3**?! d5 10. cd5 cd5 11. d4 e4 12. a3 ♘c6 13. b4 b6 14. ♗f1 a5 15. b5 ♘e7 16. g4 h5 17. g5 ♘h7 18. h4 f6 19. gf6 ♘f6 20. ♕b3 ♔h7∓ Balašov—Stean, Teesside 1974; **9. 0—0**=

[12] **2. . . d5**?! 3. cd5 ♕d5 4. ♘c3 ♕a5 5. g3 [5. d4 — D 06] c6 6. ♗g2 ♗f5 7. d3 e6 8. 0—0 ♘bd7 9. ♗d2 ♗e7 10. ♘d4 ♗g6 11. ♘d5± Reti—Grau 1924; **2. . . d6** 3. g3 [3. d4 — A 53] ♗g4 [3. . . ♗f5 4. ♗g2 c6 5. b3 ♕c8 6. h3 e5 7. ♗b2 ♘a6 8. ♘c3 h6 9. d3 ♗e7 10. ♕d2 ♘c7 11. ♘d1 0—0 12. ♘e3± Reti—Gruber, Wien 1923; 3. . . e5 — A 20] 4. ♗g2 ♘bd7 5. h3 ♗f3 6. ♗f3 c6 7. ♗g2 d5 8. cd5 cd5 9. d4 e6 10. ♘c3 ♗d6 11. 0—0 ♖c8 12. e4± Najdorf—Bauza, Mar del Plata 1955; **2. . . c6** — A 11; **2. . . e6** — A 13; **2. . . c5** — A 30

[13] 3. ♘c3 ♗b7 4. ♕c2 c5 5. e4 [5. b3 g6 6. ♗b2 ♗g7 7. e3 ♘c6 8. ♖d1 0—0 9. ♗e2 ♖c8 10. 0—0 ♕c7 11. ♕b1 ♖fd8= Čehover—Lisicin, SSSR (m) 1936] g6 [5. . . ♘c6!?] 6. d4 cd4 7. ♘d4 ♗g7 8. ♗g5 ♘c6 9. ♘c6 dc6 10. c5 0—0 11. ♗e2 ♘d7 12. 0-0-0 ♕e8∞ Timoščenko—Ceškovski, SSSR 1972 — 13/74

[14] **3. . . d5**?! 4. cd5 ♘d5 5. d4 ♗b7 6. e4 ♘f6 7. ♗b5 c6 8. ♗d3± Pachman; **3. . . g6** 4. e4 d6 5. ♘c3 ♗g7?! [5. . . ♗b7 — 3. . . ♗b7] 6. d4 0—0 7. ♗e2 c6 [7. . . ♗b7 8. ♕c2 e5 9. de5 (9. d5!? Euwe) de5 10. ♗e3 ♖e8 11. 0—0 ♘bd7 12. ♖fd1 c6 13. b4± Reshevsky—Keres, Haag—Moskva (mct) 1948] 8. d5 ♗b7 9. 0—0 ♘bd7 10. ♗f4± Barcza—Csom, Hungary (ch) 1968/69; **3. . . c5** 4. ♘c3 ♘c6 [4. . . g6!?] 5. ♗g5 e6 6. e3 ♗e7 7. d4 h6 8. ♗f4 cd4 9. ed4 ♗b4 10. ♗d3 0—0 11. 0—0 d5 12. cd5± Petrosjan—Smislov, SSSR (ch) 1962

[15] 4. . . c5 — D 34

[16] 11. a3 ♕d7 12. ♕e2 h6= Kluger—Barcza, Hungary (ch) 1963

[17] 4. d4 — A 50

[18] **4. . . c5** — A 30; **4. . . e6** 5. ♘c3 — A 17

[19] **5. 0—0** ♕e7 [5. . . d6 6. ♘c3 ♗e7 7. ♕c2 0—0 8. d4 ed4 9. ♘d4 ♗g2 10. ♔g2 ♖e8

11. e4 ♘fd7 12. ♘d5 ♗f6 13. ♘f5± Beretta—Garibaldi, Argentina 1947] 6. ♘c3 ♘c6 7. d4 ♘d4 8. ♘d4 ♗g2 9. ♔g2 ed4 10. ♕d4 ♕e6 11. ♘d5 ♗d6 12. ♗f4 ♗f4 13. ♘f6 gf6 14. ♕f4 0-0-0 15. e3 ♖hg8± Andersson—Ljubojević, Hilversum 1973; **5. d3** ♗b4 6. ♗d2 [6. ♘bd2 0—0 7. 0—0 ♖e8 8. e4 c6 9. a3 ♗d2 10. ♗d2 d5 11. ♗c3 dc4 12. ♘e5 cd3 13. ♕b3 ♕c7 14. ♘d3 ♘bd7 15. f3 ♖ad8= Balašov—Kuzmin, SSSR 1973 — 15/25] ♗d2 7. ♕d2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. ♘c3 c6 10. ♖ac1 d5 11. cd5± Hort—Korčnoj, Moskva 1971 — 12/26

[20] **6. 0—0**?! ♗c3 7. bc3 d6 8. d4?! e4 9. ♘h4 0—0 10. f3 ef3 11. ♗f3 ♘e4 12. ♕d3 ♖e8∓ Kevitz, Pinkus—Aljehin, New York 1929; **6. ♕c2** 0—0 7. 0—0 ♗c3 [7... ♖e8 8. d3 h6 9. a3 ♗c3 10. ♕c3 d5 11. cd5 ♘d5 12. ♕c2 c5 13. ♗d2 ♘c6= Anelli—Poch, Argentina 1972] 8. bc3 e4 9. ♘d4 ♖e8∓ Pachman—Smislov, Moskva 1967 — 3/19; 8. ♕c3=

[21] 11. ♕c3 ♕e4 12. b3 0-0-0 13. ♗g5 ♕f5 14. ♗f6 ♕f6 15. ♕f6± Gürtler—Csom, Hungary 1967

[22] **6. d3** d5 7. cd5 ♘d5 8. ♘d5 [8. ♗d2!?] ♕d5 9. ♕a4?! ♕d7 [Langeweg—Smislov, Amsterdam 1971 — 12/29] 10. ♕d7= Keres; **6. d4** — 5. d4

[23] 7. ♖e1 c5 8. e4 ♘c6 9. e5 ♘e8 10. d3 d6 11. e6 fe6 12. ♘g5 ♘c7 13. ♘b5 ♗d4 14. ♗e3 ♗e3 15. ♖e3 ♖f5∞ Barendregt—Cafferty, Nederland—England 1959

[24] 7... d6 8. ♗d2 ♘bd7 9. ♕c1 e5 10. ♗h6 ♖e8 11. ♗g7 ♔g7 12. ♖d1 ♘f8 13. d4 ♕e7 14. ♕c2± Reti—de Witt 1924

[25] 11. ♗h6 ♘d4 12. ♘d4 cd4 13. ♗g7 ♔g7 1/2 : 1/2 Najdorf—Euwe, Amsterdam (ol) 1954

[26] 7... **d5** 8. cd5 ♘d5 9. ♗g7 ♔g7 10. d4 ♘f6 11. ♘c3 ♘a6 12. ♕c1 c5 13. ♖d1 ♕b8 14. d5± Pirc—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1953; 7... **d6** 8. d4 [8. ♘c3 ♘bd7 9. ♖e1 a5 10. ♕c2 ♖b8 11. d4 ♖e8 12. d5± Trifunović—Cvetkov, Moskva 1947] ♘bd7 9. ♕c2 c5 10. ♘c3 a6 11. ♖ad1 b5 12. d5 ♘b6 13. ♘d2± Petrosjan—Boleslavski, SSSR (ch) 1958; 7... **a5** 8. ♘c3 ♘a6 9. d4 ♘e4 10. ♖c1 ♘c3 11. ♗c3 ♗e4 12. ♘e1 ♗g2 13. ♘g2± Benkö—Prins, Hungary—Nederland 1949; 7... **c5** — A 30

[27] **8. ♕c2** d5 9. ♘e5 c5 10. f4 ♘c6 11. ♘c6 ♗c6 12. ♘c3 ♖c8 13. ♘d1 d4= Eliskases—Portisch, Mar del Plata 1966; **8. d3** d5 9. ♘bd2 c5 10. cd5 ed5 11. d4 ♘bd7 12. dc5 bc5 13. ♖c1 ♖e8 14. e3 a5= Konstantinopolski—Ilivicki, SSSR (ch) 1952

[28] 11. ♖c1 c6 12. ♘d2 ♖e8 13. e3 ♖c8= Trifunović—Portisch, Palma de Mallorca 1966

[29] 3. g3 ♗g7 4. ♗g2 0—0 5. ♘c3 — A 16

[30] 4... **c6** 5. g3 [5. e3 ♕b6 6. a3 a5 7. b5 d5 8. ♘c3 dc4 9. a4 ♗e6 10. ♘g5 ♗d5 11. ♖b1 0—0 12. e4± Čepukajtis—Vladimirov, SSSR 1967 — 3/6] a5 6. b5 d5 7. bc6 bc6 8. ♘a3 0—0 9. ♗g2 ♗g4 10. 0—0 ♗f3 11. ♗f3 ♘bd7 12. cd5± Bronštejn—Tatai, Las Palmas 1972; 4... **d6** 5. d4 — E 60

[31] 6. g3 d6 [6... b6 7. ♗g2 ♗b7 8. 0—0 d6 9. ♘c3 ♘e4 10. ♕c2 ♘c3 11. ♗c3 e5 12. d3 ♘d7 13. ♘e1 ♗g2 14. ♔g2 ♘c5 15. ♘e3 f5= Ree—Nilsson, Lugano (ol) 1968] 7. ♗g2 e5 [7... a4 8. 0—0 c6 9. ♘a3 e5 10. d3 ♘bd7 11. bc6 bc6 12. ♖b1 ♕c7 13. ♘d2 ♗b7= Jansa—Geszosz, Zalaegerszeg 1969] 8. 0—0 [8. d3 ♘h5 9. ♕c2 f5 10. ♘bd2 ♗e6 11. 0—0 ♘d7 12. ♘e1 ♖b8 13. e3 g5∞ Hecht—Vaganjan, Budapest 1973 — 15/26] ♘bd7 9. ♘c3 ♘c5 10. d3 [10. d4 ed4 11. ♘d4 ♖b8 12. ♕c2 ♖e8 13. ♖ad1 ♗d7 14. ♖fe1 h5 15. e4 h4∞ Pithart—Jimenez, Harrachov 1966] ♘h5 11. ♘d2 f5 12. ♕c2 f4= Papp—Honfi, Hungary (ch) 1957

[32] 6... d5 7. d4 ♘bd7 8. ♘bd2 c5 9. ♗e2 cd4 10. ed4 a4 11. 0—0 a3 12. ♗c3 dc4 13. ♘c4 ♘d5 14. ♗d2= Tomović—Janošević, Beograd 1963

[33] 7. d4 — E 60

[34] **10... ♗f5** 11. ♘d2 a4 12. ♖c1 ♕e7 13. ♗a3 e4 14. ♗c5 ed3 15. ♗d3 ♗d3 16. ♕d3± F. Benkö—Cafure, Argentina 1967; **10...** ♖e8 11. ♘d2 a4 12. ♗a3 e4 13. d4 ♘d3 14. ♗d3 ed3 15. ♕d3 ♗f5 16. ♕e2 ♘h5 17. 0—0 ♗d4 18. ♖ac1 ♗g7 19. ♕f3 ♕c8 20. h3 ♘f6= Hecht—Geler, Moskva 1977

[35] 5. d3 c6 [5... d6 6. ♘bd2 e5 7. g3 ♗d7 8. ♗g2 ♕c8 9. h3 ♘c6 10. b5 ♘d8 11. a4 a6 12. ♘b3 ♖e8 13. ♘fd2 ♖a7 14. e3 ♘e6 15. 0—0± Kagan—Benkö, Netanya 1969] 6. e3 [6. ♘bd2 a5 7. b5 d5 8. a4 ♘bd7 9. e3 ♖e8 10. ♗e2 e5 11. cd5 cd5 12. 0—0 e4 13. de4 de4 14. ♘d4 ♘e5= Benkö—Tatai, Malaga 1970] a5 7. b5 cb5 8. cb5 a4 9. ♘a3 d5 10. ♗e2 ♗g4 11. 0—0 ♕d6 12. ♕d2 ♘bd7= Benkö—D. Byrne, Palma de Mallorca 1968 — 6/36

[36] **5... d5**?! 6. cd5 ♘d5 7. ♗g7 ♔g7 8. ♕b3 ♘f6 9. ♗g2 ♘c6 10. 0—0 e5 11. d3 ♗g4 12. ♘bd2 ♕e7 13. b5± Reti—Pokorny, Moravska Ostrava 1923; **5... b6** 6. ♗g2 ♗b7 7. 0—0 c5 [7... d6 8. d3 ♘bd7 9. ♘bd2 e5 10. ♕c2 ♖e8 11. ♖fd1 a5 12. a3 h6 13. ♘f1 c5 14. b5± Reti—Capablanca, New York 1924; 8. d4 ♘bd7 9. ♘bd2 ♘e4 10. ♕c2 ♘d2 11. ♕d2 c5 12. dc5 ♗b2 13. ♕b2 dc5 14. b5 ♕c7 15. a4± Smislov—Arnlind, Stockholm 1964] 8. a3 d6 9. d3 ♘bd7 10. ♘c3 ♖e8 11. ♕b3 ♕c7 12. ♖fd1 e6= Panno—Bolbochan, Buenos Aires (m) 1967

[37] 6... c6 7. d3 ♕b6 8. ♕b3 a5 9. ba5 ♕a5 10. ♘c3 ♘bd7 11. 0—0 e5 12. ♕c2 ♕c7= Davey—Judovič, corr. 1967 — 4/5

[38] 7. d3 ♘h5 8. ♕c2 f5 9. ♘bd2 [9. ♘c3?! c6△ d5 Hecht] ♔h8 [9... c6?! 10. c5△ ♘c4±] 10. c5 ♗e6 11. cd6 cd6 12. ♘c4 ♘c6 13. b5 ♘a5 14. ♘fd2 f4 15. 0–0 ♖c8 16. ♕a4± Spiridonov–Hernandez, Slnčev Brjag 1974; 9... a5 10. b5 — 4... a5

[39] 7... ♘h5 8. d4 ♘c6 9. b5 ♘d4 10. ♘d4 ed4 11. ♗d4 ♗d4 12. ♕d4 ♕f6 13. ♖d1 ♕d4 14. ♖d4± Barczay–Brzozka, Miskolc 1963; 7... ♘c6 8. b5 ♘e7 9. d3 ♗g4 10. ♘fd2 ♕c8 11. c5 ♗h3 12. cd6 cd6 13. ♘c4 ♗g2 14. ♔g2 ♕e6 15. ♕b3 ♘h5± Keres–I. Zajcev, SSSR 1968; 7... ♖e8 8. d3 e4 9. de4 ♘e4 10. ♗g7 ♔g7 11. ♕d4 ♕f6 12. ♕f6 ♔f6 13. ♘d4 c6 14. f3 ♘g5 15. ♘c3± Smislov–Boleslavski, SSSR 1962; 7... a5 8. a3 ♘h5 9. ♘c3 f5 10. d3 ♔h8 11. ♕d2 ♘c6 12. b5 ♘e7 13. ♖ac1 h6 14. ♘d5 g5∞ Tajmanov–Jansa, Marianske Lazne 1962

[40] 8... ♖e8 9. ♘c3 e4?! 10. ♘e4 ♘e4 11. ♗g7 ♔g7 [11... ♘f2?! 12. ♖f2 ♔g7 13. ♕d2 ♖f8 14. ♖af1± Plachetka–Adamski, Stary Smokovec 1974 — 19/7; 13... f6 14. ♖af1± Plachetka–Kestler, Nice (ol) 1974 — 17/30] 12. de4 ♖e4 13. ♘d4± Plachetka; 8... ♘h5 9. ♘c3 f5 10. a4 ♘df6 11. a5 ♖b8 12. ♕b3 ♔h8 13. b5 ♗e6 14. ♕a3 ♘g4 15. ♖ab1 g5∞ Plachetka–Talj, Kapfenberg 1970

[41] 14. cb5 cb5 15. ♖ac1 ♗a6 16. ♕b1 ♘e8= Štejn–Ceškovski, Soči 1970

[42] 6... a5 7. b5 [7. ba5 ♕a5 8. 0–0 d6 9. d3 ♕h5 10. ♘bd2 ♗h3 11. ♕c2 ♘bd7 12. ♖fb1 ♗g2 13. ♔g2 ♕a5 14. a4 ♕c7= Tajmanov–Gligorić, SSSR–Jugoslavija 1962] cb5 [7... d5 8. 0–0 dc4 9. bc6 ♘c6 10. ♘a3 ♗e6 11. ♘g5 ♗d7 12. ♘c4 b5 13. ♘a3 ♖b8 14. d4± Ree–Tatai, Amsterdam 1969] 8. cb5 ♕b6 9. a4 ♘e4 10. d4 d5 11. 0–0 ♘c6 12. ♘bd2 ♘b4 13. ♘e5 ♗f5= Szabo–Ligterink, Amsterdam 1976

[43] 7. ♘a3 ♗g4 8. 0–0 ♘bd7 9. ♖c1 a5 10. b5 a4 11. d3 e5= Smislov–Spaski, SSSR (ch) 1961; 7. ♕c2!? Spiridonov

[44] 7... ♘d5 8. ♗g7 ♔g7 9. a3 a5 10. ba5 ♕a5 11. 0–0 ♘d7 12. ♕c2 ♘f6 13. d3 ♖d8 14. ♖fc1 ♘b6= Emma–Najdorf, Argentina 1973

[45] 8. ♕b3 ♘c6 9. b5 ♘a5 10. ♕b4 ♘c4 11. ♗c3 a5 12. ♕b3 ♗g4 13. d3 ♗f3 14. ♗f3 ♘b6= Spiridonov–Smejkal, Soči 1973

[46] 9. ♕b3 ♘c6 10. ♘a3 a6 11. ♘c2 ♕d6 12. ♘e3 ♗d7 13. a3 ♖fc8= Janata–Liebert, Kapfenberg 1970

[47] Benkö–Uhlmann, Monte Carlo 1968

[48] 5... b6 6. ♗e2 [6. d4 c5 7. dc5 bc5 8. b5 a6 9. a4 ♘e4 10. ♗g7 ♔g7∞ Smislov–Gufeld, SSSR 1967] ♗b7 7. 0–0 c5 8. a3 [8. b5 a6 9. a4 ab5 10. ab5 ♖a1 11. ♗a1 d5= Hecht–Přibyl, Nice (ol) 1974] e6 9. d3 d5 10. cd5 ed5 11. ♘bd2 ♘bd7 12. bc5 bc5= Spiridonov–Přibyl, Varna 1976

[49] 6. d4 — E 60

[50] 7. d3 ♘bd7 [7. . a5 8. a3 ♘e8 9. ♘c3 ♘c6 10. ♕b3 ♗e6 11. 0–0 g5 12. b5 ♘b8 13. ♕d1 ♘d7 14. ♘a4 f5= Benkö–Petrosjan, Palma de Mallorca 1968; 7... b6 8. ♘fd2 ♗b7 9. ♗f3 ♕c8 10. ♘c3 ♘bd7 11. ♗b7 ♕b7 12. ♕f3= Romanišin–Petrosjan, SSSR (ch) 1977 — 25/24] 8. 0–0 ♖e8 [8... ♘e8 9. ♕b3 ♔h8 10. ♘bd2 ♕e7 11. ♖ac1 b6 12. c5!? bc5 13. bc5 ♘c5 14. ♕a3 ♘d7 15. ♘c4 c5∞ Csom–Vaganjan, Erevan 1976 — 21/25] 9. ♘bd2 c6 [9... h6 10. ♕c2 ♘f8 11. c5 ♘d5 12. a3 f5 13. ♖fd1 ♗e6= Benkö–Ciocaltea, Lugano (ol) 1968 — 6/13] 10 ♕c2 ♕e7 11. a3 ♘f8 12. ♖fc1 ♘g4 13. c5 d5 14. e4 ♘e6= Csom–Hug, Pula 1975

[51] 7... e4 8. ♘d4 c5 9. bc5 dc5 10. ♘b3 ♕e7 11. ♘c3 ♘c6 12. f3 ef3 13. ♗f3 ♘e5 14. ♘d5 ♘d5 15. ♗d5 ♗g4 16. ♕c2 ♖ac8∞ Dimitrijević–Jansa, Kragujevac 1974; 7... a5 8. a3 ab4 9. ab4 ♖a1 10. ♗a1 c6 11. d3 ♕b6 12. ♗c3 ♘bd7= Benkö–Doda, Wijk aan Zee 1969

[52] 8... ♘e8 9. d3 f5 10. ♕b3 ♔h8 11. d4 e4 12. ♘d2 ♘df6 13. ♖ac1 ♗e6 14. d5 ♗g8= Espig–Podgajec, Ybbs 1968; 8... e4 9. ♘e1 ♘e5 10. f3 ♗e6 11. ♘e4 ♘e4 12. fe4 ♗c4 13. ♗c4 ♘c4 14. ♗g7 ♔g7 15. ♕c1 ♘e5 16. ♘f3 1/2 : 1/2 Benkö–Reshevsky, Palma de Mallorca 1971

[53] 9. ♕b3 ♘f8 10. d3 h5 11. ♘d5 ♘8h7 12. ♖fd1 ♗g4 [12... ♗e6!?] 13. h3 ♗e6 14. e4 ♘d7= Benkö–Byrne, USA 1970 — 10/29; 9. ♕c2 ♘f8 10. d4 e4 11. ♘d2 ♗f5 12. a4 h5 13. ♖fc1 ♘8h7∞ Ivlev–Ivanov, SSSR 1975

[54] 9... e4?! 10. ♘e4 ♘e4 11. ♗g7 ♘f2 12. ♖f2± Benkö–Vukčević, USA 1969 — 8/20

[55] 10. ♕b3 h5 11. ♘d5 ♘8h7 12. ♖fd1 ♗g4 [12... ♗e6!?] 13. h3 ♗e6 14. e4 ♘d7= Benkö–Byrne, USA 1970 — 10/29

[56] 10... c6 11. ♖ac1 d5 12. cd5 ♘d5 13. a3 a5 14. ba5 ♕a5 15. ♘d2± Barcza–Cobo, La Habana 1967

[57] Benkö–Liberzon, Venezia 1974

[58] 6. a4 d5 7. c5 ♗g4 8. ♗e2 ♘bd7 9. d4 ♖e8= Quinteros–Smejkal, Amsterdam 1973 — 16/32; 6. d3 a5 7. a3 [7. b5 cb5 8. cb5 a4 9. ♘a3=] ab4 8. ab4 ♖a1 9. ♗a1 ♘a6= Spiridonov–Tajmanov, Dečin 1975 — 19/8; 6. d4 d5 — D 70

[59] 6... a5 7. b5 cb5 8. cb5 d6 [8... a4 9. 0–0 d6 10. ♘a3 ♘bd7 11. d3 ♘c5 12. ♕d2 ♗d7= Spiridonov–Pinter, Budapest 1976] 9. ♘c3 ♘bd7 10. ♘a4 ♘b6 11. ♘b6 ♕b6 12. ♕a4 ♗d7 13. ♗d4 ♕c7 14. 0–0 ♖fc8= Petrosjan–Gligorić, Wijk aan Zee 1971 — 11/20

[60] 7. ♘a3 ♗g4 8. h3 [8. 0–0 — 7. 0–0] ♗f3 9. ♗f3 ♘bd7 10. ♕b3 e5 11. 0–0 a5 12. cd5 cd5 13. ♖fc1 ab4 14. ♕b4 ♕a5 15. ♕a5 ♖a5= Hort–Lehmann, Marianske Lazne 1965

[61] 7... dc4 8. ♗c4 a5 9. b5 cb5 10. ♗b5 ♗d7 11. ♘a3 ♗b5 12. ♘b5 ♘c6 13. ♕e2 ♖c8 14. ♖fc1 ♕d5 15. ♘c3 ♕d7 16. d4± Benkö—Mihaljčišin, Reggio Emilia 1970/71

[62] 8. ♘a3 ♘bd7 9. h3 [9. b5?! cb5 10. ♘b5 dc4 11. ♗c4 a6 12. ♘bd4 e5 13. ♘e2 ♖e8∓ Smislov—Uhlmann, Moskva 1967 — 3/20] ♗f3 10. ♗f3 e6 11. ♗c3 ♕e7 12. ♕b3 ♖fc8 13. ♖fc1 ♘e4= Espig—Uhlmann, Zinnowitz 1971 — 12/28

[63] 8... dc4 9. ♕c4 ♘bd7 10. h3 ♘b6 11. ♕c2 ♗f3 12. ♗f3 ♘bd5 13. ♕b3 ♕b6 14. a3 ♖fd8 15. ♘c3± Smislov—S. Garcia, La Habana 1967

[64] 11. d3 b5 12. cb5 cb5 13. ♘c3 ♕b6 14. d4 ♖fc8 15. a4 ba4= Benkö—Honfi, Monte Carlo 1969

[65] Filip—Hartston, Praia da Rocha 1969

[66] 5... c5 — A 30

[67] 6. d4 — E 60

[68] 6... ♘bd7 7. ♕c2 ♖e8 8. d3 e5 9. ♘bd2 c6 10. 0—0 h6 [10... ♘f8 11. c5 b5 12. ♖ac1 ♗b7 13. ♕b1± Andersson—Borngaesser, Pula 1975] 11. ♖fd1 ♘f8 12. c5 ♘d5 13. cd6 ♕d6 14. ♖ac1± Milić—Smailbegović, Jugoslavija (ch) 1957

[69] 7... ♘bd7 8. ♘c3 ♖e8 9. ♖c1 e4 10. ♘e1 ♘e5 11. d3 ♗f5 12. de4 ♘e4 13. ♘e4 ♗e4 14. ♗c3 f5= D. Byrne—Fischer, USA (ch) 1957

[70] 14. ♗d4 ♕e7 15. ♕b2 h5= Benkö—Petrosjan, Portorož (izt) 1958

[71] 5... **d5** 6. ♗g2 [6. cd5!?] dc4 [6... ♘c6 7. 0—0 d4 8. b4 ♘b4 9. ♗d4 ♗g4 10. ♗c3 ♘c6 11. h3 ♗e6 12. ♕b3 ♖b8 13. a4 a6 14. ♘a3± Kovačević—Smislov, Rovinj—Zagreb 1970] 7. bc4 c5 8. 0—0 ♘c6 9. d3 ♕e8?! 10. ♘c3 ♗d7 11. ♖b1 ♖c8 12. ♘d5± Kovačević—Barczay, Zagreb 1969; 5... **b6** 6. ♗g2 ♗b7 7. 0—0 e6 — 2... b6

[72] 6... **♗d7** 7. 0—0 ♕c8 8. ♖e1 ♗h3 9. d3 e5 10. ♘bd2 ♗g2 11. ♔g2 ♘c6= Rossetto—Najdorf, Mar del Plata 1957; 6... **a5** 7. ♘c3 ♘e4 8. ♕c2 ♘c3 9. ♗c3 e5 10. d4 ♕e7 11. de5 de5= Holmov—Bronštejn, SSSR (ch) 1972 — 14/14

[73] 7. **d3** ♘bd7 8. ♘bd2 ♘c5 9. d4 ed4 10. ♗d4 c6 11. 0—0 ♖e8 12. ♖e1 a5 13. ♕c2 a4 14. ♖ad1 ab3= Rejfíř—Pachman, Praha—Marianske Lazne 1956; 7. ♘c3 c6 8. 0—0 ♖e8 9. e3 ♗f5 10. d3 ♕d7 11. ♘g5 h6 12. ♘ge4 ♘h7 13. ♗a3 ♗f8 14. d4 ♗e4 15. ♘e4 f5 16. ♘c3 e4 17. f3± Larsen—Benkö, Monte Carlo 1968; 9... ♘bd7=

[74] 7... **♘bd7** 8. ♘c3 ♖e8 9. ♕c2 [9. e4 ♘c5 10. ♕c2 ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 ♘e6 13. ♘e2 c5= van Scheltinga—van den Berg, Beverwijk 1961] ♘h5?! 10. ♖ad1 f5 11. e4 ♘df6 12. d4 fe4 13. ♘e4 ♗f5 14. ♘h4± Pilnik—Esposito, Buenos Aires 1955; 7... **♗d7** 8. d3 ♕c8 9. ♘c3 ♗h3 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♗g2 12. ♔g2 c6 13. dc6 ♘c6= Sanguineti—Najdorf, Argentina 1955; 7... **c5** 8. ♘c3 ♘c6 — A 38

[75] **8... ♖e8** 9. ♕c2 c5 10. ♘c3 ♘c6 11. a3 ♗g4 12. e3 h6 13. ♘d2 ♕d7 14. ♘d5 ♘d5 15. cd5± Petrosjan—Larsen, Zagreb 1965; **8... ♘h5** 9. ♕c2 ♖e8 [9... c5 10. ♘c3 ♘c6 11. e3 f5 12. ♘d5 ♗e6 13. a3± Ujtelky—Krogius, Soči 1964] 10. ♘c3 a5 11. a3 ♘a6 12. ♖ab1 ♗e6 13. ♗c1 h6 14. e4 c5 15. ♗e3 ♖b8= Smislov—Averbah, SSSR (ch) 1960

[76] 9. ♘bd2 a5 10. a3 ♕e7 11. ♖c1 ♘h5 12. ♖c2 f5 13. ♕a1 ♗h6 14. e3 g5∞ Holm—Hamann, Kopenhagen 1960

[77] 9... ♕e7 10. e3 a6 11. d4 ♖e8 12. ♘d2± Lombardy—Evans, New York 1969 — 9/30

[78] Donner—Stahlberg, La Habana 1964

[79] **8. d4**?! e4 [8... ♘d7 9. de5 ♘de5 10. ♘c3 ♖e8 11. ♘e5 ♘e5 12. ♕c2 a5 13. ♖ac1 ♖b8 14. h3 ♗d7 15. ♘d5± Capablanca—Yates, Barcelona 1929] 9. ♘fd2 e3 10. fe3 ♘g4⩲ Tartakower; **8. ♘c3** ♗d7 9. h3 [9. d3 — 8. d3] ♘e8 10. d3 f5 11. ♕d2 ♘f6 12. d4 ♘e4 13. ♕d1 ♘c3 14. ♗c3 e4∓ A. Rabinovič—E. Rabinovič, SSSR (ch) 1925; **8. h3** ♖e8 9. e3 [9. ♘c3!? Tartakower] d5 10. cd5 ♘d5 11. d4 ed4 12. ♘d4 ♘d4 13. ♗d4= Tartakower—Reti, Moravska Ostrava 1923

[80] **8... ♗d7** 9. ♘c3 [9. h3? ♕c8 10. ♔h2 e4 11. de4 ♘g4—+ Spielmann—Grünfeld, Marianske Lazne 1925; 10. g4 h5∓ Euwe] ♕c8 10. ♖e1 ♗h3 11. ♗h1 h6= Euwe; **8... ♗f5** 9. ♘bd2 ♕d7 10. ♖e1 ♗h3 11. ♗h1 h6 12. ♗c3 ♘h7 13. b4 g5∞ K. Grigorjan—Gufeld, SSSR 1975

[81] 9... a5 10. a3 f5 11. ♕c2 ♗e6 12. ♘d5 ♔h8 13. ♗c3 [13. ♖c1 ♖f7 14. ♘d2 ♘d4 15. ♕d1 c6= Farbud—Panno, Varna (ol) 1962] ♕d7 14. ♕b2 ♗g8 15. b4± Andersson—Micheli, Venezia 1974

[82] **10. e3** f4 [10... ♗d7?! 11. ♕d2 ♗e8 12. ♘d5 ♗h6 13. ♘e1 g5 14. f4 gf4 15. gf4± Reti—Yates, Moskva 1925; 10... g5 11. ♘e1 g4 12. f3 ♘f6 13. f4± Lombardy—Fischer, Monte Carlo 1967 — 3/21] 11. d4 ed4 12. ed4 ♗g4 13. ♘d5 ♕d7 14. b4 ♖ae8 15. ♕d2 ♘d8= Rizopoulos—Rubineti, Lugano (ol) 1968; **10. ♕c2**!?

[83] **10... ♗d7** 11. ♘g5 ♘f6 12. f4 h6 13. ♘f3 ef4 14. gf4 ♕e7 15. ♖ae1± Mulder—Kramer, Nederland 1947; **10... f4** 11. ♘d5 ♗g4 12. b4 ♕d7 13. b5 ♘d8 14. ♘e1 ♗h3∞ Rizopoulos—Hort, Athens 1968

[84] 11... ♗e6 12. ♘e1 f4 13. ♘c2 ♕d7 14. d4 ♗h3 15. de5 ♘e5= Davila—Kaplan, Puerto Rico 1968

[85] 14. cd5 ♘f6 15. ♘h2 ♗d7= Ilijevski—Polugajevski, Skopje 1968

A 16 — **1. c4 ♘f6 2. ♘c3**

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	e4	e5[3]	ef6	fg7[5]	♗d2	♕c2	♘e2[7]	♘g3	±
	c6[1]	d5[2]	d4[4]	dc3	cd2	♗g7	♘d7[6]	♘f6	♕c7[8]	
2	. . .	g3[9]	♗g2	♘f3[10]	0—0	d3[11]	♖b1[13]	a3	♗d2[15]	∞
	g6	♗g7	0—0	d6	c6	♘bd7[12]	a5[14]	♘b6	d5[16]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b1[17]	d3	b4[19]	b5[20]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c6	♗f5[18]	♕d7	♗h3	♘d8[21]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	d3	♖b1[23]	♗d2[25]	b4[26]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘h5[22]	f5[24]	f4	e5[27]	
5	. . .	cd5[28]	e4[29]	d3[31]	♘f3	a3	♗g5	♗e3	♖c1	=
	d5	♘d5	♘b4[30]	e5	♗c5	♘4c6	f6	♗b6	0—0[32]	

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 d5 3. cd5 ♘d5 4. ♘f3 g6[33]

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
6	e4[34]	dc3[35]	♔d1	♗f4[37]	♔c2[39]	♘d2	♗e3			=
	♘c3	♕d1	♘d7[36]	c6[38]	f6[40]	e5	♗c5[41]			
7	g3	♗g2[42]	0 - 0[43]	b4[45]	b5	♗b2	d3	a4	♘d4	±
	♗g7	e5	♘e7[44]	♘bc6	♘d4	0—0	a6	♗e6	ed4[46]	
8	. . .	. . .	0—0[47]	♘d5[49]	d3	♖b1[51]	b3[53]	♗b2	♖b2	=
	. . .	0—0	♘c6[48]	♕d5	♕b5[50]	a5[52]	a4[54]	♗b2	♗e6[55]	
9	. . .	. . .	. . .	♕b3	d3	♗e3	♘e4[57]	♕c2	♘c5	=
	. . .	. . .	. . .	♘b6	♗g4[56]	e5	♗e6[58]	h6	♗c8[59]	
10	♕a4	♕d4	♕d8	e4[62]	d4	h3	g4[64]			±
	c6[60]	♘f6[61]	♔d8	♗g7[63]	♖f8	b6				
11	. . .	♕c2[65]	d4[66]	♕e4	ef3	♕e5[68]	♗e3	♕e4	♖d1[69]	=
	♗d7	♘b6	♗g4[67]	♗f3	c6	♖g8	♗g7	♘8d7		
12	. . .	♕h4	♕d4[71]	e3[72]	♗e2	♕c4	d4	0—0	♘b5	∞
	. . .	♗c6[70]	f6	♗g7	e5	♕d6[73]	♘d7	f5	♕e7[74]	
13	. . .	♕b3	d4[75]	♗g5	♗h4	♕c2	e4	♘d4	♗e7	=
	. . .	♘b6	♗g7	h6[76]	♗e6[77]	0—0[78]	♗d4	♕d4	♖e8[79]	

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 d5 3. cd5 ♘d5 4. g3 g6[80] 5. ♗g2

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14	. . .	♘f3[82]	0—0	d3[83]	♗d2	♖c1[86]	♕c2	♕b1	♖fe1	±
	♘b6[81]	♗g7	0—0	♘c6[84]	h6[85]	♔h7[87]	♗g4	♕d7	f5[88]	
15	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3	♕d2[90]	♗h6	♗g7	b4	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	e5[89]	♘d4[91]	♖e8	♔g7	c6[92]	
16	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c1[93]	♖d1[94]	♗c5[95]	e3	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	h6	♔h7	e5	♖e8	f5[96]	
17	. . .	d3	♗e3[97]	♗c6[99]	♕c1[100]	♘f3	♘g5[102]	♘d5	f3	±
	. . .	♗g7	♘c6[98]	bc6	h5[101]	♗g4	♘d5	♕d5	♖b8[103]	
18	. . .	. . .	. . .	♕c1[104]	♗h6	h4	♘f3	h5	hg6	±
	. . .	. . .	0—0	♖e8[105]	♗h8	♘c6	e5	♘d4	fg6[106]	
19	. . .	bc3	h4[108]	♘h3[110]	♗a3	♕b3	♘f4	♕d5	♕d8	=
	♘c3	♗g7[107]	h6[109]	♘d7[111]	0—0	♖e8	♘f8	e6	♖d8[112]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
20	. . .	. . .	♗a3	♘f3	♕a4	♖b1	c4	0—0	d3	=
	. . .	. . .	♘d7[113]	c5[114]	0—0	a6	♖b8	♕c7	♖d8[115]	
21	. . .	. . .	♖b1	♘f3[117]	0—0	d4[119]	e4	dc5	♖d1	±
	. . .	. . .	♘d7[116]	0—0	c5[118]	♘b6[120]	♗g4	♕d1	♘a4[121]	
22	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c2	c4	d3	♘d2[124]	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	c6	♕a5[122]	e5[123]	♖e8		

[1] **2. . . d6** 3. g3 ♗d7?! 4. ♗g2 ♗c6 5. e4± Golombek—Prins, Hamburg 1953; **2. . . b6** 3. e4 ♗b7 4. e5 ♘g8 [4. . . ♘e4 5. ♕f3 ♘c5 6. ♕g4±] 5. d4 e6 6. ♕g4 ♘c6 7. ♗e3 ♕e7 [7. . . d6!? Raičević] 8. 0-0-0 0-0-0 9. f4 ♘h6 10. ♕h3 ♕b4 11. ♘f3 ♕a5 12. ♘d2± Raičević—Šahović, Jugoslavija 1976 — 22/21; **2. . . c5** — A 34

[2] 3. . . e5 4. ♘f3 [4. f4 d6 5. ♘f3 ♘bd7 6. ♗e2 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. d4 ed4 9. ♘d4 ♖e8 10. ♗f3± Sliwa—Teschner, Riga 1959; 6. . . ♕b6 7. d4 ed4 8. ♘d4 ♘c5 9. ♗f3 ♗e7 10. 0—0 0—0 11. ♔h1 a5 12. b3± Sliwa—Johansson, Varna (ol) 1962] ♗b4 [4. . . ♕c7 5. d4 ed4 6. ♕d4 ♘a6 7. e5 ♘b4 8. ♔d1± Zita—Kolar, 1938] 5. ♘e5 ♕e7 [5. . . 0—0 6. ♘d3 ♗c3 7. dc3 ♘e4 8. ♘f4 ♘a6 9. ♗e3 d6 10. ♕d4 ♖e8 11. ♘h5 f6 12. f3 ♘g5 13. ♔f2 ♕a5 14. ♘g3 ♘f7 15. ♗d3± Korčnoj—Malich, Kapfenberg 1970] 6. ♘f3 ♘e4 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 d6 [8. . . ♘f6 9. a3 ♗a5 10. b4 ♗c7 11. ♖e1± Hübner—Jahr, BRD 1975] 9. ♕c2 ♘f6 10. d4 ♗g4 11. ♗g5± van der Hoek—Euwe, (m) 1942; 4. . . d6 5. d4 ♘bd7 — A 55

[3] 4. cd5 cd5 5. e5 ♘e4 [5. . . ♘fd7 6. d4 e6 7. ♗d3± Appel—Guimard, Stockholm (ol) 1937; 5. . . d4 6. ♕a4?! ♘c6 7. ef6 dc3 8. dc3 ef6 9. ♗e3 ♗e7 10. ♘f3 0—0 11. ♗e2 ♕c7= Rjumin—Kan, Moskva 1935; 6. ef6 dc3 7. bc3 ef6 8. d4 ♗d6 9. ♗d3 0—0 10. ♘e2 ♖e8 11. 0—0 ♕c7 12. f4 ♗g4 13. ♕c2 ♗e2 14. ♗e2± Lundin—Stahlberg, Sverige 1929] 6. ♘f3 [6. ♘e4 de4 7. ♕a4 ♗d7 8. ♕e4 ♗c6 9. ♕b4 e6⩱ Polugajevski—Fuchs, Bad Liebenstein 1963; 7. . . ♘c6!? 8. ♕e4 ♕d4!⩱ Šamkovič] ♘c6 7. ♕c2 g6! 8. ♘e4 de4 9. ♕e4 ♗f5 10. ♕f4 ♗g7⩱ Polugajevski—Šamkovič, SSSR 1971 — 12/22

[4] 4. . . ♘fd7 5. d4 e6 6. ♘f3 ♗e7 7. ♗d3 dc4 8. ♗c4 ♘b6 9. ♗d3 ♘d5 10. 0—0 ♘d7 11. ♘e4± Golombek—Horowitz, Warszawa (ol) 1935

[5] 6. bc3 ef6 [6. . . gf6 7. ♘f3 c5 8. d4 ♘c6 9. ♗e2 f5 10. d5 ♘a5 11. ♘e5± Nimzowitsch—Ahues, Berlin 1928] 7. d4 ♗d6 8. ♗d3 0—0 9. ♕f3 ♖e8 10. ♘e2 ♘d7 11. 0—0 ♘f8 12. ♘g3± Opočensky—Bruckner, Wien 1936

[6] 8. . . ♕b6 9. ♗c3 ♗c3 10. ♕c3 ♖g8 11. ♗d3 ♘d7 12. 0-0-0 ♘f8 13. ♘e2 ♗e6 14. ♘f4± Sokolski—Trifunović, Moskva 1947

[7] 9. ♘f3 ♕c7 10. 0-0-0 b6 11. g3± Vaitonis—Eiiskases, Folkestone (ol) 1933

[8] 11. ♗d3 ♗d7 12. ♗c3 0-0-0 13. 0-0-0± Keres—Smith, San Antonio 1972 — 15/19

[9] 3. ♘f3 d5 4. ♕a4 ♗d7 5. ♕b3 dc4 6. ♕c4 [6. ♕b7? ♘c6 7. ♘b5 ♘d5∓] ♗g7 7. g3 0—0 [7. . . c6 8. ♗g2 ♘a6 9. 0—0 ♗e6 10. ♕a4 ♕c8 11. ♖e1 ♗h3 12. ♗h1± Petrosjan—Smejkal, Milano 1975] 8. ♗g2 ♘c6 [Petrosjan—Tarjan, Hastings 1977/78] 9. d3± Petrosjan; 3. . . ♗g7 4. g3 — 3. g3; 3. e4 d6 4. d4 ♗g7 — E 70

[10] 5. f4?! c6 6. e4 d6 7. ♘ge2 e5 8. d3 ♕b6 9. ♘a4 ♕c7 10. ♕b3 ♗g4 11. ♘ac3 ♘bd7 12. ♗e3 ♗e2 13. ♘e2 ♘g4 14. ♗g1 ef4 15. gf4 ♕a5 16. ♘c3 ♘c5 17. ♕c2 d5∓ Filipowicz—Zajcev, Polanica Zdroj 1970 — 10/26; 5. e3 d6 [5. . . c6 6. d4 d5 7. cd5 cd5 — D 70] 6. ♘ge2 c6 [6. . . ♘c6 7. 0—0 ♗f5 8. e4 ♗d7 9. h3 a6 10. d3 ♘e8 11. ♗g5 b5 12. cb5 ab5 13. ♕d2± Forintos—Velimirović, Kapfenberg 1970 — 9/13] 7. d4= — E 61; 5. d3 d6 [5. . . c6 6. e4 e6 7. ♘ge2 d5 8. cd5 ed5 9. ed5 ♘d5 10. ♘d5 cd5 11. 0—0 ♘c6 12. ♘f4± Tajmanov—Gufeld, SSSR (ch) 1966/67 — 3/18; 5. . . a6 6. ♗e3 ♘c6 7. ♕c1 ♖b8 8. ♗h6 b5 9. ♗g7 ♔g7 10. ♘f3 b4 11. ♘d5 e6 12. ♘f6 ♕f6 13. h4 h5 14. 0—0 ♗b7 15. e3 ♘e5= Petrosjan—Bronštejn, Moskva 1968] 6. ♗g5 [6. ♗d2 ♘c6 7. ♕c1 e6 8. ♘f3 d5 9. 0—0 d4 10. ♘e4 ♘d7 11. b4 f5 12. ♘eg5 ♕e7∓ Wexler—Fischer, Buenos Aires 1960; 6. ♕d2 c6 7. b3 ♖e8 8. ♗b2 e5 9. e4 ♘bd7 10. ♘ge2 d5 11. 0—0 ♘c5= Bellon—Andersson, Madrid 1973; 6. ♖b1 c6 7. ♘f3 d5= Rossetto—Pilnik, Mar del Plata 1959] ♘c6 7. ♕d2 ♘d4 8. ♘f3 ♘f3= Ufimcev—Suetin, SSSR 1957; 5. e4 d6 [5. . . c6 6. ♘ge2 d5?! 7. cd5 cd5 8. ed5 ♘a6 9. 0—0 ♘b4 10. ♘f4 ♗f5 11. d3 g5 12. ♘h5 ♘h5 13. ♕h5 h6 14. h4± Raičević—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/19; 6. . . d6 — 5. . . d6] 6. ♘ge2 e5 [6. . . ♘c6 7. 0—0 ♗d7 8. h3 a6 9. d3 ♖b8 10. ♖b1 b5 11. b3 e5 12. ♗e3 ♘h5 13. ♕d2 ♘d4 14. g4 b4 15. ♗d4± Ujtelky—Uhlmann, Balatonfüred 1959] 7. d4 — E 72

[11] 7. **♖b1**?! d5 8. cd5 cd5 9. d3 ♘c6 10. b4 d4 11. b5 ♘a5 12. ♘a4 ♘d5 13. ♗d2 b6∓ Lewi—Olafsson, Athens 1969; 7. e4 ♗g4 [7. . . e5 8. d4 ♘bd7± — E 68] 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘fd7 10. ♗g2 e5 11. d3 a5 12. ♗e3 ♘a6 13. f4 ♘dc5 14. ♕e2± Raičević—Simić, Jugoslavija (ch) 1976; 7. d4 — E 62

[12] 7. . . **a6**?! 8. b3 ♘bd7 [8. . . ♘e4 9. de4 ♗c3 10. ♗h6 ♗a1 11. ♕a1 f6 12. ♗f8 ♔f8

13. c5± Larsen] 9. ♗b2 ♖e8 10. b4 e5 [Benkö—Larsen, Palma de Mallorca 1968 — 6/37] 11. a4±; 7... ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘bd7 10. ♖b1 a5 11. ♗g2 e5 12. e4 ♘c5 13. ♗e3 ♘fd7 14. f4 ♘e6= Rabar—Szilagyi, Reggio Emilia 1965/66

[13] 8. ♗d2 e5 — A 24

[14] 8... ♘e8 9. ♗d2 ♘c7 10. ♕c1 d5 11. cd5 ♘d5 12. ♖d1 ♘e5 13. ♘e5 ♗e5 14. ♗h6 ♗g7 15. ♗g7± Haag—Alvarez, La Habana 1962

[15] 10. b4?! ab4 11. ab4 d5 12. c5 d4∓ Polugajevski

[16] 11. cd5 cd5 12. a4 ♘e8! 13. ♘b5 ♗d7 14. ♕b3∞ Andersson—Polugajevski, Hilversum 1973; 12. ♘b5!∞ Polugajevski

[17] 7. d4 — E 62

[18] 7... a5 8. d3 ♗d7 9. a3 ♕c8 10. b4 [10. ♖e1 ♗h3 11. ♗h1 ♘h5 12. ♗d2 h6 13. b4 ab4 14. ab4 f5 15. b5 ♘d8= Pilnik—Wade, Beograd 1954] ab4 11. ab4 ♘h5 12. ♕d2 ♗h3 13. b5 ♗g2 14. ♔g2 ♘d8 15. ♗b2 e5= Petrosjan—Tajmanov, SSSR (ch) 1958

[19] 9. ♖e1 ♗h3 10. ♗h1 ♘h5 11. ♗d2 a5=

[20] 10. ♕c2 ♗g2 11. ♔g2 ♘h5 12. c5 f5 13. cd6 cd6= Jongsma—Selimanov, Toronto 1957

[21] **11. ♗d2** e5 12. ♕c1 ♖e8 13. e4 ♘h5 14. ♗h3 ♕h3 15. ♘d5 ♕d7= Barcza—Flesch, Hungary (ch) 1958; **11. ♘d5** ♗g2 12. ♔g2 ♘d5 13. cd5 c6 14. bc6 bc6 15. ♕a4 ♕e8 16. dc6 ♕c6= Cejtlin—Travniček, Olomouc 1973

[22] 7... **a6** 8. ♖b1 [8. a3 ♖b8 9. b4 b5 10. cb5 ab5 11. ♗b2 e5= Havansi—Kinmark, Halle 1967] ♖b8 [Gereben—Savon, Skopje (ol) 1972 — 14/38] 9. b4 b5 10. cb5 ab5 11. a4± Savon; 7... ♗d7 8. a3 ♕c8 9. ♖e1 ♗h3 10. ♗h1 h6 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘d8 13. ♗d2 c6 14. dc6 ♘c6= Petrosjan—Diez del Corral, Las Palmas 1973; 7... **a5** 8. ♘d2 ♖b8 9. a3 ♘e8 10. e3 ♗d7 11. ♕c2 f5 12. b4 e5 13. ♗b2 g5= Petrosjan—Spaski, Amsterdam (ct) 1956

[23] **8. d4** e5 [8... f5 9. d5 ♘a5 10. ♕d3 c5 11. b3 a6 12. ♖b1 ♖b8 13. a4 f4 14. e3 ♗f5 15. e4 ♗d7= Kestler—Ghitescu, Büsum 1969] 9. d5 ♘e7 10. e4 c5 [10... f5 11. ef5 gf5 12. ♘e5 ♘g3 13. hg3 ♗e5 14. f4 ♗g7 15. ♗e3± Petrosjan—Fischer, Portorož (izt) 1958] 11. ♘e1 ♔h8 12. ♘d3 f5 13. ♖b1 ♘f6= Petrosjan—Boleslavski, SSSR 1957; **8. ♗d2** f5 9. ♕c1 [9. ♘g5 e6 10. f4 ♘f6 11. a3 ♘g4 12. e3 a5 13. ♕c2 h6 14. ♘f3 ♘e7 15. ♘d1 c6= Barcza—Banfalvi, Debrecen 1961] e5 10. ♘d5 [10. ♗h6 f4 11. ♗g7 ♔g7 12. ♖b1 g5 13. ♖e1 g4∞ Besser—Elbrich, BRD 1963] ♕d7 11. ♖b1 ♘d8 12. e3 ♘e6 13. b4 g5= Taksrud—Sande, Norge 1976; 9. ♖b1 — 8. ♖b1

[24] **8... a6** 9. ♗d2 e5 [9... f5!?] 10. b4 ♔h8 11. ♘d5 ♘e7 12. ♕c2 h6 13. a4 ♔h7 14. ♖fc1± Ree—Korčnoi, Wijk aan Zee 1971 — 11/21 **8... a5** 9. ♘e1 f5 10. f4 e5 11. ♗d2 [11. e3 ♗e6 12. ♘d5 ♕d7 13. ♗d2 ♔h8 14. ♗c3 ♘f6= Sloth—Zuckerman, Dresden 1969] ♖e8 12. e3 ♘f6 13. ♘d5 ♗e6 14. b3 ♕d7 15. ♘c2 ef4= Pirc—Petrosjan, Jugoslavija—SSSR 1957

[25] **9. ♘d5** e6 10. ♘f4 ♘f4 11. gf4 e5 12. b4 ef4 13. ♗f4 h6= Udovčić—Bilek, Dortmund 1961; **9. ♘g5** ♔h8 [9... e6 10. f4 ♘f6 11. e3 ♘g4 12. a3 a5 13. ♕c2 ♘e7 14. ♗d2 c6= Barcza—Suetin, Debrecen 1961] 10. f4 e5 11. e3 ♘f6 12. ♕c2 a5 13. a3 h6 14. ♘f3 ef4 15. gf4 ♕e8= Barcza—Petrosjan, Oberhausen 1961; **9. ♕c2** a5 10. a3 f4 11. b4 [11. ♘g5 e6 12. ♘ge4 e5 13. ♕d1 ♗g4= Diesen—Nikolac, Amsterdam II 1977] ab4 12. ab4 ♗g4 13. e3 e5 14. b5 ♘e7 15. ♘e4 ♕d7= Petrosjan—Vasjukov, SSSR 1956

[26] **10.** ♘d5 e5 11. b4 ♘e7 12. e3 ♘d5 13. cd5 ♗g4 14. ♕c2 ♕d7 15. ♖bc1 ♖ac8= Pirc—Boleslavski, Jugoslavija—SSSR 1957

[27] **10... ♗g4** 11. ♘e4 ♕d7 12. ♖e1 ♘d4 13. ♘d4 ♗d4 14. ♗c3 ♗c3 15. ♘c3 fg3 16. fg3± Pedersen—Tiller, Groningen 1977/78; **10... e5** 11. b5 [11. ♕b3?! ♗g4 12. ♘e4 ♔h8 13. b5 ♘d4 14. ♘d4 ed4 15. ♖be1 ♗e5∓ Andersson—Talj, Soči 1973 — 16/10] ♘e7= Besser—Boleslavski, Hamburg 1965

[28] 3. e3 g6 4. ♕b3 [4. ♘f3 ♗g7 5. ♗e2 0—0 6. 0—0 dc4 7. ♗c4 a6= Wotulo—Lombard, Siegen (ol) 1970; 4. cd5 ♘d5 5. ♕a4 ♗d7 6. ♕e4 ♘b6= Monostori—Szilagyi, Hungary (ch) 1950] e6 5. ♘f3 ♗g7 6. ♕a3 b6 7. d4 ♗b7 8. cd5 ed5 9. ♗d2 a6 10. ♖c1 ♘bd7 11. ♗e2 ♗f8 12. ♕b3 ♗d6= Ivkov—Tukmakov, Amsterdam 1974 — 18/16

[29] **4. ♘d5** ♕d5 5. ♘f3 ♗g4 6. e3 ♘c6 7. ♗e2 e5 8. h3 ♗h5 9. 0—0 e4∓ Fuchs—Uhlmann, Dresden 1956; **4. d4** ♘c3 5. bc3 e5 6. ♘f3 ed4= D. Byrne—Prins, Varna (ol) 1962

[30] 4... ♘c3 5. bc3 c5 [5... e5 6. ♘f3 ♗d6 7. d4 ♕e7 8. ♗c4 h6 9. 0—0 0—0 10. de5± Landau—Thomas, 1939; 5... g6 6. ♗a3 ♘d7 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 c5 9. 0—0 0—0 10. d4± — D 85] 6. f4 g6 7. ♗e2 ♗g7 8. ♘f3 ♘c6 9. 0—0 0—0 10. ♗b2 ♗g4= Denker—Santasier, USA 1944; 6. d4 g6 — D 85

[31] 5. **♕a4** ♘8c6 6. d4 ♗d7 7. ♗b5? ♘d4—+ Rudnjev—Kopilov, SSSR 1939; **5. ♗c4** ♗e6! 6. ♗e6 fe6 7. ♘ge2 ♘d3 8. ♔f1 ♘c6 9. ♕b3 ♕d7 10. ♕b7 ♖b8 11. ♕a6 g6∓ Mikenas—Goldenov, SSSR 1946; **5. d4** ♕d4 6. ♕e2 c6 7. f4 b6 8. ♘f3 ♕d8∓ Šapošnikov—Šamkovič, SSSR 1957

[32] Rossetto—Schweber, Argentina (ch) 1963

[33] 4... ♘b6 5. d4 ♗g4 6. ♘e5 ♗e6 7. e4 c6 8. h3 g6 9. ♗e2 ♗g7 10. ♘f3 0—0 11. 0—0± H. Olafsson—Ermenkov, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/15

[34] 5. **h4** h6 6. e3 ♗g7 7. ♗c4 ♘b6 8. ♗b3 c5 9. ♘e4 c4 10. ♗c4 ♘c4 11. ♕a4 ♘c6 12. ♕c4 ♗f5 13. ♘c5 ♖c8 14. g4 b5 15. ♕b5 ♗g4∓ Nej—Šamkovič, SSSR 1956; 5. **♕b3** ♘b6 6. ♘g5 e6 7. d3 ♗g7 8. g3 ♘c6 9. ♗g2 ♘d4 10. ♕d1 0—0 11. 0—0 [11. h4 h6 12. ♘f3 e5 13. ♗d2 c6 14. ♘d4 ed4∓ Stahlberg—Johanessen, Tel Aviv (ol) 1964] e5 12. a4 a5 13. ♘ge4 c6 14. f4 ef4 15. ♗f4 f5∓ Šamkovič—Polugajevski, SSSR 1968; 6. d4 ♗g7 ∞ — D 90

[35] 6. bc3 c5 [6... ♗g7 7. ♕a4 ♘d7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 c5 10. ♕c2 ♕c7= Larsen—D. Byrne, San Antonio 1972; 7. ♗a3 0—0 8. d4 — D 85] 7. ♗b5 [7. ♗e2 ♗g7 8. 0—0 ♘c6 9. ♗b2 0—0= Najdorf—Jansa, Nice (ol) 1974 — 17/22; 7. d4 ♗g7 — D 85] ♗d7 8. a4 [8. ♕e2!?] ♗g7 9. 0—0 0—0 10. ♗a3 [10. ♕b1!?] a6! 11. ♗d7 ♘d7 12. d4 ♕a5 13. ♕b3 b5!= Polugajevski—Kirov, Budapest 1975

[36] 7... ♗g4 8. ♗e2 ♘d7 9. ♗e3 e5 10. ♘d2 1/2 : 1/2 Petrosjan—Botvinik, Moskva (m) 1963; 7... **f6** 8. ♗c4 e5 9. ♗e3 ♘d7 10. ♔e2 ♗c5= Najdorf—Mecking, Wijk aan Zee 1978 — 25/21

[37] **8. ♗c4** ♗g7 9. ♖e1 c6 10. ♔c2 0—0 11. ♗e3 h6 12. a4± Romanišin—Grigorjan, SSSR (ch) 1976; 8... f6 △ e5=; **8. ♗e3** ♗g7 9. ♘d4 [9. ♘d2 ♘e5 10. h3 ♗d7 11. ♔c2 ♗a4 12. b3 ♗c6 13. f3 0-0-0 14. ♖e1 ♘d7 15. a4 ♔b8= O'Kelly—Gheorghiu, Buenos Aires 1970] a6 10. f3 0—0 11. ♔c2 ♖d8 12. ♗e2 ♘f8 13. ♖hd1 ♗d7= Benkö—Přibyl, Majdanpek 1976

[38] 8... ♘c5 9. ♘d2 c6 10. ♗e3 e5 11. b4 ♘a4 12. ♔c2 b5 13. a3 ♗e6 14. ♘b3 a6= Larsen—Hübner, Biel (izt) 1976

[39] 9. ♘d2 e5 10. ♗g3 f6 11. a4 ♘c5= Böök—Pachman, Saltsjöbaden (izt) 1948

[40] 9... ♗g7 10. ♘d2 0—0 11. f3 ♖e8 [11... f5 12. ♗g5 ♗f6 13. ♗f6 ♘f6 14. ♗c4 ♔g7 15. e5 ♘e8 16. ♖ad1 ♘c7 17. ♘b3 f4 18. ♔c1 ♗f5 19. ♖d2± Hort—Smejkal, ČSSR 1973 — 15/21] 12. ♘c4 b6 13. ♖d1 ♘f8 14. ♘e5 ♗e5 15. ♗e5± ⇆ Commons—Mihaljčišin, Primorsko 1976 — 22/24

[41] Böök—Najdorf, Saltsjöbaden (izt) 1948

[42] **6. ♕b3** ♘b6 7. ♗g2 c5 8. d3 ♘c6 9. 0—0 0—0 10. ♘e4 c4 11. dc4 ♘a5 12. ♕c2 ♘ac4 13. ♖d1 ♕e8= Mikenas—Simagin, SSSR (ch) 1955; **6. ♕a4** ♗d7 7. ♕b3 ♗c6 8. ♗g2 0—0 9. d4 a5 10. 0—0 ♘c3 11. bc3 ♘d7 12. ♗f4 ♗e4 13. ♖fd1 a4 14. ♕a3 ♖e8 15. ♖ac1 ♕c8 16. d5 ♗f3 17. ♗f3 ♘e5 18. ♗g2 b5 19. ♕c5 ♕d7 20. ♖b1 ♖ab8 1/2 : 1/2 Savon—Lejn, SSSR (ch) 1972

[43] 7. ♕a4 c6 8. ♘d5 ♕d5 9. 0—0 ♘d7 10. d3 ♘c5 11. ♕a3 ♘e6 12. ♗e3?! ♕d8 13. ♖ac1 ♕e7 14. ♕a5 ♕d8= Podgajec—Tukmakov, SSSR 1974 — 18/22; 12. ♗d2±

[44] 7... 0—0 8. ♘d5 ♕d5 9. d3 ♘c6 10. ♗e3 [10. ♕a4 ♕d6 11. ♗d2 a5 12. ♖ac1 h6 13. ♗e3 ♖d8 14. ♖fe1 ♗d7 15. ♘d2 ♘d4 16. ♕c4 c6= Tajmanov—Savon, SSSR (ch) 1975] ♕d6 [10... ♕b5 11. ♕d2 e4 12. ♘e1 ♕b2 13. ♕b2 ♗b2 14. ♖b1 ♗g7 15. ♗e4 ♘d4 16. ♗d4± Polugajevski—Robatsch, Amsterdam 1972; 10... ♕d8 11. b4 a6 12. a4 ♖e8 13. ♖b1 ♘d4 14. ♖e1 c6 15. ♘d4 ed4 16. ♗f4 ♗d7?! 17. h4 ♖c8 18. ♗f3 ♗f8 19. ♕d2 ♕b6 20. ♖ec1 ♗e6 21. ♔g2± 1/2 : 1/2 Doda—Korčnoj, Nice (ol) 1974] 11. ♕a4 ♘d4 12. ♘d4 ed4 13. ♗f4 ♕e7= Mecking—Korčnoj, Augusta (m) 1974 — 17/29

[45] 8. d3 ♘bc6 9. ♗d2 0—0 10. ♖c1 ♘d4= Hübner—Korčnoj, Solingen (m) 1973 — 17/27

[46] 14. ♘e4 ♗d5 15. ♕c2 ♖e8 16. ♖fc1 ab5 17. ab5 ♖a1 18. ♖a1± Schmidt—Sigurjonsson, Nice (ol) 1974 — 17/28

[47] 7. **♘d5** ♕d5 8. 0—0 ♕h5 9. d4 c5 10. dc5 ♕c5 11. ♗e3 ♕b5!= Štejn—Savon, Gori 1971 — 11/18; 9. ♕c2!? Gufeld; **7. ♕b3** ♘b6 8. a4 a5 9. d3 ♘c6 10. ♗e3 ♗e6 11. ♕d1 ♘b4= Stoljar—Bivšev, SSSR 1955

[48] 7... ♘c3 8. dc3 ♘c6 [8... ♕d1 9. ♖d1 ♘c6 10. ♗e3 ♗f5 11. ♘d2 a5 12. ♘c4 ♘e5 13. ♘e5 ♗e5 14. ♖d5 ♗d6 15. ♖b5± Hasin—Velimirović, Beograd 1968] 9. ♕b3 ♖b8 10. ♖d1 ♕e8 11. ♘d4 ♗d7 12. ♘c6 ♗c6 13. ♗c6 ♕c6= Hugh—Timman, Geneve 1977; 8. bc3±

[49] 8. ♕a4 ♘b6 9. ♕h4 f6 10. ♗h3 e6 [R. Hernandez—Rogoff, Las Palmas 1976 — 21/24] 11. d3 ♕e8 12. ♕e4= Byrne, Mednis

[50] 9... ♕h5 10. ♕b3 ♖b8 11. ♗e3 ♗e6 12. ♕a3 ♖fd8 13. ♖ac1 ♖d5 14. ♗d2± Ribli—Honfi, Hungary (ch) 1974 — 19/21

[51] 10. ♕c2 a5 11. ♖b1 ♗e6 12. b3 ♘b4 13. ♕d2 c5∓ Visier—Benkö, Malaga 1971

[52] 10... ♗e6 11. b3 ♗d5 12. ♗b2 ♗b2 13. ♖b2 ♕b6 14. ♕d2 ♘d4= Andersson—Tarjan, Venezia 1974

[53] **11. a4** ♕a6 12. ♗e3 e5 13. ♕c1 e4 14. de4 ♕e2 [Valcarcel—Portisch, Las Palmas 1972 — 13/11] 15. ♖e1 ♕d3 16. ♗c5 ♖e8 17. ♖e3 ♕d8= Portisch; **11. ♗e3** ♖d8 [Notaroš—Balašov, Novi Sad 1975 — 20/24] 12. ♕d2 ♗e6 13. b3 ♗d5 14. ♖fc1= Balašov; **11. ♗f4!?** e5 12. ♗e3 Balašov

[54] 11... e5 12. ♗b2 a4 13. ba4 ♕a4 14. a3 ♕d1 15. ♖fd1 ♘d4 16. ♘d4 ed4 17. ♖dc1 c6= Andersson—Portisch, Manila 1974

[55] 14. ♕d2 ab3 15. ab3 ♕b4 16. ♕b4 ♘b4= Andersson—Olafsson, Wijk aan Zee 1976

[56] **9... h6** 10. ♘e4 e5 11. ♗d2 ♗e6 12. ♕c2 ♗d5 13. b4 ♘d4 14. ♘d4 ed4 15. ♖ac1 ♖c8 16. a4 ♘d7 17. ♖fe1 ♘e5 18. ♕c5± Rajković—Tarjan, Majdanpek 1976; 9... e5 10. ♗g5 [10. ♗e3 ♘d4 11. ♗d4 ed4 12. ♘e4 c6∓ O'Kelly—Polugajevski, La Habana 1967 — 4/19]

♕e8 11. ♘b5 ♕d7 12. ♖ac1 a6 13. ♘c3 ♕e8 14. ♘e4 ♗e6 15. ♕a3 f6 16. ♗d2± Langeweg—Hartoch, Amsterdam 1971; **9... ♗e6** 10. ♕b5 h6 11. ♗e3 a6 12. ♕c5 ♘d7 13. ♕a3 a5 14. ♕a4 ♘f6 15. ♖ac1= Bronštejn—Tajmanov, Vinkovci 1970 — 10/28

[57] 11. h3 ♗e6 12. ♕d1 ♘d4 13. ♘g5 ♗c8 14. f4 ef4 15. ♗f4 h6= Barcza—Szabo, Hungary (ch) 1954

[58] 11... h6 12. ♘c5 ♕c8 13. ♖ac1 ♖b8 14. ♖fe1 ♖d8 15. ♘d2 ♘d4 16. ♗d4 ♖d4= Friedman—Weinstein, Las Vegas 1974

[59] 14. ♕b3 ♘d4 15. ♘d4 ed4 16. ♗d2 c6 17. ♗a5 ♕e7= Miles—Timman, London 1975

[60] 5... ♘c6 6. ♘e5 ♘c3 7. bc3 ♗d7 8. ♘d7 ♕d7 9. ♖b1± Kirov—Orev, Bulgaria (ch) 1975

[61] 6... f6 7. e4 ♘c7 [7... ♘c3 8. ♕c3 ♗h6 9. ♗c4± Wirthensohn—Rukavina, Skopje (ol) 1972; 7... ♘b6 8. ♕d8 ♔d8 9. d4 ♗g4 10. ♗e2 ♗f3 11. gf3 ♘8d7 12. h4 e5 13. de5 ♘e5 14. h5 ♗d6 15. f4± Gheorghiu—Kirov, Varna 1971] 8. ♕d8 ♔d8 9. d4 ♗g4 10. ♗e2 h5 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 ♗h6 13. ♗h6 ♖h6 14. 0-0-0± Pachman—Honfi, Sarajevo 1966

[62] 8. d4 b6?! 9. e4 ♘fd7 10. ♗c4 ♔e8 11. ♗f4 ♗a6 12. ♗b3 e6 13. 0-0-0± Aljehin—Rellstab, Kemeri 1937; 8... ♗g7±

[63] **8... h6** 9. ♗c4 e6 10. d4 ♗b4 11. ♘e5 ♔e8 12. f3 ♔f8 13. ♗e3± Malich—Packroff, DDR (ch) 1973; **8... ♗h6**!? Keres

[64] Štejn—Keres, Pärnu 1971 — 12/23

[65] 6. ♕d4 ♘f6 7. ♕h4 [7. ♘d5 ♗g7 8. ♘e5 ♘g4∓ Heinicke—Teschner, BRD 1954] ♗g7 8. d3 [8. e4? h6! 9. e5 ♘g4 10. ♕g3 ♘c6 11. d4 ♘b4 12. h3 ♘c2 13. ♔d1 ♘d4! 14. hg4 ♗a4! 15. ♘a4 ♘f5∓ Andersson—Uhlmann, Skopje (ol) 1972 — 14/33] h6 9. ♗d2= Uhlmann

[66] 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 ♘c6 9. d3 0—0 10. 0—0 ♘c8 11. ♘e4 ♘d6 12. ♘c5 ♗e8 13. ♗d2 b6= Andersson—Hartoch, Wijk aan Zee 1973

[67] 7... ♗g7 8. e4 0—0 [8... ♗g4 9. ♘e5 ♗e6 10. ♗e3 0—0 11. ♖d1± Hohler—Přibyl, Vrnjačka Banja 1972] 9. ♗e3 ♗g4 [9... ♘c6 10. d5 ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. ♖d1 ♕c8 13. f4 ♗g7 14. ♗e2 c6 15. d6?! ed6 16. ♖d6 ♗g4!∓ Benkö—Szabo, Hastings 1973/74 — 17/20; 12. ♗e2±] 10. ♘e5 ♗e6 11. f4 [11. ♖d1 ♕c8 12. ♘f3 ♗g4 13. ♗e2 ♘c6 14. d5 (Jansson—Jakobsen, Stockholm 1974 — 17/21) ♗f3 15. ♗f3 ♘e5 16. ♗e2 c6 17. ♕b3± Minić] c6 12. ♖d1 ♘8d7 13. ♗e2 f5 14. d5 cd5 15. ed5 ♗f7 16. ♘f7 ♖f7 17. ♕b3± Malich—Schmidt, DDR—Polska 1973

[68] 10. a4 ♗g7 11. a5 ♘d5 12. ♗c4 e6 13. 0—0 0—0 14. ♖d1 ♘d7 15. ♕e2 ♘c3 16. bc3 ♕c7 17. ♖b1 ♘f6 18. ♖b3 ♘d5∓ Ornstein—Savon, Dortmund 1975 — 20/22

[69] Savon

[70] **6... ♘c3** 7. dc3 ♘c6 8. e4 h6 9. ♗e3 e5 10. ♕d8 ♖d8 11. 0-0-0 f5?! 12. ♘h4 ♔f7 13. ♗c4 ♔g7 14. ef5 gf5 15. f4± Tukmakov—Gutman, SSSR (ch I) 1977; **6... ♘f6** 7. e4 [7. g3 c5 8. ♗g2 ♘c6 9. 0—0 ♗g7 10. d4 (Gheorghiu—Olafsson, Moskva 1971 — 13/33) cd4! 11. ♘d4 ♘d4 12. ♕d4 ♗c6 13. ♕d8 ♖d8 14. ♗c6± Kotov; 7... ♗g7 8. ♗g2 ♘c6 9. h3 h6 10. d3 ♗e6 11. ♗d2 ♘d7 12. 0—0 a5 13. ♖ac1 a4!∞ Polugajevski—Ogaard, Reykjavik 1978 — 25/23; 10... e5 11. 0—0 ♗e6 12. ♗e3 ♘d5 13. ♘d5 ♗d5 14. ♕d8 ♖d8= Spasov—Ogaard, Oslo 1976] ♗g4 8. d4 ♘c6 [8... ♗f3 9. gf3 ♕d4 10. ♘b5] 9. ♗e3 ♗f3 10. gf3 ♗g7 11. 0-0-0± Ritov—Hort, Tallinn 1975

[71] **7. g3** ♗g7 8. ♗g2 0—0 9. ♘d5 [9. 0—0 e5∓ Schmidt—Portisch, Skopje (ol) 1972 — 14/32] ♗d5 10. d3 e6 11. ♗g5 f6 12. ♗d2 e5 13. 0—0 ♘c6 14. ♗c3 f5 15. ♕a4 ♘d4!= Wirthensohn—Hartoch, Skopje (ol) 1972 — 14/35; **7. ♘e5** ♗g7 8. ♘c6 ♘c6 9. ♕e4 e6= Polugajevski—Smejkal, Palma de Mallorca 1972 — 14/36

[72] 8. e4 ♘c3 9. bc3 ♘a6 10. ♗a6 ba6 11. d3 ♕d6= Kirov—Pavlov, Nice (ol) 1974

[73] 10... ♘c3 11. ♕e6 ♕e7 12. ♕e7 ♔e7 13. bc3 ♖d8 14. d4 ♘d7 15. 0—0 b6 16. a4± Polugajevski—Mecking, Luzern (m) 1977 — 23/25

[74] 14. de5 ♘e5 15. ♘e5 ♕e5 16. ♘d4 ♗d7 17. ♖d1 ♘b6 18. ♕b3 c5 19. f4 ♕e7 20. ♘b5 0-0-0 21. ♘a7 ♔c7 22. ♘b5 ♔b8 23. a4 ♗e6⩲ Petrosjan—Zajd, SSSR 1977

[75] 7. ♘g5 e6 8. d4 [8. d3 h6 9. ♘f3 ♗g7 10. ♗e3 e5 11. a4 a5 12. ♗b6 cb6 13. e3 0—0 14. ♗e2 ♗e6 15. ♕d1 ♘c6∓ G. Garcia—Tarjan, Orense 1975] ♗g7 9. ♘f3 ♘c6 10. ♗e3 0—0 11. ♖d1 ♕c8 12. ♗f4 a5= Hort—Osmanagić, Sarajevo 1965

[76] 8... 0—0 9. ♖d1 ♗g4 10. e3 a5 11. ♗e2 h6 12. ♗h4 a4 13. ♕a3 ♖e8 14. h3 ♗e6 15. d5 ♗d7 16. 0—0 ♗f8 17. ♘e5 g5 18. ♗h5 gh4 19. ♗f7 ♔g7 20. ♘e4 ♗f5 21. ♘c5 e6 22. de6 ♕f6 23. ♕c3± Talj—Szymczak, Lublin 1974

[77] 9... ♘c6 10. ♖d1 0—0 11. e3 a5 12. ♗e2 a4 13. ♕a3 ♖e8 14. ♘e4 ♘d5 15. 0—0 b6 16. ♗c4 ♘cb4 17. ♘ed2 ♘c2 18. ♕d3 ♘cb4 19. ♕e2 a3 20. ♘b1 ♗a4 21. b3 ♗d7 22. e4 ♘f6 23. ♗f7+— Talj—Sully, Nice (ol) 1974

[78] 10... ♘c6!? 11. ♖d1 0—0 △ ♘b4 Bagirov

[79] 14. ♗h4 ♘c6 15. ♗b5 ♘b4 16. ♕d2 c6 17. a3 cb5 18. ab4 ♕d2 19. ♔d2 [Guljko—Bagirov, SSSR 1973 — 15/22] a6=

[80] **4... b6** 5. ♗g2 ♗b7 6. ♘d5 ♗d5 7. ♕a4 c6 8. e4± Philippe—Mjagmarsuren, La Habana (ol) 1966; **4... ♘c3** 5. bc3 ♗d7 6. ♗g2 [6. f4 c5 7. ♗g2 ♗c6 8. e4 ♕d3 9. ♘h3

g6 10. ♘f2 ♕a6∞ Nimzowitsch—Koch, Berlin 1928] ♗c6 7. ♘f3 ♘d7 8. 0—0 e5 9. d4 ed4 10. cd4 ♘f6 11. ♘h4 ♗g2 12. ♔g2 ♗e7 13. ♕d3± Eliskases—Kunert, corr. 1931; **4... e6** 5. ♗g2 ♗e7 6. d4 [6. ♕b3 ♘b6 7. ♘f3 0—0 8. d4 ♘c6 9. e3 a5 10. a3 ♗d7 11. ♕c2 a4 12. 0—0 ♘a5∞ Korčnoj—Simagin, SSSR (ch) 1961] 0—0 7. e4 ♘c3 8. bc3 c5 9. ♘e2 cd4 10. cd4 ♕a5 11. ♗d2 ♗b4 12. ♖b1 ♗d2 13. ♕d2 ♕d2 14. ♔d2± Pirc—Morcken, Dubrovnik (ol) 1950; **4... c6** 5. ♗g2 ♘c7 6. ♘f3 g6 7. h4 [7. d4 ♗g7 8. e4 0—0 9. h3 ♘d7 10. 0—0 e5 11. de5 ♘e5 12. ♘e5 ♗e5 13. ♗h6± Forintos—E. Perez, Tel Aviv (ol) 1964] ♗g7 8. h5 ♘d7 9. d3 ♘c5 10. ♗e3 ♕d6 11. ♕c2 ♗g4 12. ♘d2 e5 13. ♘ce4 ♘e4 14. ♘e4 ♕b4 15. ♔f1± Doda—Gunnarsson, Leipzig (ol) 1960; **4... e5** — A 22

[81] 5... ♗e6 6. ♘f3 ♘c6 7. 0—0 ♗g7 8. ♘g5 [8. d4!?] ♘c3 9. ♘e6 ♘d1 10. ♘d8 ♖d8 11. ♖d1± Johannessen—Zweig, 1968

[82] **6. a4** a5 7. d3 ♘a6 8. ♗e3 c6= Mašić—Bagirov, Baja 1971; **6. h4** h6 7. d3 [7. f4 ♘8d7 (Suba—Přibyl, Lublin 1974 — 18/17) 8. h5 gh5 9. ♖h5 ♖g8 10. ♔f2 ♘f6= Přibyl] ♘c6 8. h5 [8. ♘f3 ♗g7 9. ♗d2 e5∓ Marszalek—Savon, Warszawa 1969 — 7/16] g5 9. f4 gf4 10. gf4 ♖g8∞ Gufeld

[83] **8. b3** ♘c6 9. ♗b2 e5 10. ♖c1 [10. d3 ♘d4 11. e3 ♘f3 12. ♗f3 c6= Fernandez—Vaganjan, Caracas 1976] ♖e8 11. d3 ♘d4 12. ♘d2 [12. ♖e1 c6 13. ♘d2 ♕e7 14. ♘c4 ♘c4 15. bc4 ♗g4 16. h3 ♗e6 1/2 : 1/2 Atanasov—Ermenkov, Bulgaria (ch) 1975] c6 13. ♘ce4 f5 14. ♘c5 ♘d7= Tajmanov—Vaganjan, SSSR (ch) 1971; **8. d4** — D 76

[84] 8... c6 9. ♕c2 [9. ♗f4 ♘d5 10. ♗d2 h6 11. ♖c1 ♗e6 12. ♕a4 ♘d7 13. ♘d4 ♘7b6 14. ♘e6 ♘a4 15. ♘d8± Tajmanov—Šamkovič, SSSR (ch) 1960] a5 10. ♗e3 ♘a6 11. a3 ♘d7 12. ♖ab1 ♘f6 13. b4± Stoljar—Tarasov, SSSR (ch) 1957

[85] 9... e5 10. ♖c1 [10. ♕c1 ♕e7 11. ♖e1?! ♗e6 12. ♘e4 ♖ad8 13. a4?! a5 14. ♘c5 ♗c8 15. ♖a3 ♘d5 16. ♕c4 b6 17. ♘e4 ♘cb4∓ Najdorf—Savon, Mar del Plata 1971; 10. ♘e4 a5 11. ♘c5 ♘d7 12. ♗g5?! ♕e8 13. ♘d7 ♕d7 14. ♕d2 ♖e8 15. ♖ac1 ♕d6!∓ Raškovski—Tukmakov, SSSR 1972 — 14/26; 12. ♘a4∞ Tukmakov] a5 11. ♕c2± Uhlmann—Tukmakov, Madrid 1973 — 16/31

[86] **10. ♖b1** e5 [10... a5 11. ♘a4 ♘a4 12. ♕a4 ♗d7 13. ♖fc1 e5 14. ♕d1 ♖a7 15. ♗e3 ♘d4 16. ♕d2 ♔h7 17. ♗d4 ed4 18. ♕f4 ♗c6 19. ♖c4 (Andersson—Olafsson, Nice (ol) 1974 — 17/26) ♗f3 20. ♗f3 c6=] 11. b4 ♖e8 12. **a4** a6 13. a5 ♘d7= Marangunić—Tukmakov, Zagreb 1971 — 11/19; **10. a3** e5 11. b4 a6 12. ♘e4 ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. ♘c5 c6 15. ♕b3 [Johannessen—Jansa, Nice (ol) 1974 — 17/25] ♕e7=

[87] 10... e5 11. ♕c2 [11. ♘e4 ♘d4 12. ♖e1 ♖e8 13. ♘c5 c6 14. b4 ♖e7 15. a4 ♘d5 16. e3 ♘e6= Lengyel—Tukmakov, Moskva 1971; 11... a5 12. a3?! a4 13. ♕c2 ♗g4 14. ♘c5 ♗f3 15. ♘b7 ♗g2 16. ♘d8 ♘d4 17. ♕c7 ♗f1∓ Nikolajevski—Karasev, SSSR (ch) 1971] ♗g4 12. ♕b1 ♔h7 13. h3 ♗e6 14. ♘e4 ♗d5 15. e3!± Portisch—Uhlmann, Amsterdam 1971 — 12/24

[88] 14. b4 e5 15. b5± Uhlmann—Vaganjan, Skopje 1976 — 21/23

[89] 9... ♘d4 10. ♘d4 ♗d4 11. ♗d4 ♕d4 12. e3 ♕b4 13. ♕c2 c6 14. d4 ♕a5 15. e4± Matulović—Mihaljčišin, Jugoslavija (ch) 1961

[90] **10. b4** ♖e8 11. b5 ♘d4 12. a4 a6 13. ba6 ♖a6 14. ♘g5 c6 15. ♖c1 ♕e7 16. ♖b1 h6 17. ♘ge4 f5∓ Štejn—Savon, SSSR (ch) 1970; **10. a4** a5 11. ♘b5 [11. ♗b6 cb6 12. ♘d2 ♗e6 13. ♘c4 ♖e8 14. ♕b3 ♖a6 15. ♘e4 ♖e7∞ Ree—Benkö, Wijk aan Zee 1970] ♘d5 12. ♗d2 h6 13. ♖c1 ♗e6= Olafsson—Martz, Lanzarote 1974 — 17/24; **10. ♖c1** ♗f5?! 11. a4 ♕c8 12. b4 ♖d8 13. b5 ♘d4 14. a5 ♘c4 15. ♘d4 ed4 16. ♘d5 ♘e3 17. fe3± Filipowicz—Pioch, Polska 1973; 10... h6± — 9... h6

[91] 10... ♖e8!? 11. ♗h6 ♗h8 12. ♖ac1 ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. ♘e4± Geler—Savon, SSSR (ch) 1966/67

[92] 14. ♘d4 ed4 15. ♘e4 ♘d5 16. ♕b2± Romanišin—Whiteley, Hastings 1976/77 — 24/19

[93] **10. ♗c5** ♗e6 11. ♕c1 ♕d7 12. ♖d1 ♗h3= Smislov—Olafsson, Moskva 1961; **10. a3** a5 11. ♖c1 ♘d4 12. ♘e4 c6= Bilek—Smejkal, Kapfenberg 1970 — 9/15; **10. ♖c1** e5 [10... ♖e8 11. ♘d2 ♘d4 12. ♗d4 ♗d4 13. ♘b5 c6 14. ♘d4 ♕d4 15. ♕c2± Tajmanov—Vaganjan, Vilnus 1975 — 20/26] 11. ♘d2 [11. ♕d2 ♔h7 12. ♗c5 ♖e8 13. ♖fd1 ♗e6 14. b3 a5 15. ♕c2 ♕d7 16. ♕b1 ♘d5= Nikolajevski—Štejn, SSSR (ch) 1971; 11. ♘a4 ♖e8 12. ♘c5 ♘d4 13. ♗d2 c6= Bobocev—Hort, Venezia 1971] ♘d4 12. ♘de4 c6 13. b4 a6 14. ♘c5 ♕e7 15. ♗d2 ♖d8= Geler—Savon, SSSR 1970 — 9/14; 11. ♗c5!±

[94] **11. a4** a5 12. ♘b5 ♘d5 13. ♗c5 ♘cb4 14. ♗d4= Bukal—Jansa, Sarajevo 1972; **11. ♘d2** e5 12. b4 ♘d4 13. a4 c6 14. a5 ♘d5 15. ♗d4 ed4 16. ♘d5± Gheorghiu—Jansa, Bucuresti 1971; 11... ♖e8∞

[95] **12. d4** ed4 13. ♘b5 ♘d5 14. ♗d4 [14. ♘fd4?! ♘e3 15. ♕e3 ♘d4 16. ♘d4 ♖e8∓ Szymczak—Přibyl, Lublin 1974 — 18/15] ♘d4 15. ♘fd4 △ ♗d5, ♘c7∞ Přibyl; **12. b4**!? Přibyl

[96] **13...** ♗e6 14. d4 ed4 15. ♘d4 ♘d4 16. ♗d4 ♗d4 17. ♗b7 c5 18. ed4 cd4 19. ♗a8 ♕a8 20. ♖d4 ♗h3 21. f3± Marović—Mihaljčišin, Banja Luka 1976; **13...** ♘d7 14. ♗a3 ♘f8 [14... a5 15. ♘b5 ♘f6 16. d4 e4 17. ♘e5±

Talj—Jansa, Suhumi 1972 — 14/27] 15. d4 ed4 16. ♘d4 ♘d4 17. ed4 ♘e6 18. d5 ♘d4 19. ♗c5 ♘f5 20. ♘e4 ♘d6 21. ♗d6 cd6 22. ♕f4 ♖e5 23. ♖ac1 ♕e7 24. ♘d2 ♖f5 25. ♕b4± Gheorghiu—Ogaard, Nice (ol) 1974; 13... f5 14. a4 ♗e6 15. ♕c2 ♘d5± Filip—Milev, Bucuresti 1953

97 7. h4 h6 8. ♗e3 ♘8d7 9. ♘f3 ♘f6 10. ♕c1 ♘g4= Plachetka—Smejkal, Luhačovice 1971; 7. ♗d2 0—0 [7... ♘c6 8. ♗c6] 8. ♕c1 ♘8d7 9. ♗h6 — 7. ♗e3

98 7... e5 8. ♕c1 0—0 9. h4 h5 10. ♘h3 ♖e8 11. ♘g5 c6 12. 0—0 ♘8d7 13. b4 a6 14. a4± Panno—Martz, Lone Pine 1976; 7... h6 8. ♕c1 ♘8d7 9. ♘f3 ♘f6 10. 0—0 c6 11. ♖b1 [11. h3 ♘fd5 12. ♗d2 ♗e6 13. ♘e4 ♘d7 14. ♖d1 ♕b6= Simić—Bagirov, Vrnjačka Banja 1974 — 17/23] a5 12. b3 ♗e6 13. ♘a4 ♘bd7 14. ♗d2 ♘b6 15. ♘c5± Miles—Tisdall, Lone Pine 1976

99 8. ♕d2 ♘d4 9. ♖c1 ♘f5 [9... 0—0 10. ♗h6 ♗h6 11. ♕h6 c6 12. ♘f3 ♘f3 13. ♗f3 ♕d4 14. h4 f6 (Matera—Martz, USA 1976 — 22/22) 15. ♕f4!± Byrne, Mednis] 10. ♗c5 0—0 11. e3 ♘d7 12. ♗a3 ♘e5 13. ♖d1 ♖b8 14. ♘f3 ♘f3 15. ♗f3 b6= Grigorjan—Guljko, SSSR 1974; 8. ♘f3 ♘d5 9. ♗d2 0—0 10. 0—0 h6 11. ♖b1± Hubner—Sigurjonsson, Skopje (ol) 1972 — 14/31

100 9. ♘f3 ♘d5 10. ♗d2 0—0 11. ♕a4 ♖b8 12. ♘d1 ♘b6 13. ♕h4 c5 14. ♗h6 ♗b7 15. ♗g7 ♔g7 16. 0—0 ♗f3∓ Langeweg—Ogaard, Dortmund 1975

101 9... h6 10. ♘f3 ♗h3 11. ♖g1 ♗g4 12. ♘d2 ♘d5 13. ♘d5 cd5 14. ♘b3 ♕d6 15. f3 ♗d7 16. d4± Petrosjan—Schmidt, Skopje (ol) 1972 — 14/34

102 11. ♘d2 ♘d5 12. ♘d5 cd5 13. d4 0—0 14. f3 ♗h3 15. ♘b3 e5 [L. Popov—Timman, Banja Luka 1974 — 18/20] 16. ♕d2!± Timman

103 14. ♖b1 ♗d7 15. b3 f6 16. ♘e4 g5 17. ♔f2 a5 18. ♘c5± Smislov—Robatsch, Soči 1974 — 18/18

104 8. ♘f3 ♘c6 9. ♕d2 e5 10. ♗h6 ♘d4 11. ♗g7 ♘f3 12. ♗f3 ♔g7 13. 0—0 c6 14. b4 ♗e6!= Robatsch—Polugajevski, Soči 1974 — 18/19; 8. ♖c1 h6 9. ♕d2 ♔h7 10. f4!? f5?! 11. h4 ♘8d7 12. h5 gh5 13. ♖h5 ♘f6 [Panno—Hort, Petropolis (izt) 1973 — 16/30] 14. ♖h4± Hort; 10... ♘8d7±; 8. ♕d2 e5 [8... ♘c6 9. ♗c6 bc6 10. ♗h6 e5 11. ♗g7 ♔g7 12. ♘f3 f6 13. 0—0 ♗g4 14. ♖ac1 ♘d5 15. ♘e4± Saidy—D. Byrne, USA (ch) 1966/67] 9. ♗h6 [9. h4 h5 10. ♗h6 ♖e8 11. ♗g7 ♔g7 12. ♖c1 c6 13. ♘f3 ♘a6 14. 0—0± Miles—Panno, Wijk aan Zee 1978 — 25/22] ♘8d7 10. h4 ♘f6 11. ♗g7 ♔g7 12. h5 ♘h5 13. ♗f3 ♕e7 14. ♗h5± Petrosjan—Tukmakov, SSSR 1973 — 15/57

105 8... ♘8d7 9. ♗h6 c6 10. h4 ♗h6 11. ♕h6 ♘e5 12. h5 ♘g4 13. ♕d2 ♕d4 14. ♘e4 ♗f5 15. ♘f3 ♕g7 16. hg6 fg6 17. ♕b4!± Timman—Jansa, Amsterdam 1974 — 19/20

106 14. ♘e4 ♕e7 15. ♗g5 ♕f7 16. ♗e3 ♖e7 17. ♘fg5 ♕e8 18. ♗d4 ed4 19. a4± Averbah—Plachetka, Polanica Zdroj 1975 — 20/25

107 6... c5 — A 34

108 7. ♕b3 ♘c6 8. ♘f3 0—0 9. 0—0 ♘a5 10. ♕c2 c5 11. d3 ♗f5 12. e4 ♗d7 13. ♗g5 ♖c8 14. ♕d2 ♗b5∓ Botvinik—Smislov, Moskva (m) 1958; 7. ♕a4 ♘d7 8. ♘f3 0—0 9. ♗a3 ♖e8 10. 0—0 e5= Trifunović—Lundin, Warszawa (ol) 1935; 7. e3 0—0 8. ♘e2 e5= Plater—Evans, Helsinki (ol) 1952; 7. a4 0—0 8. a5 ♘a6 9. h4 h5 10. ♘h3 ♖b8 11. ♘f4 e5 12. ♘d5 ♗e6∞ G. Garcia—Jimenez, La Habana 1965; 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 [8. h4 h6 9. ♖b1 c5 10. c4 ♘c6 11. ♖b5 ♕d6 12. d3 ♖b8 13. ♗e3 b6 14. ♕c1 ♔h7 15. 0—0 e5= Keres—Ilivicki, Göteborg (izt) 1955] ♘d7 9. d4 [9. a4 c5 10. a5 a6 11. ♕a4 e5 12. ♗a3 ♖e8 13. ♘e1 ♖b8 14. ♘d3 ♗f8 15. ♖fb1 ♕c7= Ufimcev—Simagin, SSSR 1955; 9. ♗a3 c5 10. d4 — D 71] ♘b6 [9... c5 10. ♖b1 — 7. ♖b1] 10. a4 a5 11. ♘d2 c5 12. e3 cd4 13. cd4 ♘d5 14. ♗a3 ♗e6 15. ♘e4 b6 16. ♘g5± Grigorjan—Gutman, SSSR 1976; 8... c5= — A 34

109 7... ♘d7 8. ♕b3 c5 9. ♗a3 ♕c7 10. h5 ♖b8 11. ♘f3± Suba—Roos, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/18; 7... h5 8. ♘h3 0—0 9. 0—0 [9. ♕b3 ♘c6 10. ♘f4 e6 11. 0—0 ♕d7 12. d4 ♖b8 13. ♘d3 b6= Sliwa—Johannessen, Marianske Lazne 1961] ♘d7 10. ♗a3 c5 11. ♖b1 ♕a5 12. ♕c1 ♖e8 13. ♘f4 e5 14. ♘d3 ♕c7= Sliwa—Golombek, Tel Aviv 1966

110 8. ♕b3 ♘d7 9. ♘h3 ♖b8 [9... 0—0?! 10. ♘f4± Suba—Kirov, Pernik 1978 — 26/17] 10. d4 b5 11. 0—0 c5 12. dc5 ♘c5 13. ♕a3 ♕c7 14. ♘f4 ♗b7 15. ♗b7 ♖b7∓ Kozma—Honfi, Bucuresti 1962; 8. ♖b1 c6 9. ♘f3 ♘d7 10. c4 0—0 11. 0—0 e5= Toran—Olafsson, Hastings 1956/57; 8. a4 0—0 9. ♗a3 ♘d7 10. ♘h3 c5 11. ♘f4 e5 12. ♘d5 ♖b8 13. ♕c2 b6 14. h5 ♘f6 15. ♘f6 ♕f6 16. ♗e4 g5 17. c4∞ Petrosjan—Ilivicki, SSSR (ch) 1954

111 8... 0—0 9. ♕b3 ♘d7 10. ♘f4 e6 11. d4 c5= Langeweg—Johanessen, Zevenaar 1961

112 14. ♖b1 ♖b8 15. ♘d3 a5= Sliwa—Unzicker, Moskva 1956

113 7... 0—0 8. ♖b1 ♖e8 9. ♖b7 ♗b7 10. ♗b7 ♘d7 11. ♗a8 ♕a8 12. ♘f3 ♘e5 13. 0—0± Levenfiš—Goldenov, SSSR (ch) 1947

114 8... 0—0 9. 0—0 ♘b6 10. ♕c2 ♗d7 11. ♖ab1 ♘c4 12. ♗c1 ♗c6 13. d3 ♘b6 14. c4 e5= Gheorghiu—Stupica, Ljubljana 1969

115 14. ♗b2 ♘f8= Botvinik—Smislov, Moskva (m) 1958

116 7... ♘c6 8. ♘f3?! 0—0 9. 0—0 b6 [9... ♘a5 10. ♕c2 c5 11. d3 b6 12. ♗d2 ♗b7 13. c4 ♘c6 14. ♗c3 ♕d7= Ivkov—van Geet, Beverwijk 1968] 10. ♗a3 [10. ♘d4 ♘d4 11. ♗a8

♗f5] ♖b8 11. ♕a4 ♗d7 12. ♕c2 ♖e8 13. d4 e5 14. d5 ♘a5= Nikolajevski–Savon, SSSR (ch) 1966/67; 8. ♕a4±; 7... 0–0 8. ♖b7 ♗b7 9. ♗b7 ♘d7 10. ♗a8 ♕a8 11. ♘f3 ♘e5 12. 0–0 ♘f3 13. ef3 ♕c6 14. ♕e2 e6 15. c4± Korčnoj–Jimenez, Leningrad 1967; 7... c6 8. ♘f3 [8. c4 0–0 9. ♘f3 ♕a5 10. ♕c2 b5!? 11. cb5 ♗f5 12. e4 ♗e6 13. a4 ♖c8 14. bc6 ♘c6 15. ♖b5 ♘d4–+ Feršter–Fajbisovič, SSSR 1976; 8. d4!?] ♕a5 [8... 0–0 9. 0–0 ♕c7 10. c4 e5 11. d3 ♖e8 12. ♘d2 ♘d7 13. ♗a3 ♘f6 14. ♕c2± Lengyel–Golombek, Kecskemet 1968] 9. ♕c2 0–0 10. 0–0 ♘d7 — 7... ♘d7

117 **8. h4** h6 9. ♕c2 c6 10. d3 ♕c7 11. e4 b6 12. ♘e2 ♗a6 13. 0–0 ♖d8 14. ♖d1 c5 15. ♘f4 e6= Kavalek–Platonov, Wijk aan Zee 1970; **8. ♕c2** ♖b8 9. d3 b6 10. ♘f3 ♗b7 11. 0–0 0–0 12. ♖d1 c5 13. e4 ♘e5= Korčnoj–D. Byrne, Palma de Mallorca 1968 — 6/35; **8. c4** 0–0 9. ♘f3 ♖b8 10. 0–0 b6 11. d4 e5 12. ♗a3 ♖e8 13. de5 ♗b7 14. ♕c2 ♘e5 15. ♖fd1 ♕c8= Botvinik–Smislov, Moskva (m) 1958

118 9... e5 10. d4 c6 11. e4 ♕a5 12. ♕c2 ed4 13. cd4 ♘b6 14. ♗d2 ♕a4 15. ♕a4± Botvinik–Smislov, Moskva (m) 1958; 9... **♖b8** 10. d4 ♘b6 [10... b6 11. e4 e5 12. ♖e1 ♗b7 13. ♕a4 ♖a8 14. ♗h3 c6 15. ♗a3± Savon–Poch, Mar del Plata 1971] 11. e4 ♗e6 12. ♕c2 ♕d7 13. ♗f4 ♗c4 14. ♖fc1 ♖bc8 15. ♘d2 ♗a6 16. ♘b3± Averbah–Gheorghiu, Budapest 1970; 9... **♘b6** 10. ♕c2 ♗d7 11. d3 c5 [11... ♗a4 12. ♕d2 ♗c6 13. c4 ♖e8 14. ♘g5 ♗g2 15. ♔g2 ♕d7 16. ♕f4 f6 17. ♘e4 ♕c6 18. ♕f3 e5 19. g4± Podgajec–Šereševski, SSSR 1974 — 18/21] 12. c4 [12. ♘g5 h6 13. ♘e4 ♗a4 14. ♕d2 ♗c6= Matera–Gaprindašvili, Amsterdam II 1976] ♗a4 13. ♕d2 ♗c6 14. ♘e1 ♗g2 15. ♘g2 ♕d7 16. ♕a5± Cvetković–Přibyl, Stary Smokovec 1976

119 10. c4 ♕c7 [10... ♖b8 11. ♗b2 e5 12. ♘e1 ♖e8 (Tajmanov–Savon, Suhumi 1972 — 14/30) 13. d3± Gufeld] 11. ♕c2 [11. d3 ♖b8 12. ♗f4 e5 13. ♗d2 b6 14. ♘g5 ♗b7 15. ♘e4 ♕c6 16. ♗f3 (16. f3 ♘f6 17. ♘c3 ♕d7 18. ♗e3 ♘e8= Portisch–Polugajevski, Hungary–RSFSR 1969 — 8/19) ♕c7 17. ♗g2 ♕c6 18. ♗f3 1/2 : 1/2 Polugajevski–Gheorghiu, Mar del Plata 1971 — 11/17; 12. ♗b2 ♗b2 (12... b6 13. ♕d2 ♗b7 14. h4 ♘e5 15. ♘e5 ♗e5= Polugajevski–Jimenez, La Habana 1967) 13. ♖b2 b6 14. ♕d2 ♗b7= Eliskases–Filip, Leipzig (ol) 1960] ♖b8 12. ♗b2 ♗b2 13. ♖b2 ♘f6 14. ♕c3 ♗g4 15. ♕e5 ♖fc8 16. d3 ♗f3 17. ♕c7 ♖c7 18. ♗f3± Averbah–Bagirov, SSSR (ch) 1970

120 10... ♕a5 11. ♕b3 ♘f6 [11... e5 12. ♗e3±] 12. ♕a3 ♕a3 13. ♗a3 ♘e4 14. ♖fc1± Gheorghiu–Stoica, Bucuresti 1973 — 15/23

121 14. ♖b7± Timman–Kramer, Leeuwarden 1969

122 10... ♕c7 11. d4 e5 12. ♖d1 ♖e8 13. e4 b6 14. ♕b3 c5 15. d5± Talj–Muhin, Suhumi 1972 — 14/28; 13. h3!? Gufeld

123 11... ♘b6 12. d3 ♖d8 13. ♗d2 ♕h5 14. a4 ♖b8 15. **a5**± Tajmanov–Ribli, Zalaegerszeg 1969

124 13. **♗b2** ♘c5 14. ♘d2 ♕c7 15. ♘e4 ♘e4= Matulović–Korčnoj, Jugoslavija–SSSR 1961; 13. **♘d2**±

A 17 — 1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	g3	♗g2[2]	♘e4[4]	♗e4	d3	♗g2	♘f3	0–0	b3	∓
	d5[1]	d4[3]	♘e4[5]	♘d7	♗e7[6]	a5	♘c5	0–0	f6[7]	
2	♘f3	e4[9]	♕e2[10]	e5	d4	♕d3[13]	ed6	a3	♕c3	∞
	b6[8]	♗b7	♗b4[11]	♘g8	♘e7[12]	d5	cd6	♗c3	♘d7[14]	
3	. . .	. . .	d3	g3	♗g2[17]	0–0	♖e1[19]	d4[21]	de5	=
	. . .	. . .	d6[15]	♗e7[16]	c5	0–0[18]	♘c6[20]	e5	de5[22]	
4	. . .	. . .	♗d3	0–0[24]	e5	♗e4	ef6	♗c6	d4	±
	. . .	. . .	c5[23]	♘c6[25]	♘g4	f5[26]	♘f6	♗c6	cd4[27]	
5	. . .	. . .	. . .	♗c2	d4	♘d4	b3[29]	0–0	♗b2	±
	. . .	. . .	d6	c5[28]	cd4	a6	♗e7	0–0	♘c6[30]	

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 3. ♘f3 ♗b4

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
6	a3[31]	bc3[32]	g3	♗g2[34]	a4	0–0	d3	♘d4	f3	=
	♗c3	d6[33]	e5	♕e7[35]	a5	0–0	e4	h6	ed3[36]	

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
7	. . .	. . .	g3	d3[37]	cd5	♗g2	0—0	♖e1[38]	♕a4	∞
	. . .	c5	♘c6	d5	ed5	0—0	♖e8	h6[39]	♗d7[40]	
8	♕b3	a3[42]	e4[44]	d3	h3	♗e3	g4	♕c2	♘d5	=
	♘c6[41]	♗e7[43]	e5	0—0	d6	♘d7	♘c5	♘e6	♖e8[45]	
9	. . .	a3	g3[46]	♗g2	0—0	d3	♗e3[50]	♖fd1	cb5	=
	c5	♗a5	0—0[47]	♘c6	a6[48]	♖b8[49]	d6	b5	ab5[51]	
10	g3	♗g2	d3[52]	e4	e5	cd5	0—0	bc3[55]		±
	b6	♗b7	0—0[53]	d5[54]	♘fd7	♗d5	♗c3			
11	. . .	♗g2	a3[57]	d4	0—0	b3[60]	♗b2	♘d2	e4[62]	±
	0—0	d5[56]	♗e7[58]	c6[59]	♘bd7	b6	♗a6[61]	♖c8		
12	. . .	. . .	0—0[63]	♘a4[64]	a3	♖b1[66]	♘e1	♘c3	♘c2	=
	. . .	c5	♘c6	d6[65]	♗a5	♗d7	♖b8	a6	b5[67]	
13	♕c2	g3	♗g2	0—0	♕c3	b4[70]	d3	♖b1	♗d2	±
	b6[68]	♗b7	0—0	♗c3[69]	c5	d6	♘bd7	♕c7	♖fc8[71]	
14	. . .	g3[72]	♗g2	0—0	e3[73]	a3[75]	♕c3			=
	c5	♘c6	0—0	♕e7	d5[74]	♗c3				
15	. . .	a3	e3[77]	d4	♗e2	0—0	♕c3	b4	♗b2	±
	. . .	♗a5[76]	0—0[78]	d6[79]	♘c6	♗c3[80]	♕e7	b6	♗b7[81]	
16	. . .	. . .	g3	♗g2	0—0	d3[84]	♖b1[86]	♘a2	b4	±
	. . .	. . .	♘c6[82]	0—0	♕e7[83]	d6[85]	h6	d5	♗b6[87]	
17	. . .	a3[88]	♕c3	g3[91]	♗g2	b4[93]	h3[94]	b5	0—0	±
	0—0	♗c3[89]	d6[90]	e5	♘c6[92]	♗g4	♗h5	♘b8	♘bd7[95]	
18	. . .	. . .	. . .	. . .	♗g2	0—0	b4[97]	d3	b5!	±
	. . .	. . .	. . .	b6	♗b7	c5[96]	♘c6	♖e8	♘e7[98]	
19	. . .	. . .	. . .	b4	♗b2	e3[100]	♕c2	♗e2	d3	±
	. . .	. . .	. . .	e5	♘c6[99]	♘e4	f5	a5	♘f6[101]	
20	. . .	. . .	. . .	e3[102]	♗e2[103]	♕c2	b3	♗b2	♘d4	=
	. . .	. . .	b6	♗b7	♘e4[104]	f5[105]	d6	♘d7	♕e7[106]	
21	. . .	. . .	. . .	g3	♗g2	cd5[107]	♕c2	b3	♗b2	=
	. . .	. . .	. . .	♗b7	d5	♘d5	c5	♘c6	♖e8[108]	

[1] 3. . . ♗b4 4. ♗g2 0—0 5. ♕b3 ♗c3 [5. . . c5] 6. ♕c3 ♖e8 7. d3 d5 8. cd5 ♘d5 9. ♕b3 ♘b6 10. ♕c2 ♘c6 11. ♗c6 bc6 12. ♕c6 ♖b8 13. ♕c2 ♗b7 14. f3 ♕d7 15. ♗e3± Korčnoj—Filip, Curaçao (ct) 1962; 10. . . e5!?=; 4. ♕b3 c5 5. ♗g2 ♘c6 6. a3 ♗a5 7. e3 ♘e5 8 ♘f3 ♘d3 9. ♔e2 ♘c1 10. ♖ac1 0—0 11. d4 d6 12. ♖hd1 ♕e7 13. dc5 dc5 14. ♘e5 ♗c7 15. ♘d3 a6= Johannessen—Csom, Amsterdam 1964

[2] 4. cd5 ed5 5. ♗g2 d4 [5. . . c6 6. ♕c2 ♗d6 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 ♗g4 9. d3 ♘bd7= Hübner—Kaplan, Jerusalem 1967] 6. ♘e4 ♘e4 7. ♗e4 ♗e7 8. ♕c2 h6 9. d3 0—0 10. ♗g2 ♗b4 11. ♗d2 ♘c6 12. ♘f3 ♖e8 13. ♗b4 ♘b4 14. ♕d2 a5 15. 0—0 ♕d6∓ Nowak—Lengyel, Solingen 1968; 4. d4= — E 00

[3] 4. . . c5!? 5. d3 [5. cd5 ed5 6. d4 cd4 7. ♕d4 ♘c6 8. ♕d1 d4∓] d4 6. ♘e4 ♘fd7 7. ♘f3 ♘c6 8. 0—0 ♗e7 9. e3 0—0 10. ed4 cd4 11. ♘e1 f5 12. ♘d2 e5∓ Enevoldsen—Langeweg, Amsterdam 1967

[4] 5. ♘b1 e5 [5. . . c5 6. d3 ♗d6 7. ♘a3 a6 8. ♗d2 0—0 9. ♖b1 ♕e7 10. e4 de3 11. fe3 e5∓ Müller—S. Rubinstein, Wien 1932] 6. d3 ♘c6 7. ♘d2 ♗e7 8. ♘gf3 0—0 9. 0—0 ♗f5 10. ♘h4 ♗e6 11. a3 a5 12. b3 ♕d7 13. ♖b1 ♗h3∓ Dietze—Fuchs, Schwerin 1969

[5] 5. . . e5 6. a3 a5 7. d3 ♘e4 8. ♗e4 ♘a6 9. ♗g2 ♘c5 10. ♘f3 ♗d6∓ Filipowicz—Kluger, Zinnowitz 1971

[6] 7. . . ♗b4 8. ♗d2 ♕e7 9. ♗g2 0—0 10. ♘f3 e5 11. 0—0 ♗d2 12. ♕d2 a5= Kraidman—E. Fischer, Netanya 1965

[7] 12. ♕c2 e5∓ Huguet—Pomar, Malaga 1971

[8] 3. . . c5 — A 34; 3. . . d5 4. d4 — D 37

[9] **4. g3** ♗b7 5. ♗g2 ♗e7 [5... c5 6. 0—0 — A 30] 6. 0—0 0—0 7. ♖e1 d5 [7... ♘e4 8. ♘e4 ♗e4 9. d3 ♗b7 10. d4 ♗e4= Petrosjan—Portisch, Palma de Mallorca (m) 1974 — 17/37] 8. cd5 ♘d5 [8... ed5 9. d4 — E 17] 9. ♘d5 ed5 10. d4 ♘d7 11. ♗f4 c5 12. dc5 bc5 13. ♘d2 a5 14. ♖c1 ♖a7!= Portisch—Karpov, Milano (m) 1975 — 20/33; **4. b3** ♗b7 5. ♗b2 ♗e7 6. e3 0—0 7. ♗e2 ♖e8?! 8. 0—0 a6 9. d4 d5 10. cd5 ed5 11. ♘e5± Larsen—Balašov, Bugojno 1978 — 25/29; 7... c5=

[10] **5. ♕c2** c5 6. ♗e2 ♘c6 7. 0—0 d6 8. ♖d1 ♘d4 9. ♘d4 cd4 10. ♘b5 ♗e4 11. d3 ♗b7 12. ♘d4 ♗e7= Olafsson—Hubner, Tilburg 1977; **5. e5** ♘e4 6. ♗d3 [6. ♘e4 ♗e4 7. d3 ♗b7 8. d4 d5 9. ed6 ♗d6 10. ♗d2 ♘d7 11. ♗c3 ♘f6= Baumbach—Espig, Weimar 1968; 6. d4 ♗b4 7. ♕c2 f5 8. ♗d3 0—0 9. 0—0 ♘c3 10. bc3 ♗e7= Osnos—Razuvajev, SSSR 1977] ♘c3 7. dc3 d6 8. ♕e2 [8. ♘g5 de5? 9. ♘f7+— De Veauce—Cafferty, Birmingham 1974; 8... ♘c6!=] ♘d7 9. ♗e4 ♗e4 10. ♕e4 de5 11. ♘e5 ♘e5= Bobocov—Matanović, Le Havre 1966

[11] **5... d6** 6. d4 ♗e7 7. g3 0—0 8. ♗g2 c5 9. e5 ♘fd7 10. ed6 ♗d6 11. ♘e4 ♗e7 12. 0—0 ♘f6 13. ♘f6 ♗f6 14. dc5 bc5 15. ♗e3 ♕e7= Vaganjan—Polugajevski, SSSR 1974 — 18/29; **5... c5** 6. e5 [6. g3 ♘c6 7. ♗g2 ♘d4?! 8. ♘d4 cd4 9. ♘b5± Uhlmann—Spasov, Cienfuegos 1973 — 15/35; 7... d6=] ♘g8 7. d4 cd4 [7... ♗f3 8. ♕f3 ♘c6 9. d5 ♘e5 10. ♕g3 d6 11. ♗f4 ♘g6 12. de6 fe6 13. 0-0-0± Korčnoj—Petrosjan, Odesa (m) 1974 — 17/34] 8. ♘d4 ♘c6 9. ♘c6 ♗c6 10. ♗d2 ♘e7 11. ♘e4 [11. 0-0-0?! ♕c7 12. ♔b1 ♘f5 13. ♖g1 ♖c8 14. ♗f4 ♕b7 15. ♖d3 a6∓ Portisch—Matanović, Erevan 1965] ♘f5 12. ♗c3∞

[12] 7... d6 8. ♗d2 [8. a3 ♗c3 9. bc3 ♘e7 10. h4 ♘d7 11. h5 ♗f3?! 12. ♕f3 de5 13. h6 gh6 14. ♗h6 ed4 15. ♗g7 ♖g8 16. ♖h7 ♘f5 17. ♗d4 c5 18. g4 cd4 19. gf5 e5 20. ♕d5 ♖f8 21. cd4± Štejn—Smislov, Moskva 1972 — 13/38; 11... h6± Petrosjan] de5 9. de5 ♘a6 10. 0-0-0 ♕e7 11. g3 0-0-0 12. ♗g2 ♘c5 13. ♗g5 f6 14. ♖d8 ♕d8 15. ♖d1 ♕e8 16. ef6 gf6 17. ♗d2 ♘e7 18. ♘e4 [18. ♗h3 ♔b8 19. ♘e1 ♘c6= Uhlmann—Furman, Madrid 1973] ♘e4 19. ♗b4 ♘c6 20. ♗a3 f5 [Korčnoj—Karpov, Moskva (m) 1974 — 18/26] 21. ♕e3!△ b3, ♗b2± Botvinik

[13] 8. ♗d2 0—0 9. 0-0-0 d5 10. h4 ♗c3 11. ♗c3 dc4 12. ♕c4 ♗a6 13. ♕a4 ♗f1 14. ♖hf1 ♕d5 15. ♔b1 a5 16. ♕c2 h6 17. ♖fe1 ♘a6∓ Korčnoj—Karpov, Moskva (m) 1974 — 18/27; 12. ♘g5!?∞; 10. cd5! Botvinik

[14] **11... 0—0** 12. b4 ♘d7 13. ♗e2 ♖c8 [Korčnoj—Karpov, Moskva (m) 1974 — 18/28] 14. a4! ♗a6 15. b5 ♗b7 16. ♗e3± Botvinik; 16. ♗a3± Uhlmann; **11... ♘d7** 12. ♗e2?! ♖c8 13. 0—0 0—0 14. ♗g5 h6 15. ♗h4 ♕e8! 16. ♗g3 ♘f5 17. ♗f4 b5 18. ♗d3 ♕e7 19. ♗f5 ef5 20. ♖fe1 ♕f6∓ Uhlmann—Karpov, Skopje 1976 — 21/30; 12. b4∞

[15] **5... ♗e7** 6. e5 ♘g8 7. d4 d6 8. d5 de5 9. ♘e5 ♗f6 10. ♗f4 ♘d7 11. ♕e2 ♔f8 12. ♘f7 ♗c3 13. bc3 ♕f6 14. ♘e5 ♖d8 15. ♕e3± Sandor—Honfi, Hungary (ch) 1958; **5... c5** 6. g3 [6. e5 ♘g8 7. d4 cd4 8. ♘d4 ♘c6 9. ♘db5 a6 (9... ♘e5 10. ♗f4 d6 11. ♕a4 ♗c6 12. 0-0-0±) 10. ♘d6 ♗d6 11. ed6 (Portisch—Larsen, Milano 1975 — 20/31) f5!?∞] ♘c6 7. ♗g2 ♗e7 8. 0—0 0—0 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♖c8 11. b3 a6 12. ♗b2 ♕c7 13. ♖c1± Portisch—Hübner, Tilburg 1978 — 26/24

[16] **6... ♘bd7** 7. ♗g2 ♗e7 8. 0—0 0—0 9. ♕e2 c5 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♕c7 12. b3 a6 13. ♗b2± Smejkal—Plachetka, ČSSR (ch) 1978 — 25/30; **6... g6** 7. ♗g2 ♗g7 8. 0—0 0—0 9. ♘e1 [△ e5] ♘e8 10. d4 c5 11. d5 ed5 12. ♘d5 ♘c6 13. ♘c2 ♗a6 14. ♘ce3 b5 15. cb5 ♗b5 16. ♖e1 ♖b8∞ Portisch—Spaski, Geneve (m) 1977 — 24/22

[17] 7. ♗h3 0—0 8. 0—0 c5 9. ♖e1 ♘c6 10. d4 d5 11. cd5 ed5 12. e5 ♘e4 13. ♗f5 ♘d4 14. ♘d4 cd4 1/2 : 1/2 Petrosjan—Matanović, Beograd 1954

[18] 8... a6 9. a3 [9. ♘e1 ♘c6 10. f4 0—0 11. g4 ♘d7 12. ♔f3 e5! 13. g5 ef4 14. ♗f4 ♘de5 15. ♕d2 ♘f3 16. ♖f3 f6∓ Džindžihašvili—Browne, Tilburg 1978] ♕c7 10. ♘e1 ♘c6 11. ♘c2 ♘d7 12. b4 ♗f6 13. ♗d2 ♘d4 14. ♘d4 ♗d4 15. ♖b1 ♗c6 16. ♘e2 ♗f6 17. ♕b3 0—0= Quinteros—Andersson, Nice (ol) 1974

[19] **9. h3** ♘c6 10. d4 cd4?! 11. ♘d4 ♖c8 12. ♘c6 ♗c6 13. ♗f4 ♕c7 14. ♕e2 a6 15. ♖ac1 ♖fd8 16. ♖fd1 ♕a7 17. a4± Smislov—Reshevsky, Beograd 1970 — 9/19; 10... e5=; **9. ♘e1** ♘c6 10. f4 a6 11. g4 b5 12. b3 [12. cb5 ab5 13. ♘b5 ♕b6△ c4⩱] ♘e8 13. ♖b1 ♘c7 14. ♗e3 ♖b8 15. ♘c2 ♕d7∞ Polugajevski—Balašov, SSSR (ch) 1975; **9. b3** ♖e8 [9... ♘c6 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♕d7 12. ♗b2 ♖fd8 13. ♕d2 a6 14. ♘a4 ♕c7 15. ♖ac1 ♘d7 16. ♖fd1 ♘c5 17. ♘c3± Polugajevski—Balašov, SSSR (ch) 1974; 9... ♘a6 10. ♖e1 e5 11. ♗h3± Korčnoj—Petrosjan, Odesa (m) 1974 — 17/33; 9... a6 10. ♗b2 ♕d7 11. ♖e1 ♘c6 12. ♗h3 ♕c7 13. d4 ♘d4 14. ♘d4 cd4 15. ♕d4 ♗c6 16. a4± Talj—Polugajevski, Tallinn 1973; 9... ♘bd7!? 10. ♖e1 ♕c7 Korčnoj] 10. ♗b2 ♗f8 11. ♖e1 ♘c6 = — 9. ♖e1

[20] **9... e5** 10. ♘h4 g6 11. f4 ♘e8 12. ♘f3 ef4 13. gf4± Gipslis; **9... a6** 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♕c7 12. ♗e3!? [12. ♘c2 ♘fd7 13. ♘e3 ♘c6 14 b3 ♖ac8 15. ♗b2 ♕b8 16. ♖c1 ♗a8 17. ♕e2 ♗f6∞ Deže—Miles, Novi Sad 1975 — 20/65] ♘bd7 [12... ♕c4?! 13. ♖c1 ♕c8 14. ♘d5 ♕d8 15. ♘e6 △ ♗b6±] 13. ♖c1±

[21] 10. b3 ♖e8 [10... a6 11. ♗b2 ♖b8 12. d4 cd4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♕d4 ♕c7 15. ♖ac1 ♖fc8 16. h3 ♗f8 17. ♘d1?! ♗c6 △ b5= Olafsson—Karpov, Bad Lauterberg 1977 — 23/27;

17. ♔h2 △ f4±; 15... ♖fd8 16. ♖ed1 ♗f8 17. ♗a3 ♗a8 18. h3 h6 19. ♗b4 ♗e7 20. ♔h2± Portisch—Andersson, Wijk aan Zee 1978; 10... ♘e8!? 11. d4 e5] 11. ♗b2 ♗f8 12. d4 e5=

[22] 12. ♘d5 ♘e8 13. b3 [13. a3 ♘c7 14. b4 ♗d6 15. ♗b2 ♘e6 16. ♕b3± Polugajevski—Panno, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/37; 15... ♖e8=] ♘c7 14. ♗b2 ♗f6 [14... ♗d6 15. ♘h4! ♘d4 16. ♘f5 ♘d5 17. ♗d4 cd4 18. ed5± Polugajevski—Gurgenidze, Kislovodsk 1972 — 14/76] 15. ♕c2 ♘e6 16. ♖ad1 ♖e8 17. h4 [Vaganjan—Matanović, Beograd 1974 — 18/30] g6=

[23] 5... **♘c6** 6. ♗c2 e5 7. d4 ♘d4 8. ♘d4 ed4 9. ♕d4 ♗c5 10. ♕e5 ♕e7 11. ♕e7 ♔e7 12. f3 ♔d8 13. ♗d2 ♖e8 14. 0-0-0± Gheorghiu—Unzicker, Moskva 1977; 5... **♗b4** 6. e5 [6. ♕e2 ♘a6?! (Garriga—Haik, Espana 1977 — 25/31) 7. ♗b1±; 6... ♗c3!? △ d6±] ♘g8 7. ♗e4 ♗e4 8. ♘e4 d5 9. ed6 ♗d6 10. 0—0 ♘f6 11. ♘f6 ♕f6 12. ♕a4 [12. ♕e2!?; 12. d4!? Keene] c6 13. d4 0—0 14. ♗g5± Korčnoj—Kraidman, Beersheba 1978 — 25/32; 5... **d5** 6. cd5 ed5 7. e5 ♘fd7 8. ♗c2 d4 9. ♗e4 ♗e4 10. ♘e4 ♘c5 11. ♘c5 ♗c5 12. 0—0 0—0 13. d3 ♕d5 [13... ♘c6 14. a3 a5 15. ♖e1 ♕d5 16. ♖e4 a4 17. ♗f4 ♘d8 18. ♘h4± Mageramov—A. Ivanov, SSSR 1977] 14. ♖e1 ♘c6 15. ♖c4 ♖fe8 16. ♕e2± Polugajevski—Guljko, SSSR (ch) 1975

[24] **6. e5** ♘g4 7. h3 [7. 0—0 d6∓ Smejkal—Guljko, Erevan 1976 — 21/31] ♗f3! 8. ♕f3 ♘e5 9. ♕a8 ♘d3 10. ♔e2 ♘f4 11. ♔f1 ♘c6= Korčnoj—Polugajevski, Evian (m) 1977 — 24/23; **6. ♗c2** ♘c6 7. d4 [7. 0—0 ♘d4!= Cvetković—Kluger, Varna 1976] cd4 8. ♘d4 ♘d4 9. ♕d4 ♗c5 [9... ♘g4 10. h3 ♕h4 11. g3 ♕f6 12. ♕f6 ♘f6 13. ♗d2 ♖c8 14. ♗d3 ♗b4 15. f3± Nej—Kärner, Tallinn 1977 — 23/28] 10. ♕d1 ♕c7 [10... h5 11. h3 d5 12. cd5 ed5 13. e5 ♘e4 14. ♘e4 de4 15. 0—0 ♕c7 16. b4 (Smejkal—Makaričev, Vršac 1977 — 24/24) ♗b4 17. ♗e4 ♗e4 18. ♕a4 ♕c6 19. ♕b4 a5! 20. ♕a3 b5 21. ♗g5 b4 22. ♕g3 0—0= Makaričev; 10... ♗b4!? Bagirov] 11. 0—0 h5 12. g3 ♘g4 13. ♗f4 ♘e5 14. ♘b5 ♕b8 15. ♕e2 f6 16. ♖ad1 a6 17. ♘d4 g5∞ Uhlmann—Guljko, Nikšić 1978 — 25/34

[25] 6... d6! — 5... d6

[26] 8... d6 9. d4±

[27] 12. ♘d4 ♗b7 13. ♕a4! [13. ♗f4 ♗e7 14. ♘cb5 0—0 15. ♗c7 ♕c8 16. ♗d6 ♕d8= Korčnoj—Polugajevski, Evian (m) 1977] ♕c8 14. ♖e1 ♔f7 15. ♗f4 ♗c5 16. ♘cb5 ♘e8 17. ♖ad1± Guljko—Balašov, SSSR 1978 — 26/23

[28] 6... e5 7. d4 ♘bd7 8. 0—0 ♗e7 9. b3 0—0 10. ♗b2 ♖e8 11. ♖e1 ♗f8 12. d5 c5 13. dc6 ♗c6 14. b4± Hübner—Johannessen, Oslo 1974

[29] 9. 0—0 ♘bd7 10. b3 ♗e7 11. ♗b2 0—0 12. ♔h1 ♕c7 13. ♕d2 ♖ad8 14. f4 ♕b8 15. ♖ae1 ♖fe8 16. ♕f2 ♗f8 17. a4± Portisch—Garcia Padron, Las Palmas 1976; 9... ♘c6±

[30] 12. ♔h1 ♕c7 [12... ♕b8 13. f4 b5 14. e5! de5 15. ♘c6 ♗c6 16. fe5 ♘d7 17. ♘d5 ed5 18. cd5 ♗b7 19. d6 ♗g5 (Polugajevski—Gheorghiu, Manila (izt) 1976 — 22/26) 20. ♕g4±; 12... ♕d7 13. ♘c6 ♗c6 14. ♕d3 b5 15. cb5 ♗b5 16. ♘b5 ♕b5 (Mecking—Polugajevski, Luzern (m) 1977 — 23/29) 17. ♕d4 △ ♗d3± Bagirov; 12... b5!? Bagirov] 13. f4 ♖ad8 [Romanišin—Petrosjan, SSSR (ch) 1975 — 20/32] 14. ♘c6 △ ♕e2±

[31] **4. ♕a4** ♘c6 5. g3 0—0 6. ♗g2 d5 7. e3 ♗e7= Wijngaarden—Krogius, Hamburg 1965; **4. e3** 0—0 [4... c5 5. ♗e2 0—0 6. 0—0 ♗c3 7. dc3 b6 8. ♗d3 ♗b7 9. ♕e2 ♗e4 10. ♖d1 ♘c6 11. ♘e1 d6 12. ♗e4 ♘e4 13. f3 ♘f6 14. e4 ♘e8 15. f4 ♕e7= Korčnoj—Bronštejn, SSSR (ch) 1960] 5. a3 [5. ♗d3 b6 6. a3 ♗c3 7. dc3 d5 8. cd5 ed5 9. 0—0 ♗a6= Kotov—Langeweg, Amsterdam 1968; 5. ♗e2 b6 6. 0—0 ♗b7 7. ♕c2 d5 — 4. ♕c2; 7. d4 d5 — E 51] ♗c3 6. bc3 c5 [6... b6 7. a4 a5 8. ♗e2 d6 9. d3 ♘bd7 10. 0—0 ♗b7= Damjanović—van den Berg, Beverwijk 1966] 7. ♗e2 ♘c6 8. 0—0 d6 9. d3 e5 10. e4 ♘e8 11. ♖b1 ♖b8= Kotov—Darga, SSSR—BRD 1960

[32] 5. dc3 b6 6. g3 ♗b7 7. ♗g2 ♘c6 8. 0—0 [Karpenko—Murej, SSSR 1968 — 6/43] 0—0=

[33] 5... b6 6. g3 ♗b7 7. ♗g2 0—0 [7... d6 8. d3 ♘bd7 9. 0—0 ♕e7 10. e4 0-0-0 11. a4 a5 12. ♘d4 h5 13. h3± Martinović—Đurić, Vrnjačka Banja 1975] 8. 0—0 d6 [8... c5 9. a4 ♘c6 10. d3 ♖c8 11. e4 d6 12. ♖a2 ♖e8 13. ♖e2 h6 14. ♘e1 ♕d7 15. f4± Holmov—Nikitin, Kislovodsk 1966; 8... d5 9. cd5 ed5 10. ♕c2 c5 11. c4 ♘c6 12. cd5 ♘d5 13. ♗b2 ♖e8 14. ♖fe1 ♖c8 15. ♖ad1± D. Byrne—Weinstein, New York 1963/64] 9. d3 ♘bd7 10. e4 ♘c5 [10... ♘e8 11. h4 ♘c5 12. ♘d4 ♕d7 13. ♖e1 ♔h8 14. ♖a2 ♘f6 15. f4 ♕a4 16. ♕f3 ♘fd7 17. ♕e2± Korčnoj—Bilek, Oberhausen 1961] 11. a4 [11. ♘e1 a5 12. a4 ♘fd7 13. f3 ♗a6 14. f4 ♗b7 15. f5± Geler—Borisenko, SSSR (ch) 1961] ♘fd7 12. ♖e1± Korčnoj—Saharov, SSSR (ch) 1961

[34] 7. d3? e4 8. ♘d4 ♕e7 9. ♗g2 ed3 10. ♕d3 0—0 11. 0—0 ♘a6 12. ♖e1 ♘c5∓ Glatman—Bagirov, SSSR 1968

[35] 7... 0—0 8. 0—0 ♘c6 [8 .. ♖e8 9. d3 e4 10. ♘g5 ed3 11. ed3 ♗g4 12. f3 ♗d7 13. ♘e4 ♗c6 14. ♗g5 ♘bd7 15. ♗h3± Štejn—Dely, Kecskemet 1968] 9. d3 e4 10. ♘d4 ed3 11. ed3 ♘e5 12. ♖b1 c6 13. h3 ♖e8 14. ♗f4 ♘g6 15. ♗e3 ♘d7= Polugajevski—Sanguineti, Mar del Plata 1962

[36] 13. ed3 ♕d8 14. ♖e1 ♘a6= Damjanović—Petrosjan, Zagreb 1965

[37] 7. ♗g2 d5 8. cd5 ed5 9. a4 0—0 10. ♗a3 b6 11. d4 ♖e8 12. 0—0 ♗a6 13. ♖e1 ♘e4∓ Pomar—S. Garcia, Palma de Mallorca 1971; 9. d3 — 7. d3

[38] 11. ♗g5 h6 12. ♗f6 ♕f6 13. d4 ♗f5 14. e3 ♖ad8 15. ♘d2 ♖e7∓ Matulović—Korčnoj, Bucuresti 1966

[39] 11... ♗g4 12. ♖b1 b6 13. h3 ♗d7 14. ♗f4 h6 15. ♕c1 ♖c8= Sanguineti—Kramer, Varna (ol) 1962

[40] 13. ♕c2 ♗f5 14. c4 d4 15. ♕b2 b6∞ Korčnoj—Bronštejn, SSSR (ch) 1963

[41] 4... ♕e7 5. e3 [5. g3 d5 6. ♗g2 0—0 7. 0—0 c5 8. d4 cd4 9. ♘d4 e5 10. ♘c2 ♗c3 11. ♕c3 d4 12. ♕d2 ♖d8= Lundin—Opočensky, München 1941] ♗c3 6. ♕c3 b6?! 7. b4± Tarjan—Shamkovich, USA (ch) 1978 — 25/35; 6... d6!? △ e5

[42] 5. g3 0—0 6. a3 ♗c3 7. ♕c3 d6 8. d4 ♘e4 9. ♕c2 f5 10. ♗e3 a5 11. b3 e5 12. ♖d1 ♕e8 13. ♗g2 ♔h8 14. de5 de5 15. 0—0 ♕e7∞ Nejkirh—Portisch, Balatonfüred 1959; 5... d5 6. ♗g2 0—0 — 4. g3

[43] 5... ♗c3 6. ♕c3 a5 [6... d5 7. e3 0—0 8. b4 ♘e4 9. ♕c2 f5 10. ♗b2 ♗d7 11. ♖c1 ♖c8 12. ♗e2 ♗e8 13. d3± Brzozka—Bilek, Miskolc 1963] 7. b3 d6 [7... 0—0 8. ♗b2 ♖e8 9. e3 e5 10. ♗e2?! d5 11. cd5 ♘d5 12. ♕c2 e4∓ Osmanović—Knežević, Sarajevo 1978 — 25/36; 10. d3±; 9. d3± Saharov—Borisenko, SSSR (ch) 1967 — 5/23] 8. d4 ♕e7 9. ♗b2 0—0 10. e3 ♖e8 11. ♗e2 e5 12. 0—0 ♗g4 13. d5 ♘b8 14. b4± Tan—Langeweg, Amsterdam 1961

[44] 6. d4 ♘a5 7. ♕a4 b6 8. e4 0—0 9. ♗d3 ♗a6 10. e5 ♘e8 11. ♗e2 ♗b7 12. d5 ♗c8 13. ♗f4± Pachman—G. Garcia, La Habana 1962; 6... d5 — E 22

[45] 13. 0-0-0 ♗f8 14. ♖g1 ♘e7 15. d4 ♘d5= Nejkirh—Krogius, Varna 1960

[46] 6. e3 ♘c6 7. ♗e2 d5 8. 0—0 d4 [8... ♗c7 9. ♕c2 0—0 10. d4 cd4 11. ed4 h6 12. ♖d1 ♕e7 13. h3 ♗d7 14. cd5 ed5 15. ♘b5 ♗b8 = Böök—Olafsson, Reykjavik 1966] 9. ♘a4 de3 10. ♕e3 ♘d4 11. ♘d4 cd4 12. ♕g5 0—0 13. d3 ♗c7 14. b4 e5 15. ♘c5 b6= Sofrevski—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1959

[47] 6... ♘c6 7. ♗g2 d5 [7... ♗c7 8. d3 b6 9. 0—0 ♗b7 10. ♕c2 0—0 11. ♖b1 ♖c8 12. b4 cb4 13. ab4 d5= Pachman—Polugajevski, Sarajevo 1964] 8. 0—0 ♗c3 9. ♕c3 d4 10. ♕c2 a5 11. d3 e5 [11... 0—0?! 12. ♗f4 ♕e7 13. ♘e5 ♘e5 14. ♗e5± Polugajevski—Korčnoj, Soči 1966 — 2/15] 12. e3 0—0=

[48] 8... ♕e7 9. d3 h6 10. ♖b1 a6?! 11. ♘a4 d5 [Hort—Sosonko, Ljubljana—Portorož 1977 — 23/85] 12. cd5 ed5 13. ♕c2!?±; 10... ♖b8!? Hort; 8... d6 9. d3 ♖b8 10. ♘h4 ♗d7 11. ♗d2 a6 12. ♕d1 b5 13. b4 ♗c7 14. cb5 ab5 15. ♖b1 cb4= Kava'ek—Ree, (m) 1969; 8... d5 9. d3 [9. ♘a4 b6 10. d3 h6 11. e3 ♖b8 12. ♕c2 ♗d7 13. b3 ♕e7 14. ♗b2 ♖fd8= Šašin—Bagirov, SSSR 1966] ♗c3 [9... d4 10. ♘a4 ♘d7 11. ♕c2 e5 12. ♖b1 ♕e7 13. e3 de3 14. ♗e3 ♘d4 15. ♗d4 cd4 16. b4± Polugajevski—Osnos, Budapest 1965; 9... h6!? 10. ♕c2 ♗d7 11. ♖b1 ♕e7 12. ♗d2 ♖ac8= A. Zajcev—Bagirov, SSSR (ch) 1969] 10. ♕c3 d4 11. ♕c2 e5 12. ♗d2 a5 13. b4 ab4 14. ab4 ♖a1 15. ♖a1 cb4= Pachman—Polugajevski, Mar del Plata 1962

[49] 9... d6 10. ♖b1 ♖b8 11. ♕c2 b5 12. ♗g5 ♗c3 13. ♕c3 e5 14. cb5 ♖b5= Talj—Lengyel, Moskva 1971 — 12/36

[50] 10. ♘e4 ♘e4 11. de4 d6 12. ♖d1 ♕e7 13. ♗d2 ♗c7 14. ♕c3 b5 15. b4 e5∓ Osnos—Saharov, SSSR (ch) 1965; 10. ♖d1 b5 11. cb5 ab5 12. ♘b5 ♗a6 13. a4 ♗b5 14. ab5 ♕b6 15. d4 cd4 16. ♕a4 ♕b5 17. ♕b5 ♖b5 18. ♘d4 ♘d4 19. ♖d4 d5∓ Sofrevski—Matanović, Skopje—Ohrid 1968 — 6/42

[51] 13. ♘b5 ♘a7 14. a4 ♗d7 15. d4 ♘b5 1/2 : 1/2 Pachman—Parma, Titovo Užice 1966 — 2/17

[52] 6. 0—0 0—0 7. ♕b3 [7. d3 d5 8. cd5 ed5 9. ♗f4 ♗d6 10. ♕d2 (Pfleger—Mecking, Hastings 1971/72 — 13/36) c5= Mecking] ♗c3 8. ♕c3 d6 9. b3 ♕e7 10. ♗b2 c5 11. d4 ♘bd7 12. ♖ad1 ♗e4 13. dc5 ♘c5 14. ♕e3 e5 15. ♗h3± Smislov—Reshevsky, Zürich (ct) 1953

[53] 6... d5 7. ♕a4 ♘c6 8. ♘e5 0—0 9. ♘c6 ♗c3 10. bc3 ♕d7 11. cd5 ed5 12. ♗g5 ♗c6 13. ♕d4± Olafsson

[54] 7... d6 8. 0—0 ♗c3 9. bc3 ♘bd7 10. ♘e1± Olafsson

[55] Olafsson—Timman, Reykjavik 1972 — 13/37

[56] 5... ♖e8 6. 0—0 e5 7. d3 ♗c3 8. bc3 d6 9. ♘d2 ♘bd7 10. ♖e1 ♘c5 11. d4 ♘e6 12. ♘f1 e4 13. ♕c2 h6 14. ♗e4 ♘d4 15. cd4 ♘e4 16. f3± Korčnoj—Padevski, Amsterdam 1972; 5... d6 6. 0—0 ♗c3 7. dc3?! ♕e7 8. ♗g5 ♘bd7 9. e4 h6 10. ♗f6 ♕f6 11. ♕e2 e5 12. ♗h3 ♘c5 13. ♗c8 ♖ac8 14. ♘h4 ♕e6 15. ♖ad1 ♔h7∓ Eliskases—Korčnoj, Buenos Aires 1960; 7. bc3±

[57] 6. 0—0? dc4 7. ♕a4 ♘a6 8. a3 ♗d7∓ Bobocov—Larsen, Büsum 1969 — 7/20; 6. ♕b3 c5 [6... ♘c6 7. 0—0 d4 8. ♘b1 a5 9. d3 e5 10. ♗g5 h6 11. ♗f6 ♕f6 12. ♕c2 a4 13. a3 ♗e7 14. ♘bd2 ♗d7∓ Sliwa—Euwe, Varna (ol) 1962; 7. a3 ♗e7 8. d3 d4 9. ♘a4 ♘a5 10. ♕c2 c5 11. ♘c5 ♗c5 12. b4 ♗b6 13. ba5 ♗a5 14. ♗d2 ♗d2 15. ♘d2 ♖b8= Olafsson—Euwe, Amsterdam (ol) 1954] 7. 0—0 ♘c6 8. cd5 ed5 9. a3 c4 10. ♕d1 ♗e7 11. d4 ♘a5 12. ♗f4 ♘b3 13. ♖a2 ♗e6∓ Langeweg—Parma, Torremolinos 1962; 6. cd5 ed5 7. 0—0 [7. d4= — E 20] ♖e8 8. a3 ♗f8 9. b4 a5 10. b5 ♘bd7 11. ♗b2 ♘c5= Geler—Lehmann, SSSR—BRD 1960

[58] 6... ♗c3! 7. bc3 c5 8. 0—0 ♘c6 9. cd5 ed5 10. d3 — 4. a3

[59] 7... **a5** 8. 0—0 ♘bd7 9. ♘d2 c6 10. e4 ♘b6 11. b3 ♗d7 12. ♗b2 ♗e8 13. ♖e1± Panno—Jac. Bolbochan, Villa Gesell 1971; 7... **dc4** 8. ♘e5 c5 9. dc5 ♕c7 10. ♘c4 ♕c5 11. ♕b3 ♘c6 12. ♗e3 ♘d4 13. ♗d4 ♕d4 14. 0—0 ♕c5 15. ♕b5± Olafsson—Hübner, Athens 1969

[60] 9. ♕d3 a5 10. ♗f4 b6 11. cd5 ♗a6 12. ♕b1 cd5∓ Uhlmann—Tajmanov, Beograd 1970 — 9/18; 10. e4±

[61] 10... ♗b7!?

[62] **12. ♖e1** c5 13. dc5 ♘c5 14. cd5 ed5= Szabo—B. Toth, Hungary (ch) 1967; **12. e4±**

[63] 6. a3 ♗c3 7. dc3 ♘c6 8. ♗g5 h6 9. ♗f6 ♕f6 10. ♕d6 ♕e7 11. 0-0-0 a5 12. ♕e7 ♘e7 13. ♘e5 ♖d8 14. ♘d3± Pfleger—Langeweg, BRD—Nederland 1969; 7... d5=

[64] **7. b3** d6 8. ♗b2 ♗c3 9. ♗c3 e5 10. a3 a5 11. e3 ♗g4 12. h3 ♗h5 13. d3 h6 14. ♕c2 ♖e8 15. ♘d2 d5= Szilagyi—Matanović, Tel Aviv 1966; 7. **d3** d6 [7... h6!? 8. ♗f4 d6= Gheorghiu] 8. ♖b1 ♕e7 9. a3 ♗a5 10. ♘a2 d5 11. cd5 ed5 12. b4 cb4 13. ab4 ♗b6 14. b5 ♘e5 15. ♘e5 ♕e5= Larsen—Matanović, Le Havre 1966

[65] 7... ♕e7 8. a3 ♗a5 9. d4 d6 10. ♖b1 e5 11. b4 e4 12. ♘g5 cb4 13. d5 ♘e5 14. ab4 ♗d8 15. ♕c2 b5 16. cb5 ♗f5 17. ♖b3 ♖c8 18. ♖c3 ♖c3 19. ♘c3 ♗b6 20. ♘ge4 ♖c8 1/2 : 1/2 Ivkov—Gheorghiu, Wijk aan Zee 1968 — 5/25

[66] 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♘d4 11. ♕d4 ♗d7 12. ♘c3 ♗c6= Besser—Matulović, Halle 1967 — 3/26

[67] 13. b4 cb4 14. ab4 ♗c7 15. d3 ♕e7 16. cb5 ab5 17. ♘a3 ♘a7 18. ♗e3 ♗b6= Tukmakov—Grigorjan, SSSR (ch) 1975

[68] 4... a5 5. d4 d5 6. ♗g5 0—0 7. e3 ♘bd7 8. ♗d3 h6 9. ♗h4 a4 10. 0—0 dc4 11. ♗c4 a3 12. ba3 ♗a3 13. e4± Varnusz—Nagy, Hungary 1973 — 15/33; 4... **d5** 5. a3 ♗e7 6. cd5 ed5 7. d4 — E 36; 5... ♗c3 6. ♕c3 0—0 — 4... 0—0

[69] 7... **a5** 8. b3 d5 9. ♗b2 ♘bd7 10. cd5 ed5 11. ♘b5 ♗a6 12. ♘bd4 ♗c5 13. d3± Šamkovič—Saharov, SSSR (ch) 1965; 7... **d5** 8. ♘e5 ♘bd7 9. d4 ♘e5 [9... c6 10. a3 ♗c3 11. ♕c3 ♖c8 12. ♖d1 ♕e7 13. ♗g5 ♖fd8 14. cd5 cd5 15. ♕b4± Kottnauer—Kramer, England—Nederland 1961] 10. de5 ♗c3 11. bc3 ♘d7 12. ♗a3 ♖e8 13. f4± Polugajevski—Ghitescu, Siegen (ol) 1971; 7... **c5** 8. ♖d1 ♘c6 9. b3! ♗c3 10. dc3± Suba—Polugajevski, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/22; 7... **d6** 8. d4 ♘bd7 9. a3 ♗c3 10. ♕c3 — E 32; 8. a3 ♗c3 9. ♕c3± — 4... 0—0

[70] 9. d3 d5 10. cd5 ♘d5 11. ♕d2 ♘c6 12. b3 e5 13. ♗b2 ♕e7= Kalotay—Langeweg, La Habana (ol) 1966

[71] 13. ♖fc1 d5 14. ♕b2 dc4 15. bc5± Geller—Gipslis, SSSR (ch) 1963

[72] 5. ♘a4?! d6 6. g3 ♘c6 7. ♗g2 a6! 8. 0—0 [Korčnoj—Jakobsen, Skopje (ol) 1972 — 14/44] ♗d7! △ b5∓ Korčnoj

[73] **8. ♖d1** ♗c3 9. ♕c3 e5 10. d3 h6 11. b3 d5= Vaganjan—Romanišin, SSSR (ch) 1975 — 20/30; **8. d3** h6 [8... ♗a5 9. ♘h4! ♖d8 10. e4 d6 11. f4 a6 12. e5! ♘g4 13. ♕e2 ♘h6 14. ♗c6 bc6 15. ♘e4± Uhlmann—Hübner, Leningrad (izt) 1973 — 15/34] 9. a3 [9. e4 d6 10. ♘h4 ♖b8 11. f4 ♗d7 12. h3?! ♘d4 13. ♕f2 b5 14. ♗e3 bc4 15. dc4 ♗c6∓ Hübner—Talj, Biel (izt) 1976 — 22/29; 12. ♘f3!?] **♗a5** 10. ♖b1 e5 11. e3 ♗c3 12. ♕c3 a5 13. ♘h4 d6 14. b3 ♖d8 15. f4 ef4 16. ♖f4 d5= Hübner—Sosonko, Tilburg 1977

[74] **8... e5** 9. ♘d5; **8... d6** 9. b3 h6 **10.** ♗b2 ♗d7 11. a3 ♗a5 12. d4 cd4 13. ed4± Ftačnik—Romanišin, Kiev 1978 — 25/39; **8... b6** 9. b3 d5 10. ♗b2 ♖d8 [10... dc4? **11.** ♘g5+— Balašov—Romanišin, SSSR (ch) 1976; 10... ♗b7!?] 11. d3 ♗b7∞; **8... ♗c3** 9. ♕c3 e5 10. b3 d6 11. ♗b2 h6 12. d4 e4 13. ♘d2 ♗f5 14. f3 ef3 15. ♖f3 ♗g6 16. ♖af1 ♖fe8 17. a3 a5 18. h3 ♖ad8= Uhlmann—Balašov, Halle 1976 — 22/30

[75] 9. ♘a4 dc4 10. ♕c4 [10. a3 b5!] ♖b8 11. ♕c2 b5 12. ♘c3 ♗d7 13. b3 ♖fc8∓ Korčnoj—Polugajevski, Evian (m) 1977

[76] 5... ♗c3 6. ♕c3 ♘c6 [6... d6 7. b4 b6 8. e3 0—0 9. ♗b2 ♗b7 10. ♗e2 ♕e7 11. 0—0 ♘bd7 12. d3± Tajmanov—Balašov, SSSR (ch) 1971; 6... b6 7. g3 0—0 8. ♗g2 ♗b7 9. b4 d6 10. bc5 bc5 11. ♖b1 ♗c6 12. d3 ♘bd7 13. 0—0 ♕c7 14. ♗d2 ♖fb8= Lengyel—Barcza, Hungary (ch) 1967; 7. e3 0—0 8. ♗e2 ♗b7 9. b3± Furman—A. Petrosjan, SSSR (ch) 1976] 7. b4 [7. g3 ♕a5 8. ♕c2 b5 9. cb5 ♕b5 10. ♗g2 0—0 11. d3 ♗b7= Grigorjan—Romanišin, Erevan 1976] d6 8. e3 ♕e7 9. ♗b2 0—0 10. ♗e2± Smejkal—Buljovčić, Novi Sad 1976

[77] 6. ♘a4 d6 7. g3 ♘c6 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 ♖b8 10. d3 a6= Kagan—Matanović, Winnipeg 1967

[78] 6... **d5** 7. ♘a4! b6 8. ♖b1 ♘a6 9. **cd5** ♘d5 10. ♗b5± Smislov—Matanović, Monte Carlo 1967 — 3/25; 6... **♘c6** 7. d4 d6 8. ♗d3 e5 9. de5 ♘e5 10. ♘e5 de5 11. 0—0 ♗c3 12. ♕c3 0—0 13. b3 ♖e8 14. ♗b2 b6 15. **♖ad1** ♕e7 16. ♗c2 ♗b7 17. f3± Larsen—Gheorghiu, Winnipeg 1967 — 4/29

[79] 7... b6 8. ♗d3 ♗b7 9. 0—0! ♗c3 **10.** ♕c3 ♗e4 11. ♗e2 ♘c6 12. dc5 bc5 13. b4 ♖c8 14. b5 ♘a5 15. ♗d2± Korčnoj—Panno, Wijk aan Zee 1978 — 25/37

[80] 9... ♕e7 10. ♗d2 b6 11. ♖ad1 d5 **12.** ♘e5 ♗b7 13. ♘c6 ♗c6 14. dc5± Ungureanu—Spasov, Moskva 1977

[81] 13. bc5 bc5 14. dc5 dc5 15. ♖ab1± Darga—Langeweg, Amsterdam 1969

82 6... 0–0 7. ♗g2 d5 8. ♘a4 [8. 0–0 ♕e7 9. cd5 ed5 10. d4 c4 11. ♗g5 ♗c3 12. bc3± Saidy–Reshevsky, USA (ch) 1965/66] ♘bd7 9. 0–0 dc4 10. ♕c4 ♕e7 11. d4 cd4 12. b4± Razuvajev–G. Garcia, Cienfuegos 1976 — 22/31

83 **8...** ♗c3 9. ♕c3 ♕e7 10. d4 d6 11. dc5 dc5 12. ♘e5 ♘d4 13. ♖e1± Polugajevski–Jakobsen, Kislovodsk 1972 — 14/43; **8... a6** 9. ♖d1 [9. b3?! ♖b8 10. ♘a2 (Korčnoj–Andersson, Palma de Mallorca 1972 — 15/30) ♕e7! 11. ♗b2 b5 12. cb5? ab5 13. ♖ac1 ♗b6∓ Korčnoj] ♕e7 [9... e5!? Portisch] 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♘d4 12. ♖d4± Polugajevski–Csom, Lipeck 1968 — 5/24; **8... d6** 9. d3 [9. e3 e5 10. b3 h6 11. ♗b2 a6 12. d4 ♗c3 13. ♗c3 ♕c7 14. ♕b2 ♖e8 15. d5 ♘d8 16. ♘d2± Hübner–Mohr ock, Büsum 1968; 9. ♖b1 ♗c3?! 10. bc3 ♕c7 11. d3 ♗d7 12. e4 ♖ac8 13. ♘h4± Lengyel–Langeweg, Wijk aan Zee 1971; 9... e5 10. e3 h6 11. ♘a2 ♕e7 12. b4 ♗b6 13. b5 ♘d8 14. ♗b2± Polugajevski–Matanović, Beograd 1969] a6 10. ♖b1 ♗d7 11. ♗f4?! ♕e7 12. e4 h6 13. b4 cb4 14. ♘a2 e5 15. ♗e3 b3 16. ♖b3 b5 17. ♘b4 ♗b4 18. ab4 a5= Larsen–Darga, Winnipeg 1967 — 4/28; 11. ♘a2±

84 **9. ♖d1** e5 [9... d5! Talj] 10. d3 [Pachman–Matanović, Vrnjačka Banja 1967 — 3/24] h6=; **9. ♖b1** d6 10. ♘a2 e5 11. b4 ♗b6 12. e3± Lengyel–Csom, Budapest 1970

85 **9... a6** 10. ♖b1 ♖b8?! 11. ♗f4 d6 12. ♘a2 ♗c7 13. b4 b6 14. e4 ♗b7 15. ♘c3 ♖fc8 [Polugajevski–Hübner, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/36] 16. ♖fe1± Hübner; 10... ♗c7!? Hübner; **9... h6** 10. e3 d6 11. b3 ♗d7 12. ♗b2 ♖ab8 13. d4± Lombardy–Polugajevski, Reykjavik 1978 — 25/38

86 **10. e3** ♗d7 11. ♖d1 ♖ac8 12. ♗d2 d5= Forintos–Csom, Kecskemet 1972; **10. e4!?** Lombardy

87 **13. cd5** ed5 14. ♗b2 cb4 15. ♘b4 ♘b4 16. ab4 ♗g4= Talj–Polugajevski, SSSR (ch) 1975 — 20/29; **13. e3!±** Talj

88 **5. g3** d5 6. a3 ♗e7 7. cd5 ed5 8. d4 c5 9. dc5 d4= Vaganjan–K. Grigorjan, SSSR 1975; **5. e4** e5 6. a3 ♗c3 7. dc3 d6 [7... b6 8. ♗g5 d6 9. ♗e2 ♗b7 10. ♘d2 ♘bd7 11. f3 ♘c5 12. ♘f1 ♘e6 13. ♗h4 ♘f4 14. ♘e3 ♘g6 15. ♗f2 ♘f4 16. ♗f1 a5 17. a4 ♗c8 18. h4 ♕e8 19. 0-0-0± Hort–Sosonko, Tilburg 1977 — 24/26] 8. ♗g5 ♕e7 △ ♘c6-d8-e6=; **5. e3** ♖e8 [5... b6 6. ♗e2 ♗b7 7. 0–0 d5 8. a3 ♗d6 9. b4 ♘bd7 10. cd5 ed5 11. b5 a6 12. ♘d4 ab5 13. ♗b5 ♗c5 14. ♘ce2 ♘e5= Lavdanski–Polugajevski, SSSR (ch) 1965] 6. a3 ♗f8 7. d4 d6 8. ♗d3 e5= Nielsen–Portisch, Leipzig (ol) 1960; **5. b3** b6 6. ♗b2 ♗b7 7. e3 d5 8. ♗e2 ♘bd7 [8... ♕e7 9. cd5 ed5 10. 0–0 ♘bd7 11. ♖ac1 a6 12. ♖fd1 ♗d6 13. ♘b1 ♖ac8 14. d3 ♖fe8 15. ♘bd2 c5 16. ♗f1 ♘g4= Smejkal–Talj, Leningrad 1977] 9. 0–0 ♖e8 [9... a6 10. ♖fd1 ♕e7 11. a3 ♗d6 12. d4 (Smejkal–Matanović, Vršac 1977 — 24/29) c5=] 10. ♖ac1 a6 11. d4 dc4 12. bc4 c5= Smejkal–Barle, Vrbas 1977

89 5... ♗e7 6. d4 d5 — E 36

90 6... d5 7. e3 [7. d3 ♘bd7 8. g3 ♖e8 9. ♗g2 e5 10. cd5 ♘d5 11. ♕c2 c6 12. 0–0 ♘7f6= Langeweg–Matanović, Beverwijk 1963] a5 8. b3 ♘bd7 9. ♗b2 b6 10. ♗e2± Furman–Makaričev, SSSR 1973

91 **7. e3** e5 8. ♗e2 a5 9. b4 ab4 10. ab4 ♖a1 11. ♕a1 ♘c6 12. ♗a3 e4 13. ♘d4= Hartoch–Keene, Amsterdam 1973; **7. d3** e5 8. e3 b6 9. ♗e2 ♗b7 10. 0–0 ♘bd7 11. b4 c5 12. ♗b2± Robatsch–Timman, Nice (ol) 1974; **7. d4** — E 32

92 8... ♖e8 9. 0–0 c5 [9... a5 10. d3 ♘c6 11. h3 a4 12. e4 ♘d7 13. ♗g5 f6 14. ♗e3 ♘c5 15. ♘d2± Lejn–Lengyel, Soči 1967] 10. d3 ♘c6 11. e3 a5 12. b3 ♖b8 13. ♗b2 b5 14. cb5 ♖b5 15. ♘d2 ♘e7 16. f4!± Najdorf–Panno, Mar del Plata 1971 — 11/28

93 9. d3 a5 10. b3 ♗g4 11. ♗b2 ♘d7 12. e3 ♘c5 [Jakobsen–Hecht, Amsterdam 1973 — 16/34] 13. 0–0±

94 10. ♗b2 ♖e8 11. h3 ♗h5 12. b5 ♘d4 13. g4 ♘e4 14. ♕c1 ♘f3 15. ♗f3 ♗g6 1/2 : 1/2 Gheorghiu–Keene, Orense 1975

95 13. ♗b2 ♖e8 14. a4± Ree–Timman, Amsterdam 1973

96 9... ♘bd7 10. b4 e5 [10... ♕e7 11. ♗b2 c5 12. d3 d5 13. cd5 ♗d5 14. b5± Szmetan–Christiansen, Wijk aan Zee 1977 — 23/26] 11. d4± Szmetan

97 10. b3 e5 [10... ♘bd7 11. ♗b2 ♕c7 12. ♖fd1 ♖ac8 13. ♖ac1 ♖fd8 14. d4 cd4 15. ♕d4 ♘f8 16. ♕e3± Uhlmann–Walter, Görlitz 1972] 11. ♗b2 ♘bd7 12. e3 ♖c8 13. ♖fe1 ♖c7 14. d3 ♕a8 15. e4 ♘h5 16. ♘h4 f5∞ Uhlmann–Timman, Amsterdam 1972

98 13. a4 a5 14. ♗b2 d5 15. ♕c2 ♘g6 16. ♘d2 ♖c8 17. e4 de4 18. de4 ♖c7 [Petrosjan–Larsen, Vinkovci 1970 — 10/35] 19. e5!± Larsen

99 **8... b6** 9. e3 ♗b7 10. d3?! ♘g4 11. h3 ♘h6 12. d4 f6 13. de5 fe5 14. c5 bc5 15. bc5 ♗f3 16. gf3 ♘d7 17. 0-0-0 ♕e7 18. c6 ♘f6 19. ♗a6 ♖ab8 20. ♗b7 ♘f7∓ Suba–Talj, Soči 1977 — 24/28 ; 14. ♗e2∞; 10. ♗e2±; **8... ♖e8** 9. g3 b6 10. ♗g2 ♗b7 11. 0–0 c5 12. e3 ♘bd7 13. d3 ♖c8 14. e4 a6!= Szabo–Larsen, Lugano 1970 — 9/17; 9. e3±

100 9. b5 ♘e7 10. e3 b6 11. ♗e2 ♗b7 12. 0–0 ♘e4 13. ♕c2 ♘g6= Portisch–Larsen, Palma de Mallorca 1971 — 12/37

101 13. b5 ♘e7 14. c5± Portisch–Larsen, Las Palmas 1976 — 21/29

102 **7. b3** ♗b7 8. ♗b2 d6 9. e3 e5 10. ♗e2 ♘e4 11. ♕c2 ♘d7 12. d4 ♘g5 13. 0-0-0 ♘f3 14. ♗f3 ♗f3 15. gf3 ♕e7= Larsen–Sosonko,

Geneve 1977; 7. **b4** ♗b7 8. ♗b2 d6 9. e3 ♘bd7 [9... e5 — 6... d6] 10. ♗e2 c5 11. d4 ♕e7 12. 0—0 ♘e4 13. ♕c2 f5 14. dc5 bc5 15. b5± Šamkovič—Holmov, SSSR (ch) 1972 — 14/45

[103] 8. b4 a5 9. ♗b2 ♕e7 10. ♗e2 ab4 11. ab4 ♖a1 12. ♗a1 ♘a6 13. b5 ♘c5 14. 0—0 ♖a8 15. ♕c2± Gheorghiu—Tatai, Amsterdam 1969; 8... ♘e4=

[104] **8... c5** 9. b4 d6 10. ♗b2 ♘bd7 11. 0—0 e5 12. d3 ♕e7 [12... ♖c8 13. a4 ♖e8 14. e4 cb4 15. ♕b4± Ivkov—Langeweg, Wijk aan Zee 1971] 13. ♘d2? d5∓ Ree—Euwe, Nederland 1973 — 15/32; 13. ♖fe1!?±; **8... d6** 9. b4 ♘c4 10. ♕c2 ♘g5= Polugajevski—Larsen, Büsum 1969 — 7/21

[105] 9... ♘g5 10. h4 [10. b3 ♘f3 11. gf3 ♕h4∞ Isaksen—Barle, Esbjerg 1977] ♘f3 11. gf3 ♕f6 12. ♖h3∞ Marović—Barle, Maribor 1977

[106] 13. d3 ♘ef6 14. 0—0 ♖ae8 15. ♖ae1 c5 16. ♗f3 ♗f3 17. ♘f3 e5= Ree—Korčnoj, Amsterdam 1976

[107] 9. d4 dc4 10. ♕c4 ♗d5 [10... ♗e4 11. 0—0 ♘c6 12. b4 a5 13. b5 ♗d5 14. ♕d3 ♗e4 15. ♕c4 ♗d5 16. ♕c3 ♘a7 17. a4 c6 18. ♗a3 ♖e8 19. bc6 ♘c6 20. ♖fd1 ♕c8 21. ♕b2± Vaganjan—Korčnoj, Moskva 1975 — 20/28] 11. ♕c3 ♘bd7 12. b4 a5 13. b5 c6 14. bc6 ♖c8 15. 0—0 ♖c6 16. ♕e3 ♕a8∓ Langeweg—Korčnoj, Amsterdam 1976 — 22/28; 12. 0—0=

[108] 13. 0—0 e5 14. e3 ♖c8 15. d3 ♖c7 [15... f6 16. ♖fd1 ♔h8 17. ♘d2 ♖c7 18. ♘c4 ♗c8 19. d4 cd4 20. ed4± Panno—Sosonko, Wijk aan Zee 1978] 16. ♖fd1 ♗c8 17. ♖ac1 a5 18. h3 ♗a6 19. ♘d2 ♖d7 20. ♘c4 ♗b7 21. ♕e2 f6 22. ♕g4 ♗c8 23. h4 1/2 : 1/2 Uhlmann—Korčnoj, Hastings 1975/76

A 18 — 1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 3. e4

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	cd5	e5	ef6	♗b5[3]	♕c2	♗c4	dc3	♗e6	±
	d5[1]	ed5	d4[2]	dc3	c6[4]	♗e6	♕f6[5]	♗e7[6]	♕e6[7]	
2	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e2	dc3[8]	fg7	♘f3	♕c2	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e6	♘d7[9]	♗g7	0—0	♖e8[10]	
3	. . .	. . .	. . .	♘e4[11]	♕a4	♕e4[13]	♕d4	♔d1	d3	=
	. . .	. . .	♘e4	ce4	♘c6[12]	♕d4[14]	♘d4	♗f5	0-0-0[15]	
4	. . .	. . .	. . .	d4	♕a4[16]	♗b5	♘e2	0—0[18]	bc3	=
	. . .	. . .	. . .	♗b4	♘c6	♗d7	0—0[17]	♘c3	♗e7[19]	
5	. . .	. . .	. . .	♘f3	♗b5[21]	0—0	♗e2	d4	♗d3	∞
	. . .	. . .	. . .	♘c6[20]	♗d7[22]	a6	♗e6	♗e7	♗f5[23]	
6	. . .	e5	cd5[24]	d4	♘f3[27]	♗b5	♗c6	0—0	dc5	±
	. . .	♘fd7	ed5[25]	c5[26]	♘c6	a6[28]	bc6	♗e7	♘c5[29]	
7	. . .	. . .	♘e4[30]	♕g4	♕e4	♕d4	♔d1[32]	d3	♗e3[34]	±
	. . .	♘e4	dc4	♘c6[31]	♕d4	♘d4	♗d7[33]	0-0-0		
8	. . .	. . .	ef6	fg7	♗d2[35]	♕c2	♘f3[36]	♗d3[37]	♘d4	±
	. . .	d4	dc3	ca2	♗g7	c5	♘c6	♘d4[38]	♗d4[39]	
9	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♗d3[41]	a3[42]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c6	♕e7[40]	♗d7	0-0-0[43]	

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 3. e4 d5 4. e5 d4 5. ef6 dc3 6. bc3 ♕f6[44]

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
10	d4[45]	♘f3[47]	♗e2	♘e5[50]	♕a4	♗f3	♘f3	0—0	♖e1[52]	±
	b6[46]	♗b7[48]	h6[49]	♗c6	♔e7[51]	♗f3	♖d8	♔f8		
11	. . .	. . .	. . .	c5[53]	♕a4	♗b5	♕b5	0—0	♗g5	=
	. . .	. . .	♗d6	bc5	♗c6	♗b5	♘d7	cd4	♕g6![54]	
12	. . .	. . .	♗d3	♕e2[56]	♗e4	♕e4	♕b7	♕a7	0—0[58]	±
	. . .	. . .	h6[55]	♘d7	♗e4	♖d8[57]	♗d6	0—0	e5[59]	

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
13	. . .	♘f3[60]	♗g5[62]	cd4[64]	♗d2	♗b4	♖b1	♕d2	♗d3	±
	c5	cd4[61]	♕f5[63]	♗b4[65]	♘c6[66]	♘b4	♕a5[67]	♘c6	♕d2[68]	
14	. . .	. . .	♗d3[69]	cd4	♗d2	♕d2	♕e3[71]			±
	. . .	h6	cd4[70]	♗b4	♗d2	♘c6				

[1] **3. . . e5** 4. f4 d6 5. d3 c6 6. ♘f3 ♗g4 7. ♗e2± Eliskases—Petersen, 1936; **3. . . d6** 4. f4 b6 5. e5 de5 6. fe5 ♘fd7 7. d4 ♗b4 8. ♕g4± Gygli—Grob, Schweiz (ch) 1926; 4. d4!?; **3. . . ♗b4** 4. e5 ♘g8 5. ♕g4±; **3. . . ♘c6** 4. ♘f3 ♗b4 [4. . . e5 5. d3 d6 6. h3 ♗e7 7. ♗e3 0—0 8. g3 ♘d7 9. ♗g2 ♘c5 10. d4± Eliskases—Vajda, Folkestone (ol) 1933; 4. . . d5 5. e5 ♘e4 — 3. . . d5] 5. e5 ♘g4 6. d4 h5 7. ♗d3 d5 8. 0—0± Florian—Urseanu, Bucuresti 1951

[2] 5. . . ♘fd7 — 4. e5

[3] 7. **dc3** ♕f6=; 7. **fg7** cd2 8. ♗d2 ♗g7 9. ♕c2 ♕e7 10. ♗e2 0—0 11. 0-0-0 ♘c6 12. ♗d3 h6 13. ♘f3 ♘b4= Tartakower—Golmayo, Sitges 1934

[4] 7. . . ♘c6 8. ♕e2 ♗e6 9. dc3 ♕d5 [9. . . ♕f6 10. ♘f3 ♗d6 11. ♘d4± Mikenas—S. Sokolov, SSSR 1964] 10. ♘f3 gf6 11. ♗f4 0-0-0 12. 0—0± Foerder—Müller, Haag (ol) 1928

[5] 9. . . cd2 10. ♗d2 ♕f6 11. ♗c3 [11. ♘f3 ♗e7 12. 0-0-0 ♗c4 13. ♕c4 ♕e6 14. ♕a4 b5 15. ♕a5⩲ Gipslis—Macukevič, SSSR 1964] ♕h6 12. ♘f3 ♗e7 13. ♗e6 ♕e6 14. ♕e6 fe6 15. ♗g7± Nej—Vajnauskas, SSSR 1961

[6] 10. . . ♗c5 11. ♘f3 0—0 12. ♗e6 ♕e6 [12. . . fe6 13. ♗g5 ♕f5 14. ♖d1 ♘a6 15. 0—0± Carls—Urbanec, Praha 1943] 13. ♕e6 fe6 14. ♔e2 ♘a6 15. ♗e3± Mikenas—Teschner, Riga 1959

[7] 12. ♕e6 fe6 13. ♘f3± Přibyl—Nowak, ČSSR 1970 — 9/20

[8] 8. bc3 gf6 [8. . . ♕f6!? 9. ♕b5 ♘d7 10. ♕b7 ♕e5⩲] 9. g3 ♕d5 10. ♘f3 ♘d7 11. ♗g2 ♕c4 12. ♘d4 ♕e2= Kan—Vigodčikov, SSSR 1929

[9] 8. . . ♕f6 9. g3 [9. ♕b5 ♘d7 10. ♕b7 ♕e5 11. ♗e3 ♖b8∓] c5?! 10. ♗g2 ♘c6 11. ♘h3 h6 12. ♘f4± Marini—Jac. Bolbochan, Mar del Plata 1947; 9. ♘f3!± Partos

[10] **12. ♗e2** ♗c4 13. ♗e3 ♗e2 14. ♕e2 ♘f6 15. 0—0 ♘g4 16. h3 ♘e3 17. fe3 [Korčnoj—Partos, Montreux 1977 — 23/31] ♖e4± Partos; **12. ♗e3** ♘e5 13. ♘e5 ♗e5 14. ♗d3 ♕h4 15. 0-0-0± Fazekas—Gereben, (m) 1935

[11] **6. d3** ♘c3 7. bc3 d4 8. ♗d2 ♘c6 9. f4 dc3 10. ♗c3 ♗c5 11. ♘f3 ♗g4 12. ♗e2 0—0 13. ♘g5 ♗d4 14. ♖c1 ♗e2 15. ♕e2 ♗e5∓ Mikenas—Krogius, SSSR (ch) 1962; **6. ♕a4!?** ♘c6 7. ♗b5 Haag

[12] 7. . . ♗d7 8. ♕e4 ♗c6 9. ♕e3 [9. ♕g4 ♘d7 10. ♘f3 ♕e7 11. d4 ♕b4 12. ♗d2 ♕b2 13. ♖d1 ♕a2 14. ♗d3 ♕b3 15. ♗e4 ♗b5∓ Tartakower—Kottnauer, Venezia 1949] ♘a6 10. a3 ♗c5 11. ♕g3 0—0 12. ♘f3 ♖e8⩲ Tartakower—Kottnauer, Trenčanske Teplice 1949

[13] 8. ♗b5 ♗e7 9. ♕e4 0—0 10. ♘f3 ♗e6 11. ♗c4 ♕d7 12. 0—0 ♗f5 13. ♕d5 ♕d5 14. ♗d5 ♗d3 15. ♖e1 ♖fd8⩲ Leepin—Opočensky, München 1941

[14] 8. . . ♗e6 9. ♗c4 ♗c4 10. ♕c4 ♕g5 11. ♕e4 ♕e5= Carls—Helling, Pyrmont 1933

[15] 12. ♗e3 ♗c5 13. ♖c1 ♗b6 14. ♘f3 ♖he8= Drimer—Pogats, Budapest 1961

[16] 7. ♘e2 0—0 8. f3 ♘g5 9. ♕b3 c5 10. ♗e3 ♘c6 11. ♖d1 ♘e6∓ Müller—Rogmann, 1933

[17] 9. . . ♘c3 10. bc3 ♗e7 11. ♘f4 a6 12. ♘d5 0—0 13. ♘e7 ♕e7 14. ♗c6 ♗c6 15. ♕a3 ♕h4 1/2 : 1/2 Hort—Unzicker, Siegen (ol) 1970 — 10/38

[18] 10. ♗c6 ♗c3 11. bc3 ♗c6 12. ♕b3 ♕h4 13. 0—0 f6 14. g3 ♕h5 15. ♘f4 ♕f3∓ Massina—Soltys, corr. 1975

[19] 12. ♘f4 a6 13. ♗c6 ♗c6 14. ♕c2 [Hort—Lengyel, Moskva 1971] ♗b5 15. ♖e1 c5=

[20] **6. . . c6** 7. d3 ♘c3 8. bc3 f6 9. d4 ♗f5 10. ♘h4 ♗e6 11. ♗d3 ♘d7 12. ♕h5 ♗f7 13. ♘g6± Murej—Kaunos, SSSR 1968; **6. . . ♘c6** 7. d4 ♘e6 8. ♗e3 ♗e7 9. ♗d3 0—0 10. 0—0 c6 11. ♕c2± Carls—Ahues, Pyrmont 1933; **6. . . ♘c3** 7. dc3 ♗e7 8. h3 0—0 9. ♗d3 ♘d7 10. 0—0 f6 11. ♖e1 fe5 12. ♘e5 ♗c5 13. ♗e3± Bakonyi—Negyesy, Hungary (ch) 1951; **6. . . ♗f5!** 7. ♕b3 ♘c5 8. ♕d5 ♘c6 9. ♗b5 ♕d5 10. ♘d5 0-0-0⩲ Gipslis—Rojzman, SSSR 1964

[21] **7. d3** ♘c3 8. bc3 d4 9. ♗d2 ♗c5∓ Pugach—Foguelman, Argentina 1965; **7. d4** ♗b4 8. ♕c2 0—0 9. ♗d3 ♗g4 10. ♗e3 f5 11. ef6 ♕f6 12. 0-0-0 ♗c3 13. bc3 ♕d6 14. ♔b2 ♖f3∓ Bobocov—Fuchs, Leipzig 1965

[22] 7. . . ♗e7 8. ♕a4 [8. 0—0 0—0 9. d3 ♘c3 10. bc3 ♗d7= Carls—Bogoljubov, Pyrmont 1933] ♘c5 [8. . . ♘c3!? 9. ♗c6 bc6 Marić] 9. ♗c6 ♔f8 10. ♕c2 bc6 11. d4 ♘e6 12. 0—0 c5 13. dc5 ♗c5 14. ♖d1± Bobocov—Kozma, Reggio Emilia 1967 — 3/27

[23] 12. ♘e2∞ Nej—Estrin, SSSR 1963

[24] **5. f4** dc4 6. ♘f3 ♘b6 7. ♗c4 ♘c4 8. ♕a4 ♘c6 9. ♕c4 ♘b4 10. 0—0 b6∓ Rabino-

vič—Levenfiš, SSSR 1936; **5. d4** dc4 6. ♗c4 c5 7. d5 ♘e5 8. ♗b5 ♗d7 9. de6 fe6 10. ♕h5 ♘f7 11. ♘f3 ♗b5 12. ♘b5 ♗e7 13. 0—0 0—0 14. ♗f4 ♘a6 15. ♖ac1 ♕d7∓ Radulov—Židkov, Bulgaria—RSFSR 1966

25 5... ♘e5 6. d4 ♘g6 7. de6 [7. ♗c4 ed5 8. ♗d5 c6 9. ♗b3 ♗b4 10. ♘f3 0—0 11. ♗e3 ♘d7= Byrne—A. Colon, San Juan 1969; 7. ♗b5 c6 8. dc6 bc6 9. ♗e2 ♗e7 10. ♘f3 0—0= Tajmanov] ♗e6 8. d5 ♗f5 9. ♘f3 ♗c5 10. ♘d4 ♗d4 11. ♕d4 0—0 12. ♗e3± Marini—Foguelman, Argentina 1958

26 **6... ♗b4** 7. a3 ♗c3 8. bc3 0—0 9. f4 ♘b6 10. ♗d3± Nimzowitsch—Michel, 1931; **6... ♘b6** 7. ♗e3 [7. ♗d3 ♘c6 8. ♗e3 ♘b4 9. ♗b1± Rejfíř—Restrepo, Moskva (ol) 1956] ♗e7 8. ♗d3 0—0 9. ♕h5 g6 10. ♕h6 ♖e8 11. ♘f3 ♗f8 12. ♕f4 ♗g7 13. h4 c5 14. dc5 d4 [Hort—Doda, Gloggnitz 1971] 15. ♕d4±

27 7. dc5 d4!? [7... ♗c5 8. ♕d5 ♕b6 9. ♗c4 ♗f2 10. ♔f1 0—0 11. ♘f3 ♗c5 12. ♘e4± Tajmanov, Mikenas; 8... 0—0 9. ♘f3 ♘c6 10. ♗c4 ♗b4 11. 0—0 ♗c3 12. bc3 ♘de5 13. ♘e5 ♕d5 14. ♗d5 ♘e5 15. ♗a3± Gat—Kraidman, Tel Aviv 1966] 8. ♕d4 ♘c6 9. ♕d5 [9. ♕d1!?] ♘b4! 10. ♕d1 ♗c5⩲ Despotović—Ugrinović, Jugoslavija 1978

28 8... cd4 9. ♘d4 ♘de5 **10.** ♕e2! ♕e7 11. ♘d5 ♘d3 12. ♗d3 ♘d4 13. ♕e7+— Quinteros—Nunn, London 1977

29 12. ♘d4 ± Smislov—Farago, Hastings 1976/77 — 23/30

30 **5. cd5** ♘c3 △ ♕d5=; 5... ed5 — 4. cd5; **5. ♘f3** ♘c6 6. d4 [6. ♗e2 ♗e7 7. d4 0—0 8. ♗e3 ♗b4 9. ♕c2 f5 10. ef6 ♕f6 11. 0—0 ♗c3 12. bc3 ♘d6 13. ♗g5 ♕f7 14. c5± Makaričev—Muratov, SSSR 1974; 6... ♘c3!? △ dc4] ♗b4 7. ♕c2 f5 8. ef6 ♕f6 9. a3 ♗c3 10. bc3 0—0 11. ♗d3 ♕g6 12. ♘g5± Cafferty—Milner-Barry, Hastings II 1967/68

31 6... f5 7. ef6 ♕f6 8. ♕e4 ♗c5 9. ♘f3 ♘c6 10. ♗e2 ♗d7 11. 0—0 0-0-0 12. d3 ♘d4 13. ♗g5 ♕f5 14. ♘d4 ♕g5 15. ♗f3± Flor—Thomas, Hastings 1931/32

32 **9. ♖b1** ♗d7 10. ♘e2 ♗c5 11. ♘d4 ♗d4 12. f4 ♗c6 13. b4 ♗a4 14. ♗d3 0-0-0 15. ♗e4 f5⩲ Zita—Prucha, Praha 1943; **9. ♗d3** ♗d7 [9... ♗c5 10. f4 0—0 11. ♘e2 f6 12. ef6 ♖f6 13. ♖f1 ♗d7 14. ♗e4 ♖af8⩲ Švedčikov—Klovan, SSSR 1977] 10. ♘e2 [10. ♗e4 ♗c6 11. ♗c6 ♘c6 12. f4 ♗e7⩲ Kluger—Fuchs, Kislovodsk 1904] ♘c6 [10... ♗c5 11. b4 ♘e2 12. bc5 ♘c1 13. ♖c1 ♗c6 14. ♔e2 0-0-0 15. ♔e3± Schweber—Pazo, Sao Paulo 1960] 11. f4 ♗c5 12. a3 a5 13. b3 ♘d4 14. ♖b1 ♗c6 15. ♘d4 ♗d4 16. ♗f1 0-0-0⩲ Muratov—Noskov, SSSR 1967

33 9... ♗c5 10. d3± Dvorecki—Petrosjan, SSSR (ch) 1975

34 Tajmanov, Mikenas

35 7. ♕d2 ♕d2 8. ♗d2 ♗g7 9. 0-0-0 ♘c6 10. ♘f3 [10. f4 b6 11. g3 ♗b7 12. ♗g2 0-0-0= Paulsen—van Scheltinga, Stockholm (ol) 1937] ♗d7 11. ♗d3 0-0-0 12. ♖he1 h6 13. ♗f4 ♖he8= L. Kovacs—Radulov, Budapest 1970

36 **9. ♗c3** ♗c3 10. ♕c3 ♖g8 11. ♖d1 ♕e7 12. ♗d3 f5 13. ♗e2 ♘c6 14. ♗h5 ♔f8 15. ♘e2 e5∓ Ragozin—Makagonov, SSSR 1939; **9. f4** ♘c6 10. ♘f3 ♕e7?! 11. ♗c3 e5 12. fe5 ♘e5 13. ♘e5 ♗e5 14. 0-0-0± Flor—Gygli, Bern 1933; 10... ♘d4=; **9. 0-0-0** ♕c7 10. ♗c3 e5 11. f4± Tartakower—List, London 1946

37 10. 0-0-0 ♕b6 11. ♔b1 ♘b4 12. ♕c1 ♗d7 13. ♗c3 f6 14. ♗e2 0-0-0 15. a3 ♘c6∓ Studenetzky—Wexler, Argentina 1964

38 10... f5 11. 0-0-0 ♗d7 12. g4 fg4 13. ♗h7 gf3 14. ♕g6 ♔f8 15. ♗h6+—→ Čerepkov—Bonč-Osmolovski, SSSR 1949

39 12. 0-0-0± Ragozin—Sozin, SSSR 1934

40 **9...** ♘d4 10. ♘d4 ♗d4 11. 0-0-0! [11. ♗d3 ♕f6 12. 0—0 ♗d7 13. ♗e4 0-0-0 14. ♗c3 e5= Nimzowitsch—Nielsen, Kopenhagen 1933; 11. ♗c3 ♕f6 12. ♗d4 ♕d4 13. ♖d1 ♕e5= Nimzowitsch—Kostić, Bled 1931] ♕f6 12. ♗d3 ♗d7 13. ♗h7 ♗b2 14. ♕b2 ♕b2 15. ♔b2 ♖h7 16. ♗g5!± Sokolski—Schuska, SSSR 1958; **9... ♗d7** 10. ♗c3 ♗c3 11. ♕c3 f6 12. b4 ♕e7 13. b5 ♘d8 14. ♗d3 a6 15. a4± Muratov—Gorohov, SSSR 1968

41 **10. ♗c3** ♗c3 11. ♕c3 ♕b4= Palme—Sämisch, 1950; **10. 0—0—0** ♗d7 11. ♗c3 ♗c3 [11... f5 12. ♗d3 0-0-0 13. ♖he1 ♘b4 14. ♗b4 ♕b4 15. ♘e5 ♕a5 16. ♘d7 ♖d7 17. ♖e6 ♕a2 18. ♗f5 ♖d1 19. ♔d1 ♔b8 20. b3± Naranja—Padevski, Bad Pyrmont 1970] 12. ♕c3 0-0-0= Tardin—Trompowsky, 1941

42 11. ♗h7?! 0-0-0! 12. ♗e4 f5 13. ♗c6 ♗c6 14. 0-0-0 ♗e4⩲ Dworzinski—Štejn, Polska 1966

43 **12. ♗g5** ♗f6 13. h4 h6 14. ♗e3 ♗g7 15. 0-0-0 f5 16. ♖he1 ♖hf8 17. g3 e5∓ Katalimov—Čerepkov, SSSR 1968; **12. 0—0—0** ♘d4 13. ♘d4 ♗d4= Rojzman—Boleslavski, SSSR 1957

44 6... gf6 7. d4 c5 [7... e5 8. ♘f3 ♗g4 9. ♗e2 ♘d7 10. 0—0 ♖g8 11. ♖e1 ♗e7 12. ♘h4± Simonson—Cohen, 1937; 7... c6 8. ♘f3 b6 9. g3 ♗b7 10. ♗g2 ♕c7 11. 0—0 ♘d7 12. ♖e1 0-0-0 13. a4± Eliskases—Haberditz, 1932] 8. ♘f3 [8. d5 ♘d7 9. g3 f5= Grob—Seitz, Zürich 1962] ♕a5 [8... b6 9. g3 ♗b7 10. ♗g2 △ 0—0±] 9. ♗d2 ♘c6 [Schädle—Loose, Wiesbaden 1934] 10. ♗d3±

45 **7. g3** e5 8. ♗g2 ♗c5 9. ♘f3 0—0 10. ♕e2 ♘c6 11. 0—0= Eliskases—Guimard, Mar

del Plata 1947; 7. ♘f3 c5 [7... b6 8. g3 ♗b7 9. ♗g2 ♘d7 10. d4 ♗d6 (10... h6!?) 11. 0–0 (11. ♗g5 ♕f5 12. ♘h4 ♕g5 13. ♗b7 ♖d8=) 0–0 12. ♖e1 ♖ab8 13. ♖b1 h6 14. ♗e3 ♖fd8= Eliskases–Becker, Österrech 1933; 8. d4! — 7. d4] 8. ♗e2 [8. g3 ♘c6 9. ♗g2 ♕d8 (9... ♗d6 10. 0–0 0–0 11. d4 cd4?! 12. cd4± Florian–Estrin, Hungary 1966 — 2/18; 11... h6 12. ♗e3 ♖d8 13. ♕e2 ♕e7 14. ♖ab1 ♖b8= Eliskases–Cruz, 1946) 10. 0–0 ♗e7 11. d4 0–0 12. ♗e3 ♕c7= Eliskases–Drimer, Leipzig (ol) 1960] ♘c6 9. 0–0 ♗d6 [9... e5?! 10. ♖e1 ♗d6 11. d4 0–0 12. ♗g5 ♕g6 13. ♗d3 ♕h5 14. d5 ♘b8 15. ♗e7± Krogius–Gaufin, SSSR 1937] 10. d4 h6 — 7. d4

[46] 7... e5? 8. ♕e2 ♗d6 9. f4±; 7... ♘c6 8. ♘f3 e5 9. ♗e2 ♗f5 10. 0–0 e4 11. ♘e1 ♗e7 12. f3 ♕d6 13. fe4 ♗e4 14. ♗f4± Marini–Piarzini, Argentina 1959; 7... ♗d6 8. ♘f3 h6 [8... ♗f4 9. ♗a3 b6 10. ♗e2 ♗b7 11. 0–0 ♘d7 12. ♕a4± Mikenas–Furman, SSSR 1949] 9. ♗d3 0–0 [9... ♘c6 10. 0–0 0–0 11. ♕e2 ♖d8 12. ♖e1 ♗f8 13. ♖b1 g6 14. ♗e4 a5 15. c5± Schmid–Martinez, San Juan 1969] 10. 0–0 ♘d7 11. ♕e2 ♖e8 12. c5± Zita–Souza Mendes, Buenos Aires (ol) 1939

[47] **8. ♘h3** ♗b7 9. ♗g5 ♕f5 10. f3 ♕a5 11. ♗d2 ♘d7 12. ♗d3 ♖d8 13. 0–0 ♘e5 14. ♗e2 ♘g6∓ Mikenas–Thomas, Frankfurt 1930; **8. ♗e2** ♗b7 9. ♗f3 ♗f3 10. ♘f3 ♗d6 11. ♕a4 c6 12. 0–0 0–0= Pilnik–Evans, New York 1949

[48] 8... h6 9. g3 ♗b7 10. ♗g2 ♗d6 11. ♕d3 ♘d7 12. 0–0 ♖b8 13. ♖b1 0–0 14. ♘d2 ♗g2= Rossetto–Wexler, Mar del Plata 1953; 9. ♗d3 ♗b7 — 8... ♗b7

[49] **9... ♕d8** 10. 0–0 ♘d7 11. ♕a4 ♗d6 12. c5 bc5 13. dc5 ♗c5 14. ♖b1 ♖b8 15. ♘e5± Alteman–Figler, SSSR 1977; **9... ♘d7** 10. ♗g5 [10. 0–0 ♗d6 11. ♕a4 ♕e7= Garcia Padron–Pomar, Las Palmas 1977; 11. ♗g5 ♕f5 12. ♕a4 c6 13. c5 bc5 14. dc5 ♕c5 15. ♖fd1⩱ Flor–Kashdan, Folkestone (ol) 1933] ♕f5 11. 0–0 h6 12. ♗e3 ♗e7 13. ♕a4 ♕e4 14. ♖fd1 ♗c6 15. ♕b3 0–0 16. h3± Bertok–Crabbendam, Amsterdam 1964

[50] 10. 0–0 ♗d6 11. ♘e5 [11. ♕a4 ♗c6 12. ♕c2 0–0 13. ♗e3 ♘d7 14. ♖ad1 ♖ad8= Kevitz–Fine, USA 1933] ♗e5 12. de5 ♕d8 [12... ♕e5 13. ♗f3 ♗f3 14. ♕f3 c6 15. ♗a3⩱] 13. ♕d4 ♕e7 14. a4 ♘c6 15. ♕e3 ♘a5 16. ♖d1 ♖d8 17. ♖d8 ♔d8= Nej–Platonov, SSSR 1974

[51] 11... c6 12. f4 0–0 13. ♗f3 ♖c8 14. 0–0 ♕e7 15. ♖e1± Kluger–Pogats, Budapest 1961

[52] Alexander–Fine, Nottingham 1936

[53] 10. 0–0 0–0 11. ♗e3 ♘d7 12. ♕a4 ♕e7= Mikenas–Bondarevski, SSSR 1954

[54] 16. ♖fe1 dc3 17. ♖ad1 ♖b8 18. ♕c6 ♖b6 19. ♕a4 ♖b4 1/2 : 1/2 Furman–Tajmanov, SSSR (ch) 1955

[55] **9... ♗d6** 10. ♗g5 ♗f3 11. ♕d2 ♗f4 12. ♗f4 ♗g2 13. ♖g1 ♗b7 14. ♗e5 ♕f3 15. ♗g7 ♖g8 16. ♗h7! ♖g7 17. ♖g7 ♕h1 18. ♔e2 ♕f3 19. ♕t1 ♘d7 20. ♕e3± Miles–Sosonko, Amsterdam 1977 — 24/31; **9... ♗f3** 10. gf3 △ ♕e2-e4±

[56] 10. ♘e5 ♗d6 11. ♘g4 ♕h4 12. g3 ♕e7M Kalpakov–Suharnikov, corr. 1976

[57] 12... ♖b8 13. ♕c6 ♗d6 14. 0–0±

[58] 15. ♗e3? ♘c5!⩱ Leković–Erdeljan, corr. 1974

[59] 16. ♗e3±

[60] 8. g3 (Nimzowitsch) cd4 9. cd4 ♗b4 10. ♗d2 ♗d2 11. ♕d2 0–0 12. f4 ♗d7 13. ♗g2 ♗c6 14. ♘f3 ♗f3 15. ♗f3 ♘c6= Marini–F. Benkö, Argentina 1947

[61] 8... ♕d8 9. ♖b1 cd4 10. cd4 ♘c6 11. ♕d2 ♕a5 12. ♕a5 ♘a5 13. ♗d2 ♘c6 14. d5± Schmid–Janka, 1965

[62] 9. cd4 ♗b4 10. ♗d2 ♗d2 11. ♕d2 0–0 **12. ♗e2** ♘c6 13. ♕e3 [13. 0–0 ♖d8 14. ♖ad1 ♘d4 15. ♘d4 e5∓ Rossetto–Wexler, Mar del Plata 1959; 14. d5 ed5 15. cd5 ♘e7 16. ♗c4 ♘d5 17. ♕g5 ♗e6∓ Dobosz–Pokojowczyk, Polska (ch) 1976] ♖d8 14. ♖d1 b6 15. 0–0 ♗a6= Marini–Wexler, Argentina 1959; **12. ♗d3** ♘c6 13. 0–0 ♖d8 14. ♖fd1 b6 15. ♖ab1 ♗b7 16. c5 g6 17. cb6 ♘d4 18. ♘d4 ♕d4 19. ba7 ♖a7 20. ♕e2 1/2 : 1/2 Rogoff–Guljko, Biel (izt) 1976

[63] 9... ♕g6 10. cd4 ♗b4 11. ♗d2 ♗d2 12. ♕d2 0–0 13. ♗d3 ♕g2 14. ♖g1 ♕f3 15. ♖g7 ♔g7 16. ♕g5 ♔h8 17. ♕h6 1 : 0 Fišman–Razmislović, SSSR 1977

[64] 10. ♗d3 ♕a5 11. 0–0 ♘c6 12. ♖b1 h6 13. ♗h4 dc3∓ Krstev–Žoltek, Sandomierz 1976

[65] 10... ♘c6 11. ♗e2 ♗b4 12. ♗d2 ♕a5 13. ♖b1 ♗d2 14. ♕d2 b6 15. c5 ♕d2 16. ♔d2 0–0 17. ♖hc1 ♗b7 18. ♔e1 [Hort–Kovacs, Štip 1977 — 24/33] ♘e7= Hort; 11. a3△ ♗d3±

[66] **11... ♗d2** 12. ♕d2 ♘c6 13. ♗d3 ♕a5 [Ed. Lasker–Grünfeld, Wien 1951] 14. ♖b1 — 11... ♘c6; **11... ♕a5** 12. ♗d3 ♘c6 13. ♖b1 0–0 14. ♖b4!? ♘b4 15. 0–0 ♕a3 16. ♗h7 ♔h7 17. ♘g5 ♔g6 18. ♕g4 f5 19. ♕h4 ♗d7 20. ♕h7 ♔f6 21. ♗f4 ♘c6 22. ♗e5 [D. Andreev–Estrin, corr. 1978 — 25/40] ♘e5 23. de5 ♔e7 24. ♕g7 ♔e8 25. ♖d1 ♖d8! 26. ♕g6 ♔e7∞ Minev; 14. ♗e4±

[67] **13...** ♘c2 14. ♔d2 ♘a3 15. ♖b3 ♕a5 16. ♔c1± ; **13...** ♘c6 14. ♗d3 ♕f6 15. ♗e4 0—0 16. 0—0 ♖d8 17. ♗c6 bc6 18. ♕a4± Talj—Sosonko, Wijk aan Zee 1976 — 22/32

[68] **15...** ♔e7 16. d5 ♕d2 17. ♔d2± Reško—Klaman, SSSR 1967; **15...** ♕d2 16. ♔d2 b6 17. ♖hc1± Miles—Sosonko, Tilburg 1977 — 24/32

[69] 9. ♗e2 ♗d6 [9... cd4 10. cd4 ♗b4 11. ♗d2 ♗d2 12. ♕d2 0—0 13. 0—0 b6 14. ♘e5 ♗b7 15. ♕e3! ♖d8 16. ♗h5 g6 17. ♘g4 ♕g7 18. ♘h6 ♔h7 19. ♗f3 ♘c6 20. ♘g4 ♕d4 21. ♕h6 ♔g8 22. ♖ad1 ♕c3 23. h4± Stoljar—Minev, Albena 1973; 13... ♘c6 14. ♕e3 ♖d8 15. ♖fd1± Czerniak—Najdorf, Argentina 1942] 10. 0—0 0—0 11. ♗e3 ♘c6 12. ♕b3 e5= Mikenas—Čerepkov, SSSR 1954

[70] **9...** ♗d6 10. 0—0 0—0 11. ♕e2 ♘c6 [11... ♖d8? 12. ♕e4 ♕f5 13. ♕h4± Dvorecki—Langeweg, Wijk aan Zee 1976] 12. ♕e4 ♕f5 13. ♕f5± ⊥; **9...** ♘c6 10. 0—0 [10. ♗e4 ♗d6?! 11. 0—0 0—0 12. ♗c6 bc6 13. ♕a4± Trifunović—Maderna, Warszawa (ol) 1935; 10... cd4 11. cd4 ♗b4 12. ♗d2 ♗d2 13. ♕d2 — 9... cd4] ♗d6 [10... cd4?! 11. cd4 ♘d4 12. ♘d4 ♕d4 13. ♖b1 ♕d8 14. ♕f3 ♗e7 15. ♖d1 ♕c7 16. ♖b5 a6 17. ♖h5 ♗d7 18. ♗f4 ♕c8 19. ♗e5 f6 20. ♕g3± Dvorecki—Agzamov, SSSR 1976] 11. ♕e2 0—0 — 9... ♗d6

[71] **13.** ♗e4 ♗d7 14. 0—0 0—0 15. ♖ab1 ♖ab8 16. ♗c6 ♗c6 17. ♘e5 ♖fd8 18. ♘c6 bc6 19. ♖b8 ♖b8 20. ♖d1 1/2 : 1/2 Ree—Radulov, Wijk aan Zee 1974; **13.** ♕e3± Dvorecki

A 19 — 1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 3. e4 c5

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	g3[1]	cd5[3]	e5[4]	♗g2[5]	f4	d3	bc3	♘e2	d4	∓
	d5[2]	ed5	♘e4	♘c6	♗f5	♘c3	♕a5	c4	h5[6]	
2	e5	d4[7]	♕d4	♕e4	♕e2[9]	♘f3[11]	♗d2	0-0-0	♔b1	±
	♘g8	cd4[8]	♘c6	f5	a6[10]	♕c7[12]	♗c5[13]	♘ge7	♘g6[14]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2[15]	♕g4	♕g7	♕f6	f4	±
	. . .	. . .	. . .	♗b4	d6	♘e5[16]	♕f6	♘f6	♘g6[17]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3[18]	ed6[20]	♗d3[22]	♕h4	♘e5	=
	. . .	. . .	. . .	d6	♕a5[19]	♗d6[21]	♘f6	♘e5	♕e5[23]	
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e5	♘d7	♗g5	♖d1	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	de5	♗d7[24]	♕d7	♗b4[25]	♕c7[26]	
6	. . .	♘f3	d4[28]	♘d4[29]	f4[31]	♗e3	♘c6	ed6	♕d4	±
	. . .	♘c6[27]	cd4	♕c7[30]	a6	d6	♕c6	♗d6	♘f6[32]	

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 e6 3. e4 c5 4. e5 ♘g8 5. ♘f3 ♘c6 6. d4 cd4 7. ♘d4 ♘e5

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
7	♗f4[33]	♕d2[35]	♗g3	0-0-0	♘b3	♗d6	♕d6			=
	d6[34]	♘g6[36]	a6	♘f6	♗d7[37]	♗d6	♗c6			
8	. . .	♗g3	♕a4[39]	0-0-0[41]	♘db5	♗d6	♕a8	♖d6		∞
	♘g6	a6[38]	♘f6[40]	♗c5	0—0	ab5	♗d6	b4[42]		
9	. . .	. . .	♘db5	♕a4	0-0-0[44]	♘d6[46]	♖d6	♗e2[47]	♖hd1	∞
	. . .	e5	a6	♘f6[43]	♗c5[45]	♗d6	0—0	♕c7	♘e8[48]	
10	♘db5	♘d6	♕d6	♗e3[50]	♗b6[52]	♗d8	♗c7	c5	♗b6	=
	a6[49]	♗d6	f6	♘e7[51]	♘f5	♘d6	♔e7	♘e8	d5[53]	
11	. . .	♗f4[54]	♘d6[55]	♕d6	♕a3[56]	♗e2	♖d1[58]	cd5	0—0!?[59]	∞
	f6	a6	♗d6	♘f7	♘e7[57]	0—0	d5	♘d5	♘c3[60]	

[1] **4. f4** ♘c6 5. ♘f3 [5. e5 — 4. e5] d5 6. e5 d4 7. ef6 dc3 8. bc3 [8. fg7 cd2 9. ♗d2 ♗g7 10. ♕c2= — A 18] gf6 9. ♗e2 f5 10. 0—0 ♗g7 11. ♕e1 b6 12. d3 ♗b7 13. ♗e3 ♕e7 14. ♖c1 ♖g8 15. ♖f2 0-0-0 16. d4 cd4 17. cd4 ♕a3∓ Naranja—Larsen, Siegen (ol) 1970; 10. d4!?=; **4. ♘f3 — A 34**

[2] 4... ♘c6 5. ♗g2 d5! [5... ♘b4 6. d3 d5 7. a3 d4 8. ab4 dc3 9. b5± Nimzowitsch—Winter, London (ol) 1927; 5... ♗e7 6. ♘ge2 d6 7. d4 cd4 8. ♘d4 ♗d7 9. 0—0 0—0 10. ♗e3 ♘d4 11. ♗d4 ♕c8 12. ♖c1± Czerniak—Jac. Bolbochan, Mar del Plata 1941] 6. ed5 ed5 7. ♘d5 ♘d5 8. cd5 [8. ♗d5 ♘b4 9. ♗e4 f5 10. ♗b1 ♗d6 11. ♘e2 0—0 12. d4 cd4 13. ♕d4 ♖e8∓ S. Vuković—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1958] ♘b4 9. a3 ♘d3 10. ♔f1 ♗e7 11. ♗e4 0—0! 12. ♔g2 [12. ♗d3 ♕d5 13. ♕f3 ♗h3 14. ♔e2 ♕e6 15. ♕e4 ♗g2∓] c4 13. ♘e2 ♗h3∓ Bihovski—Antošin, SSSR 1959

[3] 5. e5 d4 6. ef6 dc3 7. bc3 [7. dc3 ♕f6 8. ♘f3 h6 9. ♗g2 ♗d7 10. ♘d2 ♗c6 11. ♘e4 ♕g6 12. ♕e2 ♗e7 13. 0—0 0—0 14. f4 f5∓ Bogoljubov—Nimzowitsch, London 1927] ♕f6 8. ♗g2 ♘c6 9. ♘f3 — A 18; 5... ♘e4! 6. cd5 ed5 — 5. cd5

[4] 6. ed5 ♘d5 7. ♗g2 ♘b4∓ Namžil—Pachman, Leipzig (ol) 1960

[5] 7. ♘e4 de4 8. ♕a4 ♗d7 9. ♗b5 ♗b5 10. ♕b5 ♕d7 11. ♕c4 ♕c6∓ Milićević—Knežević, Kragujevac 1977

[6] 13. h3 0-0-0 14. 0—0 g6 15. ♖f2 ♗e7 16. ♗b2 f6∓ Etruk—Keres, Tallinn 1969 — 7/23

[7] **5. b4** cb4 6. ♘e4 d5 7. ed6 f5 8. ♗b2 fe4 9. ♕h5 ♔d7 10. c5 ♕e8∓ Reško—Aleksandrovič, SSSR 1966; **5. g3** ♘c6 6. f4 d6 7. ♘f3 ♘ge7 8. ed6 ♘f5 9. ♗g2 ♗d6 10. 0—0 0—0∓ Fine—Cruz, Hollywood 1945; **5.** ♘e4 ♘c6 6. ♘f3 d6 [6... ♕c7 7. b3 ♘e5 8. ♗b2 ♘f3 9. ♕f3 d6 10. ♕g3 f6 11. f4 e5∓ Puc—Nedeljković, Jugoslavija (ch) 1953; 7. b4 ♘e5 8. ♗b2 ♘g4 9. bc5 ♘8f6 10. ♘d6 ♗d6 11. cd6 ♕b6 12. ♗d4 ♕d6 13. h3 e5 14. ♗c3 ♘f2 15. ♔f2 ♘e4⩲ Gurgenidze—Holmov, SSSR 1962] 7. ed6 ♗d6 8. d3 ♘f6 9. ♗e2 ♘e4 10. de4 0—0 11. ♗g5 ♕c7 12. ♕c2 b6 13. ♖d1 f6∓ Puc—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1953; **5. f4** ♘c6 6. ♘f3 d6 7. ed6 ♗d6 8. d4 ♘f6 9. dc5 ♗c5 10. ♕d8 ♔d8= Alster

[8] 5... ♘c6 6. dc5 ♗c5 [6... ♘e5 7. ♗e3 ♘f6 8. ♗e2 a6 9. ♘f3± Mikenas—Kirilov, SSSR 1954] 7. ♘f3 ♘ge7 [7... f5 8. ♕e2! ♕b6 9. ♗d2 ♕b2 10. ♕d1± Mikenas—Sajgin, SSSR 1954] 8. ♗d3 ♘g6 9. ♗g6 hg6 10. ♘e4 ♗b4 11. ♗d2 ♕a5 12. a3 ♗d2 13. ♕d2 ♕d2 14. ♔d2 ♔e7 15. ♔c3± Nej—Klovan, SSSR 1961

[9] **8. ♕f4** ♕a5 9. ♘f3 ♘ge7 10. ♗e2 ♘g6 11. ♕g3 ♘ce5∓ Kottnauer—Cobo, Helsinki (ol) 1952; **8. ♕e3** ♘h6

[10] **8... d6** 9. ♘f3 de5 10. ♘e5 ♘f6 11. ♘c6 bc6 12. g3 ♗d6 13. ♗g2 ♗d7 14. ♗g5 ♗e7 15. ♖d1± Přibyl—Lengyel, Lublin 1974; **8... ♗b4** 9. ♗d2 ♕a5 10. f4 ♘h6 11. ♘f3 ♘f7 12. a3 0—0 13. ♖d1 ♗c3 14. ♗c3 ♕c7 15. ♕e3± Sokolski—Sorokin, SSSR 1955; **8...** ♗c5 9. ♗e3 ♗e3 10. ♕e3 ♘h6 11. f4 0—0 12. ♘f3 a6 13. h3 ♕a5 14. ♗d3± Mikenas—Hasin, SSSR 1954; **8... ♘ge7** 9. f4 ♘g6 10. ♗e3 ♗e7 11. ♘f3± Tajmanov

[11] 9. ♗d2!? ♕c7 [9... ♗c5 10. f4 ♘h6 11. 0-0-0 ♘g4 12. ♘a4!± Korčnoj—Simagin, SSSR 1958] 10. f4 ♘h6 11. ♘f3 ♘f7 12. g3 d6 13. ed6 ♗d6 14. ♗g2 0—0 15. 0—0± Bagirov—Abakarov, SSSR 1959

[12] 9... ♕b6 10. g3 ♗c5 11. ♗g2 [Přibyl—Hurme, Nice (ol) 1974] ♘d4 12. ♘d4 ♗d4 13. 0—0 ♘e7= Hort; 10. a3±

[13] **10... g6** 11. 0-0-0 ♗g7 12. ♗f4 ♘h6 13. h4 ♘f7 14. ♕e3± Tajmanov; **10... ♘ge7** 11. 0-0-0 ♘g6 12. ♖e1 ♗c5 [12... b5?! 13. cb5 ab5 14. ♘b5 ♕b6 15. ♔b1 ♗c5 16. ♘d6± Mikenas—Antošin, SSSR 1953] 13. h4?! ♘d4 14. ♘d4 ♗d4 15. f4 b5∞ Aronjin—Smislov, SSSR (ch) 1950; 13. ♔b1! — 10... ♗c5

[14] **12... 0—0** 13. ♘a4 [13. h4?! b5 14. cb5 ab5 15. ♘b5 ♕b6⩲ Gusev—Polugajevski, SSSR 1954] ♗a7 14. ♗e3± Korn; **12... ♘g6** 13. ♖e1 ♘d4 [13... 0—0 14. h4 ♘d4 15. ♘d4 ♗d4 16. f4± Holmov—Čistjakov, SSSR 1955] 14. ♘d4 ♗d4 15. f4 b6 [15... ♗c3 16. ♗c3 ♘f4 17. ♕e3 ♘g6 18. h4±→; 15... b5 16. cb5 0—0 17. ♗e3 ♗c3 18. ♖c1 ♕b7 19. ♖c3 ♕e4 20. ♕c2 ♘f4 21. ♕e4 fe4 22. ♖c8 ♖ac8 23. ba6± Omeljčenko—Mikenas, corr. 1971 — 11/29] 16. ♕d3 ♗c5 17. ♕g3 ♗b7 18. h4± Holmov—Averbah, SSSR (ch) 1954

[15] 8. ♘f3 d6= Rogoff

[16] 9... de5 10. ♕g7 ♕f6 11. ♕g3 ♘h6 12. 0-0-0 ♘f5 13. ♘e4 ♗d2 14. ♖d2 ♕e7 15. ♕c3 ♗d7 16. ♘f3 0-0-0 17. c5 f6 18. g4 ♘fd4 19. ♗g2± Hort—Jelen, Ljubljana—Portorož 1977

[17] 13. ♘f3 ♗d7 14. a3 ♗a5 15. b4 ♗b6 16. ♗d3± Rogoff—Csom, Biel (izt) 1976 — 22/33

[18] 8. f4 de5 9. fe5 f5 10. ♕e2 ♘ge7 11. ♘f3 ♘g6∓ Rojzman—Boleslavski, SSSR 1957

[19] 8... ♘e5!? 9. ♘e5 ♘f6 10. ♕e2 [10. ♘f7 ♘e4 11. ♘d8 ♘c3 12. ♘b7 ♗b7 13. bc3 ♗e7⩲] de5 11. ♕e5 ♗d6 12. ♕b5 ♕d7 13. ♗e3 0—0 14. ♗e2 ♕c7 15. ♕b3 ♗d7= Petrosjan—Rabar, Göteborg (izt) 1955

[20] **9. ♗f4** de5 10. ♘e5 ♘f6 11. ♕e2 ♗b4 12. ♖c1 ♕a2 13. ♘c6 bc6 14. g3 ♗a6 15. ♗g2 0—0∓ Schmid—Keller, Zürich 1961; **9. ♗d2** de5 10. ♘b5 ♗b4 11. 0-0-0 ♗d2 12. ♖d2 ♘f6 13. ♕h4 0—0 14. ♘c3∞ Nej—Donner, Beverwijk 1964

[21] 9... ♘f6 10. ♕d3 Korn

[22] **10. ♕g4** ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. ♗d2 a6= Schwarz; **10. ♗d2** ♘f6 11. ♕d3 ♕d8 12. 0-0-0 0—0 13. ♗g5 ♗e7= Přibyl—Andersson, Tallinn 1973

[23] 13. ♗e3 ♗c5 14. 0-0-0 ♗e3 15. fe3 ♕e3 16. ♔b1⩲ Bobocov—Donner, Beverwijk 1965; 13... ♗d7= Rajković—Larsen, Hastings 1972/73

[24] 9... ♘e5 10. ♕e5 ♘f6 11. ♗f4 ♗e7 12. ♗e2 0—0 13. 0—0 ♗d7 14. ♖fd1± Gat—Keene, Ybbs 1968; **9... ♘f6** 10. ♘c6 ♕b6 [10... ♘e4 11. ♘d8 ♘c3 12. ♘f7 ♔f7 13. bc3 ♗e7 14. ♗d3 ♗d7 15. ♗e3 ♗c6⩲ Jagodzinski—Parma, Reggio Emilia 1965/66] 11. ♕f3 bc6 12. ♗e2 ♗b7 [12... ♗e7 13. 0—0 0—0 14. b3 ♗b7 15. ♕g3 ♖fd8 16. ♘a4 ♕a5 17. ♗b2± Přibyl—Janošević, Majdanpek 1976] 13. 0—0 c5 14. ♕h3 ♗e7 15. ♗f3 0—0 16. b3 ♖fd8 17. ♗e3 ♗c6 18. ♘a4 ♕c7= Korčnoj—Karpov, Baguio City (m) 1978 — 26/26

[25] 11... ♘f6 12. ♗f6 gf6 13. ♖d1 ♕e7 14. ♗e2 f5 15. ♕e3 ♗g7∓ Mikenas—Lilienthal, SSSR 1948; 12. ♕e3=

[26] 13. ♗e2 ♘f6= Geler—Filip, Zagreb 1955

[27] **5... d6** 6. ed6 ♗d6 7. d4 cd4 8. ♘d4 a6 9. ♗e2 ♘f6 10. ♗g5 ♗e7 11. 0—0± Suba—Spasov, Albena 1977; **5... a6** 6. d4 cd4 7. ♕d4 ♘c6 8. ♕e4 d6 9. ♗f4 de5 10. ♘e5 ♘f6 11. ♘c6 ♘e4 12. ♘d8 ♘c3 13. ♘f7± Hort—Kinnmark, Göteborg 1971

[28] **6. g3** ♘ge7 7. b3 ♘g6 8. ♕e2 d6 9. ed6 ♗d6 10. ♗b2 0—0 11. ♘e4 ♗e7 12. ♕e3 e5∓ Landau—Euwe, (m) 1939; **6. ♗e2** ♘ge7 7. 0—0 ♘f5 [7... ♘g6 8. d4 cd4 9. ♘d4 f5?! 10. ef6 gf6 11. ♘db5± B. Andersen—Orbaan, Kopenhagen 1960] 8. d3 d6 9. ♗g5 ♗e7 10. ♗e7 ♕e7 11. ed6 ♕d6 12. ♘e4 ♕e7 13. ♕d2 0—0∓ ×d4 Sokolski—Kottnauer, Moskva 1947; **6. d3** d6 7. ed6 ♗d6 8. d4 cd4 9. ♘d4 [G. Garcia—Csom, Hastings 1974/75] ♘ge7=

[29] 7. ♘b5 a6 8. ♕a4 d6 9. ♘bd4 ♗d7∓ Mikenas—Abramjan, SSSR 1944

[30] 7... ♘d4 8. ♕d4 ♘e7 9. ♗f4 ♘c6 10. ♕e4 [10. ♕e3 b6 11. ♗e2 ♗b7 12. 0—0 ♗e7 13. ♖ad1 0—0 14. ♘e4± Ree—Diez del Corral, Las Palmas 1973] f5 11. ef6 ♕f6 12. 0-0-0 ♗b4 13. ♘d5+— Kluger—Günsberger, Polanica Zdroj 1963

[31] 8. ♗f4 ♘e5 9. ♗g3 a6 10. ♕a4 ♘f6 11. 0-0-0 ♘h5 12. ♘db5 ♕b8 13. ♗e5 ♕e5 14. ♗e2?! ♘f6 15. ♖d2 ♗c5∓ Přibyl—Darga, ČSSR—BRD 1970 — 10/39; 14. ♘e4!?

[32] 13. 0-0-0± Leković—Vesović, corr. 1974

[33] 8. ♕a4 ♘f6 [8... ♘e7 9. ♗g5 ♕b6 10. 0-0-0 ♘7g6 11. ♘db5 f5 12. ♗d3!⩲ Murej—Kosenkov, SSSR 1975; 8... b6 9. ♗f4 ♕c7 10. ♗g3 h5 11. h4 ♘e7 12. 0-0-0 ♘7g6 13. ♗d3 ♘d3 14. ♖d3 ♕c5 15. ♘db5 ♘e5 16. ♖e3 f6 17. ♗e5 fe5 18. ♘e4⩲ Suba—Averbah, Polanica Zdroj 1976] 9. ♗f4 ♗d6 10. ♗g3 0—0 11. c5 ♗b8 12. ♘db5 ♘e8 13. 0-0-0 f5 14. ♔b1 ♕f6∓ Suba—Pipkov, Sofia 1977

[34] 8... f6 **9.** ♗e5 fe5 10. ♕h5 g6 11. ♕e5 ♕f6! [11... ♘f6?! 12. ♖d1 ♕e7 13. ♘db5 ♔f7 14. ♘d6± Watson—Westerinen, New York 1977] 12. ♕e4 ♗c5 13. 0-0-0 ♘e7 14. f4 0—0 15. g3 ♖b8 16. ♗g2? b5!∓ Miles—Westerinen, Las Palmas 1978 — 26/25; 16. ♕d3!?△ ♘e4; **9. ♕a4** ♔f7 10. 0-0-0 ♕b6 11. a3 d6 12. ♘db5 ♗d7 13. ♗e5 ♗b5 14. ♕b5 ♕b5 15. ♘b5 fe5 16. ♘d6 ♗d6 17. ♖d6 ♘f6= Sokolski—Bonč-Osmolovski, SSSR 1957; **9. ♘db5** — 8. ♘db5

[35] 9. c5!? Hort

[36] 9... ♗d7 10. c5!? [10. 0-0-0 ♖c8 11. ♔b1 a6 12. ♘b3 ♘c4 13. ♗c4 ♖c4 14. ♗d6 ♗d6 15. ♕d6 ♕c7 16. ♘a5 ♕d6 17. ♖d6 ♖c7 18. ♖b6∞ Hartoch—Donner, Amsterdam 1972] a6 [10... dc5 11. ♗e5 cd4 12. ♘b5∞] 11. cd6 ♗d6 12. ♘f5∞

[37] 12... e5 13. c5 d5 14. ♗c4 ♗e7 15. ♘d5± Korčnoj—Talj, SSSR (ch) 1956

[38] **9... f5** 10. ♗d3 ♗c5 11. ♘db5 d6 12. ♗c2! [12. ♕a4?! ♗d7 13. b4 (13. ♗d6 ♕b6) a6 14. bc5 ab5 15. ♕b3 bc4 16. ♕c4 d5∓ Piket—van Scheltinga, Wijk aan Zee II 1970] ♘e5 13. ♕e2∞; 9... ♘f6 10. ♘db5 e5 11. h4 d6 12. h5 ♘f4 13. ♗f4 ef4 14. h6 g6 15. ♕d4∞ Honfi—Pogats, Hungary 1958

[39] 10. h4!? Tajmanov

[40] **10... h5** 11. ♗d3 h4 12. ♘e6 b5 [12... ♕e7 13. 0-0-0] 13. ♘d8 ba4 14. ♗c7 ♘f6 [14... ♗e7 15. ♗e4 ♖a7 16. ♗b6+—] 15. 0-0-0± Reško—Toluš, SSSR 1961; **10... f5** 11. 0-0-0 ♕g5 12. ♔b1 ♔f7 13. h4 ♕f6 14. h5 ♘6e7 15. ♘f3±→ Nej—Gipslis, SSSR 1955; **10... e5** 11. ♘f3 [11. ♘f5 ♘h6 12. ♘h6 gh6 13. h4 ♗g7 14. ♗d3 0—0 15. h5 ♘f4∓ Selesniev—Gorenštejn, SSSR 1957; 11. ♗d3!? f6 12. 0-0-0 ed4 13. ♗g6 hg6 14. ♘d5 b5 15. cb5 ♗b7 16. ♘c7∞ Reško—Kuznecov, SSSR 1960; 11. ♘db5 — 9... e5] ♘f6 12. 0-0-0 ♗c5 13. h4 0—0 14. h5 ♘f4 15. h6 g6 16. ♘e5 ♘4h5 17. ♗h4 ♕c7 18. ♘d3± Ree—Langeweg, Wijk aan Zee 1968 — 5/26

[41] 11. ♘db5 e5 — 9... e5

[42] Hartoch—Portisch, Raach 1969

[43] 11... ♗c5 12. ♘e4 ab5 13. ♕a8 ♗b4 14. ♘c3 ♘8e7 15. c5? ♕c7 16. ♖c1 h5! 17. h3 h4 18. ♗h2 0—0 19. ♗b5 ♘d5 20. 0—0 ♘c3 21. bc3 ♗c5 22. ♗d3 d6 23. ♗g6 fg6 24. ♕a4 g5 25. ♕c4 ♕f7!∓ Raičević—Matanović, Jugoslavija (ch) 1976 — 19/27; 15. cb5±

[44] 12. ♗d3 ♗c5 13. 0—0 [13. ♗g6 fg6 14. ♗e5 ab5! 15. ♕a8 ♘g4 16. ♗g3 ♕e7∞→ Tajmanov] 0—0 14. b4 ♗e7 15. c5 d5 16. cd6 ♗d6 17. ♘d6 ♕d6 18. ♗g6 hg6 19. ♖fe1 b5 20. ♕b3 ♖e8 21. ♖ad1 ♕c7 22. ♘d5= Ubilava—Holmov, Tbilisi—Suhumi 1977 — 24/36

[45] 12... ♖b8 13. ♗d3 ♘h5 [13... ab5 14. ♕a7] 14. ♗g6 ♘g3 15. hg3 fg6 16. ♕c2 d6 17. ♘d6 1 : 0 Kopilov—Šlider, corr. 1967 — 4/31

[46] 13. ♗d3 0—0 14. ♗g6 fg6 15. ♖he1 [15. ♗e5 ♘g4] ♕b6! 16. ♗e5 ♗f2 [Behling—Haag, Solingen 1974] 17. ♗d4 ♗d4 18. ♘d4 ♕c5∓ Euwe

[47] 15. h4 ♕c7 16. ♕a3 b5∞ Kopilov—Macukevič, corr. 1964/65

[48] 17. ♖6d2 d6∞ Reško—Bonč-Osmolovski, SSSR 1966

[49] **8... ♘g6** 9. ♘d6 [9. h4!? Euwe] ♗d6 10. ♕d6 ♕e7 11. ♕g3 ♘f6 [11... ♕h4 12. ♘b5 ♕g3 13. hg3 ♔d8 14. ♗e3±] 12. h4 ♕c5 13. ♗e3 ♕e5 14. ♕e5 ♘e5 15. ♘b5± Ornstein—Harandi, Haifa (ol) 1976 — 22/35; **8... d6** 9. c5 a6 [9... dc5 10. ♗f4+—; 9... d5 10. ♗f4 a6 11. ♗e5 ab5 12. ♘b5 ♕a5 13. ♕d2 ♕d2 14. ♔d2 ♖a4 15. ♘d6 ♗d6 16. ♗g7+— O'Kelly] 10. ♘d6 ♗d6 11. cd6 ♘f6 12. ♗f4 [12. ♗e2 0—0 13. ♗g5 h6 14. ♗h4 ♗d7 15. ♕d4± Schmid—Langeweg, Adelboden 1969] ♘g6 13. ♗g3 ♗d7 14. h4 h5 15. ♗d3 ♗c6 16. ♗g6 fg6 17. ♕d3 ♔f7 18. 0—0 ♕a5 19. ♖fe1± Timman—Najdorf, Haifa (ol) 1976 — 22/34

[50] 11. b3 ♘e7 12. ♗b2 0—0 13. 0-0-0 ♘f7 14. ♕g3 ♘f5 1/2 : 1/2 Spaski—Hort, Reykjavik (m) 1977

[51] 11... ♘f7 12. ♕g3 ♘e7 13. ♕g7 ♘f5 14. ♕g4 ♘e3 15. fe3 ♕b6 16. ♕d4 ♕d4 17. ed4 h5 18. ♘a4± Keene—Partos, Montreux 1977; 17... b6!?

[52] 12. ♕a3 0—0 13. ♗c5?! ♖e8 14. ♘a4 d5 15. ♘b6 ♖b8 16. ♗d6 ♕b6!= Pytel—Pokojowczyk, Polska 1977

[53] 17. cd6 ♘d6 [17... ♔d6 18. ♗e2 ♔e7 19. 0-0-0 f5 20. ♗d4 ♘c6 21. ♗c5 ♔f7 22. ♘a4 b5 23. ♗f3+— Kavalek—Huss, Biel 1977 — 25/41] 18. 0-0-0 [18. ♗c5 ♘d7 19. ♗a3 b6 20. 0-0-0 ♘c5 21. ♘a4 ♘a4 22. ♖d6 ♔f7 23. b3 ♘c3 24. ♖b6 a5 25. ♗c4 ♘a2 26. ♔b2 ♘b4 27. ♗b4 ab4 28. ♖d1± ⊥ Miles—L. Bronstein, Sao Paulo 1977; 18... b6!?∞] ♗d7 [18... ♘ec4 19. ♗c4 ♘c4 20. ♗c5 ♔f7 (Miles—Hübner, Tilburg 1977) 21. b3!?∞] 19. ♗c5 ♘f7 20. ♘e4 ♖ac8 21. ♔b1 ♖c6 22. ♗e2 e5 23. ♗a3 ♗f5 24. ♗d3 ♖d8 25. ♘d6 ♗d3 26. ♖d3 ♘d6 27. ♖hd1 ♔e6 28. f3 g5= Miles—Karpov, London 1977

[54] **9. ♗e3 a6** [9... b6?! 10. f4 ♘c6 11. f5 g6 12. fe6 de6 13. ♕d8 ♔d8 14. 0-0-0 ♔e7 15. g4 ♖b8 16. ♗g2 ♗b7 17. ♗f4 ♗h6 18. g5 ♗g5 19. ♗g5 fg5 20. ♖he1± Miles—Flesch, Biel 1977 — 24/34] 10. ♘d6 ♗d6 11. ♕d6 ♘e7 — 8... a6; **9. f4** ♘f7 10. f5!? Hort

[55] 10. ♗e5 ab5 11. ♗g3 bc4 [11... ♘h6?! 12. ♕h5 g6 13. ♕b5 ♘f5 14. ♖d1?! ♖a5 15. ♕b3 ♘g3 16. hg3 ♖e5 17. ♗e2∞ Keene—Furman, Bad Lauterberg 1977 — 23/32; 14. ♕b3! Keene] 12. ♗c4 d5 13. ♗d3 ♘e7 14. 0—0 g6 15. ♘b5 e5 16. f4 e4 17. f5 ♘f5 18. ♘c7 ♔f7 19. ♘a8 ♘g3 20. hg3 ed3 21. ♖c1 ♗f5 22. ♖f5 gf5 23. ♕h5 ♔g7 24. ♖c7 ♗e7 25. ♕f5 d2 26. ♕g4 ♔f8 27. ♔h2 ♖g8 28. ♕h5 ♖g5 29. ♕e2 d1♕—+ Juksti—Uusi, SSSR 1973

[56] 12. ♕c5 d6 13. ♕h5 e5∓ Selesniev—Bonč-Osmolovski, SSSR 1957

[57] 12... b6 13. ♗e2 ♗b7 14. 0—0 ♘e7 15. ♖fd1 ♗c6 16. ♘a4 ♖a7 17. ♕b3 ♖b7 18. ♗f3⩲ Adorjan—Hort, Amsterdam 1978

[58] 14. 0—0!? Cvetković

[59] 16. ♗f3 ♕e8! 17. ♘d5 ed5 18. ♗e3 ♗e6∓ Timman—Karpov, Las Palmas 1977 — 23/33

[60] **16... ♘f4** 17. ♖d8 ♘e2 18. ♘e2 ♖d8∞; **16...** ♘c3 17. ♕c3⩲

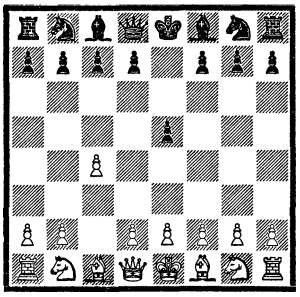

A2 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A2

A 20

1. c4 e5 **Polugajevski** 122

— **2. R** ⌟ 2. ♘c3

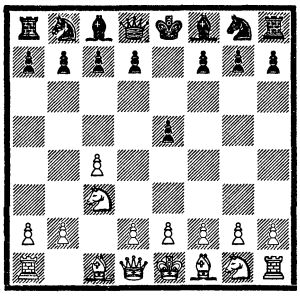

A 21

1. c4 e5 2. ♘c3 **Polugajevski** 125

— 2... **R** ⌟ 2... ♘f6, 2... ♘c6

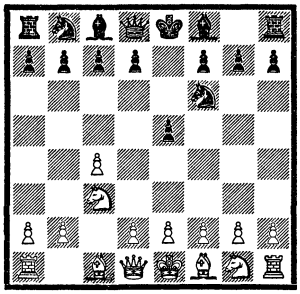

A 22

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 **Polugajevski** 131

— **3. R** ⌟ 3. g3

— **3. g3** R ⌟ 3... c6, 3... **g6**

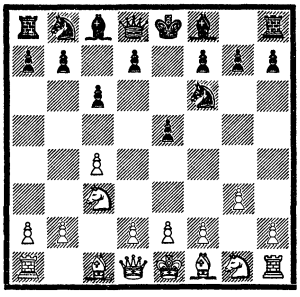

A 23

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 c6 **Polugajevski** 137

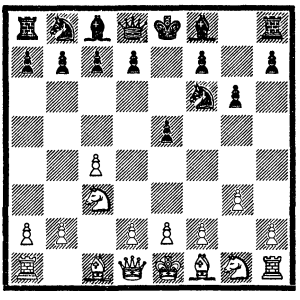

A 24

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 g6 **Polugajevski** 140

A2 SOMMAIRE • INDICE A2

A2 CONTENTS • INHALT A2

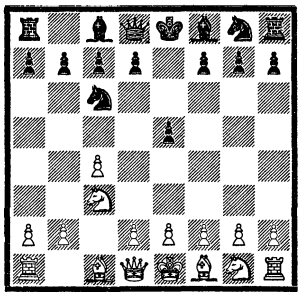

A 25

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 **Bagirov** 143

— 3. R ⌟ 3. g3, 3. ♘f3
— **3. g3** R ⌟ 3... g6
— **3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7** 5. R ⌟ 5. d3

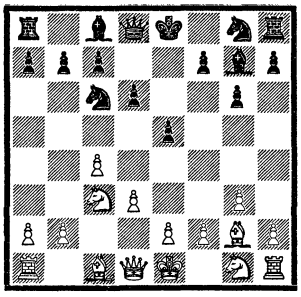

A 26

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 **Bagirov** 153
4. ♗g2 ♗g7 5. d3 d6

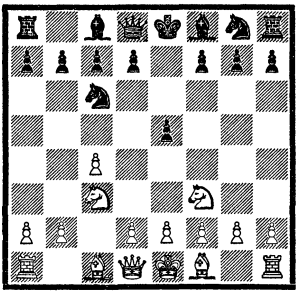

A 27

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 **Bagirov** 159

— 3... R ⌟ 3... ♘f6

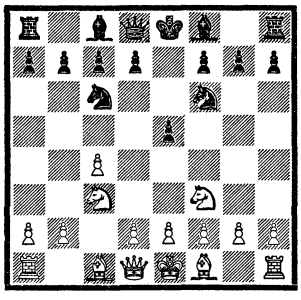

A 28

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6 **Bagirov** 163

— 4. R ⌟ 4. g3

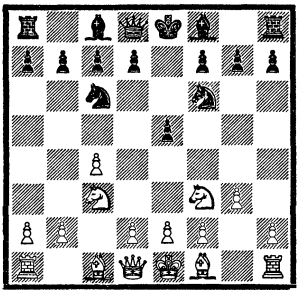

A 29

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6 **Bagirov** 171
4. g3

A2 INDICE • INNEHÅLL A2

A 20 — 1. c4 e5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	e3[1]	a3[2]	d4[4]	ed4	♘f3	♘d4	♘b3	♘c3	♗e2	=
	♘f6	c5[3]	ed4	cd4	♘c6	♗c5	♗b6	0—0	d6[5]	
2	g3	♗g2[7]	d4[9]	b3	♗b2	e4[10]	de5[12]	♘c3	♘f3	∞
	d6[6]	g6[8]	♘d7	♗g7	♘gf6	0—0[11]	de5	c6[13]	♕c7[14]	
3	. . .	♘f3[15]	♘d4	cd5[16]	♘c2[17]	♘e3	♕c2	♗h3	0—0	±
	c6	e4	d5	♕d5	f5?![18]	♕d4	♗e6	♗c5	♘e7[19]	
4	. . .	♗g2[20]	d4[21]	♕d4	♘f3[22]	0—0	cd5	♘c3	♕a4	=
	♘f6	c6	ed4	d5	♗e7	0—0	cd5	♘c6	♕b6[23]	
5	. . .	. . .	♘f3	♘d4	cd5[25]	♘c2[27]	h3[28]	♘c3[30]	d3[32]	=
	. . .	. . .	e4	d5[24]	♕d5[26]	♕h5	♕g6[29]	♗d5[31]	ed3[33]	
6	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘b3	h3[34]	♘c3	♕c2	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕h5	♕g6	♘bd7[35]	e3[36]	
7	♘f3	d4[38]	♘d4	♗d2	e3	♕d2	ed4	♘c3	♗e2	±
	♘c6[37]	ed4[39]	♗b4[40]	♕f6[41]	♗d2	♘d4	♘c7	0—0	d5[42]	
8	. . .	. . .	d5[43]	dc6	cd7	♕d7	♗g2	♗f4!?[44]	♘d2	=
	. . .	e4	ef3	fg2	♕d7	♗d7	0-0-0	♗e6	♗b4[45]	
9	. . .	♘d4	♘c2[47]	♘c3	b3[49]	g3	cd5	♘b4	♗g2	=
	e4	♘c6[46]	♘f6[48]	♗c5	0—0	d5	♘b4	♗b4	♖e8[50]	
10	. . .	. . .	♘c6	♘c3[52]	e3[53]	d4	♗d3	♕c2	b3	=
	. . .	. . .	dc6[51]	♘f6	♗d6	ed3	♕c7	♗e6	0-0-0[54]	
11	. . .	. . .	e3	ed4	d5	♕e2	♘c3	d3	de4	∞
	. . .	. . .	♘d4[55]	♕f6[56]	♗c5	♕g6[57]	♘f6[58]	0—0	♘g4[59]	
12	. . .	. . .	. . .	♘c6[60]	d4	♘c3	h3	♕a4	g3[61]	∞
	. . .	. . .	♘f6	dc6	♗f5	♕d7	h5	a6		

[1] **2. d3** ♘f6 3. ♘f3 ♗b4 4. ♗d2 ♗d2 5. ♘bd2 ♘c6 6. g3 d6 7. ♗g2 ♗g4 8. h3 ♗h5 9. 0—0 0—0 10. ♕b3 ♖b8= Ragozin—Kan, SSSR 1939; **2. b3** ♘c6 3. g3 g6 4. ♗b2 ♗g7 5. ♗g2 ♘ge7 6. ♘c3 0—0 7. d3 d6 8. ♕d2 ♗e6 9. ♘d5 ♕d7 10. f4 a5= Olafsson—Tajmanov, Reykjavik 1968; **2. a3** ♘c6 3. e3 g6 4. d4 ed4 5. ed4 ♗g7 6. ♘f3 d6 7. ♗e2 ♘f6 8. 0—0 0—0 9. ♘c3 h6 10. ♗f4 ♘e7= Dobosz—Bernard, Polska (ch) 1976

[2] 3. ♘f3 e4 4. ♘d4 ♘c6 5. ♗b5 d5 [5. . . d6 6. ♘1c3 ♗f5=] 6. cd5 ♘d5 7. ♘1c3 ♘c3!? [7. . . ♘f6 8. ♕a4 ♗f5 9. ♘d4 ♗d7 10. ♘c6 ♗c6 11. ♗b5 ♕d7 12. ♗c6 ♕c6 13. ♕c6 bc6 14. b3± Nimzowitsch—Spielmann, Karlovy Vary 1929] 8. ♘c3 f5=

[3] 3. . . **d5** 4. cd5 ♘d5 5. ♘f3 ♘c6 6. ♕c2 ♗d6= Takacs—Tartakower, Wien 1923; 3. . . **♘c6** 4. d3 d5 5. cd5 ♘d5 6. ♘f3 ♗e7 7. b4 ♗f6 8. ♖a2 0—0 9. ♖c2 ♘ce7 10. ♗b2 ♗d7= Takacs—Grünfeld, Wien 1923

[4] 4. ♕c2 ♘c6 5. ♘f3 d6 6. ♘c3 g6 [6. . . ♗e7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♘e8 9. ♘d5 ♘c7 10. ♖b1 ♘d5 11. cd5 ♘b8 12. d4 cd4 13. ed4 ♗f6 14. ♗e3± Aleksandrija—Cardoso, Menorca (izt) 1973] 7. ♗e2 ♗g7 8. 0—0 0—0 △ ♘e8=

[5] 11. 0—0 ♗e6 12. ♘d5 ♗d5 13. cd5 ♘e7 14. ♗f3 ♕d7 15. ♗g5 ♕f5= Gran—Aljehin, San Remo 1930

[6] **2. . . d5** 3. cd5 ♕d5 4. ♘f3 ♘f6 5. ♘c3 ♕a5 6. ♗g2 ♘c6 7. d3 e4 8. de4 ♘e4 9. 0—0 ♘c3 10. bc3± Euwe; **2. . . g6**!? 3. d4 ed4 4. ♕d4 ♘f6 5. ♘c3 ♘c6 6. ♕e3 ♗e7?! 7. ♘d5 ♘d5 8. cd5 ♘b8 9. d6 cd6 10. ♘h3± Larsen—Gheorghiu, Monte Carlo 1968 — 5/37; 6. . . ♕e7=; 4. . . ♕f6!?; 3. . . d6!?

[7] 3. d4 ed4 4. ♕d4 ♘c6 5. ♕d2 ♗e6 6. e4 g6 7. ♘c3 ♗g7 8. b3 ♘f6 9. ♗b2 0—0 10. ♗g2± Bilek—Kender, Hungary (ch) 1957; 3. . . ♘d7 4. ♗g2 g6 — 3. ♗g2

[8] 3. . . f5 4. e3 ♘f6 5. d4 ♗e7 6. ♘e2 c6 7. b3 0—0 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♘bc3 ♕e8 10. a4 a5 11. ♗a3 ♘b8 12. ♕d2 ♘a6∞ Ujtelky—Barcza, Budapest 1960; 5. . . e4!?=

[9] 4. b3 ♗g7 5. ♗b2 ♘f6 6. ♘f3 0—0 7. 0—0 c6 8. d3 ♖e8 9. ♘bd2 ♘bd7 10. ♕c2 a5 11. ♖fd1 a4= Ujtelky—Honfi, Wijk aan Zee II 1969

[10] 7. ♘f3!?

[11] 7... ed4!? 8. ♗d4 0—0 △ ♖e8=

[12] 8. ♘e2 ed4 9. ♘d4 ♘e4!∓

[13] 9... ♘c5!? 10. ♗a3 ♘fd7∞

[14] 11. ♕c2 ♘c5 12. 0—0 ♖e8 13. b4 ♘e6 14. ♘a4 ♘d7∞ Bellon—Polugajevski, Montilla 1975 — 20/37

[15] **3. ♗g2** d5 4. cd5 cd5 5. ♘f3 ♘c6 6. d3 ♘f6 7. 0—0 ♗e7 8. ♘c3 d4=; **3. d3** d5 4. ♘d2 g6 5. ♗g2 ♗g7 6. b3 ♘e7 7. ♗a3 ♗e6 8. ♘gf3 h6 9. 0—0 0—0 10. e4 d4∞ Ujtelky—Hartoch, Wijk aan Zee II 1969; **3. b3** d5 4. ♗b2 d4 5. ♘f3 ♗d6 6. d3 c5 7. ♗g2 ♘e7 8. 0—0 ♘ec6 9. e3 0—0 10. ♘bd2 ♗e6 11. e4 ♘d7 12. ♘h4 g6 13. ♘hf3= Petrosjan—Korčnoj, Moskva (m) 1971 — 11/(9); **3. d4** ed4 4. ♕d4 d5 5. cd5 ♕d5 6. ♕d5 cd5 7. ♘c3 ♗e6 8. ♗g2 ♘f6 9. ♗g5 ♘bd7 10. ♘f3 ♗b4 11. ♗d2 0—0= Simić—Karaklajić, Jugoslavija (ch) 1977

[16] 5. d3 ♗b4 6. ♗d2 ♕b6 7. ♗b4 ♕b4 8. ♕d2 ♕d2 9. ♘d2 ed3 10. e3 ♘f6 11. ♗d3 0—0 12. cd5 ♘d5= Benkö—Zuidema, Beograd 1964

[17] **6. e3** ♘f6 7. ♘c3 ♕e5 8. ♗g2 — 2... ♘f6; **6. ♘b3** ♘f6 7. ♘c3 ♕h5 8. h3 ♗b4 9. ♗g2 ♗c3!? 10. dc3 0—0 △ ♖e8=; 8... ♕g6 9. ♗g2 — 2... ♘f6

[18] 6... ♘f6 7. ♘c3 ♕h5 8. h3 ♕g6 9. ♗g2 — 2... ♘f6

[19] 11. ♘c3 ♕e5 12. b3± Miles—Pytel, Hastings 1974/75

[20] **3. b3** c6 4. ♗b2 e4 5. ♕c2 d5 6. f3?! ♗f5 7. ♗h3 ♗g6 8. ♕c3 ♘bd7 9. ♗d7 ♕d7 10. ♕e5 ♔d8 11. cd5 ♘d5∓ Smislov—Korčnoj, Moskva 1971; 6. ♗h3!?∞; **3. d3** d5 4. ♗g2 [4. cd5 ♕d5 5. ♘f3 e4 6. ♘c3 ♗b4 7. ♕a4 ♕d7 8. ♕b4 ♘c6 9. ♕c5 ef3 10. ♗g5 ♕d4 11. ♕d4 ♘d4 12. ♗f6 gf6 13. ♔d2 fe2 14. ♘e2± Suttles—S. Garcia, Hastings 1973/74; 4... ♘d5!?] dc4 5. ♕a4 c6 6. ♕c4 ♗e6 7. ♕c2 h6 8. ♘f3 ♗d6 9. 0—0 0—0 10. ♘bd2 ♗c7 11. b3 ♖e8 12. ♗b2± Bilek—Mariotti, Venezia 1974

[21] **4. a3** d5 5. cd5 cd5 6. d4 e4 7. ♗g5 ♘c6 8. ♘c3 ♗e7 9. e3 0—0 10. ♗f6 ♗f6= Bellon—Keene, Orense 1975; **4. d3** ♗b4 5. ♗d2 ♗d2 6. ♘d2 0—0 7. ♘gf3 ♖e8 8. 0—0 d5 9. ♘e1 ♘a6 10. a3 ♗g4 11. h3 ♗e6 12. cd5 cd5= Kupka—From, Kapfenberg 1970

[22] **6. ♘h3** ♗e7 7. cd5 cd5 8. 0—0 ♘c6 9. ♕d1 0—0 10. ♘f4 d4 11. ♘a3 ♗f5∓ Bronštejn; **6. ♗g5** ♗e7 7. cd5 cd5 8. ♘f3 ♘c6 9. ♕d1 0—0 10. 0—0 ♖e8 11. ♘c3 h6 12. ♗e3 ♗g4= Schumacher—Hartston, Praia da Rocha 1969; **6. ♘c3** — A 23

[23] 11. ♕b5 ♕b5 [11... d4 12. ♕b6 ab6 13. ♘b5 ♖d8 14. ♖d1 ♗c5 15. ♗g5 ♖a5∞ Romanišin—Polugajevski, SSSR (ch) 1974 — 18/55] 12. ♘b5 ♗f5 13. ♘fd4 ♗e4=

[24] 5... ♗c5 6. ♘b3 ♗b6 7. c5 ♗c7 8. ♘c3 a5 9. ♘e4 a4 10. ♘d4 0—0 11. ♘f6 ♕f6 12. ♘f3 a3 13. ♕c2 ♘a6 14. 0—0± Sliwa—Padevski, Polanica Zdroj 1963; 5... **♕b6** 6. ♘c2 [6. ♘b3 a5 7. d3 ♗b4 8. ♘c3 ♘g4?! 9. c5 ♗c5 10. ♘c5 ♕c5 11. ♘e4 ♕e7 12. ♗f4±] d5 7. cd5 cd5 8. d3 ♗e6 9. ♘c3 ed3 10. ♕d3 ♘c6 11. 0—0 ♘e5= Olafsson—Sliwa, Varna (ol) 1962; 7. ♘c3 — A 23

[25] **6. d3** ♗c5 7. ♘b3 ♗b4 8. ♗d2 ♗d2 9. ♕d2 dc4 10. dc4 ♕e7 11. ♘c3 0—0 12. 0—0 e3 13. ♕e3 ♕e3 14 fe3 ♘g4= Benkö—Talj, Curaçao (ct) 1962; **6. ♘c3** — A 23

[26] 6... cd5 7. ♘c3 ♘c6 8. ♘c6 bc6 9. d3!? ed3 10. ♕d3± Larsen—Pomar, Las Palmas 1975 — 19/30

[27] 7. e3 c5!? [7... ♕e5 8. ♘c3 ♗c5 9. ♘de2 0—0 10. 0—0 ♗f5 11. f3 ef3 12. ♖f3 ♗b4∞ Bilek—Gheorghiu, Teesside 1972; 9. ♘b3 ♗b6 10. f3 ef3 11. ♕f3 ♕f5= Hübner—Korčnoj, Solingen (m) 1973 — 17/42] 8. ♘c3 ♕e5 9. ♘de2 ♘c6 10. d3 ed3 11. ♘f4 c4 12. ♕a4 ♕c5 13. b3 g5 14. ♗a3 ♕a3 15. ♗c6 ♔d8 16. ♕c4 d2 17. ♔d2 ♕b2∓ Sumiacher—Planinc, Mar del Plata 1971

[28] **8. h4** ♗c5 9. b4 ♗b6 10. ♗b2 ♕g6 11. ♘c3 ♗f5 12. ♘a4 ♘bd7 13. ♘b6 ab6∞ Schaufelberger—Ree, Paington 1970; **8. ♘e3** ♗h3 9. ♘c3 ♗g2 10. ♘g2 ♘a6 11. ♕c2 ♕c5 12. d4 ed3 13. ♕d3 ♘b4 14. ♕b1 ♗e7 15. 0—0 0—0= Filip—Portisch, Palma de Mallorca (izt) 1970

[29] 8... ♗d6!? 9. d3 ed3 10. ♕d3 ♗c7 11. ♕e3 ♗e6 12. ♘c3 0—0 13. ♕g5 ♕g5 14. ♗g5 ♘bd7= Bilek—Hecht, Teesside 1972

[30] 9. b3 ♗c5 10. ♗a3 ♗a3 11. ♘a3 0—0 12. ♘c4 ♖d8∓ Langeweg—Botvinik, Wijk aan Zee 1969

[31] 9... ♗c5 10. ♘e3 0—0 11. ♕c2 ♖e8 12. b3 ♘a6 13. ♗b2? ♘b4 14. ♕b1 ♘bd5 15. ♕c2 ♗b6∓ Gromek—Grabczewski, Polska 1975; 13. a3=

[32] 10. ♘e3 0—0 11. ♕c2 ♖e8 12. b3 ♘a6 13. a3 ♘c7 14. ♗b2 ♘cd5 15. ♘ed5 cd5= Šamkovič—Baumbach, SSSR 1970 — 9/24

[33] 11. ♕d3 ♕d3 12. ed3 0—0 13. 0—0 ♘bd7 14. d4 ♘b6= Marangunić—Rogoff, Zagreb 1971

[34] 8. ♘c3?! ♗h3∓

[35] **9... ♗b4** 10. ♕c2 [10. a3 ♗e7 11. d3 ed3 12. e4 ♘a6 13. ♕d3 ♗e6 14. ♘a5 ♖d8= Petrosjan–Pytel, Bath 1973 — 16/38] ♗c3 11. dc3 e3 12. ♕g6 ef2 13. ♔f2 hg6± Tukmakov–Savon, SSSR (ch) 1975; **9... ♘a6**!? 10. 0–0 [10. ♕c2?! ♘b4 11. ♕b1 e3!∓ Přibyl–Saidy, Dečin 1974 — 18/33] ♗f5?! 11. d4 ed3?! 12. e4± Karaklajić

[36] 11. ♕g6 ef2 12. ♔f2 hg6 13. d4 ♘b6 14. e4 ♗e6= Larsen–Korčnoj, Leningrad (izt) 1973 — 15/41

[37] 2... d6 3. g3 [3. ♘c3 — A 21; 3. d4 — A 41] ♘f6 [3... g6 4. ♗g2 ♗g7 5. d4 — A 41] 4. ♗g2 [4. b3?! e4 5. ♘h4 d5 6. cd5 ♕d5?! 7. ♘c3 ♕c6 8. e3 a6 9. ♗b2 ♗g4 10. ♗e2 ♗e2= Nimzovitsch–Aljehin, New York 1927; 6... ♘d5 7. ♕c2 ♗e7 8. ♕e4 0–0 9. ♗b2 ♖e8 10. ♗g2 ♘b4∓ Euwe] c6 5. d3 ♗e7 [5... ♗g4 6. ♘bd2 ♘bd7 7. b3 ♗e7 8. ♗b2 0–0 9. 0–0± Euwe] 6. 0–0 0–0 7. ♘bd2 [7. c5 d5 8. ♘e5 ♗c5 9. ♘c3 ♖e8 10. d4 ♗f8= Larsen–Olafsson, La Habana (ol) 1966] ♘bd7 8. b3 ♕c7 9. ♗b2 ♖e8 10. ♕c2 ♗f8 11. ♖fd1 g6 12. d4 ♗g7 13. c5± Reti–Hromadka, Moravska Ostrava 1923

[38] 3. d3 ♘f6 4. ♘bd2 ♗e7 5. e3 0–0=; 4. ♘c3 — A 28

[39] **3... ♗b4** 4. ♗d2 [4. ♘c3 ed4 5. ♘d4 ♘d4 6. ♕d4 ♕f6 7. e3 ♕d4 8. ed4 ♘f6 9. ♗d2 0–0= Filip–Rossetto, Portorož (izt) 1958] e4 [4... ♕e7 5. de5 ♘e5 6. ♘e5 ♗d2 7. ♕d2 ♕e5 8. ♘c3 ♘f6 9. g3 0–0 10. ♗g2± Eliskases–Stöckl, Wien 1923] 5. d5 ef3 6. dc6 ♗d2 7. ♕d2 fg2 8. cd7 ♕d7 9. ♗g2 ♕d2 10. ♘d2 ♘f6 11. ♘b3 c6= Canal–Grob, Bad Gastein 1948; **3... d6** — A 41

[40] 4... **♘f6** 5. g3 ♗c5 [5... ♕e7 6. ♗g2 ♕b4?! 7. ♘c3 ♕c4 8. ♘db5 ♘b8 9. b3 ♕b4 10. ♘c7 ♔d8 11. ♘b5 ♕a5 12. ♗f4±→ Fine–A. Thomas, Hastings 1937/38] 6. ♘c6 bc6 7. ♗g2 ♕e7 8. 0–0 0–0 9. ♘c3 ♖d8 10. ♗g5 ♖b8 11. b3 d6 12. ♗c6 ♗h3 13. ♗g2± Eliskases–Pinto, Argentina 1943; **4... g6** 5. ♘c3 — A 27

[41] 5... ♗d2 6. ♕d2 ♘ge7 7. g3 [7. ♘c3 0–0 8. g3 ♘e5 9. b3 d5 10. cd5 ♘d5 11. ♗g2 ♘b4∞ Rejfiř–Balanel, Marianske Lazne 1956] 0–0 8. ♗g2 d6 9. 0–0 ♗d7 10. ♘c3 ♖e8 11. ♖ac1 ♘d4 12. ♕d4 ♗c6 13. a4± Čehover–I. Rabinovič, SSSR (ch) 1937

[42] 11. cd5 ♖d8 12. ♗f3 ♘f5 13. 0-0-0 ♘d6 14. ♘e4± Kottnauer–Johansson, Lugano (ol) 1968

[43] 4. **♘g5** ♗b4 5. ♘c3 ♘f6 6. d5 ♗c3 7. bc3 ♘b8 8. f3 h6 9. ♘e4 ♘e4 10. fe4 ♕h4= Knežević–Peev, Albena 1974 — 18/32; 4. **♘fd2** f5 [4... ♘d4 5. ♘e4 ♘e6 6. g3± Minev] 5. ♘c3 ♘f6 6. e3 — A 27

[44] 9. 0–0 ♘f6 10. ♘c3 ♗e6 11. b3 ♗b4 12. ♘a4 ♖he8 13. ♗e3 b6 14. ♖fd1 ♗d7 15. ♗f3 ♘e4∓ Eliskases–Polugajevski, Mar del Plata 1962

[45] 11. ♖c1=

[46] **3... c5** 4. ♘b3 ♘f6 5. ♘c3 ♘c6 6. e3 d5 7. cd5 ♘e5 8. ♗b5 ♗d7 9. d4 ed3 10. f4 ♗b5 11. fe5 ♘d5 12. ♘b5 ♕h4 13. g3 ♕b4 14. ♘c3 ♘c3 15. bc3 ♕c3∞ Tartakower–Spielmann, Karlovy Vary 1925; **3... d5** 4. cd5 ♕d5 5. ♘c2 ♘f6 6. ♘c3 ♕d8 7. g3 ♗c5 8. ♗g2 ♕e7 9. 0–0 0–0 10. ♘e3 ♘c6 11. b3 ♖e8= Berger–Gilg, Praha (ol) 1931

[47] 4. ♘b5 ♘f6 5. d4 ed3 6. ♕d3 a6 7. ♘5c3 d5 8. cd5 ♘b4 9. ♕d1 ♘fd5 10. ♘d5 ♕d5 11. ♕d5 ♘d5= Puc–Andrić, Jugoslavija (ch) 1952

[48] 4... d5 5. cd5 ♕d5 6. ♘c3 ♕e5 7. d4 ed3 8. ♕d3 ♘b4 9. ♘b4 ♗b4 10. ♕c4 ♗c3 11. ♕c3 ♕c3 12. bc3 ♗e6= Fine–Sejnsut, New York 1938

[49] 6. d4 ed3 7. ed3 d5 8. d4 ♗e7=

[50] 11. 0–0 ♗f5 12. ♗b2 ♘d5 13. ♘d5 ♕d5= Euwe–Aljehin, (m) 1935

[51] 4... bc6 5. ♘c3 ♘f6 6. g3 d5 7. cd5 cd5 8. d3 ed3 9. ♕d3 ♗e7 10. ♗g2 ♗e6 11. 0–0 ♕d7= Johannessen–Fridgood, Lugano (ol) 1968

[52] 5. d3 ed3 6. e4 [6. ♕d3 ♕d3 7. ed3 ♗f5 8. ♗e3 0-0-0 9. d4 ♘f6 10. f3 ♗b4 11. ♘c3 ♖he8 12. ♔f2 ♗f8∓ Tartakower–Aljehin, Warszawa (ol) 1935] ♗c5=

[53] **6. d4** ed3 7. ♕d3 [7. e4 ♗c5 8. h3 ♗e6 9. ♗d3 ♘d7∓↑ Šackes–Sederenko, SSSR 1967] ♕d3 8. ed3 ♗f5△ 0-0-0∓; **6. g3** ♗c5 7. ♗g2 ♗f5 8. 0–0 0–0= Reti–Torre, Moskva 1925

[54] 11. ♗b2 h5 12. 0-0-0 h4 13. h3 ♘d7 14. ♗f5 ♖de8 15. ♗e6 ♕e6= Botvinik–Kan, SSSR (ch) 1955

[55] 4... ♗c5 5. ♘c2 ♘f6 6. ♘c3 0–0 7. ♗e2 d6 8. 0–0 ♗f5 9. b3 a5 10. ♗b2 ♕e7= Böhm–Ligterink, Le Havre 1977

[56] 5... d5 6. ♕a4 ♗d7 7. ♕b3 ♗c6 8. ♘c3 ♘f6 9. cd5 ♘d5 10. ♘d5 ♕d5 11. ♗c4± Eliskases–Dantas, Argentina 1946

[57] 7... ♕e7 8. ♘c3 ♘f6 [8... f5 9. d3 ♘f6 10. ♗g5 0–0 11. 0-0-0 ed3 12. ♕e7 ♗e7 13. ♗d3 g6 14. ♖he1± Reti–Sämisch, Brunn 1928] 9. d3 ed3 10. ♕e7 ♗e7 11. ♗d3 0–0 12. 0–0± Tartakower–Grünfeld, Moravska Ostrava 1923

[58] 8... f5 9. ♘b5 ♕b6 10. b4 ♗b4 11. ♗b2 ♘f6 12. ♗f6 ♕f6 13. ♘c7 ♔d8 14. ♖b1± Marszalek

[59] 11. ♘d1 d6 12. f3 ♘e5⩲ Murej–Udov, SSSR 1966

[60] 5. ♘c3 ♗b4 [5... ♗c5 6. ♘b3 ♗b4 7. ♕c2 ♗c3 8. bc3 ♕e7 9. f4 ♘d8 10. a4 c5= Ivlev–Borisenko, SSSR 1963] 6. ♘c6 dc6 7. ♗e2 0–0 8. 0–0 ♕e7 9. d3 ♗c3 10. bc3 ed3 11. ♗d3 ♖d8 12. ♕c2± Sliwa–Marszalek, Polska (ch) 1977 — 23/42; 8... ♗f5!=

[61] 10. b3? h4 11. ♗a3 ♗d6 12. ♗d6 cd6 13. ♗e2 ♔f8 14. c5 dc5 15. dc5 ♕e7 16. ♕a5 ♘d7∓ O'Kelly–Portisch, Palma de Mallorca 1966 — 2/20; 10. g3∞

A 21 — 1. c4 e5 2. ♘c3

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	g3[2]	♗g2[4]	d4[6]	♘h3[8]	0–0	f3	cd5	♗g5	=
	f5[1]	♘f6[3]	c6[5]	e4[7]	♘a6[9]	♘c7	d5	cd5	♗e7[10]	
2	. . .	e3	d4	♘h3[12]	♗e2	b4	♕b3	c5	cd6	∞
	. . .	♘f6	e4[11]	g6[13]	♗g7	♘c6	♘e7	d5	cd6[14]	
3	. . .	d4	♕d4	♕e3[16]	♘h3[18]	♕d2!?[19]	♘f4[21]			±
	. . .	ed4	♘c6[15]	♔f7[17]	♘f6	h6[20]				
4	. . .	♘f3[22]	d4	♘d4	♗g5	♗h4	e3	♗e2	♘c6	∞
	g6	♗g7	ed4[23]	♘e7[24]	h6	♘bc6	d6	0–0	bc6[25]	
5	. . .	g3	♗g2[26]	d3[27]	♘f3[28]	cd5	♗d2	0–0	♖c1	=
	. . .	♗g7	♘e7	c6	d5	cd5	0–0	♘bc6	h6[29]	

1. c4 e5 2. ♘c3 d6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
6	e3	d4	de5	♕d8	b3	♗b2	0-0-0	♗d3	♗c2	=
	f5[30]	♘f6[31]	de5	♔d8	c6	♔c7[32]	♘bd7	e4	a5[33]	
7	g3	♗g2[34]	d3[36]	♘f3	0–0	c5	cd6	b3	♗b2	±
	♗c6	c6[35]	♘f6[37]	♗e7[38]	0–0[39]	h6	♗d6	♘bd7	♕e7[40]	
8	. . .	♗g2[41]	♘f3	0–0	d4	h3	♘h4	♘f5	d5	±
	♗g4	c6	♘f6	♘bd7[42]	♗e7	♗h5	0–0	♖e8	cd5[43]	
9	. . .	♗g2[44]	d3[45]	♘f3[47]	0–0	c5[49]	cd6	b3	♗b2	=
	f5	♘f6	♗e7[46]	0–0	c6[48]	♔h8[50]	♗d6	♘bd7	♕e7[51]	
10	. . .	d4	de5	♕d8	♗g2	b3	♗b2	♘f3	0–0	±
	. . .	♗e7[52]	de5	♗d8	♘f6	c6	♘bd7	0–0	♖e8[53]	
11	. . .	♗g2[54]	e3[55]	♘ge2[57]	d3	♖b1[59]	a3	b4[60]	ab4	∞
	g6	♗g7	f5[56]	♘f6[58]	0–0	a5	c6	ab4	♗e6[61]	
12	. . .	. . .	d3	♘f3[63]	0–0[65]	♖b1[66]	a3	♕c2[68]	b4	∞
	. . .	. . .	f5[62]	♘f6[64]	0–0	a5[67]	♘h5	f4	ab4[69]	
13	d4	♕d4	♕d2	b3[72]	e4	♗d3[74]	♖b1	ab3	♘ge2	=
	ed4[70]	♘c6	♘f6[71]	♗e6[73]	a5	a4[75]	ab3	g6	♗g7[76]	
14	. . .	. . .	. . .	g3	♘d5	b3	♕e3[78]	♕e4	cd5	±
	. . .	. . .	. . .	♗e6[77]	♘e5	♘e4	c6	cd5	♕a5[79]	
15	. . .	. . .	. . .	b3[80]	♗b2	g3[82]	♗g2	♘h3[84]	♖c1	±
	. . .	. . .	g6	♗g7[81]	♘f6	0–0	♘e5[83]	a5	♘ed7[85]	
16	♘f3	e3	♗e2[87]	d4[89]	0–0	b3	♗b2	de5	♕c2	=
	♗g4[86]	♘f6	♗e7[88]	♘bd7	0–0	♖e8[90]	♗f8	de5	e4[91]	
17	. . .	d4	gf3[93]	♕d4	♕e4	♘d5	♗d2	0-0-0	♗c3	±
	. . .	♗f3[92]	ed4[94]	♘c6[95]	♘ge7[96]	♕d7	0-0-0	♔b8	♘d5[97]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
18	. . .	. . .	g3[98]	♗g2	0—0	h3	♗f3	♕d4	b3[100]	±
	. . .	♘d7	♘gf6[99]	♗e7	0—0	♗f3	ed4	c6		
19	. . .	d4	♘g1	b4[102]	b5	♘h3	e3	♗b2	cb5	=
	f5	e4	c6[101]	♗e7	♘f6	0—0	♔h8	cb5	a6[103]	
20	. . .	. . .	♘d2	e3	♗e2	f3[105]	♗f3	0—0	♖e1	=
	. . .	. . .	♘f6	g6[104]	♗g7	ef3	0—0	♘c6	♔h8[106]	
21	. . .	. . .	♘g5	♘h3[108]	e3[110]	♘f4[111]	h4	a3	d5	±
	. . .	. . .	♗e7[107]	♘f6[109]	c6	0—0	♘a6	♘c7[112]	♘g4[113]	
22	. . .	. . .	. . .	f3[114]	fe4	♘h3	g3	♗g2	0—0	=
	. . .	. . .	♘f6	♘c6[115]	h6	fe4	g5	♗g7	0—0[116]	
23	. . .	. . .	♗g5!?	♘d2	♗f6	e3	g4	♘de4	♗e2	±
	. . .	. . .	♘f6[117]	h6[118]	♕f6	c6	fg4[119]	♕f7[120]	h5[121]	

[1] 2. . . ♗b4 3. ♘d5!? ♗a5 [3. . . ♗c5 4. b4 ♗f8 5. ♕a4 c6 6. ♘c3 d6 7. ♘f3 f5 8. d4 e4 9. ♗g5 ♘f6 10. ♘d2 h6 11. ♗f6 ♕f6 12. e3 ♘d7 13. ♕c2 g6 14. g4 ♕h4 15. gf5 gf5 16. 0-0-0± Katalimov—Gurgenidze, SSSR 1976] 4. b4 c6 5. ba5 cd5 6. cd5 ♘f6 7. ♕a4 ♘d5 8. ♘f3 ♘c6 9. ♘e5 ♕f6 10. ♗b2 ♘e5 11. ♕e4 d6∓∓ Kozlov—Gurevič, SSSR 1976; 8. ♕e4±↑

[2] **3. g4** d6 4. gf5 ♗f5 5. ♗g2 c6 6. d4 ♘d7 7. e4 ♗g6 8. ♘ge2 ♗e7 9. ♗e3 ♘f6 10. ♘g3 0—0 11. ♕e2 d5=; **3. e4** d6 4. ef5 [4. ♘f3 ♘f6 5. ef5 ♗f5 6. d4 ♘bd7 7. ♗e2 ♗e7=] ♗f5 5. ♕f3 ♕c8 6. ♘d5 ♘e7 7. ♗d3 ♗d3 8. ♕d3 ♘d7=; **3. b3** ♘f6 4. ♗b2 d5 5. cd5 ♘d5 6. g3 ♘c3 7. dc3 ♗d6 8. ♗g2 ♘c6= Nimzowitsch—Mieses, Bamberg 1920; **3. ♘f3** e4 4. ♘d4 d6 5. d3±↑⊞ Tajmanov; 4. . . g6!?; 3. . . d6 — 2. . . d6; 3. . . ♘c6 — A 27

[3] **3. . . ♘c6** — A 25; **3. . . d6** — 2. . . d6

[4] 4. d3 ♗b4 5. ♕b3 ♘c6 6. e3 ♕e7 7. ♘ge2 e4 8. ♘f4 g5 9. ♘d5 ♘d5 10. cd5 ♘e5∓↑ Primavera—Canal, Venezia 1953

[5] **4. . . ♗c5** 5. e3 0—0 [5. . . ♘c6 6. ♘ge2 e4 7. d4 ed3 8. ♕d3 ♘e5 9. ♕f5 ♕e7 10. ♕c2 0—0 11. 0—0±] 6. d4 ed4 7. ed4 ♗b4 8. ♘e2 d5 9. cd5 ♘d5 10. 0—0 ♘c3 11. bc3 ♗d6 12. ♕b3± Bolbochan—Azevedo, Sao Paulo 1960; **4. . . g6** 5. d4 [5. e3 ♗g7 6. ♘ge2 0—0 7. d4 e4 8. f3 ef3 9. ♗f3 ♘a6 10. 0—0 c6 11. ♗d2 d6= Banik—Zurahov, SSSR (ch) 1956] ed4 6. ♕d4 ♘c6 7. ♕d2 ♗g7 8. b3 0—0 9. ♗b2 d6 10. ♘h3 ♕e8 11. ♘f4 ♖b8 12. h4± Haag—Jimenez, La Habana 1962; 5. . . e4!?; **4. . . ♗b4** 5. ♕c2 [5. a3 ♗c3 6. dc3 d6 7. ♗g5 0—0 8. ♘f3 ♘bd7 9. b4 ♕e8= A. Kolon—Larsen, San Juan 1964] ♘c6 6. ♕f5 d6 7. ♕b1 0—0∓∓; **4. . . ♗e7** 5. e3 0—0 6. ♘ge2 d6 7. b4 [7. d4 c6 8. 0—0 ♕e8 9. c5 d5 10. de5 ♘g4 11. f4 ♘a6 12. h3 ♘h6 13. ♘a4 ♗c5 14. ♘c5 ♘c5 15. b3± Pirc—Gastony, Gyula 1965; 8. . . ♘a6!?△ e4=] c6 8. b5 ♗e6 9. ♕a4 ♘bd7 10. bc6 bc6 11. d3 ♘c5 12. ♕d1 e4= Ujtelky—Mesing, Beograd 1968

[6] 5. **♘f3** d6 [5. . . e4 6. ♘d4 d5 7. cd5 cd5 8. d3 ♗c5 9. ♘b3 ♗b6 10. de4 fe4 11. 0—0 0—0∞ Frosh—Sköld, Varna (ol) 1962] 6. 0—0 ♘a6 7. d4 e4 8. ♘g5 h6 9. ♘h3 g5 10. f3 ef3 11. ef3 ♗g7∓ B. Andersen—Larsen, Kopenhagen 1965; **5. d3** d5 [5. . . d6 6. ♘f3 ♕c7 7. 0—0 ♗e7 8. b4 d5 9. cd5 ♗b4 10. ♕b3 ♗c3 11. ♕c3 ♘d5 12. ♕e5 ♕e5 13. ♘e5⇗± Filip—Larsen, Reggio Emilia 1963/64] 6. cd5 cd5 7. ♕b3 d4 8. ♗b7 ♗b7 9. ♕b7 ♘bd7 10. ♘d1 ♖b8 11. ♕a7 ♗b4 12. ♔f1 0—0 13. ♕a4 ♔h8 14. a3 ♘c5∓∓ Egorov—Saharov, SSSR 1964

[7] 5. . . d6 6. e3 [6. de5 de5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♘f3 e4 9. ♘g5 ♔e8 10. f3 h6 11. ♘h3 ef3 12. ♗f3 ♘bd7= Banik—Antošin, SSSR (ch) 1957; 6. d5 c5 7. f3 ♘a6 8. ♘h3 ♘c7 9. 0—0 ♗e7 10. ♕d3 0—0= Ujtelky—Nielsen, Kopenhagen 1965] ♗e7 7. ♘ge2 0—0 8. b3 ♘bd7 9. ♗b2 ♕e8 10. ♕d2 ♕g6∞ O'Kelly—Johannessen, Zevenaar 1961

[8] 6. ♗g5 ♗e7 7. e3 0—0 8. ♘ge2 ♕e8 9. h4 ♕f7 10. ♕b3 ♘a6 11. ♘f4 d6 12. ♗f1 ♘c7 13. d5 ♘a6= Ujtelky—Nežmetdinov, Rostov 1961

[9] 6. . . d5 7. ♕b3 ♘a6 8. ♗g5 dc4 9. ♕c4 h6 10. ♗f6 ♕f6 11. 0-0-0 b5 12. ♕b3 b4 13. ♘a4 ♗e6 14. ♕c2 ♖c8∞ Sapi—Farago, Hungary (ch) 1969

[10] 11. ♘f4 ♘e6 12. ♕a4 ♔f7 13. ♘e6 ♗e6 14. fe4 de4= Uhlmann—Larsen, Leningrad (izt) 1973 — 15/43

[11] **4. . . ed4** 5. ed4 ♗e7 6. ♗d3 d6 7. ♕c2 ♘c6 8. ♘ge2 0—0 9. a3 g6 10. h3 ♖f7 11. ♗e3 ♗d7 12. 0-0-0± O'Kelly—Safvat, Moskva (ol) 1956; **4. . . d6** — 2. . . d6

[12] 5. a3!? c6 6. f3 d5 7. ♘h3 ♗e7 8. cd5 cd5 9. fe4 fe4 10. ♘f4± Tajmanov

[13] 5. . . ♗b4 6. ♕b3 ♗c3 7. ♕c3 ♘c6 8. ♗e2 d6 9. 0—0 0—0 10. b3 ♗d7 11. ♗b2 ♕e7 12. ♘f4± Reti—Romin, London (ol) 1927

[14] 11. ♗b5 ♔f8 12. ♗e2 ♗h6 13. 0—0 ♔g7 14. d5 g5 15. ♗b2 ♘g6 16. ♘b5 g4∞ Uhlmann—Hartoch, Amsterdam 1972

[15] **4... d6** 5. ♘f3 ♘f6 6. ♘d5 ♗e7 7. g3 0—0 8. ♗g2 ♘c6 9. ♕d1 ♔h8 10. 0—0 ♗e6 11. b3 ♘e4 12. ♗b2 ♗f6 13. ♗f6 ♘f6 14. ♘d4± Fuchs—Martin, München (ol) 1958; **4... ♘f6** 5. ♘d5 [5. ♗g5 ♗e7 6. e4 ♘c6 7. ♕e3 fe4 8. ♘e4 0—0 9. ♘f3 ♖e8 10. ♗d3 d5 11. cd5 ♘d5 12. ♗e7 ♕e7 13. ♕g5± A. Fernandez—Dominguez, España 1977] ♘c6 6. ♘f6 ♕f6 7. ♕f6 gf6 8. ♗d2 ♘b4 9. ♔d1 a5 10. ♘h3± Timman—van den Berg, Nederland (ch) 1972

[16] 5. ♕d1 ♘f6 6. ♘f3 [6. g3 ♗b4 7. ♗d2 ♕e7 8. ♘f3 ♘e4 9. ♘d5 ♕c5 10. e3 ♘d2 11. ♘d2 ♘e5∓ Pachman—Bagirov, Beverwijk 1965] ♗b4 7. ♕c2 ♘e4 8. ♗d2 ♗c3 9. ♗c3 ♕e7 10. e3 d6= Maslov—Lejn, SSSR 1963

[17] **5... ♗e7** 6. ♘d5 ♘f6 7. ♘f6 gf6 8. ♘f3 d5 9. cd5 ♕d5 10. ♗d2 ♗e6 11. g3 ♘e5 12. ♗g2 ♘c4 13. ♕c3 ♘d2 14. ♕d2 ♕d2 15. ♘d2± Matulović—Kozomara, Sarajevo 1960; **5... ♘ce7!?**

[18] 6. ♘f3!? ♘f6 7. ♘d5± Tajmanov

[19] 7. ♘g5 ♔g8 8. g3 h6 9. ♘h3 d5 10. cd5 ♘d5 11. ♕d2 ♘db4 12. ♕d8 ♘d8 13. ♔d1 ♗e6 14. ♘f4 ♗f7= Bagirov—Nežmetdinov, SSSR (ch) 1964

[20] 7... ♗b4 8. a3 ♗c3 9. ♕c3 d5 10. ♘g5 ♔g8 11. cd5 ♘d5 12. ♕b3 ♘a5 13. ♕c2 h6 14. ♘f3± Tajmanov

[21] 8. ♘f4△ g3, ♗g2, ♘d5± Tajmanov

[22] 3. d4!?

[23] 4... d6 — A 41

[24] **5... ♘f6** 6. e4 — A 10; **5... d6** 6. e4 — A 42

[25] 11. 0—0 ♖b8 12. ♕d2 g5 13. ♗g3 ♘f5 14. ♖ad1 ♕e7∞ Pugach—H. Garcia, Villa Gesell 1940

[26] 4. h4 ♘f6 5. ♗g2 0—0 6. d3 c6 7. ♗g5 h6 8. ♗f6 ♕f6 9. h5 d6 10. ♕d2 g5∓ Sliwa—Gligorić, Hastings 1960/61

[27] **5. h4** c6 6. e4 d6 7. h5 ♗e6 8. d3 ♘a6 9. ♕e2 f5 10. ♘f3 ♕d7 11. ♗e3 c5 12. ♘d5 ♖f8= Ujtelky—Dely, Balatonfüred 1959; **5. e3** f5 6. ♘ge2 d6 — 2... d6; **5. ♘f3** 0—0 6. d4 ed4 7. ♘d4 ♘bc6 8. ♘c6 ♘c6 9. 0—0 d6 — A 41; 8... bc6 — A 27

[28] **6. e4** d6 — 2... d6

[29] 11. ♘a4 b6 12. b4 a6= Lebredo—Guljko, Cienfuegos 1976

[30] 3... c6 4. ♗e2 ♗e7 5. ♘f3 ♘f6 6. d3 0—0 7. 0—0 ♗g4 8. ♖b1 ♘bd7 9. b4 d5 10. cd5 cd5 11. a3 ♗d6 12. ♗b2 h6= Navarovsky—Barcza, Hungary (ch) 1959

[31] 4... ♗e7 5. b3 ♘f6 6. ♗b2 c6 7. ♘ge2 0—0 8. g3 ♕e8 9. ♗g2 ♘a6 10. a3 ♘c7 11. ♕c2 ♗e6 12. h3 ♖c8 13. f4∞ Korčnoj—Navarovsky, Luhačovice 1969 — 7/30

[32] 8... ♗e6 9. ♘f3 ♘bd7 10. ♗e2 ♔e8 [10... ♗d6!? 11. ♖d1 ♗c7 △ ♔e8] 11. ♖d1 ♗b4 12. 0—0 ♖f8 13. ♘a4 e4 14. ♘d4 ♔f7 15. a3 [15. f3 ♘c5± Ivkov—Kozomara, Sarajevo 1958] ♗e7 16. f3 ♘c5 17. ♘c5 ♗c5 18. fe4 fe4 19. b4±

[33] 12. ♘h3 ♗d6 13. ♘e2 ♖e8 14. ♘ef4 ♘e5= Miles—Larsen, Las Palmas 1977 — 23/44

[34] **4. b3** d5 5. ♗g2 d4 6. ♘b1 ♘c6 7. d3 ♕d7 8. a3 a5 9. ♕c2 ♗e7 10. ♘d2 f5 11. ♘gf3 ♘h6 12. 0—0 0—0 13. ♗b2 ♘g4∓ Filip—Talj, Soči 1973; **4. d3** c6 5. e4 ♘f6 6. ♗g2 ♗e7 7. ♘ge2 0—0∞; **4. ♘f3!?**

[35] 4... ♘c6 — A 25

[36] 5. b3 d5 6. cd5 [6. ♘f3 d4 7. ♘e4 ♗e7 8. h4 ♘d7 9. e3 ♘gf6∞ Šamkovič—Kuzmin, Soči 1970] cd5 7. ♘f3 ♘c6 8. 0—0 d4 9. ♘a4 ♘f6 10. ♘g5 ♗g4 11. h3 ♗d7= Smislov—Bronštejn, Moskva 1967 — 4/39

[37] **5... f5?!** 6. f4 ♘f6 7. ♘f3 ♘bd7 8. 0—0 g6 9. ♘g5 ♗g8 10. e4 h6 11. ♘f3 fe4 12. ♘h4 ♗f7 13. ♘e4± Hübner—Ljubojević, Tilburg 1978 — 26/31; **5... ♕d7** 6. ♖b1 d5 7. ♘f3 f6 8. ♕a4 d4 9. ♘e4 b5 10. ♕c2 bc4 11. dc4 ♗h3 12. ♗h3 ♕h3 13. c5± Schweber—R. Garcia, Mar del Plata 1962; **5... g6** 6. ♗d2 [6. ♘h3 h6 7. f4 ♗g7 8. ♗d2 ♘e7 9. ♕c1 ♘a6 10. 0—0 ♕d7 11. ♘f2 ef4 12. ♗f4 d5∞ Pachman—Szabo, Oberhausen 1961] ♗g7 7. ♘f3 ♘e7 8. h4 h6 9. ♕c1 a5 10. a3 d5 11. cd5 cd5 12. 0—0 ♘bc6 13. ♘a4± Ree—Ostojić, Groningen 1965; **5... ♗e7** 6. ♘f3 [6. e4 f5 7. ♕h5 g6 8. ♕e2 ♘f6 9. ♘f3 fe4 10. de4 ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♕f3 ♘bd7∞ Scherwin—Weinstein, New York 1961/62] ♘d7 7. 0—0 h6 8. b3 ♘gf6 9. ♗b2 0—0 10. e3 ♕b8 11. ♘e1 d5∞ Schöneberg—Kuzmin, Örebro 1966; 7. b3△ d4±

[38] 6... h6 7. 0—0 ♘bd7 8. ♘e1 d5 9. cd5 cd5 10. d4 e4 11. f3 ef3 12. ef3 ♘b6 13. ♘d3± Bielicki—Zazan, Argentina (ch) 1961

[39] 7... **h6** 8. b3 0—0 9. e4 [9. ♗b2 ♗g4 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 d5 12. e3 ♕d7 13. ♗g2 ♖d8∞ Muhin—Bronštejn, SSSR 1972 — 14/54] c5 [9... ♘bd7 10. d4 ♗g4 11. h3 ♗h5 12. ♗e3 a6 13. ♕c2 ♘h7 14. ♘h2 ♖e8± Panno—Balašov, Manila (izt) 1976] 10. ♘h4 ♘c6 11. f4 ef4 12. gf4 ♘h7 13. ♘f3 f5 14. ♘d5 ♗f6 15. ♖b1 fe4∞ Olafsson—Smislov, Jugoslavija (ct) 1959; 8. c5!?±; 7... **♘a6** 8. b3 h6 9. ♗b2 0—0 10. ♕c2 ♗f5 11. ♖ad1 ♕c8∞ Volovič—Bronštejn, SSSR 1968; 9. e4!? △ d4±

40 12. ♕c2 ♗g4 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 ♗a3 15. ♗a3 ♕a3 16. ♖fd1± Averbah—Balašov, SSSR 1973 — 15/45; 12... ♖fd8!? Holmov

41 4. d4 ♘c6 5. d5 ♘b8 6. ♗g2 ♘f6 7. ♘f3 ♗e7 8. h3 ♗d7 9. 0—0 0—0 10. e4 ♘a6 11. ♗e3 ♘e8 12. ♘e1 c5 13. f4 ♗f6 14. ♘f3± D. Byrne—Smislov, Mar del Plata 1962; 13. a3!?△ ♘d3±; 4... ♘d7!?±

42 6... ♗e7 7. h3 ♗h5 8. b4 0—0 9. ♕b3 ♘bd7 10. a3 ♘e8 11. g4 ♗g6 12. e4 h5∞ Fazekas—Napolitano, corr. 1965; 8. d4!?±; 7. d4!?±

43 12. ♘d5 ♘d5 13. ♗d5 ♕c7 14. b3 ♗f8 15. ♗g2± Smejkal—Balašov, Soči 1973 — 16/44

44 **4. e4** fe4 5. ♘e4 ♘f6 6. ♗g2 ♘c6 7. ♘e2 ♗e7 8. 0—0 ♗g4 9. h3 ♗e6 10. ♘f6 ♗f6 11. d3 ♕d7 12. ♔h2 d5 13. b3 0-0-0∓ Bialas—Schmid, 1960; **4. e3** ♘f6 5. d4 ♗e7 6. ♘f3 e4 7. ♘d2 0—0 8. f3 c5∞ Florian—Barcza, Hungary (ch) 1965

45 **5. b4**!? c6 6. b5 c5 7. ♗b2 ♘bd7 8. d3 g6 9. a4 a5 10. ba6 ♖a6 11. ♘f3 ♗g7 12. ♘d2 0—0 13. ♘b5± Korčnoj—German, Stockholm (izt) 1962; 5... g6!? △ ♗g7=; **5. e3** ♗e7 6. ♘ge2 0—0 7. 0—0 ♕e8 8. f4 c6 9. b3 ♗e6 10. d3 a6 11. a4 ♘bd7 12. ♗a3 ♘h5 13. ♕d2 g5∞ Ree—Gufeld, Suhumi 1972 — 14/56; **5. d4** ed4 [5... e4 6. ♗g5 ♗e7 7. f3 ef3 8. ef3 0—0 9. ♘ge2 ♘h5 10. ♗e3 ♗g5 11. f4 ♗e7 12. ♘d5 c6= Valk—Milić, Wien 1959] 6. ♕d4 g6 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 0—0 9. ♕d2 ♘bd7 10. e3 a5 11. ♘ge2 ♘c5 12. ♖d1 ♗d7= Langeweg—Hort, Kecskemet 1964

46 **5... g6** 6. ♗d2!? ♗g7 7. ♕c1 h6 8. h3 ♘c6 9. ♖b1 ♘d4 10. b4 ♘e6 11. b5 g5 12. ♘d5 f4 13. g4 0—0∞ Forintos—Ozsvath, Hungary (ch) 1965; **5... c6** 6. e4 ♗e7 7. ♘ge2 **0—0** 8. 0—0 ♘a6 9. ♖b1 fe4 10. ♘e4 ♔h8 11. ♘f6 ♗f6 12. b4 ♘c7 13. a4 d5 14. b5 ♗g4= Přibyl—Antošin, Luhačovice 1971

47 6. e3 0—0 7. ♘ge2 c6 8. 0—0 ♕e8 9. b4 ♕h5 10. f4 ♗e6 11. ♕d2 ♘bd7∞ Zwaig—Levy, Nice (ol) 1974

48 7... ♔h8 8. b4 a5 9. b5 ♘bd7 10. ♗a3 ♕e8 11. ♖c1 ♖b8 12. e3± Benkö—Larsen, Winnipeg 1967 — 5/38

49 **8. ♖b1** a5 9. a3 ♔h8 10. b4 ab4 11. ab4 ♕c7 12. ♘d2 ♗e6 13. e4 ♘bd7= Bertok—Smederevac, Jugoslavija (ch) 1955; **8. b4** a6 [8... ♕e8 9. b5 ♕h5 10. bc6 ♘c6 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘d8 13. ♗a3± Ivkov—Kozomara, Sarajevo 1964] 9. a4 ♔h8 10. a5 ♗e6 11. ♗d2 ♘bd7 12. ♕b1 d5∞ Kupka—Antošin, Luhačovice 1971

50 **8... ♕e8** 9. cd6 ♗d6 10. b4 ♔h8 11. ♖b1 ♕h5 12. b5± Raičević—Navarovsky, Trenčanske Teplice 1974 — 18/38; **8... ♘a6** 9. cd6 ♗d6 10. a3 ♘c7 11. ♕c2 ♕e8 12. b4 ♕h5∞ Johansson—Barcza, München (ol) 1958

51 12. ♘h4 ♘b6 13. e4 fe4 14. ♘e4 ♘e4 15. de4 ♗e6= Averbah—Matanović, Portorož (izt) 1958

52 **4... ed4** 5. ♕d4 ♘c6 6. ♕d2 ♘f6 7. ♗g2 g6 8. b3 ♗g7 9. ♗b2 0—0 10. ♘h3 ♘e5 11. 0—0 c6 12. ♖ad1 ♘f7 13. ♘g5± Etruk—Arulajd, SSSR 1962; **4... ♘c6** 5. de5 de5 6. ♕d8 ♘d8 7. ♘f3 e4 8. ♘d4 c6 9. f3 ef3 10. ef3 ♗b4 11. ♗d2 ♘e7 12. 0-0-0± Filip—Stahlberg, Marianske Lazne 1965; **4... ♘f6** 5. de5 de5 6. ♕d8±; **4... e4** 5. f3 ♘f6 6. ♗g2 ef3 [6... ♕e7 7. ♗g5±] 7. ♘f3 g6 8. 0—0 ♗g7 9. d5!? [9. e4 fe4 10. ♘g5 0—0 11. ♘ge4 ♘e4 12. ♖f8 ♕f8 13. ♘e4 ♘c6 14. ♗e3 ♗f5∞ Toran—Talj, Oberhausen 1961] c5 10. dc6 ♘c6 11. ♗f4±; 9... 0—0!? △ ♖e8 Talj

53 12. ♖ad1 ♗c7 13. ♘h4 g6 14. e4 f4 15. ♘f3 fg3 16. hg3 ♘c5 17. b4 ♘e6 18. ♖fe1± Tajmanov—Vaganjan, Leningrad 1977 — 24/43

54 4. d4 ♘d7 5. ♘f3 ♗g7 — A 41; 4... ♗g7 — A 41; 4... ♘c6 — A 41

55 **5. ♖b1** ♘e7 6. d3 0—0 7. h4 h6 8. e3 c6 9. ♘ge2 ♗e6 10. b3 d5 11. cd5 ♘d5 12. ♘d5 ♗d5= O'Kelly—Ivkov, La Habana 1965; **5. b4** c6 6. b5 ♘e7 7. e3 ♗e6 8. ♕a4 0—0 9. ♗a3 ♕c7 10. ♕b4 c5 11. ♕b3 f5 12. ♘ge2 ♘d7∞ Ungureanu—I. Szabo, Romania (ch) 1968; **5. e4** f5!? 6. ef5 gf5 7. ♕h5 ♔f8 8. d3 ♘f6 9. ♕e2 ♔f7 10. ♗g5 c6 11. ♘f3 ♖f8 12. ♕d2 ♔g8= D. Byrne—Fischer, USA (ch) 1967 — 3/33; **5. ♘f3** f5 6. 0—0 ♘f6 7. d4 e4 8. ♘e1 0—0 9. f3 ef3 10. ♗f3 ♘c6 11. ♘c2 ♘e7 12. ♕d3 c6 13. ♗f4 d5 14. ♗e5 ♗e6 15. c5 ♕d7 16. b4 g5∞ Stoljar—Suetin, Olomouc 1975

56 **5... ♘h6** 6. ♘ge2 c6 7. d3 0—0 8. h3 a5 9. 0—0 ♗e6 10. ♔h2 ♘a6 11. e4 f5∞ Bielicki—Pilnik, Buenos Aires 1964; 5... ♘e7 6. ♘ge2 0—0 7. 0—0 ♘d7 8. b3 ♔h8 9. d4 f5 10. ♗b2 c6 11. d5 c5 12. f4 e4∞ Furman—Kotov, SSSR (ch) 1958

57 6. d4 ♘f6 7. ♘ge2 0—0 [7... ♘bd7 8. b3 0—0 9. ♕c2 ♖e8 10. 0—0 e4 11. ♗a3 ♘f8 (Golz—Simagin, Polanica Zdroj 1968 — 6/55) 12. d5±] 8. b4 e4 9. ♕b3 ♗e6 10. 0—0 ♗f7 11. f3 d5∓ Korčnoj—Timman, Leuwarden (m) 1976 — 22/45

58 6... ♘e7 7. d3 0—0 8. 0—0 a5 9. a3 c6 10. ♗d2∞ Hort—Byrne, Sousse (izt) 1967

59 **8. b4** c6 9. 0—0 — 8. 0—0; **8. 0—0** c6 9. b4 [9. b3 a5 10. ♗b2 ♘a6= Emma—Pelikan, Argentina 1960; 9. ♖b1 a5 10. a3 ♗e6 11. b3 ♘bd7 12. e4?! ♕e7 13. h3?! f4∓↑ Augustin—Jansa, Dečin 1977 — 24/44; 11. b4!?∞] ♗e6 10. b5 [10. ♕d2?! ♘bd7 11. ♗b2 ♗f7 12. ♖ac1 ♘b6 13. ♕c2 d5 14. c5 ♘bd7 15. d4 e4 16. b5 g5∓↑ Miles—Uhlmann, Hastings 1975/76 — 22/46] d5 [10... ♕c7 11. bc6 bc6 12. ♕a4!? Minić] 11. ♗a3 ♖e8 12. d4 e4 13. bc6 bc6= Makaričev—Mack, Groningen 1973/74

60 10. ♗d2 ♘bd7 11. b4 ab4 12. ab4 e4 13. d4 ♘b6 14. c5 ♘c4 15. 0—0 ♗e6 16. ♗c1

♕e7 17. ♕c2 ♖fb8 18. ♖d1 b5∞ Padevski—Suetin, Dubna 1976

[61] 12. b5 d5 13. cd5 cd5 14. d4 e4 15. 0—0 ♘bd7∞ Raičević—Šahović, Jugoslavija 1978 — 25/46

[62] 5... ♘e7 6. e4 c6 [6... 0—0 7. ♘ge2 f5 8. 0—0 ♘d7 9. ♗e3 ♘f6 10. h3 ♘h5 11. ♕d2 ♘c6 12. ♘d5 ♗e6 13. ♗g5 ♕d7 14. ef5 gf5 15. f4± Botvinik—Robatsch, Varna (ol) 1962; 7... ♗e6 8. 0—0 ♕d7 9. ♗e3 ♗h3 10. ♕d2 ♗g2 11. ♔g2 f5 12. f3 c5= Eliskases—Pilnik, Mar del Plata 1966] 7. ♘ge2 a6 8. a4 a5 9. ♗e3 ♗e6 10. 0—0 ♕d7 11. b3 h5 12. h4 ♗h3∞ Botvinik—Szabo, Moskva 1956

[63] **6. e4** ♘f6 7. ♘ge2 [7. h4 c6 8. h5 gh5 9. ♗f3 ♕e7 10. ♗g5 0—0 11. ♗h5 ♗e6∞ Milić—Ostojić, Beograd 1967] 0—0 8. 0—0 c6 9. ef5 ♗f5 10. d4∞ Kovačević—Ostojić, Jugoslavija 1969; **6. f4** ♘f6 [6... ♘h6 7. ♘f3 ♘f7 8. 0—0 0—0 9. ♗d2 c6∞ O'Kelly—Ostojić, La Habana 1968 — 6/56] 7. ♘f3 ♘c6 8. 0—0 0—0 9. ♖b1 ♘d4 10. e3 ♘f3 11. ♗f3 c6 12. b4 ♗e6 13. b5 e4! 14. de4 ♗c4 15. bc6 bc6 16. ♖f2 fe4 17. ♘e4 ♘e4 18. ♗e4 d5= Stean—Uhlmann, Hastings 1975/76

[64] 6... ♘e7 7. 0—0 0—0 8. ♕c2 h6 9. b4 c6 10. ♗b2 [10. ♖b1 d5=] ♗e6 [10... d5 11. cd5 cd5 12. ♘a4± Andersson] 11. b5 ♘d7 12. bc6 bc6 13. ♖ab1± Andersson—Polugajevski, Palma de Mallorca 1972 — 14/55; 11... c5!?

[65] 7. c5 ♘c6 8. cd6 cd6 9. ♕b3 ♕e7 10. ♗g5 ♗e6 11. ♗f6 ♗f6 12. ♘d5 ♗d5 13. ♕d5 ♕f7= Timman—Ree, Amsterdam 1977

[66] **8. ♘e1** ♘bd7 9. ♖b1 ♘c5 10. f4 ♘e6 11. ♗d2 ♘g4 12. ♘f3 c6 13. e3 ♘c5 14. ♕c2 ♘d3 15. ♕d3 e4∞ Lehmann—Kotov, BRD—SSSR 1961; **8. ♗d2** h6 9. ♖c1 ♘c6 10. ♘d5 g5 11. ♗c3 ♘d5 12. cd5 ♘e7∞ Golombek—Rossel, 1961

[67] **8... c6** 9. b4 ♖e8 [9... f4 10. c5! dc5 11. ♘e5 ♕e7 12. ♘f3 fg3 13. hg3 cb4 14. ♕b3 ♖f7 15. ♕b4± Keene—Kristiansson, Ybbs 1968; 9... ♔h8 10. ♕c2 ♘h5 11. b5 ♗e6 12. bc6 bc6 13. ♗a3 ♖e8 14. ♘d2± Wibe—Zwaig, Norge 1968] 10. b5 d5 11. bc6 bc6 12. cd5 cd5 13. ♕b3 ♘c6 14. ♗a3 ♖b8 15. ♕a4 ♗d7∞ Bukić—Matanović, Sarajevo 1964; **8... h6** 9. b4 g5 10. ♘e1 ♘c6 11. b5 [11. ♘c2 f4 12. b5 ♘e7 13. ♘b4 ♘f5 14. a4 ♘d4 15. a5 (Besser—Minić, Halle 1967 — 3/34) ♕e8!∞] ♘e7 12. a4 ♖b8 13. ♘c2 f4 14. a5 ♗f5 15. ♘b4 ♕d7∞ Matulović—Uhlmann, Budapest 1967 — 4/44

[68] 10. ♗d2 f4 11. ♘e1 g5 12. b4 ab4 13. ab4 ♘d7∞ Radojević—Ivkov, Sombor 1968

[69] 12. ab4 g5 [12... ♗g4!? 13. b5 ♘d7 14. ♗b2 ♘c5 15. ♖a1 ♖a1 16. ♖a1 ♕d7∞ Isaksen—Kristiansen, Esbjerg 1977] 13. b5 g4 14. ♘d2 ♘d7 15. ♗b2 ♘c5∞ Filip—Ivkov, Lugano (ol) 1968 — 6/57

[70] 3... ♘d7 4. ♘f3 — A 41

[71] 5... ♗e6 6. b3 ♗e7 7. ♗b2 ♗f6 8. g3 ♘ge7 9. e4 ♕d7 10. f4 ♕c8 11. ♗g2± Durao—Rossolimo, Malaga 1970

[72] **6. ♘f3** ♗e7 7. e3 ♗f5 8. ♗e2 ♘e4 9. ♘e4 ♗e4 10. 0—0 ♗f6 11. ♘e1 0—0 12. ♘d3 ♘e7= Barcza—Puc, Ljubljana 1969; **6. e4** — A 53

[73] **6...** ♗f5 7. ♘d5 ♗e7 8. ♗b2 0—0 9. f3 ♖e8 10. ♕c3 ♘e5 11. ♘e7 ♕e7 12. 0-0-0 h5 13. e4 ♗g6 14. ♘h3△ ♘f4± Benkö—Cordovil, Malaga 1970; **6... ♗e7** 7. g3 ♘b4!? [7... 0—0 8. ♗b2 ♖e8 9. ♗g2 ♘e5 10. ♘h3 ♖b8 11. 0—0 a6 12. ♘f4±○ Ghitescu—Espig, Kecskemet 1972] 8. ♗g2 c6 9. e4 ♘d7 10. a3 ♘a6 11. ♘ge2 ♘ac5 12. ♕c2 a5∞ Kestler—Polugajevski, Büsum 1969; **6... a5!?** 7. e4 a4 8. ♖b1 ab3 9. ab3 g6 10. g3 ♗g7 11. ♗g2 0—0 12. ♘ge2 ♘e5 13. f4 ♘ed7 14. 0—0 ♖e8= Korčnoj—Polugajevski, Evian (m) 1977 — 24/41

[74] 8. f3 g6 9. ♗b2 ♗g7 10. ♘ge2 0—0 11. g3 ♘e5= Sofrevski—Đantar, Jugoslavija (ch) 1961

[75] 8... ♘e5 9. ♘ge2 a4 10. ♖b1 ab3 11. ab3 g6 12. 0—0 ♗g7 13. ♗c2 0—0= Anikajev—Smislov, Soči 1974

[76] 12. 0—0 0—0 13. ♗b2 ♖e8 14. ♘d5 ♗d5 15. cd5 ♘e5 16. ♗c2 c6= Polugajevski—Ceškovski, SSSR (ch) 1974

[77] 6... ♗e7 7. ♗g2 0—0 8. ♘h3 ♘b4 9. ♘f4 c6 10. 0—0 ♖e8 11. h3 ♗f8 12. b3± Rajković—Barcza, Hastings 1972/73

[78] 9. ♕d4 ♘c5 10. f4 ♘c6 11. ♕e3 ♗e7 12. ♘e7 ♕e7∞ Tajmanov—Smislov, SSSR (ch) 1967 — 3/21

[79] 12. ♗d2 ♗d5 13. ♕f4±↑ Rajković—Jansa, Kragujevac 1974

[80] **6. g3** ♗g7 7. ♗g2 a5 [7... ♘f6 8. e4 0—0 9. ♘ge2 ♘e5 10. b3 ♗h3! 11. 0—0 ♖e8 12. f3 ♗g2 13. ♔g2 a5∓↑ Jovanović—Zatulovska, Menorca (izt) 1973 — 16/41; 9. f3!?△ ♘ge2±] 8. ♘f3 ♗e6 9. ♘d5 ♘e5 10. ♗g5 ♗d7 11. f4 ♘c4 12. ♕c2 ♗b5 13. b3 ♗a1 14. bc4 ♗d7 16. 0—0⩲ Darga—German, Lugano (ol) 1968; **6. ♘f3** ♗h6 7. e3 ♘f6 8. b3 0—0 9. ♗b2 ♗g7 10. ♗e2 — 6. b3

[81] 6... ♗h6 7. e3 ♘f6 8. ♗b2 0—0 9. ♘f3 ♗g7 10. ♗e2 ♗f5 [10... ♗e6 11. 0—0 ♕d7 12. ♖fd1 ♖ad8 13. ♖ac1 h6 14. ♘d5 ♘e4 15. ♕c2 f5 16. ♘f4 ♗b2 17. ♕b2 g5 18. ♘d5± Stean—R. Rodriguez, Haifa (ol) 1976; 10... ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 ♕e7 13. 0—0 ♖ad8 14. g3 ♘b8 15. ♕d4± Torre—Chi Ching Hsuan, New Zealand 1977 — 24/42; 15. ♖ad1±] 11. ♖d1 ♘e4 12. ♕c1 ♘c3 13. ♗c3± Ribli—Torre, Manila (izt) 1976

[82] 8. e3 0—0 9. ♘ge2? d5! 10. ♘d5 ♘d5 11. ♗g7 ♘db4! 12. ♗f8 ♘d3∓ Barcza—Dely, Hungary 1969 — 7/29

[83] **9...** ♗e6 10. ♘h3△ ♘f4± Minev; **9... ♗f5** 10. f3 ♖e8 11. e4 ♘e5 12. ♘ge2 ♗h3 13. 0—0 ♗g2 14. ♔g2± Mašić—Baretić, Vršac

1969; 9... ♖e8 10. ♘h3 ♗h3 11. ♗h3 ♘e4 12. ♘e4 ♗b2 13. ♕b2 ♖e4 14. 0–0 ♕e8 15. e3 a5 16. ♗g2± Smejkal–Mjagmarsuren, Skopje (ol) 1972; 9... ♖b8 10. ♘h3 a6 11. ♘f4 [11. 0–0 b5 12. ♘f4 (12. cb5 ab5 13. ♗c6 ♗h3 14. ♖fd1 b4=) ♘e5 13. cb5 ab5 14. ♖ac1 ♘e8 16. ♖fd1± Minev–Ornstein, Rimavska Sobota 1974 — 17/43; 12... ♗d7±] ♗d7 12. 0–0± Minev

84 10. ♘f3 ♘f3 11. ♗f3 ♖b8= Stahlberg–Smislov, Stockholm 1964

85 12. ♘f4 ♘c5 13. 0–0± Robatsch–Korčnoj, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/30

86 3... c6 4. d4 ♕c7 5. g3 g6 6. c5 ♘d7 7. cd6 ♕d6 8. ♗g2 ♘gf6 9. 0–0 ♗g7 10. de5 ♕d1 11. ♖d1 ♘g4 12. e6 fe6 13. ♘e4± Portisch–Bellon, Palma de Mallorca 1971; 3... ♘f6 4. d4 — A 54; 3... g6 4. d4 ♘d7 — A 41; 4... ♗g7 — A 41

87 5. h3 ♗h5 [5... ♗f3 6. ♕f3 c6 7. d4 ♗e7 8. d5 0–0 9. ♗d3 ♘a6 10. 0–0 cd5 11. cd5 ♘c5= Keres–Spaski, Riga (m) 1965] 6. g4 ♗g6 7. ♘h4 ♗e4 8. ♘e4 ♘e4 9. ♕f3 ♕h4 10. ♕e4 c6 11. d4 ♘d7 12. de5 de5 13. ♗d2 ♗d6 14. 0-0-0 ♘c5∓ Hamann–Smislov, Skopje (ol) 1972 — 14/53

88 5... c6 6. h3 ♗h5 7. 0–0 ♗e7 8. d3 0–0 9. b3 ♘bd7 10. ♘h4 ♗e2 11. ♕e2 d5 12. ♘f5 ♗b4 13. ♗b2 ♖e8= Petrosjan–Smislov, Jugoslavija (ct) 1959; 5... ♘bd7 6. d4 c6 7. h3 ♗h5 8. de5?! de5 9. 0–0 e4 10. ♘d2? ♗g6∓ Kaufman–Kavalek, USA (ch) 1972 — 13/43; 8. g4!?△ ♘h4; 8. ♘h4!? Byrne; 8. 0–0 ♗e7 — 5... ♗e7

89 6. h3 ♗h5 7. d4 ♘bd7 8. 0–0 [8. d5!?△ e4] c6 9. b3 0–0 10. ♗b2 ♖e8 11. d5 e4!? 12. dc6 bc6 13. ♘d4 ♗e2 14. ♕e2 ♘e5= Larsen–Spaski, (m) 1968 — 5/(6)

90 8... c6 9. ♕c2 ♖e8 10. ♗b2 ♗f8 11. de5 de5 12. ♖ad1 ♕c7= Ader–Wexler, Mar del Plata 1957

91 12. ♘d4 c5 13. ♘db5 a6 14. ♘a3 ♕c7 15. ♖ad1 ♗e2 16. ♕e2 ♖ad8= Uhlmann–Talj, Leningrad (izt) 1973

92 4... ♘c6 5. d5 ♘ce7 6. e4 g6 7. h3 ♗d7 8. ♗d3± Rovner–Panov, SSSR 1933

93 5. ef3!? ed4 6. ♕d4 ♘c6 [6... ♘e7 7. ♘d5 ♘ec6 8. ♕c3 ♘e5 9. f4 ♘g6 10. g3±] 7. ♕e3 ♗e7 [7... ♘ge7 8. ♘d5 ♕d7 9. ♗e2 0-0-0 10. 0–0±] 8. ♗e2 ♘f6 9. 0–0 0–0 10. f4± Tajmanov

94 5... ♘d7 6. e4 ♗e7 7. de5 de5 8. ♗e3 ♘gf6 9. ♕d2 c6 10. 0-0-0 ♕a5 11. ♔b1 ♗b4 12. ♖g1 0-0-0∞ Baršauskas–Klavin, SSSR 1961; 6. f4!?±

95 6... ♘e7 7. ♘d5 [7. b3 ♘bc6 8. ♕d2 g6 9. ♗b2 ♗g7 10. e3± Tajmanov] ♘bc6 8. ♕c3 ♘e5 9. ♗h3 [9. f4 ♘5g6 10. f5!? ♘f5 11. ♕a5 c6! 12. ♘c7 ♔d7 13. ♕f5 ♔c7 14. ♕f7 ♕e7 15. ♕f5 ♕e5= O'Kelly–Smislov, Palma de Mallorca 1967] c6 10. ♘e7 ♕e7 11. f4 ♘g6 12. ♗e3± Tajmanov; 8. ♕e4!± — 6... ♘c6

96 7... ♕e7 8. ♘d5!±; 7... ♗e7 8. ♘d5± Uhlmann

97 12. ♕d5 ♖g8 13. c5!± Uhlmann–Lutikov, Leipzig 1973 — 16/43

98 5. ♗e3 ♘gf6 [5... ♘e7 6. d5 ♘f5 7. ♗d2 ♗e7 8. ♕c2 g6 9. ♘g1!± × ♗g4 Alburt –Osnos, SSSR 1967] 6. h3 ♗f3 7. ef3 ♗e7 8. f4 0–0 9. ♗e2 ed4 10. ♕d4 c6= O'Kelly–Pirc, Zagreb 1955; 5. e3 ♘gf6 6. ♗e2 — 4. e3; 6. h3!? Byrne

99 5... ♗f3!?

100 Dorfman–Bronštejn, SSSR (ch) 1975

101 5... ♘f6 6. a3 c6 7. ♘h3 g6 8. ♘f4 ♘a6 9. h4 d5 10. cd5 cd5 11. ♕b3 ♘c7 12. ♗d2 ♗e7 13. e3 ♔f7= Portisch–Ivkov, Palma de Mallorca (izt) 1970

102 6. ♘h3 ♘f6 7. e3 ♗e6 8. ♘f4 ♗f7 9. h4 ♗e7 10. ♗e2 ♘bd7 11. ♗d2 0–0 12. ♖c1 ♖e8 13. ♕c2 ♗f8= Sofrevski–Matanović, Jugoslavija (ch) 1959

103 12. ba6 ♘a6 13. ♗e2 d5= Miles–Benkö, Sao Paulo 1977

104 6... c6 7. f3 d5 8. ♕b3 a6 [8... ♕b6 9. ♕b6 ab6 10. cd5 cd5 11. g4! ♗b4 (11... h6 12. gf5 ef3 13. ♗d3± Nej–Kuijpers, Beverwijk 1965) 12. g5 ♗c3 13. bc3 ♘fd7 14. c4± Tajmanov] 9. ♗e2 b5! 10. c5 a5 11. a4 b4 12. ♘g1 g5!∓○ Ribli–Quinteros, Las Palmas 1974 — 17/45; 9. c5!? Šahović; 7. b4!?∞

105 8. 0–0!?△ b4

106 Ribli–Polugajevski, Budapest 1975

107 5... h6 6. ♘h3 g5 7. ♘g1 [7. e3 ♘f6 — 5... ♘f6] ♗g7 8. h4 g4 9. e3 ♘f6 10. ♘ge2 ♘h5 11. ♘d5 c5 12. ♗d2 ♘c6 13. ♗c3 ♗e6 14. dc5 dc5 15. ♕b3± Portisch–Quinteros, Nice (ol) 1974

108 6. h4 ♘f6 7. e3 0–0 8. f3 c6 9. b4 ♘a6 10. ♕b3 ♘c7 11. a4 ♘e6 12. ♘h3 d5 13. ♗a3 h6∞ Garriga–Pereiro, Espana 1976

109 6... c5!? 7. dc5 dc5 8. ♕d8 ♗d8 9. ♘b5 ♗a5 10. ♗d2 ♗d2 11. ♔d2 ♘a6 12. e3 ♘f6 13. ♗e2 ♔e7= Portisch–Larsen, Rotterdam (m) 1977 — 23/47; 9. ♗e3!?; 9. g4!? Forintos

110 7. g3 c6 [7... 0–0 8. ♗g2 c5 9. d5 ♘g4 10. 0–0 ♗f6 11. ♗d2 ♘a6 12. ♕c1 ♘c7 13. a4 ♗d7 14. f3± Portisch–G. Garcia, Skopje (ol) 1972 — 14/52; 8... c6=] 8. ♘f4 0–0 9. h4 ♘a6 10. e3 ♘c7 11. ♕c2 ♗d7 12. b4 d5∞ Pachman–Matanović, Portorož (izt) 1958; 7. ♗g5 ♗e6 [7... ♘bd7 8. e3 ♘f8 9. ♗e2 ♗e6 10. ♗f6 ♗f6 11. g4!±↑ Osnos–Vasjukov, SSSR 1968 — 6/54; 7... 0–0!? Judovič] 8. e3 ♘bd7 9. ♕b3 ♖b8 10. ♘f4 ♗f7 11. ♕a4 a6 12. ♗f6 ♗f6 13. g4 fg4 14. h3 g3 15. fg3 0–0∞ Al-

burt—Lukin, SSSR 1973; 7. f3 c6 8. e3 — 7. e3; 7. ♘f4 c6 8. e3 — 7. e3

111 8. f3 0—0 9. fe4 fe4 10. ♘f4 ♘a6 12. ♗e2 ♘c7 13. d5 g5 14. ♘h5 ♗f5 15. 0—0 ♗g6∞ Ree—Quinteros, Amsterdam 1977; 8. ♗e2 0—0 [8... ♗e6 9. d5 ♗f7 10. 0—0 ♘bd7 11. ♘g5! ♗g8 12. f3 cd5 13. cd5 ef3 14. ♗f3 ♘e5 15. ♘e6 ♗e6 16. de6± Stean—Porreca, Cirella di Diamante 1977] 9. 0—0 ♘a6 10. f3 d5 [10... ♘c7 11. ♕b3 ♔h8 12. ♗d2 ♖b8 13. ♗e1 b5 14. ♗g3± Uhlmann—J. Rodriguez, Halle 1974 — 18/35] 11. cd5 cd5 12. fe4 fe4 13. ♘f4 ♘c7 14. ♗d2 ♗d7 15. ♗e1 ♗c6 16. ♗g3 ♕d7 17. ♕b3 ♔h8 18. a4 a6 19. a5 ♘e6∞ Uhlmann—Ceškovski, Leipzig 1975

112 10... d5!? Kotov

113 12. ♗e2 ♘e5 13. g3 ♗f6 14. ♗d2± Polugajevski—Lukin, SSSR 1974 — 18/36

114 6. e3 h6!? [6... g6!? Browne; 6... ♗e7 7. ♘h3 — 5... ♗e7] 7. ♘h3 g5 8. f3 [8. b4 ♗g7 9. b5 0—0 10. a4 ♗e6 11. f3 c5 12. bc6 bc6 13. fe4 ♘e4 14. ♘e4 fe4∓ Dončenko—Vajser, SSSR 1977; 8. ♗e2 ♗g7 9. b3 (9. ♗h5 ♘h5 10. ♕h5 ♔f8 11. 0—0 ♘d7 12. ♕e2 ♘f6∓ Browne) 0—0 10. ♗b2 c6 11. ♕d2 d5 12. ♖c1 ♗e6∓ R. Garcia—Quinteros, Leipzig 1974] ef3 9. gf3 ♗g7 10. ♘f2 0—0 11. ♗g2 c5 12. dc5 dc5 13. ♕d8 ♖d8= R. Hernandez—Browne, Lanzarote 1977

115 6... c6 7. d5 h6 8. ♘h3 ♘bd7 9. ♘f2 ♘e5 10. e3 ef3 11. gf3 g5 12. f4 ♘g6 13. e4 gf4 14. ♖g1 ♖g8 15. ♗d3 ♕e7∞ Barcza—Holmov, Soči 1964

116 12. e3 ♕e8 13. ♘f2 ♗f5 14. b4 ♘b4 15. ♖b1 c5 16. a3 cd4 17. ♘b5 ♘c6= Romanišin—Guljko, Erevan 1976

117 5... ♗e7 6. ♗e7 ♕e7 7. ♘d2△ e3, g4± Deže

118 6... ♗e7!? Šer

119 9... g6 10. gf5 gf5 11. ♕h5 ♕f7 12. ♕f7 ♔f7 13. ♗h3 ♗g7 14. f3± Šer

120 10... ♕f3 11. ♕f3 gf3 12. ♘d2 ♗g4 13. ♖g1 ♗h5 14. ♖g3± Deže

121 12. ♕b3 ♗e7 13. 0-0-0± Deže—Smejkal, Novi Sad 1976 — 23/46

A 22 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	d3[1]	cd5	♗d2[3]	g3	♗g2	♖c1	♘f3	0—0	a3	=
	d5[2]	♘d5	♘c6	♗e6	♗e7	0—0	♕d7	f6	♘c3[4]	
2	e3	♘ge2[6]	a3	d4	♘d4	cd5[9]	♘db5	♕d8	♘c3	=
	♗b4[5]	0—0[7]	♗e7	ed4[8]	d5	♘d5	♘c3	♗d8		
3	e4	d3[11]	h3[12]	♗e3	♕d2	g4	♗g2	♘ge2	♘g3	=
	♗c5[10]	d6	♘c6[13]	0—0	♘d4	c6	a6	b5	♘e8[14]	
4	. . .	♘f3[15]	♘e5	♘d3	♕e2	dc3	♗e2	♗e3	0-0-0	=
	c6	♗b4[16]	♕e7[17]	♘e4	♘c3	♕e2	♗e7	d6	♘d7[18]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 3. ♘f3 e4[19] 4. ♘g5[20] b5[21]

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
5	♘b5[22]	♘c3	cd5[24]	d3[25]	♘h3	g3	de4	♘b1	♗d2	∞
	c6[23]	d5	cd5	h6	♘c6	♗g4	d4	♕a5	♕b6[26]	
6	cb5	d4[27]	g3	♘h3	♘g1	h4	e3	♘b5	♘e2	∞
	d5	♗d6[28]	h6	g5	a6	g4	ab5	♗e7	0—0[29]	
7	♕c2	♘ge4[31]	♘f6[32]	♕a4[33]	♕c4	♕a4	e3	♗a6	♘e4	∞
	bc4[30]	♗b7	♕f6	♘a6[34]	0-0-0	♗c5[35]	♖he8	♗a6	♖e4[36]	
8	d3!	cb5	♘f3	♗e2	0—0	♘d4	♗e3	♗f3	♘f5	±
	ed3[37]	h6	de2	♗c5[38]	♗b7[39]	0—0	♗b6	d5	♖e8[40]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 d5[41] 4. cd5[42] ♘d5

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
9	♗g2[43]	♘f3[45]	d4	♘d5	♘d2	0—0	♘b3	♘d4	♘e6	±
	c6[44]	♕c7[46]	ed4[47]	♕a5	cd5	♗e6	♕b6	♘c66	fe[48]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
10	. . .	bc3	d3[80]	♘f3[82]	0—0	♘d2	♘e4	♗a3	c4	±
	♘c3	♘c6[49]	♗c5[81]	0—0	f6[83]	♘e7	♗b6	♖b8	f5[84]	
11	. . .	d3[85]	♘h3	f4	♘f2	♗f4	0—0	♔h1	♘b5	∞
	♘b6	♘c6[86]	♗f5[87]	♕d7	ef4	♗e7	0—0	♖ad8	♘b4[88]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 ♗b4 4. ♗g2[89] 0—0[90]

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
12	♕c2[91]	a3	♕c3[93]	e3	♘e2	b3	0—0			=
	♖e8[92]	♗c3	d6	c6	♗e6	♘bd7	♘c5[94]			
13	♕b3	♘d5[96]	e3	cd5	♘e2	0—0	d4	ed4	♗g5	=
	♘c6[95]	♗c5	♘d5[97]	♘e7	d6	c6[98]	ed4	♗b6	♗d7[99]	
14	e3	bc3	d4[72]	♘e2	h3	g4	♘g3[73]	g5	♗e4	∞
	♗c3[70]	♖e8[71]	e4	d6	♘c6	♘a5	♘c4	♘d7	♕g5[74]	
15	d3	♗d2[76]	♘f3[77]	0—0	♘e4	♘f6	♕d2	b4	♕b4	=
	♖e8[75]	c6	d5[78]	d4	♗d2	♕f6	a5	ab4	♕e7[79]	
16	♘f3	0—0	♘e1	♘c2	dc3	cd5	♗g5	h3	♗e3	∞
	♖e8[80]	e4[81]	c6[82]	♗c3	d5	cd5	♘bd7	h6	♘e5[83]	
17	. . .	. . .	♘g5	dc3	♘h3	♘f4	♗e3	♘d5	♗d4	∞
	. . .	. . .	♗c3[84]	h6	d6	♗f5!?[85]	♘bd7	a5	♘d5[86]	
18	. . .	. . .	♘d4	bc3[88]	d3[89]	ed3	♖e1	♕e1	cd4	=
	. . .	. . .	♗c3[87]	♘c6	ed3	h6	♖e1	♘d4	d5[90]	
19	e4	♘ge2[92]	a3	d3[94]	♘d4	♘e2	b4	0—0	bc5	±
	♘c6[91]	♖e8[93]	♗f8	♘d4[95]	ed4	c5	d6	♗d7	dc5[96]	
20	. . .	♘ge2	0—0	h3[98]	♔h2[100]	a3	b4	d3	f4[101]	=
	d6	♘c6[97]	♗c5	a6[99]	♖b8	b5	♗a7	♘d4	ef4[102]	
21	. . .	♘ge2[103]	cd5[105]	♘d5	ed5	0—0	d3	♗e3[106]	♕b3	∓
	c6	d5[104]	cd5	♘d5	♗f5	♘d7	♖e8	♘f6	a5[107]	
22	. . .	dc3	♕e2[109]	♘f3	♘h4	b3	cb5!?[112]	♕c2	♖b1[113]	∞
	♗c3	d6[108]	♘bd7[110]	♘c5[111]	a6	b5	ab5	♗e6		
23	. . .	bc3	♘e2[115]	cd5	cd5[116]	0—0	♖b1	♗a3	♕c2	=
	. . .	c6[114]	d5	cd5	♘d5	♘c6	♖e8[117]	♘b6	♗g4[118]	
24	. . .	. . .	♕b3	♗a3	♘e2	0—0	♖fe1	d4	h3	∞
	. . .	. . .	♘a6[119]	d6	♖e8[120]	♖b8	b5	♗g4	♗e2[121]	

[1] **3. f4** e4 4. ♕c2 [4. e3 ♗c5 5. ♘ge2 0—0 6. ♘g3 ♖e8 7. b3 c6 8. ♕c2 d5 9. cd5 cd5 10. ♘ce4 ♘e4 11. ♗e4 ♗e3 12. de3 ♗f5 13. ♗d3 ♗e4∓ Keres—Schmidt, (m) 1936] d5 5. cd5 ♗f5 6. ♕b3 ♘bd7 7. ♕b7 ♗c5 8. ♕b3 0—0 9. e3 ♘b6 10. ♘ge2 h5∞ Keres—Schmidt, (m) 1936; **3. b3** c6 4. ♘f3 e4 5. ♘d4 d5 6. cd5 cd5 7. e3 ♘c6 8. ♘c6 bc6 9. ♗b2 ♗d6 10. ♗e2 ♕e7= Simagin—Lengyel, Kecskemet 1966; **3. a3** d5 4. cd5 ♘d5 5. d4 ed4 6. ♕d4 ♗e6 7. e4 ♘c6 8. ♗b5 ♘e7 9. ♘ge2 a6 10. ♗a4 b5 11. ♕d8 ♖d8= Nimzowitsch—H. Hanson, Kopenhagen 1923

[2] 3. . . ♗b4 4. a3 ♗c3 5. bc3 d6 6. e4 ♘c6 **7. h3** 0—0 8. ♘e2 ♘e8 9. g4 ♕h4 10. ♘g3 ♘e7 11. ♗e3 ♘g6= Grob—Henneberger, Zürich 1962

[3] 5. ♘f3 ♘c3 6. bc3 ♗d6 7. g3 b6 8. ♗g2 ♗b7 9. 0—0 ♘d7 10. ♗g5 f6 11. ♗d2 0—0= Luckis—Casas, Argentina (ch) 1948

[4] 12. ♗c3 ♘d4= Goldenov—Holmov, SSSR 1975

[5] **3. . . d5** 4. cd5 ♘d5 5. ♘f3 ♘c3 6. bc3 ♗d6 7. d4 ♘d7 [7. . . ed4 8. cd4 0—0 9. ♗d3 ♗g4 10. ♖b1 ♕c8 11. 0—0 ♘d7 12. e4 ♗e7 13. ♕c2 ♖e8 14. ♗f4± Tartakower—Znosko-Borovski, London 1922; 7. . . e4 8. ♘d2 ♗f5 9. ♕b3 ♕c8 10. ♗c4 0—0 11. ♗d5± Liebert—Privara, Stary Smokovec 1975] 8. ♗d3 ♕e7 9. ♕c2 ed4 10. cd4 h6 11. 0—0 0—0 12. e4±

Raud—F. Benkö, Buenos Aires 1941; **3... ♗c5** 4. ♕c2 0—0 5. a3 a5 6. ♘f3 ♖e8 7. d3 d6 8. ♗e2 ♗f5 9. ♘e4 ♗e4 10. de4 a4∞ Debarnot—Szmetan, Buenos Aires 1972

[6] 4. ♕c2 0—0 5. a3 ♗c3 6. bc3 d6 7. ♘e2 ♘g4 8. f3 ♘h6 9. g3 ♗e6 10. d3 ♕f6 11. ♗g2 ♕g6= Köberl—Kluger, Hungary (ch) 1965/66

[7] **4... c6** 5. a3 ♗a5 6. b4 ♗c7 7. ♗b2 0—0 8. ♘g3 ♖e8 9. c5 d5 10. cd6 ♕d6 11. ♕c2 ♘bd7 12. ♖c1 ♕e6 13. ♗d3 ♘b6 14. ♘ce4± Balašov—Gurevič, SSSR 1973; **4... d5** 5. cd5 ♘d5 6. ♘d5 ♕d5 7. a3 ♗a5 8. b4 ♗b6 9. ♘c3 ♕e6 10. ♗d3 0—0 11. ♗b2 ♘d7 12. ♘e4 ♕e7 13. ♕h5 c6 14. f4±↑ Antošin—Cvetkov, Baku 1964/65

[8] 6... d6 7. g3 c6 8. ♗g2 ♕c7 9. 0—0 ♖e8 10. e4 ♘bd7 11. d5 a6 12. h3 cd5 13. cd5 b5∞ Lombard—Malich, Skopje (ol) 1972

[9] 8. ♗d3 c5 9. ♘f5 dc4 10. ♘e7 ♕e7 11. ♗c4 ♖d8 12. ♕e2 ♘c6 13. 0—0 ♘e5 14. e4 ♘c4 15. ♕c4 ♖d4 16. ♕e2 ♗e6∓ Barcza—Browne, Hastings 1972/73

[10] **3... g6** 4. f4 d6 5. d3 ♗g7 6. ♘f3 ♘c6 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♗g4 9. ♗e3 ef4 10. ♗f4 ♗f3 11. ♗f3 ♘d7 12. ♕d2 ♘d4= Tartakower—Gligorić, Venezia 1949; **3... ♗b4** 4. d3 h6 [4... ♗c3 5. bc3 0—0 6. g4 d6 7. h3 c6 8. ♗g2 ♕a5 9. ♘e2 d5∞ Suttles—Cosulich, Venezia 1974] 5. a3 ♗c3 6. bc3 0—0 7. f4 ef4 8. ♗f4 ♖e8 9. ♗e2 d6 10. ♘f3 ♘bd7 11. 0—0 ♘e5= Sliwa—Stahlberg, Zinnowitz 1967

[11] 4. f4 d6 5. ♘f3 [5. f5 ♘c6 6. d3 a5 7. ♗g5 h6 8. ♗h4? ♘e4!—+] ♘c6 6. h3 0—0 7. f5 ♘d4 8. g4 c6 9. d3 a6 10. ♗g5 b5 11. ♘d4 ♗d4 12. ♕c2 ♗b7= Opočensky—Schultz 1937

[12] 5. ♗e2 ♘c6 [5... ♘g4 6. ♗g4 ♕h4 7. ♕a4 ♘c6 8. ♗c8 ♕f2 9. ♔d1 ♕f1 10. ♔d2 ♖c8 11. ♕d1 ♕g2 12. ♘ge2 ♘d4 13. ♕f1 ♘f3 14. ♔d1 ♕f1 15. ♖f1 ♘h2∞ Čehover—Klaman, SSSR 1937] 6. ♗e3 0—0 7. h3 ♘d4 8. ♘f3 a5 9. 0—0 c6 10. ♕d2 ♘e8 11. ♘h2 ♘c7 12. f4 ef4 13. ♖f4 ♘ce6= Ozols—Flor, Kemeri 1939

[13] 5... c6 6. ♗e3 ♗e3 7. fe3 d5 8. ed5 cd5 9. ♘f3 d4 10. ed4 ed4 11. ♘e2 ♘c6 12. ♕d2 0—0= Sliwa—Flor, Balatonfüred 1960

[14] 12. 0—0 ♘c7 13. ♖ac1 ♘ce6 14. ♘ce2 ♗b7= Sliwa—Keres, Moskva 1956

[15] 4. d4?! ♗b4!∓ Malich

[16] 4... d6 5. ♗e2 ♗g4 6. 0—0 ♘bd7 7. d4 ♗e7 8. ♗e3 0—0 9. d5 ♕c7 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 cd5 12. cd5 ♖fc8 14. ♖c1= Balašov—Tajmanov, SSSR (ch) 1973

[17] 5... 0—0 6. ♘d3 ♗c3 7. dc3 ♘e4 8. ♗e2 d5 9. cd5 ♕d5 10. ♗e3 ♘d7 11. ♕b3± Korčnoj—Tajmanov, SSSR (ch) 1973

[18] 12. ♗g4 0—0 13. ♖he1 ♖e8 14. ♔c2 ♔f8= Kovačević—Romanišin, Amsterdam II 1973

[19] **3... b5?!** 4. d3 bc4 5. dc4 d6 6. g3 ♗b7 7. ♗g2 ♗e7 8. 0—0 0—0 9. ♕b3 ♗c6 10. ♘d5 ♘bd7 11. ♖d1 ♗d5 12. cd5 ♘c5 13. ♕c2± Kelstrup—Olson, Norge 1977; **3... d6** 4. d4 — A 54; **3... ♘c6** — A 28

[20] 4. ♘d4 ♘c6 5. ♘c6 dc6=; 5. e3!?

[21] 4... ♕e7 5. ♕c2 d5 6. cd5 e3 7. de3 h6 8. ♘f3 ♗g4 9. e4 ♘bd7 10. ♗e3 a6 11. ♘d4± Eliskases—Leabra, Rio de Janeiro 1943

[22] **5. b3** b4 6. ♘a4 [6. ♘b1 h6 7. ♘h3 ♗c5 8. d4 cd3 9. ♕d3 0—0 10. ♗b2 ♗b7 11. ♘d2 d6∓ Uhlmann—Dobosz, DDR—Polska 1974 — 17/46] d5 7. d3 ♗g4 8. ♘h3 e3 9. ♗e3 ♘e3 10. fe3 dc4 11. bc4 ♗h3 12. gh3 ♕g5= Lengyel—Perenyi, Hungary 1975 — 20/41; **5. ♘ge4** ♘e4 6. ♘e4 bc4 7. ♘c3 d5 8. **e3** ♗e7 9. d3 cd3 10. ♗d3 ♗e6 11. 0—0 0—0= Kojfman—Močalov, SSSR 1976

[23] 5... h6 6. ♘h3 c6 7. ♘c3 d5 8. cd5 cd5 9. e3 ♗d6 10. ♗b5 ♔f8 11. d3 ♗g4 12. ♕d2 ♕a5 13. a3 ♘a6⩱ Reshevsky—Bellon, Palma de Mallorca 1971 — 12/41

[24] 7. d4 ♗d6 8. e3 0—0 9. ♘h3 ♗g4 10. ♗e2 ♗h3 11. gh3 ♘bd7 12. c5 ♗e7 13. b4 a6 14. a4 ♘e8⩱ Dončenko—Kuznecov, SSSR 1977

[25] **8. e3** ♗d6 9. ♗b5 ♔f8 10. h4 h6 11. ♘h3 g5⩱ Biyiasas—Regan, New York 1977; **8. d4** h6 9. ♘h3 g5 10. f3 ♗h3 11. gh3 ef3 12. e3 ♘bd7 13. ♕f3 ♗b4⩱ Espig—Přibyl, Amsterdam II 1976

[26] 14. f3 ♕b2 15. ♕c1 ♕c1 16. ♗c1 ♘b4 17. ♘a3 ♗d7⩱ Sznapik—Bellon, Cienfuegos 1976 — 22/51

[27] **6. e3** h6 7. ♘h3 ♗d6 8. d3 ed3 9. ♗d3 0—0 10. ♘f4 ♗f4 11. ef4 ♖e8 12. ♘e2 a6 13. 0—0 ab5 14. b4 ♗d7∞ Rukavina—Rath, Aarhus 1976; **6. d3** h6 7. ♘h3 ♗d6 [7... ♗h3 8. gh3 e3 9. fe3 ♗d6 10. ♗g2 ♘bd7 11. 0—0 ♕e7 12. e4 g5 13. ♖f5 d4 14. e5± Szilagyi—Treybal, Stary Smokovec 1976; 9... ♘h5 10. ♗g2± Malich] 8. ♘f4 [8. g3 g5?! 9. ♗g2 ♗b7 10. de4 de4 11. 0—0 0—0 12. f4! g4 13. ♘f2 ♖e8 14. ♗e3± Panteleev—Peev, Bulgaria 1976; 8... 0—0!?⩲] ♗b7 9. de4 de4 10. e3 ♘bd7 11. ♗d2 ♘e5 12. ♘h5 ♘h5 13. ♕h5 g6⩱ Szilagyi—Perenyi, Hungary 1976 — 22/49

[28] 6... a6!? 7. g3 ab5 8. ♘b5 ♗g4 9. ♘c3 h6 10. ♘h3 c5! 11. f3 [11. dc5 d4∓ Malich] cd4 12. ♕d4 [12. fg4 dc3 13. bc3 ♘g4 14. e3 ♘e5∓ × d3, f3 Malich] ♘c6 13. ♕d1 ♗f5⩱ Malich—Nunn, Dečin 1976 — 22/50

[29] 14. ♗d2 ♗a6 15. ♘c1 ♘bd7⩱ Spasov—Ermenkov, Bulgaria (ch) 1975 — 20/42

[30] 5... e3 6. fe3 bc4 7. b3 cb3 8. ♕b3 d5 9. g3 c6 10. ♗a3 ♗d6 11. ♗g2 h6 12. ♘f3± Adamski—Plachetka, Rimavska Sobota 1975 — 20/44; 9... ♘c6!? Plachetka

[31] 6. ♘ce4?! d5 7. ♘f6 ♕f6 8. ♘h7 ♖h7! 9. ♕h7 ♗f5∓ Plachetka

[32] 7. d4 cd3 8. ♕d3 ♘e4 9. ♘e4 ♗b4 10. ♘c3 0—0 11. ♕b5 ♗c3 12. bc3 ♕f6 13. ♗d2 ♗a6∞ Piskovz—Skrobek, Polska (ch) 1976

[33] 8. e4 ♗c5 9. d3 ♘a6 10. dc4 0-0-0 11. a3 ♖de8 12. f3 ♕h4 13. g3 ♕h5⩱ Iskov—Ackermann, Dortmund 1976

[34] 8... ♗c5 9. e3 0—0 10. ♕c4 ♗b6 11. ♘d5 ♕d6⩱ Raičević—Suba, Novi Sad 1974 — 18/43

[35] 10... ♘c5 11. ♕d1 [11. ♕c2 d5∓] ♘d3!?∞ Bednarski

[36] 14. ♕e4 d5⩱ Kuligowski—Borkowski, Polska 1975 — 20/43

[37] **5... bc4** 6. de4 ♘c6 [6... h6 7. ♘f7!? (7. ♘f3 ♗b7 8. e5 ♘e4 9. e3 ♗b4 10. ♕c2 ♕e7 11. ♗c4 ♘g5∞ Polugajevski—Estevez, Soči 1976 — 22/48) ♔f7 8. e5 ♗b7 9. ef6 ♕f6 10. e4 ♕e6 11. ♗e2 ♗c5 12. 0—0± Cvetković—M. Nedeljković, Jugoslavija 1976] 7. e3 ♗b4 8. ♗c4 0—0 9. 0—0 ♗c3? 10. bc3 h6 11. f4! hg5 12. fg5 ♘h7 13. g6±→ Keene—Wockenfuss, Bad Lauterberg 1977 — 23/51; 9... h6!?; 5... **♗b4** 6. ♗d2 ed3 7. ♘b5 ♗d2 8. ♕d2 0—0 9. e3± van der Sterren—Bellon, Wijk aan Zee II 1977; 5... **♗b7** 6. ♘ge4 bc4 7. g3 [7. ♘f6 ♕f6 8. dc4 ♗c5⩱] cd3 8. ed3 ♗b4 9. ♗g2 ♘e4 10. de4 ♕f6 11. 0—0! ♗c3 12. bc3 0—0 13. ♗f4± Uhlmann—Bellon, Bucuresti 1978 — 25/47

[38] **8... a6** 9. 0—0 ♗c5 10. ♘d4! 0—0 11. ♗f3 ♖a7 12. ♗e3± Stean—Regan, New York 1977 — 23/49; 8... **♗b7** 9. 0—0 ♗e7 10. ♘d4 0—0 11. ♗f3± Smejkal—Bueno, Leipzig 1977

[39] 9... 0—0 10. ♘e5 ♗b7 11. ♗f3 ♕c8 12. ♘d5 ♘d5 13. ♗d5± Alburt—Přibyl, Dečin 1976

[40] 14. ♖e1 ♘bd7 15. ♘d5 ♗d5 16. ♗d5 ♘d5 17. ♕d5± Ghitescu—Ermenkov, Moskva 1977 — 23/50

[41] **3... d6** 4. ♗g2 ♘bd7 5. ♘f3 c6 6. e4 ♗e7 7. 0—0 ♘f8?! 8. h3 ♘g6 9. d4± Raičević—Horvath, Subotica 1978 — 25/56; **3... ♗c5** 4. ♗g2 0—0 5. e3 ♖e8 6. ♘ge2 ♗f8 7. 0—0 g6 8. d3 ♗g7 9. b4 d6 10. ♖b1 ♘bd7 11. a4± Hort—Westerinen, Halle 1967

[42] 4. ♗g2? d4 5. ♘e4 ♗e7 6. d3 0—0 7. ♘f3 ♘e4 8. de4 ♘c6 9. 0—0 ♗e6 10. b3 f6∓

[43] 5. ♘f3 ♘c6 — A 29

[44] **5... ♘b4**? 6. a3 ♘4c6 7. ♘f3 ♗d6 8. 0—0 ♘d7 9. d3 0—0 10. b4± Rossetto—Lamaolesi, Argentina 1973; 5... ♘e7 6. ♘h3 g6 7. ♕b3 ♗g7 8. f4 ♘bc6 9. fe5 0—0 10. 0—0 ♘e5 11. ♘f4 c6∞ Bilek—Cobo, La Habana 1965; 6. ♘f3 ♘bc6 — A 29; 5... **♗e6** 6. ♘f3 [6. ♕b3 ♘b4 7. ♕a4 ♘4c6?! 8. ♕b5 ♕c8 9. ♘f3 ♗d6 10. ♘g5±↑ Tajmanov—Penrose, Hastings 1956/57; 7... c6=; 7... ♗d7= Mikenas] f6?! 7. 0—0 c5? 8. ♕b3±; 6... ♘c6 — A 29

[45] 6. ♘d5 cd5 7. ♕b3 ♗e6! 8. ♕b7 ♘d7 9. ♕b3 [9. ♗d5 ♖b8 10. ♕c6 ♖c8=] ♖b8 10. ♕d1 ♗c5 11. ♘h3 0—0 12. d3 ♕a5 13. ♗d2 ♕b6!⩱ Tajmanov

[46] **6... f6** 7. 0—0 ♗e6 8. d4 ♘c3 9. bc3 ♘d7 10. de5! ♘e5 11. ♘e5 ♕d1 12. ♖d1 fe5 13. ♖b1±⊥ Tajmanov; **6... ♘d7** 7. 0—0 ♗e7 8. d4± Tajmanov; **6... ♘c3** — 5... ♘c3

[47] 7... ♗b4 8. ♗d2! ed4 9. ♘d5± Tajmanov

[48] 14. ♗h3±→ Euwe—Mulder, Amsterdam 1933

[49] **6... ♗c5** 7. d3 0—0 8. ♗e3 ♗b6 9. ♕d2 c6 10. ♘f3 ♗f5= Holm—Mieses, Berlin 1933; 7. ♘f3 ♘c6 — A 29; **6... c6** 7. ♘f3 ♘d7 8. 0—0 ♗e7 9. d4± Colle—Weenink, Scheveningen 1923; **6... c5** 7. ♖b1 ♘c6 8. ♕a4 [8. d3 ♗e7 9. ♘f3 0—0 10. 0—0 ♕c7 11. ♗e3 ♗f5 12. ♕a4 ♖b8 13. ♖fc1± Kan—Ratner, SSSR (ch) 1945] ♕c7 9. ♘f3 ♗d6 10. d4 0—0 11. 0—0 cd4 12. cd4± Keres—Ekström, corr. 1945

[50] 7. **♖b1** ♗c5!? 8. ♕a4 ♕d7∞ Tajmanov; 7. **♘f3** — A 29

[51] 7... ♗e7 8. ♖b1 [8. ♘f3 0—0 9. 0—0±] 0—0 9. ♘f3 ♖b8 10. 0—0 ♗e6 11. ♕a4± Tajmanov

[52] 8. ♕a4 ♗d7! 9. ♕b5 ♕e7 10. ♕b7 ♖b8⩱ Tajmanov

[53] **9... ♕f6** 10. ♕a4 ♗b6 11. ♖b1 h6 12. ♘d2 ♗d7 13. ♗a3 ♖fd8 14. ♘e4 ♕g6 15. ♘c5!±; 9... **♗g4** 10. h3 ♗h5 11. ♕a4± Tajmanov

[54] 14. c5 fe4 15. cb6± Filip—Bisguier, Budapest 1961

[55] **6. a4** a5 7. d3 ♗b4 8. ♘f3 ♘c6 9. 0—0 0—0 10. ♗e3 ♗g4 11. ♖c1 f5∞ Leepin—Aljehin, Munchen 1941; **6. ♘h3** ♗f5 7. 0—0 ♕c8 8. ♘g5 ♗e7 9. ♘f3 ♘c6 10. a4 a5 11. d3 0—0 12. ♗e3 ♖d8 13. ♘d2 ♘d4= Bilek—Flor, Balatonfüred 1960; **6. b3** ♗e7 7. ♗b2 0—0 8. ♖c1 f5 9. h3 c6 10. ♕c2 ♘8d7= Ujtelky—Kolarov, Batumi 1966; **6.** ♘f3 ♘c6 — A 29

[56] 6... ♗e7 7. f4 ef4 8. ♗f4 0—0 9. ♘f3 ♗e6 10. 0—0 c5 11. e4 ♘c6 12. ♕d2 ♕d7 13. ♘g5 ♗g4∞ Langeweg—Donner, Amsterdam 1961

[57] 7... ♗e7 8. 0—0 0—0 9. f4 ♖b8 10. ♘f2 f6 11. ♗e3 ♗e6 12. ♘fe4 ef4 13. ♗f4 ♘d5∞ Golombek—Foltys, Praha 1946

[58] Uhlmann—Dückstein, München (ol) 1958

[59] **4. ♕b3** ♘c6 5. ♘d5 ♗d6 [5... ♗c5 6. e3 0—0 7. ♗g2 — 4. ♗g2] 6. e3 ♘d5 7. cd5 ♘e7 8. ♘e2 c6 9. ♘c3 cd5 10. ♘d5 ♘d5 11. ♕d5 ♕e7= Korčnoj—Lejn, SSSR 1966; **4. ♘f3** e4 5. ♘d4 ♘c6 6. ♘c2 [6. ♘c6 dc6=] ♗c3 7. dc3 [7. bc3 ♕e7=] h6 8. ♗e3 [8. ♗g2 d6 9. ♘e3 0—0 10. 0—0 ♖e8 — A 29] ♕e7 9. ♗g2 d6 10. ♘b4 ♘b4 11. cb4 0—0 12. ♕d4 ♖e8= Larsen—Petrosjan, Milano 1975 — 20/53

60 4... ♗c3 5. bc3 d6 6. e4 ♘bd7 7. d3 ♘c5 8. ♘f3 ♗d7 9. 0—0 0—0 10. h3 b5= Espig—Robatsch, Soči 1974

61 **5. a3** ♗c3 6. bc3 e4 [6... ♖e8 7. e4 c6 8. d3 d5 9. cd5 cd5 10. ♗g5 de4 11. de4 ♘bd7 12. ♘e2 h6=] 7. ♘h3 ♖e8 8. 0—0 d6 9. ♘f4 b6 10. f3 e3 11. d3 ♗b7 12. ♕e1 ♘bd7= Botvinik—Smislov, SSSR 1964; **5. ♘d5** ♘d5 6. cd5 c6 7. ♕b3 ♕e7 8. ♘f3 ♗c5 9. d3 cd5 10. ♕d5 ♘c6 11. 0—0 d6= Lekander—Pachman, Stockholm 1974/75

62 5... ♘c6 6. e3 ♗c3 7. dc3 e4!? 8. ♗e4 ♘e4 9. ♕e4 ♖e8 10. ♕g2 b6 11. b3 a5⩲↑ Daudzvardis—Vitolinš, SSSR 1976

63 7. bc3 c6 8. e4?! d5 9. cd5 cd5 10. ed5 ♘d5 11. ♘e2 ♘c6 12. 0—0 ♗g5∓ Quinteros—Bronštejn, Vinkovci 1970 — 10/54

64 Herestad—Guddahl, Oslo 1976

65 5... **♗c3** 6. ♕c3 ♖e8 7. ♘f3 ♘c6 8. 0—0 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♕c5 e4 11. ♘d4 ♘f4= Blehcin—Karasev, SSSR 1968; 5... **a5** 6. a3 ♗c3 7. ♕c3 ♘c6 8. ♘f3 ♖e8 9. 0—0 d5 10. d3 h6 11. cd5 ♘d5 12. ♕c5 a4= Vranešić—Yanitski, Canada 1977

66 **6. e3** ♗c3 7. dc3 e4 8. ♘e2 ♘e5 9. 0—0 d6= Thal—K. Richter, Berlin 1962; **6. ♗c6** ♗c3 7. ♕c3 bc6 8. ♘f3 d6 9. d3 e4 10. ♘g5 ed3 11. ♕d3 ♖e8 12. ♗e3 h6 13. ♘f3 c5= Palatnik—Ejngorn, SSSR 1977

67 7... e4!? 8. ♘f6 ♕f6 9. ♗e4 ♖e8 10. d3 d6 11. ♗d2 [11. ♘e2!? Suetin] ♗f5 12. ♗c3 ♕g6 13. ♗f5 ♕f5 14. ♕b7! [**14. ♖d1** d5!∓→ Korčnoj—Cejtlin, SSSR 1973 — 15/52] ♕d3 15. ♕c6 ♗e3 16. fe3 ♖e3 17. ♔f2 ♖ae8 18. ♖e1 ♕c2 19. ♔f1 ♕d3 20. ♔g2 ♕c2= Suetin

68 **10... ♗g4** 11. f3 ♗d7= Filip; **10... ♗b6**!?

69 14. a4 h6 15. ♗e7 ♕e7 16. ♗f3 ♖ab8= Korčnoj—Karpov, Baguio City (m) 1978 — 26/43

70 5... **d6** 6. ♘ge2 c6 7. 0—0 ♗e6 8. d3 ♘bd7 9. a3±; 5... **c6** 6. ♘ge2 d5 7. cd5 cd5 8. a3 ♗c3 9. bc3 ♘c6 10. 0—0 ♗f5 11. d4 e4= Laine—Bonner, Haifa (ol) 1976

71 6... e4 7. f3 ef3 8. ♘f3 d5 9. cd5 ♕d5 10. ♕b3 ♕h5 11. 0—0 ♘c6 12. c4 ♘g4∞ Müller—Pritchett, DDR 1975

72 7. ♘f3 e4 8. ♘d4△ f3∞ Hort

73 11. ♕a4? b6 12. ♘g3 h6 13. c5 dc5 14. dc5 ♗a6∓ Kubiček—Hort, ČSSR 1972 — 13/55

74 Hort

75 5... **♗c3** 6. bc3 d6 7. e4 ♘bd7 8. f4! ♘c5 9. ♘f3 ♗g4 10. h3 ♗f3 11. ♕f3± Uhlmann—Schöneberg, DDR 1968 — 5/43; 5... d5!? Ivkov

76 6. e4 c6 7. ♘e2 d5 8. cd5 [8. ed5 cd5 9. 0—0 d4 10. ♘d5 ♘d5 11. ♗d5 ♘d7 12. ♗g2 a5 13. f4 ♘f6 14. fe5 ♖e5∞ Bilek—Timman, Venezia 1974] cd5 9. ed5 ♘d5 10. 0—0 ♘e7! [10... ♘b6 11. d4 ♗c3 12. bc3 ♘c6 13. a4 ♘c4 14. ♖b1 ♕c7 15. ♖b5!± Korčnoj—Ree, Wijk aan Zee 1968 — 5/42; 10... ♗c3 11. ♘c3 ♘c3 12. bc3 ♘c6= Tajmanov] 11. d4 ed4 12. ♘d4 ♘bc6=

77 7. a3 ♗f8 8. ♘f3 h6 9. 0—0 d6 10. b4 ♗e6 11. b5 ♕c8 12. bc6 ♘c6 13. ♖b1 e4 14. de4 ♗c4 15. ♕a4 ♗a6∞ Bobekov—Tarasov, Rostov 1961

78 7... **♗c3** 8. ♗c3 e4 9. ♘d4± Ivkov; 7... **h6** 8. 0—0 ♗f8 9. e4 d6 10. d4 ♗g4 11. d5± Ivkov—Zuidema, Amsterdam 1968 — 6/61; 7... **♗f8**!? Ivkov

79 Ivanka—Gaprindašvili, Beograd 1976

80 5... **d6** 6. 0—0 ♗c3 7. bc3 ♘bd7 8. d3 e4 9. ♘e1 ♖e8 10. ♘c2 b6 11. de4 ♗a6 12. ♕d4 ♘e5 13. ♗g5 c5 14. ♕d1 ♘c4∞ Židkov—Vitolinš, SSSR 1976; 5... **e4** 6. ♘d4 [6. ♘g5 ♗c3 7. dc3 ♖e8 8. 0—0 d6 9. f3 ♘c6= — A 29] ♖e8 7. ♕c2 ♕e7 8. a3 ♗c3 9. ♕c3 c5 10. ♘f5 ♕e6 11. ♘e3 ♘c6 12. b4 d6 13. 0—0 ♘d4∞ Guistolisi—Cosulich, Italia (ch) 1976

81 **6... c6** 7. ♕b3! ♗f8 [7... ♗a5 8. d4!± Tajmanov] 8. e4! d6 9. d4 ♘fd7 10. ♖d1± Szabo—Kuprejanov, Zagreb 1964; **6... ♗c3** 7. bc3 e4 [7... c6 8. c5 b6 9. d4 e4 10. ♘d2±; 7... ♘c6 — A 28] 8. ♘e1 b6 9. ♘c2 ♗b7 10. ♘e3 d6 11. f3 ef3 12. ♗f3 ♗f3 13. ♖f3 ♘bd7 14. d3 ♕e7∞ Kaimo—Vukić, New York 1976

82 7... ♘c6 8. ♘d5!±↑ Ivkov; 7... **♗c3** 8. dc3 [8. bc3 d5=] d6 9. ♘c2 ♘bd7 [9... ♗e6 10. b3 ♕c8?! 11. ♗g5 ♘bd7 12. ♘d4 ♗g4 13. f3± Ivkov—Uhlmann, Skopje (ol) 1972 — 14/65] 10. b3 h6 11. ♗e3 b6 12. ♕d2 ♗b7 13. ♖ad1 ♘e5 14. ♕c1 ♕c8= Cuellar—Uhlmann, Leningrad (izt) 1973 — 15/54; 11. ♘e3!△ ♘d5± Uhlmann

83 H. Olafsson—Larsson, Iceland 1977

84 7... d5 8. cd5 ♗f5 9. ♕b3! ♗c3 10. bc3 ♕d5 11. f3± Hübner—Estevez, Graz 1972 — 15/53

85 **10... ♘c6** 11. b3 ♗f5 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘e5 14. ♕d4 ♘g6 15. c4± Tajmanov—Karasev, SSSR 1971; **10... ♘bd7** 11. b3 a5 12. h3 a4 13. ♗e3± Tajmanov—Pytel, Bucuresti 1973 — 16/53; 12... ♘c5!? Sokolov

86 14. cd5 ♕g5 15. h3 h5∞ Garcia Padron—Timman, Las Palmas 1977

87 7... ♘c6 8. ♘c2 ♗f8?! 9. ♘e3△ ♘ed5±↑; 8... ♗c3 9. dc3 — A 29

88 8. dc3 d6 9. h3 b6 10. b3 ♗b7 11. ♘c2 ♘bd7 12. ♘e3 ♖e5= Vukić—Korčnoj, Jugoslavija—SSSR 1971

89 9. ♘c2 — A 29

[90] 14. ♗a3 ♗e6 15. ♖b1 b6 16. ♖c1 ♕d7 17. ♕d2 ♖e8= Pfleger—Korčnoj, Hastings 1971/72 — 13/53

[91] 5... b5!? 6. ♘b5 ♗b7 7. a3 a6 8. ♘c7 ♕c7 9. ab4 ♕c4 10. d3 ♕b4 11. ♗d2 ♕e7 12. g4 d6∞ Karasev—Kapengut, SSSR 1977

[92] 6. a3!? ♗c3 7. dc3 d6 8. ♘e2 ♗e6 9. b3 ♕d7 10. h3 ♘e8 11. ♗e3 f5 12. ef5 ♗f5 13. g4 ♗e6 14. ♘g3± Timman—Scholl, Nederland (ch) 1967

[93] **6... ♘d4** 7. 0—0 d6 8. ♘d4 ed4 9. ♘e2 c5 10. d3 ♖b8 11. a3 ♗a5 12. b4 ♗c7 13. bc5 dc5 14. a4± Panno—Balshan, Netanya 1975; **6... ♗c5** 7. 0—0 d6 — 5... d6; **6... d6** — 5. d6

[94] 8. 0—0 ♘d4 9. d3 ♘e2 10. ♕e2 c6 11. f4 [11. ♗e3 d6 12. h3 g6 13. g4 h5= Tukmakov—Karasev, SSSR (ch) 1971 — 13/51] ef4 12. gf4 d5 13. cd5 cd5 14. e5 d4 15. ♘e4± Korčnoj

[95] 8... a5± Korčnoj

[96] 14. a4± Smislov—Karasev, SSSR (ch) 1971 — 13/52

[97] **6... c6** 7. 0—0 ♘bd7 [7... ♗e6 8. d3 ♕d7?! 9. a3 ♗c3 10. ♘c3 ♗h3 11. d4! ♗g2 12. ♔g2± ⊞ Minev] 8. b3 ♖e8 9. ♗b2 ♘b6 10. d4 ♗g4 11. ♕d3 ♕d7∞ Brycki—Horrocks, Suomi 1976; **6... a6** 7. 0—0 ♘c6 8. h3 ♗c5 — 6... ♘c6

[98] 8. d3 ♘d4 [8... h6 9. a3 a5 10. ♖b1 ♗d7 11. h3 ♘h7 12. ♔h2 f5 13. ♗e3± Štejn—Smislov, Moskva 1971 — 12/45] 9. h3 c6 10. ♔h2 ♘e2 11. ♕e2 ♘e8 12. f4 ef4 13. gf4 f5∞ Karasev—Fajbisovič, SSSR 1977

[99] 8... ♘d4 9. d3 c6 10. ♔h1 ♘e8 11. ♘d4 ♗d4 12. ♘e2 ♗b6 13. d4± Portisch—Ree, Wijk aan Zee 1969 — 7/34; 10... a6!?△ b5 Portisch

[100] 9. d3 h6 10. ♔h2 ♘d4 11. ♘d4 ♗d4 12. ♘e2 ♗a7 13. f4 ♖e8∞ Ignatjev—Balinas, Odesa 1976

[101] 13. ♘d4!? Ivkov

[102] 14. ♗f4 ♘d7 15. cb5 ab5= Hartoch—Portisch, Amsterdam 1971 — 12/44

[103] 6. a3!? ♗c3 7. dc3 Tajmanov

[104] **6... ♖e8** 7. 0—0 ♘a6 8. a3 ♗f8 9. d4 ed4 10. ♘d4 ♘c5 11. ♖e1 d6 12. h3 a5 13. b3 ♕b6 14. ♗g5± Polugajevski—Harandi, Manila (izt) 1976

[105] 7. ed5 ♗f5!?△ ♗d3 Tajmanov

[106] 12. a3!? Ivkov

[107] Ivkov—Ree, Amsterdam 1968 — 6/60

[108] 6... a5 7. ♕e2 a4 8. ♘f3 d6 9. 0—0 ♘bd7 10. ♘e1 ♘c5 11. ♘c2 ♗d7= Šul—Aleksandrija, Riga (m) 1974

[109] 7. ♘e2 ♘bd7 [7... a5 8. a4 ♗e6 9. b3 ♘a6 10. h3 ♘c5 11. g4 b5∞ Solodovnikov—Semenjuk, corr. 1976] 8. 0—0 b6 9. f3 a5 10. ♗e3 ♗b7 11. ♕c2 ♕e7 12. ♘c1 ♘h5= Radulov—Radev, Bulgaria (ch) 1974 — 18/53

[110] 7... a6 8. ♘f3 b5 9. c5 [9. cb5 ab5 10. ♕b5 ♗a6⩱ Kotov] ♗b7 10. cd6 cd6 11. ♘h4 d5 12. ♗g5 h6 13. ♗f6 ♕f6 14. ed5 ♘d7 15. 0—0 ♖fe8⩱ Korčnoj—Kuzmin, SSSR (ch) 1973 — 16/54

[111] 8... a6 9. 0—0 b5 10. ♘d2 ♘c5 11. ♖d1 ♗b7 12. ♘b3 ♘b3 13. ab3± Dorfman—Cejtlin, SSSR 1975

[112] 11. ♗a3 ♘fd7 12. 0—0 ♗b7∓ Korčnoj—Mecking, Augusta (m) 1974 — 17/60

[113] Judovič

[114] **6... a6** 7. a4 [7. ♘e2 b5=] d6 8. ♘e2 ♕e8?! 9. a5! ♗e6 10. d3 ♘fd7 11. h3 ♘c6 12. g4 ♕d8 13. ♘g3 ♘e7 14. 0—0 ±○ Bertok—Korčnoj, Rovinj—Zagreb 1970 — 9/28; 8... a5!?; **6... b6** 7. d3 ♗b7 8. ♘f3 ♖e8 9. 0—0 d6 10. ♘h4 ♘c6 11. ♘f5 ♘e7 12. ♘e3 ♘d7 13. f4 ef4 14. ♖f4 ♘g6∞ Saidy—Blumenfeld, Lone Pine 1977; **6... ♖e8!?** 7. ♘e2 c6 [7... b6 8. 0—0 ♗b7 9. d3 d6 10. f4 ♘bd7 11. h3 ♘f8?! 12. f5!± Raičević—Szilagyi, Sarajevo 1978 — 25/55; 11... ♘c5△ ♗c6, ♖b8, b5= Raičević] 8. d4 d6 9. 0—0 ed4 10. ♕d4 c5 11. ♕d3 ♘c6 12. ♘f4 ♘e5 13. ♕e2 b6 14. ♘d5 ♗a6 15. ♘f6 ♕f6 16. f4 ♘c6∞ MacPherson—Hort, London 1977

[115] **7. ♗a3** ♖e8 8. ♕b3 b6 9. ♖d1 ♗b7 10. d3 d5 11. ♘e2 de4 12. de4 ♕c8 13. c5 ♗a6 14. f3 ♘bd7 15. ♗h3 ♕b7∞ Portisch—Mecking, Petropolis (izt) 1973; **7. d4!?** Korčnoj

[116] 9. ♗a3 ♖e8 10. d3 ♘c6 11. 0—0 ♗g4 12. h3 ♗e6 13. ♕c2 ♖c8 14. ♕b2 ♘a5∓ Etruk—Gipslis, SSSR 1976

[117] 11... ♘b6 12. d4 ♗e6 13. a4 [13. ♕d2 ♗d5! 14. de5 ♘e5 15. ♗d5 ♘d5 16. ♔h1 ♕a5∓ Ivkov—Olafsson, Wijk aan Zee 1971] ♗c4 14. ♖e1 ♕d7 15. ♗a3 ♖fd8 16. ♗c5 ♘d5 17. ♕d2 b6 18. ♗a3 ♘f6∞ Přibyl—Hecht, ČSSR—BRD 1972 — 13/54

[118] 14. d3 ♕d7= Štejn—Gheorghiu, Las Palmas 1973

[119] 7... b6 8. ♘e2 ♗b7 9. d4 ♖e8 10. de5 ♖e5 11. f4 ♖e4 12. ♗e4 ♘e4 13. 0—0 c5⩱ Karasev—Podgajec, SSSR 1977

[120] 9... ♘c5 10. ♕c2 ♖e8 11. 0—0 ♗e6 12. d4 ed4 13. cd4 ♘ce4 14. f3 ♕a5 15. ♗c1 ♘g5 16. ♗d2 ♕f5 17. ♕c3± × ♘g5 Raičević—Simić, Jugoslavija 1978 — 25/50

[121] 14. ♖e2 b4∞ Janošević—Simić, Beograd 1977

A 23 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 c6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	d4[1]	♕d4	cd5	♗g5[3]	♘f3[5]	♕a4	♗g2	♖d1	♗f6	=
	ed4[2]	d5	cd5	♗e7[4]	♘c6	0—0	d4	♕b6	♗f6[6]	
2	. . .	. . .	♗g5	♘f3[7]	♗g2	♗f4	♕d3	♘d5[8]	cd5	=
	. . .	. . .	♗e7	0—0	h6	c5	d4	♘d5[9]	♕d5[10]	
3	. . .	. . .	♗g2	cd5	♘f3[13]	♕a4	0—0[15]	♗g5[16]	♗f6	=
	. . .	. . .	♗e6[11]	cd5[12]	♘c6	♗c5[14]	0—0	h6	♕f6[17]	
4	. . .	. . .	♘f3	♗g2	♕d3	♘e4	♘f6	0—0	a3	=
	. . .	. . .	♗e7[18]	c5[19]	d4	♘c6	♗f6	0—0	♗e6[20]	
5	♗g2	cd5[22]	d3[23]	♘f3[25]	0—0	d4	♘e5	♘c6	♘a4	=
	d5[21]	cd5	♘c6[24]	♗e7	0—0	e4	♗e6	bc6	♘d7[26]	
6	. . .	. . .	♕b3	♘d5[28]	♘f6[29]	♕d1[30]	♔f1	b3	♖b1	∞
	. . .	. . .	♘c6[27]	♘d4	gf6	♕c7	♗e6[31]	♘c2[32]	♖c8[33]	
7	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d1	d3[34]	♖b1[35]	♔f1[37]	∓
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕f6	♗f5	♖c8	♗b4[36]	0—0[38]	
8	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d3	♗e4	♗b7[41]	♘f3[43]	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f5[39]	♗d7[40]	♖b8[42]	♖b7[44]	
9	♘f3	♗g2	0—0	d4[47]	♘d2	f3	♗f3	♖e1	e4	±
	d6	♗e7[45]	0—0[46]	e4[48]	d5	ef3	♗h3	♘a6	♘c7[49]	
10	. . .	♘d4[50]	♘b3	♘a4[52]	♘d4	e3[53]	ed4	b3	a3	=
	e4	♕b6[51]	a5	♕b4	♗c5	♗d4	♘a6	d5	♕e7[54]	
11	. . .	. . .	♘c2	♘e3[56]	de3	♗g2	b3	cd5	0—0	⩱
	. . .	. . .	♗c5[55]	♗e3	0—0	♖e8	d5	cd5	♕a5[57]	
12	. . .	. . .	e3	♕c2[58]	a3	b4	♗b2	c5	f3	±
	. . .	. . .	d5	♗d7[59]	♗e7	0—0	♘a6	♕c7	ef3[60]	
13	. . .	. . .	cd5[61]	d3[62]	♘b3[64]	de4[66]	♗d2	♘e4	♗b4	±
	. . .	d5	cd5	♗c5[63]	♗b4[65]	♘e4[67]	♕b6[68]	de4	♕b4[69]	
14	. . .	. . .	. . .	♘b3[70]	d4[72]	♗g2	0—0	♗g5	e3	±
	. . .	. . .	♕b6	a5[71]	cd5[73]	♗e7	0—0	♖d8	♘a6[74]	
15	. . .	. . .	. . .	. . .	♗g2	d3[76]	0—0	bc3	♗e3	±
	. . .	. . .	. . .	cd5	♗f5[75]	♗b4[77]	♗c3	0—0	♕c7[78]	

[1] 4. e4 ♗c5 5. ♗g2 d6 6. ♘a4 ♗d4 7. ♘e2 ♗e6 8. ♘d4 ed4 9. d3 0—0∓ Milić—Rakić, Jugoslavija (ch) 1957

[2] 4. . . e4 5. ♗g2 d5 6. ♘h3 ♗b4 7. ♕b3 ♗a5 8. ♘f4 dc4 9. ♕c4 0—0 10. e3 ♖e8∞ O. Garcia—Rossetto, Santa Fe 1950

[3] 7. ♗g2 ♘c6 8. ♕d1 [8. ♕a4 d4! 9. ♘b5 ♗b4∓] d4 9. ♘e4 ♘e4 [9. . . ♗f5 10. ♘f6 ♕f6 11. ♘f3 ♗c5 12. 0—0 0—0∓ Manasterski—Pytel, Polska 1973] 10. ♗e4 ♗b4 11. ♗d2 0—0 12. ♗b4 [12. ♗c6 ♗d2 13. ♕d2 bc6 14. ♘f3 c5 15. 0—0 ♕d5△ ♗b7, d3∓] ♘b4 13. ♕d2 ♖e8!∓ Baumbach—Fuchs, Berlin 1960; 7. ♘f3 ♘c6 8. ♕a4 d4 9. ♘b5 ♗c5 [9. . . ♗b4!? 10. ♗d2 ♗d2 11. ♘d2 0—0∓] 10. ♗g2 0—0 11. 0—0 a6 12. ♕c2 ♕e7 13. ♘a3 ♘b4∓ Uhlmann—Gligorić, Moskva 1956

[4] 7. . . ♗e6 8. 0-0-0 ♘c6 9. ♕a4 ♗e7 10. ♗g2 ♕b6! 11. e3 0—0 12. ♘ge2 ♖fe8∞ Tajmanov; 7. . . ♘c6 8. ♕a4 [8. ♗f6 ♘d4 9. ♗d8 ♘c2 10. ♔d1 ♘a1 11. ♗g5 ♗f5 12. ♗g2 f6 13. ♗d2 d4 14. ♘b5 0-0-0!∓] d4 9. 0-0-0 ♗d7 10. ♗h3 ♗e7 11. ♗f6 ♗f6 12. ♗d7 ♕d7 13. e3 0-0-0∞ Laaman—Keres, corr. 1935

[5] 8. ♗g2 ♘c6 9. ♕d2 [9. ♕a4 d4 10. ♗c6 bc6 11. ♖d1 0—0 12. ♕d4 ♕a5∓↑○ Tajmanov] d4 10. ♗f6 ♗f6 11. ♘d5 0—0 12. ♘f4 [12. ♘f6 ♕f6 13. ♘f3 ♗g4 14. 0—0 ♖fe8 15. ♖ad1 ♖ad8 16. ♖fe1 d3!∓; 12. ♘h3 (Tajmanov—Šamkovič, SSSR 1955) d3! 13. 0—0 (13. ed3 ♗h3 14. ♘f6 ♕f6 15. ♗h3 ♘d4!∓) de2 14. ♕e2 ♘d4 15. ♕d1 ♗h3 16. ♘f6 ♕f6 17. ♗h3 ♖ad8∓ Šamkovič] ♗f5 13. ♘f3 ♖e8 14. 0—0 ♗e4∓ Šamkovič; 8. ♖d1 ♘c6 9.

♕a4 0–0 10. ♗g2 ♕b6∞ Goldberg–Antošin, SSSR 1955

[6] 13. ♘d5 ♕b2 14. 0–0 b5 15. ♕b3 ♕b3 16. ♘f6 gf6 17. ab3 ♗f5 18. ♘d4 ♘d4 19. ♖d4= Heinicke–Teschner, BRD 1956

[7] **7. 0–0–0**? dc4 8. ♕d8 [8. ♕c4 ♕a5!∓] ♗d8 9. ♘e4 ♗e7 10. ♘d6 ♗d6 11. ♖d6 ♗e6∓ Tajmanov; **7. ♗g2** dc4 8. ♕c4 ♗e6 9. ♕a4 ♕b6 10. ♗d2 ♘bd7 11. ♘f3 ♘c5 12. ♕c2 a5= Tajmanov; 7... ♗e6 8. cd5 cd5 — 6. ♗g2

[8] 11. ♘b5?! ♘c6 12. ♗c7 ♕e8 13. 0–0 ♗g4∓ Rejfíř–Keres, Moskva (ol) 1956

[9] 11... ♘c6 12. e4!± Tajmanov

[10] 13. ♘g5 ♕f5 14. ♗e4 ♕d7 15. ♗c6 ♕f5 16. ♗e4= Tajmanov

[11] 6... dc4 7. ♕c4 ♗e6 8. ♕a4 ♘bd7 9. ♘f3 ♘c5 10. ♕c2 ♕d7∞

[12] 7... ♘d5 8. ♘f3 ♕b6 9. 0–0 ♕d4 10. ♘d4 ♘c3 11. bc3± Džindžihašvili–Rossetto, Haifa (ol) 1976

[13] **8. ♗f4**? ♘c6 9. ♕a4 ♗b4 10. ♖c1 0–0 11. a3 ♗c3 12. ♖c3 ♘e4! 13. ♖c1 ♕b6 14. ♗e3 d4∓ Puc–Pirc, Jugoslavija (ch) 1957; **8. ♗g5** ♗e7 9. ♘f3 0–0 10. ♖d1 ♕a5 11. 0–0 ♘c6 12. ♕d2 ♖fd8∓ Madsen–Ježek, corr. 1959

[14] 9... ♗e7 10. ♘e5 ♕b6 11. 0–0 0–0= Zotkin–Ravinski, SSSR 1966

[15] 10. ♕b5 ♗b6 11. 0–0 a6 [11... 0–0 12. ♘a4± Tompa] 12. ♕a4 h6 [12... 0–0 13. ♗g5 h6 14. ♗f6 ♕f6 15. ♕b3± Tompa] 13. ♗f4 0–0 14. ♖ad1 ♕e7 15. ♘e5 ♖ac8= Szabo–Tompa, Hungary 1978 — 25/57; 10... ♕b6!? Tompa

[16] 11. ♗f4 ♖c8 12. ♖ad1 ♕b6 13. ♕b5 d4 14. ♕b6 ab6 15. ♘b5 ♖fd8∓ Bućan–Keglević, corr. 1975

[17] 13. e4 de4 14. ♘e4 ♕e7 15. ♘c5 ♕c5 16. ♖fd1 ♖ad8= Pirc–Keres, Moskva (ol) 1956

[18] 6... ♗e6?! 7. ♘g5!±

[19] 7... 0–0 8. 0–0 c5 [8... dc4 9. ♕c4 b5 10. ♕d4 b4 11. ♘e4 ♗a6 12. ♖e1 ♘bd7 13. ♗e3 c5∞ Jogjale–Mikenas, SSSR 1965] 9. ♕d3 dc4 [9... d4 10. ♘d5! ♘c6 11. e4!± Stahlberg–Keres, Stockholm 1967] 10. ♕c4 ♘c6 11. ♖d1 ♕a5= Tajmanov

[20] 13. ♗f4 ♖e8 14. h4 h6 15. ♖ac1 ♕d7 16. ♘d2 ♗f5 17. ♘e4 ♕e7= Pfleger–Keres, Bamberg 1968 — 5/45

[21] **4... ♗c5** 5. e3 0–0 6. ♘ge2 ♗b6 7. d4 d6 8. 0–0 ♖e8 9. b3 ♘bd7 10. ♗a3 ♘f8 11. d5 c5 12. e4 ♗a5 13. ♗c1± Olafsson–Keller, Zürich 1959; **4... ♗b4** 5. ♕b3 ♕e7 6. ♘f3 0–0 7. 0–0 ♖e8 8. d3 h6 9. ♗d2 ♘a6 10. e4 d6 11. a3 ♗c3 12. ♗c3± Přibyl–Zinn, Dečin 1975

[22] **5. d3** d4 6. ♘e4 ♘e4 7. ♗e4 ♘d7 8. ♗g2 ♗c5 9. ♘f3 0–0 10. 0–0 a5= Horca–Keres, München (ol) 1958; **5. d4** ed4 6. ♕d4 — 4. d4

[23] 6. ♘f3? d4 7. ♘b1 ♘c6 8. 0–0 ♗e7 9. d3 0–0 10. ♘bd2 ♘d5 11. ♘c4 f6 12. e4 de3 13. ♘e3 ♗e6∓ Szilagyi–Sebesten, Hungary (ch) 1950; **6. d4**? ed4 7. ♕d4 — 4. d4

[24] **6... ♗e7** 7. ♕b3 ♘c6∞; **6... d4** 7. ♘e4 ♘e4 8. ♗e4 ♗e7 9. ♗g2 0–0 10. ♘f3 ♘c6= Georgijevski–Sofrevski, Skopje 1976

[25] **7. f4**? d4 8. fe5 ♘g4!∓ Tajmanov; **7. ♗g5** d4 8. ♘d5 ♗e7 9. ♘e7 ♕e7 10. ♖c1 0–0 11. ♘f3 ♗e6= Ujtelky–Auer 1967

[26] Szabo–Keres, Moskva 1956

[27] **6... d4**? 7. ♗b7 ♗b7 8. ♕b7 ♘bd7 9. ♘d5± Tajmanov; **6... e4** 7. f3! [7. d3 ed3 8. ♘d5 ♘d5 9. ♗d5 ♗b4 10. ♔f1 de2 11. ♘e2 0–0 12. ♗e3 ♗h3∞ Wexler–Bazan, Mar del Plata 1960] ef3 8. ♗f3±↑ Tajmanov

[28] **7. e3**? ♘b4 8. ♘ge2 ♗f5 9. e4 ♘d3 10. ♔f1 de4 11. ♕b7 ♗c5 12. ♘e4 ♘e4 13. ♗e4 ♖b8 14. ♕c6 ♗d7 15. ♕a6 ♗h3∓→ Gothschals–Tuomanen, Budva 1963; **7. d3**?! d4 8. ♘b1 [8. ♘d5 ♘d5 9. ♗d5 ♗b4! 10. ♔f1 ♕e7 11. ♗g5 f6 12. ♗c1 ♘a5 13. ♕d1 ♕d6∓ Peterson–Talj, Riga 1958] ♗b4 9. ♗d2 a5 10. a3 ♗e6 11. ♕a4 ♗e7 12. ♗c1 0–0∓ Bukal–Benkö, Sarajevo 1970

[29] **8. ♕c4**? ♘d5 9. ♗d5 b5! 10. ♗c6 [10. ♗f7 ♔e7 11. ♕d5 ♘c2 12. ♔d1 ♘a1 13. b3 (13. ♕a8 ♕c7 14. ♗b3 ♗e6!–+ Hamović) ♕c7 14. ♗a3 ♔f6 15. ♕f3 ♗f5 0 : 1 Bidev–Pirc, Rogaška Slatina 1956] ♗d7 11. ♗d7 ♕d7 12. ♕d3 ♕c6–+ Fabian–Trapl, ČSSR 1963; **8. ♕a4** ♗d7 9. ♕d1 ♘d5 10. ♗d5 ♕a5 11. ♗b3 ♗c6 12. f3 ♗c5∓ Maslov–Mikenas, SSSR 1961

[30] 9. ♕d3 ♗f5 10. ♗e4 ♗e4 11. ♕e4 ♕c7 12. ♔f1 f5 13. ♕d3 ♗g7 14. e3 ♕c6∓ Zamihovski–Zurahov, SSSR 1958

[31] 10... ♘c2 11. ♖b1 ♗e6 12. b3 — 10... ♗e6

[32] 11... 0-0-0 12. ♗b2 ♔b8 13. e3 ♘f5 14. ♘e2 h5 15. h3 ♗h6∞ Branitski–Persitz, Haifa 1958

[33] **12... ♘b4** 13. a3 ♘c2 14. b4 ♖c8 15. ♗e4 ♗a2∞ Herrera–Schweber, Argentina (ch) 1963; **12... ♖c8** 13. ♗b2 ♗a3 14. ♗h3 ♗h3 15. ♘h3 ♗b2 16. ♖b2 ♕c6 17. f3 0–0⩲ Saines–Kovačević, corr. 1977

[34] 10. e4 ♗d7 11. ♘h3 ♕a6 12. d3 ♗a4 13. ♕h5 ♕d3 14. ♕e5 ♗e7∓ Kreig–Dey, New Zealand (ch) 1976; 10... ♕c6!? Tajmanov

[35] 11. ♔f1 ♕a6 [11... ♗c5 12. e3 ♕a6 13. ed4 ♗d3 14. ♘e2 ♗d4 15. ♗f3 ♖c2∓ Philips–Naranja, La Habana 1962] 12. ♗d2 ♗c5 13. ♗c3 0–0 14. ♘f3 ♘e2 15. ♔e2 e4∓ Abramov–Kuuskmaa, corr. 1968

36 11... ♕a6 12. ♘f3 ♕a2 13. ♗d2 ♘e2 14. ♘e5 [14. ♔e2 ♗d3−+] ♗d6 15. ♖a1 ♗d6 15. ♖a1 ♕b2 16. ♘c4 ♖c4∞ Popov−Kuuskmaa, SSSR 1967

37 12. ♗d2 ♗d2 13. ♕d2 ♖c2 14. ♕a5 ♗d3!−+

38 13. ♘f3 ♘f3 14. ♗f3 ♖fd8 15. e4 ♗h3 16. ♗g2 ♗c5∓ Nazzari−Perez, Mar del Plata 1961

39 **9... ♗c5** 10. e3 ♗f5 11. ♗e4 ♗e4 12. ♕e4 ♘c6⩲ Gurgenidze−Panteleev, Sofia 1958; **9... ♗d7**!? 10. ♗b7 — 9... ♗f5

40 10... ♗e4 11. ♕e4 ♖c8⩲ Tajmanov

41 11. e3 ♘e6 12. ♕e2 ♘c5 13. ♗c2 e4! 14. ♖b1 ♗c6 15. ♕g4 h5 16. ♕d1 [16. ♕f4 ♕e6 17. ♘e2 0-0-0∓] h4 17. g4 h3 18. b4 ♘d3 19. ♗d3 ed3∓→ Novak−Trapl, ČSSR 1969

42 11... ♗b5 12. ♕e4 ♖b8 13. ♘f3 ♗c5 14. ♘d4 ♗d4 15. 0−0 ♗e2 16. ♗c6 ♔e7 17. b3 ♕d6⩲ Goberman−Karasev, SSSR 1976

43 12. ♗g2 ♗b5∓→

44 13. ♘d4 ♗c5 14. ♘f3 ♗c6 15. ♕c2 ♗f3 [15... ♗b6 16. 0−0 ♖c7 17. ♕c3± Sozanov−Litvinov, SSSR 1963] 16. ef3 ♕f3 17. 0−0 ♖c7⩲ Tajmanov

45 5... g6 6. 0−0 ♗g7 7. d3 — A 24; 7. d4 ♘bd7 8. e4 0−0± — E 68

46 6... ♘bd7 7. d3 0−0 8. ♖b1 [8. e4 a5 9. ♔h1 ♕c7 10. ♘h4 ♘c5 11. f4 ♗g4 12. ♗f3 ♗h3 13. ♖g1 ♖d8 14. ♕e2 ♗c8 15. f5 d5∞ Vasjukov−Čerepkov, SSSR (ch) 1969] h6 9. b4 d5 10. cd5 cd5 11. ♕b3 d4 12. ♘d5 ♗d6 13. ♘f6 ♘f6= Andersson−Larsen, Stockholm (m) 1975 — 19/34; 7. d4± — A 54

47 7. ♕c2 ♗g4 8. h3 [8. c5?! ♗f3 9. cd6 ♗g2 10. de7 ♕e7 11. ♔g2 ♘a6∓ Filip−Tajmanov, La Habana 1967 — 4/46] ♗h5 9. d3 ♘bd7 10. e4 ♘e8 11. ♗e3 ♘c7 12. d4 ♗f3 13. ♗f3 ed4 14. ♗d4 ♘e6 15. ♗e3 ♗g5= Saidy−Keres, Tallinn 1973 — 15/46

48 7... **♕c7** 8. c5 ♘bd7 9. cd6 ♗d6 10. ♗g5 ♗e7 11. ♕c2 ♕a5 12. ♗d2 ed4 13. ♘d4△ ♘f5± Talj−Žuravlev, SSSR 1965; 7... **♘bd7**± — A 54

49 13. cd5 cd5 14. e5 ♘d7 15. ♘f1± Averbah−Ragozin, SSSR 1955

50 5. ♘g5?! d5 6. cd5 cd5 7. d4 ♗e7 8. ♗g2 0−0 9. ♘h3 ♘c6 10. 0−0 ♕b6 11. ♘f4 ♖d8 12. e3 g5 13. ♘h5 ♘h5 14. ♕h5 ♗f5 15. f3 ♗g6∓ Rozenberg−Filipowicz, Budapest 1959

51 5... ♗c5 6. ♘b3 d6 [6... ♗b6 7. c5 ♗c7 8. ♗g2 d5 9. cd6 ♕d6 10. ♘e4 ♘e4 11. ♗e4± Aijälä−Ejngorn, Ybbs 1968; 6... ♗b4 7. ♗g2 d5 8. cd5 cd5 9. 0−0 0−0 10. d3 ♗c3 11. bc3 ♘c6 12. de4 ♘e4 13. c4 dc4 14. ♗e4 ♕d1 15. ♖d1 cb3±⩲ Tajmanov−Vladimirov, SSSR 1955] 7. ♗g2 ♗f5 8. 0−0 ♘bd7 9. d3 ed3 10. ed3 0−0 11. ♗f4 ♖e8 12. ♕d2 ♘f8 13. ♘a4 ♘e6 14. d4 ♗b6 15. ♘b6 ab6 16. d5 ♘f4 17. ♕f4± Smislov−Bronštejn, Monte Carlo 1969 — 7/35

52 **7. d3** a4 8. ♘d2 e3 9. fe3 ♘g4 10. ♘e4 ♘e3 11. ♗e3 ♕e3 12. ♘a4 d5∞ Honfi−Barczay, Hungary (ch) 1964; **7. d4** a4 8. c5 ♕b4 9. ♘d2 d5 10. e3 g6 11. h3 ♗g7= Bagirov−Talj, SSSR 1963

53 9. ♘f5 ♕c4 10. ♘b6 ♗f2∞ Tompa

54 13. ♘b6 ♗g4 14. ♗e2 ♗e2 15. ♕e2 ♖d8= Forintos−Tompa, Hungary (ch) 1976 — 22/61

55 6... d5 7. ♗g2 dc4 [7... ♗f5 8. 0−0 dc4 9. ♘e3 ♗g6 10. ♘c4 ♕c5 11. b3 ♘a6 12. d4 ♕h5 (12... ed3 13. ed3 0-0-0 14. ♗f4± Jovčić) 13. f3 ♖d8 13. ♕e1 ♗b4 15. g4± Saharov−Timman, corr. 1970 — 10/56; 8... ♘a6 9. cd5 cd5 10. d3 ed3 11. ♘e3 ♗e6 12. ♘ed5 ♘d5 13. ♘d5 ♕b5 14. a4± Saharov−Ježek, corr. 1975] 8. 0−0 ♗e6 9. ♘e4 ♘e4 10. ♗e4 ♘d7 11. ♘e3 ♕d4 12. ♗f5 ♗f5 13. ♘f5 ♕e4 14. ♘e3 ♗c5 15. b3± Dorfman−Karasev, SSSR (ch) 1976

56 7. e3 ♗e7 8. d3 d5 9. cd5 cd5 10. ♗g2 ♗g4 11. ♕d2 0−0 12. 0−0 ♖d8= Radulov−Ribli, Leningrad 1977

57 13. ♗b2 ♘c6= Raičević−Ivanović, Jugoslavija (ch) 1978

58 7. cd5 cd5 8. d3 [8. ♗g2 ♘c6 9. ♘c6 bc6 10. 0−0 ♗a6 11. ♖e1 ♗d6 12. f3 ef3 13. ♕f3 0−0 14. b3 ♘d7= Golombek−Barczay, Kecskemet 1968] ♗g4 9. ♗e2 ♗e2 10. ♕e2 ♘c6 11. ♘c6 ♕c6= Panno−Belmonte, Sao Paulo 1972

59 7... ♘bd7 8. cd5 cd5 9. ♘cb5± Sokolov

60 13. ♘f3 ♖ae8 14. ♗d3 ♘b8 15. 0−0± Najdorf−Rossetto, Buenos Aires 1968 — 6/64

61 6. ♗g2 dc4 7. ♘c2 ♘a6 [7... ♗f5 8. ♘e3 ♗g6 9. ♘c4 ♘bd7 10. a4 ♗e7 11. 0−0 0−0 12. b3 a5 13. ♗a3 ♗a3 14. ♖a3 ♖e8= Goldberg−Bronštejn, SSSR 1961] 8. ♘e4 ♘e4 9. ♗e4 ♘c5 10. ♗g2 ♗e6 11. 0−0 h5= Hartoch−Vasjukov, Amsterdam 1969 — 8/32

62 7. ♗g2 ♘c6 [7... ♗c5 8. ♘b3 ♗b6 9. d3 ♘g4 10. e3 f5∞ Nejkirh−Florian, 1959] 8. ♘c6 bc6 9. d3 ed3 10. ♕d3 ♗b4 [10... ♗e7 11. 0−0 0−0 12. ♖d1 ♕b6= Portisch−Olafsson, Moskva 1959] 11. 0−0 0−0 12. ♘a4 ♖e8= Portisch−Spaski 1961

63 7... **ed3** 8. ♕d3 ♘c6 9. ♗g2±; 7... **♕b6** 8. ♘b3 ♘g4 9. d4 ♗e6 10. f3 ef3 11. ef3 ♘f6 12. ♗e3 ♘c6 13. ♔f2± Korčnoj−Keres, Moskva 1962; 9. e3!? Tajmanov

64 **8. ♘c2** ♗f5! 9. de4 ♘e4∓ Tajmanov; **8. de4** de4 9. ♘b3 ♕d1 10. ♘d1 ♗b4 11. ♗d2 ♘c6 12. e3 ♗d2 13. ♘d2 ♗f5= Seojev−Holmov, Moskva 1967

65 8... ♗b6 9. ♗g2 [9. de4 ♘e4 10. ♘e4 de4 11. ♕d8 ♗d8 12. ♗g2 f5 13. g4!± Taj-

manov—Gawlikowski, Sczawno Zdroj 1955] ♗f5 10. de4 ♘e4 11. 0—0 ♘c3 12. bc3 ♗e4 13. ♗a3± B. Kogan—Česnauskas, SSSR 1968

[66] **9. a3** ♗c3 10. bc3 ♘c6 11. ♗g2 ♗f5! 12. 0—0 0—0 13. ♗f4 ♖c8 [13... ♖e8 14. ♕d2 ♕e7 15. ♖fe1 ♖ad8 16. ♘d4 ♘d4 17. cd4 ♕e6= Uhlmann—Golz, DDR (ch) 1968] 14. ♕d2 ♖e8 15. ♖fe1 h6 16. a4 ed3 17. ed3 ♖e1 18. ♖e1 ♕b6= Tajmanov—Mikenas, SSSR 1957; **9. ♗g2** 0—0 [9... ♘c6 10. 0—0 ♗f5 11. ♗g5 ♗c3 12. bc3 h6 13. de4 ♗e4 14. ♗f6 ♕f6 (Ivkov—Keres, Jugoslavija—SSSR 1957) 15. f3±] 10. 0—0 ♗f5 11. de4 de4 12. ♗g5 ♗c3 13. bc3 ♘bd7= Korčnoj—Keres, SSSR (ch) 1957

[67] 9... ♗c3 10. bc3 ♘e4 11. ♗g2 0—0 12. 0—0 ♖e8 13. ♗b2± Sofrevski—Šuvalić, Jugoslavija (ch) 1961

[68] **10... ♘d2** 11. ♕d2△ ♗g2, 0—0, ♖fd1±; **10... ♗c3** 11. ♗c3 ♘c3 12. bc3±

[69] 13. ♕d2 ♘c6 14. ♗g2 ♕d2 [14... f5 15. ♕b4 ♘f4 16. 0—0 ♗e6 17. ♘d4 ♗d7 18. f3 ef3 19. ♖f3± Ivkov—Kozomara, Sarajevo 1967 — 3/40] 15. ♔d2± Olafsson—Ivkov, Wageningen 1957; 13... ♕e7!? Ivkov

[70] **7. ♕a4** ♗c5 8. dc6 0—0 [8... ♘c6!? 9. ♘c6 ♗d7⩱ Keres] 9. cb7 ♗b7 10. e3 ♗d4 11. ♕d4 ♕d4 12. ed4 ♘c6 13. ♗g2 ♘d4 14. 0—0 ♗a6 15. ♖d1 ♖fe8∓ Evans—Keres, Amsterdam 1971 — 12/46; **7. ♘c2** ♗c5 8. ♘e3 cd5 9. ♘a4 ♕c6 10. ♘c5 ♕c5 11. ♕c2 ♕c2 12. ♘c2 ♘c6 13. b3 ♘g4! 14. ♗b2 ♘ge5∓ Tajmanov—Mikenas, SSSR 1960; **7. e3** cd5 8. f3 [8. d3 ♗b4= Tajmanov] ef3 [8... ♘c6 9. ♘c6 bc6 10. fe4 ♘e4 11. ♘e4 de4 12. ♕c2!± Šackes—Aleksejev, SSSR 1967] 9. ♕f3 ♘c6! 10. ♘d5 ♘d5 11. ♕d5 ♘d4 12. ♕d4 ♕d4 13. ed4= Tajmanov

[71] 7... ♘g4? 8. d4 cd5 [8... ed3 9. e3±] 9. ♘d5 [9. ♗g2 ♗b4 10. 0—0 ♗c3 11. bc3 0—0 12. h3 ♘f6 13. ♖b1 ♕c6∓ Hartston—Basman, Hastings 1967/68 — 3/39] ♕c6 10. ♘e3 ♗b4 11. ♗d2 ♘e3 12. fe3 ♗d2 13. ♕d2±

[72] 8. d3 a4 9. ♘d2 cd5 10. de4 de4 11. ♗g2 e3!∞ Nikolajevski—Česnauskas, SSSR 1966

[73] 8... a4 9. ♘c5! ♗c5 10. dc5 ♕c5 11. ♗e3 ♕b4 12. a3!±

[74] 13. f3! ef3 14. ♕f3 ♗e6 15. ♕e2± Botvinik—Aleksejev, SSSR 1968 — 5/46

[75] **8... a5** 9. d3 a4 10. ♗e3 ♕b4 11. ♘d4 a3 12. ♘c2 ♕b2 13. ♗d4 ♗b4 14. ♘b4 ♕b4 15. ♗f6 gf6 16. 0—0!± Botvinik—Talj, Moskva (m) 1961; **8... ♘c6** 9. 0—0 a5 10. d3 a4 11. ♗e3 ♕b4 [11... d4 12. ♘d4! ♘d4 13. de4 ♗c5 14. e5 ♘g4 15. ♘d5! ♘e3 16. fe3 ♕b2 17. ♘c7 ♔e7 18. ♘a8+—] 12. de4 ab3 13. a3 ♕a5 14. ed5± Polugajevski—Rossetto, Lugano (ol) 1968 — 6/65; **8... ♗b4** 9. 0—0 ♘c6 [9... ♗g4 10. d3 ed3 11. ♕d3 ♗c3 12. bc3 0—0 13. h3 ♗e6 14. ♖b1± Martinovsky—Mc Cambridge, Lone Pine 1977] 10. d3 ♗c3 11. bc3 ♗f5 12. ♗e3 ♕c7 13. ♗c5 b6 14. ♗a3± Marsina—Pavlik, corr. 1975

[76] **9.** 0—0? d4 10. ♘b1 ♘c6∓ Minev

[77] 9... ed3 10. 0—0! ♗b4 [10... de2? 11. ♕e2 ♕e6 12. ♕b5+—; 10... ♗e7 11. ed3 0—0 12. ♘d5 ♘d5 13. ♗d5± Janošević; 10... ♘c6!?] 11. ed3 ♗c3 12. bc3 0—0 13. ♗e3 ♕d8 14. ♘d4 ♗g4 15. ♕b3 b6 16. c4± Mojsejev—Juksta, SSSR 1973

[78] **13. ♘d4** ♗g6 14. ♕d2 ♘c6 15. f4 ef3 16. ef3 ♖fe8 17. ♔h1 ♕d7 18. f4 ♘g4 19. ♗g1 f5 20. ♖fe1± Nalis—Kosina, corr. 1976; **13. ♖c1** ♘c6 14. c4 ♖ad8 [14... ♖fd8 15. ♘d4 ♘d4 16. ♗d4 ed3 17. ♗f6 de2 18. ♕e2 gf6 19. cd5 ♕d7 20. ♖c4!± Prieditis—Kask, SSSR 1974] 15. ♘d4 ♘d4 16. ♗d4 ♕e7 [16... ed3 17. cd5 ♕d7 18. ♗f6 de2 19. ♕e2 gf6 20. ♕b2 ♔g7 21. ♕d4± Reshevsky—Keres, Los Angeles 1963] 17. cd5 ♖d5 18. ♕a4± Ježek—Sapundžiev, corr. 1973

A 24 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 g6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	♗g2[1]	e3[2]	♘ge2	0—0[4]	d3[6]	♖b1	b4	h3	♗b7	=
	♗g7	0—0	d6[3]	♖e8[5]	♘bd7[7]	♘f8	h5	♗e6	♗h3[8]	
2	. . .	♘f3	0—0[9]	b4[11]	b5	♗a3[13]	♖c1	d3	e3	=
	. . .	d6	0—0[10]	a5[12]	♘bd7	♖e8	h6	♘h7	f5[14]	
3	. . .	. . .	. . .	d3	d4[16]	de5	♘e5	♕d3	♗d5	=
	. . .	. . .	. . .	♘h5[15]	♘c6[17]	♘e5	♗e5	f5	♔h8[18]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2[19]	♕c1[21]	♗h6	♖d1[23]	h3	∞
	. . .	. . .	. . .	♘bd7	a5[20]	♖e8[22]	♗h8	c6	♘f8[24]	
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c2[25]	♖ab1	b4	♖fe1	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e8	♘f8[26]	♗g4	♕d7	h6[27]	

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
6	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b1	♗d2[29]	♘e1	♘c2	h3	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	a5[28]	♘c5[30]	c6	♖e8	♗e6[31]	
7	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2[32]	♖c1[34]	a3	♗e3	♕b3	∞
	. . .	. . .	. . .	c6	♖e8[33]	a5[35]	♘a6	♖b8	b5[36]	
8	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b1	♗g5[38]	♗f6	b4	♘d2	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e8[37]	h6[39]	♕f6	a6	♕d8[40]	
9	. . .	e4	♘ge2	0—0	d3[42]	h3	♔h2[44]	♗e3	d4	±
	. . .	d6	0—0	♘bd7[41]	c6	♘h5[43]	♘c5	♘e6	c5[45]	
10	. . .	. . .	. . .	. . .	h3[46]	d3	♔h2	ed5	d4	±
	. . .	. . .	. . .	c6	♗e6	♕d7[47]	d5	cd5	ed4[48]	

[1] 4. b3 ♗g7 5. ♗b2 d6 6. ♘f3 0—0 7. ♗g2 c6 8. 0—0 ♖e8 [8. . . ♕e7 9. d3 ♘bd7 10. e3 a6 11. d4 ♖e8 12. ♘d2 ♖b8 13. a4 c5= Lombardy—Evans, USA 1970 — 9/30] 9. e4 ♘bd7 10. d3 a6 11. b4 b5 12. cb5 ab5 13. a4 ba4 14. ♖a4 ♗b7= Andersson—Torre, Manila 1974

[2] 5. d3 d6 6. f4 [6. ♖b1 a5 7. a3 0—0 8. b4 ab4 9. ab4 h6 10. ♗d2 c6 11. ♘f3 ♖e8 12. ♕c1 ♔h7 13. e4 d5!= Gašić—Ivkov, Sarajevo 1966 — 1/31] 0—0 7. ♘f3 ef3 8. ♗f4 c6 9. ♕d2 d5 10. cd5 cd5 11. ♘b5 ♘c6 [11. . . a6!? 12. ♘c7 ♖a7 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗b8 ♖a8⩲; 12. ♘bd4∞ Matanović] 12. ♘c7 ♖b8 13. ♘b5 ♖a8= Lombardy—Geler, Siegen (ol) 1970 — 10/57

[3] 6. . . c6 7. f4 ef4 8. ♘f4 ♘a6 9. 0—0 ♖b8 10. d4 d6 11. h3 b5 12. cb5 cb5 13. a4 b4= Bilek—Jansa, Nice (ol) 1974

[4] 7. b4 ♘bd7 8. ♖b1 h5 9. h3 ♘h7 10. d4 ♖e8 11. ♖b3 ♘g5 12. c5 h4∓ Ujtelky—Gligorić, Kopenhagen 1965

[5] **7. . . ♘bd7** 8. d3 [8. d4 ♖e8 (△ e4) 9. ♕c2 c6 10. b3 ♕e7△ e4∓ Panno] c6 9. b3 ♖e8 10. e4 ♘c5 11. h3 ♘h5 12. ♗e3 f5∞ Bilek—Panno, Palma de Mallorca 1972 — 14/68; **7. . . c6** 8. d4 [8. d3 ♖e8 (8. . . ♗e6 9. b4 d5 10. cd5 ♘d5 11. ♖b1 ♕d7 12. ♕c2± Nunn—Y. Grünfeld, Groningen 1974/75) 9. e4 a6! 10. a4 a5= Fischer] ♖e8 9. b4! [9. ♕c2 ♕e7 10. e4 ed4 11. ♘d4 ♘e4 12. ♘e4 ♗d4 13. ♖d1 ♗e5! 14. f4 ♗g7 15. ♘d6 ♗g4 16. ♘e8 ♗d1∓ Fischer; 9. de5 de5 10. ♕d8 ♖d8=; 9. ♖b1 e4 10. b4 ♗f5 11. h3 h5 12. ♘f4 ♘bd7 13. a4 ♘f8 14. c5? d5 15. b5 ♘8h7 16. ♗d2 ♘g5∓ E. Nikolić—Fischer, Vinkovci 1968 — 6/68; 14. b5!=] e4 10. b5 ♗f5 11. a4 ♘bd7 12. ♗a3 c5 13. ♕b3 h5 14. ♖ad1± Spiridonov—Matulović, Athens 1969

[6] 8. d4 e4 9. f3 ef3 10. ♗f3 c5∓ Janošević—Geler, Skopje 1967

[7] 8. . . c6 9. e4 a6! 10. a4 a5= Fischer

[8] 13. ♗a8 ♕a8 14. e4 ♗f1 15. ♕f1 ♘e6= Dvorecki—Vasjukov, SSSR (ch) 1975

[9] **6. ♖b1** 0—0 7. b4 ♗f5 8. d3 ♕c8 9. h3 e4 10. ♘h4 ed3 11. ♘f5 ♕f5 12. ♗b7 de2 13. ♕e2 ♘bd7 14. ♗a8 ♖a8⩱; **6. d3** 0—0 7. ♗d2 ♘bd7 8. ♕c1 ♖e8 9. ♗h6 ♗h8 10. 0—0 — 6. 0—0

[10] 6. . . c6 7. d3 ♘bd7 8. ♗d2 0—0 9. ♕c1 ♖e8 10. ♘g5 ♘f8 11. b4± Botvinik—Boleslavski, SSSR 1967 — 4/48

[11] **7. ♕c2** ♘bd7 8. b3 ♘c5 9. ♗b2 ♗f5 10. d3 e4 11. ♘e4 ♘fe4 12. ♗g7 ♔g7 13. de4 ♗e4 14. ♕c3 ♕f6 15. ♕f6 ♔f6= Takacs—Brinckmann, Kecskemet 1927; **7. h3** c6 8. ♖b1 [8. d4 e4 9. ♘e1 d5 10. ♘c2 ♗e6 11. c5 ♕c8 12. ♔h2 ♘h5 13. f4 f5 14. e3 b6= Walther—Gligorić, Dublin 1957] a5 9. e4 ♘bd7 10. d4 a4 11. ♗e3 ♕a5= Bolbochan—Wexler, Mar del Plata 1956; **7. d4** ♕e7 8. h3 [8. b3 c6 9. e4 ♗g4 10. d5 c5 11. h3 ♗c8 12. ♗e3 h6 13. ♘e1 ♘bd7 14. ♘d3± Lombardy—Christophel, Zürich 1961] a5 9. e4 ♘a6 10. ♗g5 c6 11. ♕d2 ed4 12. ♘d4 ♘c5 13. ♖fe1 ♖e8 14. ♖ad1± Liebert—R. Rodriguez, Lugano (ol) 1968; 7. . . ♘bd7± — E 67

[12] 7. . . c6 8. ♖b1 ♘bd7 9. b5 d5 10. bc6 bc6 11. cd5 cd5 12. ♕a4 ♖e8 13. d3 d4 14. ♘g5 ♘b6= Bertok—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1967

[13] 9. a4 ♖e8 10. ♗b2 e4 11. ♘d4 ♘c5 12. ♘b3 ♘fd7= Šuvalić—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1961

[14] 13. ♘h4 ♘hf8 14. ♘d5 ♔h7 15. ♕b3 ♘e6= Gereben—Ostojić, Beverwijk II 1966

[15] **7. . . ♗d7** 8. ♗g5 ♕c8 9. ♕d2 ♗h3 10. ♗f6 ♗g2 11. ♘d5 ♗f6 12. ♘f6 ♔g7 13. ♘h5+— Campomanes—Benitez, München (ol) 1958; **7. . . h6** 8. ♖b1 ♗e6 9. b4 ♘bd7 [9. . . ♕c8 10. ♖e1 ♗h3 11. ♗h1± Tavares—Najdorf, Rio de Janairo 1957] 10. ♘d2 c6 11. ♗a3±; 7. . . ♖e8 8. ♗d2 c6 — 7. . . c6; 8. ♖b1 c6 — 7. . . c6; 8. . . e4!? Ljubojević

[16] **8. ♘e1** ♘c6 9. e3 ♗e6 10. ♘d5 ♕d7 11. ♖b1 f5 12. f4 ♘d8 13. b3 c6 14. ♘b4 ♘f6 15. ♗b2 ♕c7= Langeweg—Larsen, Beverwijk 1959; **8. e4** c6 9. ♗g5 f6 10. ♗e3 ♕e8 11. ♘e1

f5 12. ef5 gf5 13. ♗f3 ♘f6 14. ♘g2 ♘a6∞ Cuderman—Minić, Jugoslavija (ch) 1961; **8.** ♕**c2** ♘c6 9. ♖b1 ♗g4 10. e3 ♕d7 11. b4 ♗h3 12. ♗h3 ♕h3 13. c5 ♘f6 14. b5 ♘d8 15. cd6 cd6∞ Jongsma—Lombardy, Toronto 1957; **8.** ♗**g5** f6 9. ♗d2 f5∞ — A 21; **8.** ♗**d2** f5∞ — A 21; **8.** ♖**b1** f5 — A 21

17 **8... ♘d7** 9. ♗e3 [9. e4 c6 10. ♗e3 ed4 11. ♘d4 ♘e5 12. b3 ♘g4 13. ♗c1 ♕b6 14. ♘de2 f5∓→» Böök—Uhlmann, Leipzig (ol) 1960] ♖e8 10. de5 de5 11. ♕b3 h6 12. ♖ad1 ♔h7 13. c5± Hönlinger—Teschner, Berlin 1953; **8... ♗g4** 9. de5 de5 10. h3 ♗d7 11. ♗g5 f6 12. ♘e5 fg5 13. ♗b7 ♗e5 14. ♕d5 ♖f7 15. ♗a8 ♕e8∞ Haag—Uhlmann, Budapest 1961

18 13. ♗h6 ♗g7 14. ♗g7 ♔g7 15. f4 ♘f6=

19 **8.** ♗**g5** h6 9. ♗d2 a5 10. a3 c6 11. b4 d5 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 cd5 14. ♖c1 ab4 15. ♗b4 ♖e8= Udovčić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1956; **8.** ♘**h3** c6 9. ♗e3 ♖e8 10. ♖c1 ♘h5 11. ♘e4 ♗f8 12. ♕d2 d5 13. cd5 cd5 14. ♘c5 e4 15. ♘h2 d4!∞ Ivković—Matulović, Jugoslavija (ch) 1958; **8.** e4 a5 9. h3 ♘c5 10. ♗e3 ♖e8 11. a3 ♗d7 12. ♘e5!? ♖e5 13. d4 ♖e4 14. dc5 ♖c4 15. ♕d3 ♗e6∞ Bouwmeester—Unzicker, Neuhausen 1961

20 **8... ♘c5** 9. b4 ♘e6 10. ♖b1 ♘e8 11. a4 c6 12. a5 ♘8c7 13. b5 cb5 14. ♘b5 ♘b5 15. ♖b5±↑« Keres—Klaman, SSSR (ch) 1947; **8... ♘h5** 9. e4 [9. ♕c1 f5 10. ♗g5 ♘df6 11. c5 ♗e6 12. ♘d2 d5=] ♘c5 10. b4 ♘e6 11. ♖b1 ♔h8 12. ♘e1 ♘d4 13. ♘e2 ♘e2 14. ♕e2 ♕e8 15. ♗f3± Rossetto—Szmetan, Cienfuegos 1977; **8... c6** — 7... c6; **8... h6** 9. ♖b1 a5 10. a3 ♘h5 11. b4 ab4 12. ab4 f5 13. ♕b3 ♔h7 14. ♖a1 ♖a1 15. ♖a1±↑« Filip—Czerniak, Amsterdam (ol) 1954

21 **9.** ♖**c1** ♘c5 10. ♘e1 ♖e8 11. ♘c2 ♘e6 12. ♘d5 ♘d7 13. e4 ♘dc5 14. ♗e3 c6 15. ♘c3 ♖b8= Lange—Fred, Helsinki (ol) 1952; **9.** ♖b1 — 8. ♖b1

22 9... ♘c5 10. ♗h6 ♖e8 [10... ♘h5 11. ♗g7 ♘g7 12. d4 ed4 13. ♘d4 f5 14. ♕h6± Mariotti—Micheli, Imperia 1973] 11. ♗g7 ♔g7 12. d4 ed4 13. ♘d4 ♗d7 14. ♕c2 ♕c8 15. ♖fe1± Golombek—Milić, Beograd 1952

23 11. h3 ♘c5 12. ♖d1 ♘e6 13. ♕d2 c6 14. ♖ac1 ♘d7 15. g4 ♕e7= Fairhurst—Boleslavski, 1954

24 13. d4 e4 14. ♘g5 d5∞ Barcza—Matanović, Sofia 1957

25 9. ♖b1 ♘f8 10. b4 c6 11. b5 ♕c7 12. ♘e1 ♘e6 13. ♘c2 ♗d7 14. ♗e3 ♕c8 15. ♕c1±↑« Keres—Boleslavski, Budapest (ct) 1950; **9... a5**= — 8. ♖b1

26 9... c6 10. b4 h6 11. ♖b1 ♘f8 12. b5 c5 13. ♘e1 ♘e6 14. ♕c1 ♔h7 15. ♘c2± Gaitanaros—Reshevsky, Helsinki (ol) 1952

27 13. a4 ♗h3 14. ♗h1 ♘g4 15. a5 f5∞ Filip—Golz, Gotha 1957

28 **8... ♘h5** 9. b4 f5 10. ♕b3 ♔h8 11. ♘g5 [11. c5 h6 12. cd6 cd6 13. e4 ♘df6 14. ♖e1 g5 15. ♗b2 f4∞ Lloyd—Littlewood, Hastings 1960/61] ♘df6 12. c5 ♕e7 13. cd6 cd6 14. ♘d5 ♘d5 15. ♗d5± Szabo—Najdorf, Amsterdam (ol) 1954; **8... ♖e8** 9. b4 ♘f8 10. ♘d2 ♘g4 11. ♘b3 ♘e6 12. b5±↑« Lengyel—Gereben, Hungary (ch) 1952; **8... ♘c5** 9. b4 [9. d4 ed4 10. ♘d4 ♖e8 11. ♕c2 ♕e7 12. ♖d1 ♘ce4 13. ♘e4 ♘e4∞ Benkö—Westerinen, Netanya 1969] ♘e6 10. ♘g5 c6 11. b5 ♕c7 12. bc6 bc6 13. ♘b5 cb5 14. ♗a8 bc4 15. ♘e6 ♗e6⩲ Mojsejev—Geler, SSSR (ch) 1951

29 **9.** ♘**b3** ♖e8 10. ♗b2 c6 11. a3 d5 12. cd5 ♘d5 13. ♕c2 ♘c7 14. b4 ♘f8 15. ♗a1 ab4 16. ab4 ♘fe6= Benkö—Rogoff, Olot 1971; **9.** ♘**a3** h6 10. b4 ab4 11. ab4 ♖e8 12. ♘d2 ♘f8 13. ♗b2 ♘e6 14. ♖a1 ♖a1 15. ♕a1± Flesch—Paoli, Miskolc 1963; 9... ♖e8!?; 9... c6!= — 7... c6

30 9... ♖e8 10. ♕c2 ♘c5 11. ♘g5 c6 12. ♘a4 ♘a6 13. a3 h6 14. ♘e4 ♘e4 15. de4 ♘c5= F. Benkö—Panno, Buenos Aires 1955

31 13. ♔h2 d5 14. b3 d4 15. ♘a4 ♘a4 16. ba4 ♕c7 17. ♘a1 ♘d7= Suttles—Reshevsky, Palma de Mallorca (izt) 1970

32 **8.** ♗**g5** h6 9. ♗d2 ♘bd7 10. ♕c2 ♕e7 11. ♖ae1 d5 12. cd5 cd5 13. e4 d4 14. ♘b5 ♘b6 15. a3 a5 16. ♕c7 ♘bd7 17. ♗h3 b6 18. ♖c1 ♗a6∓↑ Vilhelm—Polugajevski, Siegen (ol) 1970; **8.** e4 ♘a6 [8... ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♕f3 a5 11. ♕e2 ♘a6 12. ♗e3 ♘c5 13. ♖ad1 a4 14. ♕c2 ♕a5= Beni—Wexler, (m) 1956] 9. ♘e1 ♘c7 10. f4 ef4 11. ♗f4 ♘e6∞ Blumenfeld—van den Berg, Haifa 1958; **8.** c5 dc5 9. ♘e5 ♘d5 10. ♘d5 cd5 11. ♘f3 ♘c6 12. ♗e3 ♘d4 [12... ♕b6 13. ♕c1 ♘d4 14. ♘d4 cd4 15. ♗f4 ♗e6= Barcza—Geler, Kapfenberg 1970] 13. ♘d4 cd4 14. ♗d2 ♗e6 15. ♕b3 ♕d7= Miles—Geler, Teesside 1975

33 **8... ♘bd7** 9. ♖b1 ♖e8 10. ♕c2 ♘f8 11. b4 ♗d7 12. b5 ♘e6 13. e3 h6 14. a4± Golombek—Filip, Zagreb 1965; **8... a5** 9. a3 ♖e8 [9... h6 10. ♕c2 ♗e6 11. b4 ab4 12. ab4 ♘bd7 13. ♖a4 d5 14. b5 d4 15. ♘b1 cb5 16. cb5 ♖c8= Barcza—Gligorić, Zagreb 1955; 10. ♖b1!?] 10. ♘e1 ♗e6 11. b4 ab4 12. ab4 ♖a1 13. ♕a1 d5 14. cd5 cd5 15. ♕a7 ♕c7= De Greiff—Ivkov, La Habana 1962

34 9. ♕c2 a5 10. ♖ac1 ♘bd7 11. ♖fd1 ♘c5 12. ♘g5 ♕e7 13. h3 ♘fd7 14. ♘ce4 ♘a6 15. a3 f5∞ Golombek—Gligorić, England 1951

35 9... d5 10. cd5 cd5 11. d4 [11. ♕b3 ♘c6 12. ♖fd1 h6 13. e4 ♗g4 14. ♘e2 ♕d7 15. ♗e1 ♗e6 16. ♕c2 ♖ec8 17. ♕b1 d4 18. b4 b5∞ Tajmanov—Milićević, Vrnjačka Banja 1977] e4 [11... ed4 12. ♘d4± × d5 Petrosjan] 12. ♘e5±○ Petrosjan

36 **12... ♘d7** 13. ♕c2 ♘dc5 14. ♖fd1 ♗f5 15. ♖b1 ♘e6 16. b4± Petrosjan—Planinc, Amsterdam 1973 — 16/59; **12... b5** 13. cb5

♗e6 [13... cb5 14. ♘g5∞] 14. ♕d1 cb5 15. ♘g5∞ Petrosjan

[37] **8... h6** 9. b4 ♗e6 10. b5 ♕c7 11. ♗a3 ♖d8 12. ♕a4 ♘bd7 13. ♘d2 c5 14. ♕c2± Zwaig—Garcia Conesa, Costa Brava 1976; **8... ♘h5** 9. b4 f5 10. ♕b3=; **8... a5** 9. a3 ♘bd7 10. b4 [10. ♘d2 ♘b6 11. b4 ab4 12. ab4 d5 13. cd5 cd5 14. ♘b3 d4 15. ♘e4 ♘e4 16. de4 ♘a4∓ Ree—Polugajevski, Amsterdam 1970] ab4 11. ab4 d5 12. cd5 cd5 13. d4 e4 14. ♘e5 ♘b6 15. f3 ef3 16. ef3 ♗f5 17. ♖b3 ♗e6 18. ♗e3 ♘e8 19. ♗f2 ♘d6 20. ♘d3 1/2 : 1/2 Trifunović—Bronštejn, Beograd 1954

[38] **9. h3** h6 10. b4 d5 11. cd5 cd5 12. ♗b2 d4 13. ♘a4 ♘c6 14. a3 ♘d5 15. ♕b3 ♘ce7= Gerschman—Panno, Buenos Aires 1953; **9. b4** d5 10. cd5 cd5 11. ♗g5 ♗e6 12. ♕d2 [Palermo—Rubinetti, Argentina (ch) 1964] ♘bd7=; **9. e4!?** ♗g4 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♘bd7 12. b4 ♘f8 13. ♗e3 ♘e6 14. ♗g2 ♘d7 15. ♘e2 a6∞ Roth—Tringov, Haag 1966; **9. ♕c2** d5?! 10. cd5 cd5 11. ♗g5 ♘c6 [11... h6 12. ♗f6 ♗f6 13. ♘d2 ♗e6 14. ♕b3 d4 15. ♘d5±] 12. e4! d4 13. ♘d5 ♗e6 14. ♖be1! [14. ♘d2 h6 15. ♘f6 ♗f6 16. ♗f6 ♕f6∞ Hug—Polugajevski, Palma de Mallorca 1972 — 14/69] h6 15. ♘f6 ♗f6 16. ♗h6 ♗a2 17. ♕d2△ ♘g5, f4±; 9... h6!△ d5=

[39] 9... ♘bd7 10. b4 h6 11. ♗f6 [11. ♗d2 d5=] ♘f6 12. b5 d5 13. bc6 bc6 14. ♘d2 ♗f5 15. ♕a4± Andersson—Kavalek, Manila 1974 — 18/58; 10. ♕c1!?

[40] 13. a4 ♗e6 14. ♘b3 [14. b5 ab5 15. ab5 d5 16. ♕b3 e4 17. bc6 bc6 18. cd5 cd5 19. ♘b5 ♘a6∞ Spiridonov—Ghizdavu, Bucuresti 1973] ♘d7 15. ♕d2 f5 16. ♖fc1 ♘f6= Andersson—Ostojić, Venezia 1974

[41] 7... ♗e6 8. d3 [8. b3!? Gligorić] ♕d7 9. f4 [9. b3 ♘c6 10. ♘d5 ♘h5 11. ♗b2 ♖ae8 12. d4± Filip—Westerinen, La Habana 1967 — 4/50; 9... c6± Gligorić] c6 10. ♔h1 ♗h3 11. f5 ♗g2 12. ♔g2 ♘a6 13. h3 d5 14. cd5 cd5 15. ♗g5! ♘c7 16. ♕b3 gf5 [16... de4 17. de4 ♔h8 18. ♖fd1±] 17. ♗f6 ♗f6 18. ♖f5± Ivkov—Minić, Jugoslavija 1966 — 1/30

[42] 8. f4 ♘c5 9. d3 a5 10. f5 c6 11. h3 d5= Sliwa—Uhlmann, Zinnowitz 1967 — 4/49

[43] **9... ♘c5** 10. ♗e3 a5 11. f4 ef4 12. gf4 ♕e7 13. ♕d2 ♖b8 14. ♖ae1 ♘cd7 15. ♘g3 ♘e8 16. d4 ♘c7 17. e5±○ Markland—Hort, Hastings 1970/71 — 11/33; **9... ♘e8** 10. f4 ef4 11. gf4 f5 12. ♘g3±↑ Gligorić

[44] **10. g4** ♘f6 11. f4 ef4 12. ♗f4 ♘e8=; **10. ♗e3!?** Gligorić

[45] 13. dc5 dc5 14. ♘d5 ♘d4 15. f4 ♗e6 16. f5 ♗d5 17. ed5 ♘f6! 18. g4 gf5= Bilek—Gligorić, Teesside 1972 — 13/32; 17. cd5± Gligorić

[46] **8. d3** a6 9. h3 b5 10. cb5 ab5 11. b4 ♘a6 12. ♖b1 ♗e6 13. a4 ba4 14. ♘a4 ♖b8∞ Popov—Kavalek, Wijk aan Zee 1975; **8. d4**± Tajmanov

[47] 9... d5 10. ed5 cd5 11. ♗g5!±↑ Tajmanov

[48] **12... dc4**?! 13. de5±; **12... e4**?! 13. ♗g5 ♘c6 [13... dc4 14. ♗f6 ♗f6 15. d5 ♗f5 16. g4 ♕d6 17. ♔g1 ♗d7 18. ♘e4± Tajmanov] 14. ♗f6 ♗f6 15. ♘f4 ♘d4 16. ♘fd5 ♗d5 17. ♘d5 ♗g7 18. ♗e4± Tajmanov—Kočijev, Le n ngrad 1977 — 24/52; **12... ed4** 13. ♘d4 dc4 14. ♘e6 fe6 15. ♕e2!± Tajmanov

A 25 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	e3[1]	d4	d5[3]	e4[4]	♘f3	c5	cd6	♕b3	♘d2	=
	g6[2]	d6	♘ce7	♗g7	♘f6	0—0	cd6	h6	♘d7[5]	
2	g3	♗g2	e3[6]	♘ge2[8]	d4[10]	0—0[12]	h3	d5	e4	±
	♗c5	d6	♘f6[7]	0—0[9]	♗b6[11]	♗g4	♗h5	♘e7	♗e2[13]	
3	. . .	. . .	e3[14]	♘ge2[16]	0—0[18]	d3[20]	a3[21]	h3	♔h2	±
	. . .	♘f6	0—0[15]	♖e8[17]	♗f8[19]	d6	♗d7	♕c8	♘d8[22]	
4	. . .	♗g2	e3[24]	♘ge2	d4[26]	h3	♘e2	0—0	♖b1	±
	♘f6	d6[23]	♗e7	0—0[25]	♗g4[27]	♗e2	♘d7	♗f6	a5[28]	
5	. . .	. . .	♘d5[29]	e3[31]	♘e2	cd5	d4	♘d4	0—0	±
	. . .	♗b4	♗c5[30]	0—0[32]	♘d5[33]	♘e7	ed4	c6	cd5[34]	
6	. . .	♗g2	d3[36]	♖b1[38]	b4[40]	b5[41]	e3[42]	h4	h5	=
	d6	♗e6[35]	♕d7[37]	g6[39]	♗g7	♘d8	♘e7[43]	h6	g5[44]	
7	. . .	. . .	. . .	e4	♗e3	♘ge2[46]	♘d5	♕d2	0—0	±
	. . .	. . .	. . .	♘ge7[45]	f5	g6	♗g7	0—0	♖f7[47]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
8	. . .	. . .	. . .	b4	b5	♘f3[48]	a4	0—0	♗e3	±
	. . .	. . .	. . .	g6	♘d8	f6[49]	♘e7	♗g7	0—0[50]	
9	. . .	♗g2	d3[51]	a3![52]	e3	ef4	♘ge2	0—0	♘b5	±
	f5	♘f6	♗c5	a5	f4	d6	0—0	♗f5[53]	♘d4[54]	
10	. . .	. . .	. . .	♘f3[55]	0—0	♘d5[56]	cd5	b4[58]	b5	±
	. . .	. . .	d6	♗e7	0—0	♘d5[57]	♘b8	a5	a4[59]	
11	. . .	. . .	. . .	♗d2[60]	e3[61]	♗c3	♘e2	b4	♕d2	=
	. . .	. . .	♗b4	0—0	♗c3[62]	d6[63]	♕e8	♔h8	♗e6[64]	
12	. . .	. . .	e3	d4[66]	f3	♘ge2[68]	0—0	♘c3	♕f3	±
	. . .	. . .	♗e7[65]	e4[67]	0—0	♗b4	♗c3	ef3	d6[69]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
13	♖b1[70]	a3[72]	b4[74]	ab4	b5[76]	♘f3	0—0	d3	♗b2	=
	a5[71]	d6[73]	ab4	♘f6[75]	♘e7	0—0	♘d7[77]	h6	f5[78]	
14	. . .	b4	b5[80]	♘f3[81]	cd5	♗b2	0—0	♘d4	dc3	=
	♘f6	0—0[79]	♘e7	d5!?[82]	♘ed5	♖e8	e4	♘c3	♕d5[83]	
15	. . .	b4[84]	d3	b5[86]	e3[87]	♘d5	h4	♘e2	♕c2	∞
	d6	♗f5[85]	♕d7	♘d8	♘f6	h5	0—0	♘h7	c6[88]	
16	. . .	. . .	b5[89]	e3[91]	d4[92]	♘ge2	d5	♘d4	f3	=
	. . .	f5	♘ce7[90]	♘f6	e4[93]	♗e6	♗f7	♘d7	ef3[94]	
17	e3	♘ge2	d4[96]	♘d5[97]	de5	b3	♘dc3	♗a3	0—0	±
	d6[95]	♗d7	♕c8	♘d8[98]	de5	c6	f5	♘f7	♕c7[99]	
18	. . .	. . .	d4[100]	0—0	h3	b3	a4	♗b2	♕d2	±
	. . .	♘f6	0—0	♗d7[101]	a6	♖b8	a5	♖e8	h5[102]	
19	. . .	. . .	d4[103]	b4	♖b1	f3	♗f3	0—0	b5	±
	. . .	f5	e4[104]	♘f6	♘e7	ef3	0—0	♔h8	♘eg8[105]	
20	. . .	. . .	d4[106]	♘d4[108]	0—0[110]	♘de2[111]	b3	♗b2	cb5	±
	. . .	♗e6	ed4[107]	♗d7[109]	♘ge7	0—0	a6[112]	b5	ab5[113]	
21	. . .	. . .	0—0[114]	d3[115]	h3[116]	♔h2	b3	d4	de5	±
	. . .	♘h6	0—0	♗e6	♕d7	f5	♖ae8	♗f7	♘e5[117]	
22	. . .	. . .	h4[118]	d3	♕d2	b3	♗b2	0-0-0	♔b1	∞
	. . .	h5	♘h6[119]	♗g4[120]	0—0	♕d7	♖ae8	a5	♘b4[121]	
23	. . .	. . .	d4[122]	ed4[124]	0—0	h3[127]	♘e2	d5	♕c2	=
	. . .	♘ge7	ed4[123]	0—0[125]	♗g4[126]	♗e2	♘f5[128]	♘e5[129]	♖e8[130]	
24	. . .	. . .	♖b1	♘d5	d3	h3[134]	0—0	cd5		=
	. . .	. . .	♗e6[131]	0—0[132]	♗g4[133]	♗d7	♘d5	♘e7		
25	. . .	. . .	. . .	a3	0—0[136]	d3	♘d5[138]	cd5	e4	=
	. . .	. . .	a5	0—0[135]	♗f5[137]	♕d7	♘d5	♘e7	♗g4[139]	
26	. . .	. . .	0—0	d3[141]	♘d5	♖b1[144]	b4[146]	♘e7	b5	±
	. . .	. . .	0—0[140]	♗e6[142]	♕d7[143]	♘d8[145]	c6[147]	♕e7	♕d7[148]	
27	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b1	♖e1[149]	♗h1	a3	b4	=
	. . .	. . .	. . .	♗d7	♕c8	♗h3	a5[150]	♘d8	ab4[151]	

[1] **3. d3** ♘f6 4. e4 ♗c5 5. ♗e3 d6 6. h3 ♗e6 7. g3 ♘d7 8. ♗g2 h5 9. ♘f3 ♕e7 10. ♘d5 ♗d5 11. cd5 ♘d4= Puc—Rabar, Jugoslavija (ch) 1953; **3. a3** a5 [3... g6 4. b4 ♗g7 5. g3 f5 6. ♗b2 ♘f6 7. ♗g2 0—0 8. d3 d6 9. b5 ♘e7 10. ♘f3 e4 11. ♘d4± Schinzel—Žoltek, Sandomierz 1976] 4. ♘f3 g6 5. d4 ed4 6. ♘d4 ♗g7 7. ♘c6 bc6 8. e4 d6 9. ♗d3 ♘e7 10. ♗g5 h6 11. ♗e3 0—0= Orev—Antonov, Bulgaria (ch) 1975

[2] **3... d6** 4. d4 f5?! 5. de5 ♘e5 [5... de5 6. ♕d8±⊥] 6. f4 ♘d7 7. ♗d3 ♘c5 8. ♗c2 a5 9. ♘ge2 ♘f6 10. 0—0 g6 11. ♖b1! ♗g7 12. a3± Suba—Popov, Pernik 1978 — 26/44; 6. ♗e2!?△ ♘f3±; 4... ♗e7!?; **3... f5** 4. d4 e4 5. ♘h3 ♘f6 6. a3 a5 7. ♗e2 g6 8. f3 ef3 9. ♗f3 ♗g7 10. 0—0 0—0 11. ♕d3 d6 12. ♘f4± Dobosz—Chavez, Caracas 1976; **3... ♘f6** 4. g3 d5 5. cd5 ♘d5 6. a3 ♗e6 7. ♗g2 ♗e7 8. ♘ge2 0—0 9. 0—0 ♕d7= Magnusson—Lundin 1929

[3] 5. de5 ♘e5 6. f4 ♘c6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗d3 ♘f6 9. 0—0 0—0 10. e4 ♖e8 11. ♔h1 ♘b4 12. ♗b1 ♗e6= Abramov—Žuhovicki, SSSR 1946; 5... de5=

[4] 6. ♘f3 ♗g7 7. ♗e2 f5 8. ♕c2 ♘f6 9. 0—0 0—0 10. ♖d1 h6= Toluš—Smislov, Bucuresti 1953

[5] **11... ♘e8** 12. ♘c4 f5 13. ♗d3 f4 14. ♗d2 ♔h7 15. ♘b5± Korčnoj—Kovačević, Rovinj—Zagreb 1970; **11... ♘d7**=

[6] 5. d3 a6 6. ♘f3 h6 7. ♘e4 ♗a7 8. ♗e3 ♘ge7 9. ♗a7 ♘a7 10. ♘c3 ♘ac6 11. d4± Speyer—Znosko-Borovski, Scheveningen 1923

[7] **5... ♗f5** 6. d3 ♘f6 7. ♘ge2 ♕c8 8. d4 ♗b6 9. d5 ♘e7 10. h3 h6 11. g4± Müller—Stöckl, Wien 1947; **5... ♘ge7** 6. ♘ge2 [6. a3 a5 7. ♘ge2 0—0 8. d4 ♗b6 9. 0—0 ♗d7 10. b3 ♕c8 11. ♗b2 ♗h3 13. ♕d3± Nimzowitsch—Aljehin, Baden Baden 1925] 0—0 7. 0—0 a6 8. a3 ♗f5 9. d4 ♗a7 10. d5 ♘a5 11. b3 ♕d7 12. ♗d2 ♗h3 13. ♘e4 ♗g2 14. ♔g2± H. Kramer—Bergsma, Beverwijk 1964; **5... f5** 6. ♘ge2 ♗b6 7. d4 ♘f6 8. b4 a5 9. b5 ♘e7 10. ♗a3 ed4 11. ♘d4± O'Kelly—Bellon, Olot 1969

[8] 6. a3 0—0 [6... ♗e6 7. b4 ♗b6 8. d3 ♕d7 9. h3 0—0 10. ♘ge2 ♘d8 11. ♘a4 c6 12. ♘b6 ab6 13. ♗b2 ♘e8 14. f4 f6 15. g4± Tajmanov—Hort, Tallinn 1975 — 19/42; 6... a5 7. ♘ge2△ d4±] 7. b4 ♗b6 8. ♘ge2 ♖e8 9. d3 ♗g4 10. h3 ♗e6 11. ♘d5 ♗d5 12. cd5 ♘e7 13. ♕b3 a5 14. ♗b2± Rogoff—Knaak, Polanica Zdroj 1974

[9] **6... ♗g4** 7. h3 ♗d7 8. d4 ♗b6 9. a3 a5 10. b3 ♕c8 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. de5 de5 14. ♗b2± Marshall—Reir feld 1937; **6... ♕e7** 7. 0—0 [7. d3 h5 8. h3 ♗b6 9. a3 ♗e6 10. ♘d5 ♗d5 11. cd5 ♘b8 12. 0—0 ♘fd7 13. d4 0—0 14. de5 ♕e5 15. ♗d2± Filip—Augustin, ČSSR (ch) 1963] h5 [7... ♗d7 8. d4 ♗b6 9. ♘d5 ♘d5 10. cd5 ♘d8 11. a4 a6 12. b3 f6 13. ♗a3± Berger—Vajda 1929] 8. d4 ♗b6 9. b4 a5 10. c5 ab4 11. cb6 bc3 12. ♘c3 ♖a5 13. a4 e4 14. bc7± Ader—Pizzi 1947

[10] 7. 0—0 ♗g4 8. h3 ♗d7 9. d4 ♗b6 10. a3 a5 11. b3 ♕e7 12. ♗b2± Letelier—Espinoza, Lima 1959

[11] 7... ed4 8. ed4 ♗b4 [8... ♗b6 9. 0—0 ♖e8 **10** h3 ♗f5 11. ♗e3 ♗g6 12. a3± Piro—Pilnik, Argentina 1946] 9. 0—0 ♗c3 10. ♘c3 ♖e8 11. ♗e3± Bogoljubov—Schindler, Bad Pyrmont 1950

[12] 8. h3 a5 9. 0—0 ♖e8 10. b3 h6 11. ♗b2 ed4 12. ♘d4 ♘d4 13. ed4 ♗d7 14. ♔h2± Czerniak—Garcia Vera, Argentina 1942

[13] 12. ♕e2± Pirc—Janošević, Jugoslavija (ch) 1948/49

[14] **5. ♘a4** ♗e7 6. e4 d6 7. ♘e2 ♗e6 8. d3 ♕d7 9. h3 0—0 10. ♘ac3 ♘e8 11. g4 a6 12. b3± Quinteros—Vasta, Argentina 1969; **5. a3** a5 6. d3 0—0 7. ♘h3 ♘e7?! 8. ♗g5 ♘g6 9. ♗f6 ♕f6 10. ♘e4 ♕e7 11. ♘c5 ♕c5 12. ♘g5 c6?! 13. ♘e4 ♕e7 14. c5± Aljehin—S. Smislov 1912; 5... d6 6. e3± — 4... d6

[15] 5... d5?! 6. ♘d5 ♘d5 7. cd5 ♘b4 8. ♕b3 c6 [Adams—Pereira, corr. 1965] 9. d4!±

[16] 6. a3 a5 7. ♘ge2 ♖e8 8. d3 d6 9. h3 ♗d7 10. ♗d2 ♕c8 11. ♕c2 ♘e7 12. ♘e4 ♘e4 13. de4 ♗e6 14. ♘c1 a4 15. ♘d3± Marini—Spaski, Mar del Plata 1960

[17] 6... d5?! 7. ♘d5 [7. cd5 ♘b4 8. 0—0 ♘bd5=] ♘d5 8. cd5 ♘b4 9. d4 ed4 10. ed4 ♗b6 11. ♕b3± Tajmanov

[18] 7. d3 d6 [7... a6 8. 0—0 d6 9. a3 ♗a7 10. b4 ♘e7 11. h3 d5 12. c5 c6 13. ♘a4± Hübner—Sämisch, Büsum 1968] 8. h3 ♗f5 9. 0—0 ♕d7 10. ♔h2 e4 11. d4 ♗b6 12. ♕a4 ♕c8 13. ♘d5± Esposito—Bisguier, Buenos Aires 1955

[19] **7... d6** 8. d4 ♗b6 9. h3 ♗f5 10. d5 ♘b8 11. g4 ♗d7 12. ♘g3± Korčnoj—S. Szabo, Bucuresti 1954; **7... e4** 8. ♕c2 ♕e7 9. a3 d6 10. ♘f4 ♗f5 11. b4± Tajmanov

[20] 8. d4 d6 9. d5 ♘e7 10. e4 a5 11. ♗g5 ♘g6 12. a3 h6 13. ♗e3 b6 14. b4± Barcza—Rethy, Hungary (ch) 1953

[21] 9. h3 ♘e7 10. f4 c6 11. e4± Herrmann—Ahues, Leipzig 1953

[22] 12. f4 c6 13. e4 ef4 14. gf4 ♕c7 15. ♘g3± Tajmanov—Simagin, SSSR (ch) 1956

[23] **4... ♗e7** 5. a3 [5. e3 0—0 6. ♘ge2 ♖e8 7. 0—0 ♗f8 8. d3 ♘e7 9. e4 c6 10. ♗g5 ♘g6 11. h3 ♗c5 12. d4± Grefe—Dake, Lone Pine 1976] a5 6. e3 0—0 7. ♘ge2 d6 8. 0—0 ♖e8 9. b3 ♗f8 10. ♗b2 ♗f5 11. e4 ♗g4 12. d3 ♘d7 13. f4± Larsen—Garcia Conesa, Costa Brava 1976; **4... g6** 5. ♘f3 ♗g7 6. d4 d6 7. de5 ♘e5 8. c5 ♘f3 9. ♗f3 d5! 10. ♘d5 ♘d5 11. ♕d5 ♕d5 12. ♗d5 c6⩱ Korčnoj—Hübner, Solingen (m) 1973 — 17/61; 7. 0—0 0—0 — E 62

[24] 5. d3 ♗e7 6. ♖b1 ♗d7 7. b4 ♕c8 8. ♗d2 0—0 9. h3 ♘d8 10. e3 ♗c6 11. e4 ♘e6

12. ♘ge2 ♘h5 13. ♘d5± Botvinik—Kostjoerin, Leipzig 1960

25 6... ♗f5 7. d3 0—0 8. h3 ♕c8 9. e4 ♗d7 10. ♗e3 ♘d8 11. ♕d2 c5 12. g4± Filip—Badilles, Moskva (ol) 1956

26 7. 0—0 ♗e6 8. ♘d5 ♕d7 9. d3 ♗b3 10. f4 ♗g2 11. ♘e7 ♕e7 12. ♔g2 e4 13. d4 ♘b4= John—Richter, Szawno Zdroj 1933

27 7... ed4 8. ♘d4 ♘e5 9. b3 d5?! 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♗b4 12. ♗d2 ♘d3 13. ♔e2 ♗d2 14. ♕d2 ♘e5 15. f4± Schmit—Richter, Szawno Zdroj 1933

28 12. d5 ♘e7 13. ♘c3 g6 14. a3 ♗g7 15. b4± Evans—Rossetto, La Habana 1964

29 **5. ♕a4** 0—0 6. ♘d5 ♗d6 7. e3 ♘d5 8. cd5 ♘b4 9. ♕b3 c6 10. e4 cd5 11. a3 ♕a5∓ L. Kovacs—Sydor, Debrecen 1970; **5. d3** 0—0 6. ♗d2 ♖e8 7. e4 [7. a3 ♗c3 8. ♗c3 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♘f3 a5 11. 0—0 a4 12. ♖c1 ♘c3 13. ♖c3 ♘d4= Braskett—Lein, Lone Pine 1977] ♘d4 8. a3 ♗c5 9. b4 ♗f8 10. ♘ge2 ♘e2 11. ♘e2 c6 12. 0—0 d5 13. ed5 cd5 14. ♗g5 ♗e6 15. cd5 ♗d5∞ Botvinik—Smislov, SSSR 1965; **5. e3** ♗c3 6. bc3 e4 [6... d6 7. d3 0—0 8. ♘e2 ♕e7 9. e4 a6 10. 0—0 b5 11. cb5 ab5 12. f4 ♘d7∞ Fedorowicz—Evans, Lone Pine 1976] 7. ♕c2 ♕e7 8. f3 ef3 9. ♘f3 0—0 10. 0—0 d6 11. ♘d4 ♘e5 12. d3 c6 13. e4 ♘e8 14. ♖b1 g6 15. ♗h6 ♘g7 16. ♕d2 ♘g4 17. ♘f3 f6 18. ♘d4 ♘h6 19. ♕h6 ♘e6= Wotulo—Andersson, Siegen (ol) 1970; **5. a3** ♗c3 6. bc3 0—0 7. e4 d6 8. d3 ♗g4 9. f3 ♗e6 10. ♘h3 ♕c8 11. ♘g5 ♗d7 12. f4 ♗g4 13. ♘f3 ♘d7 14. f5± Štejn—Calvo, Kapfenberg 1970; **5. e4** 0—0± — A 22

30 **5... ♘d5**? 6. cd5 ♘e7 7. ♘f3 ♗d6 [7... e4 8. ♘d4 ♘d5 9. ♕b3 c6 10. ♗e4 ♕b6 11. ♗d5 cd5 12. ♕d5 0—0 13. 0—0 d6 14. ♘c2± Polugajevski—Fuchs, Soči 1966] 8. e4 c6 9. d4 cd5 10. de5 ♗b4 11. ♗d2 ♗d2 12. ♘d2 d6 13. ed6 ♕d6 14. 0—0 ♗e6 15. ed5 ♘d5 16. ♘e4± Geler—Debarnot, Las Palmas 1976 — 21/45; 5... **a5** 6. e3 0—0 7. a3 ♗c5 8. ♘e2 d6 9. 0—0 ♖e8 10. h3 e4? 11. ♘ec3 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. ♗e4! ♗h3 14. ♗h7± Kavalek—Pietzsch, Sarajevo 1967 — 3/43; 10... ♘d5!?; **5... 0—0** 6. e3 [6. ♘b4 ♘b4 7. d3 c5 8. ♘f3 d6 9. 0—0 h6 10. b3 ♗e6 11. ♗b2 ♕d7 12. ♖e1± Benkö—Bisguier, Malaga 1971] ♘d5 7. cd5 ♘e7 8. ♘e2 d6 9. 0—0 ♗a5 10. d4 ♗b6 11. b3 ♘g6 12. ♗b2± Flesch—Gereben, Reggio Emilia 1963/64

31 6. d3 ♘d5 7. cd5 [7. ♗d5 ♗b4 8. ♗d2 ♗d2 9. ♕d2 ♕e7 10. e3 ♕b4 11. ♘e2 ♕d2 12. ♔d2± ⊥ Kashdan—Mieses, Frankfurt 1930] ♘e7 8. ♘f3 d6 9. d4 ed4 10. ♘d4 0—0 11. 0—0 ♖e8 12. e4 ♘g6 13. ♗e3 ♘e5 14. ♘c2±

32 6... d6 7. ♘e2 ♗g4 8. 0—0 0—0 9. h3 ♗h5 10. d3 ♘d5 11. cd5 ♘e7 12. g4 ♗g6 13. d4 ♗b6 14. b3± Plater—de Greiff, Amsterdam 1965

33 7... ♖e8 8. 0—0 ♗f8 [8... d6 9. d4 ed4 10. ed4 ♗b6 11. ♗g5 ♗g4 12. f3 ♗f5 13. ♔h1 ♘b8 14. g4 ♗g6 15. h4± Petterson—Carlsson, 1937] 9. d3 ♘d5 10. cd5 ♘e7 11. f4!± Rogoff—Blumenfeld, Lone Pine 1976 — 21/44

34 12. b3 d6 13. ♗b2 a5 14. ♘b5 a4 15. ba4 ♕a5 16. ♘c3 ♗e6 17. ♘d5 ♘d5 18. ♗d5 ♕a4 19. ♗b3± Honfi—Přibyl, Majdanpek 1976

35 **4... ♗e7** 5. e3 ♗e6 6. ♘d5 ♕d7 7. d4 ♘d8 8. ♘f3 f6 9. b3 c6 10. ♘e7 ♘e7 11. de5 de5 12. ♕d7 ♗d7 13. ♗a3± Sanguineti—Reinhardt (m) 1956; **4... ♗g4** 5. d3 g6 [5... ♕d7 6. b4 ♘b4? 7. ♗b7 ♖b8 8. ♗g2 ♘e7 9. ♖b1 c5 10. ♘f3 ♗h3 11. ♗h3 ♕h3 12. ♕a4 ♕d7 13. ♘b5 ♖b6 14. ♖b4!± O'Kelly—Puig, Malaga 1964] 6. ♖b1 ♕d7 7. ♕a4 ♗g7 8. ♘d5 ♕c8 9. b4 ♗d7 10. b5± Barcza—Baretić, Vršac 1969; **4... g6** 5. ♖b1 ♗e6 6. b4 ♕d7 7. b5 ♘d8 8. d4!± Smislov—Kuprejčik, SSSR 1969 — 8/37; 5... ♗g7!?; **4... ♗d7** 5. b4! ♕c8 6. ♖b1 g6 7. b5 ♘d8 8. ♘d5 ♗g7 9. ♗a3 ♘e6 10. e3 a6 11. b6 c5 12. ♘e2 ♘e7 13. 0—0 ♗c6 14. ♘ec3± Benkö—Szily, Hungary (ch) 1950

36 **5. ♕a4** ♕d7 6. e3 ♘d8 7. ♕d7 ♔d7 8. b3 f5 9. d4 ed4 10. ed4 g6 11. ♘ge2 ♗g7 12. 0—0 ♗f7 13. ♗e3 c6 14. d5 c5= Hartoch—Enevoldsen, Siegen (ol) 1970; **5. b3** ♕d7 6. ♗b2 ♘f6 7. e4 h5 8. h3 0-0-0 9. ♘f3 g6 10. d4 ed4 11. ♘d4 ♗g7 12. ♘c6 bc6 13. ♕d3± Demin—Žuravlev, SSSR 1976; 5... g6△ ♗g7=; **5. ♘d5** g6 [5... ♕d7 6. ♘f3 ♘d8 7. ♘g5±; 5... ♘ge7 6. e3 ♕d7 7. ♕a4 f6 8. ♘e2 ♘d5 9. cd5 ♘d8 10. ♕d7 ♗d7 11. d4 c6= Kramer—Tröger, Hamburg 1965] 6. b4 ♗g7 7. ♗b2 ♕d7 8. ♕b3 ♘ge7 9. f4 f6 10. ♘f3 0—0 11. 0—0 b5 12. d3 ♖ab8∞ Hübner—Tröger, Aibling 1965

37 **5... ♗e7** 6. ♘f3 ♕d7 7. ♘d5 ♗d8 [7... f5 8. ♘g5 ♗g5 9. ♗g5 h6 10. ♗d2 ♘d8 11. f4±] 8. ♘g5 ♗g5 9. ♗g5 f6 10. ♗e3 ♘d8 11. 0—0 c6 12. ♘c3 g5 13. ♘e4 ♘f7 14. ♖c1± Herrera—Figueroa, Argentina (ch) 1963; **5... f5** 6. b4 ♕d7 7. b5 ♘d8 8. a4 ♘f6 9. ♘d5± Pfleger—Balinas, Manila 1975 — 20/57; **5... ♘ge7** 6. ♘f3 f6 [6... ♕c8 7. ♘g5 ♗d7 8. c5 dc5 9. ♕b3 ♘d8 10. f4± Wolk—Tröger, Bad Pyrmont 1963] 7. d4 d5 8. cd5 ♘d5 9. 0—0 ed4 10. ♘b5 ♗c5 11. ♘fd4± Clemens—Tröger, Bad Pyrmont 1961; **5... g6** 6. b4! ♕d7 — 5... ♕d7

38 **6. h3** g6 7. ♘f3 h6 8. ♘d5 ♗g7 9. e4 ♘ge7 10. ♗d2 f5 11. ♕c1 g5 12. b4 fe4 13. de4 ♘g6 14. c5 dc5 15. ♕c5 0-0-0∞ Banik—Smislov, SSSR (ch) 1961; **6. ♗d2** h5 7. h4 ♗e7 8. ♘f3 ♘d4 9. ♘d4 ed4 10. ♘b5 c5 11. ♕a4 ♔f8 12. e3 a6∞; **6. f4** g6 7. ♘f3 ♗h3 8. ♗h3 ♕h3 9. ♘d5 0-0-0 10. e3 ♗g7 11. ♕e2 ef4 12. ♘f4 ♕g4 13. 0—0 ♘ge7= Matulović—Uhlmann, Sarajevo 1964; **6. ♕a4** ♘ge7 7. ♗d2 ♘c8 8. b4 ♗e7 9. ♕b3 0—0 10. ♘f3 ♗h3 11. 0—0 ♘d8= Barcza—Csom, Hungary (ch) 1966; **6. ♘f3** ♗h3 7. 0—0 [7. ♗h3 ♕h3 8. ♘d5 ♕d7 9. 0—0 g6 10. e4 ♗g7= Šahović—Govedarica, Vrnjačka Banja 1976] ♗e7 8. ♘d5 ♗d8 9.

b4 h5 10. b5 ♘d4 11. ♘d4 ♗g2 12. ♔g2 ed4 13. e3 c6 14. bc6 bc6 15. ♘b4 h4∞ Huguet—Ljubojević, Malaga 1971; **6. ♘d5** ♘ge7 [6... g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♘g5 ♘d8 9. ♘e6 ♘e6 10. ♘c3 c6 11. ♖b1 ♘e7 12. b4 0—0 13. b5± Korčnoj—Chi Ching Hsuan, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/46; 7... h6!?; 6... ♘d8 7. d4 (7. ♘f3 c6 8. ♘e3 ♗h3 9. ♗h3 ♕h3 10. d4 ♕e6 11. ♕c2 ♘f6 12. 0—0 ♗e7 13. ♘f5 0—0 14. ♘g5± Portisch—Buljovčić, Vršac 1971) g6 8. b3 ♗g7 9. ♗b2 ♘e7 10. e4 0—0 11. ♘e2 c5 12. dc5 dc5 13. 0—0 ♘dc6 14. f4± Popov—Gerusel, Moskva 1977] 7. ♕a4 [7. e3 ♘d8 8. ♘e2 c6 9. ♘e7 ♗e7 10. 0—0 h5 11. f4 h4 12. ♕e1 ♗h3 13. ♕f2 ♗g2 14. ♕g2 hg3∓ Kestler—Tröger, Bad Pyrmont 1961] a5!? 8. e4 ♘d5 9. cd5 ♘d4 10. ♕d1 ♗g4 11. f3 ♗h5 12. ♗e3 c5 13. dc6 ♘c6 14. ♘e2 d5 15. h4 f6 16. ♗h3 ♕d8= Mašić—Ljubojević, Jugoslavija (ch) 1972

[39] **6... ♘ge7** 7. b4 d5 8. b5 ♘d8 9. ♘f3 dc4 10. dc4 ♕d1 11. ♔d1 f6 12. ♘d2 ♘f5 13. ♗d5± Portisch—Enevoldsen, Amsterdam 1967; **6... ♘f6** 7. b4 ♗e7 8. b5 ♘d8 9. ♘d5 0—0 10. ♕b3 ♖e8 11. ♗d2± Raičević—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/43; **6... a5** 7. a3 ♘ge7 [7... ♘d8 8. b4 ab4 9. ab4 c6 10. ♘a4 ♕c7 11. ♗e3 ♘f6 12. ♗b6 ♕c8 13. b5 cb5 14. ♘c3± Augustin—Gerusel, ČSSR—BRD 1969; 7... g6 8. b4 ab4 9. ab4 ♗g7 10. b5 ♘d8 11. ♘d5 ♘e7 12. ♗g5 ♗d5 13. cd5 b6 14. e4± Smislov—Ničevski, Rovinj—Zagreb 1970] 8. e3 [8. ♗d2 g6 9. e3 ♗g7 10. ♕c2 0—0 11. ♘ge2 ♗h3 12. 0—0 ♗g2 13. ♔g2 f5 14. b4 ab4 15. ab4 g5 16. f4 gf4 17. gf4 ♘g6∓ Hug—Ljubojević, Palma de Mallorca 1972; 8. b4 ab4 9. ab4 d5!? 10. ♘f3 dc4 11. dc4 ♕d1 12. ♔d1 f6=; 8. ♘d5!?] g6 9. ♘d5 ♗g7 10. b4 ab4 11. ab4 ♗d5 12. cd5 ♘a7 13. ♘e2 ♘b5= Lengyel—Gerusel, Bad Pyrmont 1970

[40] **7. h4**?! ♘f6 8. ♘d5 ♗g7 9. ♗h6?! ♗d5 10. ♗g7 ♗g2 11. ♖h2 ♘g4! 12. ♗h8 ♘h2 13. f4 ♘d4∓ Maslov—Kuprejčik, SSSR 1972 — 13/60; **7. ♘f3** h6 8. 0—0 ♗g7 9. ♘e1 ♘ge7 10. ♘d5 ♘d8 11. ♗d2 ♘d5= Stoljar—Kajkamdžozov, Albena 1974

[41] **8. ♕a4** ♘d8 9. ♕d7 ♗d7 10. b5 ♘e7 11. ♘f3 0—0 12. 0—0 h6 13. ♘d2 ♖e8= Flesch—Socs, Bern 1976; **8. ♘f3** h6 9. ♘d2 ♘ge7 10. ♘d5 ♘f5 11. b5 ♘d8 12. ♘e4± Petrosjan—Aaron, Stockholm (izt) 1962; 10... f5=; 8... ♗h3=

[42] **9. a4** ♘e7 10. ♗a3 h6 11. ♘f3 0—0 12. 0—0 f5! 13. ♘d2 ♖c8 14. ♕c2 f4 15. ♖be1 ♗h3∓ Botvinik—Liberzon, SSSR 1968 — 5/49; **9. ♕a4** ♘e7 10. ♘f3 f6 11. h4 h5 12. ♗a3 0—0 13. e3 ♘f7 14. ♘d2 a6!∓ Larsen—Ree, Nederland 1966 — 1/34; **9. h3** ♘e7 10. ♘f3 h6 11. ♗d2 0—0=; **9. h4** h6 10. e4 [10. h5? g5 11. e4 f5! 12. ef5 ♗f5 13. ♘ge2 ♘f6∓ Bukić—Polugajevski, Beograd 1964] ♘e7 14. ♘d5 f5 12. ♘e2 0—0 13. 0—0= Hort—Ničevski, Skopje 1968; **9. ♘f3** ♗h3 10. 0—0 ♗g2 11. ♔g2 ♘e7= Kavalek—Trapl, ČSSR (ch) 1962; **9. ♗d2** ♘e7 [9... f5 10. f4 ♘f6 11. ♘h3 ♘g4 12. a4 0—0 13. ♕c1 ♖e8 14. 0—0 ef4 15. gf4 ♗f7 16. ♖e1 c6 17. ♘g5 ♘e6∞ Szilagyi—Kuprejčik, Stary Smokovec 1975] 10. e4 0—0 11. ♘d5 c6 12. ♘e7 ♕e7 13. ♘e2 f5= Meyers—Martinovsky, Lone Pine 1976

[43] 9... ♘f6!?

[44] 12. e4 f5 13. ef5 ♘f5 14. ♘ge2= Savon—Liberzon, Venezia 1974

[45] 6... g6 7. ♗e3 ♗g7 8. ♘d5 ♘d8 9. ♕b3 c6 10. ♕a3 cd5 11. cd5 ♘e7 12. de6 ♘e6 13. ♘e2 0—0 14. 0—0 d5 15. ♖ad1± Kotov—Enevoldsen, Amsterdam 1967

[46] 8. b3 g6 9. ♘ge2 [9. d4? ed4 10. ♗d4 ♘d4 11. ♕d4 ♖g8!∓ Ivkov] ♗g7 10. 0—0 0—0 11. ♕d2 ♘d4= Benkö—Ljubojević, Vrnjačka Banja 1971 — 11/35

[47] 12. f4 ♖af8 13. ♖f2 ♔h8 14. ♖af1 fe4 15. de4 ♘g8 16. b3 ♗g4 17. c5± Larsen—Ljubojević, Palma de Mallorca 1971 — 12/47

[48] **8. e4** ♗g7 9. ♘ge2 ♘ge7 10. 0—0 ♗h3 11. a4 h5 12. f3 ♗g2 13. ♔g2 f5 14. h4 ♘e6 15. ♘d5 0—0 16. ♗e3 c6 17. ♘e7 ♕e7 18. bc6 bc6 19. ♖b1 f4!∓ Kogan—Bagirov, SSSR 1978; **8. ♗g5** f6 9. ♗d2 ♘e7 10. ♘f3 ♗g7 11. 0—0 0—0 12. ♕b3 ♗f7 13. ♘e1 ♘e6 14. a4 f5 15. ♕a3 ♖ab8 16. ♘c2 c5± Beljavski—Kuprejčik, SSSR (ch) 1974; **8. ♖b1** ♗g7 — 6. ♖b1

[49] **8... ♗g7**? 9. ♘g5 e4? 10. ♗b2 ed3 11. ♕d3 a6 12. h4 ab5 13. cb5 ♘e7 14. ♕d2 0—0 15. h5 gh5 16. ♖h5 ♗f5 17. ♗e4 ♗g6 18. ♖h7!± Petrosjan—Estrin, SSSR 1968 — 5/48; **8... ♗h3**!?

[50] 12. ♕b3 ♗g4 13. ♘d5 ♘d5?! 14. cd5 b6 15. ♕c4 ♘b7 16. ♖ac1 ♖f7± Perkins—Tarjan, Graz 1972

[51] **5. ♘h3** ♗c5 6. 0—0 0—0 7. d3 h6 8. ♔h1 a5 9. f4 d6 10. ♗d2 ♘g4 11. ♘d5 ♘e7= Golombek—H. Steiner, Venezia 1950; **5. a3** g6 6. b3 ♗g7 7. ♗b2 0—0 8. e3 d6 9. ♘ge2 ♕e7 10. d4 ♘d8 11. 0—0 ♘f7 12. ♕d2 e4= Naranja—Lombardy, Lugano (ol) 1968

[52] **6. ♘f3** 0—0 7. 0—0 d6 8. a3 a6 9. b4 ♗a7 10. ♗b2 ♗e6 11. ♘d2 ♕d7 12. e3 ♕f7=; **6. e3** f4 [6... 0—0 7. ♘ge2 d6 (7... ♖e8 8. 0—0 ♗f8 9. d4 e4 10. a3 d5 11. c5 ♘e7 12. b4 g5 13. ♕b3± Wotulo—Holmov, Beograd 1963) 8. a3 a5 9. d4 ♗a7 10. ♘d5 ♘e4 11. 0—0 ♗d7 12. b4 ♗e8 13. ♗b2± Brond—Luna, Argentina 1969] 7. gf4 [7. ef4 0—0 8. ♘ge2 d6 9. 0—0 (9. h3 ♕e8 10. ♘e4 ef4 11. ♗f4 ♘e4 12. de4 ♕f7! 13. 0—0 ♕c4 14. e5 ♔h8 15. ed6 cd6 16. a3 a5= Šibarević—Kovačević, Jugoslavija 1970 — 9/32) ♕e8 10. ♘a4 ♗d4 11. ♘d4 ed4 12. a3 (12. h3 h5 13. a3 a5 14. b3 ♕g6 15. ♘b2 ♗f5 16. ♕c2 ♘d7 17. ♖e1 ♘c5 18. ♗f1 ♖a6⩱ Saidy—Fischer, USA 1969 — 7/38) a5 13. b3 ♗f5 14. ♘b2 ♕g6 15. ♕c2

♘d7 16. ♖e1 ♘c5 17. ♗f1 ♖a6⩱ Karpov–Bellon, Madrid 1973] d6 8. ♘ge2 0–0 9. h3 ♕e8 10. a3 a5 11. b3 ♗d7 12. ♗b2 ♕g6 13. ♖g1 ♕h6 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 ♖ae8 16. ♔d2± Bachmann–Pytel, Dortmund II 1976

[53] 10... ♕e8 11. ♘b5!±

[54] 12. ♘bd4 ed4 13. ♖b1! [13. ♗b7 ♖b8 14. ♗g2 ♕e8△ ♕g6∞] a4 14. b4 ab3 15. ♖b3 d5 16. ♕c2!± Varnusz–Hradetzky, Hungary 1972 — 13/61

[55] **6. a3** ♗e7 7. ♘h3 0–0 8. 0–0 ♕e8 9. ♘d5 ♗d8 10. f4 ♔h8 11. ♘f2 ef4 12. ♘f4 ♘e5 13. ♕c2 c6∓ Kovačević–Lombardy, Zagreb 1969; **6. f4** ♗e7 7. ♘f3 0–0 8. 0–0 ♕e8 9. e3 ♔h8 10. b3 ♗e6 11. ♗b2 ♗d8 12. ♕e2 ♗f7 13. ♖ae1 ♗h5= Barcza–Kluger, Hungary (ch) 1954; **6. e3** ♗e7 7. ♘ge2 0–0 8. 0–0 ♕e8 9. f4 ♗d8 10. a3 ♖b8 11. b4 ♗e6 12. ♘d5 b5 13. ♗b2 bc4 14. dc4 e4 15. ♖c1!? [15. ♘f6?! ♗f6 16. ♗f6 ♖f6 17. ♖c1 a5∞ Karpov–Korčnoj, Baguio City (m) 1978 — 26/32] ♗d5 16. cd5 ♘e7 17. ♗f6 ♖f6 18. ♘c3!± Filip

[56] **8. ♕b3?** ♕e8! 9. ♘b5 ♗d8 10. ♗d2 ♔h8 11. ♘c3 ♕h5∓ Kan–Rjumin, SSSR 1931; **8. e3** ♕e8 9. ♖b1 ♘h5 10. ♘d5 ♗d8 11. b4 ♘e7 12. ♕b3 ♘d5 13. cd5 f4∓; **8. a3** a5 9. ♗d2 ♕e8 10. ♘e1 ♕h5 11. e3 ♕d1 12. ♖d1 a4 13. f4 ♘a5∓ O'Kelly–Kokkoris, Varna (ol) 1962; **8. ♖b1** ♕e8 [8... a5 9. ♘d5 ♔h8 10. ♘e1 ♗d7 11. f4± Pirc–Tartakower, Amsterdam 1950] 9. b4 ♕h5 10. b5 ♘d8 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♗d7 13. a4 g5 14. ♗a3 ♘f7∓ Arnaudov–A. Zajcev, Albena 1970

[57] 8... ♔h8 9. a3 ♗e6 10. ♘e7 ♕e7 11. b4 ♘d8 12. ♗b2 ♘f7 13. ♕c2± Golombek–Tartakower, Hastings 1946/47

[58] 10. ♗d2 c5 11. b4 [11. dc6 ♘c6 12. ♘e1 ♔h8 13. ♔h1 ♗e6 14. f4 ♕e8= Kasparjan–Goglidze, SSSR (ch) 1931] cb4 12. ♗b4 ♘a6 13. ♗a3 ♖b8 14. ♖c1 b5= Pilnik–Kastillo, Mar del Plata 1954

[59] 12. ♕c2 ♗d7 13. ♖b1± De Ronde–F. Benkö, Argentina 1941

[60] **6. a3** ♗c3 7. bc3 0–0 8. ♘f3 d6 9. 0–0 ♕e8 10. e3 e4!∓ Seojev–Nevidniči, SSSR 1967; **6. ♘h3** d6 7. 0–0 ♗c3 8. bc3 0–0 9. ♖b1 h6 10. f4 ♕e7 11. ♘f2 ef4 12. gf4 ♕f7 13. ♔h1 ♔h8 14. ♖b2 ♖e8 15. ♗f3 ♘e7∓ 16. ♗b7 ♗b7 17. ♖b7 ♘ed5!∓ Keene–Ljubojević, Teesside 1972; **6. ♘f3** ♗c3 7. bc3 0–0 8. 0–0 d6 9. ♖b1 ♖b8 10. ♘d2 ♗d7∓ P. Martin–Wexler, Argentina 1946; 6... e4!?; **6. e3** ♗c3 7. bc3 d6 [7... 0–0 8. c5 ♕e7 9. ♗a3 e4 10. d4 ♕f7 11. ♘h3 h6 12. ♘f4 ♖d8 13. h4± R. Garcia–Hase, Pinamar 1973] 8. ♘e2 0–0 9. 0–0 ♘a5 10. c5!? d5! [10... dc5 11. ♗a3 ♘d7 12. ♕a4 c6 13. d4⩱] 11. ♕a4 ♘c6 12. c4 [12. d4? e4! 13. c4 ♘e7! 14. cd5 ♘ed5∓ Barry–Rossolimo, New York 1975 — 20/56] ♗e6 13. cd5 ♘d5= R. Byrne

[61] **7. ♘h3** d6 8. a3 ♗c3 9. ♗c3 ♕e8 10. f4 ♘g4 11. ♗d5 ♔h8 12. ♕d2 ♘d4∓ Černikov–Henkin, SSSR 1962; **7. a3** ♗c3 8. ♗c3 d5 9. b4 d4 10. ♗b2 a5 11. b5 ♘e7 12. ♘f3 ♕d6 13. 0–0 c5= Zwaig–Rumens, Hastings 1976/77; **7. ♘f3** d6 8. 0–0 a5 [8... ♗c3 9. ♗c3 ♕e8 10. e3 ♗d7 11. ♖e1 e4∞] 9. ♖c1 ♔h8 10. ♘d5 ♗e6 11. ♗g5 ♘e7 12. ♘e7 ♕e7 13. d4 ed4 14. ♘d4 c6 15. e3 h6 16. ♗f6 ♖f6 17. ♘e6 1/2 : 1/2 Darga–Calvo, Las Palmas 1973

[62] **7... e4?!** 8. de4?! ♘e5 9. ef5 d5 10. ♘d5 ♗d2 11. ♕d2 ♗f5 12. ♕d4 ♘d3 13. ♔e2 ♘g4 14. ♘h3 c6 15. ♖ad1 ♘ge5∞ Langeweg–Bisguier, Leipzig (ol) 1960; 8. d4±; **7... d6** 8. ♘ge2 ♔h8 9. a3 ♗c3 10. ♘c3 ♖b8 11. b4±

[63] 8... f4?! 9. ef4 ef4 10. ♘h3 ♕e8 11. ♕e2 fg3 12. hg3 d6 13. ♕e8 ♖e8 14. ♔d2 ♗f5 15. ♘f4± Botvinik–Šofman, SSSR 1963

[64] **12. ♖c1** e4 13. ♘f4 ♗g8 14. 0–0 ♘e5! 15. ♗e5 ♕e5∓ Reuben–Seret, France 1975; **12. b5** ♘d8=

[65] **5... f4?!** 6. d4 fe3 7. fe3 ♗b4 8. d5 ♘e7 9. ♘f3 ♘g6 10. 0–0 0–0 11. ♗d2 d6 12. ♕c2 ♘g4 13. h3 ♘h6 14. e4± Vatnikov–Ivanović, Balašiha 1977; **5... ♘b4** 6. d3 c6 7. a3 ♘a6 8. d4 e4 9. ♘ge2 d5 10. cd5 cd5 11. ♕b3 ♘c7 12. 0–0 ♗e7 13. f3± Melngailis–Bogoljubov, Kemeri 1939; **5... ♗b4** 6. ♘ge2 0–0 7. 0–0 d6 8. d3 a5 9. d4 ♗c3 10. ♘c3 ♕e8 11. b3 ♕g6 12. a3 f4 13. d5 ♘b8 14. ef4± Forintos–Uzman, Sofia 1976; **5... g6** 6. d4 e4 7. f3 [7. ♘ge2 ♘b4 8. 0–0 ♘d3 9. ♗d2 c6 10. ♘c1 ♘c1 11. ♖c1 ♗g7 12. f3 ef3 13. ♗f3± Stoljar–Aronin, SSSR 1964] ef3 8. ♘f3 ♗g7 9. d5 ♘e7 10. 0–0 0–0 11. ♕d3 d6 12. ♘d4 ♘g4 13. b3 ♘e5 14. ♕d2 ♔h8 15. ♗b2± Nej–Polugajevski, SSSR (ch) 1960

[66] 6. ♘ge2 0–0 7. 0–0 d6 8. ♖b1 ♕e8 9. d3 h5 10. h4 ♘d8 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 g5 13. hg5 ♗g5 14. f4± Benkö–Rossolimo, Malaga 1970

[67] 6... d6 7. ♘ge2 0–0 8. b3 [8. 0–0 ♕e8 9. ♗d2 ♕h5 10. ♘d5 ♗d8 11. b4± Šackes–Jurkov, SSSR 1967] ♕e8 9. ♗a3! ♖f7 10. ♘d5 ♗f8 11. 0–0 ♘d8 12. ♕c2 c6 13. de5 de5 14. ♗f8 ♕f8 15. ♘f6 ♖f6 16. ♖ad1± Botvinik–Alatorcev, SSSR 1935

[68] 8. fe4? fe4 9. ♘e4 ♘e4 10. ♗e4 ♗b4 11. ♗d2 ♕e7∓

[69] 12. ♗d2 ♗d7 13. ♖ae1 ♕e8 14. ♕d1! ♕g6 15. ♘d5 ♘d5 16. cd5 ♘e7 17. ♕b3± Botvinik–Simagin, SSSR (ch) 1952

[70] 5. ♘h3 ♘f6 6. 0–0 0–0 7. d3 d6 — A 26; **5. b3** d6 6. ♗b2 h5 [6... ♗e6 7. d3 ♕d7 8. e3 ♘ge7 9. ♘d5 ♗d5 10. cd5 ♘b4 11. e4 ♕b5∞ Simagin–Gufeld, Kislovodsk 1968] 7. h4

♘h6 8. d3 0–0 9. ♕d2 ♗d7 10. e3 a6 11. ♘ge2 ♖b8 12. ♖c1 ♘f5 13. ♘d5 ♘ce7= Lombardy–Ree, Wijk aan Zee 1969; **5. e4** d6 6. ♘ge2 h5 7. d3 h4 8. f3 ♘d4 9. ♘d4 ed4 10. ♘e2 a5 11. ♗d2 c6 12. ♖c1 ♕f6∓ Sapi–Haag, Hungary (ch) 1968/69; 7. h3±; 6. . . ♘ge7 7. d3 — A 26; **5. ♘f3** d6 6. d3 — A 26

[71] **5. . . ♘h6** 6. b4 [6. d3 0–0 7. h4 d6 8. ♘f3 ♘d4 9. ♘d4 ed4 10. ♘e4 ♘g4 11. h5 c6 12. ♕b3 d5 13. cd5 cd5 14. h6 ♗h6 15. ♗h6 ♘h6 16. ♕d5= Hort–Tajmanov, Kopenhagen 1965; 6. e3 d6 7. b4 0–0 (7. . . ♗f5 8. d3 ♕d7 9. b5 ♘d8∞) 8. b5 ♘e7 9. ♘ge2 c6 10. bc6 bc6 11. ♕a4 ♕c7 12. 0–0 f5! (12. . . ♗d7? 13. d4± Portisch–Schmid, Monte Carlo 1969 — 7/43) 13. d4 ♘f7=] 0–0 7. b5 [7. d3 f5 8. ♗d2 ♘d4 9. h4 f4 10. gf4 ef4 11. ♕c1 ♘e6 12. ♘d5 ♘f5∞ Ujtelky–Tajmanov, Kopenhagen 1965; 7. e3!? f5 8. ♘ge2 ♘f7 (8. . . d6 9. b5 ♘e7 10. f4! ♘f7 11. d4 e4 12. g4!± Spiridonov–Daskalov, Bulgaria 1969 — 7/42) 9. b5 ♘e7 10. c5 d6 11. cd6 cd6 12. ♕b3 ♔h8 13. ♗a3 g5 14. h4 g4 15. d4 f4∞ Tukmakov–Tajmanov, SSSR (ch) 1969] ♘d4 8. e3 ♘e6 9. ♘ge2 d6 10. d3 f5 11. ♘d5 ♗d7 12. 0–0 c6 13. bc6 bc6 14. ♘b4± Smislov–Tajmanov, SSSR (ch) 1968; **5. . . f5** 6. b4 [6. d3 ♘f6 7. e3 d6 8. ♘ge2 0–0 9. b4 — 5. e3] ♘f6 7. b5 ♘d4 [7. . . ♘e7 8. ♗a3 0–0 9. c5 d5 10. cd6 cd6 11. ♕b3 ♔h8 12. d3 h6 13. ♕b4 ♘e8 14. ♘f3± Ivanov–Ljubojević, Dresden 1969] 8. e3 ♘e6 9. ♘ge2 d6 10. d3 0–0 11. 0–0 a6 12. a4 ab5 13. ab5 ♘c5 14. d4 ♘ce4 15. ♘e4 ♘e4 16. ♗b2± Tajmanov–Klovan, SSSR 1976; **5. . . ♘ge7** 6. b4 0–0 7. e3 [7. d3 d6 8. b5 ♘d4 9. e3 ♘e6 10. ♘ge2 f5 11. ♘d5 g5 12. h4 f4∞ Gligorić–Štejn, Stockholm (izt) 1962] a6 [7. . . d6 8. b5 ♘b8 9. ♘ge2 ♘d7 10. 0–0 f5 11. d3 ♘f6 12. f4 ♔h8 13. ♗b2± Haag–Robatsch, Kecskemet 1962; 7. . . a5 8. a3 ab4 9. ab4 d6 10. d3 e4 11. d4 ♗e6 12. ♗e4 ♗c4 13. ♘ge2 d5 14. ♗d3 ♕d7 15. ♗c4± O'Kelly–Calvo, Olot 1969] 8. ♘ge2 d6 9. 0–0 ♗f5 10. d3 ♕d7 11. a4 [11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. e4 ♗h3 14. ♗e3± Hartoch–Drimer, Wijk aan Zee 1970] ♗h3 12. ♗h3 ♕h3 13. b5 ab5 14. ab5 ♘d8 15. ♘d5 ♕d7 16. ♕b3± Timman–Drimer, Hastings 1969/70

[72] **6. e3** d6 7. ♘ge2 [7. a3 ♗d7 8. ♘ge2 ♘ge7 9. b4 ab4 10. ab4 ♕c8!? 11. b5 ♘d8 12. 0–0 h5 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 h4 15. ♘c3 ♗h3∓ Bagirov–Mnacakanjan, SSSR 1963] ♗e6 [7. . . ♗f5 8. d3 ♘f6 9. a3 ♕d7 10. h3 0–0 11. b4 ab4 12. ab4 h6 13. e4 ♗e6 14. ♘d5 ♘h7 15. ♗e3 ♘d4 16. ♗d4 ed4 17. ♘df4± Rajković–Simić, Jugoslavija 1978 — 26/49; 7. . . h5 8. h4 ♘h6 9. d3 0–0 10. a3 ♘e7 11. b4 ab4 12. ab4 c6= O'Kelly–Reshevsky, Buenos Aires 1970] 8. ♘d5 ♘ce7 9. d4 c6 10. ♘e7 ♘e7 11. b3 f5 12. ♗b2 0–0 13. 0–0 ♗f7 14. d5 cd5 15. cd5 b5 16. e4 ♕b6 17. ♘c3 ♖ac8 18. ♕d3 ♗e8 19. a4 b4 20. ♘d1 ♗h6∓ Panno–Hort, Palma de Mallorca 1969 — 8/40; **6. d3** d6 7. e3 ♘ge7 [7. . . f5 8. ♘ge2 ♘f6 9. 0–0 0–0 10. f4 ♗e6 11. b3 ♗f7 12. h3± Mašić–Zinn, Baja 1971 — 11/39] 8. ♘ge2 h5! [8. . . ♗e6 9. ♘d5 ♕d7 10. h4 ♘d8 11. e4 h6 12. ♗e3 ♘c8 13. ♕d2± Forintos–Antonov, Sofia 1976] 9. ♘d5 ♘d5 10. ♗d5 [10. cd5? ♘e7 11. h4 0–0 12. ♘c3 c6 13. 0–0 ♗g4 14. ♕b3 ♕d7 15. ♔h2 ♘d5 16. ♘d5 a4!∓ Barcza–Polugajevski, Soči 1966 — 2/29] ♗h3 11. ♘g1=

[73] **6. . . h5**? 7. ♘f3 d6 8. d3 ♘ge7 9. 0–0 ♘f5 10. h4! 0–0 11. b4 ab4 12. ab4 ♘cd4 13. ♘g5! ♖b8 14. b5 ♘e6 15. ♘ce4± Tajmanov–Reško, SSSR 1973 — 15/58; **6. . . f5** 7. b4 ab4 8. ab4 ♘f6 9. d3 0–0 10. b5 ♘d4 11. e3 ♘e6 12. ♘ge2 ♘h5 13. f4± Polugajevski–Nikitin, SSSR (ch) 1969; **6. . . ♘f6**!? 7. b4 [7. e3 0–0 8. ♘ge2 d6 9. d3 ♘e7 10. e4 c6 11. d4 d5 12. ed5 ed4 13. ♘d4 cd5 14. cd5 (I. Ivanov–Razuvajev, SSSR (ch I) 1978 — 26/52) ♘fd5=] ab4 8. ab4 0–0 9. d3 ♘e7 10. ♕b3 [10. ♘f3 d5!? 11. ♘e5 ♘g4 12. f4 ♘e5 13. fe5 dc4 14. d4 f6 15. e6 c6∞ Szabo–Zinn, Lugano (ol) 1968] ♖e8 11. ♘f3 d5 12. cd5 ♘ed5 13. ♘g5 c6 14. e4 h6 15. ed5 hg5 16. ♗g5 e4 17. de4 ♘e4∞ Ribli–Balašov, Leipzig 1973

[74] 7. d3 ♗e6 8. ♘f3 h6 9. 0–0 ♘ge7 10. b4 ab4 11. ab4 ♕d7 12. b5 ♘d8 13. ♖e1 ♗h3 14. ♗h1 0–0 15. ♘d5= Pachman–Perez, La Habana 1962

[75] **8. . . ♘ge7** 9. d3 0–0 10. ♘f3 [10. b5 ♘d4 11. e3 ♘e6 12. ♘ge2 ♔h8 13. ♗b2 ♘f5 14. 0–0 h5= Saharov–Kuzmin, SSSR (ch) 1965] ♘d4 11. 0–0 c6 12. ♘e1 f5 13. f4± Geler–Mazzoni, Monte Carlo 1967; **8. . . ♗f5** 9. d3 ♕c8 10. b5 ♘ce7 11. e4 ♗g4 12. f3 ♗d7 13. ♘ge2 ♗h3 14. 0–0 ♗g2 15. ♔g2± Pachman–Cobo, Solingen 1968 — 6/74; **8. . . f5** 9. d3 ♘f6 10. e3 0–0 11. ♘ge2 h5 12. h4 ♘g4 13. b5 ♘e7 14. ♕b3 c6= Liberzon–Planinc, Sarajevo 1970

[76] 9. d3 0–0 10. ♘f3 ♖e8 11. ♘d2 ♘h5 12. 0–0 f5 13. b5 ♘e7 14. c5 d5= Szilagyi–Popov, Varna 1970

[77] **11. . . ♗f5** 12. d3 ♕c8 13. ♘g5 h6 14. ♘ge4 ♘e8 15. b6 c6 16. c5 d5 17. ♘d6 ♕d7 18. ♘f5 ♘f5 19. ♗d2± Geler–Pritchett, Siegen (ol) 1970; **11. . . c5** 12. d3 ♘e8 13. ♘e1 f5 14. ♗g5 h6 15. ♗e7 ♕e7 16. ♘d5 ♕d8 17. ♖a1 ♖a1 18. ♕a1 ♗e6= Botvinik–Gligorić, Oberhausen 1961

[78] 14. ♖a1 ♖b8 15. ♘d2 f4= Tajmanov–Vasjukov, SSSR (ch) 1967

[79] 6. . . d6 7. b5 ♘d4 8. e3 ♘f5 9. ♘ge2 0–0 10. 0–0 ♖e8 11. d3 h5 12. e4± Toran–Najdorf, Palma de Mallorca 1969

[80] **7. e3** ♘e7 8. ♘f3 d5!? 9. ♘e5 ♗f5 10. ♖b3 ♘e4 11. ♘e4 ♗e4 12. ♗e4 de4 13. f4? h5 14. d4 f6∓ Kapengut–Guljko, SSSR 1970 — 9/34; 13. d4!?; **7. d3** ♘e7 8. e4 c6 9. ♕b3 d6 10. ♘ge2 ♗e6 11. ♗g5 ♘d7= Damjanović–Udovčić, Zagreb 1965

[81] **8. a4** d6 9. ♗a3 ♗e6 10. ♗b7 ♖b8 11. ♗g2 ♗c4 12. ♘f3 h6 13. 0–0 ♗e6= Lange-

weg—Rodriguez, Lugano (ol) 1968; **8. d3** d6 9. ♘f3 ♘h5 10. ♗d2 h6 11. e4 f5 12. ♘h4 ♕e8 13. ef5 ♘f5 14. ♘f5 ♗f5= Flesch—Kovacs, Debrecen 1967

82 8... d6 9. 0—0 ♗f5 10. d3 ♕d7 11. ♖e1 e4 12. ♘d4 ed3 13. ♘f5 ♕f5 14. ♕d3± Hort—Novak, ČSSR 1963

83 14. ♕b3 ♕h5 14. c4 ♗h3 16. f3= Tajmanov—Guljko, SSSR (ch) 1975

84 6. d3 f5 [6... ♗e6 7. b4 ♕d7= — 3... d6] 7. e4 ♘f6 8. ♘ge2 0—0 9. 0—0 a5=

85 **6... a6** 7. e3 f5 8. ♘ge2 ♘f6 9. d3 0—0 10. 0—0 ♗d7 11. a4 ♖b8 12. b5 ab5 13. ab5 ♘e7 14. ♗a3 ♗e6 15. ♕b3 b6 16. d4!± Smislov—Liberzon, SSSR 1968 — 6/53; **6... ♘ge7** 7. e3 [7. b5 ♘d4 8. e3 ♘e6 9. ♘ge2 0—0 10. 0—0 f5 11. ♘d5 g5 12. f4 ♘g6∞ Torast—Szabo, Hungary (ch) 1954; 7. ♘d5 ♗e6 8. e3 ♕d7 9. b5 ♘d8 10. d3 0—0 11. ♘e2 ♘d5 12. cd5 ♗h3= Haag—Korčnoj, Budapest 1961; 7. d3 0—0 8. e3 f5 9. ♘ge2 g5 10. f4 gf4 11. ef4 ef4 12. ♗f4 ♘g6 13. ♘d5 ♘d4∞ Bertok—Damjanović, Zagreb 1965] a6 8. ♘ge2 0—0 9. 0—0 h6 10. d3 g5 11. ♕b3 ♔h8 12. ♗d2 ♘g6 13. ♔h1 f5 14. f4= Johansson—Damjanović, Salgotarjan 1967; **6... ♘f6** 7. d3 0—0 8. ♘f3 ♗f5 [8... ♗g4 9. h3 ♗d7 10. 0—0 a6 11. a4 ♘d4 12. e3 ♘f3 13. ♕f3 c6 14. ♕e2 d5 15. a5 ♗e6 16. ♘a4± Olafsson—Spaski, La Habana (ol) 1966] 9. b5 ♘e7 10. 0—0 ♕d7 11. c5 ♗h3 12. cd6 cd6 13. ♗h3 ♕h3 14. ♘e4 ♘ed5 15. ♘f6 ♘f6= Ivanov—I. Zajcev, SSSR 1971

86 8. e3 ♘ge7 9. h3 0—0 10. ♘ge2 h6 11. ♘d5 ♘d8 12. ♘e7 ♕e7= Hartoch—Gheorghiu, Amsterdam 1969

87 **9. e4** ♗e6 10. ♘d5 c6 11. bc6 bc6 12. ♘e3 ♘e7 13. ♘f3 ♗h3∓ Kirov—Suba, Novi Sad 1974; **9. ♕b3** ♘e7 10. e4 ♗e6 11. ♘d5 0—0 12. ♘f3 ♘d5 13. cd5 ♗h3 14. 0—0 ♗g2 15. ♔g2 b6 16. ♕c4 ♘b7 17. d4 ed4 18. ♘d4 ♘c5∓ Usači—Vorobev, SSSR 1974

88 **13... ♖e8**?! 14. e4 ♗g4 15. f3 ♗e6 16. 0—0± Smejkal—Rajković, Smederevska Palanka 1971 — 12/49; **13... c6** 14. bc6 bc6 15. e4 ♗e6△ f5∞ Rajković

89 **7. d3** ♘f6 8. b5 ♘e7 9. e4 0—0 10. ♘ge2 a6 11. a4 ab5 12. ab5 fe4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e4 c6∞ Evans—Spaski, Lugano (ol) 1968; **7. e3** ♘f6 [7... ♘h6 8. b5 ♘e7 9. ♘ge2 0—0 10. d4 ♘f7 11. f4 e4 12. 0—0 a6 13. a4 ab5 14. ab5 d5 15. c5± Kovacs—Vadasz, Hungary (ch) 1970; 7... a6 8. a4 a5 9. b5 ♘b4 10. ♗a3 ♘d3 11. ♔f1 ♘f6 12. ♘d5∞ Kubiček—Averkin, Dresden 1969] 8. b5 [8. ♘ge2?! e4! 9. d4 ed3 10. ♗c6? bc6 11. ♕d3 0—0 12. 0—0 a5 13. b5 cb5 14. cb5 ♗b7∓ Hartoch—Liberzon, Amsterdam 1969] ♘e7 — 7. b5

90 7... ♘d4 8. e3 ♘e6 9. ♘ge2 ♘f6 10. d4 e4 11. ♕b3 [11. h4 0—0 12. ♕b3 ♖f7 13. a4 c5 14. bc6 bc6 15. 0—0 ♗a6= Saharov—Klovan, SSSR 1968] 0—0 12. ♗a3 ♖f7 13. h4 h6 14. ♘d5 ♘g4∞ Saharov—Liberzon, SSSR (ch) 1969; 11. ♘d5!±

91 **8. d3** ♘f6 9. f4 [9. ♘h3 0—0 10. 0—0 h6 11. f4 ♔h7 12. a4 ♖b8 13. ♘f2 ♗d7∞ Petrosjan—Hort, Oberhausen 1961] ef4 10. ♗f4 d5 11. ♕b3 ♗e6 12. ♘f3 h6 13. c5∞ Hartston—Ljubojević, Dresden 1969; **8. ♘d5** c6? 9. bc6 bc6 10. ♕a4! ♗d7 11. ♘e7 ♘e7 12. ♗a3± Orev—Bobekov, Bulgaria 1966; 8... ♘f6=

92 9. ♘ge2 0—0 10. 0—0 g5 11. f4 [11. d3 ♔h8 (11... ♘g6 12. f4 h6 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗d5 ♔h8 15. fg5 ♕g5 16. ♔h1± Averbah—Tompa, Budapest 1971) 12. f4 h6 13. ♔h1 ♘g6 14. ♗d2 gf4 15. ef4 ♔h7= Hartoch—Popov, Wijk aan Zee 1974] gf4 12. ef4 ♔h8 [12... ♘g6? 13. d3 ef4 14. ♘f4 ♘f4 15. ♗f4 ♘g4 16. ♕d2 ♗d4 17. ♔h1 ♖e8 18. ♖be1± Averbah—Ciocaltea, Bucuresti 1971 — 11/37] 13. d3 ♕e8! 14. ♗b2 ♕h5= Ivkov—Bukić, Beograd 1969

93 **9... ed4**? 10. ed4 0—0 11. ♘ge2 d5 12. ♕a4 ♗e6 13. 0—0 ♗f7 14. ♗a3± Smislov—Ungureanu, Lugano (ol) 1968; **9... 0—0** 10. ♘f3 e4 11. ♘d2 c6 12. 0—0△ f3±

94 14. ♕f3 0—0 15. 0—0 ♖b8? 16. ♗b2 ♘c8 17. ♘a4 ♘cb6 18. ♘b6 ab6 19. e4± Smislov—Levy, Hastings 1969/70; 15... ♘b6!= Spaski

95 5... f5 6. ♘ge2 ♘f6 7. d4 e4 8. f3 ef3 9. ♗f3 0—0 10. 0—0 d6 11. ♘f4 g5 12. ♘fd5 ♘e7 13. ♘f6 ♗f6 14. ♕d3 ♔h8 15. ♗g2 c5 16. b3 ♘c6 17. ♘d5± Hort—Browne, Amsterdam 1978

96 **7. 0—0** ♕c8 8. ♖e1 [8. ♘d5 ♘d8 9. d4 c6 10. ♘c3 f5 11. b4 ♘e7= Tajmanov—Borisenko, SSSR (ch) 1955] h5 9. h4 ♘h6 10. b3 ♗g4 11. f3 ♗d7 12. ♗b2 ♘f5= Nilson—Forintos, Tel Aviv (ol) 1964; **7. ♘d5** ♕c8 8. b4 ♘ce7 9. ♘ec3 ♘d5 10. cd5 ♘f6 11. ♗b2 0—0 12. 0—0 ♗h3 13. ♖c1± Donner—Pachman, 1955

97 8. d5 ♘ce7 9. e4 h5 10. ♘g1 ♘h6 11. ♕e2 f5 12. f4 ♘f7 13. ♘f3 0—0 14. 0—0 fe4 15. ♘e4± Korčnoj—Polugajevski, SSSR (ch) 1963

98 8... ♘ce7 9. de5 de5 10. ♘ec3 c6 11. ♘e4!±

99 14. ♖c1!± Ilivicki—Alatorcev, SSSR (ch) 1948

100 7. d3 ♗d7 [7... 0—0 8. 0—0 ♖b8 9. ♖b1 a6 10. b4 ♘e7 11. a4 d5 12. cd5 ♘fd5 13. b5 ab5 14. ab5 ♖a8 15. ♕c2 ♗e6 16. ♘e4± Talj—Guljko. SSSR (ch) 1974 — 19/45] 8. b3 ♕c8 9. h3 0—0 10. ♗b2 ♘e7 11. ♕d2 ♖e8 12. ♖c1 c5 13. ♘e4! ♘e4 14. de4± Bilek—Calvo, Palma de Mallorca 1972 — 14/72

101 8... ♘d7 9. b3 ♘b6 10. ♗a3 ed4 11. ♘d4 ♗d7 12. ♖c1 ♖e8 13. c5± Barcza—Bobocov, Amsterdam (ol) 1954

102 14. de5! de5 15. ♖fd1 ♕c8 16. ♔h2 ♖d8 17. ♘d5!± Polugajevski—Lutikov SSSR (ch) 1967 — 5/52

103 7. **d3** ♘f6 8. ♖b1 0—0 [8... a5 9. d4 0—0 10. 0—0 g5 11. d5 ♘e7 12. f4 gf4 13. ef4 e4= Szabo—Hort, Moskva 1963] 9. b4 a6 [9... ♔h8 10. b5 ♘e7 11. 0—0 g5 12. f4! gf4 13. ef4 ♘g6 14. ♘d5 ♘d5 15. ♗d5± Simagin—Šamkovič, corr. 1966] 10. 0—0 ♔h8 11. a4 g5 12. b5 ab5 13. ab5 ♘e7 14. f4 h6 15. ♗d2 [15. ♕d2 ♘g6 16. ♗b2 ♔h7 17. ♖a1 ♖a1 18. ♗a1 gf4 19. ef4 h5∓ Miles—Browne, Las Palmas 1977] ♘g6 16. ♕c2 ♖e8 17. h3 ♖e7 18. ♔h2 ♕e8 19. ♖be1 ♖b8 20. e4 gf4 21. gf4 ♘h4∓ Sax—Browne, Orense 1977; 7. **0—0** h5 8. d4 h4 9. de5 ♘e5 10. e4 c6 11. ef5 ♗f5 12. ♘d4 hg3 13. hg3 ♕f6 14. ♗f4 ♘e7 15. ♖e1 0-0-0 16. ♕a4 a6 17. ♘e4± Mojsejev—Liberzon, SSSR (ch) 1970

104 7... **♘h6** 8. f4 0—0 9. 0—0 ♘f7 10. b3 e4 11. a3 ♘a5 12. ♗d2 c5 13. d5 a6 14. ♖b1 ♗d7 15. ♕e1 b6 16. g4± Přibyl—Blatny, Havirov 1970; 7... **♘f6** 8. de5 [8. b3 e4 9. ♘f4 0—0 10. 0—0 g5 11. ♘fd5 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. f3 ef3 14. ♗f3 ♗d7∞ J. Fernandez—Uhlmann, Halle 1978 — 26/47; 10. h4!?] de5 9. ♗c6 bc6 10. ♕d8 ♔d8 11. ♘a4± Uhlmann

105 14. ♘f4± Spaski—Hort, Reykjavik (m) 1977 — 23/63

106 7. **♘d5** ♘ce7! [7... ♕d7 8. ♕a4 ♘f6? 9. 0—0 0—0 10. ♘ec3 ♘e8 11. f4 f5 12. d3 ♘d8 13. ♕a3!± Talj—Ceškovski, SSSR (ch) 1969 — 7/41; 8... f5!?; 7... ♘h6 8. ♘ec3 a6 9. d3 f5 10. 0—0 0—0 11. f4 ♖b8 12. a4 ♘e7 13. ♗d2 c6= Bobocov—Milev, Varna 1960] 8. d4 c6 9. ♘e7 ♘e7 10. d5 ♗g4 11. f3 ♗d7 12. ♘c3 cd5 13. cd5 b5∓ Benkö—Hort, Venezia 1969 — 7/44; 11. h3!?; 7. **b3** ♕d7 8. h3 f5 9. d4 ♗f7 10. 0—0 e4 11. f4?! ef3 12. ♗f3 ♘f6 13. ♕d3 0—0∓ Smederevac—Smejkal, Polanica Zdroj 1970 — 10/61; 11. g4=; 7. **♕a4** ♘ge7 8. ♘d5 0—0 9. 0—0 ♗d7= Kupka—Hort, Havirov 1970; 7. **d3** ♘ge7 [7... ♕d7 8. h4 (8. 0—0 h5 9. h4 ♘h6 10. ♘d5 ♘d8 11. e4 c6 12. ♘e3 ♘g4∓ Jankovec—Hort, ČSSR 1970 — 9/39; 8. ♘d5 ♘d8 9. e4 c6 10. ♘e3 ♗h3 11. 0—0 ♗g2 12. ♔g2 ♘e7= Benkö—Hort, Wijk aan Zee 1970 — 9/35; 8. h3 ♘ge7 9. ♘d5 0—0 10. ♘ec3 ♖ae8 11. ♕a4 ♘c8 12. ♗d2 ♘b6= Bilek—Lukacs, Hungary (ch) 1971) h5 9. ♘e4 ♗h6 10. ♘2c3 f5 11. ♘g5 ♗g5 12. hg5 ♘ge7 13. ♕b3± Bobocov—Zinn, Leipzig 1965] 8. ♘d5 0—0 9. ♖b1 ♕d7 10. b4 ♖ae8 11. ♕a4 a6 12. ♗d2 ♘d5= Rossetto—Quinteros, Mar del Plata 1969

107 7... ♗c4? 8. d5 ♗e2 [8... ♘b8 9. ♕a4 b5 10. ♘b5 ♗b5 11. ♕b5 ♘d7 12. e4± Botvinik—Levenfiš (m) 1937; 8... ♘ce7 9. ♕a4 b5 10. ♘b5 ♗b5 11. ♕b5 ♕d7 12. ♕c4 f5 13. e4 ♘f6 14. ♘c3± Forintos—Kovacs, Debrecen 1969] 9. ♕e2 ♘b8 10. ♕b5 ♘d7 11. ♕b7 ♖b8 12. ♕a6 ♘c5 13. ♕e2 f5 14. e4 ♘f6 15. ef5 gf5 16. ♗h3± Larsen—Suttles, Palma de Mallorca 1970

108 8. ed4? ♗c4 9. d5 ♘e5 10. 0—0 ♘e7 11. f4 ♘d7 12. g4 h5 13. f5 hg4∓ Pachman—Emma, Mar del Plata 1959

109 8... **♘ge7** 9. ♘e6 fe6 10. 0—0 0—0 11. ♗d2 ♖b8 12. ♖b1 a6 13. ♕e2 ♕d7 14. ♖fd1± Saidy—Addison, USA (ch) 1963/64; 8... **♘d4** 9. ed4 ♘e7 [9... ♕d7 10. 0—0 ♘e7 11. ♖e1 0—0 12. d5 ♗f5 13. h3!± Quinteros—Hort, Vinkovci 1970 — 10/62] 10. d5 ♗d7 11. 0—0 0—0 12. ♘e4± Benkö—Emma, Skopje (ol) 1972 — 14/71

110 9. ♘c6 ♗c6 10. e4 ♘f6 11. 0—0 0—0 12. ♗g5 ♖e8 13. f3 a6 14. ♕d2 b5= Quinteros—Panno (m) 1970

111 10. b3 ♖b8 11. ♗b2 0—0 12. ♘d5 ♘f5 13. ♘c6 bc6 14. ♗g7 ♘g7 15. ♘f4! ♘e6 16. ♘e6 fe6 17. ♕d2±

112 11... ♕c8 12. ♗b2 ♗h3 13. ♖b1 ♗g2 14. ♔g2 ♖e8 15. ♖e1± Letelier—Emma, Mar del Plata 1959

113 14. ♕d2 b4 15. ♘e4 f6 16. ♖fd1 ♖a5 17. ♘f4± Mikenas—Podgajec, SSSR (ch) 1970

114 7. **b3** 0—0 8. ♗b2 ♖e8 9. 0—0 ♗f5 10. ♘d5 ♕d7 11. f4 ♗h3 12. ♗h3 ♕h3 13. ♘ec3 ♘g4 14. ♕e2 ♘d4 15. ♕g2= Visier—Calvo, Montilla 1977; 7. **♖b1** ♗e6 [7... 0—0 8. b4 f5 9. d4 ♘f7 10. b5 ♘e7 11. a4 c6 12. ♗a3 e4 13. h4!± Quinteros—Schmid, Buenos Aires 1970 — 9/36; 7... a5 8. a3 ♗e6 9. ♘d5 0—0 10. 0—0 ♕d7 11. b4 ♗h3 12. d3 ♗g2 13. ♔g2 f5 (Petursson—Jusupov, Graz 1978 — 26/51) 14. e4=; 9. d3!?] 8. d3 [8. ♘d5 0—0 9. b4 ♕d7 10. d3 ♘d8 11. b5 c6 12. ♘dc3 ♗h3 13. bc6 bc6 14. 0—0 ♗g2 15. ♔g2 ♘e6= Quinteros—R. Garcia, Buenos Aires 1970] 0—0 9. b4 ♕d7 10. h4 f5 11. b5 ♘d8 12. ♘d5? c6 13. ♘c3 ♘g4 14. bc6 bc6 15. c5? d5∓ Larsen—Spaski, Malmö (m) 1968 — 5/(4); 12. a4=

115 **8. a3** ♗e6 9. ♘d5 ♕d7 10. d3 ♗h3 11. e4 ♗g2 12. ♔g2 f5∓ Schmid—Tajmanov, Helsinki 1966 — 2/31; **8. d4** ed4 9. ed4 ♖e8 10. ♘e4 ♗g4! 11. f3 ♖e4 12. fg4 ♖g4 13. h3 ♖g5 14. ♗g5 ♕g5 ⩲ Rojzman—Židkov, SSSR 1969 — 8/41

116 9. ♘d5 ♕d7 10. ♖b1 ♗h3 11. b4 ♗g2 12. ♔g2 ♘d8 13. b5 c6= Hort—Kovačević, Zagreb 1969

117 14. ♗b2 g5!? 15. f4 ♘eg4 16. hg4 ♘g4 17. ♔g1 ♕e6 18. ♕d2± Forintos—Tajmanov, Skopje 1970 — 9/40

118 **7. h3** h4 [7... ♘h6 8. ♖b1 0—0 9. b4 ♗e6 10. d3 ♕d7 11. b5 ♘e7 12. ♗b7 ♗h3 13. ♗a8 ♖a8 14. ♔d2± Šamkovič—Kirov, Varna 1970] 8. g4 f5!∓; 7. **b3** h4 8. ♗b2 ♘ge7 9. d3 ♗g4 10. h3 ♗e6 11. g4 d5 12. 0—0 f5= Bilek—Kluger, Hungary (ch) 1969; 7. **d4** ed4 [7... h4 8. d5 ♘ce7 9. e4 hg3 10. hg3 ♖h1 11. ♗h1 ♕d7 12. ♘g1 f5 13. ♕d3 fe4 14. ♘e4 ♕a4 15. b3± Korčnoj—Gunsberger, Gyula 1965] 8. ♘d4 ♘ge7 9. h3 ♘d4 10. ed4 ♘f5 11. ♘e4!? 0—0 12. 0—0 ♘d4 13. ♗g5 f6 14.

♕d4 fg5 15. ♕d5 ♔h8 16. ♘g5 ♕f6= Geler—Holmov, SSSR 1964; 7. **0—0**!? h4 8. ♘d5 hg3 9. fg3∞

[119] 7... **♘ge7** 8. a3 a5 9. d3 0—0 10. ♗d2 ♗f5 11. ♕c2 ♕d7 12. ♖c1 ♘d8 13. ♘d5 ♘c8 14. e4± Barcza—Cuellar, Caracas 1970; 7... **♗g4** 8. d3 [8. ♕a4 ♘ge7 9. b4 a6 10. ♗b2 0—0 11. ♕b3 ♗e6! 12. a4 a5 13. b5 ♘b4∓ Etruk—Štejn, Tallinn 1969 — 7/45] ♘f6 9. ♘d5 ♘d5 10. cd5 ♘e7 11. ♕b3 ♕c8 12. ♘c3 0—0 13. ♗d2 c5 14. dc6 bc6 15. ♕a3 ♕d7 16. ♘e4 d5 17. ♘c5 ♕d6 18. ♖c1 ♖fb8 19. 0—0? e4! 20. b4 a5!∓ Larsen—Spaski, Malmö (m) 1968 — 5/(2); 19. e4±; 19. ♖c2±

[120] 8... ♗e6 9. ♖b1 ♕d7 10. b4 ♘d8 11. b5 0—0 12. ♘e4 a6 13. a4± Szabo—Přibyl, Luhačovice 1971

[121] 14. ♖he1 c6∞ Hug—Calvo, Palma de Mallorca 1972

[122] 7. d3 ♗d7 8. b3 ♕c8 9. h3 0—0 10. ♗b2 f5 11. ♕d2 ♘d8 12. f4 ♘f7= Bilek—Kajkamdžozov, Reggio Emilia 1976/77

[123] 7... 0—0 8. d5 ♘b8 9. h4 h5 10. e4 ♘d7 11. ♗g5 ♘f6 12. ♕d2± Larsen—Kuijpers, Amsterdam 1964

[124] 8. ♘d4?! ♘d4 [8... ♗d7 9. 0—0 0—0 10. ♘de2 ♕c8 11. ♘f4 ♘e5 12. ♕e2 ♖e8 13. ♗d2 c6 14. ♘e4 ♕c7= Smislov—Radovici, Tel Aviv (ol) 1964] 9. ed4 0—0 10. 0—0 ♘f5 11. d5 ♖e8 12. ♖e1 ♖e1 13. ♕e1 ♘d4 14. ♕d1 ♗f5∓ Pomar—Browne, Wijk aan Zee 1974

[125] 8... **♘f5** 9. d5 ♘e5 10. 0—0! [10. b3?! a6 11. ♗b2 b5 12. cb5 ab5 13. 0—0 b4 14. ♘e4 ♘f3 15. ♗f3 ♗b2∓ Knaak—Portisch, Zinnowitz 1971] 0—0± — 8... 0—0; 8... **♗g4** 9. h3 ♗e2 10. ♘e2 ♘f5 11. d5 ♘e5= Tukmakov—Wright, Hastings 1968/69 — 7/40

[126] 9... **♘f5** 10. d5 ♘cd4 [10... ♘e5 11. b3 a6 (11... a5 12. ♗b2 ♘d7 13. a3 ♘c5 14. b4 ab4 15. ab4 ♖a1 16. ♗a1 ♘a6 17. ♘e4 ♘b4 18. g4!±; 14... ♘d7 15. ♕b3± Botvinik—Reshevsky, AVRO 1938; 11... h5 12. h3 ♖e8 13. ♗b2 a5 14. ♕d2 ♘d7 15. ♘e4± Radulov—Volovič, Debrecen 1968) 12. ♗b2 b5 13. cb5 ab5 14. ♕c2 b4 15. ♘e4±] 11. ♘f4 [11. ♘d4 ♘d4 12. ♘e4 b5! 13. c5 dc5 14. ♗g5 f6 15. ♗e3 ♗g4! 16. ♕g4 f5 17. ♕d1 fe4 18. ♗e4 ♕d6 19. ♖c1 a5∓ Donner—S. Garcia, Cienfuegos 1973 — 15/61] c5 12. dc6 bc6 13. ♖b1 ♖b8 14. ♘d3= Fredriksson—Dalin, Sverige 1974; 9... **♖e8** 10. d5 [10. h3 ♘f5 11. d5 ♘a5! 12. ♕d3 c5 13. g4? ♘h4 14. ♗e3 ♘g2 15. ♔g2 h5!∓ Müller—Nilsson, corr. 1968 — 5/53] ♘e5 11. b3 ♗g4 12. f3 ♗c8 13. ♗g5 h6 14. ♗e3 a6 15. ♕d2= Korčnoj—Tajmanov, SSSR (ch) 1955

[127] 10. f3 ♗f5 [10... ♗c8 11. d5 ♘e5 12. b3 a6 13. ♗g5 h6 14. ♗e3 ♘f5 15. ♗f2 ♖e8= Averbah—Banik, SSSR (ch) 1954] 11. g4 ♗c8 12. ♗f4 d5 13. c5 b6 14. ♘b5 ♗a6 15. ♘c7 ♗e2 16. ♕e2 ♘d4 17. ♕d3 ♖c8 18. cb6 ab6 19. ♗e3 ♘dc6∞ Larsen—Spaski, Beograd 1964

[128] 11... d5 12. cd5 ♘d5 13. ♕b3 ♘b6 14. ♗e3± Benkö—Bolbochan, Mar del Plata 1965

[129] 12... ♘cd4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♖b1±

[130] 14. ♗d2 a5 15. ♖ae1 ♘d7 16. ♗e4 ♘d4 17. ♘d4 ♗d4 18. b3 ♘c5 19. ♗f3 b6= Saidy—Gheorghiu, Los Angeles 1974 — 17/64

[131] 7... **♗f5** 8. d3 [8. e4 ♗e6 9. ♘d5 0—0 10. 0—0 f5 11. d3 ♕d7 12. b4 ♖f7= Filip—Honfi, Miskolc 1963] ♕d7 9. h4 0—0 10. b4 ♘d8 11. e4 ♗e6 12. h5 f5 13. hg6 ♘g6 14. ♘g1 f4 15. ♕h5 ♗h8 16. ♘ce2 ♗g4 17. ♗h3!± Korčnoj—Holmov, Leningrad 1967 — 3/45; 8... 0—0 9. 0—0 a5 10. a3 ♕d7= — 7... a5

[132] **8... f5** 9. d3 0—0 10. b4 ♕d7 11. b5 ♘d8 12. 0—0 ♘c8 13. ♕b3± Sumiacher—Gheorghiu, Mar del Plata 1971; **8... ♕d7** 9. b4 0—0 10. 0—0 ♘d8 11. d4 c6 12. ♘e7 ♕e7 13. d5± Alpert—Dragun, Kuortone 1976

[133] 9... ♕d7 10. 0—0 ♘d8 11. b4 ♘d5 12. cd5 ♗h3 13. ♕b3 ♗g2 14. ♔g2 c6 15. e4! cd5 16. ed5± Averbah—Szabo, Budapest 1970 — 9/38

[134] 10. f3? ♗d7 11. 0—0 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. f4 c6 14. dc6 ♗c6 15. ♕b3 ♗g2 16. ♔g2 ♕d7 17. ♗d2 h5∓ Kagan—Spaski, Winnipeg 1967 — 4/41

[135] 8... ♗e6 9. ♘d5 ♘f5!? 10. b4 ab4 11. ab4 ♘b8 12. e4 ♘e7 13. d4 ♘ec6 14. ♗g5 f6 15. ♗e3± Benkö—Keres, Jugoslavija (ct) 1959; 12... ♘d4!?

[136] **9. b4** ab4 10. ab4 ♗e6 11. ♘d5 ♗f5 12. e4 ♗d7 13. 0—0 ♘d5 14. cd5 ♘d4= Polugajevski—Spaski, La Habana 1962; **9. d3** ♗d7 [9... ♗e6 10. ♘d5 ♘f5 11. 0—0 ♘b8 12. e4 ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. h4 c6= Larsen—Ivkov, Zagreb 1965] 10. b4 ab4 11. ab4 ♕c8 12. h4 h5 13. ♗d2 ♘d8 14. ♕c2 c6= Korčnoj—Gheorghiu, Bucuresti 1966 — 1/37

[137] 9... ♗e6 10. ♘d5 ♕d7 11. b4 ab4 12. ab4 ♗d5!? 13. cd5 ♘a7 14. ♕b3 ♘b5 15. ♗b2 ♘c8= Kovacs—Haag, Hungary (ch) 1967; 11. d3!± — 7. 0—0

[138] **11. ♖e1** ♗h3 12. ♗h1 f5 13. b4? ab4 14. ab4 f4! 15. b5 fg3 16. ♘g3 ♘d8 17. ♘ce4 ♘e6 18. f3 h5!∓ Bakulin—Murej, SSSR 1967 — 3/46; 13. f4!=; **11. e4** ♗h3 12. b4 ab4 13. ab4 ♗g2 14. ♔g2 f5= Lechtynsky—Blatny, Dečin 1975

[139] 14. f3 ♗h3 15. d4 ♗g2 16. ♔g2 c6 [16... f5 17. de5 de5 18. ♘c3± Ree—Kuijpers, Wijk aan Zee 1971] 17. dc6 bc6=

[140] 7... **♗f5**? 8. d4 ♕d7 9. d5 ♘d8 10. e4 ♗h3 11. f4 ♗g2 12. ♔g2 f6 13. ♕d3± Bobocov—Damjanović, Pecs 1964; 7... **♗g4**? 8. h3 ♗e6 9. ♘d5±; 7... **h5**?! 8. ♘d5 [8. h3? h4 9. g4 f5 10. gf5 ♗f5 11. d4 ed4 12. ♘d4 ♘d4 13. ed4 ♕d7∓ Koblenc—Ragozin, SSSR (ch)

1945; 8. d4 h4 9. d5 ♘b8 10. e4 hg3 11. fg3 ♘d7 12. ♗g5 f6 13. ♗e3 f5 14. ♕d2 ♘f6 15. ♗f3 ♘eg8 16. ♖ae1± Averbah—Liberzon, SSSR (ch) 1970] h4 9. ♘ec3 hg3 10. fg3 ♗h3 11. ♗h3 ♖h3 12. ♘e4!±; 7... **♗e6** 8. ♘d5 ♕d7 [8... 0—0 9. d3 ♕d7 10. ♗d2 f5 11. f4± Simagin—Polugajevski, SSSR (ch) 1965] 9. d3 h5 10. ♘ec3 ♘d8 11. ♖e1 h4 12. ♘e7 ♕e7 13. ♕a4 ♕d7= Andersson—Hort, Kopenhagen 1965

141 **8. h3** ♗e6 9. ♘d5 ♕d7 10. ♔h2 ♘f5 11. ♕a4 a6 12. d3 ♖fb8 13. ♗d2 b5 14. cb5 ab5 15. ♕c2 ♖a7∓ Šamkovič—Lavdanski SSSR (ch) 1965; **8. b3** ♗e6 [8... ♗f5 9. d4 ♕d7 10. d5 ♘d8 11. e4 ♗h3 12. f3 ♗g2 13. ♔g2 f5 14. ♗e3± Mikenas—I. Zajcev, SSSR (ch) 1962] 9. ♘d5 f5 10. ♘e7 ♕e7 11. d4 f4 12. d5 ♗g4 13. f3 e4!∞ Goldin—Murej, SSSR 1966

142 **8... h6** 9. ♖b1 g5 10. b4 ♘g6 11. b5 ♘ce7 12. ♕b3 ♔h8 13. a4± Szabo—Damjanović, Beverwijk 1966 — 1/36; **8... a6** 9. ♖b1 ♖b8 10. b3 f5 11. ♗b2 g5 12. f4± Doda—Šamkovič, Leningrad 1967; **8... f5** 9. ♖b1 g5 10. f4 ♘g6 11. ♘d5 g4 12. b4± Clarke—Cafferty, England 1966; **8... ♗f5** 9. ♘d5 ♘d5 10. cd5 ♘e7 11. d4 ♕d7 12. de5 ♗e5 13. ♖e1 ♗h3 14. ♗h1 c5 15. ♘f4± D. Byrne—Grefe, USA (ch) 1973; **8... ♗g4** 9. ♖b1 ♕d7 10. b4 ♗h3 11. ♗h3 ♕h3 12. b5 ♘b8 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 ♘d7 15. ♖b4± Despotović—Todorčević, Beograd 1977

143 **9... ♖b8** 10. ♘ec3 a6 11. a4 ♗d5 12. cd5 ♘b4 13. a5 c5 14. e4± Bobocov—Milić, Marianske Lazne 1961; **9... a5** 10. ♘ec3 ♕d7 11. ♕a4 ♗d5 12. ♘d5 ♘d5 13. ♗d5 ♖a7 14. ♖b1 ♘b8 15. ♕c2± Böök—Kininger, Reykjavik 1966; **9... ♘f5** 10. ♖b1 a5 11. a3 h5 12. b4 ab4 13. ab4 ♘a7 14. b5 c6 15. bc6 bc6 16. ♘b4 d5 17. ♕c2± Hug—Ljubojević, Las Palmas 1973

144 **10. ♕a4** ♘d5 11. cd5 ♘d4 12. ♕d1 ♘e2 13. ♕e2 ♗h3= Rossetto—Ortega, La Habana 1964; **10. b3** e4 11. ♖b1 ed3 12. ♕d3 ♘e5 13. ♕d2 ♘d5 14. cd5 ♗h3= Panno—Liberzon, Netanya 1975

145 **10... f5** 11. b4 ♘c8 12. f4 ♘d8 13. b5 ♘f7 14. ♘b4± Bilek—Toth, Hungary (ch) 1971; **10... a5** 11. a3 ♔h8 [11... ♗g4 12. f3 ♗e6 13. ♘ec3 f5 14. f4 ♗f7 15. ♕a4 ♖fe8 16. ♗d2± Makaričev—Ivanović, Balašiha 1977] 12. ♗d2 f5 13. f4 ♗g8 14. ♕a4 ♘d5 15. cd5 ♘b8 16. ♕c2 c6 17. ♘c3 ♖c8 18. dc6 ♘c6 19. ♕a4± Guljko—Smislov, SSSR (ch) 1977 — 24/57

146 11. ♕c2 ♘c8 12. ♖d1 c6 13. ♘dc3 ♗h3 14. d4 ♗g2 15. ♔g2 ed4 16. ♘d4 ♘e6= Forintos—Krnić, Sofia 1976

147 **11... ♘c8**? 12. b5 c6 13. ♘c3 d5? 14. ♗a3 ♖e8 15. bc6 bc6 16. ♕a4± Robatsch—Boey, Nice (ol) 1974 — 17/65; **11... ♘d5** 12. cd5 ♗h3 13. ♕b3 [13. e4 ♗g2 14. ♔g2 f5 15. f3± Dvorecki—Timoščenko, SSSR 1967] h5 14. ♕c4 ♗g2 15. ♔g2± Hort—Augustin, Luhačovice 1969

148 14. bc6 bc6 15. ♗a3± Müller—Henneberger, Zurich 1962

149 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♘e7 12. ♕b3 c5= Langeweg—Gheorghiu, Kecskemet 1964

150 11... f5 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘e7 14. d4 ♔h8 15. de5 de5= Bikov—Cejtlin, SSSR 1971 — 11/38

151 14. ab4 ♘e6= Andersen—Suetin, Kopenhagen 1965

A 26 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. d3 d6

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	f4[1]	♘h3[3]	0—0	♘d5[4]	♔h1	♘f6	fe5	♗h6	♗g7	=
	f5[2]	♘f6	0—0	♘d4	c6	♗f6	de5	♗g7	♔g7[5]	
2	e4	♘ge2	0—0[8]	h3[10]	♔h2	♘d5[12]	d4	♘e3	ef5	±
	♘f6[6]	0—0[7]	♗e6[9]	♕d7[11]	♘h5	♘d8	c6	f5	gf5[13]	
3	. . .	♘ge2[14]	0—0[16]	♘d5[17]	ef5[19]	♘ec3	♗g5	f4	♘e2	±
	f5	♘f6[15]	0—0	♘h5[18]	gf5	♘f6	♘d4	♗e6	♘c6[20]	
4	. . .	♘ge2[21]	♘d5[23]	d4	♘e7[25]	d5	cd5	♗h3	♕a4	±
	♗e6	♕d7[22]	♘ce7[24]	c6	♘c7	cd5	♗h3	♕h3	♕d7[26]	
5	. . .	♘ge2[27]	0—0[29]	♘d5[31]	♗e3[33]	♕d2[35]	♖ac1[36]	f3[38]	b3	±
	♘ge7	0—0[28]	♗e6[30]	♕d7[32]	f5[34]	♖f7	♖af8[37]	♔h8	♘g8[39]	
6	. . .	. . .	. . .	h3[40]	♘d5	♔h2	♗e3[42]	f4	♘d4	∞
	. . .	. . .	f5	♗e6	♕d7	♖f7[41]	♖af8	♘d4	ed4[43]	

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
7	♘f3	0—0[45]	♖b1[47]	b4	b5	a4[50]	♕c2	♗a3	a5	±
	f5[44]	♘f6[46]	0—0[48]	h6[49]	♘e7	g5	f4	♘f5	♕e8[51]	
8	. . .	0—0[52]	♖b1[54]	a3	b4	ab4	b5	♘d2	e3	±
	♘ge7	0—0[53]	a5[55]	h6[56]	ab4	♗e6	♘d4[57]	♗c8[58]	♘e6[59]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. d3 d6 6. ♘f3 ♘f6 7. 0—0 0—0

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
9	♖b1[60]	♘d4[62]	♘b5	b4[64]	♘a3	♘c2	h3	f4	e3	±
	♘d4[61]	ed4	♘g4[63]	a6	♖b8	c5	♘e5	♘d7	de3[65]	
10	. . .	b4	b5[67]	a4[68]	♗a3	♘d2	♘d5	♘e4	♘ec3	±
	h6	♗e6[66]	♘e7	♕c8[69]	♘d7	♖b8	♖e8	f5	♔h7[70]	
11	. . .	a3	b4[72]	ab4	♖e1[73]	♗h1	b5	♘d2	♘d5	±
	a5	♗f5[71]	ab4	♕d7	♗h3	h5	♘e7[74]	♖ab8	♘fd5[75]	
12	. . .	. . .	♘d2[76]	b4	ab4	b5	cd5[78]	♗b2	♗c3	=
	. . .	♖e8	♘e7[77]	ab4	d5	♗e6	♘cd5	♘c3	♗d5[79]	
13	. . .	. . .	♘d2[80]	b4	ab4	♗b2[82]	e3	cd5	♘b3	=
	. . .	♘d4	c6	ab4	d5[81]	♖e8	♘f5	cd5	h5[83]	
14	. . .	. . .	b4[84]	ab4	b5	♗b2[85]	♕c2[87]	♘d2	♘b3	=
	. . .	h6	ab4	♗e6	♘e7	♘d7[86]	♘c5	♕c8	♗h3[88]	

[1] **6. ♗d2** ♘ge7 [6. . . h5?! 7. ♘f3 ♗d7 8. a3 ♕c8 9. h3 ♘h6 10. ♘d5 ♘d8 11. ♘g5± Petrosjan—Ree, Skopje (ol) 1972; 6. . . ♗e6 7. ♘f3 h6 8. 0—0 ♕d7! 9. ♖e1 ♗h3 10. ♗h1 ♘f6 11. ♕c1 ♘g4∓ Naranja—Schiffer, Bad Pyrmont 1970 — 10/60] 7. ♕c1 ♘d4 8. h4 h5 9. ♖b1 a5 10. b3 c6∓ Suttles—Liberzon, Venezia 1974 — 18/60; **6. ♘h3** ♘f6 [6. . . ♗e6?! 7. f4 ♕d7 8. ♘g5 ♘ge7 9. 0—0 0—0 10. ♘d5 h6 11. ♘e6 fe6 12. ♘e7± Golombek—Thomas, Nottingham 1946] 7. 0—0 0—0 8. f4 ♘g4 9. e3 ♖e8 10. e4 ef4 11. ♗f4 ♗d4 12. ♔h1 ♘ce5 13. ♕d2 f6∞ Holmov—Janošević, Beograd 1963; **6. e3** — A 25; **6. ♖b1** — A 25

[2] **6. . . ef4** 7. ♗f4 ♘ge7 8. ♕d2 [8. ♘f3 0—0 9. 0—0 h6 10. ♕c1 g5 11. ♗d2 ♘g6 12. ♘d5 f5 13. h4 g4∞ Ree—Damjanović, Hamburg 1965] h6 9. e4 f5 10. ♘ge2 fe4 11. ♗e4 ♗f5 12. 0—0 ♕d7 13. ♗e3 ♗e4 14. ♘e4 ♘f5∞ Barcza—Szabo, Kecskemet 1966; **6. . . ♘f6** 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 ♘h5 [8. . . ef4? 9. ♗f4 ♗g4 10. ♕d2 ♖e8 11. ♖ae1 ♖b8 12. ♗g5 ♗f3 13. ♗f3 ♘e5 14. ♕f4± Botvinik—Smislov, SSSR 1966 — 2/25] 9. ♔h1 ♗g4 10. ♘e4 ef4 11. gf4 ♘d4= Bazan—R. Garcia, Pinamar 1973; **6. . . ♘ge7** 7. ♘f3 0—0 [7. . . ♗g4 8. 0—0 0—0 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 ♘f5 11. ♔h2± Flor—Euwe (m) 1932] 8. 0—0 ♘d4 [8. . . h6 9. e4 f5 10. ♘d5 ♘d5 11. ed5 ♘d4 12. fe5 ♘f3 13. ♗f3 de5 14. ♗e3± Aljehin—Tarrasch, Wien 1922] 9. e3 ♘f3 10. ♕f3 c6 11. e4 ♗e6 12. ♗e3 ♕d7 13. ♕f2 b6 14. ♖ad1 ♖ae8= Bobocov—Medina, La Habana (ol) 1966; **6. . . h5!?** 7. ♘f3?! h4! 8. gh4 ♘d4 9. fe5 de5 10. ♗e3 ♘h6 12. ♗f2 ♘g4∓ Goldberg—Solovjev, SSSR 1969 — 8/39; 7. h3∞

[3] 7. ♘f3 ♘f6 8. 0—0 0—0 9. ♖b1 ♔h8 [9. . . a5 10. a3 ♔h8 11. ♘d5 ♘h5 12. e3 ♘b8 12. ♗d2 c6= Pirc—Ivkov, Maribor 1967] 10. b4 ef4 11. gf4 ♘g4 12. ♘d5 ♘e7 13. ♘e7 ♕e7 14. ♕d2 ♖e8∓ Addison—Uhlmann, Reykjavik 1968

[4] 9. ♘f2 ♗e6 10. ♘d5 ♕d7 11. ♖b1 ♕f7 12. ♘f6 ♗f6 13. de5 de5 14. ♗h6 ♖fd8=

[5] 15. ♕d2 ♕d6= Botvinik—Lehmann, Palma de Mallorca 1967

[6] **6. . . ♘d4** 7. ♘ge2 c5 [7. . . ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘f3 10. ♔f1 c6 11. ♔g2± Benkö—Szabo, Winnipeg 1967] 8. ♘d4 cd4 9. ♘d5 ♗e6 10. ♕a4 ♗d7 11. ♕a3 ♗c6 12. 0—0 ♘f6 13. f4± Smejkal—Osnos 1970; **6. . . ♘h6** 7. ♘ge2 0—0 8. h4 ♘d4 9. ♘d4 ed4 10. ♘e2 ♘g4 11. ♗g5 ♕e8 12. ♕d2± Skalkotas—Mac Grillen, Nice (ol) 1974; **6. . . h5** 7. h4 ♘d4 [7. . . ♘h6 8. ♘ge2 0—0 9. f3 ♗e6 10. ♘d5 ♔h7 11. ♗e3 f5 12. ♕d2 ♕d7 13. ♖c1 ♘e7 14. ♘g1!± Portisch—Guljko, Biel (izt) 1976 — 22/62] 8. ♘ce2 ♘e6 9. ♘h3 ♘h6 10. 0—0± Smejkal—Hernandez, Vršac 1977

[7] **7. . . ♘d7** 8. ♗e3 ♘d4 9. 0—0 ♘c5 10. ♘b5 ♘e2 11. ♕e2 c6 12. ♘c3 0—0 13. ♕d2 ♘e6 14. ♘e2± Đantar—Bertok, Jugoslavija (ch) 1959; **7. . . ♗e6** 8. ♘d5 ♘e7 9. ♗g5 ♘fg8 10. ♕d2 h6 11. ♗e3 c6 12. ♘c3 ♘f6 13. f4± Botvinik—Sederborg, Stockholm 1962

[8] **8. h3** ♘d7 9. h4 ♘c5 10. ♘d5 ♗g4! 11. f3 ♗e6 12. b4? ♗d5! 13. bc5 ♗e6 14. ♗a3 dc5∓ Lehmann—Janošević, Solingen 1968 — 6/67; 12. ♖b1!?; **8. ♖b1** ♘h5 9. 0—0 f5 10. ef5 gf5 11. f4 ♘e7 12. d4? e4 13. d5 c5∓ Nikolajevski—Talj, SSSR (ch) 1971 — 12/50; 12. b4!?

[9] **8... ♘d7** 9. ♗e3 ♘c5 10. d4 ed4 11. ♘d4 ♘e5 12. b3 c6 13. h3± Portisch—Wade, Skopje 1968; **8... ♘d4** 9. ♘d4 ed4 10. ♘e2 c5 11. b4 ♘d7 12. bc5 dc5 13. f4 f6 14. a4± Petrosjan—Bertok, Zagreb 1965; **8... ♖b8** 9. h3 a6 10. a4 ♘e8 11. ♗e3 ♘d4 12. ♖b1 c6 13. b4 ♘c7 14. ♕d2± Popov—Paoli, Plovdiv 1973; **8... a6** 9. f4 ♖b8 10. a4 ♘d4 11. f5?! c6 12. h3 ♘d7!∓ Hecht—Westerinen, Montilla 1973 — 16/57; 11. h3△ ♗e3±; **8... ♗d7** 9. h3 ♘e8 10. ♘d5 f5 11. ef5 ♗f5 12. ♘e3± Eliskases—Reshevsky, Tel Aviv (ol) 1964; **8... ♘h5** 9. ♘d5! [9. ♗e3 ♘d4 10. f3! f5 11. ♕d2 f4!? 12. gf4 ♘e2 13. ♘e2 ♘f4 14. ♘f4 ef4 15. ♗f4 ♗b2 16. ♖ab1± Bilek—Kivipelto, Helsinki 1978 — 26/48] f5 10. ef5 ♗f5 [10... gf5 11. f4±] 11. ♗e3 ♕d7 12. ♕d2 ♖f7 13. ♘ec3 ♗h3 14. ♘e4± Popov—Dely, Amsterdam 1974 — 18/56

[10] **9. f4** ♕d7 10. ♘d5 ♘e8 11. ♖b1 ♗g4 12. ♘e3 ♗e2 13. ♕e2 ♘d4 14. ♕f2 ef4 15. gf4± Sliwa—Damjanović, Polanica Zdroj 1966; **9. b3**!? ♕d7 10. ♘d5! ♘h5 11. ♗b2 ♖ae8 12. d4± Filip—Westerinen, La Habana 1967

[11] 9... ♘e8 10. ♗e3 f5 11. ♕d2 ♘f6 12. b3 ♕d7 13. ♔h2 ♘h5 14. f4±

[12] 11. g4 ♘f6 12. ♗e3 h5 13. g5 ♘h7 14. ♘d5 ♘d4 15. f4± Schmid—Platz, Leipzig 1953

[13] 15. f4 ef4 16. gf4± Averbah—Trajković, Dresden 1956

[14] 7. h4!? ♘f6 8. h5 ♗e6 9. ♘d5 fe4 10. hg6 hg6 11. ♖h8 ♗h8 12. de4 ♘d4∞ Reško—Vasjukov, SSSR 1971

[15] 7... **♘h6** 8. 0—0 0—0 9. ef5 ♗f5 10. h3 ♘f7 11. a3 h5 12. ♘d5 ♕d7 13. ♔h2 ♖ae8 14. ♘ec3 ♘d4 15. ♘e4± Reshevsky—Kurajica, Skopje 197€; 7... **♘ge7** — 6... ♘ge7

[16] 8. ♘d5 0—0 [8... ♘d4 9. ♘d4 ed4 10. ef5 gf5 11. 0—0 0—0 12. ♗g5 c6 13. ♘f4± Portisch—Siaperas, Pula 1971] 9. ♗g5 fe4 10. de4 ♗g4 11. f3 ♗e6 12. ♕d2 ♕d7 13. 0—0± Bobocov—Vasjukov, Beograd 1961

[17] 9. ♖b1 a5 10. a3 h6 11. b4 ab4 12. ab4 ♘h5 13. b5 ♘e7 14. ef5 gf5 15. ♘d5 ♘d5 16. cd5 b6∓ Ilivicki—Belov, SSSR 1969

[18] **9... ♘d5** 10. cd5 ♘e7 11. ♗e3 c6 12. ♕d2 cd5 13. ed5 b6 14. f4±; **9... h6** 10. ♖b1 ♘e7 11. ♘f6 ♖f6 12. d4 ♕f8 13. ef5 ♗f5 14. ♖a1 c6 15. ♗e3 ♗g4 16. de5± Suba—Sax, Moskva 1977; **9... ♗e6** 10. ♗g5 ♕d7 11. ♕d2 ♖f7 12. ♖ae1 ♖af8 13. f3 ♘e8 14. ♗e3± Liberzon—Smislov, SSSR (ch) 1967 — 3/44

[19] 10. ♗e3 ♗e6 11. ♕d2 ♕d7 12. ♖ad1 ♖ae8 13. b3 ♘d4 14. ♗d4± Larsen—Ivkov, Sousse (izt) 1967

[20] 15. ♕d2± Smejkal—Adamski, Raach 1969

[21] 7. h3 f5 8. ef5 ♗f5 9. ♘ge2 ♕d7 10. g4 ♗e6 11. ♘d5 ♘ge7 12. ♗g5 0—0= Nikolajevski—Bednarski, Varna 1968

[22] 7... h5 8. h3 f5 9. h4 ♘h6 10. ♘d5 0—0 11. ♗g5± Gerenski—Planinc, Kapfenberg 1970

[23] 8. ♗e3 ♘ge7 9. ♕d2 ♗h3 10. 0—0 [10. ♗h3 ♕h3 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘d8! 13. ♕a5 c6 14. ♕c7 cd5 15. ♕d6 d4 16. ♗g5 ♕e6∓ Garcia Padron—Tajmanov, Montilla 1977 — 24/54; 11. 0-0-0!? Tajmanov] ♗g2 11. ♔g2= Tajmanov

[24] 8... ♘d8 9. ♘e3 ♘e7 10. f4 h5 11. d4 ed4 12. ♘d4 ♗h3 13. 0—0± V. Panov—Bukić, Skopje 1967; 9. d4± Tajmanov

[25] 10. ♘e3 ♗h3 11. 0—0 ♗g2 12. ♔g2 ed4 13. ♘d4 ♘f6 14. f3 0—0= Timman—Bednarski, Dečin 1970

[26] 15. ♕d7 ♔d7 16. ♗e3 f5 17. f3± Portisch—Gheorghiu, Nice (ol) 1974

[27] 7. f4!? ♗e6 8. ♘f3 ef4 9. ♗f4 ♘e5 10. 0—0 0—0 11. ♕d2 ♘ec6 12. ♔h1 ♕d7 13. ♘d5 ♘f3= Smislov—Cejtlin, SSSR (ch) 1971

[28] 7... **♘d4** 8. ♘d4 ed4 9. ♘e2 c5 10. ♘f4 ♗d7 11. h4 h5 12. ♗h3 ♗h3 13. ♘h3 ♕d7 14. ♗d2 ♘c6 15. f4 ♕g4 16. ♔f2± Hort—Zinn, Leipzig 1973; 7... **f5** 8. ♘d5 0—0 9. ♗e3 h6 10. ♕d2 **g5** 11. ♘e7 ♘e7 12. f4± D. Byrne—Benkö, USA (ch) 1966/67

[29] **8. h4** ♘d4 9. ♘d4 ed4 10. ♘d5 [10. ♘e2 ♘c6 11. h5 ♘e5∓] ♘d5 11. cd5 c6 12. 0—0!= Ivkov—Štejn, Vrnjačka Banja 1971 — 11/36; 10... ♘c6!?; **8. ♗e3** ♘d4 9. 0—0 c6 10. ♕d2 ♘e2 11. ♕e2 ♗e6 12. ♖ad1 c5= Hartoch—Bednarski, Wijk aan Zee 1969

[30] **8... ♘d4** 9. ♘d4 ed4 10. ♘e2 c6 11. b4 a5 12. b5 cb5 13. cb5 d5 14. ♗a3 de4 15. ♗e4± Portisch—Smislov, Monte Carlo 1968 — 5/51; **8... ♗d7** 9. ♘d5 ♖b8 [9... ♘d5 10. cd5 ♘e7 11. ♗e3 c5 12. dc6 ♗c6 13. ♕b3± D. Byrne—Roberts, Lugano (ol) 1968] 10. ♗g5 f6 11. ♗e3 f5 12. ♕d2 ♘d5 13. cd5 ♘d4 14. ♘d4 ed4 15. ♗g5± Botvinik; **8... a6**!? 9. ♘d5 [9. h3 ♖b8 10. ♖b1 b5 11. ♗e3 ♘d4 12. ♔h2 c5 13. f4 bc4 14. dc4 f5∞ Ignatjev—Štejn, SSSR 1971] ♖b8 10. ♗g5 h6 11. ♗f6 ♗f6 12. ♘f6 ♔g7 13. ♘d5± Agejčenko—Skvorcov, SSSR 1968

[31] 9. a3? ♕d7 10. ♘d5 f5 11. ♗d2 ♖f7 12. ♖b1 ♖af8 13. f3 h6 14. b4 g5! 16. b5 ♘d8 16. f4 gf4 17. gf4 ♘g6∓ Uhlmann—Holmov, Moskva 1960

[32] 9... f5 10. ♖b1!? ♕d7 11. b4 ♖ae8 [11... ♖f7 12. b5 ♘d8 (12... ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. ♘f4±) 13. ♗g5±] 12. b5 ♘d8 13. ♗a3± Tajmanov; 10. ♗e3 ♕d7 — 9... ♕d7

[33] **10. ♗h6** f6 11. ♕d2 ♘d8 12. d4 ♗h6 13. ♕h6 c6= Sadomski–Sokolski, corr. 1963; **10. ♗g5** f6 11. ♗e3 f5 — 10. ♗e3

[34] **10... ♔h8** 11. d4! ♘g8 12. ♘c7! ♕c7 13. d5 ♘d8 14. de6 ♘e6 15. ♖c1± Uhlmann–Adorjan, Arandelovac 1976 — 21/46; **10... ♘d4** 11. ♘d4 ed4 12. ♗h6 c5 13. ♗g7 ♔g7 14. ♕d2 ♘d5 15. cd5 ♗h3 16. ♗h3 ♕h3 17. f4 ♕d7± Botvinik–Geler, SSSR 1966 — 2/28

[35] 11. b4 a6?! 12. ♖c1 ♔h8?! 13. ♕d2 ♖f7 14. a4± Lombardy–Malich, Leningrad 1960; 11... ♖f7 △ ♖af8=

[36] **12. ♗h6**?! ♗h6 13. ♕h6 ♖af8 14. ♕d2 fe4 [14... f4!? 15. gf4 ♗h3∞] 15. de4 ♗g4∓; **12. ♘e7**?! ♖e7 13. ♘c3 ♖f8 14. ef5 ♗f5 15. ♖ae1 ♗h3∓ Filip–Geler, Curaçao (ct) 1962; **12. ♖ae1** ♖af8 [12... ♔h8 13. f4 ♘g8 14. c5 ♘d4 15. cd6± Smejkal–Popov, Kapfenberg 1970] 13. f4 fe4 [13... ♘d4 14. fe5 de5 15. ♗g5!± Schmidt–Ribli, Leipzig 1973 — 16/60] 14. de4 ♘c8! 15. c5 ♗h3∞ Benkö–Botvinik, Monte Carlo 1968 — 5/50

[37] 12... ♘d8 13. f4 ♘c8 14. ef5 ♗f5 15. d4± Timman–Langeweg, Amsterdam 1971

[38] **13. f4** fe4 14. de4 ♘c8 15. c5 ♗h3 16. b4 ♗g2 17. ♔g2 ef4 18. gf4 ♖e8∓ Smejkal–Jansa, Havirov 1970; **13. b4** fe4 [13... ♘c8 14. b5 (14. c5 dc5! 15. ♗c5 ♖d8!∞ Uhlmann) ♘d8 15. d4!? c6 16. de5 de5 17. ef5! gf5 18. f4!±↑ Uhlmann–Timman, Nikšić 1978 — 25/58] 14. de4 ♗g4 15. b5 ♘d8 16. ♘e7 ♕e7= Bilek–Honfi, Hungary (ch) 1971

[39] 15. ef5 ♗f5 [15... gf5 16. f4! ♘f6 17. ♘f6 ♗f6 18. d4± Csom–Guljko, Biel (izt) 1976 — 22/64] 16. d4± Csom

[40] **9. f4** fe4 10. de4 ♗e6 11. ♘d5 ♕d7 12. ♖b1 ♗g4= Reshevsky–Alexander, München (ol) 1958; **9. ♖b1** ♗e6 10. ef5 ♘f5 11. ♘e4 h6 12. b4 ♘cd4 13. ♘d4 ♘d4= Lombardy–Kavalek, Wijk aan Zee 1969; **9. ♘d5** h6! [9... fe4 10. de4 ♗g4 11. f3 ♗e6 12. ♗e3 ♕d7 13. ♕d2 ♖f7 14. ♖ad1± Benkö–Evans, USA (ch) 1966/67; 9... ♔h8 10. ♗e3 ♗e6 11. ♕d2 ♕d7 12. ♖ae1 ♖ae8 13. f4!± Botvinik–Petrosjan, SSSR 1966 — 2/27; 9... ♘d5 10. cd5 ♘e7 11. ♕b3 ♔h8 12. ♗e3 c5 13. f4 ef4= Raičević–Tringov, Vršac 1975] 10. ♖b1 ♔h7 11. f4 fe4! 12. de4 ef4 13. gf4 ♗g4!= Barcza–Simagin, Salgotarjan 1967 — 4/52

[41] 11... ♖ae8 12. ♗e3 ♘d4 13. ♗d4! ed4 14. ♘ef4 ♘d5 15. ed5 ♗f7 16. ♕b3!± Hort–Browne, Manila (izt) 1976 — 22/63

[42] 12. ♖b1 ♖af8 13. f4 ♘d8 14. ♗e3 c6 15. ♘e7 ♕e7 16. b3 [16. fe5? de5 17. b4 ♕c7 18. ♗c5 ♖e8 19. ♘g1 b6 20. ♗f2 ♖ef8∓ Witt–Geler, Siegen (ol) 1970] b6 17. ♕d2=

[43] 15. ♗d2 ♘c8! [15... c6 16. ♘e7 ♕e7 17. ef5 ♗f5 18. ♕f3△ ♖ae1±] 16. ♕f3! c6 17. b3∞ Hort–Spaski, Reykjavik (m) 1977 — 23/61

[44] **6... ♘h6** 7. 0–0 ♘f5 [7... 0–0 8. ♖b1 f5 9. ♘d5 ♕d7 10. ♗d2 ♘f7 11. b4 ♘cd8 12. b5± Šahović–Suttles, Beograd 1969] 8. ♖b1 0–0 9. b4 ♘cd4 10. ♘e1 c6 11. b5 ♕c7 12. e3 ♘e6 13. ♗a3± Najdorf; **6... h6** 7. 0–0 ♗e6 8. ♘e1 [8. ♖b1 a5 9. a3 ♘ge7 10. b4 ab4 11. ab4 ♕d7 12. ♖e1 ♗h3 13. ♗h1 f5 14. b5 ♘d8 15. ♘d5± Levy–Hort, Aachen 1969] ♕d7 9. ♘d5 ♘d8 10. e4 c6 11. ♘e3 ♘e7 12. b3 0–0 13. ♗b2 f5 14. f4 ♘f7 15. ♘f3± Benkö–Suttles, Siegen (ol) 1970

[45] **7. ♗d2** ♘f6 8. a3 0–0 9. b4 e4 10. de4 ♘e4 11. ♖c1 ♘d2 12. ♕d2 ♘e5∓ Orendy–Dely, Hungary (ch) 1959; **7. ♗g5** ♘f6 8. ♘d5 h6 9. ♘f6 ♗f6 10. ♗f6 ♕f6 11. ♕c1 ♗e6 12. 0–0 a5 13. e3 0–0 14. d4 e4= Kärner–Borisenko, SSSR 1968; **7. ♖b1** ♘ge7 [7... h6 8. e4 ♘f6 9. ♘h4 ♘e7 10. ef5 gf5 11. d4± Keres–Gufeld, Tallinn 1969 — 7/39] 8. 0–0 0–0 9. e4 h6 10. b4 a6 11. a4 ♗e6 12. ♘d5 fe4 13. de4 b5!?∞ Webb–Penrose, England 1968 — 6/75; 9. ♗d2!?

[46] 7... **♘h6**? 8. ♗g5 ♕d7 9. ♘d5 ♘g8 10. b4± Karpov–Gofštejn, SSSR 1971; **7... ♘ge7** 8. ♗d2 h6 9. ♖b1 ♗e6 10. b4 ♕d7 11. b5 ♘d8 12. ♕c1 [12. e4? f4 13. ♘d5 g5∓ Udovčić–Korčnoj, Oberhausen 1961] g5 13. ♘e1 f4 14. ♘d5 0–0 15. ♘e7 ♕e7 16. e3± Manasterski–Estrin, Polanica Zdroj 1971

[47] **8. ♗d2** 0–0 9. ♖b1 [9. ♕c1 ♘e7 10. b4 ♘h5 11. ♖b1 f4 12. d4?! ed4 13. ♘d5 fg3 14. fg3 c6∓ Peredo–Tajmanov, Cordoba 1960] h6 10. e3 ♗e6 11. b3 ♔h7 12. d4 ♗f7∞ Naranja–Petrosjan, Tel Aviv (ol) 1964; **8. ♗g5** h6 9. ♗f6 ♕f6 10. ♘d5 ♕f7 11. b4 0–0 12. ♘d2 ♘d4 13. e3 ♘e6= Liebert–Uhlmann, Leipzig 1965

[48] **8... ♗e6** 9. b4 ♕d7 10. b5 ♘d8 11. a4 h6 12. ♗a3 g5 13. a5 ♖c8 14. ♕a4± Halfdanarsson–Kuprejčik, Dresden 1969; **8... a5** 9. a3 0–0 [9... ♗d7 10. b4 ab4 11. ab4 ♕c8 12. b5 ♘e7 13. c5 dc5 14. ♘e5± Naranja–Reshevsky, Palma de Mallorca (izt) 1970] 10. b4 ab4 11. ab4 h6 12. b5 ♘e7 13. c5± Bilek–Zinn, Kapfenberg 1970; **8... h6**!? 9. b4 g5 10. b5 ♘e7 11. a4 ♘d7 12. ♘e1 ♘c5 13. e3 0–0 14. d4 ♘e6 15. de5 [15. ♘c2 ed4 16. ed4 f4∓ Pfleger–Larsen, Manila 1974 — 18/41] de5 16. ♗a3±

[49] **9... a6** 10. a4 ♖b8 11. b5 ab5 12. ab5 ♘d4 13. ♘e1 ♘e6 14. ♘c2± Lewi–Siaperas, Athens 1969; **9... ♘e7** 10. ♕b3 ♔h8 11. c5 h6 12. cd6 cd6 13. a4± U. Geller–Kavalek, Netanya 1969

[50] **11. ♘d2** g5 12. e3 ♘g6 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 f4 15. ♖b4 g4∓ Wright–Kuprejčik, Dresden 1969; **11. ♗a3** g5 12. c5 ♗e6 13. cd6 cd6 14. ♘d2 d5 15. ♕b3 ♖f7∞ Stefanov–Holmov, Kislovodsk 1966; **11. c5** ♗e6 12. ♗a3 ♖c8! 13. ♕a4 b6 14. cd6 cd6 15. ♖bc1 ♕d7 16. ♕b4 ♖c5= Rajković–Rukavina, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/44

[51] 15. c5± Liebert—Knaak, Zinnowitz 1971

[52] 7. ♖b1 a5 8. 0—0 ♘d4 9. ♘d4 ed4 10. ♘d5 ♘d5 11. ♗d5 0—0 12. ♗g2 c6 13. e4 de3 14. ♗e3 ♗f5 15. ♕d2 ♕d7= Bobocov—Kavalek, Athens 1968

[53] 7... h6 8. ♖b1 ♗e6 9. b4 ♕d7 10. b5 [10. c5 0—0 11. b5 ♘d4 12. cd6 cd6 13. ♖e1 f5 14. ♘d2 ♖ac8 15. ♗b2 f4 16. ♕a4 ♗h3∞ Čikovani—Talj, SSSR 1970] ♘d8 11. ♘d2 [11. ♗a3 0—0 12. ♘d2 ♔h7 13. c5 d5 14. c6∞ Karapčanski—Kopilov, corr. 1976] c6 12. bc6 bc6 13. ♗a3 f5 14. ♕a4 0—0 15. ♖b3 a5 16. ♖fb1± Quinteros—Ljubojević, Čačak 1970 — 10/7

[54] **8. ♘e1** ♗e6 9. ♘d5 ♕d7 10. ♖b1 ♘d8 11. b4 c6 12. ♘e7 ♕e7 13. b5 c5 14. ♘c2 ♕d7 15. ♖e1 f5= Langeweg—Damjanović, Kecskemet 1964; **8. ♗d2** ♗d7 [8... h6 9. ♕c1 ♔h7 10. ♖b1 ♘d4 11. e3 ♘e6 12. b4 c6 13. b5± Udovčić—Jovanić, Jugoslavija (ch) 1963] 9. ♖b1 ♕c8 10. b4 ♗h3 11. b5 ♘d4 12. a4 ♗g2 13. ♔g2 ♕d7 14. ♘d5 c6= Petrosjan—Boleslavski, Zürich (ct) 1953

[55] **8... h6** 9. b4 f5 [9... ♗e6 10. b5 ♘b8 11. ♘d2 ♕c8 12. ♖e1 ♘d7 13. ♘d5± Filip—Robatsch, ČSSR—Österreich 1955] 10. b5 ♘b8 11. ♘d2 ♘d7 12. a4 ♘f6 13. e3 c6 14. bc6 bc6 15. ♗a3± Spaski—Holmov, SSSR 1964; **8... ♗g4** 9. h3 ♗d7 10. ♘e1 a6 11. ♗d2 h6 12. b4 ♕c8 13. ♔h2 f5 14. f4± Filip—Olafsson, Marianske Lazne 1961; **8... ♗d7** 9. b4 ♕c8 10. ♖e1 ♗h3 11. ♗h1 h6 12. b5 ♘d8 13. d4 ♘e6 14. de5 de5 15. ♘d5± Pachman—Penrcse, Amsterdam (ol) 1954; **8... ♗f5** 9. b4 ♕d7 10. b5 ♘d8 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♗h3 13. ♗h3 ♕h3 14. ♕c2 ♕d7 15. d4!± Szilagyi—Szabo, Hungary (ch) 1969

[56] **9... ♗d7** 10. b4 ab4 11. ab4 ♕c8 12. b5 ♘d8 13. d4± Spiridonov—Stoppel, Athens 1969; **9... ♗f5** 10. b4 ab4 11. ab4 ♕d7 12. ♘g5 h6 13. ♘ge4 ♔h7 14. b5± Pelikan—Debarnot, Buenos Aires 1972; **9... ♘d4** 10. ♗d2?! ♘f3 11. ♗f3 c6 12. ♕c1 ♗h3 13. ♖e1 f4 14. b4 ab4 15. ab4 f4= Kraidman—Gheorghiu, Tel Aviv 1966; 10. ♘d2△ e3±

[57] 12... ♘b8 13. ♘d2 d5 14. cd5± Rubinetti—van Riemsdyk, Villa Gesell 1970

[58] 13... c6 14. e3 ♘df5 15. ♘de4±

[59] 15. ♕c2 c6 16. ♘a4± Nikolajevski—Peterson, SSSR 1967

[60] **8. ♕c2** ♖e8 9. ♖e1 ♗g4 10. ♗e3 ♕d7 11. a3 ♗h3 12. ♗h1 ♘g4= Andersson—Kavalek, Las Palmas 1974 — 17/62; **8. a3** ♘d4 [8... ♖e8 9. ♘d2 ♗d7 10. b4 ♕c8 11. ♖e1 ♗h3= Filip—van den Berg, Beverwijk 1964] 9. ♘d4 ed4 10. ♘d5 c6 [10... ♘g4?! 11. b4 c6 12. ♘f4 ♖e8 13. b5 ♗d7 14. ♖b1 ♕c8 15. ♖e1± Seirawan—Bisguier, USA (open ch) 1975 — 20/45] 11. ♘f6 ♕f6=; 9. b4!?

[61] **8... ♗d7** 9. b4 ♕c8 10. b5 ♘e7 [10... ♘d4? 11. e3 ♘f3 12. ♕f3 ♖b8 13. e4 ♘g4 14. ♘d5 ♕d8 15. h3 ♘h6 16. g4! f5 17. ef5 gf5 18. g5± Böök—Brander, Suomi 1963] 11. ♖e1 [11. a4 ♗h3 12. ♗a3 ♗g2 13. ♔g2 ♕e6 14. ♕b3 h6 15. c5!± Eising—Hartoch, Nederland 1966 — 1/35; 14... b6!?] ♗h3 12. ♗h1 h6 13. a4 ♘h5 14. ♗a3 f5 15. c5± Hasin—Lanka, SSSR 1977 — 23/62; **8... ♘h5** 9. b4 f5 10. b5 [10. ♘d5 h6 11. b5 ♘e7 12. ♕c2 f4 13. ♘d2± Tajmanov; 10. ♕b3 ♔h8 11. b5 ♘e7 12. a4 f4 13. ♗a3 ♗g4 14. c5 ♘f5 15. ♕d5± Beljavski—Razuvajev, SSSR 1974] ♘e7 11. e3 h6 12. ♘e1 ♔h7 13. ♗d2 f4 14. ♘c2 a6 15. ba6 ♖a6 16. ♘b4± Radulov—Larsen, Hastings 1972/73; **8... ♗g4** 9. h3 ♗f5 10. b4 e4 11. ♘h4 ♗e6 12. de4 ♗c4 13. b5± Raičević—Biyiasas, Vrnjačka Banja 1976; **8... ♗f5** 9. ♘h4 [9. e4 ♗g4 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♘d4 12. ♗g2 c6= Živković—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1974; 9. b4 ♕d7 (9... e4? 10. ♘h4 ed3 11. ♘f5 de2 12. ♕e2 gf5 13. ♗g5± Ivarsson—Petersson, Hallsberg 1973/74) 10. ♖e1 ♗h3 11. ♗h1 h6 12. b5 ♘e7 (12... ♘d8?! 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 f5 15. ♖b4! a5 16. ♖c4 ♘f7 17. ♕c2± Udovčić—Damjanović, Jugoslavija (ch) 1961) 13. d4 ♕e6 14. de5 de5 15. ♘d2 ♗f5 16. e4 ♗g4 17. ♗f3 ♗f3 18. ♕f3 c6 19. ♗a3 ♖fe8 20. ♘b3± Dorfman—Dvorecki, SSSR (ch) 1975 — 20/59] ♗e6 10. b4 ♕d7 11. b5 ♘d8 12. ♖e1 d5 13. ♗a3 ♖e8 14. cd5 ♘d5 15. ♘e4± Schmid—Schammo, Haifa (ol) 1976

[62] **9. ♘d2** h5 10. e3 ♘f5 11. h3 c6 12. ♘f3 ♖e8 13. e4 ♘d4= Csom—Hecht, Moskva 1977; **9. ♗d2** ♘f3 10. ♗f3 ♗h3 11. ♗b7! ♗f1 12. ♔f1 ♖b8 13. ♗g2 ♕d7 14. b4± Korčmar—Maresov, SSSR 1968 — 5/47; **9. b4** ♘f3 10. ♗f3 ♗h3 [10... a6 11. a4 ♖e8 12. b5 ab5 13. ab5 ♖b8 14. ♕c2 ♗h3 15. ♖d1± Ignatjev—Judovič jr., SSSR 1965] 11. ♖e1 ♕c8 [Brüntrup—Möhring, DDR 1965] 12. b5 ♘g4 13. ♘d5 ♕d7 14. ♕c2 f5 15. c5!△ c6± Tajmanov; 11. ♗b7!?

[63] 10... ♘e8 11. e3 de3 12. ♗e3 a6 13. ♘c3 ♘f6 14. h3 c6 15. ♕d2 ♗e6 16. ♘e2 d5 17. ♘d4± Botvinik—Gheorghiu, Monte Carlo 1968

[64] 11. h3 c6 12. ♘a3 ♘h6 13. ♘c2 ♘f5= Benkö—Smislov, Tel Aviv (ol) 1964

[65] 17. ♗e3± Tajmanov—Honfi, Bucuresti 1973 — 15/60

[66] 9... a6 10. a4 ♗e6 11. b5 ab5 12. ab5 ♘e7 13. e4 c6 14. ♘d2 ♘d7 15. bc6 bc6 16. ♘a4± Henley—Browne, Lone Pine 1976

[67] 10. ♘d2 ♕d7 [10... ♕c8 11. b5 ♘e7 12. ♖e1 ♗h3 13. ♗h1 ♘g4 14. e3 f5 15. ♘d5 ♘d5 16. cd5 f4!∞ Schumacher—Meinsohn, Bruxelles 1975] 11. ♘d5 ♔h7 12. b5 ♘d8 13. a4 ♘e8 14. ♘b3 ♗h3 15. d4 ♗g2 16. ♔g2 c6 17. ♘e3 e4= Csom—Padevski, Moskva 1977; 11. b5!?

[68] **11. ♕c2** ♕d7 12. ♖e1 ♗h3 13. ♗h1 ♘g4 14. ♘d2 ♖ab8 15. ♘d5 ♘d5! 16. cd5 f5 17. ♖b4 ♖be8∓ Keene—Štejn, Hastings

1968/69; **11. ♕b3** ♕d7 12. ♗b2 ♗h3 13. c5 ♗g2 14. ♔g2 ♔h7 15. ♖fc1 ♘e8 16. cd6 cd6 **17.** ♗a3± Johannsson—Dueball, Nice (ol) 1974

[69] 11... ♕d7 12. ♖e1 ♘h7 13. ♗a3 f5 **14.** ♕c2 ♖f7 15. ♘d2 ♖b8 16. ♘d5± Sumiacher—Panno, Villa Gesell 1972

[70] 17. a5± Miles—Beljavski, Hastings 1974/75 — 19/41

[71] **9...** ♗**d7** 10. b4 ab4 11. ab4 ♕c8 12. ♗g5 ♗h3 13. ♗f6 ♗f6 14. ♘d5 ♗d8 15. ♗h3 [15. ♖a1 ♗g2 16. ♔g2 ♖b8 17. b5 ♘e7 18. ♘c3± Reshevsky—Dake, Lone Pine 1977] ♕h3 16. ♖a1 ♖a1 17. ♕a1 ♕c8 18. b5 ♘b8 19. ♕a8± Andersson—Westerinen, Geneve 1977; **9...** ♗**e6** 10. b4 ab4 11. ab4 ♕c8 12. b5 ♘e7 13. ♘g5± Romanišin—Seredenko, SSSR 1975; **9...** ♘**h5** 10. b4 ab4 11. ab4 f5 12. b5 ♘e7 13. ♕b3 [13. ♕c2 f4 14. e3?! ♗g4 15. ♘e4 ♕d7∓ Petrosjan—Vasjukov, Moskva 1956; 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 f4! 15. ♕c2 ♗g4 16. ♗d2 b6 17. ♖fc1 ♖f7∞ Šackes—Vasjukov, SSSR 1961] ♔h8 14. ♗b2 h6 15. ♖a1± Andersson—Smejkal, Amsterdam 1973 — 16/58

[72] 8. e4 ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 ♘d4 11. ♗g2 c6=

[73] **12.** ♘**g5** h6 13. ♘ge4 ♘e4! [13... ♘e8 14. ♘d5 ♔h7 15. b5 ♘e7 16. ♘e7 ♕e7 17. ♘c3 ♖b8 18. ♗a3± Romanišin—Dvorecki, SSSR 1974 — 18/57] 14. de4 ♗h3 15. ♗h3 ♕h3 16. ♘d5 ♘d4!=; **12. b5** ♘e7 [12... ♘d4 13. ♗e3 c5 14. ♗g5! ♖a3 15. ♖c1 ♗e6 16. ♗f6!± Andersson—Padevski, Sverige (m) 1976 — 21/47] 13. ♖e1 ♗h3 14. ♗h1 h6 15. ♗b2 ♘g4 16. d4 ♕e6 17. ♕d3 c6 18. e4 ed4 19. ♘d4 ♘e5= Vaganjan—Dvorecki, SSSR (ch) 1975

[74] 14... ♘d4? 15. ♘d4 ed4 16. ♘e4±

[75] 17. cd5 b6 18. ♕b3 f5 19. ♗b2 ♗f6 20. ♖bc1± Raičević—Padevski, Vrnjačka Banja 1976 — 21/48

[76] 10. b4 ab4 11. ab4 e4=

[77] **10...** ♗**e6** 11. ♘d5 [11. b4 ab4 12. ab4 d5 13. b5 ♘e7 — 10... ♘e7] ♗d5 12. cd5 ♘e7 13. ♕b3 b6 14. ♕c4± Raičević—Osterman, Jugoslavija (ch) 1976; **10...** ♗**g4** 11. h3 ♗e6 12. ♔h2 h6 13. b4 ab4 14. ab4 d5!= Petrosjan—Keres, SSSR 1957

[78] **14.** ♕**b3** c6! 15. ♗b2 ♘f5 16. ♖fc1 ♗h6 17. cd5 cd5 18. ♕d1 ♘g4 19. e4 ♘f2∓ Raičević—Matulović, Jugoslavija 1975 — 19/40; **14.** ♗**b2** c6 15. ♖a1 ♘f5∓ Mednis—Martinović, Niš 1977

[79] Benkö—van Riemsdyk, Sao Paulo 1977

[80] **10.** ♘**d4** ed4 11. ♘b5 ♘g4 12. h3 c6 13. hg4 ♗g4 14. ♘d4 ♗d4 15. ♕d2 ♕d7 16. b4 ab4 17. ♖b4 ♖fe8= Christiansen—Smislov, Lone Pine 1976; **10. b4** ab4 11. ab4 c6 12. b5 ♗g4 13. ♘d4 ed4 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 ♖e8 16. ♖b2 d5 17. cd5 cd5 18. ♗g2 ♖a1= Augustin—Talj, Moskva 1977

[81] 12... ♗g4 13. h3 ♗d7 14. ♔h2 [14. ♗b2 ♘h5 15. e3 ♘e6 16. ♘b3 f5 17. d4 f4∓→» Pasman—Taulbut, Groningen 1977/78 — 25/59] ♘h5 15. c5 d5 16. e3 ♘e6 17. ♘a4 f5 18. ♘b6 ♖b8 19. e4!± Larsen—Portisch, Biel (izt) 1976

[82] 13. b5 ♗e6 14. e3 ♘f5 15. ♕e2 ♕e7 16. ♗b2 ♖fd8 17. bc6 bc6 18. ♖fc1 ♘e8= Martinović—Vukić, Jugoslavija (ch) 1977

[83] Smejkal—Smislov, Biel (izt) 1976 — 22/66

[84] 10. ♘e1?! ♗d7 11. b4 ab4 12. ab4 ♕c8 13. b5 ♘e7 14. ♘c2 ♗h3 15. e4 ♗g2 16. ♔g2 c6 17. ♗a3 ♕d7 18. ♕e2 ♘h7∓ Lehmann—Ciocaltea, Albena 1977

[85] **13.** ♘**d2** c6 [13... d5 14. ♕b3 ♖e8 15. ♗a3 dc4 16. ♘c4 ♘ed5 17. ♘a4 b6 18. e4 ♘e7 19. ♖fd1± Sunye—Evans, Lone Pine 1977] 14. ♕b3 d5 15. ♗a3 e4! 16. ♗c5 ed3 17. ed3 ♖e8 18. bc6 bc6 19. ♕b4?! dc4∓ Sunye—Grefe, Lone Pine 1977; **13.** ♗**d2** ♕d7 14. ♕c1 ♔h7 15. c5 ♘fd5 16. ♘d5 ♗d5 17. ♖b4 f6 18. ♖h4 ♘g8 19. ♖b4 ♘e7= Kestler—Popov, Nice (ol) 1974; **13.** ♕**c2** ♘h5 14. ♗b2 f5 15. ♖a1 ♕d7 16. ♘d2 c6= Ek—Wedberg, Lund 1974; **13.** ♕**b3** ♘d7 14. ♗a3 f5 15. ♘d5 ♔h7 16. ♘d2 ♖a7 17. b6 ♘b6 18. ♘b6 cb6 19. ♕b4 ♘c8∞ Deže—Vukić, Novi Sad 1976 — 22/65; 14... ♘b6!?; **13. e4** ♗g4 14. ♗e3 ♘d7 15. ♕d2 ♔h7 16. ♘e1 ♘c5 17. ♘c2 ♕c8 18. d4± Padevski—Vukić, Beograd 1977; 13... ♘d7=

[86] **13...** ♘**e8** 14. ♖a1 ♖c8 15. ♖a7 b6 16. ♘d2 f5 17. ♘a2△ ♘b4± Fedorowicz—J. Benjamin, USA 1976; **13...** ♕**d7** 14. ♖e1 ♗h3 15. ♗h1 ♕e6 16. ♕b3 ♘d7 17. ♘d2 c6 18. ♖a1 ♔h7 19. ♕c2 f5= Raičević—Ciocaltea, Bar 1977 — 24/56

[87] 14. ♘d2 c6 15. e4?! f5 16. ef5 gf5 17. f4 ♘g6∓ Polugajevski—Korčnoj, SSSR 1975 — 20/58; 15. ♖a1=

[88] 17. ♘c5 dc5 18. ♖a1 ♖a1 19. ♖a1 ♗g2 20. ♔g2 ♖d8 21. ♖a7 b6 22. ♕a4 ♔h7 23. ♕a6 ♕d7= Marangunić—Marjanović, Jugoslavija (ch) 1977

A 27 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	d4	d5	e4[4]	h3	h4[6]	h5	c5	♗c2	±
	d6[1]	♗g4[2]	♘ce7[3]	♘g6[5]	♗d7	♗e7	♘f8	♘f6	h6[7]	
2	. . .	. . .	♘d4	g3	♗g2	0—0	b3	♕d4	e4	±
	. . .	ed4	♘f6[8]	♗e7	♗d7	0—0	♘d4	♗c6	♘d7[9]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 g6 4. d4 ed4[10]

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
3	♘d5	♗g5	♘d4	♗h4	♗g3	cd5	♘f5[14]	♕c2[15]	♔d1	=
	♗g7[11]	♘ce7[12]	h6[13]	g5	♘d5	c5!	♗b2	♕a5	♗a1[16]	
4	♘d4	♘c6[18]	g3[19]	♗g2	0—0[22]	♗g5[24]	♕d2[26]	♗f4	h4	±
	♗g7[17]	bc6	♘e7[20]	0—0[21]	d6[23]	♖b8[25]	f6	c5	♗b7[27]	
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕a4[28]	♕c2[29]	e3	♖b1	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b8	a6	♘f5	c5	♗b7[30]	
6	. . .	. . .	. . .	♗d2[31]	b3	♖c1	♗g2	0—0	e4	±
	. . .	. . .	♕e7	♕e6[32]	♘e7	♗b7	♖b8	0—0	d6[33]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 f5 4. d4[34] e4[35]

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
7	♗g5[36]	♗e7	♘d2	♘de4	♘g3[40]	e3	♘ge2	g3	♘f4	=
	♗e7[37]	♘ge7[38]	♘d4	♘c6[39]	0—0	d6	♘c6	♘e5	♘c5[41]	
8	♘d2	e3[43]	♗e2[45]	♖b1[47]	a3	b4	ab4	0—0[49]		=
	♘f6[42]	g6[44]	♗g7[46]	a5[48]	0—0	ab4	♘e7			
9	. . .	. . .	♘d5[50]	♘b4	d5[52]	♘b3	♘d4	a3	b4	∞
	. . .	♗b4	0—0[51]	♘b4	a5	b6	♘g4	♘a6	♕h4[53]	
10	d5	dc6	cd7	♕d7	♗g2	♗f4[57]	0-0-0	e3	b3	=
	ef3[54]	fg2[55]	♕d7	♗d7	0-0-0[56]	♘f6[58]	♗c5	♗e6	c6[59]	
11	♘g5	♘h3	e3	♘f4[62]	♗e2	0—0	f3	fe4	♘e4	±
	♗e7[60]	♘f6[61]	0—0	d6	♕e8	♗d8	♘e7	♘c4	fe4[63]	
12	. . .	e3[64]	♗d2[66]	♘h3	a3	♗c3	♘f4	♗e2	d5	±
	♘f6	♗b4[65]	♕e7[67]	♘d8	♗c3	d6[68]	0—0	c6	c5[69]	

[1] 3. . . ♘ge7 4. e3 g6 5. d4 ed4 6. ed4 ♗g7 7. d5 ♘e5 8. d6 ♘f5 9. ♘e5 ♗e5 10. dc7 ♕c7 11. ♘d5± Nimzowitsch—Stoltz, Bled 1931

[2] 4. . . f6 5. d5 ♘b8 6. e4 g6 7. h4 h5 8. ♗e2 ♘h6 9. ♘d2 ♘d7 10. b4 a5 11. ba5 ♖a5 12. ♘b3 ♖a8 13. g4± Schöneberg—Day, Skopje (ol) 1972

[3] 5. . . ♗f3?! 6. gf3 [6. ef3 ♘b8 7. f4 ♘d7 8. ♗e2 ♘gf6 9. ♕c2 ♗e7 10. ♗e3 0—0 11. f5 ♔h8 12. g4± Barcza—Köberl, Hungary (ch) 1957] ♘ce7 7. ♗h3 f5 8. ♕a4 ♔f7 9. f4 g6 10. fe5 de5 11. e4 f4 12. c5 ♔g7 13. ♕c4± R. Garcia—Rossetto, Buenos Aires 1971; 5. . . ♘b8 6. e4 ♗e7 [6. . . ♘d7 7. ♗e2 ♘gf6 8. ♗e3 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. ♘d2 ♗e2 11. ♕e2 ♘e8 12. b4 ♗g5 13. c5± Panno—Damjanović, Buenos Aires 1970] 7. ♗e2 ♘f6 8. 0—0 0—0 9. ♘e1 ♗e2 10. ♕e2 c6 11. ♘d3 cd5 12. cd5 ♘bd7 13. a4 ♘e8 14. a5± Smejkal—Bilek, Palma de Mallorca 1972

[4] 6. h3 ♗f3 7. gf3!?△ f4±; 6. . . ♗d7 7. e4 ♘g6 — 6. e4

[5] 6. . . ♘f6 7. h3 ♗f3 8. ♕f3 ♘g6 9. g3 ♗e7 10. ♗g2 0—0 11. 0—0 ♘d7 12. h4 ♖e8 13. ♗h3± Garriga—Mora, Espana 1976; 6. . . g6 7. h3 [7. ♗e2 ♗g7 (7. . . ♗f3 8. ♗f3 h5 9. ♕b3 ♕c8 10. ♕b5 c6 11. ♕a4 ♘f6 12. dc6 ♕c6 13. ♘b5± Uhlmann—Dely, Szombathely 1966) 8. 0—0 ♘f6 9. ♘e1 ♗e2 10. ♕e2 0—0 11. ♘d3 ♘d7 12. ♗e3 f5 13. f3△ c5±] ♗d7 8. c5 [8. ♗e3 ♗g7 9. ♗d3 f5 10. ef5 gf5 11. ♗c2 ♘f6 12. ♘h4 0—0 13. 0—0 ♕e8 14. f4± Flor—Rovner, SSSR 1935] f6 9. ♕b3 ♖b8

10. ♗e3 dc5 11. ♗c5 ♘c8 12. ♗f8 ♔f8 13. ♖c1± Balašov—Suttles, Mayaguez 1971

[6] 8. ♗e3 ♘f6 9. ♕d2 ♗e7 10. ♗d3 0—0 11. ♘e2! c6 12. ♘g3± Rukavina—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1975

[7] 12. cd6 cd6 13. ♘d2± Barcza—Lengyel, Hungary (ch) 1961

[8] **5... ♗d7** 6. ♘c2 ♘f6 7. e4 ♗e7 8. ♗e2 0—0 9. f4 ♖e8 10. 0—0 ♗f8 11. ♗f3 h6 12. ♗d2± Ojanen—Vestól, Moskva (ol) 1956; **5... ♘ge7** 6. g3 [6. b3 ♘d4 7. ♕d4 ♘c6 8. ♕d2 ♗e7 9. ♘d5 ♗f6 10. ♘f6 ♕f6 11. ♗b2 ♕g6 12. h4! h6 13. h5 ♕h7 14. ♕c3± Bronštejn—Šamkovič, Amsterdam 1968 — 6/71] ♘d4 7. ♕d4 ♘c6 8. ♕d2 ♗e6 9. b3 ♕d7 10. ♗b2 0-0-0 11. ♗g2 ♖g8 12. ♘d5± Petursson—Schammo, Haifa (ol) 1976; **5... g6** 6. g3 ♗d7 7. ♗g2 ♗g7 8. ♗e3 ♘ge7 9. ♕d2 ♖b8 10. ♖d1 a6 11. 0—0 0—0 12. c5 ♘d4 13. ♗d4± Gygli—Hage, München (ol) 1936; 6... ♗g7 — 3... g6

[9] 12. ♘d5 ♗f6 13. ♘f6 ♕f6 14. ♕f6 ♘f6 15. f3 a5 16. ♗e3± Ivkov—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1963

[10] 4... d6 5. de5 ♘e5 6. ♘e5 de5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♗g5△ 0-0-0± Tajmanov

[11] 5... h6 6. ♘d4 a6 7. ♗f4 d6 8. ♘c6 bc6 9. ♕d4 f6 10. ♘c3 ♗g7 11. c5 d5 12. e4± Darga—Ghitescu, Beverwijk 1967

[12] **6... ♘ge7??** 7. ♘d4 h6 [7... ♗d4 8. ♕d4 ♘d4 9. ♘f6 ♔f8 10. ♗h6#] 8. ♘c6+—; **6... ♘f6?** 7. ♘d4 0—0 8. ♘b5 h6 9. ♗f6 ♗f6 10. ♕d2 ♗g7 11. ♘bc7± Sandrin—Horowitz, New York 1946; **6... f6?!** 7. ♗f4 d6 8. ♘d4 ♘d4 [8... a6 9. h4 h6 10. g3 f5 11. ♘c6 bc6 12. ♘c3 ♖b8 13. ♕d2± Szabo—Pachman, Praha 1954] 9. ♕d4 ♘e7 10. h4 0—0± Tajmanov

[13] 7... c6 8. ♘e7 ♘e7 9. ♕d2 0—0 [9... h6 10. ♗h4 d5 11. e3 0—0 12. ♗e7! (12. cd5?! g5 13. ♗g3 ♕d5 14. ♗e2 ♕g2 15. 0-0-0 ♕d5∓ Bejlin—Čistjakov, SSSR 1955) ♕e7 13. cd5 cd5 14. ♗e2±] 10. e3 d5 11. ♗e7! [11. cd5 ♕d5 (11... f6 12. ♗h4 ♕d5 13. ♖c1 ♔h8 14. ♘f3 ♕a2 15. ♗c4⩱ Ghitescu—Zinn, Sofia 1967) 12. ♗e7 ♖e8 (Mikenas—Poljak, SSSR 1947) 13. ♗a3 ♕d4 14. ♕d4 ♗d4=] ♕e7 12. cd5 cd5 13. ♗e2±

[14] **11. dc6**? ♕a5—+; 11. ♘b5? ♕a5—+; **11. ♘b3** ♗b2∓; **11. ♘f3** ♗b2∓

[15] **12. e4** ♕a5 13. ♔e2 b6 14. ♘d6 ♔f8 15. ♘c8 ♖c8—+; **12. ♘d6** ♔f8 13. f3 h5 [13... ♗a1 14. ♕a1 ♖h7 15. e3⩱] 14. h4 ♘h6 15. ♖b1 [15. ♔f2 ♕f6!∓] ♕a5 16. ♔f2 ♕a2∓ Tajmanov

[16] 14. ♕e4 ♔d8 15. ♘d6 ♘e7 16. ♘f7= Tajmanov

[17] 5... ♘d4 6. ♕d4 ♕f6 7. e3!± Tajmanov

[18] **6. e3** ♘f6 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. ♘c6 bc6 10. ♗f3 ♗b7 11. e4 d6 12. ♗g5 h6 13. ♗e3 c5∓ Hajtun—Tompa, Hungary (ch) 1966; **6. ♘c2** d6 [6... f5?! 7. g3 d6 8. ♗g2 ♘f6 9. 0—0 0—0 10. ♖b1! ♘e5 11. b3 c6 12. ♕d2 ♕e7 13. ♗a3± Gutman—Klovan, SSSR 1968; 6... ♘ge7 7. e3 0—0 8. ♗e2 d6 9. 0—0 ♗e6 10. ♘d5 a6 11. ♖b1 b5 12. b3 ♘e5= Flor—Robatsch, Hastings 1961/62] 7. ♕d2 [7. g3 h5 8. h4 ♘h6 9. ♗g5 f6 10. ♗d2 ♘e5 11. ♘e3 c6 12. ♗g2 ♗e6 13. ♕a4 0—0 14. ♖c1 ♕e7∓ S. Garcia—Drimer, La Habana 1969; 7. e3 ♘ge7 8. ♗e2 ♗e6 9. ♘d5 f5 10. ♖b1 ♗f7 11. b3 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. ♗f3 c6= Zita—Sämisch, Praha 1942] ♘ge7 [7... ♘f6 8. e4! a6 9. ♗e2 ♖b8 10. 0—0 0—0 11. ♖e1± Flor—Johner, Bern 1932] 8. e4 0—0 9. ♗e2 f5 10. 0—0 f4=

[19] **7. e3** ♘f6 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 d5 10. ♗f3 ♗a6 11. ♗e2 ♗b7 12. ♕c2 ♖e8 13. ♖d1 ♕e7∓ Mc Grillen—Tukmakov, Dresden 1969; **7. e4** ♖b8 8. ♗d3 ♘e7 9. ♕a4 a6 10. c5 d6 11. cd6 cd6 12. 0—0 0—0 13. ♖b1 h6 14. ♗e3 c5 15. ♖fd1 ♖b4 16. ♕c2 ♘c6∓ Ungureanu—Tompa, Bath 1973

[20] **7... ♘h6**? 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 ♘f5 10. ♗d2 ♘e7 11. ♖c1 d6 12. ♗g5± Piasetski—Dobrich, Canada 1974; **7... ♘f6** 8. ♗g2 0—0 [8... ♘g4 9. ♕c2! 0—0 10. 0—0 ♘e5 11. b3 ♗d7 12. ♗b2 d6 13. h3 ♖b8 14. f4 ♘d7 15. e4± Gheorghiu—Keene, Hastings 1967/68 — 5/41] 9. 0—0 a5!? [9... ♗b7 10. ♗g5 h6 11. ♗f4 ♘h5 12. ♗d2 ♕e7 13. ♕c2 ♖ab8 14. ♖ab1 c5 15. ♘d5± Piasetski—Babinski, Canada 1974; 9... ♖e8 10. ♕a4 a5 11. ♖d1 ♗b7 12. ♖d3± Uhlmann—Rajković, Hastings 1972/73 — 15/47; 9... ♖b8!?] 10. ♗e3 ♖e8 11. ♗d4 ♖b8 12. b3 ♗b7 13. ♖c1 d6 14. c5!± Gheorghiu—Hebert, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/36; **7... d6** 8. ♗g2 ♗d7? 9. 0—0 ♘e7 10. c5 d5 11. e4 ♗e6 12. ♗g5 f6 13. ed5 cd5 14. ♖e1 ♔f7 15. ♖e6 ♔e6 16. ♕e2 ♔f7 17. ♖e1±→ Samarin—Žuravlev, SSSR 1976; 8... ♘e7 — 7... ♘e7; 7... h5!? Polugajevski

[21] 8... d6 9. ♕d2 [△ b3, ♗b2] a5 [△ 10. b3 a4] 10. 0—0 0—0 — 8. 0—0

[22] 9. h4 d6 10. ♗g5 ♖b8 11. ♕d2 ♗e6 12. b3 d5 13. ♖c1 f6 14. ♗e3 dc4∓ Bordell—Simon, España 1977

[23] 9... h6 10. ♗e3 ♔h7 11. ♗d4 f6 12. e4 d6 13. ♕d2± Golombek—Davey, England (ch) 1935

[24] **10. ♕d2** ♗e6 [10... a5 11. ♖b1 a4 12. ♕c2 ♗f5 13. e4 ♗e6 14. ♘a4 c5 15. b3 ♘c6 16. ♗b2 ♘d4 17. ♗d4? ♗d4 18. ♘c3 ♗c3 19. ♕c3 ♖a2∓ Ivkov—Larsen, Bauang 1973 — 16/42; 17. ♕d3± Filip] 11. b3 ♕d7 [11... ♖b8 12. ♗b2 d5 13. cd5 cd5 14. ♖fd1 c6 15. ♖ac1± Kavalek—J. Richter, Netanya 1971] 12. ♗b2 [12. ♖d1 ♖ad8 13. ♗b2 f5 14. e3 g5= Helmertz—Ekenberg, Sverige 1974] ♗h3 13. ♖ad1 ♗g2 14. ♔g2 c5 15. ♘e4 ♕f5 16. ♗g7 ♔g7 17. ♘c3 ♕e6= Kraidman—Pfleger, Manila

1974; **10. ♕a4** ♗e6 11. ♗d2 ♕d7 12. ♖fd1 ♖fe8 13. b3 a5 14. ♖ac1 ♖a6 15. ♘e4 c5= Filip—Huguet, Praia da Rocha 1969; **10. ♕c2** ♗f5 11. e4 ♗c6 12. c5 ♕b8 13. ♖d1 ♗g4 14. ♖e1 ♕b4 15. ♗g5 ♕c5 16. ♗e7 ♖fe8 17. ♗h4 g5 18. ♗g5 ♕g5 19. ♕a4± Smislov—Quinteros, Buenos Aires 1970 — 10/59

25 **10... ♗d7** 11. ♕d2 ♖b8 12. b3 f6 13. ♗e3± Euwe—Milner-Barry, Hastings 1934/35; **10... f6** 11. ♗d2 ♗e6 12. ♕a4 ♗d7 13. c5 d5 14. e4 f5 15. ed5 cd5 16. ♕h4± Larsen—Torre, Leningrad (izt) 1973; **10... ♗e6** 11. c5 d5 12. ♕d2 f6 13. ♗h6 ♗h6 14. ♕h6 g5 15. ♕h5± R. Garcia—Damjanović, Buenos Aires 1970

26 11. ♕c1 f6 12. ♗f4 c5 13. ♖d1 ♗b7 14. b3 ♗g2 15. ♔g2± Bisguier—Horowitz, New York 1951

27 14. b3 ♗g2 15. ♔g2± Kavalek—Robatsch, Halle 1963

28 10. ♕c2 d6 [10... c5 11. b3 ♗b7 12. ♗b7 ♖b7 13. ♗b2±; 10... ♘f5 11. e3 ♕f6 12. ♖b1 ♖d8 13. ♖d1 ♘h6? 14. h3 ♘f5 15. ♗d2 ♕e7 16. ♕a4 ♗b7 17. ♕a5!± Larsen—Hübner, Büsum 1969 — 7/37] 11. ♖b1 [11. ♗g5 ♗d7 12. ♖ad1 h6 13. ♗d2 ♕c8 14. b3 ♗h3 15. c5 ♗g2= Polugajevski—Calvo, Palma de Mallorca 1972] ♗f5 12. e4 ♗e6 13. b3 c5 [13... ♕d7?! 14. ♗e3 a5 15. c5± Ghitescu—Calvo, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/45] 14. ♗b2 ♘c6 15. ♘e2± Ghitescu

29 11. ♖d1 c5 12. ♕c2 d6 13. b3 ♗d7 14. ♗b2 ♘c6 15. ♗c6 ♗c6 16. ♘d5 ♗b2 17. ♕b2± Bukal—Matulović, Sarajevo 1972

30 14. ♘d5 ♗d5 [14... c6 15. ♘c3 d6 16. ♖d1±] 15. cd5 ♕e7 16. ♗d2 ♖fc8 17. ♖fc1± Polugajevski—Tajmanov, Leningrad 1974 — 18/59

31 8. ♗g2 ♕b4 9. 0—0 ♗a6 [9... ♘e7 10. ♕d3 ♗a6 11. ♘b5 cb5 12. ♗a8 bc4 13. ♕e3 ♕b6? 14. ♗f3+— Smislov—Szabo, Buenos Aires 1970 — 10/58; 9... ♕c4 10. ♘d5!±] 10. ♘b5 ♗b5 11. cb5 ♕b5 12. ♗f4 ♖c8 13. a4 ♕b4 14. ♗h3 ♘f6 15. ♗e5 ♕e7∞ Renter—Flor, Pärnu 1947

32 **8... ♕b4**? 9. ♘d5±; **8... ♖b8** 9. ♖b1 ♘f6 10. ♗g2 0—0 11. 0—0 d5 12. cd5 cd5 13. ♗g5! [13. b3? d4! 14. ♘d5 ♘d5 15. ♗d5 ♖d8 16. ♗c4 ♗b7= Kavalek—Tajmanov, Harrachov 1966 — 1/32] c6 14. e4!± Tajmanov

33 14. ♕c2 c5 15. ♘d5± Holmov—Goldenov, SSSR (ch) 1965

34 **4. e3** e4 [4... ♘f6 5. d4 e4 6. ♘g5 — 4. d4] 5. ♘d4 ♘d4 6. ed4 ♘f6 7. d3 ♗b4 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♗c3 10. bc3 d6 11. de4 fe4 12. ♗g5 ♕e8= Bobccov—Friedgood, Siegen (ol) 1970; **4. d3** d6 [4... ♘f6 5. g3 d6 6. ♗g2 — A 25] 5. g3 g6 6. ♗g2 ♗g7 — A 26

35 4... ed4 5. ♘d4 ♘d4 6. ♕d4 d6 7. ♘d5 c6 8. ♘c3 ♕f6 9. ♕d2 ♘h6 10. b3 ♗e7 11. ♗b2 ♕f7 12. e3 ♘g4 13. ♗e2 ♘e5 14. 0—0± Barcza—Gecsei, Hungary (ch) 1951; 7. b3±

36 **5. ♘e5** ♘e5 [5... d6 6. ♘c6 bc6 7. f3 d5 8. fe4 fe4 9. ♕a4 ♗d7 10. ♕a5 ♕b8∓ Kevitz—Marshall, USA 1935] 6. de5 d6 7. ♕d4 ♘e7 [7... de5 8. ♕e5 ♕e7=] 8. ♗g5 ♘c6 9. ♕d2 ♕d7 10. ed6 ♗d6 11. 0-0-0 ♕f7∓ Koshnitzky—Hastings 1935; **5. ♘g1** ♗b4 6. e3 ♗c3 7. bc3 ♘f6 8. ♘h3 0—0 9. ♗e2 b6 10. 0—0 ♗a6 11. ♗a3 ♖e8 12. ♗b4 ♘e7 13. ♗e7 ♕e7∓ Kestler—Dely, Hamburg 1965

37 **5... ♘ce7** 6. ♘d2 h6 7. ♗h4! g5 8. e3 ♘g6 9. ♗g3 f4 10. ♕h5 ♔f7 11. ♘de4 fg3 12. ♗d3 ♔g7 13. fg3± Razuvajev—Hodos, SSSR 1967; **5... ♘f6** 6. ♘d2 [6. d5? ef3 7. dc6 fg2 8. cd7?? ♘d7!—+ Razuvajev—Kuprejčik, SSSR 1970] ♗e7 [6... ♘d4 7. ♘de4±; 6... ♗b4 7. ♘d5±; 6... h6 7. ♗f6 ♕f6 8. e3 ♘e7 9. g4 g6 10. gf5 gf5 11. ♕h5 ♔d8 12. f3 ef3 13. ♘f3± Liebert—Kuprejčik, Stary Smokovec 1975] 7. e3 0—0 8. a3 d6 9. b4 ♕d7 10. c5± Barle—Osterman, Jugoslavija (ch) 1976

38 **6... ♕e7** 7. ♘d5 ♕d6 8. ♘d2 ♘ge7 9. ♘e7 ♘e7 10. e3 0—0 11. g4! c5 12. ♘b3 cd4 13. c5 ♕g6 14. ♕d4 ♕g4 15. ♗e2± Bronštejn—Dely, Miskolc 1963; **6... ♘ce7** 7. ♘d2 ♘f6 8. e3 0—0 9. ♗e2 d6 10. b4 [10. 0—0 c6 11. f4 c5 12. dc5 dc5 13. ♕c2± Osnos—Vasjukov, SSSR (ch) 1965] ♔h8 11. 0—0 ♗e6 12. f3! ef3 13. ♘f3 ♘g6 14. ♗d3 ♕e7 15. ♕c2 d5 16. c5 ♘e4 17. ♘e2! ♘g5 18. ♘f4± Tarjan—Gheorghiu, Cleveland 1975 — 20/55

39 8... ♘ec6 9. e3 [9. ♘d2 0—0 10. g3 d6 11. e3 (11. ♗g2 f4 12. 0—0 fg3 13. hg3 ♗g4∓ Tajmanov) ♘e6 12. ♗g2 ♘c5 13. 0—0 ♗e6 14. ♘d5 a5∓ Tajmanov] ♘e6 10. ♘g3 f4 11. ef4 ♘f4 12. ♘ge4 d6 13. g3 ♘g6 14. ♗g2 ♗e6 15. b3 0—0 16. 0—0 ♔h8 17. f4± Cvetković—Nikolac, Jugoslavija 1974; 9... fe4!?

40 9. ♘d2 b6 10. e3 ♗b7 11. ♘f3 0—0 12. g3 ♕e8 13. ♗g2 f4 14. ef4 ♘g6 15. 0—0 ♘gf4!∓ Pytel—Ničevski, Lublin 1973

41 14. ♗e2 a5 15. b3 c6= Kavalek—Gheorghiu, Beograd 1965

42 **5... ♘d4** 6. ♘de4±; **5... ♗b4** 6. ♘d5 ♗d2 7. ♕d2 ♘f6 8. ♘f6 ♕f6 9. e3 a5 10. ♗e2 b6 11. f4 ♗a6 12. d5 ♘d8 13. ♖b1 ♗b7 14. b3± Pollan—Morton 1938

43 6. ♘db1!? g6?! 7. ♗g5 ♗g7 8. e3 ♘e7 9. ♗e2 d6 10. ♕b3 h6 11. ♗f4± Suetin—Češkovski, Kislovodsk 1972 — 14/70; 6... h6=

44 **6... d5**? 7. cd5 ♘b4 8. ♗c4 ♘bd5 9. ♘d5 ♘d5 10. ♘e4 ♘e3 11. ♗e3 fe4 12.

♕h5+ — Marshall—McCormick 1938; **6... d6** 7. f3 ef3 8. ♘f3 ♗e7 9. ♗d3 0—0 10. 0—0 ♕e8 11. ♕b3± Vaitonis—Lagha, München (ol) 1958; **6... ♗e7** 7. ♗e2 d6 [7... 0—0 8. 0—0 ♕e8 9. f3 ♗b4 10. fe4 ♗c3 11. bc3 fe4 12. ♕c2± Schmid—Beni, Zürich 1954] 8. b4 0—0 9. a3 a5 10. b5 ♘b8 11. 0—0 c6 12. bc6 bc6= Panno—Ciocaltea, Siegen (ol) 1970; 7. f3!?± Filip

45 **7. a3 ♗g7** 8. b4 0—0 9. g3 d6 10. ♘b3 ♕e7 11. ♕c2 ♘d8! 12. a4 ♘f7 13. ♗a3 ♗d7 14. 0-0-0 c6 15. h3 h6∓ Korčnoj—Spaski, Kiev (m) 1968 — 6/72; **7. f3** ef3 [7... ♗h6!? Tajmanov] 8. ♘f3 d6 9. b4 ♗g7 10. ♕b3 0—0 11. ♗e2 ♔h8 12. 0—0 ♘e7 13. ♗d2 ♗e6 14. d5 ♗g8 15. ♘d4 ♕d7 16. ♔h1 c6!∓ Murej—A. Zajcev, SSSR 1970 — 9/31; **7. h4** d6 8. b4 d5 9. a3 ♗e6 10. g3 ♗g7 11. ♘b3 ♗f7 12. c5 0—0∞ Sliwa - Korčnoj, Gyula 1965

46 7... d6 8. b4 ♗g7 9. b5 ♘e7 10. 0—0 0—0 11. a4 ♗e6 12. ♗a3 g5 13. ♖c1 ♕e8 14. a5 ♖d8∞ Smislov—Polugajevski, Mar del Plata 1962

47 8. 0—0 0—0 9. f3 ef3 10. ♗f3 b6 11. ♖e1 ♗b7 12. b3 ♕e7 13. ♗b2 ♖ae8 14. ♘b5 d6 15. e4 a6 16. ♘a3 fe4∓ Hodos—Aronin, SSSR (ch) 1962

48 **8... ♕e7** 9. a3 f4? 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 fe3 12. fe3 ♘d8 13. 0—0 ♗h6 14. ♔h1 ♘f7 15. ♕c2± Antošin—Hodos, SSSR 1964; **8... 0—0** 9. b4 ♕e7 [9... d6 10. 0—0 g5 11. ♕c2 ♘e7 12. ♗b2 ♘g6 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 g4 15. ♖bc1 ♖f7 16. ♕b3± Kristiansen—Liliedahl, Norge - Sverige 1974] 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♘d8 12. ♕c2 d6 13. ♖b3 ♗d7 14. ♖c3 ♖c8 15. 0 0 ♗e8 16. ♗a3 g5∞ Panno—S. Garcia, Palma de Mallorca 1971

49 **12. ♕b3?!** d6 13. b5 ♔h8 14. ♗a3 f4 15. ♘ce4 fe3 16. fe3 ♘e4 17. ♘e4 ♗f5 18. ♗d3 ♘d5! ∓ Miles—Chaves, Sao Paulo 1977; **12. 0—0△** ♕c2=

50 **7. ♕b3** a5! 8. ♗e2 d6 9. 0—0 0—0 10. a3 ♗c3 11. ♕c3 a4!∓ Sokolski - Smislov, SSSR 1943; **7. ♗e2** 0 -0 8. 0—0 ♖e8 9. f3 ef3 10. ♖f3 ♗c3 11. bc3 d6 12. ♗d3 ♖e7 13. ♘f1 ♘e4 14. ♕c2 ♕e8 15. ♗a3 ♗d7∓ Holmov—Borisenko, SSSR (ch) 1954

51 7... ♘d5?! 8. cd5 ♘e7 9. ♕b3 ♗d2 10. ♗d2 d6 11. ♗c4 0—0 12. 0—0 ♘g6 13. f4 a5 14. a4 b6 15. ♖fc1 ♗a6 16. ♗e1 ♗c4 17. ♖c4± Smislov—Eley, Hastings 1972/73

52 9. ♕b3 c5!∓

53 15. g3 ♕f6∞ Čehover—Rovner, SSSR 1953

54 **5... ♘ce7?!** 6. ♘d4 a6 7. g4 gf4 8. ♘e4 ♘g6 9. h3 ♕e7 10. ♘c3 ♘f6 11. ♗g5 g3 12. f3 ♕e5 13. ♕d2 ♗c5 14. ♗f6 gf6 15. 0-0-0 ♘h4 16. ♖g1± Tartakower—H. Steiner, London 1946; **5... ♘a5** 6. ♘d4 ♘c4 7. ♘f5 ♕f6 8. ♘e3 ♗c5 [8... ♘d6 9. g3 ♕g6 10. ♗g2 ♘f6 11. ♕d4±] 9. ♘e4 ♗b4 10. ♗d2 ♗d2 11. ♕d2 ♘d2 12. ♘f6 ♘f6 13. ♔d2 0—0 14. f3 ♖e8 15. ♖c1 ♖e5 16. d6 c6 17. ♘c4 ♖e6 18. e4± Ruban - Kuprejčik, SSSR 1976

55 **6... bc6** 7. ef3 ♗b4 8. ♗d3 ♕e7 9. ♔d2 ♕f6 10. ♔c2 ♘e7 11. h4 0—0 12. ♗g5 ♕d4 13. ♕d2 ♗c3 14. bc3 ♕c5 15. ♕e3 ♕e3 16. fe3 ♔f7 17. c5!± Reško—Novotelnov, SSSR 1966; **6... fe2** 7 cd7 ♗d7 8. ♗e2 ♗c6 9. 0—0 ♕d1 10. ♖d1 ♗d6 11. ♗d3 ♘e7 12. ♗g5 0—0 13. ♘b5± Erdeljan—Polenek, corr. 1977

56 9... c6 10. ♗e3! [10. b3 ♘f6 11. ♗b2 ♗e7 12. ♖d1 0-0-0 13. 0—0 ♗e6 14. e3 ♖d1 15. ♖d1 ♖d8= Ree—Gheorghiu, Teesside 1972; 10. 0—0 ♘f6 11. ♗e3 ♗e6 12. b3 ♗d6 13. ♖ad1 ♗e5 14. ♗d4 ♗d4 15. ♖d4 ♖d8= Tajmanov—Polugajevski, SSSR (ch) 1961] ♘f6 11. ♗d4 ♗e6 12. b3 ♗a3 13. ♖d1 ♔f7 14. 0—0 ♖ad8 15. ♘a4± Mikenas—Furman, SSSR 1965

57 10. ♗e3 ♗e6 [10... ♗b4 11. ♖c1 ♘f6=] 11. ♗a7 ♗c4 12. ♖c1 ♘f6 13. 0—0 c6 14. b3 ♗e6 15. ♖c2 ♘d5= Přibyl—Štejn, Kapfenberg 1970

58 10... ♘e7 11. 0-0-0 ♘g6 12. ♗g5 ♗e7 13. h4 ♗g5 14. hg5 h6 15. gh6 ♖h6 16. ♖hg1± Yanofsky—Levy, Nice (ol) 1974

59 14. ♗f3 ♖d1 15. ♖d1 ♖d8 16. ♗e5 ♖d1 17. ♔d1= Schweber—Anelli, Villa Gesell 1971

60 **5... h6** 6. ♘h3 g5 7. f3 ef3 8. ef3 ♗g7 9. d5 ♘d4 10. ♗e3 c5 11. ♕d2 d6 12. f4± Barcza—Dely, Szombathely 1966; **5... ♗b4** 6. ♘h3 [6. d5 ♘e5 7. ♕d4 ♕e7∓ Kotov—Liberzon, SSSR 1971] ♘f6 7. e3 ♗c3 8. bc3 b6 [8... 0—0 9. ♗e2 d6 10. 0—0 ♕e8 11. ♗a3 b6 12. c5±] 9. ♗a3 ♗a6 10. ♕a4 ♘a5 11. ♘f4! [11. ♗b4!? ♗c4 12. ♗c4 ♘c4 13. ♕b5! a5! = Uhlmann - Kārner, Tallinn 1977 — 23/60] ♔f7 12. h4± Uhlmann

61 6... ♗f6 7. e3 ♘ce7 [7... d6 8. ♘f4 ♘ge7 9. g4 ♘g6 10. ♘fd5 ♗h4 11. ♗g2± Darga—Herter 1968] 8. g4?! fg4 9. ♘f4 ♘h6 10. h3 d6 11. ♘e4 0 -0∞ Eising—Christoph, BRD 1969 — 8/35; 8. f3!±

62 **8. ♗e2** ♔h8 9. a3 d5 10. ♘f4 dc4 11. ♗c4 ♗d6 12. g3 ♘e7 13. b4 ♗f4 14. gf4 ♘ed5 15. ♕b3 ♗e6 16. b5± Schmidt—Gheorghiu, Helsinki 1972; **8. a3** a5 [8... a6 9. ♗e2 ♕e8 10. f4 d6 11. ♘f2 ♘d8 12. h3 c6 13. g4 b5 14. g5± O'Kelly - S. Garcia, La Habana 1969] 9. ♗e2 ♔h8 10. 0 -0 d6 11. f3 ♕e8 12. ♘f4± Darga—Naranja, Lugano (ol) 1968 — 6/73

63 14. ♕c2 ♘f5 15. ♗d2 c6 16. ♖ae1 ♗d7 17. ♕b3± Šahović—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1974 — 17/63

64 **6. ♘h3** g6 7. e3 ♗g7 8. a3 d6 9. b4 ♘e7 10. ♕b3 0—0 11. ♗b2 h6 12. ♘f4 [12. 0-0-0?! c6 13. f3 g5! 14 f4? ♘g6!∓ Malich—Ceškovski, Leipzig 1975 — 21/43] c6 13. h4∞; **6. h4** d6 7. e3 [7. g3 g6 8. ♘h3 ♗g7 9. ♗g5 h6 10. ♗c1

♕e7 11. ♘f4 ♕f7 12. e3 ♗d7 13. ♗d2 0-0-0 14. b4 g5 15. ♘fd5 ♘d5 16. ♘d5 ♘e7 17. ♘e7 ♕e7 18. ♖c1 f4∓ Georgadze—Hort, Dečin 1977] 8. ♘h3 g5 9. ♗e2 ♗g7 10. ♔d2 ♘h7 11. a3 ♘e7 12. ♔c2 c6 13. hg5 hg5 14. d4 d5∞ Georgadze—Kupreičik, SSSR 1976; **6. a3** h6 7. ♘h3 g5 8. e3 d6 9. ♘g1 ♗g7 10. h4 g4 11. ♘ge2 ♘e7 12. ♘f4 c6 13. ♗d2 0—0= Enklaar—Popov, Amsterdam II 1974

[65] **6... d6** 7. h4 ♕e7 8. ♘h3 ♘d8 9. ♘f4 c6 10. d5 c5 11. b3 ♘f7 12. ♗b2 g6 13. ♕c2 ♘e5 14. ♗e2 ♗d7∞ Herrmann—Kinzel, corr. 1956; 7. f3± Filip; **6... h6** 7. ♘h3 g5 8. f3! ef3 9. ♕f3 d6 10. ♘f2 ♕e7 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘b4 13. ♗b5 ♗d7 14. ♗d7 ♕d7 15. 0—0 0-0-0 16. ♘d1 ♘c2 17. ♖b1 f4 18. ef4 ♗g7 19. ♕d3 ♘d4 20. ♘c3 ♖de8 21. ♗e3± Polugajevski—Ceškovski, Kislovodsk 1972

[66] 7. ♕b3 d5 8. ♗d2 h6 9. cd5 ♗c3 10. dc6 ♗d2 11. ♔d2 hg5 12. cb7 ♗b7 13. ♕b7 ♖b8 14. ♕c6 ♔f7 15. ♗c4 ♔g6 16. ♗b3 ♖b6∞ Malich—Smejkal, DDR—ČSSR 1972

[67] 7... h6 8. ♘h3 g5 9. f3△ ♘f3±

[68] 10... d5 11. ♘f4±

[69] 14. h4 ♘f7 15. b4 b6 16. g3! ♘e5 17. bc5 bc5 18. ♖b1 ♘fg4 19. ♔f1± Polugajevski—Balašov, SSSR (ch) 1977 — 24/53

A 28 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	a3[1]	d4[3]	♘d4	♕d4	cd5	e4	♕c3	♗e3	0-0-0[8]	±
	d5[2]	ed4[4]	♘d4[5]	♗e6[6]	♘d5	♘c3[7]	c6	♕h4		
2	e4	♘e5[10]	d4	de5	♕d4[13]	bc3	♗a3	ed6	0-0-0	±
	♗c5[9]	♘e5[11]	♗b4[12]	♘e4	♘c3[14]	♗a5[15]	d6	0—0	cd6[16]	
3	. . .	d3[17]	g3[18]	♗g2	0—0	bc3				=
	♗b4	d6	0—0[19]	♘e8[20]	♗c3	f5[21]				
4	d3	♗d2[23]	e3[24]	cd5	♗e2	0—0	♘d5	♗b4	♘g5	=
	♗b4[22]	0—0	d5[25]	♘d5	♗e6[26]	f5[27]	♕d5	♘b4	♕d7[28]	
5	. . .	. . .	g3	♗g2	0—0	a3	♗c3	♗f3	♗g2	±
	. . .	. . .	♖e8[29]	d6[30]	♘d4	♗c3	♘f3	c6	d5[31]	
6	. . .	cd5	a3[32]	e3	♗e2[33]	♕c2[34]	0—0	b4	♗b2	±
	d5	♘d5	♗e7	0—0	♗e6	f5	♘b6[35]	a6[36]	♗f6[37]	
7	e3	d4	b3[39]	♗b2[41]	d5	♗e2	h3	g4	a4	±
	g6[38]	d6	♗g7[40]	0—0	♘e7	h6	a6	♗d7	c6[42]	
8	. . .	cd5[43]	♗b5	bc3	d4[46]	0—0[48]	♗e2[50]	♕c2[51]	♗b2[52]	±
	d5	♘d5	♘c3[44]	♗d6[45]	♗d7[47]	0—0[49]	♖e8	♕e7		
9	. . .	d4[53]	♘d4[55]	♗e2[57]	♘c6[59]	0—0	b3[61]	♗b2	cd5	±
	♗e7	ed4[54]	0—0[56]	d5[58]	bc6	♗d6[60]	♕e7	♖d8	cd5[62]	
10	. . .	♕c2[63]	♕c3[65]	a3[67]	b4[69]	♗b2	b5	gf3	0-0-0	∞
	♗b4	♗c3[64]	♕e7[66]	a5[68]	d6[70]	♗g4	♗f3	♘d4	♘e6[71]	
11	. . .	. . .	d3[72]	♗d2	♗e2[75]	0—0	♘e1[76]	♖d1	♘d5	=
	. . .	0—0	♖e8[73]	d6[74]	♗f5	c4	♗g6	a5	ed3[77]	
12	. . .	. . .	♘d5	♘g5[79]	♘f6[80]	♘e4	a3	d3	♗e2	=
	. . .	. . .	♖e8[78]	g6	♕f6	♕d8	♗f8	♗g7	♘e7[81]	
13	. . .	. . .	. . .	♗d3	a3	♘f6	♗e4	b4	♗b2	=
	. . .	. . .	. . .	g6[82]	♗f8	♕f6	d6[83]	♗g7	♕e7[84]	
14	. . .	. . .	. . .	♕f5	♘f6	♕h5[87]	a3[88]	d4	♗d3	∞
	. . .	. . .	. . .	d6[85]	gf6[86]	d5	♗f8	♗e6[89]	e4[90]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6 4. d4

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
15	. . .	♘d2[92]	e3	♗e2[94]	0—0	bc3	f3	♗f3	♘b3	±
	e4[91]	♗b4[93]	0—0	♖e8[95]	♗c3	d6	ef3[96]	♖e3	♖c3[97]	
16	. . .	. . .	♘de4	♕d4[99]	bc3[100]	♗d2[102]	♕d3	g3	♗g2	=
	. . .	♘d4	♘e4[98]	♘c3	d6[101]	c5	♗e7	♗e6	♕d7[103]	
17	. . .	♘d4	♘c6[105]	g3[106]	♗g2[108]	0—0	hg3	♗f4	♕d3[111]	±
	ed4	♗c5[104]	bc6	h5[107]	h4	hg3	♕e7[109]	♗b7[110]	0-0-0[112]	
18	. . .	. . .	g3[113]	♕b3[115]	♕c3	♘b5[117]	cd5	♘c7	♘d5	∓∓
	. . .	♗b4	♘e5[114]	♗c3[116]	d5	♘g6[118]	0—0	♘d5	♕d5[119]	
19	. . .	. . .	♗g5	♗h4[121]	bc3	f4[124]	♗f6	g3	♗g2	±
	. . .	. . .	h6[120]	♗c3[122]	♘e5[123]	♘g6[125]	♕f6	0—0[126]	c5[127]	
20	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	f3[128]	e4	♗f2	♕d2[130]	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	d6	♘e5[129]	♘g6	0—0	c6[131]	

[1] 4. b3 d5 5. cd5 ♘d5 6. ♗b2 ♘c3 7. ♗c3 ♗d6 8. d3 0—0 9. e3 ♕e7 10. ♗e2 ♗d7 11. 0—0 ♖ad8 12. ♘d2 f5∓ Korčrcj—Gipslis, SSSR 1976 — 21/37

[2] **4. . . a5** 5. d4 ed4 6. ♘d4 ♗c5 [6. . . ♘d4 7. ♕d4 ♗e7 8. g3 0—0 9. ♗g2 d6 10. b3 c6 11. ♗b2±] 7. ♘c6 bc6 8. e3 0—0 9. ♗e2 d5 10. 0—0 ♖e8 11. ♗d2 ♕e7 12. ♖c1± Marini—Fleurquin, Mar del Plata 1947; **4. . . ♗e7** 5. d4 ed4 6. ♘d4 0—0 [6. . . ♘d4 7. ♕d4 0—0 8. g3 d6 9. ♗g2±] 7. ♘c6 [7. e4 ♖e8 8. ♘c2 ♗c5 9. f3 a5∞] bc6 8. g3 d5 9. cd5 cd5 10. ♗g2±; **4. . . d6** 5. d4 ♗g4 [5. . . e4 6. ♘d2 ♘d4 7. ♘de4 ♘e4 8. ♕d4±] 6. d5 ♘e7 7. e4 g6 8. ♗e2 ♗g7 9. 0—0 ♘h5 10. ♘e1 ♗e2 11. ♕e2 0—0 12. ♘d3 f5 13. ♗g5± Najdorf—Szabo, Budapest (ct) 1950; **4. . . e4** 5. ♘g5 ♕e7 6. f3 ef3 7. ♘f3 g6 8. d3 h6 9. e4 ♗g7 10. ♗e2± Marini—Pilnik, Buenos Aires 1946; **4. . . g6**! 5. g3 ♗g7 6. ♗g2 0—0 7. 0—0 d6 8. d3= — A 26

[3] 5. cd5 ♘d5 6. e3 ♘c3 7. bc3 ♗d6 8. ♕c2 0—0 9. d4 ed4 10. cd4 ♗d7 11. ♗d3± Beratende—Grünfeld, Wroclaw 1924; 6. d3 — 4. d3

[4] 5. . . dc4 6. d5 ♘e7 7. ♘e5 ♘ed5 8. ♘d5 ♕d5 9. ♕d5 ♘d5 10. e4 ♘b6=; 7. e4!±

[5] **6. . . ♗c5** 7. ♘b3 ♗b6 8. cd5 ♘e5 9. ♗f4±; **6. . . dc4** 7. ♘c6 ♕d1 8. ♘d1 bc6 9. f3 ♗e6 10. e4±; **6. . . ♘e5** 7. cd5 ♘d5 8. ♘db5 ♘c3 9. ♕d8 ♔d8 10. ♘c3 c6 11. f4 ♗g6 12. e4± Marini—Maderna, Buenos Aires 1947; **6. . . ♗e7** 7. cd5 ♘d5 8. ♘c6 bc6 9. ♕a4± Rossetto—Giustolisi, Dubrovnik (ol) 1950

[6] **7. . . c5** 8. ♕e5 ♗e6 9. ♘b5 ♖c8 10. ♗f4 ♕a5 11. ♗d2 ♕b6 12. cd5 ♘d5 13. e4± Casas—Carte, Argentina 1949; **7. . . c6** 8. cd5 cd5 9. e4 ♘e4 10. ♘d5 ♘c5 11. ♗f4 ♘e6 12. ♕e4 ♗d6 13. ♗d6 ♕d6 14. ♖d1± Marini—Gronier, Buenos Aires 1940

[7] 9. . . ♘b6 10. ♕d8 ♖d8 11. ♘b5 c6 12. ♘c7 ♔d7 13. ♘e6± Marini—Piazzini, Argentina 1959

[8] Rebizzo—Pilnik, Buenos Aires 1946

[9] **4. . . d6** 5. d4 ♗g4 6. d5 ♘d4 7. ♗e3 ♘f3 8. gf3 ♗d7 9. f4 ♘g4 10. ♗d2 ef4 11. ♗f4 g5 12. ♗g3 ♗g7 13. h4± Panno—Savon, Petropolis (izt) 1973 — 16/45; **4. . . g6** 5. d4 ed4 6. ♘d4 ♗g7 7. ♗e3 0—0 8. ♗e2 ♖e8 9. f3 d6 — E 85

[10] 5. ♗e2 d6 6. 0—0 ♗g4 7. d3 0—0 8. ♗g5 h6 9. ♗e3 ♗b6= Fine—Adams, New York 1936

[11] **5. . . ♗f2** 6. ♔f2 ♘e5 7. d4±; **5. . . 0—0** 6. ♘f3 ♖e8 7. d3 d5 8. cd5 ♘d5 9. ♗e2± Nimzowitsch—Yates, Dresden 1926

[12] **6. . . ♗d6** 7. c5! ♗c5 8. de5 ♘g8 9. ♕g4 ♔f8 10. ♕g3 ♘e7 11. ♗c4 ♘g6 12. f4 ♕h4 13. ♘d5 c6 14. ♗e3!± Nimzowitsch—Reti, Berlin 1928; **6. . . ♘e4** 7. ♘e4 ♗b4 8. ♘c3 ♘g6 9. ♗d3 0—0 10. 0—0 ♖e8 11. ♕h5 ♗e7 12. ♘d5± Grigorjan—Ždanov, SSSR 1974 — 18/45; 10. . . ♗c3!? Kotov

[13] **8. ♕g4**? ♘c3 9. a3 ♗f8 10. bc3 d6 11. ♕g3 de5 12. ♕e5 ♕e7∓ Tajmanov; **8. ♕f3** f5 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♗c3 11. bc3 ♕e7 12. ♕h3 b6= Tartakower—Thomas, Ujpest 1934; **8. ♕c2** ♘c3 9. bc3 ♗c5 10. ♗d3 ♕h4 11. 0—0 0—0 12. ♖b1 b6 13. ♗e4 ♖b8 14. g3 ♕h5 15. ♗f4 d6= Tajmanov—Platonov, SSSR (ch) 1971

[14] 8. . . f5 9. ef6 ♘f6 10. c5! ♕e7 11. ♗e3 ♗c3 12. bc3 0—0 13. ♗c4 ♔h8 14. 0—0± List—Colle, Berlin 1931

[15] 9. . . ♗e7 10. ♕g4 ♔f8 11. ♕g3 d6 12. ♗e3! de5 13. ♖d1 ♕e8 14. ♕e5 ♗d6 15. ♕h5!±○ Tajmanov

[16] 13. ♕d6 ♕d6 14. ♗d6 ♖e8 15. ♔b2 ♗d7 16. ♗d3 ♗c6 17. f3 ♖e6 18. c5± Korčnoj—Hübner, Solingen (m) 1973 — 17/47

[17] 5. ♕c2 d6 6. h3 0—0 7. a3 ♗c5 8. d3 ♘d4 9. ♘d4 ♗d4 10. ♗g5 c6= Flor—Naegeli, (m) 1933

[18] **6. h3** h6 7. ♗e3 ♗d7 8. a3 ♗c3 9. bc3 ♘e7 10. ♖b1 b6 11. g3 0—0 12. ♗g2 ♕c8 13. ♘g1 ♘e8= Nimzowitsch—Naegeli, Bern 1931; **6.** ♗**e2** h6 [6... 0—0 7. 0—0 ♗c3 8. bc3 ♕e7 9. ♘e1 ♘e8 10. ♘c2 f5!= Fine—Dake, Mexico 1935] 7. h3 ♕e7 8. 0—0 0—0 9. ♗e3 ♗c3 10. bc3 ♘d7 11. g4 ♘c5 12. ♕d2 g5 13. ♔g2 f6 14. ♖h1 ♔g7= Tartakower—Schmid, Southsea 1950

[19] **6... ♗c5** 7. ♗g2 ♘g4 8. 0—0 f5 [Nimzowitsch—Mieses, Hannover 1926] 9. ef5! ♗f5 10. ♘h4 ♗e6 11. ♘e4 ♗b6 12. ♗g5!± Tajmanov; **6... ♗g4** 7. ♗e2 [7. h3 ♗f3 8. ♕f3 ♘d7= Tajmanov] h6 8. ♗e3 ♗c3 9. bc3 ♕d7 10. ♕c2 0—0 11. ♕d2 ♘h7 12. h3! ♗f3 [12... ♗h3 13. ♘g1 ♗g4 14. f3 ♗e6 15. d4!± Nimzowitsch—Sämisch, Dresden 1926] 13. ♗f3△ ♗g2, 0—0, f4±

[20] **7... ♘d4** 8. ♘d4 ed4 9. a3 ♗c3 10. bc3 dc3 11. ♕c2 ♘g4 12. ♕c3 ♕f6 13. ♕f6 ♘f6± ⊥ Nimzowitsch—Spielmann, Bled 1931; **7... ♗e6** 8. 0—0 ♗c3 9. bc3 ♕d7 10. ♖b1 b6 11. ♘h4 ♖ac8 12. ♖b2 ♘e7 13. f4± Jansson—Falk, Göteborg 1975

[21] Tajmanov

[22] **4... h6** 5. e3 d5 6. cd5 ♘d5 7. ♗e2 ♗e7 8. 0—0 0—0 9. ♗d2 ♗e6 10. a3 a5 11. ♕c2 f5 12. ♘d5 ♗d5 13. ♗c3 ♗d6 14. e4± Andersson—Naranja, Manila 1974; **4... ♗e7** 5. ♘d5 [5. g3 d5 6. cd5 ♘d5 7. ♗g2 ♗e6 — 4... d5] 0—0 6. g3 ♖e8 7. ♗g2 ♘d5 8. cd5 ♘d4 9. ♘d2 c5 10. a4 d6 11. e3 ♘f5 12. ♘c4± Robatsch—Georgadze, Lublin 1976; **4... d6**! 5. g3 g6 [5... ♗e7?! 6. ♗g2 ♘d4 7. 0—0 0—0 8. e3 ♘f3 9. ♗f3 c6 10. d4 ♕c7 11. ♖e1 ♖b8 12. b3± Korčnoj—Silbering, Schweiz 1978 — 25/49] 6. ♗g2 ♗g7 7. 0—0 0—0 — A 26; **4... g6**! 5. g3 ♗g7 [5... ♘d4?! 6. ♘d4! ed4 7. ♘b5 c5 8. ♕a4! ♘h5 9. ♗g2 ♗e7 10. ♗h6 ♖g8 11. h4 ♘g7 12. 0—0 a6 13. e3!± Ribli—G. Garcia, Las Palmas 1974 — 17/48] 6. ♗g2 [6... d5 7. cd5 ♘d5 8. ♘d5 ♕d5 9. 0—0 0—0 10. ♗e3 ♕b5 11. ♕c2 ♘d4 12. ♘d4 ed4 13. ♗f4 c6 14. a4 ♕h5 15. b4± Ribli—Romanišin, Leningrad 1977] 0—0 7. 0—0 d6 — A 26

[23] 5. ♗g5 h6 6. ♗f6 ♕f6 [6... ♗c3 7. bc3 ♕f6 8. ♘d2 0—0 9. g3 d6 10. ♗g2 ♗d7 11. 0—0 ♕e7 12. ♔h1 a6 13. ♕c2± Petrosjan—Keene, Nice (ol) 1974] 7. ♘d2 0—0 8. ♘d5 ♕d8 9. g3 ♗d2 10. ♕d2 ♘d4 11. ♗g2 c6 12. ♘c3 d6= Sanguineti—Benkö, Sao Paulo 1977

[24] 6. ♘d5 ♗d2 7. ♕d2 d6 8. ♘f6 ♕f6 9. e3 ♖d8 10. ♗e2 d5= Puc—Đurašević, Jugoslavija (ch) 1952

[25] **6... ♖e8** 7. ♗e2 [7. ♕c2 a5 8. ♗e2 d6 9. a3 ♗c5 10. 0—0 ♗f5 11. b3 e4 12. de4 ♘e4 13. ♘e4 ♗e4 14. ♕b2± Csom—Jansson, Nice (ol) 1974 — 17/49] ♗f8 [7... ♗c3 8. ♗c3 d5 9. cd5 (9. 0—0 d4 10. ed4 ed4 11. ♗d2 a5= Gipslis) ♕d5 10. 0—0 ♗g4 11. ♕a4!± Polugajevski—Ogaard, Manila 1975 — 20/48; 9... ♘d5±; 7... a5 8. b3 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♕c1 ♘c3 11. ♗c3 ♗g4 12. 0—0 ♕d6 13. a3 ♗c5 14. ♖d1 ♗b6 15. ♕b2 f6 16. ♘e5!± Ribli—Timman, Amsterdam 1974; 7... b6 8. 0—0 ♗b7 9. ♕c2 ♗f8 10. a3 d6 11. ♖ad1 g6 12. d4± G. Garcia—Gonzales, Bogota 1977] 8. a3 [8. 0—0 d6 9. ♘g5 ♘d7 10. f4 ef4 11. ef4 ♘d4!= Möhring—Gipslis, Hradec Kralcve 1977/78 — 25/48] d6 9. 0—0 ♘e7 10. b4 ♘g6 11. ♕c2 ♗f5 12. ♘e4± Larsen—Lombardy, Orense 1975; **6... d6** 7. ♗e2 a5 8. 0—0 h6 9. b3 [9. ♕c2 ♗f5 10. b3 ♖e8 11. a3 ♗c5 12. ♕b2 ♕d7 13. ♖fd1 ♗h7 14. ♗e1 d5= Miles—Bisguier, Las Vegas 1976] d5 10. cd5 ♘d5 11. ♕c1 ♘b6 12. a3 ♗e7 13. ♖d1 f5 14. ♖b1 ♖e8= Stean—Bisguier, Hastings 1975/76

[26] **8... ♘b6** 9. 0—0 f5?! 10. ♕b3 ♖f7 11. ♘e5 ♘e5 12. ♕b4 ♘d3 13. ♕b5 ♗e6 14. ♗d3 c6 15. ♕e5± Schmidt—Hübner, Lugano (ol) 1968; **8... ♖e8**!? Gipslis

[27] 9... ♘b6 10. a3 ♗e7 11. b4 a6 12. ♘a4 ♘a4 13. ♕a4 ♗d6 14. ♗c3 f5 15. ♕c2 ♕f6 16. ♕b2 ♖ae8 17. a4± Cvetković—Mesing, Beograd 1977

[28] 13. d4 e4 14. ♕d2 ♘d5 15. b4 ♖f6 16. ♖fc1 ♔h8= Larsen—G. Garcia, Las Palmas 1974

[29] **6... ♘d4?!** 7. ♗g2 ♘f3 8. ♗f3 d6 9. ♗g2 c6 10. 0—0 ♗e6 11. ♕b3 a5 12. a3 ♗c3 13. ♕c3± Petrosjan—Bisguier, Lone Pine 1975 — 21/38; **6... ♗c3** 7. ♗c3 e4 8. de4 ♘e4 9. ♖c1 d6 10. ♗g2 ♖e8 11. 0—0 ♘c3 12. ♖c3± Stoppel—Janetschek, Österreich (ch) 1977; **6... d5** 7. cd5 ♘d5 8. ♗g2 ♘b6 9. 0—0± Capablanca—Reshevsky, Semmering 1937

[30] 7... ♗c3 8. ♗c3 d5 9. cd5 [9. 0—0? d4 10. ♗d2 e4∓ Koblack—Jansson, Danmark—Sverige 1975] ♘d5 10. ♗d2±

[31] **12... ♗d7**?! 13. h3 h6 14. ♔h2 ♘h7 15. f4!± Benkö—Sherwin, USA 1976 — 22/52; 12... d5 13. cd5 ♘d5± Byrne, Mednis

[32] **6. e3** ♗e7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♗e6 9. a3 a5 10. ♗d2 ♕d7 11. ♕c2 ♖fd8 12. ♘a4 f6= Schmidt—Adamski, Polanica Zdroj 1976; **6. g3** — A 29

[33] **8.** ♗**d2** ♗e6 9. b4 ♘c3 10. ♗c3 ♕d5 11. ♕b1 ♗f6 12. ♗e2 ♗g4 13. 0—0 ♖fe8 14. h3 ♗h5 15. ♕b2 e4 16. de4 ♗c3 17. ♕c3 ♕e4 18. b5± Olafsson—G. Garcia, Nice (ol) 1974; **8. ♕c2** ♘b6 9. b4 a6 10. ♗e2 ♗e6 11. 0—0 f5 12. ♗b2 ♗f6 13. ♖ab1± Nej—Unzicker, Tallinn 1977 — 23/53

[34] 9. ♗d2 f6 10. b4 ♘c3 11. ♗c3 ♗d6 12. 0—0 ♕d7 13. ♕c2 a6= Larsen—Botvinik, Leiden 1970 — 10/46

35 10... ♗f6 11. ♘a4! ♗f7 12. ♗d2 a5 13. ♖ac1± Barcza—Dely, Hungary (ch) 1957

36 11... ♗f6 12. ♗b2 a5 13. b5 ♘e7 14. ♘a4!± Nej—Blagidze, SSSR 1960

37 13. ♘d2± Ermenkov—Inkjov, Varna 1976

38 4... d6 5. d4 ♗g4 6. d5 ♘e7 [6... ♘b8 7. e4 ♗e7 8. h3 ♗h5 9. ♗e3 a5 10. ♗d3 ♘a6 11. g4 ♗g6 12. ♕e2± Polugajevski—Hort, Beograd 1970 — 9/27] 7. ♗e2 g6 8. 0—0 ♗g7 9. ♘e1 ♗e2 10. ♕e2 0—0 11. e4 c5 12. ♖b1 ♘h5 13. ♘d3 a6 14. a3 ♕e8 15. b4± Suba—Eales, Graz 1972

39 **6. de5** ♘e5 [6... de5 7. ♕d8±] 7. ♘e5 de5 8. ♕d8 ♔d8 9. b3 c6 10. ♗b2 ♗d6 11. ♗e2 ♔e7= Langeweg—Hecht, Wijk aan Zee 1974; **6. b4** ♗g7 7. b5 ed4 8. ed4 ♘e7 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 a6 11. ba6 b6 12. a4 ♗a6 13. ♕b3 ♘c6∞ Smislov—Visier, Las Palmas 1972; **6. ♗e2** ♗g7 [6... ed4?! 7. ed4 ♗g7 8. d5 ♘e7 9. h3 0—0 10. 0—0 ♖e8 11. ♖e1 ♘d7 12. ♗f1 ♘c5 13. ♗f4± Szabo—Hecht, Budapest 1973] 7. de5 ♘e5 8. 0—0 0—0 9. ♘d4! d5 10. cd5 ♘d5 11. ♗d2 ♘b6 12. ♘e4 ♕e7 13. ♖c1 ♘ec4 14. ♗c4 ♕e4 15. ♗e2± Tajmanov—Uhlmann, Budapest 1961

40 6... ♗g4 7. ♗e2 ♗g7 8. ♗b2 [8. h3 ♗f5 (8... ♗f3 9. ♗f3± Petrosjan) 9. de5 ♘e4 10. ♗b2 0—0 11. ♘d5 de5 12. 0—0 ♖e8 13. ♕c1 ♘b8!= Ribli—Petrosjan, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/33; 13. b4!△ ♕b3± Petrosjan] 0—0 9. d5 ♘e7 10. e4 ♘h5 11. g3 ♗h6 12. ♘h4 ♗e2 13. ♕e2 ♘g7 14. 0—0± Panno—Hübner, Palma de Mallorca 1970 — 10/48; 11... c6!?

41 7. de5 ♘e5 8. ♘e5 de5 9. ♕d8 ♔d8 10. ♗a3± Hübner; 8. ♘d4± Petrosjan

42 13. dc6 ♗c6 14. ♕d2 ♕b6 15. ♕c2 h5 16. c5± Nej—Makaričev, SSSR 1974

43 5. d4 ed4 6. ♘d4 ♗e7 7. cd5 ♘d5 8. ♘c6 bc6 9. ♗e2 ♘c3 10. ♕d8 ♗d8= Tartakower—Fletzer, Venezia 1949

44 6... ♕d6 7. d4 [7. ♗c6 bc6 8. ♕a4 ♘b4 9. 0—0 ♗a6 10. ♖d1 ♗d3 11. ♘e1 ♗g6 12. d4 e4 13 d5± Klecel—A. Zajcev, SSSR 1962] ed4 8. ♘d4 ♘c3 9. bc3 ♗d7 10. ♘c6 ♗c6 [10... ♕d1 11. ♔d1± ⊥] 11. ♕a4± Tajmanov

45 **7... e4** 8. ♘e5! ♗d7 [8... ♕d5 9. ♕a4±] 9. ♘d7 ♕d7 10. ♖b1± Euwe; 7... ♗d7 8. d4 e4 9. ♗c6 [9. ♘d2 ♕g5 10. ♗f1 f5∞] ♗c6 [9... bc6 10. ♘e5 ♕g5 11. g3±] 10. ♘e5 ♕d6 11. 0—0 ♗e7 12. a4± Euwe

46 8. e4 0—0 9. 0—0 ♗g4 10. h3 ♗h5 11. d3 ♕e7 12. g4 ♗g6 13. ♗c6 bc6 14. ♗e3± Szabo—Fjeldsted, Reykjavik 1968

47 **8... ed4** 9. cd4 0—0 10. 0—0 ♘e7 11. e4 ♘g6 12. ♗c4 c6 13. ♘g5 ♗e7 14. f4± Smejkal—Bachmann, Dortmund 1977; **8... e4** 9. d5 [9. ♘d2 ♕g5 10 ♕a4 (10 ♗f1 ♕g6 11. g3 0—0 12. ♗g2 ♖e8 13. a4 ♗f5 14. ♗a3 ♖ad8∓) ♗d7 11. ♘e4 (11. 0—0 a6 12. c4 0—0 13. ♗c6 ♗c6 14. ♕c2 ♖ae8 15. g3 f5∓ Takacs—Grünfeld 1920) ♕g2 12. ♘d6 cd6 13. ♖f1±] a6 10. dc6 ab5 11. ♕d5 ef3 12. cb7 ♗b7 13. ♕b5 c6 14. ♕b7 ♖c8 15. gf3 0—0 16. ♕b3 ♕f6 17. ♔e2 ♗e5 18. ♗b2 ♖b8 19. ♕c2± Koszorus—Krstev, Sandomierz 1976; 18. ♗d2!?

48 **9. ♗c6** ♗c6 10. de5 ♗f3 11. ♕f3 ♗e5 12. 0—0 [12. ♕b7 ♗c3 13. ♔e2 ♗a1?! 14. ♗a3!⩱→; 13... 0—0!= Shamkovich] c6 13. ♗a3 ♕a5 14. ♗b4 ♕d5 15. ♕d5 cd5= Flor—Petrov, Semmering 1937; **9. e4** ed4?! 10. cd4 a6 [10... ♗b4 11. ♗d2 ♗d2 12. ♕d2 0—0 13. 0—0 ♕e7 14. ♕f4 ♘e5 15. ♗e2± Nimzowitsch—Spielmann, Berlin 1928] 11. ♗e2 ♕e7 12. 0—0 0—0 13. e5 ♗b4 14. ♗g5± Rörvall—Roxendal, Hallsberg 1973/74; 9... ♕e7!?± Ciocaltea

49 9... ed4 10. cd4 0—0 11. e4 a6 12. ♗d3 ♗g4 13. ♗b2 ♗f4 14. h3 ♗h5 15. g4 ♗g6 16. d5 ♘b4 17. ♗b1± Suba—Čaučev, Sandomierz 1976

50 10. ♗b2 ♘d4 11. ♘d4 ed4 12. ♗d7 dc3 13. ♗c3 ♕d7 14. ♕d4 f5 15. ♕d5= Simagin—Antošin, SSSR (ch) 1955

51 11. c4 ed4 12. ed4 ♗g4 13. ♗e3 ♕f6 14. ♕d2 ♖e4! 15. h3 ♗h5 16. ♖ab1 ♖ae8!∞ Shamkovich—Lebredo, Mexico 1978 — 25/50

52 12. ♗b2△ c4± Shamkovich

53 **5. a3** d6 6. ♕c2 0—0 7. ♗e2 ♖e8 8. 0—0 ♗g4 9. d3 ♗f8 10. b3 d5 11. cd5 ♘d5 12. ♗b2 ♘c3 13. ♗c3 ♕d5 14. b4 ♖ad8 15. ♖fd1 a6= Petrosjan—Keres, Los Angeles 1963; **5. ♗e2** 0—0 6. 0—0 ♖e8 7. d4 ed4 8. ♘d4 ♘d4 9. ♕d4 ♗b4 10. b3 b6 11. ♗f3± Weinstein—Martz, Wijk aan Zee II 1975

54 5... d6 6 d5 [6. ♗e2 0—0 7. 0—0 ♖e8 8. b3 ed4 9. ♘d4 ♘d4 10. ♕d4 ♘d7 11. ♘d5± Nimzowitsch—Spielmann, Marianske Lazne 1925] ♘b8 7. e4 0—0 8. ♗e2 ♘e8 9. 0—0 ♗g4 10. ♘e1 ♗e2 11. ♕e2 ♗g5 12. ♘d3 ♘d7 13. b4 g6 14. c5± Ermenkov—Mečkarov, Sofia 1977

55 6. ed4 d5=

56 6... ♘d4 7. ♕d4 0—0 8. g3 [8. ♗e2 d6 9. 0—0 ♗e6 10. ♖d1 c6 11. e4 ♕a5 12. ♗f4± Suba—Kärner, Soči 1977; 10. ♘d5!? Filip] d6 9. ♗g2 c6 10. 0—0 ♕a5 11. b3 ♕h5 12. ♗b2 ♗h3 13. f3△ e4± Fuchs—Gipslis, Budapest 1959

57 7. ♘c2 ♘b4 8. ♗d2 c6 9. ♘b4 ♗b4 10. ♗e2 ♘c3 11. ♗c3 ♘e4 12. ♖c1 ♕b6 13. ♕d4 ♘c3 14. ♕c3 d6 15. 0—0 ♗e6= Bobocov—Wade, Zevenaar 1961

58 7... ♘e5 8. ♘c2! c6 9. e4 d6 10. 0—0 ♖e8 11. b3 ♗f8 12. ♘e3 ♘g6 13. ♗d3 ♘d7 14. ♗c2± Smislov—Mikenas, SSSR (ch) 1950

59 8. cd5?! ♘b4 9. 0-0 ♘bd5 10. ♘d5 ♕d5 11. ♗f3 [11. ♘b5 c6 12. ♕d5 ♘d5 13. ♘d4 ♗f6∓] ♕e5 12. ♕e2 c5 13. ♘b5 ♘e4 14. ♗e4 ♕e4 15. ♘c3 ♕c6∓ Bobocov—Fuchs, Varna 1960

60 9... ♗e6 10. ♕a4 ♕d6 11. cd5 cd5 12. b3 c6 13. ♗b2 ♘d7 14. ♖fd1 ♘c5 15. ♕d4 ♗f6 16. ♕d2 ♖fc8 17. ♖ac1 ♕f8 18. b4!± Sokolski—Dragunov, corr. 1965; 9... ♗f5 10. b3 ♕d6 11. ♗b2 ♖fd8 12. ♖c1 ♘e4 13. cd5 ♕h6 14. ♘e4 ♗e4 15. ♖c6± Mikenas—Antošin, SSSR (ch) 1955

61 10. ♕a4 ♗d7! 11. ♖d1 ♕e7 12. ♗f3 ♕e5 [12... ♘g4? 13. ♗g4 ♗g4 14. c5± Stolberg—Keres, SSSR (ch) 1940] 13. g3 ♕f5∓

62 13. ♘b5 ♗a6 14. ♘d4 ♗e2 15. ♕e2 ♕e5 16. g3 ♖e8 17. ♖ac1± Tajmanov

63 5. ♘d5 e4! 6. ♘b4 ♘b4 [6... ef3 7. ♘d5 fg3 8. ♗g2 ♘e5 9. ♕e2 d6 10. d4 ♘g6 11. h4± Tajmanov—Zaharov, SSSR (ch) 1963] 7. ♘d4 c5 8. ♘b5 [8. ♘b3 d6 9. d4 ♗g4 10. ♕d2 a5 11. a3 ♘c6 12. dc5 dc5 13. h3 ♕b6 14. hg4 ♕b3 15. ♗e2 ♖d8∓ G. Garcia—Knaak, Leipzig 1973; 8. ♘c2 ♘d3 9. ♗d3 ed3 10. ♘a3 d5 11. ♕b3 ♗e6∓ Nej—Smislov, SSSR (ch) 1960] d5 9. cd5 0—0 10. a3 ♘d3 11. ♗d3 ed3 12. b3 ♕d5 13. 0—0 ♕g5 14. f3 ♗d7 15. ♘c3 h5∓ Möhring—Knaak, DDR (ch) 1973; 5. ♗e2 0—0 6. 0—0 e4 7. ♘d4 d5 8. ♘d5 ♘d5 9. ♘c6 bc6 10 cd5 cd5 11. d3 ♗d6 12. de4 de4 13. ♕c2 ♖e8 14. ♗d2 ♕g5 15. ♖fd1 ♗h3∓ Bobocov—Szabo, Beverwijk 1966 — 1/28; 5. d4 ed4 6. ♘d4 [6. ed4 d5 7. ♗g5 ♗g4∓ Botvinik—Pachman, Moskva 1947] 0—0 7. ♗e2 ♘e4 8. ♕c2 ♖e8 9. 0—0 [9. ♘c6 dc6 10. 0—0 ♘c3 11. bc3 ♗c5∓ Rudakovski—Lilienthal, SSSR (ch) 1945] ♘c3 10. bc3 ♗c5 11. ♖d1 ♕f6 12. ♘b5 ♕d8 13. ♗a3?! ♗a3 14. ♘a3 ♕e7 15. ♘b5 d6 16. ♖ab1 ♘e5∓ S. Garcia—Vaganjan, Hastings 1974/75 — 19/35; 13. ♘d4!=; 5. ♕b3 a5 6. ♗e2 [6. a3 ♗c3 7. ♕c3 ♕e7 8. d3 0 0 9. ♗e2 d6 10. 0—0 ♗g4= Barcza—Haag, Hungary (ch) 1969] 0—0 7. 0—0 ♖e8 8. d3 d6 9. ♕c2 ♗g4 10. b3 ♗c3! [10... d5?! 11. cd5 ♘d5 12. ♘d5 ♕d5 13. a3± Korčnoj—Lehmann, Palma de Mallorca 1968 — 6/58] 11. ♕c3 e4 12. de4 ♘e4 13. ♕c2 a4 14. ♗a3= Korčnoj

64 5... d6 6. d3 [6. a3 ♗c3 7. ♕c3 a5 8. b3 ♗g4 9. d3 ♗f3!? 10. gf3 d5 11. cd5 ♕d5 12. ♖g1! 0—0 13. ♗b2 ♖fe8 14. f4 ♘d4∞ Miles—Timman, Las Palmas 1977 — 23/57; 10... 0—0∞] ♗g4 [6... ♕e7 7. ♗d2 a5 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 h6 10. a3 ♗c3 11. ♗c3 a4= Langeweg—Timman, Wijk aan Zee 1974] 7. ♗e2 ♗c3 8. ♕c3 ♕d7 9. h3 ♗h5 10. g4 ♗g6 11. e4 a5 12. ♗e3 b6 13. ♘h4?! ♕e7 14. g5 ♘h5 15. ♗h5 ♗h5 16. ♘f5 ♕f8 17. f4 0-0-0∞ Korčnoj—Timman, Nederland (ch) 1977

65 6. bc3 e4 7. ♘g5 ♕e7 8. f3 ef3 9. ♘f3 0—0 10. ♗e2 b6 [10... ♘e5?! 11 0—0 ♘f3 12 gf3± Suba—Timoščenko, Polanica Zdroj 1976 — 22/53] 11. 0—0 ♗b7 12. ♘g5 g6= Timoščenko

66 6... d6 7. d3 0—0 8. b3 ♖e8 9. ♗b2 d5 10. cd5 ♘d5 11. ♕d2 ♗g4 12. ♗e2 ♕d6 13. 0—0 ♕g6 14. ♖fc1 ♖ad8 15. ♖c6!± G. Garcia—Torres, Caracas 1976

67 7. ♗e2 0—0 8. d3 [8. 0—0? e4 9. ♘e1 d5! 10. b3 ♖d8 11. ♘c2 ♗g4∓ Smislov—Gipslis, SSSR 1975 — 20/47] d5 [8... a5 9. 0—0 d6 10. b3 ♗g4 11. ♗b2 ♘d7? 12. ♘e5 ♘de5 13. ♗g4+— Miles—Bisguier, Hastings 1975/76] 9. 0—0 e4 10. ♘d2 ed3 11. ♗d3 ♕e5!= Polugajevski—Matanović, Moskva — Beograd 1974

68 7... d5 8. d4!? [8. b4 d4 9. ♕b2∞; 8. cd5 ♘d5 9. ♕c2 e4 10. ♗b5 ♗d7=] ♘d4 9. ♘d4 ed4 [9... ♘e4 10. ♕c2! ed4 11. cd5 de3 12. ♗e3±] 10. ♕d4 c5 11. ♕h4 dc4 12. ♗c4 ♗e6 [Bagirov—Makaričev, SSSR (ch) 1978 — 26/34] 13. ♗e6 ♕e6 14. ♕a4!± Makaričev

69 8. d3 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♕c2 a4 11. ♗d2 0—0 12. ♖c1 ♗g4 13. ♗e2 ♘f6= Antošin—Flor, Soči 1965; 8. b3 d5 9. d4! [9. cd5 ♘d5 10. ♕c2 e4 11. ♗b5 ♗d7 12 ♗c6 bc6 13. ♘g1 0—0 14. ♘e2 f5 15. ♗b2 ♖ab8 16 0—0 f4∞ Panno—Gaprindašvili, Lone Pine 1977] ed4 10. ♘d4 ♘e5 11. cd5 ♘d5 12. ♕c2 0—0 13. ♗e2± Nej—Talj, Tallinn 1977 — 23/55

70 8... d5 9. cd5 ♘d5 10. ♕b3 ♗e6 11. ♗c4 a4 12. ♕c2±; 8... ab4 9 ab4 ♖a1 10. ♕a1 e4 [10... ♘b4 11. ♕e5+] 11 b5 ef3 12. bc6 fg2 13. cd7 ♔d7 14. ♗g2 0—0 15. ♖g1± Goodman—Popovych, Dortmund 1977

71 12... ♘f3? 13. ♗g2 e4 14. ♗f3 ef3 15. ♖hg1 ♘e4 16. ♕g7± Keene—Tisdall, Orense 1977 — 23/54; 12... ♘e6∞

72 6. a3 ♗c3 7. ♕c3 ♖e8 8. d3 d5 9. cd5 ♕d5 10. ♗e2 e4 11 de4 ♘e4 12. ♕c4 ♕f5 13. 0—0 ♗e6 14. ♕c2 ♗d5∓ Bielicki—Smislov, La Habana 1964; 6. ♗e2 ♖e8 [6... d6?! 7. 0—0 a5 8. d3 h6 9. b3 ♗c3 10. ♕c3 ♘e7 11. ♗b2 b6 12. ♘d2 ♗b7 13. f4± Suba—Tompa, Varna 1976 — 21/39] 7. 0—0 d6 [7... ♗c3 8. bc3 d6 (8... e4 9. ♘e1 d6 10. f3 ef3 11. ♘f3 ♗g4 12. ♖b1 ♖b8 13. d3 ♘e5 14. e4 ♗f3 15. gf3 ♘g6 16. f4± Suba—Inkjov, Varna 1976) 9. e4 ♘h5 10. g3 ♗h3 11. ♖e1 ♖e6 12. d4± Hernandez—Kuzmin, Varna 1976; 7... e4 8. ♘d4? ♘d4 9. ed4 d5 10. cd5 ♗f5! 11. d3 ed3 12. ♗d3 ♗d3 13. ♕d5 ♘d5∓ Bobocov—Portisch, Siegen (ol) 1970 — 10/47] 8. ♘d5 [8. ♘e1 ♗e6 9. a3 ♗c3 10. ♕c3 a5 11. b3 ♕d7 12. d3 d5∓ Flor—Fine, Nottingham 1936] e4! 9. ♘e1 ♗c5 10. f3 ef3 11. ♘f3 h6 12. d4 ♗b6 13. ♘f6 ♕f6∓ M. Raičević—Vukić, Beograd 1977; 6. ♗d3 ♗c3 7. dc3 d6 8 0—0 [8 ♘d2 h6 9. e4 ♘d7 10. ♘f1 ♘c5 11. ♘e3 a5 12. 0—0 ♘e7= Szabo—Ree, Amsterdam 1972] ♕e7 9 ♘d2 a5 10. ♖e1 g6 11. e4 ♘h5 12. ♘f1 ♘f4= Korčnoj—Szabo, Amsterdam 1972 — 13/46

73 6... d5 7. cd5 ♘d5 8. ♗e2 ♗e6 9. 0—0 ♗d6 10. a3 h6 11. ♘e4 a5 12. b3 ♕e7 13. ♗b2 f5 14. ♘d6 cd6 15. ♖ac1 ♖fc8± Panno—Smislov, Buenos Aires 1970

[74] 7... d5 8. cd5 ♘d5 9. ♗e2 ♘c3 10. ♗c3 ♗f5 11. ♖d1 ♕d6 12. a3 ♗c3 13. ♕c3 ♖ad8 14. 0—0 h6 15. b4± Smislov—Džindžihašvili, SSSR (ch) 1971; 7... ♗c3 8. ♗c3 d5 9. cd5 ♘d5 [9... ♕d5 10. ♗e2 e4 11. ♗f6 (11. de4 ♘e4 12. 0—0 ♗f5 13. ♖fd1 ♕c5 14. ♗d3 ♗g6 15. ♗e4 ♗e4 16. ♕e2± Bronštejn—Georgadze, SSSR 1973) ef3 12. ♗f3 ♘b4 13. ♕c3 ♕a5 14. ♗g7 ♘c2 15. ♔d2 ♕c3 16. bc3 ♘a1 17. ♗d4± Ribli—Kavalek, Manila (izt) 1976] 10. ♗e2 ♗f5 11. e4 [11. 0—0 ♘cb4 12. ♗b4 ♘b4 13. ♕c3 ♘d3 14. ♖fd1 ♕e7 15. ♗d3 ♗d3 16. ♕d3 e4= Malich—Smejkal, Skopje (ol) 1972] ♘c3 12. bc3 ♗g4 13. 0—0 ♘a5 14. ♘e1! ♗e2 15. ♕e2 ♕d6 16. ♘c2 ♖ad8 17. ♖fd1 ♕c5 18. ♘e3!± Tajmanov—Kuzmin, SSSR 1974; 7... ♗f8 8. ♗e2 [8. a3 d6 9. ♗e2 ♗f5 10. ♘g5 ♘d7 11. ♘ge4 ♗g6 12. g4 ♕h4 13. 0-0-0± Panno—Szabo, Buenos Aires 1970; 9... h6±] d6 9. 0—0 h6! 10. ♖fd1 [10. a3 ♗f5 11. b4 e4 12. de4 ♘e4 13. ♘e4 ♗e4 14. ♕b2 ♘e5 15. ♘e5 de5 16. ♖ad1= Darga—Uhlmann, Skopje (ol) 1972] ♗f5 11. ♘e4 ♘d7 12. b4 ♗h7 13. b5± R. Garcia—Malich, Skopje (ol) 1972

[75] 8. a3 ♗c3 9. ♗c3 ♗f5 10. e4 ♗g4 11. ♗e2 a5 12. b3 ♕b8 13. 0—0 ♗f3 14. ♗f3 b5 15. ♖fd1 b4 16. ♗b2 ♘d7∓ Raičević—Vukić, Vršac 1975

[76] 10. ♘d4 ♘d4 11. ed4 ♗c3 12. ♗c3 d5 13. b3 ♕d7 14. de4 ♘e4 15. ♗d3 ♘d6 16. ♗b4 ♗d3 17. ♕d3 ♘f5∓ Martz—Benkö, Torremolinos 1973

[77] 13. ♗d3 ♘e4 14. ♘f3 ♗d2 15. ♘d2= Panno—Portisch, Petropolis (izt) 1973

[78] **6... a5** 7. a3 ♗c5 [7... ♗e7 8. ♗d3 (8. d4 ed4 9. ed4 ♖e8 10. ♗e3 ♗f8 11. ♗d3± Miles—Portisch, Wijk aan Zee 1978 — 25/51; 8... d6± Miles) g6 9. b3 d6 10. ♘e7 ♕e7 11. ♗b2 e4 12. ♕c3 ef3 13. ♕f6 ♕f6 14. ♗f6 fg2 15. ♖g1 ♘e5 16. ♗e2 ♗h3 17. f4 ♘d7 18. ♗d4 ♘c5 19. ♗c5 dc5 20. ♗f3± Filgouth—Sosonko, Sao Paulo 1978] 8. ♘g5 [8. ♗d3 h6 9. b3 d6 10. ♗b2 ♘d5 11. cd5 ♘e7 12. ♗c4 ♗f5 13. ♕c3 b5 14. ♗b5 ♘d5 15. ♕c1 ♗e4 16. ♘e5 ♕g5 17. ♘d7 ♕g2 18. ♖f1 ♕h2∓ Hübner—Enklaar, Nijmegen 1978 — 25/52] g6 9. ♘f6 ♕f6 10. ♘e4 ♕e7 11. ♗e2 d6 12. b3 ♗a7 13. 0—0 f5 14. ♘c3 f4 15. ♘d5 ♕g5 16. ♔h1 ♗h3 17. gh3 f3 18. ♗f3 ♖f3 19. ♕e4 ♖af8 20. ♕g4± Adorjan—Timman, Amsterdam 1978

[79] 7. ♘**b4** ♘b4 8. ♕b3 [8. ♕c3 a5 9. d3 e4 10. ♘d2 d5 11. d4 dc4 12. ♗c4 ♘fd5 13. ♕b3 a4∓ Berlacki—Toth, Italia 1977] a5 9. d3 d5 10. a3 ♘a6 11. cd5 ♘c5 12. ♕c3 ♕d5= Mikenas—Saharov, SSSR (ch) 1965; 7. **a3** ♗f8 8. d3 d6 9. ♘c3 a5 10. ♗e2 ♗f5 11. 0—0 g6 12. ♘g5 ♗g7= Barcza—Liebert, Leipzig 1965

[80] **8. ♘b4** ♘b4 9. ♕b3 c5 10. a3 ♘c6 11. d3 [11. ♕c2 h6 12. ♘e4 ♘e4 13. ♕e4 ♘d4!∓ Brinck-Claussen—O. Jakobsen, Stockholm 1971/72 — 13/45] b6 12. ♗e2 ♗b7 13. ♗d2 d5 14. ♗f3 e4 15. de4 dc4 16. ♕c4 ♘e5 17. ♕c2 h6 18. ♘h3 ♘e4 19. 0-0-0 ♘f3∓ Miles—van Wijgerden, Amsterdam 1977; 8. ♘e4 ♘e4 9. ♕e4 ♗f8 10. ♗e2 ♘b4 [10... f5?! 11. ♕c2 ♗g7 12. 0—0 d6 13. b4±] 11. 0—0 f5 12. ♕b1 ♘d5 13. cd5 c5!=

[81] 13. 0—0 d5 14. cd5 ♘d5 15. ♗d2 b6= Suba—Suetin, Soči 1977 — 24/75

[82] 7... h6 8. a3 ♗f8 9. ♘f6 [9. ♖b1 d6 10. h4? (Mašić—Beljavski, Sombor 1972) e4! 11. ♘f6 ♕f6 12. ♗e4 ♖e4 13. ♕e4 ♗f5—+; 9. 0—0 a5 10. ♘f6 ♕f6 11. ♗h7 ♔h8 12. ♗e4 a4 13. d3 d6 14. ♗d2 ♗f5= Buhman—Saharov, SSSR (ch) 1965; 9. h4!?] ♕f6 10. ♗e4 d6 11. 0—0 ♗g4 12. h3 ♗h5 13. b4 ♗g6 14. ♗g6 ♕g6 15. ♕g6 fg6 16. e4 a5= Miles—Faase, Dortmund 1976

[83] 10... ♘e7 11. b4 d6 12. ♗b2 ♕g7 13. ♗d3 f6± Korčnoj—Stean, Hastings 1975/76

[84] **12... ♕d8** 13. 0—0 ♘e7 14. ♗d3 f5 15. ♗e2 ♔h8 16. c5 ♗e6 17. ♗c4 ♘d5 18. d3 ♕e7 19. ♕b3± Miles—Diesen, Las Vegas 1976; **12...** ♕e7 13. 0—0 ♗g4 [13... a5 14. ♕b3 ♘d8 15. ♗c3 a4 16. ♕b2 ♗e6 17. ♗d3 f5 18. ♗e2 g5∞ Diesen—Damjanović, Karlovac 1977] 14. d3 ♘d8 15. ♘d2 f5 16. ♗d5 ♔h8 17. c5 c6 18. cd6 ♕d6 19. ♗f3 ♗f3 20. ♘f3 ♘e6= Miles—Nikolac, Wijk aan Zee 1977

[85] 7... ♗e7?! 8. ♘e5 ♘b4 9. ♘b4 ♗b4 10. a3!? d6 [10... d5?! 11. ♕c2 ♖e5 12. ab4 ♗f5 13. d3 ♕e7 14. ♗d2 d4 15. ♗e2 de3 16. fe3 ♗g4 17. ♗f3!± Kasparov—Romanišin, SSSR (ch) 1978 — 26/35] 11. ♕c2 ♗d2 12. ♗d2 de5± Kasparov

[86] 8... ♕f6 9. ♕f6 gf6 10. a3 ♗c5 11. b4 ♗b6 12. ♗b2 a5 13. b5 ♘e7 [13... ♘d8 14. a4 ♘e6 15. ♗e2 c6 16. 0—0 ♗d7 17. ♖fd1 cb5 18. ab5 d5 19. cd5 ♘c7 20. e4 ♘b5 21. ♖db1± Keene—Ljubojević, Moskva 1977] 14. ♗e2 a4 15. 0—0 c6 16. bc6 bc6 17. ♖b1± Smejkal—Smislov, Leningrad 1977

[87] 9. ♕c2 e4 10. ♘g1 [10. ♘h4? f5 11. g3 d5 12. cd5 ♘e5 13. ♕b3 ♗e7 14. d4 ed3 15. ♗d3 ♗h4 16. gh4 ♘f3∓ Keene—Timman, Bad Lauterberg 1977 — 23/56] d5 11. cd5 ♕d5 12. a3 ♗d6 13. ♘e2 ♗f5 14. ♘c3 ♕e6∞ Timman

[88] 10. cd5 ♕d5 11. ♗e2 ♗e6 12. 0—0 e4! 13. ♕d5 ♗d5 14. ♘e1 ♖ad8 15. d4 ♗e1! 16. ♖e1 ♘b4∓ Keene—Korčnoj, Montreux 1977

[89] 11... ed4 12. ♗d3 h6 13. 0—0!⩱ Keene

[90] 13. ♗c2 ♘e7 14. ♘d2∞ Goodman—Nunn, England 1978 — 25/53

[91] 4... d6 — A 54

[92] **5. d5** ef3 6. dc6 fg2 7. cd7 ♕d7 8. ♕d7 ♗d7 9. ♗g2 c6 10. ♗g5 ♗e6 11. b3 ♗b4 12. ♖c1 h6∓ Apscheneek—Tartakower, Folkestone

(ol) 1933; 5. ♘e5 ♗b4 [5... ♘e5? 6. de5 ♘g4 7. ♗f4 e3 8. fe3 g5 9. ♗g3 ♘e3 10. ♕d3 ♘f1 11. ♖f1± Judovič—Šolohov, SSSR 1934] 6. ♘c6 [6. ♗g5? h6 7. ♗f6 ♕f6 8. ♘c6 e3! 9. fe3 dc6 10. ♕b3 ♕h4 11. ♔d2 c5 12. g3 ♕e4∓ Bigelov—Aljehin, Bradley Beach 1929] dc6 7. a3 ♗c3 8. bc3 0—0=; 5. ♘**g5** h6 [5... ♗b4 6. d5 ♘a5 (6... ♘b8 7. ♗d2 ♗c3 8. ♗c3 d6 9. ♕d2 ♕e7 10. g3 ♘bd7 11. ♗g2 h6 12. ♘h3± Knaak—Malich, Zinnowitz 1971; 6... ♗c3 7. bc3 ♘b8 8. ♕d4 ♕e7 9. c5± Benkö—Bakonyi, Hungary (ch) 1951) 7. ♕a4 ♕e7 8. a3 ♗c3 9. bc3 b6∞ Krause—Balinas, Dortmund 1976] 6. ♘ge4 ♘e4 7. ♘e4 ♕h4 8. ♘c3 [8. ♕d3? d5! 9. cd5 ♘b4 10. ♕b1 ♗f5 11. ♘d6 cd6 12. ♕f5 g6 13. ♕b1 ♖c8—+] ♕d4 9. e3 ♕d1 10. ♔d1 ♗e7 11. ♘d5 ♗d8= Gerstenfeld—Lilienthal, SSSR (ch) 1940

[93] 5... e3?! 6. fe3 d5 7. cd5 ♘d5 8. ♘f3 ♗b4 9. ♕d3±

[94] 7. **♘d5** ♘d5 8. cd5 ♘e7 9. ♕h5 c6 10. d6 ♗d6 11. ♘e4 ♗c7 12. ♗d3 f5!= Bastrikov—Ragozin, SSSR 1942; 7. **g3** ♖e8 8. ♗g2 d6 9. ♕c2 ♗f5 10. 0—0 ♕e7 11. a3 ♗c3 12. ♕c3±; 7. ♕**c2** ♖e8 8. a3 ♗c3 9. ♕c3 d5 10. b3 ♗f5 11. ♗b2 ♘e7 12. h3 c6 13. ♗e2 a5 14. g4!± Rjumin—Ragozin, Moskva 1935

[95] 7... d6 8. 0—0 ♗f5 9. ♘d5 ♘d5 10. cd5 ♘e7 11. ♕b3 ♗a5 12. f3! [12. ♕b7 ♖b8 13. ♕a7 ♗d2 14. ♗d2 ♖b2 15. ♖fd1 ♘d5± Gerstenfeld—Ragozin, SSSR (ch) 1940; 12... ♗b6!?] ef3 13. ♗f3± Ciocaltea

[96] 10... ♗f5? 11. fe4 ♗e4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♗d3 g6? 14. ♗e4 ♖e4 15. ♖f7± Botvinik

[97] **12...** ♖**e8** 16. ♗g5 ♘e7 14. ♕d2±→ Botvinik—Ragozin, SSSR 1940; **12...** ♖**c3** 13. ♗g5 ♘e7 14. ♕d2 ♖c4 15. ♗f6 gf6 16. ♗e2±→ Adamski—Knaak, Polska—DDR 1973

[98] 6... ♘e6 7. a3 [7. g3 ♘e4 8. ♘e4 ♗b4! (8... f5 9. ♘c3 ♗b4 10. ♗d2 f4? 11. ♘d5± Rjumin—Euwe, Leningrad 1934; 8... b6 9. ♗g2 ♗b7 10. ♘d6 ♗d6 11. ♗b7 ♗b4 12. ♗d2 ♗d2 13. ♕d2 ♖b8 14. ♗g2± Rossetto—Pilnik, (m) 1946) 9. ♗d2 ♗d2 10. ♕d2 0—0 — 6... ♘e4; 7. ♘f6 ♕f6 8. ♘d5 ♕d8 9. g3± Tajmanov] b6 8. e3 ♗b7 9. ♗d3 ♘e4 10. ♗e4 ♗e4 11. ♘e4 ♗e7 12. 0—0 0—0 13. ♕d3± Stahlberg—Flores 1946

[99] 7. ♘e4 ♗b4! 8. ♗d2 ♗d2 9. ♕d2 ♘e6 10. g3 0—0 11. ♗g2 d6 12. 0—0 ♗d7 13. ♘c3 ♗c6 14. ♘d5 a5 15. e4 ♘c5= Botvinik—Flor, Moskva (m) 1933

[100] 8. ♕c3 d5! 9. e3 [9. ♗e3? ♕h4 10. ♕e5 ♗e6 11. cd5 0-0-0!∓ Tajmanov] ♗e6 10. ♗d2 ♗e7 11. ♗e2 0—0 12. ♖d1 c6 13. 0—0 ♕b6 14. ♕c2 ♖fd8= Ragozin—Mikenas, SSSR 1942

[101] 8... ♗e7? 9. ♕g7 ♗f6 10. ♕g3 ♕e7 11. ♕d3△ e4, f3± Tajmanov

[102] 9. e4 c6! 10. ♗e2 ♗e7 11. ♕g7 ♗f6 12. ♕g3 ♕a5 13. ♗d2 ♗e6 14. 0—0 0-0-0⩲↑ Euwe

[103] Tajmanov

[104] **5... d6** 6. e4 [6. ♘c6 bc6 7. g3 ♗e7 8. ♗g2 ♗b7 9. 0—0± Euwe—Reti, London 1922] ♗e7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. ♗e3 ♗f8 10. f3 ♗d7 11. ♕d2± Polugajevski—Kozomara, Sarajevo 1965; **5...** ♘**e5** 6. ♗g5! [6. e4 ♗b4 7. f4 ♘g6 8. ♕f3 d6 9. ♗d3 0—0 10. ♘f5 (10. 0—0 ♗c5 11. ♗e3 ♘g4∓) d5! 11. ed5 (11. cd5 ♘d5 12. ed5 ♖e8 13. ♔f1 ♗f5 14. ♗f5 ♘h4∓) ♖e8 12. ♔f1 ♗f5 13. ♗f5 ♘h4 14. ♕h3 ♗c3 15. bc3 ♕e7!∓ Tajmanov] ♗b4 [6... ♘c4 7. e4!±] 7. f4 ♗c3 8. bc3± ; **5...** ♘**d4** 6. ♕d4 ♗e7 7. g3 d6 8. ♗g2 0—0 9. b3 ♖e8 10. ♗b2± Rabinovič—Nenarokov, SSSR (ch) 1925

[105] **6. e3** 0—0 7. ♗e2 d5 [7... ♘e7 8. 0—0 d6 9. ♘a4 ♗d4 10. ed4 ♖e8 11. ♘c3 ♘g6= Tartakower—Bogoljubov, Baden Baden 1925] 8. cd5 ♘d5 9. ♘c6 bc6 10. 0—0 ♖b8 11. ♗d2 ♕e7 12. ♘d5 cd5= Darga—Keres, Wien 1957; **6. ♘f3** ♗b4 7. ♗d2 d5 8. cd5 ♘d5 9. ♘d5 ♕d5 10. ♗b4 ♘b4 11. ♕a4 ♘c6 12. e3 0—0 13. ♖d1 ♕c5= Bronštejn—Balašov, SSSR 1974

[106] 7. e3 0—0 8. ♗e2 d5 9. 0—0 ♗e6 10. ♘a4 ♗d6 11. c5 ♗e7 12. ♕c2 ♕d7∓ Katalimov—Elistratov, SSSR 1964

[107] **7... 0—0** 8. ♗g2 ♖e8 9. 0—0 ♗f8 [9... ♖b8 10. b3 ♗b7 11. ♗b2 ♕e7 12. e4 d6 13. ♕c2± Reti—Janowski, Semmering 1926] 10. ♗f4 ♖b8 11. ♕c2 ♗b7 12. ♖fd1 a6 13. ♖d2!± Reti—Grünfeld, Baden Baden 1925; **7... d5** 8. ♗g2 ♗e6 9. 0—0 0—0 10. ♕a4 ♗d7 11. ♗g5! ♗e7 12. ♖ad1± Reti—Przepiorka, Marianske Lazne 1925; **7...** ♕**e7** 8. ♗g2 ♗b4 9. 0—0 0—0 10. ♕a4± Kluger—Wade, Sombor 1968; **7...** ♖**b8** 8. ♗g2 ♗a6 9. ♕a4 [9. b3 ♘g4 10. ♗e4 ♗e7 11. 0—0 0—0 12. ♗b2 d5 13. ♕d4!± Raičević—Talj, Novi Sad 1974 — 18/46] ♕c8 10. a3 ♗d4 11. 0—0 0—0 12. ♖d1 c5 13. ♘b5 ♗b5 14. cb5 ♗e5 15. f4 ♗d6 16. e4 ♗e7 17. e5± Ramos—Steiner, corr. 1976

[108] **8. h3** ♕e7 9. ♗g2 h4 10. g4 ♕e5∓; **8. h4** ♘g4 9. ♘e4 ♕e7 10. ♗g2 ♗b4 11. ♗d2 ♘e5 12. 0—0 ♗d2 13. ♘d2 ♖b8 14. b3 c5!∓ Carls—Aljehin, Praha 1943

[109] 10... d5 11. cd5 ♘g4 12. ♕a4 ♗b6 13. d6! ♔f8 14. ♕c6 ♖b8 15. ♗f4!± Lengyel—Barczay, Hungary (ch) 1964

[110] 11... ♘h5? 12. ♗c7 d6 13. b4! ♕c7 14. bc5 dc5 15. ♘e4+— Padevski—Ree, Bad Pyrmont 1970 — 10/49

[111] 12. e3 ♘h5 [12... 0-0-0 13. b4! ♗b4 14. ♕b3+—] 13. a3 0-0-0 14. b4 ♘f4 15. ef4 ♗d6 16. ♖e1 ♕f6 17. ♘e4 ♕h6 18. ♕d4!±

[112] **12... d6** 13. b4 ♗b4 14. ♖ab1 ♗c3 15. ♕c3 ♖b8 16. ♖b7+—; **12...** ♘**h5** 13. ♗c7 d6 14. ♗a5△ 15. ♘e4; 15. b4±; **12... 0—0—0** 13. b4 ♗b4 14. ♖ab1± Tajmanov

[113] **6.** ♘**c2** ♗c3 7. bc3 d5 8. e3 ♗e6 9. cd5 ♘d5 10. ♗b2 0—0 11. ♗e2 ♘b6∓ Brüntrup—Liebert, Zinnowitz 1965; **6. e3** 0—0 7. ♗e2 ♘e4 7. ♕c2 ♖e8 9. ♘c6 dc6 10. 0—0 ♘c3 11.

bc3 ♗c5 12. ♗d3 ♕h4∓ Rudakovski—Lilienthal, SSSR (ch) 1945; 6. ♘c6 ♗c3 7. bc3 dc6 [7... bc6 8. g3! d6 9. ♗g2 ♗d7 10. 0—0 0—0 11. c5 d5 12. ♗e2±] 8. ♕d8 [8. ♕d4? ♕e7 9. ♗g5 0—0! 10. ♗f6 gf6 11. e3 ♖d8 12. ♕f4 ♕a3!∓ Golombek—Flor, Hastings 1935/36] ♔d8 9. ♗g5 ♔e7 10. e3 ♗e6 ~

114 6... ♘e4!? 7. ♕d3 ♕e7 8. ♗g2 ♘c3 9. bc3 ♘e5 10. ♕c2 ♗c5! 11. 0—0 0—0 12. ♕b3 d6 13. ♔h1 ♗e6! 14. f4 [14. ♘e6 ♕e6 15. ♕b7 ♕c4∓] ♗c4 15. ♕a4 ♗d4 16. cd4 b5! 17. ♕c2 ♘g4 18. ♗a8 ♖a8⩲

115 7. ♕a4? ♗c3! 8. bc3 ♕e7 9. ♗e3 ♘fg4 10. ♘c2 ♘f2 11. ♔f2 ♘g4 12. ♔f3 f5 13. c5 b5!—+; 7. ♘f5 0—0 8. ♘e3 ♘e4 9. ♕c2 ♘c3 10. bc3 ♗c5∓

116 7... ♕e7 8. ♗e3 ♘e4 9. ♘db5 ♗c3 10. ♘c3 ♘c3 11. ♕c3± Purdy—Malmgren, corr. 1953

117 9. ♘f5 ♗f5 10. ♕e5 ♗e6 11. cd5 ♕d5 12. ♕d5 ♘d5 13. ♗d2 0-0-0∓

118 9... ♘c4? 10. ♗f4±

119 13. ♕f3 ♕f3 [13... ♕b5?! 14. ♗g2 ♖e8 15. 0—0 ♕e2 16. ♕e2 ♖e2 17. ♗e3 ♖b2 18. ♖fb1!± Bernards—Koch, Wiesbaden 1934] 14. ef3 ♖e8 15. ♗e3 ♘e5⩲

120 6... d5 7. e3 [7. ♘c6 bc6 8. ♕b3!±] h6 8. ♗f6 ♗c3 9. bc3 gf6 10. ♕a4 ♕d7 11. cd5 ♕d5 12. ♘c6 bc6 13. ♖d1 ♕c5 14. ♕d4±; 6... 0—0 7. ♖c1 ♖e8 8. e3 d6 9. ♗e2 ♘e5 10. 0—0 ♗c3 11. ♖c3 h6 12. ♗h4 ♘g6 13. ♗f6 ♕f6 14. ♘b5 ♕d8 15. ♖c1△ ♘c3-d5± Flor—H. Johner, Zürich 1934; 6... ♗c3 7. bc3 ♘e5 [7... d6 8. g3 h6 9. ♗f6 ♕f6 10 ♗g2 0—0 11. 0—0 ♘e5 12. ♖b1± Cappello—Cosulich, Italia (ch) 1977; 7... h6 8. ♘c6?! bc6 9. ♗e3 ♕e7 10. c5 0—0 11. ♕d4 ♖e8∓ Tajmanov—Savon, SSSR (ch) 1974 — 18/47; 8. ♗h4 — 6... h6] 8. f4 ♘g6 [8... ♘c4? 9. e4 ♘e3 10. ♕e2 ♘f1 11. e5 0—0 12. ♘f5!±→ Kottnauer—Fichtl, Praha 1945] 9. g3 h6 10. ♗f6 ♕f6 11. ♗g2 0—0 12. 0—0 d6 13. ♖b1 c6 14. ♕d2 ♖d8 [14... ♖e8 15. e4!± Kottnauer—Euwe, Groningen 1946] 15. e4 ♘f8 16. ♖fd1 ♗g4 17. ♖dc1 ♖ac8 18. ♘c2± Gligorić—Castillo, Dubrovnik (ol) 1950

121 7. ♘c6 bc6 [7... ♗c3 8. bc3 bc6=] 8. ♗d2 0—0 9. a3 ♗c3 10. ♗c3 ♘e4 11. ♕d3 ♘c3 12. ♕c3 c5 13. e3 d6= Bobocov—Malich, Vrnjačka Banja 1972

122 7... g5 8. ♗g3 d6 [8... ♘e4? 9. ♕d3 d5 10. ♘db5 ♘g3 11. ♕g3 d4 12. 0-0-0 0—0 13. ♘d5 a6 14. ♘d4 ♘d4 15. ♘b4 c5 16. ♘d5+— Talj—Georgadze, Lublin 1974] 9. ♘c6 [9. ♖c1 ♘d4! 10. ♕d4 ♗f5 11. h4? ♔d7 12. ♖d1 ♘e4 13. ♕e5 ♗c3 14. bc3 ♘g3 15. fg3 ♗g6 16. hg5 hg5∓ Keres—Richter, München '942; 11. f3!?] bc6 [9... ♗c3 10. bc3 bc6 11. ♕a4±] 10. ♕a4±; 7... d6 8. e3 [8. ♖c1 0—0 9. e3 ♘e5 10. ♗e2 ♘g6 11. ♗f6 ♕f6 12. 0—0 c6 13. ♕b3 ♗a5 14. ♖fd1± Lejn—Karasev, SSSR (ch) 1971] ♕e7 9. ♗e2 g5 10. ♗g3 ♘e4 [Botvinik—Flor, Moskva (m) 1933] 11. ♖c1 0—0 12. 0—0 ♗c3 13. bc3 ♘g3 14. hg3 ♘e5 15. ♕c2± Botvinik; 7... ♘e5 8. ♕b3! a5 [8... c5 9. ♘f5 g5 10. ♘d6 ♔e7 11. ♗g3 ♔d6 12. 0-0-0 ♔e6 13. ♘b5 ♘e8 14. h4 ♕f6 15. ♖d6±→] 9. a3 ♗c5 [9... ♗c3 10. ♕c3 ♘g6 11. ♕e3! ♔f8 12. ♗f6 ♕f6 13. g3±] 10. 0-0-0 d6 11. e3± Toluš—Kan, SSSR 1952; 7... 0—0 8. ♖c1 [8. e3 ♖e8 9. ♗e2 ♘e5 10. ♕b3 ♗a5 11. 0—0± Szabo—Smislov, Budapest (ct) 1950] d6 9. e3 ♘e5 10. ♗e2 ♘g6 11. ♗f6± Lengyel—Radovici, Tel Aviv (ol) 1964

123 8... 0—0!? 9. e3 ♘e5 10. ♗e2?! ♘g6 11. ♗f6?! ♕f6 12. 0—0 d6 13. ♖b1 ♕e7 14. ♗d3 c5 15. ♘e2 b6 16. ♘g3 ♗b7∓ Sanz—Talj, Nice (ol) 1974; 10. ♕c2!?∞

124 9. ♘b5 a6 10. ♕d4 d6 11. ♗f6 gf6 12. ♘a3 c5 13. ♕d2 ♕a5∓ Ragozin—Sozin, corr. 1937; 9. e3 ♘g6 10. ♗g3 ♘e4 11. ♕c2 ♘g3 12. hg3 d6 13. f4 ♘f8 [13... ♕e7? 14. ♔f2 ♘f8 15. c5! dc5 16. ♗b5 ♘d7 17. ♘f5 ♕f6 18. ♖ad1 g6 19. ♘h6+— Botvinik—Levenfiš, SSSR (ch) 1940] 14. ♗e2 [14. ♕e4 ♕e7 15. ♗d3 ♘d7 16. ♘b5 ♕e4 17. ♗e4 ♔d8 18. ♔d2 ♘c5 19. ♗f3 ♗e6 20. ♘a3 f5!∓ Pavlenko—Kuksov, SSSR 1977] ♘d7 15. g4 ♘c5 16. ♘b3 ♕e7 17. ♘c5 dc5 18. ♔f2 ♗d7 19. ♗f3 0-0-0∓ Mikenas—Toluš, SSSR 1946

125 9... ♘c4? 10. e4 ♘e3 11. ♕e2 ♘f1 12. e5 0—0 13. ♘f5±→ Kottnauer—Holas, Zlin 1945

126 11... a6 12. ♕d3 c5 13. ♘c2 ♕c6 14. ♖g1 0—0 15. ♗g2 ♕c7 16. ♘e3 d6 17. ♔f2 ♖b8 18. ♘d5± Bivšev—Lisicin, SSSR (ch) 1956

127 12... d6 13. 0—0 ♖e8 14. ♖b1 c6 15. ♕d2 ♘f8 16. e4± Toluš—Furman, SSSR (ch) 1948; 12... c5 13. ♘b5 a6 [13... d5 14. ♕d5 a6 15. ♘d6! ♖d8 16. ♖d1±] 14. ♘d6 ♕c3 15. ♔f2 ♖b8 16. a4± Adamski—Uhlmann, Polska—DDR 1974 — 17/51

128 9. e3 ♘e5! 10. ♕c2 [10. ♗e2 ♘g6 (10... 0—0 11. ♕b3 ♘g6 12. ♗g3 ♘e4 13. ♖d1 ♕e7 14. ♗f3 ♘g3 15. hg3 ♘e5 16. ♘e2 ♗e6∓ Volovič—Averbah, SSSR 1968 — 5/40) 11. ♗g3 ♘e4 12. ♕c2 ♕e7 13. ♗d3 ♘g3 14. hg3 ♘e5! 15. ♗e2 ♗d7 16. ♖b1 ♖b8 17. ♔f1 0—0 18. ♖h4 ♖fe8 19. ♖d1 a6 20. ♔g1 b5!∓ Lasker—Lisicin Moskva 1935] 0—0 [10... ♘g6 11. ♗g3 ♘h5∞ Ciocaltea] 11. ♗e2 ♗e6!? [11... ♖e8 12. f3 ♘g6 13. ♗f2 c5? 14 ♘f5 d5 15. 0—0 ♖e5 16. ♘g3 ♘e7 17. ♖fd1± Timman—S. Garcia, Hastings 1973/74 — 17/50] 12. ♘e6 fe6△ ♕e8, ♘ed7-c5∞ Ciocaltea; 9. ♖b1!?△ 9... ♘e5 10. f4

129 9... ♗e6 10. e4 ♕d7 11. ♖b1 0-0-0 12. ♕a4 ♘d4 13. ♕d7 ♘d7 14. cd4± Lejn—Szilagyi, Novi Sad 1973; 9... 0—0 10. ♕d2 ♘e5 11. e3 ♗e6 12. ♘e6 fe6 13. ♗e2 ♕e8 14. ♗g3 ♘ed7 15. 0—0 ♘c5∞ Raičević—Nikolac, Jugoslavija (ch) 1977

[130] 12. ♗e2 ♘d7 13. ♕d2 ♘b6 14. ♘b3 [14. a4 ♘e5 15. a5 ♘bc4∓ Lehmann–Kavalek, Marianske Lazne 1965] ♗e6? 15. c5!± Botvinnik–Pirc, Moskva 1935; 14... f5!∞; 12... ♘f4!?

[131] 12... ♗e6 13. ♗e2 ♘e5 14. ♘e6 fe6 15. 0–0 b6 16. ♗e3 ♕e8= Cafferty–Portisch, Teesside 1972; 12... ♘d7 13. g4 ♘de5 14. ♗e2 ♕f6 [14... ♕g5 15. ♗e3 ♕h4 16. ♗f2=] 15. ♗e3 ♘h4 16. 0–0 ♗e6 17. g5 ♕g6 18. ♔h1 c5∞ Pähtz–Smejkal, Halle 1974; 12... ♖e8 13. ♗e2 b6 14. 0–0 ♗e6 15. ♘c2 ♕d7 16. ♘b4 c6! 17. ♖fd1 ♖ed8 18. a4 ♕c7= Raičević–Benkö, Majdanpek 1976; 12... c6 13. ♗e2 d5 14. ed5 cd5 15. 0–0 [15. c5 ♘h5 16. 0–0 ♘hf4 17. ♗b5 a6 (17... ♗h3 18. ♗g3 ♘g2 19. ♖f2 ♘2h4 20. ♗d6 ♕f6∞ Raičević–Gipslis, Vrnjačka Banja 1975 — 19/36) 19. ♗a4 ♗h3?∓] dc4 [15... ♗d7 16. ♖ab1 b6 17. ♖fe1 ♖e8 18. ♗g3 dc4 19. ♗c4 ♖e1 20. ♖e1 ♗a4 21. ♕d3 ♖c8 22. ♗e6 fe6 23. ♕g6 ♗e8 Lengyel–Spaski, Amsterdam (izt) 1964] 16. ♗c4 ♗d7 17. ♗b3 ♖c8 18. c4 a6 19. ♖fd1 ♕e7 20. ♖e1 ♕d6 21. ♕c2 ♘f4= Talj–Dvorecki, Wijk aan Zee 1976

A 29 — 1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6 4. g3

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	. . .	♗g2[2]	d3[4]	0–0	a3[7]	b4[9]	e3	♕c2	♗b2	=
	♗c5[1]	d6[3]	0–0[5]	h6[6]	a6[8]	♗a7	♗e6	♕d7	♗h3[10]	
2	. . .	♗g2[11]	♗f3	♕b3[13]	d3	♗g5[15]	♗f6	♘e4	♘c5	=
	♘d4	♘f3	♗b4[12]	♗c5[14]	0–0	h6	♕f6	♕e7	♕c5[16]	
3	. . .	cd5	d3[17]	♗g2[18]	0–0	♗d2[20]	♖c1[22]	a3	♕c2	=
	d5	♘d5	♗e7	♗e6	0–0[19]	♕d7[21]	♖ad8[23]	f6	♘c3[24]	
4	. . .	. . .	♗g2	0–0[26]	d4	♘b5[29]	♘fd4[31]	♘d4	e4	±
	. . .	. . .	♗e6[25]	♗e7[27]	ed4[28]	♘b6[30]	♘d4	♗d5	♗c4[32]	
5	. . .	. . .	. . .	b4[33]	0–0[35]	a4[36]	♗a3	b5	e3[37]	±
	. . .	. . .	♘de7	a6[34]	g6	♗g7	0–0	♘d4	♘f3[38]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6 4. g3 d5 5. cd5 ♘d5 6. ♗g2 ♘b6 7. 0–0 ♗e7[39]

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
6	a3[40]	b4	d3	♖b1	♖e1	♘d4	♘e4	♗e4	♗d2	=
	0–0[41]	♗f5[42]	♗f6	♕d7	♘d4	ed4	♗e4	♘d5	c6[43]	
7	d3	♗e3[45]	♕c1[47]	♖d1	♗c5	e3	d4	ed4	♖e1	=
	0–0[44]	f5[46]	h6	♗f6	♖f7	♗e6	ed4[48]	♖d7	♗f7[49]	
8	. . .	a3	♗e3[51]	♖c1[53]	♘a4	♕a4	♖c5	♘d2	♖c6	±
	. . .	a5[50]	♗e6[52]	f5	♘a4	♗f6	g5	f4	bc6[54]	
9	. . .	. . .	b4	♗e3[56]	♖c1[57]	♘d2	♗d4	♘a4	♘c5	=
	. . .	♗e6	f5[55]	♗f6	♘d4	c6	ed4	♗f7[58]	♖b8[59]	
10	. . .	. . .	b4[60]	♗b2	♘d2[61]	♖c1	♘a4	♘c5	♘c4	=
	. . .	f5	♗f6	♗e6	♘d5[62]	♔h8	♗f7	♕c8	b6[63]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6 4. g3 ♗b4

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
11	♘d5[64]	cd5	♘d4[67]	♕c2[68]	♗g2	0–0	e3	a4	de3	±
	♘d5[65]	♘d4[66]	ed4	♕e7	♗c5[69]	0–0	♗b6	de3	a5[70]	
12	. . .	♘h4[71]	♗g2[73]	0–0[74]	d3[76]	cd5	de4	♗d2[77]	♗c3	=
	e4	♗c5[72]	d6	♗e6[75]	♘d5	♗d5	♗e6	♕d7	0–0[78]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
13	♗g2	♘d5[79]	♘h4	0—0	d3[81]	♕d3	♕c2[82]	♗e3[84]	♗c5	±
	0—0	e4	♗c5[80]	♖e8	ed3	♘e5	c6[83]	cd5	d6[85]	
14	. . .	. . .	cd5	♘d4	b3[86]	♗b2	0—0	e3	fe3	=
	. . .	♘d5	♘d4	ed4	♗e7	c5	d6	de3	f5[87]	
15	. . .	0—0	d3[88]	bc3	♘d4	c5	♕d3	♕c2	♗a3	∞
	. . .	♖e8	♗c3[89]	e4[90]	h6[91]	ed3	♘e5	♕e7	♘c4[92]	
16	. . .	. . .	♘d5	cd5	♘e1[94]	e3	d3	♘c2	dc6	±
	. . .	. . .	♘d5[93]	♘d4	c6[95]	♘b5	♘c7	♗f8	dc6[96]	
17	. . .	. . .	bc3[97]	d3[98]	e4[100]	a4	♘h4	♕c1	♖a3	±
	. . .	♗c3	d6	h6[99]	a6[101]	b6	♗g4	♘a5	♘d7[102]	

1. c4 e5 2. ♘c3 ♘c6 3. ♘f3 ♘f6 4. g3 ♗b4 5. ♗g2 0—0 6. 0—0 e4

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
18	♘e1	dc3[104]	♗g5[105]	♗f6	♘c2	♘e3	♕b3[109]	♖ad1	♕c2	±
	♗c3[103]	♖e8	h6[106]	♕f6	d6[107]	♖e5[108]	♖b8	b6	♗f5[110]	
19	. . .	. . .	♘c2	♘e3	♕c2[113]	♖d1[115]	b3	a4	♘d5	=
	. . .	h6	♖e8[111]	d6[112]	b6[114]	a5	♖b8	♘e5	♘d5[116]	
20	♘g5	bc3[117]	f3	♘f3	cd5	♘d4[120]	♘c6	e3	♕a4[121]	∓∞
	♗c3	♖e8	ef3	d5[118]	♕d5[119]	♕h5	bc6	♗g4	♖c6[122]	
21	. . .	. . .	d3	ed3	♘e4	♗f4	♕d2[125]	♗c4	♗b7	=
	. . .	. . .	ed3	h6[123]	b6[124]	♗b7	♘e4[126]	♘a5	♘b7[127]	
22	. . .	. . .	♕c2	d3	ed3	♗d2[130]	♖ac1	♗f4	♖c1	=
	. . .	. . .	♕e7[128]	ed3	b6[129]	♗b7	♕f8	♖e1	h6[131]	

[1] 4. . . ♗e7 5. ♗g2 d6 6. d4 [6. 0—0 ♘d4! 7. d3 0—0 8. ♘e1 c5 9. e3 ♘c6 10. f4 ♗g4 11. ♕d2 ♕d7 12. ♕f2 ef4 13. gf4 ♕f5 14. a3 ♗h3= Petrosjan—Smislov, Budapest 1952] 0—0 [6. . . ed4 7. ♘d4 ♘d4 8. ♕d4 c6 9. 0—0 0—0 10. b3 ♗e6 11. ♗b2± Gheorghiu—Huffman, Las Vegas 1974] 7. d5 ♘b8 8. e4 ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♕f3 c6 11. h4 a5 12. ♕e2 ♘fd7 13. ♗h3± Korčnoj—Spaski, SSSR 1964; **4. . . d6** 5. ♗g2 [5. d4 — A 54] ♗g4 6. h3 ♗d7 7. 0—0 g6 8. d4 ed4 9. ♘d4 ♗g7 10. ♘c6 ♗c6 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♗d7 13. ♕b3 0—0 14. ♗e3 c5= Štejn—Olafsson, Reykjavik 1972 — 13/49; **4. . . g6** 5. d4 [5. ♗g2 ♗g7 6. 0—0 0—0 7. d4 d6 — E 62] ed4 [5. . . d6 6. de5 ♘e5 7. ♘e5 de5 8. ♕d8 ♔d8 9. ♗g5 ♗e7 10. 0-0-0 ♘d7 11. h4 f6 12. ♗e3 c6 13. h5 g5 14. ♗h3± Petrosjan—Banik, SSSR (ch) 1958] 6. ♘d4 ♗g7 7. ♘c6 bc6 8. ♗g2 — A 27

[2] 5. ♘e5 ♗f2 [5. . . ♘e5 6. d4 ♕e7 7. de5 ♘g4 8. e3 ♘e5 9. ♗g2±] 6. ♔f2 ♘e5 7. e4 c5 8. d3 d6 9. h3 0—0 [9. . . h5 10. ♗e2 ♘h7 11. ♔g2 h4 12. g4 ♘g5 13. ♗e3 ♗d7 14. ♕d2 ♘e6 15. b4!± Botvinik—Keres, SSSR 1966] 10. ♗e2 ♘e8 11. ♔g2 ♘c7 12. ♗e3 ♘e6 13. ♘d5 ♘c6 14. ♕d2 ♘ed4 15. ♗h5 ♖b8 16. ♖ae1 b5 17. b3 a5∓ G. Garcia—Uhlmann, Leipzig 1973

[3] 5. . . **0—0** 6. ♘e5!? [6. 0—0 ♖e8 7. e3 ♗b4 8. ♘d5 ♗f8 9. d4 d6 10. ♕b3 ♘e4 11. ♖d1 h6 12. ♕c2 ed4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♖d4 ♘c5 15. b4± Benkö—Keres, Jugoslavija (ct) 1959] ♘e5 7. d4 ♗d6 8. c5 ♗c5 9. dc5 ♘c6 10. e4 ♖e8 11. 0—0± Quinteros; **5. . . e4** 6. ♘g5 ♗f2 7. ♔f2 ♘g4 8. ♔e1 ♕g5 9. ♘e4 ♕e5 10. e3 d6 11. ♘f2± Wexler; 8. ♔g1!?

[4] 6. 0—0 0—0 7. e3 ♖e8 8. d4 ♗b6 9. h3 h6 10. a3 a5 11. b3 ♗f5 12. ♗b2 ♕d7 13. ♔h2 ♖ad8 14. ♘d5 ♘d5 15. cd5 ♘e7 16. de5 ♗e4∓ Uhlmann—Knaak, Halle 1974; 7. d3 — 6. d3

[5] 6. . . ♘d4? 7. ♘d4 ed4 8. b4! ♗b6 9. ♘a4 0—0 10. 0—0± Rojzman—Kärner, SSSR 1966 — 2/21

[6] **7. . . ♗g4** 8. h3 ♗h5 9. ♗d2 a5 10. g4 ♗g6 11. ♗g5 ♕d7 12. ♗f6 gf6 13. ♘d5± Kotlerman—Sokolski, SSSR 1949; **7. . . ♗d7** 8. e3 ♗b4 9. ♘e2 e4 10. de4 ♘e4 11. ♕c2 ♖e8 12. a3 ♗c5 13. b4 ♗b6 14. ♗b2 ♕e7 15. ♘f4±

Benkö—Cosulich, Venezia 1974; 7... a6 8. ♘e1 h6 9. ♖b1 ♗f5 10. ♘c2 ♕d7 11. b4 ♗a7 12. ♗e3 ♗h3 13. ♗a7 ♖a7 14. ♘e3± Andersson—S. Garcia, Nice (ol) 1974; 7... ♗e6 8. a3 a5 9. ♗g5 h6 10. ♗h4 ♘d4! 11. ♗f6 ♕f6 12. ♘e4 ♕e7 13. ♘c5 dc5= Filip—Keres, Amsterdam (ct) 1956; 7... ♗f5 8. ♘a4 h6 9. b3 ♖e8 10. ♗b2 ♕e7 11. ♘h4 ♗d7 12. ♘c5 dc5 13. ♕d2 ♕d6= Saidy—Hort, Las Palmas 1973; 7... a5 8. a3 ♖e8 9. ♗g5 h6 10. ♗f6 ♕f6 11. ♖b1 ♗e6= Gheorghiu—Tajmanov, Bucuresti 1973

[7] **8. b3** a5 9. ♗b2 ♗f5 10. e3 ♖e8 11. h3 ♕d7 12. ♔h2 e4 13. de4 ♘e4 14. ♘d5 a4 15. ba4 ♘e7= Hort—Uhlmann, Skopje (ol) 1972; **8. ♘a4** ♕e7 9. e3 a5 10. b3 ♖e8 11. ♗b2 ♗f5 12. a3 ♗a7 13. ♘c3 ♕d7 14. ♖e1± Benkö—Malich, Skopje (ol) 1972 — 14/64; 9... a6!=

[8] 8... a5 9. b3 ♗g4 10. h3 ♗e6 11. e3 d5 12. d4 ed4 13. ed4 ♗e7 14. c5?! ♘e4= J. Rodriguez—Boey, Skopje (ol) 1972

[9] 9. h3 ♗f5 10. ♘d5 ♗a7 11. e4 ♗h7 12. ♘f6 ♕f6 13. ♗e3 ♗e3 14. fe3 ♕e7= Reshevsky—Timman, Amsterdam 1977

[10] 13. ♖ac1 ♖ac8 14. ♖fe1 ♗g2 15. ♔g2 ♖fe8 16. ♖cd1 ♘e7 17. d4 ed4 18. ed4 ♘g6 19. h3 b5 20. c5 c6 21. ♕b1 ♗b8= Quinteros—Timman, Amsterdam 1977

[11] 5. ♘e5 ♕e7 6. f4 d6 7. ♘d3 ♗f5⩲ Korčnoj; 5. **♘h4**!? g5 6. ♘f3 ♘f3 7. ef3 ♗c5 8. ♕e2 ♕e7? 9. d3 ♖g8 10. h4 h6 11. hg5 hg5 12. ♗g5 ♖g5 13. ♘d5 ♕d6 14. ♖h8 ♘g8 15. f4 ♖g6 16. fe5+— Botterill—Botto, England 1977; 8... d6∞

[12] **6... d6** 7. 0—0 ♗e7 8. ♗g2 0—0 9. d3 c6 10. e4 ♗g4 11. f3 ♕b6 12. ♔h1 ♗e6 13. f4 ♘e8 14. ♕e2 a5 15. ♗e3 ♕d8 16. d4± Uhlmann—Rossetto, Skopje (ol) 1972; **6... ♗e7** 7. d4 d6 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 c6 10. b3!± Gheorghiu—Portisch, Skopje (ol) 1972 — 14/63; **6... ♗c5** 7. 0—0 0—0 8. ♘a4 ♗e7 9. d4 d6 10. ♘c3 ♖e8 11. b3 c6 12. d5± Kimelfeld—Šabanov, SSSR 1975

[13] 7. ♕c2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. d3 c6 10. a3 ♗c3 11. ♕c3 d5 12. cd5 ♘d5 13. ♕c2 ♘c7 14. b4 ♗h3 15. ♖d1 ♘e6 16. ♗b2 ♕f6= Smejkal—Korčnoj, Palma de Mallorca 1972

[14] **7... a5** 8. 0—0 0—0 9. d3 h6 10. ♗e3 ♗c3 11. ♕c3 d6 12. c5 ♖e8 13. cd6 ♕d6 14. ♖fe1 c6 15. ♗c5 ♕c7 16. ♕b3± Bronštejn—Polugajevski, Petropolis (izt) 1973; 7... ♗e7 8. 0—0 c6 9. ♖d1 d6 10. d4 ♕c7 11. ♗g2 0—0 12. ♕c2 ♗e6 13. b3± Gheorghiu—Hartston, Bath 1973

[15] 9. 0—0 d6?! 10. ♘a4 ♘d7 11. ♗g2 a5 12. ♘c5 ♘c5 13. ♕c3 ♕e7 14. e3 e4! 15. de4 ♘e4 16. ♕d4 ♖e8 17. b3 ♕e5= Uhlmann—Korčnoj, Amsterdam 1972 — 13/50; 14. b3!±; 9... c6=; 9... h6!= Korčnoj

[16] 13. 0—0 d6 14. ♕c3 a5= Gheorghiu—Smejkal, Moskva 1977

[17] 6. ♕a4 ♘b6 7. ♕c2 ♗e7 8. ♗g2 0—0 9. a3 ♗g4 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♘d4∓ Fuentes—Aljehin, Madrid 1945

[18] 7. ♘d5 ♕d5 8. ♗g2 ♗e6 9. 0—0 ♕d7 10. ♗e3 0—0 11. a3 ♗f6 12. ♘g5 ♗g5 13. ♗g5 ♗d5= Wexler—Piazzini, Buenos Aires 1959

[19] 8... ♕d7 9. ♘g5 ♗g5 10. ♗g5 f6 11. ♗e3!± Uhlmann—Golz, Dresden 1959

[20] **9. d4** ed4 10. ♘b5 d3 11. ♕d3 ♘db4 12. ♕b1 ♗f6 13. ♘c3 ♕e7 14. a3 ♘d5 15. ♘e4= Miles—Romanišin, Dortmund 1976; **9. a3** ♕d7 10. ♘d5 ♗d5 11. b4 a5 12. b5 ♘d4 13. ♘e5 ♕e6 14. ♗d5 ♕e5 15. ♗e4 ♘b5 16. ♗f4 ♕e6∞ Uhlmann—Smejkal, DDR—ČSSR 1972

[21] **9... ♘b6** 10. ♘e4! ♕d7 11. b4! f6 12. ♕b1 ♗g4 13. ♖e1 ♖ab8 14. ♕b2 ♔h8 15. ♖ac1 ♘a4 16. ♕b1± Hort—Ree, Wijk aan Zee 1973; **9... f6** 10. a3 ♘d4 11. e3 ♘c3 12. ♗c3 ♘b3 13. ♖b1 c5 14. ♘e1 ♕d7 15. f4± Böök—Tarve, Tallinn 1969; **9... f5** 10. ♖c1 ♘b6 11. a3 ♗f6 [11... ♔h8 12. b4 a5 13. b5 ♘d4 14. ♘d4 ed4 15. ♘a4 ♗a3 16. ♖a1 ♗d6 17. ♗b7 f4 18. ♕c2 ♗h3 19. ♗a8 ♕a8 20. ♕c6± Karpov—Romanišin, SSSR (ch) 1976] 12. b4 a6 13. ♘e1 ♘d4 14. ♖b1 ♘d5 15. ♘c2 ♘c3 16. ♗c3 ♗d5= Schinzel—Georgadze, Lublin 1976

[22] **10. a3** a5 [10... ♖ad8 11. b4 ♘c3 12. ♗c3 ♗f6 13. ♕c2 ♘d4= Ragozin—Petrov, Semmering 1937] 11. ♖c1 ♘c3 12. ♗c3 f6 13. ♕c2 a4 14. ♘d2 ♖fc8= Pelikan—Incutto, Mar del Plata 1968; **10. ♖e1** f6 11. ♖c1 ♖ac8 12. ♘e4 ♖fd8 13. ♕a4 ♘b6 14. ♕c2 ♘b4= Petrosjan—Reicher, Bucuresti 1953

[23] **10... f5** 11. a3 h6 12. ♘d5 ♗d5 13. ♕a4 ♗f6 14. e4 fe4 15. de4 ♗f7 16. ♗e3± Brasket—Bisguier, Lone Pine 1977; **10...** ♘c3 11. ♗c3 f6 12. ♘d2 ♗d5 13. ♗d5 ♕d5 14. ♕b3± Čehover—Lilienthal, Moskva 1935; **10... f6** 11. a3 ♖f7 12. b4 a6 13. ♘a4 ♖e8 14. ♘c5 ♗c5 15. ♖c5 g5 16. ♕b1 ♖g7= Andersson—Vasjukov, Manila 1974 — 18/44

[24] 13. ♕c3 ♗d5 14. ♗e3 ♕e6 15. b4 a6 16. ♗c5 ♗c5 17. ♕c5 ♖f7!= Polugajevski—Romanišin, SSSR (ch) 1976 — 22/54

[25] 6... ♘c3 7. bc3 e4 8. ♘g1 [8. ♘d4 ♘d4 9. cd4 ♕d4 10. ♖b1⩲] f5 9. d3 [9. f3!? ♗d6 10. fe4 f4 11. d4 fg3 12. e5 gh2 13. ♘f3 ♗e7 14. ♖h2 0—0∞ Arulajd—Heuer, SSSR 1964] ed3 10. ed3 ♗e6 11. ♘f3 ♗e7 12. 0—0 0—0 13. ♖e1 ♗f7 14. ♖b1± Talj

[26] **7. ♘g5** ♕g5 [7... ♘c3 8. ♘e6 ♘d1 9. ♘d8 ♘d8 10. ♔d1±] 8. ♘d5 0-0-0 9. d3 ♕g6 10. ♘c3 ♘d4=; **7. b3** ♗e7 8. ♗b2 f6 9. 0—0

0—0 10. ♘d5 ♗d5 11. d3 ♕d7= Bellon—Barcza, Kapfenberg 1970; 7... ♘c3!?

[27] 7... **f6** 8. d4 ed4 9. ♘b5 ♗c5 10. ♘bd4 ♘d4 11. ♘d4± Aljehin—Duz-Hotimirski, Karlovy Vary 1911; 7... ♘**c3** 8. bc3 ♗c5 9. ♕a4 0—0 10. ♖d1 ♕e8 11. ♘g5 ♗f5 12. ♘e4 ♗e7 13. ♖b1± Pelikan—Corte, Argentina 1958; 7... ♘b6 8. d3 ♗e7 — 6... ♘b6

[28] 8... ♘c3 9. bc3 e4 10. ♘d2 f5 11. ♖b1 [11. e3 0—0 12. c4 ♘a5 13. ♕c2 c6 14. ♗b2 b5!∞ Smejkal—Ivkov, Wijk aan Zee 1972 — 13/47] ♖b8 12. ♕a4 0—0 13. ♗a3 ♗a3 14. ♕a3 ♕d5 15. ♖b2 ♕a5 16. ♕a5 ♘a5 17. ♖fb1 b6 18. e3 ♘c4 19. ♘c4 ♗c4 20. ♗f1± ⊥ Larsen—Boutteville, Lugano (ol) 1968 — 6/63

[29] 9. ♘d4 ♘d4 [9... ♘c3 10. bc3 ♘d4 11. cd4 (11. ♕d4 ♕d4 12. cd4 0-0-0 13. ♗b2 ♗f6 14. e3 ♔b8 15. ♖fc1±) c6 12. ♖b1 ♕d7 13. ♕a4± Bronštejn—Duckstein, Krems 1967] 10. ♕d4 ♘c3 [10... ♗f6? 11. ♕a4 c6 12. ♘d5 ♗d5 13. ♖d1+—] 11. ♕c3 0—0 [11... ♗f6 12. ♕b4 ♕e7 13. ♕b7 0—0 14. ♕a6± Schmid—Martinez, Lugano (ol) 1968] 12. ♗b7 ♖b8 **13. ♗f3** ♖b5 14. a4± Pokrovski—Eršov, corr. 1976

[30] **9... ♗f6** 10. ♘bd4 ♘d4 11. ♘d4 ♗d4 12. ♕d4 0—0 13. b3 c6 14. ♗b2 f6 15. ♖fd1± Fuderer—Aitken, München 1954; **9... 0—0** 10. ♘bd4 ♘d4 11. ♘d4 ♗g4 12. h3 ♗h5 13. ♕b3 ♘b6 14. ♖d1±; **9... d3** 10. ♕d3 0—0 11. ♘fd4 ♘d4 12. ♘d4 ♗g4 13. ♕b3 ♘b6 14. ♖d1± Bisguier—Kevitz, USA 1955/56; **9... ♕d7** 10. ♘fd4 ♘d4 11. ♘d4 ♗h3 12. e4 [12. ♗h3 ♕h3 13. e4 ♘f6 14. ♕f3± Schweber—van Riemsdyk, Mar del Plata 1969] ♗g2 13. ♔g2 ♘b6 14. ♘f5!± Larsen—Dückstein, Cala Galdana 1974 — 17/52

[31] 10. ♗f4!? ♘d5 11. ♘fd4 ♘d4 12. ♘d4 ♘f4 13. gf4 ♗d5 [13... c6 14. ♘e6 fe6 15. ♕b3±] 14. ♘f5±

[32] 13. ♖e1 ♗b4 14. ♗d2 ♗d2 15. ♕d2 c5 16. ♘f3 ♕d2 17. ♘d2 0-0-0 18. ♘c4 ♘c4 19. ♖ac1 ♘b2 20. ♖c5 ♔b8 21. ♖b5± Bisguier—Martinovsky, Las Vegas 1974

[33] **7. ♕b3** h6 8. 0—0 g6 9. ♖d1 ♗g7 10. e3 0—0 11. d4 ed4 12. ed4 ♘a5 13. ♕a4 c6∞ Koszorus—Honfi, Pecs 1976; **7. d3** g6 8. ♗g5 ♗g7 9. ♕c1 h6 10. ♗d2± Polugajevski; **7. 0—0** g6 8. b4 — 7. b4

[34] **7... ♘b4** 8. ♘e5±; **7... f6** 8. a3 ♗e6 9. ♗b2 ♕d7 10. ♘e4 ♘f5 11. ♖c1 0-0-0 12. 0—0 h5 13. h4± Vadasz—A. Schneider, Hungary (ch) 1977

[35] **8. ♖b1** ♘f5 9. 0—0 ♗e7 10. a4 f6 11. b5 ab5 12. ab5 ♘cd4 13. e3 ♘f3 14. ♗f3 0—0 15. ♕c2± Stoljar—Pithart, Olomouc 1975; **8. ♗b2** ♘f5 [8... g6 9. 0—0 ♗g7 10. a3 0—0 11. d3 ♘f5 12. ♖c1± Ilivicki—Džagarov, SSSR 1967 — 3/37] 9. a3 ♗e7 10. ♖c1 ♗e6 11. d3 0—0 12. ♘a4 f6 13. ♘d2 ♘fd4= Pachman—Pietzsch, Harrachov 1966 — 1/29; 10... ♘fd4=

[36] 9. ♗b2 ♗g7 10. a3 0—0 11. ♖c1 ♘f5 12. ♘e4 ♘cd4 13. e3 ♘f3 14. ♗f3 ♘d6= Dvorecki—Peresipkin, SSSR 1976

[37] 12. ♘g5 ab5 13. ab5 ♗d7 14. ♗b7 ♖b8 15. ♗g2 ♘b5 16. ♘b5 ♗b5 17. ♖b1±↑ Larsen—Lehmann, Palma de Mallorca 1967 — 4/47

[38] 13. ♕f3 ♖e8 14. ♕e2 h5 15. h3 ♖a7!? 16. ♖fc1±↑ Zwaig—Romanišin, Hastings 1976/77 — 23/59

[39] 7... ♗g4 8. a3 a5 9. d3 ♗e7 10. ♗d2 0—0 11. ♘a4 ♖a6 12. b4?! ab4 13. ab4 ♖a4 14. ♖a4 ♘a4 15. ♕a4 e4 16. b5 ef3 17. ef3 ♗d7∓ Iskov—Romanišin, Dortmund 1976; 12. ♖c1=

[40] **8. b3** 0—0 9. ♗b2 ♗g4 10. ♖c1 f5 11. ♘a4 e4 12. ♘e5 ♘e5 13. ♗e5 c6∓ Simagin—Bebčuk, SSSR 1967; **8. e3** 0—0 9. d4 ed4 10. ♘d4 ♘d4 11. ♕d4 c6 12. ♖d1 ♕d4 13. ed4. ♗g4= Polugajevski; **8. a4** a5 9. d3 [9. ♘b5 0—0 10. d4 ed4 11. ♘fd4 ♘d4 12. ♕d4 ♕d4 13. ♘d4 c6 14. ♗d2 ♖d8∓ Demeny—Florian, Hungary 1976 — 22/59] ♗e6 10. ♗e3 f5 [10... ♘d5 11. ♘d5 ♗d5 12. ♖c1 0—0 13. ♘d2 ♘b4=] 11. ♕c1 ♘d5 12. ♗g5 ♘db4 13. ♘b5 ♗d5∞ Bisguier—Addison, USA (ch) 1963/64

[41] 8... f5 9. d3 ♗f6 10. ♗d2 ♗e6 11. b4 g5?! 12. b5 ♘a5 13. e4!± Kaiszauri—Lundin, Gausdal 1977 — 24/51

[42] **9... a6** 10. d3 ♗e6 11. ♘e4 h6 12. ♗b2 f5 13. ♘c5 ♗c5 14. bc5 ♘d7 15. ♖c1± Botvinik—Benkner, Moskva (ol) 1956; **9... ♗e6** 10. d3 f5 — 8. d3

[43] Gheorghiu—Wade, Skopje 1968

[44] 8... ♗e6 9. ♗e3 [9. ♘e4 f5 10. ♘eg5 ♗g8 11. ♘h3 h6 12. b4 ♗b4 13. ♗b2 ♗d5 14. e4 fe4 15. ♘e5 ♘e5 16. ♗e5 0—0∞ Štejn—Kavalek, Sarajevo 1967; 13... ♕f6!? Tajmanov] ♕d7?! 10. d4 0-0-0?! 11. ♘e5 ♘e5 12. de5 ♕d1 13. ♖ad1 ♘c4 14. ♗f4 g5 15. ♗c1 c6 16. ♘e4± Savon—Romanišin, SSSR 1974 — 18/54; 9... 0—0 — 8... 0—0

[45] **9. ♗d2** ♗g4 10. ♖c1 ♔h8 11. ♘e4?! f5 12. ♘c5 ♗c5 13. ♖c5 e4 14. de4 fe4 15. ♘g5 ♘d4 16. ♖e1 e3 17. fe3 ♘e2∓ Ree—Torre, Amsterdam 1977; **9. a4** a5 10. ♗e3 [10. ♘b5 ♗e6 11. e4 ♗f6 12. ♗e3 ♘b4 13. ♗c5 ♖e8 14. ♖a3 ♘d7∞ Geler—Flor, SSSR (ch) 1954] ♗e6 [10... ♗g4 11. ♖c1 ♕d7 12. ♘d2 ♗h3 13. ♗b6 ♗g2 14. ♔g2 cb6 15. ♕b3 ♗c5 16. ♘c4 ♘d4 17. ♕a2 ♖ae8= Georgadze—Prandstetter, Dečin 1977] 11. ♗b6 cb6 12. ♘d2 h5 13. ♘c4 h4 14. ♖c1 ♗c5 15. e3 hg3 16. hg3 f5∞ Kraidman—Lederman, Netanya 1975

[46] 9... ♗e6 10. ♕c1 [10. ♖c1 ♘d5 11. ♘d5 ♗d5 12. ♕a4 f6 13. ♗c5± Kan—Čeho-

ver, SSSR 1936] f5 11. ♖d1 ♔h8 12. d4 e4 13. ♘e5 ♘b4 14. f3 ef3 15. ef3 c6 16. ♗f2 ♗g8 17. a3± Ivkov—Addison, Palma de Mallorca (izt) 1970

47 10. b4 ♗f6 11. ♗c5 ♖e8 12. ♖c1 ♗e6 13. b5 ♘d4 14. e3 ♘f3 15. ♗f3 ♘d5= Böhm—van Wijgerden, Amsterdam 1977

48 14... e4 15. ♗b6 ef3 16. ♗f3 ab6 17. d5± Panno—van Riemsdyk, Fortaleza 1975 — 20/54

49 Panno—van Wijgerden, Amsterdam 1977

50 9... ♖e8 10. b4 ♘d4 11. ♘d4 [11. ♘e5 ♗f6 12. f4 ♘d7 13. e3 ♗e5! (13... ♘e5 14. fe5 ♗e5 15. ♗d2 ♘f5 16. d4± Polugajevski—Wade, Skopje 1968 — 6/59) 14. fe5 ♘e5∓ Polugajevski] ed4 12. ♘e4± Polugajevski

51 10. ♘a4 ♘a4 11. ♕a4 ♘d4 12. ♖e1 ♗f6 13. ♘d2 c6 14. e3 ♘e6 15. ♕c2± Donner—Lehmann, La Habana 1965

52 10... ♗g4 11. ♖c1 [11. h3 ♗e6 12. d4 ed4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♗d4 c6 15. ♘e4 ♗d5= Kavalek—Malich, Leipzig 1965] ♖e8 12. ♘a4 ♘d5 13. ♗c5 ♗f6 14. h3 ♗e6 15. ♔h2 ♕d7 16. ♕c2 g6 17. ♖fd1 b6 18. e4! ♘de7 d4!± Uhlmann—Korčnoj, Moskva 1971 — 13/57

53 11. ♘a4 ♘d5 [11... ♘a4 12. ♕a4 ♗d5 13. ♖fc1 ♖e8 14. ♖c2 ♗f8 15. ♖ac1± Botvinik—Portisch, Monte Carlo 1968 — 5/44] 12. ♗c5 b6 13. ♗e7 ♘de7 14. b4 ab4 15. ab4 ♕d6= Gheorghiu—Mariotti, Manila (izt) 1976

54 17. ♗c5 ♗d5 18. ♗f8 ♕f8 19. ♖c1 ♕f7 20. ♖c6!± Zwaig—Pomar, Costa Brava 1976

55 **10... a5**? 11. b5 ♘d4 12. ♘d2!± Petrosjan—Tajmanov, Vinkovci 1970 — 10/53; **10... f6** 11. ♘e4 ♕d7 12. ♗b2 [12. ♗e3 ♘d5 13. ♖c1 ♖fd8 14. ♗c5 b6 15. ♗e7 ♘de7 16. ♕c2± Ragozin—Tajmanov, SSSR (ch) 1956] ♖ad8 13. ♕c2 ♔h8 14. ♘c5 ♗c5 15. bc5 ♘c8 16. ♖ab1± Johansson—Limbos, Moskva (ol) 1956; **10... ♘d4** 11. ♖b1 [11. ♘d4 ed4 12. ♘e4 ♗d5 13. ♗b2 f5 14. ♘d2 a5 15. ♗d5 ♕d5∞ Benkö—Dely, Hungary (ch) 1957] ♘f3 12. ♗f3 ♕c8 13. ♘e4 ♗d5 14. a4 ♕d8 15. ♗g2± Petrosjan—Sköld, Varna (ol) 1962

56 **11. b5** ♘d4! 12. ♘e5? ♗f6∓; **11. ♗b2** ♗f6 — 9... f5

57 12. ♘e1 e4 13. ♖c1 ♗c3 14. ♖c3 ♘d5 15. ♖c5 ♘e3 16. e3 ♕d6 17. ♕c2± Ragozin—Balogh, corr. 1956; 12... ♖b8!∞

58 15... ♘a4? 16. ♕a5 ♗d5 17. ♖c5 ♗g2 18. ♔g2± Filip—Barcza, 1953

59 Tajmanov

60 10. e4 ♔h8 11. b4 e4 12. ♘e4 ♗g4 13. h3 ♗h5 14. g4 ♗e8 15. ♗b2 ♗d6 16. ♖c1 ♘d5 17. d4 ed4 18. ♘d4 ♘f4∞ Uhlmann—Liebert, Leipzig 1973

61 **12. b5** ♘d4 13. ♘d2 c6!= Smejkal—Kristinsson, Vrnjačka Banja 1972; **12. ♕c2** ♘d4?! 13. ♘d4 ed4 14. ♘a4 ♘a4 15. ♕a4 ♗d5 16. ♕b5 ♗g2 17. ♔g2± Figler—Gornjak, SSSR 1977; 12... ♖f7△ ♘d4=

62 12... ♕e8 13. ♘b3 ♖d8 14. ♘c5 ♗c8 15. ♕b3 ♔h8= Benkö—Dückstein, Sarajevo 1967

63 Furman—A. Mihaljčišin, SSSR 1976

64 5. ♕b3 0—0! 6. ♗g2 ♖e8 7. 0—0 e4 8. ♘g5 ♗c3 9. dc3 h6 10. ♘h3 b6 11. ♕c2 ♘e5 12. b3 ♗b7 13. ♘f4 c6! 14. ♗e4 g5∓ Grigorjan—Podgajec, SSSR 1974

65 **5... ♗d6** 6. ♗g2 ♘d5 7. cd5 ♘e7 8. e4 c6 9. 0—0 cd5 10. d4 de4 11. ♘e5 ♘g6 12. ♘g6 hg6 13. ♗e4 ♖b8 14. ♖e1 ♔f8 15. h4± Petrosjan—Vaganjan, SSSR (ch) 1975; **5... ♗c5** 6. d3 h6 7. ♗g2 d6 8. 0—0 0—0 9. e3 [9. ♗d2 ♘d5 10. cd5 ♘e7 11. b4 ♗b6 12. a4 a6 13. ♕b3 ♗d7= Gheorghiu—Portisch, Petropolis (izt) 1973] a5 10. ♘c3 ♗a7 11. a3 ♘h7= Korčnoj—Petrosjan, Il Ciocco (m) 1977 — 23/58

66 6... e4? 7. dc6 ef3 8. ♕b3 1 : 0 Petrosjan—Ree, Wijk aan Zee 1971

67 7. ♘e5? ♕e7 8. f4 f6 9. ♘d3 ♕e4!∓; 7. **♗g2** ♘f3 8. ♗f3 0—0 9. 0—0 d6 10. ♗g2 ♗c5 11. b3 ♗d4= Saidy—Kapengut, Lublin 1973

68 **8. ♗g2** ♗e7 9. 0—0± Suba—Georgadze, Lublin 1974 — 18/48; 8... 0—0 — 5. ♗g2; **8. ♕a4**!? Georgadze

69 9... ♗a5 10. ♕c4 [10. 0—0 ♗b6 11. b3 d6 12. ♗b2 0—0 13. e3 de3 14. de3 a5 15. a3 ♗d7 16. ♖fd1± Talj—Makaričev, SSSR (ch) 1978 — 26/42] ♗b6 11. 0—0 0—0 12. b4! ♖e8 13. e3 de3 14. de3 ♕f6 15. ♗d2 d6 16. a4 a5 17. ba5 ♗c5 18. ♖fc1± Gheorghiu—Džindžihašvili, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/41

70 14. ♗d2 ♗c5 15. ♗c3 d6 16. ♕d2 b6 17. ♖fe1 ♗d7± Korčnoj—Karpov, Baguio City (m) 1978 — 26/40

71 6. ♘b4 ♘b4 [6... ef3 7. ♘c6 dc6 8. d4 fe2 9. ♕e2 ♔f8 10. ♗g5 h6 11. ♗f6 ♕f6 12. 0-0-0± Barcza—Bisguier, Tallinn 1971] 7. ♘d4 0—0 8. ♘c2 ♘c2 9. ♕c2 d5∓ Smislov—Benkö, Wijk aan Zee 1972 — 13/48

72 **6... d6** 7. ♘b4 ♘b4 8. a3 ♘c6 9. d3 0—0 10. ♗g2 ♖e8 11. 0—0 h6 12. de4 ♘e4 13. ♗e3 a5 14. ♕c2± Saidy—Browne, San Antonio 1972; **6... 0—0** 7. ♗g2 — 5. ♗g2

73 7. d3 ♘d5 8. cd5 ♕f6 9. e3 ♗b4 10. ♗d2 ♕b2 11. ♖c1 ♘e5 12. de4 g5 13. ♖c2 ♗d2 14. ♖d2 ♕b4 15. ♘f3 ♕e4 16. ♘e5!± Gheorghiu—Joita, Romania 1972 — 14/58; 7... ed3! 8. ♕d3 ♘e5 9. ♕c3 d6 10. ♗g2 — 7. ♗g2

74 8. d3 ed3 9. ♕d3 ♘e5 10. ♕c3 [10. ♕c2 c6 11. ♘f6 ♕f6 12. 0–0 ♗e6∓ Timman–Bisguier, Malaga 1971 — 11/30] c6 11. ♘e3 ♕b6 [11... ♗e6 12. ♘hf5 0–0 13. b4± Wirthensohn–Kane, Skopje (ol) 1972 — 14/61] 12. 0–0 0–0 13. ♘c2 a5 14. ♗e3 ♖e8= Korčnoj–Ree, Amsterdam 1972

75 8... g5? 9. d4! ♘d5 10. dc5 ♘db4 11. a3 ♘a6 12. b4 ♘cb8 13. ♕d4 0–0 14. ♘f5!±→ Ghitescu–Ghinda, Romania (ch) 1973

76 **9. ♘c3** ♗c4 10. ♘e4 ♘e4 11. ♗e4 ♗e6 12. ♗g2 d5 13. ♕c2 ♗e7 14. ♘f3 d4!∓ Ghitescu–Browne, Wijk aan Zee 1974 — 17/53; **9. ♘f6** ♕f6 10. ♗e4 ♗c4 11. ♕a4 d5 12. ♗f3 0–0 13. d3 ♗a6 14. ♗d5 ♘d4 15. ♕d1 ♕e5∓ Antunac–Hecht, Wijk aan Zee II 1973

77 12. ♘f5 0–0 13. ♗d2 ♕d7 14. ♕c2 ♘d4 15. ♘d4 ♗d4= Gheorghiu–Savon, Petropolis (izt) 1973

78 14. ♘f3 ♗h3 15. ♕d5 ♗g2 16. ♔g2 ♖ae8 17. e5 ♕e6= Karpov–Hecht, Budapest 1972

79 **6. a3** ♗c3 7. bc3 [7. dc3 e4 8. ♘d4 ♖e8 9. 0–0 h6 10. h3 ♘e5 11. b3 d5∓ Wade–Zuidema, Le Havre 1966] d6 8. 0–0 ♗g4 9. h3 ♗e6 10. d3 h6 11. ♘d2 ♕d7=; **6. ♕c2** ♖e8 7. 0–0 d6 8. d3 ♗g4 9. ♗e3 ♗c5 10. h3 ♗h5 11. g4 ♗e3 12. fe3 ♗g6 13. e4 ♘d4=

80 7... ♖e8 8. 0–0 [8. ♘b4 ♘b4 9. 0–0 d5∞ Bukić] ♗f8 9. d3 ♘d5 [9... ed3 10. ♕d3 ♘e5 11. ♕c2 c6 12. ♘f6 ♕f6 13. b3!± Petrosjan–Liebert, Siegen (ol) 1970 — 10/52] 10. cd5 ed3 11. ♕d3 ♘e5 12. ♕c2 c5 13. f4 [13. b3 d6 14. ♗b2 ♘g6 15. ♘g6 hg6 16. e4± Ghitescu–Tringov, Skopje (ol) 1972 — 14/60] ♘g6 14. ♘f3 d6 15. e4± Vaganjan–Tajmanov, SSSR 1977

81 9. a3 a5 10. d3 ed3 11. ♕d3 ♘e5 12. ♕c3 ♘d5 13. cd5 d6 14. b3 ♗g4 15. ♕d2 a4∓ Rajković–Vukić, Sarajevo 1973

82 11. ♕c3 ♘d5 12. cd5 d6 13. b4 ♗b6 14. ♗b2 a5 15. a3 ab4∓ Timman–Gereben, Madrid 1971

83 11... ♘d5 12. cd5 d6 13. b3 ♗d7 14. ♗b2 ♕g5 15. ♖ad1 ♖ac8 16. ♗d4± Gheorghiu–Hecht, Teesside 1972

84 12. ♘c3? ♘c4! 13. ♘a4 ♗f8 14. ♕c4 b5∓ Smislov–Mecking, Petropolis (izt) 1973 — 16/51

85 **13...** ♕c7 14. ♗d4 ♕c4 15. ♕c4 dc4 16. ♘f5 d5 17. ♘e3 ♗g4 18. ♖fe1 b6 19. h3 ♗h5 20. ♖ad1 ♖ad8 21. g4± Gheorghiu–Castro, Nice (ol) 1974; **13... d6** 14. ♗d4 dc4 15. ♖fd1! ♘c6 16. ♕c4± Gheorghiu–Szmetan, Torremolinos 1976 — 21/41

86 9. 0–0 ♗d6 [9... ♕f6 10. d3 ♗c5 11. ♕c2 d6 12. a3 a5 13. b3 ♖e8 14. ♗b2± Jakobsen–Jansson, Stockholm 1974/75] 10. e4 de3 11. de3 c5 12. ♕c2 ♗e7 13. ♗d2 d6 14. a4 ♗f6 15. ♗c3 ♖e8 16. e4 ♗d7= Smejkal–Korčnoj, Leningrad (izt) 1973; 12. ♕d3!?

87 14. e4 ♗f6 15. d4 ♗d4 16. ♗d4 cd4 17. ♕d4 ♕b6= Polugajevski–Kuzmin, SSSR (ch) 1973

88 **7. a3** ♗c3 8. dc3 [8. bc3 e4 9. ♘d4 ♘d4 10. cd4 d5 11. d3 c6=] d6 9. b3 ♖b8 10. a4 h6 11. ♘e1 ♗g4 12. ♘c2 ♕d7 13. ♘e3 ♗h3=; 7. **♘e1**!? d6 8. ♘c2 ♗c3 9. dc3 ♗e6 10. ♘e3 ♘a5!? 11. b3 ♘g4 12. ♘d5 c6 13. ♘b4 f5∞ Averbah–Passerotti, Reggio Emilia 1977/78 — 25/54

89 7... **a5** 8. ♘d5 ♘d5 9. cd5 ♘d4 10. ♘e1 c6 11. e3 ♘f5 12. ♘c2 ♗f8 13. f4 ef4 14. ♖f4± Štejn–Lepeškin, SSSR (ch) 1965; 7... **d6** 8. ♘d5 ♘d5 9. cd5 ♘d4 10. ♘d4 ed4 11. e4 de3 12. fe3 ♗c5 13. d4± Naranja–Hecht, Bad Pyrmont 1970; 7... **h6** 8. ♘d5 [8. e4 a5 9. h3 ♗c5 10. ♔h2 d6 11. a3 ♗d7 12. ♖b1 ♘h7 13. ♗d2 ♘f8 14. ♘e2 a4∓ Etruk–Smislov, SSSR 1968 — 6/62] ♗f8 9. ♘f6 [9. h3 d6 10. e4 ♘d4 11. ♘f6 ♕f6 12. ♘d4 ed4 13. f4± Petrosjan–Keres, Jugoslavija (ct) 1959] ♕f6 10. ♘d2 d6 11. ♘e4 ♕d8 12. ♘c3 ♗d7 13. b4 ♕c8 14. ♖b1 ♗h3 15. e4!± Petrosjan–Gheorghiu, Moskva 1967 — 3/36

90 8... d6 9. e4 ♗g4 10. ♖b1 ♖b8 11. h3 ♗h5 12. ♕c2 ♗f3 13. ♗f3 ♘d7 14. ♗g2 ♘c5 15. f4± R. Garcia–Schweber, Villa Gesell 1969

91 9... ed3 10. ed3 ♘d4 11. cd4 d5 12. ♗g5 [12. ♗e3 ♗e6 13. ♖c1± Botvinik–Basman, Hastings 1966/67] h6 13. ♗f6 ♕f6 14. cd5± Malich–Hecht, Skopje (ol) 1972

92 14. ♕a4 ♘a3 15. ♕a3 ♕e5∞ Stean–Hartston, England (ch) 1972

93 7... **e4** 8. ♘e1 d6 9. d3 [9. d4!? ♗e1 10. ♖e1 h6 11. a3 ♗f5 12. ♘e3 ♗g6 13. b4 d5 14. ♗b2± Janošević–Vukić, Jugoslavija 1973 — 16/50] ♗e1 10. ♖e1 ed3 11. ♗g5!± Smislov–Mestel, Hastings 1972/73 — 15/48; 7... **♗c5** 8. d3 ♘d5 9. cd5 ♘d4 10. ♘d2 d6 11. e3 ♘f5 12. ♘c4 ♘e7 [12... ♗d7 13. ♗d2 a6 14. b4± Botvinik–Ree, Wijk aan Zee 1969] 13. ♗d2 c6 14. b4 ♗b6 15. dc6 bc6 16. b5± Gheorghiu–Benkö, Las Palmas 1972; 7... **♗f8** 8. d3 h6 [8... ♘b4 9. ♘f6 ♕f6 10. ♘g5 c6! 11. ♘e4 ♕d8 12. ♗g5 f6 13. ♗d2 ♘a6 14. ♘c3 d6 15. ♖b1 ♗e6 16. b4± Malich–Golz, DDR 1971 — 11/31] 9. ♗d2 [9. b3 ♘d5 10. cd5 ♘d4 11. ♘d2 c6 12. ♘c4 b5 13. ♘d2 ♗b7 14. e3 ♘f5 15. dc6 ♗c6= Portisch–Filip, Varna (ol) 1962; 9. a3 d6 10. b4 ♘d5 11. cd5 ♘e7 12. ♘d2 c6= Smejkal–Liebert, Luhačovice 1971] d6 [9... a5 10. ♗c3 d6 11. ♘d2! ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. d4± Polugajevski–Podgajec, SSSR 1973 — 15/50] 10. ♗c3 ♘d5 11. cd5 ♘e7 12. e4 c6 13. dc6 ♘c6 14. d4± Štejn–Barcza, Zagreb 1972 — 14/59

[94] **9. d3** ♘f3 10. ♗f3 ♗c5= Rogoff—Portisch, Biel (izt) 1976 — 22/57; **9. ♘d4** ed4 10. b3 [10. e4 c6 (10... de3 11. fe3 ♕g5 12. e4±) 11. d3 cd5 12. ♕b3 ♕a5 13. a3 ♗d6 14. e5!±] b6 11. ♗b2 ♗c5 12. e3 ♗a6 13. ♖e1 ♕f6 14. ♕c2 de3 15. de3 ♕g6!= Uhlmann—Portisch, Skopje (ol) 1972 — 14/62; 14. ♕c1!±

[95] **9... ♗f8** 10. e3 ♘f5 11. b3 c5 12. f4! d6 13. ♗b2± Uhlmann—Osnos, Zinnowitz 1971 — 12/42; **9... d6** 10. e3 ♘f5 11. ♘c2 ♗c5 12. b4 ♗b6 13. ♗b2 ♗d7 14. a4 a6 15. d4± Smislov—Lejn, SSSR 1973

[96] 14. ♕e2 ♗e6 15. ♖d1 ♕d7 16. b3 [16. ♖d2 ♗h3= Petrosjan—Kuzmin, SSSR (ch) 1974 — 18/52] ♗g4 17. ♗f3 ♗f3 18. ♕f3△ ♗b2±

[97] 7. dc3 d6 8. ♘e1 ♗e6 9. b3 ♕d7 10. e4 ♗h3 11. ♕e2 a6 12. ♘c2 ♗g2 13. ♔g2 h6 14. f3 ♘e7 15. ♘e3 ♘h7= Olafsson—Benkö, Lone Pine 1977

[98] **8. ♘e1?!** ♗f5 9. ♘c2 ♕d7 10. d3 e4! 11. ♘e3 ed3 12. ♘f5 ♕f5 13. ed3 ♘e5∓ Neckar—Podgajec, SSSR 1974 — 18/49; **8. ♖b1** ♘d7 9. ♘e1 f5 10. d3 ♘c5= Maslov—Podgajec, SSSR 1973; **8. ♘h4** ♖e8 9. e4 ♘e7 10. d3 c6 11. f4 ef4 12. ♗f4 ♘g6 13. ♘g6 hg6 14. ♕f3 ♗g4= Rajković—Govedarica, Vrnjačka Banja 1976

[99] **8... ♖e8** 9. e4 ♘e7 10. ♘h4 ♘g6 11. ♘f5 c6 12. ♖b1± Botvinik—Langeweg, Hamburg 1965; **8... ♔h8** 9. ♖b1 ♘g8 10. ♘e1 ♘ge7 11. ♘c2 f5 12. f4± Portisch—Kuijpers, Wijk aan Zee 1975; **8... ♗d7** 9. ♘d2 [9. e4 ♔h8! (9... a6 10. a4 ♘a5 11. ♘h4 ♘e8 12. f4 ef4 13. ♗f4 ♘c6 14. ♘f3± Smejkal—Hecht, Siegen (ol) 1970 — 10/51) 10. ♘h4 ♘g8 11. ♗e3 ♗e6 12. ♕d2 ♘ge7= Uhlmann—Korčnoj, Leningrad (izt) 1973] ♕e7 10. ♘b3 ♗e6?! 11. ♖b1 ♖ab8 12. e4! ♘d7 13. ♕e2△ d4-d5± Uhlmann—Zinn, Leipzig 1973 — 16/52; **8... e4!?** 9. ♘d4 ed3 10. ♘c6 de2 11. ♕e2 bc6 12. ♗c6 ♖b8 13. ♗e3 ♗b7 14. ♗b7 ♖b7 15. c5 dc5 16. ♗c5 ♖e8 17. ♖ad1± Mecking—Korčnoj, Augusta (m) 1974 — 17/54; 10. ed3!?

[100] 9. ♘e1 ♗e6 10. f4 e4! 11. f5 ♗d7 12. ♘c2 ♘e5 13. ♘e3 ed3 14. ed3 ♗c6 15. d4 ♗g2 16. de5 ♗f1 17. ef6 ♗h3 18. ♕h5 ♖e8!∓ Balašov—Makaričev, SSSR 1973 — 15/51; 10. e4!?

[101] **9... ♗d7** 10. ♘d2 ♔h8 11. ♘b3 b6 12. f4 ♘g8 13. f5± Suetin—Zilberštejn, Kislovodsk 1972; **9...** ♘e7 10. ♘h4 g5 11. ♘f3 ♘g6 12. ♘g5 hg5 13. ♗g5 ♔h7 14. f4± Jansa—Bisguier, Skopje (ol) 1972

[102] 14. h3 ♗e6 15. f4 f6 16. ♕d1± Pfleger—Vasjukov, Manila 1974 — 18/50

[103] 7... ♖e8?! 8. ♘d5! ♗f8 9. d3 ed3 [9... ♘d5?! 10. cd5 ed3 11. ♘d3 ♘b4 12. ♘f4 a5 13. ♗d2± Uhlmann—Meduna, Halle 1978 — 26/39] 10. ♘d3 h6 11. b3± Uhlmann

[104] 8. bc3 ♖e8 9. ♘c2 d6 [9... d5 10. cd5 ♕d5 11. ♘e3 ♕h5 12. f3 ef3 13. ef3 ♘d5 14. f4 ♕d1 15. ♘d1 ♘b6 16. ♘e3 ♘a5 17. b3± Geler—Dorfman, SSSR (ch) 1975; 9... ♘e5 10. c5 b6 11. cb6 cb6 12. d3 ed3 13. ed3 d5 14. ♗g5 ♗g4 15. f3 ♗f5 16. ♘b4±↑ Grigorjan—Cejtlin, SSSR (ch) 1971] 10. ♘e3 ♘e5 11. d3 ed3 12. ed3 c6 13. ♖b1 ♕a5 14. ♕c2 ♘ed7 15. ♖e1 ♘b6 16. ♗d2 ♗e6= Talj—Holmov, Tbilisi 1969

[105] 9. ♘c2 ♘e5 10. b3 d6 [10... h6 11. f4! ef3 12. ef3 d6 13. ♘e3 ♗d7 14. a4 ♕c8 15. ♖a2 ♗h3 16. ♖e1 ♗g2 17. ♔g2± Ribli—Browne, Manila (izt) 1976 — 22/55] 11. ♗g5 [11. h3 h6 12. ♔h2 b6 13. ♘e3 ♗b7= Schmidt—Lewi, Lublin 1969 — 8/29] ♘ed7 12. ♕d4 h6 13. ♗f6 ♘f6 14. ♘e3 ♕e7 15. ♖ae1 ♗d7 16. f4 ef3 17. ef3 ♗c6= Olafsson—Smislov, Jugoslavija (ct) 1959

[106] 9... d6 10. ♘c2 ♖e5 11. ♕d2 ♗e6 12. b3 h6 13. ♗f6 ♕f6 14. f4± Averbah—Bronštejn, SSSR 1976

[107] 11... b6 12. ♘e3 ♕e5 13. ♖c1! a6 [13... ♗b7 14. ♕d7 ♖ad8 15. ♕g4 ♖d2 16. ♖c2± Averbah] 14. ♕d5 b5 15. ♖fd1± Averbah—Suetin, SSSR 1978 — 26/37

[108] 12... ♗f5 13. f4! ♘e7 14. g4± Tarjan—Smislov, Hastings 1976/77

[109] 13. ♕d2 ♕g5 14. ♖fe1 ♖e8 15. ♖ad1 ♗f5 16. f4 ef3 17. ef3 ♗e6 18. f4± Petrosjan—Korčnoj, SSSR 1976

[110] 16. ♖d5± Uhlmann—Reshevsky, Skopje 1976 — 21/40

[111] 9... b6 10. ♘e3 ♗b7 11. ♘d5 ♘e5 12. ♗f4 [12. b3 ♖e8 13. a4 d6 14. ♖a2 ♘ed7 15. h3?! a5= Korčnoj—Karpov, Moskva (m) 1974 — 18/51; 15. f4!± Botvinik] ♗d5 13. cd5 ♘g6 14. ♗e3 ♖e8 15. c4 d6 16. ♕c2 ♘e5 17. ♗d4± Sznapik—Peev, Cienfuegos 1976

[112] 10... b6 11. f4?! [11. ♕c2?! ♗b7 12. ♗d2 ♘e5 13. ♖ad1 ♕e7 14. h3?! ♕e6 15. b3 ♘f3!∓ Hernandez—Olafsson, Tallinn 1975 — 19/39] ef3 12. ef3 ♗b7 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 ♘e7 15. c4 ♘f5 16. ♕d3 ♕f6 17. ♗f4 ♘d4 18. ♖ae1 c5!∓ Ungureanu—Ogaard, Bucuresti 1976; 11. b3!?=; 11. ♘d5=

[113] **11. f4** ♘e7 12. h3 ♘f5 13. g4? ♘e3 14. ♗e3 h5!∓ Holmov—Vaganjan, Moskva 1975 — 20/50; 13. ♘f5!?; **11. ♘d5** ♘b8 12. ♕d4 ♘bd7 13. b3 a5 14. ♖d1± Biyiasas—Gaprindašvili, Lone Pine 1977; 11... ♗f5=; **11. b3** a5 12. a4 b6 13. ♖a2 [13. ♕c2 ♗b7 14. ♘d5 ♘b8! 15. ♖d1 ♘bd7 16. h3 ♘c5= Polugajevski—Holmov, Moskva 1969 — 8/30] ♗b7 14. f4 ef3 15. ef3 ♘b8 16. ♖e2 ♘bd7= Švedčikov—Timoščenko, SSSR 1977

[114] **11...** ♖e5 12. ♖d1! [12. ♗d2 ♗d7 (12... ♘e7 13. f4 ef3 14. ef3 ♘f5 15. ♖ae1± Savon—Cosulich, Venezia 1974) 13. f4 ef3 14. ef3 ♕c8 (14... ♖e8 15. ♖ae1 ♘e7 16. b4 ♕c8 17. ♖f2 a5 18. ♖fe2 ♔f8 19. ♗c1 b6 20. a3 ♖b8 21. ♕d3 ♗c6 22. ♘d5!± Uhlmann—Jansa, Amsterdam 1975 — 20/49) 15. ♖fe1 ♖e8 16. ♘d5 ♘d5 17. ♖e8 ♕e8 18. cd5 ♘e5= Polugajevski—Savon, Petropolis (izt) 1973 — 16/49] ♗e6 13. f4! ef3 14. ef3 ♖h5 15. ♕f2 ♗d7 16. f4!± Hardicsay—Peev, Olomouc 1976 — 22/56; **11...** ♕e7 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘b8 14. c4 ♗f5 15. ♕c3 ♘d7 16. b3± Biyiasas—Ostojić, Cleveland 1975; **11...** ♘e5 12. f4 [12. b3 ♘eg4 13. h3 ♘e3 14. ♗e3 ♗f5= Eliskases—Olafsson, Buenos Aires 1960; 12. ♗e4 ♘e4 (12... ♘c4 13. ♗g2 ♘e3 14. ♗e3± Polugajevski—Panno, Mar del Plata 1971) 13. ♕e4 ♗h3 14. ♖e1 ♕f6∞ Szilagyi—Ftačnik, Stary Smokovec 1975; 12. h3 b6 (12... ♗e6?! 13. b3 a5 14. a4 ♘ed7 15. f4! ef3 16. ef3± Ftačnik—Vera, Groningen 1976/77 — 24/46) 13. ♘d5 ♘c4 14. ♘f6 ♕f6 15. ♗e4 ♗h3 16. ♗a8 ♗f1 17. ♔f1 ♖a8 18. ♕e4 d5! 19. ♕d5 ♖d8 20. ♕c4 ♖d1 21. ♔g2 ♕g6∞ Ftačnik] ♘eg4 13. ♘g4 ♗g4 14. h3± Ftačnik; **11...** ♗**d7** 12. ♗d2 ♖b8 13. b3 ♘e5 14. ♖ad1 b6 15. ♗c1 ♕c8 16. ♘d5 ♘eg4 17. h3 ♘d5 18. cd5 ♘f6∞ Popov—Nikolac, Amsterdam 1977; **11... a5** 12. a4 ♕e7 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 ♘b8 15. ♗e3 ♗f5 16. h3 ♘d7 17. c4 b6 18. ♕c3 ♘c5= Karpov—Korčnoj, Baguio City (m) 1978 — 26/38

[115] **12. b3** a5 13. ♗b2 [13. ♗d2 ♘b8 14. f4 ef3 15. ef3 ♗b7 16. ♖ad1 ♘bd7 17. ♗c1 ♖e5= Hasin—Timoščenko, SSSR 1974] ♗d7 14. ♖ad1 a4!? 15. ♗c1 ab3 16. ab3 ♖a5 17. ♘d5 ♗f5 18. ♗e3 ♘e5 19. ♘f6 ♕f6 20. ♗e4 ♘g4!= Savon—Vaganjan, SSSR (ch) 1974 — 19/37; **12. ♗d2** ♘e5 13. ♖ad1 ♘eg4 14. h3 ♘e3 15. ♗e3 ♕e7 16. ♗d4 ♗f5 17. ♕c1 ♕e6!= Petrosjan—Rogoff, Biel (izt) 1976 — 22/58

[116] 16. cd5 f5 17. c4 ♗d7 18. ♗b2 ♕g5 19. ♕c3 ♘g4 20. ♖e1 ♖e7 21. f4 ♕g6 22. e3 h5= Korčnoj—Mecking, Augusta (m) 1974 — 17/59

[117] 8. dc3 ♖e8 9. f3 [9. ♘h3 ♘e5 10. b3 d6 11. ♗g5 ♘eg4 12. f3 ef3 13. ef3 ♘e3 14. ♗e3 ♗h3= Eliskases—Smislov, Mar del Plata 1962; 9. ♕c2 ♕e7 10. ♘h3 d5! 11. cd5 ♘d5 12. ♘f4 ♘f6= Kaiszauri—Gipslis, Tbilisi—Suhumi 1977] d6 10. b3 ♗d7 11. ♘h3 ef3 12. ef3 ♘e7 13. ♗g5 ♘f5 14. ♕d3 h6 15. ♗d2 ♘e7 16. ♖fe1 ♗f5= Smislov—Portisch, Petropolis (izt) 1973 — 16/48

[118] 10... ♕e7 11. e3 d6 12. d3 [12. ♘d4 ♘d4 13. cd4 c6 14. ♗a3 ♗e6 15. ♕c2 ♕d7= Sofrevski—Matulović, Skopje 1967] ♗g4 13. h3 ♗d7 14. e4 h6 15. ♖b1 ♖ab8 16. ♘h4± Smislov—Peev, Cienfuegos 1973 — 16/47

[119] 11... ♘d5 12. e4! [12. c4 ♘b6 13. d3 ♗g4 14. ♖b1 ♕e7= Sliwa—Smislov, Polanica Zdroj 1966 — 2/23] ♘b6 [12... ♖e4 13. ♘g5 ♖e7 14. ♕h5+—; 12... ♘f6 13. e5! ♘e5 14. ♘e5 ♖e5 15. d4 ♖e8 16. ♗g5±] 13. d4 ♗g4 14. h3 ♗h5 15. e5± Uhlmann—Smislov, Hastings 1972/73 — 15/49

[120] 12. d4 ♕h5 13. ♖b1 ♘e4 [13... ♕a5 14. e4 ♘e4 15. ♘e5 ♖e5! 16. de5 ♕c5 17. ♔h1 ♘f2 18. ♖f2 ♕f2 19. ♗c6 ♗g4!∓ Tasić—Ciocaltea, Nice (ol) 1974 — 17/58] 14. ♕d3 ♘d6! 15. ♕d1 ♗f5 16. ♖b2 ♗e4∓ Ribli—Vasjukov, Camaguey 1974 — 17/57

[121] 15. ♗f3 ♕g6! 16. ♗g4 ♘g4 17. ♕e2 ♖ad8 18. ♗a3 h5 19. ♖ab1 a5∓ Uhlmann—Makaričev, Amsterdam 1975 — 20/51

[122] **16. ♖b1?** ♗e2 17. ♖e1 ♘g4 18. h3 ♕f5! 19. ♖e2 ♕b1∓ Malich—Peev, Varna 1974 — 17/56; **16. ♗a3** ♗e2 17. ♖f4 g5 18. ♖f5 ♗d3 19. ♖f6! ♖f6 20. ♕d4 ♕g6 21. e4∞ Stefanov—Kertesz, Romania (ch) 1977 — 24/48

[123] 10... d6 11. ♖b1 h6 12. ♘e4 [12. ♘h3 ♘e5 13. f4 ♘eg4 14. ♘f2 c6 15. h3 ♘e3 16. ♗e3 ♖e3 17. ♔h2 d5! 18. ♕d2 ♖e7 19. cd5 cd5= Bagirov—Vaganjan, SSSR 1973] ♘e4 13.

♗e4 ♘e5 14. f4 [14. ♗f4 c6=] ♘c4 15. f5 d5 16. ♗g2 ♘e3 17. ♗e3 ♖e3 18. f6∓ Mecking—Tan, Petropolis (izt) 1973

[124] 11... d6 12. f4 ♘e4 13. ♗e4 f5 14. ♗d5 ♔h8 15. ♕h5± Panno—Portisch, Palma de Mallorca (izt) 1970

[125] 13. ♖e1 ♘a5 14. c5 [14. f3?! d5 15. ♘f6 ♕f6 16. ♕d2 c5∓ Tajmanov—Bronštejn, Tallinn 1975] ♗c6! [14... bc5 15. ♕a4! ♗e4 16. de4 ♘c6 17. e5± Romanišin—Tajmanov, Leningrad 1977 — 24/47] 15. cb6 ab6 16. f3 d6 17. ♕d2 ♘d5 18. ♗h3 ♘f4 19. ♕f4 ♘b7∓

[126] 13... ♘a5?! 14. f3 d5 [14... d6 15. ♖ae1 ♘d7 16. ♗h3± Sofrevski—Hadžimanov, Jugoslavija 1975] 15. ♘f6 ♕f6 16. ♗c7 dc4 17. d4±

[127] 16. ♖fe1 ♖e1 17. ♖e1 ♘c5 △ ♘e6=

[128] 9... d5 10. cd5 ♕d5 11. d3 ♗f5 12. ♕b2 [12. ♗f4 h6 13. de4 hg5 14. ef5 ♕c4 15. ♗g5 ♘d4∞ Szilagyi—Grabczewski, Albena 1970] b6 13. ♗f4 h6 14. ♘e4 ♘e4 15. de4 ♗e4 16. ♖fd1 ♕c4 17. f3 ♗g6 18. e4 f5 19. ♗f1 ♕c5 20. ♕f2!± Lavdanski—Kapengut, SSSR 1977

[129] 11... d6 12. ♖b1! [12. ♘f3 ♗f5 13. ♘h4 ♗g4 14. ♕b3 ♖ab8= Ujtelky—Smislov, Polanica Zdroj 1966] ♕e2 13. ♕e2 ♖e2 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 ♘d8 16. ♖b2= Wirthensohn—Hartoch, Muttenz 1971; 13. ♗d2!±

[130] 12. ♘e4 ♘e4 13. ♗e4 ♗b7 14. ♖e1 ♔h8 15. ♗f4± Gheorghiu—Bisguier, Buenos Aires 1970 — 10/50; 14... ♕f8 △ ♘a5= Ciocaltea

[131] 16. ♘f3 ♘a5 17. ♗e5 ♕d8 18. ♕d2 ♘h7 19. h4 d6= Holmov—Kapengut, SSSR 1978

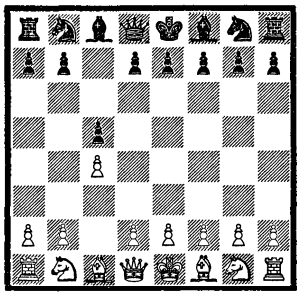

A3 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A3

A 30

1. c4 c5 — **Gipslis** 182

— 2. R ⌟ 2. ♘f3, 2. ♘c3
— **2. ♘f3** R ⌟ 2... ♘f6
— **2... ♘f6 3.** R ⌟ 3. g3, 3. d4
— **3. g3**

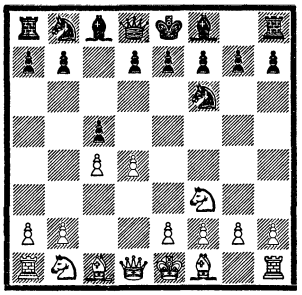

A 31

1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. d4 — **Gipslis** 191

— 3... R ⌟ 3... cd4
— **3... cd4 4. ♘d4** R ⌟ 4... e6

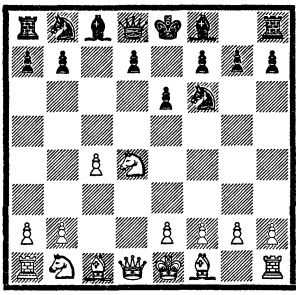

A 32

1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. d4 cd4 4. ♘d4 e6 — **Gipslis** 195

—.5. R ⌟ 5. ♘c3
— **5. ♘c3** R ⌟ 5... ♘c6

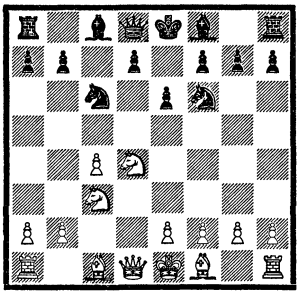

A 33

1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. d4 cd4 4. ♘d4 e6 5. ♘c3 ♘c6 — **Gipslis** 200

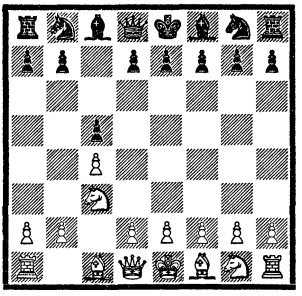

A 34

1. c4 c5 2. ♘c3 — **Gipslis** 207 (1—13), **Tajmanov** (14—28)

— 2... R ⌟ 2... ♘c6

A3 SOMMAIRE • INDICE A3

A3 CONTENTS • INHALT A3

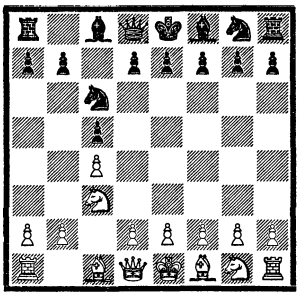

A 35

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 **Tajmanov** 217

— 3. R ⌟ 3. g3

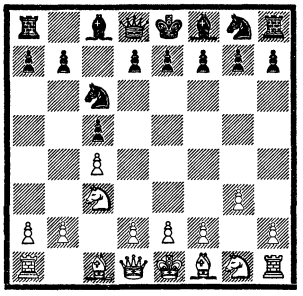

A 36

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 **Tajmanov** 221

— 3... R ⌟ 3... g6
— **3... g6 4. ♗g2 ♗g7**
5. R ⌟ 5. ♘f3

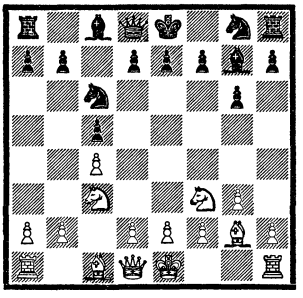

A 37

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 **Tajmanov** 228
4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3

— 5... R ⌟ 5... ♘f6

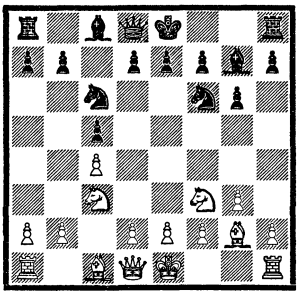

A 38

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 **Tajmanov** 236
4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 ♘f6

— 6. R ⌟ 6. 0—0
— **6. 0—0 0—0** 7. R ⌟ 7. d4

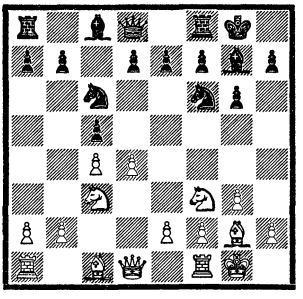

A 39

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 **Tajmanov** 240
4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 ♘f6 6.
0—0 0—0 7. d4

A3 INDICE • INNEHÅLL A3

A 30 — **1. c4 c5**

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	♘f3[1]	d4[3]	♘d4	g3	♗d2	♘b3	♕c2[4]	♗g2	♘c1	±
	♘c6[2]	cd4	e6	♗b4	♕b6	♘e5	a5	a4	♘f6[5]	
2	. . .	g3[6]	cd5[8]	♗g2[9]	0—0[10]	♘c3[11]	♘g5[13]	♘d5	♘e3	=
	♘f6	d5[7]	♘d5	♘c6	e5	♗e6[12]	♕g5	♕d8	♖c8[14]	
3	. . .	. . .	♗g2	0—0[15]	b3[17]	♗b2	♘c3[18]	♘e5[20]	♘b5[22]	=
	. . .	b6	♗b7	e6[16]	♗e7	0—0	d5[19]	♕c7[21]	♕c8[23]	

1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. g3 b6 4. ♗g2 ♗b7 5. 0—0 e6 6. ♘c3

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
4	. . .	d4[25]	♕d4	♗e3[26]	♘g5[27]	♔g2	♘ge4	♖fd1	♘e4	±
	a6[24]	cd4	d6	♘bd7	♗g2	♗e7	♘c5	♘fe4	♘e4[28]	
5	. . .	d4[29]	♘d4	♔g2	♕d3[32]	b3[34]	♗b2[36]	♖ac1	♕d4	=
	♗e7	cd4[30]	♗g2	♕c8[31]	♘c6[33]	0—0[35]	♖d8[37]	♘d4	♗c5[38]	

1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. g3 b6 4. ♗g2 ♗b7 5. 0—0 e6 6. ♘c3 ♗e7 7. d4 cd4 8. ♕d4

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
6	. . .	e4[39]	♕e3[41]	♕e2	b3	♗b2	♖ad1	♘b5	♘bd4[43]	±
	0—0	♘c6[40]	♗c5[42]	d6	♘d7	♘de5	♕e7	a6		
7	. . .	♕f4[44]	♖d1[46]	b3	♗b2[49]	e4[51]	♕e3[52]	♘e1	♘c2	±
	♘c6	0—0[45]	d6[47]	♕b8[48]	♖d8[50]	a6	♕a7	♖ab8	♗a8[53]	
8	. . .	. . .	. . .	♕b8[54]	♗f4	♘e5[56]	♘c6	♗d6	♖d6	=
	. . .	. . .	♕b8	♖ab8[55]	♖bc8	d6[57]	♗c6	♗d6	♗g2[58]	
9	. . .	. . .	. . .	e4	♗f4	e5	♘d4[60]	b3	♔g2	±
	. . .	. . .	. . .	♕f4[59]	♖fd8	♘e8	♘a5[61]	♗g2	d6[62]	
10	. . .	♖d1[63]	♗e3[64]	♘g5	♔g2	♘ge4	g4[65]	♖ac1	f3	∞
	d6	a6	♘bd7	♗g2	0—0	♘e8!	♖b8	♕c7	♕b7[66]	
11	. . .	. . .	b3	♗b2	♘g5[67]	♔g2	♘ge4	f3[70]	♖ac1	=
	. . .	. . .	♘bd7	0—0	♗g2	♕c7[68]	♖fd8[69]	♘c5[71]	♕b7[72]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	e4	♕e3[73]	♘d4	♕d2	♖e1	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕b8	♖e8[74]	♗f8	♕a7[75]	♖ac8[76]	
13	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e3[77]	♘d4[79]	♖ac1	h3	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c7	♖fe8[78]	♗f8	♖ad8[80]	g6[81]	
14	. . .	e4	♕e3[83]	♘d4[84]	b3	♗b2[86]	♔h1[88]	f4	♖ae1	±
	. . .	0—0[82]	a6	♕c7	♘bd7[85]	♖fe8[87]	♗f8	g6	♗g7[89]	
15	. . .	b3	e4[91]	♗b2[92]	h3	♘d2	a4	♔h2	f4[93]	±
	. . .	♘bd7[90]	a6	0—0	♕b8	♗c6	♖e8	♗f8		

1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. g3 b6 4. ♗g2 ♗b7 5. 0—0 g6

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
16	b3	♗b2	d4[94]	♕d4	♕d2[97]	cd5	♘e5[99]	♘d3	♘c3	=
	♗g7	0—0	cd4[95]	♘c6[96]	d5[98]	♕d5	♕e6	♖fd8	♖ac8[100]	
17	. . .	. . .	♘c3	e3[102]	d4	♕e2	e4[103]	♖fd1[104]	♖ac1	=
	. . .	. . .	d6[101]	♘bd7	e6	a6	♖e8	♕c7	♖ad8[105]	

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
18	. . .	. . .	. . .	♘d5[106]	♗g7	cd5	d4	e4[108]	d5	∞
	. . .	. . .	d5	♘d5	♔g7	♕d5	♘a6[107]	♕d6	e6[109]	
19	. . .	. . .	. . .	d4[110]	dc5[112]	♘d5[113]	♗g7	cd5	♕d5	=
	. . .	. . .	♘a6	d5[111]	♘c5	♘d5	♔g7	♕d5	♗d5[114]	
20	♘c3	d3[115]	e4[116]	♖b1[118]	♗e3	♘e2	b4	bc5[120]	♘ed4	=
	♗g7	0—0	♘c6[117]	♘e8[119]	♘d4	e5	d6	dc5	cd4[121]	
21	. . .	d4	♘e4[122]	d5[123]	♕b3[125]	♗g5	♗f4	♘d2	♔g2	±
	. . .	♘e4	♗e4	0—0[124]	e6	♕c7	♕b7	♗g2	e5[126]	
22	. . .	. . .	♕d4[127]	♕f4[129]	♖d1	♕e3	♖b1	♘e5	♕e5	⩱
	. . .	cd4	♘c6[128]	♖c8[130]	♘h5[131]	♘b4[132]	♖c4	♗e5	f6[133]	
23	. . .	. . .	♘d4	♔g2	b3	f3[136]	♗b2	e4	♖c1	∞
	. . .	. . .	♗g2	♕c8[134]	♕b7[135]	♘c6[137]	0—0	a6[138]	♘d4[139]	

[1] **2. f4** ♘f6 3. d3 d5 4. cd5 ♘d5 5. e4 ♘f6 6. ♗e3 e6 7. ♘c3 ♘c6 8. ♘f3 ♗d7∞ Hansen—Nimzowitsch, 1928; **2. b3** ♘f6 3. ♗b2 g6 [3. . . d6 4. g3 ♘c6 5. ♗g2 g6 6. ♗f6 ef6 7. ♘c3 h5! 8. h4 ♗h6 9. ♘f3 ♗g4 10. ♘d5 0—0 11. 0—0 ♖e8 12. e3 ♘e5 13. d4 cd4 14. ed4 ♘c6∞ Keene—Bellon, Cala Galdana 1974 — 17/67] 4. ♗f6!? ef6 5. ♘c3 b6 [5. . . ♗g7 6. g3 ♘c6 7. ♗g2 f5 8. e3 0—0 9. ♘ge2 a6 10. ♖c1 b5 11. d3± Karpov—Browne, San Antonio 1972 — 14/73] 6. ♘f3 ♗b7 7. g3 ♗f3! 8. ef3 ♘c6= Ivkov; **2. g3** ♘c6 3. ♗g2 g6 4. ♘c3 — A 36

[2] **2. . . b6** 3. g3 ♗b7 4. ♗g2 g6 5. 0—0 ♗g7 6. d4 cd4 7. ♘d4 ♗g2 8. ♔g2 ♘c6 9. ♘c2 ♖c8 10. ♘e3 ♘f6 11. ♘c3 0—0 12. ♖b1 e6= Jelen—Larsen, Ljubljana—Portorož 1977 — 23/65; 6. ♘c3 ♘f6 — 2. . . ♘f6; **2. . . e6** 3. g3 b6 4. ♗g2 ♗b7 5. 0—0 [5. d4 cd4 6. ♕d4 ♘c6 7. ♕f4 ♘f6 8. 0—0 d5 9. ♘c3 ♗d6 10. ♕h4 ♘e7 11. ♗g5 ♘e4!∞ Sosonko—Miles, Amsterdam 1978 — 26/64; 7. . . ♕b8!? Miles] ♘e7 6. ♘c3 ♗f3 7. ♗f3 ♘bc6 [Portisch—Haag, Balatonfüred 1959] 8. e3±; 5. . . ♘f6 — 2. . . ♘f6

[3] 3. g3 e6 [3. . . e5 4. ♗g2 f5 5. 0—0 ♘f6 6. ♘c3 ♗e7 7. e3?! 0—0 8. d4 e4 9. ♘e1 cd4 10. ed4 d5∓ Kovačević—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1977; 7. d3 0—0± — A 35] 4. ♗g2 d5 5. cd5 ♕d5 6. 0—0 ♕d8 7. b3 ♗e7 8. ♗b2 ♘f6 9. d4 0—0 10. dc5 ♗c5 11. ♕d8 ♖d8 12. ♘bd2 ♗d7 13. ♖ac1 ♗e7 14. ♘c4 ♘d5 15. ♖fd1 ♖ac8 16. e4± Smislov—Bronštejn, Moskva 1966 — 1/38; 4. . . ♘f6 5. 0—0 d5 6. cd5 ♘d5 7. d4 ♗e7 8. ♘c3= — D 41

[4] 8. ♗b4? ♕b4 9. ♕d2 ♕c4∓ Langeweg—Wedberg, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/53

[5] 11. 0—0± Polugajevski—Ornstein, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/54

[6] **3. b4**? cb4 4. d3 d5 5. cd5 ♕d5 6. e4 ♕d8 7. ♘bd2 ♘c6 8. ♗b2 e6∓ Lachmann—Blümich, Aachen 1935; **3. d3** b6 4. e4 ♘c6 5. g3 g6 6. ♗g2 ♗g7 7. 0—0 0—0 8. ♘c3 d6 9. h3 ♖b8 [9. . . ♗b7 — 3. g3] 10. ♖b1 a6 11. a3 ♘d7 12. ♗e3 [12. ♘e2 b5∓ Furman—Smislov, SSSR 1971 — 12/63] b5 13. cb5 ab5 14. d4∞; 10. ♗e3=; **3. b3** g6 4. ♗b2 ♗g7 5. g3 — 3. g3; **3. ♘c3** — A 34

[7] **3. . . ♘c6** 4. ♗g2 ♕b6 5. ♘c3 e6 6. 0—0 ♗e7 7. b3 0—0 8. ♘a4 ♕a6 [Vukić—G. Garcia, Novi Sad 1975 — 20/61] 9. d4 cd4 10. ♘d4 d5∞ G. Garcia; **3. . . g6** 4. b3 [4. ♗g2 ♗g7 5. 0—0 d5 6. d3 0—0 7. ♘c3 e6 8. ♗g5 h6?! 9. ♗f6 ♗f6 10. cd5 ed5 11. ♖c1± Ceškovski—Savon, Ljubljana—Portorož 1977 — 23/68; 8. . . b6!?; 7. . . dc4 8. dc4 ♘c6= — E 65] ♗g7 5. ♗b2 0—0 [5. . . d6 6. d4 ♘e4 7. ♘fd2 ♕a5 8. ♗g2 ♘d2 9. ♗c3 ♘b3 (9. . . ♕b6 10. dc5 ♘b1 11. ♗g7 ♕b4 12. ♔f1 ♘d2 13. ♔g1 ♖g8∞ Geler) 10. ♗a5 ♘a5 11. ♕a4 ♘ac6 12. ♘d2 0—0 13. ♖b1 cd4 14. 0—0 ♘d7⩱ Psahis—Mageramov, SSSR 1978 — 26/55] 6. ♗g2 ♘c6 7. 0—0 b6 [7. . . d5 8. cd5 ♘d5 9. ♗g7 ♔g7 10. ♕c1 (10. d4 cd4 11. ♘d4 ♘d4 12. ♕d4 ♘f6 13. ♕b2± Planinc—Spiridonov, Vršac 1971 — 12/51) b6 11. ♕b2 (Rukavina—Přibyl, Vrnjačka Banja 1972 — 13/64) f6 12. d4 cd4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♕d4 ♗b7 15. ♖d1 e6 16. ♘c3 ♘c3 17. ♕c3± Rukavina, Sokolov; 7. . . d6 8. ♘c3= — A 38; 8. d4= — E 60] 8. d3 ♗b7 9. ♘bd2 [Kovačević—Bajović, Jugoslavija 1966 — 2/33] d5 10. cd5 ♘d5 11. ♗g7 ♔g7 12. ♕c1 e6=

[8] 4. ♗g2 ♘c6 5. 0—0 e5?! 6. ♕a4! ♗d6 7. ♘g5 b5 [7. . . ♘d7? 8. ♗d5 ♕g5 9. ♗c6 bc6 10. ♕c6 ♖b8 11. ♕d6+— Kovačević—Barle, Sombor 1976 — 22/68] 8. cb5 ♘e7 9. ♘c3± Kovačević; 5. . . d4 6. d3 e5= — A 09

[9] 5. b3 ♘c6 6. ♗b2 f6 7. ♘c3 e5 8. ♘d5 ♕d5 9. ♗g2 ♗e6 10. 0—0 ♕d7= Petrosjan—Bobocov, Palma de Mallorca 1969

[10] **6. d4** cd4 [6. . . ♘f6 7. ♕a4 ♗d7 8. dc5 e5 9. b4 ♘d4 10. ♕d1 ♘f3 11. ef3 a5 12. ♕e2 ab4 13. ♕e5 ♗e7 14. 0—0 0—0 15. ♖d1 ♖e8⩱↻ Saadi—Olafsson, Mar del Plata 1960]

7. ♘d4 ♘db4 8. ♘c6 ♕d1 9. ♔d1 ♘c6 10. ♗c6 bc6 11. ♗e3 g6 12. ♗d4 [12. ♘c3 ♗g7 13. ♖c1 ♗e6 14. b3 ♗c3 15. ♖c3 ♗d5= O'Kelly—Pilnik, Budapest 1952] f6 13. ♗c5 h5∞ Miles—Tukmakov, Las Palmas 1978 — 25/61; 6. ♘c3 — A 34

11 7. d3 ♗e7 8. ♘bd2 0—0 9. ♘c4 f6 10. ♗e3 ♗e6 11. **a4** ♕d7 12. ♕d2 b6 13. ♖fc1 ♖ac8∓ Lisicin—Botvinik, SSSR 1932; 8. ♘c3 ♗e6 — 7. ♘c3

12 7... ♘c7 8. d3± — A 34

13 **8. b3?!** ♗e7 9. ♗b2 0—0 10. ♖c1 f6 11. ♘e1 ♕d7 12. ♘d3 ♘c3 13. ♖c3 b6 14. **f4** ♗d5!∓ Polugajevski—Alburt, SSSR (ch) 1977 — 24/58; 10. ♘e1!? Polugajevski; **8. d3** ♗e7 9. ♗d2 0—0 10. ♘e4 f6 11. ♖c1 b6 12. a3 ♕d7∓ Udovčić—Bisguier, Zagreb 1965; **8. e3!?** ♗e7 9. d4

14 11. b3 ♗d6 12. ♗b2 0—0= Timman—Portisch, Nikšić 1978 — 25/62

15 5. ♘c3 e6 6. d4 cd4 7. ♕d4 ♘c6 8. ♕f4 ♗b4 9. ♗d2 0—0 10. 0—0 ♗e7 11. ♖ad1 a6 12. ♘d4 ♕c8 13. ♘c6 ♗c6 14. e4 d6 15. ♖fe1 ♖e8 [Uhlmann—Andersson, DDR—Sverige 1977 — 24/62] 16. a4±; 5... g6 6. 0—0∞ — 5. 0—0

16 5... ♘c6 6. d4 ♘d4 7. ♘d4 ♗g2 8. ♔g2 cd4 9. ♕d4 ♕c7 10. e4 ♕b7 11. f3± Doerner—Foerder, Hilversum 1947

17 6. d3 d5 7. cd5 ♘d5 8. ♘c3 ♗e7 9. ♕a4 ♕d7 10. ♕g4 h5 11. ♕c4 ♘c6 12. ♕a4 0—0 13. ♗g5!± Romanišin—Georgadze, SSSR 1972 — 13/66; 6... d6 7. e4 ♗e7 8. ♘c3 0—0= — A 17

18 8. e3 d6 9. ♕e2 ♕c7 [9... ♕d7 10. ♖d1 ♗c6 11. ♘c3 ♕b7 12. d4± Andersson—Wade, Hastings 1972/73] 10. d3 ♘c6 11. ♘bd2 d5 12. ♖ac1 ♖fd8 13. ♖fd1 d4 14. e4 e5 15. ♖f1 a5 16. a4 g6 17. ♘b1± Šahović—Marjanović, Beograd 1977 — 23/69; 11. ♘c3!? Šahović; 8... d5= — A 14

19 **8... ♘a6** 9. d4 ♘e4 10. ♖c1 ♗f6 11. e3 ♖c8 12. ♕e2 ♕e7 13. ♖fd1 ♖fd8 14. ♘b5 ♘c7 15. ♘d2± Geler—Ljubojević, Hilversum 1973; **8... d6** 9. e3 ♘bd7 10. d4 ♖b8 11. ♕e2 ♖e8 12. e4 cd4 13. ♘d4 a6 14. f4 ♗f8 [Džindžihašvili—Ribli, Amsterdam 1978 — 26/60] 15. ♖ae1 △ ♔h1, g4±

20 9. cd5 ed5 10. d4 ♘bd7 — E 17; 9... ♘d5= — A 14

21 **9... ♘c6** 10. f4 [10. ♘c6 ♗c6 11. cd5 ♘d5 12. ♘d5 ♗d5 13. e4 ♗b7 14. ♕g4 g6 15. ♖ad1 ♗f6= Matanović—Lengyel, Hamburg 1965] ♖c8 11. e3 a6 12. cd5 ed5 13. ♖c1 b5 14. a4± Larsen—Matulović, Sousse (izt) 1967 — 4/33; 10... ♘e5 — 9... ♘bd7; **9... ♘bd7** 10. f4 ♘e5 [10... ♕c8 11. e3 dc4 12. bc4 ♗g2 13. ♔g2 ♘e5 14. fe5 ♘d7 15. ♘e4± Larsen—Pachman, La Habana 1967 — 4/55; 10... ♕c7!?] 11. fe5 ♘g4 12. e4 ♘e5 13. ed5 ♗f6 14. d4 ♘g6 15. dc5 **ed5∞** Larsen—Donner, La Habana 1967 — 4/54

22 10. cd5 ♕c5 11. d6 ♗g2 12. de7 ♖e8 13. ♔g2 ♘c6 14. e3 ♖ac8 15. ♕f3 ♕b8 16. ♘b5 e5! 17. ♕f5 a6 18. ♘a3 ♕b7 19. ♔g1 ♕e7 20. f4 b5!∓ Castro—Panno, Bogota 1977

23 11. e3 dc4 12. bc4 ♘bd7 13. ♗b7 ♕b7 14. ♕f3 ♕f3 15. ♘f3 ♖fd8 16. ♖fd1 ♘e8= Larsen—Keres, Winnipeg 1967 — 5/54

24 6... ♘c6 7. d4 [7. e4 ♕b8 (7... ♖c8 8. e5 ♘g8 9. d3 d6 10. ♗f4 ♘ge7 11. ed6 ♘g6 12. ♗g5 ♕d6 13. h4± Uhlmann—Szabo, Amsterdam 1972 — 13/59) 8. d4 cd4 9. ♘d4 ♘d4 10. ♕d4 ♗d6! 11. ♗g5 ♗e5 12. ♕d2 h6 13. ♗e3 0—0 14. ♗d4 ♗d4 15. ♕d4 e5= Smejkal—Larsen, Biel (izt) 1976 — 22/77] cd4 8. ♘d4 ♗e7 9. ♘db5! [9. ♘c6 ♗c6 10. ♗c6 dc6 11. ♗f4 0—0 12. a3 ♕c8 13. ♕c2 ♖d8 14. ♖ad1 ♕b7= Petrosjan—Bronštejn, Beograd 1954] ♘a5 10. ♗f4 0—0 11. b3 ♘h5 12. ♗c7 ♕c8 13. e4 ♘f6 14. ♗d6 ♕d8 15. ♗e7 ♕e7 16. ♘d6± Kočijev—Trolldalen, Groningen 1974/75

25 **7. b3** d6 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♖e1 ♖b8 10. e4 b5 11. d3 b4 12. ♘d5!? ed5 13. ed5⩝ Smejkal—Ljubojević, Moskva 1977 — 23/75; 8... ♗e7 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♗g2 11. ♔g2 0—0= — 6... ♗e7; **7. ♖e1** d6 8. e4 ♘bd7 9. b3 [9. d3 ♗e7 10. h3 0—0 11. ♘h2 ♖b8 12. f4 ♘e8 13. ♗d2 b5! 14. ♕e2 ♘c7 15. ♘f3 ♖e8 16. ♕f2 ♘b6 17. ♗f1 (Portisch—Ljubojević, Milano (m) 1975 — 20/68) d5 18. cd5 ed5 19. e5 f5!∞; 10... ♘e5!? Florian] ♗e7 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♕c7 12. ♗b2 0—0± Petrosjan—Balašov, SSSR (ch) 1975

26 **9. ♖d1** ♘bd7 10. ♘g5 ♗g2 11. ♔g2 ♕c7 [11... ♘c5 12. b4 ♘b7 13. ♗e3 ♖c8 14. ♘a4 b5 15. ♕a7 ba4 16. ♕b7 ♗e7 17. ♕a6 0—0 18. ♘f3+— Schmidt—Manasterski, Sandomierz 1976] 12. ♘ge4 ♘e4 13. ♘e4 ♘e5 14. b3 ♖d8 15. ♗e3!± Larsen—Gheorghiu, Las Palmas 1976 — 22/76; 12... ♖c8!?; 9... ♗e7= — 6... ♗e7; **9. b3** ♘bd7 10. ♗b2 ♗e7 11. e4± — 6... ♗e7

27 **10. ♖ac1** ♖c8 11. ♖fd1 ♗e7 12. ♘g5 ♗g2 13. ♔g2 0—0 14. ♘ge4 ♘e8 15. h4 h6 16. b3 f5∞ Möhring—Bönsch, DDR (ch) 1976; **10. h3** ♗e7 11. ♖fd1 0—0 12. ♖ac1 ♖c8 13. b3 ♕c7 14. ♕d2 ♖fd8= Žarković—Rajković, Jugoslavija (ch) 1977

28 15. ♕e4 ♖b8 16. ♗f4 0—0 17. ♖ac1 ♕c7 18. b4± Šahović—Gipslis, Jurmala 1978

29 7. **♕c2** 0—0 8. e4 d6 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♘bd7 11. ♖d1± Smislov—Džindžihašvili, Moskva 1972 — 13/68; 7... d5∞; **7. b3** d5 [7... 0—0 8. d4! cd4 9. ♕d4± — 7. d4] 8. e3 ♘e4 9. ♗b2 [9. ♘e4 de4 10. ♘e5∞ Gufeld] ♗f6 10. ♕c2 ♘c3 11. ♗c3 d4= Lejn—Gurgenidze, Tbilisi 1969 — 8/45; 7. **♖e1** d5 8. cd5 ♘d5 9. e4 ♘b4 10. d4± Ftačnik—Meduna, ČSSR (ch)

1978 — 25/67; 9... ♘c3!? 10. bc3 0—0 11. d4 ♘c6 Filip; 8... ed5 9. d4 0—0∞ — E 17

[30] 7... d6? 8. d5!± — E 17

[31] 9... 0—0 **10. b3** a6 11. ♗b2 d6 12. e3 [12. ♕d3 ♕c7 13. ♕f3 ♖a7 14. ♖fd1 ♖c8 15. ♖ac1 ♕b7! 16. ♕b7 ♖b7∓⊥ Pfleger—Karpov, Montilla 1976 — 22/80; 13. e4= Byrne, Mednis; 12. e4 ♕c7 13. ♕e2 ♘bd7 14. ♖fd1 ♖fe8 15. ♘f3 ♖ac8 16. ♔g1 ♗f8 17. ♖ac1 h6 1/2 : 1/2 Tajmanov—Ribli, Leningrad 1977] ♖a7 13. ♕f3 ♖c7 14. ♖fd1 ♕c8 15. ♖ac1 ♘bd7 16. ♘e4 ♘e4 17. ♕e4 ♘f6 18. ♕f3 ♖d8= Uhlmann—Ribli, Vrbas 1977; **10. e4** ♕c8 11. b3 ♕b7 12. f3 ♘c6 13. ♗b2 ♖fd8 14. ♖e1± Capablanca—Vidmar, New York 1927

[32] **10. b3** d5!=; **10. ♗f4** 0—0 [10... ♕c4? 11. ♘db5 ♘a6 12. ♘d6 ♗d6 13. ♗d6±] 11. e4 ♕c4 12. ♘cb5 ♘c6! [12... ♘e4 13. ♖c1 ♕d5 14. f3 ♘f6 15. ♘c7 ♕b7 16. ♘a8 ♕a8 17. ♕a4± Larsen—Olafsson, 1956] 13. ♖c1 ♕a2 14. ♖a1 ♕b2 15. ♖b1=

[33] 10... 0—0 11. b3 a6 12. ♗b2 d6 13. ♕f3 ♖a7= Nicolai—Flesch, Dortmund 1976

[34] 11. ♘c6 ♕c6 12. e4 0—0 13. ♗d2 ♖ac8 14. b3 ♖fd8 15. ♕f3 a6 16. ♖fe1 d6 17. ♖ac1 ♕b7= Hort—Talj, La Habana (ol) 1966 — 2/35

[35] 11... ♘e5 12. ♕e3 ♕b7 13. f3 ♘g6 14. ♖d1?! 0—0 15. ♗b2 h5! 16. ♕d3 h4 17. e4 ♘h5!∓ Nej—Gurgenidze, SSSR (ch) 1967 — 5/55; 14. ♗b2∞

[36] 12. ♘c6 ♕c6 13. ♕f3 ♖fc8 14. ♗b2 a6 15. ♕c6 ♖c6 16. ♖fd1 ♔f8=⊥ Hammer—Čehov, Caracas 1976

[37] 12... d5?! 13. cd5 ♘b4 14. ♕f3 ♘bd5 15. ♘d5 ♘d5 16. e4 ♘f6 17. ♖ac1 ♕b7 18. ♘c6± Etruk—Gipslis, SSSR 1969

[38] 15. ♕f4 ♕b7 16. ♔g1 d5= Bronštejn—Kotov, Zürich (ct) 1953

[39] **9. ♗f4** d6 10. ♕d2 ♕c8 11. ♖ac1 ♖d8 12. ♖fd1 ♘bd7 13. ♕e1 ♘f8 14. ♘b5 ♘e8 15. h4 a6 16. ♘c3 ♕c7= Romanišin—G. Garcia, Leningrad 1977 — 24/61; **9. b3** ♘c6 10. ♕d2 d5! 11. cd5 ed5 12. ♕d1 ♖e8 13. ♗b2 ♗c5 14. a3 a5= G. Garcia—Džindžihašvili, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/61; 10. ♕f4 ♕b8 11. ♖d1± — 8... ♘c6; **9. ♖d1** ♕c8 [9... d6 10. ♗g5 (10. ♘g5 ♗g2 11. ♔g2 ♕c8 12. ♘ge4 ♖d8 13. ♗g5 ♕b7 14. f3 ♘c6 15. ♕e3 ♘e4 16. ♘e4 d5= Christiansen—J. Fernandez, Caracas 1976) ♘bd7 11. ♘b5 d5 12. cd5 ed5 13. ♕f4± Portisch—Furman, Ljubljana—Portorož 1975; 9... d5 10. ♘e5 ♗c5 11. ♕h4±] 10. ♗f4 [10. ♕f4 ♘a6 (10... d6 11. b3 d5 12. ♗b2! dc4 13. ♖ac1 ♘c6 14. ♘e4!±; 10... d5 11. cd5 ♘d5 12. ♘d5 ♗d5 13. ♗d2 ♕b7 14. ♗c3 ♘d7 15. ♘e5 ♘f6= Petrosjan—German, Stockholm (izt) 1962; 14. ♖ac1!±) 11. b3 d5 12. ♗b2 dc4 13. ♖ac1 ♕c7!∞] ♘c6 11. ♕d2 ♘a5 12. b3 ♗b4 13. ♗e5 ♘e4 14. ♕b2 ♘c3 15. ♗c3 ♗c3 16. ♕c3± Savon—Tukmakov, SSSR (ch) 1970

[40] **9... ♕c8** 10. e5 ♘c6 [Kušnir—Gaprindašvili, (m) 1969 — 7/54] 11. ♕h4! ♘e8 [11... ♘d5 12. cd5! ♗h4 13. dc6±] 12. ♗g5±; **9... d6**± — 8... d6

[41] 10. ♕d3 d5 11. e5 ♘d7 12. cd5 ♘b4 13. ♕e4 ♘d5 14. ♕g4 [Korčnoj—Gipslis, SSSR 1967 — 3/49] ♘c3 15. ♗h6 ♗f6!=

[42] 10... d6 11. ♖d1 ♕c7 12. b3 ♘e5 13. ♘d4±

[43] Smejkal—Gligorić, Vrbas 1977

[44] 9. ♕d2 ♘a5! 10. b3 d5 11. cd5 ♘d5 12. ♗b2 ♗f6 13. ♘d5 ♗d5= Geler—Keres, Göteborg (izt) 1955

[45] 9... ♕b8 10. ♘b5 [10. ♕b8 ♖b8 11. ♗f4 ♖c8 12. ♘b5 ♘e4 13. ♖ad1 ♗c5 14. ♘d2 ♘d2 15. ♖d2±] 0—0 11. ♕b8 ♖ab8 12. ♗f4 ♖bd8 13. ♗d6 ♗d6 14. ♘d6 ♗a8 15. ♖fd1 ♖b8 [Korčnoj—Barcza, Leningrad 1967 — 3/47] 16. ♘g5±

[46] 10. e4 d6 11. ♖d1 ♕b8 12. b3 ♘e5 13. ♗b2 ♘f3 14. ♕f3 a6 15. ♕e2 ♘d7 16. ♖d2 ♖e8 17. ♖ad1± Sznapik—Raškovski, Soči 1974; 13. ♗a3!?; 12... a6 13. ♗b2± — 10. ♖d1; 10... ♕b8!? Kotov

[47] **10... ♖c8** 11. e4 [11. b3 d5 12. cd5 ed5 13. ♗b2 ♗d6 14. ♕f5 ♘e7 15. ♕d3± Spiridonov—Balcerovski, Dečin 1975] ♗b4 12. e5!± Korčnoj—Veresov, SSSR 1967 — 3/50; **10... ♗b4** 11. ♗d2 [11. ♘b5 d5! 12. ♗d2 ♕e7 13. ♗b4 ♘b4 14. ♕d6 ♕d6 15. ♘d6 ♗a6 16. ♘e5 ♖ad8 17. a3 ♘c2 18. ♖ac1 ♖d6 19. ♖c2 ♖c8= Nikitin—Gurgenidze, SSSR (ch) 1969; 11. ♘e5 ♕c8 12. ♘c6 bc6 13. ♘e4 ♗e7 14. ♕h4 c5 15. ♗g5 ♗e4= Polugajevski—Smislov, SSSR (ch) 1971] ♘a5 12. b3 ♕e7 13. ♘b5 ♗d2 14. ♖d2 d5 15. ♕d6 ♕d6?! 16. ♘d6 ♗a6 17. cd5 ♘d5 18. ♘e5!± Kušnir—Gaprindašvili, (m) 1969 — 7/53; 15... ♖ae8±; **10... a6** 11. e4 d6 12. b3 ♕b8 13. ♗b2± — 10... d6

[48] 11... ♕d7 12. ♗b2 ♖fd8 13. ♗h3! ♕e8 14. ♘b5 ♕f8 15. ♘c7 e5 16. ♕d2 ♖ab8 17. ♘d5 ♘d5 18. cd5 ♘a5 19. ♗c3 ♗a6 20. e4 ♘b7 21. b4± Szabo—Tatai, Sarajevo 1972 — 13/67

[49] 12. ♗a3 d5!

[50] **12...** ♘e5 13. ♗a3 ♘f3 14. ♗f3 ♗f3 15. ♕f3 a6 16. ♗b4 ♖c8 17. ♖ac1 ♖a7 18. ♖c2 b5 19. cb5 ab5 20. ♖dc1± Hort—Ničevski, Rovinj—Zagreb 1970; **12... a6** 13. ♘g5! [13. e4 ♖a7 14. ♕e3 ♗a8 15. ♕e2 ♖d8 16. ♘e1 ♖ad7 (16... ♘e8 17. ♘c2± Panno—Segal, Fortaleza 1975 — 20/602) 17. ♖d2 ♘a7 18. ♖ad1 b5 19. e5!± Portisch—Tatai, Palma de Mallorca 1971 — 12/53; 13. ♕e3 ♘d7 14. ♘g5 ♘c5 15. ♖d2 h6 16. ♘ge4 ♖d8 17. ♖ad1 ♕c7 18. f4 ♖d7 19. g4 ♖e8 20. ♕g3± Ervin—Šahović, Lone Pine 1977] h6 [13... ♘e5 14.

♗b7 ♕b7 15. ♘ce4 ♘g6 16. ♕f3 ♘e4 17. ♘e4 ♕c7 18. ♕c3± Hort–Olafsson, Tilburg 1977; 13... ♖a7 14. ♘ce4 ♘e5! 15. ♘f6 ♗f6 16. ♗b7 ♖b7 17. ♘e4 ♗e7 18. ♖d2 ♘g6 19. ♕e3± Smislov–Andersson, Biel (izt) 1976 — 22/82] 14. ♘ge4 ♖d8 15. h4 ♖a7 16. ♖d2 ♗a8 17. ♖ad1 ♘e8 18. g4! ♘e5 19. ♕g3!± Kovačević–Spasov, Virovitica 1976 — 22/81

[51] 13. ♘e4 ♘e4 14. ♕e4 ♘e5 15. ♕f4 ♘g6 16. ♕d4 ♗f8= Smejkal–Hort, ČSSR (ch) 1970 — 9/41

[52] **14. ♘e1** ♖a7 15. ♕e3 ♗a8 16. ♕e2± — 12... a6; **14. ♖ac1** b5 15. ♘e2 e5 16. ♕e3 ♕a7 17. ♕a7 ♖a7 18. ♘c3 bc4 19. bc4 ♘a5 20. ♘d5± Rodriguez–Debarnot, Las Palmas 1975; **14. h3** b5 15. cb5 ab5 16. ♘b5 ♘e4 17. ♕e4 ♘e5 18. ♕f4 ♗f3 19. ♘d6 ♗d1 20. ♗e5 ♗d6 21. ♗d6 ♖d6 22. ♗a8± Portisch–Larsen, Santa Monica 1966 — 2/34

[53] 17. ♕e2 ♕b7 18. a4!± Tajmanov–Holmov, SSSR (ch) 1967 — 3/48

[54] 11. b3 ♖d8 12. ♗b2 ♘a5 [12... ♕f4 13. gf4 ♘a5 14. ♘d4 ♗g2 15. ♔g2 d5 16. cd5 ♘d5 17. ♘d5 ♖d5 18. e4! ♖dd8 19. ♖ac1 a6 20. f5±⊥ Benkö–Saidy, USA (ch) 1969] 13. ♕b8 ♖ab8 14. ♘b5 d5 15. cd5 a6 16. ♘c3 ♘d5 17. ♘d5 ♗d5 18. ♖ac1 f6 19. ♘d4 ♗g2 20. ♔g2 ♔f7 21. ♖c7 ♖b7 22. ♖dc1 ♖d7 23. ♖c8±⊥ Romanišin–Gipslis, SSSR 1973; 20... e5±

[55] 11... ♖fb8 12. ♗f4 ♖d8 13. ♘b5 ♘a5 14. ♗d6 ♔f8 15. ♗e7 ♔e7 16. ♘d6 ♘e8 17. ♘b7 ♘b7 18. ♘e5±⊥ Portisch–Csom, Ljubljana–Portorož 1973

[56] **13. ♗d6** ♗d6 14. ♖d6 ♘e7 [14... ♖fd8 15. ♖ad1 ♔f8 16. b3 ♔e7 17. ♘g5± Szabo–Ivkov, Amsterdam 1976] 15. b3 [15. ♘d2 ♗g2 (15... ♗a6?! 16. ♘de4! ♘e4 17. ♗e4 ♖c7 18. ♖ad1 ♖d8±⊥ Doda–Gipslis, Lublin 1972) 16. ♔g2 ♖c6!=] ♘f5 16. ♖d3 [16. ♖d2 (Kušnir–Gaprindašvili, (m) 1969 — 7/55) d5 17. ♘e5 ♗a8 18. ♘b5 a6= Judovič] d5 17. cd5 ♘d5 18. ♘d5 ♗d5= Bronštejn; **13. e4** ♖fd8 14. e5 ♘e8 15. ♘b5 ♗a8 16. b3 h6 17. h4 ♔f8 18. ♖ac1 ♗c5 19. ♘e1 a6 20. ♘d6 ♘d6 21. ed6 e5 22. ♗e3±⊥ Smislov–Benkö, Szolnok 1975; 15... a6!∞

[57] 13... ♖fd8 14. ♘b5 d5 [Rozenberg–Szabo 1958] 15. ♘c6 ♖c6 16. ♖ac1 a6 17. ♘a7 ♖c5 18. b4!±

[58] 17. ♔g2 ♖c4 18. ♖ad1 [18. f3 ♖fc8 19. ♖ad1 (Saidy–Andersson, Las Palmas 1973) g5=] g5! [18... g6?! 19. f3 ♖fc8 (19... ♔g7 20. e4 e5 21. ♖1d3 ♖fc8 22. ♔f2 ♖4c6 23. ♔e3 ♔f8 24. ♖c6 ♖c6 25. ♖d8 ♔e7 26. ♖a8±⊥ Olafsson–Talj, Portorož (izt) 1958; 22... h5!?) 20. e4! (20. ♖d8 ♔g7 21. ♔f2± Holmov–Pachman, 1956) ♔f8 21. ♖1d2 ♘e8 22. ♖6d3 ♖4c5 23. ♔f2± Olafsson–O'Kelly, Beverwijk 1959] 19. h3 ♖fc8 20. f3 [20. ♖d8 ♔g7 21. ♖c8 ♖c8= Averbah–Đurašević, SSSR–Jugoslavija 1959] ♔g7 21. e4 b5 22. e5 ♘d5 23. ♘d5 ♖c2 24. ♔f1 ed5 25. ♖6d5 ♖b2= Krogius–Georgadze, SSSR 1975; 20... h5!?△ g4=

[59] **11... d6±** — 10... d6; **11... ♖d8!?**

[60] 14. b3 ♘a5 15. ♖d3 d6 16. ♖ad1 de5 17. ♘e5 ♗g2 18. ♔g2 f6 19. ♖d8 ♖d8 20. ♖d8 ♗d8 21. ♘d3± Čerepkov–Mišučkov, SSSR 1974

[61] **14... ♖ac8!?; 14... ♔f8!?** Averbah

[62] **16... g5** 17. ♗e3 ♔g7 18. f4 ef4 19. gf4± Petrosjan–Portisch, Palma de Mallorca (m) 1974 — 17/585; **16... d6** 17. ed6 ♗d6 18. ♗d6 ♘d6 19. ♖d2± Karpov–Petrosjan, Milano (m) 1975

[63] 9. ♗g5 a6 10. ♗f6 ♗f6 11. ♕d3 ♗e7 12. ♖fd1 ♖a7! 13. ♘e4 0–0 14. ♖ac1 ♗a8 15. ♕e3 ♘c6 16. ♘c3 ♕b8 17. ♘d4 ♘e5 18. b3 ♖c8= Grigorjan–Karpov, SSSR 1975

[64] **10. ♘g5** ♗g2 11. ♔g2 ♘c6 [11... 0–0 12. ♘ce4 ♖a7 13. ♘f6 (13. ♗e3 I. Ivanov–Averkin, SSSR 1977 — 24/64, 13... ♘g4!∞) ♗f6 14. ♕g4± I. Ivanov] 12. ♕f4 ♖a7 [12... 0–0 13. ♘ge4 ♘e4 14. ♕e4 ♕c7 15. ♗f4 ♘e5 16. ♖ac1 ♖fd8 17. b3 h6 18. f3 ♘d7= Sanguineti–Rogoff, Biel (izt) 1976] 13. b3 0–0 14. ♗b2 ♖d7 15. ♘ge4 [15. ♘ce4 ♘e4 16. ♘e4 f5 17. ♘d2 e5 18. ♕f3 e4 19. ♕c3 ♗f6 20. ♕c1 ♗b2 21. ♕b2 d5!∓ Spasov–Stankov, Bulgaria 1976] ♖e8 16. ♖ac1 d5∓ Webb–Hort, Hastings 1977/78 — 25/68; **10. e4** ♘bd7 [10... 0–0 11. ♕e3 ♕c7 12. b3 ♘c6 13. ♗b2 ♖fe8 (13... ♘d7 14. ♖ac1 ♕b8 15. ♖d2 ♖c8 16. ♖cd1 ♖a7 17. ♗f1 ♘c5 18. ♗a3 ♘d8 19. ♗e2 ♗c6 20. e5!± Korčnoj–Andersson, Wijk aan Zee 1978) 14. ♖d2 ♘d7 15. ♖ad1 ♘c5 16. ♘d4 ♖ad8 17. ♘ce2 ♘d4 18. ♗d4± Vukić–Popov, Pula 1975 — 19/46; 11... ♘bd7= — 10... ♘bd7] 11. b3 ♕c7 12. ♗a3 ♘c5 13. e5 de5 14. ♕e5 ♕c8?! 15. ♘a4 ♘fd7 16. ♕g7 ♗f6 17. ♕h6 ♗a1 18. ♘c5!±→⊞ Dončenko–Korsunski, SSSR 1976; 14... ♖c8=; 11. ♕e3 0–0 12. ♘d4 ♕c7 13. b3 ♖fe8 14. ♗b2= — 10. b3

[65] 14. h4 h6 15. g4 ♗h4 16. ♘d6 ♗f6 17. ♕e4 ♗c3 18. bc3 ♘ef6 19. ♕f4 ♕c7 20. g5 hg5 21. ♕g5 ♖fd8 22. f3 ♘f8∞ Vadasz–Jansa, Smederevska Palanka 1977

[66] 17. ♗g5 f6! 18. ♗f4 ♘e5 19. a4 f5 20. gf5 ♖f5 21. ♗g3 ♘g6!∞ Bukić–Ljubojević, Jugoslavija 1976 — 21/501

[67] **12. ♘d2** ♗g2 13. ♔g2 ♖b8 14. a4 ♕c7 15. ♖ac1 ♘c5! 16. e4 ♖fd8 17. f3 ♘e8 18. ♕e3 ♗f6 19. ♖c2 ♕b7 20. ♖a1 ♖bc8 21. b4 ♘d7∓ Quinteros–Ljubojević, Manila 1974 — 18/563; **12. ♘e1** ♗g2 13. ♘g2 ♕b8 14. ♖ac1 ♖d8 15. ♘e3 ♕b7 16. ♘g4 b5! 17. cb5 ab5 18. ♘f6 ♘f6 19. a3 d5 20. b4 ♖dc8∓ Manasterski–Smejkal, Sandomierz 1976; 12... ♕b8 13. e4∓ — 12. e4; **12. ♕d2** ♕c7 13. ♘d4 ♗g2 14. ♔g2 ♕b7 15. f3 ♖fc8 16. e4 ♘e8 17. ♕e2 ♗f6 18. ♖ac1 ♘e5 19. ♖d2 h6! 20.

♘d1 ♘c6 21. ♘c6 ♖c6 22. ♗f6 ♘f6 23. ♘e3 b5!= Uhlmann—Gheorghiu, Amsterdam 1975; **12. ♕e3** ♖e8 [12... ♕b8 13. ♘d4 ♗g2 14. ♔g2 ♕b7 15. ♕f3! ♕f3 16. ♘f3 ♖fc8 17. ♘d4 ♖ab8 18. ♖ac1± ⊥ Karpov—Gheorghiu, Moskva 1977 — 23/74; 12... ♕c7 13. ♘d4 ♗g2 14. ♔g2 ♖ab8= Guljko] 13. ♘d4 ♗g2 14. ♔g2 ♗f8 15. ♖ac1 ♕c7 16. h3 ♖ac8 17. ♗a3 ♕b8= Ribli—Gligorić, Vrbas 1977; **12. h3** ♘c5 13. b4! ♘ce4 14. ♘e4 ♗e4 15. ♕e3 ♗b7 16. a4 ♖ac8 17. ♖ac1 ♕c7 18. ♘d4± Espig—Tarjan, Odesa 1976; 12... ♕c7 13. e4 ♖fe8 14. ♕e3 ♗f8 15. ♘d4 ♖ad8 16. ♖ac1= — 12. e4; **12. ♖ac1** ♕c7 13. e4 — 12. e4

[68] **13... ♖c8** 14. ♘ge4 ♖c6 15. f3 ♕b8 16. a4 ♖fc8 17. ♖a2 ♘c5= Pytel—Gheorghiu, Le Havre 1977; **13... ♕b8** 14. ♘ge4 ♖d8 15. ♘f6 ♗f6 16. ♕d6 ♕b7 17. ♔g1 ♘e5 18. ♕a3 ♘c6 19. ♘e4 ♗e7 20. ♘d6 ♕c7 21. c5 bc5 22. ♘c4 ♘d4 [Kovačević—Ljubojević, Titovo Užice 1978 — 26/62] 23. ♗d4 cd4 24. ♕a5= Kovačević

[69] 14... ♘e8 15. ♔g1 ♕b7 16. ♗a3 ♘c5 17. ♘c5 bc5 18. ♕e4 ♕e4 19. ♘e4 1/2 : 1/2 Talj—Ljubojević, Moskva—Beograd 1974

[70] 15. ♘f6 ♘f6 16. a4 ♗f8? 17. ♕f4 ♘d7 18. ♘e4 ♘e5 19. ♖ac1 ♖ac8 20. ♖d2 ♕b8 21. ♖cd1 ♘g6 22. ♕f3 h6 23. h4±↑» Sunye—G. Garcia, Caracas 1976; 16... ♖ac8=

[71] **15... ♗f8** 16. ♖d2 ♘e4 17. ♕e4 ♖ab8 18. a4 ♘c5 19. ♕c2 ♖bc8 20. ♖ad1 h6± Kovačević—Commons, Sombor 1976 — 22/75; **15... ♘e8** 16. ♘f2 ♕b7 17. ♕e4 ♖db8 18. ♕b7 ♖b7 19. e4 b5= Timoščenko—Adamski, Polanica Zdroj 1976

[72] Schmidt—Gligorić, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/63

[73] **13. ♘e1** ♖e8 [13... ♖c8 14. ♕e3 ♖a7 15. ♘f3 ♘g4 16. ♕e2± Korčnoj—S. Garcia, Moskva 1975 — 20/597; 13... ♘c5 14. ♕e3 b5 15. b4 ♘cd7 16. cb5 ab5 17. ♘c2 ♘e5 18. ♘d4± Korčnoj; 13... ♖d8 14. ♘c2 ♖a7 15. ♕e3 ♗a8 16. ♕e2 ♖c7 17. ♘e3 ♗c6= Vukić—Ljubojević, Jugoslavija (ch) 1975] 14. ♘c2 ♗f8 15. ♖e1 ♕c7 16. ♖e2 ♖ac8 17. ♖d1 ♕b8 18. h3 ♕a8 19. ♔h2 ♘c5 20. ♕e3 b5!∓ Furman—Gofštejn, SSSR 1976; **13. ♘d2** ♖c8 14. ♕e3 b5 15. ♖ac1 [15. cb5 ab5 16. ♘b5 (16. a3 ♗c6 17. b4 ♘b6∓ Uhlmann—Ljubojević, Amsterdam 1975 — 20/66) ♖c2 17. ♖db1 ♘g4 18. ♕d3 ♖c5⩲ Ljubojević] ♗c6 16. h3 ♖a7 17. ♔h2 ♖ac7? 18. ♘d5± Szilagyi—Ornstein, Sofia 1976; 17... ♗f8∞; **13. h3** b5? 14. ♘d2 b4 15. ♘e2 ♖e8 16. ♘c1 ♗c6 17. ♘d3 ♕b7 18. a4± Petrosjan—S. Garcia, Moskva 1975; 13... ♖d8∞

[74] 13... b5 14. cb5 ab5 15. ♘d4 b4 16. ♘a4 ♖c8 [16... d5 17. ed5 ♗d5 18. ♘f5! ♗d8 19. ♗d5 ed5 20. ♖d5!± Gliksman—Joksić, Jugoslavija (ch) 1976 — 22/79] 17. a3 ba3 18. ♗a3± Gliksman

[75] 15... ♖a7 16. ♖e1 ♗a8 17. ♖ad1 ♘c5 18. ♕c2 e5 19. ♘f5 b5 20. ♘e3± Kestler—Raaste, Haifa (ol) 1976

[76] 17. ♖e2 ♕a8 18. ♖ae1 ♖ed8 19. h3 ♘c5= Karpov—Ljubojević, Manila 1976

[77] **13. ♖ac1** ♖ac8 14. ♕e3 ♖fe8 15. ♘d4 ♗f8 16. h3 ♕b8 17. ♕d2 ♗a8 18. ♖e1 ♘c5 19. ♔h2 ♖ed8 20. ♕e2 g6= Meduna—Speelman, Moskva 1977; 13... ♖ad8 14. ♕e3 ♖fe8 15. h3 ♗f8 16. ♘d4= — 13. ♕e3; **13. ♘e1** ♖ac8 [13... ♖fd8 14. ♖ac1 ♖ac8 15. ♕e3 ♕b8 16. ♘d3 ♗f8 17. ♕e2 g6 18. f4 ♕a8 19. ♖e1 ♗g7 20. ♖cd1 ♘e8 21. ♘b1 ♗b2 22. ♕b2 ♘c5 23. ♘f2± Padevski—Averkin, Dubna 1976] 14. ♘c2 ♖fe8 15. ♖ac1 ♗f8 16. ♘e3 ♕b8 17. b4 ♕a8 18. a3 ♗c6 19. ♖c2 b5 20. ♖dc1 ♘e5∞ Tukmakov—Averkin, SSSR 1976

[78] **13... ♖fd8** 14. h3 ♖ac8 15. ♘d4 ♗f8 16. ♖ac1 ♕b8 17. ♖e1 ♗a8 18. g4 g6 19. ♗a1 ♗g7 20. f4 ♘c5 21. ♖cd1± Poutiainen—Rosenlund, Suomi 1977; **13... ♖ac8** 14. ♘d4 [14. ♖ac1 ♖fd8 15. ♕e2 ♕b8 16. ♘d4 ♕a8! 17. ♖d2 ♘c5= Geler—Fraguela, Las Palmas 1976] ♕b8 15. ♖e1 ♖fe8 16. h4 ♗f8 17. ♖ad1 ♗a8 18. ♖e2 ♖c7 19. ♖ed2 ♖ec8 20. ♗a1 ♖c5 1/2 : 1/2 Petrosjan—Andersson, Milano 1975

[79] 14. ♕e2 ♖ac8 15. ♖d2 ♕b8 16. ♖ad1 ♗f8 17. ♘e1 ♗c6 18. ♘d3 h6 19. f4± Smejkal—Rajković, Beograd 1977; 14... ♖ad8=

[80] 15... ♖ac8 16. h3 ♕b8 17. ♖e1 [17. f4? e5 18. ♘f5 d5!∓↑⊞ Cserna—Portisch, Hungary (ch) 1975] g6 [17... ♘c5 18. ♖cd1 d5? 19. e5 ♘fe4 20. cd5 ed5 21. b4± Smejkal—Adamski, Sandomierz 1976; 18... g6∞ — 17... g6] 18. ♖cd1 ♘c5 19. f3 ♗g7∞ Karpov—Gheorghiu, Leningrad 1977

[81] **16... ♕b8** 17. ♖e1 ♗a8 18. ♘c2 ♘e5 19. ♕e2 ♘g6 20. ♘e3 b5∞ Hübner—Prichett, BRD 1975; **16... g6** 17. ♔h2 ♗g7 18. ♕e2 ♕b8 19. ♕c2 ♖c8 20. ♕d2 ♘c5 21. ♖e1 ♕a8 22. f3 ♕b8!= Vukić—Suba, Vinkovci 1977 — 23/76

[82] 9... a6 10. ♕e3 ♘bd7 11. ♘d4 ♕b8 12. b3 0—0 13. ♗b2 ♖e8 [13... g6 14. ♖ad1 e5 15. ♘c2± Filip—Rukavina, Soči 1973 — 16/570] 14. h3 ♗f8 15. ♖fe1 ♖a7 16. ♖ad1 ♗a8 17. ♕e2 g6= Smejkal—Velimirović, Novi Sad 1976 — 22/78; 10. b3 ♘bd7 11. ♗b2± — 9. b3

[83] 10. ♖d1 a6= — 9. ♖d1

[84] 11. b3 ♘bd7 12. ♗b2 ♕c7 13. h3 ♖fe8 14. ♖ae1 ♗f8= Hübner—Gligorić, Tilburg 1977

[85] 12... ♘c6 13. ♗b2 ♖fd8 [13... ♘d4 14. ♕d4 ♗c6 15. ♖ac1 ♕b7 16. a4 ♖ac8 17. b4 ♕b8 18. b5± Gheorghiu—Ornstein, Le Havre 1977] 14. ♖ac1! ♘d4 15. ♕d4 ♗f8 [15... ♖ac8 16. ♘a4!±] 16. ♖fd1 [16. h3

♖ac8 17. ♔h2 ♖e8 18. ♖fd1 ♗a8 19. ♗a3 ♖ed8 20. f4 ♘e8 21. ♕e3 ♘f6 22. ♕d4 ♘e8 23. ♗b2± Uhlmann—Tarjan, Skopje 1976 — 21/51] ♘d7 17. ♕e3 ♖ac8 18. ♖d2 ♘c5 19. h3 ♕b8 20. ♔h2 ♗c6 21. f4! b5 22. b4 ♘d7 23. cb5 ab5 24. ♗f1!± Uhlmann—Hartston, Hastings 1975/76

86 13. ♗a3 ♖fe8 14. h3 ♗f8 15. ♖fe1 ♖ad8 16. ♖ad1 ♘c5= Uhlmann—Bönsch, Halle 1976 — 23/72

87 13... ♖ab8?! 14. h3 ♖fc8 15. ♖ac1 ♕d8 16. f4 ♘e8 17. ♖cd1 ♗f6 18. ♖f2± Gheorghiu—Estevez, Soči 1976 — 22/83

88 **14. h3** ♗f8 15. ♖ac1 [15. ♖ae1 ♘c5! 16. ♔h2 ♖ad8! 17. ♖e2 g6= Uhlmann—Gheorghiu, Manila (izt) 1976 — 22/84] ♖ac8 16. g4!? h6 17. ♖fe1 [17. f4? e5 18. ♘f5 d5!∓] g5!? [△ ♘e5, ♘fd7] 18. ♘f3! ♘e5 19. ♘e5 de5 20. ♕g3 ♘d7= Uhlmann—Jansa, Leipzig 1975; **14. ♖ac1** ♖ac8 15. h3 ♕b8 16. g4! h6 [16... g6!? 17. ♔h1 ♗f8 18. f4 e5∞] 17. f4 ♗f8 18. ♔h1 ♗a8 19. ♖ce1 ♖c5! 20. ♕e2 [Uhlmann—Ribli, Manila (izt) 1976 — 22/85] c5 21. fe5 [21. ♘f5 b5!?] ♖ce5∞

89 **17. h3**?! e5 18. ♘c2 ef4 19. ♕f4 ♘c5 20. ♘b4 ♘h5 21. ♕f2 ♕d7∓ Stefanov—Gheorghiu, Romania (ch) 1978 — 25/69; **17. ♕d2** ♘c5 [17... e5?! 18. ♘c2! ef4 19. ♕f4 ♘c5 20. ♘b4± Uhlmann—A. Rodriguez, Halle 1976 — 22/86] 18. ♗a1!±

90 9... a6 **10. ♗b2** 0—0 11. ♖ad1 [11. h3 ♘bd7 12. e4 ♕c7 13. ♖ae1 ♕c5 14. a3 ♕d4 15. ♘d4 ♖fc8 16. ♖e3 ♖c7 17. ♖d1 ♖ac8 18. f4 ♘c5∞ Byrne—Fraguela, Montilla 1976] ♘bd7 12. ♖fe1 [12. ♕d2 ♕c7 13. ♘d4 ♗g2 14. ♔g2 ♘c5 15. f3 ♖fc8 16. e4 ♕b7 17. ♕e3 ♘e8 18. ♖d2 ♗f6 19. ♖fd1± ○ Shamkovich—Csom, Cleveland 1975; 14... ♖fe8!?] ♕c7 13. e4 ♖ad8 14. ♖e2 ♖fe8 15. ♕d2 ♗f8 16. ♘d4 ♕b8 17. ♕e1± ○ Rajković—Padevski, Vrnjačka Banja 1976; **10. ♗a3** 0—0 [10... ♘c6 11. ♕f4 ♕c7 12. ♖ac1 ♘e5 13. ♖fd1 0—0 14. ♕e3 ♘fg4 15. ♕d4 ♖fd8 16. ♘a4± Benkö—Diesen, Lone Pine 1976] 11. ♖fd1 ♘e8 12. ♗b2 ♘d7 13. e4 ♘c5 14. ♕e3 ♕b8 15. ♘d4 ♘f6 16. h3 ♖c8 17. g4±↑» Karpov—Csom, Bad Lauterberg 1977 — 23/73

91 10. ♗a3 ♘c5 11. b4 [11. ♖fd1 a6 12. ♖ac1 ♕c7 13. b4?! ♘cd7 14. b5 ♘c5 15. ba6 ♖a6 16. ♘b5 ♕b8 17. ♗b4 0—0∓ Romanišin—Csom, Olot 1974; 12. b4∞] ♘ce4 [11... ♘cd7 12. b5 ♘c5 13. ♕e3 △ ♘d4± × c6] 12. ♘e4 ♗e4 13. ♖fd1 0—0 14. b5 ♕c8! 15. ♕e3 [15. ♗d6? ♖d8 16. ♕e5 ♗d6 17. ♖d6 ♖d6 18. ♕d6 ♕c4∓] ♖d8 16. ♖d4 a6!∞ Uhlmann—Jansa, Hastings 1975/76 — 21/500; 13... a6!? Jansa

92 **11. ♗a3** ♕b8! [11... ♘c5 12. e5 de5 13. ♕d8 ♖d8 14. ♘e5± ⊥ Cvetković] 12. ♖ad1 ♘c5 13. ♖fe1 0—0 14. e5 de5 15. ♕e5 ♕c8!= Portisch—Andersson, Milano 1975 — 20/67; **11. ♕e3** 0—0 12. ♘d4 ♕c7 — 9. e4

93 Hübner—Ljubojević, Bugojno 1978

94 8. e3 d5 9. ♘a3 [9. ♕e2 dc4 10. bc4 ♘c6 11. ♖d1 ♖c8 12. ♘c3 ♘e4 13. d4 ♘c3 14. ♗c3 ♕c7= Lombardy—Knaak, Amsterdam 1974; 9. cd5 ♘d5 10. ♗g7 ♔g7 11. d4 cd4 12. ♕d4 ♘f6= Vukić] dc4 10. bc4 [Vukić—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1974 — 17/78] ♘c6=

95 8... e6 9. dc5 bc5 10. ♘c3 [Romanišin—Hulak, SSSR—Jugoslavija 1977 — 24/60] ♕e7±

96 **9... d5** 10. ♖d1 ♕c8 11. cd5 ♗d5 12. ♘c3 ♗b7 13. ♖ac1 ♘c6 14. ♕h4± Barcza—Castaldi, Venezia 1948; **9... d6** 10. ♖d1 ♘bd7 11. ♘e1 [11. ♕d2 ♖c8 12. ♘c3 ♘e4 13. ♘e4 ♗b2 14. ♕b2 ♗e4 15. ♘e1 ♘f6 16. f3± Cuellar—Matanović, Sousse (izt) 1967] ♗g2 12. ♘g2 ♕b8 13. ♘c3 a6 14. ♘e3 ♕b7 15. ♘cd5 ♖fe8 16. ♖ab1 b5 17. cb5 ab5 18. ♘b4 ♘e5 19. ♖dc1 ♖ec8= Vukić—Andersson, Banja Luka 1976; 16. ♖ac1!± Rukavina

97 **10. ♕h4** h6 [10... d6? 11. ♘c3 h6 12. ♘d5± Barcza—Biro, Hungary (ch) 1966 — 1/40] 11. ♘e5 ♕c7 12. ♘a3 g5 13. ♕h3 ♘e5 14. ♗b7 ♕b7 15. ♗e5 ♕e4∓ Ribli—Enklaar, Wijk aan Zee 1973; **10. ♕f4**!?

98 10... d6 11. ♘c3 ♕d7 12. ♖ad1 ♖ad8 13. ♕c1 ♕c8 14. ♕a1 ♖fe8 15. ♘d5± Barcza—Golombek, Karlovy Vary 1948

99 12. ♘d4 ♘e4 13. ♘c6 ♕c6 14. ♗g7 ♔g7 15. ♕e3 ♕c5! 16. ♕c5 ♘c5= Barcza—L. Steiner, Budapest 1948

100 15. ♖ac1 ♗a6= Barcza—Porath, München (ol) 1958

101 **8... ♘c6** 9. d4 [9. e3 ♖c8 10. ♖c1 ♗a8 11. ♖e1 ♖e8 12. ♖e2 d5 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗g7 ♔g7 15. cd5 ♕d5= Andersson—Hort, Tilburg 1977] ♘d4 [9... ♘e8 10. d5 ♘d4 11. ♘d4 ♗d4 12. ♘a4 ♗b2 13. ♘b2 a6 14. ♘d3 d6 15. e4± Varnusz—Csom, Hungary (ch) 1966] 10. ♘d4 ♗g2 11. ♔g2 cd4 12. ♕d4 d6 13. e4± Kottnauer—Šajtar, Zlin 1943; **8... ♕c8** 9. d3 [9. d4 cd4 10. ♕d4 d6 11. ♘d5 ♖e8 12. ♘f6 ♗f6= Flor—Lisicin, SSSR (ch) 1955; 9. ♖c1 d6 10. ♕c2 ♘c6 11. ♖fd1 ♖d8 12. ♕b1 ♕d7 13. ♘a4± Zita—Šajtar 1943] d6 10. e4 e5 11. ♘e1 ♘c6 12. ♘c2 ♘d4 13. ♘e3 a6 14. f4± Pirc—van den Berg, Amsterdam 1950; **8... e6** 9. ♖b1 ♕e7 10. e3 ♖d8 11. d4 d5 12. cd5 ed5 13. ♘e5 ♘bd7 14. ♘d7 ♖d7= Keene—Smislov, Hastings 1968/69 — 7/49; **8... ♘e4** 9. ♘a4 [9. d4 ♘c3 10. ♗c3 ♘c6 11. ♖c1 ♘d4 12. ♘d4 ♗g2 13. ♔g2 cd4 14. ♗d4 ♗d4 15. ♕d4 d6= Szily—Köberl, Hungary (ch) 1951] ♗b2 10. ♘b2 d5! [10... ♘c6 11. ♖c1 d5 12. cd5 ♕d5 13. ♖c4 ♖ad8= Ivkov—Barczay, Pula 1971] 11. cd5 ♗d5 12. ♕c1 ♘c6 13. d3 ♘d6= Talj—Korčnoj, Leningrad (izt) 1973 — 15/62; 9. ♕c2!?

102 9. d4 cd4 [9... ♘e4 10. ♖c1 ♘c3 11. ♗c3 cd4 12. ♘d4 ♗g2 13. ♔g2 ♕d7 14. e4± Liebert—Pytel, Skopje (ol) 1972; 9... ♘bd7 10. ♕d2 a6 11. ♖fd1 ♘e4 12. ♘e4 ♗e4 13.

♘e1 ♗g2 14. ♘g2 b5= Trifunović–Boleslavski, Jugoslavija–SSSR 1958] 10. ♘d4 ♗g2 11. ♔g2 d5! 12. cd5 ♘d5 13. ♘db5 ♘c3 14. ♕d8 [14. ♗c3 ♗c3 15. ♘c3 ♘c6= Szily–Golombek, Budapest 1952] ♖d8 15. ♗c3 ♗c3 16. ♘c3 ♘c6 17. ♖ac1 ♖ac8= Alburt–Polugajevski, SSSR (ch) 1974 — 19/50

103 12. ♖fd1 ♕c7 13. ♖d2 [13. ♖ac1 ♖ac8 14. ♘e1 cd4 15. ed4 ♖fe8 16. ♘e4 ♘e4 17. ♗e4 ♘f6= Gheorghiu–Andersson, Nice (ol) 1974] ♖ad8 [13... ♖fd8 14. ♖ad1 ♖ac8 15. e4 cd4 16. ♘d4 ♗h6= Keene–Ornstein, Dortmund 1975] 14. ♖ad1 ♖fe8 15. ♘e1 cd4 16. ♖d4 ♘c5= Toran–Andersson, Nice (ol) 1974

104 13. ♖ad1!? Polugajevski

105 15. ♕c2 cd4 16. ♘d4 ♕b8 17. ♖e1 ♕a8 18. ♖cd1 ♘c5= Polugajevski–Andersson, Las Palmas 1974 — 17/79

106 9. cd5 ♘d5 10. ♕c1 ♘c6 [10... ♘c3 11. ♗c3 ♗c3 12. dc3 ♔g7 13. ♕f4 ♘c6 14. ♘e5 ♕c8 15. ♖fd1± Gheorghiu–Hernando, Orense 1975] 11. ♘d5 ♕d5 12. ♗g7 ♔g7 13. ♕b2 f6 14. ♖fd1 ♖fd8 15. e3 e5= Ivkov–Ljubojević, Amsterdam 1972

107 12... cd4 13. ♕d4 [13. ♘h4 ♕d7 14. ♗b7 ♕b7 15. ♕d4 ♔g8 16. ♖fd1 ♘c6 17. ♕e4± Holmov–Makaričev, Balašiha 1977] ♕d4 14. ♘d4 ♗g2 15. ♔g2 ♖c8 [15... a6 16. ♖fc1 ♖a7 17. ♖c2 ♖d8 18. e3 ♔f8 19. ♖ac1 ♔e8 20. g4 h6 21. h4 ♖ad7 22. f4 a5 23. ♔f3 ♖d6 24. h5± Andersson–Hort, Nikšić 1978 — 25/65; 15... ♘a6 16. ♖fd1 ♖fc8 17. ♖ac1 ♔f6 18. ♘b5 (Smislov–Castro, Biel (izt) 1976 — 22/70) ♖c1 19. ♖c1 ♘c5 20. b4± Smislov] 16. ♖ac1 ♘d7 17. ♖fd1 ♘f6 [17... ♘c5 18. b4! ♘a4 19. ♘b5 ♖c1 20. ♖c1 a5 21. a3± Smislov–Benkö, Monte Carlo 1969 — 7/47] 18. ♘b5 ♖c1 19. ♖c1 a6 20. ♘d4 ♖d8 21. e3± Schmidt–Balcerovski, Polanica Zdroj 1970

108 13. ♘h4 ♕d7 14. dc5 ♕d1 15. ♖fd1 ♗g2 16. ♘g2 ♘c5= Levenfiš–Lisicin, SSSR (ch) 1934

109 15. ♘d2 ed5 16. ♘c4 ♕f6 17. e5 ♕e6 18. f4 f5 19. ♘d6 ♗c6∞ Smislov–Webb, Hastings 1976/77

110 **9. e3** d5 10. ♘d5 ♘d5 11. ♗g7 ♔g7 12. cd5 ♕d5 13. d4 ♖fd8∓ Toran–Ljubojević, Nice (ol) 1974 — 17/80; **9. d3** e6?! 10. e4 d6 11. ♕e2 ♘c7 12. d4 ♘d7 13. ♖fd1 ♕e7 14. ♖d2 ♖fd8 15. ♖ad1± Szabo–Ljubojević, Hilversum 1973; 9... d5=; **9. ♖c1** d5 [9... d6 10. d4 ♕d7 11. e3 ♖ad8 12. ♕e2 ♕c8 13. ♖fd1 ♕a8 14. d5 ♘c7 15. ♖e1 b5 16. e4∞ Gheorghiu–Ljubojević, Las Palmas 1973] 10. ♘d5 ♘d5 11. ♗g7 ♔g7 12. cd5 ♕d5 13. d4 ♖fd8 14. dc5 ♕d1 15. ♖fd1 ♘c5 16. ♘e5 ♗g2 17. ♔g2 ♔f8= Přibyl–Hartston, Dečin 1976

111 **9... e6** 10. dc5 ♘c5 11. b4 ♘ce4 12. ♘e4 ♗e4 13. ♗e5 d5 14. ♖c1± Smejkal–Savon, Halle 1974; **9... cd4** 10. ♘d4 ♗g2 11. ♔g2 ♕c8 12. e4 ♕b7 13. f3± Smislov–Weinstein, Lone Pine 1976 — 21/49

112 **10. ♖c1** ♖c8 11. dc5 ♘c5 12. ♘d5 ♘d5 13. ♗g7 ♔g7 14. cd5 ♕d5 15. ♕d5 ♗d5 16. ♖fd1 c6 17. ♘d4 ♗g2= Polugajevski–Savon, SSSR (ch) 1973; **10. cd5** ♘d5 11. e3 ♘c3 12. ♗c3 ♖c8= Timman–Larsen, Bugojno 1978 — 26/56; 11. ♘d5!? ♕d5 12. ♘h4 ♕d7 13. dc5; 10... cd4!? Miles

113 11. ♘d2?! d4! 12. ♘b5 ♗g2 13. ♔g2 e5 14. ♘f3 a6 15. ♘a3 ♕e7∓ Poulsson–Spasov, Sandefjord 1975 — 19/49

114 Polugajevski–Gipslis, SSSR 1957

115 **7. ♖b1** ♘c6 8. b3 0–0 9. ♗b2 d5 10. cd5 ♘d5 11. ♘d5 ♕d5 12. a3 ♗b2 13. ♖b2 ♖fd8 14. d3 ♘d4 15. ♕b1 ♕h5∓ Andersson–Larsen, Kopenhagen 1977; **7. e3** 0–0 [7... ♕c8 8. ♕e2 0–0 9. d4 d5 10. ♘e5 cd4 11. ed4 e6= Gobert–Golombek, Ostende 1956] 8. d4 cd4 9. ♘d4 [9. ed4 ♘c6 10. ♗f4 ♘a5 11. b3 d5∓ Eising–Keene, Mannheim 1975 — 19/48; 10. ♗g5!?] ♗g2 10. ♔g2 ♘a6= Keene

116 **8. ♗d2** d5 9. cd5 ♘d5 10. ♕c1 ♘c6 11. ♗h6 ♘c3 12. bc3 ♕d7= Liebstein–Luckis, Montevideo 1941; **8. ♗g5** h6 9. ♗d2 d5 10. ♕c1 ♔h7 11. cd5 ♘d5 12. a3 e6 13. ♖b1 ♘a6 14. ♕c2 ♕d7 15. ♖fc1 ♖ac8 16. h4 f5= Vadasz–Polgar, Hungary (ch) 1972; **8. ♖b1** ♘c6 9. a3 d5 10. cd5 [10. b4 dc4 11. dc4 ♘d7 12. ♘a4 cb4 13. ab4 ♕c7 14. ♗f4 e5 15. ♗e3 ♖fd8= Vaganjan–Smislov, SSSR (ch) 1971] ♘d5 11. ♘d5 ♕d5 12. b4 ♕a2 13. ♗e3 ♘d4= Toran–Bellon, Malaga 1970

117 8... d6 9. a3 a6 10. ♖b1 ♘fd7 11. ♗d2?! b5! 12. cb5 ab5 13. ♘b5 ♗a6 14. a4 ♘c6∓ Mariotti–Velimirović, Praia da Rocha–Albufeira 1978 — 26/59; 11. ♗e3=

118 **9. h3** ♘e8 [9... d6 10. ♗g5 h6 11. ♗e3 ♔h7 12. d4 ♘a5 13. ♕d3 e5 14. d5± Hajtun–Forintos, Hungary (ch) 1954] 10. ♗g5 [10. ♗e3 ♘d4 11. ♕d2 ♘c7 12. ♘h4 e5 13. f4 ef4 14. ♗f4 d6= Vaganjan–Osnos, SSSR 1973] ♘c7 11. ♕d2 ♘e6 12. ♗h6 ♘ed4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♗g7 ♔g7 15. ♘e2 ♘e2 16. ♕e2 e5 17. ♔h2 d6= Alburt–Vaganjan, SSSR (ch) 1975; **9. ♘e1** d6 10. f4 ♘d7 [10... ♘e8 11. ♘f3 ♘d4 12. ♗e3 ♕d7 13. ♕d2 f5 14. ♖ac1 ♘c7= Quinteros–Zuckerman, Cleveland 1975] 11. ♘f3 ♘d4 12. ♘d4 cd4 13. ♘b1 [13. ♘e2 f5 14. ef5 ♗g2 15. ♔g2 gf5∓↑ Uhlmann–Hecht, Vršac 1973 — 16/64] f5 14. ♘d2=; **9. ♘h4** d6 [9... ♘e8 10. f4 f5 (10... ♘d4 Ribli–Debarnot, Skopje (ol) 1972 — 14/75, 11. f5 d6 12. ♗e3△ ♕d2, ♖f2, ♖af1± Ribli) 11. ♘f3 (Pfleger–Jansson, Nice (ol) 1974) d6=] 10. f4 e6 [10... ♘d7 11. ♗e3 ♘d4 12. ♕d2 f5= Bukal–Planinc, Jugoslavija (ch) 1977] 11. g4 ♘e8 12. ♘f3 f5 13. ef5 ef5 14. ♘g5 ♗d4 15. ♔h1 ♘c7 16. ♘d5 ♘b4 [Debarnot–Popov, Amsterdam II 1974 — 18/67] 17. ♘e7 ♕e7 18. ♗b7 ♖ab8 19. ♗g2 ♕d7=; 12... ♘c7!? 13. f5 d5 Popov

[119] 9... d6 10. h3 ♘e8 11. ♗e3 ♘d4 12. ♘e2 ♘f3 13. ♗f3 ♕d7 14. ♗g2 f5= Andersson—Furman, Madrid 1973 — 16/66; 12... e6!? Minić

[120] 13. ♘c3!? △ ♘d5 Kotov

[121] 15. ♗d2 ♘c7 16. ♘e1 ♘e6 [16... ♘a6 17. a4 ♗c6= Korčnoj—Kuzmin, Leningrad (izt) 1973 — 15/63] 17. ♗b4 ♖e8 18. f4 ef4 19. gf4 ♕c7 20. ♕g4 ♘c5= Karpov—Savon, SSSR (ch) 1973 — 16/65

[122] **8. ♘d5** ♘c6 [8... 0—0 9. ♘g5 ♘d6 10. dc5 (10. ♗f4 ♗d5 11. ♗d5 ♘c6 12. dc5 bc5 13. ♖b1± Minić) bc5 11. ♗f4 e5 12. ♗c1 ♘c6 13. b3 h6 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 f5 16. ♗g2 e4 17. ♖b1 ♘e7 18. ♘e7 ♕e7 19. ♗f4± Smejkal—Gheorghiu, Amsterdam 1975 — 20/63] 9. dc5 [9. ♕d3 f5 10. dc5 (Adamski—Bednarski, Polska (ch) 1977 — 23/70) bc5∓] bc5 10. ♘e1 [10. ♘g5 ♘g5 11. ♗g5 h6=; 11... ♖b8!?] f5 11. ♘d3 d6 12. ♘3f4 ♗c8! [Portisch—Larsen, Bugojno 1978 — 25/63] 13. ♘c3 ♗c3 14. bc3 ♘e5= Larsen; **8. ♕d3** ♘c3 9. bc3 0—0 10. e4 d6 11. ♗e3 ♘c6 12. ♘d2 e5 13. d5 ♘e7 14. f4± Pfleger—Gheorghiu, Manila 1974

[123] 9. ♗e3 ♘c6 10. d5 ♗f3 11. ♗f3 ♘e5 12. ♕c2 ♘f3 13. ef3 d6 14. h4 ♕d7 15. ♔g2 b5∞ Vadasz—Pytel, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/58

[124] 9... b5 10. ♘d2 ♗g2 11. ♔g2 ♕b6 12. e4 0—0 13. h4 [13. ♕e2 d6 14. cb5 a6 15. ba6 ♕a6 16. ♘c4 ♘d7 17. ♕c2 ♘b6 18. ♘e3 ♖fb8⩱ Balinas—Ogaard, Manila 1975] ♘a6 14. ♕e2 ♘c7 15. h5± Schmidt—Ornstein, Erevan 1976 — 21/50; 12... d6!? Schmidt

[125] **10. ♘e1**? ♗g2 11. ♔g2 b5! 12. cb5 ♕b6 13. ♕a4 ♕b7 14. ♕c4 d6 15. a4 a6 16. ♖a3 ab5 17. ab5 ♘d7 18. e4 ♖a3 19. ba3 ♖b8∓ Vaganjan—Timman, Nikšić 1978 — 25/64; **10. h4** d6? 11. ♗h3 ♗f3 12. ef3 ♘d7 13. ♕e2 ♖e8 14. f4 ♘f8 15. f5± Kirov—Pantaleev, Bulgaria (ch) 1976 — 22/71; 10... b5!∞

[126] 15. ♗g5 d6 16. e4± Vukić—Kovačević, Jugoslavija (ch) 1977

[127] 8. ♘b5 0—0 9. ♘bd4 ♕c8 10. ♗d2 ♘c6 [10... ♕c4 11. ♘e5] 11. ♘c6 dc6 12. c5 ♘e4= Iliesco—Luckis, Mar del Plata 1941

[128] 8... 0—0?! 9. ♕h4 d6 [9... ♘a6 10. ♗h6 ♖c8 11. b3 ♘c5 12. ♖fd1 ♕c7 13. ♖ac1 ♘ce4 14. ♘e4 ♗e4 15. ♘g5± Udovčić—Golombek, Beograd 1952] 10. ♗h6 ♘bd7 11. ♖ac1 ♖c8 12. b3 ♖c5 13. ♗g7 ♔g7 14. ♖fd1 ♕c8 15. ♕d4 ♘e5 16. ♘e5 ♖e5 17. e4± Schmidt—Barle, Pula 1975 — 20/64

[129] 9. ♕h4 h6 10. ♘d5 ♘a5 [10... e6 11. ♘f6 ♕f6 12. ♕f6 ♗f6 13. ♖b1 ♘a5 14. b3 ♗e4 15. ♗b2= Talj—Botvinik, Moskva (m) 1960] 11. ♘d2 ♖c8∓ Talj; 10... ♖c8!? Smislov

[130] **9... 0—0** 10. ♖d1± Panno; **9... ♘a5** 10. b3 0—0 11. ♖b1 d5 12. cd5 [12. ♖d1 e5! 13. ♘e5 ♘h5 14. ♕e3 ♖e8 15. f4 f6 16. ♗d5 ♗d5 17. ♖d5 ♕c8! 18. g4 fe5 19. gh5 ef4 20. ♕f3 ♗c3 21. ♕c3 ♕g4—+ Šamkovič] ♖c8 13. ♕d2 ♘d5= Osnos—Šamkovič, SSSR (ch) 1965

[131] 10... ♘a5 11. b3 ♘e4? 12. ♘e5!±; 11... ♘h5∞ Panno

[132] 11... ♘a5 12. b3! b5 13. ♘b5 ♗a1 14. ♘d6 ♔f8 15. ♘c8 ♗c8 [15... ♕c8 16. ♗d2±] 16. g4 ♘g7 17. ♗a3 ♗f6 18. g5 ♘f5 19. gf6 ♘e3 20. fe7 ♕e7 21. ♗e7 ♔e7 22. fe3±⊥ Panno

[133] 15. ♕b5 ♗a6 16. ♕a4 ♕c8 17. ♕b3⩱ Panno—Ljubojević, Petropolis (izt) 1973 — 16/67

[134] **9... 0—0** 10. e4 ♘a6 11. b3 ♘c5 12. f3 ♘e8! 13. ♗b2 a6 14. ♕d2 ♘d6 15. ♖fe1 f6!= Keene—Ljubojević, Nice (ol) 1974 — 17/81; **9... ♘c6!?**

[135] 10... d5 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♕c5 13. ♗e3 ♕d5 14. ♘f3 ♕b7 15. ♖c1 0—0= Ghitescu—Hecht, Wijk aan Zee 1974; 14. f3± — 10... ♕b7

[136] 11. ♔g1?! 0—0 12. ♗b2 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♘db5 ♘f6 15. ♕d3 ♘bd7 16. ♖fd1 ♘c5 17. ♕f3 ♕f3 18. ef3 a6 19. ♘d4 ♖fc8∓⊥ Pomar—Andersson, Haifa (ol) 1976

[137] 11... d5 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 ♕d5 14. ♗e3! ♘c6 15. ♘c6 ♕c6 16. ♖c1 ♕e6 [16... ♕b7 17. ♕d3 0—0 18. ♖fd1± Polugajevski—Spaski, Manila (izt) 1976 — 22/74] 17. ♕d3 0—0 18. ♖fd1 ♖fc8 [18... f5 19. ♕c4 ♔f7 20. ♕e6 ♔e6 21. ♖c6±⊥ Talj—Polugajevski, SSSR (ch) 1976; 18... ♖ac8 19. ♖c8 ♕c8 20. ♕d7 ♕a6 21. ♖d2± Polugajevski—Smislov, SSSR (ch) 1976 — 22/73] 19. ♖c8 ♕c8 20. ♕d7 ♕d7 21. ♖d7 ♔f8± Polugajevski

[138] 13... ♖ac8 14. ♕d2 a6 15. ♖ac1 ♖fd8 16. ♖fd1 ♘d4 17. ♕d4 ♘e8 18. ♕d2± Portisch—Talj, Varese 1976 — 22/72

[139] **14...** ♘**d4** 15. ♕d4 d6 [15... ♘g4 16. ♕d2 ♘e5 17. f4± Kočijev—Pytel, Dortmund 1977 — 23/71] 16. ♘d5 ♖ab8∞; **14... ♖fc8**!? 15. ♕d2 d6 Kočijev, I. Ivanov

A 31 — 1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. d4

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	♘d4	♘c3[3]	♗g5[5]	e3	♗c4	0—0	♕e2[9]	♗b3	±
	cd4[1]	g6[2]	d5[4]	dc4[6]	♗g7[7]	0—0	a6[8]	b5	♗b7[10]	
2	. . .	. . .	g3	♘b3	♗g2[13]	0—0	♕c2	e4	ed5	=
	. . .	♘c6	♕b6[11]	♘e5[12]	♘c4	e6[14]	d5	♗e7	ed5[15]	
3	. . .	. . .	♘c3	cd5[17]	♘c6	♗d2	g3[19]	♗g2	0—0	±
	. . .	. . .	d5[16]	♘d5	bc6	e6[18]	♗e7	0—0	♗a6[20]	
4	. . .	. . .	♘c3	cd5[22]	♘db5[23]	♕d8	♘a3	e4	♗e3	=
	. . .	a6	d5[21]	♘d5	♘b4[24]	♔d8	b5[25]	e5[26]	♗e6[27]	
5	. . .	. . .	. . .	♘f3	♗g5[29]	e3	cd5	♗e7	♗d3	±
	. . .	. . .	. . .	e6[28]	♗e7	0—0[30]	♘d5	♘e7	h6[31]	
6	. . .	. . .	g3	♗g2	♘f3	0—0	e3[33]			±
	. . .	. . .	d5	e5	d4[32]	♘c6				
7	. . .	. . .	♘c3[34]	♗g5[35]	♗f6[37]	♘f5[38]	a3[39]	e4	♗c4	±
	. . .	b6	♗b7	a6[36]	gf6	b5	bc4	♘c6	e6[40]	
8	. . .	. . .	. . .	. . .	♘db5	♗f4	♗g5	♗f6	♘a3	∞
	. . .	. . .	. . .	e6	d6	e5	a6	gf6	d5[41]	
9	. . .	. . .	. . .	f3	e4	♗e3[43]	♗e2	0—0	♕d2[45]	±
	. . .	. . .	. . .	d6[42]	e6	♗e7[44]	0—0	♘bd7	a6[46]	
10	. . .	. . .	. . .	. . .	e4	♗e3	♗e2	0—0	♘c2[49]	±
	. . .	. . .	. . .	♘c6	e6[47]	♗e7[48]	0—0	♕b8		
11	. . .	. . .	♘b5[50]	♗d2[51]	♗c3[53]	e3	b4[54]	bc5	cb5	=
	. . .	e5	♗b4	♗c5[52]	♕b6	a6	ab5	♕c5	0—0[55]	
12	. . .	. . .	. . .	♘d6[56]	♘c8[57]	e3[58]	♘c3	♗e2	0—0	=
	. . .	. . .	♗c5	♔e7	♕c8	♖d8	d6[59]	♘c6	♔f8[60]	
13	. . .	. . .	. . .	cd5	♘5c3	♘d2[61]	♘ce4[62]	♘e4	g4	±
	. . .	. . .	d5	♕a5	b5	b4	♘e4[63]	♗b7[64]	♕d5[65]	
14	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2[66]	d6[67]	e3	♗c3		±
	. . .	. . .	. . .	♗b4	♗c5	♘a6[68]	0—0	♖e8[69]		
15	. . .	. . .	. . .	. . .	♘5c3[70]	e3[71]	♘d2[72]	♗b5		∞
	. . .	. . .	. . .	♗c5	0—0	e4	♖e8[73]	♖e5!		

[1] **3. . . d5** — D 06; **3. . . e6** 4. e3 — A 56; 4. d5 ed5 5. cd5 d6 6. ♘c3 — A 60

[2] 4. . . d5 5. cd5 — D 06

[3] **5. f3** d5 6. cd5 ♘d5 7. e4 ♘b4 8. ♕a4 ♘4c6 9. ♘c6 ♘c6 10. ♗e3 ♗g7 11. ♘c3 0—0 12. ♖d1 ♗d7 13. ♕a3± Beyen—Calvo, Lugano (ol) 1968; 7. . . ♘c7=; **5. g3** d5 6. ♗g2 dc4 [6. . . e5 7. ♘f3 d4 (7. . . ♘c6 8. cd5 ♘d5 9. ♘e5 ♗b4 10. ♘c3 ♘c3 11. ♗c6!±) 8. 0—0 ♘c6 9. e3 ♗g4 10. ♕b3 ♗f3 11. ♗f3 ♕d7 12. ♗c6 bc6 13. ed4 ed4 14. ♗g5!± Tukmakov—Beljavski, Vilnus 1978 — 26/65] 7. ♕a4 ♘bd7 8. 0—0 ♗g7 9. ♖d1 0—0 10. ♕c4 ♘b6 11. ♕b3± Tukmakov; 5. . . ♗g7 6. ♘c3 — 5. ♘c3

[4] 5. . . ♗g7 6. g3 [6. e4 d6 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♘bd7 9. ♗e3 ♘c5 10. f3 ♗d7 11. b4 ♘e6 12. ♕d2 a5 13. a3 ♘h5 14. ♖fd1! ♘hf4 15. ♗f1 ♘d4 16. ♗d4 ♘e6 17. ♗e3± Portisch—Ljubojević, Moskva 1977 — 23/64; 8. . . ♘c6 9. ♗e3± — B 38] 0—0 7. ♗g2 ♕c7 8. ♘d5 [8. ♕d3 ♘c6 9. ♘db5 ♕a5 10. ♗d2 a6 11. ♘d5 ♕d8 12. ♘a3 b5 13. ♗c3 (Schmidt—Haik, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/66) ♘d5 14. cd5 ♗c3 15. ♕c3 b4∞ Schmidt] ♘d5 [8. . . ♕c4 9. ♘e7 ♔h8 10. 0—0±] 9. cd5 ♕b6 10. ♘b3 a5 11. 0—0 a4 12. ♗e3 ♕b4 13. ♘d4± Radev—Angelov, Sofia 1974; 7. . . ♘c6 8. 0—0± — A 39

[5] 6. cd5 ♘d5 7. ♘db5 ♘c3 8. ♕d8 ♔d8 9. ♘c3 ♗g7 10. ♗d2 ♘c6 11. g3 ♗e6 12. ♗g2 ♖c8 13. 0—0 [13. ♖c1 ♔c7! 14. 0—0 ♔b8 15. ♖fd1 ♖hd8 1/2 : 1/2 Flor—Euwe, 1932] ♔e8 14. ♖fc1 b6! 15. ♘d1 ♔d7 16. ♗c3 ♗c3 17.

♘c3 ♖hd8= Gheorghiu—Petrosjan, Skopje (ol) 1972 — 14/77

[6] 6... ♘e4!? 7. ♘e4 de4 8. ♕a4 ♗d7 9. ♕c2 ♘c6! 10. ♕e4 ♗g7 11. ♘c6 ♗c6⩲ Tajmanov; 8. ♘b5±

[7] 7... ♕a5 8. ♗f6! ef6 9. ♗c4 ♗b4 10. ♖c1 a6 11. 0—0 ♘d7 [11... 0—0 12. ♘d5±] 12. a3 ♗c3 [12... ♗e7? 13. b4! ♕e5 14. f4! ♕b8 15. ♗f7!+— Petrosjan—Korčnoj, Curaçao (ct) 1962] 13. ♖c3±; 12. ♘d5!?; 10... 0—0!?; 9... ♗g7!? Horovitz

[8] 9... ♗d7 10. ♕d2!± Portisch—Benkö, Las Palmas 1972 — 13/70

[9] **10. ♕b3** ♘bd7 11. a4 ♕a5! 12. ♗h4?! ♘b6 13. ♗e2 e5 14. ♘c2 ♗e6∓ Smislov—Korčnoj, SSSR 1952; 12. ♗f6!?; **10. a4**± Flor

[10] **12. ♖fd1** ♕a5 [12... ♘bd7 13. ♘e6!±] 13. e4± Simagin—Korčnoj, SSSR (ch) 1956; **12. ♖ad1**!?

[11] **5... e5** 6. ♘b5 ♗c5 7. ♗e3 ♗e3 8. ♘d6 ♔f8 9. fe3 g6 10. ♘c3± — A 33; **5... ♘d4** 6. ♕d4 g6 [6... d6 7. ♗g2 g6 8. b3 ♗g7 9. ♗b2 0—0 10. 0—0 ♕c7 11. ♘c3 ♗e6 12. ♖fc1 ♖fc8 13. a4 ♕d7 14. ♕d2 ♖ab8 15. a5± Korčnoj—Parma, SSSR—Jugoslavija 1963] 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 0—0 9. ♗g2 ♕a5= Szukszta—Gufeld, Hungary 1970 — 9/42; 7. ♘c3 ♗g7 8. ♗g2 0—0 9. 0—0± — A 39

[12] 6... ♘e4 7. ♗e3 ♕b4 8. ♘1d2 ♘d2 9. ♗d2 ♕c4 10. ♗g2 e6 11. 0—0 ♗e7 12. ♖c1 ♕a4∞ Krogius—Vladimirov, Soči 1966

[13] **7. ♘1d2** ♕c6∓; **7. c5** ♕c6∓ Filip

[14] 8... g6 9. ♕c2 ♘a5 10. ♗e3 ♕d8 11. ♘a5 ♕a5 12. ♖c1! d5 13. ♘c3 ♗g7 14. ♕d2 ♕a6 15. ♗c5 ♗e6 16. a4±↑ Hausner—Alburt, Dečin 1976 — 21/55

[15] 12. ♘c3 ♗e6 13. ♘d5 ♘d5 14. ♕c4 ♖c8=! Filip

[16] **5... ♕a5** 6. e3 ♘e4 7. ♕c2 ♘c3 8. ♗d2 ♘d4 9. ed4 e5 10. ♗c3 ♗b4 11. ♗b4 ♕b4 12. ♕d2 ♕d2 13. ♔d2± Prameshuber—Prins, München (ol) 1958; **5... ♘d4** 6. ♕d4 g6 7. ♗g5 ♗g7 8. ♘d5 0—0 9. ♗f6 ef6 10. ♕d2± Gheorghiu—Matulović, Skopje—Ohrid 1968 — 6/79; **5... e5** 6. ♘db5 ♗c5 7. ♘d6 ♔e7 8. ♘f5 ♔f8 9. ♘e3 d6 10. g3 ♗e6 11. ♗g2! [11. b3? ♗b4!△ d5 Pančenko] ♕d7 12. ♘ed5 ♘g4 13. ♘e4!± Pančenko—Lipski, Lublin 1977 — 24/66; 7. ♗e3± — A 33; **5... g6** 6. g3 [6. e3 ♗g7 — A 35] ♗g7 7. ♗g2 0—0 8. e3 ♘d4 9. ed4 e6 [9... d6 10. 0—0 ♖b8 11. h3 a6 12. a4 ♗d7 13. ♕e2± Sanguineti—Szmetan, Fortaleza 1975 — 20/69] 10. d5 [10. 0—0 d5 11. cd5 ♘d5=] ed5 11. ♘d5 ♘d5 12. ♗d5 ♖e8 13. ♔f1∞; 8... d6!? Sanguineti, Szmetan; 8. 0—0± — A 39; 6. e4± — B 36; **5... ♕b6** 6. e3 [6. ♘db5 a6 7. ♘a4 ♕d8 8. ♗e3 ab5 9. ♗b6 ba4 10. ♗d8 ♘d8 11. e3 e5∓ Incutto—Bolbochan, Argentina 1960; 6. ♘c2 e6 7. e3 d5!? 8. cd5 ed5 Doda; 6. ♘b3 e6 7. ♗g5 ♗b4 8. ♗f6 gf6 9. ♖c1= — A 33] e6 7. ♗e2 ♗e7 8. 0—0 0—0 9. b3 a6 10. ♗b2± Cuellar—Karpov, Leningrad (izt) 1973 — 15/64; **5... e6**= — A 33

[17] 6. ♕a4 e6 [6... ♕d7 7. ♘db5 (7. cd5 ♘d5 8. ♘d5 ♕d5 9. ♘b5± Talj) e6 (7... e5 8. cd5 ♘b4 9. e4 ♗c5 10. ♗e3 ♗e3 11. ♕b4 ♗b6 12. ♘a7!+— Štejn—Koc, SSSR 1950) 8. ♗f4 e5 9. cd5 ef4 10. dc6 bc6 11. ♖d1 ♕b7 12. ♕a5! ± Skotorenko — Vladimirov, SSSR 1961; 6... ♕b6 7. ♘db5 e6 8. ♗f4! e5 9. cd5 ef4 10. ♕f4 ♘b4 (10... ♗c5 11. ♘c7 ♔d8 12. 0-0-0! ♕c7 13. dc6 ♗d7 14. ♕c7 ♔c7 15. cd7 ♗f2 16. e4±) 11. ♘c7 ♔d8 12. ♘a8 ♕a5 (Talj—Donner, Wijk aan Zee 1973 — 15/70) 13. ♖d1! ♘a2 (13... ♕c5 14. d6±) 14. ♖a1 ♗b4 15. ♖a2 ♗c3 16. bc3 ♕a2 17. ♕c7± Talj] 7. cd5 ♘d5 8. ♘c6 bc6 9. ♕c6 ♗d7⩲ Timman

[18] 8... ♘c3 9. ♗c3 ♕d1 10. ♖d1 f6 [10... ♗e6 11. e4! ♗a2 12. ♗a6± Portisch] 11. g3 e5 12. ♗g2 ♗d7 13. 0—0± Portisch—Donner, Amsterdam 1969 — 8/46

[19] **9. e4** ♘b4!; **9. ♖c1** ♗e7 10. ♘a4 0—0! 11. ♖c6 ♗b7⩲

[20] **11... ♗b7** 12. ♖c1 c5 13. ♘a4! ♖c8 14. b3 ♕e8 15. ♘b2 ♗a6 16. ♘c4 ♘b6 17. ♘a5± Polugajevski—Beljavski, SSSR (ch) 1974 — 18/69; **11... ♗a6** 12. ♗f3 [Petrosjan—Gligorić, Jugoslavija (ct) 1959] ♕b6± Gligorić

[21] **5... e5** 6. ♘c2 ♘c6 7. g3 b5 8. ♗g2 ♗b7 9. ♗g5 bc4 10. ♘e3 ♖b8 11. 0—0 ♘d4 12. ♗b7 ♖b7 13. ♘c4 ♕c7 14. ♗f6 gf6 15. b3± G. Garcia—Gild. Garcia, Bogota 1977; **5... e6**± — A 32

[22] **6. ♗g5**?! e5 7. ♘f3 d4 8. ♘d5 ♗e7 9. ♘e7 ♕e7 10. e3 ♗g4! 11. ♗f6 gf6 12. ♕b3 ♘c6 13. h3 ♗f3 14. gf3 0-0-0∓ Nemet—Barle, Jugoslavija (ch) 1976; **6. e3** e5 7. ♘f3 e4 8. ♘d2 dc4 9. ♗c4 b5 10. ♗e2 ♗b7= Webb—Miles, England (ch) 1975; **6. ♘b3** dc4 [6... e6 7. cd5 ed5 8. g3 ♘c6 9. ♗g2 ♗e6 10. 0—0 ♗e7 11. ♗e3 0—0 12. ♘a4± Raškovski—Čehov, SSSR (ch I) 1976] 7. ♕d8 ♔d8 8. ♘a5 ♘bd7±⊥

[23] 7. ♗d2 e5 8. ♘f3 ♘c6 9. e4 ♘c3 10. ♗c3 ♕d1 11. ♖d1 ♗e6 12. a3 f6 13. ♘d2 ♗c5 14. ♗c4 ♗c4 15. ♘c4 ♖d8= Dorfman—Ceškovski, SSSR 1976

[24] 7... e6 8. ♘d5 ed5 9. ♘d4 ♘c6= Krogius

[25] 9... e5 10. g3 ♗e6 11. ♗g2 ♘8c6 12. 0—0 f6 13. ♗e3 ♔c7 14. ♖fc1 ♖c8 15. ♘c2 ♔b8 16. ♘b4 ♗b4= Raškovski—Forintos, Soči 1974 — 19/52

[26] 10... e6 11. ♗e3 ♘d7 12. ♖d1 ♗b7 13. ♗e2 ♘c6 14. ♘c2± Palatnik—Kapengut, SSSR 1976

[27] 12. 0-0-0 ♘d7 13. ♔b1 ♖c8 14. f4 ef4 15. ♗f4 f6 16. ♗e2 ♔e8= Karasev—Ceškovski, SSSR (ch I) 1976 — 22/87

[28] 6... dc4 7. ♕d8 ♔d8 8. e4 e6 [8... b5 9. e5 ♘fd7 10. a4!± Minić] 9. ♘e5 ♔e8 10. ♘c4 ♘bd7 11. a4 ♗c5 12. f3 ♘b6 13. ♗e3 ♗e3 14. ♘e3±⊥ Olafsson—Miles, Teesside 1975 — 21/52

[29] 7. cd5 ed5 8. e3 ♘c6 9. ♗e2 ♗c5 10. 0—0 0—0= Čehov—Gufeld, SSSR 1975

[30] 8... ♘c6!= — A 32

[31] 12. ♕e2 ♘bc6 13. ♖d1 ♕a5 14. 0—0 e5 15. ♗c4± Přibyl—Hartoch, Amsterdam II 1976

[32] 7... e4 8. ♘fd2 [8. ♘d4? dc4 9. ♘c3 ♗c5 10. ♗e3 0—0 11. ♘e4 (11. ♘e6?! ♕d1 12. ♖d1 ♗e3!∓ Raškovski—Suetin, Soči 1973 — 19/51) ♘e4 12. ♗e4 ♖e8 13. ♗g2 ♗b4∓ Suetin] e3 9. fe3 ♘g4 10. cd5 ♘e3 11. ♕a4 ♘d7 12. ♕e4 ♕e7 13. ♘b3 ♘g2 14. ♕g2 ♘c5 15. ♘c5 ♕c5 16. ♕e4 ♗e7 17. ♘c3± Martz—Miles, Lone Pine 1976

[33] Krnić

[34] 5. **♘d2**?! ♗b7 6. ♘2f3 g6 7. e3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. b3 d5! 10. 0—0 ♘bd7 11. ♗b2 a6 12. cd5 ♘d5 13. ♖c1 ♘c5∓ Thomas—Euwe, Karlovy Vary 1929; 5. **f3** d5? 6. cd5 ♘d5 7. e4 ♘c7 8. ♗f4! ♗d7 9. ♘c3±△ 9... f6? 10. ♗c7! ♕c7 11. ♘d5+— Vidmar jr.—Stulik, Marianske Lazne 1948; 5... ♗b7 6. ♘c3± — 5. ♘c3

[35] 6. ♕c2 d6 7. e4 g6?! 8. ♗e2 ♗g7 9. ♗e3 0—0 10. 0—0 ♘bd7 11. ♖ad1 ♕c8 12. f3 ♘e5 13. b3 a6 14. ♕d2± Cruz—Grau, Mar del Plata 1928; 11... ♖c8!?; 7... e6△ a6, ♘bd7, ♖c8∞

[36] 6... ♘e4 7. ♘e4 ♗e4 8. f3 ♗b7 9. e4 g6 10. ♗e2 ♗g7 11. 0—0 0—0 12. ♕d2± Menčik—Canal, Karlovy Vary 1929; **6... h6** 7. ♗f6 gf6 8. e4?! e6 [8... ♘c6 9. ♘f5 d6 10. ♗e2 e6 11. ♘e3 ♕c7 12. 0—0 0-0-0 13. a3 ♔b8 14. b4 ♗g7 15. ♖c1± Kmoch—A. Steiner, Wien 1928] 9. ♗e2 ♖g8 10. ♗f3 ♘c6 11. ♘c6 dc6 12. ♕a4 ♕d4 13. ♖d1 ♕e5∓ Hasin—Karasev, SSSR 1976; 8. ♘f5±; **6... d6** 7. f3 e6 8. e4 ♘bd7= — 6. f3

[37] 7. **♕c2** h6 8. ♗h4 ♕c7 9. e3 e6 10. ♘f3 d6 11. ♗e2 ♘bd7 12. h3 ♗e7 13. 0—0?! g5!∓→» Pomar—Ljubojević, Palma de Mallorca 1972 — 14/78; 13. ♗g3!?; 10. 0-0-0!? Ivkov; **7. f3** e6 8. e4 ♕c7 9. ♕d2 ♘c6! 10. ♘c6 dc6 11. 0-0-0 ♗e7 12. ♗f4 e5 13. ♗e3 ♖d8 14. ♗d3 ♘d7 15. ♗c2 0—0∓ Zilberštejn—Suetin, SSSR 1974; **7. e4** ♘e4 8. ♘e4 ♗e4 9. ♕e2 ♗g6 10. g4 f6 11. ♗g2 ♖a7 12. ♗d2 e6 13. ♖d1 ♕c7 14. 0—0 h5 [14... ♔f7!? 15. f4 ♗c5 16. ♗c3 ♖e8] 15. ♘e6 de6 16. ♕e6 [Zilberštejn—Kim, SSSR 1978 — 26/67] ♗e7∞ Kotov

[38] 8. e3 e6 9. a3 f5 10. ♖g1 ♗g7 11. g4 f4 12. ef4 ♘c6 13. ♘c6 ♗c6 14. ♖g3 ♕c7⩲ Peresipkin—Zajd, SSSR 1977

[39] 9. cb5 ab5 10. a3? b4! 11. ab4 ♖a1 12. ♕a1 e6 △ ♗b4∓ Suetin

[40] 12. ♘d6 ♗d6 13. ♕d6 ♖c8 14. 0—0 ♖g8 15. ♗e2 ♕e7 [Raškovski—Suetin, SSSR 1974 — 17/115] 16. ♕f4± Suetin

[41] 12. **♘d5**? ♗d5 13. ♕d5 ♗b4 14. ♔d1 ♘c6∓ Ghitescu—Minić, Zagreb 1971 — 11/40; **12. cd5∞**

[42] 6... e6 7. e4 ♗b4 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♘c6 10. ♗e3 ♕b8 11. ♘c2 [11. a3 ♗d6 12. g3 (12. ♔h1 ♘d4 13. ♕d4 ♗h2∓ Pomar—Jansson, Lugano (ol) 1968 — 6/81) ♗g3 13. hg3 ♕g3=] ♗d6 12. f4±

[43] 8. **♗g5** ♘bd7 9. ♕d2 a6 10. ♗e2 ♗e7 11. 0—0 0—0 12. ♖fd1 ♖c8 13. ♖ac1 ♕c7 14. ♔h1 ♖fd8 15. ♗f1 ♕b8 16. ♗e3 ♗f8 17. ♕f2 ♗a8= Smislov—Botvinik, SSSR 1967 — 3/52; **8. ♗e2** ♗e7 9. 0—0 0—0 10. b3 [10. ♔h1 ♘bd7 11. ♘c2 a6 12. ♗f4 ♕c7 13. h3 ♘e5 14. ♘e3 ♗c6 15. ♖c1 ♕b7 16. a4 ♖fd8= Teschner—Schiffer, Berlin 1971] ♘bd7 11. ♔h1 a6 12. ♗b2 ♖e8 13. ♕d2 ♘f8 [13... ♕c7 14. ♖ac1 ♘f8 15. ♖fd1 ♖ad8= Stupica—Planinc, Jugoslavija (ch) 1969] 14. ♘c2 ♘g6 15. ♖fd1 ♕c7 16. ♗f1 ♖ad8 17. ♘e3 h5!∞ Uhlmann—Ljubojević, Madrid 1973 — 16/74; **14. ♖ad1**!?

[44] 8... a6 9. ♗e2 ♘bd7 10. a4 d5?! 11. ed5 ed5 12. 0—0 dc4 13. ♗c4 ♘e5 14. ♖e1!! ♕c7 15. ♖c1 ♕c4 16. ♘cb5±→⊞ Pomar—Gheorghiu, Torremolinos 1973; 10... ♗e7!?

[45] 11. **♘db5** ♕b8 12. ♕d2 ♖d8 [12... a6 13. ♘d4 ♖e8 14. ♖fd1 ♗f8 15. ♔h1 ♖a7 16. ♖ac1 ♗a8= Bobocov—Ciocaltea, Bucuresti 1971] 13. ♖fd1 a6 14. ♘d4 [14. ♘a3? d5! 15. cd5 ed5 16. ed5 b5 (Gheorghiu—Minić, Skopje—Ohrid 1968 — 6/80) 17. d6 ♗f8! 18. ♘c2 ♘e5 19. ♗c5 ♘e8∓ Minić] h6 15. ♖ac1 ♗f8 16. ♗f1 ♕c7 17. b3 ♖ac8 18. ♕f2 ♕b8= Unzicker—Minić, Bari 1973; **11. ♖c1** a6 12. ♕e1 ♖e8 13. ♕f2 ♖c8 14. ♖fd1 ♗f8 15. ♗f1 h6 16. ♘c2 ♕c7= Hort—Minić, Vinkovci 1970

[46] **12. a4**?! ♖e8 13. ♖fd1 ♖c8 14. a5 d5!∞ Pomar—Ljubojević, Madrid 1973 — 17/85; **12. ♖fd1** ♕c7 13. ♖ac1 ♖ac8 14. ♗f1 ♖fe8 15. ♕f2 ♕b8 16. ♔h1 ♗f8 17. ♘c2± Hort—Ljubojević, Wijk aan Zee 1973

[47] 7... ♘d4 8. ♕d4 e6 9. ♗e3 ♗c5 10. ♕d2 0—0 11. 0-0-0 ♗e3 12. ♕e3 e5 13. g4±→» Pomar—Robatsch, Sant Feliu 1973

[48] 8... **♕b8** 9. ♕d2! [9. ♗e2 ♗d6∞] ♗c5 10. ♗e2 0—0 11. ♖d1 ♘e5?! 12. ♘db5 a6 13. ♘d6±○ Tajmanov—Talj, SSSR (ch) 1973 — 16/68; 11... ♖d8 △ d5±; 8... **♗c5**!? 9. ♗e2 0—0 Tajmanov

[49] **11. f4** ♘d4 12. ♕d4 d5 13. cd5 ed5 14. e5 ♗c5 15. ♕d3 d4!∞ Hasin—Želandinov, SSSR 1975; **11. ♘c2**±

[50] 5. **♘c2**?! d5 [5... ♗c5 6. ♘c3 ♘c6 7. e3 0—0 8. ♗e2 d6 9. 0—0 ♘e8 10. ♘a4 ♕g5 11. ♗f3 ♕g6 12. ♗d2 ♘f6 13. ♗c3 e4 14. ♗e2 ♗h3 15. ♘e1 ♖fe8∓ Tajmanov—Meštrović, Albena 1974; 7. g3!?] 6. cd5 ♗c5! [6...

♕d5 7. ♕d5 (7. ♗d2 ♘e4 8. ♘e3 ♕c6 9. ♘c3 ♘d2 10. ♕d2 ♗c5 11. ♘ed5 0–0 12. g3 ♘a6 13. ♗g2 ♖d8∞ Lombardy–Kevitz, USA (ch) 1955/56) ♘d5 8. e4 ♘b4 9. ♘b4 ♗b4 10. ♗d2 ♘c6 11. ♗c4 ♗e6 12. ♗e6 fe6 13. ♘c3 0-0-0 14. 0-0-0 ♗c5 15. ♗e3 ♗d4= Pomar–Bellon, Las Palmas 1973] 7. ♘c3 0–0 8. e3 ♗f5! 9. ♗c4 ♘bd7 10. ♗b3 [10. 0–0 e4 △ ♘e5∓] e4! 11. ♘d4 ♗g4 12. ♘de2 ♘e5 13. h3 [13. 0–0? ♕d7! △ ♗f3–+] ♘d3 14. ♔f1 ♗f5 15. ♘g3 ♗g6 16. ♗c2 ♗b4∓ O'Sullivan–Faber, Bagneux 1975; **5. ♘f3** ♘c6 [5... e4 6. ♘d4 d5 7. e3 dc4 8. ♗c4 ♗c5 9. 0–0 0–0 10. b3 ♕d6 11. ♗e2 ♖e8 12. ♗b2 ♕e5 13. ♘d2 ♕g5 14. ♔h1 ♘bd7 15. ♖c1 a6 16. ♘c4 ♘b6 17. ♘b6 ♗b6 18. ♕d2 ♗d7= Pomar–Furman, Madrid 1973] 6. ♘c3 ♗b4 7. ♗d2 0–0 8. e3 e4 9. ♘g5 ♖e8 10. a3 ♗c3 11. ♗c3 d6 12. h4 h6 13. ♘h3 ♘e5∓ Novikov–Buhman, SSSR 1974; 9. ♘d4!?; 8. a3=

[51] 6. ♘1c3 0–0 [6... ♘c6?! 7. ♗g5± — A 33] 7. ♗g5 a6! 8. ♘d6 ♕b6∓ Olafsson

[52] 6... ♗d2?! 7. ♕d2 0–0 8. ♘1c3 ♘a6 [8... ♘c6 9. e3 a6 10. ♘d6 ♘e8 11. ♗e2 ♘d6 12. ♕d6 ♕e7 13. ♖d1± Blümich–Sreder, 1934] 9. g3 ♘c5 10. ♗g2 a6 11. ♘d6 ♕a5 12. 0–0 ♖b8 13. ♖fd1± Capablanca–Torre, Barcelona 1929

[53] 7. ♗e3! — 5... ♗c5

[54] 9. ♘5a3 ♘c6 10. ♗d3 0–0 11. 0–0 d6 12. ♘c2 ♗e6∓ Dake–Fine, New York 1933

[55] **12. ♕b3** d6 13. ♗b4 ♕b6△ ♗e6, ♘bd7, ♘c5= Olafsson; **12. a3**!?

[56] **6. ♘1c3** d6 7. ♗g5 a6 8. ♗f6 gf6 9. ♕a4? ♘c6 10. ♘d5 ab5∓ Kern–Schroter, corr. 1932; 9. ♘a3∓; **6. ♗e3**! ♗e3 7. ♘d6 ♔f8 8. fe3 ♘c6 9. ♘c3± — A 33

[57] 7. ♘f5 ♔f8 8. ♗e3 ♕a5 9. ♕d2 ♗b4 10. ♘c3 d5!∓

[58] 8. ♘c3 ♗b4 [8... ♕c6 9. e3 ♗b4 10. ♗d2 ♘a6 11. a3 ♗c3 12. ♗c3 d6 13. b4 ♘c7 14. ♖c1 ♘e6 15. f3 a5= Cebalo–Lombardy, Zagreb 1969] 9. ♕b3 ♘a6 10. ♗g5 ♕c6! 11. 0-0-0 ♗c3 12. ♕c3 d6 13. e3 ♖ac8 14. ♔b1 ♘c5 15. f3 ♘e6 16. ♗f6 gf6∓ Rabar–Czerniak, Beograd 1954

[59] 9... ♗b4 10. ♗d2 ♗c3 11. ♗c3 ♘c6 12. ♕b3 [Oren–Czerniak, Israel 1955] ♘e4∞; 10... ♘a6!?

[60] 12. a3 a6 13. ♕c2 ♘e7 14. ♗d2 ♕e6 15. ♖ad1 ♖ac8 16. ♕b1 ♗a7 17. ♘e4 ♔g8 18. ♘f6 gf6!= Konstantinopolski–Tajmanov, SSSR (ch) 1948

[61] 8. a3 b4 9. ♕a4 ♕a4 10. ♘a4 ♗d7 11. ab4 ♘d5 12. b5 ♗b5 13. e4 ♗f1 14. ♔f1 ♘c7 15. ♗e3 ♘c6 16. ♘d2± ⊥ Panno–Bellon, Palma de Mallorca 1972

[62] 9. ♘b3 ♕b6 [9... ♕c7? 10. ♘b5 ♕d7 11. ♕c2!± Larsen; 9... ♕d8 10. ♘a4 ♕d5 (10... ♗b7 11. e4±) 11. ♕d5 ♘d5 12. e4 ♘f6 13. f3 ♗d7 14. ♘ac5 a5 15. ♗e3 ♗e7 16. ♖c1± Betancort–Bellon, Lanzarote 1976 — 21/53] 10. ♗e3 [10. ♘b1 a5∓; 10... ♗b7∓] ♕a6 11. ♘b1 ♗b7∞ Olafsson

[63] 9... ♘d5? 10. ♘c4 ♕d8 11. ♘ed6 ♗d6 12. ♕d5+– Cvetković

[64] 10... f5 11. ♘g5±

[65] **11... ♘a6** 12. ♗g2 ♖d8 13. 0–0 ♗d5 14. ♗g5!± Lombardy–Martin, Olot 1974 — 17/82; **11... ♕d5** 12. ♕d5 ♗d5 13. ♗g2 ♘d7 14. ♗e3 ♖c8 15. 0–0±; 14. ♘d6± Cvetković

[66] 7. ♘5c3 ♕d5 [7... ♘d5 8. e4 ♘c3 9. ♕d8 ♔d8 10. ♘c3 ♗c3 11. bc3 ♗e6 12. f4 ef4 13. ♗f4± Raškovski–Karasev, SSSR (ch) 1976; 10... ♗e6!?] 8. ♕d5 ♘d5 9. ♗d2 ♗e6 10. ♘d5 ♗d2 11. ♔d2 ♗d5 12. ♘c3 ♗e6= Harlamov–Vladimirov, SSSR 1972

[67] 8. ♕c2 ♘a6 [8... ♕b6 9. e3 ♘d5 10. ♘1c3 (10. ♕e4 ♗e6 11. ♕e5 ♘c6 12. ♕g7 0-0-0⩱⟳; 11... 0–0⩱ Pytel) ♘c3 11. ♘c3 ♗d7 12. ♖c1 ♗d6 13. ♘d5± Pytel–Mariette, Bagneux 1976] 9. b4 [9. ♘1c3 0–0 10. ♖c1 ♗b6 11. d6 ♘g4 12. e3 ♕h4 13. g3 ♕f6 14. ♘e4 ♕f3 15. ♖g1 ♗d7 16. ♗e2 ♕f5 17. h3 ♘f6 18. ♘f6 ♕f6 19. ♘c3 ♖ac8⩱ Karasev–Buhman, SSSR 1976] ♗b6 [9... ♗b4? 10. ♗b4 ♘b4 11. ♕a4± Kojfman] 10. ♘1c3 0–0 11. ♕b3 ♗f5 12. e3 ♗e4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♘c3 ♘d2 15. ♔d2 ♕h4 16. g3 ♕f6 17. ♔e2 ♕f5 18. ♗g2 ♖ac8⩱ Palatnik–Agzamov, SSSR 1977 — 24/65

[68] 8... ♘e4 9. e3 ♘d6 10. b4 ♗b6 11. ♗c3! ♘b5 12. ♗b5 ♗d7 13. ♕h5 ♕e7 14. ♗c4 ♘c6 15. 0–0 0–0 16. a3 ♖fc8 17. b5 ♘a5∞ Zilberštejn–Vladimirov, SSSR 1973; 13. ♕d5± Uljanov; **8... ♗d6** 9. ♘d6 ♕d6 10. ♘c3 ♘c6=; 9. ♗g5±

[69] **10... ♗g4** 11. ♗e2 ♗e2 12. ♕e2 ♗d6 13. 0–0 ♗b8 14. ♘d2 ♕e7 15. ♕c4 ♕d7 16. ♖fd1 ♖c8 17. ♘e4!± Zilberštejn–Semenjuk, SSSR 1976 — 21/54; **10... ♖e8**±

[70] **7. d6** 0–0 [7... ♘e4? 8. e3 ♘d6 9. ♕d5±] 8. ♗e3 [8. ♘c7 ♘e4 9. ♗e3 (9. e3 ♗b4 10. ♘c3 ♘c3 11. bc3 ♗c3 12. ♗d2 ♗a1 13. ♕a1 ♕d6 14. ♘a8 ♘c6 △ ♗f5–+; 10. ♘d2 ♕d6 11. ♘a8 ♖d8–+; 10. ♗d2 ♘d2 11. ♘d2 ♕d6 12. ♘a8 ♖d8–+) ♗e3 10. fe3 ♕f6∓] ♗e3 9. fe3 ♘a6 10. ♘1c3 ♗d7 11. ♕d2 ♗b5 12. ♘b5 ♘e4 13. ♕d5 ♕a5 14. ♘c3 ♘ac5∓ Švedčikov–Cejtlin, SSSR 1977; **7. ♘1c3**!?

[71] 8. g3!?

[72] **9. ♗e2** ♖e8 10. 0–0 [10. a3 ♘bd7 11. ♘d2 ♘b6 12. 0–0 ♘bd5 13. ♘d5 ♕d5 14. b4 ♗b6 15. ♗b2 ♕g5∓ Šer–Pukšanski, SSSR 1977] ♗f5 11. ♘d2 [Peresipkin–Vaganjan, SSSR 1977] ♘a6 △ ♘c7-d5=; **9. a3** ♕e7 10. ♘d2 ♗f5 11. b4 ♗d6 12. ♘c4 ♘bd7 13. ♗b2 a6 14. ♕d4 ♖fe8 15. ♗e2 ♖ad8 16. g4 ♗g4 17. ♘e4 ♕e4∞ Zilberštejn–Gusev, SSSR 1978

[73] 9... ♗f5? 10. ♗e2 [10. ♘b3 ♗d6 11. ♗e2 a6 12. ♘d4 ♗g6 13. g4 h6 14. h4 ♘bd7∞ Mariotti–Vaganjan, Roma 1977] ♗b4 11. g4 ♗g6 12. h4 h6 13. ♕b3 ♗c3 14. bc3 ♕d5 15. ♗a3 ♖c8 16. h5!± Hasin–Karasev, SSSR 1977

A 32 — 1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. d4 cd4 4. ♘d4 e6

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	g3	♗d2[2]	♗g2[4]	e3[6]	ed4	0—0	♘a3[8]	♗b4	♖fd1	▭
	♗b4[1]	♕b6[3]	♗c5[5]	♗d4	♕d4	♕c4[7]	♕d3	♕d1	d5[9]	
2	. . .	. . .	♗b4	♘c3[10]	♘db5	e3	a3	cd5	♗g2	±
	. . .	. . .	♕b4	♘c6[11]	0—0	d5	♕e7	ed5	♖d8[12]	
3	. . .	♗g2[13]	♘c3[15]	0—0	♗g5	bc3	♖e1[18]	♗c1	♘c6	∞
	♕c7	♗b4[14]	♕c4[16]	0—0	♗c3	♘d5[17]	h6	♘c6	dc6[19]	
4	. . .	♘d2	♗g2	b3	♗b2	♖c1	0—0	♘e4[22]	♗e4	▭
	. . .	a6[20]	d6[21]	♗e7	0—0	♗d7	♘c6	♘e4	♘d4[23]	
5	. . .	♘c3	♗g2[25]	♕d3[27]	0—0	b3	♗b2	e4	♖ac1[29]	±
	. . .	a6[24]	♗e7[26]	0—0	♘c6	b6[28]	♗b7	♖fd8		
6	♘c3	e3[31]	♗e2	0—0	♗d2	♖c1	b3	e4	♗e3	▭
	a6[30]	♗e7[32]	0—0	♕c7[33]	d6	♘bd7	♖b8	b6	♗b7[34]	
7	. . .	♘c2[35]	bc3	♕d3[37]	f3[39]	♕d2[40]	e3[41]	♗e2	♗a3	∓
	♗b4	♗c3[36]	♕a5	♘a6[38]	♘c5	0—0	b6	♗a6	d5[42]	
8	. . .	g3	♗g2	cd5	♗d2[45]	bc3[47]	0—0	♘b3	c4	▭
	. . .	0—0[43]	d5[44]	♘d5	♘c3[46]	♗a5[48]	e5	♗b6	♘c6[49]	
9	. . .	e3	♕c2	bc3	♗e2	0—0	e4[51]	♗e3	♖fb1	∞
	. . .	♘e4[50]	♘c3	♗e7	0—0	a6	d6	♘d7	♕c7[52]	
10	. . .	♕b3	♗d2[54]	e3	♗e2	0—0	♖fd1[56]	♖ac1	♕c2	▭
	. . .	♘a6[53]	0—0	b6	♗b7	♗e7[55]	♖c8	♘c5	d5[57]	
11	. . .	♘b5	a3	♘c3	♗g5[60]	♗f6[62]	cd5	e3[63]	♕d5	⩝
	. . .	0—0[58]	♗c3	d5[59]	h6[61]	♕f6	ed5	♘c6[64]	♖d8[65]	
12	. . .	. . .	♗f4[66]	e3[68]	a3	b4	cd5[71]	ba5	♗b5	⩝
	. . .	d5	0—0[67]	♘c6[69]	♗a5[70]	a6	ed5	ab5	♕a5[72]	
13	. . .	. . .	cd5	♗g5[73]	♖c1[74]	♗f6	e3	a3	ab4	⩝
	. . .	. . .	ed5	0—0	♕a5[75]	♕b5	♕a5	gf6	♕b4[76]	
14	. . .	♗d2	♘c2[78]	e3[80]	cd5[81]	♗e2	0—0	♘a4	♘b4	▭
	. . .	♘c6[77]	♗c5[79]	d5	ed5	0—0	a6[82]	♗a7	♕d6[83]	
15	. . .	. . .	a3	♗g5[84]	e3	♗e2[86]	♗h4	cd5	♗e7	±
	. . .	. . .	♗e7	0—0[85]	d5	h6[87]	♘e5	♘d5	♘e7[88]	

[1] **5...** ♗c5 6. ♘b3 ♕b6?! 7. ♘c5 ♕c5 8. ♘d2 ♕c6 9. e4! h5 [9... ♘e4? 10. ♗g2+—] 10. ♗g2 h4 11. 0—0 ♕c7 12. ♖e1 hg3 13. hg3 d6 14. b3!± Nejštadt—Bobkov, corr. 1963; 9... b6!?; 5... **♕a5** 6. ♘d2 ♘c6 7. ♘b3 ♕h5 8. ♗g2 d5 9. h3 ♗e7 10. cd5 ed5 11. ♘f3 ♘e4 12. g4 ♕g6 13. ♕d5 ♗e6 14. ♕h5± Pomar—Prins, Madrid 1959; 5... **d5** 6. ♗g2± — E 01; 5... ♘**c6**! 6. ♗g2 ♗c5 7. ♘b3 [7. ♘c2 d5 (7... 0—0 8. ♘c3 ♗e7 9. 0—0 b6 10. e4 ♗b7 11. ♘e3±; 10. ♗f4 ♗b7 11. ♗d6 ♘a5 12. ♗b7 ♘b7 13. ♗e7 ♕e7 14. e4 d6 15. ♕e2 ♖ac8 16. ♘e3± Holmov—Keres, Moskva 1947) 8. cd5 ♘d5 9. 0—0 0—0 10. a3 a5 11. e4 ♘c7 12. ♘c3 ♕e7 13. ♗e3 ♖d8 14. ♕h5 ♗e3 15. ♘e3 ♗d7= Mohrlock—Bobocov, Büsum 1969; 7. e3 0—0 8. ♘c3= — A 33; 7... ♕b6!?] ♗b4 [7... ♗e7 8. ♘c3± — A 33] 8. ♗d2 [8. ♘c3= — A 33] d5 [8... ♗e7± — 5... ♗b4] 9. cd5 ♘d5 10. 0—0 [Eliskases—Reinhardt, Mar del Plata 1958] ♗d2±; 6... ♗b4! 7. ♗d2 ♕b6∞ — 5... ♗b4; 7. ♘c3∞ — A 33

[2] 6. ♘c3= — 5. ♘c3

[3] **6...** ♗c5 7. ♘b3 ♗e7 8. ♗g2 ♘c6 9. ♘c3 0—0 10. 0—0 b6?! 11. ♗f4 ♗a6 12. ♘b5! ♖c8 13. ♘d6 ♗d6 14. ♗d6 ♘e7 15. ♘d2!± Černikov—Štejn, SSSR 1966 — 2/37; 10... d6±; 7. e3!?; **6...** ♗e7 7. ♗g2 ♘c6 8. ♘b3?! 0—0 9. 0—0 b6 10. ♘c3 ♗a6 11. ♘b5 ♖c8 12. a4 [12. ♖c1 d5! 13. cd5 ♘d5 14. ♘3d4 ♘d4 15. ♘d4 ♕d7∓] d5 13. ♖c1 ♕d7 14. c5 ♘e5! 15. ♗c3 [15. cb6 ♗b5 16. ab5 ab6 17. ♗c3 ♘c4 18. ♘d4 ♘d6 19. ♕b3 ♘fe4!∓] ♘g6 16. e4 ♖fd8 17. e5 ♘e8∓ Keene—Tatai, Palma de Mallorca 1971; 8. ♘c2 d5!?; 8. ♗c3!±

Kapengut; **6... ♗d2** 7. ♕d2 [7. ♘d2 ♕b6 8. ♘2b3 ♕b4 9. ♕d2 ♕d2 10. ♔d2 ♘c6 11. ♗g2 ♘d4 12. ♘d4 d6 13. ♖ac1 ♔e7 14. ♖hd1± Tajmanov—Bronštejn, SSSR (ch) 1959] d5 [7... ♘c6 8. ♗g2 0—0 9. ♘c3 a6? 10. 0—0 ♕c7 11. ♖fd1 ♘e7 12. ♖ac1±○ Stahlberg—Jimenez, Leipzig (ol) 1960; 9... d5!?] 8. ♗g2 0—0 9. cd5 ed5 10. ♘c3 ♘c6 11. 0—0 ♕b6 12. ♖fd1 ♗e6 [Rubinstein—Marshall, Berlin 1928; 12... ♘d4? 13. ♕d4 ♕b2 14. ♘d5 ♕d4 15. ♖d4 ♘d5 16. ♗d5 ♖b8 17. ♖c1±⊥ Grinza—Evans, Haifa (ol) 1976] 13. b3±

[4] 7. e3 ♘c6 [7... ♗c5 8. ♘b3 ♕c6 9. ♖g1 ♗e7 (9... d6 10. ♘c3 a6 11. ♗g2 ♕c7 12. ♘a4 ♘c6 13. ♘ac5 dc5 14. ♗c3± E. Vladimirov—Zajčik, SSSR 1976) 10. ♘c3 a6 11. g4! d6 12. ♖c1 ♕c7 13. g5 ♘fd7 14. ♘e4 ♘c6 15. ♗c3 e5 16. ♕f3± E. Vladimirov—Mačulski, SSSR 1976; 7... ♘e4 8. ♗b4 ♕b4 9. ♘d2 ♘c6 10. a3 ♕d2 11. ♕d2 ♘d2 12. ♔d2±⊥; 8. ♗g2!?] 8. ♗b4 [8. ♘b5 ♗e7△ d5=] ♕b4 9. ♕d2 ♕d2 10. ♘d2 d5?! 11. ♘c6 bc6 12. ♖c1±⊥ Přibyl—Gross, ČSSR 1975; 10... d6±; 10... ♔e7±

[5] **7... ♕d4** 8. ♗b4 ♕c4 [8... ♕b2 9. ♗c3±] 9. ♗a3±; **7... ♘c6** 8. ♘b3 a5 [8... d5 9. cd5 ♘d5 10. 0—0 ♗d2 11. ♘1d2 0—0 12. ♘c4 (Tajmanov—Gipslis, SSSR 1972 — 13/71) ♕b4±] 9. ♘a3 d5 10. cd5 ed5 11. 0—0 ♗d2 12. ♕d2 a4 13. ♘c1 0—0 14. ♘d3 ♗f5∓ Jelen—Ceškovski, Ljubljana—Portorož 1977; 11. ♘c2∞

[6] 8. ♗c3? e5 9. ♘f5 ♗f2 10. ♔f1 d5! 11. ♘g7 ♔f8 12. ♘h5 ♘h5 13. e3 ♘f6 14. ♔f2 ♘g4—+ Saidy—Reshevsky, Long Beach 1955

[7] 10... 0—0 11. ♘a3 ♘c6 12. ♕c2 ♕g4 13. ♘b5 ♖b8 14. ♗f4 e5 15. ♗e3 a6 16. ♘d6 b6 17. ♖fd1⩲ Adamski—Filipowicz, Polska 1973

[8] 11. ♗c3 d5 12. ♘a3 ♕a6 13. ♖e1 0—0 14. ♖c1 ♘c6 15. ♗f6 gf6 16. ♕g4= Raškovski—Palatnik, SSSR 1973

[9] 14. ♘b5 ♔d7 15. ♘d6 ♘c6 16. ♗a3 ♖f8! [16... ♘d8? 17. ♖ac1 ♘e8 18. ♗d5! +—→ Fajbisovič—Vaganjan, SSSR 1969] 17. ♖ac1 [17. ♘e4 ♖d8 18. ♘d6 ♖f8=] ♖b8 18. ♗h3 a5 19. ♘e4 ♔e8 20. ♘d6 [20. ♗f8? ♔f8 21. ♘c5 ♔e7 22. ♗f1 ♔d6 23. f4 b6 24. ♘d3 ♘d7∓ Tukmakov—Vaganjan, SSSR 1970 — 9/43] ♔d7 21. ♘e4=

[10] 8. ♘d2 ♕b2 9. ♘b5 ♘a6 10. ♗g2 0—0 11. ♘d6 ♕b4 12. ♘c8 ♖ac8 13. ♖b1 ♕a5 14. ♗b7 ♖c7= Auen—Hartston, Wien 1972

[11] **8... ♕c4** 9. e4 ♕c5 10. ♘b3 ♕e7 11. e5 ♘d5 12. ♘d5 ed5 13. ♕d5 ♘c6 14. 0-0-0 0—0 15. f4 ♘b4 16. ♕d6 ♕d6 17. ♖d6 ♘a2 18. ♔b1 ♘b4 19. ♘c5± Kapengut—Alburt, SSSR 1972; **8... ♕b2** 9. ♘db5 ♕b4 10. ♘c7! ♔d8 11. ♕d2 ♘e4! 12. ♘e6 fe6 13. ♘e4 ♕d2 14. ♔d2±⊥ Zilberštejn—Vasjukov, SSSR 1972 — 15/65; **8... 0—0** 9. ♕b3! ♕c5 10. ♖d1 a6 [10... ♘c6 11. ♕b5! ♕e7 12. ♗g2 ♘e8 13. 0—0 ♘c7 14. ♕a4 a6 15. ♕b3± Zilberštejn—Doda, Stary Smokovec 1972] 11. ♗g2 ♘c6 12. ♘c6 bc6 13. 0—0 d5 14. ♘a4 ♕a5 15. ♕c2± Raškovski—Čehov, SSSR 1975; **8... a6** 9. a3 [9. ♕b3 ♕c5 10. e3 (10. 0-0-0 ♘c6 11. ♘a4 ♘d4 12. ♘c5 ♘b3 13. ab3 b6 14. ♗g2 ♖b8 15. ♘d3 a5 16. ♔b1 ♗b7 17. ♗b7 ♖b7 18. f3±⊥ Bagirov—Raškovski, SSSR 1973) ♘c6 11. ♘c6 ♕c6 12. ♖g1 0—0 13. ♗g2 ♕c5 14. ♘a4 ♕a5 15. ♔e2 d5 16. ♘b6± Franzen—Gras, corr. 1977] ♕c4 10. ♖c1 0—0 11. ♗g2 ♘c6 12. ♘c6 dc6 [12... bc6 13. 0—0 ♕c5 14. ♘d5 ♕a7 15. ♘f6 gf6 16. b4±] 13. ♘a4! ♕g4 14. ♘b6 ♖a7 15. ♕d6± Zilberštejn—Močalov, SSSR 1974

[12] 14. 0—0 [Přibyl—Honfi, Bucuresti 1975] ♗g4 15. ♕a4 ♘e5 16. ♘d4 a6 17. h3 ♗e6 18. ♖ad1± Přibyl

[13] **6. b3** ♗b4 7. ♗d2 [7. ♘d2 ♗c5=] ♗c5 8. e3 d5=; **6. ♕c2** d5 7. ♘b5 ♕c6 8. ♗g2 a6 9. ♘5a3 ♘bd7=; **6. ♕d3** e5 [6... a6 7. ♗g2 ♘c6 8. ♘c6 bc6 9. ♘c3= — 6. ♘c3] 7. ♘b5 ♕c6 8. e4 ♘e4 9. ♗g2 ♘c5 10. ♕d5 ♕d5 11. cd5⩲ Bradford—Peters, USA 1978 — 26/68; **6. ♕b3** ♗c5 7. ♗e3 ♘c6 8. ♘c2 b6 9. ♗g2 ♗b7 10. 0—0 0—0 11. ♗f4 ♕c8 12. ♘d2 ♗e7= Šehtman—Šmit, SSSR 1975; **6. ♕a4** ♗c5 7. ♘b3 [7. ♘b5 ♕c6 8. ♖g1 ♕b6∓] ♗e7 [7... b6 8. ♗f4 e5 9. ♗g2 ♗b7 10. ♗e5 ♗f2 11. ♔d1 ♕c8 12. ♗f3 ♘g4 13. ♗g7 ♖g8 14. ♗c3 ♘e3 15. ♔c1 ♘c4∞ Czerniak—Matulović, Polanica Zdroj 1963; 7... ♘g4 8. e3 (8. ♘c5 ♕c5 9. e3 ♕f5∓) b6 9. ♘c5 bc5 10. ♗g2 ♗b7= Fridštejn] 8. ♘c3 [8. ♗f4 e5 9. ♗g5 ♕c6 10. ♕c6 dc6 11. ♗g2 ♗e6=] 0—0 [8... ♕c6 9. ♕c6 dc6=] 9. ♗g2 ♘a6 10. ♗f4 d6 11. ♘b5 ♕b6 12. ♗e3 ♘c5=; 8. ♗g2!?

[14] **6... a6** 7. ♕a4 [7. b3 ♗b4 8. ♗d2 ♗c5 9. ♘c2 d5 10. cd5 ♘d5 11. 0—0 0—0 12. e4 ♘e7 13. ♘c3 ♘bc6 14. ♖c1 ♖d8 1/2 : 1/2 Pytel—Savon, Dortmund 1975] ♗c5 8. ♘b3 ♗e7 9. ♗f4 e5 10. ♗g5 0—0 11. ♘c3 d6 12. ♗f6 ♗f6 13. ♘d5 ♕d8 14. ♖d1 ♘c6 15. ♕a3± Knežević—Peev, Stary Smokovec 1974; 7... ♘c6!?; **6... ♕c4** 7. 0—0 ♘c6 8. ♘c6 [8. ♘b3 ♗e7 9. ♘c3 d5 10. ♗f4 0—0 11. a4 e5 12. ♗g5 d4 13. ♗f6 dc3 14. ♗e7 ♘e7 15. ♖c1 ♗g4 16. ♖c3 ♕a4 17. ♕d6 ♘f5 18. ♕d5 ♖ad8 19. ♕b7 ♗e2 20. ♖fc1 ♗d1∞ Govašelišvili—Gusejnov, SSSR 1975] bc6 9. b3 ♕a6 10. e4 d5 11. ♘c3 ♗b4 12. ♘a4± Raškovski—Kapengut, SSSR 1972 — 15/66; 8... dc6!? Gufeld

[15] 7. ♘d2 ♕c4 8. ♘c2 0—0 9. 0—0 ♕b5 10. a4 [10. ♘b4 ♕b4 11. ♘b3 d5∓; 10. ♘d4 ♕h5 11. ♕b3 ♗c5 12. ♗b7 ♗b7 13. ♕b7 ♗d4∓] ♕c5 11. ♘b4 ♕b4 12. b3⩲; 9... ♗d2!? 10. ♗d2 d5

[16] 7... a6 8. 0—0 ♗c3 9. bc3 d6= Tajmanov; 8. ♕d3± — 5. ♘c3

[17] 10... ♕c3 11. ♗f6 gf6 12. e3±

[18] Opočensky—Pachman, Praha 1945

[19] 14. ♗a3 ♖e8 15. e4 ♘f6 16. e5 ♘d5 17. ♖e4 ♕c3 18. ♗d6 b5∞

[20] **6... b6** 7. ♗g2 ♗b7 8. ♘b5 ♕c8 9. e4 a6 10. ♘c3 ♗e7 11. 0—0 d6 12. ♖e1 0—0 13. ♘f1 ♘bd7= Udovčić—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1951; **6... ♘c6** 7. ♘b5 [7. ♘c2 ♘e5 8. b3 b5 9. f4 ♘eg4 10. ♗g2 ♗c5 11. e3 ♗b7 12. ♗b7 ♕b7 13. ♕f3 ♕f3 14. ♘f3 bc4 15. bc4 ♘e4∓ ⊥ Kozlov—Alburt, SSSR 1977] ♕b8 [7... ♕a5 8. ♗g2 d5 9. 0—0 a6 10. ♘c3 ♘e7 11. ♘b3± Trifunović—Ugrinović, Jugoslavija (ch) 1959] 8. ♗g2 a6 [8... ♗e7 9. 0—0 0—0 10. ♘c3! ♖d8 11. ♘de4 ♘e4 12. ♘e4 (Anikajev—Šmit, SSSR 1973) d6∞] 9. ♘c3 [Raškovski—Tajmanov, SSSR (ch) 1976 — 22/88] ♗e7= Razuvajev

[21] 7... ♘c6 8. ♘4f3 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. ♕c2 d6 11. b3 ♗d7 12. ♗b2 h6 13. ♖ac1 ♖ac8 14. ♖fd1 [Furman—Kaplan, Madrid 1973] ♖fd8=; 10... d5!?

[22] 12. ♘2f3 ♖fd8 13. ♕c2 ♖ac8 14. ♕b1 ♘d4 15. ♘d4 ♕b8= Tukmakov—Grigorjan, SSSR (ch) 1977

[23] **13... f5** 14. ♗g2 ♘e5 15. ♕d2 ♘g4 16. e4± Bagirov—Grigorjan, SSSR (ch) 1977 — 24/67; **13... ♘d4** 14. ♗d4 ♗c6 15. ♕d3 ♗e4 16. ♕e4 ♕c6= Bagirov

[24] **6... ♕c4** 7. e4! ♕b4 [7... ♕c7 8. ♗f4△ ♘db5±] 8. a3 ♕b6 9. ♗e3±; 8. ♗g2!?△ 9. ♘db5, 9. e5; **6... b6** 7. e4! ♗b7 [7... ♗b4 8. ♗f4±] 8. ♘db5± Nejštadt; **6... ♗b4** — 5. ♘c3

[25] **7. b3** b5 [7... ♗e7 8. ♗g2 ♘c6 9. 0—0 0—0± — A 33] 8 ♗g2 d5 9. 0—0∞; **7. e3** ♗e7 [7... ♘c6 8. ♗e2 b6 (8... h5 9. ♗d2 h4 10. g4 h3 11. g5!± Bobocov—Peev, Varna 1971) 9. ♘c6 dc6 10. ♗f3 ♗b7 11. ♗d2 ♗e7 12. 0—0 0—0 13. ♕e2 ♖ad8= Alburt—Suetin, SSSR 1976] 8. ♗e2 b6 9. ♗f3 [9. 0—0 ♗b7 10. ♗f3 ♘c6 11. b3 0—0 12. ♗b2 ♖ac8 13. e4 ♖fd8= Dončenko—Šmit, SSSR 1973; 10... 0—0!?] ♗b7 10. ♗b7 ♕b7 11. ♕f3 ♘c6 12. ♗d2 ♖c8 13. ♖c1 ♕b8 14. ♘c6 ♖c6= Zilberštejn—Gipslis, SSSR 1972; **7. ♗e3** ♗b4! 8. ♕b3 ♗e7 9. ♗g2 d6 10. ♖c1 ♘bd7 11. ♕d1 ♘e5 12. b3 ♘fg4 13. ♕d2 ♘e3 14. ♕e3 0—0 15. 0—0 ♗d7 16. ♕e4 ♕c5= Tarjan—Vaganjan, Skopje 1976 — 21/57; **7. ♗g5** ♗b4 8. ♗f6 ♗c3 [8... gf6?! 9. ♖c1 b6 10. ♗g2 ♗b7 11. ♗b7 ♕b7 12. 0—0 ♘c6 13. ♘c6 ♕c6 14. ♕d4± Raškovski—Vaganjan, SSSR (ch) 1976 — 22/89] 9. bc3 gf6 10. ♗g2 ♕c4 11. 0—0 ♘c6 12. ♕d2 d5 13. ♖ab1 f5∞ Vadasz—Eperjesi, Hungary (ch) 1977; **7. ♕a4** b5! [7... ♗c5 8. ♘b3 ♘g4 (8... b5 9. cb5 ♗b7 10. f3 ♗b6 11. ♗g5 ♘d5 12. ♘d5 ♗d5 13. ♖c1 ♕b7 14. e4 ♗b3 15. ♕b3± Fokin—Harus, SSSR 1975) 9. e3 b6 10. ♘c5 bc5 11. ♗g2 ♗b7=; 7... ♘c6 8. ♘c6 ♕c6! 9. ♕c6 dc6=] 8. cb5 ♗b7 9. ♘f3 ab5 10. ♕b5 ♘e4! 11. ♕b3 [11. ♘e4 ♗e4 △ 12. ♗g2? ♖a2!] ♘c3 12. ♕c3 ♕c3 13. bc3 ♗a3! 14. ♗a3 ♖a3 15. ♖b1 ♖a7 16. ♗g2 ♔e7= Pomar—Korčnoj, La Habana 1969; 7. ♕**d3** ♘c6 8. ♘c6 bc6 [8... ♕c6 9. ♖g1 (9. e4 b6! 10. ♗g2 ♗b7 11. 0—0 ♖c8 12. b3 b5∓ Vaganjan; 10. f3 ♗b7 11. ♗e3 ♗c5∓) ♗c5 10. ♗g2 ♕b6 11. e3 d6 12. ♗d2!± Vaganjan—Vasjukov, SSSR (ch) 1974 — 19/53] 9. ♗g2 ♗e7 10. 0—0 0—0 11. b3 e5 12. ♗b2 d6 13. ♖ad1 ♗b7 14. e4 ♖fd8= Zajac—Smetanin, SSSR 1968

[26] 7... ♕**c4** 8. 0—0 △ ♗g5, ♖c1±⟳; 7... ♘**c6**± — A 33

[27] 8. b3? d5 9. 0—0 dc4 10. bc4 0—0 11. ♕b3 ♘bd7∓ Langeweg—Miles, Amsterdam 1976

[28] **10... d6**!?△ ♗d7; **10... ♖b8**!? △ b5

[29] Bertok—Ljubojević, Jugoslavija 1973

[30] **5... d5** 6. cd5 ♘d5 7. ♗d2 [7. ♘d5 ♕d5 8. e3 ♘c6 9. ♘c6 ♕c6 10. ♗d2 ♗d7 11. ♗c3 f6 12. ♕f3 ♕f3 13. gf3 ♗d6= Adamski—Suetin, Lublin 1976; 7. ♘db5 a6 (7... ♗d7 8. e4 ♘c3 9. bc3 ♕a5 10. ♖b1 a6 11. ♘d6 ♗d6 12. ♕d6 ♕c3 13. ♗d2 ♕c6 Johner—Aljehin, Pistany 1922; 14. ♕b4 a5 15. ♕b7±; 7... ♘c3 8. ♕d8 ♔d8 9. bc3 ♗c5=) 8. ♘d5 ed5 9. ♘d4 ♘c6 10. e3 ♕b6 11. ♘c2 ♗e6 12. ♗e2 ♗c5!=] ♗c5 8. ♘b3 ♗e7 9. ♘d5 ♕d5 10. ♗c3 ♕d1 11. ♖d1 f6 [Nimzowitsch—Rubinstein, 1930] 12. g3!±; **5... b6** 6. e4 d6 7. g3 ♗b7 8. ♗g2 ♘bd7 9. 0—0 ♕c7 [Pomar—Ljubojević, Orense 1975 — 19/54] 10. b3±; 7. ♗d3 ♗b7± — A 34

[31] **6. a3** ♕c7 7. e3 d6 8. ♗e2 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. ♕d2 ♘bd7 11. b3 b6 12. ♗b2 ♗b7 13. f3 ♖ad8 14. ♖ac1 ♖fe8 15. ♖fd1 ♕b8 Anikajev—K. Grigorjan, SSSR 1974; **6. ♗g5** ♘c6 7. e3 ♗e7 [7... ♕a5 8. ♗f6 gf6 9. ♗e2 ♗g7 10. ♘b3 ♕g5 11. 0—0 f5 12. f4 ♕e7 13. ♕d2 0—0 (Pomar—Lengyel, Amsterdam 1969) 14. ♖ad1!±; 9... ♗b4!?] 8. ♗e2 [8. ♘f3 d5 9. cd5 ed5 10. ♗e2 0—0 11. 0—0 ♗e6= Razuvajev—Gutman, SSSR 1977 — 25/70] ♕a5 9. ♗f4 [9. ♗h4 0—0 (9... ♘e4 10. ♗e7 ♘c3 11. ♘c6 bc6 12. ♕d2 ♔e7 13. bc3±) 10. 0—0 d6= Talj] ♘e4 10. ♕c2 ♘c3 11. bc3 e5 12. ♘b3 ♕c7 13. ♗g3 d6 14. 0—0 0—0 15. ♖ab1 ♗e6 16. ♖b2 ♖ac8 17. ♖fb1 ♔h8 18. f3 b5!∞ Furman—Talj, SSSR (ch) 1975 — 20/73; 15. f4!? Talj; **6. e4** — B 41; **6. g3**! ♕c7± — 5. g3; 6... ♘c6± — A 33

[32] **6... d5** 7. ♕a4 ♗d7 8. ♕b3 ♘c6! 9. cd5 ed5 10. ♗e2 [10. ♘d5 ♘d4 11. ed4 ♘d5 12. ♕d5 ♗b4 13. ♗d2 ♗d2 14. ♔d2 0—0∓↑ Minić] ♗c5!∓ Bertok—Polugajevski, Vinkovci 1976 — 22/92; 7. cd5 ed5 8. ♗e2 ♘c6 9. 0—0± — D 40; **6... ♘c6** 7. ♗e2 d5 8. 0—0?! ♗d6 9. b3 ♕c7 10. h3 ♘a5 11. cd5 ♕c3 12. ♗d2 ♕c7 13. ♖c1 ♕d8 14. b4 e5 15. ♘f3 e4 16. ♘d4 ♕e7 17. ba5 ♗h3!∓→» Romanišin—Vaganjan, SSSR (ch) 1975; 8. cd5 ed5 9. 0—0± — D 40; 7... ♗e7 8. 0—0 0—0= — A 33

[33] 8... ♘c6= — A 33

[34] Paredes—Cebalo, Barcelona 1977

[35] **6. a3?!** ♗c3 7. bc3 ♕a5; **6. ♗g5** ♘c6 [6... ♗c3 7. bc3 h6 8. ♗f6 ♕f6 9. e3 0—0 10. ♗e2 ♘a6 11. ♘b5 ♘c5 12. ♕d4 b6 13. ♗f3 ♗b7 14. ♕f6 gf6 15. ♘d6 ♗c6= Letelier—Flor, Mar del Plata 1955] 7. ♖c1 ♕b6 8. ♗f6 gf6 9. ♘b3 ♘a5 10. ♘a5 ♗a5 11. ♕d2 ♕c6 12. e3 b6 13. a3 ♗c3 14. ♕c3 ♔e7 15. f3 ♗b7= Korčnoj—Furman, SSSR (ch) 1961; **6. ♕c2** ♘a6? 7. ♗g5 ♘c5 8. f3 h6 9. ♗h4 ♕a5 10. e4 ♘a4 11. ♘b3 ♕h5 12. ♗g3 0—0 [Kosenkov—Šmit, SSSR 1976] 13. ♗d3!±; 6... ♘c6 7. e3= — A 33

[36] 6... ♗e7 7. e4 ♘c6 8. ♗f4 0—0 9. ♗e2 d6 10. 0—0 b6 11. ♕d2 ♗b7 12. ♖fd1 ♘e5! 13. f3 ♕b8 14. ♗g3! ♖d8 15. f4 ♘ed7 16. ♗f3 a6 17. ♘d4!± Szabo—Hartoch, Amsterdam 1972; 8. ♗e2!?

[37] **8. ♘b4** 0—0 9. e3 b6 10. ♗e2 ♗b7 11. 0—0 ♖c8 12. f3 ♘c6 13. ♕b3 ♕e5 14. ♘c6 ♖c6 15. ♗d2 ♕c7∓ Rukavina—Karpov, Leningrad (izt) 1973 — 15/67; **8. ♗d2!?**

[38] **8... 0—0?** 9. ♗a3 ♖e8 10. ♗b4 ♕g5 11. ♗d6± Gasztonyi—Lengyel, Hungary (ch) 1957; **8... d5** 9. cd5 ed5 10. g3 0—0 11. ♗g2 ♗e6 12. 0—0 ♘bd7 13. ♗a3 ♖fc8 14. ♗b4 ♕c7 15. ♘e3 a5∓ Peres—Matulović, Tel Aviv (ol) 1964; **8... ♘c6** 9. ♗a3 [9. g3 b6 10. ♗g2 ♗b7 11. 0—0 ♘e5 12. ♕d4 ♗g2 13. ♔g2 ♖c8 14. ♘e3 ♕c5 15. ♕c5 ♖c5∓⊥ Botez—Troianescu, Romania 1968] d5! [9... b6? 10. ♗d6= Ivkov—Fischer, Vinkovci 1968 — 6/82] 10. e3 e5 11. ♗b4 [11. ♗e2 ♗e6∓] dc4 12. ♕c4 ♕c7∓ Fischer

[39] 9. ♗a3 ♘c5 10. ♕d4 b6 11. e3 ♗b7 12. ♗e2 ♕a4 13. ♖c1 ♗e4 14. ♗f3 0—0 15. ♗e4 ♘fe4 16. 0—0 ♖fc8∓ Halfdanarsson—Rajković, Ybbs 1968

[40] 10. ♕d4 0—0 11. e4 e5 12. ♕d2 d6! 13. ♗e2 ♗e6 14. ♗a3 ♖ac8 15. ♖b1 [15. ♗b4 ♕a6∓] ♕a6 16. ♖b5 ♖fd8 △ ♘a4∓

[41] 11. e4 d5! 12. cd5 ed5 13. e5 ♘fd7 14. f4 ♘e4∓

[42] 14. ♗b4 ♕a4 15. cd5 ♘d5 16. ♗c5 bc5 17. ♗a6 ♕a6∓ Debarnot—Tatai, Las Palmas 1975

[43] **6... ♕a5** 7. ♗d2 ♕b6 8. e3 0—0 9. a3 ♗e7 10. b4 ♘c6 11. c5 ♕d8 12. ♗g2 ♘e5 13. 0—0 d6 14. cd6 ♗d6 15. ♕e2± Smislov—Doda, La Habana 1965; **6... ♕c7** 7. ♕d3 a6 8. ♗g2 ♘c6 9. ♘c6 dc6 10. 0—0 e5 11. ♘a4! [11. ♗e3 ♘g4 12. ♗d2 ♗e7= Dončenko—Timoščenko, SSSR 1975] b5 12. cb5 ab5 13. ♘c3±; 11... ♗e7!?; **6... ♘c6∞** — A 33; **6... ♘e4=** — E 20

[44] 7... ♗c3 8. bc3 ♕a5 9. ♕b3 ♘c6 10. 0—0 ♖e8 11. ♘b5 d5 12. ♕a3 ♗d7 13. ♕a5 ♘a5 14. ♘c7 ♘c4 15. ♘a8 ♖a8⩱ Miles—Velimirović, Amsterdam 1976

[45] 9. ♕b3 ♘c6 10. ♘c6 bc6 11. 0—0 ♖b8 12. ♕c2 ♗a6 13. ♖d1 ♕b6 14. ♘a4 ♕b5 15. e4 ♕e2∞ Schmid—Klar, Neuhausen 1961

[46] 9... ♘b6 10. ♘c2 ♗e7 11. b3 ♘c6 12. 0—0 ♗f6 13. ♖c1 ♘d5 14. ♘d5 ed5 15. ♘b4± Karasev—Alburt, SSSR (ch I) 1976

[47] 10. ♗c3 ♗c3 11. bc3 e5 12. ♘b5 ♕a5 13. ♕b3 ♘c6 14. 0—0 ♗e6= Keene—Botterill, England 1971

[48] 10... ♗e7 11. 0—0 ♘d7 12. ♖b1 ♘b6 13. ♕c2 e5 14. ♘f3 ♘c4= Sokolov—Forintos, Beograd 1967

[49] 14. c5 ♗c7 15. ♕c2 ♗e6 16. ♖fd1 ♕e7 17. ♗e3 ♖fd8= Osterman—Minić, Jugoslavija (ch) 1976

[50] **6... 0—0** 7. ♗e2 [7. ♗d3 d5 8. 0—0 ♘c6 9. ♘c6 (9. cd5 ed5 10. ♘cb5 a6 11. ♘c6 bc6 12. ♘d4 ♗d6 13. ♗f5 ♘e4 14. ♗c8 ♖c8∓ Rukavina—Matulović, Jugoslavija (ch) 1976) bc6 10. a3 ♗d6∓ △ 11. e4? ♘e4 12. ♘e4 de4∓ Gunnarsson—Matulović, La Habana (ol) 1966 — 2/39] d5 8. 0—0 e5 [8... dc4 9. ♗c4 ♗d7 10. ♗d2 ♘c6= Levenfiš—Duz-Hotimirski, Moskva 1925] 9. ♘c2 [9. ♘db5? a6 10. ♕a4 ♗c3 11. ♘c3 d4! 12. ed4 ed4 13. ♖d1 ♗d7 14. ♘b5 ♘c6 15. ♘a3 ♖e8∓ Tuzovski—Korolev, SSSR 1955] ♗c3 10. bc3 ♘c6=; **6... ♘c6=** — A 33

[51] 11. f4 d6 12. f5 ef5 13. ♘f5 ♗f5 14. ♕f5 ♘d7∓ Reshevsky—Fischer, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/66

[52] 14. a4 ♘e5 15. ♕a2 ♗d7 16. f4∞

[53] **6... ♕a5** 7. ♗d2 ♘c6 8. ♘c2 0—0 9. ♘b4 ♕b4 10. ♕b4 ♘b4 11. ♖c1 b6 12. e4± Grünfeld—Fazekas 1935; **6... ♗c3** 7. ♕c3 ♘e4 8. ♕a3!± Anikajev—Georgadze, SSSR 1972; **6... ♗c5** 7. ♘f3 [7. ♗e3?! b6 (7... ♘a6 8. ♘c2 0—0 9. g3 ♘g4 10. ♗c5 ♘c5 11. ♕b4 d6 12. ♘d1 f5∓ Przepiorka—Spielmann, München 1926) 8. h3 0—0 9. g4 ♗b7 10. ♖g1 ♕c8 11. ♗g2 ♗g2 12. ♖g2 ♘c6∓ Muratov—Muhin, SSSR 1973; 7. e3 ♘c6∞ — A 33] ♘c6 8. ♗g5 ♘d4 9. ♘d4 ♗d4 10. e3 ♗e5 11. f4 ♗d6 12. ♗e2 ♗c5 13. ♗f6 ♕f6 14. ♘e4 ♕e7 15. 0-0-0∞ Hort—Andersson, Madrid 1973; 12. e4±; 8... ♗e7!?; 7... ♕b6=

[54] 7. ♘c2 ♗e7 8. ♘b5 0—0 9. ♗f4 d5 10. cd5 ♘d5 11. ♗d2 e5!∓ Forintos—Bilek, Balatonfüred 1958; 7. e3 ♘e4 8. ♗e2 ♕a5 9. 0—0 ♘ac5 [9... ♗c3 10. bc3 ♕c3 11. ♗b2!⩱] 10. ♕c2 ♗c3 11. bc3 ♕c3 12. ♕c3 ♘c3 13. ♗f3 ♔e7 14. ♘b3 ♘3a4 15. ♗a3 d6∓ Boleslavski—Szabo, Zürich (ct) 1953; 7. **♗f4** ♘e4 8. ♘b5 ♕f6 9. e3 0—0 10. ♗e2 d5 11. ♖d1 ♕g6∞ Švedčikov—Šmit, SSSR 1973; 7. **a3** ♗c3 8. ♕c3 ♘e4 9. ♕c2 ♕a5 10. ♗d2 ♘d2 11. ♕d2 ♕d2 12. ♔d2 ♘c5= U. Steiner—Hartoch, Siegen (ol) 1970; 7. **g3** ♘e4?! 8. ♗g2 ♘c3 9. bc3 ♗e7 10. 0—0 ♘c5 11. ♕c2 0—0 12. ♖d1 a6 13. ♖b1 ♕c7 14. ♗f4 d6 15. ♘b3 ♘d7 16. c5!± Švedčikov—Bangijev, SSSR 1971; 7... d5∞; 7. **♗g5** ♕a5 8. ♗d2 ♘c5 9. ♕c2 ♘ce4! 10. ♘e4 ♘e4 11. ♘b3 ♗d2 12. ♘d2 d5= Bronštejn

[55] 10... ♕e7 11. ♖fd1 ♖fc8 12. ♖ac1 ♕f8 13. ♗f3= Pomar

[56] 11. ♖ad1 ♘c5 12. ♕c2 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♗f3 ♘b4= Bogoljubov—Przepiorka, Pistany 1922

[57] **13... ♕c7?!** 14. f3 ♕b8 15. b4± Pomar—Jansson, Skopje (ol) 1972 — 14/79; **13... d5=**

[58] 6... a6 7. ♘d6 ♔e7 8. ♘c8 ♕c8 9. e3 [9. ♕b3 ♘c6 10. ♗d2 ♖d8 11. e3 ♔f8 12. ♖d1 ♗e7 13. ♗e2 ♕c7 14. ♕c2 ♖ac8 15. 0—0 ♘e5∞ Rantanen—Prins, München (ol) 1958] d5 10. ♕b3 ♘c6 11. ♗d2 dc4 [11... ♖d8 12. cd5 ed5 13. ♗e2 ♔f8 14. 0—0 ♕e6 15. ♖fd1 ♗d6 16. ♗f3 ♘a5 17. ♕a4 ♘c6 18. ♘e2 ♕e5 19. ♕h4± Benkö—Quinteros, Malaga 1971] 12. ♗c4 ♖d8 13. 0-0-0? b5 14. ♗e2 ♘e4!∓ Pomar—Marović, Malaga 1969 — 7/57; 13. ♖d1∞; 8. ♗f4!? Ivkov

[59] 8... b6 9. ♗g5 ♗b7 10. e3 ♘c6 11. ♘e4 ♘e5∞ Letelier—Johansson, Moskva (ol) 1956

[60] **9. cd5** ed5 10. ♗e3 ♘c6 11. ♗d4 ♖e8 12. e3 ♘g4 13. ♗e2 ♘h6 14. 0—0 ♘f5 15. ♗f3 ♗e6 16. g3 ♘cd4 17. ed4 ♖c8∓ × d4 Debarnot—Miles, Las Palmas 1977; 10. e3 ♘c6= — A 33; **9. e3** ♘c6= — A 33

[61] 9... dc4 10. ♕d8 ♖d8 11. ♘e4 ♘bd7 12. ♖d1 ♖f8! 13. ♘d6 ♘b6 14. e3 ♗d7 15. ♘c4 ♘c4 16. ♗c4 ♗c6= Barcza

[62] 10. ♗h4 d4 [10... g5? 11. ♗g3 d4 12. ♘b5 ♘c6 13. e3 de3 14. fe3 e5 15. ♗d3 ♗g4 16. ♕c2 e4 17. ♗e2 ♕a5 18. ♔f2± Reshevsky—Polugajevski, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/67] 11. ♘e4 g5 12. ♘f6 ♕f6 13. ♗g3 e5=; 13... ♘c6=

[63] 12. ♕d5 ♖d8 13. ♕f3 ♕b6! [13... ♕g6 14. ♖d1 ♖d1 15. ♘d1 ♘c6 16. e3 — 12. e3] 14. ♖d1 ♖d1 15. ♘d1 ♘c6 16. e3 [16. ♕e3 ♘d4! 17. ♕e8 ♔h7 18. e3 ♘c2 19. ♔d2 ♗f5!! 20. ♕a8 ♕d6 21. ♔c1 ♘a1!—+ Vaganjan—Planinc, Hastings 1974/75 — 19/533] ♗e6 17. ♗e2 ♖d8 18. b4 ♘b4∓ Uhlmann—Barcza, La Habana 1968; 13. ♕b3 ♘c6 14. e3∞ — 12. e3

[64] 12... ♖d8 13. ♕d4 ♕d4 [13... ♕g5 14. h4 ♕f5 15. ♗d3 ♕e6 16. 0-0-0 ♘c6 17. ♕f4 d4 18. ed4 ♖d4 19. ♕c7 ♗d7 20. ♖he1± Olafsson—Talj, Moskva 1971] 14. ed4 ♘c6±⊥

[65] **14. ♕b3** ♗e6 15. ♕b7 ♖ab8 16. ♕c6 ♖b2 17. ♘e4 ♕g6 18. ♕a4∞; **14. ♕f3** ♕g6 [14... ♕e6 15. ♗e2 ♕b3 16. ♖b1 ♗e6 17. 0—0 ♖d2 18. ♘e4!± Zajčik—Taborov, SSSR 1977] 15. ♖d1 ♖d1 16. ♘d1 ♗e6 17. ♗e2 ♖d8 18. 0—0 ♖d2⩱ Kaminski—Kapengut, SSSR 1974

[66] 7. a3? ♗c3 8. ♘c3 d4! 9. ♘a2 [9. ♘b1 ♘c6 10. e3 e5 11. b4 0—0 12. b5 ♘a5 13. ed4 ♕d4! 14. ♕d4 ed4 15. ♖a2 ♗f5 16. ♘d2 ♖fe8 17. ♔d1 d3∓⊥ Espig—Knaak, DDR (ch) 1974] 0—0 10. e3 ♘c6 11. ♗e2 [11. ed4 ♘d4 12. ♗e3 e5∓] e5 12. ♘b4 [12. 0—0 ♗f5 13. ed4 ♘d4 14. ♘c3 ♗c2! 15. ♕d2 ♖c8 16. ♖e1 ♖e8 17. ♗d1 ♗d1 18. ♕d1 ♖c4—+ Ungureanu—Averbah, Bucuresti 1971 — 11/41] ♗f5 13. ed4 ♘d4∓ Lombardy—Mihaljčišin, Banja Luka 1976

[67] 7... ♘a6 8. e3 0—0 9. a3 ♗c3 10. ♘c3 ♕b6 11. b4± Estrada—Rossetto, Asuncion 1960

[68] **8. ♘c7** ♘h5 9. ♘a8 ♘f4∓; **8. ♕b3** ♘c6 9. 0-0-0 a6! 10. ♘c7 ♗c3 11. ♕c3 [11. ♘a8 ♗a5; 11. bc3 ♖a7 12. cd5 ed5 13. ♘d5 ♗e6∓] d4 12. ♘a8 [12. ♕b3 ♖a7△ e5] dc3 13. ♖d8 cb2 14. ♔b2 ♖d8∓; **8. a3** ♗c3 9. bc3 [9. ♘c3 d4 10. ♘b5 a6 11. ♘c7 ♖a7 12. ♘b5 ab5 13. ♗b8 bc4∓↑⊞ Karasev—Nežmetdinov, SSSR 1973] ♘c6 10. ♗d6 ♖e8 11. c5 [11. ♗c7 ♕d7 12. ♗g3 e5∓ Galahov—A. Mihaljčišin, SSSR 1977] ♘e4 12. ♘c7 ♕f6! 13. ♕d3 ♕f2 14. ♔d1 ♗d7! 15. ♘a8 ♖a8 16. ♔c2 ♘a5∓→《 Raičević—Bertok, Jugoslavija 1977; 10. cd5 ed5 11. e3∓ — 7. cd5

[69] 8... a6!? 9. a3 ♗a5 10. ♘d6 ♘c6 11. ♗g3 ♗c3 12. bc3 ♕a5 13. ♕d2 ♖d8 14. cd5 ♘d5 15. c4 ♘db4! 16. ♖c1 ♕a3 17. ♗e2 [Černikov—Polugajevski, SSSR 1971] ♕a5! 18. 0—0 [18. c5 b6] ♕c5∓; 9. ♘c7∞

[70] 9... ♗c3 10. ♘c3 h6 [10... e5?! 11. ♗g5 d4 12. ♘d5 ♗e6 13. ♘f6 gf6 14. ♗h4! de3 15. fe3 ♕d1 16. ♖d1± ⊥ Meinson—Flesch, Strasbourg 1974; 10... d4 11. ed4 ♘d4 12. ♗e5 ♘c6 13. ♗d6 ♖e8 14. ♗e2 e5 15. 0—0 ♘d4 16. c5± Přibyl—Tringov, Smederevska Palanka 1977] 11. cd5 ed5 12. ♗e2 d4! 13. ed4 ♘d4 14. ♗e5 ♘e2 15. ♕d8 ♖d8 16. ♗f6 ♖d6! 17. ♔e2 [17. ♗g7 ♘f4—+] ♖e6 18. ♔f1 ♖f6 19. ♖d1 ♗e6∓⊥ Szilagyi—Faber, Bagneux 1975; 12. ♘b5∞

[71] 11. ♘d4 ♗c7 12. ♘c6 bc6 13. ♗c7 ♕c7 14. cd5 cd5 15. ♖c1 ♕a7∓ Thomas—Marshall, Karlovy Vary 1929

[72] 14. ♕d2 d4! 15. ed4 ♘e4 16. ♘e4 ♕b5 17. ♘d6 ♕d5 18. 0—0 ♕d4=; 17... ♕a6⩱ Olafsson—Gipslis, Reykjavik 1957

[73] **8. ♗f4** 0—0 9. e3 ♘c6 10. a3 ♗c3 11. bc3 [11. ♘c3 d4 12. ed4 ♘d4 13. ♗e2 ♗f5 14. 0—0 ♖e8 15. ♗f3 ♗c2!∓ Toran—Najdorf, Torremolinos 1961] a6 12. ♘d6 ♕a5 13. ♕c2 ♘e4∓ Debarnot—Rubinetti, Buenos Aires 1972; **8. a3** ♗c3 9. bc3 0—0 10. e3 ♘e4? 11. ♗d3 ♗d7 12. ♘d4 ♕a5 13. 0—0 ♘a6 14. c4±↑ Jimenez—Polugajevski, Palma de Mallorca (izt) 1970; 10... ♘c6∞

[74] **9. a3** ♗c3 10. ♘c3 ♘c6= — A 33; 10... h6!?; **9. e3** a6 10. a3 ab5 11. ab4 ♖a1 12. ♕a1 ♘c6 13. ♗b5 d4 14. ed4 ♖e8∞ Kogan—Guljko, SSSR 1971

[75] 9... ♘c6!?∞

[76] 14. ♗d3 ♗g4 15. f3 ♗e6 16. 0—0⩱→》 Kluger—Alburt, Lublin 1972

[77] **6... b6** 7. e3 ♗b7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♘c6 [9... ♘a6 10. a3 ♗e7 11. ♖c1 ♘c5 12. f3 g6 13. b4± Bogoljubov—Wolf, Pistany 1922] 10. ♗f3 ♖c8 11. ♘cb5 ♗e7 12. ♘a7± Sergejev—Grekov, SSSR 1928; **6... 0—0** 7. a3! [7. ♘c2 ♗e7 (7... ♗c3 8. ♗c3 ♘c6 9. b4?! ♘e4! 10. ♕d3 d5!∞ Sanguineti—Maderna, Mar del Plata 1956) 8. ♗f4 ♘c6 9. e3 ♕a5 10. ♗d3 ♘h5= van Scheltinga—van den Berg, Beverwijk 1966] ♗e7 8. g3 ♕c7 9. e3 ♘c6 10. ♘f3 b6 11. ♘b5 ♕b8 12. ♗g2 ♗b7 13. 0—0 ♖d8 14. ♕e2 a6 15. ♘c3 ♘a5!= Vranešić—Piasetski, Toronto 1974; 8. ♗g5 ♘c6± — 6... ♘c6

[78] 7. e3= — A 33

[79] **7... ♗c3** 8. ♗c3 ♘e4 9. ♕d3 ♘c3 10. ♕c3 0—0 11. e3 b6 12. ♗e2 ♗b7 13. 0—0 ♖c8 14. ♖fd1 ♘a5 15. ♕d4 d5!= Llave—Becker 1940; 7... ♗e7 8. e4 [8. g3 d5 9. ♗g2 d4 10. ♘e4 ♘d7 11. f4 e5 12. b4 f5 13. ♘f2 ♗f6∓ Prins—Barcza, Venezia 1949; 8. ♗f4 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♘d5 ed5 11. g3 ♗f6∓ van Scheltinga—Barcza, Budapest 1960; 8. e3=] 0—0 [8... d5 9. cd5 ed5 10. ed5 ♘d5 11. ♘d5 ♕d5 12. ♗c3 ♕g5= Dunkelblum—Gluzman, Netanya II 1975] 9. ♗e2 b6?! 10. 0—0 ♗b7 11. ♗f4± Šajtar—Stahlberg, Praha 1954; 9... d5=

[80] 8. ♗e3 ♗e3 9. ♘e3 0—0 10. ♕d6 [10. g3 d5! 11. cd5 ed5 12. ♘ed5 ♘d5 13. ♕d5 ♕b6 14. ♕b5 ♕b5 15. ♘b5 ♘b4 16. ♖c1 ♗f5 17. ♘d4 ♘a2! 18. ♖c7 ♗e4 19. f3 ♖fd8!∓ Blau—Talj, Zürich 1959] ♕a5 11. 0-0-0 b6 12. ♘c2 ♗b7 13. f3 ♖fd8 14. e4 ♖ac8= Bolbochan—R. Garcia, Buenos Aires 1965

[81] 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 a6 11. a4 ♕e7 12. ♕e1 ♖d8= Cobo—Talj, La Habana (ol) 1966 — 2/38

[82] 11... ♕e7 12. ♗f3 ♖d8 13. ♖e1 ♘e5= Dodero—Najdorf, Buenos Aires 1965

[83] Tajmanov—Pachman, Stockholm (izt) 1952

[84] **8. ♘f3** d5 9. e3 0—0 10. ♗d3 b6 11. 0—0 ♗b7 12. cd5 ♘d5 13. ♕e2 ♗f6= Spata—Tartakower, Buenos Aires 1931; **8. ♗f4** d6 9. ♗g3 e5 10. ♘c6 bc6 11. c5 d5 12. ♗e5 ♗c5 13. e3 ♕e7 14. ♗f6 ♕f6 15. ♘d5 ♕b2∞ van Scheltinga—Timman, Wijk aan Zee II 1971; **8. e3** 0—0= — A 33

[85] 8... ♕b6?! 9. ♘c6 bc6 10. b4 a5 11. c5 ♕b8 12. ♖b1 ab4 13. ab4 0—0 14. g3 ♘d5 [14... ♖a3 15. ♕c1 ♖c3 16. ♕c3 ♘e4 17. ♕c2 ♘g5 18. h4±; 14... d6 15. ♗g2 dc5 16. b5!±] 15. ♘d5 ♗g5 16. ♘b6 ♖a2 17. e3± Žuhovicki—Saharov, SSSR 1969 — 9/44

[86] 10. cd5 ♘d4 [10... ♘d5 11. ♘c6 bc6 12. ♗e7 ♕e7 13. ♘e4 e5 14. ♖c1 ♖d8∞ Kiktev—Židkov, SSSR 1975] 11. ♕d4 ♘d5 12. ♗e7 ♘e7 13. ♖d1 ♕d4 14. ♖d4 [Kärner—Šmit, SSSR 1976] ♘c6 △ ♖d8=

[87] 10... ♘e5 11. ♗f6 ♗f6 12. cd5 ed5 13. ♕b3 ♘c6= Papp—Florian, Hungary (ch) 1957; 11. ed5±

[88] 14. 0—0 ♗d7± Kärner—Gipslis, Tallinn 1975

A 33 — 1. c4 c5 2. ♘f3 ♘f6 3. d4 cd4 4. ♘d4 e6 5. ♘c3 ♘c6

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	e3[1]	♗d2[3]	♗e2[4]	♘c6[6]	0—0[7]	♖c1[8]	cd5	♗f3	♘e2	=
	♗b4[2]	0—0	d5[5]	bc6	♗d6	♕e7	ed5	h5	♗d7[9]	
2	. . .	cd5[10]	♗e2[11]	♘f3[12]	0—0	b3	♗b2	♘d4		=
	d5	ed5	♗d6	0—0	♖e8	a6	♗g4	♗d7[13]		
3	♘db5	♗f4[15]	♗g5	♗f6[16]	♘a3	e3[17]	♗e2[19]	0—0		±
	d6[14]	e5	a6	gf6	♗e6	f5[18]	♖c8			
4	. . .	♗f4[20]	cd5[22]	dc6	♕d8	♖d1![24]	♘d6	♖d6	♖d4[26]	±
	d5	e5[21]	ef4	bc6[23]	♔d8	♗d7	♗d6[25]	♔e7	g5[27]	
5	. . .	a3[28]	♘c3	e3[29]	cd5[30]	♗e2	0—0[32]	ed4	♗e3	=
	♗b4	♗c3	d5	0—0	ed5	♗f5[31]	d4	♘d4	♘e2[33]	
6	. . .	. . .	. . .	♗g5	♗f6[35]	cd5	♕d5[36]	♕f3		∞
	. . .	. . .	. . .	h6[34]	♕f6	ed5	♗e6	♕g6[37]		
7	. . .	♗f4	♗d6[39]	♘d6	♕d2[41]	♘de4	♘g5	e3	♗e2	±
	. . .	0—0[38]	♗d6	♕b6[40]	♘e8[42]	f5	♕c5	b6	♕e7[43]	
8	. . .	♗f4[44]	♗d6	♗c5[46]	e3	cd5	♗e2[47]	0—0		=
	♗c5	0—0[45]	♕b6	♕c5	d5	ed5	♗f5	♖ad8[48]		
9	g3	♗g2	0—0	b3[51]	♗b2	a3	b4	♖c1	♕d4	±
	♗e7[49]	0—0	a6[50]	♕a5[52]	♖b8[53]	♖d8	♕c7	♘d4	b6[54]	

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
10	. . .	♗g2	0—0	b3[56]	♗b2	♖c1	♕d4	♖fd1	h3[59]	±
	a6	♕c7	♗e7[55]	0—0	d6[57]	♘d4	♗d7[58]	♖fd8	♗e8[60]	
11	. . .	♗g2	0—0	♘c2	bc3	♗a3	♘d4[64]	♕b3	♕b4	∞
	♗b4	0—0[61]	♕e7[62]	♗c3[63]	♖d8	d6	♘e5	♘fd7[65]	♘c5[66]	
12	. . .	♘b3[67]	♗g2	0—0	♘d4[70]	♘db5[71]	♗f4[72]	b3	♘d4	±
	♗c5	♗e7	0—0[68]	d6[69]	♗d7	♕b8	♘e5	a6	♘g6[73]	
13	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f4	♗e3	♘d4	h3	♖c1	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘h5[74]	♘f6[75]	♗d7	a6	♖c8[76]	
14	. . .	. . .	♗g2	cd5[78]	a3	bc3	♕c2[82]	c4	c5[83]	=
	. . .	♗b4	d5[77]	♘d5[79]	♗c3[80]	0—0[81]	♕c7	♘e5	b6[84]	
15	. . .	♘c2[85]	e3	♗g2	♕e2[88]	a3[90]	cd5[91]	♘e2	b4	∓
	♕b6	♗c5[86]	0—0[87]	♕a6	♖d8[89]	d5	♕e2	♘d5	♗e7[92]	
16	. . .	♘db5	♗g2	♘a3[95]	ba3	♕b3[96]	ab3	♖b1	♘a4	∞
	. . .	♘e5[93]	a6[94]	♗a3	♘c4	♕b3	♘a5	d5	♘d7[97]	
17	. . .	♘b3	e4[99]	♕e2	♗e3[101]	f3	♘d4	bc3	f4[104]	±
	. . .	♘e5[98]	♗b4	a5[100]	♕c6[102]	0—0	♗c3[103]	♕a4	♘eg4[105]	
18	. . .	. . .	. . .	. . .	f4	e5	♗d2[107]	ef6[109]	c5[110]	±
	. . .	. . .	. . .	0—0	♘c6[106]	♘e8	f6[108]	♘f6	♕c7[111]	
19	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3	♗g2	e5[113]	0—0	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c7	d5[112]	♘e4[114]	♗c3[115]	
20	. . .	. . .	♗g2	♘d2[117]	bc3	0—0[120]	♕b3	♕a3	cd5	∓∓
	. . .	♗b4	♕a6[116]	♗c3[118]	0—0[119]	d5[121]	♘a5[122]	b6[123]	ed5[124]	

[1] **6. a3** a6 [6. . . d5 7. ♗g5 ♗e7 8. e3 0—0± — A 32] 7. e3 ♕c7 8. ♗e2 b6 9. 0—0 ♗b7 10. ♘c6 ♗c6 11. b3 ♗e7 12. ♗b2 0—0 13. ♗f3 b5!= Averbah—Mikenas, SSSR (ch) 1945; **6. ♗g5** ♕a5 [6. . . ♗e7 7. e3 0—0 8. ♗e2 d5 9. cd5 ♘d4 10. ♕d4 ♘d5 11. ♗e7 ♘e7 12. 0-0-0±↻ Korčnoj—Suetin, SSSR (ch) 1962; 7. . . ♕a5!?; 6. . . ♗b4 7. ♖c1 h6 8. ♗h4 ♕b6 9. ♗f6 gf6 10. e3 ♖g8 11. ♕d2 f5 12. g3± Porath—Evans, Amsterdam (izt) 1964; 6. . . a6∞ — A 32] 7. ♗f6 gf6 8. e3 ♗b4 9. ♕d2 ♖g8 10. f4 ♘d4 11. ♕d4 ♗c5 12. ♕d2 ♕b6∞ Korčnoj—Holmov, SSSR (ch) 1957; **6. ♘c2** d5 [6. . . b6 7. e4 ♗b7 8. ♗e2 ♖c8 9. 0—0 d6 10. b3 ♗e7 11. f4 0—0 12. ♗f3 a6 13. ♕e2 ♘d7 14. ♖d1 ♕c7= Roos—Forintos, Le Havre 1966] 7. cd5 [7. e3 ♗c5 8. cd5 ed5 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♗f5 11. ♘b5 ♕b6= Morcken—Larsen, Amsterdam (ol) 1954] ed5 8. e3 ♗e7 [8. . . ♗d6 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♗f5=] 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♗e6 11. b3 ♘e4 12. ♘e4 de4 13. ♗b2 ♕b6= Makagonov—Bondarevski, SSSR 1939

[2] **6. . . ♕b6±** — A 31; **6. . . ♗e7** 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 a6 [8. . . d6 9. b3 a6 10. ♗b2 ♗d7 11. ♖c1! (11. ♕d2 ♕c7 12. ♖ac1 ♖ac8 13. ♖fd1 ♕b8 14. ♘f3 ♖fd8= Petrosjan—Spaski, Moskva (m) 1966 — 1/43) ♖b8 12. ♘f3 ♕a5 13. ♗d3 ♖fd8 14. a3 ♕h5 15. ♘e2± Havansi—Kottnauer, Lugano (ol) 1968] 9. b3 ♕c7 [9. . . d6 10. ♗b2 ♗d7 11. ♖c1 ♕b8 12. a4 ♕a7 13. ♕c2 ♖ac8 14. ♖fd1 ♖fd8 15. ♘e4± Pomar—Larsen, Palma de Mallorca 1969 — 8/49; 14. . . d5!?; 13. . . d5!? Larsen] 10. ♗b2 b6 11. ♘c6 [11. ♗f3 ♗b7=] dc6 12. ♕c2 ♗b7 13. f4 ♖ad8 14. ♔h1 c5 15. ♗f3 ♖d7 16. ♖ad1 ♖d1 17. ♖d1 ♗f3 18. gf3 ♖d8= L. Grigorjan—Ubilava, SSSR 1972 — 13/72

[3] **7. ♘b5** 0—0 8. a3 ♗e7 [8. . . ♗c3 9. ♘c3 d5!= — 6. ♘db5] 9. ♗e2 d5 10. cd5 ed5 11. 0—0 ♖e8 12. b3 a6 13. ♘d4 ♘d4 14. ♕d4 ♗d6 15. ♗b2 ♗e5 16. ♕d2 d4= Filip—Vasjukov, Moskva 1959; **7. ♕b3** ♗c5 8. ♘c6 [8. ♘f3 0—0 9. ♗e2 (9. ♗d2 — 7. ♗d2) b6 10. 0—0 ♗b7 11. a3 ♖c8 12. ♖d1 ♕e7 13. ♕a2 ♗d6 14. ♘b5 ♗b8 15. b4 d5= Porreca—Barcza, Beograd 1954] bc6 [8. . . dc6 9. ♗e2 e5 10. ♕c2 ♕e7 11. ♗d3 0—0 12. a3 a5 13. ♘a4 ♗a7 14. c5 e4!∞ Adler—Žuravlev, SSSR 1974] 9. ♗e2 d5 10. 0—0 0—0 11. ♖d1 ♗d6 12. ♕c2 [12. ♗f3 ♕c7 13. g3 ♖b8 14. ♕c2 ♗a6 15. ♗e2 dc4 16. ♘b1 h5∓↑» Ujtelky—Polugajevski, Oberhausen 1961] ♗b7 13. b3 ♕c7 14. h3 e5∞ Judovič—Šamkovič, SSSR 1966; **7. ♕c2** 0—0 [7. . . d5 8. cd5 (8. ♘c6 bc6 9. ♗d2 0—0 10. ♗e2 a5 11. cd5 cd5 12. 0—0 ♗b7∓ Pavey—Keres, New York 1954) ed5 9. ♗d3 0—0 10. 0—0 ♖e8 11. ♘ce2 ♗d7 12. ♗d2 ♘d4 13. ♘d4 ♖c8 14. ♕d1 ♗c5 15. ♗c3± Saavedra—R. Garcia, Pinamar 1973] 8. ♗e2 [8. ♗d3 ♘e5 9. 0—0 d5 10. cd5 ♘d3 11. ♕d3 ♘d5 12. ♘d5 ♕d5= Rantanen—Darga, Moskva (ol) 1956]

d5 9. a3 ♗e7 10. cd5 [10. ♘f3 dc4 11. ♗c4 a6 12. 0—0 b5 13. ♖d1 ♕b6! 14. ♗e2 ♗b7 15. b4 ♖fc8! 16. ♗b2 a5∓ Dominguez—Gheorghiu, Las Palmas 1972] ♘d4 11. ed4 ed5 12. ♕b3± Pomar—Gheorghiu, Las Palmas 1972; 9... ♗c3=

[4] **8. ♘c6** bc6 9. ♗e2 ♖b8 10. 0—0 ♗e7 11. ♕c2 d5 12. ♖fd1 e5 13. cd5 cd5 14. ♗e1 ♗e6 15. ♖ac1 ♕d7 16. ♗f3 ♖fc8∓ Eliskases—Szabo, Stockholm (izt) 1952; **8. a3** ♗e7 [8... ♗c3 9. ♗c3 ♘e4 10. ♖c1 d6 11. ♗e2 a6 12. 0—0 ♗d7 13. b4 ♘c3 14. ♖c3± Engels—Rossetto, Sao Paulo 1957; 8... ♗c5 9. ♘b3 ♗e7 10. ♗e2 d5 11. 0—0 dc4 12. ♗c4 a6 13. ♗e2 e5 14. ♕c2 ♗e6= Bartošek—Pachman, Praha 1944] 9. ♗d3 [9. ♗e2 b6 10. ♘f3 ♗b7 11. 0—0 ♖c8 12. ♖c1 ♕c7 13. h3 ♕b8= Letelier—Redolfi, Mar del Plata 1960] d5 10. cd5 ♘d4! 11. ed4 ♘d5 12. 0—0 ♘f6 13. ♗f4 ♗d7 14. ♗e5 ♗c6= Knaak—Kuzmin, Zinnowitz 1971; **8. ♕c2** d5 9. a3 ♘d4 10. ed4 ♗c3 11. bc3 e5 12. de5 ♖e8 13. ♗f4 ♕c7∞ Nejštadt—Spaski, SSSR 1956; **8. ♕b3** ♗c5 [8... ♗e7 9. ♗e2 b6 10. 0—0 ♗b7 11. ♖fd1 ♖c8 12. ♘cb5 a6 13. ♘c6 ♗c6 14. ♘d4± Pomar—Cabrera, Las Palmas 1977] 9. ♘f3 d5 10. ♗e2 [10. 0-0-0 ♕e7 11. ♘a4 ♘e4∞ Sliwa—Matulović, Beograd 1965] a6 11. cd5 ed5 12. 0—0 ♕d6 13. ♘a4 ♗a7 14. ♘b6 ♖b8 15. ♘c8 ♖fc8= Pomar—Jakobsen, Barcelona 1977

[5] 8... ♗e7 9. 0—0 d6 10. ♕b3 a6 11. ♖fd1 ♘a5 12. ♕c2 ♕c7 13. ♖ac1 ♗d7 14. ♘e4 ♖ac8 15. ♘f6 ♗f6 16. ♗b4± Pomar—Andersson, Palma de Mallorca 1972 — 14/80

[6] **9. ♘c2** ♗d6 [9... ♗c5 10. cd5 ed5= — A 32] 10. cd5 ed5 11. ♘b5 ♗b8 12. ♘cd4 ♘e4 13. 0—0 ♕h4 14. ♘f3 ♕h5 15. ♗c3 ♖d8 16. g3 ♗h3 17. ♘h4 ♕h6 18. ♘g2 a6 19. ♘d4 ♘e5 20. ♖c1 ♗a7∓↑» Kaminski—V. Ivanov, SSSR 1976; **9. cd5** ♘d4 [9... ed5 10. 0—0 ♗d6 11. ♖c1 ♘e5 12. ♘f3 a6 13. ♘e5 ♗e5 14. ♗f3 ♗e6 15. b3 ♕d6= Lilienthal—Smislov, SSSR (ch) 1949] 10. ed4 ♘d5 11. ♘d5?! ♗d2 12. ♕d2 ♕d5∓ Pomar—Portisch, Madrid 1973 — 16/71; 11. 0—0!? Portisch; **9. 0—0** ♘d4 10. ed4 dc4 11. ♗g5 ♗d7 12. ♗c4 ♖c8 13. ♕e2 ♗c6= Pomar—Timman, Malaga 1971

[7] 10. cd5 cd5 11. 0—0 [Balcerovski—Ivkov, Polanica Zdroj 1970 — 10/65] e5∓; 11... a5∓; 11... ♗b7∓ Ivkov

[8] 11. ♕c2 ♖b8 12. b3 ♕c7 13. h3 ♕e7 14. ♖ad1 e5!∓ Damjanović—Polugajevski, Beverwijk 1966 — 1/41

[9] 15. ♗c3 ♘g4 16. g3 h4 17. ♘f4 ♘e5 18. ♗e5 ♗e5 19. ♘d3 ♗d6= Smislov—Štejn, SSSR 1966

[10] 7. ♗e2 ♗c5 [7... ♗d6 8. 0—0 0—0 9. b3?! ♗e5∓ Langeweg—Gufeld, Skopje 1971 — 12/55; 9. cd5= — 7. cd5] 8. 0—0 ♗d4 9. ed4 dc4 10. ♗c4 [10. ♗e3 ♘a5 11. ♗c4 ♘c4 12. ♕a4 ♗d7 13. ♕c4 ♗c6 14. ♗g5 ♕a5 15. ♗f6 (15. ♕c5 ♕c5 16. dc5 a5 17. ♖fd1 h5! 18. h4 ♘d7∓ Pachman—Fischer, La Habana (ol) 1966 — 2/41) gf6 16. ♖ad1∞; 11. ♗g5!?] 0—0 11. ♗e3 b6 12. a3 ♗b7 13. ♗a2 ♘e7= Tajmanov—Suetin, Kopenhagen 1965; 13... h6!?; 10... ♕d4!?

[11] 8. ♗b5 ♗d7 9. 0—0 ♗d6 10. ♘f3 ♗g4 11. ♕a4 ♕d7 12. ♘d4 ♖c8 13. ♗d2 0—0 14. ♖fc1 ♗b8 15. ♘ce2 ♕d6 16. ♘g3 ♗d7= Bertok—Minić, Jugoslavija 1966

[12] 9. 0—0 0—0 10. ♗f3 ♗e5=

[13] 1/2 : 1/2 Petrosjan—Gligorić, Lugano (ol) 1968 — 6/84

[14] 6... a6 7. ♘d6 ♗d6 8. ♕d6 ♕e7 9. ♗f4 ♘h5 10. ♕e7 ♔e7 11. ♗c7 ♘f6 12. e4 d6 13. 0-0-0 ♘e8 14. ♗b6± Szabo—Sliwa, Marianske Lazne 1961

[15] **7. ♗g5** a6 8. ♘d4 h6 9. ♗h4 ♗e7 10. e3 ♗d7 11. ♗e2 ♖c8 12. ♘c6 ♗c6 13. 0—0 0—0 14. ♕b3 ♕a5 15. ♖fd1 ♖fd8 16. ♖d4 ♖d7 17. ♖ad1 d5!= Sofrevski—B. Ilijevski, Skopje 1968; **7. e4** — B 44

[16] 9. ♘a3 ♗e7 [9... h6 10. ♗f6 gf6 11. e3 (11. ♘c2!? f5 12. ♘e3 △ ♘ed5±) ♗e6 12. ♗e2 f5 13. 0—0± Kalinski—Golovko, SSSR 1965] 10. e3 [10. g3 0—0 11. ♗g2 ♗e6 12. 0—0 ♖c8 13. ♖c1 h6 14. ♗f6 ♗f6 15. ♘d5 ♗d5 16. ed5 ♘d4= Knežević—Gaprindašvili, Vrnjačka Banja 1975] 0—0 11. ♗e2 ♗e6 12. 0—0 ♘d7 13. ♗e7 ♕e7 14. ♘d5 ♕d8 15. ♕d2 ♗d5 16. cd5 ♘e7= Maslov—Lomaja, SSSR 1965; 12. ♗f6±

[17] **11. ♕d2** f5 12. ♘d5 ♖c8 13. b4 ♗d5 14. cd5 ♘b8 15. ♖c1 ♖g8∞ Koblenc—Koska, Brun 1937; **11. g3** f5 12. ♗g2 ♗g7 13. ♕d2 0—0 14. 0—0 ♕a5 15. ♖fd1 e4! [15... ♖fd8 16. ♘d5! ♕d2 17. ♖d2 ♖ab8 18. ♖ad1± Smislov—Mikenas, SSSR (ch) 1955] 16. ♖ac1 ♖ac8∞ Gorenštejn—Stolarov, SSSR 1967; 14. ♗d5!?; **11. e4** f5 12. ef5 ♗f5 13. ♗d3 ♗g6 14. h4 ♕a5 15. h5 ♗d3 16. ♕d3 0-0-0 17. ♘c2± Spiridonov—Grigorov, Bulgaria (ch) 1975

[18] 11... ♕a5 12. ♘c2 ♘b4 [12... 0-0-0 13. a3△ b4±] 13. ♘b4 ♕b4 14. a3! ♕b6 15. ♗e2 ♖c8 16. 0—0 ♗e7 17. ♘d5 ♗d5 18. ♕d5± Mojsejev—Rozenberg, SSSR 1971 — 11/43

[19] **12. ♘ab1** ♗g7 13. ♘d5 ♕a5 14. ♘bc3 e4 15. ♕d2 ♗d5∞ De la Vega—Guimard, Mar del Plata 1967; **12. ♕h5** [Batujev—Veltmander, SSSR 1954] ♕a5 13. ♘c2 ♘b4∞

[20] 7. cd5 ♘d5 8. ♘d5 [8. e4 ♘c3 9. ♕d8 ♔d8 10. ♘c3 ♗c5 11. ♗f4 ♔e7 12. ♗b5 ♗d7 13. ♖c1 a6 14. ♗d3 ♖ac8 15. 0—0 ♗d4= Filep—Flesch, Hungary (ch) 1969] ed5 9. ♕d5 [9. e3 ♗e6 10. ♗e2 ♗e7 11. ♗d2 a6 12. ♘d4 ♘d4 13. ed4 0—0= Bronštejn—Geler, SSSR 1964] ♗e6 [9... ♗b4 10. ♗d2 ♗e6 11. ♕d8 ♖d8 12. ♘c3 ♘d4⩲; 12... 0—0⩲] 10. ♕d8 ♖d8 11. e3 ♗b4 12. ♘c3 0—0 13. ♗e2 ♘e5 14. 0—0 ♗c3 15. bc3 ♗c4 16. ♗c4 ♘c4 17. ♖b1 ♖d7⩲ Tuzovski—Grečkin, SSSR 1967

21 7... ♗b4 8. ♘c7 ♔f8 [8... ♔e7 9. ♘a8 d4 (9... e5 10. ♗d2 d4 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♕d5 13. ♗b4 ♘b4 14. ♕d2 ♘c6 15. ♘c7+−) 10. a3 ♗a5 11. b4 ♘b4 12. ab4 ♗b4 13. f3 ♗c3 14. ♗d2 1:0 Szabo−Langeweg, Tel Aviv (ol) 1964] 9. ♘a8 ♘e4 10. ♖c1 d4 11. a3 ♗a5 [Gheorghiu−O'Kelly, Malaga 1973 — 15/68] 12. ♕c2! dc3 [12... f5 13. ♗c7+−] 13. b4+− Matanović; 7... d4 8. ♘c7 ♔e7 9. ♕a4 [9. ♘a8? dc3 10. ♕d8 ♔d8 11. 0-0-0 ♗d7∓] ♘h5 [9... dc3 10. ♖d1+−] 10. ♘a8 ♘f4 11. ♘b5 ♗d7 [Trifunović−Spaski, Beograd 1964] 12. e3! de3 [12... ♘g6 13. ♘a7! ♘a5 14. ♘b5 ♕a8 15. b4±] 13. ♕a3 ♔f6 14. ♕e3 ♗b4 15. ♘c3 ♘g6 16. 0-0-0±

22 8. ♗g5?! d4 9. ♘d5 ♘d5! 10. ♗d8 ♗b4∓

23 9... ♕b6 10. ♘d6 [10. cb7? ♗b7 11. ♕d4 ♗c5 12. ♕f4 0−0∓↑] ♗d6 11. ♕d6 bc6 [11... ♕b2 12. ♕e5 △ ♖b1±] 12. ♖d1 ♗e6 13. g3 fg3 14. hg3± Hübner−Penrose, BRD−England 1971

24 11. 0-0-0 ♗d7 12. ♘d6 ♗d6 13. ♖d6 ♘g4 [13... ♔e7 14. ♖d4 g5 (14... ♘d5 Bilek−Jansa, Harrachov 1966 — 1/44; 15. ♘e4!±) 15. g3 ♘g4 16. gf4 ♘f2 17. ♖g1±] 14. ♘d1 [14. ♘e4?! f5 15. h3 fe4 16. hg4 ♔c7∓] ♔c7 15. ♖d4 g5 16. g3 c5∞

25 12... ♖b8 13. ♘f7 ♔e8 14. ♘h8 ♖b2 15. ♖d4! ♗b4 16. ♖b4 ♖b4 17. g3 [Hübner−Makropoulos, Athens 1976 — 21/60] ♔f8 18. gf4 ♖f4 19. e3 ♖h4±; 15... a5!? Siaperas

26 14. ♖d2 ♖he8 15. g3 f3 16. ♔d1 ♗g4∞ Rajković

27 15. g3 fg3 16. hg3 h5 17. ♗g2 ♖he8 18. 0−0± Rajković−Zöbisch, Caorle 1974 — 18/71

28 7. ♗g5 0−0 8. e3 a6 9. ♘d6 ♕a5 10. ♗f6 gf6 11. ♕d2 ♕e5 12. ♖d1 ♖d8 13. ♗e2 ♔f8 14. 0−0 ♔e7 15. ♘de4± Polugajevski−Holmov, SSSR (ch) 1963; 8... d5!?∞

29 9. cd5 ed5 10. ♗g5 0−0 11. e3 [11. ♗f6 ♕f6 12. ♕d5 ♘d4!∓ Furman] ♗e6 12. ♗d3 h6 13. ♗f6 ♕f6 14. 0−0 ♖ad8 15. ♘a4 ♘e5 16. ♖c1 b6= Miles−Furman, Bad Lauterberg 1977 — 23/78

30 10. ♗e2 dc4 [10... ♘e5 11. cd5 ed5 12. 0−0 ♗e6 13. b3 ♘eg4 14. ♘b5 ♕b8 15. g3 ♕e5∞ van Scheltinga−Forintos, Wijk aan Zee II 1970; 10... a6 11. 0−0 dc4 12. ♗c4 b5 13. ♗e2 ♗b7= van Scheltinga−Doda, Wijk aan Zee II 1970] 11. ♗c4 [11. ♕d8 ♖d8 12. ♗c4 e5 13. 0−0 e4!= Kolarov−Planinc, Varna 1970] ♕d1 12. ♘d1 ♘e5 13. ♗e2 ♖d8 14. 0−0 ♘d3 15. ♘c3 ♘c1= Gipslis−Minić, SSSR−Jugoslavija 1967

31 11... d4 12. ♘b5 de3 13. ♗e3±; 11... a6 12. 0−0 ♗e6 13. b4 d4 14. ♘a4 de3 15. ♗e3 ♘d5= Holmov−Matulović, SSSR−Jugoslavija 1966 — 1/42

32 12. ♘b5 ♕b6 [12... ♖e8 13. 0−0 ♖c8 14. b4 a6 15. ♘d4 ♘d4∓ Lehmann−Langeweg, Zevenaar 1961] 13. 0−0 [13. b4 a6 14. ♘c3 d4 15. ♘a4 ♕a7 16. 0−0 ♖ad8 17. ♕b3 ♖fe8 18. ♖d1 ♘e4∓ Smislov−Hort, Monte Carlo 1968 — 6/83] a6 14. ♘d4 ♘d4 15. ♕d4 ♕d4 16. ed4 ♖ac8∓ Hasin−Štejn, SSSR (ch) 1961

33 15. ♘e2 ♗d3 16. ♖e1 ♘g4 17. ♘f4 ♘e3 18. ♖e3 ♗f5= Reshevsky−Benkö, Amsterdam (izt) 1964

34 9... 0—0 10. e3 h6 11. ♗h4 [11. cd5 ed5 12. ♗f6 ♕f6 — A 32] dc4 12. ♗c4 [12. ♕d8 ♖d8 13. ♗c4 ♘e5 14. ♗e2 ♘d3 15. ♗d3 ♖d3 16. ♔e2±] ♘e5 13. ♗e2 ♘g6 14. ♗g3 ♗d7 15. 0−0 ♗c6 16. ♗d3 [16. ♖c1 ♕a5 17. ♕b3 a6 18. ♕b4 ♕b4 19. ab4± Hort−Reshevsky, Los Angeles 1968 — 5/56; 16. b4!?] ♘e7 17. ♕e2 ♘ed5 18. ♘a2 ♖e8 19. e4 ♘e7 20. ♘c3± Peterson−Bikov, SSSR 1970; 9... dc4 10. ♕d8 ♘d8 11. e3 ♗d7 12. ♗c4 ♗c6 13. f3 ♘d5?! 14. ♗d5 ed5 15. ♗d8!±⊥ Golz−Neukirch, Schwerin 1969; 9... d4 10. ♘e4 ♕a5 11. b4 ♕e5 12. ♘f6 gf6 13. ♗d2 [13. ♗h4 a5 14. b5 ♘e7∞] 0−0 14. f4 ♕f5 15. g3 ♕e4∞ Doda−Forintos, Kecskemet 1969; 13... a5!?

35 10. ♗h4 d4 11. ♘e4 g5∞

36 12. ♘d5? ♕b2 13. ♖b1 ♕a3! 14. ♘c7 ♔e7 15. ♘a8 ♖d8!−+

37 Kapengut

38 7... e5 8. ♗g5 0−0 9. a3 ♗e7 10. e3 a6 11. ♗f6 ♗f6 12. ♘d6± Grigorjev−Rohlin, SSSR 1926

39 8. e3 d5= — A 32

40 9... ♘e8 10. e3 ♕e7 11. ♘cb5± Velimirović; 9... ♕a5 10. e3 a6 11. ♗e2 b5 12. cb5 ab5 13. ♘b5 ♗a6 14. 0−0± Polugajevski−Gligorić, Beograd 1969 — 8/50

41 10. ♖b1 ♘e8 11. e3 ♘e5 12. ♘e8 ♖e8 13. ♗e2! ♕c6 14. ♕d4! [14. 0−0 ♘c4 15. ♖c1 d5∓ Nimzowitsch−Tarrasch, Karlovy Vary 1923] ♕g2 15. ♔d2 ♘f3 [15... ♘g6 16. ♖hg1 ♕f2 17. h4 e5 18. ♕d6 ♘h4 19. ♘e4 ♘f3 20. ♔d3 ♕g1 21. ♖g1 ♘g1 22. ♗h5!±] 16. ♗f3 ♕f3 17. ♖hg1 ♕f2 18. ♔d3! e5 19. ♕g4!±→» Schmid−Tringov, Siegen (ol) 1970 — 10/69; 10... ♘d4!?∞

42 10... ♘d4 11. ♖d1 [11. e3 ♕d6 12. ed4 b6 13. ♗e2 ♗b7 14. 0−0 ♖ac8 15. ♖fd1 ♕e7 16. d5!± Szabo−Marović, Costa Brava 1976] ♕d6 12. ♕d4 ♕d4 13. ♖d4 d5 14. cd5 ♘d5 15. ♘d5 ed5 16. e3 ♗e6 17. ♔d2± Szabo−Penrose, Bath 1973

43 15. ♘f3± Pachman−Matulović, Sarajevo 1966

44 7. a3 0−0 8. b4 ♗e7 9. ♘d6 ♘e8∞ Sokolov; 7. ♘d6 ♔e7 8. ♗f4 [8. ♘de4 ♘e4 9. ♘e4 ♗b4 10. ♗d2 d5! 11. cd5 ed5 12. a3 ♗d2 13. ♘d2 ♖e8 14. g3 ♔f8 15. ♗g2 ♗g4 16. ♘f3 ♕f6 17. 0−0 ♖ad8 18. ♕d2 d4∓ Szilagyi−Planinc, Varna 1970 — 10/68] e5? 9. ♘f5 ♔f8 10. ♗e3±; 8... ♕b6!∞

[45] 7... e5 8. ♗e3 [8. ♗g5 ♗f2 (8... d6 9. ♗f6 ♕f6 10. e3±; 8... ♕b6 9. e3 a6 10. ♗f6 ab5 11. ♗g7 ♖g8 12. ♗f6 bc4∞ Suba) 9. ♔f2 ♘g4 10. ♔e1 ♕g5 11. ♘c7 ♔d8 12. ♘a8 (Šakarov—Car, corr. 1977) ♕f4! 13. ♕d6 (13. ♕d2 ♕f2 14. ♔d1 ♘e3 15. ♔c1 ♘f1∞) ♕f2 14. ♔d2 ♕e3 15. ♔e1=] ♗e3 9. ♘d6 ♔f8 10. fe3 g6 [10... ♘g4 11. ♕d2 ♕g5 12. ♘d1 g6 13. g3 ♔g7 14. h4 ♕e7 15. ♗h3± Weise—Trapl, Oberhausen 1961] 11. g3 ♔g7 12. ♗g2 ♘e8 13. 0—0± Suba—Bertok, Athens 1978 — 26/69

[46] 9. e3? ♗d6 10. ♕d6 a6 11. c5 ♕a5 12. ♘c7 ♘e4∓

[47] 12. ♘c7 ♗g4!

[48] Grünfeld—Yates, Kecskemet 1927

[49] **6... d6** 7. ♗g2 ♗d7 8. 0—0 a6 9. b3 [9. ♘b3 ♕c7 10. ♗f4 ♘e5 (10... ♘h5 11. ♗e3 ♘e5 12. ♖c1 ♘c4 13. ♘d5!±) 11. ♖c1 ♘c4 12. ♘e4± Kapengut] ♗c7 10. a4! [10. ♘f3 0—0 11. ♗f4 ♕a5! 12. ♖c1 ♖fd8 13. ♗d2 ♕c7 14. e3 ♖ac8= Smislov—Lejn, SSSR (ch) 1971] 0—0 11. ♗a3 ♕b8 12. ♖a2 ♖d8 13. ♖d2± Karpov—Schauwecker, Bath 1973 — 16/69; **6... ♘e5** 7. ♗f4 [7. ♕a4 ♕b6 8. e3 (8. ♘b3 ♕b4 9. ♕b4 ♗b4 10. ♘d2 ♖b8 11. ♗g2 b6 12. 0—0 ♗b7 13. ♗b7 ♖b7∓ Barczay—Suetin, Berlin 1968) ♗c5 9. ♘b3 ♗e7 10. ♗e2 0—0=; 7. e4 ♗b4 8. ♕e2 0—0 9. f4 ♘c6 10. ♘c6 dc6 11. e5 ♗c3 12. bc3 ♘d7∞ Nordstrom—Helmertz, Sverige 1974; 7. ♕b3 ♕c7 (7... ♗c5 8. ♗e3±) 8. ♗g2 ♘c4 (8... ♕c4 9. ♘db5±) 9. ♘db5 ♕c5 10. ♘a4 ♕b4 11. ♔f1 ♔d8 12. ♗f4∞ Kapengut] ♘g6 [7... ♘c4 8. e4 d5 9. ed5 ed5 10. ♘db5±] 8. ♗d2 ♕b6 9. e3 ♗e7 10. ♗g2 ♘e5 11. ♕e2 0—0 12. 0—0± Szabo—Enklaar, Amsterdam 1973

[50] **8... ♕c7**?! 9. ♘db5 ♕b8 10. ♗f4 e5 11. ♗g5 a6 12. ♗f6 [12. ♘a3 h6 13. ♗f6 ♗f6 14. ♘d5 ♗d8 15. c5 d6∞ Eliskases—Engels, Wien 1939] gf6 [12... ♗f6 13. ♘d6±] 13. ♘a3 d6 14. ♘d5 ♗e6 15. ♕d2± Ivkov—Deže, Vršac 1969; **8... d5** 9. cd5 ♘d5 [9... ed5± — D 34] 10. ♘d5 ed5 11. ♗e3 ♗f6 12. ♖c1 ♗d4!? 13. ♗d4 ♗g4 [Portisch—Darga, Amsterdam 1969 — 8/48] 14. ♖c5!± Kapengut

[51] **9. e4** ♕a5 10. ♘b3 ♕c7 11. f4 d6 12. ♗e3 ♖b8 13. ♖c1 ♘a5 14. ♘d2 ♗d8 15. ♕e2 ♗d7 16. b4± Quinteros—Panno, (m) 1970; 9... ♕c7± — 6... a6; **9. ♘b3**!? d6 10. ♗f4 ♘g4?! 11. ♖c1 ♘ge5 12. ♘a4!± Petrosjan—Bobocov, Bamberg 1968 — 5/58; 10... ♘h5±

[52] **9... ♕b6** 10. ♘c2 ♖d8 11. e4 d6 12. ♕e2 ♖b8 13. ♗b2 ♕c5 14. ♘e3 ♗d7 15. ♖ac1± Brostrom—Forintos, Vesely 1967; **9... ♕c7** — 6... a6

[53] 10... ♗a3 11. ♗a3 ♕a3 12. ♕d2 ♖b8 13. ♖fd1± Barcza—Stahlberg, Marianske Lazne 1954

[54] 15. ♖fd1± Uhlmann—Korčnoj, La Habana 1969

[55] **8... ♘a5** 9. b3 d5?! 10. ♗g5! ♗e7 11. ♖c1 dc4 12. b4 ♘c6 13. ♘c6 bc6 14. ♗f6 gf6 15. ♘e4±; **8... d6** 9. b3 ♗d7 10. ♘c2 ♗e7 11. a4 0—0 12. ♗f4 ♖fd8 13. e4 ♗e8 14. ♕e2 b6 15. ♖fd1 ♘e5 16. ♘d4 ♖ac8 17. ♗h3 ♕b8 18. ♖ac1± Alburt—Jansa, Dečin 1976; 9. ♘c6!? bc6 10. e4

[56] 9. e4 0—0 10. ♗e3 d6 11. ♖c1 ♘e5 12. b3 ♗d7 13. h3± Raškovski—Anikajev, SSSR 1976

[57] 10... ♖d8 11. ♖c1 d5?! 12. cd5 ed5 13. ♘a4 ♗d7 14. ♕d3 ♕a5 15. ♘f5± Smislov—Cobo, La Habana 1967 — 4/56; 11... ♘d4 12. ♕d4 d6 13. ♖fd1 ♗d7± — 10... d6

[58] 12... ♖b8!?△ b6, ♗b7 Csom

[59] 14. ♕e3 ♗e8 15. ♖d4± Raškovski—Suetin, Soči 1973 — 16/70

[60] **15. ♕e3** ♖ac8 16. g4± G. Garcia—Andersson, Cienfuegos 1975 — 19/47; **15. a4** ♖ab8 16. ♗a3± Csom—Augustin, Pula 1975 — 20/62

[61] **7... ♕a5** 8. 0—0 ♗c3 [8... a6 9. ♘b3 ♕h5 10. ♗f4 0—0 11. ♗d6! ♗d6 12. ♕d6 ♘g4 13. h3 ♘ge5 14. c5 f5 15. f4! ♘c4 16. ♕d3 ♘b2 17. ♕c2 ♘c4 18. ♘d5± Pomar—Tatai, Olot 1970] 9. bc3 ♕c3 10. ♘b5! ♕a1 11. ♘c7 ♔d8 12. ♘a8±→ Kapengut; 9... 0—0 — 7... 0—0; 7... ♘e5 8. ♕b3 ♕a5 [8... ♗c5 9. ♘c2 ♖b8 10. 0—0 a6 11. ♗f4 d6 12. ♘a4 ♕c7 13. ♘c5 ♕c5 14. ♘a3± Bagirov—Kapengut, SSSR 1971] 9. ♘c2 ♗e7 [9... ♗c3 10. bc3 d5 11. cd5 ed5 12. ♗f4 ♘c4 13. ♘e3 ♘e3 14. ♗e3 0—0 15. 0—0 ♘e4 16. ♖fc1 ♗e6 17. ♗d4± Furman—Vistaneckis, Vilnus 1960; 13... ♕c5!?] 10. 0—0 0—0 11. ♖d1 d6∞ Kapengut; 7... **♕b6** 8. ♘c2 ♗c3 9. bc3 0—0 10. 0—0 d5 11. ♘e3 ♖d8 12. cd5 ed5 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗d5 ♘e7 15. c4 ♘d5 16. cd5 ♗f5 1/2 : 1/2 Bukal—Joksić, Jugoslavija 1977; 8. ♘b3 — 6... ♕b6

[62] **8... ♗c3** 9. bc3 ♕a5 10. ♕b3 d5 11. cd5 ed5 12. ♗e3 [12. ♗f4 ♗g4 13. ♖fe1 ♕c5 14. ♕b7 ♘d4 15. cd4 ♕d4 16. ♖ab1± Stahlberg—Persic, Ljubljana 1955] ♘e5 13. ♖fd1 ♗d7 14. a4 ♖ac8 15. ♗f4 ♖fe8 16. ♕b4 ♕a6 17. ♘b5± Tajmanov—Saharov, SSSR (ch) 1965; **8... a6** 9. ♘c2! ♗c3 10. bc3 d5 11. ♘e3 ♕a5 12. ♗b2 ♖d8 13. ♕b3 ♕c7 14. ♖fd1! ♘a5 15. ♕b4 ♘c6 16. ♕c5!± Portisch—Matulović, Halle 1967; 9... ♗e7!?; **8... d5** 9. cd5 ed5 10. ♗e3 [10. ♗g5 ♗c3 11. bc3 ♗e6 12. ♖b1 ♕d7 13. ♘e6 fe6±⇗ Ghitescu—Bertok, Zagreb 1971] ♖e8 [10... ♗e6 11. ♖c1 ♕e7 12. ♘c6 bc6 13. ♘a4 ♕b7 14. ♗c5± Langeweg—Donner, Amsterdam 1973] 11. ♖c1 ♗g4 12. ♕b3± Portisch—Donner, Santa Monica 1966 — 2/40; 10... ♗c3±

[63] **9... ♗a5** 10. ♗f4 e5 11. ♗g5 ♗c3 12. bc3 h6 13. ♗f6 ♕f6 14. ♘e3±; **9... ♗c5** 10. a3! [10. ♘a4 d6 11. b3 ♖d8 12. ♗b2 ♗d7 13. ♕d2 ♗e8= Bilek—Forintos, Hungary (ch) 1968/69] a5 11. ♘a4± Tukmakov

[64] **12. ♖b1** e5 13. ♘e3 ♗e6∞; **12. ♕d2** ♕c7! 13. ♖fd1 d5∞ Tukmakov

[65] 13... a6?! 14. f4 ♘eg4 15. ♘c2 e5 16. f5! e4 17. ♕b6± Tukmakov—Hort, Dečin 1977 — 24/68

[66] 15. ♘b3 a5 16. ♘a5 ♗d7∞ Tukmakov

[67] **7. ♘c2** ♕b6∓ — 6... ♕b6; **7. e3** 0—0 8. ♗g2 d5 9. cd5 ed5 10. 0—0 ♗g4 11. ♘c6 bc6 12. ♕c2 ♕c8 13. ♗d2 ♗h3 14. ♖ac1 ♗d6 15. e4 ♗g2 16. ♔g2 ♕b7 17. ♖fe1± Browne—Ljubojević, Milano 1975; 12. ♕a4!? △ b3, ♗a3; 12... ♖c8=; 7... b6!?=

[68] **8... d6** 9. ♘d4 d5 10. cd5 ed5 11. 0—0 0—0± — D 34; **8... a6** 9. 0—0 d6 10. ♘d4 ♗d7 11. b3 0—0= — 8... 0—0; 10. ♗f4 ♘h5 11. ♗e3 ♘f6 12. ♘d4 ♗d7 13. h3 0—0± — 8... 0—0

[69] 9... b6 10. ♗f4 ♗a6 [10... ♗b7 11. ♗d6 ♘a5 12. ♘a5 ♗g2 13. ♔g2 ba5 14. b3± Trifunović—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1963] 11. ♘b5 ♖c8 12. ♘d6 ♖c7 13. ♘b5 ♖c8 14. ♘d6 ♖c7 15. ♖c1 e5 16. ♗g5 ♘e8 17. ♗e7 ♘e7 18. c5!± Smejkal—Ljubojević, Wijk aan Zee 1976

[70] 10. e4 ♘e5 11. ♕e2 ♕c7 12. ♘d2 a6 [12... ♗d7=] 13. b3? b5! 14. f4 ♘c6 15. ♗b2 [15. cb5 ab5 16. ♘b5 ♕b6 17. ♔h1 ♗a6 18. a4 ♘d4∓] b4 16. ♘d1 a5 17. ♘e3 a4∓ Bisguier—Petrosjan, USA—SSSR 1954; 13. a4△ b3=

[71] **11. e4** ♘d4 12. ♕d4 ♗c6=; **11. b3** a6 [11... ♕a5 12. ♗b2 ♖fd8 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e4 ♘d4 15. ♗d4 ♗c6= Minev—Gligorić, Zagreb 1955] 12. ♗b2 ♖b8 [12... ♖c8 13. ♖c1 ♕a5 14. a3 ♖fd8 15. e3 ♗e8 16. ♕e2 ♕b6= Möhring—Plachetka, Štrbske Pleso 1978 — 26/70] 13. ♘c6 ♗c6 14. ♕d3 ♗g2 15. ♔g2 ♕a5 16. a4 ♖fd8 17. e4 ♘d7 18. ♕c2 ♗f6 19. ♖fd1 ♕b4!= Polugajevski—Smejkal, Reykjavik 1978 — 25/72; **11. h3**!? △ ♗e3

[72] **12. ♗g5** a6 13. ♗f6 gf6 14. ♘d4 ♕a7! 15. ♘c2 ♖ac8 16. ♘e4 ♕b8!= Talj—Ivkov, Wijk aan Zee 1968 — 5/57; **12. ♘a3** ♖d8 13. e4 ♕c7 14. ♗e3 ♕a5 15. ♗d2 ♕b6 16. ♘c2 ♘e5 17. b3 ♗c6= Korčnoj—Ivkov, Palma de Mallorca 1968 — 6/85; 14. ♗d2!? △ ♖e1

[73] **14... ♘c4** 15. bc4 e5 16. ♗e3 ed4 17. ♕d4±; **14... ♘g6** 15. ♗e3 ♖d8 16. ♖c1 ♘g4 17. ♗d2 ♕a7± Vukić—Minić, Vinkovci 1977 — 23/79; 15. ♗c1!? △ ♗b2 Vukić

[74] **10... ♘e5** 11. c5!±; **10... a6** 11. ♖c1! ♕c7 12. ♘d5!±; **10... ♘a5** 11. ♘a5 ♕a5 12. ♕d2 ♖d8 13. ♖fd1± Kapengut

[75] 11... ♘e5 12. c5! d5 [12... dc5 13. ♗c5 ♗c5 14. ♘c5 ♕d1 15. ♖fd1 ♖b8 16. ♘b5 a6 17. ♘d6±] 13. ♗d4 ♘c6 14. e4! ♘f6 [14... ♘d4 15. ♕d4 de4 16. ♕e4± Kapengut] 15. ♗f6! ♗f6 16. ed5 ed5 17. ♕d5± Smislov—Matulović, Palma de Mallorca 1967

[76] 15. b3 ♖e8 16. ♕d2 ♘d4 17. ♗d4 ♗c6 18. ♖fd1 ♗g2 19. ♔g2 ♖c6 20. e4± Smejkal—Hulak, Bar 1977

[77] 8... 0—0 9. 0—0 a6 [9... h6 10. e4 d6 11. ♗d2± Furman—Nežmetdinov, SSSR 1953; 9... b6 10. ♗f4 ♗b7 11. ♖c1 ♗c3 12. ♖c3 d5 13. ♗g5 h6 14. cd5! ed5 15. ♗f6 ♕f6 16. ♕d5± Vukić—Nemet, Jugoslavija (ch) 1977] 10. ♗d2 d5 11. cd5 ed5 12. a3 ♗e7 13. ♗g5 ♗e6 14. ♘d4± Polugajevski—Forintos, Soči 1974; 10. ♗f4!?

[78] 9. 0—0 dc4 10. ♘d2 [10. ♕d8 ♔d8 11. ♘d2 ♘a5!∞ Parma] 0—0 11. ♘c4 ♕e7 12. ♗d2 ♖d8 [12... e5?! 13. ♗g5!± Portisch—Parma, Teesside 1972 — 13/73] 13. ♕e1 [13. ♕c2 ♗d7! 14. ♖ad1 ♗e8= Ogaard—Parma, Kiel 1978] ♕c5 14. ♘e3 ♕h5 15. a3 ♗e7 16. b4 ♘d4= Olafsson—Ivkov, Geneve 1977

[79] 9... ed5 10. 0—0 ♗e6 11. ♗g5 0—0 12. ♖b1 [12. e4 ♗c3 13. bc3 de4 14. ♕d8 ♖ad8 15. ♖fd1= Ree—Parma, Teesside 1972; 12. ♘d5 ♗d5 13. ♗f6 (Uhlmann—Parma, Vršac 1973 — 16/72) ♗b3 14. ♕b3 (14. ♕d8 ♘d8 15. ♗d8 ♗c4) ♕f6 15. ♗c6 bc6! 16. ♕b4 ♖ab8= Parma] ♗c3 [12... ♖e8 13. ♗f6 ♕f6 14. ♘d5 ♗d5 15. ♕d5 ♖e2 16. ♕c4± Ivkov—Parma, Rovinj—Zagreb 1970 — 9/47] 13. bc3 h6 14. ♗e3 ♗f5 15. ♖c1 ♘e5 16. ♗d4± Vukić—Parma, Banja Luka 1976

[80] 10... ♘c3 11. ♕d8 ♔d8 12. ab4 ♘d5 13. ♗d5! ed5 14. b5 ♘b4 15. ♘d4±⊥

[81] **11... ♘c3** 12. ♕d8 ♘d8 13. ♗b2±⊥; **11... ♕c7** 12. c4 ♘de7 13. ♗b2± Czerniak—Tringov, Athens 1968; **11... ♕f6** 12. ♕c2 0—0 13. c4 ♘de7 14. ♗b2 e5 15. 0—0 ♕h6 16. ♖fd1 ♗f5 17. ♕c1!± Korčnoj—Darga, Siegen (ol) 1970 — 10/70; 12. 0—0!? ♕c3 13. ♗d2; **11... ♘b6**!?∞

[82] 12. c4 ♘b6 13. ♕d8 ♖d8 14. c5 ♘c4 [14... ♘a4 15. ♗f4!± Portisch] 15. ♘d2 ♘d4 16. ♖a2 ♘a5 17. ♗b2!±⊥ Portisch—Gligorić, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/71; 14... ♘d5! △ b6∞

[83] 14. ♘d2 b5! 15. c5 ♗b7∓ Korčnoj—Spaski, Beograd (m) 1977/78 — 24/70

[84] 15. 0—0 ♗b7 16. ♗b2 ♘d7= Mortensen—Parma, Kiel 1978 — 25/71

[85] 7. **♘c6** bc6?! 8. ♗g2 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. e4 e5 11. b3 d6 12. ♗b2 ♘d7 13. ♘a4 ♕b8 14. ♕c2 ♘b6 15. ♘c3 ♗e6 16. ♖fd1± Cebalo—Gligorić, Jugoslavija (ch) 1965; 8... d5!?; 7... ♕c6∞; **7. e3** ♗b4 [7... d5 8. cd5 ♘d5 9. ♗g2 ♘c3 10. bc3 ♗e7 11. ♘c6 bc6 12. ♕d4∞ Foltys—Pirc, Amsterdam 1950] 8. ♗g2 d5! [8... ♘e5 9. ♕b3 ♕c5 10. ♘c2! ♗a5 11. ♘a3 d5 12. cd5 ♘d5 13. 0—0! ♘c3 14. bc3 ♕c3 15. ♘b5!± Pomar—Penrose, Paington 1970 — 9/45; 11... ♗b4!? Marić] 9. cd5 [9. 0—0 ♘d4 10. ed4 dc4 11. ♕e2 0—0 12. ♕c4 ♗d7=] ♘d4 10. ♕d4 ♕d4 11. ed4 ♘d5 12. ♗d2 ♘b6 13. ♘b5 ♗d2 14. ♔d2 0—0=

86 7... d5 8. cd5 ed5 9. ♗g2 [9. ♘d5 ♘d5 10. ♕d5 ♗e6 11. ♕e4 ♗b4 (11... ♘b4 12. ♘e3 Beljavski–Gurevič, SSSR 1975 — 20/70; 12... ♘a2 13. ♕a4 ♗d7 14. ♕e4 ♗e6 15. ♕a4=; 11... ♗c5 12. e3 — 7... ♗c5) 12. ♘b4 ♕b4 13. ♕b4 ♘b4 14. ♔d1 ♗a2 15. e4 0–0∓] d4 10. ♘e4 ♘e4 11. ♗e4 ♗h3∞ Gufeld

87 8... ♘e5?! 9. ♗e2 ♕c6 10. 0–0±; 8... d5 9. cd5 ♘d5 [9... ed5 10. ♗g2 ♗g4! 11. ♕d2 ♕a6∞] 10. ♘d5 ed5 11. ♗g2 [11. ♕d5 ♗e6 12. ♕e4 0-0-0⩱↑] 0–0 12. 0–0 ♗f5 13. b3 ♖fd8 14. ♗b2 [Titorenko–Fatalibekova, SSSR 1974] d4!=

88 10. b3 d5 11. cd5 ♘b4∓

89 10... ♘b4 11. ♘b5 [11. ♘b4 ♗b4 12. ♗d2 ♖d8 13. a3 d5 14. cd5 ♗c3 15. ♗c3 ♕e2 16. ♔e2 ♘d5 17. ♗d4 b6△ ♗a6= Euwe] ♕a5 12. 0–0 a6 13. ♗d2!? ab5 14. a3 ♘c2 15. ♗a5 ♘a1 16. ♗c3 ♘b3 17. ♕c2 bc4 18. ♗f6 gf6 19. ♕c4 ♘d2∞

90 11. 0–0 d5!∓

91 12. b4? d4 13. ♘e4 ♘e4! [13... ♗e7? 14. ed4 ♘d4 15. ♘d4 ♖d4 16. ♗b2! ♖c4 17. ♘f6 ♗f6 (17... gf6 18. ♗e4±) 18. ♗f6 gf6 19. ♖d1±] 14. ♗e4 f5 15. ♗d3 de3! 16. bc5 ♕a5 17. ♘b4 [17. ♔f1 ♕c3] ♘b4 18. ab4 ♕a1 19. 0–0 ef2 20. ♔g2 ♕c3–+

92 15. ♗b2 ♘b6 16. b5 ♘a5 17. ♗c3 ♘b3 18. ♖b1 ♘c5 19. 0–0 ♗d7 20. ♗a5 ♗e8∓ Tajmanov–Korčnoj, Tallinn 1967 — 3/51

93 7... ♗c5? 8. ♗g2! [8. ♘d6 ♔e7 9. ♘de4 ♘e4 10. ♘e4 ♗b4 11. ♗d2 d5!= 12. cd5 ed5 13. ♘c3 ♗c3 14. bc3 ♗f5 15. ♗g2 ♖hd8 16. 0–0 ♔f8 17. ♗g5 f6 1/2 : 1/2 Pomar–Najdorf, Siegen (ol) 1970] ♗f2 9. ♔f1 ♘g4 10. ♕d6!+– Lipinski–Schinzel, Polska 1978

94 8... ♘c4 9. ♕a4! [9. b3 ♘e5 10. ♗e3 ♕a5 11. ♗f4 a6 12. ♗e5 ab5 13. ♕d2 b4 14. ♗f6 gf6 15. ♘e4 ♕e5∓] ♕c5 [9... ♘e5 10. ♗f4 ♘fg4 11. 0–0±; 9... a6 10. ♕c4 ab5 11. ♕b5! ♗c5 12. 0–0 0–0 13. e4±] 10. ♗f4! ♘b6 [10... e5 11. ♗g5 a6 12. ♗f6 ♖b8 (12... gf6 13. ♘d5+–) 13. ♘d5 ab5 14. ♕a7! ♗d6 15. ♕c5 ♗c5 16. ♗g7+–] 11. ♕b3 e5 12. ♗e3±

95 9. ♗e3? ♕a5 10. ♗f4 ab5 11. ♗e5 bc4 12. ♗f6 gf6 13. ♕d4 ♗g7 14. ♕c4 d5 15. ♕h4 f5!∓ D. Byrne–Geler, Moskva 1955

96 11. 0–0 0–0 12. e4 d6 13. ♗g5⩱ Euwe

97 Euwe

98 7... d5 8. cd5 [8. ♗e3 ♕b4 9. c5 ♘e4!=] ♘d5 9. ♘d5 ed5 10. ♗g2 [10. ♕d5 ♗e6⩱⟳] ♗b4 11. ♗d2 0–0 12. 0–0 ♗e6 13. ♗e3± Kapengut

99 8. ♗f4 ♘c4 9. e4 ♘b2! 10. ♕c2 ♗b4 11. ♕b2 [Semkov–Ristić, Vrnjačka Banja 1974] ♗c3! 12. ♕c3 ♕f2 13. ♔f2 ♘e4 14. ♔e3 ♘c3 15. ♗d6 ♘d5 16. ♔d4 b6 17. ♗g2 ♗b7∓

100 9... ♕c6 10. ♗d2!±; 9... ♗c3 10. bc3 d6 11. f4 ♘g6 12. ♗g2 0–0 13. ♗e3 ♕a6 14. c5! ♕e2 15. ♔e2 dc5 16. e5± Ree–van den Berg, Wijk aan Zee 1971; 9... d6 10. f4 [10. ♗d2△ f4±] ♘g6 [10... ♘ed7 11. ♗d2 0–0 12. ♗g2 a6 13. ♖c1 ♖b8 14. g4! ♘c5 15. ♘c5 ♕c5 16. g5 ♘d7 17. a3 ♗c3 18. ♖c3± Bukić–Tringov, Istanbul 1975 — 20/72] 11. ♗g2 0–0 12. ♗e3 ♗c3 13. bc3 ♕c7 14. 0–0 ♗d7 15. c5! dc5 [15... d5 16. e5 ♘e4 17. ♗d4 f5 18. ef6 ♘f6 19. c4!± Holmov–Razuvajev, SSSR 1971 — 11/42] 16. e5 ♘d5 17. ♗c5 ♖fe8 18. c4± Furman–Gipslis, SSSR 1970

101 10. f4 ♘eg4 [10... a4? 11. ♗e3 ♕c6 12. fe5! ab3 13. ef6 ♖a2 14. ♖c1+– Kapengut; 10... ♘c6 11. e5 a4 12. ♗e3 ♕c7 13. ef6 ab3 14. fg7 ♖g8 15. ♗g2 ♖a2 16. ♖a2 ba2 17. 0–0± Euwe; 10... ♘g6 11. e5 a4 12. ♘d2 ♘g8 13. ♘b5 ♘8e7 14. a3± Korčnoj] 11. e5 a4 12. ef6 ♗c3 13. bc3 ab3 14. fg7 ♖g8 15. ♗h3! h5 16. ♗g4 hg4 17. ♗e3 ♖a2!∞ Cvetković–Rogulj, Jugoslavija 1977 — 24/71

102 10... ♕c7 11. ♗d2 0–0 12. a3 ♗c3 13. ♗c3 b6 14. f4 ♘g6 15. ♗g2 ♗a6 16. ♘d2 ♖ac8 17. h4 ♗c4 18. ♘c4 ♕c4 19. h5 ♕e2 20. ♔e2 ♘e7 21. h6± Tajmanov–Geler, SSSR (ch) 1955; 17... h6!?

103 12... ♕c7 13. ♘b5 ♕d8 14. f4 ♘g6 15. ♗g2 d5 16. e5 ♘e4 17. 0–0±; 12... ♕a6 13. ♘b5 ♕c6 [13... d5 14. ♘c7 ♕d6 12. ♘a8+– Karpov–Miles, Tilburg 1977 — 24/72] 14. ♗d4 d6 15. a3 ♗c5 16. f4 ♘ed7 17. ♖d1± Kovačević

104 14. c5!? Cvetković

105 15. e5 ♘e3 16. ef6 ♘f5 17. fg7 ♔g7 18. ♗g2± Cvetković–Rogulj, Jugoslavija 1978 — 26/71

106 10... ♘g6 11. e5 ♘e8 12. ♗e3 ♕c7 13. ♗g2 d6 14. ♗d4± Hodos–Ceškovski, SSSR 1978

107 12. ♗e3 ♕d8 [12... ♕c7 13. ♗g2 f6 14. ef6 ♗c3 15. bc3 ♘f6 16. 0–0 b6 17. f5 ♗a6 18. fe6 de6 19. ♗f4 e5 20. ♗g5± Popov–Lutikov, SSSR 1977] 13. ♗g2 f6 14. ef6 ♘f6 15. 0–0 ♗c3 16. bc3 b6 17. ♖fd1 ♗b7 18. c5 ♖b8 19. c4± Schmidt–Ilić, Niš 1977 — 24/73

108 12... d6 13. ed6 ♘d4 [13... ♘d6? 14. c5 ♗c5 15. ♘a4+–] 14. ♘d4 ♕d4 15. 0-0-0±

109 13. c5 ♕d8 14. a3 ♗c3 15. ♗c3 fe5 16. ♗e5 b6 [16... ♘e5 17. ♕e5 b6 18. ♗g2 ♗a6 19. ♗a8 ♕a8 20. 0-0-0 ♗c4 21. ♘d2 ♗d5△ bc5⩱] 17. ♗g2 ♗b7! [17... ♘e5 18. ♗a8 ♘f7 (Portisch–Korčnoj, Beograd 1970 — 9/46) 19. ♗f3 bc5 20. ♘c5 ♕b6 21. ♕f2 ♕b5 22. ♗e2!±] 18. 0–0 ♕c8 19. ♖f2∞; 14. ♗g2±

110 14. ♗g2 d5 15. 0-0-0 a5! [15... dc4 16. ♕c4 ♗d7 17. ♘a4! ♗d2 18. ♖d2 ♕b4 19. ♕b4 ♘b4 20. ♘ac5± Korčnoj–Keene, Hastings 1975/76 — 21/58] 16. cd5 ed5 17. ♗d5 ♔h8 18. ♕e3 ♕e3 19. ♗e3 ♗g4 20. ♖df1

a4 21. ♘a1 a3 22. ♗b3 ♘a5⩲↑ Beljavski—Geler, Moskva 1975 — 20/71; 18. ♗e3!?; 17. ♘d5!? Geler

111 15. ♗g2 b6 16. ♘b5 ♕b8 17. ♗b4 ♘b4 18. ♗a8 ♕a8 19. 0—0± Mageramov—Čehov, SSSR 1977

112 12... ♗c3!? 13. bc3 d6 Plachetka

113 13. cd5 ed5 14. ed5 ♘e7 15. 0—0 ♗c3 16. bc3 ♘ed5 17. ♗d4±⩱ Meduna—Plachetka, ČSSR (ch) 1978 — 25/73

114 13... dc4 14. ef6 cb3 15. ♕g4 g6 16. 0—0 ♖d8 17. ab3 ♖d3 18. ♘b5 ♕d8 19. ♖fd1±↑ Fuller—Kerr, London 1976

115 14... ♘c3 15. bc3 ♗c3 16. cd5 ed5 17. ♖ad1 ♖d8 18. ♖d5± Stean; 14... ♗c3 15. cd5! ed5 16. bc3 b6 17. ♖ac1± Korčnoj—Spaski, Beograd (m) 1977/78 — 24/74

116 8... 0—0? 9. 0—0 ♗c3 10. c5! ♕c7 11. bc3 b6 12. ♗f4 e5 13. ♗g5 ♘e8 14. cb6 ab6 15. ♗e7 ♘e7 16. ♗a8+— A. Mihaljčišin—Valenti, Roma 1977; 8... ♘e5 9. ♗e3 ♕a6 [9... ♕c7 10. c5 ♘c4 11. ♕d4! ♘e3 12. ♕e3 ♖b8 13. 0—0 ♗c3 14. ♕c3 b6 15. c6! 0—0 16. ♘d4 a6 17. ♖ac1 d6 18. ♖fd1± Portisch—Donner, Amsterdam 1971 — 12/56] 10. c5 ♘c4 11. ♗c1 d5 12. cd6 0—0 13. 0—0 ♗d6 14. ♕d3! ♖b8 15. a4! ♘e5 16. ♕d4 ♖d8 17. ♘b5 ♘c6 18. ♕c4± Romanišin—Hulak, SSSR—Jugoslavija 1976 — 21/59; 8... d5 9. ♘d2 [9. cd5 ♘d5 10. ♗d2 ♘c3 11. bc3 ♗e7 12. 0—0 0—0 13. a4 ♖d8 14. a5 ♕c7 15. ♕c2 e5 16. ♖fb1 ♗e6 17. ♗e3 ♘b4∞ Rajković—Přibyl, Smederevska Palanka 1977] d4 10. ♘a4 ♕c7 11. 0—0 ♗e7 12. a3 0—0 13. b4 e5 14. ♕c2 ♗e6 15. ♘b3 ♖ad8 16. ♘ac5 ♗c8= Karpov—Pritchett, Nice (ol) 1974

117 9. 0—0 ♕c4 10. ♗d2∞ Bagirov; 9. c5 b6 [9... ♘a5 10. ♗f4 0—0 11. ♗d6± Schmidt—Joksić, Vrnjačka Banja 1978 — 25/74; 9... ♕c4 10. ♗d2 ♗c5 11. ♖c1 ♗b6 12. ♘e4 ♕a6 13. ♘d6± Navarovszky—Ugrinović, Athens 1978; 12... ♕a4!?] 10. cb6 ab6 11. 0—0 0—0 12. ♗g5 ♗e7= Bagirov—Razuvajev, SSSR (ch) 1978 — 26/72

118 9... 0—0 10. ♘b5!±

119 10... d5 11. ♕b3 0—0 12. ♕b5 ♕a5= Firnhaber—Parma, Kiel 1978

120 11. c5 b6 12. cb6 ab6 13. 0—0 b5 [13... ♗b7 14. c4 △ ♗b2=] 14. ♘b3 d5 [Bagirov—Guljko, Lvov 1978 — 25/75] 15. ♗g5 ♘e4 16. ♗e4 de4 17. ♘c5∞ Bagirov

121 11... b6 12. e4 ♗b7 13. ♖e1 ♘e5 14. ♗f1∞ Stean

122 12... ♗d7 13. ♕a3 [Korčnoj—Spaski, Beograd (m) 1977/78 — 24/75] ♕a3 14. ♗a3 ♖fc8=

123 13... dc4 14. ♘c4! ♕c4 15. ♕a5 ♕e2 16. ♗a3⩲ Stean

124 15. c4 ♘c4 16. ♘c4 ♕c4 17. ♗b2 ♘e4 18. ♕e3 ♗e6 19. f3 ♘f6 [Tatai—Ostojić, Roma 1977 — 24/76] 20. ♗f6 gf6 21. ♖fc1 ♕b4 [21... ♕a4 22. ♖d1△ ♕h6=] 22. ♖d1 ♕c5 23. ♖d4 ♖fd8 24. ♖ad1⩲ Joksić

A 34 — 1. c4 c5 2. ♘c3

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	♘f3[2]	e4[4]	♕c2[6]	d4	♘d4	♗g5	♘c6	c5	±
	♘f6[1]	b6[3]	♗b7[5]	g6[7]	cd4	♗g7	♘c6[8]	dc6	0—0[9]	
2	. . .	. . .	g3[10]	♗g2	0—0[12]	d4	♕d4[13]	♕f4	♖d1	=
	. . .	e6	♗e7[11]	a6	0—0	cd4	♘c6	d6	♗d7[14]	

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘f6 3. ♘f3 d5 4. cd5 ♘d5

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
3	g3[15]	♗g2[17]	d3[19]	♗d2	♕c1	bc3	d4	de5	♘d4	∞
	♘c6[16]	g6[18]	♗g7	0—0	♘c3[20]	c4	e5	♘e5	♖e8[21]	
4	. . .	♗g2[22]	♕a4[23]	♕c4[25]	0—0	♘e4	♕c5[27]	♕e3[28]	♘e1	⩲
	g6	♗g7	♘c6[24]	♘db4	♕a5	♕a6[26]	b6	0—0[29]	♗e6[30]	
5	. . .	. . .	0—0	♘d5[32]	d3	♗e3[34]	♖b1	♕c2[35]	♘d4	⩲
	. . .	. . .	♘c6[31]	♕d5	♕d6[33]	♗b2	♗g7	♘d4	cd4[36]	
6	e3	bc3[38]	♗b5[40]	0—0	d4	a4[41]	♗d3	♖b1	e4	±
	♘c3[37]	g6[39]	♘d7	♗g7	0—0	a6	b6	♕c7	♖d8[42]	
7	. . .	♗b5[43]	bc3	0—0	♗e2	d4	cd4	♘d4	♕c2	∞
	♘c6	♘c3[44]	♗d7[45]	a6[46]	e5	cd4	ed4	♕c7	♗d6[47]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
8	d4	bc3	e3[49]	♗d3[50]	0—0	♗a3[52]	dc5[54]	cb6	♗b2	⩰
	♘c3[48]	g6	♗g7	0—0	♕c7[51]	b6[53]	♗b7[55]	ab6	♘d7[56]	
9	. . .	♕d4[57]	♕c3	e4[58]	♗b5	0—0	♗c6	♕e3	♕f3	∞
	cd4	♘c3[58]	♘c6	♗g4[60]	♖c8	a6	♖c6	♗f3	g6[61]	
10	e4	dc3[63]	♔d1	♗e3[64]	♔c2[65]	♗e2	♖hd1	♖d2	♖ad1	±
	♘c3[62]	♕d1	♘c6	e6	♗d7[66]	♗e7	0-0-0	f6	♗e8[67]	
11	. . .	♗b5	d4[69]	a3	♕d8	ab4	♗b2	0-0-0	♗c6	=
	♘b4	♘8c6[68]	cd4	dc3[70]	♔d8	cb2[71]	e5[72]	♔c7	bc6[73]	
12	. . .	♗c4	♔e2	♖c1	d4	♗b5	♕d4	♘d4	♖hd1	±
	. . .	♘d3[74]	♘c1[75]	e6[76]	cd4	♘c6	♕d4	♗d7	♖c8[77]	
13	. . .	. . .	♗e6	♔f1	♘g5[79]	♕f3[81]	♕h3	♕d3	g3[83]	±
	. . .	♗e6	♘d3[78]	fe6	♕d7[80]	♘e5	♕d3[82]	♘d3	e5[84]	

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 d5[85] 4. cd5 ♘d5

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14	♗g2[86]	bc3[88]	♘f3[90]	0—0	d3[91]	♘d2[92]	♖b1[93]	c4	♖e1	±
	♘c3[87]	e5[89]	♘c6	♗e7	0—0	♗e6	♕d7	♖ad8	b6[94]	
15	. . .	. . .	♖b1[95]	♘f3[97]	0—0	♕a4[98]	d3[100]	♕h4	♗h6	=
	. . .	g6	♘c6[96]	♗g7	0—0	♘a5[99]	b6	♗b7	♗h6[101]	
16	. . .	. . .	h4	h5[103]	♖b1[104]	♘h3	♘f4	d4[105]		±
	. . .	. . .	♗g7[102]	♕c7	♘c6	b6	e6			
17	. . .	b3[106]	♗b2[107]	♖c1[109]	♘h3[111]	f4	♘f2	fe5	♘ce4![113]	±
	♘c7	e5	♗e7[108]	f6[110]	♗e6[112]	♕d7	♘c6	♘e5	♗d5	
18	. . .	d3	♘h3[115]	f4	0—0	♔h1[118]	a3	♘f4	♖b1	±
	. . .	e5[114]	♗e7[116]	♘c6[117]	0—0	♖b8	ef4	♘e6	♘f4[119]	
19	. . .	. . .	f4	♗f4	♘h3[121]	♘d5[123]	♗d2	♗c3	♘hf4	±
	. . .	. . .	ef4	♘e6[120]	♗e7[122]	0—0	♘c6	♘ed4	♗g5[124]	

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘f6 3. g3 d5 4. cd5 ♘d5 5. ♗g2 ♘c7 6. ♘f3 ♘c6

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
20	a3[125]	d3[127]	0—0	♗d2[128]	♖b1	b4	ab4			=
	g6[126]	♗g7	0—0	b6[129]	♗b7	cb4	♘d4[130]			
21	d3	♘d2[132]	♘c4[134]	♘e3	0—0	f4[136]	gf4			∞
	e5[131]	♗d7[133]	b5[135]	♖c8	♘d4	ef4[127]	♗e7			
22	♕a4	0—0	♕c4	b4	bc5	♕e4[141]	♘g5	♖b1	♖b4	±
	♕d7	g6[138]	b6[139]	♗g7[140]	b5	b4[142]	♗b7[143]	h6	♘b4[144]	
23	. . .	♕e4	♘e5	♘d7	0—0[147]	a3[148]	♖b1	b4	♘d5	=
	♗d7	g6[145]	♗g7[146]	♕d7	0—0	♖ac8[149]	♘e6	b6	♘ed4[150]	
24	0—0	b3[152]	♗b2	♖c1	♘a4	d4	♘d4	♗d4	♘c3[155]	±
	e6[151]	♗e7	0—0[153]	♖b8[154]	b6	♘d4	cd4	♗d6		
25	. . .	a3[156]	♖b1	d3[158]	♗d2	♕c2	♖fc1	♘e4	♕c4	=
	e5	♕d7[157]	f6	♗e7	♖b8	b6	♗b7	♘d5	♘d4[159]	

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
26	. . .	b3	♗b2[161]	♖c1	♘a4[163]	♘h4	a3	e3	♕h5	∞
	. . .	♗e7[160]	0—0[162]	f6	b6[164]	♘d5[165]	♗b7	f5	♕d7[166]	
27	. . .	d3	♗e3[168]	♖c1[170]	♘d2	♘c4	f4	gf4	♗f2	∞
	. . .	♗e7[167]	0—0[169]	♗d7[171]	b6[172]	f6	ef4	f5	♖b8[173]	
28	. . .	. . .	♘d2	♘c4	♗c6[176]	♘e5	♗e3[177]	♖c1[179]	♘c4[180]	±
	. . .	. . .	♗d7[174]	0—0[175]	♗c6	♗e8	♘e6[178]	♗f6	♗c6[181]	

[1] **2... e5** 3. ♘f3 d6 4. e3 f5 5. d4 e4 6. ♘d2 cd4 7. ed4 ♘f6 8. ♘b3 d5 9. ♗g5 ♗b4 10. ♘d2 ♗e7 11. cd5 ♘g4 12. ♗b5 ♘d7 13. ♗e7 ♕e7 14. d6!± Portisch—Szabo, Hungary 1974 — 18/34; **2... b6** 3. e4 [3. ♘f3 ♗b7 4. g3 ♗f3 5. ef3 ♘c6= Tartakower—Reti, Marianske Lazne 1925] ♗b7 4. ♘f3 ♘c6 5. d4 cd4 6. ♘d4 e6 7. ♗e2 ♘d4 8. ♕d4 ♕h4 9. ♗e3 ♗c5 10. ♕d3 ♘f6 11. ♗c5 bc5 12. ♗f3 0—0 13. 0—0 ♗c6 14. ♕e3± Uhlmann—Šahović, Vrbas 1977 — 23/90; 4... ♘f6 — 2... ♘f6; 3. e3!?; **2... g6**! 3. ♘f3 [3. g3 ♗g7 4. ♗g2 ♘c6= — A 36; 3. e3 ♗g7 4. d4 cd4 5. ed4 ♘f6 6. ♘f3= — A 56] ♗g7 4. g3 [4. d4 cd4 5. ♘d4 ♘c6= — A 35; 4. e3 ♘f6= — 2... ♘f6] b6 5. ♗g2 ♗b7 6. b3 ♘h6 7. ♗b2 ♘f5 8. e3± Smislov—Haag, La Habana 1962; 6... ♘f6 7. ♗b2 0—0 8. **0—0**= — A 30; 4... ♘c6 5. ♗g2= — A 37

[2] 3. e4 ♘c6 4. f4 d6 5. d3 g6 6. ♘f3 [Raičević—Szabo, Beograd 1977 — 23/80] ♗g4 7. h3 ♗f3= Raičević; 4... e6 — A 19

[3] 3... g6 4. **e3** ♗g7 5. d4 cd4 [5... 0—0 6. dc5± — A 56] 6. ed4 d5 7. ♗e2 0—0 8. 0—0= — D 94; 4. **d4** cd4 5. ♘d4± — A 31; 4. e4 ♘c6 5. d4 cd4 6. ♘d4± — B 36

[4] **4. d3** ♗b7 5. ♗g5 e6 6. e4 d6 7. ♗e2 ♗e7 8. 0—0 0—0 9. a3 ♘bd7 10. h3 ♖c8 11. ♖e1 [Šamkovič—Bivšev, SSSR (ch) 1954] h6=; 4. **e3** g6 5. d4 cd4 6. ed4 ♗g7 7. d5± Rukavina—Buljovčić, Jugoslavija (ch) 1975

[5] **4... d6** 5. d4 [5. g3 ♗b7 6. d3 e6 7. ♗g2 ♗e7 — A 17] cd4 6. ♘d4 ♗b7 7. ♗d3 e6 8. 0—0 ♗e7 9. ♕e2 0—0 10. b3 ♘bd7 11. ♗b2± Ornstein—Ljubojević, Nice (ol) 1974 — 17/84; 7. f3± — A 31; **4... ♘c6**!? Vaganjan

[6] 5. e5 ♘g8 [5... ♘e4? 6. ♘e2 △ d3+—; 5... ♘g4 6. h3 ♘h6 7. d4 cd4 8. ♘d4 e6 9. ♗f4 a6 10. ♘f3 f5 11. g3 ♘f7 12. ♗g2 ♗e7 13. 0—0 0—0 14. ♖e1 ♘c6 15. h4± Vaganjan—Pytel, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/73] 6. d4 ♗f3 7. ♕f3 ♘c6 8. dc5 bc5 9. ♗f4 ♘d4 10. ♕e4 f5 11. ♕d3 e6 12. 0-0-0 ♘e7 13. h4 ♘ec6 14. g3 ♖b8∞ Raičević—Planinc, Jugoslavija (ch) 1977 — 23/81

[7] **5... e6**= — A 17; **5... ♘c6**!? Timoščenko

[8] 8... ♘e4 9. ♘e4 ♗d4 10. ♘d6± Timoščenko

[9] 11. ♗e2 ♘d7 12. 0-0-0± Timoščenko—Češkovski, SSSR 1972 — 13/74

[10] **4. e3** b6 [4... ♗e7 5. d4 — A 56; 4... d5 5. d4 — D 40] 5. b3 ♗b7 6. ♗b2 ♗e7 7. d4 cd4 8. ♕d4 0—0 9. ♖d1 ♘c6 10. ♕d2 a6 11. ♗d3 ♕c7= Forintos—Csom, Budapest 1973; 5. d4! — E 14; **4. e4** ♘c6 [4... d5 5. cd5 ed5 6. e5 d4 (6... ♘fd7 7. ♕a4±) 7. ef6 dc3 8. ♗b5±] 5. d3 [5. d4 cd4 6. ♘d4= — B 44] ♗e7?! 6. e5 ♘g4 7. ♗f4 g5 8. ♗g3 h5 9. h3 ♘h6 10. ♕d2 ♘f5 11. ♘e4 ♖g8 12. ♘d6 ♗d6 13. ed6 g4 14. hg4 hg4 15. ♘g5± Sliwa—Pytel, Polska 1977 — 24/77; 13... f6!? △ ♕a5 Pytel; 5... d5∞; 5... d6=

[11] **4... a6** 5. d4 b5 6. ♗g2 ♗b7 7. cb5 ab5 8. ♘b5 ♕a5 9. ♘c3 cd4 10. ♕d4 ♘c6 11. ♕d1 ♘e4 12. 0—0!± Talj—Velimirović, Tallinn 1977; 5... cd4 6. ♘d4 ♕c7± — A 32; **4... b6** 5. ♗g2 ♗b7 6. 0—0± — A 30; **4... ♘c6** 5. ♗g2 d5 6. cd5 ♘d5= — 3... d5

[12] 6. d4 cd4 7. ♘d4 ♕c7± — A 32

[13] 8. ♘d4 ♕c7 9. ♕d3± — A 32

[14] 11. b3 ♕a5 12. ♘e4 ♘e4 13. ♕e4 ♖fd8= Dončenko—Miles, Dubna 1976

[15] **5. ♕c2** ♘b4 6. ♕b1 g6 7. a3 ♘4c6 8. b4 cb4 9. ab4 ♗g7 10. b5 ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. e3 0—0 13. ♗e2 ♗f5 14. ♕b3 ♗d3 15. f4 ♗g7 16. ♗f3 ♘d7 17. ♕d5 ♘b6∞ Smejkal—Minić, Bar 1977; **5. ♕b3** ♘c7 6. e3 ♘c6 7. d4 e6 8. a3 ♗e7 9. dc5 ♗c5 10. ♕c4 ♗e7 11. b4± Bönsch—Pinter, Varna 1977; 5... ♘b6=; **5. ♕a4** ♘c6 [5... ♗d7 6. ♕b3 ♘b4 7. a3 ♗e6 8. ♕a4 ♗d7 9. ♕d1 ♘4c6 10. e3±] 6. ♘e5 ♕c7 [6... ♗d7 7. ♘f7 ♘c3 8. ♕c4 ♘a5 9. ♕f4 ♘d5 10. ♕f3 ♕b6 11. ♘h8 ♘f6∞] 7. ♘d5 [7. ♘c6 ♘c3 8. bc3 ♗d7=] ♕e5 8. ♘b6 ♖b8 9. ♘c8 ♖c8 10. e3 [Uhlmann—Korčnoj, Skopje (ol) 1972 — 14/81] g6!= Korčnoj

[16] **5...** ♘c3 6. bc3 g6 7. ♕a4 ♘d7 [7... ♘c6 8. ♗a3 ♕d5 9. c4±; 7... ♗d7 8. ♕c4!±] 8. h4! h6 9. ♖b1 ♗g7 10. ♗g2 0—0 11. c4 e5 12. d3± Petrosjan—Szabo, Zürich (ct) 1953; 6... e6!?; **5... e6** 6. ♗g2 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. d4 ♘c6= — D 41

[17] 6. ♘d5 ♕d5 7. ♗g2 e5 8. d3 [8. 0—0 ♗e7 9. e3?! e4 10. ♘e1 ♗f5 11. ♕a4 ♕e6 12. d3 ♗g4!∓ Ree—Smejkal, Amsterdam 1975 — 20/76; 9. d3!? Smejkal] ♗e6 9. 0—0 ♕d7 10. ♗e3 f6= Fuchs—Letelier, Moskva (ol) 1956; 10. ♘g5!? Tajmanov

[18] **6... ♘c7**± — 3. g3; **6... e6** 7. ♘d5 ♕d5 8. b3 ♗e7 9. ♗b2 0—0 10. 0—0 ♕f5 11. ♖c1 ♖d8 12. d3± Uhlmann—Scholl, Amsterdam 1971; 7... ed5 8. d4 ♗e7 9. 0—0 0—0= — D 41

[19] **7. ♕b3** ♘b6 8. ♘e4 e5 [8... c4 9. ♕c3 ♖g8 10. ♘e5 ♘e5 11. ♕e5 ♗g7 12. ♕a5∞ Robatsch—Minić, Karlovac 1977; 9... f6!?] 9. d3 ♗e6 10. ♕d1 f6 11. 0—0 [Szabo—Miles, Hastings 1973/74 — 17/88] ♘d5∓ Szabo; **7. ♘g5** ♘b6 [7... e6 8. ♘ge4 b6 9. 0—0 ♗g7 — 5... g6] 8. d3 ♘d4 9. 0—0 ♗g7 10. ♘ge4 ♕c7 11. ♗f4 e5 12. ♗g5 f5 13. ♘f6 [Đurić—Bertok, Jugoslavija 1978 — 26/82] ♗f6 14. ♗f6 0—0 15. ♗g5 f4∞ Đurić; **7. ♕a4** ♗g7 — 5... g6; **7. 0—0** ♗g7 — 5... g6; **7. d4** ♗g7 8. 0—0 0—0 — D 75

[20] **9... b6**?! 10. ♗h6 ♗b7 11. h4 ♘f6 12. h5 ♘d4 13. hg6 ♘f3 14. ♗f3 ♗h6 15. ♕h6 ♗f3 16. ef3 fg6 17. ♘e4± Uhlmann—Alburt, Bucuresti 1978 — 25/80; **9... ♘f6**!? Ciocaltea

[21] 14. 0—0 a6∞ Ivkov—Miles, Amsterdam 1976

[22] **6. ♕b3** ♘b4 [6... ♘b6 7. ♘e5! e6 8. ♗g2 ♗g7 9. ♕b5 ♘8d7 10. ♘d7 ♘d7 11. a4 0—0 12. d3 a6 13. ♕b3 ♖b8 14. ♗f4± Cvetković—Ftačnik, Stary Smokovec 1977 — 24/84; 11. ♘e4!?; 11. d3!? Cvetković] 7. ♘e4 ♗g7! [7... b6 8. ♗g2 ♗e6 9. ♕c3 f6 10. a3 ♘d5 11. ♕c2 ♘d7 12. d4± Polugajevski—Furman, SSSR 1971 — 12/57] 8. ♘c5 ♕a5 9. a3 ♘8c6! [9... ♘4c6 10. ♕c4 b5! 11. ♕h4 b4 12. ♘d3 ♘a6 13. ♗g2 ♗d7 14. 0—0 ♖c8⩱ Polugajevski—Bronštejn, SSSR (ch) 1971 — 12/58] 10. ♘a4 ♗e6 [10... ♗f5 11. ab4 ♘b4∓→ Cvetković] 11. ♕d1 ♗f5 12. ab4 ♘b4 13. e4 ♗e4 14. ♘c3 ♕a1 15. ♘e4 0—0∓ Vukić—Bukal, Jugoslavija 1973 — 16/76; **6. ♕a4** ♘c6 7. ♘e5 ♘c3 8. dc3 ♕d5 9. ♘c6 ♗d7 10. e4 ♕c6= Gheorghiu—G. Garcia, Orense 1975; **6. d3** ♗g7 7. ♗d2 b6 8. ♕a4 ♗d7 9. ♕h4 ♗c6 [9... e6 10. ♕d8 ♔d8 11. ♗g2 h6 12. 0—0 ♘c6 13. ♘e1 ♘c7 14. a3 a5 15. ♘c2 ♖b8 16. e3± Uhlmann—Karpov, Moskva 1971 — 13/75] 10. ♗g2 e6! 11. ♕d8 ♔d8 12. ♖c1 ♘a6 13. ♘d5 ♗d5 14. ♗c3 f6 15. a3 ♔e7= Hübner—Karpov, Tilburg 1977

[23] 7. ♕b3 ♘b4 8. a3 ♘4c6 9. d3 0—0 10. 0—0 ♘d4 11. ♘d4 cd4 12. ♘e4 [Olafsson—Lengyel, Moskva 1971 — 13/76] ♘c6=

[24] 7... ♗d7 8. ♕c4 ♘b4 9. 0—0 ♘8c6 10. ♕c5 [Deže—Bukal, Wroclaw 1978] ♖c8∞

[25] 8. ♘g5 e6 9. ♘ge4 ♘b6! 10. ♕b5 c4 11. ♘a4 0—0 12. ♘b6 ab6 13. ♕c4 e5 [Tatai—Karpov, Las Palmas 1977 — 23/86] 14. d3 ♗e6 15. ♗g5! ♕d7 16. ♕c1∞ Larsen

[26] 10... b6? 11. ♘eg5 0—0 12. d3 ♗a6 13. ♕h4 h6 14. a3 ♘c2 15. ♘f7! ♖f7 16. ♗h6 ♖d8 17. ♘g5+—→ Kaiszauri—Iskov, Bergen 1978 — 25/81

[27] **11. ♕a6** ♘a6=; **11. d3** ♕c4 12. dc4= Georgadze

[28] 12. ♕g5!? ♘c2 13. ♖b1 ♕e2 Georgadze

[29] 12... ♘c2 13. ♘d6 ♔d7 14. ♕e4 ♘a1 15. ♘g5 ♗b7 16. ♘b7 ♕b7 17. d4∞ Georgadze

[30] 14. ♘c3 ♖ac8⩱ Kaiszauri—Georgadze, Tbilisi—Suhumi 1977 — 24/83

[31] **7... ♘c7** 8. d3 0—0 9. ♗e3 ♘e6 10. ♖c1 ♘a6 11. ♘a4 ♖b8= Sznapik—S. Garcia, Soči 1974; **7... 0—0** 8. ♘d5 [8. ♕b3 ♘c7 9. ♕c4 ♘e6 10. d3 ♘c6 11. ♘g5 ♕d4= Polugajevski—Tajmanov, SSSR (ch) 1967 — 5/59; 8. ♘g5 ♘b6 9. d3 ♘c6 10. ♖b1 ♗f5 11. h3 ♖c8 12. ♗e3 h6 13. ♘ge4 ♘d4 14. b3 ♕d7= Tajmanov—Razuvajev, SSSR 1977] ♕d5 9. d3 ♘a6? 10. a3 ♕h5 11. ♖b1 ♗h3 12. ♕a4!± Andersson—Smejkal, Palma de Mallorca 1972 — 14/83; 9... ♘c6= — A 38

[32] **8. ♕b3** ♘c7 [8... ♘b6 9. d3 0—0 10. ♗e3 ♘d4 11. ♕d1 ♗g4= Radulov] 9. d3 0—0 10. ♗e3 b6 11. ♖ac1 ♘e6 12. ♘g5 ♘ed4 13. ♕d1 ♗b7 14. ♘f3 ♕d7∓ Reshevsky—Kirov, Nice (ol) 1974; **8. ♘g5** e6 [8... ♘b6 9. ♗c6 bc6∞] 9. ♘ge4 b6 10. d3 [10. ♕a4? ♗d7! 11. ♘d5 ed5 12. ♘c3 ♘e7∓ Browne—Miles, Lanzarote 1977] 0—0 11. ♗g5 f6 12. ♘d5 [Smislov—Miles, Tilburg 1977 — 24/82] ed5 13. ♘c3∞ Miles

[33] 9... 0—0 — A 38

[34] 10. ♘d2? b6 11. a3 ♗e6 12. ♖b1 ♖c8 13. ♘e4 ♕d7 14. ♘g5 ♗f5 15. b4 c4 16. e4 ♗g4 17. f3 ♗e6 18. ♘e6 ♕e6 19. dc4 ♕c4 20. ♗e3 0—0∓ Hartoch—Hort, Wijk aan Zee 1973

[35] **12. ♕a4** 0—0! [12... ♗d7 13. ♖b7 ♘d8 14. ♖d7!± Andersson—Enklaar, Wijk aan Zee 1973] 13. ♖fc1 b6 14. d4 ♘d4! 15. ♘d4 cd4 16. ♗f4 e5 17. ♗a8 ♗f5 18. ♕a7 ♗b1 19. ♖b1 ef4 20. ♗e4 [20. ♖b6 (Averkin—Razuvajev, SSSR 1973 — 16/28) ♕d8! 21. ♗f3 d3 22. ♖b1 d2∓ Razuvajev] d3 21. ♗d3 ♗d4∓ Doda—Kirov, Polanica Zdroj 1973; **12. ♕c1**∞ Razuvajev

[36] 14. ♗f4 e5 15. ♗d2⩱

[37] 5... g6 6. ♕a4 ♗d7 7. ♕c4 ♘b4 8. ♘e4 b6 [Florian—Bakonyi, Hungary 1946] 9. ♘fg5! e6 10. ♕c3±; 6. ♕b3!?

[38] 6. dc3 ♕d1 7. ♔d1 ♘c6 8. e4 ♗d7 9. ♗e3 e6 10. ♔c2 ♗e7 11. ♖d1 0-0-0 12. ♗e2 f6= Miles—Talj, Las Palmas 1977

[39] 6... ♘d7 7. d4 e6 8. ♗d3 b6 9. 0—0 ♗b7 10. a4 ♗e7 11. e4 0—0 12. ♗f4 ♖c8 13. ♕e2± Andersson—Robatsch, Helsinki 1972

[40] 7. ♗c4 ♗g7 8. ♘g5 0—0 9. ♕f3 e6 10. ♘e4 ♘c6∓ Ruderfer—Polugajevski, SSSR 1975

— 20/74; 8. 0—0 0—0 9. d4= — D 94; 7. **♗a3** ♕c7 [7... ♘d7 8. ♗b5 ♕c7 9. 0—0 a6 10. ♗d7 ♗d7 11. d4 ♗g7 12. ♗c5 b6 13. ♗a3 ♗b5= Unzicker—Lehmann, Nürnberg 1959] 8. ♗c4 ♗g7 9. 0—0 0—0 10. ♖c1 ♘d7 11. d4 ♖b8 12. ♗d3 b6 13. ♘d2 ♖d8= Šamkovič—Karpov, SSSR (ch) 1971; 7. **♕a4** ♘d7 8. ♗a3 [8. h4 h6 9. h5 g5 10. ♘e5 ♗g7 11. d4 0—0 12. ♘d7 ♗d7 13. ♗b5 ♗g4! 14. f3 ♗e6= Keres—Polugajevski, SSSR 1968 — 6/87; 12. f4!? Judovič; 8. e4 ♗g7 9. e5 0—0 10. e6 fe6 11. h4 ♘b6 12. ♕e4 e5 13. ♗c4 ♔h8 14. ♘g5 ♗f5 15. ♕e2 ♕d6∞ Lein—Peters, Lone Pine 1977] ♕c7 9. ♗e2 ♗g7 10. 0—0 0—0 11. d4 [11. ♖ab1 b6 12. ♕h4 ♗b7 13. c4 ♖ad8 14. ♗b2 ♗f3! 15. ♗f3 (Uhlmann—S. Garcia, Madrid 1973 — 16/75) ♘e5 16. ♗e5 ♗e5=; 14. ♖fd1!? Uhlmann] b6 [11... a6 12. c4 e5 13. ♖ad1 ed4 14. ed4 b6 15. d5± Keres—Fine, SSSR—USA 1946] 12. ♖ac1 ♗b7 13. ♖fd1 e6 14. c4 ♖fd8 15. ♕b3 ♖ac8 16. ♗b2 ♘b8 17. ♗a1 cd4 18. ed4 ♘c6 19. ♕e3 ♘e7= Langeweg—Polugajevski, Skopje 1971; **7. d4** — 5. d4; **7. h4**!?

41 10. ♗a3 b6 11. ♕b3 ♕c7 12. ♖fd1 a6= Tarjan—Adamski, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/77

42 14. ♕e2 ♘f8 15. e5± Petrosjan—Lehmann, Hamburg 1960

43 6. ♗c4 ♘b6 7. ♗b5 ♗d7 8. d4 cd4 9. ed4 a6 10. ♗e2 e6 11. 0—0 ♗e7 12. ♘e5 0—0= Holmov—Tajmanov, SSSR 1948

44 **6... ♘b4** 7. d4 a6 8. ♗c6 bc6 9. 0—0 e6 10. ♕a4 cd4 11. ed4 ♗d7 12. ♘e5± Filip—Damjanović, Beverwijk 1966; **6... e6** 7. 0—0 ♗e7 8. ♘e5! ♗d7 9. ♗c6 [9. ♘d5? ♘e5! 10. ♗d7 ♕d7 11. ♘e7 ♘d3∓ Veltmander—Aronin, SSSR 1953] ♗c6 10. ♘c6 bc6 11. ♕a4 ♕b6 12. ♘d5 ed5 13. b3 0—0 14. ♗a3±

45 7... ♕c7 8. 0—0 e5 9. d4 e4 10. ♘d2 a6 11. ♗a4 b5 12. ♗b3! c4 13. ♗c2 f5 14. f3± Bogatirjev—Jevdokimov, corr. 1961

46 **8... g6** 9. ♗a3 b6 10. d4 cd4 11. ed4 a6 12. ♗c6 ♗c6 13. ♘e5± Schmid—Sumar, Tel Aviv (ol) 1964; **8... e6** 9. d4 ♗e7 10. e4 0—0 11. ♕e2±

47 Kramer—Letelier, Moskva (ol) 1956

48 5... e6 — D 41

49 **7. ♕a4** ♘c6 8. dc5 ♗g7 9. ♗b2 0—0 10. e3 ♗d7 11. ♕a3 ♕c7 12. ♗e2 ♖fc8 13. ♖d1 ♗e8 14. c4 ♗b2 15. ♕b2 ♕a5 16. ♖d2 ♕c5= Korčnoj—Furman, SSSR 1973; **7. ♗f4** ♗g7 8. e3 [Korčnoj—Hutchings, Nice (ol) 1974 — 17/87] ♕a5 9. ♕d2 0—0 10. ♗e2 ♘c6 11. 0—0 cd4 12. cd4 ♕d2 13. ♘d2 e5= Korčnoj; **7. e4**= — D 85

50 **8. ♗e2** 0—0 9. 0—0 ♕c7 [9... b6 10. a4 ♘d7 11. ♕b3? ♕c7 12. e4 cd4 13. cd4 ♗b7 14. e5 e6 15. ♘g5 ♖fc8 16. ♗f3 h6 17. ♗b7 ♕b7 18. ♘f3 ♖c7∓ Najdorf—Miles, Wijk aan Zee 1978 — 25/77; 11. a5!± Ivkov—Miles, Bugojno 1978; 9... ♘d7 10. ♗b2 cd4 11. cd4 ♘b6 12. a4 ♗e6 13. a5± Ivkov—Robatsch, Amsterdam 1972; 10... ♕c7 △ b6, ♗b7=] 10. ♕b3 [10. ♗a3 ♘d7 11. ♖c1 ♖b8 12. ♕a4 b6 13. ♖fd1 ♗b7 14. d5 ♘f6 15. c4 ♘e4 16. ♕b3 e5∞ Ivkov—Korčnoj, Amsterdam 1972] b6 11. ♖d1 ♗b7 12. d5± Larsen—O. Rodriguez, España 1978 — 26/75; 11... e6!= Larsen; 9... ♘c6!?; **8. ♗c4** 0—0 9. 0—0= — D 94

51 9... ♘c6 10. ♗a3 b6 11. ♗e4 ♗b7 12. dc5 ♕c7 13. ♕c2 ♖fc8 14. ♖ab1 ♘a5 15. cb6 [15. c4 ♖ab8 16. ♖fc1 bc5 17. ♘g5 e6 18. ♗b7 ♘b7= Talj—Miles, Bugojno 1978] ab6 16. ♗b7 ♕b7 17. ♗b4 ♘c4 18. a4 e5 19. h3 h6 20. ♖fd1± Spasov—Vadasz, Subotica 1978 — 26/74

52 10. ♖b1 ♖d8 11. ♕e2 ♘c6?! 12. ♗e4 e5 13. dc5 h6 14. c4 ♗e6 15. ♗a3 ♘a5 16. ♗b4 ♘c4 17. ♖fc1 f5 18. ♗c2 e4 [Talj—Vaganjan, Leningrad 1977 — 24/78] 19. ♘d4! ♗d4 20. ed4 ♖d4 21. ♗b3 ♕f7 22. ♖d1±↑ Sokolov; 11... b6!∞

53 10... ♘d7 11. ♕e2 b6 12. e4 ♗b7 13. ♖fd1 ♖fd8 14. ♖ab1 ♖ac8 15. ♕e3 ♘f6= Portisch—Talj, Milano 1975 — 20/75; 14. e5±↑ Talj

54 11. ♗e4 ♗b7 12. ♗b7 ♕b7 13. dc5 ♗c3= Timoščenko

55 11... bc5? 12. ♗e4± Timoščenko

56 Furman—Timoščenko, SSSR 1977 — 24/79

57 6. ♘d5 ♕d5 7. ♕d4 ♕d4 8. ♘d4 a6? 9. g3 e5 10. ♘c2 ♗d7 11. ♗g2 ♗c6 12. 0—0 ♗g2 13. ♔g2 ♘c6 14. ♖d1 ♗c5 15. ♖d5 ♗a7 16. ♗e3± ⊥ × d5 Mišučkov—Žuravlev, SSSR 1977; 8... ♗d7=

58 6... e6 7. e3 ♘c6 8. ♗b5 ♗d7 9. ♗c6 ♗c6 10. ♘e5 ♘c3 11. ♘c6 ♕d4 12. ♘d4 ♘d5= Nimzowitsch—Tarrasch, Wroclaw 1925; 7. e4!?

59 8. e3 ♗g4 9. ♗d2 ♗f3 10. gf3 ♕d5! 11. e4 ♕d7! 12. ♗b5 ♖c8 13. ♖c1 a6 14. ♗c6 ♖c6 15. ♕b3 ♖c1 16. ♗c1 e6 17. ♔e2 ♗d6 18. ♖d1 ♕c7∓ Ribli—Ljubojević, Tilburg 1978 — 26/76

60 **8... ♕a5** 9. ♕a5 ♘a5 10. ♗b5 ♗d7 11. ♗d7 ♔d7 12. 0—0 ♘c6 13. ♗f4 e6 14. ♖ac1 ♖d8 15. ♖fd1 ♔e8 16. ♖d8 ♔d8 17. ♘e5 ♘e5 18. ♗e5±⟳ Talj—Žuravlev, Soči 1977; **8... a6** 9. ♗c4 ♕a5 10. ♗d2 ♕c3 11. ♗c3 e6 12. 0—0 ♖g8 13. ♖fd1± Korčnoj—Karpov, SSSR (ch) 1970; **8... e6** 9. a3 ♗d7 10. ♗e2 ♕f6 11. e5! ♕g6 12. 0—0 ♗e7 13. ♖d1 ♖d8 14. b4! 0—0 15. b5 ♘b8 16. ♗e3± Judovič—Busa, SSSR 1968 — 6/88

61 14. ♖d1 ♕c8 15. ♗g5 h6 16. ♗h4 ♗g7 17. ♖d2 ♗b2 18. ♖ad1 [Korčnoj—Ljubojević, Jugoslavija 1978] ♗f6∞

62 5... **♘b6** 6. d4 cd4 7. ♕d4 ♗d7 8. e5 ♘c6 9. ♕f4 ♕b8 10. ♗b5 e6 11. ♗e3 ♗e7

12. ♖d1±○ Denker—Persic, corr. 1946; 5... ♘c7 6. d4 cd4 7. ♕d4 [7. ♘d4 e5 8. ♘db5 ♕d1 9. ♔d1 ♘b5 10. ♘b5 ♘a6 11. ♗e3 ♗e6! (11... b6 12. ♗c4±) 12. ♗a7 (12. ♘a7 ♖d8 13. ♔c1 ♗c5∞) ♗b4! 13. ♗e3 0-0-0∞] ♕d4 [7... ♗d7 8. ♘e5 ♘c6 9. ♕d7 ♕d7 10. ♘d7 ♔d7 11. ♗e3 ♖d8 12. 0-0-0 ♔c8 13. ♖d8 ♔d8 14. ♘b5 b6 15. ♗c4±] 8. ♘d4 e5 [8... a6 9. ♗f4±] 9. ♘bd5 ♘b5 10. ♘b5 ♗b4 11. ♗d2 ♗d2 12. ♔d2 ♘a6 13. ♖c1± ⊥ Foerder—Machate 1931

63 6. bc3 ♘c6 [6... e6 7. ♗e2! ♗e7 8. 0—0 0—0 9. d4 b6 10. ♗b2± Vidmar—Rabar, Ljubljana 1945] 7. ♗c4 ♕c7 8. 0—0 e5 9. d3 ♗e7 10. ♘g5 0—0 11. ♕h5 ♗g5 12. ♗g5± Reifir—Porath 1956; 6... g6 7. d4= — D 85

64 8. ♗b5 ♗d7 9. ♗e3 e6=

65 9. ♘d2 b6 10. a4 ♗d6 11. ♘c4 ♗c7 12. a5 ♗b7 13. f3 0-0-0 14. ♔c2= Euwe—Palmason 1958

66 9... ♗e7 10. ♗e2 0—0 11. ♖hd1± Cvetković

67 **13...** ♘**a5** 14. e5! ♗a4 15. b3 ♖d2 16. ♘d2 ♗c6 17. ef6 gf6 18. ♗g4! f5 19. ♗h5! ♗e8 20. ♗e8 ♖e8 21. ♗f4 ♗f6 22. f3! ♖g8 23. g3 h5 24. a3!± Cvetković—Palatnik, Jugoslavija—SSSR 1976 — 21/62; **13... ♗e8** 14. ♖d8 ♘d8 15. e5±; **13... e5!?** Cvetković

68 6... ♗d7 7. a3 ♘**c6** 8. d4! [8. 0—0 e6 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♘d4 (10... ♗e7? 11. ♘f3 0—0 12. ♗f4 f6 13. ♕b3± Holmov—Anikajev, Soči 1974 — 18/72) 11. ♕d4 ♘c6=; 8. ♗c4 e6 9. d3 ♗e7 10. ♗e3 0—0 11. 0—0 ♗c8 12. ♕c2 b6 13. ♖fd1 ♗f6 14. ♖ac1 ♗b7 15. ♘e2 ♘d7 16. d4± Korčnoj—Lengyel, Moskva 1975] cd4 9. ♘d4 ♘d4 10. ♕d4 ♘c6 11. ♕d3 a6 12. ♗a4 ♘e5 13. ♗d7 ♕d7 14. ♕g3!± Bukić—Smejkal, Banja Luka 1976 — 23/83; **7... ♗b5** 8. ab4 ♗d3 9. ♘e5 ♘c6! 10. ♘c6 bc6 11. bc5 e6 12. b4 ♗e7 13. ♕f3 0—0 14. ♘a2 a5 15. ♗b2 ♖b8 16. ♘c1 ♗a6 17. ♕c3 ♗f6 18. e5 ♕d5!∞ Močalov—Palatnik, SSSR 1977

69 **7. 0—0** a6 8. ♗a4 b5 9. a3 ♘d3 10. ♘b5 ab5 11. ♗b5 ♕d6 12. ♕b3 ♗a6! 13. ♕a4 ♗b5 14. ♕a8 ♘d8 15. b4 ♗c6∓ Tukmakov—Talj, SSSR (ch) 1977; **7. a3** ♘d3 8. ♔e2 ♘f4 9. ♔f1 ♘e6 10. b4 g6 [10... ♘ed4∓ Bukić—Smejkal, Beograd 1977] 11. bc5 ♗g7 12. e5 ♘d4 13. ♘d4 ♕d4 14. ♗b2 0—0∓ Poutiainen—Talj, Tallinn 1977 — 23/84

70 8... ♕b6!? Minić, Sindik

71 **10... ♗d7**? 11. bc3 g6 12. 0—0 ♗g7 13. ♖a3 ♖c8 14. ♖d1 a6 15. ♗e2 ♔e8 16. b5 ab5 17. ♗b5 f6 18. ♗e3 e5 19. ♘d2 ♗f8 20. ♖aa1± Stean—Browne, Buenos Aires (ol) 1978; **10... g6** 11. bc3 ♗g7 12. ♖a3± Csom—Stean, Las Palmas 1978 — 26/78; **10... e5** 11. ♗c6 ♗b4! 12. 0—0 bc6 13. ♘e5 ♔c7 14. ♘f7 ♖f8∞ Minić, Sindik

72 **11...** ♘**b4**? 12. ♔e2±

73 14. ♗e5 ♔b7 15. ♗c3 ♗e7 16. ♘e5 [16. ♔b2 ♖e8 17. ♖he1 g6 18. ♘d4 c5 19. bc5 ♗c5 20. f3 ♖b8= Lein—Schmidt, Buenos Aires (ol) 1978] f6 17. ♘f7 ♖e8= Miles—Schmidt, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/79

74 6... e6 7. 0—0 [7. d4 cd4 8. ♘b5 a6 (8... d3 9. ♗f4 ♘c2 10. ♔f1 ♘a6 11. ♖c1±) 9. ♘bd4 ♘8c6 10. 0—0 ♘d4 11. ♘d4 ♗d6±] a6 [7... ♘8c6 8. d3 ♘d4 (8... ♗e7 9. a3 ♘a6 10. ♗e3± Botvinik—Menčik, Moskva 1935) 9. ♘d4 cd4 10. ♘e2 a6 11. ♘g3± Nimzowitsch—Rubinstein, Dresden 1926] 8. a3 ♘4c6 9. d3 ♗e7± Nimzowitsch

75 7... ♘f4 8. ♔f1 ♘e6 [8... ♘c6 9. d4 cd4 10. ♗f4 dc3 11. ♕b3±] 9. b4 [9. ♘e5 ♕d4 10. ♕a4 ♗d7 11. ♘d7 ♕d7 12. ♗e6 fe6 13. ♕d7 ♔d7 14. d3 e5 15. ♗e3 e6± Averbah—Bondarevski, SSSR 1946] cb4 10. ♘d5 △ d4±

76 **8...** ♘**c6** 9. ♕b3 [9. ♗b5 ♗d7 10. ♗c6 ♗c6 11. d4± Nimzowitsch] e6 10. ♗b5 ♗d7 11. ♗c6 ♗c6 12. ♖hd1± Takacs—Spielmann 1928; **8... a6** 9. d4 cd4 10. ♕d4 ♕d4 11. ♘d4 e6 12. ♘a4? ♘d7 13. ♖hd1 b5 [13... ♗e7? 14. ♘e6!± Botvinik—Kasparjan, SSSR (ch) 1938] 14. ♘b5 [14. ♘e6? ♖b8 15. ♘c7 ♔d8 16. ♗f7 ba4 17. e5 ♖b7∓] ab5 15. ♗b5 ♗a6! 16. ♗a6 ♖a6 17. ♖c8 ♔e7 18. ♘c3∞; 12. e5!±; 10. ♘d4!? Botvinik

77 14. ♘c6 bc6 [14... ♗c6 15. ♗c6 ♖c6 16. e5! ♗b4 17. ♘b5±] 15. ♗a4 ♗b4 16. ♖d4 ♗c5 17. ♖c4 ♗b6 18. e5 f5 19. ♘b5!± ⊥ Aronin—Mikenas, SSSR 1947

78 7... fe6? 8. 0—0 ♘8c6 9. ♘g5 ♕d7 10. ♕g4 ♘d4 11. f4! g6 12. e5 ♕c6 13. ♘e2 ♘e2 14. ♕e2 ♘c2 15. ♖b1 ♘d4 16. ♕e4± Golombek—Dykstra, Leuwarden 1947

79 **9. g3** ♘c6 10. ♔g2 g6! 11. ♘e1 ♗h6∓; **9.** ♘**e1** ♘c6 10. ♘d3 ♕d3 11. ♕e2 ♕d7 12. d3 0-0-0 13. ♗e3 b6∓ O'Kelly—Palatnik, BRD 1976 — 21/61; **9. ♕b3** ♕d7 10. ♘g5 ♘c6 11. ♘e6 ♘d4!∞

80 9... ♘c6 10. ♘e6 ♕d7 11. ♘c5! [11. ♘d5 ♖c8 12. ♕b3 (12. ♕h5 g6 13. ♕h3 c4 14. b3 ♘d8 15. ♘d8 ♕h3 16. gh3 ♔d8 17. bc4 b5 18. ♖b1 e6 19. ♘e3 ♗c5∞ Adorjan—Langeweg, Amsterdam 1978) ♘ce5 13. f4 (13. ♕b5 ♕b5 14. ♘ec7 ♔f7 15. ♘b5 e6 16. ♘e3 a6∓ Ornstein—Schmidt, Malmö 1976) c4 14. ♕b5 ♕b5 15. ♘ec7 ♔d8 16. ♘b5 (Suba—Nogueiras, Varna 1978 — 25/78) ♘c6∞ Minev] ♘c5 12. ♕h5 g6 13. ♕c5 ♕d3 14. ♔g1 ♗g7 [14... 0-0-0 15. h4 △ ♖h3±] 15. ♕b5 ♖d8 16. ♕d3 ♖d3 17. ♔f1 0—0 18. ♔e2 ♖d7 19. f3± Timman—Stean, Amsterdam 1978 — 26/81

81 10. ♕g4 ♘c6 [10... e5 11. ♕d7 (11. ♘e6 ♘f4 12. ♘g7 ♗g7 13. ♕g7 ♖f8∓) ♔d7=] 11. ♕e6 [11. ♘e6 ♘d4 12. ♘g7 ♗g7 13. ♕g7 0-0-0∓] ♕e6 12. ♘e6 ♔d7 13. ♘f8 ♖af8 14. f3 g5∓ Ciocaltea

82 11... ♘bc6 12. ♘e6 ♖c8?! [Stefanov—Nacht, Romania (ch) 1977 — 24/80] 13. f4!±; 12... ♘d4!? Ciocaltea

[83] **13. ♔e2** ♘f4 [13... ♘c1? 14. ♖ac1 ♔d7 15. d4! cd4 16. ♖hd1 ♘c6 17. ♘b5 e5 18. ♘f7+− Stefanov−Neamtu, Romania (ch) 1977] 14. ♔f3 e5 [14... h6 15. ♔f4 hg5 16. ♔g3± Suba−Alburt, Bucuresti 1978] 15. ♘d5 ♘c6 [Vadasz−Lukacs, Hungary (ch) 1977 — 24/81] 16. ♘f4 ♘d4∞; 13. ♘e6!? Florian

[84] **13... ♘c6?!** 14. ♘e6 ♔d7 15. ♘f4 ♘f4 16. gf4± Suba−Farago, Romania−Hungary 1978 — 26/80; **13... e5**± Suba

[85] **3... ♘c6** 4. ♗g2 e6 [4... d6 5. e3 ♗g4 6. ♘ge2 ♕c8 7. h3 ♗d7 8. b3 g6 9. ♗b2 ♗g7 10. ♘e4 ♘e5 11. ♘f6 ♗f6 12. d4 ♘c6 13. ♕d2 cd4 14. ed4 0−0 15. ♖d1 a5 16. ♘f4± Korčnoj−Franklin, Hastings 1971/72; 5... g6 6. ♘ge2 ♗g7 — A 37; 4... g6 5. ♘f3 ♗g7 — A 38] 5. e4 d5 6. ed5 [6. d3 dc4 7. dc4 ♕d1=] ed5 7. ♘d5 [7. cd5 ♘b4⩱] ♘d5 8. ♗d5 ♘b4⩱; **3... e6** 4. ♗g2 d5 5. cd5 ♘d5 6. ♘f3 ♘c6 7. d4= — D 41

[86] 5. ♕b3 ♘c7 6. ♗g2 — 5. ♗g2

[87] **5... ♘b6** 6. ♘f3 ♘c6 7. 0−0 e5 [7... e6 8. b3 ♗e7 9. ♗b2 0−0 10. ♖c1 c4?! 11. bc4 ♘c4 12. ♗a1 ♗f6 13. d3 ♘d6 14. d4± Darga−Aitken, Enschede 1963] 8. d3 ♗e7 9. ♗e3 f6 10. ♖c1 ♘d4 11. ♘e4 ♘d7 12. b4! ♘f3 13. ♗f3 cb4 14. ♕b3± H. Kramer−Soultanbeieff 1947; 7... a4!? Stoltz; **5... e6** 6. ♘d5 ed5 7. ♕b3 ♗e6 8. ♕b7 ♘d7 9. ♘h3 [9. ♘f3 ♗e7 10. 0−0 0−0 11. d3 ♗f6 12. ♗f4 g5 13. ♗d6 ♖e8 14. e4 ♕b6 15. ♕b6 ab6 16. e5 ♗g7 17. ♖fe1 h6 18. d4± S. Garcia−Swić, Polanica Zdroj 1978] ♘b6 10. ♕a6 ♗d6 11. d3 0−0 12. ♘f4 ♗c8 13. ♕a5 ♗b7 14. 0−0 ♕e7 15. h4 ♗f4 16. ♗f4 ♕e2 17. ♕c5 ♕b2 18. ♕e7 ♗a6 19. ♗e5± S. Garcia−Farago, Polanica Zdroj 1978 — 26/84; **5... ♘f6** 6. ♘f3 ♘c6 7. 0−0 e6 [7... e5 8. d3 ♗e7 9. b3 ♗f5 10. ♗b2 ♕d7 11. ♘a4± Moritz−Richter, Swinemünde 1932] 8. b3 ♗e7 9. ♗b2 0−0 10. ♖c1 ♕a5 11. ♘a4 ♖d8 12. ♕c2 ♘b4 13. ♕b1 ♘fd5 14. a3 ♘a6 15. e4±↑ Smislov−Bronštejn, Amsterdam (ct) 1956; 9... ♗d7!? Goldberg; **5... ♘b4** 6. f4 [6. ♘f3 ♘4c6 7. 0−0 e5 8. d3 ♗e7 9. ♘d2 ♘d4 10. ♘c4 f6 11. f4! ef4 12. gf4± Kotov−Furman, SSSR (ch) 1949; 9... ♗d7!?] g6 7. ♘f3 ♗g7 8. 0−0 0−0 9. b3 ♘d7 10. ♗b2 ♖b8 11. ♘a4 ♗b2 12. ♘b2 b6 13. a3 ♘c6 14. b4 e5 15. b5 ♘d4 16. ♘c4± Ignatjev−Rozenberg, SSSR 1972

[88] 6. dc3?! ♕c7 [6... ♕d1 7. ♔d1 e6=] 7. ♘f3 ♘c6 8. 0−0 ♗d7 9. ♗e3 e6 10. ♕d3 ♗e7 11. ♖ad1 ♖d8= Trajković−Krivec, Jugoslavija (ch) 1952

[89] **6... e6** 7. ♖b1 ♘c6 8. ♕a4 ♕c7 9. ♗c6 ♕c6 10. ♕c6 bc6 11. c4±⊥ Sliwa−Porath, München (ol) 1958; 7... ♕c7!?; **6... ♘c6** 7. ♖b1 e5 8. ♕a4 ♕c7 9. ♗c6 [9. ♘f3 ♗d7 10. ♕e4 ♗e7 11. 0−0 ♖d8!△ f5∞] ♕c6 10. ♕c6 bc6 11. ♘f3 f6 12. d3 c4 [Averbah−Purdy, Adelaide 1960] 13. d4!±⊥; 7... ♕c7 8. ♘f3 e5= — 6... e5; 7. ♗c6±

[90] 7. **♖b1** ♕c7 8. ♘f3 ♘c6 9. 0−0 [9. ♕a4 ♗d7=] ♗d6 10. d4 0−0 11. ♗e3 ♖d8= Nievergelt−Blau, Zürich 1959; 7. **♕a4**!?

[91] 9. ♘e1 0−0 10. ♘c2 ♗e6 11. ♘e3 f5 12. c4 e4 13. ♖b1 ♖b8∞ Flor−Menčik, London 1932

[92] 10. ♖b1!? ♖b8 11. ♘d2 ♗e6 12. ♘c4±

[93] 11. ♘c4 ♗d5 12. ♗d5 ♕d5 13. ♘e3 ♕d7 14. ♕b3 ♖ad8= Weil−Eisinger, Oeynhausen 1938

[94] 14. ♗b2 ♗d6 15. ♘e4± Malich−Camilleri, Skopje (ol) 1972

[95] 7. **♘h3** ♗g7 8. 0−0 0−0 9. f4 ♘c6 10. ♖b1 ♘a5 [10... ♕c7 11. ♘f2 e5= Golombek−van Scheltinga, England−Nederland 1939] 11. ♘f2 ♖b8 12. ♕c2 ♕c7 13. d3 b5 14. e4∞ Wright−Schmidt, Dresden 1969 — 8/18; 7. **♘f3** ♗g7 8. 0−0 0−0 9. ♕a4 ♗d7 [9... ♘d7 10. ♖b1 h6 (10... e5 11. d3± Talj−Bagirov, SSSR (ch) 1972 — 14/84) 11. ♕a3! ♕c7 12. d4± Hübner−Savon, Suhumi 1972 — 14/29; 9... ♘c6 10. ♖b1 — 7. ♖b1] 10. ♕h4 [10. ♕a3 ♘a6 11. ♖b1 ♗c6 12. d3 ♕c8 13. ♗e3 b6= Rjumin−Botvinik, SSSR (ch) 1934] ♗c6 11. d4 cd4 12. cd4 ♗f3 13. ♗f3 ♘c6= Addison−Benkö, USA (ch) 1963/64; 7. **d4** ♗g7 — D 71; 7. **♕a4** ♘d7 8. h4 ♗g7 — 7. h4

[96] 7... **♗g7**? 8. ♖b7! ♗b7 9. ♗b7 ♘d7 10. ♗a8 ♕a8 11. ♘f3 ♘e5 12. ♕a4+− Gasztonyi−Honfi, Hungary (ch) 1957; 7... **♕c7** 8. ♕a4 ♘d7 9. d4 ♗g7 10. ♘f3 0−0 11. ♗f4 e5 12. de5 ♘e5 13. 0−0 a6 14. ♖fd1 ♗f5 15. ♘e5± △ 15... b5? 16. ♘d3+− Euwe−Barle, Nederland 1977; 8... ♘c6= — 7. ♘c6; 8. ♘h3 △ ♘f4±

[97] 8. ♕a4 ♕c7 9 ♗a3 e6 10. ♕b5 [10. ♗c6 bc6 11. ♘f3 ♗d6∞ Eising−Bachman, Bad Pyrmont 1961] ♗d7!= Larsen−Castro, Biel (izt) 1976 — 23/24

[98] **10. c4** b6 11. ♗b2 ♗b2 12. ♖b2 ♗b7 13. d3 ♕d7= D. Byrne−Averbah, USA−SSSR 1954; **10. ♕c2** e5 11. d3 ♕c7 12. ♘d2 b6= Behrensen−Reinhardt, Mar del Plata 1956

[99] **10... ♕c7** 11. d4 ♗d7 12. ♗f4± Štejn−Polugajevski, SSSR (ch) 1971 — 12/59; **10... e5**!?

[100] **11. ♕h4** ♗f5 12. d3 ♖c8 13. g4 ♗d7∞ Polugajevski−Szabo, Kapfenberg 1970; **11. ♕a3**!?

[101] 14. ♕h6 ♗f3 15. ♗f3 ♖c8= Karpov−Korčnoj, Baguio City (m) 1978 — 26/16

[102] 7... h6!?

[103] 8. ♕a4 ♘d7 9. h5 a6 [9... ♕c7 10. ♖b1± Petrosjan−Aramanovič, SSSR 1949] 10. ♖b1 ♖b8 11. c4 0−0 12. hg6 hg6 13. ♗b2 ♗b2 14. ♖b2 ♘e5 15. ♖h4 ♕d6∞ Dely−Jocha, Hungary (ch) 1966

[104] 9. ♕b3!? Portisch

105 Tajmanov—Witkowski, Lyon 1955

106 **6. ♘h3** e6 7. 0—0 ♗e7 8. b3 0—0 9. ♗b2 ♘ba6 10. ♘a4 ♘b5 11. ♘f4 ♖b8 12. e3 ♗f6= Holmov—Korčnoj, SSSR (ch) 1956; **6. ♕a4** ♗d7 [6... ♘d7 7. ♘f3 e6 8. 0—0 ♗e7 9. ♖d1 △ d4±; 6... ♕d7 7. ♕e4 e6 8. ♘f3 ♘c6 9. 0—0 ♗e7 10. ♖d1 ♗f6 11. d3± Doda—Witkowski, Polanica Zdroj 1964] 7. ♕c4 ♘c6 8. ♕c5 e5 9. ♕e3 [Nikolajevski—Kudrjašov, SSSR 1962] ♘e6⩲; **6. f4** g6 [6... e6 7. ♘f3 ♘c6 8. b3 ♗e7 9. ♗b2 0—0 10. ♖c1 ♖b8 11. ♘e4 b6= Ragozin—Lilienthal, SSSR 1955] 7. b3 [7. ♘e4 ♘e6 8. ♘f3 ♗g7 9. h4 h6 10. h5 f5 11. ♘c3 g5∞ A. Petrosjan—Alburt, SSSR 1976; 7... ♘ba6!?] ♗g7 8. ♗b2 [8. ♗a3 ♘d7 9. ♖c1 ♖b8 10. ♘a4 (10. ♘f3 b5 11. ♗b2 ♘e6∓) b6 11. ♗b2=] 0—0 9. ♕c1 ♘ba6 10. ♘f3 ♘e6 11. 0—0 ♘d4= Korčnoj—Ragozin, SSSR (ch) 1956; **6. ♕b3** ♘c6 7. ♗c6 bc6 8. ♘f3 f6 9. d3 e5 10. ♕a4 ♗d7 [10... ♕d7 11. 0—0 ♘e6 12. ♗e3 ♖b8 13. ♖ab1 ♘d4 14. ♗d4 cd4 15. ♘e4± Dorfman—Swić, Polanica Zdroj 1978 — 26/85] 11. ♘d2 ♘d5 12. ♘c4 ♗e7 13. ♕a5 ♕b8!∞ Quinteros—Ivanović, Bar 1977 — 25/82

107 7. ♗a3?! ♗e7 8. ♖c1 ♘ba6 9. ♘f3 f6 10. 0—0 b5 11. ♗b2 ♗b7∓ Cvetkov—Witkowski, Polanica Zdroj 1964

108 7... ♘c6 8. ♖c1 ♗d7 9. ♘a4 ♘e6 [Gusev—Šajber, SSSR 1959] 10. ♘h3!? ♗e7 11. 0—0 0—0 12. f4±

109 8. ♘f3 ♘c6 — 6. ♘f3

110 **8...** ♘d7 9. e3 ♖b8 10. ♘ge2 0—0 11. 0—0 b6 12. d4± Mikenas—Koblenc, SSSR 1946; **8... 0—0** 9. ♘a4 ♘d7 10. e3 [10. ♘f3?! b5 11. ♘c3 ♖b8∓ Ilivicki—Aronin, SSSR 1949] ♖b8 11. ♘e2 △ d4± Schwarz

111 **9. ♘a4** ♘ba6 10. ♘h3 [10. ♗a3 ♘e6 11. ♕c2 ♖b8 12. ♘c3 ♘ac7= Ujtelky—Smejkal, ČSSR 1964] 0—0 11. 0—0 ♗e6 12. f4 ♕d7 13. ♘f2 ef4 14. gf4 ♘d5 15. f5 ♗f7 16. ♘e4± Brinck-Claussen—Witkowski, Wijk aan Zee II 1971 — 11/44; **9. ♘f3** ♘c6 — 6. ♘f3

112 9... 0—0 10. f4! ♘c6 11. 0—0 ♗e6 12. fe5 fe5 13. ♖f8 ♕f8 14. ♘e4± Tajmanov—Žuravlev, SSSR 1968 — 6/89

113 13. ♗b7 ♖b8 [Ujtelky—Langeweg, Soči 1967] 14. ♗g2 c4 15. d4 ♘g4⩲

114 **6... ♕d7** 7. f4 ♘c6 8. ♘f3 e6 9. ♗e3 ♖b8 10. d4± Sliwa—Honfi, Balatonfüred 1960; **6... ♘c6** 7. ♗c6! bc6 8. ♕a4 ♕d7 [8... ♗d7 9. ♘f3 f6 10. ♗e3 e5 11. ♖c1 (11. ♘e4 ♘e6 12. ♖c1 ♕b6 13. ♘fd2 ♖b8 14. ♘c4± Sanguineti—Dobkin, Moskva (ol) 1956) ♖b8 12. ♘e4 ♖b2 13. ♘fd2 ♗e6 14. ♗c5 ♖a2 15. ♕c6 ♕d7 16. ♕b7± Smislov—Lilienthal, Budapest (ct) 1950] 9. ♘f3 f6 10. ♗e3 e5 11. ♘e4 ♘e6 12. ♖c1 ♖b8 13. ♕c2 ♗e7 14. ♘c5 ♗c5 15. ♗c5 ♘c5 16. ♕c5 ♖b2 17. ♘e5!± Tajmanov—Suetin, SSSR (ch) 1954; 13... ♘d4±

115 **7. ♕b3** ♘c6 [7... ♘d7?! 8. ♘f3 ♗e7 9. ♘d5!± Geler—Maderna, SSSR—Argentina 1954] 8. ♗c6 bc6 9. ♘f3 f6 10. ♕a4 ♗d7= Najdorf—Jimenez, Rio de Janeiro 1957; **7. ♕a4** ♗d7 8. ♕e4 ♘c6 9. ♘f3 f6 10. 0—0 ♗e7 11. ♘d5 0—0 12. ♘e7 ♕e7 13. ♗e3 b6 14. a3 ♘e6= Witkowski—Pietzsch, Riga 1959; **7. ♗e3** ♗e7 [7... ♕d7 8. ♖c1 ♘c6 9. ♕a4 ♘d4 10. ♕d7 ♗d7 11. f4 ef4 12. ♗f4 ♘de6= O'Kelly—Kupper, Amsterdam (ol) 1954] 8. ♖c1 ♘ba6 9. ♘f3 f6 10. ♘d2 [Plachetka—Přibyl, Dečin 1974 — 18/74] ♖b8 △ b6= Plachetka; **7. ♘f3** ♘c6 — 6. ♘f3

116 7... ♗d6 8. 0—0 0—0 9. f4 ef4 [9... ♘c6 10. ♗d2 ♗d7 11. ♘e4 ♗e7 12. f5 f6 13. g4± Johner—Rejfiř, München (ol) 1958] 10. ♘f4 ♘d7 [10... ♘c6 11. ♗d2 ♗e5 12. ♔h1 ♗d7 13. a3 ♖c8 14. ♖b1 b6 15. b4± Uhlmann—Wolk, Wien 1959] 11. ♗e3 [11. ♘e4 ♗e5 12. e3 f5 13. ♘d2 ♘f6 14. ♕b3 ♔h8 15. ♘c4 ♗f4 16. ef4 b5∞ Averbah—Bronštejn, SSSR 1974 — 18/73] ♘f6 12. ♔h1±

117 8... ef4 9. ♘f4 0—0 10. 0—0± Minev—Přibyl, Bucuresti 1975

118 **10. f5** ♘d4 11. g4 h5 12. e4 hg4 13. ♕g4 ♕d6 14. ♖f2 b5∞ Heinicke—Heilemann, BRD 1963; **10. ♘f2** ef4 11. gf4 ♘d4 12. ♗d2 ♖b8 13. ♔h1 b5 14. ♖c1 ♗e6= Bisguier—Teschner, Stockholm (izt) 1962; **10. ♗e3** ♖b8 11. ♖c1 b6 12. ♘f2 ef4 13. ♗f4 ♘d4= Wexler—Redolfi, Mar del Plata 1960; **10. fe5!?** ♘e5 11. ♘f4 ♖b8 12. e3 b5 13. d4± Siemc—Walther, München (ol) 1958

119 14. ♗f4 ♗d6 15. ♘e4± Uhlmann—Kostro, Kienbaum 1958

120 **8... ♗e7** 9. ♕a4 [9. ♘f3 ♘c6 10. 0—0 0—0 11. ♖c1 ♘e6 12. ♗e3 ♖e8 13. ♕d2 ♖b8 14. ♘e4 ♘cd4∞ Evans—H. Olafsson, Lone Pine 1977] ♘d7 10. ♘f3 0—0 11. 0—0±; **8... ♗d6!?**

121 9. ♗d2 ♗d6 10. ♘h3 0—0 11. 0—0 ♘c6 12. ♘d5 ♘e7 13. ♘e3 ♖b8 14. ♘c4 ♗c7 15. a4 ♗d7= Kavalek—Witkowski, Polanica Zdroj 1964

122 9... ♘f4 10. ♘f4 ♗e7 11. ♘fd5±

123 10. 0—0 0—0 11. ♘d5 ♘c6 12. ♗d2 ♘ed4 [12... a5 13. ♗c3 ♗d6 14. e3 ♗e5 15. ♕h5 ♗c3 16. bc3± Filip—Ragozin, Marianske Lazne—Praha 1956] 13. ♘e7 ♕e7∞ Rebaza—Sumar, Lima 1959; 13. ♘hf4!?

124 14. 0—0 ♖e8 15. e3± Ferrera—Dorfman, Cienfuegos 1977

125 7. b3 e5 8. ♗b2 f6 [8... ♗e7 9. ♖c1 f6 (9... ♘e6 10. 0—0 0—0 11. ♘e1 ♗d7 12. ♘d3 f6 13. ♘d5 b6 14. f4± Abramov—Averbah, SSSR 1949) 10. ♘a4 b6 (10... ♘a6 11. 0—0 0—0± — 7. 0—0) 11. ♘h4 ♘d5 12. a3 ♗e6 13. b4! g5 14. ♘f3 ♘d4 15. ♘d4 (15. bc5? b5!) cd4 16. e3± Tajmanov—Bivšev, SSSR (ch) 1954] 9. ♖c1 ♗g4! 10. ♘a4 ♘e6 11. ♗a3

b6 12. h3 [12. ♖c4 ♘ed4] ♗h5 13. 0—0 ♖c8∞ Šackes

126 **7... e5** 8. b4 a6 [8... cb4?! 9. ab4 ♗b4 10. ♘e5 ♗c3 (10... ♘e5 11. ♕a4 ♗d7 12. ♕b4 ♘c6 13. ♕e4 ♕e7 14. ♗a3±) 11. ♘c6 bc6 12. ♗c6 ♗d7 13. ♗d7 ♕d7 14. dc3 ♕c6 15. ♕a4±; 8... f6 9. bc5 ♗c5 10. 0—0 0—0 11. ♗b2 ♘e6 12. ♖c1 ♔h8 13. e3 a6 14. ♕e2 ♗d7 15. ♘e4± Stahlberg—Szabo, Budapest (ct) 1950] 9. ♗b2 cb4 10. ab4 ♗e6 11. 0—0 f6 12. b5 ab5 13. ♖a8 ♕a8 14. d4 b4 15. ♘e5⩲ Cebalo—Joksić, Jugoslavija 1977 — 23/88; **7... e6** 8. 0—0 ♗e7 9. e3 ♕d3 10. ♕e2 ♕e2 11. ♘e2 ♗d7 12. d4 ♘a5= Polugajevski—Korčnoj, Amsterdam 1972

127 8. b4 ♗g7 9. bc5 ♘e6 10. ♗b2 ♘c5 11. ♘a4 ♗b2 12. ♘b2 ♗e6 13. 0—0 0—0 14. ♖c1 ♕a5∓ Andersson—Portisch, Biel (izt) 1976

128 10. ♕a4 ♘d4∓ Langeweg—Korčnoj, Amsterdam 1972 — 13/77

129 10... h6 11. ♖b1 [Adamski—Lukacs, Bucuresti 1978 — 25/85] ♗e6 12. b4 c4= Lukacs

130 Lukacs

131 7... g6 8. ♗e3 ♘e6 9. 0—0 ♗g7 10. ♘a4 0—0 [10... ♘cd4 11. ♖c1 ♕a5 12. ♘c5 ♘f3 13. ♗f3 ♘c5 14. ♖c5 ♕a2 15. b4± Gheorghiu—Korčnoj, Palma de Mallorca 1972 — 14/86] 11. ♘c5 ♘c5 12. ♗c5 ♗b2 13. ♖b1 ♗f6 14. ♕a4 ♕a5 15. ♕a5 ♘a5 16. ♗d4± Ghitescu—Stean, St. Jean de Monts 1976

132 **8. ♗d2** ♗e7 9. a3 f6 10. ♖b1 ♗e6 11. 0—0 ♕d7 12. ♕a4 ♘a6 13. ♘e1 ♖c8 14. ♘c2 c4= Uhlmann—Schmidt, Skopje (ol) 1972 — 14/82; **8. ♘g5** f6 9. ♗c6 bc6 10. ♘ge4 ♗e7= Gofštejn—Palatnik, SSSR 1976; **8. ♗e3** ♗e7 9. 0—0∞ — 7. 0—0

133 **8... ♗e7** 9. ♗c6 bc6 10. ♘c4 [10. b3 0—0 11. ♘a4 ♕d5 12. f3 ♗h3 13. ♗b2 f5 14. ♕c2 ♘e6 15. ♕c4 ♘d4 16. ♖c1 ♗g5∞ Ivkov—Pomar, Palma de Mallorca 1972 — 14/85] f6 11. ♕a4 [Sandor—Hajtun, Hungary (ch) 1955] ♗d7 12. ♘e4 0—0 13. ♘a5 ♕e8 14. ♗e3±; **8... ♕d7** 9. 0—0 b6 10. ♘c4 f6 11. a4 ♗e7 12. f4 ef4 13. ♗f4 ♘e6 14. a5± Polugajevski—Gheorghiu, Palma de Mallorca 1972 — 14/87; **8... ♗e6** 9. ♗c6 bc6 10. ♕a4 [10. b3 ♘b5 11. ♘a4 ♕d5 12. f3 (Petrosjan—Szabo, Amsterdam 1973 — 16/55) h5 13. ♘e4 f5 14. ♘g5 h4∞ Petrosjan] ♕d7 11. ♘c4 f6 12. ♗e3 ♘d5 13. ♘e4 ♘e3 14. fe3 ♖b8 15. 0—0± Cuartas—Rubinetti, Buenos Aires 1973

134 **9. a4** ♗e7 10. ♘c4 0—0 11. 0—0∓ — 7. 0—0; **9. 0—0** ♗e7± — 7. 0—0

135 9... f6 10. 0—0 ♘e6 11. a3 a6 12. ♘d5 b5 13. ♘cb6 ♖b8 14. ♘d7 ♕d7 15. ♗d2± Soos—Estrin, Moskva 1968 — 5/60

136 **12. b3** ♗e6 13. ♗b2 ♗e7 14. ♖c1 0—0 15. ♕d2 ♕d7 16. ♖fd1 f5∓ Ribli—Olafsson, Las Palmas 1974 — 17/89; **12. ♗d2** ♗e6 13. a4 a6 14. ab5 ab5 15. ♖a7 ♗e7∓ Olafsson—Bronštejn, Reykjavik 1974 — 17/77

137 12... b4 13. ♘cd5±

138 8... e5 **9. d3** ♖b8 [9... ♗e7 10. ♘d2 0—0 11. ♘c4 f6 12. f4± Matulović—Janošević, Jugoslavija (ch) 1960; 9... f6 10. ♘d2 ♖b8 11. ♗c6 ♕c6 12. ♕c6 bc6 13. b3 ♘b5 14. ♗b2 ♗h3 15. ♖fc1 ♘d4 16. ♗a3± Schmidt—Robatsch, Helsinki 1972] 10. ♗e3 b5 11. ♕h4 ♗e7 12. ♕h5± Pugačev—Vlanski, corr. 1976; **9. a3** f6 [9... ♗e7 10. b4 f6 (10... cb4 11. ab4 ♗b4 12. ♘e5±) 11. bc5 ♗c5 12. e3 ♗b6 13. ♖d1 0—0 14. d4± Pytel—Sanz, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/87] 10. e3 ♗e7 11. ♖d1 [Uhlmann—Mariotti, Manila (izt) 1976 — 22/97] ♘e6 12. ♖b1 △ b4±

139 9... ♘e6!?

140 10... cb4 11. ♘g5 ♘e5 12. ♕b4± Uhlmann

141 12. ♕b3 b4 13. ♘g5 0—0 [Uhlmann—Liebert, DDR (ch) 1976 — 21/66] 14. ♕a4 ♗b7 15. ♖b1 ♘a6!∞ A. Mihaljčišin

142 12... f5 13. ♕b1 b4 14. ♘a4 ♗a1 15. ♕a1 0—0 16. ♘e5± A. Mihaljčišin

143 13... bc3 14. ♕c6 cd2 15. ♗d2 ♗a1 16. ♖a1 ♖b8 17. ♗f4+— A. Mihaljčišin

144 16. ♕b7 hg5 17. ♕b4± A. Mihaljčišin—Čehov, SSSR 1977 — 23/87

145 **8... e6** 9. 0—0 ♗e7 10. d4! cd4 11. ♘d4 0—0 12. ♖d1± Korčnoj—Flor, SSSR (ch) 1954; **8... ♘e6** 9. e3 g6 10. d4 cd4 11. ed4 ♗g7 12. ♗e3 [12. 0—0 ♘ed4 13. ♘d4 ♗d4 14. ♗h6⩲ Uhlmann—Robatsch, Amsterdam 1972 — 13/78] f5 13. ♕d5 ♘c7 14. ♕b3 ♘a5 15. ♕b4 ♘c6 16. ♕b3 [16. ♕c5 b6!∞ Romanišin, A. Mihaljčišin] ♘a5 17. ♕d1 ♘c4 18. 0—0± Romanišin—Talj, SSSR (ch) 1976 — 22/96

146 **9... ♘e6?** 10. ♘c6 ♗c6 11. ♕c6 bc6 12. ♗c6 ♕d7 13. ♗d7 ♔d7 14. b3+— Suba—Liebert, Lublin 1974; **9... f5?!** 10. ♕f4 ♘e6 11. ♗c6 bc6 12. ♕c4 ♗g7 13. ♘d3 ♘d4 14. 0—0 ♗e6 15. ♕c5± Pytel—Andre, Dortmund 1977

147 11. ♕a4 0—0 12. **d3** [12. ♗c6 bc6 13. d3 ♘b5! 14. ♗d2 ♖fb8 15. ♖c1 ♘c3 16. bc3 ♖b2 17. ♖c2 ♖c2 18. ♕c2 ♕h3∓ Vaganjan—Češkovski, SSSR (ch I) 1977] ♘e6 13. ♗c6 bc6 14. ♗d2? ♖fb8 15. ♖b1 a5 16. ♕d1 ♗c3 17. ♗c3 ♕d5∓ Csom—Vadasz, Budapest 1977 — 25/84; 14. 0—0=

148 **12. ♕a4** ♖ab8 13. d3 b5 14. ♕d1 ♖fd8 15. ♗f4 ♘e5 16. ♖c1 ♘e6 17. b3 ♖bc8= Benkö—Peters, Lone Pine 1977; **12. d3** ♘e6 13. ♕d5 [13. ♗d2 ♖fd8 14. ♖ac1 ♖ac8 15. ♖fe1 b6 16. ♕a4 ♕e8= Diesen—Langeweg, Amsterdam II 1977] ♕c7 14. ♕c4 ♖ab8 15. ♗e3 ♘cd4= Vaganjan—Polugajevski, SSSR (ch) 1971

149 12... ♘a6 13. ♖b1 ♖ab8 14. b4 cb4 15. ab4 ♘d4 16. e3 ♘f5 17. d4 ♖fc8 18. ♕d3

b5 19. ♗d2 ♖c4 20. ♘e4 e5 21. ♕a3!± Schmidt—Witkowski, Polska (ch) 1978 — 25/83; 13... ♕d4!? Schmidt

150 **15...** ♘**e5?!** 16. ♗b2 f5 17. ♕e3± Bukić—Schmidt, Vršac 1977 — 24/87; **15... f5?!** 16. ♕c4 ♘e5 17. ♕a2 c4?! 18. ♗b2± Romanišin—Pinter, Malgrat de Mar 1977 — 24/88; 17... ♔h8!?; **15...** ♘**ed4**= Romanišin, A. Mihaljčišin

151 7... g6 8. ♘a4 b6 [8... e5 9. d3 ♗d7 10. a3 ♘e6 11. ♗e3 b6 12. b4! cb4 13. d4! ed4 14. ♘d4± Romanišin—Palatnik, SSSR 1973] 9. d4 cd4 10. ♗f4 ♗g7 11. ♘d4 ♘d4 12. ♗c7 ♕c7 13. ♗a8 0—0 14. ♘c3 ♖d8 15. ♗g2 ♘f3 16. ♗f3 ♖d1 17. ♖fd1 ♗c3 18. ♖ac1 ♗e6 19. ♖c3 ♕e5 20. a3± Polugajevski—Tajmanov, SSSR (ch) 1967 — 3/53; 8... ♘e6!?

152 8. d3 ♗e7 9. ♗e3 e5 [9... 0—0 10. d4 cd4 11. ♘d4± Kotov—R. Byrne, SSSR—USA 1954] 10. ♖c1 ♗d7 [10... ♘e6?! 11. ♘a4 ♕a5 12. ♘d2± Korčnoj—Bivšev, SSSR (ch) 1952] 11. ♘d2 0—0 12. ♘c4 f6 [Ufimcev—Levenfiš, SSSR (ch) 1947] 13. f4±

153 9... e5?! 10. ♖c1 f6 11. ♘a4 b6 12. ♘h4 ♗d7 13. e3 0—0 14. d4± Keres—Smislov, SSSR (ch) 1947

154 10... b6 11. d4! ♘d4 12. ♘d4 cd4 13. ♘b5± Ujtelky—Bednarski, Polanica Zdroj 1965

155 Bolbochan—Najdorf, Mar del Plata 1956

156 **8. e3** ♗e7 9. b3 ♗f5 10. ♘e1 ♕d7 11. d3 ♗h3 12. ♗a3 ♗g2 13. ♔g2 0—0∓ Lange—Pietzsch, Dortmund 1961; **8.** ♕**a4** ♗d7 9. d3 ♗e7 10. ♕e4 f6 11. ♘d5 ♘d5 12. ♕d5 ♕c8∓ Grob—Walther, Zürich 1954; **8.** ♘**e1** ♗g4! [8... ♗d7 9. ♘d3 f6 10. f4 c4 11. ♘f2 ♖b8 12. e3 ♗e7 13. ♕h5 g6 14. ♕e2 ♗e6= Umanski—Kotov, SSSR 1967] 9. ♘c2 [9. ♘d3? ♕d3] ♕d7 10. ♘e3 ♗h3 11. ♗h3 ♕h3 12. ♕b3 ♕d7 13. ♘ed5 ♘d5 14. ♕d5 ♕d5 15. ♘d5 0-0-0 16. ♘c3 c4∓ Flesch—Portisch, Hungary (ch) **1975**

157 **8...** ♗**e7** 9. b4 cb4 10. ab4 ♗e6 11. b5 ♘d4 12. ♖b1 f6 13. **e3** ♘f5 14. d4± Kimelfeld—Goldberg, SSSR 1966; **8...** ♗**d6** 9. d3 0—0 10. ♗e3 ♘d4 11. ♘e4 ♘f3 12. ♗f3 ♗h3 13. ♖e1 ♘e6 14. ♖c1 ♘d4 15. ♗d4 cd4 16. ♕b3± Polugajevski—Žuravlev, SSSR (ch) 1967 — 5/61; **8... f6** 9. d3 [9. e3 ♗g4 10. h3 ♗h5 11. ♕a4 ♕d7= Bolbochan—Petrosjan, Stockholm (izt) 1962; 9... c4! Gufeld] ♗g4 [9... ♗e7 10. ♘d2 ♕d7 11. ♖b1 b5 12. ♘b3 ♖b8 13. ♗e3 ♘e6 14. ♘e4 ♘cd4 15. ♖c1± Ogaard—Rosenlund, Aarhus 1976; 9... ♗e6 10. ♗e3 ♕d7 11. ♘e4± Gufeld—Bukić, Skopje 1971 — 12/60] 10. ♗e3 ♕d7 11. ♖c1 ♘d4 12. ♘e4 ♘ce6 13. ♘d4 cd4 14. ♗d2 ♗e7 15. f4± Vadasz—Lengyel, Uljma 1976; **8...** ♗**d7** 9. e3 [9. d3 ♗e7 10. ♖b1 a5 (10... 0—0 11. ♗d2 ♔h8 12. b4 cb4 13. ab4 b5 14. ♘e1 ♖b8 15. ♘c2 f5 16. ♘d5± Vadasz—Forintos, Hungary (ch) 1976) 11. ♗e3 0—0= Ufimcev—Tajmanov, SSSR 1949] ♗e7 10. d4 cd4 11. ed4 ed4 12. ♘d4 0—0 13. ♘c6 ♗c6 14. ♗c6 bc6 15. ♕f3± Filip—Vadasz, Budapest 1977 — 24/85

158 10. ♕a4?! ♖b8 11. d3 ♗e7 12. ♘b5 ♘b5 13. ♕b5 a6 14. ♕b6 ♕d6!∓ Trifunović—Korčnoj, Jugoslavija—SSSR 1961

159 Smislov—Korčnoj, SSSR (ch) 1967

160 **8...** ♕**d7** 9. ♗b2 f6 10. ♖c1 b6 11. e3± Muhin—Bokučava, SSSR 1967 — 3/54; **8...** ♗**e6** 9. ♗b2 ♖c8 10. ♖c1 f6 11. e3± Geler—Mikadze, SSSR 1968 — 6/90; **8... f6** 9. ♘**e1** ♗g4 [9... ♗d7? 10. ♘d3 ♗e7 11. f4 ef4 12. ♘f4 0—0 13. ♗b2± Vaganjan—Lengyel, Moskva 1975 — 20/79] 10. ♗c6 bc6= Lepeškin

161 9. ♘e1 ♗g4 10. h3 ♗h5=

162 **9...** ♗**e6** 10. ♖c1 b6 [10... f6 11. ♘a4 b6 12. e3 △ d4±] 11. e3 0—0 12. d4 ed4 13. ed4 cd4 14. ♘e2 ♗d5 15. ♘f4± P. Garcia—Schweber, Mar del Plata 1969; **9... f6** 10. e3 ♗g4! 11. h3 ♗h5 12. g4 ♗g6∞ Pirc—Pachman, Marianske Lazne 1965; 10. ♖c1 0—0 — 9... 0—0

163 **11. d3** ♗e6 12. ♘d2 ♕d7= Flor—Kopilov, SSSR (ch) 1949; **11.** ♘**e1** ♗f5 12. ♘a4 ♘a6 13. ♘c2 [13. ♗a3 ♕a5 14. ♘c2 ♖fd8 15. ♘e3 ♗e6∓ Kirilov—Botvinik, SSSR 1931] ♕d7 14. ♘e3 ♗e6 15. d3 ♘d4= Goldberg—Botvinik, SSSR (ch) 1945

164 **11...** ♘**a6** 12. e3 [12. ♘e1 ♗g4 13. h3 ♗h5 14. ♗a3 ♕a5 15. ♘d3 (Olafsson—Tajmanov, Hastings 1955/56) ♖fd8!∓] ♗e6 13. d4 cd4 14. ed4 e4 15. ♘e1 f5 16. f3± Furman—Witkowski, Polanica Zdroj 1968 — 5/57; 12... ♗g4!? 13. h3 ♗e6; **11...** ♘**e6!?** 12. e3 ♘b4

165 12... ♗d7 13. a3 ♕e8 14. ♕c2 ♖c8 15. e3 ♘e6 16. f4± Sokolski—Tajmanov, SSSR (ch) 1954

166 Tajmanov—Korčnoj, SSSR (ch) 1954

167 **8... f6** 9. ♗e3 ♕d7 10. ♖c1 b6 11. ♕a4 ♗b7 12. ♘h4 ♘d8 13. ♕d7 ♔d7 14. ♗h3 ♘de6 15. f4± Rossetto—O'Kelly, Mar del Plata 1948; **8...** ♗**d7** 9. e3 ♗e7 10. d4 cd4 11. ed4 ed4 12. ♘d4 0—0 13. ♘c6 ♗c6 14. ♗c6 bc6 15. ♕a4± Kestler—Kristianssen, Nice (ol) 1974

168 9. ♗d2 0—0 10. ♖c1 ♘a6 11. a3 ♗e6= Smederevac—Langeweg, Beverwijk 1965

169 9... f6 10. ♖c1 ♗d7 [10... ♗e6 11. a3 ♕d7 12. ♘a4 b6 13. b4! cb4 14. ♗b6!± Gheorghiu—Craske, Adelaide 1971] **11.** ♘**d2** 0—0 12. f4 ef4 13. gf4± Hernandez—Gipslis, La Habana 1971

170 **10.** ♘**d2** ♘d4 [10... ♗d7 11. ♘c4 (11. f4 ef4 12. gf4± Holmov—Alburt, Vilnus 1975 — 20/78) f6 12. f4 ef4 13. gf4 ♖b8 (Rukavina—Lengyel, Virovitica 1977 — 24/86) 14. ♗f2 ♗g4 15. ♘e3 ♗h5 16. ♗c6 bc6 17. ♕d2± Kovačević] 11. ♘c4 f6 12. f4 ef4 13. ♗f4 ♘de6 [13... ♘ce6 14. ♗d2 ♖b8 15. ♘d5± Horowitz—Reshevsky, New York (m) 1941] 14. ♗d2 ♖b8 15. ♘e3 ♘d4= Hörberg—Zita, Amsterdam (ol) 1954; 13. gf4!?

[171] **10...** ♘e6 11. ♘d2 ♘ed4 12. ♘d5± Castillo—Letelier, Venezia 1950; **10...** ♗e6 11. a3 [11. ♘d2 ♕d7 12. ♘c4 ♘d5=] b6 [11... ♖c8 12. ♘a4 b6 13. b4± Damjanović—Bisguier, Zagreb 1965] 12. b4 cb4 13. ab4± Gonzales—Pachman, La Habana 1962; **10... b6** 11. ♘d2 ♗b7 12. ♘c4 f6 13. ♕a4 ♕d7 14. f4 ef4 15. ♗f4± Burchäll—Pietzsch, Leningrad 1960; 11... ♗d7∞ — 10... ♗d7

[172] **11...** ♘e6 12. ♘d5± Dake—Rogoff, Lone Pine 1976 — 21/65; **11...** ♖c8!? Byrne, Mednis

[173] 16. e3 b5∞ Vukić—Bašagić, Sarajevo 1972

[174] **9... h5**? 10. h4 g5 11. hg5 ♗g5 12. f4 h4 13. ♘c4!+— Podgajec—Karasev, SSSR 1974 — 18/75; **9...** ♗e6 10. ♗c6 bc6 11. ♕a4 ♕d7 [Lengyel—Darga, Beverwijk 1964] 12. ♘c4±; **9...** ♘d4 10. ♘c4 f6 11. e3 ♘f5 [11... ♘de6 12. ♕h5 g6 13. ♕e2 0—0 14. f4 ef4 15. gf4± Hübner—Teschner, BRD 1971 — 11/45] 12. f4 ef4 13. gf4 0—0 [Beni—T. Fischer, Wien 1956] 14. ♗e4±; 11. f4!?; **9...** ♕d7 10. ♘c4 f6 11. f4 [11. ♕a4 ♘d8 12. ♕d7 ♔d7 13. ♗e3 ♘c6 14. ♖ac1± Ivkov—Dunkelblum, Caorle 1972 — 15/69; 12... ♗d7±] ef4 12. gf4 0—0 13. ♘e3 ♘d4 14. ♘ed5± Barendregt—Langeweg, Beverwijk 1959; **9... 0—0** 10. ♘c4 f6 11. ♗c6 [11. f4 ef4 12. ♗f4 ♗e6 13. ♖f2 ♘d5= Kupka—Grigorjan, Vilnus 1969; 11. a4 ♗e6 12. a5 ♕d7 13. ♕a4 ♘a6= Rogoff—Fedder, Graz 1972] bc6 12. ♕a4± Grob—Kupper, Zürich 1954

[175] 10... f6 11. f4 b5 [11... 0—0 12. fe5 fe5 13. ♖f8 ♗f8 14. ♗e3± Stoltz—Balanel, Marianske Lazne 1951; 12... b5!?] 12. ♘e3 [12. ♗c6 ♗c6 13. ♘a5 ♗d7 14. fe5 ♘e6 15. ♘b7 ♕b6 16. ♘d6 ♗d6 17. ed6 ♕d6∞ Ree—Polugajevski, Amsterdam 1972 — 13/79; 12. ♘d2 ef4 13. gf4 ♖b8 14. a4± Lengyel—Kolarov, Gyula 1965] ♖b8 [12... ♖c8 13. a4 a6 14. ab5 ab5 15. ♘ed5± Kočijev—Forintos, Hungary 1978; 12... ef4 13. ♖f4 (13. gf4 ♖b8 14. ♘ed5 0—0= Padevski—Lengyel, Vrnjačka Banja 1976) ♘e6 14. ♖f1 ♖b8 15. ♘f5 0—0 16. a4 a6 17. ab5 ab5 18. ♘d5± Vukić—Marović, Banja Luka 1976] 13. a4 b4 14. ♘cd5 0—0 [Meduna—Novak, ČSSR (ch) 1978 — 26/86] 15. f5±; 14... ef4!? 15. gf4 0—0 Novak, Ftačnik

[176] **11. a4** b6 [11... ♔h8 12. ♗c6 ♗c6 13. ♘e5 ♗e8 14. ♗e3 ♘d5 15. ♘d5 ♕d5 16. ♘c4 ♗c6 17. f3 b6 18. ♗f2 f5⩲⩱ Szilagyi—Bronštejn, Sandomierz 1976] 12. f4 ef4 13. ♗f4 ♘e6 14. ♘d5 ♘f4 15. gf4 ♖b8∓ Hernandez—Ivanović, Vršac 1977; **11. f4**!?

[177] **13. f4** ♗f6 14. ♘f3 ♗c6 15. ♘e4 ♖e8 16. ♕c2 ♗d4 17. e3 f5! 18. ♘eg5 ♗f6⩲↑ Espig—Polugajevski, Soči 1974; **13. e4** ♗f6 14. ♘g4 ♗d4 15. ♘e3 ♗c6 16. ♘f5 ♘e6⩲ Petrosjan—Vaganjan, SSSR (ch) 1976 — 22/94

[178] 13... ♘d5 14. ♘d5 ♕d5 15. f4 f6 16. ♘f3 ♗f7 17. ♗f2± Bukić—Witkowski, Vukovar 1976 — 21/64

[179] 14. ♕b3 ♗f6 [14... b6 15. ♕d5 ♕c8 16. f4 ♗f6 17. f5 ♘c7 18. ♕e4± Smejkal—Portisch, Biel (izt) 1976] 15. ♘f3 [15. f4 ♗e5 16. fe5 ♗c6 17. ♕c4 ♕c7 18. ♘d5 ♕e5 19. ♘e7 ♔h8 20. ♕c1 ♗d7 21. ♖f5 (Šahović—Joksić, Jugoslavija (ch) 1976 — 21/63) ♕d6 22. ♗c5 ♘c5 23. ♕c5 ♕c5 24. ♖c5 ♖fe8=] ♗c6 16. ♘e4 ♗e7 17. ♘e5 [17. ♖ac1 b6 18. ♘e5 (Jansa—Joksić, Vršac 1975 — 20/77) ♗b7 19. ♕a4 f5∓ Joksić] ♗d5 18. ♕a4 f6 19. ♘c4 f5 20. ♘c3 f4⩲ Ftačnik—Gliksman, Stary Smokovec 1976

[180] 15. ♘f3 ♗c6 ⩲ Močalov—Kapengut, SSSR 1974 — 19/55

[181] 16. ♘e4± Dorfman—Kapengut, SSSR 1976 — 22/95

A 35 — 1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	♘f3[1]	e3	♗e2[4]	0—0	d4	ed4	♗e3	d5	♗f3	±
	e5[2]	d6[3]	♘f6[5]	♗e7	ed4	♗g4	0—0	♗f3	♘e5[6]	
2	. . .	g3	♗g2	0—0[9]	b3[10]	♗b2	h3	a4	d3	±
	. . .	♘f6[7]	♗e7[8]	0—0	d6	♖b8	a6	♘b4	♗d7[11]	
3	. . .	d4	♘d4	e3[12]	♘c2[14]	♗e2	e4[16]	♘d5	f3	=
	g6	cd4	♗g7	♘f6[13]	d6[15]	♗e6	♘d7	♘c5	f5[17]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e2	0—0	♗f3[19]	b3	♗b2	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	0—0	d6[18]	♗d7[20]	♖c8		
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	b3	♗f3[21]	♗b2	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	b6	♗b7	♕c8[22]	♘e5[23]	
6	. . .	. . .	. . .	♘c2	g3[25]	♗g2	b3[27]	e4	♕d2	±
	. . .	. . .	. . .	♘f6[24]	0—0	d6[26]	♗f5	♗g4	a6[28]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
7	. . .	. . .	. . .	. . .	bc3	♗d2[30]	f3	e4	♘e3	=
	. . .	. . .	. . .	♗c3	♕a5[29]	♘f6	♘e5[31]	d6	b6[32]	
8	. . .	e3	d4	ed4	cd5	♕b3	♗c4	bc3	♗a3	±
	. . .	♘f6[33]	cd4	d5[34]	♘d5	♘c3[35]	e6[36]	♗g7[37]	♗f8[38]	
9	. . .	. . .	. . .	. . .	♗g5	♗f6	cd5	h3[40]	♗c4	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗g7[39]	♗f6	♘b8	0—0	♘d7[41]	
10	. . .	. . .	d4[42]	ed4	♗e2	0—0[46]	d5	♗f3	b3[48]	±
	. . .	♗g7	cd4[43]	d6[44]	♗g4[45]	♘h6[47]	♗f3	♘e5	0—0[49]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	d5	♘d4[51]	h3	♗e3	♘f5	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e5[50]	♘h6	0—0	♘f5	♗f5[52]	
12	. . .	. . .	. . .	d5	♘d2[54]	♗e2	h3[56]	f4	g4	±
	. . .	. . .	d6	♘e5[53]	f5[55]	♘f6	0—0	♘f7	e5[57]	
13	. . .	. . .	. . .	♗e2	d5	♗f3	♗e2	0—0	b3	±
	. . .	. . .	. . .	♗g4[58]	♗f3[59]	♘e5[60]	♘f6[61]	0—0	♘ed7[62]	
14	. . .	. . .	. . .	. . .	d5[63]	e4[65]	0—0[66]	♗e3	gf3	±
	. . .	. . .	. . .	♘f6	♘a5[64]	0—0	♗g4[67]	♗f3	e5[68]	

[1] **3. f4** g6 4. ♘f3 ♗g7 5. e3 ♘f6 6. d4 cd4 7. ed4 d5∓ Cordovil—Hartston, Praia da Rocha 1969; **3. e3** g6?! 4. d4 cd4 5. ed4 ♗g7 6. d5 ♘d4 7. ♘f3 ♘f3 8. ♕f3 d6 9. ♗d3 ♘f6 10. 0—0± Krstev—Bončev, Sandomierz 1976; 3. . . e6 4. ♘f3 ♘f6= — 3. ♘f3

[2] **3. . . f5** 4. d4 cd4 5. ♘d4 d6 6. e4 fe4 7. ♘e4 ♕a5 8. ♘c3± Eliskases—Richter, Berlin 1938; **3. . . e6** 4. g3 [4. e3 a6?! 5. d4 cd4 6. ed4 ♕c7 7. ♗e2 ♘f6 8. 0—0 ♗e7 9. a3 0—0 10. b4±○ Goldin—Suhanov, SSSR 1977; 4. . . ♘f6= — 3. . . ♘f6] ♗e7 5. ♗g2 a6 6. 0—0 h5 7. d4 cd4 8. ♘d4 h4 9. ♗f4 ♕a5 10. e4 e5 11. ♘b3 ♕d8 12. ♗e3± Földi—Csom, Hungary (ch) 1965/66; 4. . . d5 5. cd5 ed5 6. d4 — D 33; 3. . . **♘f6** 4. e3 [4. e4 e6 — A 34; 4. d4 cd4 5. ♘d4 — A 31; 4. g3 g6 5. ♗g2 ♗g7 — A 38] d6 5. d4 e5 6. dc5 dc5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♗d2 ♗f5 9. 0-0-0 e4 10. ♘h4± Keene—Beutelhoff, Dortmund 1975; 5. . . ♗g4!?; 4. . . e6 5. ♗e2 ♗e7 6. 0—0 0—0 7. d4 cd4 8. ♘d4 — A 33; 5. d4 d5 — D 40

[3] **4. . . f5** 5. d4 e4 6. ♘d2 cd4 7. ed4 ♘f6 8. d5 ♘e5 9. ♗e2 ♗b4 10. ♕c2 0—0 11. 0—0 d6 12. ♘b3± Molnar—Szabo, Hungary (ch) 1961; 4. . . **♘f6** 5. d4 e4 6. ♘d2 cd4 7. ed4 ♗b4 8. d5 ♘e5 9. ♗e2 0—0 10. ♕c2 ♘d3 11. ♗d3 ed3 12. ♕d3 ♗c3 13. bc3 ♖e8 14. ♔f1 d6⩲ Nej—Bondarevski, SSSR (ch) 1963; 5. ♗e2 d6± — 4. . . d6

[4] 5. d4 ed4 [5. . . cd4 6. ed4 ♗g4 7. ♗e2 ♘f6 8. 0—0 ♗e7 9. ♗e3± Timman—Radulov, Helsinki 1972] 6. ed4 ♗g4 7. d5 ♘d4 8. ♗e2 ♘e2 9. ♕e2 ♗e7 10. 0—0 ♘f6 11. ♖e1 ♗f3 12. ♕f3 0—0 13. ♗f4 ♖e8 14. ♖e2 ♕d7 15. ♖ae1 ♗f8= Sofrevski—Popov, Skopje 1967

[5] 5. . . f5 6. 0—0 ♘f6 7. d4 e4 8. ♘e1 ♗e7 9. ♘c2 0—0 10. a3 ♕e8 11. b4 b6 12. ♘d5 ♗d8 13. ♗b2±↑≪ Barcza—Forintos, Soči 1964

[6] 12. ♗e2± Lombard—Ott, Schweiz 1977

[7] **4. . . f5** 5. d3 ♘f6 6. ♗g2 ♗e7 7. 0—0 0—0 8. a3 [8. ♘e1 ♕e8 9. f4 d6 10. a3 ♗d8 11. e3 ♗e6∞ Raičević—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1978] d6 9. ♖b1 ♕e8 10. b4 [10. e3 ♕h5 11. ♘d2± Vukić—Rajković, Jugoslavija (ch) 1976] ♕h5 11. ♘d5 ♗d8 12. bc5 dc5 13. e3 [13. ♗e3 ♘d7 14. ♔h1 g5 15. ♗d2 e4 16. ♘g1 ♘de5∞ Bilek—Dimitrijević, Kragujevac 1974] e4 [13. . . ♖b8 14. ♗b2± Andersson—Levy, Stockholm 1971 — 11/46] 14. ♘d2 ♕d1 15. ♖d1 ed3 16. ♘f6 ♖f6 17. ♘b3 ♗e7 18. ♗b2 ♖g6 19. ♖d3± Bukić—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1974; 4. . . **g6** 5. ♗g2 ♗g7 — A 37

[8] 5. . . d6 6. 0—0 ♗e6 7. d3 h6 8. a3 d5 9. ♕a4 ♗d6 10. b4 0—0 11. b5 ♘e7 12. cd5 ♘ed5 13. ♗b2 ♘b6 14. ♕c2 ♖c8 15. ♘d2 ♕e7 16. ♘a4± Smejkal—Holmov, Luhačovice 1973 — 15/71; 8. . . ♗e7!?

[9] 6. d3 0—0 7. ♘d5 d6 8. ♘e7 ♕e7 9. 0—0 d5 10. cd5 ♘d5= Konstantinopolski—Klaman, SSSR 1960

[10] 7. d3 d6 8. a3 a6 9. ♘e1 ♖b8 10. ♘c2 ♘d4 11. b4 b5= Geler—Keres, Moskva (m) 1962

[11] 12. ♗a3 h6 13. ♔h2 ♗c6 14. e4± Geler—Tiunin, SSSR 1962

[12] 6. ♘c6 bc6 7. g3 ♘f6 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 ♖b8= Bašagić—Velikov, Graz 1972; 6. . . dc6!?

[13] 6. . . ♘d4 7. ed4 ♘h6 8. ♗h6 [8. ♗e2 ♘f5 9. d5 0—0 10. 0—0 d6=] ♗h6 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 d6 11. ♕b3 ♖b8= Stahlberg—Andersen, Kopenhagen 1960

[14] 7. ♘b3 0–0 8. ♗e2 d6 9. 0–0 ♗f5 10. f3 ♖c8 11. e4 ♗e6= Pfleger–Arnaudov, Ybbs 1968

[15] **7... b6** 8. ♗e2 ♗b7 9. e4 0–0 10. ♗g5 ♖c8 11. ♘a3 h6 12. ♗h4 a6 13. ♕d2 ♔h7 14. 0–0± Korčnoj–Gipslis, SSSR 1966; **7... 0–0** 8. ♗e2 d6 9. 0–0= — 7. ♗e2

[16] 9. 0–0 d5∓

[17] 12. ef5 ♗f5 13. 0–0 0–0= Keene–Talj, Hastings 1973/74 — 17/68

[18] **8...** ♘**d4** 9. ed4 [9. ♕d4 d6 10. ♕h4 ♗e6 (10... a6 11. e4 ♗e6 12. ♗h6± Ferrera–Vilela, Cienfuegos 1977) 11. ♖d1 ♕b6 12. ♖b1± Naranja–Fischer, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/73] d5 10. c5 ♗e6 11. ♗f3 ♕d7 12. ♗f4 ♖fd8 13. ♗e5± Tarasov–Petrosjan, SSSR (ch) 1957; **8... d5** — D 94

[19] **9.** ♖**e1** ♗d7 10. b3 a6 11. ♗b2 ♖b8 12. ♕d2 b5 13. ♖ac1 b4 14. ♘d5 ♘e4 15. ♕c2 ♘c5= Saharov–Bobocov, Varna 1968; **9.** ♘**c2** ♗e6 [9... a6 10. e4 ♗d7 11. ♗e3 ♖c8 12. f4± Bisguier–Evans, USA 1970 — 9/558] 10. e4 [10. ♖b1 d5 11. ♘a3 ♖c8 12. b3 dc4= Brzozka–Flesch, Miskolc 1963] ♖c8 11. ♗d2 ♘d7 12. ♖c1 a6 13. ♖e1 ♘ce5 14. b3 ♘c5 15. ♖b1 ♗d7= Reshevsky–Szabo, Buenos Aires 1960; 10. ♘d5±; **9. b3** ♗d7 [9... ♘d4 10. ed4 d5 11. ♗e3 ♗e6 12. ♖c1 ♖c8 13. c5 ♘e4 14. ♘a4 ♗d7 15. f3 ♗a4 16. fe4 ♗c6 17. e5± Pithart–Korčnoj, Wien 1957] 10. ♗b2 ♘d4 [10... ♕a5 11. ♕d2 ♖fc8 12. ♖fd1± Kozomara–Larsen, Sarajevo 1960] 11. ♕d4 ♗c6 12. ♕d2 ♕a5= Živković–Nemet, Jugoslavija (ch) 1974; 10. ♗f3± — 9. ♗f3

[20] Brameyer–Malich, DDR (ch) 1973

[21] **10.** ♗**b2** ♘d4 11. ed4 d5 12. ♖e1 ♖c8 13. ♗f1= Čečeljan–Šmit, SSSR 1972 — 13/679; **10.** ♘**c2**!? Gufeld

[22] 10... ♖b8 11. ♘de2 d5 12. ♗d5 ♘d5 13. cd5 ♘b4 14. e4 ♗a6 15. ♗d2 ♖c8⩱↑ Holmov–Geler, SSSR (ch) 1967

[23] 12. ♗b7 ♕b7 13. f4 ♘c6= Raičević–Minić, Jugoslavija 1976

[24] **6... f5** 7. g3 b6 8. ♗g2 ♗b7 9. 0–0 ♕c8 10. ♗e3 ♘e5 11. ♗b7 ♕b7 12. ♗d4± Geler–Novopašin, SSSR (ch) 1963; 7... ♘a5!?; **6... b6** 7. ♕d2 ♗b7 8. e4 ♖c8 9. ♗e2 ♘f6 10. f3 0–0 11. 0–0± Panno–Sanguineti, Buenos Aires 1965; **6...** ♘**h6** 7. ♕d2 d6 8. b3 ♘f5 9. ♗b2 a6 10. g3 ♗d7 11. ♗g2± Schweber–Najdorf, Buenos Aires 1965; **6... d6** 7. g3 ♗c3 [7... ♗e6 8. ♘e3 ♖c8 9. ♗g2 ♕d7 10. ♗d2 ♗h3 11. ♗h3 ♕h3 12. ♘cd5± Keres–Kupper, Zürich 1959] 8. bc3 ♕a5⩱ Nörby–Ivkov, Kapfenberg 1970

[25] 7. e4= — B 37

[26] 8... b6 9. 0–0 ♗b7 10. b3 ♘a5 11. ♗b2 ♗g2 12. ♔g2 ♘c6 13. ♘e3 ♖c8 14. ♕d2± Karlsson–Fredriksson, Sverige 1974

[27] 9. 0–0 ♕a5 [9... ♗d7 10. b3 a6 11. ♗b2 ♖b8 12. ♘d5± Božić–Pete, corr. 1966 — 2/36] 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♘e5 12. ♗d2 ♕b6 13. ♗c3 ♗f5 14. ♘e3 ♗d7 15. ♕d2 ♖fc8 16. ♖ac1± Keene–Stean, London 1973 — 16/62; 10. e4!? Keene

[28] 12. ♘e3 ♕a5 13. ♗b2 ♗e6 14. 0–0± Portisch–Štejn, Mar del Plata 1966 — 1/51

[29] 7... ♘f6 8. f3 [8. ♗h6 ♕a5 9. ♕d3 ♘g4 10. ♗d2 d6 11. f4 ♘f6 12. ♘d4 ♗f5 13. ♘f5 gf5 14. g3 ♘e4 15. ♗g2 ♘d2 16. ♕d2 ♕c5 17. ♕d5 ♘a5∓ Huguet–Štejn, Las Palmas 1973; 8. ♘b4 ♕a5 9. ♘d5 ♘e4 10. ♕c2 ♘d6 11. e4 ♘e5 12. ♗f4 f6 13. ♗e2 ♘df7 14. ♗e3 d6 15. ♖b1 ♘d7 16. 0–0 e6 17. ♘f4 ♔e7∞ Szabo–Ribli, Wijk aan Zee 1973] d6 9. e4 ♘d7 [9... ♗e6 (Quinteros–Fischer, Buenos Aires 1970 — 10/72) 10. ♗h6!±] 10. ♗e2 ♘c5 11. ♗h6 f6 12. 0–0 ♗e6 13. ♘b4 ♕d7 14. ♘d5± Quinteros–Hartston, London 1977; 8... ♕a5 9. ♗d2= — 7... ♕a5

[30] **8.** ♕**d2** ♘f6 9. f3 d6 10. e4 ♗e6 11. ♘e3 [11. ♘d4 ♘e5 12. ♘e6 fe6 13. ♖b1 ♕c7 14. ♕d4 0–0 15. ♗e2 b6∓ Nielsen–Trifunović, Amsterdam (ol) 1954] 0–0 12. ♖b1 ♖ab8 13. ♘d5 ♖fc8 14. ♖b5 [14. ♘f6 ef6 15. ♕d6 ♘e5∓ Partos] ♕d8 15. ♗e2 a6∓ Baumgartner–Korčnoj, Schweiz 1978 — 25/60; **8. e4** ♘f6 9. f3 ♕c3 10. ♗d2 ♕e5 11. ♖b1 0–0 12. ♖b5 ♕c7 13. ♗e2 [13. ♗h6 ♖d8 14. ♘e3 d6∓ Szabo–Matulović, Kapfenberg 1970 — 10/74] d6 14. ♕b1 b6 15. 0–0 ♗a6 16. ♖g5 ♖ac8 17. ♖c1 ♕d7 18. ♗f1 ♖c7 19. ♘e3 ♖e8 20. ♗c3⩲ G. Garcia–Matulović, Vršac 1975; 11. ♘e3!?; **8.** ♘**e3** d6 9. g3 ♗e6 10. ♗g2 ♖c8 11. 0–0 ♘f6 12. ♘d5 ♗d5 13. cd5 ♘e5 14. ♗e3 0–0 15. ♗d4∞ Braskett–Browne, Lone Pine 1972

[31] **9... d5** 10. cd5 ♕d5 11. e4 ♕c5 12. ♕e2 0–0 13. ♕e3 ♕e3 14. ♗e3 b6= Štejn–Matulović, Sousse (izt) 1967 — 4/59; **9...** ♕**a4** 10. e4 b6 11. ♕b1 ♗b7 [11... ♗a6 12. ♘b4!?] 12. ♘e3 [12. c5 ♗a6=] ♗a6 13. ♗e2 ♖c8 14. ♕b3 ♕a5= Korčnoj–Tajmanov, SSSR 1967 — 3/55

[32] 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 0–0= Tajmanov–Kuprejčik, SSSR (ch) 1974

[33] 4... **e5**?! 5. d4 d6 6. dc5 dc5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♗d2 h6 9. 0-0-0 ♗e6 10. ♘d5 ♔c8 11. ♗c3 ♗g7 12. ♘d2± R. Garcia–Varas, Argentina 1968; 4... **d6** 5. d4 ♗g4 6. d5 ♘e5 7. ♗e2 ♘f3 8. gf3 ♗h3 9. e4 ♗g7 10. ♕d3 a6∞ Bilek–Filep, Hungary (ch) 1965/66; 6. ♗e2 ♗g7± — 4... ♗g7

[34] 6... d6 7. ♗e2 ♗g4 8. 0–0 ♗g7± — 4... ♗g7

[35] 8... e6 9. ♗g5!?

[36] 9... ♘d5 10. ♗d5 e6 11. ♗c6 bc6 12. 0–0 [12. ♕a4 ♗g7 (12... ♕d5 13. 0–0 ♗g7 14. ♗f4 0–0 15. ♖ac1± Makaričev–Kozlov, SSSR 1974) 13. 0–0 0–0 14. ♕c6 ♖b8 15.

♗g5 ♗b7 16. ♕c3 ♕d6 17. ♖fd1 ♖fc8 18. ♕d2 ♗f3 19. gf3 ♕d5⩲ Vaganjan–Chellstorp, Teesside 1974] ♕d5 13. ♕c3 ♗g7 14. ♗f4 0–0 15. ♖fc1 ♖d8 16. ♗c7 ♖d7 17. ♗e5 f6 18. ♗g3± Rukavina–Beljavski, Sombor 1972 — 14/88

[37] 10... a6 11. ♗e2 ♗g7 12. ♗a3± Polugajevski–Forintos, Sarajevo 1965

[38] **12. 0—0**± Talj–Pohla, SSSR 1972 — 14/207; **12. ♗b5** ♗d7 13. 0–0 [13. ♗f8 ♔f8 14. 0–0± Botvinik–Petrosjan, Moskva (m) 1963] ♗a3 14. ♕a3 ♕e7 15. ♕b2 0–0 16. ♖fe1±↑ Andersson–Huguet, Las Palmas 1973

[39] **7... dc4** 8. ♗c4 ♗g7 9. d5 ♘a5 10. ♗b5 ♗d7 11. ♗d7 ♘d7 [Mišučkov–Antonov, SSSR 1974] 12. 0–0±; 7... **♗e6** 8. ♗f6 ef6 9. cd5 ♗d5 10. ♗b5 ♗e7 11. 0–0 0–0 12. ♘d5 ♕d5 13. ♕e2 ♗d6 14. ♖fd1± Debarnot–Makaričev, Amsterdam II 1974; 7... ♘e4 8. cd5 ♘c3 9. bc3 ♕d5 10. ♗e2 ♗g7 11. 0–0 0–0= Smejkal–Hernandez, Siegen (ol) 1970; 10. ♕b3!± Botvinik

[40] 10. ♗b5 ♗d7 11. ♕b3 0–0 12. 0–0 ♕b6 13. a4± Geler–Velimirović, Amsterdam 1974

[41] 12. 0–0 ♘b6 13. ♗b3 ♗f5 14. ♖e1±↑ Uhlmann–Přibyl, Tallinn 1977 — 23/89

[42] 5. ♗e2 d6 6. 0–0 ♘h6 7. a3 0–0 8. ♖b1 e5 [8... a5 9. h3 ♘f5 10. g4 ♘h6 11. d4± Hübner–Reshevsky, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/75; 9... e6!? △ d5 Hübner] 9. b4 f5∞ Hübner–Hecht, Büsum 1969; 5... e5!?△ ♘ge7

[43] 5... **♕a5** 6. ♗e2 d6 7. 0–0 ♘h6 8. d5 ♘b8 9. e4 0–0 10. ♗f4 ♘d7 11. h3± Ghitescu–Paoli, Kecskemet 1972; **5... ♘f6** 6. d5 [6. ♗e2 cd4 7. ed4 d5 8. 0–0 0–0= — D 94] ♘a5 7. e4 d6 8. h3 0–0 9. ♗g5 e6 10. ♗d3 ed5 11. ♘d5 ♗e6 12. 0–0 ♖e8 13. ♕d2 ♘c6 14. ♖ad1± Emma–Palermo, Argentina 1973; 5... **b6** 6. d5 ♘e5 7. ♘e5 ♗e5 8. ♗e2 d6 9. 0–0 ♗g7 10. e4 ♘f6 11. f4± Uhlmann–Sikora, Dečin 1977 — 24/89

[44] **6... e6** 7. d5 ed5 8. cd5 ♘e5 9. ♘e5 ♗e5 10. ♕e2 ♕e7 11. ♘b5! ♗b8 12. d6 ♕e2 13. ♗e2 a6 14. ♘c7 ♗c7 15. dc7± Rubinetti–G. Garcia, Zarate 1973; **6... ♘f6** 7. d5 ♘b8 8. d6! 0–0 9. de7 ♕e7 10. ♗e2 d6 11. ♗g5 ♗e6 12. 0–0 h6 13. ♗f4 ♖d8 14. ♘d4 ♘c6 15. ♘e6 ♕e6 16. ♘d5± Petrosjan–Jimenez, La Habana (ol) 1966

[45] 7... ♘f6 8. d5 ♘b8 9. 0–0 0–0 10. ♗e3 ♘a6 11. ♘b5 b6 12. ♘fd4 ♗b7 13. ♗f3 ♘d7 14. ♕d2± Portisch–Petrosjan, San Antonio 1972 — 14/89

[46] 8. d5 ♗f3 9. ♗f3 ♘d4 10. ♗e4 ♕d7 11. 0–0 ♖c8 12. ♗d3 ♘f5 13. ♖e1 ♘f6 14. b3 0–0 [14... ♘d5? 15. ♘d5 ♗a1 16. ♗g5+–] 15. ♗b2± Liberzon–Lutikov, SSSR (ch) 1969; 9... ♘e5!?

[47] 8... ♘f6 9. d5 ♗f3 [9... ♘b8 10. ♗e3 0–0 11. ♖c1± Sanguineti–Debarnot, (m) 1973] 10. ♗f3 ♘e5 11. ♗e2 0–0 12. ♗e3 [12. b3 a6 13. a4 ♘ed7 14. ♗e3± Uhlmann–Browne, Rovinj–Zagreb 1970] ♕c8 13. b3 ♘eg4 14. ♗d2± Unzicker–Hug, Bath 1973 — 16/77

[48] **11. ♗e4**?! 0–0 12. b3 f5!? 13. ♗f3 f4∓ Trifunović–Portisch, Oberhausen 1961; **11. ♗e2** ♘f5 [11... 0–0?! 12. f4 (12. b3 ♕a5?! 13. ♘b5 ♘f5 14. ♗d2± Ivkov–Pietzsch, Lugano (ol) 1968 — 6/92; 12... ♘f5 13. ♗b2± Ivkov) ♕b6 13. ♔h1 ♘d7 14. g4!± Raškovski–Jurtajev, SSSR 1977] 12. ♗d3 ♘d3 13. ♕d3 0–0= Doda–Barcza, Berlin 1962

[49] 12. ♗d2 a6 [12... ♘f3 13. ♕f3 ♘f5 14. ♖fe1±↑ Polugajevski–Podgajec, SSSR (ch) 1968/69 — 7/58] 13. ♗e2 ♘f5 14. ♖e1± Smejkal–Zinn, Lugano (ol) 1968 — 6/91

[50] 7... ♘b8 8. ♗e3 [8. ♗g5 ♗g4 9. ♖c1 ♘f6 10. h3 ♗f3 11. ♕f3 ♘bd7 12. ♗d3 ♖c8 13. b3 0–0 14. 0–0 ♕a5 15. ♗d2± Ree–Kagan, Netanya 1968] ♘f6 9. h3 0–0 10. ♗e2 ♘bd7 [10... e5 11. de6 ♗e6 12. ♘d4± Ogaard–Hoen, Oslo 1973] 11. 0–0 ♘c5 12. ♖e1 ♗d7 13. ♗f1± Ivkov–Janošević, Vršac 1971 — 12/61

[51] 8. ♘e5 ♗e5 9. ♗d2 ♗g7 10. ♗d3±; 9. ♗e2!?

[52] 12. g4 ♗c8 13. f4 ♘d7 14. ♗e2 ♕a5 15. ♗d4± Partos–Paidoussis, Istanbul 1975

[53] **6... ♗c3** 7. bc3 ♘a5 8. ♘d2 ♕d7 9. ♗d3 b6 10. 0–0 ♗a6 11. e4± Ree–Janatschek, Nice (ol) 1974; **6... ♘b8** 7. e4 ♘f6 8. h3 0–0 9. ♗f4 ♘e8 10. ♕d2 e5 11. de6 ♗e6 12. ♗h6 ♘c6 13. ♗g7 ♔g7 14. ♗e2 ♘e5∞ Nej–Gipslis, SSSR 1961; 8. ♗e2 0–0 9. 0–0± — 6. ♗e2; **6...** ♘a5 7. ♗e2 ♗c3 8. bc3 ♘f6 9. ♘d2 e5 10. e4 b6 11. ♗d3 ♘h5 12. ♘b3± Bobocov–Bagirov, Beverwijk 1965; 7... ♘f6 — 6. ♗e2; 7... ♗g4 — 6. ♗e2

[54] 7. ♘e5 ♗e5 8. ♗d3 ♗g7 [8... f5 9. ♕c2 ♘f6 (Rajković–Šibarević, Vrnjačka Banja 1974) 10. f4! ♗c3 11. ♕c3±] 9. e4 ♘f6 10. ♗g5 0–0 11. f4 ♘d7 12. 0–0± Bobocov–De Greiff, La Habana (ol) 1966; 7... de5 8. e4 e6!?

[55] 7... ♘f6 8. f4 ♘ed7 9. ♗e2 0–0 10. ♘f3± Barcza–Bondarevski, Soči 1964

[56] 9. 0–0 ♘f7 10. a3 0–0 11. ♖b1 e5 12. b4 e4∞ Štejn–Borisenko, SSSR (ch) 1965

[57] 12. de6 ♗e6 13. g5 ♘e8 14. ♗f3 ♖b8 15. a4 ♘c7 [Korčnoj–Fischer, Sousse (izt) 1967 — 4/58] 16. ♘d5±○

[58] 6... ♘h6 7. d5 ♘e5 8. ♘e5 de5 [8... ♗e5 9. e4 ♗g7 10. g4±] 9. e4 0–0 10. ♗e3 b6 11. f3 [11. ♕d2 ♘g4 12. ♗g4 ♗g4± Trifunović–Ghitescu, Marianske Lazne 1960] f5 12. ♕d2 ♘f7 13. g4!± Hecht–Marcland, Wijk aan Zee II 1973; 9... f5!?

[59] 7... **♗c3** 8. bc3 ♘a5 9. e4 b6 10. 0–0 ♘f6 [Šamkovič–L. Kovacs, Salgotarjan 1967]

11. h3 ♗f3 12. ♗f3 ♘d7 13. ♗e2± ; 7... ♘b8 8. 0—0 [8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘f6 10. 0—0 0—0 11. ♕d2 a6 12. ♖b1± Smislov—Simagin, SSSR (ch) 1951] ♘d7 9. e4 ♘gf6 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 0—0 12. ♗e2 a6 13. a4 ♘e8 14. ♗e3± Langeweg—Žuhovicki, Soči 1967; 7... ♘b4 8. 0—0 [8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘f6 10. 0—0 0—0 11. e4 ♘e8 12. a3 ♘a6 13. ♗e3± Pachman—Matanović, Bled 1961] ♘f6 9. e4 0—0 10. ♗e3 [10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♘d7 12. ♗f4 ♘a6 13. ♕d2± Malich—Möhring, DDR (ch) 1973] ♖e8 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 e5 13. de6 ♖e6 14. e5± Partos—Honfi, Bucuresti 1975 — 20/57; 7... ♘a5 8. 0—0 ♘f6 9. e4 0—0 — 6... ♘f6

60 8... ♗c3 9. bc3 ♘e5 10. ♗e2 f5 11. f4 ♘f7 12. e4! fe4 13. ♗g4 ♘f6 14. ♕a4 ♔f8 15. ♗e6±→ Marović—Bukić, Jugoslavija (ch) 1972

61 9... f5 10. 0—0 ♘f6 11. f4 ♘f7 12. ♗d3 0—0 13. ♕f3± Langeweg—Janatschek, Lugano (ol) 1968

62 12. ♖b1± Pachman—Fuderer, Hastings 1954/55

63 7. 0—0 0—0 [7... cd4 8. ed4 d5 9. ♗g5 ♘e4 10. cd5 ♘c3 11. bc3 ♕d5 12. c4 △ d5± Vukić—Janošević, Jugoslavija (ch) 1972] 8. b3 cd4 9. ed4 e5 10. ♗b2 a6 11. ♘a4 ♘d7 12. ♕d2 ♘b6 13. ♘b6 ♕b6 14. d5 ♘b8∞ Rukavina—Buljovčić, Jugoslavija (ch) 1974

64 7... ♘e5 8. ♘e5 [8. ♘d2 0—0 9. 0—0 a6 10. a4 ♘e8 11. f4 ♘d7 12. e4± Ribli—Pogats, Hungary (ch) 1972] de5 9. e4 0—0 10. 0—0 [10. ♗e3 b6 11. a3 ♗d7 12. h4! h6 13. g3 ♕c8 14. ♕d2 ♔h7 15. f3± Olafsson—Thorbergsson, Reykjavik 1966 — 1/45] ♘e8 11. ♗e3 b6 12. a3 a5 13. b4 ab4 14. ab4 ♖a1 15. ♕a1 cb4 16. ♘a4± Filip—Pritchett, Siegen (ol) 1970; 7... ♘b8 8. 0—0 0—0 9. e4 [9. ♕c2 ♘a6 10. a3± Uhlmann—Schöneberg, Berlin 1968 — 6/93] e6 10. ♗f4 e5 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 g5 13. ♗g3 ♘h5 14. ♘d2 ♘f4 15. ♗g4+ Polugajevski—Holmov, SSSR (ch) 1967 — 5/62

65 8. ♗d2 ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 0—0 11. b3 a6 12. 0—0 ♖b8 13. a4 e5 14. ♖b1 b6= Pachman—Barcza, Moskva (ol) 1956; 8. 0—0 0—0 [8... ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 0—0 11. ♗e2± Filip—Averbah, Wien 1961] 9. ♕c2 [9. ♗d2 e6 10. e4 ed5 11. cd5 a6 12. ♖b1 ♗g4 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 ♘d7 15. b3 b5∞ Polugajevski—Tringov, Sarajevo 1965] ♗g4 10. b3 a6 11. ♗b2 ♖b8 12. e4 ♗f3 13. ♗f3 b5 14. cb5 ab5 15. ♗e2 b4 16. ♘d1± Donner—Evans, Venezia 1967 — 4/60

66 9. h3 a6 [9... e5 10. g4± Lukić—Buljovčić, Jugoslavija (ch) 1962] 10. 0—0 e6 [10... ♖b8 11. ♖e1 ♗d7 12. e5!± Filip—Sanz, Olot 1975 — 20/56] 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 ed5 13. ed5 g5! [13... ♖e8 14. ♗d3± Schmidt—Sanz, Olot 1975] 14. ♗g3 ♗f5=

67 9... e6 10. ♗f4 ed5 11. cd5 ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♗f3± Kavalek—Hulak, Amsterdam 1977

68 11... a6 12. ♕d2 ♘d7 [12... ♔h8 13. ♔h1 ♖g8 14. ♖ac1 ♖b8 15. b3 ♘e8 16. ♖g1 b6 17. f4± Smejkal—Mašić, ČSSR 1970 — 10/752] 13. ♖ac1 ♘e5 14. b3 ♕d7 15. ♘d1± Mašić—Mariotti, Sombor 1970; 11... e5 12. f4 ef4 13. ♗f4 ♕e7 14. ♗d3 ♘d7 15. ♖c1 ♘e5 16. b3± Botvinik—Polugajevski, SSSR 1967 — 4/779

A 36 — 1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	♗g2[2]	b3[4]	♗b2[6]	♕c1[7]	f4	♘e4	fe5	♘f3	∞
	g6[1]	♗g7[3]	e6[5]	♘ge7	d6	0—0	e5	♘e5	f5[8]	

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2	a3	b4[10]	ab4	d4[12]	e3[13]	♘e2	cd5	♗a3	0—0	∞
	e6[9]	♘b4[11]	cb4	bc3	♘e7	d5	♘d5	♗f8	♗a3[14]	
3	. . .	♖b1	b4	ab4	b5	cd5	d4[17]	e3	♘ge2	±
	. . .	♘ge7[15]	cb4[16]	d5	♘e5	ed5	♘c4	♗e6[18]	♕d7[19]	
4	. . .	♖b1[20]	b4[22]	ab4	cb5[23]	e4[24]	♘ge2	h3	d3	∞
	a6	♖b8[21]	cb4	b5	ab5	d6[25]	h5	e5[26]	♗e6[27]	
5	d3	♗d2[29]	♕c1[30]	♖b1[32]	a3	b4	h4	bc5	♘h3	=
	e6[28]	♘ge7	h6[31]	b6	♗b7	d6	♕d7	dc5	♖d8[33]	
6	. . .	♗d2[34]	a3	♖b1	h4	♘h3	♘f4	♗e4	♘b5	=
	d6	♗d7[35]	♘f6	a5[36]	h5	♖b8	♘g4	♘ge5	0—0[37]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
7	e3	♘ge2	a3[40]	♖b1	0—0[43]	d3[45]	b3[46]	♗b2		±
	♘h6[38]	♘f5[39]	0—0[41]	a5[42]	d6[44]	♖b8	♗d7			
8	. . .	♘ge2	0—0[47]	d3[49]	b3	♗b2	♕d2	h3[50]	f4	±
	♘f6	0—0	d6[48]	♖b8	a6	♗d7	b5	♕a5	h5[51]	
9	. . .	♘ge2	0—0[52]	d4[53]	♘d4[54]	cd5	ed4	♘d5[57]	♕b3[58]	=
	e6	♘ge7	0—0	cd4	d5[55]	♘d4[56]	♘d5	ed5	♗e6[59]	
10	. . .	♘ge2[60]	0—0[62]	b3[63]	♗b2	d3[65]	♕d2[66]	♖fd1[67]	♖ac1	=
	e5	♘ge7[61]	0—0	d6	a6[64]	♖b8	b5	♕a5	♗e6[68]	
11	. . .	. . .	. . .	a3	♖b1[70]	♘d5[72]	♘e7[74]	d3	♘f4	=
	. . .	. . .	. . .	d6[69]	♗e6[71]	♗f5[73]	♕e7	e4	ed3[75]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	d3[76]	♘d5[77]	cb5	♗d2	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	a5	♖b8	b5[78]	♖b5	♗e6[79]	
13	e4	♘ge2	0—0	d3[82]	a3[84]	♖b1	b4	ab4	cb5	=
	d6[80]	e5[81]	♘ge7	0—0[83]	a6[85]	♖b8	cb4	b5	ab5[86]	
14	. . .	♘ge2[87]	d3[88]	0—0[90]	♗e3[91]	♕d2[92]	♗h6	♗g7	f4	=
	e6	♘ge7	d6[89]	0—0	♘d4	♗d7[93]	♘ec6	♔g7	♕a5[94]	
15	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b1	a3	b4	♗e3[97]	♕d2	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	b6[95]	♗b7	♕d7[96]	♘d4	♘ec6[98]	
16	. . .	♘ge2[99]	0—0[101]	a3	h3[104]	♖b1[105]	♘b5[107]	♘c7	♘c3	=
	♘f6	0—0[100]	d6[102]	♗d7[103]	♘e8	a5[106]	♘c7	♕c7	♘d4[108]	
17	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b1	d3	♗e3[110]	b4	ab4	=
	. . .	. . .	. . .	♘e8	a5[109]	♘c7	♘d4	ab4	b6[111]	
18	. . .	. . .	. . .	d3	h3[113]	a4[114]	♗e3	d4	b3	±
	. . .	. . .	. . .	a6[112]	♖b8	♘e8	♘c7[115]	♘a5[116]	♘e6[117]	
19	. . .	. . .	. . .	. . .	h3[118]	f4[120]	♗e3	♕d2	♖ae1	=
	. . .	. . .	. . .	♘e8	♘c7[119]	f5	♘d4	♖b8	e6[121]	

[1] 3. . . e5 4. ♗g2 d6 5. e3 ♗f5 6. a3 ♘f6 7. d3 ♕d7 8. h3 g6 9. ♘ge2 ♗g7 10. ♖b1 0—0 11. b4 h5 12. ♘d5 ♖ab8 13. ♘ec3 ♖fc8 14. ♖b3 ♗e6 15. ♗d2 b6 16. ♕f3± Uhlmann—Pähtz, DDR (ch) 1976 — 21/67

[2] 4. b3 ♗g7 5. ♗b2 e6 6. ♕c1 ♘f6 7. e3 [7. ♘e4 d6 8. ♗g2 0—0 9. d3 ♕e7 10. ♘f3 b6 11. ♘e5 de5 12. ♘f6 ♗f6 13. ♗c6 ♗b7 14. ♗b7 ♕b7 15. 0—0 ♗g7= Holmov—Borisenko, SSSR (ch) 1956] 0—0 8. ♗e2 d5 9. cd5 [Holmov—Herišn, SSSR 1968 — 6/94] ♘d5= Judovič

[3] 4. . . ♘f6 5. a3 d6 6. ♖b1 ♗f5 7. d3 ♖c8 8. b4± Suttles—Gligorić, Hastings 1973/74

[4] **5. f4** e6 6. ♘f3 [6. b3 ♘ge7 7. ♗b2 d5 8. ♘a4 ♗b2 9. ♘b2 0—0 10. ♘f3 b6= Lombardy—Ree, Haifa (ol) 1976] ♘ge7 7. 0—0 0—0 8. e4 d6 9. d3 ♘d4= Bilek—Liljedahl, Göteborg 1971; **5. ♘h3** e6 [5. . . d6 6. ♘f4 ♗d7 7. d3 a6 8. 0—0 ♖b8 9. ♗d2 b5= Larsen—Bertok, Zagreb 1955; 5. . . h5 6. ♘f4 h4 7. a3 d6 8. ♖b1 a5∞ Saharov—Averbah, SSSR (ch) 1969 — 7/301] 6. ♘f4 ♘ge7 7. h4 h6 8. ♖b1 0—0 9. b3 d6 10. ♗b2 a6 11. d3 ♖b8 12. ♕d2 b5= Larsen—Campos-Lopez, San Antonio 1972 — 14/90; 6. d3 — 5. d3; **5. ♖b1** b6 6. a3 ♗b7 7. b4 cb4 8. ab4 ♕c8 9. ♘d5 e6 10. ♘e3 ♘d4 11. f3 ♘e7 [Raičević—Forintos, Novi Sad 1974 — 18/79] 12. c5△ ♘c4∞; 5. . . ♖b8 6. a3 a6= — 5. a3

[5] **5. . . b6** 6. ♗b2 ♗b7 7. ♘h3 ♘f6 8. 0—0 0—0 9. e3 ♘a5 10. ♗b7 ♘b7 11. ♕f3 ♘d6 12. ♖ad1± Holmov—Stoljar, SSSR 1955; **5. . . ♘f6** 6. ♗b2 0—0 7. d3 [7. ♘h3 e5 8. 0—0 d6 9. f4 ♗d7= Romanišin—Beljavski, SSSR (ch) 1974 — 18/77] e6 8. ♗c6 bc6 9. ♕d2 d6 10. f4 ♕e7 11. ♘f3 e5 12. fe5 de5 13. ♕g5 ♖e8 14. 0-0-0 h6 15. ♕e3 ♘g4 16. ♕g1 h5 17. ♔b1± Larsen—Betancort, Lanzarote 1976 — 21/68; **5. . . e5** 6. ♗b2 ♘ge7 7. ♘h3 [7. h4 h6 8. e3 d6 9. a3 0—0 10. ♘ge2 a6 11. 0—0 ♖b8= Holmov—Bondarevski, SSSR (ch) 1963] d6 8. 0—0 0—0 9. f4 f5 10. d3 h6 11. ♕d2 ♖b8 12. e3 a6 13. ♖ad1 ♗e6= Smislov—Bagirov, SSSR (ch) 1961; 7. a3!?

[6] 6. ♗c6 bc6 7. ♗b2 d6 8. d3 e5 9. ♕d2 ♘f6 10. 0-0-0 0—0 11. h4 ♗e6 12. f3 h6∓ Larsen—Andersson, Las Palmas 1974

[7] 7. ♘**a4** ♗b2 8. ♘b2 0–0 9. e3 d5 10. ♘f3 [10. cd5 ♘d5 11. ♘e2 b6! 12. d4 ♗a6 13. dc5 ♕f6 14. ♘c4 ♘c3∓ Smislov–Fischer, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/76] ♘f5 11. 0–0 b6 12. ♘a4 ♗b7 13. cd5 ed5 14. d3 ♕f6∓ Smislov–Talj, SSSR 1964; 9. h4!? Ivkov; 7. **h4** h5 [7... h6 8. ♘h3 e5 9. d3 d6= Ujtelky–Žuhovicki, Soči 1967] 8. ♘a4 ♗b2 9. ♘b2 e5 10. ♘a4 d6= Ivkov–Matulović, Sarajevo 1966; 7. ♘**f3** — A 37

[8] 12. ♘f2 ♘7c6 13. ♘e5 de5 [13... ♘e5 14. ♘h3 △ ♘f4-d5± Guljko] 14. ♗d5 ♔h8 15. ♗c6 bc6 16. ♘d3 ♕e7∞ Hort–Guljko, Nikšić 1978 — 25/76

[9] 5... **h5** 6. ♖b1 h4 7. b4 cb4 8. ab4± Doda–Malich, Halle 1963; 6. ♘f3!?; 5... **e5** 6. b4 d6 [6... cb4 7. ab4 ♘b4 8. ♗a3±] 7. ♖b1! [7. bc5 dc5 8. ♘e4 ♘ge7 9. ♗b2 (9. ♘c5 ♕d4 10. ♘b3 ♕c4 11. d3 ♕a4∓) b6∞ Raičević] ♘ge7 8. e3 0–0 9. b5 ♘a5 10. d3± Bañas–Mečkarov, Sofia 1977; 5... **d6** 6. ♖b1 a5 [6... ♗d7 7. d3 a6 8. e3 b5 9. cb5 ab5 10. ♘b5 ♖b8 11. a4 ♘b4 12. ♘c3 ♗f5⩲ Raičević–Velimirović, Majdanpek 1976] 7. d3 e6 8. ♘h3 ♘ge7 9. ♘f4 0–0 10. 0–0 b6 11. ♗d2 ♖a7 12. ♘b5 ♖d7= Kotov–Fuderer, SSSR–Jugoslavija 1958; 5... ♘**f6** 6. ♖b1 a5 [6... 0–0 7. b4 cb4 8. ab4 a5 9. ba5 (9. b5 ♘b4 10. ♕b3 d5 11. cd5 ♗f5 12. d3 ♖c8⩲↑ Hort–Janošević, Harrachov 1966 — 1/47) ♘a5 10. d3 d6 11. ♗d2 ♗d7 12. ♘f3 ♗c6 13. 0–0±] 7. ♘h3 h5 8. ♘f4 h4∞ Gurgenidze–Gufeld, SSSR 1973 — 16/78; 7. ♘f3 — A 38; 5... ♖**b8** 6. ♖b1 [6. b4? ♘b4! 7. ab4 cb4 8. ♘b5 a6! 9. ♖a4 ab5 10. cb5 d6 11. ♖b4 ♕a5∓ Rajković–Sax, Vrnjačka Banja 1974 — 17/86] b6 7. b4 ♗b7 8. e3? cb4 9. ab4 ♘b4∓ Ftačnik–Petrosjan, Soči 1977; 8. ♘f3=; 6... a6 — 5... a6

[10] 6. ♘h3 ♘ge7 7. ♘f4 0–0 [7... a6 8. ♖b1 ♖b8 9. b4 cb4 10. ab4 b5 11. c5 d6 12. cd6 ♕d6= Bukić–Matulović, Jugoslavija (ch) 1963] 8. ♖b1 a5 9. b3 d5!? 10. cd5 ed5 11. ♘cd5 ♘d5 12. ♘d5 ♘d4 13. 0–0 [13. e3 ♗h3!] ♗g4 14. ♘c3 ♖e8⩲ Miles–Adorjan, London 1975 — 20/82; 9. 0–0!?

[11] 6... **cb4** 7. ab4 ♘ge7 [7... ♘b4 8. ♗a3 ♘c6 9. ♘b5±] 8. b5 ♘e5 9. c5 d5 10. cd6 ♕d6 11. ♗a3 ♕d8 12. ♘h3 0–0 13. 0–0± A. Garcia–Byrne, Lugano (ol) 1968 — 6/95; 11. ♘f3!? Byrne; 6... **d6** 7. ♖b1 ♘ge7± — 6. ♖b1

[12] 8. ♘b5 ♗a1 9. ♕a4 ♗e5 [9... ♗f6 10. d4 a5 11. ♗f4 ♖a6 12. ♗c7 ♕e7 13. ♘f3 ♘h6 14. c5 0–0 15. ♗d6 ♖d6 16. cd6 ♕d8 17. 0–0 b6 18. ♘d2 ♘f5 19. e3 ♗a6∓ Barle–Smejkal, Ljubljana–Portorož 1973] 10. ♘f3 ♗b8 11. ♗b2 f6 12. h4 [12. ♘g5 ♔f8 13. ♘e4 d5 14. cd5 ed5 15. ♕b4 ♔g7∓ Byrne–Barendregt, Amsterdam 1969] h5 [Bazan–R. Silva, Mar del Plata 1972] 13. ♕b4 ♘h6∓

[13] 9. ♘f3 ♘e7 10. 0–0 0–0 11. ♕b3 d5 12. c5 ♘c6 13. ♕c3 ♖e8 14. ♗f4 b5 15. cb6 ♕b6 16. e3 ♗f8∓ Bobocov–Hartston, Vrnjačka Banja 1972

[14] 14. ♖a3 ♗d7 15. e4 ♘e7 16. ♘c3⩲ Smislov–Hartston, Hastings 1972/73

[15] 6... a5 7. d3 ♘ge7 8. ♘e4 d6 9. ♗f4 e5 10. ♗g5 h6 11. ♗f6 0–0= Raičević–Sax, Vrnjačka Banja 1974; 8. ♗d2 0–0 — 5. d3; 7. e4 ♘ge7 8. ♘ge2 d6 9. 0–0 0–0 10. d3 — 5. e4

[16] 7... d6 8. bc5 [8. ♘h3 0–0 9. ♘f4 ♖b8 10. bc5 dc5 11. ♗b2 b6 12. 0–0 ♗b7= Platonov–Karpov, SSSR (ch) 1970] dc5 9. ♗b2 0–0 10. h4 h6 [Jakobsen–Viglundsson, Nice (ol) 1974] 11. ♘e4!?±↑

[17] 11. ♗a3 ♗e6 12. ♘h3 d4 13. ♘e4 ♘c4 14. ♗b4 ♘d5∞ Doda–Uhlmann, Halle 1963

[18] 12... ♗f5 13. ♖a1 ♕d7 14. ♕b3±↑ Ivkov–Keene, Skopje (ol) 1972 — 14/91

[19] 14. ♖a1± Benkö–Martz, Vrnjačka Banja 1973 — 15/76

[20] 6. ♘h3 h5 7. ♘f4 ♘f6 8. 0–0 ♖b8 9. b4 cb4 10. ab4 ♘b4 11. d4 0–0 12. ♕b3 ♘c6 13. ♖d1 b6 14. e4± Saharov–Schöneberg, Varna 1968; 7... h4∞; 6... ♖b8!?

[21] 6... ♕a5 7. ♘d5 e6 8. b4 cb4 9. ab4 ♕d8 10. ♘c3 ♘ge7 11. ♘f3± Sliwa–Forintos, Gyula 1965

[22] 7. ♘**a4** ♕a5 [7... d6 8. b4 cb4 9. ab4 ♗d7 10. c5± Flesch–Filipowicz, Tel Aviv (ol) 1964] 8. ♘h3 [8. ♘f3 d6 9. 0–0 b5 10. cb5 ab5 11. ♘c3 b4∓ Reshevsky–Ivkov, Amsterdam (izt) 1964] d6 9. b4 cb4 10. ab4 ♘b4 11. ♕b3 ♗d7 12. ♕b4 ♕a4 13. ♕a4 ♗a4 14. ♖b7 ♖b7 15. ♗b7 a5∓ Szabo–Forintos, Balatonfüred 1958; 7. ♕**a4** d6 8. ♗c6 bc6 9. ♕c6 ♗d7 10. ♕g2 ♗c3 11. dc3 ♘f6 12. ♘f3 ♗f5⩲ Seirawan–Tarjan, Lone Pine 1977

[23] 9. c5 a5!

[24] **10. ♘e4** d5 11. ♘c5 e5 12. d3 ♘f6 13. ♗g5 0–0∓ Jakobsen–Tarjan, Nice (ol) 1974; **10. ♘h3** ♘h6 11. 0–0 0–0 12. d4 [12. ♘f4 ♘f5 13. e3 e6 14. d4 d5= Bertok–Nikolić, Jugoslavija (ch) 1963] d5 13. ♗h6 ♗h3 [13... ♗h6 14. ♘f4±] 14. ♗g7 ♗g2 15. ♗f8 ♗f1 16. ♗e7 ♗e2 17. ♗d8 ♗d1 18. ♗c7 ♗c2 19. ♖b2 ♖b7= Stoljar–Szukszta, Albena 1969 — 8/53; 10... ♘f6!?; **10. e3** e6 11. ♘ge2 ♘ge7 12. 0–0 0–0 13. ♕b3 ♕b6= Reshevsky–Tukmakov, Buenos Aires 1970; **10. ♘f3** — A 37

[25] 10... e5 11. ♘ge2 ♘ge7 12. 0–0 0–0 13. d3 d6= — 5. e4

[26] Lengyel–Velimirović, Budapest 1973 — 15/75

[27] 14. 0–0 ♕d7 15. ♔h2 ♘ge7∞ Velimirović

[28] 5... ♘**h6** 6. e4 0–0 7. h4 d6 8. h5 ♘g4 9. ♘h3± Lehmann–Visier, Palma de Mallorca 1968; 5... ♘**f6** 6. ♖b1 [6. ♘h3 0–0 7. 0–0 ♖b8 8. ♕d2 a6 9. b3 d5! 10. cd5 ♘d5 11. ♗b2 ♘c3 12. ♗c3 ♘d4∓ Csom–Ornstein, Hannover 1976] 0–0 7. a3 e6 [7... a5 8. ♗d2 e6 9. ♘h3 b6 10. 0–0 ♗b7= D. Byrne–Hort,

San Antonio 1972] 8. b4 [8. e4? d5! 9. cd5 ed5 10. ♘ge2 de4 11. de4 ♕d1 12. ♘d1 ♖e8∓ Barcza—Krogius, Soči 1966 — 2/42] cb4 9. ab4 d5 10. b5 ♘d4 11. e3 ♘f5 12. cd5 ed5= Minić; **5... a6** 6. ♗d2 [6. h4 ♘f6 7. ♘h3 e5 8. ♘g5 d6 9. ♘ge4 h6 10. ♘f6 ♗f6 11. h5 g5= Kotov—Bagirov, SSSR 1964] ♖b8 7. a3 b5 [7... ♘f6 8. ♖b1 0—0 9. b4 cb4 10. ab4 b5 11. cb5 ab5= Lombardy—Bagirov, Budva 1963] 8. cb5 ab5 9. b4 cb4 10. ab4 ♘b4 11. ♖b1 ♘c6 12. ♘b5 ♗b7 13. ♘f3 ♘f6 14. 0—0 0—0= Milić—Szilagyi, Jugoslavija—Hungary 1965; 7. a4!?

[29] **6. ♘h3** ♘ge7 7. ♘f4 [7. 0—0 0—0 8. ♗d2 ♖b8 9. ♖b1 a6 10. ♕c1 b5 11. ♗h6 d6= Abramov—Kotkov, SSSR 1971 — 11/47] d6 [7... 0—0 8. ♗d2 ♖b8 9. 0—0 b6 10. ♖b1 ♗b7 11. a3 ♘d4= Barczay—Honfi, Pecs 1964; 7... a6 8. 0—0 ♖b8 9. a4=] 8. ♕d2 ♖b8 9. b3 0—0 10. ♗b2 ♕a5 11. 0—0 e5 12. ♘fd5 ♘d5 13. ♗d5 [Larsen—Hartston, Hastings 1972/73 — 15/73] ♗h3 14. ♖fd1 ♘e7∞; 11... ♗d7!? △ a6, b5 Larsen; **6. h4** ♘f6 [6... h5 7. ♘h3 ♘ge7 8. 0—0 0—0 9. ♗g5 d6 10. ♖b1 ♖b8 11. a3 a6= Suttles—Mecking, Palma de Mallorca (izt) 1970] 7. ♘h3 h6 [7... d5 8. cd5 ed5 9. ♘f4 d4 10. ♘a4 ♗d7 11. ♗d2 b6 12. a3 0—0 13. b4 cb4 14. ab4 ♖c8 15. 0—0 ♖e8= Damjanović—Štejn, Jugoslavija—SSSR 1965; 8. ♗g5!?] 8. ♘f4 d6 9. a3 ♕d7 10. b4 [10. ♖b1 b6 11. b4 ♗b7 12. ♕a4 0—0 13. ♗d2 ♖fc8 14. 0—0 ♕e7 15. ♖fc1 ♘e5∓ Andersson—Hort, Wijk aan Zee 1973 — 15/74] cb4 [10... ♘e4 11. ♘e4 ♗a1 12. ♗e3 ♗e5 13. bc5⩱] 11. ab4 ♘b4 12. ♗a3 ♘c6 13. ♘b5 ♗f8 14. ♖a2 △ ♕a1, ♗b2⩱ Andersson; **6. e4** ♘ge7 7. ♘ge2 d6 — 5. e4

[30] 7. a3 0—0 [7... d5 8. cd5 ed5 9. ♘h3 0—0 10. ♘f4 ♖b8 11. 0—0 d4 12. ♘e4 b6 13. b4 cb4 14. ab4 a6 15. b5 ab5 16. ♕b3± D. Byrne—Evans, San Antonio 1972 — 15/72] 8. ♖b1 a5 9. ♘f3 d5 [9... d6 10. 0—0 h6= Kapengut—Kuzmin, SSSR 1964] 10. ♕c1 ♘d4= Ree—Uhlmann, Amsterdam 1975 — 20/81

[31] 7... 0—0 8. ♗h6±

[32] 8. h4 d5 [8... b6 9. ♘h3 ♗b7 10. 0—0 d6 11. a3 ♕d7 12. b4 ♘d4= Suttles—D. Byrne, San Antonio 1972] 9. ♖b1 b6 10. ♘h3 ♗b7 11. 0—0 d4= Angantisson—Beljavski, Teesside 1974

[33] Bielicki—Byrne, Buenos Aires 1964

[34] **6. ♖b1** h5 7. h3 ♗d7 8. e3 ♕c8 9. ♘ge2 ♘h6 10. a3 ♘e5 11. f4 ♗c6 12. e4 ♘d7 13. ♘d5 e6 14. ♘e3 f5= Petrosjan—Bisguier, SSSR—USA 1954; **6. ♘h3** e5 7. 0—0 ♘ge7 8. f4 0—0 9. e4 ♘d4= Kotov—Pietzsch, Sarajevo 1966; **6. f4** e6 7. e4 ♘ge7 8. ♗e3 a6 9. ♘f3 ♘d4 10. 0—0 ♖b8 11. ♕d2 0—0 12. ♖ae1 b5 13. b3 ♗d7= Bobocov—Bouwmeester, Zevenaar 1961

[35] 6... ♘h6 7. h4 ♗d7 8. h5 a6 9. ♖b1 ♖b8 10. ♘e4 f5 11. ♘g5 ♘f7 12. ♘h7 ♖h7 13. hg6 ♖h1 14. gf7 ♔f7 15. ♗h1 ♕h8 16. ♗g2 ♗b2 17. ♕b3 ♗f6 18. ♕b6 ♕d8= Andersson—Schmid, Gstaad 1973

[36] **8... ♖b8** 9. b4 b6 10. b5 ♘a5 11. ♕c1 0—0 12. e4± Nejkirh—Fichtl, Varna 1960; **8... ♕c8** 9. b4 0—0 10. ♕c1 ♖e8 11. ♗h6 ♗h8 12. h3 ♘d4 13. b5 ♖b8 14. e4 a6 15. a4± Eliskases—Botvinik, Tel Aviv (ol) 1964

[37] Ujtelky—Scholl, Amsterdam 1969

[38] **5... f5** 6. ♘ge2 ♘f6 7. ♖b1 0—0 8. a3 △ b4± Bielicki—Schweber, Argentina 1960; **5... b6** 6. ♘ge2 ♗b7 7. 0—0 ♘f6 8. d4 cd4 9. ♘d4 [9. ed4 ♘a5 10. ♗b7 ♘b7= Somogyi—Varnusz, Hungary (ch) 1963] ♘a5 10. ♗b7 ♘b7 11. ♕f3±↑; **5... a6** 6. ♘ge2 b5 7. d4! [7. cb5 ab5 8. ♘b5 ♗a6⩱; 7. ♘b5!?] bc4 8. 0—0 cd4 9. ♘d4 ♗b7 10. ♘c6 ♗c6 11. ♗c6 dc6 12. ♕a4 ♕b6 13. ♕c4 ♘f6 14. b3 0—0 15. ♗b2± Hamman—Bednarski, Aarhus 1971 — 12/62; **5... h5** 6. h4 [6. h3 ♘h6 7. ♘ge2 ♘f5 8. 0—0 0—0 9. a3 d6 10. ♖b1± Rabar—Ujtelky, Reggio Emilia 1965/66; 6. ♘f3!? ♘h6 7. e4[♘h6 7. ♘ge2 ♘f5 8. a3 ♖b8 9. ♖b1 ♘d6?! 10. d3 b5 11. cb5 ♘b5 12. ♘b5 ♖b5 13. ♕c2 ♗b7 14. 0—0± Padevski—Gurgenidze, Varna 1975 — 19/58; 9... a5±; **5... d6** 6. ♘ge2 ♗f5 [6... ♗d7 7. 0—0 h5 (Goldberg—Kapengut, SSSR 1963) 8. h3±] 7. d3 h5 8. h3 ♕c8 9. a3 ♘f6 10. ♖b1± Sapi—Forintos, Hungary 1967; 6... h5!? 7. h3 e5

[39] 6... d6 7. 0—0 ♗d7 8. h3 a6 9. e4± Hamman—Sanguineti, Lugano (ol) 1968; 8... ♘f5!?

[40] **7. b3** a6 [7... b6 8. ♗b2 ♗b7 9. ♕b1 ♕c8 10. ♘e4± Tukmakov—Murej, SSSR 1968] 8. ♗b2 b5 [8... 0—0 9. ♕b1 ♖b8 10. ♘a4± Platonov—Cejtlin, SSSR (ch) 1970] 9. d3 ♗b7 10. 0—0 ♖b8= Danov—Gipslis, SSSR 1963; 7. **0—0** 0—0 [7... d6 8. d3 ♗d7 9. ♖b1 ♕c8?! 10. a3 h5 11. h4 ♘h6 12. b3 ♗g4 13. ♗b2± Boutteville—Olafsson, Varna (ol) 1962; 9... 0—0=] 8. b3 a6 [8... b6 9. ♗b2 ♗b7 10. ♖b1 e6?! 11. ♘f4 d6 12. ♘e4 ♗b2 13. ♖b2± Geler—Byrne, Sousse (izt) 1967 — 4/63; 10... d6!? Ivkov] 9. ♗b2 d6 10. d3 ♗d7 11. ♕d2 ♖b8 12. ♘e4 ♕a5 13. ♗c3 ♗c3 14. ♘4c3 b5= Andersson—Miles, Tilburg 1977

[41] 7... ♖b8 8. ♖b1 b6 9. b4 ♗b7 10. 0—0 d6 11. d3 ♕d7 12. b5 ♘a5 13. ♗h3 [13. e4 ♘d4 14. ♘d4 cd4= Simagin—Štejn, Kislovodsk 1966 — 2/45] e6 14. e4 ♘d4 15. ♘d4 cd4 16. ♘e2± Kimelfeld—Slucki, SSSR (ch) 1967; 12... ♘d8!?

[42] 8... ♕a5?! 9. d3 a6 10. ♗d2 ♕d8 11. b4± Keene—Marcus, Brunnen 1967

[43] 9. ♘b5!? △ d4

[44] 9... e6 10. b3 b6 11. ♗b2 ♗a6 12. d3 ♖c8 13. ♕d2± Stefanov—Nikitin, Kislovodsk 1966

[45] 10. b3 e6 11. ♗b2± O'Kelly—Damjanović, San Juan 1969

[46] 11. ♗d2 e6 12. ♘f4 ♘fe7 13. ♕c2 b6 14. ♖bd1 ♗b7 15. ♘b5 ♕d7 16. ♗c3 ♘e5= Fraguela—Karpov, Montilla 1976 — 22/100

[47] 7. d4 cd4 8. ed4 e6!? 9. ♗g5 h6 10. ♗e3 ♘e7= Raičević—Hort, Štip 1977 — 24/90; 7... d6 — E 61

[48] **7... b6** 8. d4 ♗b7 9. d5 ♘a5 10. b3 e6 11. ♗b2 ed5 12. cd5± Plachetka—Kovačević, Sombor 1976 — 22/99; **7... e6** 8. d4 cd4 9. ed4 d5 10. cd5 ♘d5= — 5... e6

[49] 8. d4= — E 61

[50] **12. cb5** ab5 13. d4 cd4 14. ed4 ♕b6 15. d5 ♘a5 16. ♘d4 b4 17. ♘ce2 e5∞ Bilek—Petran, Hungary (ch) 1975 — 20/84; **12. ♘d5** e6 13. ♘f6 ♗f6 14. ♗f6 ♕f6 15. f4± Larsen—Durao, Montreal 1974

[51] **13... bc4**?! 14. dc4 ♖fd8 15. ♖ad1 ♕b6 16. g4± Szabo—Spiridonov, Slnčev Brjag 1974 — 18/80; **13... h5±**

[52] **7. d4** cd4 8. ♘d4 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♘d5 ed5 [10... ♘d4 11. ♘c3 ♘c6 12. ♕d8 ♘d8 13. ♗d2 0—0 14. 0—0 ♗d7 15. ♖fd1 ♗c6= Barcza—Marović, Muttenz 1971] 11. ♕a4 ♗d7 12. ♕a3 ♘d4 13. ed4 ♕e7 14. ♕e7 ♔e7 15. ♗d5 ♗d4 16. 0—0 ♗e6 17. ♖e1 ♖hd8 18. ♗e6 fe6 19. ♖e2 ♖d5= Andersson—Matulović, Vrbas 1977; **7. ♘f4** d6 [7... 0—0 8. h4 h6 9. g4 d6 10. a3 a6 11. ♖b1 ♖b8 12. b4 cb4 13. ab4 b5 14. cb5 ab5 15. g5 h5 16. ♘e4± Muhamedzanov—Kaliničenko, SSSR 1976; 7... ♘f5 8. b3 b6 9. ♗b2 ♗b7 10. ♕b1 0—0 11. h4± Alster—Hybl, ČSSR 1962; 7... ♖b8 8. 0—0 0—0 — 7. 0—0] 8. a3 [8. b3 e5 9. ♘fd5 ♘d5 10. ♘d5 ♘e7= Hort—Malich, Sarajevo 1965] a6 9. ♖b1 ♖b8 10. b4 cb4 11. ab4 b5 12. cb5 ab5= G. Garcia—Estevez, Camaguey 1974

[53] **8. b3** d5 9. cd5 [9. ♗b2 dc4! 10. bc4 ♘e5] ed5 10. ♗b2 [10. d4 cd4=] ♗g4 11. h3 ♗e2 12. ♕e2 b6= Kavalek—Parma, Tel Aviv (ol) 1964; **8. a3** d5 [8... d6 9. ♖b1 b6 10. d4 cd4 11. ♘d4± Hübner—Byrne, Leningrad (izt) 1973] 9. cd5 ♘d5 10. ♘d5 ed5 11. ♘f4 d4 12. ♕c2 ♕d6 13. d3 ♗d7 14. e4 ♖ac8= Marini—Sanguineti, Buenos Aires 1958; 9... ed5!? 10. d3 b6; **8. ♘f4** d6 [8... ♖b8 9. ♖b1 a6 10. ♘d3 d6 11. b4 b6 12. a3 ♕c7= Polugajevski—Filip, La Habana 1967] 9. b3 a6 10. ♗b2 b5= Hort—Planinc, Banja Luka 1974 — 18/81

[54] 9. ed4 d5 10. cd5 ♘d5 [10... ed5 11. ♗g5!?] 11. ♘d5 [11. ♕b3 ♘a5!] ed5 12. ♗e3 [12. ♕b3 ♗g4 (12... ♗e6 13. ♕b7 ♘d4 14. ♘d4 ♗d4 15. ♗h6 ♕b8= Forintos—Matulović, Athens 1969) 13. ♘c3 ♘d4 14. ♕d5 ♕d5 15. ♗d5 ♖fe8 16. ♗f4 ♖e7∓ Keene—Buhman, Örebro 1966] ♗g4 13. ♕d2 [13. ♖e1 ♕b6 14. ♗d5 ♖ad8 15. ♕b3 ♕b3 16. ♗b3 ♗e2 17. ♖e2 ♘d4 18. ♗d4 ♗d4= Botvinik—Gligorić, Hastings 1961/62] ♗e2 14. ♕e1 ♘d4 15. ♗d4 ♗d4 16. ♖ad1= Bolbochan—Averbah, Mar del Plata 1965

[55] **9... a6**?! 10. ♘c2 ♕c7 11. ♗d2 b6 12. ♖c1 ♗b7 13. e4 ♘e5 14. ♘e3± Kirilov—Belnikov, SSSR 1968; **9... ♘d4** 10. ed4 d5 11. cd5 — 9... d5

[56] **10... ed5** 11. ♕b3 ♘d4 12. ed4 ♘f5 13. ♕d5 ♕d5 14. ♘d5 ♘d4 15. ♗g5± Benkö—Geler, Wijk aan Zee 1969 — 7/60; **10... ♘d5** 11. ♘d5 ed5 12. ♘e2 d4 13. ♘d4 ♘d4 14. ed4 ♕d4= Botvinik—Štejn, Moskva 1966

[57] **12. ♕b3** ♘e7 [12... ♗d4 13. ♗h6 ♗g7 (13... ♖e8 14. ♖ad1 ♗c3 15. bc3 ♕b6 16. ♕c4 ♕c6 17. ♕e2± Cardoso—Torre, Manila 1973 — 16/80) 14. ♗g7 ♔g7 15. ♖fd1 ♕b6 16. ♘d5 ♕b3 17. ab3 ed5 18. ♖d5 a6 19. b4±⊥ Smislov—Petrosjan, SSSR (ch) 1974; 12... ♕b6 13. ♘d5 ed5 — 12. ♘d5] 13. d5 ed5 14. ♗g5 h6 15. ♗e7 ♕e7 16. ♘d5 ♕e5 17. ♖ab1 ♖e8= Forintos—Sapi, Hungary 1969 — 8/55; **12. ♖e1** ♕b6 [12... b6 13. ♘d5 ed5 14. h4 ♗e6 15. ♗f4 ♕d7= Sanguineti—Bilek, Nice (ol) 1974] 13. ♗d5 ed5 14. ♘d5 ♕d4 15. ♕d4 ♗d4 16. ♘c7 ♖b8 17. ♘b5 ♗b6 18. ♗h6 ♖d8 19. ♗f4 [19. ♗g5 f6 20. ♗f4 ♖a8 21. ♘c7 ♗c7 22. ♗c7 ♖d7= Petrosjan—. Geler, Moskva 1966 — 2/46] ♖a8 20. ♘c7 ♗c7 21. ♗c7 ♖f8= Keene—Hecht, Dortmund 1973 15/78; 12... ♘c3!? 13. bc3 ♕a5 Hecht

[58] **13. ♗f4** ♕b6 14. ♗e5 ♕b2 15. ♗g7 ♔g7 16. ♗d5 ♗f5 17. ♗g2 ♖ad8 18. d5 ♖fe8∓ Donner—Ree, Wijk aan Zee 1971; **13. ♗e3** ♗e6 14. ♕d2 ♕b6 [14... ♕d7 15. ♗h6 ♗h3= Bilek—Portisch, Hungary (ch) 1964] 15. ♖fc1 ♖fc8 16. h4 h5= Bilek—Forintos, Budapest 1973

[59] **13... ♗d4** 14. ♗h6 ♖e8 15. ♖ad1±↑ Bobocov—Malich, Leipzig 1965; **13... ♕b6** 14. ♗e3 [14. ♗d5 ♕b3 15. ♗b3 ♗d4= Botvinik—Smislov, Moskva (m) 1957; 14. ♕b6 ab6 15. ♗d5 ♗d4= Reshevsky—Byrne, USA (ch) 1965/66] ♗e6 15. ♖ac1 ♖ac8 16. ♗d5 ♗d5 17. ♕d5 ♖cd8 18. ♕c5 ♗d4 19. ♕b6 ♗b6 20. ♗b6 ab6 21. ♖fd1± Kestler—Pavlov, Bucuresti 1976; **13... ♗e6** 14. ♕b7 [14. ♗e3 ♕d7= Donner—Gligorić, Eersel (m) 1968 — 5/63] ♗d4 15. ♗f4 ♕b6 16. ♗d5 ♗d5 17. ♕d5 ♖fd8 18. ♕f3 ♗b2 19. ♖ab1 ♕f6= Gufeld—Gipslis, Tallinn 1969 — 7/61

[60] 6. b3 d6 7. ♗b2 ♘ge7 8. d3 0—0 9. ♕d2 ♗e6 10. ♘d5 [Lombardy—Honfi, Monte Carlo 1969 — 7/31] f5∞

[61] 6... d6 7. a3 ♘f6 8. ♖b1 [8. d3 ♗e6 9. ♘d5 0—0 10. ♘ec3 ♕d7 11. h3? ♖ab8 12. ♖b1 ♖fc8 13. b4 cb4 14. ab4 b5! 15. ♘f6 ♗f6 16. cb5 ♘b4∓ Szabo—Korčnoj, Leningrad 1967 — 3/57; 11. 0—0=] ♗e6 9. ♘d5 0—0 10. ♘ec3 ♕d7 11. 0—0 ♖ab8 12. b4±↑ Barcza—Melehegyi, Hungary (ch) 1967; 7... ♘ge7 — 6... ♘ge7

[62] **7. b3** d6 8. ♗b2 0—0 9. d3 ♗e6 10. ♘d5 ♕d7 11. h4 f5? 12. ♕d2 ♖ae8 13. h5± Larsen—Kavalek, Lugano 1970 — 9/50; 11... h5∞; 8... ♗e6!?; **7. a3** d6 8. ♖b1 [8. d3 ♗e6

(8... a6 9. ♖b1 ♖b8 10. b4 cb4 11. ab4 b5 12. 0–0 0–0 13. ♗a3 ♗e6 14. ♘d5 ♕d7 15. ♘ec3 ♖fc8 16. ♕d2 Milić–Osmanović, Jugoslavija 1966 — 2/43; 16... ♗h3∞) 9. ♘d5 ♖b8 10. ♗d2 ♕d7 11. 0–0 0–0 12. b4 a6 13. ♗c3 b5= Omuku–Ivkov, Praia da Rocha–Albufeira 1978 — 26/89] ♗e6 [8... a5 9. d3 h5 10. h4 ♗g4= Rukavina–Raškovski, Soči 1973] 9. d3 [9. ♘d5 b5! 10. ♘e7 ♘e7 11. ♗a8 ♕a8⩲↑] 0–0 10. ♘d5 [10. b4 cb4 11. ab4 d5=] ♖b8 11. ♘ec3 [11. b4 b5∞] a6 12. ♗d2 b5 13. cb5? ab5 14. b4 ♘d5 15. ♘d5 ♘e7 16. ♘e7 ♕e7 17. 0–0 c4!∓ Kupka–Fajbisovič, Vilnus 1969 — 8/54; 13. b4∞

[63] 8. d3 d6 9. ♘d5 ♘d5 [9... ♗e6 10. ♘ec3 ♖b8 11. h3 a6 12. a4 b6 13. ♗d2 ♕d7 14. ♔h2 f5∞ Barczay–Adorjan, Hungary (ch) 1975 — 20/85] 10. cd5 ♘e7 11. b3 [11. f4 ♗g4 12. h3 ♗e2 13. ♕e2 ♘f5∞ Ghitescu–Radulov, Kecskemet 1972] ♗d7 12. ♗b2 ♘f5 13. ♕d2 b5= Kestler–Ivkov, Moskva 1977; 9. a3 — 8. a3

[64] **9... ♗g4** 10. h3 ♗e6 11. ♘d5 ♕d7 12. ♔h2 f5 13. d4± Stahlberg–Bobocov, Zevenaar 1961; **9... ♗f5** 10. d3 ♕d7 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. e4 ♗h3 14. ♕d2 ♖ae8 15. ♖ae1 [Keene–Penrose, England 1974 — 17/66] b5∞; **9... ♗e6** 10. ♘d5 ♕d7 11. d3 [11. ♘ec3 ♗g4 12. f3 ♗f5= Simagin–Doroškevič, SSSR (ch) 1967 — 4/61] ♖ae8 12. ♕d2 ♗h3= Sofrevski–Geler, Skopje 1968

[65] 10. ♘d5 ♘d5 11. cd5 ♘e7 [Lengyel–van den Berg, Beverwijk 1964] 12. d4 ed4 13. ed4 b5 14. ♕d2 c4!?∓; 12. d3=

[66] 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. e4 b5∞ D. Byrne–Reshevsky, USA (ch) 1964

[67] **12. ♖ad1** ♕a5 13. h3 ♗e6 14. ♗a1 f5 15. f4 ♔h8∞ Lejn–Polugajevski, SSSR (ch) 1967 — 3/56; **12. ♖ac1** h5 13. ♘d5 ♗b7 14. ♖fd1 ♘d5 15. ♗d5 b4 16. d4 ♕e7∞ Radulov–Ribli, Helsinki 1972

[68] 14. ♘e4 ♕d2 15. ♖d2 ♖fd8= Polugajevski–Bobocov, Le Havre 1966 — 1/46

[69] 8... a6?! 9. ♖b1 [9. b4 cb4 10. ab4 ♘b4 11. ♗a3 ♘bc6 12. ♗d6⩲↑ Nikolajevski–Popov, Varna 1968] ♖b8 10. d3 b5 11. ♘d5! ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. b4± M. Kovacs–Ivkov, Budapest 1970 — 9/49

[70] 9. d3 ♗e6 10. ♘d5 ♖b8 11. ♘ec3 a6 12. ♖b1 b5= Bertok–Sax, Vinkovci 1976

[71] 9... ♗f5 10. d3 ♕d7 11. b4 ♖ab8 12. ♘e4!? b6 13. ♘2c3 h6 14. ♕a4±↑ Nikolajevski–Bobocov, Ukraina–Bulgaria 1967 — 3/58

[72] 10. d3 d5=

[73] **10... a5** 11. ♘ec3 ♖b8 12. d3 f5 13. f4± Hartoch–Hecht, Raach 1969; **10... ♖b8**!? 11. b4 b5

[74] 11. d3 ♘d5 12. cd5 ♘e7=

[75] 14. e4 ♗e6 15. b3 ♖ab8= Pachman–Botvinik, Moskva 1956

[76] 10. ♘d5 ♗d7 11. ♘ec3 ♘d5 12. ♘d5 b6= Bondarevski–Doroškevič, Soči 1964

[77] **11. h3** ♗e6 12. e4 ♕d7 13. ♔h2 f5 14. f4 ♘d4= Szabo–Kluger, Hungary (ch) 1964; **11. b3** ♗e6 12. ♘d5 b5 13. ♗b2 ♕d7= D. Byrne–Deže, Vršac 1969; **11. ♗d2** ♗e6 [11... ♗f5 12. ♕c2 ♕d7 13. ♘d5 b6 14. ♘ec3 ♘d5 15. cd5 ♘e7 16. e4 ♗h3 17. b4± Radulov–Martin, Torremolinos 1974 — 19/59; 11... b6 12. ♕c2 ♗b7 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗d5 ♕d7 15. ♕a4± Ivkov–Mašić, Novi Sad 1972 — 14/92; 14. cd5!? Ivkov] 12. ♘d5 ♗f5 13. e4 ♗g4 14. h3 ♗e2 15. ♘e7 ♕e7 16. ♕e2= Espig–Malich, Schwerin 1969; 12... b5 13. cb5 ♖b5= — 11. ♘d5

[78] 11... ♘d5 12. cd5 [12. ♗d5 ♗h3 13. ♖e1 ♘e7 14. ♗h1 b5∓ Ree–Portisch, Amsterdam 1971] ♘e7 13. b4 cb4 14. ab4 ♗d7 15. ♗a3 ♘c8± Gheorghiu–Uhlmann, Lugano (ol) 1968

[79] 14. ♘e7 ♘e7 15. b4= Forintos–Dely, Miskolc 1963

[80] 5... a6 6. ♘ge2 b5 7. d3 [7. cb5 ab5 8. ♘b5 ♗a6⩲↑] ♖b8 8. 0–0 d6 9. f4 ♗d7= Damjanović–Bednarski, Palma de Mallorca 1967

[81] **6... ♗d7** 7. d3 ♕c8 [7... ♘d4?! 8. 0–0 h5 9. ♘d4 cd4 10. ♘d5 h4 11. ♗g5 hg3 12. fg3± Muhitdinov–Toluš, SSSR 1955] 8. h3 ♘f6 9. ♗e3 0–0 10. ♕d2 ♖d8 11. ♗h6 ♗h8 12. g4±↑ Doležal–Trapl, ČSSR 1963; **6... a6** 7. d3 ♖b8 8. a4 e5 9. h3 ♘ge7= Ujtelky–Kluger, Polanica Zdroj 1963; **6... f5** 7. d3 ♘f6 8. 0–0 0–0 9. ♖b1 e5 10. ♘d5 fe4 11. de4 ♘d5 12. cd5 ♘d4 13. ♘d4 ed4∞ Bobocov–Gligorić, Bulgaria–Jugoslavija 1961; **6... h5** 7. h3 e5 [7... ♗d7 8. 0–0 ♕c8 9. ♔h2 ♘e5 10. d3 h4 11. g4 ♗g4!? 12. hg4 h3 13. ♗h1 ♘g4 14. ♔g3 ♘8f6∞ Iljin-Ženevski–Čehover, SSSR 1933] 8. d3 ♗e6 9. a3 ♕d7 10. ♖b1 ♖c8 11. b4 b6∞ Botvinik–Szabo, Oberhausen 1961

[82] 8. f4 0–0 9. fe5 de5 10. ♘d5 ♗g4 11. ♗f3 ♗h3 12. ♖f2 f5 13. d3 fe4 14. de4 ♘d5 15. cd5 ♘d4= Damjanović–Hecht, Büsum 1968

[83] **8... ♗e6** 9. ♗e3 ♕d7 10. ♕d2 f5 11. ♘d5 0–0 12. ♗h6 fe4 13. de4 ♖ae8 14. ♗g7 ♔g7= Ignatjev–Hasin, Kislovodsk 1968 — 6/98; **8... ♖b8** 9. f4 0–0 10. ♗e3 ef4 11. gf4 f5∓ Hartoch–Polugajevski, Amsterdam 1972 — 13/81; 11. ♗f4=; 11. ♘f4=; 9. ♖b1 a6 10. a3 0–0 — 8... 0–0

[84] **9. f4** ♘d4 10. h3 ef4 11. ♗f4 ♘ec6= Raičević–Padevski, Vrnjačka Banja 1974; **9. ♗e3** ♘d4 10. ♕d2 a6 11. ♗h6 ♖b8 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘d4 cd4 [Fuller–Jamieson, Melbourne 1975 — 21/70] 14. ♘d5∞

[85] **9... ♗e6** 10. ♖b1 f5 11. ♘d5 fe4 12. de4± Ivkov–Torre, Madonna di Campiglio 1973 — 15/44; **9... ♖b8** 10. ♖b1 a5 11. ♗d2

♗g4 12. ♘b5 ♕d7 13. f3 ♗e6 14. ♘ec3± Goldenberg—Schaufelberger, Sandomierz 1976; 10... a6= — 9... a6

[86] 14. f4 ♗e6 15. ♘d5 ♕d7= Raičević—Tarjan, Subotica 1975 — 20/83

[87] 6. d3 ♘ge7 7. ♖b1 [7. h4?! d5 8. ed5 ed5 9. ♘d5 ♘d5 10. cd5 ♘d4⩱↑ Ujtelky—Trifunović, Marianske Lazne 1960; 7. ♘ge2 — 6. ♘ge2] 0—0 8. a3 a5 9. h4 d5 10. ed5 ed5 11. ♘d5 ♘d5 12. ♗d5 ♘e5⩱ Ilijić—Adorjan, Novi Sad 1973 — 16/79

[88] 7. 0—0 0—0 8. a3 a6 9. ♖b1 b5 10. cb5 ab5 11. b4 cb4 12. ab4 d5 13. d3 d4 14. ♘b5 ♖b8 15. ♘a3 ♖b4= Hartoch—Tatai, Amsterdam 1969

[89] 7... **b6** 8. ♗e3 [8. 0—0 ♗b7 9. a3 0—0 10. ♖b1 d6= — 7... d6; 9. ♗e3!?] ♗a6!? 9. 0—0 0—0 10. a3 ♘d4 11. ♖b1 ♘e2 12. ♕e2 ♗b7= Ujtelky—Neikirh, Polanica Zdroj 1966; 7... **a6** 8. ♗e3 [8. f4 d6 9. 0—0 ♖b8 10. ♗e3 ♘d4 11. ♖b1 b5 12. cb5 ab5 13. b4 ♘e2 14. ♘e2 cb4 15. ♖b4 ♗d7⩱ Grigorjan—Kapengut, Vilnus 1969] ♘d4 9. ♕d2 ♕a5 [9... ♖b8 10. ♖c1 h5?! 11. ♗g5 d6 12. 0—0 b5 13. cb5 ab5 14. b4 0—0 15. bc5 dc5 16. e5! ♗e5 17. ♘e4± Hort—Uhlmann, Skopje—Ohrid 1968 — 6/97; 9... 0—0 10. 0—0 d6= — 7... d6] 10. ♖c1 ♘ec6 11 f4 d6 12. h3 0—0 13. g4 b5 14. b3 ♗d7⩱ Ujtelky—Liebert, Polanica Zdroj 1963; 11. ♗h6!?; 7... **0—0** 8. a3 [8. 0—0 a6 9. ♗g5 ♖b8 10. a4 d6 11. ♕d2 ♗d7 12. ♗h6 ♕a5= Gusev—Tajmanov, SSSR 1955] ♘d4 9. ♖b1 ♘e2 10. ♘e2 [10. ♕e2 ♘c6] d5= Panov—Browne, Skopje 1970; 9. ♘d4!?

[90] **8. ♖b1** 0—0 9. a3 [9. h4?! ♘d4 10. ♘d4 cd4 11. ♘e2 e5 12. 0—0 ♗e6 13. b3 ♕d7 14. ♗d2 f5∓ Sliwa—Tringov, Beograd 1965] a5 10. 0—0 ♘d4 11. b4 ab4 12. ab4 ♘ec6 13. ♘d4 ♘d4 14. bc5 dc5 15. f4± Miles—H. Olafsson, Lone Pine 1978 — 25/86; 9... b6△ ♗b7=; **8. ♗e3** ♘d4 9. ♕d2 [9. 0—0 ♘ec6 10. ♕d2 h5 11. h3 ♖b8 12. ♖ad1 a6 13. b3 b5= Radulov—Padevski, Varna 1971] ♖b8 10. ♖c1 h5 11. h3 a6 12. f4 f5⩱ Ujtelky—Bondarevski, Soči 1964; 11. ♗g5!?; **8. ♗g5** h6 9. ♗e3 ♘d4 10. ♕d2 ♗d7 11. ♖b1 a5 12. 0—0 ♗c6= Sliwa—Botvinik, Budapest 1952

[91] **9. h3** h6 10. f4 f5 11. ♔h2 ♔h7 12. a3 b6 13. ♖b1 ♗b7 14. b4 ♕d7 15. ♗e3 ♘d4= Panov—Soos, Skopje 1967; **9. f4** a6 10. g4 f5 11. gf5 gf5 12. ♘g3 ♘d4 13. ♔h1 ♖b8 14. ♘h5 ♗h8 15. ♘e2 b5⩱ Wotulo—Hartston, La Habana (ol) 1966

[92] 10. ♖b1 ♘ec6 11. f4 ♖b8= G. Gonzales—Schmid, Mar del Plata 1970

[93] **10... ♖b8** 11. ♗h6 a6 12. ♗g7 ♔g7 13. f4 e5 14. h3 ♗e6 15. g4 ♘e2 16. ♘e2 ef4 17. ♖f4± Raičević—Šibarević, Vrnjačka Banja 1974; **10... ♖e8** 11. ♗h6 ♗h8 12. h4 a6 13. h5 ♖b8 14. ♘d4 cd4 15. ♘e2± Kapu—Sapi, Hungary (ch) 1964; **10... a6** 11. ♗h6 ♘ec6 12. ♗g7 ♔g7 13. f4 e5 14. ♘d4 ♘d4 15. ♘d5= Schoor—Mednis, Siegen (ol) 1970; 13... f5!?; **10... ♕a5** 11. ♖ae1 ♘ec6= Goldberg—Koc, SSSR 1955; **10... ♘ec6**!?

[94] 14. ♖ae1 f5 15. b3 ♘e2 16. ♖e2 ♘d4 17. ♖e3 ♖ae8= Ignatjev—Šamkovič, Kislovodsk 1968

[95] **9... a6** 10. a3 ♖b8 11. b4 cb4 12. ab4 b5 13. cb5 ab5 14. d4 d5 15. ♗f4 ♖b6 16. ♕b3±↑ Reshevsky—Kostro, Lugano (ol) 1968; 14. ♗e3!? e5 15. d4; **9... ♘d4** 10. ♘d4 cd4 11. ♘e2 e5 12. ♗d2 ♗e6 13. ♕a4± Panov—Forintos, Skopje 1970; **9... ♗d7** 10. a3 a5 11. ♗e3 ♘d4 12. b4 ab4 13. ab4± Dvorecki—Češkovski, SSSR 1973; **9... ♖b8** 10. a3 a5 [10... b6 11. b4 ♗b7 12. ♗f4 ♖c8 13. ♕d2± Ufimcev—Vasjukov, SSSR 1955] 11. ♘b5 b6 [11... d5 12. cd5 ed5 13. ♗f4±] 12. d4 ♗a6 13. ♗e3± Smejkal—Andersson, Biel (izt) 1976 — 22/98

[96] **11... ♘d4** 12. ♘d4 ♗d4 13. ♘e2 ♗g7 14. ♗e3 ♕d7 15. d4± Evans—Tringov, Amsterdam (izt) 1964; **11... f5** 12. ef5 gf5 [Partos—Planinc, Poreč 1974 — 18/76] 13. ♗e3 e5 14. ♗g5△ ♘d5± Partos

[97] 12. b5 ♘d4 13. ♘d4 cd4 14. ♘e2 f5∓↑

[98] Lewi—Bilek, Stockholm 1970/71

[99] 6. d3 0—0 7. f4 d6 8. ♘f3 ♖b8 [8... ♘e8 9. 0—0 (9. h3 ♘c7 10. f5⩱ Uhlmann) ♘c7 10. f5 gf5 11. ♘h4 fe4 12. ♕h5 ♕e8 13. ♗e4 f5 14. ♕e8 ♘e8 15. ♘f5 ♗f5 (Pähtz—Uhlmann, DDR (ch) 1974 — 19/60) 16. ♖f5 ♗d4 17. ♔g2 ♖f5 18. ♗f5 ♘g7 19. ♗e4 ♖f8 20. ♗f4 ♘h5 21. ♖f1± Uhlmann] 9. **0—0** a6 10. ♖b1 b5 11. b3 ♘e8 12. ♘d5 ♘c7 13. ♗b2 ♗g4 14. ♗g7 ♔g7 15. ♘e3 ♗f3 16. ♗f3 ♘e6= Bronštejn—Najdorf, Moskva 1967 — 3/59

[100] 6... d6 7. 0—0 a6 8. a3 ♖b8 9. f4 ♗e6⩱ Suttles—Ljubojević, Montreal 1974

[101] **7. d4**? cd4 8. ♘d4 ♘e4—+; **7. a3** d6 8. ♖b1 ♘e5!? 9. d3 ♗g4 10. h3 [10. f4 ♘f3 11. ♔f2 ♘d4 12. h3 ♗e2 13. ♘e2 ♘e2 14. ♕e2=] ♗f3 11. 0—0 ♘fd7 12. ♗f3 ♘f3 12. ♔g2 ♘fe5= Tajmanov—Korčnoj, SSSR (ch) 1967; **7. d3** d6 8. ♗g5 a6 9. ♕d2 ♖b8 **10. ♗h6** ♗h6 11. ♕h6 b5 12. b3 ♘d4 13. 0—0 ♘g4⩱ Böhm—Langeweg, Amsterdam 1976

[102] 7... **♘e8** 8. a3 ♘c7 9. ♖b1 a5 10. d3 ♘e6?! 11. f4 f5 12. g4 ♘ed4 13. gf5 ♘e2 14. ♘e2 gf5 15. ♘g3± Augustin—Kozlov, Stary Smokovec 1976; 10... d6 11. h3 ♘e6= — 7... d6; 7... **a6** 8. ♖b1 ♖b8 9. a3 b5 10. cb5 ab5 11. b4 cb4 12. ab4 e5 13. d3 [13. d4? ed4 14. ♘d4 ♘d4 15. ♕d4 ♘e4!∓] d6 14. h3 ♗e6 15. ♘d5 ♘e7= Smislov—Tajmanov, SSSR (ch) 1961; 8. d3 ♖b8 9. a4 d6 10. h3± — 7... d6

[103] 8... a5 9. d3 [9. ♖b1 ♗g4 10. f3 (10. h3 ♗e2 11. ♘e2 ♘e8=) ♗d7 11. d3 ♘e8 12. ♗e3 ♘c7 13. b3 ♘d4= Tajmanov—Gurgenidze, SSSR (ch) 1958] ♘e8 10. ♘b5 ♘c7 11. ♘ec3 ♘b5 12. ♘b5 ♗d7 13. ♖b1 ♕c8 14.

b3 ♖b8 15. ♗b2 ♗h3 16. f4± Arnaudov—Kirov, Sofia 1974; 12... ♘d4!? Arnaudov

[104] 9. ♖b1 ♕c8 [9... a5 10. d3 ♖b8 11. ♗g5 ♘e8 12. ♘b5 ♘c7 13. ♘c7 ♕c7 14. ♘c3 ♕d8 15. ♕d2 f6= Sliwa—Gligorić, Tel Aviv 1966 — 1/48] 10. b4 [10. ♖e1 ♗h3 11. ♗h1 ♘e5 12. d3 ♗g4∓] ♗h3 11. d3 ♗g2 12. ♔g2 b6=

[105] 10. d3 ♘c7 11. ♖b1 ♖b8 12. ♗e3 [12. b4 cb4 13. ab4 b5∓↑] b5 13. cb5 ♘b5 14. ♘b5 ♖b5 15. d4 ♕c8= Botvinik—Smislov, Moskva (m) 1957

[106] 10... ♘c7 11. b4 ♘e6 12. d3 ♖b8 [Gurgenidze—Mikenas, SSSR (ch) 1957] 13. b5!? ♘cd4 14. f4±↑

[107] 11. d3 ♘c7 12. ♗e3 ♘d4 13. b4 ab4 14. ab4 b6=

[108] 14. ♘d5 ♕d8 15. b4 ab4 16. ab4 cb4 17. ♘b4 [17. ♖b4?! ♖a1∓↑] b5=

[109] **9... ♖b8** 10. b4 b6 11. d3 ♗d7 12. ♗e3 ♘d4 13. h3 ♘c7 14. ♔h2 ♗c6 15. ♕d2 ♖e8 16. b5 ♗b7 17. a4± Tajmanov—Najdorf, Moskva 1956; **9... ♘c7** 10. b4 ♘e6 [10... ♖b8 11. b5 ♘d4 12. d3 ♘ce6 13. f4 f5 14. ♗d2 ♗d7 15. ♘d5 ♘e2 16. ♕e2 ♘d4 17. ♕d1 e6 18. ♘e3± Ursianu—Portisch, Ploesti 1957] 11. d3 ♘ed4 12. ♘d4 ♘d4 13. ♘e2 b6 14. ♘d4 ♗d4 15. ♗b2 ♗b2 16. ♖b2± Stoljar—Zilber, SSSR 1957

[110] 11. ♘d5?! ♘d5 12. ed5 ♘d4 13. ♘d4 ♗d4 14. b4 cb4 15. ab4 a4!? 16. ♗b2 ♕b6!∓↑

[111] Evans—Fischer, USA (ch) 1966/67 — 3/60

[112] **8... ♗d7** 9. h3 ♕c8 10. ♔h2 ♘e8 11. ♗e3 ♘c7 [11... ♘d4 12. ♗g5±] 12. d4 cd4 13. ♘d4 ♘e6 14. ♘de2 ♘c5 15. f4± Rapopor—Litvinov, SSSR 1963; 9... ♘e8!?; **8... ♖b8** 9. ♖b1 b6 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♘d4 12. ♕d4 ♘e4 13. ♕e4 ♗c3 14. bc3 [14. ♗g5? ♗e5∓ Ritov—Spaski, Tallinn 1973 — 15/77] ♗f5 15. ♕e2 ♗b1 16. g4!⩱; 10. h3!?△ ♗e3 Nej; 9. h3 a6± — 8... a6; **8... ♘d4!?**

[113] 9. a3 ♖b8 10. ♖b1 ♗g4!? 11. f3 [11. h3 ♗e2 12. ♘e2 ♘e8=] ♗d7 12. ♗e3 ♘e8 13. ♕d2 [13. d4 cd4 14. ♘d4 b5 15. cb5 ♘d4 16. ♗d4 ab5∓ Ničevski] ♘c7 14. ♘d5 b5 15. b4 ♘e6= Lehmann—Ničevski, Plovdiv 1976 — 22/102

[114] 10. f4 ♘e8= — 8... ♘e8

[115] 11... ♘d4 12. ♗g5 [12. ♖b1 b6 (12... ♘c7 13. b4 ♘e2 14. ♘e2 cb4 15. ♗b6± D. Byrne—Zuckerman, USA 1970 — 9/51) 13. b4 ♗b7= Byrne] h6 13. ♗d2△ ♘d4±

[116] 12... cd4 13. ♘d4 ♘e6 14. ♘de2±

[117] 14. ♖b1 ♗d7 15. f4±↑ Tajmanov—Suetin, SSSR 1954

[118] **9. ♗g5** ♗g4 10. f3 ♗d7 11. ♕d2 ♘c7 12. ♗h6 ♘e6 13. ♗g7 ♔g7 14. f4 ♘ed4= Böhm—Chevaldonnet, Le Havre 1977; **9. ♗e3** ♘d4 [9... ♘c7 (Gusev—Furman, SSSR 1970 — 9/52) 10. d4± Gufeld] 10. ♕d2 [10. ♗g5 h6 11. ♗d2 ♗g4 12. f3 ♗d7 13. ♘d4 cd4 14. ♘e2 b5 15. b3 bc4 16. bc4 ♖b8 17. f4 f5∞] ♖b8 11. ♖ab1 ♗g4 12. f3 ♗d7 13. b4 ♘c7 14. f4 b6 15. h3 f5∞ Filip—Gligorić, Moskva (ol) 1956; **9. f4**!? f5 10. ♗e3

[119] 9... ♖b8 10. f4 a6 11. ♗e3 [11. a4 ♘c7 12. a5 ♘e6 13. f5 ♘ed4 14. ♘d5! e6 15. fe6 ♘e2 16. ♕e2 ♗e6 17. ♗f4 ♘d4∓ Vasjukov—Kavalek, Moskva—Praha 1968 — 5/65] b5?! 12. ♕d2 ♘c7 13. f5 ♘d4 14. g4± Reško—Honfi, Budapest 1961; 11... f5=

[120] **10. g4** ♘d4 11. f4 f5∞; **10. a3** ♘e6 11. ♖b1 a5 12. ♔h2 ♖b8 13. f4 ♘ed4 14. ♘d4 ♘d4 15. b4 ab4 16. ab4 cb4 17. ♖b4 ♗d7= Tajmanov—Tukmakov, Leningrad (izt) 1973

[121] Reško—Šamkovič, SSSR 1964

A 37 — 1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	. . .	h4	d3	♗d2[4]	h5	♗h6	hg6	♕c1	♖h8	±
	♘h6[1]	d6[2]	♗d7[3]	a6	b5[5]	♗h6	hg6	♗g7	♗h8[6]	
2	. . .	a3[7]	♖b1	cb5	b4	ab4	0—0[10]	h3	♗f3	=
	a6	♖b8	b5[8]	ab5	cb4	d6[9]	♗g4[11]	♗f3	♕d7[12]	
3	. . .	0—0	d3[13]	cb5[14]	♗e3	♖c1	b4	♗f4[16]	♗f3	±
	. . .	♖b8	b5	ab5	♘d4	♘h6[15]	♘hf5	♘f3	e5[17]	
4	. . .	. . .	. . .	♗d2[18]	♕c1[20]	h3	dc4	♗h6	b3[21]	=
	. . .	. . .	d6	b5[19]	♗d7	bc4	♘f6	0—0	♘d4	
5	. . .	0—0	d3[22]	♖b1[24]	♗d2	♘d5	♔g2	♗c3	♕d2	=
	d6	♗d7	♕c8[23]	♗h3	♘f6	♗g2	0—0	♖e8	♖b8[25]	
6	. . .	. . .	a3[26]	♖b1	b4	d3	♗h6	♕c1	b5	=
	. . .	♘h6	0—0	♖b8[27]	b6[28]	♗c3[29]	♗g7	♗b7	♘d4[30]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
7	. . .	. . .	d3	♗d2[32]	a3[33]	♖b1	b4[35]	ab4	cb5[36]	=
	. . .	. . .	♘f5[31]	0—0	a6[34]	♖b8	cb4	b5	ab5[37]	
8	. . .	. . .	b3	♗b2	d3[39]	♕d2	♘e4	♕b2	cb5	=
	. . .	. . .	♘f5[38]	0—0	♗d7	♖b8	♗b2	b5	♖b5[40]	

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 e6

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
9	b3[41]	♗b2	♘a4[44]	0—0[45]	e3	a3[46]	b4	d4[47]		∞
	♘ge7[42]	0—0[43]	c5	d6	f5	h6	cb4			
10	0—0	e4[48]	d3[49]	ed5[51]	cd5[52]	♘d5	♗e3	♖b1[53]	♘d4	=
	♘ge7	0—0	d5[50]	ed5	♘d5	♕d5	♗b2	♗g7	♕d6[54]	
11	. . .	b3	♗b2	cd5[57]	♘a4[58]	♘b2	h3	♗f3	♖c1[59]	=
	. . .	0—0[55]	d5[56]	ed5	♗b2	♗g4	♗f3	♕d6		
12	. . .	e3	d3[61]	e4	♘d4	♖b1	♗e3	a3	b4	±
	. . .	♘f5[60]	0—0	♘fd4	♘d4	♖b8	a6	d6	♗d7[62]	
13	. . .	. . .	d4	d5[64]	♘d2[65]	♕e2	a4	♘d5[66]	♗d5	=
	. . .	0—0	d6[63]	♘a5	a6	♖b8	ed5	♘d5	♗f5[67]	
14	. . .	d3	♗f4[68]	♕c1[70]	♖b1[72]	♖e1	♘e4	♗d2	♘c3	±
	. . .	0—0	d6[69]	♘f5[71]	♕e7	♗d7	e5[73]	a6	b5[74]	
15	. . .	. . .	. . .	cd5[75]	♕c1[77]	♗h6	♗g7[79]	♘b5	♘g5[81]	∞
	. . .	. . .	d5	ed5[76]	b6	d4[78]	♔g7	♘d5[80]	h6[82]	
16	. . .	. . .	♗d2	a3[84]	♖b1	b4	♕b3[86]	♖fd1	e3	±
	. . .	. . .	b6[83]	♗b7	d6[85]	♕d7	♖ad8	♘f5	♗a8[87]	
17	. . .	. . .	. . .	cd5[88]	♕c1[90]	♗h6	♗g7	♕d2[91]	♘d4	=
	. . .	. . .	d5	♘d5[89]	b6	♗b7	♔g7	♘d4	cd4[92]	
18	. . .	. . .	. . .	a3	♖b1	b4	ab4	dc4	c5	∓
	. . .	. . .	. . .	b6[93]	♗b7[94]	cb4	dc4[95]	♖c8[96]	bc5[97]	
19	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	cd5	♘d5[99]	♗c3[100]	♘e5	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d5[98]	♕d5	♖fd8[101]	♕d6[102]	

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 e5 6. 0—0[103] ♘ge7[104]

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
20	b3[105]	♗b2	d3[106]	e4[108]	♘h4	♔h1	♖b1	♕e1	♕d2	=
	0—0	d6	h6[107]	♗e6	♘d4	♘ec6	a6	♘c2[109]	♘2d4[110]	
21	d3	♗d2[111]	♕c1[113]	♗h6	♗g7	e4	h3	♗f3	♗g2[115]	=
	0—0	d6[112]	f6[114]	♗e6	♔g7	♗g4	♗f3	♘d4		
22	. . .	♘e1	♘c2	♘e3[118]	♘ed5	a3	♔g2	♘d5	♘e7	=
	. . .	d6[116]	♗e6[117]	♕d7[119]	♗h3[120]	♗g2	♘d5	♘e7	♕e7[121]	
23	a3	d3[123]	♖b1	b4	ab4	c5	cd6	♘e4[127]	♗d2	±
	0—0[122]	a6[124]	♖b8	cb4[125]	b5	d5[126]	♕d6	♕d8	♘f5[128]	
24	. . .	. . .	♖b1	b4	♘d2[131]	♘d5	e3	f4	♗b2	±
	. . .	d6	♖b8[129]	b6[130]	f5[132]	♔h8	♗e6	♕d7	cb4[133]	
25	. . .	. . .	. . .	♗d2[134]	♘e1[136]	♘d5[138]	♘c2	b4	ab4	=
	. . .	. . .	a5	f5[135]	♗e6[137]	♖b8	b5	ab4	cb4[139]	

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
26	. . .	. . .	. . .	♘e1	♘c2	cd5[142]	♘e4[143]	♘g5	♘e3	=
	. . .	. . .	. . .	♗e6[140]	d5[141]	♘d5	b6[144]	♗c8	♘de7[145]	
27	. . .	. . .	. . .	. . .	♘d5	♗g5[147]	♗d2	b3	a4	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b8[146]	f6	b5[148]	b4	♕d7[149]	

[1] 5. . . f5 6. 0–0 ♘f6 7. d4 cd4 8. ♘d4 0–0 9. ♘c2 d6 10. ♖b1 ♗e6 11. b3 ♕d7 12. ♗b2± Toran–Pomar, Madrid 1959

[2] 6. . . ♘f5 7. h5±↑»

[3] **7. . . ♗g4** 8. h5!? gh5 [8. . . ♗h5? 9. ♗h6 ♗h6 10. g4+–] 9. ♘h2 ♗d7 10. ♗h6 ♗h6 11. e3±; 8. ♗d2!?△ ♕c1 Euwe; **7. . . a6** 8. h5 ♖b8 9. ♗d2 ♘g4 10. h6 ♗f6 11. ♘g5 0–0 12. f3 ♘ge5 13. ♘ce4±↑ Haag–Tajmanov, Budapest 1961; **7. . . ♖b8** 8. h5 f6 [8. . . ♗d7 9. ♗h6 ♗h6 10. hg6 hg6 11. ♕c1 ♗g7 12. ♖h8 ♗h8 13. ♕h6 ♗c3 14. bc3± Botvinik–Gligorić, Moskva (ol) 1956] 9. hg6 hg6 10. ♘h4±↑; 7. . . ♗f5 8. h5 ♕d7 [Moreno–Reshevsky, Nice (ol) 1974] 9. ♘h4!?±

[4] 8. h5!?

[5] 9. . . ♘f5!?

[6] 14. ♕h6 ♗f6 15. ♕h7 e6 16. ♘e4±→ Jongsma–van der Weide, Nederland 1967 — 4/66; 14. . . ♗c3!? 15. bc3 e6

[7] **6. b3** ♖b8 [6. . . b5 7. cb5 ab5 8. ♗b2 ♗b7?! 9. ♕c1± Forintos–Kluger, Hungary 1967] 7. ♗b2 b5 8. cb5 ab5 9. 0–0 d6 10. ♕c1 e5 11. e3 ♘ge7 12. d4 [12. d3 0–0 13. ♘e2 ♗f5 14. ♖d1 ♗h6∓ Pirc–Keres, Marianske Lazne 1965] b4 13. ♘e2 cd4 14. ed4 0–0= Clemens–Aising, Bad Pyrmont 1961; **6. h4** ♘f6 7. d3 d6 8. ♗d2 ♗d7 9. ♕c1 h5 10. ♖b1 ♖b8 11. a3 b5 12. cb5 ab5 13. b4 cb4 14. ab4 ♕c8 15. 0–0 0–0= Forintos–Malich, Balatonfüred 1958

[8] 7. . . d6 8. 0–0 ♗f5 9. d3 [9. e4 ♗g4] b5 10. ♘d2 ♗d7= Rabar–Pachman, Graz 1961; ⌓ 8. b4

[9] **10. . . ♘h6** 11. e4± Timman–Kostro, Wijk aan Zee II 1971 — 11/48; **10. . . ♘f6** 11. d4 d6 [11. . . d5 12. ♘e5±↑] 12. d5 ♘a7 13. ♘d4± Flesch–Tringov, Beograd 1965; **10. . . d5** 11. d4 [11. ♕b3 ♘f6 (11. . . ♗f5 12. d3 ♘f6 13. ♗f4 ♖b6 14. ♘e5±) 12. d3 0–0= Tajmanov–Averbah, SSSR (ch) 1958] ♗f5 [11. . . e6 12. ♗g5! (12. 0–0 ♘ge7 13. ♗f4± D. Byrne–Matulović, Lugano (ol) 1968 — 6/96) ♕b6 13. e4± Velimirović] 12. ♖b3 ♗e4= Pirc–Matulović, Maribor 1967; **10. . . e5** 11. d4 [11. e4 ♘ge7 12. 0–0 0–0= Reshevsky–Petrosjan, Los Angeles 1963] ♘d4 [11. . . ed4 12. ♘d5△ ♗g5⩱↑] 12. ♘d4 ed4 13. ♘d5 [13. ♘e4 d6 14. ♗b2 ♕b6= Gheorghiu–Jansa, Budapest 1970 — 9/48] ♗b7 [Barcza–Schmid, Lugano (ol) 1968 — 6/104] 14. ♕b3!?⩱

[10] 11. d4 ♗g4!?

[11] **11. . . ♘h6** 12. d4 ♘f5 13. d5!? ♘b4 14. ♗d2 ♘a6 15. ♘b5 ♗d7 16. ♘a7!? ♕c7 17. ♘c6± Alster–Hybl, ČSSR 1964; **11. . . ♘f6** 12. d4±

[12] 14. ♗g2 e6 15. e3 ♘ge7 16. ♕b3 0–0= Aleksejev–Gojhman, SSSR 1968

[13] **7. e3** b5 8. cb5 ab5 9. d4 b4 10. ♘e4 cd4 11. ed4 d5 12. ♘c5 e6 13. ♗f4 ♖a8 14. ♘e5 ♘ge7 15. ♕d2 0–0 16. ♖fc1 ♕b6!?∞ Pfleger–Kupper, Wien 1972; 7. . . e5!?; **7. a4** d6 8. d3 ♘f6 9. ♗d2 0–0 — A 38

[14] **8. ♗f4** d6 9. ♘d2 ♗d7 10. ♖b1 ♘f6 11. e4 ♕c8 12. ♖e1 ♗h3 13. ♗h1 ♘g4 14. ♘d5 ♘ge5∓ Szöllösi–Flesch, Hungary (ch) 1961; **8. ♘d2** ♘a5 9. ♘b3 d6 10. ♘a5 ♕a5 11. cb5 ab5 12. ♗c6 ♔f8 13. a4 b4 14. ♘c4 h5∞ Barczay–Kavalek, Szombathely 1966

[15] 10. . . d6 11. ♗d4 cd4 12. ♘d5 e6 13. ♘b4 ♘e7 14. ♕c2±↑⟨

[16] 12. bc5 ♘e3 13. fe3 ♘f5 14. ♕d2 ♕a5⩱

[17] 14. ♗d2 cb4 15. ♘d5 0–0 16. ♗b4± Polugajevski–Malich, Bad Liebenstein 1963

[18] **8. ♗e3** e5 9. ♕d2 ♘ge7 10. ♗h6 0–0 11. ♗g7 ♔g7= Raizman–Barcza, München (ol) 1958; **8. ♘e1** ♗d7 [8. . . h5 9. h3 ♗d7 10. a4 h4 11. g4 f5 12. g5 e5 13. f4 ♘ge7 14. ♘c2± Lombardy–Sanguineti, Mar del Plata 1958] 9. ♖b1 b5 10. ♗d2 b4 11. ♘e4 ♘h6 12. f4 ♘g4 13. e3 0–0= Eliskases–Reshevsky, Buenos Aires 1960; 9. a4!?

[19] 8. . . ♘f6 9. ♘e1 0–0 — A 38

[20] 9. ♖b1 bc4 10. dc4 ♘f6 11. ♘e1 ♗d7 12. ♘d3 0–0= Köberl–Flesch, Hungary (ch) 1963

[21] Addison–Evans, New York 1963/64

[22] **7. e3** ♕c8 8. d4 ♗h3 9. ♗h3 ♕h3 10. dc5 dc5 11. ♘g5 ♕c8 12. ♕d5 ♘d8 13. ♘ge4 ♘e6= Schweber–Suarez, Pina Mar 1973; **7. a3** ♕c8 [7. . . ♖c8 8. ♖b1 f5 9. b4 b6 10. e3 e5 11. ♘b5±↑ G. Garcia–Honfi, Cienfuegos 1976] 8. ♖e1 ♖b8 9. ♖b1 a6 10. b4 cb4 11. ab4 b5 12. cb5 ab5 13. ♘d5 e6 14. ♘e3 ♘f6 15. ♗b2 0–0= Brüntrup–Dely, Zinnowitz 1965

[23] 7. . . ♖b8 8. ♗e3 ♘d4 9. ♕d2 h5 10. ♖ab1 ♗c6 11. b4 ♘f3 12. ef3 b6 13. d4 cd4 14 ♗d4 ♘f6 15. ♘d5± Reti–Maroczy, New York 1924

[24] 8. ♖e1 ♗h3 9. ♗h1 h5 10. ♗f4 ♗c3!? 11. bc3 e5 12. ♗d2 f6 13. e4 ♘ge7 14. ♗e3

♕d7 15. ♖b1 b6= Golombek–Portisch, Zagreb 1965

[25] **13... ♘d5** 14. cd5 ♘d4 15. ♗d4 cd4 16. ♕b4± Andersson–Larsen, Stockholm (m) 1975; **13... ♖b8**△ b5=

[26] **7. ♖b1** ♘f5 8. ♘e1 0–0 9. ♘d3 a6 10. b3 ♗d7 11. ♗b2 ♖b8 12. ♘e4 ♗b2 13. ♖b2 b5= Barcza–Benkö, Stockholm (izt) 1962; **7. e3** ♘f5 8. g4?! ♘h6 9. h3 f5 10. ♘h2 e5 11. ♘d5 0–0 12. d3 fg4 13. hg4 ♕h4∓↑ Guljko–Lejn, SSSR 1970 — 9/56; 8. b3 0–0 9. ♗b2= — 7. b3

[27] **8... ♘f5** 9. b4 e6 10. e3 ♖b8 11. ♕c2 b6 12. ♖d1 ♗b7 13. ♘e2 △ d4± Gurevič–Azmaparaišvili, SSSR 1977; **8... ♗g4** 9. d3 ♕d7 10. ♗d2 [Toran–Larsen, Sarajevo 1960] ♗h3=; **8... ♗f5** 9. d3 ♕d7 10. ♘d5 ♖ab8 11. b4 cb4 12. ♘b4 ♗h3= Larsen–Sanguineti, Mar del Plata 1958

[28] 9... ♘f5 10. e3 ♗d7 11. ♕e2 e6 12. ♖d1 [12. bc5!? dc5 13. ♘e4 b6 14. ♖d1△ d4 Talj] b6 13. b5 ♘a5 14. ♗b2± Hort–Spaski, Reykjavik (m) 1977 — 23/93

[29] 10... ♗b7 11. b5 ♘a5 12. e4 ♗c3 13. ♗h6 ♗g7 14. ♗g7 ♔g7 15. ♘h4 e6= Najdorf–Botvinik, Moskva (ol) 1956

[30] Portisch–Gufeld, Moskva 1961

[31] **7... a6** 8. ♗d2 [8. e4!? ♖b8 9. a4 Naranja–Kagan, Lugano (ol) 1968] ♖b8 9. a4 ♘f5 10. ♖b1 0–0 11. ♘e1 ♗d7 12. ♘c2 a5= De Greiff–Sanguineti, Portorož (izt) 1958; **7... 0—0** 8. ♗d2 [8. e4 e5 9. ♘d5 ♘e7= Lisicin–Averbah, SSSR (ch) 1956] ♖b8 [8... ♗d7 9. ♖b1 ♖b8 10. a3 a6 11. b4 cb4 12. ab4 b5 13. cb5 ab5 14. d4 e5= Udovčić–Ree, Titovo Užice 1966] 9. ♖b1 f5 10. a3 a5 11. ♘b5 ♘f7= Cardoso–Damjanović, Reggio Emilia 1970/71

[32] 8. e4 ♘fd4 9. ♘d4 ♘d4 10. ♘e2 ♗g4 11. f3 ♗d7= Namschil–Wade, Varna (ol) 1962

[33] 9. ♕c1 ♖b8 10. ♖b1 ♗d7 11. e4 ♘fd4 12. ♘d4 ♘d4 13. ♗h6 b5= Lisicin–Banik, SSSR (ch) 1956

[34] **9... ♖b8** 10. ♖b1 [10. b4 cb4 11. ab4 ♘b4 12. ♖a7 ♘a6 13. ♕b1 ♘c5 14. ♖a3 b6= Filip–Nejkirh, Sofia 1957] a5 11. ♘b5 b6 12. b4 ab4 13. ab4 ♗b7 14. ♘e1 ♘cd4= Sanguineti–Trifunović, Buenos Aires 1955; **9... ♗d7** 10. ♖b1 a5 11. e3 e6 12. ♘e1 ♕e7 13. b3 [13. ♘c2 a4=] ♖ab8 14. ♘c2 ♖fd8= Sloth–Karpov, Skopje (ol) 1972 — 14/99

[35] 11. e3 b5 12. cb5 ab5 13. b4 cb4 14. ab4 e5= Flesch–Peev, Varna 1968

[36] 13. ♘h4 ♘h4 14. ♗c6 ♘f5 15. cb5 ♘d4 16. ♗g2 ♘b5 17. ♘b5 ab5= Clemens–Furman, Oberhausen 1961

[37] **14. g4** ♘fd4 15. ♘d4 ♘d4 16. e3 ♘e6 17. f4 ♗b7 18. ♘e4 ♘c7 19. f5 ♘d5 20. ♖f3 ♖c8∞ Calvo–Glauser, Lugano (ol) 1968 — 6/105; **14. e3** e5= Pirc–Petrosjan, Jugoslavija–SSSR 1956

[38] 7... **♗d7** 8. ♗b2 ♕c8 9. ♕c1 ♗h3 10. ♘d5 0–0 11. ♗g7 ♔g7= Saadi–R. Garcia, Cordoba 1970; **7... 0—0** 8. ♗b2 f5 9. d3 e5 10. ♕d2 ♘g4 11. ♘d5 ♘e7= Kotov–Korčnoj, SSSR (ch) 1955

[39] 9. e3 ♗d7 10. ♕e2 [10. ♘a4?! **e5**] a6 11. ♘d1 b5= Haag–Bilek, Hungary (ch) 1963

[40] 14. h4 h6 15. ♘h2 ♘g7= Filip–Portisch, Oberhausen 1961

[41] **6. d4** cd4 7. ♘b5 d5 8. ♕a4 ♘ge7 9. cd5 ♘d5 10. ♘bd4 ♗d7 11. ♕d1 ♘d4 12. ♘d4 ♕b6 13. ♘b3 ♗c6 14. 0–0 0–0∓ Lengyel–Bilek, Hungary (ch) 1964; **6. h4** h5 7. a3 ♘ge7 8. ♖b1 d5 9. 0–0 0–0 [9... dc4 10. ♕a4] 10. d3 b6 11. ♗d2 ♗b7= Přibyl–Aising, ČSSR–BRD 1969; **6. a3** ♘ge7 7. b4 cb4 [7... ♘b4?! 8. ab4 cb4 9. ♘b5 ♗a1 10. ♘d6 ♔f8 11. ♕a4± Sunye–Ghizdavu, USA 1978 — 25/87] 8. ab4 ♘b4 9. ♗a3⩱ Ciammara; **6. d3** ♘ge7 7. ♗g5 [7. ♗f4 d6 8. ♕c1 h6 9. 0–0 e5 10. ♗d2 ♗e6 11. ♖b1 ♕d7 12. a3 g5 13 b4 f5∓ A. Petrosjan–Zilberštejn, SSSR 1974] h6 8. ♗e3 b6 9. ♕c1 ♗b7 10. 0–0 d5= Romanišin–Timoščenko, SSSR 1973

[42] 6... b6 7. ♗b2 ♗b7 8. ♕c1 d6 9. 0–0 [9. ♘e4 e5!?] ♘ge7 10. ♘d5 e5= Arnaudov–Adorjan, Kapfenberg 1970

[43] 7... d5 8. ♘a4 ♗b2 9. ♘b2 0–0 10. 0–0 e5= Lombardy–Schmid, Monte Carlo 1969

[44] 8. 0–0 — 6. 0–0

[45] 9. ♘c5? e4 10. ♗g7 ef3 11. ♗f8 fg2–+

[46] **11. d4** cd4 12. ed4 e4 13. ♘e1 d5∓↑; **11. d3** h6 12. ♘e1 f4 13. ♘c2 g5 14. ♖e1 ♗f5∓ Smislov–Fischer, Buenos Aires 1970 — 10/79

[47] Torre–Zuckerman, Cleveland 1975

[48] **7. d4** cd4 [7... ♘d4 8. ♘d4 ♗d4 9. ♘b5⩱] 8. ♘b5 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♘bd4= Kestler–Franke, BRD 1976; **7. a3** 0–0 8. ♖b1 a5 9. d3 d5 10. ♗f4 d4 11. ♘a4 b6 12. ♘e5 ♗b7 13. ♘c6 ♗c6 14. ♗c6 ♘c6 15. ♕b3 e5 16. ♗d2 ♖b8 17. ♕b5 ♕c8 18. ♘b6 ♕e6 19. ♕c5 [Ivkov–Robatsch, Palma de Mallorca 1972 — 14/93] ♖fe8! 20. ♕b5 ♘a7 21. ♕a5 ♕b6 22. ♕b6 ♖b6 23. b4=; 10... b6!? Ivkov; 8... d5!?

[49] 8. ♘e1 d6 9. a3 b6 10. d3 ♗b7 11. ♘c2 ♕d7= Barcza–Averbah, Moskva 1962

[50] 8... d6 9. ♗e3 ♘d4 10. ♕d2 ♘ec6 11. ♗h6 ♘f3 12. ♗f3 ♖b8 13. ♗g7 ♔g7 14. ♗g2 ♘d4= Lisicin–Kuzmin, SSSR 1968

[51] 9. cd5 ed5 10. ♗f4 ♗g4 11. ♕d2 de4 12. de4 ♕d2 13 ♘d2 ♖fd8 14 h3 ♗e6 15. ♘f3 ♘b4∓ Lokvenc–Schmid. Biel 1960

[52] 10. ♗f4 dc4 11. dc4 ♗e6 12. ♗d6 ♗c4 13. ♖e1 ♖e8 14. ♗c5 ♕a5 15. ♗e7 ♖e7∓ Holmov—Suetin, SSSR (ch) 1965

[53] 13. ♘d4 ♕g2!? 14. ♔g2 ♗d4 15. ♕f3 ♖d8⩱↑ Bellon—Adorjan, Lanzarote 1975 — 20/86

[54] **14... ♕d6** 15. ♘c6 bc6 16. ♕c2 ♗d4= Adorjan; **14... ♕g2**!?∞

[55] 7... d5 8. cd5 ed5 [8... ♘d5 9. ♗b2 0—0 (9... ♘c3 10. ♗c3 ♗c3 11. dc3 ♕d1 12. ♖fd1 ♔e7=⊥) 10. ♕c1 ♘c3 11. ♗c3 e5 12. d3 ♗g4 13. h3 ♗d7 14. ♕d2 ♖c8= Najdorf—Quinteros, Mar del Plata 1971] 9. ♗b2 b6 10. d4 ♘d4 11. ♘d4 ♗d4 12. ♘d5 ♗b2 13. ♘e7 ♕e7 14. ♗a8 ♗a1 15. ♗c6 ♗d7 16. ♕a1 0—0= Ivkov—Talj, Amsterdam (izt) 1964; 9... 0—0 — 7... 0—0

[56] **8... b6** 9. e3 [9. ♘a4 ♗b2 10. ♘b2 ♗b7 11. d4 cd4 12. ♘d4 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♘c6 ♗c6 15. ♖c1 ♖c8= Pirc—Trifunović, Beverwijk 1963] ♗b7 10. ♘a4 ♗b2 11. ♘b2 d5 12. d4 cd4 13. ♘d4 ♖c8= Kavalek—Soos, La Habana (ol) 1966; **8... d6** 9. e3 e5 10. d3 h6 11. ♕d2 [Smislov—Sanguineti, Mar del Plata 1962] ♗e6!?△ d5=; 10... f5!?△ f4 Polugajevski

[57] **9. ♘a4** ♗b2 10. ♘b2 d4 11. a3 ♕d6 12. d3 e5 13. ♕d2 f6 14. ♘a4 ♖b8 15. ♖fb1 a5∓○ Neckař—Shahsavar, Graz 1972; **9. d3** b6 10. e3 ♗b7 11. ♕e2 ♕d7 12. ♖ad1 d4 13. ed4 ♘d4 14. ♘d4 ♗g2 15. ♔g2 ♗d4 16. ♘e4 ♔g7 17. h4 h5 18. ♖fe1 ♘f5∓ Andersson—Browne, Siegen (ol) 1970; **9. e3** dc4 10. bc4 ♕d3 11. ♕a4 ♗d7 12. ♖fc1 ♖fd8 13. ♗f1 ♕f5 14. ♘h4 ♕e5 15. ♕a3 b6∞ Ivkov—Tringov, Amsterdam (izt) 1964

[58] 10. d4?! cd4 11. ♘b5 d3 12. ♗g7 de2 13. ♕e2 ♔g7∓ Svensson—Carlin, Kuortone 1976

[59] **14. ♗g2**?! b5 15. e3 c4∓↑ Panno—Schmid, Varna (ol) 1962; **14. ♖c1**=

[60] 7... d5 8. cd5 ♘d5 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♘d4 11. ed4 0—0 — A 36

[61] **8. ♘e2** 0—0 9. e4 [9. d4 cd4 10. ♘fd4 ♘fd4 11. ♘d4 ♕b6!? 12. ♘b3 a5∓ Filip—Uhlmann, DDR 1972 — 14/96] ♘fd4=; **8. a3** 0—0 9. b4 d5 10. cd5 ed5 11. ♗b2 [11. bc5 d4 12. ed4 ♘fd4∞] d4 12. ed4 cb4 13. ab4 [Banik—Šamkovič, SSSR (ch) 1965] ♘fd4=; **8. b3** 0—0 9. ♗b2 d6 [9... ♖b8 10. ♘a4 ♗b2 11. ♘b2 ♕f6 12. ♘a4 b6= Holmov—Suetin, SSSR 1970 — 9/54] 10. d3 ♖b8 11. ♕d2 [11. ♕e2 a6 12. ♘e4 e5 13. ♖fd1 ♘fe7 14. ♘c3 f5 15. ♘d2 ♗e6 16. ♘d5 ♗f7∓ Szekely—Sax, Budapest 1976] b6 12. ♘e2 ♘e5 13. d4 ♘f3 14. ♗f3 ♕f6 15. ♗g2 ♗b7= Toran—Timman, Nice (ol) 1974

[62] **15. f4** cb4 16. ab4 b5 17. ♘e2 ♘e2 18. ♕e2± Janošević—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1967 — 4/64; **15. bc5**!? dc5 16. f4△ e5, ♘e4

[63] 8... cd4 9. ♘d4 ♘d4 10. ed4 d6 11. d5 e5 12. b3 e4 13. ♗b2 f5 14. ♕d2 h6 15. ♘b5 ♗b2 16. ♕b2± Doda—Fischer, La Habana 1965; 10... d5 11. cd5= — A 36

[64] **9. b3** ♘f5 10. ♘e2 e5 [10... cd4 11. ♘fd4 ♘cd4 12. ♘d4 ♘d4 13. ed4 ♖b8= Hartston—Bilek, Praia da Rocha 1969] 11. ♗b2 cd4 12. ed4 e4 13. ♘e1 d5 14. ♘c2 dc4 15. bc4 ♖e8 16. ♖b1 h6∓ Berwin—Byrne, USA 1970 — 10/80; **9. ♖b1** ♖b8 10. b3 a6 11. ♗b2 cd4 12. ed4 d5= Raškovski—Adorjan, Soči 1976; **9. dc5** dc5 10. ♘e4 b6 11. ♘d6 ♘f5= Byrne

[65] 10. ♕d3 ed5 11. cd5 ♖b8 12. e4 b5 13. ♖e1 b4 14. ♘d1 ♖b6 15. ♘e3 ♗a6 16. ♕d1 h6∞ Schmidt—Adorjan, Polanica Zdroj 1971

[66] 13. cd5 ♗d7!?△ b5

[67] **14... ♗f5** 15. ♘e4 ♖e8 16. ♘c3 ♕d7 17. ♖d1 ♘c6 18. ♗d2 ♘b4 19. ♗e1 ♘c2 20. ♖a2 [20. ♖ac1 ♘d4!?∓] ♘b4 21. ♖aa1= Patterson—Bilek, Siegen (ol) 1970; **14... ♗e6**!?

[68] **8. a3** d5 9. cd5 ♘d5?! 10. ♗g5± Sanz—Fraguela, Lanzarote 1976 — 21/69; 9... ed5=; **8. ♗g5** h6 [8... d5!? 9. ♕c1 d4 10. ♘a4 b6 11. a3 ♗b7= Bukić—Barle, Ljubljana—Portorož 1977] 9. ♗d2 d5 [9... ♘f5 10. ♕c1 ♔h7 11. ♖b1 b6 12. a3 a5 13. ♘b5 d5= Barcza—Smejkal, Lugano (ol) 1968; 9... a6 10. ♕c1 ♔h7 11. ♖b1 d6 12. a3 ♖b8 13. b4 cb4 14. ab4 b5 15. cb5 ab5= Panov—Popov, Skopje 1967; 11... d5!] 10. ♖b1 b6 11. a3 ♗b7 12. b4 cb4 13. ab4 dc4 14. dc4 ♖c8= Korčnoj—Karaklajić, Wijk aan Zee 1968 — 5/67

[69] 8... e5 9. ♗g5 h6 10. ♗e7 ♘e7 11. ♘d2 d6 12. ♖b1 ♘c6 13. a3 a5 14. ♘d5 ♗e6 15. ♘e4 f5 16. ♘ec3± Andriessen—Timman, Nederland 1971; 9. ♗d2 — 5... e5

[70] **9. ♕d2** ♘f5 10. g4 ♘fd4 11. g5 ♖b8 12. ♘e4 ♘f3 13. ♗f3 e5 14. ♗g3 ♘d4 15. ♗g2 b5∓ Udovčić—Averbah, Jugoslavija—SSSR 1963; **9. ♖b1** h6 10. a3 a5 11. ♘e1 ♖b8 12. ♘c2 b6 13. ♘b5 e5 14. ♗d2 d5= Štejn—Nikolajevski, SSSR (ch) 1967

[71] 9... b6 10. ♖b1 ♗b7 11. a3 ♕d7 12. b4± D. Byrne—Byrne, New York 1966/67 — 3/61

[72] 10. e4?! ♘fd4 11. ♘d4 ♘d4 12. ♗h6 ♖b8 13. ♗g7 ♔g7 14. ♖e1 e5∓ Sapi—Forintos, Hungary (ch) 1963

[73] 12... ♘e5!? Malich

[74] 15. ♘d5 ♕d8 16. ♘g5 ♖c8 17. ♘e4± Malich—Ciocaltea, Halle 1974 — 18/82

[75] 9. ♕c1 b6 [9... d4 10. ♘e4 e5 11. ♗h6 b6 12. a3 a5 13. ♖b1 ♕c7 14. ♘e1 ♗g4 15. f3 ♗d7= Bronštejn—Honfi, Kislovodsk 1968; 9... ♘f5!] 10. ♗h6 d4 11. ♗g7 ♔g7 12. ♘d1 [12. ♘a4 ♗d7 13. b3 ♕c7 14. a3 e5 15. ♖b1 a5∓ Padevski—Smejkal, Lugano (ol) 1968] ♖b8 13. e4 de3 14. ♕c3 f6 15. fe3 e5∞ Kolarov—Malich, La Habana (ol) 1966; 11. ♘e4 e5= — 9... d4

[76] 9... ♘d5 10. ♘d5 ed5 11. ♕c1 [11. ♗e3 b6 12. d4 c4 13. b3 b5 14. a4 ♘a5∓ D. Byrne—Matulović, Vinkovci 1968] b6 12. ♗h6 ♗b7 13. ♗g7 ♔g7 14. e3 ♕e7 15. ♖e1 ♖fe8= Forintos—Liptay, Hungary (ch) 1965

[77] 10. ♕d2 b6 11. d4 [11. ♗h6 d4 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘b5 ♗e6 14. ♘a3 h6 15. ♘c4 ♖c8∓ Osnos—Pytel, Debrecen 1969] cd4 12. ♘b5 d3 13. ed3 ♗g4∞ Pfleger—Šamkovič, Palma de Mallorca 1966

[78] 11... ♗b7 12. ♗g7 ♔g7 13. d4 cd4 14. ♘b5 ♘f5 15. ♕d2 ♕f6 16. g4! ♘d6 17. g5 ♕e7 18. ♘d6 ♕d6 19. ♘d4±↑ Neckař—Suetin, Brno 1975

[79] 12. ♘e4 ♘d5 13. a3 ♗b7 14. ♗g7 ♔g7 15. ♖e1 ♖e8∓ Osterman—Ribli, Portorož—Ljubljana 1975 — 19/61

[80] 13... ♗e6!?

[81] 14. e4!?

[82] 15. ♘h3 g5∞ Kozomara—Kavalek, Sarajevo 1968

[83] **8... h6** 9. a3 d5 [9... b6 10. ♕c1 ♔h7 11. b4!? cb4 12. ab4 d5 13. b5 ♘a5 14. ♕a3± Orendi—Forintos, Hungary (ch) 1959] 10. ♖b1 dc4 11. dc4 ♘a5 [11... ♘f5 12. b4 ♘d6 13. ♕b3± Kozma—Forintos, Varna 1958] 12. b3 ♘f5 13. ♘a4 ♕c7 14. ♕e1±↑ Doda—Reshevsky, Tel Aviv (ol) 1964; 10... a5!?; **8... ♖b8** 9. ♕c1 ♘f5 [9... ♖e8?! 10. ♘e4 d6 11. ♗g5 f5 12. ♘f6 ♗f6 13. ♗f6± D. Byrne—Shaw, Lugano (ol) 1968] 10. ♗g5 f6 11. ♗d2 a6 12. ♖b1 b6 13. a3 a5 14. ♘b5 ♗a6= Hort—Furman, Harrachov 1966 — 2/50; 12... b5!?; **8... d6** 9. a3 ♖b8 10. ♕b1?! a5 11. ♘e1 b6 12. ♘c2 ♘d4 13. ♘d4 cd4 14. ♘b5 d5∓↑ Zwaig—Ornstein, Norge—Sverige 1974 — 17/94; 10. ♖b1=; **8... a6**!?

[84] 9. ♕c1 ♗b7 [9... ♘f5 10. ♖b1 ♗b7 11. a3 d5 12. cd5 ed5 13. b4 cb4 14. ab4 ♖c8 15. ♕a3± Gheorghiu—Keene, Teesside 1972; 9... d5!? 10. cd5 ed5 11. ♗h6∞ — 8. ♗f4] 10. ♗h6 ♗h6 [10... d6 11. a3 ♕d7 12. ♗g7 ♔g7 13. e3 ♖ad8 14. b4!± Uhlmann—Larsen, Las Palmas (m) 1971 — 11/50] 11. ♕h6 ♘f5 12. ♕f4 ♕b8 [12... d6 13. ♖fd1 ♕e7= Reshevsky—Ivkov, Maribor 1967] 13. ♕b8 ♖ab8= Gheorghiu—Tukmakov, Buenos Aires 1970

[85] 10... d5= — 8... d5

[86] 12. ♘b5 ♖ad8 13. ♕c1 ♘f5 14. e4 ♘fd4 15. ♘bd4 cd4= R. Garcia—Keene, La Habana (ol) 1966

[87] 15. ♘e2 h5± Vukić—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1972

[88] 9. ♕c1 b6 10. ♖d1 [10. ♗h6 ♗b7 11. ♗g7 ♔g7 12. b3 d4 13. ♘a4 ♕d6 14. a3 ♖ab8∓↑ Evans—Scholl, Siegen (ol) 1970 — 10/82; 12. cd5 ♘d5= — 9. cd5; 10... d4!? — 8. ♗f4] ♗b7 11. ♖b1 ♕d7 [11... d4 12. ♘a4△ b4±] 12. a3 ♘d4 13. ♗h6 ♘f3 14. ♗f3 ♗h6 15. ♕h6 ♘f5 16. ♕f4 ♘d4= Petrosjan—Schmid, Bamberg 1968 — 5/68

[89] 9... ed5 10. ♕c1 ♖e8 11. ♗h6 ♗h8 12. ♗f4 a6 13. ♖e1 b6∞ Flesch—Minić, Hamburg 1965; 10... b6 11. ♗h6∞ — 8. ♗f4

[90] **10. ♖c1** b6 11. a3 ♗b7 12. ♘d5 ♕d5 13. ♗c3 ♘d4 14. ♘e1 ♕d7= D. Byrne—Gheorghiu, Palma de Mallorca 1968; **10. ♘d5** ed5 11. ♕c1 b6 12. ♗h6= — 8. ♗f4

[91] **13. a3** ♘d4 14. ♘d4 cd4 15. ♘d5 ♗d5 16. ♗d5 ♕d5 17. ♕d2 ♖ac8 18. ♖fc1= Padevski—Ghitescu, Nice (ol) 1974; **13. ♘d5** ♕d5 14. ♕c3 f6 15. ♖fe1 e5= Larsen—Gheorghiu, Lugano (ol) 1968; **13. h4** ♘d4 14. ♖e1 h6= Larsen—Talj, Leningrad (izt) 1973 — 15/79

[92] 15. ♘b5 e5= Smislov—Bobocov, Amsterdam 1971

[93] 9... h6 10. cd5 ed5 [Rojzman—Nikolajevski, SSSR 1967] 11. ♖b1△ b4±

[94] **10... a5** 11. b3 ♗b7 12. ♕c1 d4 13. ♘a4 ♘f5 14. ♕c2△ b4±↑ Böök—Gipslis, Tallinn 1969; **10... dc4**!? 11. dc4 ♗b7 12. ♕c1 ♘f5 13. ♖d1 ♕e7 14. e3 ♖fd8 15. ♕c2 h5= Liebert—Evans, Siegen (ol) 1970 — 10/81; 11... e5!?△ 12. b4 ♗e6; 11... ♘a5!? 12. b3 ♗b7

[95] 12... ♕d7 13. b5 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. cd5 ed5 16. ♕b3± Simagin—Bilek, Kecskemet 1966

[96] **13... a5** 14. b5 ♘b8 15. ♘a4 ♘d7± Osmanović—Bukić, Jugoslavija 1968 — 6/99; **13... ♘d4** 14. ♘d4 ♗g2 15. ♘e6 fe6 16. ♔g2 ♖c8⩱ Suetin—Holmov, La Habana 1968 — 6/100

[97] **14... ♘b8** 15. ♘b5 bc5 16. bc5 ♖c5 17. ♗e3 ♖d5 18. ♕c1⩱ Petkevič—Beljavski, SSSR 1974; **14... bc5** 15. bc5 ♘a5 16. ♘a4 ♗c6 17. ♕c2 ♘b7∓ Petrosjan—Fischer, Beograd 1970 — 9/55

[98] 11... ed5 12. b4 cb4 13. ab4 d4 14. ♘a4 ♘d5 15. b5 ♘ce7 16. ♕b3 ♕d7 17. ♖fc1± Cuellar—Bilek, Sousse (izt) 1967

[99] 12. ♕a4 ♘d4 13. ♘d4 ♗d4 14. ♖fc1 ♗g7= Csom—Spasov, Nice (ol) 1974

[100] 13. b4 cb4 14. ab4 ♘d4 15. b5 e5 16. ♘e1 ♕d7 17. ♗b7 ♕b7 18. ♗c3 ♖ac8 19. ♗d4 ed4∓ Marjanović—Gufeld, Vrnjačka Banja 1976

[101] 13... ♘d4!?

[102] 15. ♘c6 ♗c6 16. ♗c6 ♕c6 17. ♗g7 ♔g7= Csom—Ribli, Hungary (ch) 1977

[103] 6. d3 ♘ge7 7. a3 [7. h4?! h6 8. ♗d2 d6 9. a3 ♗e6 (△ d5) 10. e4 f5 11. ♘d5 ♕d7 12. ♗c3 0—0 13. ♘h2 ♖f7 14. b4 ♖af8∓↑» Bürger—Ermenkov, Graz 1972; 7. 0—0= — 6. 0—0] a6 8. ♖b1 f5 9. ♗d2 ♖b8 10. ♕a4 d6 11. b4 ♗d7 12. b5 ♘a7 13. ♕b3 0—0 14. 0—0 h6 15. ba6 ba6= Szabo—Osnos, Budapest 1965

[104] 6... d6 7. a3 f5 8. d3 h6 9. ♗d2 ♘f6 10. b4 g5∞ Sosonko—Korčnoj, SSSR 1964

[105] 7. ♘e1 d6 8. ♘c2 0—0 9. a3 [9. ♖b1 ♗f5 10. d3 ♕d7 11. ♖e1 ♗h3 12. ♗h1 f5 13. ♘e3 f4 14. ♘ed5 ♘d5 15. ♗d5 ♔h8∓ Sliwa—Botvinik, Tel Aviv (ol) 1964] ♗e6 10. ♘e3 a6 11. b4 cb4 12. ab4 b5 13. cb5 ab5 14. ♖a8 ♕a8 15. ♘b5 ♕b8 16. ♕a4 d5 17. ♘c2 ♕b7 18. ♘ba3 ♖b8 19. b5 ♘a7 20. d4 ♘b5= Ftačnik—van der Sterren, Amsterdam II 1977; 10. d3 — 7. d3

[106] **9. e3** h6 10. d3 ♗e6 11. ♖c1 [11. ♕d2 d5∓] ♕d7 12. ♕d2 b6 13. e4 f5∓↑» Oltra—Martin, España 1977; **9. ♘e1** ♗e6 10. ♘d5 ♕d7 11. ♘c2 ♗h3 12. e3 ♘d5 13. cd5 ♗g2 14. ♔g2 ♘e7 15. e4 f5= Varnusz—Szilagyi, Hungary (ch) 1966

[107] **9... f5** 10. ♕d2 h6 11. e3 g5 12. ♘e2 ♔h8 13. d4 cd4 14. ed4 e4 15. ♘e1 d5∓○ Sanz—Popov, Nice (ol) 1974; 11. ♘e1△ ♘c2-e3-d5=; **9... ♖b8** 10. ♘e1 ♗e6 11. ♘d5 ♕d7 12. e4 f5 13. f4 ♘d4 14. ♘f3 fe4 15. ♘d4 ed4 16. ♘e7 ♕e7 17. ♗e4 ♕d7= Tajmanov—Hartston, Hastings 1975/76

[108] **10. ♘e1** ♗e6 11. ♘d5 ♕d7 12. ♘c2 ♗h3 13. e4 ♗g2 14. ♔g2 f5 15. f3 ♖f7 16. a3 ♖af8 17. b4∞ Podgajec—Oszvath, Leningrad 1974; **10. ♘d2** ♗e6 11. a3 d5? 12. b4± Keene—Timman, Reykjavik 1972 — 13/80; 11... f5∞

[109] **14... b5** 15. f4±↑»; **14... g5!?**

[110] Petrosjan—Ribli, Moskva 1977

[111] **8. e4** d6 9. ♗e3 [9. h3 h6 10. a3 ♖b8 11. ♖b1 a6 12. b4 cb4 13. ab4 b5 14. cb5 ab5 15. ♗e3 f5∓↑ Georgijevski—Tarjan, Skopje 1976] f5 10. ♕d2 fe4 11. de4 ♘d4 12. ♘e1 ♗e6 13. ♘d5 ♘d5 14. ed5 ♗d7 15. f4 ♘f5∓ Zimmermann—Trifunović, Zurich 1954; **8. ♖b1** d6 9. ♘e1 ♗e6 10. ♘d5 ♖b8 11. ♘c2 b5 12. ♘e7 ♘e7 13. ♘e3 f5 14. ♘d5 h6 16. b3 g5∓ Barcza—Polugajevski, La Habana 1967 — 4/65; **8. ♗g5** f6 [8... h6 9. ♗e7 ♘e7 10. e4 d6 11. ♘e1!?△ ♘c2-e3-d5±] 9. ♗d2 d6 10. e4 ♖b8 11. ♖b1 ♗e6 12. a3 a6= Georgiades—Hecht, Siegen (ol) 1970; 10. ♘e1!?

[112] **8... d5?!** 9. cd5 ♘d5 10. ♘e5!±; **8... h6** 9. ♘e1 d6± — 8. ♘e1

[113] **9. ♘e1** ♗e6 [9... f5 10. f4 ♗e6 11. ♘d5 ♕d7 12. ♗c3 h6 13. ♕d2 ♔h7 14. a3± Böök—Votulo, Leipzig (ol) 1960] 10. ♘d5 ♕d7 11. ♖b1 ♗h3= Kusky—Atanasov, Graz 1972; **9. a3** ♖b8 [9... h6 10. ♖b1 ♗e6 11. b4 ♕d7?! 12. bc5 dc5 13. ♘e4 b6 14. ♗h6± Andersson—Radulov, Amsterdam 1973] 10. ♖b1 a6 11. b4 cb4 12. ab4 b5= Keene—Hecht, Paington 1970; **9. ♖b1** h6 10. ♘d5 [10. ♘e1 ♗e6 11. ♘d5 a5 12. ♘c2?! ♗d5 13. cd5 ♘b4∓ Larsen—Tatai, Las Palmas 1972 — 13/731; 12. ♘e7! ♕e7 13. ♘c2 Larsen] ♘d5 11. cd5 ♘e7 12. ♕c1 g5 13. b4∞ Bulat—Martinović, Jugoslavija 1973

[114] 9... ♘f5 10. ♖b1 ♖b8 11. a3 a5 12. ♘e1 ♘fd4 13. b3 ♗g4 14. f3 ♗d7 15. e3 ♘e6 16. f4 ♘e7 17. b4± Singer—Palme, Österreich (ch) 1977

[115] Raizman—Bobocov, München (ol) 1958

[116] 8... a6 9. ♘c2 ♖b8 10. ♖b1 [10. a4 d6 11. ♘e3 (11. f4 h6 12. ♘e3 ef4 13. gf4 ♘d4 14. ♔h1 b5∞ Euwe—Szabo, München (ol) 1958; 11. ♗g5 f6 12. ♗d2 a5 13. f4 f5 14. ♖b1 ♗e6 15. ♘d5 b6= Botvinik—Bobocov, Tel Aviv (ol) 1964) ♗e6 (11... b6 12. ♘ed5 ♘d5 13. ♘d5 ♗b7 14. ♖b1 a5 15. ♗d2 ♘e7= Doda—Eliskases, Tel Aviv (ol) 1964) 12. ♘ed5 h6 13. ♗d2 ♔h7 14. ♖b1 a5= Schmidt—Gipslis, Lublin 1969 — 8/57] d6 [10... b5 11. cb5 ab5 12. b4 cb4 13. ♘b4 ♘b4 14. ♖b4±] 11. b4 ♗e6 12. bc5 dc5 13. ♘e3 b6 14. ♘ed5 ♗d7 15. ♗d2± Barcza—Karpov, Caracas 1970 — 10/78

[117] **9... ♘f5** 10. ♖b1 ♗d7 11. b4 cb4 12. ♘b4 ♘b4 13. ♖b4 ♗c6 14. ♘d5 h5 15. e4 ♘d4 16. f4±↑» Bilek—van den Berg, Beverwijk 1966; **9... ♖b8** 10. ♖b1 ♗e6 11. b4 cb4 [11... d5 12. b5 ♘d4 13. ♘e3 dc4 14. dc4 ♘c8 15. ♘ed5± Barcza—Barczay, Kecskemet 1968] 12. ♘b4 ♘b4 13. ♖b4 d5 [Eliskases—Rubinetti, Buenos Aires 1964] 14. cd5 ♘d5 15. ♘d5 ♗d5 16. ♕a4±

[118] **10. ♘d5** ♖b8 11. ♖b1 b5 12. b3 ♕d7= Keene—Schmid, Adelboden 1969; **10. a3** ♕d7 11. b4 [11. ♘e4 f6 12. b4 b6 13. ♗d2 h6 14. ♘e3 ♖ad8 15. ♘d5 f5 16. ♘ec3 f4∓ Uhlmann—Radulov, Leningrad (izt) 1973 — 15/80] ♖ae8 12. b5 ♘d8 13. ♗d2 f5= Minev

[119] 10... ♖b8 11. ♖b1 ♕d7 12. ♘ed5 ♗h3 13. ♕a4 [13. ♗h3!? ♕h3 14. b4 Bilek—Lokvenc, Hungary—Österreich 1959] ♗g2 14. ♔g2△ b4±↑« Gereben—Gaprindašvili, Beverwijk II 1966

[120] 11... f5 12. a3 ♖ae8 13. ♖b1 h6 14. ♗d2 f4 15. b4 ♗h3∞ Maslov—Zilberman, SSSR 1972 — 14/95; 14. f4!?

[121] Karpov—Radulov, Leningrad (izt) 1973 — 15/81

[122] **7... a6?!** 8. b4 cb4 9. ab4 ♘b4 10. ♗a3 ♘bc6 11. ♗d6 ♘f5 12. ♘e4± Osnos—Tarasov, SSSR (ch) 1967 — 5/66; **7... a5** 8. ♖b1 [8. ♘b5 d5=; 8. d3 d6 9. ♖b1 0—0 — 7... 0—0] 0—0 9. ♘e1 d6 10. ♘c2 ♗e6 11. ♘e3 ♖b8 12. ♘ed5 f5 [12... ♗d7 13. ♘e7 ♕e7 14. d3 ♕d8 15. ♗d2 h6 16. ♘b5!± Bilek—Portisch, Budapest 1976] 13. d3 ♔h8 14. f4 ♕d7 15. ♗d2 ♗g8 1/2 : 1/2 Filip—Ribli, Nice (ol) 1974; **7... d6** 8. b4 e4 [8... cb4 9. ab4 ♘b4 10. ♗a3±; 8... ♗e6 9. ♘g5 ♗c4 10. d3 ♗e6 11. ♘e6 fe6 12. bc5 d5 13. e4 0—0 14. ♕g4±↑ Ftačnik—Roggers, Groningen 1976/77] 9. ♘g5 h6 [9... f5 10. ♗b2 h6 11. ♘h3 ♗e6 12. d3± Rajković—Ničevski, Štip 1976 — 22/103] 10. ♘h3 [10. ♘ge4? f5—+] g5 11. ♗b2 0—0∞ Rajković

123 **8. ♖b1** d6 9. b4 ♗f5 10. d3 ♕d7 11. ♘g5 ♖ad8 [11... h6 12. ♘ge4 b6 13. f4 ♖ad8 14. ♘f2 ♗e6= Rukavina—Radulov, Sarajevo 1971] 12. bc5 dc5 13. ♘d5 b6= Osnos—Dorošķevič, SSSR 1965; **8. ♘e1** d6 9. ♘c2 ♗e6 10. ♘e3 ♕d7 11. ♖b1 ♖ac8 12. d3 ♘d4 13. b4 cb4 14. ♖b4 b6 15. ♘ed5± Larsen—Sax, Ljubljana—Portorož 1977 — 23/91; 13... b6=; 9... a5=

124 **8... d5?!** 9. cd5 ♘d5 10. ♘e5! ♘c3 11. ♘c6±; **8... f5** 9. ♘d5?! ♖b8 10. ♗g5 h6 11. ♘e7 ♘e7 12. ♗e7 ♕e7 13. ♘d2 ♔h7 14. ♗d5 b5∓ Butnoris—Tajmanov, SSSR 1968; 9. ♖b1 d6 10. ♗d2 a5= — 8... d6

125 10... d6 11. bc5 dc5 12. ♘e1 ♗e6 13. ♘c2 f5 14. ♗g5± Benkö—Evans, Amsterdam (izt) 1964

126 12... f5 13. ♗e3 h6 14. ♕b3 ♔h7 15. ♖fd1± Osnos—Vajsman, SSSR 1964

127 14. ♗e3!? ♕d8 15. ♗c5 a5∞ Mikenas—Gipslis, SSSR 1959

128 16. ♘c5 ♕b6 17. ♘g5 h6 [17... a5 18. ♗c6 ♕c6 19. ♖c1± Bobocov] 18. ♘ge4 ♖d8 19. ♘b3± Bobocov—Kostro, Lugano (ol) 1968 6/102

129 9... b6 10. b4 ♗b7 11. bc5 dc5 12. ♗b2 ♕d7 13. ♘d2± Larsen—Bobocov, Palma de Mallorca 1969 — 8/58

130 10... h6 11. ♘e1 ♗e6 12. b5 [12. ♘d5 cb4 13. ab4 b5= Reshevsky—Evans, Buenos Aires 1960] ♘d4 13. ♗d2 ♕d7 [13... d5? 14. e3 ♘f5 15. cd5+—] 14. e3 ♘f5 15. ♘d5±○ Besser—Hecht, Bad Pyrmont 1963; 12... ♘a5!?

131 **11. b5** ♘d4 12. ♘d4 ed4 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗d5 ♗b7= Besser—Hecht, Aibling 1965; **11. ♗d2** h6 12. e3 ♗e6 13. ♘e1 [13. b5 ♘a5 14. e4 f5= Stahlberg—Najdorf, Moskva 1956] cb4 [13... ♕d7 14. ♘d5 ♔h7 15. f4 f5∞ Smislov—Bobocov, München (ol) 1958] 14. ab4 d5=

132 **11... h6** 12. ♘d5 ♗b7 [12... ♗e6 13. e3 ♕d7 14. ♕a4 f5 15. ♗b2± Pirc—Averbah, Jugoslavija—SSSR 1956] 13. b5 ♘d4 14. e3 ♘e6 15. a4 ♘c7 16. ♕b3± Raičević—Radulov, Novi Sad 1974 — 18/78; **11... ♗e6** 12. ♘d5 cb4 13. ab4 b5 14. ♘e7 ♘e7 15. cb5 ♖b5 16. ♕a4±

133 16. ♘e7 ♘e7 17. ab4± Hartston—Bobocov, Praia da Rocha 1969

134 10. ♗g5 h6 11. ♗e7 ♕e7 12. ♘d2±; 10... f6 11. ♗d2 f5= — 10. ♗d2

135 **10... h6** 11. ♘e1 [11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘e7 13. b4 cb4 14. ab4 a4!? 15. e4 b5∓ Manasterski—Sznapik, Polska (ch) 1976] ♖b8 [11... f5 12. ♘c2 f4 13. b4 ab4 14. ab4 ♔h8 15. ♘e4 cb4 16. ♘b4 d5 17. cd5 ♘d5 18. ♘c6 bc6 19. ♕c2± Raškovski—Žuravlev, Soči 1977 — 25/91; 11... ♗e6 12. ♘d5 (12. ♘c2 d5 13. cd5 ♘d5 Ilijć—Minev, Novi Sad 1972 — 14/98; 14. ♘e3 ♘ce7 15. ♘c4 ♖a6∞) ♗d5 13. cd5 ♘b8 14. b4 cb4 15. ab4 a4 16. e4± Langeweg—Donner, Wien 1972] 12. ♘c2 ♗e6 13. b4 ab4 14. ab4 cb4 15. ♘b4 ♘b4 16. ♖b4 d5 17. cd5 ♘d5 18. ♘d5 ♗d5 19. ♗d5 ♕d5 20. ♕b3± Raaste—Lauren, Suomi 1977; **10... ♖b8 11.** ♕c1 [11. ♘e1 ♗e6 12. ♘c2 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♘d5 ♗d5 15. ♗d5 (15. b4 ♗g2 16. ♔g2 b5 17. ba5 ♘a5 18. ♘e3 ♖e8 19. ♕c2? ♗f8 20. ♕a2 ♖e6 21. f4 e4!∓ Giardelli—Jamieson, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/88; 19. ♕c1 ♗f8 20. ♗a5 ♕a5 21. ♘d5 ♖e6 22. e4 ♕a4 23. f4 ♕d4= Evans—Karpov, San Antonio 1972 — 14/94) ♕d5= Lewi—Ivkov, Stockholm 1971 — 11/49] f6 12. ♘e1 ♗e6 13. ♘c2 d5 14. cd5 ♘d5 15. ♘d5 ♗d5 16. ♗d5 ♕d5 17. ♘e3 ♕d6 18. ♕c4 ♔h8 19. ♖fc1 ±↑« Kagan—Zajd, SSSR 1974

136 **11. ♕c1** ♔h8 12. b3 ♗e6 13. ♗g5 ♕d7 14. ♘e1 ♖ab8 15. ♘c2 e4∞ Ivkov—Kestler, Bamberg 1968; **11. e3** ♔h8 12. ♘e1 ♗e6 13. ♘d5 ♗g8!?△ ♘d5= Estevez—Minev, Luhačovice 1973

137 11... f4 12. ♘c2 ♗e6 13. b4 ab4 14. ab4 ♖b8 15. ♘e4± Golz—Ungureanu, Sofia 1967

138 12. ♘c2 d5 13. b3 [Petrosjan—Radulov, Amsterdam 1973 — 16/81] ♖b8!?=

139 16. ♘cb4 bc4 17. dc4= Ribli—Bobocov, Bucuresti 1971

140 **10... ♖b8** 11. ♘c2 ♗e6 12. b4 ab4 [12... cb4 13. ab4 d5 14. b5 ♘d4 15. ♘e3 dc4 16. dc4± Jakobsen—Ribli, Helsinki 1972] 13. ab4 b6 14. b5 ♘d4 15. ♘e3 ♘df5 16. ♘ed5± Najdorf—Uhlmann, Lugano (ol) 1968; **10... f5** 11. ♘c2 [11. f4 ♗e6 12. ♘d5 ♖b8 13. ♗d2 b5∞ Fritz—Mateu, España 1977] ♗e6 12. b4 cb4 13. ab4 d5 14. b5 ♘d4 15. ♘e3 dc4 16. dc4± Cvetkov—Novopašin, Polanica Zdroj 1964

141 11... a4 12. ♘e3 ♕a5 13. ♘ed5 ♗d5 14. ♘d5 ♘d5 15. ♗d5± Sanguineti—Rubinetti, Argentina 1962

142 12. b3 h6 13. e4 de4 14. ♘e4 b6 15. ♘c3 [Džindžihašvili—Ribli, Tilburg 1978 — 26/90] ♖a7△ ♖d7= Džindžihašvili; 14. de4!?

143 **13. ♘d5** ♗d5 14. ♗d5 ♕d5 15. ♗d2 [15. b4 cb4 16. ab4 a4 17. b5 ♘d4∓ Lewi—Barczay, Lublin 1969 — 8/56] ♖fd8 16. ♘e3 ♕e6∓ Milićević—Matulović, Kragujevac 1977; **13. ♘e3** ♘de7 14. ♘c4 ♖b8 15. f4 ♘d5!? 16. fe5 ♘e5 17. ♘d5 ♗d5 18. ♗d5 ♕d5 19. ♘e5 [19. ♘a5 ♘g4∓] ♗e5 20. ♗f4 ♖fe8∓ D. Byrne—Ivkov, Novi Sad 1972 — 14/97

144 13... ♕b6 14. ♘e3 ♘e3 15. ♗e3 ♘d4∞ Savon—Polugajevski, SSSR (ch) 1961

145 Uhlmann—Torre, Leningrad (izt) 1973

146 11... ♗d5 12. cd5 ♘b8 [12... ♘d4 13. a4 ♕d7 14. e3 ♘df5 15. b3△ ♘c2-a3-c4± Jakobsen—Espig, Raach 1969] 13. a4 [13. ♘c2 ♘d7 14. e4 (14. b4 cb4 15. ab4 a4∞ Kočijev, I. Ivanov) b5 15. a4 ba4 16. ♘a3 ♘b6 17. ♘c4 ♘c4 18. dc4 ♕d7 19. ♖a1 ♖fb8= Podzielny—

Matulović, Dortmund 1977 — 23/92] ♘d7 14. e4 f5 15. f3 h6 16. ♘c2 ♖f7 17. ♘a3± Zichichi—Tatai, Roma 1976

147 **12. ♘c2** b5 13. ♗g5 [13. ♘ce3 bc4 (13... ♕d7 14. cb5 ♖b5 Barczay—Uhlmann, Sarajevo 1969 — 7/59; 15. ♗d2∞) 14. dc4 f5 15. ♘e7(15. ♘c3 e4∓ Langeweg—Kavalek, Amsterdam 1968 — 6/101) ♘e7 16. ♘d5 e4 17. ♗g5 ♗d5 18. ♗e7 ♕e7 19. ♕d5 ♔h8∓ Ivkov] f6 14. ♗d2 bc4 15. dc4 f5 16. ♗c3 e4∞ Malich—Timman, Amsterdam 1972; **12. ♗d2** b5 13. cb5!? Portisch

148 13... ♗f7 14. ♘e7 ♘e7 15. b4± Straus—Donner, Haag 1969

149 16. ♘c2 ♗h3 17. e4 ♗g2 18. ♔g2= Ek—Ornstein, Göteborg 1975

A 38 — 1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 ♘f6

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	0—0[1]	a3	♖b1	b3[4]	♗b2	♘a4	♗g7	d3	♘h4	=
	0—0	d6[2]	a5[3]	♘e8	♘c7	♗f5	♔g7	b5	♗d7[5]	
2	. . .	b3	♗b2	e3[8]	d4[10]	d5	♔g2	♕d2	e4[13]	±
	. . .	d6[6]	♗d7[7]	♕c8[9]	♗h3[11]	♗g2	♘a5[12]	b6		
3	. . .	. . .	. . .	h3	d4[15]	d5[17]	♘d4	♕d4	♕h4	=
	. . .	. . .	♗g4	♗f5[14]	♕c8[16]	♘d4	cd4	♗h3	♗g2[18]	
4	. . .	. . .	. . .	d3[19]	e3[21]	h3	♔h2	♘g1	♘e4	∞
	. . .	. . .	e5	h6[20]	♗f5[22]	♕d7	g5	g4	♘h7[23]	
5	. . .	. . .	. . .	♕c1[24]	♗c3	d3	e3	♕b2	cb5	∞
	. . .	. . .	♘e4	♘c3	e5[25]	♖b8[26]	♗c6	b5	♖b5[27]	
6	. . .	. . .	cd5	♗b2	♗c3[29]	♖c1[31]	d3[32]	♕d2	♘g5	=
	. . .	d5	♘d5	♘c3[28]	e5[30]	♗e6	b6	♖c8	♗d7[33]	

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 ♘f6 6. 0—0 0—0 7. d3

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
7	. . .	♘e5[35]	♘c6	e4	♗e3	♕d2[37]	♖ae1	f4	e5	±
	b6[34]	♗b7	♗c6	♘e8[36]	♘c7	♘e6	♘d4	f5	♗g2[38]	
8	. . .	♖b1[39]	♗f4[40]	♕d2[41]	♗h6	dc4	♖bd1	♘e4	♗g7	=
	a6	♖b8	d6	b5	bc4	♗f5	♘e4	♗c4	♔g7[42]	
9	. . .	♗d2	a4[43]	♘e1[44]	♘c2	♖b1[45]	b4	♘b4	♖b4	∞
	. . .	♖b8	d6	♗d7	♘e8	♘c7	♘b4	cb4	b5[46]	
10	. . .	cd5[47]	♘d5[48]	a3[49]	♖b1[51]	♗f4[53]	♗e3	♘e1	♘d3	=
	d5	♘d5	♕d5	♕d6[50]	c4[52]	e5	cd3	♗f5	♖fd8[54]	
11	. . .	. . .	. . .	♗e3	d4[56]	♘d4	♘c6	♗c6	b3	=
	. . .	. . .	. . .	♗d7[55]	cd4	♕c4[57]	♗c6	bc6[58]	♕a6[59]	
12	. . .	h3[60]	♗e3[62]	♕d2[64]	♗h6	♗g7	b3	♔h2	♗f3	=
	d6	a6[61]	♗d7[63]	♖b8	b5	♔g7	♘d4[65]	♘f3	♕c8[66]	
13	. . .	♗d2	♘e1[68]	♘c2	a3	cb5	b4	♘b4	♖b1	=
	. . .	a6[67]	♖b8	♗d7	b5	ab5	cb4[69]	♘a5[70]	e6[71]	
14	. . .	a3	♖b1[73]	b4	ab4	cb5	♗d2[74]	♕c1[76]	♗h6	=
	. . .	a6[72]	♖b8	cb4	b5	ab5	♗d7[75]	♖c8[77]	♘d4[78]	
15	. . .	. . .	♖b1	♗d2	♘e1[81]	♘c2[82]	b4	ab4	♘b4	=
	. . .	♗d7	a5[79]	♘e8[80]	♘c7	♖b8[83]	ab4	♘b4[84]	cb4[85]	

[1] **6. d3** d6 [6... 0–0 7. ♗e3 d6 8. ♕c1 ♖b8 9. ♗h6 e5 10. h4 ♗h6 11. ♕h6 ♘g4 12. ♕d2 h6= Ree–Doda, Beverwijk 1969] 7. ♗g5 ♗g4 8. h3 ♗e6 9. a3 ♕d7 10. ♖b1 0–0 11. ♕d2 d5 12. cd5 ♘d5 13. ♗h6 ♘d4 14. ♗g7 ♘f3 15. ♗f3 ♔g7 16. ♘e4 b6 17. h4 h6 18. d4 f5∞ Damjanović–Velimirović, Jugoslavija (ch) 1963; **6. b3** 0–0 7. ♗b2 d5 8. cd5 ♘d5 9. ♕c1 ♘c3 10. ♗c3 ♘d4= Larsen–Beljavski, Las Palmas 1974 — 17/91; **6. a3** a5 7. ♖b1 d5?! 8. cd5 ♘d5 9. ♘g5 e6 10. ♘ge4 [Timman–Enklaar, Nederland (ch) 1974 — 17/92] c4±; 7... 0–0 8. 0–0 d6= — 6. 0–0; **6. d4** cd4 7. ♘d4 0–0 8. ♘c2 — A 35; 8. 0–0 — A 39

[2] **7... e6** 8. b4 cb4 9. ab4 d5 10. b5 ♘e7 11. c5 ♘e4 12. ♗a3 ♘c3 13. dc3 ♗c3 14. ♖c1 ⩲ Benoit–Cormier, France 1971 — 11/51; **7... a6** 8. ♖b1 ♖b8 9. b4 cb4 10. ab4 b5 11. cb5 ab5 12. d4 [12. ♘e1 ♘e8 13. ♘c2 ♘c7 14. ♗b2 ♗b7= Forintos–Matanović, Titovo Užice 1966] d5 13. ♗f4 ♖b6 14. ♕b3 [14. ♘e5 ♗f5 15. ♖b3 ♘e4 16. ♘e4 ♗e4= Csom–Barczay, Berlin 1968] e6 15. ♖fc1 ♗b7 16. e3 h6= Larsen–Ivkov, Palma de Mallorca 1967 — 4/68; **7... d5** 8. cd5 ♘d5 9. d3 [9. ♕a4 ♘c7 10. ♕h4 e5 11. ♕d8 ♖d8 12. d3 ♖b8 13. ♘d2 ♘d4 14. ♘de4 ♘ce6∓ Barcza–Riego, Lugano (ol) 1968; 9. ♘g5 e6 10. ♘ge4 b6 11. d3 ♗b7 12. ♗g5 f6 13. ♗d2 ♔h8 14. ♖b1 ♘c3 15. bc3 ♕e7= Šamkovič–Krogius, SSSR (ch) 1965; 9. ♘d5 ♕d5 10. d3= — 7. d3] ♗c3 [9... ♘c3 10. bc3 ♗c3 11. ♖b1 ♗g7 12. ♕a4 ⩲] 10. bc3 ♘c3 11. ♕c2 ♘d4 12. ♘d4 cd4 13. ♗b2 ♗d7 14. ♗c3 ♖c8 15. ♗b7 ♖c3 16. ♕d2=

[3] **8... ♗e6** 9. d3 ♕c8 10. ♘g5 [10. ♖e1 d5= Lloyd–Olsson, Leningrad 1960] ♗d7 11. b4±; **8... ♗d7** 9. b4 b6 10. b5 ♘a5 11. d3 ♕c7 12. ♘d2 ♖ae8 13. ♗b2± Barcza–Nedeljković, Beograd 1954; **8... ♗f5** 9. d3 ♕d7 10. ♖e1 [10. b4 ♖ae8 11. ♘d5 ♘d5 (11... e5 12. ♘f6 ♗f6 13. ♗h6 ♗g7 14. ♗g7 ♔g7 15. ♕d2 b6 16. b5 ♘d8 17. a4± Christiansen–Freile, Teesside 1973) 12. ed5 ♘d4=] ♗h3 11. ♗h1 ♗g4 12. b4 ♖ac8 13. ♕a4 b6 14. ♗b2 ♖fe8 15. ♘d2± Etruk–Haag, Tallinn 1969

[4] **9. d3** ♘e8 10. ♗d2 ♘c7 11. ♘a4 ♖b8? 12. ♘b6 ♗f5 13. ♗c3± Benkö–Zuckerman, USA 1967 — 4/67; 11... b5!? Marić; 9... ♗d7!= — 7. d3; **9. ♘e1!?△** ♘c2, b4

[5] 15. ♘b6 ♖b8 16. ♘d7 ♕d7= Panno–Parma, Caracas 1970

[6] 7... ♘e4 8. ♗b2 ♘c3 9. ♗c3 ♗c3 10. dc3 d6 11. ♕d2 ♔g7 12. ♖fd1± Berger–Gereben, Hungary (ch) 1953; 9... e5!?; 8... d6 — 7... d6

[7] **8... ♗f5** 9. d4 [9. d3 ♕d7 10. ♕d2 ♗h3 11. d4 ♗g2 12. ♔g2 cd4 13. ♘d4 a6 14. a4 ♖fe8 15. e4±○ Bronštejn–Bogdanović, Sarajevo 1971] cd4 [9... ♘e4 10. ♘a4 ♕c8 11. d5 ♘b4 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘e1 ♘f6 14. ♘c3± Barcza–Gligorić, Zürich 1959; 9... ♕a5!? Larsen] 10. ♘d4 ♘d4 11. ♕d4 ♘e4 12. ♕e3 ♘c3 13. ♗c3 ♗c3 14. ♕c3 ♕b6 15. ♖fd1± Barcza–Parma, Varna (ol) 1962; **8... ♘e8** 9. e3 [9. d3 ♘c7 10. ♕d2 e5= Visier–Damjanović, Malaga 1968] ♗f5 10. d4 ♕c8 11. d5 ♘d8 12. ♕d2 ♘c7 13. ♖ac1± Polugajevski–Damjanović, Sarajevo 1964; 9... ♘c7!?△ ♖b8, b5; **8... ♖b8!?** 9. d4 a6△ b5

[8] 9. d4 cd4 10. ♘d4 ♘d4 11. ♕d4 ♗c6 12. ♘d5 ♗d5 [12... ♘e8 13. ♕d2 ♗b2 14. ♕b2 ♘c7 15. ♖ad1 ♘d5 16. ♗d5± Antošin–Golz, Zinnowitz 1966] 13. ♗d5 ♘e8 14. ♕d2 ♗b2 15. ♕b2 ♖b8 16. ♖ad1± Reshevsky–Kaufman, USA (ch) 1972 — 13/65

[9] 9... a6!? 10. d4 ♖b8△ b5

[10] 10. ♖e1 ♗g4= Lombardy–Peretz, Netanya 1969 — 7/48

[11] 10... ♗g4 11. ♕d2 ♘e8 12. d5 ♘e5 13. ♘e1 ♗h3 14. f4 ♗g2 15. ♔g2±○ Haag–Milev, La Habana 1962

[12] **12... ♘b8** 13. ♕e2 ♘bd7 14. e4± Haag–Cobo, La Habana 1962; **12... ♘d8!?△** e5

[13] Sloth–Janošević, Kopenhagen 1965

[14] **9... ♗f3** 10. ♗f3 ♕d7 11. ♗g2 ♘e8 12. d3 ♘c7 13. ♕d2 ♖ae8 14. e3 e5 15. ♖ae1 f5 16. f4± Barcza–Issler, Muttenz 1971; **9... ♗d7** 10. e3 [10. d4 ♕c8 11. dc5 dc5 12. ♔h2 ♖d8= Filip–Spaski, Amsterdam (ct) 1956; 10. d3 ♖b8 11. ♕d2 a6 12. ♘d5 e5 13. ♘f6 ♕f6 14. ♘g5 ♘d4 15. ♘e4 ♕e7 16. ♘c3 ♗c6 17. ♘d5 ♕d7= Larsen–Gligorić, Manila 1975 — 20/80] ♘e4 [10... e5 11. d4 ed4 12. ed4 ♖e8 13. d5 ♘b4 14. a3 ♘a6 15. ♘d2± Polugajevski–Gunnarsson, La Habana (ol) 1966] 11. d4 ♘c3 12. ♗c3 ♖b8 13. ♖c1± Smislov–Gligorić, Hastings 1969/70 — 9/57

[15] **10. e3** ♘b4 11. ♘e1 ♕d7 12. a3 ♘d3 13. ♘d3 ♗d3 14. ♖e1 ♘e4 15. ♗e4 [15. ♕c1 ♘c3 16. ♗c3 e5∓] ♗e4 16. ♘e4 ♗b2 17. ♖a2 ♗g7 18. ♔h2 b5∓ Sofrevski–Parma, Jugoslavija (ch) 1962; **10. d3!?**

[16] 10... cd4 11. ♘d4 ♘d4 12. ♕d4 ♘e4 13. ♕e3 ♘c3 14. ♗c3 ♗c3 15. ♕c3±

[17] 11. ♔h2? cd4 12. ♘d4 ♘d4 13. ♕d4 ♘g4–+

[18] 15. ♔g2 ♕g4= Pirc–Parma, Jugoslavija (ch) 1963

[19] **9. ♘e1** ♗e6 10. ♘c2 d5∓ Köberl–Bilek, Hungary (ch) 1957; 10. ♘d5!?; **9. e3** ♗f5 [9... ♗e6 10. d4 ed4 11. ed4 d5 12. ♘a4 ♘e4= Rethy–Barcza, Hungary 1939; 9... ♘e8 10. d3 f5∞ Polugajevski–Korčnoj, SSSR (ch) 1965] 10. d3 [10. d4 ed4 11. ed4 ♘e4= Byrne, Mednis] ♕d7 11. a3 ♖ab8 12. ♘g5 a6 13. ♘ge4 [13. e4 ♗g4 14. f3 ♗e6 15. ♘d5 h6 16. ♘e6 fe6!∓ Weinstein–Tarjan, USA 1976 — 22/104] b5 14. ♘f6 ♗f6 15. ♘d5 ♗g7=

[20] **9... ♗e6** 10. ♘g5 ♗d7 11. ♘ge4 ♘e8 12. ♘d5 ♘e7 13. ♘e7 ♕e7 14. ♘c3± Nimzowitsch–Lundin, Kopenhagen 1934; **9... ♘h5** 10. ♘d5 ♗g4 11. a3 ♗h6 12. b4± Petrosjan–

Portisch, Palma de Mallorca (m) 1974 — 17/31; 11... ♕d7!?; 9... ♘e8!?△ ♘c7-e6 Averbah

[21] 10. ♘d2 ♗e6 11. ♖c1 ♕d7 12. ♘de4 ♘e8= Holmov—Averbah, SSSR (ch) 1956

[22] 10... ♗e6 11. d4 ed4 12. ed4 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♘a4 cd4 15. ♘d4 ♘d4 16. ♗d4 b6= Smislov—Geler, Moskva (m) 1965

[23] 15. f4 gh3 16. ♘h3 ♗g4!∞ Grigorjan—Tukmakov, SSSR (ch) 1977 — 24/92

[24] **9. ♕c2** ♘c3 10. ♗c3 e5 11. a3 ♗e6 12. e3 a5 13. ♕b2 ♖b8∓ Rethy—Dely, Hungary (ch) 1961; **9. ♘e1** ♘c3 10. ♗c3 ♗c3 11. dc3 ♗e6 12. ♕d2 ♔g7 13. ♕f4 ♕d7 14. ♘f3 ♗h3= Forintos—Lengyel, Hungary (ch) 1967; **9. ♘a4** e5 10. e3 ♘f6 11. d3 ♖b8 12. ♘c3 ♘e8 13. ♘e1 ♘c7 14. ♕d2 ♗e6= Csom—Bilek, Kecskemet 1968

[25] 10... ♘d4 11. ♘d4 cd4 12. ♗b2 ♕b6 13. d3 ♗d7 14. ♕d2 ♗c6= Puc—Đurašević, Jugoslavija (ch) 1953

[26] 11... ♖e8 12. ♕d2 h6 13. e3 ♗e6 14. d4 e4 15. ♘e1 cd4 16. ed4 d5 17. c5 b6∞ Trifunović—Bilek, Dortmund 1961

[27] 15. ♘g5 ♗d7 16. f4 ♕e7 17. ♖ae1∞ Toran—Gligorić, Palma de Mallorca 1968

[28] **9... ♘c7** 10. ♘a4 ♗b2 11. ♘b2 ♗e6 12. ♖c1 ♕d6= Pirc—Stahlberg, Beverwijk 1963; **9... b6** 10. ♕c1 ♘c7 11. ♘a4 ♗a6 [11... e5? 12. b4!] 12. d3 ♖c8 13. ♗g7 ♔g7 14. ♕b2 f6 15. a3 ♘d4 16. b4 ♘f3 17. ♗f3 ♕d4 18. ♕b3 [18. ♖fb1 ♘b5!∓↑ Dvorecki—Beljavski, SSSR (ch) 1975 — 20/87] c4 19. dc4 ♗c4 20. ♕b2= Zlotnik

[29] 10. dc3=

[30] **10... ♗c3** 11. dc3 ♕d1 12. ♖fd1 ♗f5 [12... ♗g4 13. h3 ♗f3 14. ♗f3± ⊥ Polgar—Jocha, Hungary (ch) 1966] 13. ♘h4 ♗e6 14. ♗c6 bc6 15. ♘f3 f6 16. ♘d2± ⊥ Smislov—Talj, SSSR (ch) 1962; **10... ♘d4**!?

[31] 11. ♘e1 ♕e7 12. e3 ♗e6 13. ♕c2 ♕d6 14. ♖c1 ♖ac8 15. f4 ef4 16. ♗g7 ♔g7 17. gf4 b6∓ Pirc—Bukić, Jugoslavija (ch) 1963

[32] 12. ♘e1 ♗d5 13. d3 ♗g2 14. ♔g2 ♕e7= Pirc—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1963

[33] 15. f4 ♘d4= Smislov—Ivkov, La Habana 1962

[34] 7... e5 8. a3 ♖b8 9. b4!? d6 10. ♖b1 b6 11. ♘e1 ♗b7 12. ♕a4 ♘d4 13. bc5 ♗g2 14. ♔g2 bc5 15. ♗g5± Andersson—Hecht, Berlin 1971 — 12/64; 7... **♖b8**!? 8. d4 b6 9. d5 ♘a5 10. b3 d6 11. ♗b2 a6 12. ♘d2 b5 13. ♕c2 — E 66

[35] 8. ♘e1 ♗b7 9. e4= — A 30

[36] 10... ♖c8 11. ♗e3 [11. f4 e6 12. ♕e2 d5 13. e5 ♘e8 14. cd5 ed5 15. d4 cd4 16. ♘b5∞ Szabo—Geler, La Habana 1965] d6 12. f3△ d4±

[37] 12. d4!?±

[38] 16. ♕g2± Portisch—Geler, Beverwijk 1965

[39] 8. d4!? cd4 9. ♘d4 ♘g4 10. ♘b3 ♘ge5? 11. c5! b6 12. cb6 ♕b6 13. ♘d5 ♕d8 14. ♗g5 f6 15. ♗d2 a5 16. ♗c3± Portisch—Doda, Halle 1963; 10... b6∞; 10... d6!?

[40] 9. a3 b5 10. cb5 ab5 11. b4 cb4 12. ab4 ♘e8 13. ♗d2 ♘c7 14. ♕c1 ♖e8 15. ♘e4 ♗b7 16. ♗c3 f6 17. ♘c5 ♗a8 18. ♕a3 d6 19. ♘b3 e5∞ Barcza—Matanović, Oberhausen 1961; 12... d6= — 7... d6

[41] 10. ♕c1 b5 11. b3 ♕a5 12. ♗d2 b4 13. ♘a4 ♗d7 14. a3 ♕c7 15. ab4 ♘b4= Wheeler—Hodos, Marianske Lazne 1962

[42] Sunye—Benkö, Lone Pine 1977

[43] 9. ♕c1 ♖e8 10. ♗h6 ♗h8 11. ♕g5 d6 12. ♕h4 b5∞ Barcza—Rabar, Beograd 1954; 9... b5!?

[44] **10. e4** ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 ♘d4 13. ♗g2 b5 14. ab5 ab5 15. cb5 ♘b5 16. ♘b5 ♖b5 17. ♗c3= Plater—Doda, Warszawa 1964; **10. ♖b1** ♗d7 11. ♘e1 [11. ♕c1 ♖e8 12. ♘e1 ♘d4= Pirc—Kavalek, Marianske Lazne 1965] ♕c8 12. ♘d5 b5 13. ab5 ab5 14. b3 ♗h3 15. ♘f6 ♗f6= Rantanen—Ree, La Habana (ol) 1966; 11... ♘e8 12. ♘c2 ♘c7 — 10. ♘e1; 11... ♘a7!?△ b5

[45] 12. ♕c1 ♘c7 13. ♗h6 [13. a5 ♘e6 14. ♘d5 ♘ed4 15. ♘d4 ♘d4= Flesch—Filep, Budapest 1963] b5 14. ♗g7 ♔g7 15. ab5 ab5= Szilagyi—Liebert, Bad Liebenstein 1963

[46] **16. ab5** ab5 17. cb5 ♘b5= Litmanowicz; **16. ♕c2** bc4 17. ♖b8 ♕b8 18. dc4 ♗f5 19. e4 ♗e6∞ Forintos—Schmidt, Polanica Zdroj 1968 — 6/103; 19... ♗d7∞ Larsen—Miles, Reykjavik 1978 — 25/91

[47] 8. e4?! dc4 9. dc4 ♗g4∓

[48] **9. ♕b3** ♘c7 [9... e6 10. ♗g5 ♘d4 11. ♘d4 ♕g5 12. ♘db5 ♘c3 1/2 : 1/2 Hübner—Miles, Tilburg 1978] 10. ♗e3 b6△ ♗e6∓; **9. ♗d2** ♘c7 10. a3 [10. ♕c1 ♖e8 11. ♗h6 ♗h8 12. h4 ♗g4= Petrosjan—Geler, SSSR (ch) 1955] b6 11. ♖b1 ♗b7 12. b4 ♘d4 13. bc5 ♘f3 14. ♗f3 ♗f3 15. ef3 bc5 16. ♘e4 ♘e6 17. ♗e3 ♕a5 18. a4= Tajmanov—Grigorjan, SSSR (ch) 1975

[49] 10. ♘g5 ♕d7 11. ♖b1 b6 12. a3 ♗b7 13. ♕a4 ♖ad8= Dimitrov—Bončev, Sofia 1976

[50] **10... b6** 11. ♗e3 [11. ♖b1 ♗b7 12. b4?! ♕a2 13. ♗e3 ♘d4!∓ Ribli—Miles, Amsterdam 1978 — 26/91; 12. ♗e3=] ♗b7 12. ♕a4 ♕d7 13. ♖ab1 ♖fd8 14. ♖fe1 ♘d4 15. ♕d7 ♖d7 16. ♘d4 cd4 17. ♗b7 ♖b7= Langeweg—Donner, Wijk aan Zee 1973; **10... ♗d7** 11. ♘g5 [11. ♖b1 ♖ac8 12. ♗e3 b6= Malich—Liebert, DDR (m) 1973] ♕f5 12. ♗h3 [12. ♖b1 b6 13. b4 cb4 14. ab4 ♕b5∓ Suba—Bertok, Vinkovci 1977 — 23/95] ♕d5 13. ♗g2

♕f5=; **10...** ♕**d7** 11. ♖b1 b6 12. b4 cb4 13. ab4 ♗b7 14. ♗e3 ♘d4 15. ♗d4 ♗d4= Andersson—Hulak, Banja Luka 1976; **10...** ♕**h5** 11. ♖b1 ♗h3 [11... ♗f5 12. b3 ♖ac8 13. ♗b2 ♗b2 (13... e5? 14. ♖c1 b6 15. b4± Savon—Muhin, Suhumi 1972) 14. ♖b2 b6= Gipslis] 12. ♗e3 ♗g2 13. ♔g2 ♕d5! [△ ♘e5] 14. ♕c2 b6 15. ♕c4 ♕c4 16. dc4= Larsen—Bukić, Ljubljana—Portorož 1977 — 23/94

[51] **11.** ♕**a4** h6 12. ♖b1 ♗d7 13. ♗d2 ♖ac8 14. ♖fc1 b6 15. ♕d1 ♗e6 16. ♗c3 ♗a2 17. ♖a1 ♗d5 18. ♘d2 ♗g2 19. ♔g2 ♖fd8∓ Lengyel—Vadasz, Hungary (ch) 1977; **11.** ♗**f4** e5 12. ♗e3 ♗d7 13. ♖b1 b6 14. ♘d2 ♖ac8 15. b4 cb4 16. ab4 ♕e7 17. b5 ♘d4∓ A. Petrosjan—Smejkal, Leipzig 1977

[52] 11... ♗e6 12. ♘g5? ♗a2 13. ♘e4 ♕d8 14. ♖a1 ♗d5∓ Hasin—Gutman, SSSR 1969; 12. ♗f4=

[53] **12. b4?** cd3 13. b5 de2 **14.** ♕e2 ♘d4∓ Andersson—Džindžihašvili, Geneve 1977; **12. dc4?!** ♕d1 13. ♖d1 ♗f5 14. ♖a1 ♘a5⩱↑

[54] 16. ♕**a4**=

[55] **10...** ♕**h5** 11. ♖c1 ♘d4 12. b4± Pirc—Jovanić, Jugoslavija (ch) 1963; 11... ♗d4!?; **10...** ♕**d6** 11. ♖c1 ♘d4 12. ♘d2 [12. ♘d4 cd4 13. ♗d2 ♗e6 (13... ♗g4 14. h3 ♗e6 15. ♕a4 a5? 16. ♕b5 ♕e5 17. ♕e5 ♗e5 18. ♖c5± Palatnik—Timoščenko, SSSR 1973; 15... ♕b6=) 14. ♕a4 ♕b6 (14... ♗g4 15. ♖fe1 ♕b6 16. ♕b4±) 15. ♗a5 ♕a6 16. ♖c7 ♖ab8 17. ♕a3 ♗e5= Furman—Muhin, SSSR (ch) 1972] f5 13. ♘c4 ♕a6 14. a3 ♗d7 15. ♗d4 ♗d4 16. b4 cb4 17. ab4 ♖ac8 18. ♕b3± Schmidt—Dieks, Wijk aan Zee II 1975; **10...** ♗**b2** 11. ♖b1 [11. ♘d4 ♕d7 12. ♘c6 ♗a1 13. ♕a1 bc6 14. ♗h6 ♕d4 15. ♗f8 ♕a1= Vilela—Campo, Mexico 1978; 15... ♔f8!?] ♗g7 [11... ♗f6 12. ♕a4 ♕d7 (12... ♘b4 Jansa—Přibyl, Luhačovice 1973; 13. ♖fc1 ♗d7 14. ♕d1±) 13. ♗c5 b6 (13... ♘d4? 14. ♕d1 ♘f3 15. ♗f3 ♖b8 16. ♗a7± Talj—Přibyl, Tallinn 1975) 14. ♗b6 ♘d4∞ Gipslis] 12. ♘d4 ♕a2 13. ♘c6 bc6 14. ♗c6 ♗h3∓; 12. ♕a4⩱

[56] **11.** ♕**c2** b6 12. a3 ♖ac8 13. ♘d2 ♘d4 14. ♕d1 ♕e6 15. ♖b1 ♖fd8 16. ♖e1 ♗c6∓ Doda—Navarovsky, Polanica Zdroj 1976; **11.** ♘**d4** ♕d6 12. ♘c6 ♗c6 13. ♗c6 ♕c6 14. ♖c1 ♕e6 15. ♗c5 ♗b2 16. ♖b1 ♗g7 17. a4 ♖fd8 = Timman—Olafsson, Amsterdam 1976; **11.** ♘**g5** ♕e5 12. ♖b1 ♖ad8 13. ♕a4 ♘d4 14. ♕a7 ♘e2 15. ♔h1 ♗b5 ∞ Smejkal—Gheorghiu, Leningrad 1977; **11.** ♕**d2** ♕d6 12. ♗h6 ♖ac8 13. a3 b6= Larsen—Miles, London 1977 — 24/93; **11.** ♕**c1** b6 12. d4 cd4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♗d5 ♘e2 15. ♔g2 ♘c1 16. ♗a8 ♗b2 17. ♖b1 ♗f6 = Bagirov—Tukmakov, SSSR (ch) 1978 — 26/83

[57] 12... ♕e5 13. ♘f3 ♕c7 14. ♗f4 e5 15. ♗g5 h6 16. ♗e3 ♖fd8∞ Bönsch—Rogulj, Varna 1977; 13. ♘c6!?

[58] 14... ♕c6!?

[59] 16. ♖c1 ♕a2 17. ♖c6 ♖fb8 18. ♖c7= Kočijev—Smejkal, Leningrad 1977

[60] **8.** ♖**b1** ♘h5 9. ♘e1 ♗d7 10. ♘c2 ♕c8 11. ♖e1 ♗h3= Barcza—Florian, Hungary (ch) 1957; 8... ♖b8 9. a3 a6 — 8. a3; **8. e4** ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 ♖b8 11. ♗g2 a6=; **8.** ♗**g5** h6 9. ♗d2 ♗e6!? △ d5, ♕d7, ♗h3

[61] 8... e5 9. ♗g5 h6 10. ♗f6 ♗f6 11. ♘d5 ♗g7 12. ♖b1 △ b4±

[62] 9. e4 ♖b8 10. a4 ♘e8 11. ♗e3 ♘d4 12. ♗d4 cd4 13. ♘e2 e5 14. ♕c2 ♘c7 15. ♘d2 a5 16. f4 ♘a6∓ Lange—Udovčić, Dortmund 1961; 9... ♘e8!? 10. ♗e3 e5

[63] **9... h6** 10. ♕d2 ♔h7 11. d4 cd4 12. ♘d4 ♗d7 13. ♖ac1 ♘e8 [13... ♘d4 14. ♗d4 b5 15. ♘d5 ♘d5 16. ♗g7 ♔g7 17. ♕d5±] 14. ♖fd1± Keene—Naranja, Siegen (ol) 1970; **9...** ♖**b8** 10. d4 cd4 11. ♘d4 ♗d7 12. ♖c1 ♘d4 13. ♗d4 b5 14. cb5 ab5 15. ♕d2 ♕a5= Larsen—Davie, Dundee 1967; 14. c5!?

[64] 10. d4?! cd4 11. ♘d4 ♖c8 12. b3 ♘d4 13. ♗d4 b5!∓↑

[65] 13... bc4 14. dc4 ♕a5 15. ♖ad1± Kotov—Gurgenidze, SSSR (ch) 1958

[66] 16. ♗g2 ♗c6= Smislov—Timman, Hastings 1969/70

[67] **8...** ♗**e6** 9. h3 ♕c8 10. ♔h2 ♖b8 11. e4 a6 12. ♖c1 b5 13. b3± Carls—Becker, Bremen 1924; **8...** ♘**h6** 9. a3 ♗e6 10. ♖b1 ♕d7 [10... d5 11. cd5 ♘d5 12. ♖c1±] 11. b4 [11. ♖e1 ♗h3 12. ♗h1 ♘g4 13. ♘d5 e5 14. ♗c3 f5∞ Schöneberg—Pietzsch, Schwerin 1969] ♗h3 12. ♘d5 ♗g2 13. ♔g2±; **8...** ♘**e8** 9. ♕c1 ♘c7 10. ♗h6 ♖b8 11. ♗g7 ♔g7 12. ♘d5 b5= Golombek—Honfi, München (ol) 1958; **8...** ♗**d7** 9. a3 [9. ♕c1 ♘d4 10. ♘d4 cd4 11. ♘d1 ♗c6 12. b4 ♕d7= Tartakower—Yates, Marianske Lazne 1925] ♕c8 10. ♖b1 ♗h3 11. b4 ♗g2 12. ♔g2 b6= Bilek—Honfi, Hungary (ch) 1958

[68] 9. a3 ♖b8 10. ♖b1 b5 11. cb5 ab5 12. b4 cb4 13. ab4= Sanguineti—Behrensen, Mar del Plata 1956

[69] 13... ♘d4 14. bc5 dc5 15. ♘d4 cd4 16. ♘a2△ ♘b4± Udovčić—Parma, Bled 1961

[70] 14... ♘b4 15. ab4±

[71] 16. e3 h5= Flesch—A. Geler, Budapest—Leningrad 1962

[72] **8...** ♘**h6** 9. ♖b1 a5 [9... ♗e6 10. b4 ♕d7 11. ♖e1 ♖ac8 12. ♘d2 b6 13. ♘d5 ♔h7 14. ♗b2± Smislov—Stahlberg, Moskva 1956] 10. ♘e1 ♗e6 11. ♘d5 ♔h7 12. ♘c2 ♖a7 [Benkö—Rejfíř, Moskva (ol) 1956] 13. ♘f6 ♗f6 14.

b4±; 8... e5 9. ♖b1 a5 10. ♗g5 [10. ♗d2 ♖b8 11. ♘e1 ♘e8 12. ♘c2 ♗d7 13. b4 b6 14. ♕c1 ♘c7 15. ♗h6 ♘d4 16. ♗g7 ♔g7 17. e3 ♘c2 18. ♕c2± Timman—Visier, Malaga 1971] h6 11. ♗f6 ♗f6 12. ♘e1 ♗g7 [12... ♗e6 13. ♘c2 ♕d7 14. b4 ab4 15. ab4± Larsen—Naranja, Manila 1973] 13. ♘c2 a4 14. ♘e3 ♘d4 15. ♖e1 ♕a5 16. ♘ed5△ 17. ♘e7; 17. ♘e4± Štejn—Doroškevič, SSSR (ch) 1967; 8... ♗g4 9. h3 [9. ♖b1 ♕d7 10. b4 ♗h3 11. b5 ♘d4 12. e3 ♘f3 13. ♕f3 b6= Portisch—Udovčić, Amsterdam 1963] ♗d7 10. ♗d2 ♕c8 11. ♔h2±; 8... ♖b8 9. ♖b1 b6 10. b4 ♗b7 11. ♗d2 [11. e4 ♘e8 12. ♘e2 e5= Enklaar—Raaste, Nice (ol) 1974] ♕d7 12. e4 e6 13. ♕c1 ♘g4 14. ♘e2 ♖bc8∞ Taksrud—Raaste, Oslo 1976

[73] 9. ♗e3 ♖b8 10. ♘e1 ♗d7 11. ♘c2 b5 12. cb5 ab5 13. b4 cb4 14. ♘b4 ♘g4 15. ♗d2 ♘ge5 16. ♕b1 ♘b4 17. ab4 ♗c6 18. ♘e4 ♖a8 19. ♗c3 ♖c8 20. ♗b2 ♕d7 21. ♖a5± Karpov—Schmidt, Nice (ol) 1974 — 17/95; 16... ♘d4= Kotov

[74] 13. d4 ♗f5 14. ♖b3 ♘e4 15. ♘e4 ♗e4 16. d5 ♗f3 17. ef3 ♘e5 18. f4 ♘c4 19. f5 gf5 20. ♕h5 e6 21. g4≅↑; 19... ♖a8∞ Štejn—Filip, Moskva 1967 — 3/62

[75] 13... ♗g4 14. h3 ♗f3 15. ♗f3 ♕d7 16. ♗g2 ♖fc8= Azadharf—Dunne, Groningen 1976/77

[76] 14. h3 ♘e8 15. ♕c2 ♔h8 16. ♖fc1 ♘c7 17. ♕b3 ♗e6 18. ♕d1 ♗d7 19. ♖c2 ♘a6 20. ♘e4± Holmov—Vasjukov, Moskva 1969 — 8/51; 14... ♕b6=

[77] 14... ♕c8 15. ♗h6 ♗h3 16. ♗g7 ♔g7= Ocampo—Garcia Palermo, (m) 1971

[78] **16. ♗g7** ♖c3!; **16. ♘d4** ♗h6 17. ♕h6 ♖c3= Portisch—Talj, Bled (m) 1965

[79] **9... ♖b8** 10. b4 b6 11. ♗d2 e5 12. ♗g5 h6 13. ♗f6 ♗f6 14. ♘d2± Benkö—Janošević, Netanya 1971; **9... ♕c8** 10. b4 [10. ♖e1!? ♗h3 11. ♗h1 ♗g4 (11... ♘d4 12. ♗g5!?) 12. b4 b6 13. b5 ♘d4 14. ♘d4 cd4 15. ♘a2± Rossetto—Castillo, Argentina 1954] b6 11. b5 ♘d8 12. ♘g5 ♖b8 13. ♗b2 ♘e6 14. ♘ge4 ♘e4 15. de4 ♘c7 16. ♖e1± U. Geller—Domnitz, Netanya 1969

[80] **10... ♕c8** 11. ♘g5 [11. ♘e1 ♗h3 12. ♘c2 ♗g2 13. ♔g2 b6= Forintos—Damjanović, Monte Carlo 1968; 11. ♖e1 h6 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘b8 14. ♗c3 a4= J. Rodriguez—Geler, La Habana 1971] h6 12. ♘ge4 ♘e4 13. ♗e4 ♗h3 14. ♖e1 ♔h7 15. ♘d5± Quinteros—Bazan, Cordoba 1970; **10... ♖b8** 11. ♘b5 ♘e8 12. ♗c3 ♘c7 13. ♗g7 ♔g7 14. d4 [14. ♕c2 ♗g4 15. e3 ♘b5 16. cb5 ♗f3 17. ♗f3 ♘e5 18. ♗g2 ♕b6= Bilek—Gligorić, Moskva 1967] cd4 15. ♘bd4± Filipowicz—Schmidt, Polanica Zdroj 1964

[81] 11. ♕c1 ♘c7 12. ♗h6 ♖b8 13. ♗g7 ♔g7 14. ♖d1 e5= Barcza—Parma, Hamburg 1965

[82] 12. b3 ♖b8 13. a4 ♕c8 14. ♘e4 ♗h3= Panno—Gligorić, Portorož (izt) 1958

[83] 12... a4 13. ♘e3 ♘a5 14. ♘a4 ♘c4 15. ♘c4 ♗a4 16. ♕e1!?±

[84] 14... b6 15. b5 ♘d4 16. ♘d4 ♗d4 17. ♕c2± Ree—Damjanović, Amsterdam 1969

[85] 16. ♖b4 b5 17. ♘b5 ♘b5 18. cb5 ♖b5 19. ♖b5 ♗b5 20. ♕b3 ♕d7= Christiansen—Zuckerman, Cleveland 1975

A 39 — 1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 ♘f6 6. 0—0 0—0 7. d4

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	. . .	♘d4	♘b3[3]	♗g5[5]	♘d5	cd5	♗e3[6]	♗d4[7]	f4	±
	cd4[1]	♕b6[2]	d6[4]	♗e6	♗d5	♘e5	♕a6	♖ac8	♘c4[8]	
2	. . .	. . .	♘c2	b3[10]	♘d5[12]	cd5	♗e3	a4	♘a3[13]	±
	. . .	. . .	d6[9]	♗e6[11]	♗d5	♘e5	♕a6	♖fc8		
3	. . .	. . .	♘c2[14]	b3	♗b2	♘d5[16]	♗g7	♘e3	♕c1[17]	±
	. . .	a6	d6	♗d7[15]	♖b8	♘d5	♘e3	♔g7		
4	. . .	. . .	e3[18]	b3	♗b2[20]	f3	♕d2	♘de2	♖ad1	±
	. . .	♘g4	♘ge5[19]	d6	♗g4	♗d7	a6	♖b8	♕a5[21]	
5	. . .	. . .	♘b3[22]	c5[24]	♗d2	♘d5	h3[27]	♘f4	g4	±
	. . .	♕a5	♕b4[23]	a5[25]	a4[26]	♕g4	♕h5	♕f5	♕e5[28]	
6	. . .	. . .	. . .	e4[29]	♖d1	h3[31]	♘a4[32]	♗e3[33]	♖ac1	±
	. . .	. . .	♕h5	♕d1[30]	d6	a5	♘d7	♖b8		

1. c4 c5 2. ♘c3 ♘c6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 ♘f6 6. 0—0 0—0 7. d4 cd4 8. ♘d4 ♘d4 9. ♕d4 d6[34]

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
7	♗g5[35] ♗e6[36]	♕h4[37] ♕a5[38]	♖ac1[39] ♖ac8	b3 ♖c5	♗d2 ♖h5	♕f4 ♗h6	♕d4 ♗d2	♕d2 b5[40]		=
8	♕h4 ♕a5[41]	♗d2[42] ♗e6	b3[43] ♖ab8	♖ac1[44] ♖fc8	♖c2 ♕d8	♖fc1 a6	♗g5 b5	cb5 ab5[45]		=
9	♕d2 ♗e6[46]	♗b7[47] ♖b8	♗f3[48] ♗c4	b3 ♗e6[49]	♗b2 ♕a5	♖fd1 ♖fc8[50]				=
10	♕d3 ♕a5[51]	h3[52] ♖b8[53]	♗d2 a6	e4 ♗d7	♖fd1 ♖fc8	♖ac1 b5	cb5 ab5	a3[54]		±
11	. . . ♗f5	e4 ♗e6	♗d2[55] ♘d7[56]	b3 ♘c5	♕e2 a6	♖fd1[57] ♖e8	♖ac1 b5	♗e3 ♗c3	♖c3 ♕a5[58]	±
12	. . . ♘d7	b3[59] ♘c5	♕d2 a5[60]	♗b2 ♗e6[61]	♘d5 ♗b2	♕b2 ♖b8	♖fd1 b5	cb5 ♖b5	♖ac1[62]	±
13	. . . a6	♗e3[63] ♗f5[64]	♕d2 ♖b8[65]	♖ac1[66] b5	cb5 ab5	♗a7 ♖a8[67]	♗d4[68] b4	♘d5 ♘d5	♗d5 ♗d4[69]	±
14	. . . . . .	. . . ♘g4	♗d4 ♘e5	♕d1 ♖b8[70]	♖c1[71] ♗e6[72]	♘d5 b5	cb5[73] ♗d5	♗d5 ab5[74]	♕d2 e6[75]	=
15	. . . . . .	♗d2 ♖b8[76]	e4[77] ♗e6	b3 ♕d7[78]	♖ac1 ♖fc8	♖fe1 b5	♘d5[79]			±

[1] **7. . . d5** 8. dc5 dc4 9. ♕a4 ♕a5 10. ♕c4 ♗e6 11. ♕h4 **[11. ♕b5** ♘d7!? 12. ♕b7 ♘c5! 13. ♕c6 ♗c3 14. ♘g5 (14. bc3? ♖ac8—+) ♖ac8 15. ♕f3 ♗g7⩲ Jankovič—W. Schmidt, BRD 1957**]** ♕c5 12. ♘g5±↑; **7. . . d6** — E 65

[2] **8. . .** ♘e5 9. b3 d6 10. ♗b2 ♗d7 **[10. . .** ♖b8 11. ♕d2 ♗d7 12. h3 ♕c8 13. ♔h2± Iversen—Merino, Kapfenberg 1970**]** 11. ♕d2 **[11.** ♗b7!? ♖b8 12. ♗g2 ♘c4**]** ♕b6 12. h3 ♖ac8 13. ♖ac1 ♖fd8 14. ♖fd1 ♗e8 15. e4±○ Unzicker—Pilnik, München (ol) 1958; **8. . . d6** — E 65

[3] **9. e3** d6 10. b3 ♗d7 11. ♗b2 ♖ac8 12. ♕d2 a6 13. ♘de2 ♘e5 14. ♘f4 ♗c6 15. ♘fd5 ♕d8±○ Foguelman—Saadi, Argentina 1959; **9. ♘db5** d6 **[9. . .** a6?! 10. ♘a4 ♕a5 11. ♗d2 ♕d8 12. ♘bc3 ♖b8 13. c5 d6 14. cd6 ♕d6 15. ♗e3 ♕d1 16. ♖fd1±⊥ Mecking—Cotta 1965**]** 10. ♗e3 ♕a5 11. ♖c1 ♘g4 12. ♗d2 ♕d8±

[4] **9. . .** ♘**a5** 10. ♗e3 ♕d8 11. ♘a5 ♕a5 12. ♗d4 d6 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗d5= Torre—Aljehin, Baden Baden 1925; 12. ♕d2±↻; **9. . . ♕b4** — 8. . . ♕a5

[5] **10. c5**?! dc5 11. ♘a4 ♕c7 12. ♘ac5 ♗f5 13. ♘b7 ♕b7 14. ♘a5 ♘a5 15. ♗b7 ♘b7∓ Rohaček—Bogoljubov, Sliač 1932; **10. ♗e3** ♕b4 **[10. . .** ♕d8 11. ♖c1 ♘g4 12. ♗g5 h6 13. ♗d2±↻ Morcken—Morel, Helsinki (ol) 1952**]** 11. c5 ♗e6 12. cd6 ed6 13. h3 ♖fe8 14. ♘d4 ♘d4 15. ♗d4 d5∞ Larsen—Sanguineti, Portorož (izt) 1958; 12. . . ♖fd8!?

[6] 13. ♖c1 ♖fc8= Mazel—Judovič, SSSR 1931

[7] 14. a4 ♘fg4?! 15. ♗d4 ♖ac8 16. e3 h5 17. ♖e1 ♕d3 18. ♗c3 ♕d1 19. ♖ed1 ♘c4 20. ♘d4±⊥ G. Garcia—Tebourbi, Nice (ol) 1974; 14. . . ♖ac8

[8] 16. e4 ♘h5 17. ♖f2±○ Kapengut—Lejn, SSSR (ch) 1971

[9] 9. . . ♕c5 10. b3 d6 11. ♕d2 h6 12. ♗b2 ♕h5 13. ♘e3± Filip—Honfi, Reggio Emilia 1962/63

[10] 10. ♘e3 ♗e6 11. ♘ed5 ♗d5 12. cd5 ♘e5 13. b3 ♖fc8= Barcza—Dely, Hungary 1953

[11] **10. . .** ♘**g4** 11. ♗b2 ♕a5 12. ♕d2 ♗e6 13. ♖fd1 ♖ac8 14. h3 ♘f6 15. ♘e3± Schmitt—Gilg, Deutschland 1928; **10. . .** ♘**e5** 11. h3 ♗e6 12. ♗e3 ♕c7 13. ♘d4± Gheorghiu—Buza, Romania 1969 — 7/62; **10. . . ♗d7** 11. ♗b2 ♖ac8 12. ♕d2 ♕a5 13. e4 a6 14. ♖fd1± Szabo—Flores, Mar del Plata 1955

[12] 11. e4!? ♗g4 12. ♕e1△ ♘e3-d5±○ Kluger—Honfi, Hungary 1964

[13] Keene—Littlewood, England 1971

[14] **9. b3** d5 [9... ♘d4 10. ♕d4 ♘e4 11. ♕e4 ♗c3 12. ♗g5! ♖e8 13. ♖c1 ♗b2 14. ♖c2 ♗g7 15. c5± Molnar—Mühlberg, Varna 1958] 10. cd5 ♘d4 [10... ♘d5 11. ♘d5 ♘d4 12. ♗g5±] 11. ♕d4 ♘d5 12. ♕d5 ♗c3 13. ♗h6 ♕d5 [13... ♗a1 14. ♗f8 ♕d5 15. ♗d5 ♔f8 16. ♖a1 ♖b8 17. ♖c1 ♔e8= Quinteros—Gheorghiu, Buenos Aires 1970] 14. ♗d5 ♖d8 15. ♖ad1 ♗h3 [15... ♗g4 16. ♗b7 ♗e2 17. ♖d8 ♖d8 18. ♖c1 ♗b4 19. ♔g2±⊥ Lerner—Čehov, SSSR 1977] 16. ♗g2 ♗g2 17. ♔g2= Spaski—Talj, Moskva 1967; 11... ♗e6!?; **9. e3** ♕c7 10. b3 d6 11. ♗b2 ♗d7 12. ♖c1 ♘d4 13. ed4 e6± Quinteros—Juarez, Mar del Plata 1971; 11... ♗g4!?; **9. c5!?**

[15] **10... ♗e6** 11. ♗b2 ♖c8 12. ♖c1 ♘d7 13. ♕d2 b5?! 14. cb5 ab5 15. ♗c6 ♖c6 16. ♘b4 ♖b6 17. ♘cd5±△ 17... ♗b2? 18. ♖c8!+— Vladimirov—Marrero, Groningen 1976/77; 13... ♘c5±; **10... ♕a5** 11. ♘d5 ♗f5 [11... ♘d5 12. cd5±] 12. ♗d2 ♕d8 13. ♗c3 ♘d5 14. ♗g7 ♗c2 15. ♕c2 ♘e3 16. ♕c3 ♘f1 17. ♗f8 ♕f8 18. ♖f1± Schweber—Toran, Villa Gesell 1970; 11. ♗b2!?

[16] 12. ♖c1 b5 13. ♘d5 ♘e8 [13... ♘d5 14. ♗g7 ♔g7 15. cd5 ♘a5 16. ♕d4 f6 17. ♘b4± Stahlberg—Enevoldsen, Kopenhagen 1960; 13... bc4!?] 14. ♗g7 ♔g7 15. cb5 ab5 16. ♘d4± Stahlberg—Pietzsch, Kopenhagen 1960

[17] Doda—Balcerovski, Polanica Zdroj 1963

[18] **9. ♘c6**?! dc6 10. ♕c2 ♕d4∓ Ottati—Anderson, Tel Aviv (ol) 1964; **9. ♘b3** d6 10. ♗f4 ♘ge5 11. c5 ♘c4 12. cd6 e5 13. ♗c1 ♕d6 14. ♕d6 ♘d6 15. ♖d1 ♘f5= Pietzsch—Doda, Budapest 1961

[19] **9... f5** 10. c5 [10. h3 ♘f6 11. b3 a6 12. ♗b2 ♖b8 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 ♘d4 15. ♗d4± Lombardy—Pinkus, USA 1955/56] ♔h8 11. ♘ce2 e5 12. ♘b5 e4 13. ♖b1± Portisch—Naranja, Manila 1974 — 19/64; **9... d6** 10. b3 [10. ♘c6 bc6 11. ♗c6 ♖b8 12. ♗f3 ♘e5⩱ Saadi - Fischer, Mar del Plata 1960] ♘d4 [10... ♗d7 11. ♗b2 ♖c8 12. ♘d5± Gufeld—I. Zajcev, SSSR (ch) 1969] 11. ed4 ♘h6 12. ♗b2 ♘f5 13. ♘d5 ♗d7 14. ♖e1 ♖e8 15. ♕d2± Šahović—Cleghorn, Lone Pine 1977

[20] **11. ♘c6**?! bc6 12. ♗b2 ♖b8=; **11. h3** ♕a5 [11... ♗d7 12. ♘de2!? ♘b4 13. e4 a5 14. ♗e3± Averbah—Nežmetdinov, SSSR (ch) 1961] 12. ♗b2 ♘d4 13. ed4 ♘c6 14. ♘d5 e6 15. ♗c3 ♕d8 16. ♘e3 ♕b6 17. ♘c2± J. Rodriguez—Cuellar, Bogota 1972; **11. ♘de2** ♗g4 13. f3 ♗d7 13. f4 ♘g4 14. h3 ♘h6 15. g4 f5 16. g5 ♘f7± Korčnoj—Suetin, SSSR (ch) 1958

[21] 16. h3 f5 17. f4 ♘f7 18. a3±○ Smejkal—Honfi, ČSSR 1968 — 5/70

[22] 9. ♘c2 d6 [9... ♕h5 10. ♘d5!? d6 11. ♘f4 ♕a5 12. ♗d2 ♕d8 13. ♗c3± Romanišin—van den Berg, Amsterdam II 1973] 10. ♗d2 [10. h3 ♘e5 11. ♘e3 ♗e6 12. ♘cd5 ♗d5 13. ♘d5 ♘d5 14. ♕d5 ♕d5 15. ♗d5 ♖b8= Cruz—Bolbochan, Mar del Plata 1965] ♕h5 11. e4 ♕d1 [11... ♗g4 12. f3 ♗e6 14. ♘e3± Bagirov—Gipslis, SSSR (ch) 1961] 12. ♖fd1 ♘g4 13. ♗e1 ♗e6 14. f3 ♘ge5 15. b3 g5= Rogoff—Lombard, Haifa 1970

[23] 9... ♕a6?! 10. c5 b6 11. e4 bc5 12. e5 ♘e8 13. ♘c5 ♕a5 14. ♘d7 ♗d7 15. ♕d7 ♘e5 16. ♕d5 ♕d5 17. ♘d5± Talj—Ree, Suhumi 1972

[24] 10. ♘d2 d6 11. a3 ♕a5 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘e5∓ Lloyd—Malich, Leningrad 1960

[25] 10... ♘a5 11. ♗e3 ♖d8 12. ♗d4 e6 13. e3± Auer—Vatzka, Österreich 1967

[26] 11... ♕c4 12. ♖c1 ♕e6 13. ♗f4 a4 14. ♘d2± Spaski—Suetin, SSSR (ch) 1963

[27] 13. ♘b6 ♖a6 14. ♘c8 [Vukić—Aleksandrija, Varna 1975 — 19/62] ab3 15. ♗c6 dc6 16. ♘e7 ♔h8 17. ♗f4 ♖a2∓ Vukić

[28] 16. ♘d3 ♕c7 17. ♘bc1±

[29] 10. c5 d6 [10... b6 11. cb6 ab6 12. e4 ♗a6 13. ♕h5 ♘h5 14. ♖d1 ♗c4 15. ♘d2 ♗e6∞ Varnusz—Bilek, Hungary (ch) 1959] 11. cd6 ♖d8 12. ♘e4 ♘e4 13. de7 ♖e8 14. ♗e4 ♖e7 15. ♗f3 ♗g4⩱↑ Quinteros—Farah, Argentina 1971; 12. e4!?

[30] 10... d6 11. f3 ♘e5 12. ♕e2 ♗h3 13. ♗e3 ♗g2 14. ♔g2 ♖ac8 15. c5 dc5 16. ♗c5 ♘c6 17. ♖fd1± Schmidt—Hug, Polska—Schweiz 1974

[31] 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘b4 14. ♗g5 ♖e8 [14... ♗b2 15. ♗e7 ♗a1 16. ♖a1 ♖e8 17. ♗d6± Pomar—Smejkal, Wijk aan Zee 1972 — 13/82] 15. a3 ♘a6= Pomar

[32] 13. a4 ♗e6 14. ♘d5 ♘d7= Smislov—Larsen, Amsterdam (izt) 1964

[33] 14. ♗d2 ♖e8 15. ♗c3 ♗c3 16. ♘c3= Prameshuber—Winiwarter, Krems 1967

[34] **9... ♕a5** 10. c5 ♕a6 11. ♗f4 d5 12. cd6 ♘e8 13. ♕d2 ed6 14. ♗g5 f6 15. ♗f4 ♗e6 16. ♖fd1 ♖ad8± Krogius—Kudinov, SSSR 1971; **9... ♘e8** 10. ♕d2 ♖b8 11. b3 ♘c7 [11... b5?! 12. cb5 d5 13. ♗b2± Foguelman—Hase, Buenos Aires 1967] 12. ♗b2 b5 13. cb5 ♘b5 14. ♖ad1±

[35] **10. ♖d1** ♗e6 11. ♗b7 ♘g4 [11... ♘d5 12. ♕d3 ♘c3 13. bc3 ♖b8 14. ♗d5 ♗d5 15. cd5 ♕a5⩱ Rosenberg—Burstein, Tel Aviv 1958] 12. ♕f4 ♖b8 13. ♗g2 ♕c8 14. ♘d5 ♖e8 15. h3 ♘e5 16. ♕h4 ♕c4 17. ♘e7 ♔h8 18. e4 ♕e2 19. ♗e3 ♖b2∓↑ Larsen—Talj, Kopenhagen (m) 1965; **10. e4** ♗e6 11. ♕d3 ♘d7 12. b3 a6 13. ♗b2 ♕a5=; **10. b3** d5 11. cd5 ♘d5 12. ♕d5 ♗c3=

[36] 10... h6!?

[37] 11. ♕f4 ♕a5 12. ♖ac1 ♖ab8 13. b3 ♖fc8 14. ♕d2 a6= Fischer—Spaski, Reykjavik (m) 1972 — 14/100

[38] **11...** ♕**c7** 12. b3 ♖ac8 13. ♖ac1 a6 14. ♖fd1 ♖fe8 15. ♘d5 ♗d5 16. cd5 ♕a5 17. ♕a4!? ♕a4 18. ba4 b5 19. ♖c6± Larsen—Pomar, Las Palmas 1977 — 23/96; **11...** ♖**c8** 12. b3 ♕a5 13. ♖ac1 — 11... ♕a5; **11...** ♖**b8**!? 12. ♖ac1 ♕a5 13. ♖fd1 ♖fc8 14. b3 ♖c5 15. ♗d2 ♕a3= Bouwmeester—Pietzsch, Varna (ol) 1962

[39] 12. ♘b5 ♖ac8 13. b3 ♖c5 14. a3 h6! 15. ♗h6 [15. b4 hg5 16. ♕d4 ♕d8 17. bc5 ♘d7∓] ♖h5 16. ♗g7 ♖h4 17. ♗f8 ♔f8 18. gh4 ♗d7= Savon—Osnos, Moskva 1966 — 2/48

[40] Fajbisovič—Podgajec, SSSR 1967

[41] **10...** ♘**g4** 11. ♘d5 ♖e8 12. ♗g5 f6 13. ♗d2 ♘e5 [Minaya—Tringov, La Habana (ol) 1966] 14. ♘e3!?±; **10...** **a6** 11. ♗g5 [11. ♗h6 ♗h6 12. ♕h6 ♖b8 13. ♖fd1 ♕b6 14. ♕d2 ♗d7 15. ♖ac1 ♗c6= Polugajevski—Matulović, Sarajevo 1965] ♖b8 12. ♖ad1 ♕c7 13. ♖c1 ♕a5 14. e4± Auer—Halser, Österreich 1958; **10...** ♕**c7** 11. ♗d2 ♗d7 12. ♖ac1 ♖fc8 13. b3 ♗c6 14. e4± Gelfer—Seyss, Ybbs 1968; 11. ♗g5!?; **10...** ♖**e8** 11. ♗h6 ♗h8 12. ♖ad1 ♕b6 13. b3 ♗d7 14. ♘d5 ♘d5 15. ♗d5± Porreca—Milić, Beograd 1954; **10...** ♖**b8** 11. ♗h6 ♕a5 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗d5 f6 15. ♖fd1 ♗f5= Geler—Suetin, Moskva 1964; 11. ♗g5!?; **10...** ♗**e6** 11. ♗b7 [11. ♗d2 ♖c8 12. b3 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♘d5 ♗d5 15. ♖ad1 ♗g2 16. ♔g2 ♕d5∓; 11. ♗g5!? A. Mihaljčišin] ♖b8 12. ♗d5 [12. ♗f3 ♕a5 13. ♘d5 ♗d5 14. cd5 ♘d5 15. ♗d5 ♕d5 16. ♕e7 a5! 17. e4!∞ A. Mihaljčišin—Guljko, SSSR (ch) 1978 — 26/92] ♗d5 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 ♗b2= Keres—Matanović, SSSR—Jugoslavija 1966 — 1/52

[42] **11.** ♗**h6** ♗h6 12. ♕h6 ♗e6∓; **11.** ♗**g5**!? Jansa

[43] **12.** ♖**ad1** ♖ab8 13. b3 ♖fc8 14. ♘d5 ♕d8= Pachman—Benkö, Amsterdam (izt) 1964; **12.** ♖**ac1** ♖ab8 13. ♖c2 ♖fc8 14. b3 a6 15. ♖fc1 ♕d8= Ornstein—Jansa, Vrnjačka Banja 1978 — 25/93; **12.** ♖**fd1**!?

[44] 13. ♘e4 ♕f5 14. ♘g5 ♕g4 15. ♘e6 ♕h4 16. gh4 fe6=⊥ Portisch—Pomar, Stockholm (izt) 1962

[45] Larsen—Unzicker, Santa Monica 1966 — 2/47

[46] **10...** ♕**c7** 11. b3 ♗d7 [11... ♗e6 12. ♗b2 ♖ac8 13. ♖ad1 a6 14. e4 ♖fd8 15. ♖fe1±○ Hesse—Martinović, Ybbs 1968] 12. ♗b2 ♗c6 13. e4 b6 14. ♖fe1±○ Udovčić—Szabados, Venezia 1953; **10...** ♖**b8** 11. b3 a6 [11... ♗e6 12. ♗b2 ♕a5 13. ♖ad1 ♖fc8 14. e4 a6 15. ♖fe1 b5= Kolarov—Bobocov, Bulgaria 1969 — 7/63] 12. ♗b2 [12. a4 ♗d7 13. ♗b2 ♗c6 14. e4 ♘d7 15. b4 b6= Stahlberg—Ujtelky, Marianske Lazne—Praha 1956] b5 [12... ♕a5 13. ♖fd1 ♕h5= Damjanović—Hort, Kecskemet 1964] 13. cb5 ab5 14. b4 ♗d7 15. ♖fc1 ♕b6= Hort—Ghitescu, Marianske Lazne 1962; 14... ♗e6!?

[47] 11. b3 d5 12. cd5 ♘d5 13. ♗d5 ♗d5 14. ♗b2 ♗c6 15. ♖fd1 ♕d2 16. ♖d2= Kozma—Fuderer, München (ol) 1958

[48] **12.** ♗**d5** ♘d5 13. ♘d5 ♕d7 14. e4 ♖fc8 [14... f5 15. ♖e1 ♖f7∞ Antošin—Bertok, Soči 1966] 15. ♕e2 ♗d5 16. cd5 ♕b5!?⩱ Korčnoj—Geler, SSSR (ch) 1963; **12.** ♗**g2** ♗c4 13. b3 ♗a6 14. ♗b2 ♕a5 15. ♖fd1 ♖fc8= Kristinsson—Matulović, Halle 1967; 13... ♘d5!?

[49] 13... ♘d5 14. ♗b2 ♘c3 15. ♗c3 ♗c3 16. ♕c3 ♗a6= Bilek—Bolbochan, La Habana (ol) 1966

[50] Pfleger—Janata, Lugano (ol) 1968

[51] **10...** ♗**e6** 11. ♗b7 [11. ♗d2 ♕d7 (11... ♘d7 12. b3 ♖b8 13. ♖ac1 a6 14. a4 ♕b6 15. ♕b1 ♖fc8 16. ♕a2 a5= Raičević—Živković, Bar 1977 — 25/92) 12. ♖ac1 ♖ac8 13. b3 ♗h3= Reshevsky—Štejn, Amsterdam (izt) 1964] ♖b8 12. ♗g2 ♖c8 [12... ♕a5 13. b3 ♖b3 14. ab3 ♕a1 15. ♗d2 ♕a6 16. ♘b5±↑ Quinteros—Jimenez, Cienfuegos 1972 — 14/101] 13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 ♗d7 15. ♗g5 ♗b2 16. ♖ab1 ♗f6 17. ♗f6 ef6 [Kimelfeld—Muratov, SSSR 1973 — 16/82] 18. ♕a6!?±↑⩤ Osnos; **10...** ♘**g4** 11. b3 [11. ♗d2 ♘e5 12. ♕e4 ♖b8 13. ♖ac1 a6 14. ♖fd1 b5 15. cb5 ab5= Bolbochan—Štejn, Mar del Plata 1966] ♕a5 12. ♗d2 ♕h5 13. h4 ♘e5 14. ♕e3 ♕g4 15. ♖ad1 ♕d7 16. ♘d5±○ Reshevsky—Zuckerman, New York 1966/67 — 3/63; **10...** ♖**b8** 11. ♗e3 b6 [11... ♗f5 12. ♕d2 a6± — 10... a6] 12. ♗d4 ♗b7 13. e4 ♕d7 14. ♖fd1 ♖fd8 15. a4±↑⩤ Ribli—Venalainen, Nice (ol) 1974

[52] 11. ♗d2 ♕h5 12. b3 ♘g4 13. h4 ♘e5 14. ♕e3 ♘c6 15. ♖ac1 ♗d7± Gligorić—Szabo, Sarajevo 1963

[53] **11...** ♕**h5**?! 12. g4 ♕a5 13. ♗d2 ♕d8 14. b3± Přibyl—Mojsejev, Havirov 1971; **11...** ♘**d7**?! 12. ♘d5 ♕d8 13. ♗g5± Podgajec—Vitolinš, SSSR 1972 — 13/83; **11...** ♗**e6** 12. ♗d2 ♕a6 13. b3 ♖ad8 14. e4±○ Krogius—Osnos, SSSR (ch) 1967 — 3/65

[54] R. Garcia—Hase, Argentina 1969

[55] 12. b3 ♘d7 [12... ♖b8 13. ♗b2 ♕a5 14. ♘b5 a6 15. ♗c3 ♕d8 16. ♘d4 ♗d7 17. a4± Wexler—De la Vega, Mar del Plata 1970; 12... ♕a5 13. ♗b2 ♕h5 14. ♕e2 ♗g4 15. f3 ♗h3 16. ♖ad1±○ Uhlmann—Pietzsch, Leipzig 1965] 13. ♗b2 [13. ♗e3 ♕a5 14. ♖ac1±○ Suetin—Šamkovič, Leningrad 1967

— 3/64] a6 [13... ♘c5 14. ♕d2 ♕d7 15. ♖ac1 a6 16. ♖fd1± Karpov—Diaz, Stockholm 1969] 14. ♕e2 ♕a5 15. ♘d5± Lengyel—Talj, Amsterdam (izt) 1964

[56] **12... ♕c8** 13. b3 ♗h3 14. ♖ac1 ♗g2 15. ♔g2± Smejkal—Szabo, Luhačovice 1971; **12... a6** — 10... a6

[57] 15. ♖ac1 b5 [15... ♗d7 16. ♖fd1 ♖c8 17. ♗e3 ♕e8 18. ♘d5± Hort—Unzicker, Lugano (ol) 1968 — 6/106] 16. cb5 [16. ♘d5 bc4 17. ♖c4 ♖b8= Vukić—Popov, Banja Luka 1974 — 18/68] ab5 17. ♖c2 [17. ♕b5!? ♗c3 18. ♗c3 ♖a2± Popov] b4 18. ♘d5 ♗d5 19. ed5 ♖b8 20. ♖fc1± Smejkal—Popov, Wijk aan Zee 1975

[58] 19. ♗d4±⩲ Smejkal—Lakić, Banja Luka 1976

[59] 11. ♕c2 ♘c5 12. ♗g5 h6 13. ♗e3 ♗f5 14. ♕d2 ♔h7 15. ♗d4 ♗d4 16. ♕d4± Hort—Unzicker, Venezia 1969 — 7/64

[60] 12... ♗d7 13. ♗b2 ♗c6 14. ♖fd1 ♗g2 15. ♔g2 ♖c8 16. ♖ac1 ♖e8 17. e4±○ Geler—Mosionžik, SSSR 1968; 14. e4!?

[61] **13... a4** 14. ♘d5 e5 15. ♕c2 ♗f5 16. e4 ♗e6 17. ♖ad1± R. Garcia—Calneggia, Argentina (ch) 1964; **13... ♗d7** 14. ♘d5 ♗b2 15. ♕b2 ♗c6 16. ♖ad1 [16. h4 ♗d5 17. ♗d5 e6 18. ♗f3 ♕e7 19. ♖ad1± Bukić—Damjanović, Skopje 1971] ♗d5 17. ♖d5 ♕b6 18. ♖b1 ♖fc8 19. h4 ♕d8 20. e4±↑ Gufeld—Damjanović, Skopje 1971 — 12/68

[62] Bukić—Živković, Jugoslavija (ch) 1974 — 17/96

[63] **11. h3** ♖b8 12. ♗e3 b5 13. cb5 ♗f5 14. ♕c4 ab5 15. ♕b4 ♕d7∓ Pietzsch—Šamkovič, Salgotarjan 1967; **11. c5** dc5 12. ♕d8 ♖d8 13. ♗e3 ♗e6 14. ♖ad1 ♖d7 15. ♗c5 ♔f8= Langeweg—Hecht, Paington 1970; **11. ♖d1** ♗f5 12. e4 ♗e6 13. ♗d2 ♘g4 14. ♘d5 ♖c8 15. ♕e2 b5 16. cb5 ab5= Pomar—Rogoff, Malaga 1971; **11. e4** ♖b8 12. b3 b5 13. ♗b2 ♘d7= Golombek—Szilagyi, Tel Aviv 1966 — 1/53; 12. ♗d2± — 11. ♗d2

[64] **11... ♕a5** 12. ♗d4 ♖b8?! 13. ♗f6 ♗f6 14. ♘d5± Kirov—Ghizdavu, Graz 1972; **11... ♖b8** 12. ♗a7 ♖a8 13. ♗d4±

[65] 12... ♕d7 13. ♗d4 ♖ac8 14. ♗f6 ef6 [14... ♗f6 15. ♘d5±] 15. ♘d5 ♖b8 16. ♖fd1 ♖fe8 17. ♖ac1± Smejkal—Štejn, Tallinn 1971 — 12/65

[66] 13. ♗d4 b5 14. cb5 ab5 15. ♖fc1 ♕d7 16. ♗f6 ♗f6 17. ♘d5 ♕e6!? 18. e4 ♗e4 19. ♘f6 ef6 20. ♗e4 ♕e4 21. ♕d6 f5= Spaski—Tringov, Lugano (ol) 1968 — 6/743

[67] 15... b4 16. ♘a4 ♖a8 17. ♗b6 ♕e8 18. b3± Vasjukov

[68] 16. ♗a8 ♕a8 17. ♗d4 [17. ♘b5? ♗d7] ♗h3=

[69] 19. ♕d4 ♖b8 20. ♖fd1± Furman—Vasjukov, SSSR (ch) 1969 — 7/67

[70] **13... ♘c4?** 14. ♗g7 ♔g7 15. ♕d4 ♘e5 16. f4+—; **13... ♗e6?!** 14. ♗b7 ♖b8 15. ♗a6 ♖b2 16. ♘d5 ♖b8 17. a4± Vukić—Gufeld, Jugoslavija—SSSR 1975 — 20/88

[71] 14. c5 ♗e6 15. ♖c1 ♖e8 16. cd6 ♕d6 17. ♗a7 ♖a8 18. ♕d6 ed6 19. ♗d4 ♘f3 20. ♗f3 ♗d4 21. ♖fd1 ♗e5=

[72] 14... ♗h6 15. f4 ♘c6 [15... ♘c4 16. ♘d5 b5 17. b3 ♘a5 18. ♖c7 ♗d7 19. ♗f6 ♖e8 20. ♕a1 △ ♖fc1± Gufeld; 18. ♖c8±] 16. ♗f2 ♗g7 17. ♕d2± Furman—Štejn, SSSR 1971 — 12/66

[73] 16. c5 ♗d5 17. ♗d5 e6 18. ♗g2 d5= Tukmakov

[74] 17... ♖b5 18. ♗g2 ♕a5 19. a3± Tukmakov—Smejkal, Erevan 1976 — 21/71

[75] 19. ♗g2 ♘c4 20. ♕c3 ♗d4 21. ♕d4 d5 22. b3 ♕b6 23. ♖fd1 ♕d4 24. ♖d4 ♘d6 25. ♖c6 ♖fd8= Talj—Torre, Leningrad (izt) 1973 — 15/82

[76] 11... ♗f5 12. e4 ♗e6 13. b3 [13. ♘d5 ♘d5 14. cd5 ♗d7= Johansson—Doda, Nice (ol) 1974] ♖b8 [13... ♕d7 14. ♖fe1 (14. ♖fd1 ♘g4 15. a4? f5∓ Saidy—Reshevsky, Netanya 1969 — 7/66; 15. f3= Sokolov) ♖ab8 15. a4 ♗h3 16. ♖ad1 ♖fc8 17. ♗g5± Hort—Browne, Rovinj—Zagreb 1970 — 9/60; 13... ♘d7 14. a4 ♘c5 15. ♕c2 ♖c8= Hort—Geler, Petropolis (izt) 1973; 14. ♖fd1 ♘c5 15. ♕e2± — 10... ♗f5] 14. ♖ac1 ♘d7 15. ♕e2 ♘c5 [15... ♘e5 16. ♖fd1 ♗g4 17. f3 ♗d7 18. ♗e3 ♗c6 19. c5± Krogius—Tringov, Varna 1969 — 9/59] 16. ♘d5 a5 [16... b5 17. b4!? ♘a4 18. c5] 17. ♖fd1±○ Rogoff—Zuckerman, USA (ch) 1974 — 18/83

[77] **12. c5** ♗f5 [12... dc5?! 13. ♕d8 ♖d8 14. ♗f4 ♖a8 15. ♘a4±] 13. e4 dc5!? 14. ♕d8 ♖bd8 [14... ♖fd8 15. ♗f4 ♗e6 16. ♗b8 ♖b8 17. ♖ac1 ♘d7 18. ♖fd1± Barcza—Gufeld, Tallinn 1969 — 7/65; 17... b5!?] 15. ♗e3 ♗e6 16. ♗c5 ♖d7= Gufeld; **12. a4** ♗e6 [12... ♘d7 13. ♕c2 a5 14. ♖ad1 (14. ♘b5 ♘c5 15. ♗c3 ♗f5 16. e4 ♗c3 17. ef5 ♗f6= Najdorf—Damjanović, Palma de Mallorca 1969 — 8/59) ♘c5 15. b3 ♗d7 16. ♘b5 ♗c6 17. ♗c3± Gheorghiu—Spasov, Varna 1971 — 12/67] 13. b3 ♕d7 14. e4 ♗h3 15. ♖ad1 ♗g2 16. ♔g2 b6= Štejn—Kaplan, Hastings 1967/68 — 5/69; **12. ♖ac1** ♘d7 [12... ♗d7 13. ♖fd1 ♗c6 14. e4 ♘d7 15. b3 b5 16. ♘d5± Ree—Sholl, Amsterdam II 1970; 12... ♗f5 13. e4 ♗d7 14. h3 ♕b6 (14... b5 15. cb5 ab5 16. b4± Smislov—Geler, Moskva (m) 1965) 15. b3 ♖fc8± Smislov—Matulović, Hamburg 1965; 12... ♗e6 13. b3 ♕d7 14. ♘d5 ♗d5 15. ed5 ♖fc8= Filip—Cobo, La Habana (ol) 1966; 14. e4± — 12. e4] 13. b3 ♘c5 [13... b5 14. cb5 ab5 15. ♘d5 ♘c5 16. ♕e3 e6 17. ♘b4± Webb—Browne, New York 1973] 14. ♕b1 b5 15. cb5 ab5 16. ♘d5 ♗b7 17. ♗g5 ♗d5 18. ♗d5 ♕d7= Uhlmann—Smejkal, Aranđelovac 1976

[78] 13... ♘d7 14. ♖ac1 b5 15. cb5 ab5 16. ♘d5 ♘c5 17. ♕e2 ♗d5 [17... ♗d7? 18. e5! ♖e8 19. ♗e3 ♘e6 20. ed6 ed6 21. ♕d2 ♘c5 22. ♗g5 f6 23. ♗f4+— Uhlmann—Grünberg, DDR (ch) 1974 — 19/63] 18. ed5 b4 19. ♖c4 ♕a5 20. ♗e3△ h4, h5± Uhlmann

[79] Kočijev—Henao, Manila 1974 — 18/84

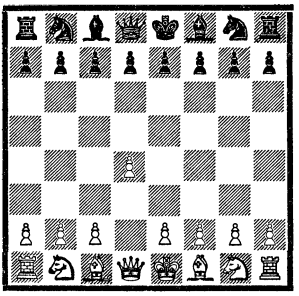

A4 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A4

A40

1. d4 — **Krnić** 248
Cvetković

— 1... R ⌟ 1... d6, 1... c5, 1... ♘f6, 1... f5, 1... d5

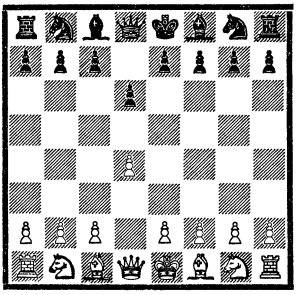

A41

1. d4 d6 — **Krnić** 251
Cvetković

— 2. R ⌟ 2. c4
— **2. c4** R ⌟ 2... g6
— **2... g6** 3. R ⌟ 3. ♘c3
— **3. ♘c3** R ⌟ 3... ♗g7
— **3... ♗g7** 4. R ⌟ 4. e4

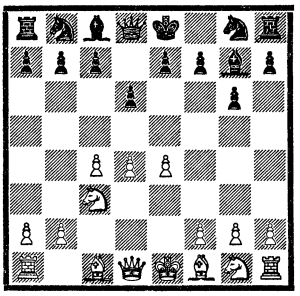

A42

1. d4 d6 2. c4 g6 3. ♘c3 ♗g7 4. e4 — **Krnić** 256
Cvetković

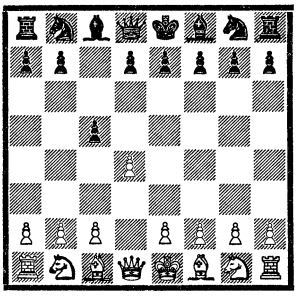

A43

1. d4 c5 — **Ciocaltea** 264

— 2. R ⌟ 2. d5
— **2. d5** R ⌟ 2... e5

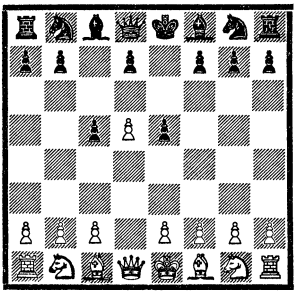

A44

1. d4 c5 2. d5 e5 — **Ciocaltea** 268

A4 SOMMAIRE • INDICE A4

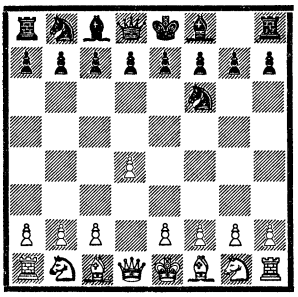

A 45

1. d4 ♘f6 **Hort** 272

— 2. R ⌟ 2. ♘f3, 2. c4

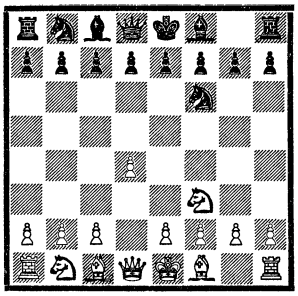

A 46

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 **Parma** 276

— 2... R ⌟ 2... b6, 2... g6

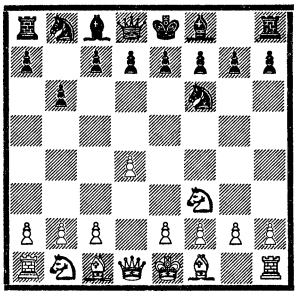

A 47

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 b6 **Parma** 281

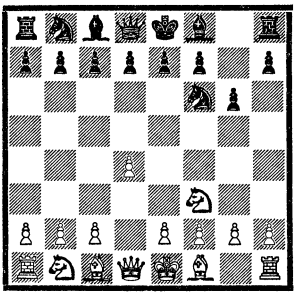

A 48

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 g6 **Hort** 285

— 3. R ⌟ 3. g3

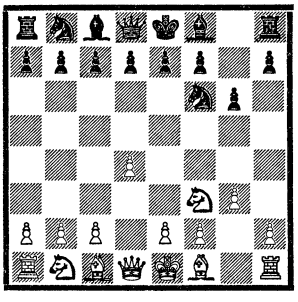

A 49

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 g6 3. g3 **Hort** 292

A 40 — 1. d4

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	. . .	de5	♘f3[1]	♕d5[3]	ef6	♕b3	♘e3[5]	♘b5	♘bd4[6]	±
	e5?!	♘c6	♕e7[2]	f6[4]	♘f6	d5	d4	♗g4	♘d4[7]	
2	. . .	d5[8]	e4[9]	♘f3[10]	♕f3	♘c3	gf3	♗d2	♘b5	=
	♘c6	♘e5	e6	♘f3[11]	♕f6[12]	♕f3	♗b4	♘f6	♗d2[13]	
3	. . .	c4	d5[15]	e4[17]	♘c3	♗e3[19]	f3	bc3	c5	±
	. . .	e5[14]	♘ce7[16]	♘f6[18]	♘g6	♗b4	♗c3[20]	d6	0—0[21]	
4	. . .	e4[22]	f3[23]	♗e3[25]	♘d2	♗d3	e5	f4	c3	±
	b5	♗b7	a6[24]	e6[26]	d5[27]	♘f6[28]	♘fd7	c5	♘c6[29]	
5	. . .	c4[30]	d5	a3[31]	♘c3	e3	♘f3	cd5	♗c4	±
	b6	♗b7	e6	♕h4[32]	♗c5[33]	ed5	♕h5	♘f6	0—0[34]	
6	. . .	c4[35]	e4[37]	♘c3[38]	f3[40]	♘e2	cd5	e5	f4	±
	e6	b6[36]	♗b7	♗b4[39]	♘c6[41]	d5	ed5	f6	fe5[42]	
7	. . .	. . .	d5	♘c3[44]	♗d2	e3	♗c3	♕c2	♕c3	±
	. . .	. . .	♕h4[43]	♗b4[45]	♘f6[46]	♗c3	♘e4	♘c3	0—0[47]	
8	. . .	c4[48]	♘f3[50]	e4	d5	♘d4[52]	♗d3[54]	♘d2[55]	0—0	±
	g6	♗g7[49]	c5	♘c6[51]	♘d4	♗d4[53]	d6	a6	♗d7[56]	
9	. . .	. . .	. . .	. . .	dc5	♘fd2[57]	♘b3[58]	♗e2	0—0	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕a5	♕c5	♕b6[59]	d6	♘f6[60]	
10	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2	♗c3[61]	♗d4	♕d4	♘d4	±
	. . .	. . .	. . .	♕a5	♕b6	cd4[62]	♗d4	♕d4	♘c6[63]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c3	d5[65]	♗d2	♕f3	♗d3[66]	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c6[64]	♘d4	♘f3	d6	♘f6[67]	

[1] 3. f4 ♗c5 4. ♘f3 ♘ge7 5. e4 b6 6. ♘c3 ♘g6 7. ♗b5 ♗b7 8. ♗c6 ♗c6 9. ♘d5 d6 10. ed6 ♗d6 11. 0—0 ♗d5 12. ♕d5 ♗f4 13. ♕c6 ♔f8 14. ♗f4 ♘f4 15. ♘e5± → Fesche—Keane, Kuortone 1976; 3. . . f6!±

[2] 3. . . f6 4. ef6 [4. e4 fe5 5. ♗c4 ♘f6 6. ♘c3 ♗c5 7. 0—0 ♖f8 8. a3 d6 9. ♕d3 ♘h5 10. b4 ♗b6 11. ♘d5 ♗g4 12. ♘b6 ab6∞ Walther—Diemer 1956] ♘f6 5. ♗g5 d5 6. e3 ♗g4 7. ♗e2 ♗e7 8. 0—0 ♕d7 9. c4?! 0-0-0 10. cd5 ♘d5 11. ♗e7 ♕e7⩱ Klein—Letelier, Santa Fe 1961; 9. ♘d4±; 5. c4!?

[3] **4. ♘c3** ♘e5 5. ♘e5 [5. ♘d5 ♘f3 6. gf3 ♕d8 7. ♗f4 d6 8. ♖g1 ♗e6 9. ♘c3 c6 10. ♕d4 ♕b6 11. ♕b6 ab6 12. 0-0-0 0-0-0= Kesten—Tartakower 1934] ♕e5 6. ♕d5 ♕d5 7. ♘d5 ♗d6 8. e4 c6 9. ♗f4 ♗f4 10. ♘f4 ♘e7 11. 0-0-0 0—0 12. ♗c4±; 4. ♗f4 ♕b4 5. ♗d2 ♕b2 6. ♘c3 [6. ♗c3?? ♗b4 7. ♕d2 ♗c3 8. ♕c3 ♕c1 #] ♔d8 [6. . . ♘b4 7. ♘d4 ♗c5 8. ♖b1 ♕a3 9. ♘cb5 ♕a5 10. a3+—; 6. . . ♗b4!?] 7. ♖b1 ♕a3 8. ♖b3 ♕e7 9. ♗f4± Blaser—Grob, corr. 1966

[4] 4. . . d6 5. ♗g5 [5. ed6 cd6 6. ♗g5 ♘f6 7. ♕d2 d5 8. ♘c3 ♗e6 9. e4 0-0-0 10. ♗e2 h6 11. ♗f6 ♕f6 12. ♘d5± Sjöstam—Lundin, Stockholm 1932] ♕e6 6. ♕e6 ♗e6 7. ed6 ♗d6 8. ♘c3± Lundin—Spielmann, Stockholm 1932

[5] 7. ♗f4 ♗f5 8. e3 [8. ♕b7 ♕b4 9. ♕b4 ♘b4⩱] 0-0-0 9. ♗b5 ♕c5 10. ♗c6 bc6 11. ♘d4 ♗d7 12. ♘d2 ♕a5 13. ♕d3 c5 14. ♘4b3 ♕b6 15. c4± Spielmann—Lundin, Stockholm 1932

[6] 9. ♗f4 0-0-0 10. ♗c7 [10. 0-0-0? ♘e4 11. ♗g3 g6 12. ♘fd4 ♗h6 13. f4 ♘d4 14. ♖d4 ♖d4 15. ♘d4 ♖d8∓ Lundin—Stoltz, Stockholm 1932] ♕b4 11. ♕b4 ♗b4 12. c3 dc3 13. bc3 ♗c3 14. ♘c3 ♔c7±

[7] 10. ♘d4 0-0-0 11. c3±

[8] **2. ♘f3** d6 — A 41; 2. . . d5 — D 02; **2. e4** — B 00

[9] **3. ♗f4** ♘g6 4. ♗g3 e5∞; **3. f4** ♘g6 4. e4 e5 5. f5 ♕h4 6. ♔d2 ♕e4 7. fg6 ♕d5 8. ♔e1 ♕d1 9. ♔d1 hg6∞ Weinitschke—Bogoljubov, Elster 1938

[10] **4. f4** ♘g6 5. c4 ed5 6. cd5 ♗c5 7. ♘c3 ♘h6 8. ♕h5 0—0 9. f5 ♘e5 10. ♗e2 ♕f6 11. ♗d2 b5 12. ♘h3 ♘c4 13. ♗c4 bc4 14. g4 ♖e8 15. 0-0-0 ♖b8∞ Ivkov—Toran, Olot 1969; **4. de6** de6 [4. . . fe6 5. ♘f3 ♘f3 6. ♕f3 d6 7. e5 ♕d7 8. ♗d3 de5 9. ♕h5 ♕f7 10. ♕e5 ♘f6 11. ♘d2 ♗d6 12. ♕e2 0—0 13. 0—0 ♗d7

14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 ♕f6∞ Farre—Penrose, Kopenhagen 1953; 5. ♘c3!± Miles] 5. ♕d8 ♔d8 6. f4 ♘c6 7. ♘f3 ♘f6 8. ♗d3 ♗c5 9. c3 a5 10. ♔e2 e5 11. fe5 ♘g4 12. ♗g5 ♔e8 13. ♗f4 ♘f2∞ Miles—Meštrović, Lone Pine 1978 — 25/94

[11] 4... ♕f6 5. ♗e2 ♗c5 6. ♘c3 a6 7. 0—0 ♘g4 8. h3 h5 9. ♗g5 ♕g6 10. de6 fe6 11. ♕d2 ♗e7 12. ♗f4±↑ Sämisch—Nimzowitsch, Baden Baden 1925

[12] 5... ed5 6. ed5 ♘f6 7. ♗e3 ♗e7 8. ♘c3 0—0 9. ♗d3 d6 10. h3 ♘d7 11. 0-0-0 ♘e5 12. ♕e2 c5 13. f4 ♘d3 14. ♕d3 f5 15. g4 ♕a5∞ Golombek—Penrose, Hastings 1950/51

[13] 10. ♔d2 ♔d8 11. d6 cd6 12. ♘d6 ♔e7 13. e5 ♘e8 14. ♘e8 ♖e8= Donner—Rossetto, La Habana 1964

[14] 2... d5 — D 07

[15] **3. e3** — A 20; **3. ♘f3** — A 20

[16] 3... ♗b4 4. ♘d2 ♘ce7 5. a3 ♗d2 6. ♗d2 f5 7. e3 ♘f6 8. ♗d3 d6 9. ♘e2± Furman—Bokučava, SSSR 1971 — 11/68; 7. d6!? Gufeld

[17] 4. ♘c3 ♘f6 5. g3 ♘g6 6. ♗g2 ♗b4 7. ♕c2 a5 8. e4 d6 9. ♘e2 0—0 10. 0—0 ♗d7 11. ♘a4 ♕e8 12. ♘ec3±↑ Smislov—Rossetto, Mar del Plata 1966

[18] **4... ♘g6** 5. g3 ♗c5 6. h4 d6 7. h5 ♘f8 8. ♘c3 ♕f6 9. ♘f3 ♗g4 10. ♗e2 h6 11. ♖h4 ♗d7 12. ♕d3 g5 13. hg6 ♘g6 14. ♖h2± Reshevsky—Mikenas, Stockholm (ol) 1937; **4... d6** 5. ♘c3 g6 [5... f5 6. f4 ef4 7. ef5 ♗f5 8. ♗f4 ♘g6 9. ♗g3 ♕e7 10. ♗e2 ♘e5 11. ♗e5 ♕e5 12. ♘f3 ♕e3 13. ♕d4 ♕d4 14. ♘d4 ♗d7 15. ♘cb5±↑ Honfi—Nikolić, Hungary—Jugoslavija 1968] 6. f4 ef4 7. ♗f4 ♗g7 8. ♘f3 ♘f6 9. h3 h6 10. ♗d3 ♘d7 11. ♗g3 0—0 12. ♕e2 ♘c5 13. ♗c2 ♔h7 14. 0—0±↑ Schmid—Scheipl, Höchst 1955

[19] **6. f3** ♗c5 7. ♘ge2 d6 8. b4 ♗b6 9. ♘a4 0—0 10. ♘b6 ab6 11. ♗g5 h6 12. ♗e3 ♘h5 13. ♕d2 ♕f6∓↑ Ungureanu—Rossetto, Lugano (ol) 1968; **6. h4** h5 7. ♗g5 d6 8. ♘ge2 ♗e7 9. ♘g3 ♘g4 10. ♗e7 ♕e7 11. ♘f5 ♕f6= Letelier—Rossetto, Mar del Plata 1959

[20] 7... 0—0 8. ♕d2 d6 9. h4 c6 10. h5±○ Popov—Orev, Sofia 1962

[21] 10. ♘e2 ♘d7 [10... ♘h5 11. ♕d2 f5 12. ♗g5 ♕e8 13. ef5 ♖f5 14. ♗e3 ♖f8 15. ♘g3 ♘g3 16. hg3± Guimard—Emma, Argentina 1958] 11. cd6 cd6 12. ♕d2 ♕c7 13. c4 f5 14. ef5 ♘h4 15. ♘c3±↑ Pachman; 13... ♘c5!?

[22] **2. a4** b4 3. e4 [3. a5 ♗b7 4. ♘f3 e6 5. ♗f4 ♘f6 6. ♘bd2 ♗e7 7. e3 0—0 8. ♗d3 c5 9. a6 ♗c6 10. 0—0 d5 11. dc5 ♗c5 12. ♘b3 ♗d6 13. ♕d2 ♖e8∞ Antošin—Saharov, SSSR 1962] ♗b7 4. ♗d3 f5? 5. ef5 ♗g2 6. ♕h5 g6 7. fg6 ♗g7 8. gh7 ♔f8 9. hg8♕ ♔g8 10. ♕g4 ♗h1 [Aljehin—Prins 1933] 11. h4!±→; 4... ♘f6±; 4... e6±; **2. ♘f3** ♗b7 3. e3 a6 4. c4 [4. a4 b4 5. c4 bc3 6. bc3 e6 7. ♘bd2 ♘f6 8. ♕b3 ♖a7 9. ♖b1±○ Znosko-Borovski—Tartakower, Paris 1930] bc4 5. ♗c4 e6 6. ♘c3 ♘f6 7. 0—0 ♗e7 8. ♖b1± Pfleger—Day, Lugano (ol) 1968

[23] **3. d5** ♘f6 4. ♕f3 c6 5. c4 bc4 6. ♘c3 cd5 7. ed5 ♕e7 8. ♗f4 d6∓ Lundin—Asgeirsson, München (ol) 1936; **3. ♗d3** e6 4. ♘f3 [4. ♘e2 ♘f6 5. ♘d2 b4 6. 0—0 c5 7. c3 ♗e7 8. e5 ♘d5 9. ♘e4 cd4 10. c4!? ♘b6 11. ♘d4 ♘c4 12. ♕g4±↑ Rojtman—Burlajev, SSSR 1962] a6 5. ♘bd2 c5 6. dc5 ♗c5 7. ♘b3 ♗b6 8. a4±↑ Spielmann—Hartingsvelt 1934

[24] 3... b4!?

[25] 4. a4 b4 5. ♗e3 e6 6. ♘d2 ♘f6 7. ♗d3 d5 8. e5 ♘d7 9. ♘h3 c5 10. c3 ♘c6 11. 0—0 ♕b6 12. f4 g6= Vladimirov—Saharov, SSSR 1962

[26] **4... d5** 5. e5 e6 6. f4 ♘h6 7. ♗f2 ♘d7 8. ♗d3 c5 9. c3 c4 10. ♗c2 b4 11. cb4!?± Kušnir—Kurajica, Wijk aan Zee II 1973; **4... ♘f6** 5. ♘h3 e6 6. ♘d2 d5 7. e5 ♘d7 8. ♗d3 c5 9. c3 ♘c6 10. 0—0 ♕b6 11. f4 g6 12. ♔h1 a5 13. ♗g1 ♗a6 14. ♖c1 ♕b7 15. ♘f3 ♗e7∞ Tatai—Ljubojević, Palma de Mallorca 1971; 5. ♘d2 e6 6. ♗d3 d5± — 4... e6

[27] 5... ♘f6 6. c3 ♗e7 7. ♗d3 d6 8. a4 c6 9. ♘e2 ♘bd7 10. 0—0 0—0 11. ♘g3 ♖e8 12. ab5 ab5 13. ♖a8 ♕a8 14. ♕c2 ♗f8 15. b4± Petrosjan—Spaski, Moskva (m) 1966 — 1/54; 12... cb5!?

[28] 6... de4 7. ♘e4±

[29] 10. ♘df3 ♘b6 11. ♘e2 ♘c4 12. ♗c1 cd4 [Portisch—Ljubojević, Vršac 1971 — 12/70] 13. cd4!±

[30] 2. e4 — B 00

[31] 4. e4 ♘f6 5. ♗d3 b5 6. cb5 ed5 7. ed5 ♗d5 8. ♘f3 ♗b4 9. ♘c3 ♕e7 10. ♗e3! ♘g4 11. 0—0 ♘e3 12. fe3 ♕e3 13. ♔h1 ♗e6 14. ♕c2 c6 15. ♘e4±↑ Guljko—Ornstein, Tallinn 1977 — 23/110; 5... ed5!?△ c6

[32] 4... ♘f6 5. ♘c3 — A 50

[33] 5... ♕c4 6. e4 ♕c5 7. ♗e3 ♕e7 8. ♘f3 ♘f6 9. ♗e2 ♕d8 10. ♗c4∞ Visier—Garcia Padron, Las Palmas 1977; 7. ♗g5!△ ♖c1±

[34] 10. 0—0 ♖e8 11. b4 ♗d6 12. ♗b2 a5 13. ♘b5 ♘e4 14. ♕d4 f6 15. h3± Ornstein—Böhm, Le Havre 1977

[35] **2. ♘d2** c5 [2... d5 3. e4 — C 03] 3. dc5 — A 43; **2. e4** — C 00

[36] 2... ♗b4 3. ♗d2 ♕e7 4. e4! ♘f6 [4... ♘c6 5. ♘f3 e5 6. d5 ♗d2 7. ♕d2 ♘b8 8. ♘c3 d6 9. ♗d3± Pachman; 4... d5!? Keres] 5. e5 ♘e4 6. ♘f3 ♘d2 7. ♘bd2 c5 8. a3 [8. ♗d3

cd4 9. 0–0∞] ♗d2 9. ♕d2 cd4 10. ♕d4 ♘c6 11. ♕e3 b6 [Gligorić–Ivkov, Wijk aan Zee 1971 — 11/53] 12. ♗d3± Gligorić

[37] 3. a3 c5 4. d5 ed5 5. cd5 ♗a6∞ Keene; 3. ♘c3 ♗b4 4. e3 ♗b7 5. ♘e2 f5 6. a3 ♗d6 [6... ♗e7 7. d5 e5 8. e4 f4 9. g3! fg3 10. hg3± Petrosjan–Böhm, Lone Pine 1978] 7. d5 ♘f6 8. ♘d4 0–0! 9. de6 ♘e4!⩱ Olafsson–Miles, Las Palmas 1978 — 25/118; 3. ♘f3 ♗b7 4. g3 ♗f3 5. ef3 d5 6. ♘c3 dc4 7. ♗c4 c6 8. d5! ed5 9. ♘d5 ♘e7 10. ♘f6?! gf6 11. ♗f7 ♔f7 12. ♕d8 ♘d5 1/2 : 1/2 Bilek–Schüsler, Helsinki 1978; 10. ♘c3±

[38] 4. ♕c2 ♕h4 5. ♘d2 ♗b4 6. ♗d3 f5 7. ♘f3 ♗d2 8. ♗d2 [8. ♔f1? ♕h5 9. ♗d2 ♘f6 10. ef5 ♗f3 11. gf3 ♘c6 12. ♗c3 0–0 13. ♖e1 ♕h3 14. ♔e2 ♖ae8 15. ♔d1 e5! 16. de5 ♘e5 17. ♗e2 ♘f3!∓ Polugajevski–Korčnoj, Evian (m) 1977 — 24/123] ♕g4 9. ♘e5 ♕g2 10. 0-0-0 fe4 11. ♗e2⩱ Keene; 4. f3 ♗b4 5. ♗d2 ♕h4 6. g3 ♕e7 7. ♘h3 f5 8. ef5 ef5 9. ♔f2∞ Ree–Böhm, Amsterdam 1977; 4. ♗d3 f5? 5. ef5! ♗g2 6. ♕h5 g6 7. fg6 ♗g7 8. gh7 ♔f8 9. ♘e2 ♗h1 10. ♗g5 ♘f6 11. ♕h4 ♘c6 12. ♘f4±→ Browne–Miles, Tilburg 1978 — 26/118; 4... ♕h4!?±

[39] 4... ♘f6 5. ♗d3 ♗b4 6. f3 ♘c6 7. a3 ♗c3 8. bc3 e5 9. ♘e2 ♕e7 10. 0–0 d6 11. ♗e3 ♘d7 12. ♘c1 ♘d8 13. ♗c2± Tajmanov–Nikolić, Zalaegerszeg 1969 — 8/71

[40] 5. d5 ♗c3 6. bc3 e5 7. f4 d6 8. ♘f3 ♘d7 9. c5 ♘c5 10. fe5 de5 11. ♗a3 ♕d6 12. ♗b5 ♔f8 13. 0–0⩱ Kaiszauri–Schüssler, Stockholm 1977/78 — 25/117; 5. ♕c2 ♕h4 6. ♗d3 f5 7. ♘f3 [7. g3?! ♕h5 8. ♗e2 ♕f7∓ Farago–Miles, Hastings 1976/77 — 23/109] ♕g4 8. 0–0 ♗c3 9. h3 ♕h5 10. bc3 ♘f6 11. ♘d2∞; 5. ♗d3 f5 6. ♕h5 g6 7. ♕e2 ♘f6 8. ♗g5 h6 9. ♗f6 ♕f6 10. ♘f3 c5 11. 0–0 ♗c3 12. bc3 0–0 13. ♖fe1 ♕g7 14. ♖ab1 ♘a6 15. e5±○ Toth–Forintos, Roma 1977

[41] 5... ♕h4 6. g3 ♕h5 7. ♘h3 [7. ♗d2 f5 8. ef5 ♕f5 9. ♘b5 ♗d2 10. ♕d2 ♘a6 11. 0-0-0 ♘e7 12. ♗d3 ♕f6 13. ♘h3 ♕f3 14. ♘g5 ♕h5 15. ♖hf1⩱ Ree–Miles, Amsterdam 1978 — 26/117] ♗c3 8. bc3 ♕a5 9. ♗d2 f5 10. ♗d3 fe4 11. fe4 ♘f6 12. 0–0 e5 13. ♖b1 a6 14. c5± Ribli–Orso, Hungary (ch) 1977

[42] 10. fe5 ♕h4 11. g3 ♕e4 12. ♖g1 0-0-0 13. ♗g2 ♕g4 14. a3 ♗e7 [14... ♗c3 15. bc3 ♘ge7 16. ♘f4 ♕d1 17. ♔d1±⊥] 15. b4?! ♘h6 16. ♗h6 gh6 17. ♕d3 h5 18. ♘f4 ♔b8 19. ♘cd5∞ Ciocaltea–Nikolić, Niš 1977 — 24/125; 15. ♕d3!△ ♘f4±↑

[43] 3... ♗a6 4. e4 ed5 5. ed5 ♘f6 6. ♘c3 ♗b4! 7. ♕e2 ♗e7! [Browne–Christiansen, USA (ch) 1977 — 24/124] 8. ♗f4 0-0 9. 0-0-0∞; 7. ♗d2=; 6. a3!±; 3... ♗b4!? Miles; 3... ♗b7 — 1... b6

[44] 4. e3 ♘f6 5. a3 ♗b7 6. ♘c3 [6. ♘f3 ♕h5 7. de6 fe6∓ Ogaard–Miles, Reykjavik 1978 — 25/115] ed5 7. cd5 ♘e4 8. ♕c2 ♘c3 9. ♕c3 ♗d5 10. ♕c7 ♘c6∓ Miles

[45] 4... ♕c4 5. e4±

[46] 5... ♕c4 6. e4 ♕c5 7. ♖c1± Matanović

[47] 10. g3 ♕e4 11. f3 ♕g6 12. ♘e2 ♗b7 13. 0-0-0 d6 14. g4 ♘d7 15. h4± Karpov–Miles, Bugojno 1978 — 25/116; 10. ♘f3!? △ ♗e2, 0–0± Matanović

[48] 2. ♘f3 ♗g7 [2... c5 3. dc5 ♕a5 4. ♕d2! ♕c5 5. b4 ♕c6 6. ♗b2 ♘f6 7. ♘d4 ♕b6 8. c4 ♗g7 9. c5 ♕d8 10. g3 0–0 11. ♗g2± Keres–Adorjan, Amsterdam 1971 — 12/69] 3. g3 c5 4. c3 ♕b6 [4... b6 5. dc5 (5. ♗g2 ♗b7 6. ♕b3 cd4 7. ♘e5 d5 8. cd4 e6= Pomar–Portisch, Skopje (ol) 1972 — 14/102) bc5 6. ♕d5 ♘c6 7. ♕c5 ♘f6 8. ♗g2 ♗a6 9. ♕e3± Portisch] 5. ♕b3 ♘f6 6. ♕b6 ab6 7. ♘a3 d6 8. ♗g2 ♘c6= Pomar–Uhlmann, Madrid 1973 — 16/6; 5. ♗g2!?; 2. e4 — B 06

[49] 2... c6 3. ♘c3 ♗g7 4. e4 d5 5. e5 dc4 6. ♗c4 ♘h6 7. h3 ♘f5 8. ♘f3 b5?! 9. ♗b3 h5 10. ♘e4 ♘a6 11. ♘eg5!± Hort–Cardoso, Las Palmas 1975 — 19/82; 8... c5!?; 2... c5 3. d5 e5 4. de6 [4. e4 d6 5. ♘c3 — A 44] de6 [4... fe6 5. ♘c3 ♗g7 6. ♗f4± Romanišin] 5. ♕d8 ♔d8 6. ♘c3 ♗h6! 7. g3 ♗d7 8. ♗g2 ♗c6 9. ♘f3 ♔e7 10. 0–0 ♘d7= Vaganjan–Romanišin, Leningrad 1977 — 24/130; 3. ♘f3 ♗g7 4. e4 — 2... ♗g7

[50] 3. ♘c3 c5 4. d5 [4. ♘f3 cd4 5. ♘d4 ♘c6! — A 35] f5 [4... e5 5. e4 d6 — A 44] 5. h4 ♘f6 6. e3 0–0 7. ♗e2 e5 8. h5 d6 9. hg6 hg6 10. ♗d2 ♘a6 11. ♕c2 ♗d7 12. ♘h3 ♘c7 13. f4 ef4 14. ♘f4 ♕e8 15. a4 ♘a6∞ Forintos–Quinteros, Wijk aan Zee 1974; 5. g3!?△ ♗g2, ♘h3±; 3. e4 ♘c6 4. d5 [4. ♘f3 e5 5. ♗g5 (5. de5 ♘e5= Gligorić) f6 (5... ♘ge7 6. de5 ♘e5 7. ♘e5 ♗e5 8. ♘c3 h6 9. ♗e3 d6 10. ♕d2 ♗g7 11. ♗e2 ♗e6 12. 0–0 g5 13. ♖ad1 ♘g6 14. ♘b5 0–0 15. c5!±↑ Uhlmann–Westerinen, Lugano (ol) 1968 — 6/137) 6. ♗e3 d6 7. d5 ♘ce7= Gligorić–Keene, Teesside 1972 — 13/108] ♘d4 5. ♘c3 e5 6. ♘ge2 d6 [6... c5?! 7. ♘d4 ed4 8. ♘b5 d6 9. b4! b6 10. bc5 bc5 11. ♕a4 ♔f8 12. ♗f4± A. Rodriguez–van Wijgerden, Amsterdam II 1978 — 26/113] 7. ♘d4 ed4 8. ♘b5 ♕e7± A. Rodriguez

[51] 4... cd4 5. ♘d4 ♘c6 6. ♗e3 — B 38

[52] 6. ♘c3 d6 — A 42

[53] 6... cd4 7. ♘a3 ♕b6 8. ♗d3 d6 9. c5! ♕c5 10. ♗b5 ♔f8 11. 0–0 ♘f6 12. ♗d3 ♘g4 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. ♗h6 ♗g7 16. ♕d2± Džindžihašvili–Torre, Buenos Aires (ol) 1978

[54] 7. ♘c3 d6 8. ♗e2 ♗g7 9. 0–0 ♘f6 10. ♗f4 0–0 11. ♕d2 a6 12. ♖ad1 ♗d7 13. e5 ♘e8 14. ♕e3 b5 15. b3 b4 16. ♘e4 ♗f5 17. ♘g3 ♗c8 18. ♖fe1 a5 19. ♗d3±○ Štejn–Bronštejn, Moskva 1971 — 13/103

[55] 8. 0—0 e5?! 9. ♘d2! ♘f6 10. ♘b3 ♗g4 11. ♕e1 ♘h5 12. ♘d4 cd4 13. f4 ♕e7 14. fe5 de5 15. ♗d2± Smislov—Ljubojević, Wijk aan Zee 1972 — 13/105; 8... ♗g7±

[56] 10. h3 e6 [10... ♗g7?! 11. f4 h5 12. ♘f3 ♘h6 13. ♗e3 ♕c7 14. ♕d2± Browne—Bellon, Nice (ol) 1974 — 17/74] 11. ♔h1 ♗g7 12. f4 ♘e7± Janošević

[57] 6. ♗d2 ♕c5 7. ♘c3 ♘f6 8. ♗e2 ♕b6 [8... d6 9. h3 0—0? 10. ♘a4 ♕h5 11. ♘g5 ♕h6 12. ♘c3 ♘d7 13. ♘e6 fe6 14. ♗h6+— Cvetković—Velimirović, Jugoslavija 1974] 9. 0—0 ♕d8?! 10. ♕c1 0—0 11. ♗h6 d6 12. h3 ♗e6 13. b3 a6 14. ♗g7 ♔g7 15. ♕b2± Uhlmann—Doda, DDR—Polska 1974 — 17/71; 9... 0—0±

[58] 7. ♗e2 ♘d4 8. 0—0 b5 9. ♘a3 b4 10. ♘b5 ♘b5 11. cb5 ♘f6 12. ♘b3 ♕c7 13. ♕e1 ♘e4 14. ♕b4 d5 15. ♘d4±↑⩤ Hasin—Gilinski, SSSR 1977; 8... d6!?

[59] 7... ♕b4 8. ♗d2 ♕b6 9. ♘c3 ♘f6 10. ♗e2 0—0 11. 0—0 d6 12. ♗e3 — 7... ♕b6

[60] 9... ♕c7 10. ♔h1 [10. ♘c3 ♗c3! 11. bc3 ♘f6∓] ♗e6 11. f4 a5?! 12. ♘a3 a4 13. ♘b5 ♕b6 14. c5!± Keene—Timman, Hastings 1973/74 — 17/70; 11... f5!?; 9... ♘f6 10. ♘c3 0—0 11. ♗e3 ♕d8 12. ♖c1 [12. f3 ♘d7 13. ♕d2 a5 14. ♖ad1 a4 15. ♘d4 ♘d4 16. ♗d4 ♕a5 17. ♘d5 ♖e8 18. ♗g7 ♔g7 19. ♕d4 ♔g8 20. b4!± Smejkal—Ivkov, Polanica Zdroj 1970 — 10/102] ♗e6 13. ♘d4 ♘d4 14. ♗d4 ♕a5 15. f4 a6 16. f5 ♗d7 17. c5!± Petrosjan—Fischer, Rovinj—Zagreb 1970 — 10/100

[61] 6. ♘c3 cd4 7. ♘d5 ♕d8 8. ♗f4 d6 9. ♘d4 e5? 10. ♘b5 ef4 11. ♘dc7! [11. ♘bc7 ♔f8 12. ♘a8 ♘a6 13. ♕d2 ♘f6 14. ♘f6? ♗f6 15. ♗e2 ♗e6 16. ♕f4 ♗b2∓ Christiansen—Beljavski, Teesside 1973 — 16/61; 14. 0-0-0∞ Marić; 13. c5!?] ♔e7 12. c5! dc5 13. ♕d8 ♔d8 14. 0-0-0 ♗d7 15. ♘a8 ♘c6 16. ♘d6 ♘h6 17. ♘b7 ♔e7 18. ♘c7± Schmidt—Ničevski, Polanica Zdroj 1974 — 18/65; 9... e6!?∞; 9... ♘f6!?∞

[62] 6... ♘f6 7. d5 0—0 8. ♘bd2 d6 9. ♗e2 [9. ♕c2 e5= Pančenko—Romanišin, SSSR 1974; 9. ♗d3!? e5 10. 0—0 ♘a6 11. ♘e1 ♘h5 12. g3 ♗h3 13. ♘g2± Csom] e5 10. 0—0 ♘h5 11. g3 ♗h6 12. ♘e1 ♘g7 13. f4 ♗h3 14. ♖f2 f5 15. ♘d3± Csom—Hartoch, Banja Luka 1974 — 18/66

[63] 10. ♘b5 ♖b8 11. ♘1c3 ♘f6 12. ♘c7 ♔f8 13. ♘7d5 ♔g7 14. f3 d6 15. ♖c1 ♗e6 16. ♔d2 ♖hc8 17. b3 ♘d7 18. h4±⊥ Govedarica—Biyiasas, Vrnjačka Banja 1976

[64] 5... ♘f6 6. ♗d2! [6. ♗d3 d6 7. 0—0 ♗g4 8. d5 ♘bd7 9. ♗e2 0—0 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♘e8 12. ♗g5 ♗f6 13. ♗h6 ♘g7 14. ♕c2 ♖fe8 15. ♖ac1 a6= Schmidt—S. Garcia, Camaguey 1974 — 17/69; 8... ♘fd7!?; 6... ♘g4!?] cd4 7. ♘d4 0—0 [7... ♘e4? 8. ♘e4 ♕e5 9. ♗d3 f5 10. ♘f3 ♕b2 11. ♖b1 ♕a3 12. ♖b3+— Smislov] 8. ♘b3 ♕c7 9. ♖c1 d6 10. ♗e2 b6 11. 0—0 ♗b7 12. f3 ♘c6 13. ♘d5± Smislov—Ostojić, Venezia 1974 — 18/64

[65] 6. ♗e3? ♘f6 7. d5 [7. ♕d2 cd4 (7... ♘g4 8. dc5!±) 8. ♘d4 ♘e4 9. ♘c6 ♕c3!∓] ♘e4 8. dc6 ♘c3 9. ♕d2 b6 10. ♗d3 dc6 11. 0—0 ♘a4 12. ♕a5 ba5 13. ♖ab1 ♘b2∓ Schmid—Gheorghiu, Nice (ol) 1974 — 17/72; 6. dc5 ♗c3 7. bc3 ♘f6 8. ♘d2 ♕c3 9. ♖b1 ♘e4 10. ♖b3 ♕d4 11. ♘e4 ♕e4 12. ♗e3 0—0 13. ♕d2 b6! 14. cb6 ab6∓→ Dieks—Eising, Wijk aan Zee II 1974; 12. ♖e3!?⩱ Savon

[66] 9. ♘b5 ♕d8 10. ♗c3 ♘f6 11. ♗e2 a6 12. ♘a3 0—0 13. 0—0 e5 14. de6 ♗e6 15. ♖ad1 ♕e7 16. ♕d3 ♖fe8 [Malich—Savon, Halle 1974 — 18/63] 17. f3± Savon

[67] 10. ♕e2 0—0 11. 0—0 e6 12. ♔h1 ♕d8 13. de6 ♗e6 14. ♖ad1 a6 15. ♗g5 h6 16. ♗c1 ♖e8 17. f3± Petrosjan—Gheorghiu, Manila 1974

A 41 — 1. d4 d6

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	♘f3[1]	c4[3]	♘c3	e3[5]	♗e2	0—0	d5	♘d2	♕e2	±
	♗g4[2]	♘d7[4]	c5	♘gf6[6]	c6	♕c7	♗e7	♗e2	cd5[7]	
2	. . .	e4	♘c3	♗e2	0—0	♗f4[9]	h3	♗f3	♕d3	±
	. . .	♘f6[8]	e6	♗e7	0—0	c6	♗f3	d5	a6[10]	
3	. . .	♗f4[11]	e3	h3[13]	♗h2	♘fd2	g4	gf5	♘e4	⩱
	g6	♗g7[12]	♘d7	e5	e4	f5	♘h6	♘f5	0—0[14]	
4	c4	d5[15]	♘c3	g3	♗g2	♘f3	0—0	e4	gf4	∞
	e5	f5[16]	♘f6	g6[17]	♗g7	0—0	h6	f4	♗g4[18]	
5	. . .	de5	♕d8	♘c3	♘f3[19]	g3[20]	b3	♗g2	0—0	=
	. . .	de5	♔d8	c6	f6	♗e6	♘d7	♔c7	♘e7[21]	

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
6	. . .	♘f3	♘c3	d5	e4	g3	h4	♗e2	♔f1	±
	. . .	♘c6[22]	♗g4[23]	♘ce7	♘g6[24]	♗e7	♘f6	h6	c6[25]	
7	. . .	♘f3[26]	g3[28]	♗g2	0—0[31]	♘c3	♗h3	♕b3	e4	±
	g6	♗g7[27]	♗g4[29]	♕c8[30]	♘f6[32]	♗h3	♕h3	♕c8	♘fd7[33]	
8	. . .	♘c3	g3[35]	d5[37]	f4[38]	♘f3	♗g2	♘d4	0—0	=
	. . .	♗g7[34]	♘c6[36]	♘e5	♘d7	♘c5	♘f6	0—0	a5[39]	

1. d4 d6 2. c4 g6 3. ♘c3 ♗g7 4. ♘f3

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
9	. . .	d5[41]	e4[43]	♗e2	♗g5	♗e3	h3	a4	h4	±
	♘c6[40]	♘b8[42]	♘d7	♘gf6	h6	c5	a6	g5	g4[44]	
10	. . .	g3	d5[46]	♗g2	0—0	e4	ef5[48]	♘g5	b4	±
	e5	♘c6[45]	♘ce7	f5[47]	♘f6	0—0	gf5	♘g6	♕e7[49]	
11	. . .	de5	♕d8	♗e3[50]	0-0-0	b3[52]	h3	♗h6	g4	=
	. . .	de5	♔d8	♗e6[51]	♘d7	f6	♗h6	♘h6	♘f7[53]	
12	. . .	. . .	. . .	♗g5	0-0-0[55]	♗d2[57]	♖g1	g4	b3	±
	. . .	. . .	. . .	f6[54]	♘d7[56]	♘h6	♘f7	♘d6[58]	b6[59]	
13	. . .	e3[60]	♗e2[62]	d5	e4[64]	♗f3	♗h6	♕d2[67]	0—0	±
	♗g4	♘c6[61]	e5[63]	♘ce7	♗f3[65]	♗h6[66]	♘h6	♘eg8	♔f8[68]	
14	. . .	g3[69]	♗g2	0—0[70]	e4[71]	♘d4	b3	♘c6[73]	♗b2	=
	♘d7	e5	♘e7	0—0	ed4[72]	♘e5	♘7c6	bc6	♖b8[74]	
15	. . .	. . .	. . .	0—0[75]	e4[77]	h3[79]	de5	ef5		∞
	. . .	. . .	♘h6	0—0[76]	c6[78]	f5!?	de5	gf5		

[1] 2. e4 — B 00

[2] 2. . . ♘c6 3. d5 [3. e4 — B 00] ♘b8 [3. . . ♘e5 4. ♘e5 de5 5. e4 e6 6. ♗b5 ♗d7 7. ♗c4±] 4. c4 e5 5. ♘c3 g6 6. g3 ♗g7 7. ♗g2 f5 8. e4 ♘f6 9. ♘g5 0—0 10. 0—0 f4 11. gf4 ef4 12. ♘e6 ♗e6 13. de6 ♘c6 14. ♗f4 ♘e4 15. ♘d5± Najdorf—Emma, Argentina 1960; 6. e4!? △ ♗e2

[3] 3. g3 ♘c6 4. ♗g2 e5 5. c3 ♕d7 6. h3 ♗h5 7. 0—0 f5 8. d5 ♗f3 9. ef3 ♘ce7 10. f4 e4 11. c4 ♘f6 12. ♘c3 g6 13. ♗e3 ♗g7 14. ♘b5± Cuellar—Wade, Siegen (ol) 1970

[4] **3. . . c6** 4. ♕b3 ♕c7 5. h3 ♗h5 6. ♗f4 ♘d7 7. g4 ♗g6 8. ♗g2 ♘gf6 9. 0—0 ♕b6 10. ♘c3 e6 11. ♖fe1 d5 12. c5 ♕b3 13. ab3 a6 14. b4 ♖c8 15. ♘d2 ♗e7 16. f3±○ Keene—Schiffer, Berlin 1971; **3. . . g6** — 2. c4

[5] 5. d5 ♗e7 6. e4 ♗f3 7. ♕f3 ♗g5 8. g3 a5 9. ♗g5 ♕g5 10. h4 ♕e7 11. ♕g4 g6 12. ♕g5 ♘gf6 13. ♗e2 ♘c5 14. ♕e3 h5 15. f3= Doda—Osnos, Leningrad 1967

[6] 5. . . f5 6. ♗e2 e4 7. ♘g1 ♗e2 8. ♘ge2 ♘df6 9. ♕b3 b6 10. ♘f4± Conde—Mieses, Bournemouth 1939

[7] 11. cd5 0—0 12. e4 ♖fc8 13. a4 ♘f8 14. ♖e1 ♘g6 15. g3± Krogius—Gurgenidze, SSSR (ch) 1967

[8] **3. . . ♘d7** 4. c4 c6 5. ♘c3 g6 6. ♗e2 ♗g7 7. ♗e3 e5 8. 0—0 ♘e7 9. d5 c5?! 10. ♘b5 ♘c8 11. a3 0—0 12. b4 b6 13. ♖b1± Neamtu—Troianescu, Romania 1970 — 9/79; **3. . . e6** 4. ♘bd2 c6 [4. . . ♘f6 5. c3 ♗e7 6. ♗d3 ♘bd7 7. h3 ♗h5 8. ♘f1 ♗g6 9. ♘g3 ♘h5 10. ♘f5! ef5 11. ef5 ♘b6 12. fg6 hg6 13. ♕b3± Smislov—Wade, Hastings 1972/73] 5. c3 ♘d7 6. ♗e2 ♕c7 7. 0—0 ♘gf6 [Sanguineti—Petrosjan, Biel (izt) 1976] 8. ♘e1 ♗e2 9. ♕e2 e5 10. f4!± Holmov

[9] 7. ♘e1 ♗e2 8. ♕e2 d5 9. ed5 ♘d5 10. ♘e4 ♘f6 11. c3 ♕d5 12. ♘f6 ♗f6 13. ♘d3 ♕c4 14. ♖e1 ♘d7= Barcza—Wade, Hastings 1972/73

[10] 11. e5 ♘fd7 12. ♘e2±○ Langeweg—Petrosjan, Amsterdam 1973

[11] **3. g3** ♗g7 4. ♗g2 ♘d7 5. 0—0 [5. b3 e5 6. ♗b2 e4 7. ♘d2 f5 8. c4 ♘e7 9. ♘c3 ♘c6 10. e3 ♘b4 11. 0—0 ♘f6 12. f3 ♗h6 13. ♔h1 0—0∞ Pomar—Ljubojević, Malaga 1971] e5 6. de5 de5 7. ♘c3 ♘gf6 8. ♘d5?! 0—0 9. ♘f6 ♕f6 10. ♗g5?! ♕b6∓ Pomar—Talj, Las Palmas 1975 — 19/6; 8. e4= Talj; **3. c4** — 2. c4; **3. e4** — B 06

[12] 3. . . ♘c6 4. d5 e5! 5. dc6 ef4 6. ♕d4 ♕f6 7. cb7 ♗b7 8. ♕a4 ♔d8 9. c3 ♘e7 10.

♘bd2 ♗g7 11. 0-0-0 ♘d5 12. ♘c4 ♘b6 13. ♕b4 ♔e7 14. ♘a5 c5 15. ♕b5 ♖ab8∞ Vukić—Meštrović, Jugoslavija (ch) 1977

[13] 5. c3 e5 6. de5 de5 7. ♗g5 f6 8. ♗h4 ♘h6 9. ♗c4 ♘f5 10. a3?! ♕e7 11. e4 ♘h4 12. ♘h4 f5 13. g3 ♘b6 14. ♗b3 f4 15. a4 a5 16. 0—0 ♖f8∓ Kovačević—Minić, Jugoslavija (ch) 1967 — 3/66

[14] 11. ♘bc3 ♘h4 12. ♗e2 b5! 13. ♕d3 b4 14. ♘d5 ♘g2 15. ♔f1 ♘h4⩱ Kudiševič—Nikolajevski, SSSR 1970 — 9/61

[15] **3. e3** f5 4. ♘c3 — A 21; **3. ♘c3** — A 21

[16] 3... ♗e7 4. e4 f5 5. ef5 ♗f5 6. ♕f3 ♕d7 7. ♘e2 ♗f6 8. ♘g3 ♘e7 9. ♗d3 ♗d3 10. ♕d3 ♘a6 11. ♗e3 0—0 12. ♘c3± Reshevsky—Tartakower, Amsterdam 1950

[17] 5... ♗e7 6. ♗g2 0—0 7. ♘f3 ♘bd7 8. ♘g5 ♘b6 9. b3 h6 10. ♘e6 ♗e6 11. de6 c6 12. a4 a5 13. e4 fe4 14. ♘e4± Popov—Schöneberg, Varna 1968

[18] **10... ef4** 11. e5 de5 12. ♘e5 g5 13. c5 g4 14. ♖e1 f3 15. ♗f1 ♗f5 16. ♗d3 ♘fd7 17. ♗f5 ♖f5 18. ♘g6± Peev—Ornstein, Norge 1974; **10... ♗g4** 11. h3 [11. ♕d3? ♘bd7 12. ♘h4 ef4 13. ♘g6 ♘c5 14. ♕c2 f3∓→ Peev—Bohosjan, Bulgaria 1976] ♗h5 12. ♕c2 ef4∞

[19] 6. ♗g5 ♗e7 7. 0-0-0 ♔c7 8. ♗d2 ♗e6 9. e4 ♘d7= Spasov—Espig, Dresden 1969; 6... f6!?=

[20] **7. e3** ♗e6 8. ♗e2 ♘d7 9. 0—0 ♔c7 10. ♖d1 ♘h6= Calvo—Bellon, Madrid 1973; **7. ♗e3** ♗e6 8. 0-0-0 ♔c7 9. ♘d2 ♘h6 10. f3 ♘d7 11. g4 ♘f7 12. h3 ♘b6= Sydor—Tomić, Dortmund 1976

[21] 11. ♗b2 ♘c5 12. ♖ac1 a5 13. ♗a3 ♘c8 14. ♖fd1 ♖g8 15. ♗b2 ♘b6= Toran—Schmid, Siegen (ol) 1970

[22] **3... ♘d7** 4. ♘c3 ♘e7 5. e4 ♘g6 6. g3 ♗e7 7. ♗g2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. ♗e3±↑ Andrić—Puc, Jugoslavija (ch) 1951; 4... g6 5. e4 ♗g7 — A 42; 4... ♘gf6 — A 54; **3... e4** 4. ♘g5 ♗f5 5. g4±↑; 4... f5 5. ♘c3 — A 21 4... ♘f6!?; 5. ♘c3 — A 21; **3... ed4** 4. ♘d4 g6 5. ♘c3 ♗g7 6. g3 ♘c6 7. ♘c6 bc6 — A 27

[23] **4... g6** — 2... g6; **4... ed4** 5. ♘d4 g6 6. g3 ♗g7 7. ♘c6 bc6 — A 27; 4... ♘**f6** — A 54

[24] 6... g6 7. ♗e2 ♗f3 8. ♗f3 ♗h6 [8... h5 9. ♕b3 ♕c8 10. ♕b5 c6 11. ♕a4 ♘f6 12. dc6 ♕c6 13. ♘b5± Uhlmann—Dely, Szombathely 1966 — 2/69; 11... ♗h6!?] 9. ♗h6 ♘h6 10. ♕d2± Marić

[25] 11. ♘e1 ♗d7 12. ♘c2 cd5 13. cd5 ♕b8 14. a4 ♗d8 15. ♔g2 0—0 16. f3±○ Donner—Kestler, Haifa (ol) 1976 — 22/125

[26] 3. g3 ♗g7 4. ♗g2 ♘c6?! 5. d5 ♘d4 6. e3 ♘f5 7. ♘e2 e5 8. de6 fe6 9. ♘bc3 ♘f6 10. e4 ♘e7 11. h3 0—0 12. ♗e3 e5 13. 0—0 ♗e6 14. ♘d5± Savon—Kagan, Petropolis (izt) 1973 — 16/25; 4... ♘d7 5. ♘f3 e5 6. ♘c3 — 3. ♘c3; 3. e4 ♗g7 4. ♗e3 e5 5. ♘e2 ed4 6. ♗d4 ♘f6 7. f3 0—0 8. ♘bc3 ♘c6 9. ♗f2 ♘e5 10. ♘d4 c6 11. ♕b3 c5 12. ♘c2 a6 13. a4 ♗e6 14. ♗e2 ♘h5 15. g3 ♘c6∓↑ Čabrilo—Matulović, Jugoslavija (ch) 1976; 4. ♘c3 — A 42

[27] 3... ♗g4 4. ♕b3 ♕c8 5. h3 ♗f3 6. ♕f3 ♗g7 7. e3 ♘f6 8. ♘c3 0—0 9. g3 ♘bd7 10. ♗g2 c6 11. 0—0 e5 12. d5 c5 [12... cd5 13. cd5 ♘e8 14. e4 f5 15. h4!± Portisch—Larsen, Sousse (izt) 1967 — 4/89] 13. e4 h5± Portisch

[28] 4. e4 ♗g4 5. ♗e2 ♘c6 6. d5 ♗f3 7. ♗f3 ♘d4 8. ♘c3 c5 9. dc6 bc6 10. 0—0 ♖b8 11. g3 e6 12. ♗g2 ♘e7 13. ♗h6 ♗h6 14. ♕d4 0—0 15. ♕a7 ♖b2 16. ♕a3∞ Janošević—Ivkov, Majdanpek 1976

[29] **4... e5** 5. de5 de5 6. ♕d8 ♔d8 7. ♗g2 c6 8. 0—0 ♘h6!? 9. ♗h6 ♗h6 10. ♘e5 ♗e6 11. ♘d2 ♔c7 12. f4 ♗g7 13. ♘d3 ♗d4 14. ♔h1 ♘d7 15. ♖c1 ♗e3⩱ Langeweg—Larsen, Beverwijk 1967; 5. ♗g2 ♘c6 6. d5 ♘ce7 7. ♘c3 — 3. ♘c3; 4... **c5** 5. ♗g2 ♘c6 6. d5 ♘a5 7. 0—0 a6 8. ♘bd2 [8. ♘fd2 b5 9. ♕c2 ♘h6! 10. ♘c3 ♗d7∓ O'Kelly—Szabo, Solingen 1968 — 6/133] b5 9. ♖b1= Janošević; 5. d5±; 4... **c6** 5. ♗g2 ♕a5 6. ♗d2 ♕b6 7. ♗c3 ♘f6 8. ♘bd2 ♗f5 9. 0—0 0—0 10. ♖e1 ♘e4 11. ♘e4 ♗e4 12. e3 d5= Jelen—Ivanović, Jugoslavija (ch) 1974; 10. ♘h4±; 6. ♘c3!?; 4... ♘**d7** 5. ♗g2 e5 6. ♘c3 — 3. ♘c3

[30] 5... ♘c6 6. d5 ♗f3 [6... ♘b8 7. h3 ♗d7 8. 0—0 ♘a6 9. e4 ♘c5 10. ♖e1 a5 11. e5 ♗f5 12. g4 ♗d3 13. b3 h5 14. ♗e3 hg4 15. hg4 ♗e4 16. ♘bd2± Furman—Westerinen, Tallinn 1971] 7. ♗f3 [7. ef3 ♘d4 8. 0—0 c5 9. dc6 bc6 10. ♘c3 e6 11. ♘e4 h6 12. ♗d2 f5 13. ♗c3 c5 14. ♘d2 ♘e7 15. f4 ♖b8= Osnos—Vasjukov, SSSR 1962] ♘e5 8. ♗g2 ♘f6 9. e4 0—0 10. ♕e2 c6 11. 0—0 cd5 12. ed5 ♕c7 13. b3 a6 14. ♗b2 ♘ed7 15. ♘c3± Smejkal—Spiridonov, Polanica Zdroj 1970

[31] 6. h3 ♗d7 7. ♘c3 c5 8. ♗e3 ♘a6 9. dc5 ♘c5 10. ♗d4 ♘f6 11. ♘d5±↑ Lilienthal—Vasjukov, Moskva 1962

[32] 6... ♘c6 7. d5 ♘d8 8. ♘c3 ♘f6 9. ♗e3 c5 10. ♕d2 0—0 11. ♗h6 a6 12. ♗g7 ♔g7 13. ♖fe1 ♖b8 14. a4 b6 15. e4±○ Najdorf—Robatsch, Leipzig (ol) 1960

[33] 11. ♗g5 ♘c6 12. ♖ad1 h6 13. ♗e3± van Scheltinga—Robatsch, Beverwijk 1962

[34] 3... ♘**d7** 4. ♘f3 e5 5. ♗g5 f6 6. ♗d2 c6 7. b4 ♕e7 8. e3 f5 9. b5 ♗g7 10. bc6 bc6 11. d5 c5 12. ♘b5 ♘b6 13. ♖b1 ♘f6 14. ♗a5 0—0= Mariotti—Suttles, Venezia 1974; 5. e4 ♗g7 — A 42; 3... **e5** 4. ♘f3 ♘c6 5. d5 ♘ce7 6. c5 [6. e4 f6 7. ♗e2 ♗h6 8. ♗d2 c5 9. 0—0 ♗d2 10. ♕d2± Pimonov—Gurgenidze, SSSR 1971 — 11/124; 8. 0—0!?] dc5?! 7. ♘e5 ♗g7 8. ♗f4 [8. ♕a4 ♔f8 9. ♗f4±] ♘f6 9. ♕a4 ♘d7 10. 0-0-0 0—0 11. ♘c6 bc6 12. dc6± Zilberštejn—Gurgenidze, SSSR 1972 — 13/105; 4... ♗g7 — 3... ♗g7

[35] 4. ♗g5 h6 [4... c6 5. ♕d2 ♕c7 6. h3 h6 7. ♗h4 f5 8. e3 e5 9. ♗g3 g5?! 10. ♗d3 ♘e7 11. ♘ge2 f4 12. ♗h2 ♗e6 13. 0-0-0 ♘a6 14. ♖he1!± F. Portisch—Kurajica, Wijk aan Zee II 1973 — 15/100] 5. ♗h4 c5 6. e3? cd4 7. ed4 ♕b6∓ A. Zajcev—Liberzon, SSSR 1971 — 12/92; 6. d5!? Gufeld

[36] 4... e5 5. de5 de5 6. ♕d8 ♔d8 7. ♗g5 f6 8. 0-0-0 [8. ♗d2 ♗e6 9. ♗g2 c6 10. b3 ♘d7 11. ♘a4 ♗h6= Visier—Ivkov, Palma de Mallorca 1968 — 6/138] ♘d7 [8... ♗d7 9. ♗d2 ♘c6 10. ♗h3 ♘d4 11. ♗d7 ♔d7 12. ♗e3 c5 13. ♗d4 cd4 14. e3 ♖c8 15. b3 ♔e6 16. ed4 ed4 17. ♘b5 a6 18. ♘d4+— Tajmanov—Češkovski, SSSR (ch) 1975] 9. ♗d2±; 4... ♘d7 5. ♗g2 e5 6. ♘f3 — 4. ♘f3

[37] 5. ♘f3 — 4. ♘f3

[38] 6. ♗d2 c6 7. ♕b3 ♘f6 8. f4 ♘ed7 9. ♗g2 0—0 10. ♘h3 ♘c5 11. ♕a3 cd5 12. cd5 a5 13. ♘f2 ♕b6 14. 0—0 ♗f5∓↑ C. Fernandez—Bilek, La Habana 1971

[39] 11. h3 e6 12. de6 fe6 13. ♘b3 ♘cd7= Visier—Ivkov, Palma de Mallorca 1966

[40] 4... c6 5. g3 [5. ♗g5 h6 6. ♗h4 ♕b6 7. ♕d2 g5 8. ♗g3 g4 9. c5! ♕d8 10. ♘h4 dc5 11. e3 cd4 12. ed4 ♕d4 13. ♗d3⩲○ Planinc—Rakić, Jugoslavija (ch) 1969] ♕b6 6. ♗g2 ♗g4 7. e3 ♘d7 8. 0—0 ♘gf6 9. h3 ♗f3 10. ♗f3 0—0 11. b3 ♖ad8 12. ♗b2± Inkjov—Georgiev, Bulgaria 1975

[41] 5. e3 e5 6. d5 ♘ce7 7. h4 h6 8. h5 g5 9. e4 f5 10. ef5 ♗f5 11. ♘h2 ♘f6 12. g4 ♗d7 13. ♗g2∞ Gerusel—Ujtelky, Amsterdam II 1969; 7... ♘f6!?; 5. g3 ♗g4?! 6. ♗g2 ♕d7 7. d5 ♗f3 8. ef3 ♘a5 9. ♕d3 c6 10. ♗d2 cd5 11. ♘d5 ♘c6 12. ♗c3 ♘f6 13. ♗f6 ♗f6 14. ♘f6 ef6 15. 0—0± × d6 Smislov—Nežmetdinov, SSSR (ch) 1961; 5... e5 — 4... e5

[42] 5... ♘a5 6. ♗d2 c5 7. e4 ♗d7 8. ♗e2 a6 9. ♕c2 ♖b8 10. a4 ♕b6 11. ♖a3 ♘f6 12. 0—0±○; 5... ♘e5 6. ♘e5 de5 7. e4±

[43] 6. g3 e5 7. e4 ♘d7 8. ♗g2 a5 9. 0—0 ♘e7 10. ♗e3 0—0 11. a3 b6 12. ♖c1 ♗a6 13. b3 h6 14. ♘h4 ♔h7 15. f4± Liberzon—Banfalvi, Debrecen 1968

[44] 13. ♘h2 h5 14. ♘f1 ♘e5 15. ♘g3± Spasov—Nikolić, Varna 1971

[45] 5... ♘e7 6. de5 de5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♗e3 ♗d7 9. ♘g5 ♔e8 10. ♗g2 c6 11. ♘ge4 ♘c8 12. 0-0-0± Smejkal—Böhmfeldt, Dortmund 1977; 5... c6 6. ♗g2 ♗g4 7. ♗e3 ♘e7 8. de5 ♗f3 9. ♗f3 de5 10. ♕d8 ♔d8 11. g4 ♘d7 12. 0-0-0 ♔c7 13. ♘e4± R. Garcia—Rossetto, Argentina 1972; 5... ♗g4 6. de5 de5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♘g5 ♘h6 9. ♗g2 c6 10. 0—0 f6 11. h3 ♗c8 12. ♘ge4 ♘f7 13. ♗e3 ♘d7 14. ♖fd1± Ribli—Matulović, Vrbas 1977; 5... ed4 6. ♘d4 ♘e7 7. ♗g2 ♘bc6 8. ♘c6 ♘c6 9. ♗f4 ♗e6 10. ♖c1 0—0 11. b3 ♕d7 12. 0—0 ♗h3 13. ♘d5± Uhlmann—Schöneberg, DDR 1972 — 13/44; 6... ♘c6 7. ♘c6 bc6 8. ♗g2 ♘e7 — A 27; 5... ♘d7 — 4... ♘d7

[46] 6. de5 ♘e5 [6... de5? 7. ♕d8 ♘d8 8. ♘d5 ♘e6 9. ♘g5 ♘g5 10. ♗g5 f6 11. 0-0-0 ♔f7 12. ♘c7+—] 7. ♘e5 ♗e5 8. ♗g2 ♘e7=

[47] 7... ♘h6 8. 0—0 0—0 9. e4 f6 10. ♘e1 ♗g4 11. f3 ♗d7 12. ♘d3 b6 13. ♗e3±○ Doda—Bednarski, Polanica Zdroj 1966

[48] 10. ♘g5 h6 11. ♘e6 ♗e6 12. de6 fe4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e4 ♕c8∞ Doda—Hartoch, Wijk aan Zee II 1968

[49] 13. c5 h6 14. ♘e6 ♗e6 15. de6 ♕e6 16. ♘d5! ♖ac8 17. ♘f6 ♕f6 18. ♗b7 ♖cd8 19. ♗d5 ♔h7 20. c6± Grigorjan—Lukin, SSSR 1967 — 3/85

[50] 7. ♘g5 ♘h6 [7... ♔e8 8. ♘b5 ♘a6 9. ♗e3 ♗h6 10. ♗d2 f6 11. ♘e4 ♗d2 12. ♔d2 ♔e7 13. e3 ♘h6 14. ♗e2 ♘f7 15. ♔c3 c6= Smislov—Agdamus, Buenos Aires 1970] 8. ♘ge4 ♗f5 9. g3 ♘d7 10. ♗g2 f6 11. ♗e3 ♘f7 12. 0—0 c6 13. c5 ♗e6= Šamkovič—Gurgenidze, Kislovodsk 1968; 8... ♘d7!?=

[51] 7... c6? 8. 0-0-0 ♘d7 [8... ♔c7 9. ♗c5+—] 9. ♘e4△ ♘d6+—; 7... f6 8. 0-0-0 ♘d7 9. g4! ♘e7 10. ♗g2 a6 11. ♘d2 h5 12. h3 hg4 13. hg4 ♖h1 14. ♗h1± Schmidt—Adamski, Lublin 1970 — 10/101; 7... b6 8. 0-0-0 ♔e8 9. g4! ♗b7 10. h4 ♘f6 11. ♖g1 ♘fd7 12. ♘b5 ♘a6 13. ♗h3 f6 14. ♗g2 ♘f8 15. a3± Mišta—Minić, Reggio Emilia 1968/69; 7... h6 8. 0-0-0 ♗d7 9. g4 ♔c8 10. h3 ♗e6 11. b3 ♘e7 12. ♗g2± Uhlmann—Quinteros, Vršac 1973 — 16/40

[52] 9. c5!? h6 10. g3∞

[53] 13. ♗g2 c6 14. ♖d2 ♖c8 15. e3 ♔e7= Smejkal—Matulović, Novi Sad 1976 — 22/44

[54] 7... ♔e8 8. 0-0-0 ♗d7 9. ♘b5 ♘a6 10. ♗d2 ♘e7 11. ♗c3 ♘c6 12. e3 ♔e7 13. a3± Ivkov—Suttles, Palma de Mallorca (izt) 1970

[55] 8. ♗e3 ♗e6 9. b3 ♘d7 10. h3 ♗h6 11. ♗h6 ♘h6 12. g3 c6 13. ♗g2 ♔c7= Mašić—Ivkov, Vršac 1969; 8. ♖d1 ♔e8 9. ♗c1 ♗e6 10. ♘b5 ♘a6 11. e3 ♘e7 12. ♗e2 ♘c8 13. 0—0 ♗f8= Denker—Formanek, Lone Pine 1977

[56] 8... ♔e8?! 9. ♗e3△ ♘b5±

[57] 9. ♗e3 ♗h6 10. ♗h6 ♘h6 11. e3 c6 12. ♗e2 ♔e7 13. b4 ♘f7 14. ♔b2 f5 15. c5 ♘f6= Filip—Robatsch, Wien 1961

[58] 11... c6 12. ♘e4 ♔c7 13. e3 ♗f8 14. ♗c3 ♗e7 15. ♗e2 ♖e8 16. h4± Portisch—Keene, Teesside 1972 — 13/107; 13. ♗b4!? Keene

[59] 13. ♗g2 ♗b7 14. ♗e3 ♔e7 [14... ♖e8 15. h4 ♗f8 16. h5± Geler—Ivkov, SSSR—Jugoslavija 1966] 15. ♘d5 ♗d5 16. ♖d5 c6 17. ♖dd1 ♖ac8 18. ♘d2± Schmidt—Matulović, Niš 1977 — 24/134

[60] 5. g3 ♗f3 [5... c6 6. ♗g2 ♕d7 7. e4 e5 8. de5 de5 9. ♗e3 ♕d1 10. ♖d1 ♘d7 11.

h3 ♗f3 12. ♗f3± F. Portisch—Bilek, Hungary (ch) 1965/66; 5... ♕c8 6. ♗g2 ♘h6 7. h3 ♗d7 8. e4 f6 9. ♗e3 ♘f7 10. ♕d2 c5 11. dc5 dc5 12. e5 (12. 0-0-0 ♘c6 13. ♔b1 b6∞ Pomar—Petrosjan, Siegen (ol) 1970 — 10/105) f5 13. 0—0 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. ♘d5!±↑ Semenjuk—Nadeždin, corr. 1977 — 25/113] 6. ef3 e6 7. ♗g2 ♘e7 8. 0—0 0—0 9. d5 e5 10. f4 ♘d7 11. ♗h3 a5 12. ♖e1 ♘f5!∞ Geler—Kočijev, Lvov 1978 — 25/114; 5. **d5** c6 6. e4 ♘d7 7. ♗e2 cd5 8. ♘d5 ♘gf6 9. ♘f6 ♗f6 10. 0—0 0—0 11. ♘g5 ♗e2 12. ♕e2 ♖c8= Kavalek—van Wijgerden, Amsterdam 1977; 5. ♗g5!?

[61] 5... **c5** 6. ♗e2 [6. d5 ♘a6 7. ♗d3 ♘f6 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 0—0 10. 0—0 ♘d7 11. ♕e2 ♘c7= Clarke—Portisch, Leipzig (ol) 1960] cd4 7. ed4 ♘h6 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘c6 10. d5 ♘e5 11. ♗e2 ♘f5 12. ♗d2 0—0 13. 0—0± Portisch—Timman, Wijk aan Zee 1975 — 19/83; 5... e5 6. d5 ♘d7 7. e4 ♘e7 8. ♗e2 ♗f3 9. ♗f3 0—0 10. h4 h6 11. h5 g5 12. ♗e3 f5 13. ef5 ♘f5 14. ♗e4 ♘e3 15. fe3± Ivkov—Barendregt, Amsterdam 1969; 6. ♗e2 ♘c6 — 5... ♘c6; 5... ♘**f6** 6. ♗e2 — E 61

[62] 6. **d5** ♘e5 7. ♗e2 ♘f3 8. ♗f3 ♗f3 9. ♕f3 ♘f6 10. 0—0 0—0 11. ♗d2 ♘d7= Jimenez—Hübner, Palma de Mallorca (izt) 1970; 6. **h3** ♗f3 7. ♕f3 ♘f6 [7... e5 8. d5 ♘ce7?! 9. g4 f5 10. e4 f4 11. g5! h6 12. h4± Szabo—Barendregt, Amsterdam 1966 — 2/68; 8... ♘b8!? Milić] 8. d5 ♘e5 9. ♕d1 0—0 10. ♗e2 c6=

[63] 6... ♘f6 7. 0—0 0—0 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 ♘d7 10. b3 e5 11. ♗c6 bc6 12. de5 ♗e5 13. ♗b2 ♘c5 14. ♕c2 a5 15. ♖ab1 ♕e7= Schmidt—Padevski, Pula 1975; 8. b3△ ♗b2±

[64] 8. 0—0 ♘f6 [8... ♗f3 9. ♗f3 f5 10. e4 ♘f6 11. g3 0—0 12. ♗g2 ♔h8 13. f3 c5 14. ♗h3± Udovčić—Ivkov, Maribor 1967 — 4/88] 9. e4 0—0 10. ♗e3 [10. ♘e1 ♗e2 11. ♕e2 c5 12. ♘d3 ♘d7 13. ♗e3 f5 14. f3 ♘f6 15. a3±○ Ivkov—Kotov, Amsterdam 1968] c5 11. ♖b1 a5 12. h3 ♗c8 13. a3 b6 14. ♘d2 ♘e8 15. b4±○ Panno—Stekel, Fortaleza 1975

[65] 8... ♘**h6**!?; 8... ♗**c8**!? Suttles

[66] 9... ♔**f8** 10. b4 a5 11. ♗a3 ♘f6 12. c5 ab4 13. ♗b4 dc5 14. ♗c5 ♔g8 15. 0—0 h5 16. a4± Ivkov—Suttles, Siegen (ol) 1970; 9... **h5**!? 10. 0—0 ♘f6 11. ♗g5 ♘h7 [Robatsch—Suttles, Nice (ol) 1974 — 17/111] 12. ♗e3 ♘g8 13. ♕d2 ♗f6 14. c5 ♗g5 15. cd6 cd6 16. ♖ac1 a6 17. ♖c2 ♗e3 18. ♕e3 ♘gf6 19. ♘a4 0—0 20. ♘b6 △ ♖fc1 ±↑« Suttles

[67] 11. h4 ♔f8 12. g4 f6 13. g5 fg5 14. hg5 ♘f7 15. ♕d2 ♘g8 16. ♖g1 ♔g7= Najdorf—Suttles, Siegen (ol) 1970 — 10/104

[68] 13. ♖ac1 ♔g7 14. b4 ♕e7 15. ♕b2 ♘f6 16. c5±↑ Filip—Suttles, Siegen (ol) 1970 — 10/103

[69] 5. ♗g5 f6 [5... h6 6. ♗h4 f5 7. e3 g5 8. ♗g3 e5 9. ♕e2! ♔f8 10. de5 de5 11. h3 c6 12. 0-0-0 ♕e7 13. ♕c2 ♕e6 14. ♗e2±○ Tajmanov—Suttles, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 11/65] 6. ♗d2 e5 7. e4 c6 8. ♗e2 ♘h6 9. ♕c2 ♕e7 10. 0—0 0—0 11. ♖fe1 ♘f7 12. ♖ad1 ♖e8 13. ♗e3 ♘f8 14. b4 f5∞ Antunac—Kurajica, Wijk aan Zee II 1974

[70] 7. b3 0—0 8. ♗b2 f5 9. de5 de5 10. ♘g5 ♘f6 11. ♘b5 ♕d1 12. ♖d1 ♘e8 13. ♗a3 ♗f6 14. ♘f3 e4 15. ♘fd4 c6 16. ♘c3 ♘c7= Anikajev—Westerinen, Soči 1974

[71] 8. e3 h6 9. b3 f5 10. de5 de5 11. ♗a3 e4 12. ♘d4 ♘e5 13. ♕c2 c6 14. ♖ad1 ♕e8= Johannessen—Kotov, Stockholm 1959/60

[72] 8... h6 9. h3 [9. de5 de5 10. b3 ♘c6 11. ♗a3 ♖e8∞; 9. ♗e3 ♔h7 10. de5 de5 11. ♕e2 c6 12. ♖ad1 ♕c7 13. ♘h4 f5 14. ef5 gf5 15. f4± Liberzon—Murej, SSSR 1964] f5 10. de5 de5 11. ♘h4 c6 12. ♕e2 ♘c5 13. ♗e3 ♘e6 14. f4 ef4 15. gf4± Csom—Ljubojević, Nice (ol) 1974 — 17/171

[73] 11. ♘de2 f5 12. f4 ♘g4 13. ♖b1 fe4 14. ♘e4 ♗f5 15. h3 ♘f6∓↑ Hollis—Alexander, England 1960

[74] 13. ♖b1 c5 14. ♘e2 ♗b7 15. ♕d2 ♖e8= Ek—Kotov, Jönköping 1958/59

[75] 7. de5 de5 8. h4 f6 9. ♗h3 ♘f7 10. h5 ♘b6 11. ♕d8 ♔d8 12. ♗c8 ♖c8 13. hg6 hg6 14. ♖h8 ♗h8 15. b3 ♔e7 16. ♗a3 ♔e6= Quinteros—Ljubojević, Malaga 1971

[76] 7... f6 8. de5?! de5 9. b3 0—0 10. ♗a3 ♖e8 11. ♕c2 f5 12. e4 f4 13. ♖ad1 g5 14. h3 c6 15. g4 ♘f7 16. ♕e2 ♕f6 17. ♘a4 ♗f8 18. ♗b2 a6∓ Hernandez—Kurajica, Vršac 1977; 8. e4±

[77] 8. b3 c6 9. de5 de5 10. ♗a3 ♖e8 11. ♘e4 ♘f5 12. ♗h3 ♕a5 13. ♕c1 ♘f6 14. ♗f5 ♗f5 15. ♘d6 ♗h3 16. ♖d1 e4 17. ♘e8 ♖e8 18. ♘d4 ♕h5∓→ Goormachtigh—Kuligowski, Groningen 1973/74; 16. b4!∞

[78] 8... **ed4** 9. ♘d4 ♘e5 10. b3 ♗d7 11. ♗b2 ♘c6 12. ♘d5 ♘e7 13. ♕d2±→ Gheorghiu—Ghinda, Bucuresti 1971; 8... **a5** 9. h3 f6 10. ♗e3 ♘f7 11. ♕c2 c6 12. ♖fd1± Whiteley—Watzka, Gstaad 1973

[79] 9. b3 ed4 10. ♘d4 ♘c5 11. h3 f5 12. **ef5** ♘f5 13. ♘ce2 a5 14. ♖b1 ♕e7∓↑ Zajd—Podgajec, SSSR 1976

A 42 — 1. d4 d6 2. c4 g6 3. ♘c3 ♗g7 4. e4

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	. . .	♘f3	d5[2]	♘d4	♘b5	c5	♗f4	♗c7	a4[4]	±
	c5	♘c6[1]	♘d4	cd4	♕b6	dc5[3]	♔f8	♕f6		
2	. . .	ef5[5]	♘f3[7]	♗e2[8]	0—0	d5	♘g5	♗d3	♘e2	±
	f5	♗f5[6]	♘h6	0—0	♘a6	c5	♘c7	♗d7	♘f7[9]	
3	. . .	♘f3[10]	♗e2[12]	0—0[13]	♗e3	♗c4	h3	♕f3	♖ac1	±
	c6	a6[11]	b5	♗g4[14]	bc4	e6	♗f3	♘e7	0—0[15]	
4	. . .	♘ge2[16]	d5[18]	♘g3[19]	h4	♗e2[21]	a3	♗g5	♗d2	=
	♘c6	e5[17]	♘ce7	c5[20]	h5	♗d7[22]	♘c8	f6	♗h6[23]	
5	. . .	d5	♗e3[24]	♘ge2[26]	♕d2[28]	f3[30]	♘a4[31]	♘d4	♘b5	=
	. . .	♘d4	c5[25]	♕b6[27]	♘f6[29]	♘d7	♕a6	♕a4	0—0[32]	
6	. . .	♗e3	♘ge2	f3[35]	d5[37]	♕d2	♘c1[38]	♘d3[40]	b4	±
	. . .	e5[33]	♘h6[34]	f5[36]	♘e7	♘f7	c5[39]	b6	0—0[41]	
7	. . .	. . .	d5	♘ge2	♗e2	ef5[44]	f4[46]	fe5	♗g5	±
	. . .	. . .	♘d4[42]	♘e2	f5[43]	gf5[45]	♘e7[47]	de5	♕d7[48]	
8	. . .	. . .	. . .	g4[49]	gf5[51]	♕h5	♗h3	♕f3	♗d2	±
	. . .	. . .	♘ce7	f5[50]	gf5	♔f8[52]	♘f6	f4[53]	a6[54]	
9	. . .	♗e3[55]	♘ge2[57]	f3	♕d2	0-0-0	de5[59]	♔b1		=
	♘d7	e5[56]	♘h6	f5	♘f7[58]	0—0	de5	c6		
10	. . .	♘f3	g3[61]	♗g2	0—0	♗e3[64]	♘d4	♘c6	♕a4	=
	. . .	e5[60]	♘e7[62]	0—0	♘c6[63]	ed4	♘de5	bc6	c5[65]	
11	. . .	. . .	♗e2	0—0[67]	♖b1[69]	de5[70]	b4	♘g5	c5	±
	. . .	. . .	c6[66]	♘h6[68]	0—0	de5	f5	♕e7	♔h8[71]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	c5	de5	h3	♗f4	♕d6	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	dc5[72]	0—0	♔h8	♘g8	♕e8[73]	
13	. . .	. . .	. . .	h4[74]	♗h6[76]	h5	d5	♘h4	♗g4	±
	. . .	. . .	♘h6	f6[75]	♗h6	c6	♕e7	♘f8	♗g4[77]	
14	. . .	. . .	. . .	♗e3[78]	♕d2	ef5[80]	♗g5	♘h4	0—0	±
	. . .	. . .	♘e7	0—0[79]	f5	gf5	e4	♘f6	c5[81]	
15	. . .	. . .	. . .	0—0	♗e3[82]	♕d2[84]	♖ad1[85]	♘d5	de5	±
	. . .	. . .	. . .	0—0	h6[83]	♔h7	♘c6	♘f6	♘e5[86]	
16	. . .	d5[87]	h4[89]	♗g5[91]	♕d2	f3	♗e3	g3	0-0-0[92]	±
	e5	♘e7[88]	h5[90]	♘d7	♘f6	♘h7	0—0	f5		
17	. . .	. . .	♗e3[93]	♗d3[95]	♘ge2	f3	♕d2[96]	a3	♗f2	=
	. . .	♘d7	♘e7[94]	0—0	f5	♘f6	c5[97]	f4	a6[98]	
18	. . .	de5	♕d8	f4[99]	fe5[101]	♗g5	0-0-0	♗h4	♘f3	±
	. . .	de5	♔d8	♘c6[100]	♘e5[102]	f6	♗d7	♘h6	♘hf7[103]	
19	. . .	♘f3	d5	♗e2	0—0[106]	♖b1	♗f3	b4	c5	±
	. . .	♗g4[104]	♘e7[105]	0—0	♘d7	♗f3	f5	♘f6	♔h8[107]	
20	. . .	. . .	♘d4	♗e3[108]	♗e2[109]	0—0	♘c6[110]	♕d2	♘e4	±
	. . .	ed4	♘c6	♘ge7	0—0	f5	bc6	fe4[111]	♘f5[112]	

[1] 5... ♗g4 6. d5 [6. dc5 dc5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♗e3 (Browne—Forintos, Wijk aan Zee 1974 — 18/61) ♗f3 9. gf3 ♗d4 10. 0-0-0 ♘c6∞ Minić] ♘a6 7. ♗e2 ♘c7 8. 0—0 a6 9. ♘g5 ♗e2 10. ♕e2 h6 11. ♘f3± Lombard—Jansson, Cala Galdana 1974 — 18/62

[2] 6. ♗e3 ♕b6 [6... ♕a5 7. d5 ♗c3 8. bc3 ♘e5 9. ♕b3 ♘f3 10. gf3 ♗d7 11. ♗d3 ♖b8 12. f4 ♘f6 13. f3 0—0 14. ♔f2 b5 15. ♖hb1! ± Karaklajić—Fuller, London 1976 — 22/67] 7. ♘d5 ♕a5 8. ♕d2 ♕d2 9. ♗d2 ♖b8 10. dc5 dc5 11. ♗f4 ♗b2 12. ♖b1 e5 13. ♗g3 ♗d4 14. ♘d4 cd4 15. f4 ♗e6 16. fe5 ♘ge7∞ Keene—Hartoch, Wijk aan Zee 1974; 6. dc5 dc5 [6... ♕a5? 7. cd6 ♗c3 8. bc3 ♘f6 9. de7 ♘e4 10. ♕c2+— Filip—Planinc, Vršac 1971 — 12/160] 7. ♕d8± Filip

[3] 9... ♕c5 10. ♗d2 ♕b6 11. ♖c1 ♔f8 12. a4 a6 13. ♘a3 ♘f6 14. ♘c4 ♕d8 15. ♗a5 ♕e8 16. ♘b6 ♖b8 17. ♕c2± Robatsch—Campos Lopez, Nice (ol) 1974 — 17/73

[4] Robatsch

[5] 5. ♗e3? ♘c6 6. ♕d2 f4! 7. ♗f4 ♘d4 8. 0-0-0 c5 9. ♘ge2 e5 10. ♗e3 ♘f6 11. f3 a6∓→« Nye—Levy, Scottland (ch) 1969; 5. ♘f3 ♘h6 6. ♗e2 0—0 7. 0—0 fe4 8. ♘e4 ♘f5 9. d5 c5 [9... e5 10. de6 ♗e6 11. ♘eg5± Fridštejn] 10. ♖e1 ♘a6 11. ♖b1 ♘c7 12. b4 b6 13. bc5 bc5 14. ♗b2± Gufeld—Bilek, Kecskemet 1968

[6] 5... gf5!? 6. ♕h5 ♔f8△ ♘f6 Keene, Botterill

[7] 6. ♗d3 ♗d4 7. ♗f5 ♗c3 8. bc3 gf5 9. ♕h5 ♔d7 10. ♕f5 e6 11. ♕d3 ♕f6 12. ♘f3 ♘c6 13. c5 ♕g6 14. ♕g6 [14. ♕d1 ♕e4 15. ♗e3 ♘ge7 16. cd6 cd6 17. ♕b3 ♘a5 18. ♕b5 ♘ec6 19. 0-0-0 a6 20. ♕c5 d5 21. ♘g5 ♕c4 1/2 : 1/2 Portisch—Bilek, Sousse (izt) 1967 — 4/151] hg6 15. ♗f4 ♘ge7 [15... e5? 16. ♗e3 d5 17. 0-0-0 ♘ge7 18. c4 d4 19. ♘e5 ♘e5 20. ♗d4+—] 16. cd6 cd6 17. ♖d1 ♘d5 18. ♗d6 ♔d6 19. c4± Keene, Botterill

[8] 7. h3 0—0 8. ♗e3 ♘a6 9. ♕d2 ♘f7 10. ♗e2 c5 11. 0—0 b6 12. ♖fe1 ♘b4 13. ♖ac1 e5 14. d5 ♘a6 15. a3 ♘c7 16. b4 ♘e8 [Langeweg—Bilek, Lugano (ol) 1968 — 6/194] 17. ♗d3±

[9] 13. ♘f7 ♖f7 14. a4 ♕f8 15. ♗e3 [15. ♖a3 e6 16. de6 ♗e6 17. ♘c3 ♗d4∓ Polugajevski—Bilek, Lipeck 1968 — 5/125] e6 16. de6 ♘e6 17. ♕d2±; 14... e6!? Portisch

[10] 5. g3 a6 6. a4 a5 7. ♗g2 ♘a6 8. ♘ge2 e5 9. ♗e3 ♘f6 10. h3 0—0 11. d5 cd5 12. cd5 ♘d7 13. 0—0 ♘dc5= Pomar—Olafsson, Las Palmas 1975; 5. ♗e2 ♘d7 [5... ♕b6 6. ♘f3 ♗g4∞] 6. f4 e5 7. de5 de5 8. f5 [Lanka—Gipslis, Jurmala 1978 — 25/163] ♕h4 9. g3 ♕e7∞ Gipslis; 5. f4 ♕b6 [5... a6 6. a4 ♘d7 7. ♘f3 e5 8. fe5 de5 9. d5 ♘gf6 10. ♗e2 0—0 11. ♗g5 ♕b6 12. ♕c2 ♘g4 13. ♘d1 f6 14. ♗d2 cd5 15. cd5 f5 16. a5 ♕d6 17. ♖a4 ♖e8 18. ♖c4 ♘f8 19. ♗b4± A. Zajcev—Szily, Büsum 1969 — 7/143] 6. ♘f3 [6. e5 ♘h6 (6... de5 7. c5 ♕d8 8. fe5 f6 9. ef6 ♘f6 10. ♗e2± Grigorjan—Nikolajevski, SSSR (ch) 1971 — 12/161) 7. ♘f3 ♗g4∞] ♗g4 7. d5 ♘f6 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 ♘a6 10. ♖b1 ♘d7 11. ♗d2 ♘dc5 12. ♗e2 0—0 13. g4?! ♘b4 14. ♔f1 e6 15. ♔g2 ed5 16. ed5 ♖fe8 17. ♗d1 cd5 18. cd5 ♕a6∓ Uhlmann—Olafsson, Reykjavik 1968 — 5/126; 13. ♕e3∞ Sokolov

[11] 5... ♗g4 6. ♗e3 ♘d7 7. ♗e2 ♗f3 [7... e5 8. d5 c5 9. 0—0 ♘e7 10. ♘e1 ♗e2 11. ♕e2 0—0 12. f4!± Botvinik—Czerniak, Hastings 1966/67 — 3/138; 9... ♘gf6!? Keene, Botterill] 8. ♗f3 ♘gf6 9. 0—0 a6 10. g3 h5 11. h3 e5 12. ♗g2 0—0 13. ♕d2± Schmid—Bronštejn, Monte Carlo 1969 — 7/142

[12] 6. a4 a5 7. ♗e2 ♘f6 8. h3 0—0 9. ♗e3 — E 90

[13] 7. a3 ♗b7 8. 0—0 ♘d7 9. ♗e3 bc4 [9... e6? 10. d5 ed5 11. ed5 c5 12. cb5+— Botvinik—Penrose, Hastings 1966/67] 10. ♗c4 e6∞

[14] 7... ♘f6 8. e5 de5 9. de5 ♕d1 10. ♖d1 ♘g4 11. ♗f4 ♘d7 12. e6± Larsen

[15] 13. ♗b3 ♘d7 14. ♖fd1 d5 15. ♕e2 ♕b6 16. ♕d2 ♖ac8?! 17. ♗g5± Hort—Larsen, Lugano (ol) 1968 — 6/195; 16... ♕b7± Larsen

[16] 5. ♘f3 ♗g4!

[17] 5... a6 6. d5 ♘e5 7. ♘g3 c6 8. f4 ♘d7 9. ♗e3 ♘gf6 10. ♗e2 cd5 11. ed5 b5 12. cb5 ab5 13. ♗b5 0—0 14. 0—0 ♘b6 15. ♗c6 ♖b8 16. ♗d4± Forintos—Bilek, Hungary (ch) 1973

[18] 6. ♗e3 — 5. ♗e3

[19] 7. f3 f5 8. ♗e3 ♗h6 9. ♗h6 ♘h6 10. ♕d2 ♘f7 11. g3 0—0 12. ♗g2 c6 13. 0—0 cd5 14. cd5 ♕b6 15. ♔h1 ♗d7 16. ♖ae1 ♔g7 17. f4 ♖ae8 18. ♘c1 [Botvinik—Suttles, Beograd 1969 — 8/122] fe4∓ Botvinik; 7. g3 f5 8. ♗g2 ♘f6 9. f3 0—0 10. 0—0 c6 [10... c5 11. ♗d2 h5 12. f4 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♗e4 ♗g4 15. ♕e1 ♕d7 16. fe5 ♖f1 17. ♕f1 ♖f8 18. ♕e1 ♗e5 19. ♗c3= Bilek—Uhlmann 1966] 11. ♔h1 cd5 12. cd5 ♕b6 13. ♕b3 ♕b3 14. ab3 ♗d7 15. ♗e3 a6 16. h3 ♖ac8 17. ♖ac1 h5∓ Donner—Ivkov, Santa Monica 1966 — 2/122; 15. ♗g5=

[20] 7... a5 8. ♗e2 b6 9. ♗e3 h5 10. h4 ♘h6 11. ♕d2 ♘g4 12. ♗g4 ♗g4 13. f3 ♗d7 14. 0-0-0± Portisch—Petrosjan, Manila 1974 — 18/152; 7... f5 8. ef5 ♘f5 9. ♗d3± Ljubojević; 7... c6!? Portisch

[21] 9. ♗d3 a6?! 10. a3 ♘f6 11. ♗g5 0—0 12. ♕d2 ♘h7 13. ♗h6 ♗h6 14. ♕h6 ♗d7 15. ♕d2 ♔h8 16. f3 ♕e8 17. b4± Forintos—Uhlmann, Monte Carlo 1968 — 5/131; 9... ♗d7=

[22] 9... ♗h6 10. ♗h6 ♘h6 11. ♕d2 ♗d7 12. f4 ef4 13. ♕f4 ♕b6 14. 0-0-0 0-0-0 15. e5 ♘ef5 16. ♘ge4± Hübner—Kestler, BRD 1967 — 4/147

[23] 13. b4 b6= Forintos—Lim, Vukovar 1976 — 21/139

[24] 6. ♘ge2 ♘e2? 7. ♗e2 ♘f6 8. 0—0 0—0 9. ♗e3 ♘d7 10. ♕d2 ♘c5 11. f3 a5 12. ♖fd1 ♗d7 13. ♖ab1 a4 14. ♗f1 ♕b8 15. ♖bc1 ♖c8 16. ♖e1 ♗e8 17. e5± Donner—Kottnauer, Beverwijk 1962; 6... c5 7. ♗e3= — 6. ♗e3

[25] 6... e5 7. de6? ♘e6 8. ♕d2 ♘e7 9. 0-0-0 0—0 10. ♘ge2 f5= Sokolski—Kotov, SSSR 1957; 7. ♘ge2± — 5. ♗e3

[26] 7. dc6? ♘c6 8. ♕d2 ♘f6 9. h3 0—0 10. ♘f3 ♗e6 11. ♗e2 ♘a5 12. c5 ♘c4 13. ♗c4 ♗c4 14. e5 de5 15. ♕d8 ♖fd8 16. ♘e5 ♗a6 17. ♖d1 ♘h5 18. ♘f3 e5∓ Bertok—Udovčić, Zagreb 1965

[27] 7... ♘e2 8. ♗e2 ♘f6 9. 0—0 0—0 10. f4 a6 11. a4 ♖b8 12. h3 ♗d7 13. g4 ♘e8 14. ♕d2 ♘c7 15. a5 b5 16. ab6 ♖b6 17. ♖a2 ♕b8 18. e5 ♘e8 19. ♘e4± Mikenas—Čečeljan, SSSR 1970 — 9/124; 12... e6!? Keene, Botterill

[28] 8. ♘a4 ♕a5 9. ♗d2 ♕a6?! 10. ♘ec3?! ♗d7 11. ♗d3 ♘f6 12. 0—0 0—0 13. a3? ♘g4 14. f4 f5∓ Keene—Bilek, Teesside 1972 — 13/167; 13. h3=; 10. ♘d4±; 9... ♕d8=; 8. ♘d4 cd4 9. ♘a4 ♕a5 10. b4 [10. ♗d2 ♕c7 11. ♗d3 ♘f6 12. b4 0—0 13. 0—0 ♘g4 14. ♖c1 ♗d7 15. ♗e2 ♘e5∓ Forintos—Westerinen, Soči 1974] ♕b4 11. ♗d2 ♕a3 12. ♗c1 ♕b4= Keene—Suttles, Hastings 1973/74

[29] 8... e5 9. de6 ♗e6 10. ♖d1 ♘c6 11. ♘b5 0-0-0 12. ♘ec3 ♘f6 13. f3 ♘e8 14. ♘d5± Ivkov—Suttles, Sousse (izt) 1967 — 4/154; 8... f5 9. 0-0-0 ♘e2 10. ♗e2 ♘f6 11. ef5 ♗f5 12. ♗h6 ♗h6 13. ♕h6 0-0-0 14. ♖he1 ♖hf8 15. ♗f3? ♕a6 16. ♕h4 ♖f7 17. ♖e3 ♖g8∓ Ivkov—Hübner, BRD 1975 — 20/170; 15. ♗f1± Ivkov; 8... ♗g4 9. f3 [9. 0-0-0 ♘e2 10. ♘e2 (10. ♗e2 ♗e2 11. ♘e2 ♕a6∓) ♕a6 11. f3 ♗d7 12. ♘c3 ♕a5 13. ♕c2 a6 14. ♗d2 ♘f6 15. ♖e1 0—0 16. ♔b1 ♕c7 17. f4 b5∓ Donner—Keene, Palma de Mallorca 1971 — 12/162; 9. ♘a4 ♕b4 10. ♘d4 (10. ♕b4 ♘c2 11. ♔d2 ♘b4 12. a3 ♘a6 13. ♖b1 ♘h6△ ♗d7, 0—0, f5= Larsen) ♕d2 11. ♗d2 ♗d4 12. ♘c3 a6= Zajcev—Dranitsaris, Toronto 1974; 9. ♘g3 ♕a5 10. ♖c1 a6 11. ♗d3 b5 12. b3 ♘f6 13. 0—0 0—0 (Raškovski—Westerinen, Soči 1974 — 18/150) 14. f4∞] ♗d7 [9... ♗f3? 10. ♘a4 ♕a6 11. ♘d4 (11. ♘c5? dc5 12. ♘d4 cd4 13. ♗d4 ♗d4 14. ♕d4 ♕a5 15. ♔f2 ♗h5 16. ♕h8 ♕d2 17. ♔g3 ♕e3—+ Keene, Botterill) cd4 12. ♗d4 ♗d4 13. ♕d4 ♘f6 14. c5 ♕a5 15. ♘c3 dc5 16. ♕e5 ♗g4 17. d6 0-0-0 18. de7+— Timman—Suttles, Hastings 1973/74 — 17/167] 10. 0-0-0 ♘e2 11. ♗e2±

[30] 9. ♘d4 cd4 10. ♕d4 [10. ♗d4 ♘e4= Minev] ♕b2 11. ♖b1 ♕a3 12. ♕d2 ♕a5 13. f3 0—0 14. ♘b5 ♕d2 15. ♔d2 b6= Donner—Ree, Wijk aan Zee 1972

[31] 10. ♖d1 0—0 11. ♘d4 cd4 12. ♗d4 ♗d4 13. ♕d4 ♕b2 14. ♗e2 ♕a3= Ciocaltea

[32] Donner—Timman, Wijk aan Zee 1974 — 17/168

[33] 5... ♘h6 6. h3 f5 7. ♕d2 ♘f7 8. d5 ♘b8 9. ♘ge2 c5 10. ef5 ♗f5 11. ♘g3 ♗d7 12. ♗e2 ♘a6 13. h4 ♕a5 14. h5± Lehmann—Šamkovič, Palma de Mallorca 1966 — 2/121; 5... f5 6. ef5 ♗f5 7. ♘f3 ♘f6 8. d5 ♘e5 9. ♘e5 de5 10. ♗e2 0—0 11. 0—0 ♕d7 12. ♕b3 h5 13. c5± Tarjan—Cuartas, Quito 1976

[34] 6... f5 7. ef5 [7. f3 ♘f6 8. d5 ♘e7 9. ♕d2 0—0 10. 0-0-0 a6 11. c5 b5∞ Bobocov—Kottnauer, Hastings 1959/60] ♗f5 8. d5 ♘ce7 9. ♘g3 [9. f3 h5 10. ♘g3 ♕d7 11. ♗d3 ♗h6 12. ♕d2 ♗e3 13. ♕e3 ♘f6 14. 0-0-0± Cvetković—Šahović, Jugoslavija 1973 — 16/88] ♘f6 10. ♗d3 ♕d7 11. ♘ce4± Larsen—Ganong, Canada 1970 — 10/159; 6... ed4 7. ♘d4 — 4... e5

[35] 7. h3 f5 8. de5 de5 9. ♕d8 ♘d8 10. g3 ♘e6 11. ♗g2 0—0 12. ♘d5 ♔h8 13. ♖d1 c6 14. ♗h6 ♗h6 15. ♘e7 f4 16. gf4 ef4 17. f3 ♗g7∓ Pomar—Quinteros, Las Palmas 1974; 7. d5 ♘b8 8. f3 f5 9. ♕d2 ♘f7 10. 0-0-0 0—0 11. ♔b1 c5 12. ef5 gf5 13. f4 ♘d7 14. ♘g3 ♘f6 15. ♗d3 e4 16. ♗e2 a6 17. ♖dg1 ♗d7 18. ♘f1 b5 19. h3 bc4 20. g4 ♖b8 21. g5± Damjanović—Kotov, Paris 1968 — 5/130; 17... b5!? Marić; 7... ♘e7 8. f3 f5 — 7. f3

[36] 7... 0—0?? 8. d5 ♘b8 9. ♕d2 f5 10. ♗g5+—

[37] 8. ♕d2 fe4 [8... ♘f7 9. 0-0-0 0—0 10. ♔b1 a6 11. d5 ♘a5 12. ♘c1 c5 13. dc6 bc6 14. c5 ♗e6 15. cd6 ♘b7 16. ♘a4 fe4 17. fe4 ♕h4 18. ♕c2 ♘bd6 19. ♘c5 ♗g4 20. ♗e2 ♖fb8 (Hottes—Kotov, BRD—SSSR 1960) 21. ♗g4 ♕g4 22. h3 ♕c8 23. ♖hf1± Sämisch; 11... ♘e7 — 8. d5] 9. ♘e4 [9. ♗g5 e3!] ♘f5 10. ♗g5 ♗h6 11. ♗d8 ♗d2 12. ♔d2 ♔d8 13. de5 ♘e5= Pano—Biyiasas, Petropolis (izt) 1973

[38] 10. b4 ♘g8 11. ♘c1 ♘f6 12. ♗d3 0—0 13. ♘b3 c6 14. 0—0 cd5 15. ♘d5 ♘d5 16. cd5 f4 17. ♗f2 g5 18. ♗e2 h5∞ Bukić—Vadasz, Wijk aan Zee II 1975; 10. 0-0-0 0—0 [10... fe4 11. ♘e4 ♘f5 12. ♔b1 ♘e3 (12... c5 13. ♘2c3 a6 14. ♗d3 ♗d7 15. h4± Minev—Spiridonov, Bulgaria (ch) 1974 — 18/151; 14... b5!?) 13. ♕e3 ♗h6 14. ♕b3 0—0 15. ♘2c3△ ♗d3± Minev] 11. ♔b1 a6 [11... c5 12. ef5 gf5 13. f4± Minev] 12. ♘c1 ♗d7 [12... ♖b8 13. ♘b3 ♕d7 14. h3 ♖d8 15. g4 f4?! 16. ♗a7 ♖a8 17. ♗f2 ♖b8 18. c5± Saidy—Suttles, Tel Aviv (ol) 1964; 15... c5±; 14... f4!?; 13... b6!? Keene, Botterill] 13. c5 dc5 14. ♗c5 ♘d6 15. ♗d3 b6 16. ♗e3 f4 17. ♗f2 a5 18. ♕e2 [18. g3 fg3 19. ♗g3 (Darga—Macskasy, Tel Aviv (ol) 1964) ♖f3 20. ♗e2 ♖c3! 21. ♕c3 ♘e4 22. ♕c2 ♘f5∓; 18. ♗e2!?] ♕e8∞

[39] **10... ♘g8** 11. ♘d3 ♘f6 12. 0-0-0 c5 13. h3 f4 14. ♗f2 a6 15. b4± Volovič—Murej, SSSR 1967 — 4/148; **10... 0—0** 11. ♘d3 c6 12. ♗e2 cd5 13. cd5 ♗d7 14. a4± Szabo—Suttles, Hastings 1973/74 — 17/166

[40] 11. a3 0—0 12. b4 b6 13. ♗e2 h5 14. ♘d3 ♔h7 15. g4? fg4 16. fg4 ♗g4 17. ♗g4 hg4 18. h3 g3 19. ♕g2 ♘h6 20. ♕g3 ♘ef5! 21. ef5 ♘f5 22. ♕g1 ♕h4 23. ♔e2 ♕c4—+ Akvist—Böhm, Eksjö 1974; 15. ♔d1△ ♔c2∞

[41] 13. ♗e2 ♔h8 14. a4 a5 15. bc5 dc5 16. ♘b5± Foisor—Carlier, Groningen 1976/77

[42] 6... ♘b8 7. ♗e2 f5 8. ef5 gf5 9. ♗h5 ♔f8 10. f4 ♘f6 11. fe5 de5 12. ♘h3 ♘a6 13. 0—0± Šamkovič—Kotov, Soči 1967 — 4/149; 7... ♘e7!?

[43] **8... ♘f6** 9. 0—0 0—0 10. b4 ♘e8 11. c5 f5 12. f3± Boleslavski; **8... ♘h6** 9. ♕d2 ♘g4 10. ♗g4 ♗g4 11. c5 0—0 12. f3 ♗d7 13. 0-0-0± Fredriksson—Wedberg, Sverige 1974; **8...** ♘e7 9. g4 [9. c5 0—0 10. 0—0 f5 11. f3 f4 12. ♗f2 g5 13. ♖c1 ♗d7 (13... a6 14. ♘a4 ♗d7 15. cd6 cd6 16. ♘b6 ♖b8 17. ♕c2 ♘c8 18. ♕c7± Uhlmann—Kleopas, La Habana (ol) 1966) 14. ♘b5 ♗b5 15. ♗b5 ♖f6 16. ♕b3 ♔h8 17. cd6 ♖d6 18. ♗c5± Malich—Pithart, Harrachov 1966] f5 [9... 0—0 10. g5 c6 11. h4± Šašin—Šipov, SSSR 1966] 10. gf5 gf5 11. ♗h5 ♘g6 12. ♖g1 ♔f7 13. ef5 ♗f5 14. ♕f3± Hook—Kleopas, Lugano (ol) 1968; 11... ♔f8!?

[44] **9. h4** ♗h6 10. ♗h6 ♘h6 11. ♕d2 f4 12. 0-0-0 ♘g4 13. ♗f3 a6 14. a3 ♗d7 15. b4 ♕e7 16. ♔b2 0—0 17. ♖c1 a5 18. ♘b5 ab4 19. ab4 ♖fc8 20. ♗d1 ♘f6 21. ♕d3 c6∓ Balašov—Čečeljan, SSSR 1972 — 13/165; **9. f3** ♘f6 10. ♕d2 [10. 0—0 0—0 11. b4 ♖f7 12. c5 f4 13. ♗f2 g5 14. ♖c1 ♗f8 15. ♖c2 ♖g7∓ Incutto—Kotov, Mar del Plata 1957] 0—0 11. ef5 ♗f5? 12. g4 ♗d7 13. ♗d3 a6 14. 0-0-0 b5 15. c5± Botvinik—Alexander, München (ol) 1958; 11... gf5=; 9... ♗h6=

[45] 9... ♗f5 10. c5 [10. 0—0 ♘f6 11. c5 0—0 12. ♖c1 ♖f7 13. ♕b3 b6 14. cd6 cd6 15. a4 ♕f8 16. ♘b5± Zilber—Kampenus, SSSR 1962; 10. g4 ♗d7 11. ♘e4 ♘f6 12. f3 0—0 13. h4 ♘e4 14. fe4 c5 15. ♕d2 ♖b8 16. h5 b5 17. hg6 hg6 18. cb5 ♗b5 19. ♗b5 ♖b5 20. ♕h2± Gipslis—Kampenus, SSSR 1962] ♘f6 11. g4 ♗c8 12. g5 ♘d7 13. cd6 cd6 14. ♘e4 ♘b6 15. ♕b3± Hübner—Hottes, BRD 1971 — 12/159

[46] 10. ♗h5 ♔f8 11. f4 e4 [11... ef4 12. ♗f4 ♕h4 13. g3 ♕h3 14. ♕e2 ♘f6 15. ♗f3 ♗d7 16. 0-0-0 ♖e8 17. ♕f1 ♕f1 18. ♖hf1 ♔f7 19. c5± Barden] 12. ♗e2 ♘f6 13. ♕d2 ♕e7 14. 0-0-0 ♔f7 15. h3 h5 16. ♖dg1 ♗d7 17. ♗d4 ♖ag8± Fuller—Karmaz, England 1969

[47] 10... e4 11. c5 ♘f6 12. cd6 cd6 13. ♕a4 ♔f7 14. h3 h5 15. 0-0-0 a6 16. ♔b1 ♗d7 17. ♕b4± Nisman—Pelitov, Bulgaria 1977

[48] 13. c5 0—0 14. ♕b3 ♔h8 15. 0-0-0 ♘g6 16. ♗b5 ♕f7 17. ♗c4 ♕d7 18. d6 c6 19. h4± Korčnoj—Böhm, Nederland (ch) 1977

[49] **7. c5** f5 8. ♗b5 ♔f7 [8... ♔f8 9. f3 ♗h6 10. ♗f2 ♘f6 11. h3 ♔g7 12. ♘ge2 ♖f8 13. ♗c4 fe4 14. fe4 (Olafsson—Keene, Reykjavik 1972) dc5 15. ♗c5 ♘h5∞ Keene, Botterill] 9. cd6 cd6 10. f3 ♘f6 11. ♘h3 h6 12. ♘f2 ♖f8 13. ♕b3 ♘h5 14. 0-0-0 ♘f4 15. ♗f1 ♔g8 16. ♔b1 g5∞ Martz—Thornally, USA 1973; **7. ♕d2** f5 8. f3 f4?! 9. ♗f2 ♘f6 10. c5 0—0 11. ♗c4 ♔h8 12. b4± Ivkov—Damjanović, Jugoslavija (ch) 1962; 8... ♘f6=; **7. ♗d3** f5 8. f3 ♘f6 9. ♘ge2 0—0 10. ♕d2 c5 11. ef5 ♘f5 12. ♗f5 gf5= Schmid—Ivkov, Bamberg 1968 — 5/128

[50] **7... f6** 8. h4 ♘h6 9. g5 ♘f7 10. ef6 ♗f6 11. ♕f3 ♗g7 12. 0-0-0 ♖f8 13. ♕g3 ♗h6 14. ♗h6? ♘h6 15. ♘h3 ♗h3 16. ♗h3 ♘eg8 17. c5 ♘f6 18. cd6 cd6 19. ♔b1 ♘h5∓ Polugajevski—I. Zajcev, SSSR (ch) 1969; 14. ♗g5!±; 7... **a6** 8. f3 f5 9. c5 ♘f6 10. h3 0—0 11. ♕d2 ♔h8 12. ♘ge2 c6 13. dc6 d5 14. c7 ♕d7 15. g5± Kerr—Suttles, Vancouver 1970; **7... ♘f6** 8. g5 [8. ♗e2 0—0 9. h4 ♘e8 (Grünberg—Uhlmann, Leipzig 1973 — 16/128) 10. h5 gh5 11. ♖h5 ♘g6 12. f3 ♘f4∞ Uhlmann; 8. h3 h5 9. g5 ♘h7 10. ♕d2 0—0 11. ♘f3 ♗d7 12. 0-0-0 ♕b8 13. ♔b1 ♖d8 14. c5 ♘c8 (Lengyel—Kotov, Soči 1967) 15. ♖c1±; 15. ♗c4±] ♘fg8 [8... ♘d7 9. h4 h5 10. gh6 ♗h6 11. ♗h6 ♖h6 12. ♕d2±] 9. h4 h6 10. gh6 ♗h6 11. ♗h6 ♖h6 12. ♕d2 ♗d7 13. f4± Ftačnik—Carlier, Groningen 1974/75

[51] 8. f3 ♘f6 9. h3 0—0 [9... fe4 10. fe4 h5 11. g5 ♘d7 12. ♕d2 0—0 13. 0-0-0 ♘c5 14. ♖h2 b6 15. ♖f2 a5= Ungureanu—Mohrlock, Moskva 1977] 10. ♕d2 c5 11. a3 [11. ♗d3 a6 12. ♘ge2 fe4 13. ♘e4 b5 14. ♘2c3 bc4 15. ♘f6 ♗f6 16. ♗e4 ♗h4 17. ♗f2 ♗f2 18. ♕f2 ♗d7∓ Clarke—Kotov, Hastings 1962/63] a5 12. ♗d3 a4 13. ♘b5 ♘e8 14. ♘e2 f4 15. ♗f2 ♗d7 16. g5 ♘c8 17. h4 ♘a7 18. ♘ec3± Peev—Vogt, Varna 1972 — 13/171; 15... g5=

[52] 9... ♘g6 10. ef5 ♕h4 11. ♕h4 [11. ♕f3 ♘6e7 12. ♗d3 (12. ♘b5 ♔d8 13. ♗d3 ♘f6 14. ♘c3 b5 15. cb5 ♗b7∞) ♘h6 13. f6 ♖f8∞] ♘h4 12. ♘b5 ♔d8 13. ♘a7 ♗f5 14. ♘b5 ♗e4 15. f3 ♘f3 16. ♘f3 ♗f3 17. ♖g1 ♗f6 18. ♗e2 [18. ♔d2 h5 19. ♗h3 ♗g4 20. ♗g4 hg4 21. ♖g2 ♔d7 22. ♘c3 ♗e7= Ivkov—Notaroš, Novi Sad 1976 — 22/175] ♗e2 19. ♔e2 ♘e7 20. ♖af1 ♗h4 21. ♖g4 ♘g6 22. ♖h4 ♘h4 23. ♗g5± Boleslavski

[53] 11... a6 12. ef5 [12. 0-0-0 b5 13. ef5 bc4 14. ♘ge2 ♗b7 15. ♖hg1 c6 16. ♕g3 ♖g8 17. dc6 ♗c6 18. ♕h4 d5 19. f4± Jahin—Pisarev, SSSR 1975] ♕e8 13. ♘ge2 ♕h5 14. ♕h5 ♘h5 15. ♗g5 ♘f5 16. ♘g3 ♘d4 17. ♗c8 ♖c8 18. ♘h5 ♘f3 19. ♔e2 ♘g5 20. ♖ag1 ♗h6 21. h4 ♘f7 22. ♘e4± Averbah—Polugajevski, SSSR (ch) 1958

54 **12... h5** 13. ♗c8 ♕c8 14. 0-0-0 ♗h6 15. ♕d3 ♖g8 16. ♘f3 ♖g2 17. ♕f1 ♖g7 18. ♔b1 c5 19. dc6 bc6 20. ♕e2 c5 21. ♘b5± Portisch—Ree, Amsterdam 1967 — 4/150; **12... c6** 13. ♘ge2 ♗h3 14. ♕h3 ♕d7 15. ♕d7 ♘d7 16. ♘c1 ♖c8 17. ♘b3± Portisch—Minić, Ljubljana—Portorož 1973 — 16/129; **12... a6** 13. ♗c8 ♕c8 14. ♕d3 ♖g8 15. ♘f3± Liberzon—Czerniak, Netanya 1975 — 19/141

55 **5. g3** e5 6. d5 ♘e7 7. h4 ♘f6 8. ♗e2 h5 9. ♗g5 ♘h7 10. ♗e3 [Furman—Bilek, Harrachov 1966 — 1/65] f5∞; 9... ♗g4!?; **5. f4** e5 [5... e6 6. ♘f3 ♘e7 7. ♗e2 (7. ♗d3 h6 8. ♗e3 f5 9. e5± Přibyl—Lechtynsky, ČSSR 1972 — 13/166) b6 8. 0—0 ♗b7 9. ♔h1 0—0 10. ♗e3 a6 11. ♕d2 c5 12. ♖ad1 ♗c6 13. ♗f2 ♘f6 14. e5 ♘g4 15. ♗g1 ♘f5 16. d5 ed5 17. cd5 ♗b7 18. ♘g5± Malich—Minić, Berlin 1968 — 6/197] 6. fe5 [6. de5? de5 7. f5 ♘e7 8. ♕f3 ♘c6 9. ♗e3 ♘d4∓ Minić—Rakić, Jugoslavija (ch) 1969 — 7/144] de5 7. d5 ♘gf6 8. ♗e3 0—0 9. ♘h3 ♘h5 10. g3 f5 11. ef5 ♘df6 12. ♗e2 ♕e8 13. ♗c5 gf5 14. ♘b5 f4 15. ♘c7 ♕g6 16. g4 ♗g4 [Murray—Day, Canada 1975 — 20/166] 17. ♖g1 ♖fc8 18. ♘e6 ♕e4 19. ♘hg5 [19. ♘f2 ♕e2 20. ♕e2 ♗e2 21. ♔e2 ♖c5⩲] ♕e2 20. ♕e2 ♗e2 21. ♘g7 ♔g7∞

56 5... c5 6. ♘ge2 a6 7. ♘c1 ♘gf6 8. ♗e2 0—0 9. ♘b3± Visier—Talj, Las Palmas 1975 — 19/144

57 **6. f4** ed4 7. ♗d4 ♘gf6 8. ♘f3 0—0 9. ♕c2 ♕e7 10. 0-0-0 ♗h6 11. g3 ♘e5 12. ♗e2 ♗g4= Romanišin—Talj, SSSR (ch) 1974 — 18/153; **6. d5**= — 4... e5

58 8... f4 9. ♗f2 0—0 10. 0-0-0 ♘f7 11. ♔b1 ♘b6 12. b3 ed4 13. ♗d4 ♗d4 14. ♕d4 ♘g5 15. ♘d5 ♘e6 16. ♕d2 ♕g5 17. g3± Razuvajev—Lerner, SSSR 1977 — 24/126

59 **10. h4** ♘f6 11. ♔b1 a6 12. ♘c1 ♘h5 13. ♕e1 f4 14. ♗f2 ed4 15. ♗d4 ♘e5∓ S. Garcia—Minić, Bucuresti 1966; **10. d5** c5 11. ♔b1 a6 12. ♘c1 ♘f6 13. ♗d3 ♖b8 14. h3 f4 15. ♗f2 ♘h5 16. a3 ♗d7 17. b4 b5 18. cb5 ab5 19. bc5 b4∓→⩽ Bobocov—Ghizdavu, Bucuresti 1971 — 11/125

60 **5... e6** 6. g3 [6. ♗e2 b6 7. 0—0 ♗b7 8. ♗e3 ♘e7 9. ♕c2 h6 10. ♖ad1 0—0 11. d5 e5 12. ♕c1 ♔h7 13. g3 f5 14. ef5 ♘f5 15. ♗d3 ♗c8 16. ♔g2 ♘f6 17. ♘e4± Petrosjan—Spaski Moskva (m) 1966 — 1/64] a6 7. ♗g2 ♖b8 8. a4 a5 9. 0—0 ♘e7 10. ♗e3 b6 11. ♕d2 h6 12. ♖fd1 ♗b7 13. h3 g5 14. h4 g4 15. ♘h2 h5 16. f3 gf3 17. ♘f3 ♘f6 18. ♘g5± Matulović—Spaski, Soči 1966 — 2/124; **5... c5** 6. d5 ♗c3 7. bc3 ♕a5 8. ♕c2 ♘gf6 9. ♗d3 ♘g4 10. ♘d2 ♘ge5 11. ♗e2 f6 12. f4 ♘f7∞ Ivkov—Uddenfeldt, Nice (ol) 1974 — 17/75; 9. ♘d2±

61 **6. ♗g5** f6 7. ♗e3 ♘h6 8. h3 0—0 9. de5 de5 10. c5 ♔h8 11. ♗c4 c6 12. 0—0 f5 13. ♘g5 f4 14. ♘e6 ♕h4 15. ♗d2 ♘f6∞ Karaklajić—Rakić, Jugoslavija 1967 — 4/152; **6. ♗e3** ♘h6 [6... ♘e7 7. de5 de5 8. ♘d5 c6 9. ♘e7 ♕e7 10. ♕c2 ♘c5 11. ♘d2 0—0 12. ♗e2 f5 13. f3 ♗h6∓ Anđelković—Rakić, Jugoslavija 1968 — 5/127; 7. c5!± Velimirović] 7. h3 f6 8. ♗e2 c6 9. ♕d2 ♘f7 10. g4 a6 11. de5 de5 12. c5 ♘f8 13. ♕d8 ♔d8 14. ♘a4 ♗e6 15. ♘b6 ♖b8 16. 0-0-0 ♔e7 17. ♘d2 ♘d7= Bukić—Peev, Moskva 1977; **6. d5**= — 4... e5

62 6... ♘h6 7. ♗g2 0—0 8. 0—0 c6 9. ♖e1 [9. ♖b1 f5 10. ef5 gf5 11. de5 de5 12. ♘g5 ♕e8 13. ♖e1 ♕g6 14. f4 e4∓ Stupica—Rakić, Jugoslavija (ch) 1969] ♕c7 10. h3 f5 11. ef5 ♘f5 [11... gf5 12. c5± Hort—Mestel, Hastings 1974/75 — 19/142] 12. d5∞; 9. h3!? Hort

63 8... h6 9. ♗e3 ♔h7 10. de5 [10. ♕d2 ed4 11. ♘d4 ♘e5 12. b3 ♘g4 13. ♖ad1 ♘e3 14. ♕e3 ♗g4 15. f3 ♗d7= Polugajevski—Suttles, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/163] de5 [10... ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. f4±] 11. ♕d2 f5 12. ♗g5 hg5 13. ♘g5 ♔g8 14. ♘e6 ♕e8 15. ♘c7± Velimirović; 11... c6±

64 9. d5 ♘d4 10. ♗e3 ♘f3 11. ♗f3 f5∞ Velimirović

65 13. ♖ad1 ♗d7 14. ♕a6 ♗c8= Novoselski—P. Milićević, Kragujevac 1977

66 6... h6 7. h3 ed4 8. ♘d4 ♘gf6 9. g4 ♘c5 10. f3 0—0 11. ♗e3 ♘e6 12. ♘c2± Dimitrijević—Ostojić, Kragujevac 1974

67 7. d5 ♕c7 8. ♗e3 ♘gf6 9. ♘d2 0—0 10. g4 [10. 0—0 — E 94] a6 11. a3 cd5 12. cd5 ♘c5 13. f3 ♗d7 14. ♖c1 ♖fc8 15. 0—0 ♕d8 [Ghitescu—Ljubojević, Bath 1973 — 16/130] 16. b4 ♘a4 17. ♘a4 ♖c1 18. ♕c1 ♗a4 19. ♕b2± Bukić

68 7... ♕c7 8. ♖b1 ♘h6 9. b4 f6 10. d5 ♘f7 11. ♕c2 0—0 12. ♖d1 c5 13. ♘b5 ♕d8 14. ♗e3 b6 15. a3 a6 16. ♘c3± Knaak—Ciocaltea, Halle 1974

69 **8. d5** c5 9. ♖b1 [9. a3 0—0 10. b4 f6 11. ♗e3 b6 12. ♘e1 f5∓ Sanchez—Minaya, Bogota 1977 — 23/161] 0—0 10. ♗d2 f6 11. ♘e1 f5 12. ♘d3 ♘b6∓ Schaufelberger—Ljubojević, Skopje (ol) 1972 — 14/175; **8. de5** de5 9. b3 f6 [9... 0—0 10. ♗a3 ♖e8△ f6, ♘f7, ♗f8= Ljubojević] 10. ♕c2 ♘f7 11. ♖d1 ♕c7 12. ♘a4 ♘f8 13. h3 ♘e6 14. c5 ♗d7 15. ♗c4 ♖d8= S. Garcia—Robatsch, Nice (ol) 1974; **8. ♖e1** 0—0 9. ♗f1 f6 [9... f5? 10. de5 de5 11. ♗h6 ♗h6 12. ef5 ♖f5 13. ♘e5+— Nordström—Karlsson, Sverige 1974] 10. b4 ♘f7 11. b5 ♖e8 12. ♖b1 f5 13. bc6 bc6 14. ef5 [14. de5 ♘de5 15. ♘e5 (15. ♘d4 c5 16. ♘c2 ♘g4∓ Farago—Peev, Albena 1977 — 24/128) ♗e5 16. ♕c2 ♕f6 17. ♗d2 f4∓ Peev] gf5∞; **8. h3!?△** ♗e3 Ljubojević

70 **9. b3** f5 [9... a5 10. ♖e1 ♖e8 11. ♗f1 ♘g4=] 10. de5 de5 11. ♗a3 ♖e8 12. c5 ♘f8 13. ♘d2 b6 [Malich—Ljubojević, Amsterdam 1972 — 13/170] 14. ♘c4±; 13... b5∞; **9. b4** ed4 [9... a5 10. b5 ed4 11. ♘d4 ♕c7 12. ♗f4 ♘e5 13. ♕d2 ♘hg4 14. h3 ♘f6 15. ♗h6 ♘e8 16. ♗g7 ♘g7 17. ♖bd1± Polugajevski—Ljubo-

jević, Palma de Mallorca 1972 — 14/177; 9... f5 10. ♗g5 (10. ef5 gf5 11. ♘g5 ed4 12. ♘e6 ♕f6 13. ♘f8 ♘f8 14. ♘a4 ♘g6 15. f4 ♗e6 16. h3 ♕f7 17. ♕c2 ♖c8 14. ♗d2 ♔h8 19. ♘b2 ♘g8 20. ♗d3 c5∓ Vadasz—Gaprindašvili, Vrnjačka Banja 1975; 10. d5 ♘f7 11. ♕c2 ♘f6 12. ♘d2 ♘g5∓ Ribli—Knaak, Camaguey 1974 — 17/170; 10. c5 fe4 11. ♗g5 ♕e8 12. ♘e4± ; 10... dc5 11. dc5± Knaak) ♕e8 11. c5 (11. d5 ♘f7 12. dc6 bc6 13. ♗c1 Reshevsky—Ljubojević, Petropolis (izt) 1973 — 17/169; 13... ♘f6∞) dc5 (11... ed4 12. ♘d4 dc5 13. ♕b3 ♔h8 14. ♘e6±) 12. dc5 ♘f7 13. ♗c1± Sokolov] 10. ♘d4 ♘e5 11. h3 ♕h4 12. ♖b3 g5 13. ♘f3 ♘f3 14. ♗f3 g4 15. hg4 ♘g4 16. ♗g4 ♗g4 17. ♘e2 ♖fe8 18. ♖g3 ♗e5 19. f4 ♕g3 20. ♘g3 ♗d1 21. fe5 ♗c2 22. ed6 ♖e6 23. c5∞ Donner—Ljubojević, Nice (ol) 1974

[71] **13. ♗c4** b5 14. ♗b3 a5 15. a3 ♘f6 16. f3 f4 17. ♗b2 [Plachetka—Peev, Maribor 1977 — 23/158] ♘fg4 18. fg4 ♕g5 19. h3= Plachetka; 16. ef5±; **13. ef5** gf5 14. ♗c4 ♘f6 15. ♕b3 ♗d7 16. ♖e1± Jelen—Peev, Maribor 1977

[72] 8... ed4 9. ♗h6! ♗h6 10. ♕d4+— Ciocaltea

[73] 13. a4 h6 14. ♖fd1± Uhlmann—Ciocaltea, Bucuresti 1978 — 25/165

[74] **7. h3** 0—0 8. de5 de5 9. ♗e3 f6 10. ♕d2 ♘f7 11. g4 c6 12. 0-0-0 ♕e7 13. ♘a4 b6 14. ♕c2 ♖d8= Kraidman—Ljubojević, Manila 1974; **7. 0—0** 0—0 8. ♖e1 [8. ♗g5 f6 9. ♗h4 c6 10. de5 (10. ♗g3 f5 11. de5 de5 12. ♗h4 ♕e8 13. ♕d6 fe4 14. ♘e4 ♖f3 15. ♗f3 ♘f5 16. ♕c7 ♘h4 17. ♗g4 ♘b6 18. ♘d6 ♕f8∞ Bukić—Ljubojević, Jugoslavija (ch) 1969) de5 11. b4 ♕e8 12. ♘d2 f5 13. c5 ♘f7 14. ef5 gf5 15. ♘c4 e4∞ Vukić—Ljubojević, Jugoslavija (ch) 1969] f6 9. ♕c2 [9. b4 a5 10. ba5 ♖a5 11. ♗e3 ed4 12. ♘d4 ♘c5 13. ♕d2 ♘f7 14. ♘b3 ♘b3 15. ab3 ♖a1 16. ♖a1 f5∞ Uhlmann—Minić, Rovinj—Zagreb 1970] c6 10. h3 ♖e8 11. ♗e3 a6?! 12. ♖ad1 ♕e7 13. c5 dc5 14. de5 b5 15. ef6 ♘f6 16. e5 ♘d7 17. ♘e4 ♘e5 18. ♗c5± Spasov—Anastasopoulos, Istanbul 1975; 11... ♘f7!?; 8... c6= — 6... c6; 8. ♖b1 c6± — 6... c6

[75] **7... ed4** 8. ♘d4 ♘c5 9. h5 c6 10. ♗f4 ♕f6 [10... ♕e7? 11. ♗f3 g5 12. ♘c6! bc6 13. ♗d6 ♕b7 14. ♗c5 ♕b2 15. 0—0! ♕c3 16. e5 ♗d7 17. ♗c6!!+— A. Rodriguez—Rakić, Vrnjačka Banja 1977 — 23/160] 11. ♗e3 ♕e7 12. ♕d2 ♘g4 13. ♗g4 ♗g4 14. f3± A. Rodriguez; **7... c6** 8. d5 [8. c5 ed4 9. ♗h6 ♗h6 10. ♕d4 0—0 11. cd6 ♗g7 12. ♕e3 ♕b6 (12... b5? 13. ♖d1 ♕a5 14. ♘d4 ♗b7 15. ♘b3 ♕b6 16. ♕h3± Westerinen—Andersson, Hastings 1972/73 — 15/158) 13. ♕b6 ab6∞ Bukić] c5 [8... ♘f6 9. dc6 bc6 10. c5± Polugajevski—Minić, Palma de Mallorca (izt) 1970] 9. h5 f6 [9... ♘g8 10. ♗e3 ♘df6 11. hg6 hg6 12. ♖h8 ♗h8 13. ♘g5 ♕e7 14. g4± Ghitescu—Quinteros, Wijk aan Zee II 1973; 9... a6 10. a3 ♕c7 (Hort—Panno, Manila (izt) 1976 — 22/176) 11. ♗d2± Hort] 10. ♘h4 ♘f8 11. hg6 hg6 12. ♗e3 ♘f7 13. ♖h2 ♗h6= Bukić—Ivanović, Jugoslavija 1975 — 19/145; 11. g4±

[76] 8. h5 c6 [8... g5 9. d5 0—0 10. ♗d2 c6 11. ♕c1 ♘c5 12. b4 ♘a6 13. a3 ♘c7 14. ♘h2 ♗d7 15. g4 a6 16. ♖a2 cd5 17. cd5 ♘b5 18. ♘b5 ♗b5 19. ♗b5 ab5 20. ♖c2 ♖c8= Schmidt—Ciocaltea, Wijk aan Zee II 1975; 8... ♘f7 9. hg6 hg6 10. ♖h8 ♗h8 11. ♗e3 f5?! 12. g3 c6 13. ef5 gf5 14. de5 de5 15. ♕c2± Möhring—Knaak, DDR 1978 — 25/164; 11... c6=] 9. de5 de5 10. ♘h4 ♘f7 [10... ♘f8 11. ♕d8 ♔d8 12. ♗e3 g5?! 13. 0-0-0 ♔c7 14. ♗c5! ♘f7 15. ♘f5± Nemet—Ivanović, Jugoslavija (ch) 1977 — 23/159; 12... ♘f7=] 11. ♗e3 ♗f8 12. ♕d2 ♗b4 13. 0-0-0 ♖g8 14. hg6 hg6 15. ♗g4 ♕e7 16. ♔b1 ♘c5 17. ♗c8 ♖c8 18. ♕c2 ♗c3 19. ♗c5 ♕c5 20. ♕c3 ♖d8 21. f4 ♘d6= Ivkov—Ivanović, Jugoslavija (ch) 1978

[77] 13. ♕g4 ♕d7 14. ♕f3 ♗g5 15. g3 0-0-0 16. ♔f1 ♔b8 17. ♔g2 ♖g8 18. ♖ad1 cd5 19. ♖d5 ♘e6 20. ♘b5 a6 21. ♘d6 ♕c6 22. ♕d3 [Knaak—Peev, Leipzig 1977 — 24/129] ♗h4 23. ♖h4 ♖d7 24. hg6 hg6 25. b4 ♘c7 26. c5∞; 19. cd5± Knaak

[78] **7. h4** h6 8. d5 [8. h5 g5 9. ♗e3 c6 10. d5 c5 11. g4± Lukić—Pirc, Jugoslavija (ch) 1962; 9... f5∞] 0—0 9. h5 [9. ♗d2 f5 10. ♕c1 fe4 11. ♘e4 ♘f5 12. g4 ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. ♗h6 ♕e7∓ Litvinov—Vladimirov, SSSR 1974 — 19/143] g5 10. g4±; 8... f5∞; **7. d5** 0—0 8. g4 f5 [8... ♘c5 9. ♖g1 c6 10. ♗e3 cd5 11. cd5 b6 12. h4 ♔h8 13. g5 f5 14. gf6 ♗f6 15. b4 ♘a6 16. a3 ♘c7 17. ♕d2 ♘e8 18. ♖c1 ♗d7 19. ♘g5± Gheorghiu—Todorčević, Istres 1975 — 20/101] 9. ♘g5 ♘f6 10. gf5 gf5 11. ♖g1 fe4 12. ♘ce4 ♘e4 13. ♘e4 ♔h8 14. ♗g5 ♗f5 15. ♘g3 ♗f6 16. ♗e3± Uddenfeldt—Haik, Stockholm 1974/75

[79] **7... c6** 8. ♕d2 h6 9. ♖d1 ♕c7 10. 0—0 g5 11. de5 de5 12. ♕d6 ♕d6 13. ♖d6 ♘g6= Anderton—Keene, England 1967; 10. d5±; **7... ed4** 8. ♘d4 ♘c5 9. 0—0 a5 10. ♕d2 0—0 11. ♖ad1 ♗d7 12. ♖fe1 ♕c8 13. ♗f1 ♖e8 14. f3 ♗e6 15. ♗h6 ♗h8 16. ♗g5 ♘c6 17. ♘c2 ♘e5 18. ♘e3± Bukić—Nikolić, Jugoslavija (ch) 1969; **7... h6** 8. ♕d2 f5 9. de5 de5 10. g3 b6 11. 0-0-0 ♗b7 12. ♘h4± Bukić—Ostojić, Jugoslavija (ch) 1969

[80] 9. ♗h6 ♗h6 [9... f4 10. ♗g7 ♔g7 11. 0-0-0 ♘c6 12. g3 ed4 13. ♘d4 ♘d4 14. ♕d4 ♕f6 15. ♘d5± Jansa—Plachetka, Luhačovice 1969] 10. ♕h6 ed4 11. ♘d4 ♘e5 12. f4 ♘f7 13. ♕h4 [Hort—Suttles, Lugano (ol) 1968 — 7/146] fe4 14. ♘e4 ♘f5 15. ♕d8 ♘d8= Hort

[81] 13. dc5 dc5 14. ♕d8 ♖d8 15. f3± Ree—Panno, Amsterdam 1977 — 24/127

[82] **8. d5** f5 [8... h6 9. b4 f5 10. ♘d2 ♔h8 11. f3 f4 12. c5 g5 13. ♘c4 ♖f6 14. ♗a3± Udovčić—Minić, Zagreb 1969 — 7/148] 9. ef5 gf5 10. ♘g5 ♘f6 11. f4 e4 12. ♗e3 c6 13. ♕d2 h6 14. ♘h3 ♔h8 [van der Linde—Mestel,

Nederland–England 1973] 15. ♘f2±; 8... a5= Kurajica; **8. ♖e1** h6 [8... c5 9. dc5 dc5 10. ♗g5 f6 11. ♗e3 b6 (11... ♕a5 12. a3 ♖d8 13. ♘d5 ♘d5 14. ♕d5± Tajmanov–Lange, Dortmund 1961; 11... ♔h8!? Ivkov) 12. a3 a5 13. ♖b1± Geler–Suttles, Sousse (izt) 1967 — 4/153; 8... ♘c6 9. ♗g5 f6 10. ♗e3 ed4 11. ♘d4 ♘de5 12. c5± Savon–Ozsvath, Debrecen 1970 — 10/160; 8... f5 9. ef5 gf5 10. de5 de5 11. ♗g5±] 9. ♗f1 ♔h7 10. de5 de5 11. b3 f5 12. ♘b5 c6 13. ♘d6 ♕c7= Filip–Suttles, Palma de Mallorca (izt) 1970

83 **8... ed4** 9. ♗d4 ♘e5 10. ♘e5 ♗e5 11. f4 ♗d4 12. ♕d4 ♘c6 13. ♕d2± van Scheltinga–Pirc, Beverwijk 1963; **8... f5** 9. ef5 gf5 10. de5 de5 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 c6 13. ♕d6 ♗f6 14. ♖ad1 ♘g6 [Kozma–Plachetka, Luhačovice 1969] 15. ♗f6 ♖f6 [15... ♕f6 16. c5±] 16. ♕d2 ♕f8 17. b4± Keene, Botterill

84 9. de5 de5 10. ♕c1 [10. ♘d2 ♔h7 11. c5 f5 12. f3 f4 13. ♗f2 g5 14. ♘b3 ♖f6∓ Ghitescu–Minić, Bucuresti 1966] ♔h7 11. ♖d1 ♘c6 12. b4? ♘b4 13. ♗c5 ♘c5 14. ♖d8 ♖d8∓ Jansson–Lehmann, Stockholm 1970/71 — 11/120; 12. ♘d5∞

85 10. de5 de5 11. ♖ad1±

86 13. ♘e5 de5 14. ♕c2 ♘d7 15. ♗g4 c6 16. ♘c3± van Scheltinga–Bednarski, Wijk aan Zee II 1973

87 5. ♗e3 ed4 6. ♗d4 ♘f6 7. f3 [7. ♗e2 0–0 8. ♘f3 (8. ♕d2 ♖e8 9. f3 ♘c6 10. ♗e3 ♗e6 11. ♘d5 ♘e5 12. ♖c1 c6 13. ♘f4 d5 14. cd5 cd5 15. ♗b5 ♗d7∓ Raičević–Padevski, Majdanpek 1976 — 21/137) ♘c6 (8... ♗g4 9. 0–0 ♖e8 10. h3 ♗f3 11. ♗f3 ♘c6 12. ♗e3 ♘d7 13. ♕d2 ♘c5 14. ♖ae1 a5∓ Mecking–Matulović, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/162) 9. ♗e3 ♖e8 10. ♕c2 ♘g4 11. ♗g5 ♘d4 12. ♕d2 ♘f3 13. ♗f3 ♗c3 14. bc3 f6 15. ♗h4 ♘e5∓ Hübner–Suttles, Sombor 1970] ♘c6 8. ♗e3 0–0 9. ♘ge2 ♘e5 10. ♘f4 c6 11. ♕b3 [11. ♗e2 g5 12. ♘h3 ♗h3 13. gh3 ♘h5∓ Popov–Gheorghiu, Varna 1971 — 12/157] ♘fd7 12. ♖d1 ♕e7 13. ♗e2 ♘c5 14. ♕c2 f5 15. b4 fe4∞ Donner–Ivkov, Wijk aan Zee 1971 — 11/121; 12... ♕h4! Ivkov; 10. ♘d4=

88 **5... ♘h6** 6. h4 a5 7. ♗d3 ♘a6 8. ♘ge2 ♘c5 9. ♗c2 f5 10. ♗g5 ♕d7 11. ♘a4 ♘f7 12. ♘c5 dc5 13. ♗a4 c6 14. dc6 bc6 15. ♗e3± Alster–Portisch, Ploesti 1957; **5... f5** 6. ef5 gf5 [6... ♗f5 7. ♗d3 ♘e7 (7... ♗d3 8. ♕d3 ♘d7 9. ♘f3 ♘gf6 10. ♘g5 ♘f8 11. 0–0 ♕d7 12. f4 h6 13. fe5 de5 14. ♘ge4± Polugajevski–Czerniak, Beverwijk 1966) 8. ♘f3 ♘d7 9. ♘g5 ♘c5 10. ♗f5 ♘f5 11. 0–0 ♗h6 12. ♕g4 ♗g5 13. ♗g5 ♕c8 14. b4 ♘d7 15. ♘e4± Bobocov–Schöneberg, Varna 1968] 7. ♕h5 ♔f8 8. ♘f3 [8. f3 ♘f6 9. ♕h4 ♔f7 10. ♗d3 ♖e8 11. ♘ge2 ♘a6 12. 0–0 ♘c5= Ungureanu–Matulović, Bath 1973] ♘f6 9. ♕h4 ♕e8 10. c5± Najdorf–Robatsch, Varna (ol) 1962; **5... a5** 6. ♗d3 [6. h4 ♗h6 7. ♗h6 ♘h6 8. ♕d2 ♘g8 9. h5 g5 10. h6± Lomaja–Kärner, SSSR 1970; 6... h5±] ♘d7 7. ♘ge2 h5 8. a3 h4 9. 0–0 ♘gf6 10. ♗g5 ♖h5 11. ♗d2 ♗h6 12. ♗h6 ♖h6 13. ♕d2 ♖h8 14. b4 ♘h5 15. ♕e3 b6 16. ♘a4 ♔f8 17. c5± Lejn–Quinteros, Cienfuegos 1972 — 13/164; 7... ♘e7±; **5... ♘a6** 6. ♗d3 [6. ♗e2 f5 7. ef5 gf5 8. ♗h5 ♔f8 9. ♘h3 ♘f6 10. ♗g5 ♕d7 11. ♗e2 ♕f7 12. f4 e4 13. ♘f2 ♘c5 14. ♕d2 ♗d7 15. ♕e3 h6 16. ♗h4 b5 17. 0–0 b4= Doroškevič–Suetin, SSSR (ch) 1967 — 3/84] ♘c5 7. ♗c2 a5 8. ♗e3 ♘e7 9. g4 h5 10. g5± Lemačko–Ahmilovska, Sofia (m) 1977; 5... ♕e7 6. ♗e2 ♗h6 7. ♗h6 ♘h6 8. ♕d2 ♘g4 9. h3 ♘f6 10. ♘f3 0–0 11. ♘h2 ♘bd7 12. ♕e3 a5 13. g4 ♘c5 14. 0-0-0± Portisch–Biyiasas, Petropolis (izt) 1973; 5... **c5** — A 44; 5... **♘f6** 6. ♘f3 0–0 7. ♗e2 — E 92

89 **6. g4** 0–0 [6... f5!? 7. gf5 gf5 8. ♕h5 ♘g6 9. ef5 ♕h4 Ivkov] 7. g5 c6 8. ♗e3 cd5 9. cd5 a6 10. ♕d2? ♘d7 11. ♘ge2 f5∓ Deže–Ivkov, Jugoslavija 1971 — 11/123; 10. h4∞; **6. f4** ef4 7. ♘f3 0–0 8. ♗f4 ♗g4 9. ♕d2 ♘d7 10. ♗e2 a6 11. 0-0-0 ♘c5 12. ♗h6± Hecht–Mohrlock, Büsum 1969; **6. ♗d3** 0–0 7. g4!? Ciocaltea

90 6... f5 7. h5 0–0 8. hg6 hg6 9. ef5 ♘f5 10. ♘f3 ♘d4 11. ♘g5 ♘a6 12. ♗d3 ♗f5 13. g4! [13. ♘ge4 ♘c5 14. ♘c5 dc5 15. ♘e4 c6∓ Partos–Czerniak, Bucuresti 1966] ♗d3 14. ♕d3± ; 10. ♗d3±

91 7. ♗e2 ♘d7 8. ♘h3 a5 9. f3 ♘c5 10. ♘f2 ♘g8 11. ♗g5 f6 12. ♗e3 ♗h6 13. ♕d2 ♗d7 14. g4 ♗e3 15. ♕e3 ♕e7 16. 0-0-0 0-0-0 17. ♘d3 ♘d3 18. ♖d3± Averbah–Kottnauer Hastings 1959/60

92 Möhring–Espig, DDR 1972 — 13/163

93 **6. ♘ge2** h5 7. h4 ♘h6 8. f3 0–0 9. ♗g5 f6 10. ♗e3 a6 11. ♕d2 ♔h7 12. ♘g3 ♘f7 13. ♗d3 c5 14. 0-0-0 ♕a5 15. ♘f1 ♘h6 16. ♕e2 b5 17. cb5 f5 18. ef5 gf5 [Matulović–Suttles, Sousse (izt) 1967 — 4/155] 19. ♗c2∞; **6. g3** ♘e7 7. ♘ge2 0–0 8. ♗g2 f5 9. 0–0 [9. f3 ♘f6 10. ♗e3 c6 11. ♕d2 cd5 12. cd5 fe4 13. fe4 ♘g4 14. ♗g1 b6∓ Quinteros–Mecking, Mar del Plata 1969 — 8/120] ♘f6 10. ♗g5 h6 11. ♗d2 c6 12. ♕b3 ♔h8 13. ♖ad1 cd5 14. ed5 ♘d7 15. ♕a3 ♖f6 16. ♘b5 ♘c5 17. ♗e3 b6 18. b4 ♘e4∞ Schauwecker–Lehmann, Las Palmas 1973; **6. h4** h5 7. ♘f3 a5 8. b3 ♘c5 9. ♗e2 ♘h6 10. ♕c2 ♗d7 11. g3 ♘g4 12. ♘g5 f6 13. ♘h3 ♗h6 14. ♗h6 [14. f3 ♘e3 15. ♕b1 c6 16. ♘f2 f5∓ Kavalek–Bobocov, Skopje (ol) 1972 — 14/176] ♘h6 15. f3 ♕e7∞ Bobocov; **6. ♘f3** a5 [6... ♘h6 7. ♗d3 0–0 8. ♕e2 c6 9. h3 f5 10. ♗g5 ♕e8 11. 0-0-0 ♘c5 12. ♗c2 ♘f7 13. ♗e3 ♘a6 14. ♔b1 ♗d7 15. ef5 ♗f5 16. ♗f5 gf5 17. g4± Đurić–Ciocaltea, Vrnjačka Banja 1975] 7. ♗e2 ♘c5 8. 0–0 ♘f6 9. ♘d2 ♗h6= Bobocov

94 **6... ♘h6** 7. f3 f5 8. ♕d2 ♘f7 9. 0-0-0 c5 10. ef5 gf5 11. ♗d3 ♘f6 12. ♕c2 ♕d7 13. ♘ge2 0–0 [Pipkov–Ghinda, Sofia 1977] 14.

♗d2△ ♘g3±; **6... a5** 7. ♗d3 ♗h6 8. ♕d2 [8. ♗h6 ♘h6 9. ♕d2 ♘g4 10. h3 ♘gf6 (Kraidman—Kagan, Netanya 1975 — 20/38) 11. ♘ge2△ 0-0-0, g4±] ♗e3 9. ♕e3 ♘c5 10. 0-0-0 ♗d7 11. ♗c2 ♕e7 12. f4 ♘f6 13. g3 0—0 14. ♘f3± Westerinen—Larsen, Helsinki 1969 — 7/147; **6... ♗h6** 7. ♗h6 ♘h6 8. ♕d2 ♘g4 9. h3 ♘gf6 10. ♗d3 a6 11. ♘ge2 ♕e7 12. a3 c6 13. b4 cd5 14. cd5 0—0 15. ♘g3 ♘b6 16. 0—0 ♗d7 17. ♕e3 ♘a4 1/2 : 1/2 Ivkov—Panno, Caracas 1970

95 7. g4 0—0 8. h4 f5 9. gf5 gf5 10. ♗h3 ♘f6 11. ♘f3 h6 12. ♕e2 b5 13. cb5 a6 14. b6 cb6 15. ef5 ♘f5 16. 0-0-0 b5∓↑《 Eperjesi—Sax, Hungary (ch) 1973

96 10. h3 c5 11. g4 ♗d7 12. ♕c2 f4 13. ♗f2 a6 14. a3 ♘e8 15. b4 b6= Padevski—Milićević, Kragujevac 1977

97 **10... c6** 11. h3 cd5 12. cd5 f4 13. ♗f2 a6 14. a4 b6 15. b4 ♘d7 16. a5 ♗f6 17. ♖a2 b5 18. ♔d1 ♖f7 19. ♔c1 ♕c7 20. ♔b1 ♕b7 21. ♖c2± Botvinik—Ostojić, Beograd 1969; **10... a6**!?

98 13. b4 b6 14. ♖b1 g5 15. bc5 bc5 16. ♕b2 g4∓ Mititelu—Ghizdavu, Romania 1969 — 7/145; 16. h3=

99 **7. ♗g5** f6 8. 0-0-0 [8. ♖d1 ♘d7 9. ♗e3 c6 10. g3 ♔c7 11. ♗h3 ♗h6 12. f4 ♘e7 13. ♘ge2 ♖e8 14. ♔f2 ♘f8 15. ♗c8 ♘c8= Keene, Botterill] ♘d7 9. ♗e3 ♗h6 [9... c6 10. g3 ♔c7 11. f4± Smejkal—Szilagyi, Varna 1971 — 12/158] 10. ♗h6 ♘h6 11. h4 c6 12. h5 ♔e7 13. hg6 hg6 14. ♘f3 ♘f8 15. ♘h4 ♗e6 16. ♗e2 ♖d8= Janošević—Benkö, Majdanpek 1976; **7. ♘f3** f6 8. ♗e3 ♗e6 9. ♘d2 ♘d7 10. ♘b3 ♗h6 11. ♗h6 ♘h6= Vranešić—Suttles, (m) 1970; **7. ♗e3** ♘d7 8. 0-0-0 [8. g3 c6 9. ♗h3 ♔c7 10. f4 ♘b6 11. b3 ♗h3 12. ♘h3 ♖d8 13 c5 ♘d7 14. 0-0-0 ef4 15. ♗f4 ♔c8 16. ♘a4 f6= Aaron—Robatsch, Beverwijk 1962] ♗h6 9. ♗h6 ♘h6 10. f3 c6 11. g3 ♔e7 12. ♗h3 ♘c5= Caro—Ivkov, Caracas 1970

100 7... ♘d7 8. ♘f3 [8. fe5 ♘e5± — 7... ♘c6] c6 9. ♗e2 [9. fe5 ♘e5 10. ♗f4 ♘f3 11. gf3 ♗e6= Donner—Ivkov, Wijk aan Zee 1972] f6 10. 0—0 [10. fe5 ♘e5 11. ♘e5 fe5 12. 0—0 ♘f6 13. ♗g5 ♔e7 14. ♖ad1 ♖f8 15. b3 ♗e6= Ungureanu—Vadasz, Moskva 1977] ♔e8 11. g3 ♘h6 12. ♔g2 ♘f7 13. ♗e3 ♗f8 14. ♖ad1 b6 15. a3 ♗e7 16. ♘e1 ♗c5 17. ♘c2 ♗e3 18. ♘e3 h5 19. b4± Hübner—Benkö, Budapest 1976

101 8. ♘f3 ♘d4 [8... ♗g4 9. fe5 ♗f3 10. gf3 ♗e5 11. ♗g5 ♔e8 12. 0-0-0 (Tarjan—Matulović, Novi Sad 1975 — 20/165) h6 13. ♗e3± Matulović] 9. ♗d3 ♘f3 10. gf3 ♘e7 11. fe5 ♗e5 12. ♗h6 c6 13. 0-0-0 ♔c7 14. h4 ♘g8 15. ♗e3 ♘f6= Přibyl—Tajmanov, Brno 1975

102 8... ♗e6 9. ♗g5 ♔c8 10. ♘f3 h6 11. ♗f4 g5 12. ♗e3 ♘ge7 13. 0-0-0 ♘e5 14. ♘d5 ♘7g6 15. ♗d4 c6 [15... b6 16. c5± Uhlmann—Larsen, Aarhus 1971 — 12/156] 16. ♘e7 ♘e7 17. ♘e5 ♖g8± Marić

103 13. ♘d5 g5 14. ♗g3 c6 15. ♘e3 ♔e7 16. ♘d4± Ornstein—Matulović, Le Havre 1977

104 5... ♘c6 6. de5 [6. ♗g5 f6 7. ♗e3 ♘h6 8. de5 de5 9. ♕d8 ♔d8 10. 0-0-0 ♗d7 11. h3 ♘f7 12. c5 ♔c8 13. ♗c4± Janošević—Vadasz, Beograd 1977; 6. d5 ♘ce7 (6... ♘d4 7. ♘d4 ed4 8. ♘b5± Polugajevski) 7. ♗e2 f5 8. ef5 gf5 9. ♘g5 ♘f6 (9... ♘g6 10. ♗h5 ♘e7 11. f4 h6 12. ♘h3 0—0 13. 0—0 e4 14. ♗e3 c5 15. dc6 bc6 16. ♖f2± Vukić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1976 — 21/138) 10. ♗h5 ♔f8±] ♘e5 [6... de5 7. ♕d8 ♘d8 8. ♘b5 ♘e6 9. ♘g5+— Hübner] 7. ♘e5 de5 8. ♕d8 ♔d8 9. ♗g5 f6 10. 0-0-0 ♗d7 11. ♗e2 fg5 12. ♗g4 ♘f6 13. ♖d7 ♘d7 14. ♖d1 h5 15. ♖d7 ♔e8 16. ♗e6 ♗f6 17. ♖c7 ♗d8 18. ♖b7 ♖f8 19. ♘d5 ♖f2 20. c5± Knaak—Vadasz, Budapest 1977; 7. ♘d4!?

105 **6... c5** 7. dc6 bc6 8. b4 ♘f6 9. ♗g5 0—0 10. ♕d2 ♗f3 11. gf3 ♘a6 12. a3 [12. c5 ♘b4 13. a3 ♕a5∞] ♘c7 13. ♗h3 d5 14. ♖d1 d4∞ Wade—Keene, Blackpool 1971; 8. **c5**!±; **6... a5** 7. ♗e2 ♘a6 8. 0—0 ♘e7 [Korčnoj—Hübner, Wijk aan Zee 1971 — 11/122] 9. ♕a4 ♗d7 10. ♕a5 f5 11. ef5± Hübner; 7... ♘e7!?; 7... ♗h6!?; **6... ♘d7** 7. ♗e2 [7. h3 ♗f3 8. ♕f3 ♗h6 (8... a5 9. b3 ♗h6 10. ♗a3 ♕g5 11. ♖d1 f5 Polugajevski—Kagan, Petropolis (izt) 1973 — 16/131; 12. h4 ♕f4 13. ♕e2 fe4 14. g3 ♕f3 15. ♕e4 ♕e4 16. ♘e4 ♘gf6 17. ♘g5± Polugajevski) 9. ♗h6 ♘h6 10. ♕e3±] ♘e7 8. ♘g1 [8. 0—0 ♗f3 9. ♗f3 0—0 10. ♗d2 a5 11. b3 f5 12. a3 ♘c5 13. ♕c2 fe4 14. ♗e4 ♘f5 15. ♗f5 gf5 16. b4 ♘a6 17. ♖ab1 ab4 18. ab4 ♕h4 19. f4 (Malich—Syre, DDR (ch) 1974 — 17/44) ♖ae8∞; 11. a3!?; 10. ♖b1± — 6... ♘e7] ♗e2 9. ♘ge2± Malich; **6... ♗f3** 7. ♕f3 ♘d7 8. h4 h5 9. ♗g5 ♗f6 10. ♕e3 ♗e7 11. ♕d2 ♘gf6 12. g3 c5± Tajmanov—Krogius, SSSR (ch) 1958

106 **8. ♘d2** ♗c8 9. 0—0 [9. ♘b3 c5 10. dc6 bc6 11. 0—0 ♗e6 12. ♗e3 c5= Cobo—Ivkov, La Habana (ol) 1966 — 2/123; 9... a5∓] f5 10. b4∞ Parma; **8. ♗e3** ♘d7 9. ♘d2 ♗e2 10. ♕e2 f5 11. f3 c5 12. g4 fg4 13. fg4 a6 14. g5 ♖f7 15. h4± Furman—Kotov, SSSR 1960; 8... ♗f3±

107 13. ♗e3 fe4 14. ♘e4 ♘f5 15. ♗g5 h6 16. ♗c1 ♕e7 17. ♕d3± Syre—Knaak, DDR 1973

108 7. ♘c6 bc6 8. ♗e2 ♘f6 9. ♗g5 h6 10. ♗h4 0—0 11. 0—0 ♖e8 12. ♕c2 ♗d7= Baart—Mestel, Groningen 1976/77

109 8. h4 f5 9. h5 fe4 10. ♘e4 ♘f5 11. ♗g5 ♕d7 12. ♘f6 ♗f6 13. ♗f6 0—0 14. ♘f5 ♕f5 15. ♗d4 ♕e4 16. ♗e3 ♘b4 17. ♖c1 ♗f5 18. ♕b3 c5∞ Vaganjan—Mestel, Hastings 1974/75

[110] **10. f4** fe4 11. ♘e4 ♘f5 12. ♘f5 ♗f5 13. ♘c3 ♕d7= Sofrevski–Matulović, Jugoslavija (ch) 1972 — 13/168; **10. ef5** ♗d4 [10... ♗f5 11. ♘c6 bc6 12. ♗f3 ♕d7 13. ♖e1 ♖ab8=] **11.** ♗d4 ♘f5 12. ♗e3 ♘e3 13. fe3 ♗e6 [13... ♖f1 14. ♗f1 ♗e6 15. ♘d5 ♘e5 16. ♕d4 ♗d5 17. ♕d5 ♔g7 18. ♕b7 ♖b8 19. ♕a7 ♖b2 Farago–Kestler, Moskva 1977] 14. ♕d2 ♕g5 15. b3 ♖ae8 16. ♖f8 ♖f8 17. ♖f1 1/2 : 1/2 Kovačević–Kurajica, Jugoslavija (ch) 1978; **10. ♕d2** fe4 11. ♘e4 ♘f5 12. ♘f5 ♗f5 13. ♘c3 [13. ♘g3 ♗e6 14. ♗h6 ♕h4 15. ♗g7 ♔g7 16. f4 ♖ae8= Eising–Larsen, Dortmund 1961] ♕f6 14. ♖fd1 a5 15. ♖ac1 ± Bukić–Matulović, Jugoslavija 1978 — 26/114; 14... ♔h8!?15. ♖ac1 ♖ae8 Matulović

[111] 11... ♖b8 12. ef5 ♘f5 13. ♗a7 ♖b7 14. ♗e3 ♘e3 15. fe3 ± Larsen

[112] **12...** ♘**f5** 13. ♗g5 ♕e8 14. ♗d3 ♕f7 15. ♖ae1 ± Larsen–Mestel, Lone Pine 1978 — 25/162; 14... h6!?; **12... ♖b8**!? Larsen

A 43 — 1. d4 c5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	dc5[1]	♘c3[3]	♘e4[4]	♘c5	♕d2	♕g5	♗g5	c4	f3	±
	e6[2]	♗c5	♘f6[5]	♕a5	♕c5	♕g5	b6	♗b7	h6[6]	
2	d5	e4	c4[9]	♗c4	♗d2	♕e2	♗c3	♘f3[10]		±
	b5[7]	a6[8]	bc4	d6	♘f6	g6	♗g7			
3	. . .	e4[11]	ed5	♘f3	♘c3	♗e2[13]	0–0	♗f3	♗f4	±
	e6	ed5	d6	♘f6[12]	♗e7	♗g4[14]	♗f3[15]	0–0	♘bd7[16]	
4	. . .	c4	cd5	♘c3	e4	♘f3[18]	♗f4[20]	♗e2	a4	±
	. . .	ed5	d6	g6[17]	♗g7	♘e7[19]	0–0	a6	♗g4[21]	
5	. . .	♘f3	♘c3[22]	♘d2[24]	e4	h4[26]	♗d3	♘c4	a4	±
	♘f6	d6	♗f5[23]	g5[25]	♗g6	g4	♘bd7	a6	b6[27]	
6	. . .	. . .	♘c3	♘d5	♕d5	♗g5[29]	0-0-0	a3	♗e3	±
	. . .	e6	ed5[28]	♘d5	♗e7	0–0	♘c6	h6[30]		
7	. . .	. . .	♗g5[31]	e3	a4	♗c4	♘bd2	e4	h3	∞
	. . .	b5	d6[32]	a6	b4	♘bd7	g6	♗g7	0–0[33]	
8	. . .	♘c3	e4[35]	♗b5	de6	e5	♘f3	♗c4	♕d8	±
	. . .	e6[34]	d6[36]	♘bd7	fe6	de5[37]	a6	♘b6	♔d8[38]	
9	. . .	c4[39]	♘c3	e4	♘f3[42]	♗e2[43]	a4[44]	0–0	♗f4	±
	d6	g6[40]	♗g7	♘a6[41]	♘c7	a6	♗d7	♘h6	0–0[45]	
10	. . .	e4	♘c3	f4[47]	♘f3[48]	♗e2[50]	de6[52]	0–0	f5[53]	∞
	. . .	♘f6[46]	g6	♗g7	0–0[49]	e6[51]	♗e6	♘c6	gf5[54]	

1. d4 c5 2. d5 d6 3. e4 ♘f6 4. ♘c3 g6 5. ♘f3 ♗g7

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
11	♗b5	a4	0–0	♗e2	♖e1[57]	♗f4	♗f1	♕d2	h3[58]	=
	♘bd7[55]	0–0	a6	♖b8[56]	♘e8	♘c7	♖e8	b5	♘f6[59]	
12	♗e2	0–0[61]	a4	♘d2	♘c4[62]	e5[63]	ab5	♖a8	♘e5	±
	♘a6[60]	♘c7	a6	♗d7	b5	de5	ab5	♕a8	b4[64]	
13	. . .	0–0	♘d2[66]	♕e2	♘c4	♘e3	a4	de6	a5	±
	0–0	♗g4[65]	♗e2	♘bd7[67]	♘b6	♖e8	e6	♖e6	♘bd7[68]	
14	. . .	. . .	♗f4[69]	a4[70]	h3[72]	♗f3	♕d2[73]	♗e2	♗h6	=
	. . .	♘a6	♘c7	♗g4[71]	♗f3	♘d7	a6	♖b8	b5[74]	
15	. . .	. . .	h3	a4[75]	♗f4	♖e1[77]	♕d2	♗c4	♗h6	±
	. . .	. . .	♘c7	b6	♗b7[76]	♕d7[78]	♖fe8	♖ad8	e6[79]	

[1] **2. ♘f3** cd4 [2... ♘f6 — A 46; 2... d5 — D 02] 3. ♘d4 [3. ♕d4 ♘c6 4. ♕d1 d5 5. g3 e5 6. ♗g2 ♘f6 7. c4 ♗b4 8. ♗d2 ♗e7 9. cd5 ♘d5 10. ♘c3 ♘b6∓ Semotam—Čabrilo, Hungary 1977] d5 4. g3 [4. c4 e5 5. ♘c2 d4 6. e3 ♘c6 7. ed4 ed4 8. ♗d3 ♘f6 9. 0—0 ♗e7 10. ♖e1 ♗g4! 11. f3 ♗e6∓ Menčik—Aljehin, Hastings 1933/34] e5 5. ♘b3 ♘c6 6. ♗g2 ♗e6 7. 0—0 f5 8. f4 e4 9. ♗e3 ♘f6 10. h3 [10. ♘d4 ♗c5 11. c3 ♕b6 12. b4 ♗d4 13. ♗d4 ♘d4∓ Čabrilo] h5∓→» Tatai—Mariotti, Roma (m) 1977 — 24/96; **2. e4** — B 21; **2. e3** ♘f6 3. ♘f3 e6 — A 46; **2. c3** ♘f6 3. ♘f3 e6 — A 46

[2] 2... ♕a5 3. ♘c3 ♘f6 — A 45

[3] 3. ♘d2 ♕a5 4. c3 ♕c5 5. g3 ♘f6 6. ♗g2 d5 7. ♘gf3 ♕c7 8. 0—0 ♘c6 9. e4 ♗e7 10. ed5 ♘d5 11. ♘c4 0—0 12. ♘e3 ♘f6= Mikenas—Aljehin, Warszawa (ol) 1935

[4] 4. e4 ♘c6 5. ♘f3 ♘f6 6. ♗d3 ♕c7 7. 0—0 a6 8. ♕e1 ♘e5 9. ♘e5 ♕e5 10. ♔h1 ♘g4∞ Szilagyi—Gasztonyi, Budapest 1967

[5] 4... d5 5. ♘c5 ♕a5 6. c3 ♕c5 7. e4 de4 8. ♗e3 ♕a5 9. ♕g4 ♘e7 10. ♕g7 ♘g6 11. h4 ♕e5 12. ♕e5 ♘e5 13. ♗d4 ♘bd7 14. ♗b5 0—0 15. ♖h3± Mikenas—Czerniak, Buenos Aires (ol) 1939

[6] 11. ♗d2±⩲ Romanišin—Vaisman, Moskva 1977

[7] 2... f5 3. ♘c3 [3. e4?! fe4 4. ♘c3 ♘f6 5. ♗g5 d6 6. ♕d2 ♕a5 7. ♗f6 ef6 8. f3 ♗e7 9. fe4 0—0∞ Hudy—Tompa, Hungary 1969 — 7/170] ♘f6 4. ♗g5 ♕b6 5. ♖b1 d6 6. ♘h3 ♘a6 7. ♘f4 ♘c7 8. e3 ♘g4 9. h4 ♗d7 10. h5± Furman—Kirilov, SSSR 1971

[8] 3... ♕b6 4. ♗e3 [4. a4 b4 5. c4 bc3 6. bc3 g6 7. a5 ♕c7 8. ♗c4 ♗g7 9. ♘e2 ♘f6 10. ♗f4 d6∞ Silva Rocha—Trompowsky, Brasil 1938] d6 5. ♘d2 ♘a6 6. a4 ♗d7 7. ab5 ♘c7 8. c4 a6 9. b4± V. Cruz—Trompowsky, Brasil 1938

[9] 4. a4 b4 [4... ba4 5. ♘f3 d6 6. ♗d3 g6 7. ♘a3 ♗g7 8. ♘c4± Podhorzer—Fuss, Wien 1934] 5. ♘f3 d6 6. ♘bd2 ♘f6 7. ♗d3 g6 8. 0—0 ♗g7 9. ♘c4 0—0= Rejfiř—Llado, Oberhausen 1961

[10] Moses—Trompowsky, Brasil 1938

[11] **3. de6** — A 44; **3. ♘c3**!?

[12] 5... ♗g4 6. ♗e2 ♗f3 7. ♗f3 ♗e7 8. 0—0 ♘f6 9. ♘a3 0—0 10. ♘c4 ♘bd7 11. a4 ♘e5 12. ♘e5 de5 13. ♖e1 ♕d6 14. ♕d3± Gligorić—Barcza, Ljubljana 1969 — 7/69; 11. ♖e1!?

[13] 7. ♗b5 ♘bd7 8. a4 0—0 9. 0—0 a6 [9... ♖e8 10. ♖e1 a6 11. ♗f1 b6 12. b3 ♘f8 13. ♗b2 ♗b7 14. ♗c4 ♘g6= Gligorić—Larsen, Büsum 1969 — 7/68] 10. ♗e2 b6 11. ♖e1 ♖e8 12. ♗f4 ♘f8 13. h3 ♘g6= O'Kelly—Larsen, Palma de Mallorca 1967 — 4/69

[14] 7... 0—0 8. 0—0 ♘a6 9. ♖e1 ♘c7 10. a4 b6 11. ♖b1 ♖e8 12. h3 h6 13. ♗c4 ♗f8 14. ♖e8 ♕e8 15. ♗e3± Vaganjan—L. Bronstein, Sao Paulo 1977

[15] 8... 0—0 9. a4 ♘bd7 10. h3 ♗h5?! 11. ♗f4 a6 12. ♘d2! ♗e2 13. ♕e2 ♖e8 14. a5±; 10... ♗f3!?

[16] 11. ♖e1± Filip—Barcza, Sofia 1957

[17] 5... ♘e7 6. e4 ♘d7 7. ♘f3 ♘g6 8. ♗e2 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. ♖e1 h6 11. ♖b1 ♗g5 12. ♗f1 ♗c1 13. ♕c1 ♕f6 14. a3± Ivkov—Westerinen, Raach 1969 — 8/70; 5... ♘f6 — A 60

[18] 7. ♗d3 ♘e7 8. ♘ge2 ♘d7 9. 0—0 0—0 10. f4 f5= Bertok—Petrosjan, Oberhausen 1961

[19] 7... ♘f6 — A 70

[20] 8. ♗b5 ♘d7?! 9. ♗f4 ♕b6 10. ♕b3 0—0 11. ♗d7 ♗d7 12. ♕b6 ab6 13. ♗d6 ♖fe8 14. 0—0± Gligorić—Larsen, Lugano (ol) 1968 — 6/136; 8... ♗d7±

[21] **11. 0—0** ♘c8 12. h3 ♗f3 13. ♗f3 ♘d7 14. ♕c2 ♖e8 15. ♖fe1 ♕h4 16. ♕d2 ♗d4= Pachman—Pirc, Graz 1961; **11. ♕d2** ♕c7 12. 0—0 ♗f3 13. ♗f3 ♘d7 14. ♗e2 f5 15. ♖ac1 ♖ae8 16. b4 ♕b8 17. ♖b1? c4∓ Vranešić—Larsen, Canada 1968 — 6/135; 17. b5!±

[22] 4. g3 b5 [4... ♗f5 5. ♗g2 ♕d7 6. h3 h6 7. ♘fd2 g5 8. e4 ♗g6 9. 0—0 ♗g7 10. ♘c3 ♘a6 11. a4 ♘c7 12. ♘c4± I. Rabinovič—Veresov, SSSR (ch) 1934] 5. ♗g2 ♗b7 6. c4 bc4 7. ♘c3 ♘bd7 8. 0—0 g6 9. ♘d2 [9. ♘g5 ♗g7 10. f4 0—0 11. e4 ♕b6 12. ♖e1 h6 13. ♘f3 ♖ad8 14. h3 e6∓ Guimard—Rossetto, Buenos Aires 1959] ♘b6 10. e4 ♗g7 11. f4 0—0 12. ♘f3 e6∓ Guimard—Sanguineti, Buenos Aires 1959

[23] 4... g6 — 2... d6

[24] 5. g3 g6 6. ♗g2 ♘a6 7. 0—0 ♕d7 8. ♖e1 ♘e4 9. ♘b1 ♗h3 10. ♗h1 ♗g7 11. ♘bd2± Euwe—Mieses, Scheveningen 1923

[25] 5... e6 6. e4 ♗g6 7. ♗e2 a6 8. a4 ed5 9. ed5 ♗e7 10. 0—0 h5 11. ♘c4 ♘bd7 12. ♖e1± ○ Rubinstein—Spielmann, Triberg 1921

[26] 7. ♗e2 ♗g7 8. 0—0 ♘bd7 9. ♖e1 0—0 10. ♗f1 ♘e5 11. ♘f3 ♘f3 12. ♕f3 h6 13. ♕d1 ♘d7∞ Grünfeld—Spielmann, Pistyan 1922

[27] 11. ♗f4 ♘h5 12. ♗g5 ♘df6 13. e5± Grünfeld—Spielmann, Innsbruck 1922

[28] **4... b5** 5. ♗g5 [5. de6 fe6 6. ♘b5 d5 7. e3 a6 8. ♘c3 ♘bd7 9. ♗e2 ♗d6 10. 0—0 0—0 11. ♘g5 ♕e7 12. f4 h6 13. ♘h3 ♗b7⩱ Čehover—Alatorcev, SSSR 1936] ♕a5 6. ♗f6 gf6 7. ♘d2 b4 8. ♘ce4 f5 9. ♘c4± Sorokin—Alterman, SSSR 1970; **4... d6** 5. e4 ed5 6. ed5 — 2... e6

[29] 7. e4 ♘c6 8. c3 d6 9. ♗c4 ♗e6 10. ♕d3± Michel—Spielmann, Semmering 1926

[30] 9... b5? 10. e3 ♖b8 11. ♗d3 c4 12. ♗h7! 1:0 Šereševski—Gusev, SSSR 1977 — 25/100

[31] **4. a4** ♗b7 [4... ♕a5 5. c3 b4 6. ♘fd2 bc3 7. ♘c3 ♗a6 (Cejtlin—Bukal, Pernik 1977 — 24/100) 8. g3 d6 9. ♗g2 △ 0—0, ♖e1, e4± Cejtlin; 4... b4!?] 5. e4 ♘e4 6. ♗b5 e6 7. de6 fe6 8. ♘bd2 ♘f6 9. ♘g5 ♘c6 10. ♘de4 ♘d4 11. ♗d3 ♘e4 12. ♘e4 ♗e7 13. c3 ♘f5 14. ♕h5 g6 15. ♕g4 ♕c7∞ Lutikov—Furman, SSSR 1969; **4. c4** — A 57

[32] **4... ♘e4** 5. ♕d3 ♘g5 6. ♘g5 h6 7. ♘h7±; **4... ♕a5** 5. c3 ♘e4 6. ♘bd2 ♘g5 7. ♘g5 h6 8. ♘gf3 d6 9. e4 ♘d7 10. a4± Stahlberg—Petrosjan, Budapest 1952; **4... ♕b6** 5. ♘c3 [5. a4 ba4 6. ♗f6 gf6 7. ♕c1 ♗g7 8. ♖a4 f5 9. b3 ♗b7 10. ♕d2 0—0 11. e3 e6∓ O. Jacobsen—Bobocov, Kapfenberg 1970; 5. e3 ♗b7 6. c4 (Rakić—Deže, Novi Sad 1977 — 25/98) bc4 7. ♗c4 ♕b2 8. ♘bd2∞ Deže] b4 [5... h6 6. ♗f6 ef6 7. e4 a6 8. a4 ba4 9. ♘a4± Terpugov—Petrosjan, SSSR 1951] 6. ♘a4 ♕c7 7. ♗f6 gf6 8. b3 d6 9. e4 ♗g7 10. ♗d3 f5 11. ef5!± Smislov—Szmetan, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/96; **4... ♗b7** 5. ♗f6 ef6 [5... gf6 6. e4 ♕b6 7. a4 a6 8. ♕d3 b4 9. ♘bd2 a5 10. ♘c4 ♕c7 11. e5 fe5 12. ♘fe5 ♗g7 13. ♕e4 e6∞ Sanguineti—Pirc, Mar del Plata 1952; 7. c4 b4 8. ♘h4 ♕d6 9. ♘d2 ♕e5 10. ♕c2± Prokes—Hromadka, Praha 1928] 6. e4 a6 7. ♗e2 c4 8. 0—0 ♗c5 9. c3 0—0 10. b4 cb3 11. ♕b3 ♖a7 12. ♘bd2 d6 13. a4± Šereševski—Švedčikov, SSSR 1977

[33] 11. 0—0 ♘b6 12. ♖e1 a5 13. ♗b5 ♘fd7 14. ♕c1 ♗a6∞ Larsen—Browne, Hastings 1972/73

[34] **3... d6** 4. e4 g6 — 2... d6; **3... e5** — A 44

[35] **4. de6** fe6 [4... de6 5. ♕d8 ♔d8 6. ♗g5±↑ Meštrović—Ugrinović, Jugoslavija 1966] 5. e4 ♘c6 6. ♗g5 d6 7. ♗b5 ♗e7 8. ♘f3 ♕c7 9. ♗c6 [Meštrović—Barczay, Sarajevo 1968 — 5/73] ♕c6 10. e5±; **4. ♗g5**!? d6 5. e4

[36] 4... ed5?! 5. e5 ♘g8 6. ♕d5 ♘c6 7. ♘f3 d6 8. ♗b5 ♘e7 9. ♕d6 ♕d6 10. ed6 ♘f5 11. ♗f4 ♗d6 12. ♗d6 ♘d6 13. ♗c6 bc6 14. 0-0-0± Smejkal—Savon, Wijk aan Zee 1972 — 14/103

[37] 7... ♘d5? 8. ed6 ♘c3 9. bc3 ♕f6 10. ♘f3 a6 11. ♗e2 g6 12. 0—0 ♗g7 13. ♖b1± Clarke—Basman, Birmingham 1972

[38] 11. ♘e5 ♗d6 12. ♘f7 ♔e7 13. ♘d6 ♔d6 14. ♗d3 ♘bd5 15. ♘e4±⩲ Szabo—Guimard, Mar del Plata 1962

[39] 3. g3 e5 4. de6 fe6 5. ♗g2 ♘f6 6. e4 ♘c6 7. ♘e2 ♗e7 8. 0—0 ♖b8 [8... 0—0 9. a4 a6 10. ♘a3 ♖b8 11. ♘c3 ♘d4 12. ♘e2 ♘c6 1/2 : 1/2 Bolbochan—Schmid, Helsinki (ol) 1952] 9. h3 0—0 10. ♘f4 ♗d7 11. ♘c3 b5 12. a3 ♕c8 13. ♔h2 ♘d4= Evans—Schmid, Helsinki (ol) 1952; 3. . ♘f6 4. ♗g2 g6 — A 45

[40] 3... ♘f6 — A 56

[41] 5... ♗c3 6. bc3 e5 7. ♗d3 [7. h4?! h5 8. ♗g5 f6 9. ♗d2 ♘h6 10. ♕c1 ♘f7= Gheorghiu—Barendregt, Amsterdam 1969] h5?! 8. f4 ♕f6 9. fe5 ♕e5 10. ♕c2 ♘d7 11. ♘f3 ♕e7 12. 0—0 ♘h6 13. h3 ♘e5 14. ♘e5± Kavalek—Barendregt, Amsterdam 1969; **5... e6** 6. ♘f3 [6. ♗d3 ♘e7 7. ♘ge2 0—0 8. 0—0 ♘d7 9. f4 ed5 10. ed5 ♘f6 11. ♘g3 h5 12. ♕c2 h4 13. ♘ge4 ♘f5∓ Muth—Schmid, BRD 1959] ♘e7 7. ♗e2 [7. ♕a4 ♕d7 8. ♕c2 0—0 9. ♗e2 h6 10. de6 ♕e6 11. ♗e3 ♘bc6 12. ♖d1 f5 13. 0—0 f4∞ Uhlmann—Barendregt, Marianske Lazne 1961] ed5 [7... ♘a6?! 8. a4 ♘c7 9. e5! ed5 10. cd5 0—0 11. 0—0 ♘e8 12. ♗f4± Mecking—Gadia, Brasil 1967] 8. cd5 ♗g4 9. ♗f4 — 2... e6; **5... ♘f6** 6. ♘f3 — E 90

[42] 6. ♗d3 ♘c7 7. ♘ge2 e6 8. 0—0 ♘e7 9. ♗g5 0—0 10. ♕d2 ed5 11. ed5 ♔h8 12. ♖ae1 f6 13. ♗f4± Pomar—Rocha, Malaga 1965

[43] 7. ♗d3 a6 8. 0—0 ♖b8 9. a4 b6 10. ♖e1 e6 11. de6 ♘e6 12. ♘d5 ♘e7 13. e5 0—0 14. ed6 ♕d6= Balašov—Vasjukov, Wijk aan Zee 1973

[44] 8. ♗f4 f6 9. a3 ♘h6 10. 0—0 b5 11. b4 0—0 12. ♖b1 ♗d7 13. ♕c2± Gheorghiu—Calvo, Palma de Mallorca 1968

[45] 11. ♕d2 ♘g4 12. h3 ♘f6 13. e5 ♘e8 14. a5± Portisch—Westerinen, Halle 1963

[46] 3... e6 4. de6 fe6 5. ♘c3 ♘c6 6. ♘f3 ♗e7 [6... ♘f6 7. ♗g5 ♗e7 8. ♕d2 ♕a5 9. ♗b5 ♗d7 10. 0—0 a6 11. ♗c6 ♗c6 12. e5 ♗f3 13. ed6 0-0-0 14. ♕e3 ♗d6 15. ♕f3± Jauregui—Rossetto, Mar del Plata 1953] 7. ♗c4 a6 8. a4 ♘f6 9. 0—0 0—0 10. ♖e1 ♘e8∞ Flor—Richter, Praha 1931; 4. ♘c3 ♘f6 — 2... ♘f6

[47] 5. ♗b5 ♗d7 6. ♗d7 ♘bd7 7. a4 ♗g7 8. f4 ♕a5 9. ♗d2 0—0 10. ♘f3 e6 11. 0—0 c4? 12. ♔h1± Larsen—O. Rodriguez, Las Palmas 1976 — 21/73; 11... ♕c7!?∞; 5... ♘fd7 6. ♘f3 ♗g7 — 5. ♘f3

[48] 6. ♗b5 ♘fd7 [6... ♘bd7? 7. e5+—] 7. a4 ♘a6 8. ♘f3 [8. ♗a6 ba6 9. ♘f3 0—0 10. a5 ♖b8 11. 0—0 ♖b4 12. ♕e2 e5 13. de6 fe6 14. ♖d1 ♘b8 15. e5 d5∓ Čistjakov—Goldberg, SSSR 1963] ♘c7 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 a6 11. ♘d2 ♖b8 12. ♘c4 b5 13. ab5 ab5 14. ♘a5 ♕e8= Meštrović—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/65

[49] 6... ♗g4 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♗f3 9. ♗f3 ♘fd7 10. ♔h1 ♘a6 11. ♗e2 ♘c7 12. ♕e1 ♖e8 13. f5?! ♖b8 14. a4 a6 15. ♕h4 ♘e5= Drimer—Štejn, Berlin 1962

[50] **7. ♗c4** b5! 8. ♘b5 ♘e4= Stahlberg—Pirc, Beverwijk 1958; **7. ♗d3** e6 8. de6 fe6 [8... ♗e6? 9. f5 ♗c8 10. 0—0 ♘c6 11. ♔h1 ♘g4 12. ♘d5± Matanović—Vidmar jr, Jugoslavija (ch) 1951] 9. 0—0 ♘c6 10. f5 ef5 11. ef5 ♗f5 12. ♗f5 gf5 13. ♗g5 ♕d7 14. ♘h4 ♘d4 15. ♕d3 ♘e4= Rossolimo—Benkö, USA (ch) 1968; **7. e5** ♘e8 8. ♗e3 ♗g4 9. ♕d2∞ Belov—Kudinov, SSSR 1971

51 7... **b5** 8. e5 de5 9. fe5 ♘g4 10. ♗b5 ♘e5 11. ♘e5 ♗e5 12. ♗h6 e6! 13. ♗f8 ♕h4 14. ♔f1 ♔f8 15. ♕e1 ♕f4 16. ♕f2 ♕b4 17. ♕e2 ♕f4= Čistjakov—Kotov, SSSR 1960; 7... ♘**a6** 8. e5 ♘d7∞ Littlewood—Keene, England (ch) 1972

52 8. 0—0 ed5 9. ed5 ♘a6 [9... a6 10. a4 ♖e8 11. ♘d2 h5 12. h3 ♘bd7 13. ♘f3 ♘f8 14. ♗d3 ♕c7 15. ♘g5 c4∓ Sarapu—Ivkov, Sousse (izt) 1967] 10. ♘g5 [10. ♗a6 ba6 11. h3 ♖e8 12. ♖b1 ♖b8 13. ♖e1 ♖e1 14. ♕e1 ♗f5 15. ♕f2 ♘e4∓ Cobo—Smislov, La Habana 1962] ♘c7 11. a4 h6 12. ♘f3 ♖e8 13. ♗c4 ♗f5 14. h3 ♘e4 15. ♘e4 ♗e4∓ Zurahov—Korčnoj, SSSR 1956

53 10. ♘g5 ♕e7 [10... ♘d4 11. ♘e6 fe6 12. ♔h1 ♕b6 13. ♖b1 ♕c6 14. ♗f3= Pogats—Szabo, Budapest 1962] 11. ♘e6 fe6 12. ♗f3 ♖ad8 13. ♗e3 a6 14. a4 ♘d7∓ Ilijevski—Tringov, Skopje 1971

54 11. ♗g5 fe4 12. ♘e4 d5 13. ♘f6 ♗f6 14. ♕d2 ♔h8∞ Bejlin—Antošin, SSSR 1958

55 6... ♘**fd7** 7. 0—0 0—0 8. ♖e1?! a6 9. ♗d3 [9. ♗f1 e5∞ Kohl—Elbrich, BRD 1963] b5 10. a4 b4 11. ♘b1 a5= Bellin—Quinteros, London 1977; 8. a4!?; 6... ♗**d7** 7. a4 0—0 8. 0—0 ♘a6 9. ♗a6 ba6 10. ♘d2 ♖b8 11. ♕e2 e6 12. ♕a6 ed5 13. ♕d6 d4∞ Dorfman—Talj, SSSR (ch) 1977 — 25/99; 9. ♖e1!?

56 9... ♕c7 10. h3 b6 11. ♗f4 ♗b7 12. ♘d2 e5 13. de6 fe6 14. ♘c4 ♘e4 15. ♗d6± Hermlin—Talj, SSSR 1968

57 10. ♘d2 ♘e8 11. a5 ♘c7 12. ♘c4 ♘b5 13. ♘a4 ♘f6 14. ♗d3 e6∞ Holmov—Štejn, Kislovodsk 1966

58 14. e5 b4∞ Rubinetti—Browne, Mar del Plata 1971

59 15. ♖ad1 ♗d7= Talj—Benkö, Jugoslavija (ct) 1959

60 6... ♗g4 7. a4 ♗f3 8. ♗f3 0—0 9. 0—0 ♘e8 10. h4 e6 11. de6 fe6 12. e5 d5 13. ♗g5 ♕b6 14. ♘d5± Smislov—Bilek, Soči 1963

61 7. ♗**g5** h6 8. ♗f4 ♘c7 9. e5 ♘h5 10. ♗e3 de5 11. ♗c5 ♘f4 12. d6 ♘g2 13. ♔f1 ♗h3 14. ♔g1∞ Talj—Schmid, SSSR—BRD 1960; 7. ♘**d2** ♘c7 8. a4 a6 9. a5 ♗d7 10. ♘a4± Donner—Teschner, Wageningen 1957

62 10. a5 ♘b5 11. ♘cb1 0—0 12. ♗f3 ♘d4 13. ♘c4 ♗b5 14. ♘ba3 ♘d7 15. ♗g4 ♘e5∞ Keres—Schmid, Wien 1957

63 11. ♘b6?! b4 12. ♘a8 ♕a8 13. ♘b1♘e4 14. ♗f3 f5 15. ♘d2 ♘g5∓ Hayes—Schmid, corr. 1956

64 15. d6 ed6 [15... bc3? 16. dc7+— Botvinik—Schmid, Leipzig (ol) 1960] 16. ♕d6 bc3 17. ♕c7 0—0 18. ♘d7 ♘d7 19. bc3?! ♕a4= Larsen—Szabo, Büsum 1971; 19. b3!±

65 7... e5 8. de6! ♗e6 9. ♘g5 ♗c8?! 10. ♗f4 h6 11. ♘f3 ♘e8 12. e5 ♘c6 13. ed6± Smislov—Balcerovski, Polanica Zdroj 1966

66 **8. h3** ♗f3 9. ♗f3 ♘a6 10. ♗e3 ♘c7 11. a4 ♖b8 12. ♖a2 b6 13. ♘b5 ♕d7= Barcza—Tringov, Leningrad 1967; **8. ♘g5** ♗e2 9. ♕e2 h6 10. ♘f3 ♘a6 11. ♖d1 ♘d7 12. ♗f4 ♔h7 13. e5 de5 14. ♘e5± Lejn—A. Zajcev, Soči 1965; **8. ♗g5** ♘bd7 9. ♘d2 ♗e2 10. ♕e2 ♖e8 11. f4 h6 12. ♗h4 ♕b6 13. ♘c4 ♕a6 14. e5 de5 15. fe5± Larsen—Štejn, Sousse (izt) 1967

67 **9... ♘a6** 10. ♘c4 ♘c7 11. a4 a6 12. a5 ♘d7 13. ♘a4 ♘b5 14. c3± Tukmakov—Georgadze, Dečin 1977 — 24/94; **9... ♖e8** 10. ♘c4 e6 11. ♗g5 h6 12. ♗f6 ♗f6 13. ♕d2 ♗c3 14. bc3 b5 15. ♘e3± × d6 Barcza—Kovacs, Debrecen 1968

68 15. f3± Štejn—Bilek, Moskva 1967

69 **8. e5?!** de5 9. ♘e5 ♘b4 10. ♗c4 ♗f5 11. ♗b3 ♕c7 12. ♘c4 ♖ad8∓ Kadrev—Vasjukov, Budapest 1965; **8. ♖e1** ♘c7 9. ♗f4 b5 10. ♘b5 ♘e4= Wade—Szabo, La Habana 1965; **8. ♘d2** ♘c7 9. a4 a6 10. ♖e1 [10. f3 ♗d7 11. ♘c4 b5 12. ♘b6 ♖b8 13. a5 ♗e8= Reshevsky—Larsen, Palma de Mallorca 1971; 10. a5 ♗d7 11. ♘a4 ♖b8 12. ♘b6 e6 13. de6 ♗e6 14. c3 ♘a8 15. ♘a8= Lengyel—Szabo, Budapest 1961] ♗d7 11. ♘c4 b5 12. ♘b6 ♖b8 13. ♘d7 ♕d7= Nikitin—Talj, SSSR (ch) 1969

70 9. ♘d2 b5 10. ♘b5 ♘b5 11. ♗b5 ♖b8 12. a4 ♘h5 13. ♗g5 ♗b2 14. ♖b1 ♗g7 15. ♘c4 ♘f6∞ Najdorf—Talj, Moskva 1967

71 **9... b6** 10. ♖e1 ♗b7 11. ♗c4 ♘h5 12. ♗g5 ♘f6 13. ♕d3 a6 14. ♖ad1 ♖b8 15. h3± Karpov—Korčnoj, Baguio City (m) 1978 — 26/93; **9... ♘h5** 10. ♗g5 h6 11. ♗e3 ♘f6 12. ♘d2 b6 13. ♘c4 ♗a6 14. h3 ♔h7 15. ♕d2 ♖b8= Polugajevski—Haag, La Habana 1962

72 10. ♕d2 a6 11. ♗h6 b5 12. ♗g7 ♔g7 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 ♖b8 15. ♖e1 e5= Gligorić—Rodriguez, La Habana 1967

73 12. ♗h2 ♖b8 13. ♕d2 b6 14. ♗g4 a6 15. ♖ae1 ♘e5∞ Gligorić—Vasjukov, Jugoslavija—SSSR 1962

74 15. ♗g7 ♔g7= Karpov—Browne, Madrid 1973

75 9. ♖e1 ♖b8 [9... b6 10. a4 ♗b7 11. ♗f4 — 9. a4] 10. a4 b6 11. ♗f4 ♘d7 12. ♕d2 a6 13. ♗h6 ♗h6 14. ♕h6 f6= Gligorić—Adorjan, Hastings 1974/75

[76] 10... a6?! 11. ♕d2 ♖e8 12. ♖e1 ♘d7 13. ♗f1 ♖b8 14. e5± Gheorghiu—Czerniak, Varna (ol) 1962

[77] 11. ♕d2 ♖e8 12. ♗h6 e6= Fuchs—Štejn, Erevan 1965

[78] 11... ♖e8 12. ♗c4 a6 13. ♕d3 ♘d7 14. e5 de5 15. ♘e5± Kluger—Talj, Kislovodsk 1964

[79] 15. ♗g7 ♔g7 16. de6 fe6 17. ♗b5± Alburt—Talj, SSSR (ch) 1974

A 44 — 1. d4 c5 2. d5 e5

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	c4[1]	e4[2]	♘c3	♗d3[5]	♘ge2	0—0	♘g3	a4	♗e3	=
	d6	g6[3]	♗g7[4]	♘e7[6]	0—0	♘d7[7]	a6	b6	f5[8]	
2	. . .	. . .	. . .	♘f3	♗e2[10]	0—0[12]	♖b1[13]	♘b5	♘d2	±
	. . .	. . .	. . .	♘e7[9]	♘d7[11]	0—0	h6	♘f6	a6[14]	
3	. . .	. . .	♘f3[15]	♗e2	♗f3	♗g5	♘c3	h4	g4	∞
	. . .	♗e7	♗g4[16]	♗f3	♗g5	♕g5	♘h6	♕e7	f6[17]	

1. d4 c5 2. d5 e5 3. e4 d6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
4	f4[18]	♗f4	♘c3	a4	♗g3	♘f3				∓
	ef4[19]	♕e7[20]	a6	g5	♘d7	♗g7[21]				
5	g3	♗g2	♘e2	♘bc3	0—0	♗e3	♕d2	a4	♖ab1	=
	g6[22]	♗g7	♘f6[23]	0—0	♘h5[24]	♘d7	a6	b6	f5[25]	
6	♗d3	♘e2[26]	0—0[28]	a4	♘d2	f4	c3	ef5	♘c4	±
	g6	♗g7[27]	♘e7[29]	0—0	f5[30]	♘d7	♕c7	♘f5	♘b6[31]	
7	. . .	♘e2[32]	0—0	a4	♘a3	♘c4	♗d2	c3	b4	±
	♘e7	♘g6[33]	a6[34]	♗e7	0—0[35]	♘d7	b6	♖b8	♘f6[36]	
8	. . .	♘e2[37]	♘d2	a4	0—0	♘c4	a5	♕c1	♘g3	=
	♗e7	♘f6[38]	0—0	♘e8	♗g5	♘d7	♗c1	♕e7	♘df6[39]	
9	♘c3	f4[41]	♗f4	♗e2[44]	♘f3	♘d2	♕e2	0—0	♘c4	±
	♘f6[40]	ef4[42]	♗e7[43]	0—0	♗g4[45]	♗e2	♘bd7	a6	♘e8[46]	
10	. . .	♘f3[47]	♗e2[49]	♗f3	0—0	a4	♗g5	♘b5	♘a3	±
	♗e7	♗g4[48]	♗f3	♘a6[50]	♘c7	♗g5	♕g5	♕e7	♘h6[51]	
11	. . .	♗e2[52]	♘f3[53]	♘d2[55]	♘c4	a4	0—0	♗e3	♘a3	±
	g6	♗g7	♘e7[54]	♘a6	♘c7	0—0	b6	♗a6	♗e2[56]	
12	. . .	♘f3[57]	h4	g3	♗e2[59]	a4	♘d2	♘c4	♘e3[61]	±
	♘e7	♘g6[58]	h5	♗e7	♘d7	♘f6	♘g4	♗d7[60]		
13	. . .	a4	♘f3	♗e2	0—0	♘d2	♘c4	♕c1	a5[65]	±
	a6	♘f6[62]	♗e7	0—0	♘e8[63]	♗g5[64]	♗c1	♘d7		
14	. . .	. . .	♘f3[66]	♘d2[68]	♘c4	a5	ab6	♘b6	♗b5	±
	. . .	g6	♗g7[67]	b6	♕c7	♘d7[69]	♘b6	♕b6	♔f8[70]	
15	. . .	. . .	♘f3	h4[72]	g3[73]	♗e2	♘d2	♘c4[74]		±
	. . .	♘e7	♘g6[71]	h5	♗e7	♘d7	♘f6			

[1] 3. de6 fe6 4. e4 ♘c6 5. ♘c3 ♗e7 6. ♕h5 g6 7. ♕f3 ♘d4 8. ♕d3 d5∓ Prokop—Hromadka, 1927; 6. ♘f3 d6∞ — A 43

[2] 4. ♘c3 ♗e7 5. ♘f3 f5 6. e4 f4 [6... ♘a6 7. ♗d3 f4 8. g3 fg3 9. hg3 g6 10. ♘h4 ♗f6 11. ♕e2 ♗d7 12. ♗d2± Lombard—Basman, Haifa 1970] 7. g3 g5 8. gf4 gf4 9. ♘e5! de5 10. ♕h5⩲→ Zajčik—Vladimirov, Soči 1975; 5... ♘f6 6. e4 — A 56

[3] 4... f5?! 5. ef5! [5. ♘c3 ♘f6 6. ♗d3 f4 7. g3 g5 8. ♗e2 h5 9. gf4 gf4 10. ♘f3 ♖g8 11. ♗d2 ♗g4 12. h3 ♗d7 13. ♕c2± Golz—

Hort, Leipzig (ol) 1960; 6... g6!?] ♗f5 6. ♘e2 [6. ♗d3 ♗d3 7. ♕d3 ♗e7 8. ♘c3 ♘a6 9. ♘h3 ♕d7 10. 0–0 ♘h6 11. a3 ♘f7 12. ♘e4± Rossetto–Guimard, Argentina (m) 1942] ♘f6 [6... ♘a6 7. ♘g3 ♗d7 8. ♘c3 ♘c7 9. ♗d3 ♕e7 10. 0–0± Bagirov–Crowl, Adelaide 1960] 7. ♘bc3 ♗e7 8. ♘g3 ♗g6 9. h4 [9. ♗d3± Toth–Gasztonyi, Hungary 1967 — 4/90] 0–0 10. h5 ♗f7 11. ♗d3± Ivkov–Camilleri, Raach 1969; 4... ♘e7 5. ♘c3 ♘g6 6. g3 ♗e7 7. h4 0–0 8. ♗h3 ♘d7 [8... ♗h3 9. ♘h3 ♘d7 10. ♔f1 h6 11. a4 f5 12. ef5 ♖f5 13. ♘e4± Lengyel–Pfleger, Hamburg 1965] 9. ♕e2 a6 10. ♘f3 ♖b8 11. a4 ♘f6 12. ♗c8 ♕c8 13. h5 ♘h8 14. ♘h4± Antošin–Hort, Moskva 1963; 5... g6!?; 4... ♘d7 5. ♘c3 g6 6. ♗e2 a6 7. a3 ♗h6 8. ♗h6 ♘h6 9. ♕d2 ♘g8 10. ♘f3 ♘gf6 11. 0–0 0–0 12. ♘e1± Polugajevski–Bilek, Skopje 1971; 4... ♘f6 5. ♘c3 — A 56

[4] 5... a6 6. a3 ♘d7 7. ♘f3 f6 8. ♗e2 ♗h6 9. ♗h6 ♘h6 10. h4! 0–0 11. ♕d2 ♔g7 12. h5 g5 13. ♘d1 ♖b8 14. a4 ♖f7 15. ♖a3 ♘f8 16. ♘e3± Ghitescu–Ciocaltea, Romania (ch) 1977 — 24/132; 5... ♗h6 6. ♗h6 [6. ♗d3 ♗c1 7. ♕c1 a6 8. ♘ge2 ♕h4 9. g3 ♕h3 10. f4 ♘d7 11. ♕d2± Mecking–Basman, Hastings 1966/67] ♘h6 7. ♕d2 ♘g8 8. ♗d3 ♘d7 9. h4 ♘df6 10. ♘ge2 ♗d7 11. ♘g3 ♕c7 12. a3 b6 13. b4± Marović–Smailbegović, Jugoslavija (ch) 1962

[5] 6. ♗e2 f5 [6... ♘h6 7. h4 f5 8. ♗g5 ♕b6 9. ♖b1 ♘f7 10. ♗d2 a5 11. ♘f3 h6 12. g3 ♘a6 13. a3 ♕d8 14. ♕c2 h5 15. ef5± Petrosjan–Barendregt, Beverwijk 1960; 7... f6 8. ♗e3 ♘f7 9. ♘h3 ♘a6 10. a3 ♗d7 11. ♖b1 f5 12. ef5 ♗f5 13. ♘g5 ♗b1 14. ♘e6⩱ Uhlmann–Barendregt, Beverwijk 1961] 7. ef5 gf5 8. ♗h5 ♔f8 9. ♘f3 ♗f6! [9... h6?! 10. g3 ♘d7 11. ♘h4 ♘e7 12. f4± Spasov–Ermenkov, Bulgaria (ch) 1974 — 18/99] 10. g4?! e4! 11. ♘g1 ♘d7 12. gf5 ♗c3 13. bc3 ♘e5∓ Bagirov–Razuvajev, SSSR (ch I) 1977 — 24/131; 6. h4 h5 7. g3 a6 8. a4 ♕e7 9. ♗h3 ♘d7 10. ♘f3= Bagirov–Forintos, Kirovakan 1978 — 26/115

[6] 6... ♘h6?! 7. h4 ♘a6 [7... 0–0 8. h5 g5 9. ♕d2 f6 10. ♘ge2 △ ♘g3± Vukić–Jansa, Novi Sad 1978 — 26/116] 8. a3 0–0 9. h5 g5 10. ♘ge2 ♘c7 11. ♘g3 a6 12. ♗d2 ♖b8 13. ♕c1 ♗f6 14. b4± Šestoperov–Kotov, SSSR 1962; 6... ♘a6 7. ♗e3 ♗h6 8. ♗h6 ♘h6 9. ♕d2 ♘g4 10. h3 ♘f6 11. ♘ge2 ♘c7 12. 0-0-0± Incutto–Quinteros, Argentina 1968; 6... ♘f6 — A 56

[7] 8... f5 9. f4 ♘d7 10. ef5 gf5 11. fe5 ♘e5 12. ♗g5 h6 13. ♗h4 ♘5g6 14. ♗g3 a6 15. ♕c2± Reshevsky–Seitz, Yarmouth 1935

[8] 12. f4 ef4 13. ♗f4 ♘e5= Toran–Kuijpers, Malaga 1965

[9] 6... f5 7. ef5 gf5 8. ♗g5 ♘e7 9. ♘h4 0–0 10. ♕d2 ♘d7 11. 0-0-0 a6 12. f3 ♘f6 13. ♗h6± Foguelman–Czerniak, Beograd 1962; 6... ♘f6 7. ♗e2 0–0 — E 92

[10] 7. h4 h6 8. h5 g5 9. ♘h2 f5 10. g4 f4 11. ♗d3 0–0 12. f3 ♘d7 13. a3 ♔h7 14. ♗d2 ♘g8 15. ♖b1±↑≪ Vukić–Meštrović, Jugoslavija (ch) 1967; 7. g3 ♘d7 8. h4 ♘f6 9. ♘h2 ♘fg8?! 10. g4 h5 11. g5 f5 12. gf ♘f66 13. ♘f3 0–0 14. ♘g5± Portisch–Bilek, Hungary 1971 — 13/104; 9... h5±

[11] 7... 0–0 8. 0–0 ♗g4 9. ♘e1 ♗e2 10. ♕e2 ♘d7± Uhlmann–Beni, Berlin 1962

[12] 8. a3 0–0 9. b4 b6 10. h4 ♘f6 11. ♖b1 ♘h5 12. g3 ♗g4 13. ♗d2 cb4 14. ab4 ♖c8 15. ♕b3 h6∞ Ghitescu–Barczay, Reggio Emilia 1970/71; 8. ♗d2 ♘f6 9. h3 0–0 10. g4 a6 11. a4 ♖b8 12. ♕c1 ♗d7 13. ♖a3 ♘e8 14. ♖g1± Rossetto–Agdamus, Buenos Aires 1972

[13] 9. a3 h6 10. ♘e1 f5 11. ef5 gf5 12. f4 e4 13. ♘c2 ♗c3 14. bc3 ♘f6 15. ♘e3 ♔h8 16. ♗d2 ♖g8∞ Uhlmann–Larsen, Lugano (ol) 1968

[14] 12. ♘c3 ♗d7?! 13. b4 b6 14. a4 ♕c7 15. ♗a3 ♖fb8 16. a5±↑≪ Geler–Jongsma, Amsterdam 1970 — 10/161; 12... ♘d7±

[15] 5. ♘c3 ♗g5 6. ♘ge2 ♗c1 7. ♘c1 ♘h6 8. g3 0–0 9. ♗g2 f5 10. ef5 ♘f5 11. 0–0 ♘d7 12. ♘d3 ♘f6= Ghitescu–Lejn, Zinnowitz 1965

[16] 5... f5?! 6. ef5 ♗f5 7. ♘c3 e4?! 8. ♘g5 ♘f6 9. ♗e2 ♕c8 10. f3 ef3 11. ♘f3 0–0 12. 0–0± Popov–B. Jacobsen, Kapfenberg 1970

[17] 12. ♕d2 ♘d7 13. 0-0-0 0-0-0∞ Balcerovski–Spiridonov, Polanica Zdroj 1970

[18] 4. ♘f3 g6 5. h4 ♗g4 6. ♗e2 ♗e7 7. ♘g5 ♗e2 8. ♕e2 h6 9. ♘f3 ♘f6 10. ♘c3 ♘a6 11. ♘d2 ♕d7 12. ♘c4 ♘c7 13. a4± Antošin–Ostrovski, SSSR 1961; 5... ♘f6∞

[19] 4... ♘d7 5. ♘f3 g6 6. fe5 ♘e5 7. ♗b5 ♗d7 8. ♗d7 ♕d7 9. ♘e5 de5 10. 0–0 ♗g7 11. ♗e3 b6 12. ♕f3 f6 13. ♘c3 ♘e7= Teschner–Fuderer, Wien 1957

[20] 5... ♕h4 6. g3 ♕e7 7. ♘f3 [7. ♗g2?! g5 8. ♗d2 ♗g7 9. ♘c3 ♘f6 10. ♘d2 b5∓ Ribera–Tartakower, Sitges 1934; 7. ♘c3?! g5 8. ♗e3 ♘d7 9. ♘f3 h6 10. ♕d2 ♘f6 11. 0-0-0 ♘g4∓ Bogoljubov–Aljehin, (m) 1934] ♗g4 [7... ♕e4 8. ♔f2 ♗g4 9. ♗b5 ♔d8 10. ♖e1± Alster–Louma, ČSSR 1948] 8. ♘c3 a6 9. h3 ♗f3 10. ♕f3 ♘d7 11. h4 ♘e5 12. ♗e5 ♕e5 13. ♗h3 ♗e7 14. 0–0 ♗f6 15. ♘d1 ♘e7 16. c3 b5 17. ♘f2± Eliskases–Krogius, München (ol) 1936; 5... ♕f6 6. ♕c1 [6. ♗g3!? ♕b2 7. ♘d2⩱ Szabo–Paoli, Balatonfüred 1958] h6 7. ♗g3 ♘e7 8. ♘f3 ♘g6 9. ♗b5 ♗d7 10. ♘c3 a6 11. ♗d3 ♗g4 12. 0–0 ♗f3 13. ♖f3 ♕g5 14. ♕f1 ♕e7 15. e5± Piazzini–Debarnot, Argentina 1971; 6... ♕g6!?; 5... ♘e7 6. ♘f3 ♘g6 7. ♗g3 ♗e7 8. ♘bd2 ♘d7 9. ♗d3 [9. ♘c4 0–0 10. ♘e3 ♗f6 11. c3 ♖e8 12. ♗d3 b5 13. 0–0 c4 14. ♗c2 ♘c5∓ Stahlberg–Pelikan, Mar del Plata 1943] 0–0 10. a4 ♘f6 11. ♘c4 ♘h5 12. ♘fd2 [Opočensky–Simagin, Praha–Moskva 1946] ♘hf4! 13. 0–0 ♘d3 14. cd3 f6= Pachman

[21] Boleslavski

[22] **4... ♗e7** 5. ♗g2 b5 6. a4±; 5... ♗g5 6. ♘c3 — 4. ♘c3; **4... f5** 5. ♘c3 ♘f6 6. ♗g2 ♗e7 7. a4 0—0 8. ♘ge2 fe4 9. ♘e4 ♗f5= Pachman

[23] **6... ♘h6** 7. 0—0 0—0 8. ♘bc3 [8. c4 f5 9. ♘c3 ♘a6 10. f4 ef4 11. ♗f4 ♘c7 12. ♕d2 ♘f7 13. ♖ac1 a6 14. a4 ♖b8 15. a5 b5∓ Czerniak—Pelikan, Quilines 1941] a6 9. a4 ♘d7 10. ♗e3 ♖b8= Andrić—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1951; **6... ♘e7** 7. 0—0 0—0 8. ♘bc3 ♘d7 [8... f5 9. f4 ♘d7 10. ♔h1 a6 11. a4 ♖b8 12. a5 b5 13. ab6 ♖b6 14. ♖a2 fe4 15. ♘e4 ♘f6∞ Kuijpers—Pfleger, Clare Benedict 1961] 9. h3 f5 10. ♔h1 ♘f6 11. ♕e1 ♗d7 12. a4 b6 13. ♘b5 ♕b8 14. c4 a6 15. ♘bc3 ♕c7∞ Samisch—Rellstab, (m) 1936

[24] **8... a6** 9. a4 b6 10. h3 ♘bd7 11. ♗e3 ♖b8 12. ♘c1 b5 13. ab5 ab5 14. ♘b3 b4 15. ♘b1 ♕b6= Geiger—Batik, corr. 1930; **8... ♗d7** 9. a4 ♕c8 10. f4 ef4 11. ♗f4 ♘e8 12. ♕d3 ♗h3∞ Keemink—Batik, corr. 1930

[25] 13. ♔h1 ♖a7 14. ef5 [14. ♗g5?! ♕e8 15. ♖be1 f4!∓ Vranešić—Hort, Tel Aviv (ol) 1964] gf5 15. f4=

[26] 5. f4!? ♗g7 6. ♘f3 ef4 7. ♗f4 ♗b2 8. ♘bd2 ♗a1 9. ♕a1 ⩲ Krylov—Brix, ČSSR 1948

[27] 5... ♗h6 6. ♗h6 ♘h6 7. ♕d2 ♘g8 8. a4 h6 9. ♘a3± Porath—Troianescu, Netanya 1968

[28] 6. ♘g3?! h5 7. h3 ♘h6 8. c3 h4 9. ♘f1 0—0∓ Rabar—Louma, Jugoslavija—ČSSR 1948

[29] 6... ♘f6 7. ♘d2 0—0 8. a4 b6 9. ♘g3 h5 10. ♘c4± Marsalek—Mühlberg, Marianske Lazne 1962

[30] 8... ♘d7 9. ♘c4 ♘b6 10. ♘a3 ♗d7 11. a5 ♘c8 12. c3 ♖b8 13. b4 cb4 14. cb4 f5 15. f3± Feigin—Hasenfuss, Kemeri 1937

[31] 13. fe5 ♘c4 14. ♗c4 ♗e5 15. ♘f4± Filip—Ujtelky, Marianske Lazne 1960

[32] **5. ♗g5** h6 6. ♗h4 g5 7. ♗g3 ♘g6 8. c4 ♘a6 9. ♘c3 ♘c7 10. ♘ge2 ♗g7 11. f3 a6∞ Niemelä—Ljundguist, Marianske Lazne 1961; **5. f4** ef4 6. ♗f4 ♘g6 7. ♗g3 ♗e7 8. ♘f3 ♘d7 9. ♘bd2 — 4. f4

[33] 5... f5?! 6. f4 fe4 7. ♗e4 ♘d7 8. 0—0 ♘f6 9. ♘c3 ♗g4 10. h3 ♗h5 11. ♔h2± Foltys—Gereben, Budapest 1948

[34] 6... ♗e7 7. a4 0—0 8. ♘a3 ♘d7 9. ♗d2 [9. ♘c4 ♘f6 10. c3 ♘h5 11. b4 cb4 12. cb4 ♘hf4 13. ♘f4 ef4 14. e5 ♘e5 15. ♗f4± van Scheltinga—Stöckl, Chaumont 1958] ♗g5 10. ♘c4 ♗d2 11. ♕d2± Henneberke—Kieninger, Amsterdam 1962

[35] 8... ♘d7 9. ♘c4 ♖b8 10. a5 0—0 11. c3 ♕c7 12. b4 b5 13. ab6± Filip—Ljundguist, Marianske Lazne 1961

[36] 13. bc5 bc5 14. ♖b1 ♗d7 15. ♕c2± Kmoch—Aljehin, Amsterdam 1936

[37] 5. ♘c3 a6 6. a4 ♘f6 7. f4?! ♗g4 8. ♗e2 ♗e2 9. ♕e2 ef4 10. ♗f4 ♕b6 11. ♖b1 ♘bd7 12. ♘f3 ♘g4 13. g3 ♗f6∓ Szabo—Kluger, Budapest (m) 1934; 6... ♗g5!?

[38] 5... ♗g5 6. ♘d2 [6. f4 ef4 7. ♘f4 ♘h6 8. 0—0 0—0 9. ♘d2 ♘g4 10. ♘f3 ♗h6 11. ♕e1± Pachman—Enevoldsen, Amsterdam 1967] ♘e7 7. 0—0 ♘g6 8. a4 h6 9. c3 ♗g4 10. f3 ♗c8 11. ♘c4± Nejkirh—Beni, Sofia 1957

[39] 13. h3 ♔h8 14. c3 ♗d7= Baumbach—Pietzsch, Bad Liebensten 1963

[40] **4... f5** 5. ♗b5 ♘d7 [5... ♔f7 6. f4±] 6. ef5 ♘f6 7. a4 [7. g4 h6 8. a4 ♗e7 9. ♕f3 a6 10. ♗d3 b6 11. h4?! e4 12. ♘e4 ♘e5 13. ♘f6 ♗f6 14. ♕e2 ♕e7 15. ♗e4 a5∞ Golombek—Lloyd, England 1955] ♗e7 8. ♘ge2 0—0 9. ♘g3 a6 10. ♗e2 b6 11. 0—0± Bukić—Puc, Jugoslavija (ch) 1968; 4... **♘d7** 5. f4 ♗e7 6. ♘f3 a6 7. ♗e2 ♗f6 8. 0—0 ♕e7 9. ♕e1 b5 10. ♕g3± Gligorić—Puc, Ljubljana—Portorož 1973

[41] **5. ♗b5** ♘bd7 6. a4 ♗e7 [6... g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗g5±] 7. ♘f3 0—0 8. h3 ♘e8 9. g4 g6 10. ♗h6 ♘g7 11. ♗d3 f6 12. ♘e2± Boleslavski; **5. ♗e2** g6 6. h4 h5 [6... h6 7. h5 g5 8. ♘f3 ♗g7 9. ♘d2 0—0 10. ♘f1 ♘a6 11. ♘g3 ♘c7 12. 0—0± Johansson—Brinck-Claussen, La Habana (ol) 1966] 7. ♘f3 ♘a6 8. ♗g5 ♗e7 9. ♘d2 ♘g4 10. ♗e7 ♕e7 11. ♗a6 ba6 12. ♘c4± Antošin—Gromek, Zinnowitz 1966; **5. ♘f3** ♗e7 — 4... ♗e7

[42] 5... ♘bd7 6. ♘f3 a6 7. a4 ef4 8. ♗f4 ♕e7 9. ♕d2 ♘g4 10. ♗e2 h6 11. 0—0 ♘de5 12. a5 ♘f3 13. ♗f3 ♘e5 14. ♘a4± Hort—Schweber, Tel Aviv (ol) 1964

[43] 6... g6! — 4... g6

[44] 7. ♗b5 ♘bd7 8. ♘f3 [8. a4 a6 9. ♗e2 ♘f8 10. h3 ♘g6 11. ♗h2 ♕a5 12. ♗f3?! ♘d7 13. ♘ge2 ♘de5∓ Kluger—Ermenkov, Sofia 1977] 0—0 9. 0—0 a6 10. ♗d7 ♗d7 [10... ♘d7 11. a4 ♖e8?! 12. ♘d2 ♗f8 13. ♘c4 ♘e5 14. ♗e5 de5 15. a5± Veresov—Panov, SSSR 1936; 11... f6!?] 11. e5 de5 12. ♘e5 ♗d6= Boleslavski

[45] 8... ♖e8 9. 0—0 ♘bd7?! 10. ♘d2 ♘f8 11. a4 ♘g6 12. ♗g3 ♗f8 13. ♖a3 ♘e5 14. h3 ♖b8 15. ♘c4 ♘fd7 16. ♘e3± Bellon—Fraguela, Montilla 1976 — 22/105

[46] 13. a4 f6 14. ♕g4 ♖f7 15. ♘e2 ♘f8 16. ♘g3± Maksimović—Ciocaltea, Niš 1977

[47] **5. ♗b5** ♘d7 6. f4 ef4 [6... ♗h4 7. g3 ♗f6 8. ♘f3 ♘e7 9. fe5 ♗e5 10. ♘e5 de5 11. ♗e3 b6 12. d6 ♘g6 13. h4 0—0 14. ♗g5 ♕e8 15. h5±↑⟳ Furman—Simagin, SSSR (ch) 1965] 7. ♗f4 ♘f6 8. ♘f3 0—0 9. 0—0 ♘h5 10. ♗e3 ♘df6 11. ♕d2 ♘g4 12. ♗e2 ♗f6∓ Kušnir—Bednarski, Wijk aan Zee II 1973; 6. a4! ♘f6 — 4... ♘f6; **5. f4** ef4 6. ♗f4 ♗f6 7. ♘f3 ♗g4 8. ♗b5 ♔f8 9. ♗e2 ♗f3 10. ♗f3 ♘e7

11. ♗h5 ♕b6 12. 0–0 ♘d7∞ Visier–Huguet, Praia da Rocha 1969; **5. ♗e2** ♗g5 6. ♗g5 ♕g5 7. ♘f3 ♕e7 8. ♘d2 ♘f6 9. 0–0 0–0 10. a4 ♘bd7 11. a5 ♘e8 12. a6 b6 13. b4 cb4 14. ♘a2 ♘c5∞ Damjanović–Larsen, San Juan 1969; **5. g3** ♗g5 6. ♗g2 ♗c1 7. ♕c1 g5 [7... ♘f6 8. ♘ge2 0–0 9. 0–0 a6 10. a4 ♘bd7 11. ♘d1± Kolarov–Bohosjan, Bulgaria 1967] 8. ♘ge2 h5 9. h4 g4 10. ♕d2 ♗d7= Golombek–Mieses, England 1940

[48] 5... ♘f6 **6. h3** 0–0 7. a4 ♘e8 8. g4 ♘d7 9. ♘e2 g6 10. ♗h6 ♘g7 11. ♘g3 ♔h8 12. ♕d2 ♘f6 13. ♗e2 ♘g8 14. g5 f5 15. gf6 ♘f6∞ Camara–Fraguela, Sao Paulo 1972; **6. ♗b5** ♘bd7 7. a4 — 5. ♗b5; **6. ♗e2** 0–0 7. 0–0 a6 — 4... a6

[49] **6. h3** ♗f3 7. ♕f3 ♗g5 8. ♗g5 [8. ♗b5?! ♔f8 9. ♗g5 ♕g5 10. h4 ♕e7 11. ♗e2 h5 12. a4 g6 13. g3 ♔g7 14. 0–0 ♘h6 15. ♘d1 ♘d7 16. ♘e3 ♖hf8 17. a5 f5∓ Podgajec–Dvorecki, SSSR (ch) 1974] ♕g5 9. ♘b5 ♕d8 10. ♕g4 ♘f6 [10... ♔f8 11. ♘d6 ♘f6 12. ♕c8 ♕c8 13. ♘c8 ♘e4 14. ♗d3 ♘f6 15. ♘d6 b6 16. 0-0-0± Hort–Spiridonov, Athens 1969] 11. ♕g7 ♖g8 12. ♕h6 a6 13. ♘c7 ♕c7 14. ♕f6 ♕a5 15. c3 ♘d7 16. ♕f5 ♕a4 17. ♗e2 ♖g7 18. 0–0 ♔e7∞ Vaganjan–Hug, Caracas 1976; **6. g3**!?

[50] 7... ♗g5 8. ♗g5 ♕g5 9. a4 ♘h6 10. ♖a3 0–0 11. ♕d2 ♕e7 12. 0–0 ♘d7 13. ♗e2 ♔h8 14. ♗b5± Jansson–Jacobsen, Siegen (ol) 1970

[51] 13. ♘c4 b6 14. g3± Gereben–Vaisman, Sandomierz 1976

[52] **5. ♗d3** ♗g7 6. ♘f3 ♘e7 7. 0–0 0–0 8. ♘d2 ♘d7 [8... ♗d7?! 9. a4 f5 10. ♘c4 ♘c8 11. ♕e2 f4 12. f3± Csulits–Espig, Colditz 1967 — 3/67] 9. ♘c4 ♘b6 10. ♘e3 ♗h6=; **5. f4** ♗g7 [5... ef4 6. ♗f4 ♘f6 7. ♘f3 ♘h5 8. ♗g5 ♗e7 9. ♗h6 ♗g4 10. ♗e2 ♘d7 11. e5 de5 12. d6 ♗f8 13. ♗g5 f6 14. ♘b5 fg5 15. ♘c7 ♔f7∞ Visier–Larsen, Palma de Mallorca 1969] 6. fe5 ♗e5 7. ♘f3 ♗g4 8. ♗b5 ♔f8 9. 0–0 ♗f3 10. ♕f3 ♕e7 11. ♗g5 f6 12. ♗d2 a6 13. ♗e2 ♘d7= Botvinik–Calvo, Palma de Mallorca 1967; **5. ♘f3** ♗g7 6. ♗e2 — 5. ♗e2; **5. ♗b5**!? ♘d7 6. f4

[53] 6. h4?! ♘a6 7. h5 ♘c7 8. ♘f3 ♗d7 9. a4 a6 10. ♗g5 f6 11. ♗e3 b5= Porath–Kagan, Israel 1968 — 5/75

[54] 6... ♘f6 7. 0–0 0–0 **8. a3** ♘bd7 9. b4 a6 10. ♘d2 ♕c7= Lejn–Bednarski, Zinnowitz 1965: **8. ♘d2** a6 [8... ♘e8 9. a4 f5 10. ♘c4 f4 11. ♗g4 ♖f6?! 12. g3 g5 13. ♔h1 ♗g4 14. ♕g4 ♕d7 15. ♕d7± ⊥ Gheorghiu–Partos, Bucuresti 1966] 9. a4 ♘bd7 10. ♘c4 ♘b6 11. ♘e3 ♗d7= Bondarevski–Matulović, Soči 1964

[55] 7. h4 h5 8. ♘d2 ♘d7! [8... ♗d7?! 9. a4 0–0 10. ♘c4 ♘c8 11. ♗g5 f6 12. ♗e3 ♘a6 13. ♘b5 ♗b5 14. ab5 ♘c7 15. g4 hg4 16. h5± Ghitescu–Larsen, Büsum 1969 — 7/73] 9. ♘c4 ♘b6 10. ♘e3 ♗h6∞

[56] 13. ♕e2 f5 14. f3± Rossetto–Schmid, La Habana 1967

[57] **5. g3** ♘g6 6. h4 ♗e7 7. h5 ♘f8 8. ♗b5 ♘d7 9. a4 a6 10. ♗e2± Aljehin–Castillo, Buenos Aires (ol) 1939; **5. ♗e2** ♘g6 6. g3 ♗e7 7. h4 ♘a6 8. h5 ♘f8 9. f4 ♘c7 10. a4± Bialas–Heim, BRD 1962

[58] 5... a6 6. a4 ♘g6 — 4... a6

[59] 8. ♘h2 ♘f8 9. ♗e2 g6 10. ♘f1 ♘d7 11. ♘e3 ♘f6 12. ♗d2 a6 13. a4± Kostić–Spielmann, Göteborg 1920; 8... ♘d7!? △ ♘f6±

[60] 11... f5? 12. ef5 ♗f5 13. ♘e3 ♕c8 14. ♘f5 ♕f5 15. f3± Smislov–B. Jacobsen, Kapfenberg 1970

[61] **12. ♗e3** ♕c8 13. ♕d3∞ Sliwa–Bouteville, Varna (ol) 1962; **12. ♘e3**± Filip

[62] **5... f5** 6. f4 ♘f6 7. fe5 de5 8. ef5 ♗f5 9. ♗g5 ♗d6 10. ♘ge2 ♘bd7 11. ♘g3± Euwe–Aljehin, (m) 1934; **5... b6** 6. ♗e2 [6. f4 ef4 7. ♗f4 ♘e7 8. ♗d3 ♘g6 9. ♗g3 ♗e7 10. ♘f3 0–0 11. 0–0 ♗g4 12. ♕e2 ♗f6 13. ♘d1 ♖a7 14. c3 ♗e5 15. ♘e3 ♗f3± Baumbach–Enevoldsen, Kapfenberg 1970] ♘f6 7. ♘f3 g6 8. 0–0 ♗g7 9. ♗g5 0–0 10. ♘d2± Boleslavski; 5... ♗e7 6. ♘f3 ♗g4 7. g3 ♘d7 8. ♗g2 h6 9. 0–0 ♗g5 10. ♕d3 ♗c1 11. ♖ac1 ♗f3 12. ♕f3 ♘gf6 13. ♘d1 b5 14. ♘e3 g6 15. ♖a1 0–0 16. ♘g4± Gligorić–Jović, Jugoslavija (ch) 1962

[63] 8... ♗g4 9. ♘d2 ♗e2 10. ♕e2 ♘bd7 11. ♘c4 ♘e8 12. a5 ♘c7 13. ♘a4 ♖b8 14. ♖a3 ♘b5 15. ♖h3 g6 16. f4± Hort–Damjanović, Monte Carlo 1968 — 6/108

[64] 9... ♘d7 10. ♘c4 ♗g5 [10... ♘b6 11. ♘e3 a5?! 12. ♗d2 g6 13. ♕e1 f5 14. ef5 gf5 15. f4± van Scheltinga–Kavalek, Wijk aan Zee 1969 — 7/72] 11. a5 ♗c1 [11... ♖b8 12. ♗g5 ♕g5 13. ♕d2 ♕d2 14. ♘d2 g6 15. ♘c4 f5 16. ef5 gf5 17. f4± Filip–Pietzsch, Harrachov 1966 — 1/55] 12. ♕c1±

[65] **12. f4**?! ef4 13. ♕f4 ♕e7 14. ♗g4 ♘e5 15. ♗c8 ♘c4∓ Porath–Ciocaltea, Netanya 1965; **12. a5**± Filip

[66] **6. h4** h5 7. ♘f3 ♗g4 8. ♗e2 ♗f3 9. ♗f3 ♘d7 10. a5 ♗h6 11. ♗h6 ♘h6 12. ♕d2 f6 13. ♘d1 f5 14. ♘e3 ♕f6 15. ♖a3 fe4∞ Antošin–Belov, SSSR 1961; **6. f4** ef4 7. ♗f4 ♗g7 8. ♘f3 ♘f6 9. ♗e2 ♗g4 10. 0–0 0–0= Golombek–Trifunović, Amsterdam 1950

[67] 6... ♗g4 7. ♗e2 ♗f3 8. ♗f3 ♗g7 [8... ♘d7 9. ♗g4 ♘df6 10. 0–0 ♗g7 11. f4 ♘g4 12. ♕g4 ♘f6 13. ♕f3 ♘d7 14. f5 ♕e7 15. a5± van Scheltinga–Milić, Beverwijk 1963] 9. a5 ♘e7 10. h4 h5 11. ♗g5 ♘d7 12. ♗e2± Teschner–Paoli, Reggio Emilia 1965

[68] 7. ♗d3 ♘h6 8. h3 f6 9. ♗e3 ♘f7 10. ♕e2 b6 11. ♘d2 ♖a7 12. ♘c4 ♖b7∞ Prokop—Pelikan, 1937

[69] 9... b5? 10. ♘b6 ♖a7 11. ♗b5±

[70] 13. 0—0 ♖b8 14. ♗c4 ♗f6 15. ♗e3 ♔g7± O'Kelly—Nilsson, La Habana (ol) 1966

[71] 6... ♗g4 7. h3 ♗f3 8. ♕f3 ♘g6 9. g3± Donner—Balcerovski, Varna (ol) 1962

[72] 7. ♗e3 ♗e7 8. g3 0—0 9. ♗g2 ♘d7 10. 0—0 ♘f6 11. h3 ♗d7 12. a5 ♘e8 13. ♘a4 ♗b5 14. ♖e1 ♕a5 15. ♘c5 ♕c7= Bokor—Köberl, Hungary 1966

[73] 8. ♗e2 ♗g4 9. ♘g5 ♗e2 10. ♕e2 ♕e7= Wade—Kieninger, Amsterdam (ol) 1954

[74] Filip

A 45 — 1. d4 ♘f6

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	♘c3[1]	dc5[3]	♘f3[5]	♗d2	e3	♗d3	0—0	e4	♘e4[7]	±
	c5[2]	♕a5[4]	e6[6]	♗c5	♕d8	d5	♘c6	de4		
2	g3	d5	♗g2	e4[10]	♘e2	♘bc3[12]	a4	♘f4	0—0	=
	c5[8]	g6[9]	d6	♗g7	0—0[11]	♗d7	♕c8	♘a6	♘c7[13]	
3	c3	♗g5	♘d2	e3[16]	♗c4	f4	cd4	♗d3	♗f5	=
	g6[14]	♗g7	0—0[15]	d6	c5	cd4	d5	♗f5	gf5[17]	
4	e3	f4[19]	♘f3	c3	♗d3[21]	♘bd2	♘e4	ed4	0—0	=
	g6[18]	♗g7	c5[20]	d6	0—0	♘d5	cd4	♗f5	b5[22]	
5	♗g5	♗f6[24]	e3[25]	♗d3[27]	♕f3[29]	c3	♘e2	♕g3	♘d2[31]	±
	g6[23]	ef6	♗g7[26]	f5[28]	♘c6[30]	b6	♗b7	0—0		
6	. . .	e4[32]	♗f6	♘f3[34]	♘c3	♕d2	0-0-0	h4	g3	±
	e6	h6[33]	♕f6	d6	g6	♕e7	a6	♗g7	b5[35]	
7	. . .	d5[36]	♘c3!?[38]	♗d2	e4	f4	fe5[40]	♘f3	♗c4[41]	⩱
	c5	♕b6[37]	♕b2	♕b6	e5[39]	d6	de5	♗d6		
8	. . .	♗f6	d5[43]	♕c1[45]	e3[47]	c3	♘h3[49]	♗e2	f4	∞
	. . .	gf6[42]	♕b6[44]	f5[46]	♗g7	e6[48]	h5[50]	e5	e4[51]	
9	. . .	♗h4	f3	fe4	e3[54]	♘d2[56]	c3	♘c4	♕h5	±
	♘e4	g5[52]	gh4	c5![53]	e6[55]	♘c6	♗h6	d5	♕g5[57]	
10	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3[58]	♘d2	♗d3[61]	0—0	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕b6	♕b2[59]	♕c3[60]	♗h6[62]	♗e3[63]	
11	. . .	♗f4	f3[65]	c3	d5	e4	♘d2[67]	a4	♗d3	=
	. . .	c5[64]	♕a5[66]	♘f6	d6	g6	♘bd7	♗g7	♕c7[68]	
12	. . .	. . .	f3[69]	e4!?[71]	♘c3	♘d5	c4[74]	♗d2	f4	=
	. . .	d5	♘f6[70]	de4[72]	♘d5[73]	♕d5	♕a5	♕f5	♘c6[75]	

[1] **2. f3** d5 3. e4 e6 [3... de4 4. ♘c3 — D 00] 4. e5 ♘fd7 5. ♗e3 c5 6. c3 ♘c6 7. f4 cd4 8. cd4 ♗b4 9. ♘c3 ♕a5 [Diemer—van Scheltinga, 1956] 10. ♘e2=; **2. ♘d2** e5 [2... c5 3. e3 b6 4. ♗e2 ♗b7 5. ♗f3 ♘c6 6. ♘e2 g6 7. c3 ♗g7= Nenarokov—Grigorjev, SSSR 1924] 3. de5 ♘g4 4. ♘gf3 ♘c6 5. g3 ♘ge5 6. ♗g2 d6 7. 0—0 ♗e7= Czerniak—Enevoldsen, Buenos Aires (ol) 1939; **2. ♗f4** e6 [2... c5 3. e3 ♕b6 4. ♘c3!? g6 5. ♘f3 ♗g7 6. ♕d2 d6 7. h3 0—0 8. ♗c4 a6 9. 0—0 ♕c7= Mac Alpine—Doda, La Habana (ol) 1966] 3. e3 b6 4. ♗e2 ♗b7 5. ♗f3 d5 6. ♘d2 ♗e7 7. ♘e2 0—0 8. ♘c3 c5= Holmes—Langeweg, La Habana (ol) 1966

[2] **2... g6** 3. ♗g5 ♗g7 4. ♕d2 c5 5. dc5 h6 6. ♗f4 ♘a6 7. e4 ♘c5 8. f3 ♕a5∞ Tapaszto—Dely, Hungary 1954; 3. e4 d6 — B 07; **2... d5**= — D 00

[3] 3. ♘f3 cd4 4. ♘d4 [4. ♕d4 ♘c6 5. ♕a4 e6 6. a3 ♗e7 7. e4 d6= Binner—Rossetto, Buenos Aires 1959] d5 5. ♗g5 e6?! 6. e4 de4 7. ♘db5! ♕a5 8. ♗f6 gf6 9. ♘d6 ♗d6 10. ♕d6 ♘d7 11. 0-0-0 ♕c5 12. ♘e4±⊥ van Geet—Honfi, Wijk aan Zee II 1970; 5... ♘bd7∞

[4] 3... e6 4. e4! ♗c5 5. e5 ♕b6 6. ♘h3 ♘g8 7. ♕g4 ♗f8 8. ♗d3 ♘e7 9. 0—0± Knežević—Damjanović, Jugoslavija (ch) 1960

[5] **4. ♕d3** ♕c5 5. e4 ♘c6 6. ♗e3 ♕a5 7. 0-0-0 e6 8. a3 ♗e7 9. ♕b5 ♕c7 10. ♗e2 0—0 11. g4 d6 12. f4 a6 13. ♗b6 ♕b8 14. ♕d3 d5!∓ Mjagmarsuren—Malich, Tel Aviv (ol) 1964; **4. ♗d2** ♕c5 5. e4 d6 6. ♘f3 a6 7. ♗e2 e6 8. 0—0 ♗e7 9. a4 b6= Kozomara—Smailbegović, Sarajevo 1960; **4. a3** ♕c5 5. e4 a6 6. ♗e3 ♕c7 7. f4 [7. g4 h6 8. h3 e6 9. ♕d2 ♘c6 10. f4 d6 11. 0-0-0 ♗e7 12. ♘f3 ♗d7 13. ♖g1 ♖b8∞ Rossetto—Pugach, Buenos Aires 1965] d6 8. ♗e2 e6 9. g4± Hort

[6] 4... ♘c6 5. ♘d2 ♕c5 6. e4 d6 7. ♘c4 ♘g4 8. ♘e3 ♘e3 9. ♗e3 ♕a5 10. ♗c4 g6 11. ♗d4 ♖g8∞ Smith—Browne, San Antonio 1972; 7. ♘b3±

[7] Müller—J. Rodriguez, Halle 1974

[8] **2... g6** 3. ♗g2 ♗g7 4. e4 d6 5. ♘e2 0—0 6. 0—0 ♘bd7 [6... e5 7. ♘c3 — B 07; 6... c5 7. c3 — B 20] 7. h3 c5 8. c3 ♖e8 9. ♗e3 ♕c7 10. ♘bd2 e5 11. d5 b5 12. a4 ba4 13. ♕a4 a5 14. ♖fb1± Kovacs—Polgar, Hungary 1965; **2... d6** 3. ♗g2 e5 4. de5 de5 5. ♕d8 ♔d8 6. ♘c3 c6 7. ♘f3 ♘fd7 8. b3 f6⇄ Tartakower—Koltanowski, Hastings 1935/36

[9] **3... e6** 4. ♘c3 ed5 5. ♘d5 ♘d5 6. ♕d5 ♘c6 7. e4 d6 8. ♗g2 ♗e6 9. ♕d1± Junge—K. Richter, München 1942; **3... b5** 4. ♗g2 d6 5. a4 b4 6. ♘f3 g6 7. 0—0 ♗g7 8. ♖e1 0—0 9. e4 ♘bd7⇄ Johanessen—Gligorić, Reykjavik 1964

[10] 5. **♘c3** ♗g7 6. a4 ♘a6 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 b6 9. ♘d2 ♘c7 10. ♘c4 ♗a6 11. ♘a3 ♕d7 12. h3 ♖ad8 13. ♘ab5 ♗b7! 14. ♗f4 a6 15. ♘c7 ♕c7 16. ♕d2 ♖fe8 17. e4 e6∞ Basman—Sigurjonsson, Haifa 1970; **5. ♘f3** ♗g7 6. 0—0 b5 [6... 0—0 7. ♘c3 ♘a6 8. h3 ♘c7 9. a4 ♖b8 10. e4 a6 11. ♖e1 ♘d7 12. ♗f4 b5∞ Ljubojević—Ribli, Manila (izt) 1976 — 22/106] 7. ♘fd2 0—0 8. a4 b4 9. ♖e1 ♘bd7 10. e4 ♕c7 11. ♘c4 ♘b6 12. ♘e3 a5= Panno—Adorjan, Amsterdam 1977; **5. c4** ♗g7 6. ♘c3 0—0 7. e4 — E 72

[11] 6... ♗g4 7. f3 [7. h3 ♗e2 8. ♕e2 ♕b6 9. 0—0 ♘fd7 10. ♘a3 0—0 11. c3 ♕a6 12. ♘b5 ♕a5 13. a4 a6 14. ♘a3 ♘b6 15. ♗g5 ♖e8∞ Tartakower—Colle, San Remo 1930] ♗d7 8. 0—0 ♕c8 9. c4 h5 10. ♘bc3 h4 11. g4 h3∞ Blümich—Fajarowicz, Zwickau 1930

[12] 7. 0—0 b5 8. h3?! ♘bd7 9. ♗e3 ♘b6 10. ♘d2 ♘fd7 11. c3 a5 12. ♕c2 e6 13. de6 fe6 14. ♖ad1 ♕c7∓ Bakonyi—Szabo, Budapest 1952; 8. a4!∞; 8. c4!?

[13] 11. ♕e2 a6?! 12. a5! ♖b8 13. ♘d1 ♘g4 14. c4± Thomas—Comte, England 1946; 11... b6!△ a6=

[14] **2... e6** 3. ♗g5 c5 4. e3 b6 5. f4 ♗b7 6. ♘f3 ♘c6 7. ♘bd2 ♖c8 8. ♗d3 ♗e7 9. ♕e2 cd4 10. ♘d5!= Tipary—Szilagyi, Hungary 1953; **2... d6** 3. ♗g5 ♘bd7 4. e3 [4. ♘d2!?△ e4] e5 5. ♘d2 ♗e7 6. ♗d3 d5 7. ♘e2 0—0 8. ♗f5 ♘c5 9. ♗c2 ed4 10. cd4 ♘ce4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♗e7 ♕e7= Tipary—Dely, Hungary 1967; **2... b6** 3. ♘f3 — A 47

[15] **4... c5** 5. ♗f6 [5. dc5!? ♕c7∞] ♗f6 6. ♘e4 ♕b6 7. ♘f6 ef6 8. ♕d2! [8. ♖b1 d6 9. e3 0—0 10. ♘f3 ♘c6 11. ♗d3 cd4! 12. ♘d4 ♘d4 13. ed4 ♕a5 14. a3 ♖e8 15. ♔f1 ♕d5∓↑ Tipary—Ribli, Hungary 1967] d6 9. e3±; **4... d5** 5. e3 0—0 6. ♗d3 b6 7. f4 c5 8. ♘gf3 ♗a6 9. ♕e2 ♕c8= Tipary—Bilek, Hungary 1954

[16] 5. e4 d6 6. ♗c4 ♘bd7 [6... c5!? 7. ♘e2 ♕c7 8. 0—0 b6 9. ♖c1 ♗a6 10. ♗a6 ♘a6= Tipary—Forintos, Hungary 1954; 7. ♘gf3!?] 7. ♘e2 [7. ♘gf3!?] c6 [7... c5!?] 8. f3 b5 9. ♗d3 ♖b8 10. 0—0 e5= Tipary—Szily, Hungary 1967

[17] 11. ♗f6= Tipary—Lengyel, Hungary 1952

[18] **2... e6** 3. f4 b6 4. ♘f3 c5 5. c3 ♗e7 6. ♗d3 ♗a6! 7. 0—0 [7. ♗a6 ♘a6 8. 0—0 0—0 9. ♕e2 ♕c8 10. e4 ♕b7 11. ♘bd2 cd4 12. e5 ♘d5 13. ♘d4 f5!∓ Mudrov—Botvinik, SSSR 1929] ♗d3 8. ♕d3 d5 9. ♘bd2 0—0 10. ♘e5 ♕c8 11. ♖f3 ♕a6 12. ♕c2 ♖c8∓ Tipary—Portisch, Hungary 1955; 3. ♘f3 d5 4. c4 c5 — D 30; **2... d5** — D 00

[19] 3. ♗d3 ♗g7 [3... d6 4. b3 ♗g7 5. ♗b2 0—0 6. ♘d2 ♘c6 7. ♘e4 ♘e4 8. ♗e4 d5 9. ♗d3 e5! 10. c3 ♖e8∓ Ufimcev—Alatorcev, SSSR (ch) 1947] 4. ♘e2 d6 5. c3 0—0 6. ♘g3 e5 7. 0—0 ♖e8 8. ♘d2 ♘c6 9. f4 ed4 10. ed4 ♘g4!∓ Enevoldsen—Cosulich, Siegen (ol) 1970

[20] 4... b6 5. c3 ♗b7 6. ♘bd2 0—0 7. ♗d3 d5 [7... c5 8. 0—0 ♘c6 9. ♘e4 ♘e4 10. ♗e4 ♘a5 11. ♗d3 ♖c8 12. ♕e2 cd4 13. ed4 (Marshall—Torre, Baden Baden 1925) e6!=] 8. ♗c2 c5 9. 0—0 ♘c6 10. ♘e5 ♘e5 11. fe5 ♘e4= Tipary—Szily, Budapest 1952

[21] 6. ♗c4 0—0 7. 0—0 ♕c7 8. ♕e2 ♘bd7 9. ♘bd2 e5 10. fe5 de5 11. d5 e4 12. ♘g5 ♕e5 13. ♘e6 fe6 14. de6 ♔h8 15. ed7 ♗d7∓ Hannholm—Abrosin, corr. 1958/60

[22] 11. ♘g3 ♗d3 12. ♕d3 ♕b6 13. f5 ♘d7 14. ♔h1 ♖ac8= Hänninen—Larsen, Wageningen 1957

[23] **2... b6** 3. ♗f6 ef6 4. e3 ♗b7 5. ♘d2 g6 6. ♘gf3 f5 7. c3 ♗g7 8. ♗d3 0—0 9. 0—0 d6 10. a4± Jansa—Keene, Amsterdam 1973; **2... h6** 3. ♗h4 [3. ♗f6! ef6 4. e3±] c5 4. ♗f6 gf6 [Ivkov—Bilek, Beverwijk 1966 — 1/58] 5. d5! ♕b6 6. ♕c1 ♗g7 7. e3 f5 8. c3 e6 9. ♘h3!±; **2... d6** 3. ♗f6 gf6 4. e3 ♘c6 5. ♕h5 [5. ♗d3!?] e5 6. ♗c4 d5 7. ♗b5 ♗g7 8. ♘f3 0—0 9. 0—0 [9. ♗c6 bc6 10. de5 fe5 11. ♘e5 ♖b8!⩱ Ivkov] ♕d6 10. ♗c6 bc6 11. ♘c3 ♖b8 12. ♘a4 ♖e8 13. ♖fe1 ♕e6 [Šahović—Planinc, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/67] 14. a3! ♕f5 15. ♕f5 ♗f5 16. ♖ac1 ±⊥; **2... d5** 3. ♗f6 — D 00; 3. ♘c3 — D 01; 3. ♘f3 — D 03

[24] 3. ♘d2 ♗g7 4. e4 d6 5. ♘gf3 [5. f3 ♘bd7 6. ♗d3 c6 7. c3 h6= Lachman—Burger, Whitby 1969] ♘c6 6. c3 e5 7. de5 ♘e5 8. ♘e5 de5 9.

♗c4 ♕e7 10. ♕f3±↑ Pytel—Straub, France 1975

[25] 4. e4 d5 5. ♗d3 de4 6. ♗e4 f5 7. ♗f3 ♗g7 8. c3 0—0 9. ♘e2 ♘d7 10. ♘d2 c5 11. ♘b3 cd4 12. ♘bd4 ♘e5 13. 0—0 ♘f3 14. ♘f3 ♗e6= Trompovski—Eliskases, 1943

[26] 4. . . f5 5. ♗d3 d5 6. ♕f3 c6 7. ♘e2 ♘d7 8. c4 dc4 9. ♗c4 ♘b6 [9. . . ♘f6±] 10. ♗b3 a5 11. a3 a4 12. ♗a2 ♗g7 13. ♘bc3 ♕e7 14. h4 [Jansa—Přibyl, Luhačovice 1973 — 11/55] h5 15. ♖d1±

[27] 5. h4 h5 6. ♘h3 d5 7. ♘f4 ♗f5 8. ♗d3 ♕d7 9. ♗f5 ♕f5 10. ♕d3 ♕d3 11. ♘d3±⊥ Opočensky—Janata, ČSSR (ch) 1965; 5. ♘d2 0—0?! [5. . . ♘c6!?] 6. h4 d5 7. h5 f5 8. hg6 fg6 9. ♘h3 ♘d7 10. ♘f4 ♘f6 11. c4! c6 12. cd5 cd5 13. ♕b3± Gurgenidze—Šusterman, SSSR 1974; 5. ♘e2 f5 [5. . . b6 6. ♘f4 d5 7. h4 h5 8. c4 dc4 9. ♗c4 ♗b7 10. ♘c3 ♗h6 11. ♗f7!!+— Vaganjan—Botterill, Hastings 1974/75 — 19/68; 10. . . ♘c6±] 6. ♘f4 d6 7. ♘d2 ♘d7 8. ♗c4 ♘f6 9. h4 ♗d7 10. c3 c6 11. ♕b3± Christiansen—Čehov, Tjentište 1975

[28] 5. . . 0—0?! 6. h4! d5 7. h5 c5 8. c3 cd4 9. cd4 ♘c6 10. hg6 fg6 11. ♘e2! [11. ♖h7? ♔h7 12. ♕h5 ♔g8 13. ♗g6 ♕a5 14. ♘c3 ♖d8∓] ♖e8 12. ♘bc3 ♗e6 13. ♘f4 ♗f7 14. ♔f1± Opočensky—Skacel, ČSSR 1963; 5. . . d6 6. h4 [6. ♘f3 ♘c6 7. c4 0—0 8. ♘c3 ♘b4= Boysan—Trajković, corr. 1967 — 3/69] h5 7. ♘e2±

[29] 6. ♘e2 d6 7. 0—0 0—0 8. ♘d2 ♘d7 9. ♘f4± Meduna—Smejkal, ČSSR (ch) 1972

[30] 6. . . d6 7. ♘d2 0—0 8. ♘e2 ♘d7 9. ♘f4 ♘f6 10. h4 [10. c3±] h5 11. 0-0-0 d5 12. ♕e2 ♕d6 13. c4 c6 14. ♔b1± Barle—Gligorić, Ljubljana—Portorož 1975 — 19/66

[31] 10. h4?! h5 11. ♘d2 ♘e7 12. ♘f4 ♘d5 13. ♘d5 ♗d5 14. 0-0-0 a5= Jansa—Marjanović, Vrnjačka Banja 1973; 10. ♘d2△ ♕f4, h3, g4±

[32] 3. ♘c3 ♗e7 4. e4 h6 5. ♗h4 [5. ♗f6 ♗f6 6. e5 ♗e7 7. ♕g4 ♔f8 8. ♘f3±] ♘e4 6. ♗e7 ♘c3 7. ♗d8 ♘d1 8. ♗c7 ♘b2 9. ♗d6 ♘c6 10. ♘f3 b6 11. a4 ♘a5 12. ♘d2 ♘b7 13. ♗b4 d5 14. ♖a3± Hort—Mista, ČSSR (ch) 1974 — 17/97; 3. . . d5 4. e4 — C 11; 3. ♘f3 — A 46

[33] 3. . . ♗e7 4. ♗d3 c5 5. dc5 ♕a5 6. ♘c3 ♘c6 7. ♘f3 ♕c5 8. 0—0 0—0 9. a3 d6 10. ♘a4 ♕a5 11. c4± Charlier—Flores, Sao Paulo 1937

[34] 5. ♘c3 ♗b4 6. e5 ♕e7 7. ♕g4 0—0 8. h4 d5 9. ♖h3 c5∓ Trompovski—Cruz, 1939

[35] 11. ♗h3 b4 12. ♘d5 [12. ♘e2 a5 13. d5∞ Botvinik] ed5 13. ♗c8 0—0 14. ♗b7 ♖a7 15. ♗d5 c6 16. ♗b3 ♕e4 17. ♕f4! [17. ♕d3 ♕d3 18. ♖d3 ♘d7= Korčnoj—Karpov, Moskva (m) 1974 — 18/89] ♕f4 18. gf4△ 19. h5, 19. f5± Botvinik

[36] 3. c3 ♕b6 4. ♕b3 cd4 5. ♕b6 ab6 6. cd4 ♘c6 7. ♘f3 ♘b4∓ Letelier—Fischer, Mar del Plata 1960; 3. dc5 ♘e4 [3. . . ♘a6 4. ♘d2 ♘c5 5. ♘gf3 h6 6. ♗f6 gf6 7. e3 d5 8. b4 ♘a6 9. a3 ♗g7 10. c4± Rossetto—Szabo, Buenos Aires 1970; 3. . . e6 4. ♘c3 ♗c5 5. e3 ♘c6 6. ♘f3 ♗e7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 b6= Cooke—Littlewood, England 1966] 4. ♗e3?! e6 5. b4 a5 6. f3 ♕h4 7. g3 ♘g3 8. ♗f2 ♕b4 9. c3 ♕b2 10. hg3 ♕a1 11. ♕c2 a4 12. a3 ♘a6∓ Boleslavski; 4. ♗h4 — 2. . . ♘e4; 3. ♘f3 cd4 4. ♘d4 ♘c6 5. ♘c3 e6 6. e3 ♗b4 7. ♗d3 ♕a5 8. ♗f6 ♗c3 9. bc3 ♕c3 10. ♔f1 gf6∞ Janowski—Nimzowitsch, Semmering 1926; 3. ♘c3 ♕a5 4. ♗f6 gf6 5. e3 cd4 6. ed4 e6 7. d5 ♗a3 8. ♕c1 ♕b4 9. ♖b1 ♕c3 10. bc3 ♗c1 11. ♖c1 b6∞ Cejtlin—Pokojowczyk, Slupsk 1978; 3. e3 ♕b6 [3. . . ♕a5 4. c3 cd4 5. ♗f6 gf6 6. ed4 d5 7. ♗d3 h5 8. ♘f3 ♘c6 9. ♘bd2 ♖g8∞ Plachetka—Franzen, Stary Smokovec 1971] 4. ♗f6 ♕b2 5. ♘d2 gf6 6. ♘gf3? cd4 7. ed4 ♗h6!∓ Sarapu—Barczay, Sousse (izt) 1967; 6. d5 — 3. ♗f6

[37] 3. . . ♕a5!? 4. c3 ♕b6 5. ♗f6 ♕f6 6. e4 g6 7. ♘d2 ♗g7 8. ♘gf3 0—0 [Böhm—Ljubojević, Amsterdam 1975] 9. ♗d3△ 0—0∞; 3. . . ♘e4! — 2. . . ♘e4

[38] 4. ♗f6 ♕f6 5. ♘c3 g6 6. e3 ♕b6 7. ♖b1 8. ♕d2 d6= Prins—Beni, Luzern 1963

[39] 6. . . d6 7. f4 a6 [7. . . g6? 8. e5 ♘fd7 9. ♘f3 ♗g7 10. ♖b1 ♕d8 11. e6 fe6 12. ♘g5 ♘f8 13. ♗b5 ♗d7 14. de6 ♗b5 15. ♘b5 ♕c8 16. 0—0 a6 17. ♗c3!+— Vaganjan—Jansa, Kragujevac 1974 — 18/88; 8. . . de5 9. fe5 ♘fd7 10. ♘f3 ♗g7 11. ♖b1 ♕d8 12. e6! fe6 13. ♘g5 ♘f6 14. ♗b5 ♔f8 15. de6 a6 16. ♗e3! ♕a5 17. 0—0!+— Vaganjan—Kuprejčik, SSSR (ch) 1974 — 19/70; 7. . . e6!?] 8. e5 de5 9. fe5 ♘g4 10. e6! ♘f6 11. ef7 ♔f7 12. ♘f3± Vaganjan—Passerotti, Roma 1977 — 24/99

[40] 8. ♘f3 ♘bd7 9. a4 ef4! 10. a5 ♕d8 11. ♗f4 ♗e7 12. ♘d2 0—0 13. ♘c4 ♘e8∓ Šahović—Ribli, Vrbas 1977

[41] Přibyl—Hazai, Varna 1978 — 25/95

[42] 3. . . ef6 4. c3 [4. d5 d6 5. c4 f5 6. e3 g6 7. ♘c3 ♗g7 8. ♗d3 0—0= Trompovski—Najdorf, Montevideo 1954] ♕b6 5. ♕d2 ♗e7 6. e3 0—0 7. ♘e2 ♖e8 8. ♘f4 cd4 9. cd4 ♗b4 10. ♘c3± Čaplinski—Estrin, Balašiha 1977

[43] 4. ♘c3 ♕b6 5. ♘d5 ♕d8 6. ♘c3 [6. ♘f3 e6 7. ♘c3 cd4 8. ♕d4 ♘c6 9. ♕h4 f5 10. ♕d8 ♔d8 11. e4 fe4 12. ♘e4 d5∓ Opočensky—Petraš, ČSSR (ch) 1965] ♕b6=; 4. dc5 e6 5. ♘d2 ♕a5 6. e3 ♕c5 7. ♘gf3 ♗e7 8. ♗d3 b6 9. c3 ♗b7 10. ♕a4 f5= Hort—Schmidt, Polanica Zdroj 1964

[44] 4. . . d6!? 5. ♘d2 ♗g7 6. e3 f5 7. c3 0—0∞ Tichy—Prandstetter, ČSSR 1977

[45] 5. ♘d2 ♕b2 6. e3 f5 7. ♖b1 [7. ♗c4 ♗g7 8. ♖b1 ♕f6 9. ♘e2 d6 10. ♘g3 ♘d7 11. ♗b5 ♖b8 12. ♕h5 f4 13. ♘f5 a6! 14. ♘e4 ♕g6 15. ♗d3 ♘e5 16. ♕g6 ♘d3 17. cd3 hg6 18. ♘g7 ♔f8 19. ef4 b5!∓ Hort—Ribli, Las

Palmas 1973; 13. ♘de4! ♕g6 14. ef4∞; 7. ♘h3!? ♗g7 8. ♖b1 ♕f6 9. ♘f4⩲ Jansa] ♕f6 [7... ♕a2?! 8. ♗c4 ♕a5 9. ♕h5±] 8. ♗d3 ♗h6 [8... d6 9. ♕h5 ♕g6 10. ♕f3⩲] 9. ♘e2 d6 10. ♘g3 f4 11. ♘h5 ♕h4 12. ♘f4 ♗f4 13. ef4 ♕f4 14. 0—0 ♔d8 15. ♖e1 ♘d7 16. ♘c4 ♘f6 17. ♘e3⩲↑ Hort—Hartston, Hastings 1972/73

46 **5... d6** 6. ♘d2 ♗h6 [6... ♗g7] 7. e3 ♗f5 8. ♘e2 ♘a6 9. ♘g3 ♗g4 10. h3 ♗d7 11. c3 0-0-0 12. ♗d3 ♖dg8 13. ♕c2± Benett—Franklin, London 1977; 5... ♗g7 6. c3?! e6 7. e4 f5! 8. ♘a3 0—0 9. ♘c4 ♕d8 10. de6 fe6 11. ♘d6 [Alburt—Savon, SSSR (ch) 1972 — 14/109] ♘c6! 12. ef5 ♕e7 13. ♘c8 ♖ac8 14. fe6 ♕e6 15. ♕e3 ♕f7!∓ Boleslavski; 6. e3 f5 7. c3 — 5... f5

47 6. g3!?

48 7... ♕d6 8. ♕d2 e6 9. ♘a3 0—0 10. ♘b5 ♕b6 11. a4 ♘a6 12. ♘f3 ♕d8 13. ♗c4± Trompovski—Guimard, Rio de Janeiro 1938

49 8. ♗c4 ♕d6 9. ♘f3 b5 10. ♗b5 ♕d5 11. 0—0 0—0 12. c4 ♕b7 13. ♘c3 ♘c6 14. ♕d2 a6 15. ♗a4 ♕c7∞ Holmov—Polugajevski, SSSR (ch) 1959

50 8... d6!?

51 11. ♘a3 d6 [11... ♕g6? 12. ♘b5 ♘a6 13. d6!± Gurgenidze—Kapengut, SSSR 1975 — 19/69] 12. ♘c4 ♕c7 13. a4 ♘d7∞

52 **3... g6** 4. f3 ♘f6 5. e4 d6 6. ♘c3 c6 7. ♕d2 ♗g7 8. 0-0-0 0—0 9. g4± Böhm—Popov, Amsterdam II 1974; **3... d5** 4. ♘d2 [4. f3 ♘f6 5. ♘d2 ♘c6 6. e3 e5 7. ♗b5 ed4 8. ed4 ♗e7 9. ♘e2 0—0 10. 0—0 ♘h5= Heinrich—Bogoljubov, Karlsruhe 1938/39] ♘d2 [4... g6 5. e3 ♗g7 6. ♘e4! de4 7. c3 ♕d5 8. ♕b3 ♗e6 9. ♕b4!± Meduna—Kupka, ČSSR (ch) 1972] 5. ♕d2±; 3... c5 4. f3 [4. d5 ♕b6! 5. ♕c1 g5 6. ♗g3 ♗g7 7. c3 ♕h6 8. ♗b8 ♖b8 9. ♘d2 ♘d2 10. ♕d2 b5∓ O. Rodriguez—Hort, Las Palmas 1975 — 20/90; 4. dc5 ♕a5 5. c3 ♕c5 6. ♘d2 d5 7. ♘b3 ♕d6 8. e3 ♘c6 9. ♗d3 e5 10. ♗e4 de4 11. ♕d6 ♗d6∓⊥ Hübner—Radojević, Sombor 1970] ♕a5 5. c3 ♘f6 6. d5 d6 7. e4 g6 8. ♗f6 [8. ♘a3 ♗g7 9. ♘c4 ♕c7 10. a4 0—0= Přibyl—Helmers, Lodz 1978] ef6 9. ♗d3±; 4... g5 — 3... g5

53 **5... d5** 6. ed5 ♕d5 7. ♘c3 ♕a5 8. e4 ♘c6 9. ♗c4±; **5... ♗h6** 6. ♘f3 e6 7. ♘c3 b6 8. e5! ♖g8 9. ♘e4± Trompovski—Cantero, Montevideo 1954

54 **6. c3** ♕b6! 7. ♕b3 cd4 8. ♕b6 ab6 9. cd4 ♘c6 10. ♘f3 ♘b4 11. ♔d1 d5!∓ Hübner—de Bruycker, Detmold 1967 — 3/70; **6. ♘c3** cd4! 7. ♕d4 ♖g8 8. e5 ♘c6 9. ♕e4 ♕a5 10. ♘f3 d6 11. 0-0-0 [11. ed6 ♗g7∓] ♗e6∓ Kunc—Mojsejev, corr. 1970 — 9/63

55 **6... d5** 7. ed5 ♕d5 8. ♘c3 ♕g5 9. ♗b5 ♘d7 [9... ♗d7 10. ♕f3 ♘c6 11. ♘e4± Gusev—Hodos, SSSR 1978 — 26/94] 10. ♕f3±; **6... ♗g7** 7. ♘f3 ♘c6 8. ♗c4 cd4 9. 0—0 e6 10. ed4 0—0 11. c3 d5 12. ed5 ed5 13. ♗d3± G. Stein—Molnar, Bucuresti 1951; **6... ♗h6** 7. ♔f2! [7. ♕d3 ♘c6 8. ♘d2 cd4 9. ed4 ♕b6 10. ♘b3 a5 11. a4 d5!∓ Bondarevski—Boleslavski, SSSR (ch) 1945; 7. ♗c4 d5 8. ♗d5 e6 9. ♗b3 ♗e3 (Anetbajev—Kajumov, SSSR 1973) 10. d5! ♕b6 11. ♘f3∞; 7... e6 8. ♕e2 ♕g5 9. ♘c3 ♘c6 10. d5 ♘e5 11. ♘f3 ♘f3 12. gf3 ♕e3∓ Szabo—Florian, Hungary 1971 — 12/72] ♕b6?! 8. ♘c3! ♕b2 9. ♘d5 ♔d8 10. ♗c4 e6 11. ♖b1 ♕a3 12. ♕h5±; 7... e6±

56 **7. ♘c3** ♗h6 8. ♕h5 ♕g5! [8... ♗e3 9. ♕c5 ♘c6? 10. ♘b5! ♕a5 11. c3 ♗d4? 12. ♘d6+—; 9... a6 10. e5! d6 11. ed6 ♘d7 12. ♕b4 ♕f6 (12... 0—0!? Peev) 13. ♘f3 h3 (Přibyl—Peev, Dečin 1978) 14. ♖d1! hg2 15. ♗g2 ♖g8 16. ♖d3! ♖g2 17. ♖e3△ 18. ♘d5±; 9... d6 10. ♗b5 ♔f8 11. ♕h5 ♖g8 12. ♘f3 ♖g2 13. ♖f1 ♖g6 (Gusev—Timoščenko, SSSR 1977 — 24/97) 14. e5! ♖h6 15. ♕g4 ♖g6 16. ♕h3! ♖g7 17. ♔e2 ♗h6 18. ♖g1±→ Timoščenko] 9. ♕g5 ♗g5 10. ♔f2 0—0 11. ♘f3 ♗e7 12. e5 ♘c6 13. ♘e4 cd4 14. ed4 f6 15. ef6 ♗f6 16. ♘f6 ♖f6 17. c3 b6= Timoščenko; 7. **♘f3** ♗h6 8. ♔f2 0—0 9. ♘c3 cd4 10. ed4 ♘c6 [10... d6!?] 11. ♗b5 f5 [Gusev—Juferov, SSSR 1977] 12. e5± Timoščenko

57 **10... ♗g7** 11. ♘d2 cd4 12. ed4 de4 13. ♘e4 0—0 14. ♘f3∓ Palatnik—Adamski, Kiev 1978 — 25/96; **10... ♕g5** 11. ♕g5 ♗g5 12. ♘f3 ♗e7 13. ed5 ed5 14. ♘ce5±⊥ Palatnik

58 **7. b3** ♘c6 8. ♘f3 ♗h6 9. ♕d3 ♘b4 10. ♕c3 cd4 11. ed4 d5∓ Macukevič—Veltmander, SSSR 1949; 7. **♘d2**!? cd4 8. ed4 ♕d4 9. ♕h5 ♕e3? 10. ♗e2 ♘c6 11. 0-0-0 ♕h6 12. ♖f1 ♕h5 13. ♗h5 ♘e5 14. ♘gf3 ♘g6 15. ♘g5±⊥ Přibyl—Peev, Varna 1978; 9... ♕b2!? 10. ♖b1⩲

59 7... ♗h6 8. ♘c3 e6 9. ♔f2±

60 8... ♗h6? 9. ♖b1 ♕a2 [9... ♕a3 10. ♖b3±] 10. ♗c4 ♕a5 11. ♖b5 ♕c7 12. ♗f7!± Hort, Přibyl

61 9. ♔f2?! ♗h6 10. ♗d3 ♘c6 11. d5 ♘e5 12. ♘e5 ♕e5 13. ♕f3 ♕g5!∓ Bachmann—Podzielni, Dortmund 1977

62 9... c4?! 10. ♗c4 ♕e3 11. ♕e2 ♕e2 12. ♔e2 ♘c6 13. c3 h3 14. ♘g5! hg2 15. ♗f7 ♔d8 16. ♖hg1± Hort, Přibyl

63 11. ♔h1 ♗d2 12. ♘d2 ♘c6 13. ♖f7! h3! [13... h5? 14. e5! ♕d4 15. ♘f3 ♕e3 16. ♗g6 ♔d8 17. ♕f1± Balašov—Furman, SSSR (ch) 1969] 14. gh3 cd4∞

64 **3... g5** 4. ♗c1 h6 5. f3 ♘f6 6. e4 d6 7. ♗c4 ♗e6 8. ♗e6 fe6 9. ♘e2 ♘c6 10. c4 e5 11. d5 ♘b8 12. ♘g3± Opočensky—Beni, Wien 1949; **3... d6** 4. f3 ♘f6 5. e4 g6 6. ♕d2 ♘bd7 7. ♗h6?! ♗h6 8. ♕h6 c5!∓ Kotov—Boleslavski, SSSR (ch) 1945; 7. ♘c3!±

65 **4. dc5** ♘c6 5. ♕d5 [5. ♘f3!?] f5! 6. ♕f5 d5 7. ♕h5 g6 8. ♕h4 ♘d4 9. ♗e5 ♘c2

10. ♔d1 ♘a1 11. ♗h8 ♕a5∓ Toluš—Boleslavski, SSSR (ch) 1945; **4. c3** ♕b6 5. f3 ♘f6 [5... ♕b2 6. fe4!? ♕a1 7. ♘f3∞ Stean] 6. b3?! [6. ♗c1!?] cd4 7. ♕d4 ♕d4 8. cd4 ♘c6 9. ♗e3 d5∓⊥ Böhm—Geler, Moskva 1975; **4. d5** ♕b6 [4... d6 5. ♘d2 ♘f6 6. e4 g6 7. ♘e2 b5 8. ♘g3 b4 9. a3 ♗g7 10. ♗b5 ♘fd7 11. ♘c4± Miles—Timman, Teesside 1975] 5. ♕c1 [5. ♗c1 c4 6. e3 e6 7. de6 ♕e6 8. ♘h3 ♗d6 9. f3 ♘f6 10. ♕e2 b5 11. a4± Alburt—Kuprejčik, SSSR (ch) 1974; 5... e6 6. f3 ♘f6 7. de6 fe6 8. e4 ♘c6 9. ♘c3 ♗e7 10. f4 0—0 11. e5 ♘d5 12. ♘d5 ed5 13. ♕d5 ♔h8 14. c3 d6⩲ Böhm—Jusupov, Amsterdam II 1978; 10... d5!?] g5 6. ♗e5 f6 7. ♗b8 [7. ♗g3 ♗g7 8. c3 f5 9. e3 0—0∓ van der Sterren—Jusupov, Amsterdam II 1978 — 26/95] ♖b8∞ Jusupov

[66] 4... ♘f6 5. dc5! [5. d5 ♘h5 6. ♗g5 h6 7. ♗e3 e5 8. ♗f2 d6= Knežević—Krnić, Jugoslavija 1977] ♕a5 6. ♕d2 ♕c5 7. e4 g6 [7... ♘c6 8. ♘c3 d6 9. ♗e3 ♕a5 10. ♗c4 e6 11. ♘ge2 ♗e7 12. 0-0-0 0—0 13. ♘b5± × d6 Efimov—Epišin, SSSR 1967] 8. ♘c3 d6 9. 0-0-0 ♘bd7 10. ♗e3 ♕a5 11. ♔b1 ♗g7 12. g4 ♘e5 13. g5 ♘fd7 14. ♗d4± Džindžihašvili—Tukmakov, SSSR (ch) 1971

[67] 8. ♘a3 ♗g7 9. ♕d2 0—0 10. ♗h6 ♘bd7 11. ♘c4 ♕c7 12. a4 ♗h6 13. ♕h6 e6 14. 0-0-0?! ed5 15. ed5 ♘b6 16. ♘e3 ♖e8∓ Alburt—Dorfman, SSSR (ch) 1977 — 24/98; 14. ♘h3!?△ ♗e2, 0—0∞ Kotov

[68] 11. ♘e2 b6 12. 0—0 a6 13. h3 ♖b8 14. ♘c4 ♘e5= Castaldi—Tringov, Reggio Emilia 1963/64

[69] 4. ♘d2 **♘f6** 5. e3 e6 6. ♗d3 c5 7. c3 ♗e7 8. ♘gf3 0—0 9. g4! ♘c6 10. ♖g1±→» Jansa—Rakay, Stary Smokovec 1971; 4... **♗f5** 5. e3 e6 6. ♘e4 ♗e4 7. ♘e2 ♗d6 [7... ♘d7 8. ♘g3 ♗g6 9. h4 f6 10. c3± Pytel—Adamski, Polska 1975] 8. ♘g3 ♗g6 9. h4 h6 10. ♗d3 ♕f6 11. ♗d6 cd6 12. ♘h5 ♗h5 13. ♕h5 ♘c6 14. c3± Gurgenidze—Kernačevski, SSSR 1973; 4... **♘d2**! 5. ♕d2 ♗f5 6. ♘f3 e6∞ Pachman

[70] 4... ♘d6!?△ ♘f5 Jansa

[71] **5. ♘c3** e6 [5... c5!? Jansa] 6. ♗g5 ♗e7 7. ♘h3 0—0 8. e3 c5 9. ♘f2 cd4 10. ed4 ♘c6∓ Fred—Jimenez, Moskva (ol) 1956; **5. c4** e6 6. ♘c3 ♗b4 7. a3 ♗c3 8. bc3 0—0 9. e3 c5 10. ♕d2 b6= Alburt—Malich, Dečin 1976

[72] **5... e6** 6. ♘c3 [6. e5!? ♘fd7 7. c3 ♘c6 8. ♗e3±] ♗b4 7. a3 ♗c3 8. bc3 c5 9. ♗b8! ♖b8 10. e5 ♘g8 11. f4 ♕a5 12. ♕d2 ♘e7 13. ♘f3 ♗d7 14. ♗d3 ♗b5 15. 0—0± Jansa—Malich, Zinnowitz 1971; **5... c5** 6. ♗b8 ♖b8 7. e5 ♘d7 8. c3 ♕b6 9. ♕d2 e6 10. f4 cd4?! 11. cd4± Jansa—Balcerovski, Stary Smokovec 1971; 10... ♖a8!△ ♘c6=

[73] **6... ♗f5** 7. fe4 ♘e4 8. ♕f3 ♘c3 [8... ♕d4? 9. ♘b5+—] 9. bc3 ♕c8 10. ♗c4 ♘d7 [10... e6!?] 11. ♘e2 ♘f6 12. ♗e5 c6 13. 0—0 ♗e6 14. ♗e6 ♕e6 15. ♘f4 ♕c4 16. ♖ab1 0-0-0 17. ♖b4±→ Jansa—Pavlov, Bucuresti 1974; **6... ef3** 7. ♘f3 e6 8. ♗c4 [8. ♗d3?! c5⇆ Jansa] c6 9. ♕e2 ♘bd7 10. 0-0-0 ♘b6 11. d5! [11. ♗b3 ♘bd5 12. ♗d2∞ Jansa] ♘bd5 12. ♗d5 ♘d5 13. ♖d5! cd5 14. ♘b5 f6 15. ♘c7 ♔f7 16. ♘a8 ♗d6 17. ♗d6 ♕d6 [Jansa—Sosonko, Amsterdam 1975 — 20/91] 18. ♕b5! b6 19. ♕a4±; 6... **e3** 7. ♗e3 e6 8. ♘ge2 ♘bd7 9. ♘g3 b6 10. ♗c4 ♗b7 11. ♕e2 ♗b4 12. ♗d2 0—0 13. 0-0-0 c5 14. dc5 bc5 15. ♘ge4 ♕b6 16. ♗f4± Hort—Sosonko, Vinkovci 1976

[74] 8. ♗c7 ♘c6∞ Florian

[75] 11. ♘e2 e6 12. ♕b3 ♗e7 13. 0-0-0 ♗d7! [13... a5 14. a3 0—0 15. ♕e3 ♕g6 16. g4 f5 17. ♖g1± Horvath—Rövid, Hungary 1976 — 21/74] 14. ♕b7 ♖b8 15. ♕c7 [15. ♕a6 ♖b6 16. ♕a4 ♘b4∓] ♗d8 16. ♕d6 ♗e7= Florian

A 46 — 1. d4 ♘f6 2. ♘f3

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	e3[2]	♗d3[4]	♘bd2	0—0[6]	c3[7]	dc5	♕e2	a4	±
	b5[1]	a6[3]	♗b7	e6[5]	c5	d5	♗c5	♘e4	b4[8]	
2	. . .	g3[9]	♗g2	h3[12]	c4[14]	♘c3[16]	e4	♗e3	♕d2	∞
	d6	♗g4[10]	♕c8[11]	♗d7[13]	g6[15]	♗g7	0—0	♘c6	a6[17]	
3	. . .	♘c3	♕d3[19]	♗g5	e4	e5	♗e7	♘e4	♕e4	⩲
	. . .	d5[18]	♘bd7	e6	♗e7	♘e4	♕e7	de4	♕b4[20]	
4	. . .	dc5[21]	a3[23]	b4	♗b2	b5	e3	c4	♗e2	=
	c5	e6[22]	♗c5	♗e7	a5	0—0	d6	♘bd7	♘c5[24]	

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 e6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
5	g3	♗g2	0—0	c3[27]	a4[29]	cb4	♘bd2	♘b3	♘e1	=
	b5[25]	♗b7	c5[26]	♗e7[28]	b4	cb4	0—0	d6	♗g2[30]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
6	♗f4	c3[32]	cd4[34]	e3	♗d3	♘bd2	h3	0—0	♘e5	=
	c5[31]	cd4[33]	b5	a6	♗b7	♘c6	♕b6	♗e7	♘b4[35]	
7	e3	♗d3	♘bd2[37]	0—0	c3	♗a6	♕e2	e4[40]	♘d4	=
	c5	b6[36]	♗e7[38]	0—0	♗a6[39]	♘a6	♕c8	cd4	d6[41]	
8	♗g5	♗h4[43]	♗g3	♘bd2[46]	hg3	c3	e3	♗d3	♕c2	∞
	h6[42]	g5[44]	♘e4[45]	♘g3	♗g7	d6	♘c6[47]	♗d7	♕e7[48]	
9	. . .	e4[49]	e5[51]	♗h4	♗g3	♕d4	♕e4	♗b5	♗c6	∓
	c5	cd4[50]	h6	g5[52]	♘h5	♘c6	♗g7[53]	♕c7[54]	♕c6[55]	
10	. . .	c3	♕c2[57]	cd4[58]	e3	♘c3	♗b5	0—0	♗c6	=
	. . .	♕b6[56]	cd4	♘c6	d5	♗d7	♘e4	♘c3	♕c6[59]	
11	. . .	e3	♘bd2[61]	♗d3[63]	c4[65]	♔e2!?[66]	♕a4			∞
	. . .	♕b6[60]	♕b2[62]	d5[64]	♕c3	♘bd7				

[1] 2. . . ♘e4 3. ♘**fd2** d5 4. ♘e4 de4 5. ♘c3 ♗f5 6. g4 [6. ♗f4 e6 7. ♕d2 ♗b4 8. 0-0-0 ♘d7 9. ♕e3 ♘f6 10. ♗g5 ♘g4∓ Podhorzer—Becker, Wien 1937; 6. f3!?] ♗g4 7. ♘e4 [7. ♗g2 f5∓ Becker—Podhorzer, Wien 1937] e5! 8. de5 ♕d1 9. ♔d1 ♘c6 10. f4 0-0-0∓ Keres—Becker, Wien 1937; 3. ♗f4 d5 4. e3 ♗g4 5. ♗e2 [5. c4? e5∓ Becker—Keres, Wien 1937] e6=; 3. ♘**bd2** d5 4. ♘e4 [4. g3 c5∞ Podhorzer—Keres, Wien 1937] de4 5. ♘g5 f5 [5. . . ♗f5!?] 6. e3 e6 7. f4 ♗e7 8. ♗c4± Keres—Podhorzer, Wien 1937; 3. **c4** e6 — E 10

[2] 3. ♕**d3** b4 [3. . . a6 4. e4 ♗b7 5. ♘bd2±] 4. a3 ba3 5. ♘a3 e6 6. g3 ♗b7 7. ♗g2 ♗e4 8. ♕d1 c5= Kunerth—Richter, 1940; 3. **a4** b4 4. c4 [4. g3 ♗b7 5. ♗g2 e6 6. 0—0 c5= Seitz—Bogoljubov, Pyrmont 1933] bc3 5. ♘c3 ♗a6 6. e4 ♗f1∞ Lyuch—Falcon, 1931; 3. ♗f4 ♗b7 4. e3 a6 [4. . . b4!?] 5. ♘bd2 e6 6. ♗d3 c5= Torre—Duz-Hotimirski, Moskva 1925; 3. ♗**g5** ♗b7 4. e3 a6 5. ♘bd2 g6 [5. . . e6 6. a4 b4 7. ♗d3 c5 8. 0—0 ♗e7 9. dc5 ♗c5 10. e4± Bogoljubov—Rellstab, 1940] 6. c4 bc4 7. ♗c4 d5 8. ♗f6± Ivkov—Ljubojević, Hilversum 1973; 3. **e4**!?

[3] 3. . . b4 4. c4 [4. ♗d3 ♗b7 5. 0—0 g6?! 6. ♘bd2 c5 7. c3 ♘c6 8. e4± Schenk—Prins, Ebensee 1933] e6 5. ♗d3 c5 6. e4± Gilg—Opočensky, Praha 1937

[4] 4. **c4** bc4 5. ♗c4 e6 6. 0—0 d5 7. ♗d3 c5= Flor—Stoltz (m) 1931; 4. **a4** b4 5. c4 e6 6. ♘bd2 d5 7. ♗d3 ♗b7 8. 0—0 c5∞ Rellstab—Richter, Deutschland 1938

[5] 5. . . g6 6. 0—0 ♗g7 7. c3 [7. e4!?] 0—0 8. a4 c6 9. e4± Bogoljubov—Richter, Harzburg 1938

[6] 6. a4 b4 7. 0—0 c5 8. **e4** cd4 9. ♘d4 ♘c6 10. ♘c6 ♗c6 11. e5± Levenfiš—Duz-Hotimirski, SSSR 1925

[7] 7. **dc5** ♗c5 8. e4 d6= Flor—Richter, Podebrady 1936; 7. **c4** bc4 8. ♘c4 ♘c6 9. b3 ♕c7= Thomas—Sämisch, Marianske Lazne 1925

[8] 11. c4± Pachman

[9] 3. **e3** c6 4. ♗d3 e5 5. ♘bd2 ♕c7 6. 0—0 ♗g4 7. b3 ♗e7= Flor—Sämisch, Swinemünde 1930; 3. **b3** ♗g4 [3. . . ♗f5 4. ♗b2 ♘bd7 5. g3 c6 6. ♗g2 ♕a5 7. ♘bd2 e6 8. 0—0 d5= Robatsch—Tröger, Kapfenberg 1955] 4. ♗b2 ♘bd7 5. e3 g6 6. ♗e2 ♗g7 7. ♘bd2 c6∞ Apscheneek—Tartakower, Kemeri 1937; 3. ♗**f4** ♗g4 [3. . . ♘c6 4. h3 g6 5. c3 ♗g7 6. ♘bd2 0—0 7. e4 ♘h5∞ Sämisch—Bogoljubov, Berlin 1920; 3. . . g6 4. e3 ♗g7 5. h3 0—0 6. c3 ♘c6 (6. . . ♘bd7 7. ♗c4 e6 8. ♘bd2 ♕e7∞ Vidmar—Flor, Bled 1931) 7. ♗e2∞] 4. ♘bd2 [4. h3 ♗f3 5. ef3 ♘bd7 6. ♘c3 c6 7. ♗e2 e5= Kostić—Reti, Göteborg 1920] ♘h5 [4. . . ♘bd7 5. h3 ♗h5 6. c3 c6 7. ♕b3 ♕c8 8. e3 ♘b6 9. ♗d3± Tarrasch—Reti, Berlin 1920; 6. . . h6 7. e4 e5 8. ♗h2 d5∞ Sämisch—Reti, Berlin 1920] 5. ♗g5 h6 6. ♗h4 g5 7. ♗g3 ♗g7 8. c3 ♘c6 9. e3 e5∞ Teichmann—Čigorin, Karlovy Vary 1907; 3. ♗**g5** h6 [3. . . ♘bd7 4. ♘bd2 e5 5. de5 de5 6. e4 ♗c5 7. c3 a5∞ Bronštejn—Minić, SSSR—Jugoslavija 1962; 4. . . h6 5. ♗f6 (5. ♗h4 g5 6. ♗g3 ♘h5 7. e3 ♗g7 8. ♗d3 ♘g3 9. hg3 ♘f6= Kozomara—Gligorić, Sarajevo 1962) ♘f6 6. e3 c6= Klaman—Karasev, SSSR 1977] 4. ♗f6 [4. ♗h4 g5 5. ♗g3 ♘e4 6. ♘bd2 ♘g3 7. hg3 ♗g7 8. c3 e6 9. e4 ♘c6 10. ♗c4 ♗d7 11. ♕e2 ♕e7= Doda—Lombardy, Wijk aan Zee 1969] ef6 5. c4 [5. e3 f5= Trifunović—Pachman, Buenos Aires 1955] f5 6. ♘c3 g6= Bisguier—Petrosjan, Zagreb 1965; 3. ♘**bd2** d5 [3. . . ♗f5 4. ♘h4! ♗d7 5. e4± Trifunović—Puc, Jugoslavija 1967 — 4/73; 3. . . ♗g4!?; 3. . . ♘c6!? 4. e4 e5] 4. c4 e6 5. e3 c5 — D 30; 3. **c4** — A 53

[10] 3. . . c5 4.♕♗g2 cd4 5. ♘d4 e5 6. ♘b3 ♗e7 7. ♘c3 0—0 8. 0—0 ♘bd7 9. a4± Polugajevski—Szabo, Büsum 1969; 3. . . **g6** 4. ♗g2 ♗g7 5. 0—0 0—0 6. b3 — A 49; 6. c4 — E 60; 3. . . ♘**bd7** 4. ♗g2 e5 5. 0—0 e4 [5. . . ed4 6. ♘d4 g6 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 0—0 9. ♘c3 ♖e8 10. e4± Pirc—Gligorić, Jugoslavija (ch) 1953; 5. . . ♗e7 6. ♘bd2 0—0 7. de5 de5 8. ♘c4

e4 9. ♘d4± Larsen—Andersson, Stockholm 1974] 6. ♘e1 d5 7. c4 c6 8. ♘c3 ♘b6∞ Bouteville—Gligorić,Varna (ol) 1962

[11] **4... ♘bd7** 5. h3 ♗f3 6. ♗f3 c6 7. e4 e5= Portisch—Ivkov, Raach 1970 — 9/64; **4... c6** 5. 0—0 ♘bd7 6. ♘bd2 d5 7. b3 e6 8. ♗b2 ♗e7= Olafsson—Barcza, Zürich 1959

[12] **5. 0—0** ♗h3 6. ♕d3 ♗g2 7. ♔g2 ♘bd7 8. c4 g6= Kunerth—Kieninger, 1942; **5. c4!?**

[13] 5... ♗f3 6. ♗f3 e5 7. ♗g2 ♗e7 8. c4 0—0 9. ♘c3 c6 10. 0—0 ♘e8 11. e4± Pfeiffer—Tartakower, Bled 1950

[14] **6. ♘c3** ♘c6 7. e4 [7. d5!?] e5 8. ♗g5 ♗e7 9. de5 ♘e5= Furman—Tajmanov, SSSR (ch) 1958; **6. c3** ♘c6 7. ♘bd2 g6 8. ♕b3 ♗g7= Navarovsky—Tajmanov, Budapest 1965

[15] 6... ♘c6 7. ♘c3 e5 8. d5 ♘e7 9. c5 ♘g6 10. h4 e4∞ Langeweg—Szabo, Amsterdam 1972

[16] 7. ♗e3 ♗g7 8. ♕c1 0—0 9. ♗h6 ♘c6 10. ♗g7 ♔g7 11. ♘bd2 e5= Henneberke—Kluger, Hamburg 1965

[17] 11. 0-0-0 b5∞ Hübner—Tajmanov, Hamburg 1965

[18] 3... ♗f5 4. ♘h4 [4. e3 ♘bd7 5. ♗d3 ♗d3= Colle—Nimzowitsch, Bled 1931; 4. ♗g5 ♘bd7 5. ♘h4 ♗g6 6. ♘g6 hg6 7. e4 e5∞ Holmov—Balašov, Soči 1973] e6 [4... ♗g6 5. ♘g6 hg6 6. e4 ♘bd7= Colle—Pleci, Liege 1930] 5. ♘f5 ef5 6. ♕d3 ♕d7 7. g3 d5= Sämisch—Reti, Pistyan 1922

[19] **4. e3** c5 5. dc5 [Sämisch—Euwe, Pistyan 1922] e6=; **4. ♗g5** h6 [4... ♘e4!?] 5. ♗f6 ef6 6. g3 c6= Lebredo—Marović, Cienfuegos 1973; **4. ♗f4** c6 5. e3 ♗f5 6. ♗d3 e6 7. 0—0 ♗d6= Trifunović—Barcza, Beograd 1954

[20] 11. ♘d2 ♕b2 12. ♖b1 ♕a2 13. ♗d3⩲ Smislov—Bednarski, La Habana 1967 — 4/72

[21] **3. ♗f4** cd4 4. ♗b8 ♖b8 5. ♕d4 b6 6. e4 e6 7. ♘c3 ♗c5∓ Ruben—Spielmann, Kopenhagen 1928; **3. c3** ♕c7 [3... b6 4. ♗g5 ♗b7 5. e3 d6?! 6. a4 ♘bd7 7. ♘bd2 a6 8. ♕b3± Lutikov—Simagin, Kislovodsk 1966 — 2/52; 5... e6=; 4. dc5 bc5 5. e4 ♗b7 6. e5 ♘d5 7. ♗d3± Tröger—Franco, Varna (ol) 1962] 4. ♗g5 ♘e4 [4... d5 5. e3 ♗g4 6. ♘bd2 ♘e4 7. ♗f4 ♕b6 8. ♕b3 ♘d2 9. ♘d2 c4 10. ♕b6 ab6 11. e4± Dorfman—Alburt, SSSR 1976] 5. ♗h4 cd4 6. cd4 [6. ♕d4 ♘c5 7. ♘bd2 d6 8. e4 ♘c6= Guimard—Pelikan, Argentina 1968] e6 7. ♘bd2 ♘d2 8. ♕d2 ♘c6 9. a3 d5 10. e3 ♕b6= Czerniak—Ćirić, Athens 1968; **3. d5** — A 43

[22] 3... ♕a5 4. ♘c3 — A 45

[23] 4. ♗g5 ♗c5 5. e3 ♕b6= Szilagyi—Dely, Zinnowitz 1965

[24] 11. 0—0 e5 [11... ♕c7 12. ♘c3 ♖d8 13. ♖c1 ♗d7 14. ♘a4 ♘fe4 15. ♘c5 ♘c5= Keres—Geler, (m) 1962] 12. a4 ♗e6 13. ♘c3 ♖c8 14. ♘d5 ♘fd7 15. ♘d2 ♘b6= R. Garcia—Keres, Buenos Aires 1964

[25] 3... c5 4. ♗g2 **b6** 5. ♘e5 d5 6. c4 ♗b7 7. ♘c3 cd4 8. ♕d4 ♗c5 9. ♕d1± Olafsson—Beljavski, Las Palmas 1974 — 17/98; **4... ♘c6** 5. 0—0 cd4 6. ♘d4 ♗c5 [6... ♕b6 7. ♘b3 d5 8. ♘1d2 e5 9. c4 d4 10. c5 ♕c7 11. f4 ef4 12. ♘c4± Sandor—Lengyel, Hungary 1953; 8... ♗e7!?] 7. ♘b3 ♗e7 8. e4 0—0 9. ♘c3 d6 10. ♗e3 ♕c7 11. f4 d5 12. e5± Spaski—Geler, SSSR (ch) 1961; **4... b5** 5. ♘e5 d5 6. 0—0 ♗b7 7. dc5 ♗c5 8. ♘d3 ♗e7 9. a4 b4 10. c4 0—0 11. ♘d2 ♘a6∓ Udovčić—Portisch, La Habana 1964; 5. 0—0 ♗b7 — 3... b5

[26] 5... ♗e7 6. ♘c3 [6. a4 b4 7. c3 0—0 8. ♘bd2 ♘a6 9. c4 c5 10. e3 d5= Doda—Smislov, Polanica Zdroj 1966; 7. c4 0—0 8. b3 ♕c8 9. ♗b2 c5 10. e3 d6 11. ♘bd2 ♘e4= Hartoch—Timman, Amsterdam 1971] b4 [6... a6!?] 7. ♘a4 0—0 8. ♗g5 d6 9. a3 ba3 10. ♖a3± Savon—Bronštejn, SSSR 1970 — 10/84

[27] 6. ♗g5 ♕b6 7. a4 ♘c6?! [7... b4!?] 8. dc5 ♗c5 9. ab5± Larsen—Ljubojević, Manila 1974 — 18/6; 6... ♗e7 7. c3 — 6. c3

[28] **6... ♘a6** 7. ♘a3 ♗c6 [7... ♕b6!?] 8. c4 b4 9. ♘b5 ♘c7 10. dc5 ♗c5 11. ♘d6 ♔e7 12. ♗f4± Thierjung—Hort, Venezia 1971; **6... ♕b6** 7. a4 b4 8. ♘bd2 cd4 9. a5 ♕b5 10. ♘d4 ♕a6 11. e4± Langeweg—Ljubojević, Amsterdam 1972 — 13/9

[29] 7. ♗g5 ♘a6 [7... ♕b6 8. a4 cd4 9. ab5 ♕b5 10. ♘d4 ♕b6 11. ♗b7 ♕b7 12. ♘d2 0—0 13. ♕b3 ♕b3= Smejkal—Augustin, Luhačovice 1969] 8. ♘bd2 0—0 9. e3 [9. a4 b4 10. ♗f6?! ♗f6 11. e4 bc3 12. bc3 cd4 13. cd4 ♘b4∓ Žuhovicki—Gipslis, SSSR 1969] ♖b8 10. a3 ♘e4= Petrosjan—Portisch, Varese (m) 1976 — 22/107

[30] Petrosjan—Polugajevski, SSSR (ch) 1977 — 24/102

[31] **3... ♗d6** 4. ♗g3 [4. ♗d6 cd6 5. c3 b6 6. g3 ♗b7 7. ♗g2 d5 8. ♘e5 ♕c7= Ploegh—O'Kelly, Leeuwarden 1947] b6 5. e3 ♗b7 6. ♘bd2 ♘e4 7. ♘e4 ♗e4 8. ♗d3 ♗g6 9. ♘e5± Ek—Jansson, 1968; **3... b6** 4. e3 ♗b7 5. ♘bd2 ♗e7 6. h3 [6. ♗d3 ♘h5∞] 0—0 7. c3 d5 8. ♘e5 ♘bd7 9. a4 ♘e5 10. ♗e5 ♘d7= Petrosjan—Polugajevski, SSSR 1970 — 9/66; **3... ♗e7** 4. ♘bd2 ♘h5 5. ♗g3 d6∞ Kovačević—Matanović, Jugoslavija (ch) 1967

[32] 4. e3 ♕b6 [4... ♘c6 5. ♘bd2 cd4 6. ed4 ♗e7 7. c3 0—0 8. ♘c4 ♘d5 9. ♗d2 b6= Rubinstein—Bogoljubov, Stockholm 1919; 4... b6!?] 5. ♘c3 d5 [5... cd4 6. ed4 d5 7. ♘b5 ♘a6 8. a4 ♗e7 9. ♗d3 0—0 10. c3 ♗d7 11. ♕e2± Romi—Alexandrescu, München (ol) 1936] 6. ♘b5 ♘a6 7. ♘e5 ♗e7 8. a4 0—0 9. c3 c4 10. b3 cb3 11. ♕b3 ♘h5∞ Rakić—Parma, Jugoslavija (ch) 1969

[33] **4... ♕b6** 5. ♕b3 ♘c6 [5... ♘d5 6. ♗g3 f5 7. e3 ♘c6 8. ♗c4 ♘a5 9. ♕b6 ♘b6 10.

♗e2± Bronštejn—Averbah, SSSR (ch) 1965; 5... d5 — D 02] 6. e3 ♕b3 7. ab3 b6 8. h3 ♗e7 9. dc5 bc5 10. ♗b5 ♗b7 11. ♘bd2 a6 12. ♗a4 ♘d5 13. ♗h2 ♘b6= Bronštejn—Farago, 1971; 4... **♘c6** 5. e3 [5. ♘bd2 cd4 6. cd4 ♕b6=] ♘h5 [5... ♗e7 6. ♘bd2 ♘h5 7. ♗g3 d6 8. ♗b5 ♗d7 9. dc5 ♘g3 10. hg3 dc5 11. ♘c4 a6= Doda—Keres, Wijk aan Zee 1969] 6. ♗g5 ♕b6 7. ♘fd2 cd4 8. ed4 ♘f6 9. ♘c4 ♕c7 10. ♗d3 d5 11. ♘e3 ♗d6 12. ♕e2 ♘e4∞ Doda—Robatsch, La Habana 1965

[34] 5. ♘d4 ♘c6 6. e3 d5 7. ♘d2 ♗d6= Rubinstein—Nimzowitsch, 1914

[35] 12. ♗b1 d6= Knežević—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1978

[36] 4... ♘c6 5. c3 ♕c7 [5... b6 6. 0—0 ♗b7 7. a3 d5 8. b4 cb4 9. cb4 ♗d6 10. ♗b2 0—0 11. ♘bd2 ♕e7 12. ♘e5± Černikov—Sorokin, SSSR 1974; 5... ♗e7 6. ♘bd2 0—0 7. ♘e5 b6 8. ♕f3 ♕c7 9. 0—0 ♗b7∞ Reti—Bogoljubov, Stockholm 1919] 6. ♘bd2 d6 7. 0—0 [7. h3 ♗e7 8. e4 0—0 9. 0—0 b6 10. ♖e1 e5∞ Rubinstein—Spielmann, Berlin 1928] ♗e7 8. e4 0—0 9. ♖e1 cd4 10. cd4 e5 11. ♕c2 ♘e8∞ Marshall—Spielmann, Berlin 1928

[37] 5. b3 ♗a6 6. ♗b2 ♗d3 7. ♕d3 cd4 8. ♘d4 ♘c6= Bondarevski—Keres, SSSR (ch) 1947

[38] **5... ♗a6** 6. ♗a6 [6. c4!?] ♘a6 7. c3 ♗e7 8. 0—0 0—0 9. ♕e2 ♕c8 10. a3 ♕b7= Stahlberg—Kottnauer, Budapest 1952; **5... ♗b7** 6. c3 d5 7. ♘e5 ♘bd7 8. f4 g6 9. ♕f3 ♗g7 10. 0—0 0—0= Guimard—Najdorf, Buenos Aires 1968 — 6/111

[39] 7... ♗b7 — A 47

[40] 10. ♘e5 ♕b7 11. ♖d1 ♘b8 12. ♕f3 ♕f3= Kozomara—Barczay, Sarajevo 1968

[41] Osmanagić—Portisch, Sarajevo 1963

[42] 3... ♗e7 4. ♘bd2 [4. e3 c5 — 3... c5] **b6** 5. e4 ♗b7 6. ♗d3 d5 7. ♕e2 ♘bd7 8. e5±; 4... **d6** 5. e4 ♘bd7 6. ♗d3 0—0 7. ♕e2 [7. 0—0 e5 8. c3 ♖e8 9. ♕c2 h6 10. ♗h4 ♘h5=] e5 8. de5 ♘e5 9. ♘e5 de5 10. ♘c4 c6 11. 0—0 ♗g4 12. ♕e3 ♘h5= Marshall—Vidmar, London 1927; **4... c5** 5. e4?! cd4 6. e5 ♘d5 7. ♗e7 ♕e7 8. ♘d4 0—0 9. c4 ♘f4 10. g3 ♘g6 11. f4 d6∓ Ragozin—Botvinik, SSSR 1929; 5. e3 — 3... c5

[43] 4. ♗f6 ♕f6 5. e4 **d5** 6. ♘bd2 [6. e5 ♕d8 7. ♗d3 c5 8. c3 ♘c6 9. dc5 ♗c5 10. 0—0 0—0 11. ♘bd2 f6= H. Steiner—Friedmann, London 1946] c5 7. ♗b5 ♗d7 8. ♕e2 cd4 9. ed5 ♗b4 10. 0—0± van den Bosch—Wijnaus, 1941; 5... **b6** 6. a3 [6. ♗d3 ♗b7 7. ♘bd2 c5 8. c3 cd4 9. ♘d4 ♗c5= H. Steiner—Zinner, Brno 1931; 7. 0—0!?] ♗b7 7. ♘c3 — A 47; 5... **d6** 6. ♘c3 a6 [6... c6 7. e5 de5 8. de5 ♕f4 9. g3 ♕b4 10. a3 ♕a5 11. b4 ♕c7 12. ♘e4± Petrosjan—Tajmanov, SSSR 1960; 6... g5 7. ♗b5 c6 8. e5 ♕d8 9. ♗d3 d5 10. 0—0 c5 11. dc5 ♗c5∞ Gurgenidze—Parma, SSSR—Jugoslavija 1966; 6... ♘d7 7. ♗d3 e5 8. 0—0 c6= Kozomara—Pachman, Sarajevo 1964] 7. e5 ♕d8 8. ♗d3 d5 9. ♘e2 c5∞ Terpugov—Botvinik, SSSR 1951

[44] 4... **c5** 5. e3 ♗e7 [5... ♘c6 6. c3 g5?! 7. ♗g3 ♘e4 8. d5± Bronštejn—van den Berg, Beverwijk 1963] 6. ♘bd2 [6. c3 cd4 7. ed4 b6 8. ♗f6 ♗f6 9. ♗d3 ♗b7 10. ♘bd2 0—0 11. 0—0 ♘c6= Trifunović—Euwe, Jugoslavija—Nederland 1949] cd4 7. ed4 b6 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘e4 [Bronštejn—Toluš, SSSR 1960] 0—0=; 4... **b6** 5. ♘bd2 [5. e3 ♗b7 6. ♗e2 ♗e7 7. 0—0 ♘e4=; 6. ♗d3 d5 7. 0—0 ♘bd7 8. c4 dc4 9. ♗c4 ♗d6 10. ♘c3 0—0 11. ♕e2 ♕e7 12. ♗g3 ♗g3 13. hg3 c5= Holmov—Matanović SSSR—Jugoslavija 1966] ♗b7 6. e3 ♗e7 7. h3 [7. ♗d3 g5△ g4!?] ♘e4= Hort—Polugajevski, Beograd 1970 — 9/67

[45] 5... ♘h5 6. ♗e5 [6. e4!?] f6 7. ♕d3 ♔f7 8. g4 ♘g7 9. ♗g3 h5∞ van Scheltinga—Portisch, Beverwijk 1965

[46] 6. ♘fd2 ♘g3 7. hg3 d5 8. e3 c5 9. dc5 ♗g7 10. c3 ♕c7 11. e4 0—0 12. ♗e2 ♖d8∞ Kan—Antošin, SSSR 1955

[47] 9... c5? 10. dc5 dc5 11. ♘e4±

[48] 12. 0-0-0 a5 13. e4 a4 14. a3 ♘a5 15. ♖de1 0-0-0∞ Petrosjan—Botvinik, SSSR (ch) 1951

[49] **4. d5?** ♕a5 5. ♗d2 ♕b6∓ Pachman; **4. dc5?!** ♗c5 5. e3 0—0 6. a3 b6 7. ♘c3 ♗b7 8. ♗d3 d5∓ Szilagyi—Spasov, Varna 1971; **4. ♗f6?!** ♕f6 5. e3 [5. e4 cd4 6. ♕d4 ♘c6∓ Wahltuch—Capablanca, London 1922] ♘c6 6. c3 ♗e7 7. ♗d3 d5 8. ♘bd2 0—0 9. ♕e2 e5∓ Wahltuch—Rubinstein, London 1922; **4.** ♘**c3** cd4 5. ♘d4 ♗e7 [5... d5? 6. e4 de4 7. ♘db5 ♗b4 8. ♕d8 ♔d8 9. 0-0-0± Lob—Baumgartner, 1959; 5... ♘c6 6. e4 — B 45] 6. e4 d6 — B 80

[50] **4... h6** 5. ♗f6 ♕f6 6. e5 ♕d8 [6... ♕g6!?] 7. d5 [7. ♘c3 cd4 8. ♘d4 ♘c6= Torre—Sämisch, Marianske Lazne 1925] ed5 8. ♕d5 ♗e7 9. ♘c3 0—0 10. 0-0-0 ♘c6 11. ♕e4 d6 [Malich—A. Zajcev, Berlin 1968 — 6/112] 12. ♗d3 g6 13. ♗c4 ♗f5 14. ♕e3±; 4... **♕a5** 5. ♕d2 [5. ♘bd2 cd4 (5... ♘e4 6. b4 ♕b4 7. ♖b1 ♕c3 8. ♖b3 ♕a5 9. ♖b5 ♕c3 1/2 : 1/2 Steiner—Opočensky, 1930) 6. ♗f6 gf6 7. ♘d4 ♘c6 8. ♘b3 ♕e5 9. c3 f5∓ H. Steiner—Fine, (m) 1944; 5. ♗d2 ♕b6 6. e5 ♘e4 7. ♗c1 cd4=] ♕d2 [5... ♕b6 6. ♘c3±] 6. ♘bd2 cd4 7. ♘d4 a6 8. e5± H. Steiner—Broderman, USA 1945; 4... **♕b6** 5. ♘bd2 [5. ♗f6 gf6 6. d5 ed5 7. ed5 ♕b2 8. ♘bd2 ♗h6∓] d5 [5... ♕b2? 6. ♘c4 ♕b4 7. c3 ♕c3 8. ♗d2+—; 5... cd4 — 4... cd4] 6. ed5 ed5 7. ♕e2 ♗e6=

[51] 5. ♘bd2 **h6?!** 6. ♗f6 ♕f6 7. e5 ♕d8 8. ♘d4 d6 9. ed6 ♗d6 10. ♘c4 ♗e7 11. ♘b5± Wagner—Rodatz, 1933; 5... **♕b6** 6. ♘c4 [6. e5 ♘d5 7. ♘c4 ♕b4 (7... ♗b4 8. ♗d2±; 7... ♕c7 8. ♘d4 a6 9. ♘f5! ef5 10. ♕d5± Grau—Pleci, (m) 1930) 8. ♘fd2 b5 9. a3 ♕a4 10. ♘d6 (10. b3 ♕a6 11. ♘b2 ♘c6∓ Walter—

Kmoch, Brno 1928) ♗d6 11. ed6 (Schlage—B. Koch, Berlin 1929) ♕a6!?∓; 6. ♗d3 d6 7. 0—0 e5 8. ♗f6 gf6 9. ♘h4⩱ Model—Kubel, SSSR 1928] ♕b4 7. ♗d2 ♕c5 8. b4 ♕c7 9. e5 ♘e4 10. ♘d4 d6∞ Marshall—Vajda, Budapest 1928; **5. . . ♘c6** 6. e5 h6 7. ♗h4 g5 8. ♗g3 ♘h5∓ Mohrlock—Zuidema, Vrnjačka Banja 1967

52 6. . . ♕a5?! 7. ♕d2 ♕d2 8. ♘bd2 ♘d5 9. ♘d4 ♘c6 10. ♘c6 bc6 11. 0-0-0± Wagner—Becker, (m) 1924

53 9. . . ♘g3 10. hg3 ♕b6 11. ♘bd2 ♕b2 12. ♖b1 ♕c3∓ Apscheneek—Kashdan, Hamburg (ol) 1930

54 10. . . ♕a5 11. ♘c3 ♘g3 12. hg3 d5∓ Bogoljubov

55 12. ♕e2 ♕c5 13. 0—0 ♘g3 14. hg3 g4∓ Marshall—Nimzowitsch, Berlin 1928

56 **4. . . b6?!** 5. e4 h6 6. ♗f6 ♕f6 7. ♗d3 ♕d8 8. 0—0 [Lutikov—Velimirović, SSSR—Jugoslavija 1966 — 1/57] ♗e7 9. ♘bd2± ; **4. . . h6** 5. ♗f6 [5. ♗h4 b6!?; 5. . . ♕b6!?] ♕f6 6. e4 [6. ♘bd2 d5 7. e4 cd4 8. ♘d4 ♗c5= Trifunović—Bronštejn, Beverwijk 1963] ♕d8 [6. . . ♘c6 7. a3 d6 8. d5 ed5 9. ed5 ♘e5 10. ♗b5± Augustin—Lanc, ČSSR 1975; 6. . . d6 7. ♗d3 e5 8. ♘a3 ♗e7 9. de5 de5 10. ♗b5± Vidmar—Kostić, Jugoslavija 1922] 7. d5 ♕c7 8. ♘a3 a6 9. ♘c4 b5 10. ♘e3 e5 11. a4± Aljehin—A. Steiner, Kemeri 1937; **4. . . cd4** 5. ♘d4?! ♗e7 6. g3 ♘c6 7. ♗g2 0—0 8. 0—0 h6 9. ♗f6 ♗f6∓ Averbah—M. Kovacs, Budapest 1970; 5. cd4 ♕b6 — 4. . . ♕b6

57 **5. ♘bd2** cd4 6. cd4 ♘c6 7. e3 d5 8. ♗d3 ♕b2 9. 0—0 ♗e7∓ Duz-Hotimirski—Bogoljubov, SSSR (ch) 1924; **5. ♕c1** ♘e4 [5. . . cd4 6. cd4 ♘c6 7. e3 d5△ ♗d7, ♖c8∓] 6. e3 ♘c6 7. ♘bd2 ♘g5 8. ♘g5 d5∓ Fried—Pirc, Helsinki (ol) 1952; **5. ♕b3** cd4 6. cd4 ♘e4 7. ♗f4 ♘c6 8. e3 ♗b4 9. ♘bd2? g5—+ Sangla—Karpov, SSSR 1968; **9. ♘fd2∓**

58 6. ♘d4 ♘c6 7. e3 d5 8. ♘d2 ♗d7 9. ♘2f3 ♘e4 10. ♗f4 f6∓ Marshall—Capablanca, New York 1927

59 12. ♘e5 ♕a4 13. ♕c3 ♖c8 14. ♕d2 f6= Marshall—Tartakower, Berlin 1928

60 **4. . . b6** 5. d5! ed5 6. ♘c3 ♗b7 7. ♘d5 ♗d5 8. ♗f6 ♕f6 9. ♕d5 ♘c6 10. ♗c4 ♗e7 11. 0-0-0± Petrosjan—Kozma, München (ol) 1958; **4. . . ♘c6** 5. ♘bd2 b6 [5. . . d5 — D 03] 6. c3 ♗b7 7. ♗d3 cd4 8. ed4 ♗e7 9. ♘c4 [9. 0—0 0—0 10. ♖e1± Balašov—Lebredo, Cienfuegos 1975 — 19/71] ♕c7 10. ♕d2 ♖c8 11. 0—0 h6 12. ♗f4± Torre—Sämisch, Moskva 1925; **4. . . ♗e7** 5. c3 [5. ♘bd2 b6?! 6. c3 cd4 7. ed4 ♗b7 8. ♗d3 0—0 9. h4 ♘e8 10. g4± Kovačević—Minić, Karlovac 1977 — 24/104; 5. . . d5 — D 03] cd4 6. cd4 ♕b6 7. ♕c1 ♘c6 8. ♘c3 0—0 9. ♗e2 h6 10. ♗h4 d6= Hort—Korčnoj, Wijk aan Zee 1971; **4. . . cd4** 5. ed4 ♗e7 6. ♘bd2 d6 7. c3 ♘bd7 8. ♗d3 b6 9. ♘c4 ♗b7 10. ♕e2 ♕c7 11. 0—0 0—0 12. ♖fe1 ♖fe8 13. ♖ad1 ♘f8∞ Torre—Lasker, Moskva 1925

61 **5. ♘c3** ♕b2 6. ♘b5 ♕b4 7. ♕d2 [7. c3 ♕a5 8. ♘d2 a6 9. ♘c4 ♕b5∓ Bisguier—Sherwin, USA 1954/55] ♕d2 8. ♘d2 ♘a6∓ Kostić—Vajda, Budapest 1921; **5. ♕c1** ♘e4 [5. . . ♘c6 6. c3 ♘e4 7. ♗f4 d5 — D 03] 6. ♗f4 d5 7. ♗d3 ♘d7 8. 0—0 ♗d6 9. ♗d6 ♕d6 10. c4 0—0 11. ♕c2 ♘ef6= Aljehin—Spielmann, Semmering 1926

62 **5. . . cd4** 6. ♘d4 ♕b2 7. ♘b5 ♘a6 8. ♖b1 ♕e5 9. ♗f4 ♕c5 10. ♘c4± Aleksejev—Toluš, SSSR 1962; **5. . . d5** — D 03

63 **6. ♗c4** d5 7. ♖b1 ♕c3 8. ♗b5 ♘c6 9. 0—0 [9. ♘e5 ♘e4! 10. ♘c6 a6∓] a6∓ Helling—Reti, Berlin 1928; **6. ♗f6** gf6 7. ♗e2 [7. ♖b1 ♕a3 8. ♗c4 a6 9. dc5 ♗c5∓ Židkov—Goldenov, SSSR 1961] cd4 8. ♘d4 a6 9. 0—0 ♕b6 10. ♖b1 ♕c7∞ G. Garcia—Karpov, Leningrad 1977

64 **6. . . ♕c3** 7. 0—0 d5 8. ♖e1 c4 9. ♗f1 ♘c6 10. ♗f6 gf6 11. e4⩱ Aleksejev—Balašov, SSSR 1972 — 14/110; **6. . . ♘c6** 7. 0—0 ♕b6 8. ♖b1 [8. ♗f6 gf6 9. ♘e4 ♗e7∞] ♕d8 9. e4⩱ Knežević—Stean, Cirella di Diamante 1976/77 — 23/97; **6. . . ♕b6** 7. 0—0 cd4 [7. . . d6 8. dc5 dc5 9. e4 h6∞ Bondarevski—Antošin, Soči 1964] 8. ed4 ♗e7 9. ♖e1 ♕c7 10. c4∞ Nej—Mikenas, SSSR 1967 — 4/75; **6. . . cd4** 7. ed4 ♘c6 [7. . . ♕c3 8. 0—0 d5 9. ♖e1 ♗e7 10. ♖e3⩱ Spaski—Osnos, SSSR 1963] 8. ♘c4 [8. 0—0 ♘d4 9. ♖b1 ♘f3 10. ♕f3 ♕d4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♗e4 ♗d6∓ Peterson—Suslov, SSSR 1968 — 6/113] ♕b4 9. ♗d2=

65 7. dc5 ♘bd7 8. 0—0 ♘c5 9. ♖b1 ♕c3 10. ♗b5 ♗d7 11. ♗f6 gf6 12. ♗d7 ♘d7 13. ♖b7 ♘c5∞ Kan—Goldenov, SSSR 1947

66 8. ♘e5 ♘c6 [8. . . ♘fd7 9. ♖c1 ♕a3 10. ♘d7 ♗d7 11. ♗b1 h6 12. ♗f4 cd4 13. 0—0 ♗d6 14. ♗d6 ♕d6 15. cd5 ed5 16. e4 ♘c6 17. ♕b3 ♘a5 18. ♕d3 ♘c6 19. ♖fe1∞ Kärner—Karpov, SSSR 1972 — 13/86] 9. ♖c1 ♕a3 10. ♘c6 bc6 11. ♕c2 ♖b8∓ Spaski—Miles, Tilburg 1978 — 26/97

A47 1. d4 ♘f6 2. ♘f3 b6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	♗f4[1]	e3[3]	♗d3[5]	♗g3	c4	♘c3	♗e4	♘e4	dc5	∞
	♗b7[2]	e6[4]	♘h5[6]	♗e7	d6	c5	♗e4	0—0	♘g3[7]	
2	. . .	. . .	♘bd2	♗g3[9]	♗d3	hg3	♕e2	c3	g4	=
	. . .	. . .	♘h5[8]	♗e7	♘g3[10]	h6[11]	c5	♘c6	♕c7[12]	
3	♗g5	♗h4[14]	♘bd2	♘e4	♘d2[16]	e4	c3	♗c4	ed5	±
	♘e4[13]	♗b7	g6[15]	♗e4	♗b7	♗g7	0—0	d5	♗d5[17]	
4	. . .	♘bd2[18]	e3	♗d3	c3	♗f4	ef4	g3	♕e2	=
	♗b7	e6[19]	♗e7[20]	♘c6[21]	♘d5	♘f4	♗d6	f5	♘e7[22]	
5	. . .	. . .	e4	♗f6	♗d3	♕e2[24]	h4[26]	0-0-0	g4	±
	. . .	. . .	h6	♕f6	d6[23]	♕d8[25]	a6	♘d7	g6[27]	
6	. . .	. . .	e3	♗d3	c3	0—0[29]	♕e2[31]	♗e7	♗a6[33]	=
	. . .	c5	e6	♗e7	0—0[28]	♘c6[30]	♘d5[32]	♕e7	♗a6[34]	
7	g3	♗g2	c3[36]	0—0	♘bd2[38]	♖e1[39]	♘e5	♘c6	♘f3	=
	♗b7	c5[35]	e6[37]	♗e7	0—0	d5[40]	♘c6[41]	♗c6	♖c8[42]	
8	. . .	. . .	0—0	♘d4[43]	♔g2	c4[45]	b3[47]	♘c3	f3	=
	. . .	. . .	cd4	♗g2	g6[44]	♕c8[46]	♗g7	♕b7	d5[48]	
9	e3	♗d3[49]	0—0[51]	c4[53]	♘c3[55]	ed4	♗g5	♗c4	♖e1	=
	♗b7	c5[50]	g6[52]	♗g7[54]	cd4	d5	dc4	0—0	♘c6[56]	
10	. . .	. . .	0—0[57]	♘bd2[59]	c3[61]	dc5[63]	e4	♕e2	♘c4	∞
	. . .	e6	c5[58]	♘c6[60]	♕c7[62]	bc5	♗e7	d6[64]	0—0[65]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	b3[66]	a3[68]	ed4	♗b2	♖e1	∞
	. . .	. . .	. . .	♗e7	♘c6[67]	cd4[69]	0—0	♖c8[70]	♕c7[71]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	c3	e4[73]	♘d4[74]	♕e2	♗c2	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c6[72]	cd4	0—0[75]	♘e5	♕c8[76]	
13	♘c3	♗g5[78]	e3[80]	♘e5[82]	♗b5[83]	♗d3	f4	♕f3	0—0	±
	♗b7[77]	d5[79]	e6[81]	♗e7	c6[84]	♘bd7[85]	a6	c5	♕c7[86]	

[1] **3. ♕d3** ♗b7 [3. . . ♗a6!? △ 4. c4 d5] 4. ♘bd2 d6 5. e4 ♘bd7 6. e5∞ Andersen—Aljehin, Hamburg (ol) 1930; **3. c3** ♗b7 [3. . . g6 4. ♗g5 ♗g7 5. ♘bd2 ♗b7 6. h3 c5= Basman—Pritchett, London 1977] 4. g3 e5!? 5. de5 ♘g4 6. ♗g5 [6. ♕d4? h5! △ ♗c5∓ Aljehin] ♗e7= Juncosa—Aljehin, Saragoza 1922

[2] 3. . . e6 4. e3 ♗e7 5. ♘bd2 0—0 6. c3 c5 7. h3 [7. ♗d3 ♗a6 8. ♗a6 ♘a6 9. 0—0 ♘h5= Tipary—Földi, Hungary (ch) 1955] ♗a6 8. ♗a6 ♘a6 9. 0—0 ♕c8 10. ♕e2± Doda—Lengyel, Lugano (ol) 1968

[3] 4. ♘bd2 e6 5. h3?! ♗d6! 6. ♗d6 [6. e3 ♗f4∓; 6. ♗g5 h6∓ Aljehin] cd6 7. e3 0—0 8. ♗e2 d5∓ Rubinstein—Aljehin, Dresden 1926; 5. e3 — 4. e3

[4] **4. . . c5** 5. ♘bd2 g6?! 6. c3 ♗g7 7. h3 0—0 8. ♗e2 ♘c6 9. 0—0 d6 10. a4 a6 11. ♘c4± Kasparov—Kengis, SSSR 1976; 5. . . e6 — 4. . . e6; **4. . . ♘h5** 5. ♗d3 [5. ♗g5!?] ♘f4 6. ef4 g6 7. ♘bd2 ♗g7 8. f5 c5∞ Colle—Kostić, Meran 1926

[5] 5. h3 d6 [5. . . ♗e7 6. ♗d3 c5 7. ♘bd2 — 5. . . ♘bd2; 5. . . ♗d6!?] 6. ♘bd2 ♘bd7 7. ♗h2 ♕e7∞ Bleiman—Korčnoj, Beersheba 1978 — 25/101

[6] **5. . . ♘d5** 6. ♗g3 ♘b4 7. ♗e2 ♗e4 8. ♘a3± Sämisch—Törber, Deutschland 1940; 5. . . ♗e7 6. c3 [6. ♘bd2 — 5. ♘bd2] ♗e4= Hromadka—Gilg, Praha 1937

[7] 12. hg3 bc5∞ Bronštejn—Reško, SSSR 1971

[8] **5. . . ♗e7** 6. h3 [6. ♗d3 0—0 7. 0—0 c5 8. c3 ♘c6 9. ♘e5 (9. ♕e2 ♘h5=) d6= Prucha—Aljehin, Praha 1943; 6. . . ♘h5 — 5. . . ♘h5] 0—0 [6. . . c5 7. c3 ♘e4 8. ♘e4 ♗e4 9. ♘d2 ♗g6 10. ♕f3 d5 11. ♗b5± Bronštejn—Zuidema, Beograd 1964; 7. . . cd4 8. ed4 ♘c6 9. ♗d3 d6 10. ♕e2 ♕c7 (Tarrasch—Reti, Semmering 1926) 11. 0—0±] 7. ♗d3 [7. ♗e2 c5 8. c3 d6 9. 0—0 ♘c6 10. ♗h2 ♖c8 11. ♖c1 ♖e8 12. a3 a6∞ Hort—Keres, Marianske Lazne 1965; 8. . . d5 9. 0—0 ♘c6 10. ♘e5 (10. ♖e1 ♗d6 11. ♘e5 ♕c7 12. ♘df3 ♘e7 13. ♘d3 ♘e4∓

Csom—Haag, Hungary (ch) 1966) ♘e5 11. ♗e5 ♗d6= Doda—Parma, La Habana 1965] c5 [7... d6 8. 0—0 ♘bd7 9. ♗h2 ♖e8 10. ♕e2 ♘f8 (Anikajev—Polugajevski, Soči 1974 — 18/90) 11. e4± ; 7... d5!? △ ♘e4 Polugajevski] 8. c3 ♗a6 [8... ♘c6 9. ♕e2 ♖c8 10. 0—0 d6 11. ♖ad1 ♕c7 12. ♗g3 ♖fd8 13. ♖fe1± Bronštejn—A. Schmit, 1970] 9. ♕e2 [9. ♗a6!?] ♗d3 10. ♕d3 ♘c6 11. 0—0 d5= Ribeiro—Đuraševič, München (ol) 1958; **5... c5** 6. c3 ♘c6 7. ♗d3 d5 8. h4 a6 9. a4 ♗d6 10. ♘e5 ♕c7∞ Rakić—Matančvić, Jugoslavija (ch) 1965

[9] 6. ♗g5 ♗e7 7. ♗e7 ♕e7=

[10] 7... d6 8. ♕e2 ♘d7 9. c3 0—0 10. 0-0-0 c5 11. ♘c4 ♘g3 12. hg3 h6 13. g4 b5∞ Torre—Przepiorka, Marianske Lazne 1925

[11] 8... d6 9. ♕e2 ♘d7 10. c3 [10. 0-0-0 g6 11. ♖h3 ♔f8∞ Marshall—Reti, Marianske Lazne 1925] c5 11. ♘e4 h6 [11... g6 △ ♔f8= Tajmanov] 12. ♖d1 ♕c7= Romi—Capablanca, Paris 1938

[12] 12. a3 d5 13. g5 0-0-0= Petrosjan—Reshevsky, Lugano (ol) 1968

[13] **3... c5** 4. c3 ♘e4 5. ♗h4 g6 6. e3 ♗g7 7. ♗d3 ♗b7 8. 0—0 0—0 9. ♘bd2± Trifunović—Borodin, Wien 1953; **3... e6** 4. e4 h6 5. ♗f6 ♕f6 6. ♗d3 d6 [6... ♗b7 7. ♘bd2 — 3... ♗b7; 7. ♘c3 — 3. ♘c3] 7. 0—0 e5 8. ♘bd2 a6 9. c3 ♘c6 10. ♗c4 ♗d7 11. ♗d5± Thelen—Pachman, Praha 1943

[14] 4. ♗f4 ♗b7 5. ♘bd2 [5. e3 h6 6. ♘bd2 g5 7. ♗g3 ♘g3 8. hg3 e6 9. c3 d6∞ Bogoljubov—Aljehin, (m) 1934] ♘d2 [5... c5 6. e3 g6 7. ♘e4 ♗e4 8. ♗c4± Konstantinopolski—Toluš, SSSR 1936; 5... e6 6. ♘e4 ♗e4 7. e3 ♗d6 8. ♗d3 ♗d3= Duz-Hotimirski—Kan, SSSR 1933] 6. ♕d2 e6 7. g3 ♗e7 8. ♗g2 c5= Fred—Szukszta, München (ol) 1958

[15] **5... f5** 6. e3 g6 7. ♘e4 [Larsen—Szabo, Lugano 1970 — 9/65] ♗e4 8. ♗d3± ; 5... ♘d2 6. ♕d2 g6 7. ♗g5 h6 8. ♗f4 d6 9. d5 ♗g7 10. c4± Guimard—Bolbochan, Mar del Plata 1946

[16] 7. e3 ♗g7 8. ♗c4 0—0 9. 0—0 ♗b7 10. a4 d5 11. ♗e2 ♘c6 12. c3 ♕d7 13. b4± Bisguier—Golombek, Leipzig (ol) 1960

[17] 12. 0—0 ♘c6 [12... ♗c4 13. ♘c4 ♕d5 14. ♘e3 ♕e4 15. ♗g3± Trifunović—Nikolac, Jugoslavija (ch) 1953] 13. ♖e1 ♗c4 14. ♘c4± Trifunović—Bolbochan, Mar del Plata 1950

[18] **4. e3** h6 5. ♗f6 ef6 6. ♗d3 g6 7. c4 ♗g7 8. ♘c3 f5 9. 0—0 0—0 10. ♖c1 ♘c6 11. ♖e1± Bronštejn—Osnos, SSSR (ch) 1965; 4... e6 5. ♘bd2 — 4. ♘bd2; **4. ♗f6** ef6 5. d5 [5. g3? ♕e7∓ Stean—Korčnoj, Beersheba 1978] g6 6. g3 ♗g7 7. ♗g2 f5 8. c3 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. a4 c5= Bronštejn—Šmit, SSSR 1970 — 10/83

[19] **4... g6** 5. e3 [5. ♗f6 ef6 6. e3 ♗g7 7. ♗d3 0—0 8. 0—0 f5= Petrosjan—Simagin, SSSR (ch) 1960; 6. e4 ♗g7 (6... c5?! 7. dc5 ♗c5 8. ♗c4 0—0 9. 0—0± Averbah—Portisch Erevan 1965) 7. ♗c4 0—0 8. 0—0 ♘c6 9. c3 ♘e7 10. ♖e1 d5= Kerčev—Timoščenko, Varna 1977] ♗g7 6. ♗d3 c5 7. c3 0—0 8. 0—0 d6 9. ♕e2 ♘bd7 10. ♖fd1 ♖c8 11. a4± Trifunović—Teschner, Dortmund 1961; **4... d6** 5. e3 ♘bd7 6. ♗d3 [6. ♗b5 a6 7. ♗a4 g6 8. ♕e2 ♗g7 9. 0—0 b5 10. ♗b3 c5∞ Trifunović—Simagin, Sarajevo 1963] e6 7. 0—0 ♗e7 — 5... e6

[20] 5... h6 6. ♗h4 ♗e7 7. c3 ♘e4 8. ♗g3 ♘g3 9. hg3 c5 10. ♗d3 ♘c6 11. ♕e2 d5∞ Nenarokov—Iljin-Ženevski, SSSR 1927; 7. ♗d3!?

[21] 6... d6 7. 0—0 [7. c3 ♘bd7 8. a4 e5 9. ♕c2 ed4 10. cd4 ♘d5= Bronštejn—Osnos, SSSR (ch) 1965] ♘bd7 8. e4 e5 [8... 0—0 9. ♕e2?! ♘h5 10. ♗e3 f5 11. ef5 ef5 12. ♘g5 ♗g5 13. ♕h5 ♗e3 14. fe3 g6∞ Devos—Thomas, London 1946; 9. ♖e1!?±] 9. h3 [9. ♖e1 ♘g4= Keres—Petrov, SSSR 1937] 0—0 10. ♖e1 ♘e8 11. ♗e3 ♗f6 12. c3± Smislov—Philips, Hastings 1954/55

[22] 12. ♗a6 ♗d5 13. 0—0 0—0 14. ♘e5 ♗e5= Bronštejn—Antošin, Zagreb 1965

[23] 7... a6 8. ♕e2 d6 9. 0-0-0 ♘d7 10. ♔b1 e5 11. c3 ♗e7 12. ♘c4 0—0 13. ♗c2 ♖fe8 14. d5± Korčnoj—Karpov, Hastings 1971/72 — 13/85

[24] 8. c3 ♕d8 [8... g5?! 9. ♕a4 ♔d8 10. 0-0-0± Hort—Planinc, Moskva 1975 — 20/92] 9. ♕e2 a6 10. ♘c4 [10. 0-0-0!?] ♘d7 11. h4 ♗e7= Wirthensohn—Keene, Dortmund 1978 — 25/102

[25] 8... g5 9. e5 ♕e7 10. 0—0 ♗g7 11. ♘e1 ♘d7 12. ♗e4± Rastjanis—Kaunas, SSSR 1977

[26] 9. 0—0 ♗e7 10. ♖ad1 [10. ♖fe1 0—0 11. ♘f1 ♘d7 12. ♗a6 ♗a6= Giustolisi—Kramer, Beverwijk 1965] ♘d7 11. c3 c5 12. dc5 bc5∞ Marshall—Aljehin, New York 1927

[27] 12. c3 ♗g7 13. ♔b1 ♕e7 14. ♘f1± Kärner—Ornstein, Tallinn 1977

[28] **7... ♘c6** 8. ♕e2 cd4 9. ed4 ♘d5 10. ♗e7 ♘ce7 11. g3 0—0 12. 0—0 ♘g6∞ Holmov—Talj, SSSR (ch) 1959; **7... h6** 8. ♗h4 [8. ♗f6 ♗f6 9. 0—0 ♘c6 10. ♕e2 a6= Mohrlock—Larsen, Büsum 1969] 0—0 [8... ♘c6 9. dc5 bc5 10. ♕a4 ♕a5= Trifunović—O'Kelly, Hilversum 1947] 9. 0—0 d6 [9... ♘c6 10. ♕e2 d5 11. ♖ad1 ♘e4∞ Tajmanov—Beljavski, SSSR 1972] 10. h3 [10. ♕e2 ♘h5 11. ♗e7 ♕e7 12. a4 ♘c6 13. ♗a6 ♖ad8= Johner—Aljehin, Dresden 1926; 10... ♖e8 11. ♖fd1 ♘bd7 12. ♖ac1 a6 13. ♗b1 b5 14. e4 e5∞ Doda—Csom, Kecskemet 1968 — 5/76] ♘c6 11. ♕e2 ♘h5= Capablanca—Nimzowitsch, New York 1927; **7... cd4** 8. ed4 ♘d5 [8... ♘c6 9. ♘c4 ♕c7 10. ♕d2 ♖c8 11. 0—0 h6 12. ♗f4± Torre—Sämisch, Moskva 1925; 9... 0—0 10. ♕c2 h6 11. h4 ♕c7 12. ♕d2 ♘g4 13. ♗f4± Janowski—Sämisch, Marianske Lazne 1925; 8... d6 9.

0—0 ♘bd7 10. ♖e1 0—0 11. a4 a6 12. h3 ♖e8 13. ♗f4 ♕c7 14. ♗h2 ♗f8 15. ♘c4 ♘d5= Spaski—Portisch, Geneve (m) 1977] 9. ♘c4 0—0 [9... ♗g5? 10. ♘d6 ♔f8 11. ♘b7+—] 10. h4 f5 11. a3 ♘f6= Spaski—Portisch, Geneve (m) 1977 — 24/103

[29] 8. ♕c2 h6 9. ♗f6 ♗f6 10. 0—0 ♘c6 11. ♖ad1 ♖e8 12. ♕b1 d5= Bronštejn—Spaski, Amsterdam (izt) 1964

[30] 8... cd4 9. ed4 ♘d5 10. ♗e7 ♕e7 11. ♖e1± Sämisch—Reti, 1928

[31] **9. ♖e1** d5 10. a3 ♕c7 11. ♕b1 h6 12. ♗h4 ♖fd8= Petrosjan—Averkin, SSSR 1969; **9. dc5** bc5 10. e4 d6 11. ♕e2 ♖b8 12. ♖ad1 ♘h5= Kan—Keres, SSSR 1952

[32] 9... d5 10. ♖ad1 ♕c7 11. ♗f4 ♗d6 12. ♗d6 ♕d6 13. e4± Petrosjan—Golombek, Stockholm (izt) 1952

[33] 11. a3 d6 12. ♗a6 ♘f6 13. ♗b7 ♕b7= Bondarevski—Averbah, SSSR (ch) 1963

[34] 12. ♕a6 ♘c7 13. ♕e2 d5= Marshall—Capablanca, Kissingen 1928

[35] 4... e6 5. 0—0 d5 6. ♘bd2 [6. c4 ♗e7 7. ♘c3 0—0 — E 18] ♘bd7 7. b3 ♗b4 8. ♗b2 0—0 9. a3 ♗e7 10. a4 a5 11. ♘e5± Pomar—Larsen, Las Palmas 1972

[36] **5. dc5** bc5 6. c4 g6 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 0—0 9. 0—0 ♘c6 10. ♘c3 a5 11. ♕d2 d6= Rubinstein—Nimzowitsch, Marianske Lazne 1925; **5. e3** e6 6. 0—0 ♗e7 7. b3 0—0 8. ♗b2 cd4= Stenberg—Kramer, Moskva (ol) 1956

[37] **5... d6** 6. 0—0 ♘bd7 7. ♘bd2 ♕c7 8. ♖e1 cd4 9. cd4 e6= Przepiorka—Grünfeld, Marianske Lazne 1925; **5... g6** 6. 0—0 ♗g7 7. ♕b3 cd4 8. ♘e5 d5 9. cd4 0—0 10. ♘c3 ♘c6= Davidson—Reti, Semmering 1926

[38] **7. dc5** bc5 8. c4 [8. ♗f4 d5 9. ♘e5 0—0 10. c4 ♕b6∓ Szabadi—Pogats, Hungary (ch) 1951] 0—0 9. ♘c3 ♘e4∓ Pfeiffer—Talj, BRD—SSSR 1960; **7. ♘a3** 0—0 8. ♘c4 cd4 9. cd4 b5 10. ♘ce5 d6∓ Engels—Guimard, Argentina 1941; **7. ♗g5** h6 [7... 0—0 8. ♘bd2 d6 9. ♖e1 h6 10. ♗f6 ♗f6 11. e4 ♗e7 12. c4 cd4∓ Skalička—Aljehin, Podebrady 1936] 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘bd2 d5 10. ♖e1 cd4 11. cd4 ♘c6∓ Fontein—Szabo, Amsterdam 1939; **7. ♗f4** 0—0 8. ♘a3 [8. ♘bd2 ♘d5∓ Gomez—Keres, Madrid 1943] cd4 9. cd4 ♗a3 10. ba3 d5= Brenstedt—Pachman, Gotha 1957; **7. b3** 0—0 8. ♗b2 cd4 9. cd4 b5 10. ♘bd2 ♕b6 11. e3 a5= Balparda—Aljehin, Montevideo 1938

[39] **8. ♕c2** cd4 9. cd4 ♘c6△ ♖c8∓ **8. b3** cd4 9. cd4 ♘a6 [9... ♘d5 10. ♗b2 f5∞ Golombek—Szabo, Bucuresti 1953] 10. ♗b2 ♖c8 11. ♖c1= Rouc Cabral—Aljehin, Montevideo 1939

[40] 8... cd4 9. cd4 d6 10. b3 ♘c6 11. ♗b2 ♖c8 12. ♖c1 b5= Brinckmann—Nimzowitsch, (m) 1922/23

[41] **9... cd4** 10. cd4 ♘c6 11. ♘c6 ♗c6 12. ♘f3 ♘d7= Tot—Simonović, Jugoslavija (ch) 1946; **9... ♘bd7** 10. ♘df3 ♘e4= Makagonov—Grigorjev, SSSR 1928

[42] Kupchik—Najdorf, Warszawa (ol) 1935

[43] **6. b3**?! ♗f3 7. ♗f3 ♘c6 8. ♗b2 e5∓ Hartoch—Timman, Nederland 1972; **6. ♕d4** ♘c6 7. ♕d1 g6 8. b3 ♗g7 9. ♗b2 0—0 10. c4 d5= Christoffersen—Aljehin, Praha (ol) 1931

[44] **7... d5** 8. c4 dc4 [8... e6 9. ♕a4 ♕d7 10. ♘b5 ♘c6 11. cd5 ed5 12. ♗f4± Capablanca—Aljehin, Buenos Aires (m) 1927] 9. ♕a4 ♕d7 10. ♕c4 [10. ♘b5 ♕c6 11. ♔g1 ♘bd7= Aljehin] ♕d5 11. ♕d5 ♘d5 12. e4±; 7... **♕c8** 8. b3 [8. ♘c3 d5 9. ♕d3 ♘bd7 10. ♖e1 a6 11. ♘b3 e6∞ Czerniak—Gershman, Buenos Aires 1941] d5 9. ♗b2 g6 10. ♘d2 ♕b7 11. ♔g1 ♗g7= Goglidze—Keres, SSSR 1939

[45] **8. e4** d6 [8... ♘e4 9. ♖e1 d5 10. ♘b5⩲] 9. ♘c3 ♗g7 10. ♗g5 0—0 11. ♕d2 ♖e8 12. ♖fe1 ♘bd7∞ Blanco—Frydman, Buenos Aires (cl) 1939; **8. b3** ♗g7 9. ♗b2 0—0 [9... d5!?] 10. c4 d5= Winter—Capablanca, Nottingham 1936

[46] 8... ♗g7 9. ♘c3 ♕c8 10. ♕d3 ♘a6! [10... ♘c6?! 11. b3±] 11. e4 ♘c5 12. ♕e3 ♘g4 13. ♕d2 ♘e6 14. ♘e6 fe6 15. f3 ♘f6 16. b3= Hostas—Müller, 1949

[47] 9. ♕d3 ♘c6 10. b3 ♕b7 11. f3 d5=

[48] 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 ♕d5 14. ♗b2 0—0= Capablanca—Botvinik, Nottingham 1936

[49] **4. ♘bd2** c5 [4... g6 5. ♗c4?! ♗g7 6. ♕e2 c5 7. c3 0—0 8. 0—0 d5 9. ♗d3 ♘e4∓ Marshall—Capablanca, New York 1924; 5. ♗d3 — 4. ♗d3] 5. b3 [5. ♗d3 e6 — 4. ♗d3] g6 6. ♗b2 ♗g7 7. c4 0—0 8. ♗e2 [8. d5 e6 9. e4 ed5 10. ed5 ♖e8 11. ♗e2 ♘d5∓ Palacios—Browne, Malaga 1972] cd4 9. ed4 d5 10. 0—0 ♘c6 11. ♖e1 ♘h5∓ Lilienthal—Flor, 1930; **4. ♗e2** c5 5. 0—0 e6 6. b3 ♗e7 7. ♗b2 0—0 8. ♘bd2 ♘c6 9. ♘e5 ♕c7= Watson—Aljehin, London 1922

[50] **4... g6** 5. 0—0 ♗g7 6. c4 [6. ♘bd2 0—0 7. e4 d6 8. ♕e2 ♘bd7 9. c4 e5 10. d5 a5∞ Colle—Winter, (m) 1929] 0—0 7. ♘c3 d6 [7... d5 8. cd5 ♘d5 9. ♕b3 c5 10. ♗e4± Najdorf—V. Garcia, Argentina 1943] 8. b3 ♘bd7 9. ♗b2 e5=; **4... d6** 5. ♘bd2 [5. b3 ♘bd7 6. ♗b2 g6= Kostić—Aljehin, Budapest 1921] ♘bd7 6. e4 e5 7. 0—0 [7. c3 g6 8. 0—0 ♗g7 9. de5 de5= Teichmann—Aljehin, 1921] g6 [7... ed4?! 8. ♘d4 g6 9. ♗b5± Colle—Landau, (m) 1928] 8. de5 ♘e5 9. ♘e5 de5= Colle—Ahues, Niendorf 1927

[51] 5. ♘bd2 g6 6. c3 ♗g7 7. ♕e2 ♘c6 8. dc5 bc5 9. e4 0—0 10. 0—0 d6 11. ♘c4 ♘d7= Ahues—Keres, Nauheim 1936

[52] 5... ♘c6 6. c3 g6 [6... d5 7. ♘bd2 g6 8. ♘e5 ♕c7 9. f4 ♗g7 10. ♕f3 e6∞ Sliwa—

O'Kelly, Moskva (ol) 1956] 7. e4 cd4 8. cd4 ♘b4= Reilly—Flor, Barcelona 1935

[53] **6. ♖e1** cd4 7. ed4 ♗g7 8. ♗g5 0—0 9. ♘bd2 ♘c6 10. c3 ♖c8 11. ♕e2 d6 12. ♖ad1 ♖c7= Tröger—Hecht, Aibling 1965; **6. ♘bd2** ♗g7 7. c3 [7. b3 0—0 8. ♗b2 cd4 9. ed4 ♘c6 10. a3 ♘h5∞ Tartakower—Reti, London 1927] 0—0 8. e4 d6 9. ♖e1 [9. ♕e2 cd4 10. cd4 ♘c6 11. a3 ♘d7 12. ♘b3 a5 13. a4 ♘b4∓ Koltanowski—Aljehin, Hastings 1936/37] ♘bd7 10. ♘f1 ♘h5 11. ♗e3 e5= Colle—Spielmann, Meran 1926

[54] 6. . . cd4 7. ed4 ♗g7 8. d5!? 0—0 9. ♘c3 d6 10. ♗g5 ♘bd7 11. ♖e1± Toluš—Kotov, SSSR 1946

[55] 7. d5 b5 [7. . . d6 8. ♘c3 0—0 9. ♘g5 h6 10. ♘ge4 ♘bd7 11. f4 ♘e4 12. ♗e4 f5 13. ♗d3 ♗c3∞ Guimard—Luckis, Argentina 1941] 8. ♘c3 bc4 9. ♗c4 d6 10. e4 ♘fd7 11. ♗e3 0—0 12. ♕c1 ♗a6∞ Pirc—Rossolimo, Amsterdam 1950

[56] 12. a3 ♖c8 13. ♕d3 ♕c7 14. ♗a2 e6= Janowski—Aljehin, New York 1924

[57] **5. ♘bd2** c5 [5. . . d6 6. b3 ♗e7 7. ♗b2 ♘bd7 8. e4± Tartakower—Rubinstein, Dresden 1926] 6. b3 [6. c3 ♗e7 7. ♕e2 ♘d5!= Ahues—Aljehin, San Remo 1930] ♘c6 [6. . . cd4 7. ed4 ♘d5 8. c4 ♘f4 9. ♗f1 g5∞ Eliskases—Spielmann, (m) 1932] 7. ♗b2 cd4 8. ed4 ♘b4=; **5. ♕e2** c5 6. c3 ♘c6 [6. . . ♗e7 7. e4 d5 8. e5 ♘fd7 9. ♗e3± Duz-Hotimirski—Grigorjev, SSSR 1930] 7. 0—0 — 5. 0—0

[58] 5. . . ♘e4 6. ♘fd2 [6. ♘bd2?! f5 7. c3 ♗e7 8. ♕c2 d5∓ Kupchik—Capablanca, Lake Hopatcong 1926] d5 7. c4 ♗d6 8. ♘c3± Hahn—Eisinger, Berlin 1953; 5. . . ♗e7 6. ♖e1 d5 7. ♘bd2 ♘e4 8. ♘f1 0—0 9. ♘3d2 ♘d7 10. c3 c5∓ Buhman—Polugajevski, SSSR 1965; 6. c4 — E 14

[59] **6. b3** ♘c6 7. ♗b2 cd4 8. ed4 ♘b4 9. ♗e2 ♗e4 10. ♘a3 ♘bd5 11. ♘d2± Tartakower—Colle, Rotterdam 1931/32; 7. . . ♗e7 8. ♘bd2 — 6. ♘bd2; **6. c3** ♗e7 [6. . . ♘c6 7. a3 ♕c7 8. e4 d6 9. ♗g5 ♗e7 10. ♕e2± Pirc—Tartakower, Ujpest 1934; 7. . . d5!?] 7. ♕e2 [Duz-Hotimirski—Romanovski, Moskva 1925] ♗e4=

[60] 6. . . cd4 7. ed4 ♗e7 8. ♖e1 0—0 9. ♘f1 d6 10. h3 ♘bd7= Rubinstein—Kmoch, Hamburg (ol) 1930

[61] 7. b3 cd4 [7. . . ♘b4 8. ♗e2 ♘bd5 9. ♗b2 cd4 10. ♘d4 ♗e7 11. c4 ♘c7 12. ♗f3 ♕b8 13. e4± Najdorf—Marini, Argentina 1942; 7. . . ♗e7 8. ♗b2 0—0 9. c4 — E 14] 8. ed4 ♖c8 9. c4 d5 10. ♗b2 ♗d6 11. a3 0—0 12. ♖e1 dc4 13. bc4 ♗f4∞ Rubinstein—Capablanca, Karlovy Vary 1929

[62] 7. . . ♖c8 8. dc5 ♗c5 9. e4 ♘g4 10. ♕e2 ♘ce5 11. ♘e5 ♘e5 12. ♗c2 ♕h4 13. ♘b3± Colle—Marshall, Hastings 1928/29; **7. . . ♗e7** — 6. . . ♗e7

[63] **8. ♘g5** h6 9. ♘ge4 ♘e4 10. ♘e4 d5 11. ♘g3 ♗d6= Guimard—Eliskases, Argentina 1960; **8. e4** cd4 9. ♘d4 ♘e5 10. ♗c2 ♗c5= F. Benkö—Foguelman, Argentina 1961; **8. ♖e1** ♖c8 9. ♘f1 [9. e4 cd4 10. cd4 ♘b4∓ Kocher—Sämisch, Madrid 1943] d5= Przepiorka—Colle, Frankfurt 1930; **8. ♕e2** d5 9. a3 ♗d6 10. dc5 bc5 11. e4 0—0 12. ♖e1 ♘g4= Reilly—Capablanca, Margate 1936

[64] 10. . . d5 11. ♖e1 [11. ed5 ♘d5 12. ♘c4 ♘f4 13. ♗f4 ♕f4 14. ♗e4± Colle—Thomas, Nice 1930; 11. . . ed5!?] 0—0 12. e5 ♘d7 13. ♘f1 ♖ae8 14. ♗f4± Colle—Tartakower, Rotterdam 1931/32

[65] **11. . . ♖d8** 12. e5 de5 13. ♘fe5 ♘e5 14. ♘e5 0—0 15. ♗g5 [15. c4 ♘d7 16. f4 ♗f6∞ Colle—Thomas, 1930] ♘d5 16. ♗e7± Colle—Ahues, San Remo 1930; **11. . . 0—0** 12. e5 de5 13. ♘ce5 ♘e5 14. ♘e5 ♗d6 15. f4 ♖ad8∞ Colle—Pirc, Frankfurt 1930

[66] **7. ♕e2** 0—0 [7. . . ♘c6 8. c3 — 7. c3] 8. e4 ♘c6 9. dc5 bc5 10. e5 ♘d5 11. ♘e4 ♘cb4∞ Andersen—Lokvenc, Haag (ol) 1928; **7. e4** cd4 [7. . . 0—0 8. c4 d5 9. cd5 ed5 10. ed5 cd4= Colle—Bogoljubov, Karlovy Vary 1929; 10. e5!?] 8. ♘d4 d6 [8. . . ♘c6 9. ♘c6 dc6 10. ♕e2 ♕c7 11. f4± Rubinstein—Grünfeld, Karlovy Vary 1929] 9. b3 0—0 10. ♕e2 ♘bd7 11. ♗a6 ♗a6 12. ♕a6 ♕c8= Sterk—L. Steiner, Budapest 1933; **7. dc5△** e4!?

[67] **7. . . d6** 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♕e2 a6 [Janowski—Spielmann, Marianske Lazne 1925] 10. c4△ ♖ac1, ♖fd1±; 7. . . **cd4** 8. ed4 [8. ♘d4 ♘c6 9. ♘c6 ♗c6= Rubinstein—Reti, Moskva 1925; 8. . . 0—0 9. ♗b2 d6 10. ♕e2 ♘bd7= Tartakower—Spielmann, Karlovy Vary 1929] d6 [8. . . ♘d5 9. c4 ♘f4∞ Kmoch—Opočensky, Praha (ol) 1931] 9. ♗b2 ♘bd7 [9. . . ♘d5 10. c4 ♘f4 11. ♗c2 ♘d7 12. ♘e4± Tartakower—Müller, Wien 1928] 10. c4 0—0 11. ♖e1 ♖e8 [11. . . ♕c7 12. ♖c1 ♖fd8 13. ♕e2 ♘f8 14. ♘g5± Walter—Reti, Brno 1928] 12. ♖c1 [12. ♘f1 d5 13. a3 ♘e4 14. ♖c1 f5∞ Rubinstein—Spielmann, Kissingen 1928] ♕c7 13. ♕e2 ♖ac8 14. ♘f1 ♕b8 15. ♘g3 ♕a8∞ Colle—Grünfeld, Berlin 1926

[68] 8. c4 d5 9. ♗b2 0—0 — E 14

[69] 8. . . 0—0 9. ♗b2 d6 10. ♕e2 [10. ♖e1 ♖c8 11. ♘f1 ♕c7 12. ♘g3 ♖fd8 13. c4 d5∞ Rubinstein—Przepiorka, Liege 1930] a5 [10. . . ♘d7 11. ♖ad1 ♕c7 12. ♘e4 d5 13. ♘g3 ♘a5 14. c4± Toluš—Bondarevski, SSSR 1945] 11. e4 ♘d7 12. c3 ♗f6 13. ♘c4 ♕c7 14. ♘e3 g6∞ Nikolajevski—Kaunas, SSSR 1968

[70] **10. . . ♘d5** 11. ♖e1 ♘f4 12. ♗f1 f5 13. ♘c4± Yates—Colle, San Remo 1930; **10. . . d5** 11. c4 — E 14

[71] **11. . . ♗d6** 12. c4 ♘e7 13. ♘e5 ♗b8 14. ♗e2 d5 15. ♗f3 ♘f5∞ Tarasov—Spaski, SSSR 1957; **11. . . ♕c7** 12. c4 d5 13. ♖c1 ♖fd8 14. ♕e2 dc4 15. bc4 ♕f4 16. g3 ♕h6 17. ♖c2

♕h5∞ Platonov—Karpov, SSSR 1971; **11... d5** — E 14

[72] 7... 0—0 8. ♕e2 [8. e4 ♗a6 9. ♕e2 ♗d3 10. ♕d3 d5 11. e5 ♘e8 12. dc5 bc5 13. c4 ♘c6= Szabo—Bauza, Mar del Plata 1955] cd4 [8... d6 9. e4±] 9. ed4 [9. cd4 ♘c6△ d5=] d6 10. ♘g5 [10. ♖e1 ♘bd7 11. ♘g5 ♕c7 12. ♘de4 h6= Przepiorka—Pirc, Rogaška Slatina 1929] ♘bd7 11. ♘de4 h6= Reti—Marshall, Berlin 1928

[73] **8. ♕e2** 0—0 [8... ♕c7 9. ♘c4?! 0—0 10. ♗d2 d5 11. ♘ce5 c4 12. ♗c2 ♗d6∓ Marshall—Nimzowitsch, Baden Baden 1925; 9. a3 d5 10. b4 0—0= Rubinstein—Sämisch, Karlovy Vary 1929; 9. ♖e1 a6 10. e4 cd4 11. ♘d4 ♘e5∞ Sämisch—Breyer, Berlin 1920; 9. e4 cd4 10. ♘d4 ♘e5 (10... d5 11. ♘c6 ♗c6 12. e5± Spielmann—Alatorcev, Moskva 1935) 11. ♗c2 ♕c8?! 12. a4± Spielmann—Eliskases, (m) 1936; 11... ♘g6!?] 9. dc5 bc5 10. e4 d6 [10... d5 11. e5 ♘d7 12. ♖e1± Goglidze—Grigorjev, SSSR 1928] 11. ♖e1 ♕c7 12. ♘f1 ♘d7= Ahues—Najdorf, München (ol) 1936; **8. ♘e5** d6 9. ♘c6 ♗c6 10. ♕e2 e5 11. e4 0—0 12. d5 ♗d7∞ Alega—Aljehin, Paris 1914; **8. ♖e1** cd4 9. ed4 0—0 10. ♘f1 ♖c8 11. ♘g3 ♕c7 12. ♕e? ♘d5 13. ♘e5 f5 14. f4 ♗h4∞ Maroczy—Sämisch, Berlin 1920; **8. a3** cd4 [8... ♕c7 9. e4 d6 10. ♖e1 h6 11. ♘f1 0-0-0 12. d5± Lilienthal—Kan, SSSR 1926; 8... d5 9. b4 (9. ♘e5!?) cd4 10. cd4 0—0= Nimzowitsch—Przepiorka, Liege 1930] 9. ed4 ♕c7 10. ♖e1 0—0 [10... ♘d5?! 11. ♘c4 ♘f4 12. ♗f4 ♕f4 13. d5± Pirc—O'Kelly, Amsterdam 1950] 11. ♘e5 d6= Ahues—Colle, Liege 1930

[74] 9. cd4 ♘b4 10. ♗b1 ♗a6 11. ♖e1 ♘d3 12. ♗d3 ♗d3 13. d5∞ Guimard—Foguelman, Argentina 1960

[75] 9... ♘e5 10. ♗c2 ♗a6 11. ♖e1 ♕c7 12. ♘2f3± Colle—L. Steiner, Niendorf 1927

[76] **12. f4** ♗a6 13. ♕d1 [13. fe5!?] ♘c6 14. ♖f3 g6∞ Colle—Capablanca, Karlovy Vary 1929; **12. h3** d6 13. ♔h1 ♖d8 14. f4 ♗a6 15. ♘b5∞ Colle—Flor, Bled 1931

[77] 3... d5 4. ♗f4 [4. ♘e5 e6 5. ♗g5 ♗e7 6. e3 ♘fd7 7. ♗f4 ♘e5 8. ♗e5 0—0 9. ♗d3 ♘c6= Filip—O'Kelly, Moskva (ol) 1956] e6 5. e3 ♗d6 6. ♘e5 ♗b7 7. ♗b5 c6 8. ♗d3 a6 9. ♕f3 c5 10. g4± Letelier—Guimard, Buenos Aires (ol) 1939

[78] 4. e3 e6 5. ♗d3 c5 6. 0—0 ♗e7=

[79] **4... ♘e4** 5. ♘e4 ♗e4 6. e3±; **4... e6** 5. e4 h6 6. ♗f6 [6. ♗h4 g5 7. ♗g3 ♘e4 8. ♘e4 ♗e4 9. ♗e5 f6 10. ♘d2 ♗g6 11. ♕f3 fe5∞ Rakić—Mesing, Jugoslavija 1968] ♕f6 7. ♗d3 [7. a3 d6 8. ♗b5 c6 9. ♗d3 ♘d7 10. 0—0 ♕d8 11. ♕e2 ♗e7 12. e5 de5 13. de5 ♘c5∞ Petrosjan—Portisch, Erevan 1965; 8. ♕d2 ♘d7 9. 0-0-0 g5 10. ♘b5 ♔d8 11. h4 g4 12. e5 ♕g7∞ Korčnoj—Keres, SSSR (ch) 1965] ♗b4 [7... d6!?△ ♘d7 Keres] 8. 0—0 ♗c3 9. bc3 0—0 10. ♘d2!± Nej—Ritov, Tallinn 1973 — 15/86

[80] 5. ♘e5 e6 6. e4 [6. e3 — 5. e3] de4 7. ♗b5 c6 8. ♗c4 ♗e7 [8... ♘bd7 9. ♘d7 ♕d7 10. ♗f6 gf6 11. ♘e4± Euwe—Kmoch, Amsterdam 1936] 9. ♗f6 gf6 10. ♕h5 fe5 11. ♗e6 ♖f8 12. de5⩲ Tajmanov

[81] 5... ♘bd7 6. ♘e5 ♘e5 [6... e6? 7. ♗b5+—; 6... a6 7. ♗d3 ♘e5 8. de5 ♘e4 9. ♗e4 de4 10. ♕g4 ♕c8 11. e6± Filip—Bolbochan, Amsterdam (ol) 1954] 7. de5 ♘e4 8. ♘e4 de4 9. ♕g4 ♕c8 [9... ♕d5!?] 10. e6± Petrosjan—Golombek, Bucuresti 1953

[82] 6. ♗b5 c6 7. ♗d3 ♗e7 8. 0—0 ♘bd7 9. e4 [9. ♘e5 ♘e5 10. de5 ♘d7 11. ♗e7 ♕e7=; 9. ♗f6 ♘f6 10. e4 de4 11. ♘e4 0—0=] de4 10. ♗e4 [10. ♘e4? ♘e4 11. ♗e7 ♘f2∓] ♘e4 11. ♘e4 0—0 12. ♗e7 ♕e7 13. ♕e2 c5= Terpugov—Osnos, SSSR 1968

[83] 7. ♕f3△ ♗d3!?

[84] 7... ♘fd7 8. ♕h5 g6 9. ♗e7 ♕e7 10. ♕h6±

[85] 8... c5 9. 0—0 0—0 10. ♕f3 ♘c6? 11. ♕h3 g6 12. ♗a6 ♕c8 13. ♘c6 ♕c6 14. ♗b7 ♕b7 15. ♕h4+— Klaman—Smislov, SSSR (ch) 1947; 10... ♘bd7±

[86] 12. ♕h3± Gereben—O'Kelly, Torremolinos 1962

A 48 — **1. d4 ♘f6 2. ♘f3 g6**

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	e3[1]	♗e2[2]	0—0[3]	b3[5]	♗b2	c4	♕d4	♕h4	♘bd2	=
	c5	♗g7	0—0[4]	b6[6]	♗b7[7]	cd4	♘c6[8]	e6	d5[9]	
2	. . .	♗e2[10]	0—0[11]	b3	♗b2	de5[15]	♘d4[16]	h3	c4	=
	♗g7	0—0	d6[12]	♘bd7[13]	e5[14]	♘g4	♘de5	♘f6	d5[17]	
3	b3	♗b2	g3[19]	dc5[21]	♘bd2	♗d4[22]	♗g2	0—0	c4	=
	♗g7	d6[18]	c5[20]	♕a5	♕c5	♕c7	0—0	♘bd7	b6[23]	

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 g6 3. ♗f4 ♗g7[24]

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
4	e3[25]	♗e2[27]	h3	0—0[30]	c3[32]	♗h2	a4[33]	♖e1	♘a3	=
	0—0[26]	d6[28]	♘bd7[29]	♕e8[31]	e5	♕e7	a5	b6	♗b7[34]	
5	♘bd2	e4	c3[36]	♗b5	de5	♗e3	b4	0—0	♕c2	=
	0—0[35]	d6	♘c6[37]	e5[38]	de5	♕d6	b6	♗b7	a6[39]	
6	. . .	e3	h3	♗c4[42]	0—0	de5	♗h2	e4	♕e2	=
	. . .	d6[40]	♘bd7[41]	♕e8[43]	e5	de5	♕e7	♘h5	♘c5[44]	
7	. . .	. . .	. . .	c3[45]	♗c4[47]	0—0	♕e2[50]	♖fd1	♖d2	=
	. . .	. . .	c5	b6[46]	♗b7[48]	♘bd7[49]	♘e4[51]	♘d2	♘f6[52]	
8	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e2	0—0	a4[55]	♘c4	♕c2	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b7[53]	♘c6[54]	♖b8[56]	♕d7	♖fc8[57]	
9	. . .	. . .	. . .	. . .	cd4[58]	♗c4	0—0	♕e2	♗d3	=
	. . .	. . .	. . .	cd4	♘c6	♗f5[59]	♖c8	♘a5	♗d3[60]	

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 g6 3. ♗g5 ♗g7[61]

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
10	♘bd2[62]	♗h4[64]	e3	♗g3	♗e2[67]	c3	0—0	♘e1	hg3	±
	h6[63]	d6[65]	g5[66]	♘h5	0—0	♗f5[68]	♗g6	♘g3	♘d7[69]	
11	. . .	e3[70]	c3[72]	♗d3[74]	0—0	♕e2[76]	♖fd1	cd4	♗h4	=
	0—0	c5[71]	b6[73]	♗b7	d6[75]	♘c6[77]	cd4	h6	♘b4[78]	
12	. . .	c3[79]	cd4	e3	♗d3[82]	0—0	a3	♕b3	♖ac1	=
	c5	cd4[80]	♘c6[81]	0—0	d6	♗d7[83]	♘d5	♘b6	♗e6[84]	
13	. . .	e3[85]	♗d3[86]	0—0[87]	♗h4[88]	c3	♕c2[90]	e4	de5[92]	=
	d6	0—0	♘bd7	h6	e5	♕e8[89]	♘h7[91]	♘df6	de5[93]	
14	. . .	e4	♗h4[95]	♗g3	c3	♘c4[97]	♘e3	♕c2	0-0-0	±
	. . .	h6[94]	g5	♘h5	♘d7[96]	e6[98]	♕e7	b6	♗b7[99]	
15	. . .	. . .	h3[100]	♗b5[102]	0—0	♗e3	de5	♗d7	♗d4	=
	. . .	0—0	♘c6[101]	♗d7[103]	h6	e5	♘e5	♘ed7	♖e8[104]	
16	. . .	. . .	c3	♗c4[106]	♗h4[108]	0—0[110]	♗g3	♖e1	de5	±
	. . .	. . .	♘bd7[105]	h6[107]	e5[109]	g5[111]	♕e7	♖e8[112]	de5[113]	
17	. . .	. . .	. . .	dc5	♗c4	0—0	♕e2[114]	♗d3	♗e3[116]	=
	. . .	. . .	c5	dc5	♘c6	♕c7	♘a5![115]	h6	b6[117]	

[1] **3. c3** ♗g7 4. ♕c2 0—0 5. e4 d6 6. ♗d3 ♘c6 7. ♘bd2 ♘d7 8. ♘c4 e5 9. ♗g5 ♕e8 10. d5 ♘e7= Ed. Lasker—Yates, New York 1924; **3. b4** ♗g7 4. ♗b2 0—0 5. ♘bd2 d6 6. e3 c5 7. dc5 dc5= Aleksandrija—Čiburdanidze, Tbilisi (m) 1977 — 23/98; **3. ♘bd2** ♗g7 4. e4 0—0 5. e5 [5. ♗e2 c5 6. dc5 ♕c7 7. 0—0 ♕c5 8. h3 d6= Tröger—Matanović, Budapest 1960] ♘e8 6. ♗d3 d6 7. ♕e2 c5 8. dc5 de5 9. ♘e5 ♕c7= Greiger—Eliskases, Argentina 1954; **3. ♘c3** ♗g7 4. ♗g5 [4. ♗f4 d6 5. ♕d2 ♗f5 6. ♘h4 ♗d7 7. ♗h6 0—0 8. ♗g7 ♔g7 9. g3 ♘c6 10. ♗g2 e5= Blumenfeld—Sergejev, SSSR 1930; 4. e4 0—0?! 5. e5! ♘e8 6. ♗f4 (6. ♗c4!? d6 — B 08) d6 7. h3 c6 8. ♗d3 ♕b6 9. ♖b1 ♘a6 10. 0—0 ♘b4 11. ♗c4 ♗f5 12. ♗b3± Suetin—Savon, SSSR 1962; 4. . . d6! — B 08]

[2] **4. c3** ♗g7? 5. dc5! a5 6. ♘a3 ♕c7 7. ♕d4 ♘c6 8. ♘b5!± Bronštejn—Espig, Berlin 1968; 4. . . b6!=; **4. dc5** ♕a5 5. ♘bd2 ♗g7 6. a3 ♕c5 7. b4 ♕c7 8. ♗b2 0—0 [8. . . d5?! 9. c4 dc4 10. ♗c4 0—0 11. ♖c1 ♕d8 12. 0—0 ♘bd7 13. ♕e2± Barcza—Kupper, Zürich 1959] 9. c4 b6 10. ♗e2 ♗b7 11. 0—0 ♘c6! 12. ♕b3 d6 13. ♖ac1 ♖ac8= Filip—Uhlmann, Wien 1961

[3] **5. ♘bd2** 0—0 6. 0—0 cd4 7. ed4 ♘c6 8. c3 d5= Butnoris—Saharov, SSSR 1968; **5. dc5** ♘a6!? 6. ♗a6 ♕a5 7. ♗d2 ♕a6 8. ♗c3 0—0 9. ♘bd2 b6! 10. cb6 ab6 11. ♘b3 ♗b7∞ Loman—Mieses, Scheveningen 1923; 5. . . ♕a5=

[4] 5. . . b6 6. a4 0–0 7. ♘bd2 d5 8. a5 ♗b7 9. ab6 ab6 10. ♖a8 ♗a8 11. b3 ♘c6 12. ♗b2 ♕c7= Blau–Schmid, Luzern 1963

[5] **6. dc5** ♕c7 7. a3 ♕c5 8. b4 ♕c7 9. ♗b2 b6 10. ♘bd2 ♗b7 11. c4 d6 12. ♖c1 [Matulović–Velimirović, Jugoslavija (ch) 1963] ♘c6!=; **6. c4** cd4 [6. . . d5!? 7. cd5 ♘d5 8. dc5 ♘a6 9. ♗a6 ba6 10. ♘d4 ♕c7 11. ♘b3 ♖d8 12. ♕e2 a5!⩱ Dunkelblum–Keres, Ostende 1937] 7. ed4 d5 8. c5 b6 9. cb6 ♕b6 10. ♘c3 ♘c6 11. ♘a4 ♕c7 12. b3 ♘e4 13. ♗b2 ♗f5= Bondarevski–Saharov, SSSR 1968; 8. ♘c3 — D 94

[6] 6. . . cd4 7. ed4 ♘c6 8. ♗b2 d5 9. ♘bd2 [9. ♘e5 ♘e5 10. de5 ♘e4 11. ♗f3?! (11. c4!?) ♗f5 12. ♘a3 ♖c8 13. c4 dc4 14. ♘c4 ♘c5∓ Bialas–Unzicker, Bad Pyrmont 1961] ♗f5 [Osmanagić–Gligorić, Sarajevo 1963] 10. ♖e1 △ ♘f1-e3=

[7] 7. . . cd4 8. ed4 ♗b7 9. ♘bd2 d6 10. ♖e1 ♘bd7 11. ♗f1 ♖e8 12. a4 ♕c7 13. ♘c4 ♖ad8 14. h3 ♘d5 15. ♕d2 e5= Szily–Forintos, Hungary 1962

[8] 9. . . ♘a6 10. ♖d1 ♘c5 11. ♕d2 ♘ce4 12. ♕c1 b5 13. ♘c3 [13. cb5? ♖c8–+] bc4 14. ♘e4 ♗e4 15. ♕c4 ♖ac8 16. ♕a4 ♖c2∞ Lejn–Tajmanov, SSSR (ch) 1971

[9] 12. ♖fd1 h6 13. ♘e5 ♘e5 14. ♗e5 ♘d7= Franklin–Mecking, Hastings 1971/72

[10] **4. b3** d6 5. ♗b2 0–0 6. ♘bd2 [6. c4 ♘bd7 7. ♕c2 ♖e8 8. ♗e2 e5= Cuderman–Matanović, Jugoslavija (ch) 1958] ♘bd7 7. ♗e2 e5 8. de5 ♘g4 9. ♘c4 ♘ge5 10. ♘ce5 ♘e5 11. ♘e5 de5 [Speyer–Euwe, Nederland 1923] 12. 0–0=; **4. ♗d3** 0–0 [4. . . c5 5. c3 ♕c7 6. 0–0 0–0 (Kozomara–Forintos, Sarajevo 1965) 7. ♘bd2=; 5. . . d6 6. 0–0 ♘c6 7. ♕e2 0–0 8. ♘bd2 ♖b8 9. ♖e1 a6 10. a4 cd4 11. ed4 e5!= Musaeljan–Glazštejn, SSSR 1968] 5. 0–0 [5. ♘bd2 d6 6. b3 e5 7. de5 ♘fd7 8. ♗b2 ♘c6 9. 0–0 ♘de5= Czerniak–Donner, Beverwijk 1955] d6 6. ♕e2 [6. e4?! ♘bd7 7. h3 c5 8. c3 e5 9. de5 de5 10. a4 ♕c7 11. ♘a3 c4!∓↑⊞ Duz-Hotimirski–Capablanca, Moskva 1925] ♘c6 7. ♖d1 e5! 8. de5 de5 [Denker–Kavalek, USA 1976 — 21/75] 9. ♘c3=

[11] 5. b3 d5 [5. . . d6 6. ♘bd2 ♘c6 7. ♗b2 b6 8. ♘f1 ♗b7 9. ♘g3 e5 10. d5 ♘b8 11. e4 ♘bd7 12. c4 ♘c5 13. ♕c2 a5= Ufimcev–Smislov, SSSR (ch) 1947] 6. 0–0 c5 7. ♗b2 ♘c6 8. ♘bd2 [8. dc5!?] cd4 9. ed4 ♗f5 10. c3 ♕c7 11. ♖e1 ♖ad8 12. ♘f1 ♖fe8 13. ♘e3 ♗c8= Pirc–Gligorić, Jugoslavija (ch) 1952

[12] 5. . . b6 6. b3 ♗b7 7. ♗b2 d5 8. c4 e6 9. ♘c3 ♘bd7 10. ♖c1 a6 11. b4 bc4 12. ♗c4 ♕e7 13. b5 ab5 14. ♘b5 c6 15. ♘c3 b5= Toran–Smislov, Palma de Mallorca 1967

[13] **6. . . c6** 7. ♗b2 a5 8. c4 ♕b6 9. ♘c3 ♖e8 10. ♕c2 ♘a6 11. ♖ad1 ♗f5 12. ♕c1 ♘b4 13. ♘a4 ♕c7 14. a3 ♘a6 15. c5±○ Zita–Bilek, Balatonfüred 1960; **6. . . c5** 7. ♗b2 b6 8. c4! ♗b7 9. ♘c3 e6 10. ♕d2 ♕e7 11. ♖ad1 ♘c6 12. d5 ed5 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗g7 ♘e3 15. ♗f8 ♘f1 16. ♗e7± ⊥ Bronštejn–Vasjukov, Gotha 1957; **6. . . b6** 7. ♗b2 ♗b7 8. c4 ♘bd7 9. ♘c3 e5 10. ♕c2 e4 11. ♘d2 ♖e8 12. ♖ac1 a6 13. d5 ♕e7 14. b4±↑« Averbah–Vasjukov, SSSR (ch) 1961

[14] **7. . . ♖e8** 8. ♘bd2 e5 9. de5 de5 10. ♘c4 e4 11. ♘d4 ♘b6 12. ♘b6 ab6 13. ♘b5 ♕e7 14. a4 ♖d8 15. ♕e1 c6= Fuderer–Unzicker, Hastings 1954/55; **7. . . c6** 8. c4 — E 60

[15] 8. c4 — E 60

[16] **9. ♕c1** ♘ge5 10. ♘e5 ♘e5 11. c4 ♕h4 12. ♘c3 ♗g4 13. ♗g4 ♕g4 14. ♕d1 ♕d1 15. ♖ad1 ♘c6= Eliskases–Rossetto, Buenos Aires 1954; **9. c4** — E 60

[17] 12. ♘d2 dc4 13. ♘c4 ♘c4 14. ♗c4 ♕e7= Pirc–Gligorić, Beograd 1954

[18] 4. . . 0–0 5. e3 [5. g3 c5 6. dc5 ♕a5 7. ♘bd2 ♕c5 8. ♗d4=] d6 6. ♘bd2 ♘c6 7. ♘c4 e5 8. de5 ♘e4 9. ♗e2 d5 10. ♘cd2 ♕e7= Filip–Ciocaltea, Bucuresti 1954

[19] 5. ♘bd2 b6 6. e4 0–0 7. c4 ♗b7 8. ♕c2 e6 9. g3 d5 10. cd5 ed5 11. e5 ♘e4= Lange–Rellstab, Dortmund 1961

[20] **5. . . b5**!? 6. ♘a3 c6 7. ♗g2 0–0 8. 0–0 ♘bd7 9. ♘e1 d5 10. ♘d3 ♘bd7 11. c4 bc4 12. bc4 ♘e4= Timman–Szabo, Amsterdam 1972; **5. . . ♘bd7** 6. ♗g2 e5 7. 0–0 [7. de5 ♘g4= — A 49] ed4 8. ♘d4 0–0 9. ♘c3 ♖e8 10. e4 ♘c5 11. ♖e1 c6 12. ♕d2 ♕b6 13. h3 ♗d7 14. ♖ad1 ♖ad8= Pirc–Gligorić, Jugoslavija (ch) 1953; **5. . . 0—0** 6. ♗g2 — A 49

[21] 6. ♗g2 ♘e4 7. 0–0 ♘c6 8. ♘bd2 ♘d2 9. ♕d2 ♗g4 10. e3 0–0= Forintos–Robatsch, Soči 1974

[22] 8. a3 0–0 9. ♗g2 ♘g4! 10. ♘e4 ♘f2!! 11. ♘c5 ♘d1 12. ♗g7 ♔g7∓ Pirc–Lukić, Jugoslavija (ch) 1962

[23] 12. ♖e1 ♗b7 13. ♖c1 ♗c6 14. ♕c2 ♕b7= Bachmann–Keene, Dortmund 1975

[24] **3. . . c5**?! 4. dc5! ♕a5 5. ♘c3 ♕c5 6. e4 ♗g7 7. ♘d2! d6 8. ♘b3 ♕b6 9. ♗e2 ♘bd7 10. 0–0 0–0 [Tajmanov–Spiridonov, Bucuresti 1973] 11. a4!±; **3. . . d5** — D 02

[25] **4. ♕c1** h6 5. h3 b6 6. ♘c3 ♗b7 7. ♕d2 a6 8. ♖d1 e6= Lasker–Euwe, Moravska Ostrava 1923; **4. h3** c5 5. e3 0–0 6. ♘bd2 d6 7. c3 ♘bd7! [7. . . ♘c6 8. ♗c4 ♖e8 9. 0–0 e5 10. de5 ♘e5 11. ♗e5! de5 12. ♘g5± Aljehin–Euwe, London 1922] 8. ♗c4 ♕c7= Pachman; **4. c3** b6 5. e3 [5. ♘bd2 ♗a6! 6. a4 c5 7. a5 ♘c6 8. ab6 ab6 9. e3 ♗f1 10. ♘f1 0–0 11. ♘1d2 cd4 12. ed4 ♘d5 13. ♗g3 f5∓ Hartoch–Smislov, Amsterdam 1971 — 12/77; 5. h3 ♗a6! (5. . . c5 6. ♘bd2 cd4 7. cd4 ♗b7 8. e3 0–0 9. ♗d3 ♘c6 10. 0–0 d6= Lasker–Aljehin, New York 1924) 6. ♘bd2 0–0 7. ♕a4 d6 8. 0-0-0 c5 9. e4 ♗f1 10. ♖hf1 ♘bd7 11. ♔b1 b5! 12. ♕b5 ♖b8 13. ♕d3 cd4 14. cd4 ♕b6∓↑«

Pfeifer—Smislov, Oberhausen 1961] ♗b7 6. ♗e2 d6 7. h3 0—0 8. 0—0 ♘bd7 9. a4 a6 [9... ♕e8? 10. a5!± Vadasz—Přibyl, Budapest 1970] 10. ♗h2 e6 11. ♕b3 ♕e7 12. ♖d1 e5= Sorokin—Antošin, SSRR 1968 — 4/77; **4. c4** d6 5. ♘c3 — E 61

[26] **4... ♘h5**? 5. ♗e5! f6 6. g4± Gufeld; **4... d6** 5. ♗e2 ♘h5! 6. ♗g5 h6 7. ♗h4 g5 8. ♘fd2 gh4 9. ♗h5 e5 10. de5 ♘c6! 11. ♘c3 ♘e5= Klaman—Gufeld, SSSR 1976 — 21/76

[27] 5. h3 c5 6. c3 ♕b6 7. ♕b3 ♘c6! 8. ♘bd2 ♕b3 9. ab3 d6 10. dc5 dc5 11. e4 b6 12. ♗a6 ♗a6 13. ♖a6 ♘a5 14. ♘e5 ♘h5= Portisch—Uhlmann, Leipzig (ol) 1960

[28] 5... c5 6. 0—0 b6 7. a4 d6 8. ♘a3 ♘c6 9. h3 ♗b7 10. c3 ♖c8 11. ♖e1 ♕d7 12. ♗f1 ♕f5 13. ♗h2 ♖fd8 14. ♘c4± Tajmanov—Doroškevič, SSSR (ch) 1967

[29] 6... ♘fd7 7. ♘c3 e5 8. de5 de5 9. ♗g5 f6 10. ♗c4 ♔h8 11. ♗h4 ♕e7 12. 0—0 ♘b6 13. ♗b3 ♘c6= Portisch—Donner, Madrid 1960

[30] 7. c3 e6 [7... ♖e8 8. ♘a3 e5 9. de5 de5 10. ♗h2 ♕e7 11. ♘b5 ♖d8 12. ♕b3 ♘e8 13. ♕a3 ♕a3 14. ♘a3 f5 15. 0-0-0± Bilek—Uhlmann, Budapest 1961] 8. 0—0 ♕e7 9. ♘bd2 e5=

[31] **7... c6**?! 8. c4 ♖e8 9. ♘c3± — E 61; 7... e6!? 8. ♘bd2 ♕e7△ e5

[32] 8. c4 e5 9. ♗h2 ♘e4! [9... ♕e7?! 10. ♘c3 e4 11. ♘d2 ♖e8 12. ♘b5 ♕d8 13. c5± Spaski—Bukić, Bugojno 1978 — 25/103] 10. ♘bd2 ♘d2 11. ♕d2 e4 12. ♘e1 ♕e7 13. ♘c2 f5 14. b4 g5∞ Jusupov—Tukmakov, SSSR (ch I) 1978 — 26/98

[33] 10. c4 ♘e4 11. ♘bd2 ♘d2 12. ♕d2 e4 13. ♘e1 f5 14. ♘c2 a5= Vadasz—Bilek, Hungary 1968/69

[34] 13. ♘b5 ♖ac8? 14. b4 ed4 15. ed4 ♖fe8 16. ♗c4± Hort—Přibyl, Havirov 1971 — 12/78; 13... ♘e8!= Euwe

[35] **4... ♘h5**?! 5. ♗e5 f6 6. ♗g3 d6 7. e4 ♘g3 8. hg3 e6 9. ♗d3 ♘d7 10. ♕e2 ♕e7 11. 0-0-0 e5 12. c3± Keres—Tajmanov, Tallinn 1975; **4... d6** 5. e4 ♘c6 6. d5 e5 7. de6 ♗e6 8. ♗b5 0—0 9. 0—0 a6 10. ♗a4 b5 11. ♗b3 ♗b3 12. ab3 ♕e8= Tajmanov—Vasjukov, SSSR 1971 — 12/79; **4... c5** 5. c3 [5. dc5? ♘a6!∓ Pachman] cd4 6. cd4 d5! 7. ♗b8?! ♖b8 8. ♕a4 ♗d7 9. ♕a7 ♘e4 10. e3 ♘d2 11. ♘d2 e5!⩱↑⌓ Keres—Fischer, Jugoslavija (ct) 1959; 7. e3=

[36] **6. h3** c5?! 7. dc5 dc5 8. e5 ♘d5 9. ♗h2 b6 10. ♗d3 ♗b7 11. 0—0 ♘c7 12. ♕e2 ♘c6 13. ♖ad1± Bronštejn—Savon, SSSR (ch) 1961; 6... ♘bd7= Euwe; **6. ♗c4** ♘c6 7. c3 ♘h5 8. ♗e3 e5= Euwe; **6. ♗d3** ♘bd7 7. h3 [7. 0—0 ♘h5! 8. ♗g5 h6 9. ♗h4 ♘f4 10. ♗c4 g5 11. ♗g3 e5 12. c3 ♘b6 13. ♗b3 ♗g4∓↑» O'Kelly—Geler, Budapest 1952] c6 8. 0—0 ♕c7 9. ♗h2 e5 10. c3 ♘h5 11. a4 a6 12. ♘c4 b5= Bogoljubov—Reti, Berlin 1919

[37] 6... ♘bd7 7. ♗c4 [7. ♗e2 ♘h5! 8. ♗e3 e5 9. ♕c2 ♕e8∓ Quinteros—Uhlmann, Leningrad (izt) 1973 — 15/88; 7. ♗d3 e5!=] c6 8. 0—0 ♘e4 9. ♘e4 d5 10. ♗d3 de4 11. ♗e4 ♘f6 12. ♗c2 ♗g4 13. h3 ♗f3 14. ♕f3±⌓ Keres—Matulović, SSSR—Jugoslavija 1961

[38] 7... ♘d7 8. 0—0 e5 9. ♗g5 ♕e8 10. ♖c1 a6 11. ♗a4 ♘b6 12. ♗b3 ♗g4 13. h3! ♗f3 14. ♘f3 ed4 15. cd4± Keres—Polugajevski, SSSR (ch) 1959

[39] Keres—Boleslavski, SSSR 1965

[40] **5... ♘h5**?! 6. ♗e5! f6 7. g4±; **5... c5** 6. c3 b6 [6... ♘c6? 7. dc5 ♘h5 8. ♗g3 b6 9. cb6 ♕b6 10. ♕b3± Aljehin—Richter, Podebrady 1936] 7. ♗e2 [7. a4 d6 8. h3 ♗b7 9. ♗c4 ♘bd7 10. 0—0 a6 11. ♕e2 h6 12. ♗h2 ♖e8 13. ♗a2 d5!= Mojsejev—Přibyl, Primorsko 1974] ♘c6 [7... ♗a6 8. ♗a6 ♘a6 9. h3 d5 10. 0—0 ♕e8 11. ♖e1± Barcza—Westerinen, Varna (ol) 1962] 8. h3 ♗b7 9. 0—0 d5 10. ♖b1 ♘d7 11. b4 cb4 12. cb4 e5 13. de5 ♘de5 14. b5± Bisguier—Byrne, USA (ch) 1965/66; 6... cd4! 7. cd4 [7. ed4 ♘c6 8. h3 d6 9. ♘c4 b5 10. ♘e3 b4 11. d5 bc3! 12. dc6 cb2 13. ♖b1 ♘e4 14. ♗d3 ♕a5 15. ♔f1 ♗a6∓ Kotov—Petrosjan, SSSR 1952] ♘c6 8. ♗e2 d5 9. 0—0 ♕b6 10. ♕b3 ♕b3 11. ♘b3 ♗f5 [Ilivicki—Geler, SSSR (ch) 1952] 12. h3=

[41] **6... b6** 7. c3 ♗b7 8. ♗c4 ♘fd7 9. ♗g3 ♘c6 10. 0—0 h6 11. ♕c2 e5= Weenink—Euwe, Nederland 1928; **6... ♘c6** 7. ♗h2 ♕e8 8. ♗e2 e5 9. de5 ♘e5 [9... de5? 10. ♗b5!±] 10. ♘e5 de5 11. ♘c4 ♘d7 12. 0—0 ♘b6 13. ♕d2 ♕e7 14. ♖fd1 ♗f5= Smislov—Gligorić, Wien 1957

[42] 7. ♗e2 b6 8. 0—0 ♗b7 9. c3 e6! [9... ♖e8 10. a4 a6 11. ♗h2 e5 12. a5?! b5 13. c4 ed4 14. ♘d4 bc4 15. ♗c4 d5 16. ♗b3 c5!∓ Langeweg—Ivkov, Amsterdam 1971 — 12/76] 10. ♗h2 ♕e7 11. ♘c4 ♘e4 12. ♕b3 ♗d5 13. ♖ad1 f5 14. ♕c2 h6 15. ♘fd2 ♘g5∓ Prameshuber—Hübner, Paington 1970

[43] **7... c6** 8. c3 ♕e8 [8... b5 9. ♗b3 ♗b7 10. 0—0 c5 11. a4 ba4 12. ♖a4± Ratner—Simagin, SSSR 1948] 9. 0—0 e5 10. ♗h2 ♕e7 11. de5 de5 12. ♕c2± Sokolov—Udovčić, Jugoslavija (ch) 1959; **7... e6** 8. c3 ♕e7 9. 0—0 [9. e4?! e5 10. de5 de5 11. ♗e3 b6 12. ♕e2 a6 13. g4?! ♘c5 14. ♗g5 ♗b7 15. ♕e3 ♕e8!∓ Vidmar—Flor, Bled 1931] e5 10. ♗h2 e4 [10... b6 11. a4! a6 12. b4 ♗b7 13. ♕b3 ♔h8 14. de5 de5 15. ♘g5± Alpine—Matulović, Lugano (ol) 1968] 11. ♘e1 ♘b6 12. ♗b3 ♗h6 13. ♘c2 ♗f5 14. g4!? ♗d7 15. f4 ef3∞ Bisguier—Langeweg, Beverwijk 1962

[44] 13. ♕e3 c6 14. ♖fe1 b5 15. ♗f1 ♘a4= Franklin—Ree, 1964

[45] 7. ♗e2 ♘c6 8. ♗h2 cd4 9. ed4 ♗d7 10. 0—0 ♖c8 11. ♖e1 a6 12. ♗f1 b5 13. c3 ♘a5= Smislov—Boleslavski, Zürich (ct) 1953

[46] 7... ♘c6 8. ♗c4 a6 [8... ♖e8? 9. 0—0 e5 10. de5 ♘e5 11. ♗e5! de5 12. ♘g5± Aljehin—Euwe, London 1922] 9. a4 cd4 10. ed4 [10. cd4 ♗f5!∓' Boleslavski] e5 11. de5 [11. ♗e3 e4 12. ♘h2 d5 13. ♗a2 ♗e6 14. 0—0 ♘e7∓ Kotov—Lambert, London 1977] de5 12. ♗h2 e4 13. ♘e5∞; 7... ♘bd7 8. ♗e2 a6 9. 0—0 b5 10. a4 ♖b8 11. ab5 ab5 12. dc5 ♘c5 13. ♘d4 ♗d7 14. ♗h2 ♕b6= Prameshuber—Golz, Budapest 1960

[47] 8. ♗d3 ♗b7 9. 0—0 ♘c6 [9... ♘bd7 10. ♕e2 ♖c8 (10... ♖e8 11. ♗h2 a6 12. ♖ad1 b5 13. e4 e5= Novarra—Bogoljubov, Berlin 1940) 11. a4 ♖e8 12. ♗a6 (12. e4 cd4 13. cd4 e5= Aljehin) ♕c7 13. a5 (Reti—Aljehin, New York 1924) ♗a6 14. ♕a6 b5!=] 10. ♕e2 a6 [10... ♕c7 11. ♗a6 ♗a6 12. ♕a6 e5 13. de5 de5 14. ♗h2 ♖ad8 15. ♖ad1 ♖d5= Gašić—Szabo, Sarajevo 1972; 10... ♖e8!? 11. ♗h2 cd4 12. ed4 e5 13. de5 ♘e5= Grau—Reti, 1924] 11. ♖ad1 cd4 12. ed4 b5 13. ♘e4 ♘d5 14. ♗c1 ♕c7 15. ♖fe1 ♘d8= Gligorić—Smislov, Moskva 1947

[48] 8... ♗a6 9. ♗a6 [9. 0—0 ♗c4 10. ♘c4 ♘a6 11. ♕e2 ♘c7 12. ♖ad1 ♕c8 13. ♖fe1 ♕a6= Bondarevski—Gheorghiu, Soči 1964] ♘a6 10. ♕e2 ♘c7 11. 0—0 ♕d7 12. dc5 [12. a4 cd4 13. ed4 ♖fe8 14. ♖fe1 ♘cd5 15. ♗h2 ♗h6= Toluš—Boleslavski, SSSR (ch) 1947] bc5 13. e4 e5 14. ♗e3 ♖ab8 15. b3 ♕c6= Bondarevski—Bronštejn, Leningrad 1963

[49] 9... ♘c6 10. ♕e2 a6 11. a4 ♕c7 12. ♖fd1 h6 13. ♖ac1 ♖fc8= Tajmanov—Smislov, SSSR 1968 — 6/114

[50] **10. ♖e1** a6 11. a4 d5 12. ♗f1 e6 13. ♗h2 ♕c8 14. ♘e5 ♖d8 15. ♕c2 ♗h6= Novopašin—Simagin, SSSR 1963; **10. a4** ♗d5 [10... a6 11. ♗h2 ♘e8?! 12. ♕e2 ♘c7 13. e4 ♖b8 14. e5 d5 15. ♗d3 e6 16. ♗f4 ♕e7 17. ♖fe1± Franklin—Lee, London 1977] 11. ♗a6 ♖b8 12. ♕e2 ♘e4 13. ♘e4 ♗e4 14. ♖ad1 ♗c6 15. ♗b5 ♕c8= Bondarevski—Ufimcev, SSSR (ch) 1947

[51] 10... ♕c7 11. ♗h2 ♖ae8?! 12. e4 cd4 13. cd4 e5 14. ♖ac1 ♕b8 15. d5 ♖c8 16. ♗b5±↑≪ Capablanca—Reti, London 1922

[52] 13. a4 ♘e4 14. ♖dd1 cd4 15. cd4 ♖c8= Keres—Liberzon, SSSR 1963

[53] 8... ♘c6 9. 0—0 ♗f5!? 10. ♗h2 a6 11. a4 ♕c7 12. d5 ♘a5 13. ♘h4 [13. b4? ♘b7∓] ♗d7 14. e4 c4 15. f4 b5∞ Bisguier—Ljubojević, Palma de Mallorca 1971 — 12/75; 8... ♗a6!? 9. 0—0 [9. ♗a6 — 8. ♗c4] ♕d7 10. ♗h2 ♗e2 11. ♕e2 ♘c6 12. ♖ac1 ♖fc8 13. ♖fd1 ♕b7= Prameshuber—Szabo, Kecskemet 1964

[54] 9... ♘bd7 10. a4! a6 11. ♕b3 [11. ♗h2 ♖c8 12. ♕b1 cd4 13. ed4 ♘d5 14. ♖e1 ♘7f6 15. ♗f1 a5= Jongsma—Csom, Amsterdam 1970] ♖b8 12. ♖fd1 ♘d5 13. ♗g3 ♘c7 14. ♕c2 b5 15. ab5± Hort—E. Nikolić, Vinkovci 1968

[55] 10. ♗h2 ♕d7 11. ♖e1 ♖fd8 12. ♕c2 ♖ac8 13. ♖ad1 ♕e8 14. ♕b1 cd4 15. ed4 e6 16. ♘g5 d5 17. ♗d3 ♕e7= Bilyap—Reshevsky, Siegen (ol) 1970

[56] **10... a6** 11. ♗h2 h6 12. ♖e1 ♖c8 13. ♗f1± Tajmanov—Lechtynsky, Dečin 1975; **10... ♘d7** 11. d5! [11. ♗g3?! d5 12. ♕b3 ♕c8 13. ♕a3 e5! 14. ♘b3 ♖e8∓↑⊞ Prameshuber—Unzicker, Krems 1967] ♘ce5 12. e4=

[57] 13. ♖fd1 ♘d5 14. ♗g5 h6 15. ♗h4 cd4 16. ed4= Rossetto—Panno, Mar del Plata 1955

[58] 8. ed4 ♘c6 9. ♗e2 ♖e8 10. ♘c4 [10. ♗h2 e5 11. de5 de5 12. ♘c4 ♘d5 13. 0—0 ♘f4 14. ♗f4 ef4 15. ♕d8 ♖d8 16. ♖fd1 ♗e6∓⩲ Tajmanov—Gligorić, Vinkovci 1970] ♗e6 11. 0—0 ♖c8 [11... ♘d5?! 12. ♗d2 ♖c8 13. ♘g5 ♗d7 14. ♕b3 h6 15. ♗f3± Janowski—Marshall, New York 1924] 12. ♗h2 ♗h6 13. ♖e1 ♘a5= Holmov—Gufeld, SSSR 1959

[59] 9... e5!? 10. de5 de5 11. ♘e5 ♘h5 12. ♘c6 bc6 13. ♗h2 ♗b2 14. ♖b1 ♗c3 15. ♖b3 ♗a5∞ Bronštejn—Gurgenidze, SSSR 1957

[60] 13. ♕d3 ♕b6 14. ♖ab1 ♘d5 15. ♗g5 h6= Keres—Gheorghiu, Varna (ol) 1962

[61] **3... h6** 4. ♗f6 ef6 5. e3 b6 6. ♗d3 f5 7. ♘bd2 ♗g7 8. c3 ♗b7 9. 0—0 0—0 10. ♖e1 d6 11. a4± Müller—Flesch, Beverwijk 1965; **3... c5** 4. ♗f6 ef6 5. dc5 ♗c5 6. e3 ♕b6 7. ♕c1 d5 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖d8 10. ♖d1± Holmov—Tajmanov, SSSR 1963; 3... ♘e4 4. ♗h4 [4. ♗f4 ♗g7 5. ♘bd2 d5 6. e3 c5 — D 03] c5 5. c3 ♗g7 [5... ♕b6 6. ♘bd2! ♘d2 7. ♕d2 cd4 8. ♘d4 e5 9. ♘f3 f6 10. e4 ♗e7 11. ♗c4± Trifunović—Puc, Jugoslavija (ch) 1952] 6. ♘bd2 ♘d2 7. ♕d2 cd4 8. ♘d4! 0—0 9. e4 ♘c6 10. ♘c2 d6 11. ♗e2 ♗e6 12. ♘e3± Bellon—Fraguela, Lanzarote 1975 — 19/75

[62] **4. ♗f6?!** ♗f6 5. e4 d6 6. c3 0—0 7. h4 h5! 8. ♗e2 e5 9. de5 de5 10. ♘a3 ♕d1 11. ♖d1 ♗e6∓⊥ Solmundarsson—Andersson, Reykjavik 1972 — 13/88; **4. ♘c3** 0—0 [4... d5 — D 00] 5. ♕d2 c5! 6. dc5 ♘a6 7. ♗h6 ♘c5 8. ♗g7 ♔g7 9. g4 d6 10. g5 ♘h5 11. e3 ♔g8 12. ♗e2 b5!∓↑≪ Rakić—Jansa, Vrnjačka Banja 1977; **4. c3** h6 [4... c5 5. ♘bd2 — 4. ♘bd2] 5. ♗h4 d6 6. ♘bd2 g5 7. ♗g3 ♘h5 8. e4!? ♘d7 9. ♗c4 e6 10. ♕e2 ♘f8 11. 0-0-0 ♘g6 12. ♘e1 ♘gf4 13. ♗f4 ♘f4 14. ♕f3 ♘g6 15. ♘f1 h5∞ Benkö—Evans, USA (ch) 1962/63; **4. e3** 0—0 5. ♗e2 [5. c3 c5? 6. ♗f6 ♗f6 7. dc5 ♕c7 8. ♕d5 a5 9. ♘bd2 a4 10. ♘d4 ♖a5 11. b4± Petrosjan—Gheorghiu, Hamburg 1965; 5... d6 6. ♘bd2 ♘bd7= — 4. ♘bd2] c5! [5... d6 6. 0—0 ♘bd7 7. h3 b6 8. c4! ♘e4 9. ♗h4 ♗b7 10. ♘fd2! ♘df6 11. ♘e4 ♘e4 12. f3± Keres—Tajmanov, SSSR (ch) 1973 — 16/85] 6. c3 d6 7. ♘bd2 b6△ ♗b7, ♘c6=

[63] **4... b6** 5. c3 ♗b7 6. e3 [6. ♗f6? ♗f6 7. e3 c5 8. ♗d3 ♗g7 9. 0—0 0—0 10. b4 cd4

11. cd4 ♘c6 12. a3 f5 13. ♕b3 e6 14. ♖ac1 ♔h8 15. ♘c4 d6∓ ⌓ Bronštejn - Suetin, SSSR 1964] 0–0 7. ♗d3 c5 — 4. . . 0–0; 4. . . d5 — D 03

64 5. **♗f6**?! ♗f6 6. e4 d6 7. ♗c4 e5 8. de5 de5 9. 0 - 0 0–0 10. ♖e1 ♕e7 11. a4 a5∓ ⌓ Guimard – Quinteros, Argentina 1967; 5. **♗f4** c5 6. e3 b6 7. ♗d3 ♗b7 8. ♕e2 ♘c6 9. c3 0–0 10. 0 – 0 d6 11. ♖ad1 ♘h5! 12. ♗g3 ♘g3 13. hg3 a6 14. d5 ♘b8 15. e4 b5∞ Johansson – Šamkovič, Salgotarjan 1967

65 5. . . c5? 6. ♗f6! ♗f6 7. ♘e4 ♗d4 8. ♘d4 cd4 9. ♕d4 0 – 0 10. ♕d2± Pietzsch – Smislov, Polanica Zdroj 1968 — 6/115

66 6. . . 0–0 7. c3 b6 8. ♗c4 ♗b7 9. 0–0 g5 10. ♗g3 e6 11. a4 a6 12. ♘e1 ♘c6 13. ♘c2 ♘e7 14. ♗d3 ♘h7 15. f4± Damjanović – Quinteros, Buenos Aires 1970

67 **8. ♗c4** ♘g3 9. hg3 e6 10. c3 ♘d7 11. ♕e2 ♕e7 12. 0-0-0 a6 13. ♘b3 c5∞ Damjanović – Bogdanović, Sarajevo 1969; **8. ♗d3** ♘c6 9. c3 ♘g3 10. hg3 e5 11. ♕c2 ♗e6 12. de5 de5 13. ♗f5 ♕e7 14. g4 0-0-0 15. ♗e6 ♕e6 16. ♕f5± ⊥ Velikov – Juhnke, Graz 1972

68 9. . . e6!?

69 13. ♗d3 ♗d3 14. ♘d3 c5 15. ♕b3± Larsen – Haik, Lanzarote 1976 — 21/77

70 **5. g3** b6 6. ♗g2 ♗b7 7. 0–0 c5 8. c3 d6∞ Ader – Schweber 1971; **5. c3** d6 6. e4 — 4. . . d6

71 **5. . . h6** 6. ♗h4 [6. ♗f4 d6 7. h3 ♘bd7 8. c3 b6 9. a4 ♗b7 10. ♗c4 e5!∓↑ Smislov – Padevski, La Habana 1964] c5 7. c3 b6 8. ♗d3 ♗b7? 9. ♗f6! ef6 10. dc5 bc5 11. ♗g6! fg6 12. ♕b3± Basman – Ciocaltea, Buenos Aires 1966; **5. . . d6** — 4. . . d6

72 **6. ♗f6** ♗f6 7. ♘e4 ♕b6! 8. ♘f6 ♕f6 9. c3 d6 10. ♗e2 b6 11. 0–0 ♗b7 12. a4 cd4 13. ed4 a6 14. ♖e1 ♘d7= Tajmanov – Guljko, SSSR (ch) 1976; **6. ♗d3** cd4 7. ed4 ♘c6 8. 0–0 d6 9. ♖e1 h6 10. ♗f6 ♗f6 11. c3 ♗g7 12. ♗e4 ♖b8 13. a4 ♖e8= Johanessen – Olafsson, Bergendal 1960

73 **6. . . d6** 7. ♗e2 [7. ♗d3 ♘c6 8. 0–0 ♗d7? 9. ♕e2 ♖c8 10. dc5! dc5 11. ♖fd1 h6 12. ♗h4 g5 13. ♗g3 ♘h5 14. ♘e4± Tajmanov – Ojanen, Helsinki 1966; 8. . . b6!= — 6. . . b6] h6 8. ♗h4 ♘bd7 9. a4 ♕c7 10. ♕b1 e5 11. 0–0 ♖e8 12. de5 ♘e5 13. ♘e5 de5= Guimard – Keres, Buenos Aires 1964; **6. . . cd4** 7. ed4 d5 [7. . . d6 8. ♗d3 ♘c6 9. 0–0 h6 10. ♗f6 ♗f6 11. d5 ♘e5 12. ♘e5 de5 13. ♕b3 ♗g7 14. ♖ad1 ♔h7∞ Filip – Olafsson, Varna (ol) 1962] 8. ♗d3 — D 03

74 7. **♗c4** ♗b7 [7. . . d5!? 8. ♗e2 ♗a6 9. 0–0 ♕c8 10. a4 ♘c6= Möller – Ader, Moskva (ol) 1956] 8. 0–0 cd4 9. cd4 h6 10. ♗h4 d6 11. ♖c1 a6 12. ♕e2 ♘c6 13. ♖fd1 b5 14. ♗b3 ♕b6= Füster – Filip, Portorož (izt) 1958; **7. ♗e2** ♗b7 [7. . . ♗a6 8. 0–0 ♕c8 9. h3 h6 10. ♗h4 ♗e2 11. ♕e2 ♕a6= Guimard – Tajmanov, Buenos Aires 1960] 8. 0–0 d6 9. a4 [9. b4 ♘d5 10. ♕b3 cb4 11. cb4 h6 12. ♗h4 ♘d7 13. ♗c4 ♘5f6 14. ♖ac1 a6 15. a4 e5= Mojsejev – Savon, SSSR (ch) 1970] h6 10. ♗h4 g5 11. ♗g3 ♘h5 12. b4 ♘g3 13. hg3 [Kržišnik – Bukić, Jugoslavija (ch) 1963] ♘d7!=

75 8. . . d5 — D 03

76 9. b4 ♘bd7 10. bc5 bc5 11. ♕a4 ♘b6 12. ♕a3 ♕c7 13. ♖ab1 ♖fc8= Pietzsch – Smislov, La Habana 1965

77 **9. . . h6** 10. ♗h4 ♘bd7 11. h3! ♘h5 12. ♘h2 cd4 13. cd4 ♗f6 14. ♗f6 ♘df6 15. ♖ac1± Petrosjan – Wade, Leipzig (ol) 1960; **9. . . ♘bd7** 10. h3! [10. ♖fd1 h6 11. ♗h4 g5 12. ♗g3 ♘h5 13. ♗a6 ♗a6 14. ♕a6 f5∞ Konstantinopolski – Zajcev, SSSR 1966] a6 11. ♖fd1 ♕c7 12. ♖ac1± Milić – Tringov, Beograd 1967

78 13. ♗c4 a6 14. ♗b3 ♖c8 15. ♖ac1 b5 16. a3 ♘bd5= Hort – Smislov, Wijk aan Zee 1972

79 **5. dc5**? ♕a5 6. e3 ♘e4 7. ♗c4 ♘d2 8. ♘d2 ♕c5 9. h4 ♗b2∓ Szilagyi – Spasov, Zinnowitz 1965; **5. e3** cd4 6. ed4 ♘c6 7. c3 0–0 8. ♗e2 d6 9. 0–0 h6 10. ♗h4 ♕c7 11. ♖e1 ♖e8 12. ♘c4 ♘d5!= Guimard – Reshevsky, Mar del Plata 1966 — 1/59; **5. ♗f6** ♗f6 [5. . . ef6? 6. ♘e4! cd4 7. ♘d6 ♔e7 8. ♕d4± Bellon – Medina, Torremolinos 1977] 6. ♘e4 ♕b6 [6. . . ♗d4 7. ♘d4 cd4 8. ♕d4 0–0 9. 0-0-0! ♕a5 10. ♘c3 d6 11. h4 ♘c6 12. ♕d2 ♗e6 13. h5 g5 14. e4 h6 15. ♔b1 ♖fc8 16. ♘d5± Lombard – Kočijev, Kapfenberg 1976] 7. ♘f6 ♕f6 8. c3 cd4 9. cd4 d5 10. e3 ♕b6 11. ♕d2 ♘c6= Trifunović – Bogdanović, Sarajevo 1960

80 5. . . 0–0!? 6. ♗f6 ef6 [6. . . ♗f6 7. ♘e4 ♕b6 8. ♘f6 ef6 9. ♕d2 d6 10. e3 ♘d7 11. g4 ♖e8 12. ♗e2 ♘f8 13. ♖g1 ♘e6∞ Ostrovski – Nežmetdinov, SSSR 1963] 7. dc5 f5 8. e3 f4 9. ef4 b6! 10. ♗e2 bc5 11. 0–0 d5 12. ♘b3 ♕d6 13. ♘e5 ♘c6 14. ♘c6 ♕c6 15. ♗f3 ♗e6⩲ Trifunović – Spaski, Varna (ol) 1962

81 **6. . . d5** 7. e3 ♘c6 8. ♗d3 — D 03; **6. . . ♕b6** 7. ♘c4 ♕d8 [7. . . ♕b4 8. ♕d2 ♕c4? 9. ♖c1+ –] 8. e3 0–0 9. ♗d3 d5 10. ♘cd2 ♘c6 11. 0–0 ♕b6= Vidmar – Bogoljubov, San Remo 1930

82 **8. ♗e2** h6 9. ♗h4 d6 10. 0–0 g5 11. ♗g3 ♘h5 12. ♕b3 e5 13. d5 ♘e7 14. e4 ♘f4

15. ♖fe1 ♘eg6∞ Trifunović—Olafsson, Bled 1961; **8. a3** h6 9. ♗h4 d6 10. ♗c4 ♗f5 11. h3 ♖c8 12. 0—0 e5 13. e4 ♗d7 14. de5 de5= Bisguier—Fischer, USA (ch) 1965/66

83 9... h6 10. ♗f6 ♗f6 11. ♕b3 [11. ♖c1 ♗d7= Marshall—Euwe, Bad Kissingen 1928] e5 12. ♗g6! ♘a5 13. ♕d5 ♗e6 14. ♕e4 fg6 15. ♕g6⩲→ Trifunović—Pavlov, Halle 1963

84 Marshall—Bogoljubov, Bad Kissingen 1928

85 5. c3 ♘bd7 [5... c6?! 6. e4 ♕c7 7. ♗d3 ♘bd7 8. 0—0 h6 9. ♗f6 ♗f6 10. ♕e2 ♗g7 11. e5! de5 12. ♖fe1 0—0 13. de5 ♘c5 14. ♗c2 ♗g4 15. ♕c4± Szilagyi—Domnitz, Tel Aviv 1966] 6. a4 [6. e4 h6 7. ♗h4 g5 8. ♗g3 ♘h5 9. ♗c4 e6! 10. ♕e2 a6 11. a4 b6 12. ♘f1 ♗b7 13. ♘3d2 ♘f4 14. ♕f3 ♘g6∞ Simić—Ciocaltea, Smederevska Palanka 1977; 6... 0—0 — 5. e4] h6 7. ♗h4 g5 8. ♗g3 ♘h5 9. e3 0—0 10. a5 [Wirthensohn—Jansa, Timisoara 1977 — 23/99] e6=

86 **6. ♗e2** ♘bd7 7. h3 [7. 0—0 h6 8. ♗h4 e5 9. c3 ♕e8 10. ♕a4 ♘b6 11. ♕a5 e4 12. ♘e1 ♗g4= Pietzsch—Kavalek, Sarajevo 1968] c5 8. c3 b6 9. 0—0 ♗b7 10. ♗d3 ♖e8 11. ♕e2 a6 12. a4 ♕c7= Spiridonov—Malich, Dečin 1975; **6. ♗c4** ♘bd7 [6... ♘c6 7. c3 a6 8. ♗e2 ♗g4?! 9. h3 ♗d7 10. ♘h2 ♕c8 11. f4 e5 12. fe5 de5 13. 0—0± Aljehin—Blumich, Dresden 1926] 7. h3 e5 8. de5 de5 9. 0—0 h6 10. ♗h4 ♕e8 11. ♕e2 ♔h8 12. ♖ad1 ♘h7 13. e4 f5 14. ef5 gf5 15. c3 e4= Toran—Jansa, Kapfenberg 1970; **6. c3** b6 7. ♗d3 [7. a4 a6 8. ♗c4 ♗b7 9. 0—0 ♘bd7 10. b4 ♕e8 11. b5± Damjanović—Vukić, Vukovar 1976 — 21/79; 7... h6 8. ♗f6 ♗f6 9. a5 a6 10. ♕c2 (Petrosjan—Ribli, Amsterdam 1973 — 16/84) ♗g7=] c5 8. b4 cb4 9. cb4 ♘c6 10. a3 ♗b7 11. 0—0 ♕d7 12. ♕e2 ♖fc8 13. ♖ac1 ♘d8 14. ♗b5± Keres—Saidy, Tel Aviv (ol) 1964; 6... ♘bd7! 7. ♗d3 e5 8. 0—0 h6 9. ♗h4 — 6. ♗d3

87 7. h3 b6 8. e4 e5 9. de5 de5 10. ♕e2 ♕e7 11. ♘b3 a5 12. a4 ♘c5= Szabo—Sax, Amsterdam 1976

88 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘e4 ♗g7 10. c3 e5 11. de5 de5 12. ♕b3 ♔h8 13. ♗e2 f5 14. ♘g3 ♕e7∓↑⩲ Munoz—Letelier, Montevideo 1954

89 9... ♖e8?! 10. ♕c2 ♕e7 [Jansa—Smejkal, ČSSR (ch) 1968 — 6/116] 11. e4!±

90 **10. e4** ♘h5!∓ Euwe; **10. ♘e1** d5 11. ♘b3 a5 12. a4 ♘b6 13. ♘c5 ♘fd7 [Mojsejev—Bronštejn, SSSR 1968 — 5/78] 14. b4=

91 10... ♘h5 11. g4 ♘hf6 12. h3 h5 13. ♘h2 hg4 14. hg4 ♘b6 15. ♗e2 ♗d7 16. ♖ae1 ♕c8 17. ♕d1 ♗c6 18. f4 ef4 19. ef4 ♖e8∞ Klaman—Tajmanov, SSSR (ch) 1957

92 **12. ♖fe1** ♘h5 13. ♖ad1 ♘f4 14. ♗c4 ♗f6 15. ♗g3 ♘h5 16. b4 ♘g5 17. ♘g5 hg5 18. ♘f1 ♔g7∓ Spiridonov—Jansa, Dečin 1977; **12. ♘c4** ♘h5 13. ♗g3 ♘g5 14. ♘g5 hg5 15. de5 de5= Kubiček—Hartston, Dresden 1969

93 13. ♘c4 ♘h5 14. ♘e3 ♘f4 15. ♗c4 ♗f6= Tajmanov—Jansa, Harrachov 1966

94 **5... ♘bd7** 6. ♗c4 h6 7. ♗f4 ♘h5 8. ♗e3 e5 9. de5 de5 10. g3 0—0 11. ♘h4 ♔h7 12. ♘f5!± Trifunović—Reinhardt, Mar del Plata 1952; **5... ♘c6** 6. c3 h6 7. ♗h4 0—0 8. ♗b5 ♗d7 9. 0—0 a6 10. ♗a4 b5 11. ♗c2 e5 12. de5 de5 13. ♖e1 ♗e6 14. ♗b3± Šahović—Lehmann, Wijk aan Zee II 1972

95 **6. ♗f6** ♗f6 7. e5 [7. c3 ♗g7 8. ♗c4 ♘d7 9. 0—0 0—0 10. ♕e2 e5 11. de5 de5 12. ♖fd1 ♕e7 13. ♘f1 ♘c5 14. ♘e3 c6∓ M. Simić—Vadasz, Smederevska Palanka 1977] ♗g7 8. ♗b5 c6 9. ♗d3 ♗e6 [9... 0—0 10. ♕e2 c5 11. h4! cd4 12. h5 g5 13. ♕e4 f5 14. ef6 ♖f6 15. ♘g5!± Guimard—Fischer, Buenos Aires 1960] 10. ♕e2 d5 11. 0—0 ♘d7∞; **6. ♗e3** ♘g4 7. ♗f4 e5 8. de5 ♘e5 9. c3 ♘bc6 10. ♗b5 0—0= Johanessen—Bobocov, La Habana (ol) 1966

96 8... ♘g3 9. hg3 c6 10. ♘c4 [10. ♗c4 b5 11. ♗b3 e6 12. ♕e2 ♘d7 13. 0—0 ♕b6 14. a4 ♖b8 15. ♗c2 a6= Filip—Rubinetti, Buenos Aires 1964] b5 11. ♘e3±

97 9. ♗c4 e6 [9... 0—0? 10. ♘g5! ♘g3 11. hg3 hg5 12. ♕h5+— Trifunović—Durao, Netanya 1961] 10. ♗b3 [10. 0—0 ♘g3 11. fg3!? ♘f8 12. d5 ♕e7 13. ♘d4 ♗d4 14. cd4 ♘g6 15. ♗b5± Eising—Hecht, BRD 1965] ♕e7 11. 0—0 0—0 12. ♖e1 ♘g3 13. hg3 g4 14. ♘h2 h5 15. f4 gf3 16. ♘df3 e5 17. ♕d2± Basman—Jansa, Örebro 1966

98 9... ♘df6 10. ♕c2 ♘g3 [10... ♗g4!? Lutikov] 11. hg3 e6 12. 0-0-0 ♕e7 13. ♘e3 ♗d7 14. e5!± Spaski—Najdorf, Moskva 1967 — 3/73

99 13. ♗c4 0-0-0 14. ♖he1± Kramer—Honfi, Wijk aan Zee 1969

100 **6. ♗c4**?! ♘e4! 7. ♘e4 d5 8. ♗d3 de4 9. ♗e4 c5 10. c3 cd4∓↑ Guimard—Garcia, Buenos Aires 1964; **6. ♗d3** c6 7. 0—0 ♕c7 8. ♖e1 e5 9. de5 de5 10. ♘c4 b5 11. ♗f6 ♗f6 12. ♘e3 a6= Mikenas—Talj, SSSR 1968; **6. ♗e2** ♘c6 [6... c5 7. c3 h6 8. ♗h4 cd4 9. ♘d4 ♘c6 10. 0—0 d5!= Rossetto—Parma, Mar del Plata 1962] 7. 0—0 h6 8. ♗f6 ♗f6 9. c3 ♗g7 10. ♕c2 e6 11. ♖ad1 b6 12. ♖fe1 ♗b7 13. ♘f1 ♕e7= Rossetto—Rubinettu, Buenos Aires 1969

101 6... h6 7. ♗e3 ♘bd7 8. ♗c4 e5 9. de5 de5 10. g4 ♕e7 11. ♖g1 ♘c5 12. g5 hg5 13. ♖g5 ♘e6 14. ♖e5 ♘d7 15. ♖e6!± Gurevič—Tukmakov, SSSR 1976 — 22/108

102 7. c3 e5 [7... h6 8. ♗e3 e5 9. de5 ♘e5 10. ♘e5 de5 11. ♗c4 b6 12. 0—0 ♘h5∞ Tukmakov] 8. de5 de5 9. ♗b5 h6 10. ♗e3 [10. ♗f6 ♕f6 11. ♕e2 ♘d8 12. ♕e3 ♕b6 13. ♕b6 ab6∓⊥ Holmov—Boleslavski, Moskva 1947] ♗d7∞

[103] 7... a6 8. ♗a4 b5 9. ♗b3 ♘a5 10. 0—0 ♘b3 11. ab3 h6 12. ♗f4 ♘d7 13. e5± ○ Keres—Gurgenidze, SSSR (ch) 1961

[104] 13. ♖e1 c6 14. ♘c4 ♖e6 15. e5 de5= Johanessen—Petrosjan, Varna (ol) 1962

[105] **6... b6** 7. ♗c4 ♗b7 8. ♕e2 c5 9. dc5 bc5 10. 0—0 ♘c6 11. ♗a6 ♕b6 12. ♗b7 ♕b7 13. ♘c4 ♘d7 14. ♖fe1± Szily—Liptay, Hungary 1965; **6... ♘c6** 7. ♗b5 h6 8. ♗h4 ♗d7 9. 0—0 a6 10. ♗a4 ♕e8 11. e5! ♘h5 [11... ♘d4? 12. cd4 ♗a4 13. b3+—; 11... de5 (Euwe) 12. ♗c6 ♗c6 13. ♘e5±] 12. ♖e1 d5 13. ♗c2 ♘d8 14. ♘f1 ♘e6 15. ♘e3± Darga—Ciocaltea, Siegen (ol) 1970

[106] **7. ♗d3** h6 8. ♗h4 [8. ♗f4 e5 9. ♗g3 ♕e7 10. 0—0 ♘h5 11. ♖e1 ♖e8 12. ♘c4 ♘g3 13. hg3 h5∓ ⌓ Trifunović—Pachman, Helsinki (ol) 1952] e5 9. 0—0 ♖e8 10. ♖e1 c6 11. ♕c2 ♕c7 12. ♖ad1 ♘f8 13. ♗g3 ♘h5 14. de5 de5 15. ♘c4 ♗g4 16. ♗e2= Nejkirh—Pachman, Amsterdam (ol) 1954; **7. ♗e2** h6 8. ♗h4 e5 9. 0—0 ♖e8 10. ♕c2 g5 11. ♗g3 ♘h5 12. ♘c4 ♘f4 13. de5 ♘e5 14. ♘fe5 ♗e5 15. ♖ad1 ♕e7 16. ♘e3△ ♗g4± Balašov—Vukić, Bugojno 1978 — 25/105; 10... c6△ ♕c7=

[107] 7... e5 8. 0—0 [8. de5 de5 9. 0—0 ♕e7 10. ♖e1 h6 11. ♗e3 ♘g4 12. ♘f1 c6 13. ♗d2 ♖d8 14. ♕e2 b5 15. ♗b3 a5∓ Trifunović—Geler, Helsinki (ol) 1952] h6 9. ♗h4 — 7... h6

[108] 8. ♗e3 e5 9. de5 de5 10. h3 ♕e7 11. 0—0 [11. b4 b6 12. 0—0 ♗b7 13. ♕c2 ♘e8 14. ♘h2 ♘d6 15. ♗b3 ♖ac8! (15... ♔h8 16. f3 f5∞ Kovačević—Polugajevski, Vinkovci 1976 — 21/78) 16. a4 c5∓↑ Notaroš—Sax, Novi Sad 1976 — 22/109] b6 12. ♕a4∞ Polugajevski

[109] 8... g5!? 9. ♗g3 ♘h5

[110] 9. de5?! de5 10. ♕c2 ♕e7 11. 0—0 ♖d8 12. ♖fe1 ♘b6 13. ♗b3 a5 14. ♘c4 ♘c4 15. ♗c4 ♗g4∓↑ Šahović—Smejkal, Vrbas 1977

[111] 9... ♖e8 10. ♖e1 ♘f8 11. ♕b3 ♖e7 12. ♖ad1 ♕e8 13. ♗b5 c6 14. ♗d3 g5 15. ♗g3 ♘h5 16. ♘c4 ♗e6 17. ♕a3 ♗c4 18. ♗c4± Trifunović—Udovčić, Bled 1961

[112] 11... ♘h7 12. de5 [12. ♘b3 h5 13. h3 ♘b6 14. ♗e2 f5 15. ef5 e4∞ Damjanović—Bukal, Sarajevo 1969] de5 13. ♘f1△ ♘e3±

[113] 13. ♘f1 ♘h7 14. ♘e3 ♘b6 15. ♗b3± Kramer—Scholl, Wijk aan Zee 1969

[114] 10. ♖e1 h6 [10... e5? 11. ♘f1 h6 12. ♗f6 ♗f6 13. ♘e3± × d5 Trifunović—Aaron, Beverwijk 1962] 11. ♗h4 ♘h5∞; 10... ♘a5!?

[115] 10... h6?! 11. ♗f6 ef6 [11... ♗f6? 12. ♕e3!±] 12. ♘h4! ♔h7 [12... ♘e7 13. f4 a6 14. a4 ♗d7 15. f5± Trifunović—Udovčić, Vrnjačka Banja 1963] 13. f4 ♗d7 14. ♕f2±→» Trifunović—Bolbochan, Varna (ol) 1962

[116] 12. ♗f6 ef6 13. ♘c4 ♗e6 14. ♘e3 ♖ad8= Trifunović—Banik, Jugoslavija—SSSR 1963

[117] 13. h3 ♖ad8 14. ♘h2 ♘c6 15. ♗c2 ♘h5 16. ♗b3 ♘f4= Trifunović—Smislov, Dortmund 1961

A 49 — 1. d4 ♘f6 2. ♘f3 g6 3. g3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	♗g2	0—0[2]	c3[3]	dc5[5]	♕b3	c4	♘c3	♖e1	±
	b6[1]	♗b7	c5	♗g7[4]	bc5	♗d5[6]	♗c6	0—0	d6[7]	
2	. . .	♗g2	b3	♗b2	de5	h3!	♘e5	♗e5[13]	♕d8	±
	♗g7	0—0[8]	d6[9]	e5[10]	♘g4[11]	♘e5	♗e5[12]	de5	♖d8[14]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘c3[15]	e4	0—0	♘e2	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘fd7	de5[16]	c6[17]	♖e8	♕c7[18]	
4	. . .	. . .	. . .	♗b2	♘d4[19]	0—0[20]	c4[22]	♘b5	♘5c3	∓
	. . .	. . .	c5!	cd4	d5	♖e8[21]	e5	a6	d4[23]	

1. d4 ♘f6 2. ♘f3 g6 3. g3 ♗g7 4. ♗g2 0—0 5. 0—0

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
5	. . .	c3[25]	♘bd2[27]	dc5	♘b3	♘g5	♘f3[28]	a4		=
	c5[24]	♘a6[26]	d5!	♘c5	♘ce4	♘d6	a5	♘c4[29]		
6	. . .	dc5	♗e3!	♗d4	♘e5	♘g4	♗g7	♕d4	♘c3	±
	. . .	♘a6	♘e4[30]	♗h6[31]	♘ec5	♗g7	♔g7	f6	d6[32]	
7	. . .	♘bd2[33]	c3[35]	de5[37]	♘b3[38]	♗e3	♕c1	♘fd4	♗g5	=
	d6	♘c6[34]	e5[36]	de5	♕e7	♖d8	e4!	♘e5	♘c4[39]	

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
8	. . .	♘c3	b3[41]	a4	de5	e4	♕e2			=
	. . .	♘bd7[40]	♖e8	e5	de5	♘c5	c6[42]			
9	. . .	b3	♗b2	♘bd2[45]	e4[47]	♖e1[48]	♘d4	a4	♕f3	±
	. . .	♘bd7[43]	c6[44]	♕c7[46]	e5	ed4[49]	♘c5	a5	♘fd7[50]	
10	. . .	. . .	. . .	de5	♘bd2[52]	♘e5	♕c1[54]	♖d1[56]	h3	=
	. . .	. . .	e5	♘g4[51]	♘ge5[53]	♘e5	d5[55]	♗g4	♗e6[57]	
11	. . .	. . .	♗b2[58]	♘bd2[60]	c3	b4	♕b3	cb4	e3	∞
	. . .	c5	♘e4[59]	f5[61]	♕a5	cb4	e6	♕b5	♘c6[62]	
12	. . .	. . .	de5[63]	♗b2	e4[66]	♘c3[68]	♘d5	♕d2	♖fe1	=
	. . .	e5	♘fd7[64]	♘c6[65]	de5[67]	b6[69]	♖e8	♘c5	♗g4[70]	

[1] **3. . . b5** 4. a4 b4 5. ♗g2 ♗b7 6. c3 ♘a6 7. 0–0 ♗g7 8. ♗d2 bc3 9. bc3 ♖b8 10. ♘a3 ♗e4 11. ♘e5± Pomar–Robatsch, Olot 1972 — 13/90; **3. . . c5** 4. d5! [4. ♗g2 cd4 5. ♘d4 ♗g7 6. 0–0 d5 7. c4 — D 73; 4. dc5 ♕a5 5. ♘c3 ♕c5 6. ♗g2 ♗g7 7. 0–0 0–0 8. ♗g5 ♘c6 9. ♕d2 d5= Bilek–Köberl, Hungary 1959] d6 5. c4 ♗g7 6. ♘c3± — E 62

[2] 5. c3 c5 6. ♕b3 ♕c8 7. 0–0 c4 8. ♕a4 a6 9. ♘bd2 b5 10. ♕c2 ♗g7 [Schulz–Bogoljubov, Deutschland 1930] 11. e4±

[3] **6. b3** ♗g7 7. ♗b2 cd4 8. ♘d4 ♗g2 9. ♔g2 d5 10. a4 ♕d7 11. a5 b5 12. a6 0–0 13. ♘f3 ♘c6 14. ♕d3 ♖ab8 15. ♘e5 ♕d6∓ Kolarov–Szabo, Luhačovice 1971; **6.** ♘c3 ♗g7 7. d5 d6 8. ♗f4 ♘bd7 [Prins–Becker, München (ol) 1936] 9. a4!±; **6. e3** ♗g7 7. c4 0–0 8. ♘c3 ♘a6 [8. . . d6!?] 9. d5 d6 10. e4 ♘g4 11. h3 ♘e5 12. ♘e5 ♗e5 13. ♗e3 ♕c7 14. f4 ♗g7 15. ♕d3±○ Balla–Stemmer, Hungary 1925

[4] 6. . . cd4 7. cd4 ♗g7 8. ♘c3 ♘e4 9. ♗f4 ♘c3 10. bc3 0–0 11. ♕d2 ♘c6 12. ♗h6 ♘a5 13. ♗g7 ♔g7 14. d5! ♕c7 15. e4±⊞ Maderna–Tartakower, Buenos Aires 1931

[5] 7. ♘bd2 0–0 8. ♖e1 d5 9. ♘e5 ♘c6 10. ♘df3 ♖c8 11. ♘c6 ♗c6 12. ♗h3 ♗d7= Acevedo–Fischer, Siegen (ol) 1970 — 10/86

[6] 8. . . ♕b6 9. ♘e5! ♕b3 10. ab3 ♗g2 11. ♔g2 d6 12. ♘d3 0–0 13. b4± Rocha–Cruz, Rio de Janeiro 1938

[7] 12. e4 ♘fd7 13. ♗f4 a5 14. e5 a4 15. ♕c2 de5 16. ♘e5± Tartakower–Zimmermann, Praha (ol) 1931

[8] 4. . . c5 5. 0–0 cd4 6. ♘d4 d5 7. ♘c3 e6 8. e4! e5 [8. . . de4? 9. ♘db5+–] 9. ♘b3 d4 10. ♘e2 ♘c6 11. ♗g5△ c3± Plachetka–Fcrintos, Maribor 1977 — 23/100

[9] **5. . . a5** 6. ♘c3 d5 7. ♗b2 ♗f5 8. ♘h4 ♘c6 9. ♘f5 gf5 10. e3 e6 11. 0–0 ♔h8 12. ♘e2± Tarasov–Simagin, SSSR 1961; **5. . . d5** 6. ♗b2 c5 7. dc5 ♕a5 8. ♘bd2 ♘c6 9. 0–0 ♖d8 10. a3 ♕c5 11. b4 ♕b6 12. c4 dc4 13. ♕c2 a5 14. ♘c4 ♕b5 15. ba5 ♘a5= Smislov–Spaski, Moskva 1971

[10] **6. . . a5** 7. ♘c3 d5 8. 0–0 c6 9. ♖e1 b5 10. a3 ♘a6 11. ♘e5 ♗b7 12. e4!± Razuvajev–Kapengut, SSSR (ch) 1972; **6. . . ♘fd7** 7. ♘c3! e5 8. ♕d2 ♖e8 [8. . . ♘c6!? Euwe] 9. de5 ♘e5 10. ♘e5 ♗e5 [10. . . de5 11. 0-0-0!±] 11. 0-0-0 ♘d7 12. h4! h5 13. f4 ♗g7 14. g4!±→ Olafsson–Kavalek, Wijk aan Zee 1969 — 7/8; **6. . . ♘e4** 7. ♘bd2 ♘d2 8. ♕d2 d5 9. 0–0 ♘d7 10. ♖ac1 e6 11. c4± Barcza–Udovčić, Leningrad 1967; **6. . . ♘bd7** 7. ♘bd2 e5 8. de5 ♘g4 9. ♘c4 ♘ge5 10. ♘fe5 ♘e5 11. ♘e5 de5 12. 0–0 ♕e7= Polgar–Hradetzky, Hungary 1972; **6. . . c5** 7. c4 [7. d5 b5! 8. 0–0 ♘bd7 9. ♖e1 ♘b6 10. e4 a5 11. ♘bd2 a4∓→« Pirc–Gligorić, Jugoslavija (ch) 1961] ♕a5 8. ♗c3 ♕c7 9. 0–0 cd4 10. ♘d4 ♘c6 11. ♘d2 ♗d7 12. ♖c1 ♖ac8= Bilek–Ribli, Zalaegerszeg 1969; **6. . . ♗f5**!? Petrosjan

[11] 7. . . ♘h5 8. ♘bd2 ♘c6 9. 0–0 de5 10. e4 ♗e6 11. ♕e2 ♕e7 12. c3 ♖fd8 13. ♘c4 ♖d7 14. ♘e3 ♖ad8 15. ♖fe1± Filip–Kluger, Hastings 1957/58

[12] 9. . . de5 10. ♕d8 ♖d8 11. ♘d2! ♘d7 [11. . . ♘c6 12. 0-0-0 ♗e6 13. g4! f6 14. ♘e4± Timman–Bachmann, Stocklolm 1972/73; 11. . . ♘a6 12. 0-0-0 ♖e8 13. h4 ♖b8 14. h5± Vadasz–Heuer, Tallinn 1977] 12. 0-0-0 ♖e8 [12. . . ♖b8 13. a4 ♖e8 14. ♘c4 h5 15. ♖d2± Barcza–Kuijpers, Amsterdam 1967] 13. ♘c4 ♘b6 14. ♘a5! ♖b8 15. ♖d2± Smislov–Polugajevski, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/87

[13] 10. ♘c3!? c6 11. ♕d2 d5 12. 0-0-0 ♕e7 13. h4± Keene–Pares, Terremolinos 1975 — 19/10

[14] 12. ♘d2 **a5** 13. 0-0-0 a4 [Timman–Gheorghiu, Helsinki 1972] 14. ♘c4!±; **12. . . ♘a6** 13. 0-0-0 c6 14. ♘c4 ♖e8 15. ♖d2± Barcza–Judovič, corr. 1965; **12. . . c6** 13. 0-0-0 ♗e6 14. ♘c4 ♖d1 15. ♖d1 ♘d7 16. f4 ef4 17. gf4 ♘b6 [Talj–Raškovski, Soči 1977] 18. ♘a5!

♖b8 19. c4±; 12... ♘d7 13. 0-0-0 ♖e8 14. ♘e4 ♔g7 15. g4± Polugajevski–Talj, SSSR (ch) 1971 — 13/89; 12... ♘c6!? Gheorghiu

15 8. c4 **de5**?! 9. ♘c3 ♖e8 [9... ♘a6 10. 0–0 ♘ac5 11. ♘d2 ♖e8 12. b4 ♘e6 13. c5 ♘df8 14. ♘c4± Unzicker–Knol, Bad Pyrmont 1963] 10. ♘d2 c6 11. ♘de4 ♕c7 12. ♘d6 ♖d8 13. ♘c8 ♕c8 14. 0–0± ⌓ Keene–Donner, Berlin 1971; 8... ♘**c6**! 9. 0–0= — 5. 0–0

16 8... ♘e5 9. ♘e5 ♗e5 [9... de5 10. ♕d8 ♖d8 11. ♘d5± Pirc–Trajković, Ljubljana 1955] 10. 0–0 ♘c6 11. ♕d2 ♗e6 12. ♖ad1± Pirc–Marinković, Sarajevo 1961

17 9... ♘c6 10. 0–0 — 5. 0–0

18 12. ♗a3 ♗f8 13. ♗f8 ♘f8= Planinc–Tringov, Skopje 1971

19 7. ♗d4 ♘c6 8. ♗b2 ♖e8∓ Minić

20 8. ♘d2? e5 9. ♘4f3 ♘fd7 10. 0–0 ♘c6 11. ♘e1 ♘f6 12. ♘d3 e4 13. ♘e5 ♖e8 14. ♘c6 bc6∓ Meyer–Quinteros, Lone Pine 1977

21 8... e5!? 9. ♘f3 e4 10. ♘d4 e3!∞ Nejštadt–Bronštejn, SSSR 1956

22 9. ♘f3 ♘c6 10. ♘e5 ♕c7∓ Minić

23 12. ♘d5 ♘d5 13. ♗d5 [13. cd5? b5 14. e3 de3 15. fe3 ♕b6∓ van Geet–Minić, Amsterdam II 1971 — 12/80] ♘c6 14. ♘d2 ♗h3∓ Minić

24 5... **b5** 6. ♘e5 c6 [Grdinić–Lombardy, Zagreb 1969] 7. a4! b4 8. a5±; 5... **c6** 6. a4! a5 7. ♘bd2 d5 8. c3 ♗f5 9. ♘h4 ♕c8 10. ♘f5 ♕f5 11. e4! de4 12. ♖e1 e5 13. ♘e4± ⌓ Averbah–Polugajevski, SSSR (ch) 1969 — 7/80; 5... **d5** — D 02

25 **6. ♘c3** cd4 7. ♕d4 [7. ♘d4 ♘c6 8. ♘b3 d6 9. e4 — B 70] ♘c6 8. ♕h4 d6 9. ♗h6 ♕b6! 10. ♖ab1 ♗h6 11. ♕h6 ♘d4= Lejn–Šamkovič, SSSR (ch) 1961; **6. c4** cd4 7. ♘d4 d5 — D 73

26 **6... b6** 7. ♘e5 d5 8. a4 ♗b7 9. a5 ♘fd7! 10. ♘d7 ♘d7 11. c4 ♕c8= Filip–Talj, Curacao (ct) 1962; 6... **cd4** 7. cd4 d6 8. ♘c3 ♘c6 9. d5 ♘a5 10. ♗e3 ♗g4 11. ♗d4 ♘c4 12. b3 ♘a3 13. ♘d2 ♕d7= Bolbochan–Bilek, Stockholm (izt) 1962; 6... ♕**c7** 7. b3 d6 8. ♗b2 ♘c6 9. c4 e5 10. d5 ♘a5 11. ♘e1 ♖b8 12. ♘c2 ♗d7 13. ♘d2 ♘h5 14. e4 ♗h6= Filip–Petrosjan, Erevan 1965

27 **7. ♘a3** d6 8. ♖e1 ♘e4!= Stahlberg–Averbah, Beverwijk 1962; **7. ♖e1** d5 8. ♗f4 ♕b6 9. ♕b3 cd4 10. cd4 ♕b3 11. ab3 ♗f5= Hartston–Adorjan, Vrnjačka Banja 1972

28 11. ♗d5 ♘d5 12. ♕d5 h6 13. ♘f3 ♗h3⩱

29 Kozma–Doda, Polanica Zdroj 1971

30 7... ♘g4 8. ♗d4 e5 9. ♗c3 ♘c5 10. h3+–

31 **8... ♘ac5**? 9. ♗g7 ♔g7 10. ♕d4 ♔g8 11. b4+–; 8... ♘**ec5**!?

32 14. ♕f4 ♗g4 15. ♕g4± Geler–Cuellar, Stockholm (izt) 1962

33 **6. ♘e1** ♘c6 7. d5 ♘e5 8. ♘d3 ♘d3 9. cd3 ♗g4 10. ♘c3 ♕d7= Barcza–Bronštejn, Amsterdam (ol) 1954; **6. a4** a5 [6... ♘c6 7. d5 ♘b4 8. ♘c3 c6 9. e4 cd5 10. ed5 ♗f5 11. ♘d4 ♗g4 12. ♕d2 ♕d7 13. ♖e1 ♖fe8∞ Simagin–Boleslavski, SSSR 1966] 7. ♘bd2 ♘c6 [7... c6 8. e4 ♕c7 9. ♖e1 ♘a6 10. b3 ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 ♘d7 13. ♗b2± Rajković–Ostojić, Jugoslavija (ch) 1977] 8. e4 ♘d7 9. ♘c4 e5 10. de5 ♘de5= Kärner–Gufeld, SSSR 1968; **6. c3** ♘c6 7. ♘a3 a6 8. ♗f4 ♘d5 9. ♗d2 ♘b6 10. ♕c1 e5 11. de5 de5 12. ♗h6 ♕e7= Barcza–Petrosjan, Bucuresti 1953; **6. ♖e1** ♘bd7 [6... ♘c6 7. e4 e5 8. c3 ♗g4 (Panno–Quinteros, Manila (izt) 1976 — 22/110) 9. d5! ♘e7 10. h3±] 7. e4 e5 8. de5 de5 9. ♘c3 [9. b3 ♘e4! 10. ♖e4 ♘c5 11. ♕d8 ♖d8 12. ♘fd2 ♘e4 13. ♗e4 f5 14. ♗g2 e4 15. c3 (Przepiorka–Wojciechowski, Polska 1937) b5!△ ♗h6∓⊥ Euwe] b6 10. ♕e2 ♗b7= Grau–Czerniak, Buenos Aires (ol) 1939

34 **6... d5** 7. c4 c6 8. b3 ♗f5 9. ♗b2 ♘bd7 10. ♘h4 ♗e6 11. ♕c2 ♖c8 12. e4±⌓ Reicher–Minić, Siegen (ol) 1970; **6... c6** 7. a4! ♕a5?! 8. h3 ♕h5 9. g4 ♕a5 10. ♘c4±↻ Sliwa–Ciocaltea, Bucuresti 1953; 6... **c5** 7. dc5 dc5 8. c3 ♕c7 9. ♘c4 ♗e6 10. ♗f4 ♕c8 11. ♘ce5± Bronštejn–Gipslis, SSSR 1963; **6... ♖e8** 7. e4 e5 8. ♖e1 ♘c6 9. ♘b3 ed4 10. ♘fd4 ♗d7 11. c4 a5 12. a4 ♘d4 13. ♘d4 ♗g4 14. ♘c2 ♘e5 15. ♘e3± Pirc–Stahlberg, England 1951; 6... ♘**bd7** 7. b3 c5 8. e3 ♕c7 9. ♗b2 ♖b8 10. c4 cd4 11. ed4 b5= Nimzowitsch–Bogoljubov, Baden Baden 1925

35 **7. b3** e5 8. de5 de5=; **8. e4** e5=; **7. c4** — E 60

36 7... ♗f5 8. ♖e1 d5 9. ♘h4 ♗e6 10. ♘b3 ♕c8 11. ♘c5 ♗h3! 12. ♗h1 [12. ♗h3? ♕h3 13. ♘b7 ♘g4 14. ♘f3 e5!∓] e5= Nagy–Dely, Hungary 1968/69

37 8. e3 ♗d7 9. h3 h6 [Sandor–Barcza, Hungary 1953] 10. b3=

38 9. ♕c2 a5 10. a4 ♕e7 11. e4 b6 12. b3 ♖d8 13. ♗a3 ♕e8 14. ♖fe1 ♗f8= Nagy–Haag, Hungary 1968/69

39 Stahlberg–Geler, Zürich (ct) 1953

40 **6... d5** 7. ♗g5 [7. ♘e5 c6 8. e4 (Ivkov–Fischer, Santa Monica 1966 — 2/53) de4 9. ♘e4 ♘e4 10. ♗e4 ♗h3= Ivkov] c6 8. ♖e1 ♘e4 [8... ♕b6 9. ♖b1 ♗f5 10. ♘h4 ♗e6 11. ♘a4 ♕d8 12. ♘c5± Kluger–Haag, Hungary 1968/69] 9. ♘e4 de4 10. ♘d2! e3 11. ♗e3

♗d4 12. ♗d4 ♕d4 13. c3 ♕c5 14. ♘e4 ♕b6 15. ♕d2 ♗f5 16. ♘g5±→» Spaski—Bronštejn Moskva 1961; **6...** ♘**c6** 7. h3 ♗f5 8. ♖e1 ♘e4 9. ♘e4 ♗e4 10. c3 e5= Ree—Zajcev, Soči 1976 — 22/111; 7. d5 ♘b8 8. e4 — B 07; **6...** ♘**a6** 7. d5 e6 8. de6 fe6 9. ♗g5 h6 10. ♗e3 ♕e8∞ Hradetzky—Adorjan, Hungary (ch) 1970; **6... c6** 7. a4 ♗f5 8. ♘h4 [8. ♖e1 ♘e4=] ♗d7 9. e4 e5 10. ♘f3 ♖e8 11. a5 ♘a6 12. h3 b5 13. ab6 ab6 14. de5 de5 15. ♗g5 ♕c7= Langeweg—Westerinen, Dortmund 1975; 11. h3!?△ ♖e1

[41] **7. a4** a5 8. e4 c6 9. e5 [9. b3!? Geler] ♘e8 10. ♗f4 de5 11. de5 ♘c7= Sosonko—Geler, Wijk aan Zee 1975 — 19/73; 7. **e4** — B 07

[42] **11...** ♗**g4** 12. h3 ♗f3 13. ♕f3 ♘e6 14. ♗a3 c6 15. ♖fd1± Holmov—Jansa, Moskva—Praha 1968 — 5/79; **11... c6**=

[43] **6... a6** 7. ♗b2 b5 8. ♘bd2 ♗b7 9. ♖e1 ♘bd7 10. e4 e5 11. de5 ♘g4 12. ♘f1 ♘c5 13. ♘e3 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. ♕c1± Tajmanov—Spaski, SSSR (ch) 1956; **6...** ♘**fd7** 7. ♗b2 e5 [7... ♘c6 8. e4 e5 9. ♖e1 ed4 10. ♘d4 ♕f6 11. c3 ♘c5 (Pirc—Matulović, Jugoslavija (ch) 1954) 12. ♘a3! ♘d4 13. cd4 ♘e6 14. ♘c2 c5 15. e5!±] 8. d5! e4 9. ♘d4± Pirc; **6... c6** 7. ♗b2 ♕a5 8. ♘bd2 ♕h5 9. e4 ♗g4 10. e5 [10. ♖e1 ♘fd7 11. ♕e2 c5 12. c3 cd4 13. cd4 ♘c6 14. ♕f1!± Pomar—Torre, Malaga 1973 — 15/90] de5 11. de5 ♘fd7 12. ♖e1 ♘a6 13. ♘c4 ♖ad8 14. ♕e2 ♘b4 15. ♘e3!± Džindžihašvili—Kavalek, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/101; **6...** ♘**c6** 7. ♗b2 a5 [7... ♗g4 8. d5 ♘b8 9. c4 ♕c8 10. ♖e1± Barcza—Gereben, Reggio Emilia 1963/64] 8. ♘c3 ♗f5 9. d5 ♘b4 10. ♘d4 ♗d7 11. a3 ♘a6 12. ♕d2± Trifunović—Korčnoj, Jugoslavija—SSSR 1956; **6...** ♗**d7** 7. ♗b2 ♕c8 8. ♖e1 e5 [8... ♗h3 9. e4 ♗g2 10. ♔g2 e5 11. de5 ♘fd7 12. ♘c3 ♘e5 13. ♘d5 ♘bc6 14. ♘e5 ♗e5 15. ♕c1 ♕d8 16. f4± Reshevsky—Kagan, Netanya 1971] 9. de5 ♘g4 10. ♘c3 ♘e5 11. ♘e5 de5 12. ♘d5 ♖e8 13. ♕d2 c6 14. ♘e3 ♗e6 15. ♖ed1± Savon—Tajmanov, SSSR (ch) 1971; **6...** ♗**f5** 7. ♗b2 [7. ♘h4!?] c6 8. ♘bd2 ♖e8 9. ♖e1 e5 10. de5 de5 11. e4 ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♘f3±⩲ Polugajevski—Zajcev, Soči 1976 — 22/112; **6... a5** 7. a4 e5 [7... c6 8. ♗b2 ♘a6 9. ♘bd2 ♗f5 10. ♘h4 ♗d7 11. e4 ♖b8 12. ♖e1 b5 13. e5!± Gheorghiu—Peev, Varna 1971; 9... d5!?; 7... d5 8. ♗b2 ♘c6 9. ♘bd2 ♘e4 10. e3 e6 11. c4 f5 12. ♘e1 b6 13. ♘d3± Holmov—Simagin, SSSR (ch) 1956; 7... ♗g4 8. ♗b2 ♕c8 9. ♖e1 ♘c6 10. ♘bd2 ♗h3 11. ♗h1 h6 12. ♘c4 ♖e8 13. e4 ♘g4 14. d5 ♗b2 15. ♘b2 ♘ce5= Tarasov—Tajmanov, SSSR (ch) 1957] 8. de5 ♘g4 9. ♗b2 ♘c6 10. ♘a3 ♘ge5 11. ♘e5 ♘e5 12. ♕c1 [12. ♔h1 c6= Euwe; 12. ♖b1!?] c6 13. ♘c4!? [13. e4!?△ f4] ♘c4 14. ♗g7 ♔g7 15. bc4 ♕b6= Krogius—Gurgenidze, SSSR (ch) 1960

[44] **7...** ♖**e8** 8. ♘bd2 [8. c4 e5 — E 60] e5 9. de5 de5 10. e4 b6 11. ♕e2 a5 [11... ♗b7 12. ♖fd1 ♕e7 13. a4 a5 14. ♗a3 ♕e6 15. ♘g5±↑ Larsen—Westerinen, Palma de Mallorca 1968] 12. ♖fd1 ♗a6 13. ♕e1 ♕e7 14. ♗f1 ♗b7 15. ♘c4 h6 16. a4 ♖ed8= Vadasz—Tringov, Vrnjačka Banja 1975; **7...** ♗**c5** 8. c4 ♖b8 9. ♘c3 — E 65

[45] **8. a4** d5?! 9. ♘bd2 ♖e8 10. c4 a5 11. ♖c1 ♘b8 12. ♘e5 ♗f5 13. ♘df3± Juferov—Didiško, SSSR 1975; **8. c4** — E 60

[46] 8... ♖e8 9. e4 e5 10. de5 de5 11. ♖e1 b5 12. a4 ♗b7 13. ♕e2 a6= Kolarov—Gheorghiu, Varna 1971; 10. a4 ±; 10. ♖e1 ±

[47] 9. a4 a5 10. e4 e5 11. ♖e1 ed4 12. ♘d4 ♖e8 13. f4 ♘c5 14. h3 ♗d7 15. ♕f3 d5 16. e5± Timman—Ree, Leeuwarden 1972

[48] 10. de5 ♘e5 11. ♘e5 de5 12. ♘c4 ♖d8 13. ♕e2 ♘e8 14. f4 ef4 15. gf4 ♗e6= Olexa—Ujtelky, ČSSR 1948

[49] 10... ♖e8 11. ♘c4 ♗f8 12. a4 ♘b6 13. ♘b6 ab6 14. ♕d2 ♗g4 15. h3 ♗f3 16. ♗f3±⩲ Pirc—Gojak, Jugoslavija (ch) 1963

[50] 14. ♖ad1 ♖e8 15. ♕c3! ♘e5?! [Pomar—Hort, Göteborg 19/1 — 12/81] 16. f4! ♕b6 17. fe5 de5 18. ♘c4 ♕a7 19. ♘f3±; 15... ♗f6!?±

[51] **8... de5**? 9. ♘e5 ♘g4 10. ♘d3±; **8... h5** 9. ♘a3 [9. ♘bd2 de5 10. e4 b6 11. ♕e2 a5 12. a4 ♗a6 13. c4 ♖e8 14. ♖fd1 c6 15. ♘f1 ♕c7= Stoltz—Unzicker, Stockholm (izt) 1952; 9. ♘c3 de5 10. e4 ♖e8 11. ♕e2 c6 12. ♖fd1 ♕e7 13. a4 ♘f8 14. ♗a3 ♕f6 15. ♕e3 ♘e6= Pirc—Unzicker, Amsterdam (ol) 1954] de5 10. e4 ♖e8 11. ♕e2 ♘b6 [11... b6 12. ♖fd1 ♕e7 13. ♘b5 ♗a6 14. c4±] 12. ♖fd1 ♗d7 13. c4 ♕e7 14. ♘c2 ♗c6 15. ♗a3 ♕e6 16. ♘e3 ♖ad8 17. ♘d5 ♗d5 18. cd5± Smislov—Unzicker, Hastings 1954/55

52 **9. ♘c3!?** de5? 10. ♘d2 ♖e8 **11.** ♘c4 ♘b6 12. ♘b6 cb6 13. ♕d8 ♖d8 14. ♖ad1± ⊥ Jusupov—Zapata, Innsbruck 1977; 9... ♘ge5∞; **9. ♘d4** de5?! 10. ♘b5 a6 11. ♘5a3 ♖e8 12. ♘c4 ♘h6 13. ♘c3 ♘f5 14. ♕d2 ♖b8 15. ♖ad1± Rukavina—Bogdanović, Sarajevo 1971 — 11/57; 9... ♘ge5∞; **9. ♕d2!?** ♘ge5 10. ♘e5 de5 11. ♘c3 c6 [11... ♘f6 12. ♕d8 ♖d8 13. ♖fd1 ♖d1 14. ♖d1 ♗f5 15. ♗b7± Korčnoj—Spaski, SSSR 1956] 12. ♖ad1 [12. ♗a3 ♖e8 13. ♘e4± Euwe] ♕a5 13. ♘d5 ♕c5 14. ♘e3 ♘b6 15. ♕c1± Robatsch—Ojanen, Moskva (ol) 1956; 10... ♘e5 11. c4 — E 60; **9. c4±** — E 60

53 9... de5 10. h3 ♘h6 11. e4 f6 12. ♘c4 ♘b6 13. ♕d8 ♖d8 14. ♘a5 ♗f8 15. a3 ♘f7 16. ♖fd1± ⊥ Olafsson—Najdorf, Wijk aan Zee 1971

54 **11. ♖b1** d5 12. h3 ♕e7 13. e4 [13. ♗d5 ♗h3 14. ♗b7 ♖ad8 15. ♗g2 ♗h6 16. e3 ♗g4∓] de4 14. ♘e4 ♗f5 15. ♖e1 ♕b4= Eliskases—Najdorf, Mar del Plata 1948; **11. ♔h1** d5 12. ♘f3 ♘f3 13. ♗g7 ♔g7 14. ♗f3 ♗e6= Filip—Fischer, Portorož (izt) 1958

55 **11... ♖b8** 12. h3 ♕e7 13. ♖e1 ♗d7 14. f4 ♘c6 15. e4± Antošin—Kogan, SSSR 1951; **11... ♖e8** 12. c4 a5 13. a4 c6 14. h3 ♗e6 15. f4± Lisicin—Toluš, SSSR 1955; **11... a5!?** 12. ♘f3 ♕e7 13. ♘e5 ♗e5 14. ♗e5 ♕e5= Smislov—Balašov, SSSR (ch) 1969

56 12. h3 ♖e8 13. ♖e1 ♗f5 14. g4 ♗e6 15. f4 ♘c6= Eliskases—Michel, Mar del Plata 1948

57 14. f4 ♘d7 15. ♗g7 ♔g7 16. e4 c6= Rukavina—Bukić, Jugoslavija (ch) 1972

58 7. dc5 ♘e4! [7... dc5 8. ♗b2 ♕d1 9. ♖d1 ♘c6 10. ♘e5 ♘g4 11. ♘d3 ♗b2 12. ♗b2 ♘d4 13. ♖d2 ♗f5 14. ♘a3 ♖ad8 15. ♗b7 ± Barcza—Siaperas, Moskva (ol) 1956] 8. c3 ♘c5 =

59 **7... ♘fd7** 8. ♕c1 cd4 9. ♘d4 ♘c5 10. ♘f3 e5 11. ♖d1 ♘c6 12. c4 a5 13. ♘c3 a4∞ Barczay—Velimirović, La Habana 1971; 8. c4 ♘c6± — E 60; **7... cd4!?** 8. ♘d4 d5 9. e3 ♘c6 10. c4 ♘d4 11. ed4 ♗g4 12. ♕d3 ♕d7 13. ♖e1 ♗h3∞ van den Tal—Platt, Wien 1950/51

60 8. c4 ♘c6 — E 60

61 8... ♘d2 9. ♕d2 ♘c6 10. c3 cd4 11. cd4 ♗f5 12. d5 ♗b2 13. ♕b2 ♘b4 14. ♘d4± ○ Pirc—Udovčić, Opatija 1953

62 Barcza—Florian, Gyula 1965

63 7. ♗b2?! e4! 8. ♘fd2 ♖e8 9. e3 d5 10. c4 c6 11. ♘c3 ♗g4∓↑ Reilly—Unzicker, Moskva (ol) 1956

64 **7... de5** 8. ♗a3 [8. ♗b2 e4= Filip—Geler, Amsterdam (ct) 1956] ♕d1 9. ♖d1 ♖e8 10. ♘c3 e4 [10... ♗d7 11. ♘e5 ♖e5 12. ♗b7 ♗c6 13. ♗a8 ♗a8 14. ♖d8 ♖e8 15. ♖ad1± Holmov—Hasin, SSSR 1957] 11. ♘e1?! c6 12. ♖ab1 ♘bd7 13. ♗h3 ♘b6 14. ♗c8 ♖ac8 15. e3 ♘fd5∓↑ Barcza—Szabo, Hungary 1961; 11. ♘d4 ±; 7... **♘g4** 8. ♗b2 [8. ♗g5!?] ♘c6 9. c4 [9. ♘bd2 de5?! 10. h3 ♘h6 11. e4 f5 12. ♘c4 ♕d1 13. ♖ad1 ♘f7 14. ef5 gf5 15. ♘h4± Polugajevski—Krogius, Soči 1963; 9... ♘ge5 10. ♘e5 ♘e5= — 6... ♘bd7] de5 [9... ♘ge5 10. ♘c3 ♘f3 (10... ♗f5 11. ♕d2 ♘f3 12. ♗f3 ♗h3 13. ♖fe1 ♖b8 14. ♘d5± Polugajevski—Ghitescu, Büsum 1969 — 7/81) 11. ♗f3 ♘e5 12. ♗g2 c6 13. ♕d2 ♕a5 14. ♖ad1± Polugajevski—Janošević, Skopje 1968 — 6/16] 10. h3 ♘h6 11. ♕c1 [11. e3 ♗f5 12. ♘c3 ♗d3 13. ♖e1 e4∞ Lukacs—Balogh, Hungary 1972 — 14/114] e4 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘e1= Portisch

65 8... de5 9. e4 [9. ♘fd2!? f5 10. ♘c4 ♕e8 11. e4 ♘b6 12. ef5 gf5 13. ♕e2 ♘8d7 14. ♘bd2 ♕e6 15. ♖ae1 ± Štejnberg—Raškovski, SSSR (ch) 1967] ♘c6 10. ♘bd2 [10. ♘c3 ♖e8 11. ♕c1 ♘d4 12. ♘d4 ed4 13. ♘b5 ♘f8 14. c3 c5 15. cd4 a6 ∞ Holmov—Muhin, Luhačovice 1973; 10. ♕e2 ♘b6 11. ♖d1 ♕f6 12. ♘a3 a6 13. h3 ♗e6 14. c4 ♖fd8 15. c5 ♘d7= Ribli—Whiteley, Bath 1973] b6 11. ♕e2 ♕e7 12. ♖fd1 ♘c5 13. ♘f1 [Polugajevski—Medina, Palma de Mallorca 1972 — 14/115] ♗e6 14. ♘e3 ♘e4 15. ♘c4 ± Polugajevski

66 **9. ♕d2** ♘de5 [9... ♖e8 10. ♖d1 ♘de5 11. ♘e5 ♘e5 12. c4 ♖b8 13. ♘c3 b6 14. ♘d5± Miles—Marjanović, Manila 1974] 10. ♘e5 [10. c4!?] de5 ∞; **9. ♕c1** de5 10. ♘c3 ♖e8 11. ♖d1 ♘d4 12. ♘e1 h6 13. e3 ♘e6 14. ♔h1 f5= Prins—Damjanović, Leipzig (ol) 1960; **9. c4** ♘de5 [9... de5 10. ♘e1 ♘d4 11. ♘c3 c6 12. ♘d3 f5 13. e3 ♘e6 14. ♘a4 ♕e7 15. ♕c1 ♖e8= Barcza—Fischer, Zürich 1959] 10. ♘e5 de5 [10... ♘e5 11. ♘c3 ±] 11. ♘c3 ♗f5 [11... ♘d4 12. e3 ♘e6 13. ♕d8 ♖d8 14. ♖ad1

♖d1 15. ♖d1± Barcza–Prameshuber, 1959; 11... ♖e8 12. ♗c6!? bc6 13. ♕d8 ♖d8 14. ♖fd1 ♗f5 15. ♘a4 f6 16. ♗c3± Jansa–Vukić, Sarajevo 1962] 12. ♕d8 [12. ♘d5 ♘d4 13. e3 ♘c2 14. ♖c1 c6= Janošević] ♖fd8 13. ♗d5 ♖ab8 14. ♖fd1 ♘d4 15. e3 c6 = Barcza–Ghitescu, Lugano (ol) 1968 — 6/117

[67] 9... ♘de5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♘c3 ♗g4 12. f3 ♗e6 13. f4 ♗g4 14. ♕c1± Przepiorka–Yates, Marianske Lazne 1925

[68] 10. ♘a3 ♘c5 11. ♘c4 ♕e7 12. ♕e2 ♖d8 13. h3 b6 14. ♖fd1 ♗a6= Antošin–Bronštejn, SSSR 1953

[69] 10... ♘d4 11. ♘d5 c6 12. ♘e3 ♘b6 13. c3 ♘f3 14. ♗f3 ♗e6= Pirc–Unzicker, Maribor 1967

[70] 14. h3 ♗f3 15. ♗f3 ♘d4= Polugajevski–Štejn, SSSR (ch) 1969

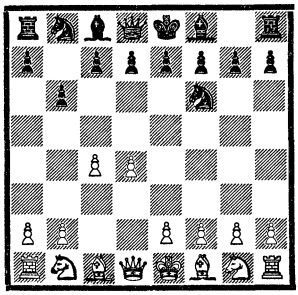

A5 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A5

A 50

1. d4 ♘f6 2. c4 b6 **Minev** 300

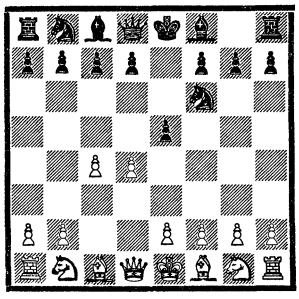

A 51

1. d4 ♘f6 2. c4 e5 **Minev** 303

— 3. R ⌟ 3. de5
— **3. de5** R ⌟ 3... ♘g4

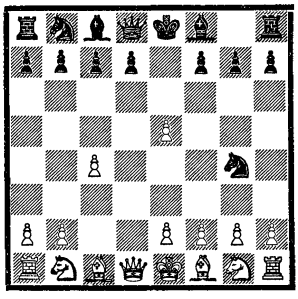

A 52

1. d4 ♘f6 2. c4 e5 3. de5 ♘g4 **Minev** 307

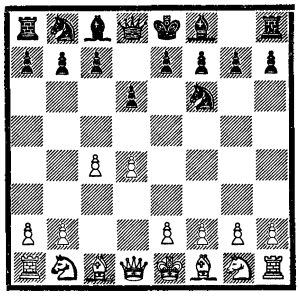

A 53

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 **Gufeld** 313

— 3. R ⌟ 3. ♘c3
— **3. ♘c3** R ⌟ 3... e5
— **3... e5** 4. R ⌟ 4. ♘f3

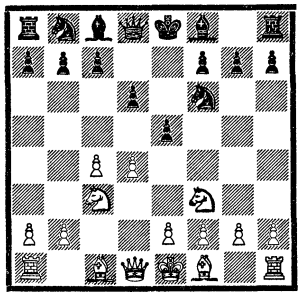

A 54

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3 **Gufeld** 318

— 4... R ⌟ 4... ♘bd7
— **4... ♘bd7** 5. R ⌟ 5. e4

A5 SOMMAIRE • INDICE A5

A5 CONTENTS • INHALT A5

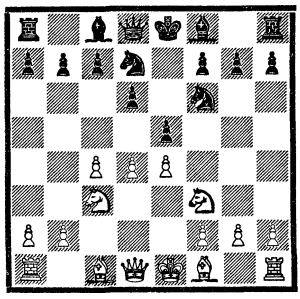

A 55

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3 ♘bd7 5. e4 **Gufeld** 323

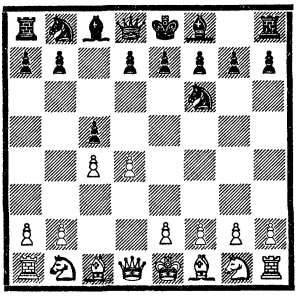

A 56

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 **Minev** 328

— 3. R ⌟ 3. d5
— **3. d5** R ⌟ 3... e5, 3... b5, 3... e6
— **3... e5**

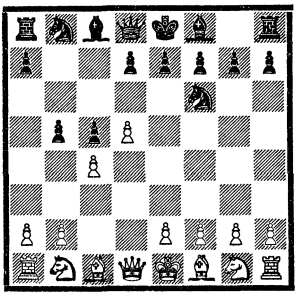

A 57

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 **Tukmakov** 337

— 4. R ⌟ 4. cb5
— **4. cb5** R ⌟ 4... a6
— **4... a6** 5. R ⌟ 5. ba6

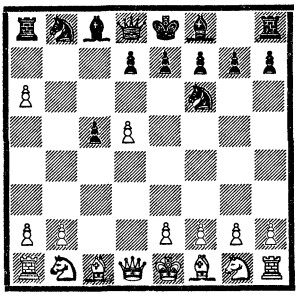

A 58

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5 a6 5. ba6 **Tukmakov** 342

— 5... R ⌟ 5... ♗a6
— **5... ♗a6** 6. R ⌟ 6. ♘c3
— **6. ♘c3 d6** 7. R ⌟ 7. e4

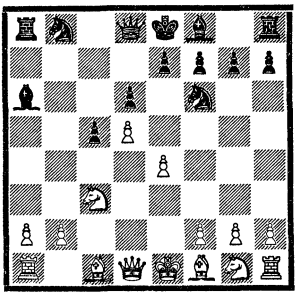

A 59

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5 a6 5. ba6 ♗a6 6. ♘c3 d6 7. e4 **Tukmakov** 347

A5 INDICE • INNEHÅLL A5

A 50 — 1. d4 ♘f6 2. c4 b6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	♘f3[1]	g3[2]	de5[4]	♗g2[5]	♘bd2	0—0	♘f3	♕c2	♗e3	±
	♗b7	e5[3]	♘g4	♘e5	♗e7	♘f3[6]	0—0	♘c6[7]	d6[8]	
2	. . .	. . .	♗g2	0—0[10]	♘c3[11]	♘e4[12]	♗e3[13]	♕c1	♗h6	=
	. . .	g6	♗g7[9]	0—0	♘e4	♗e4	d6[14]	♘d7	♘f6[15]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c2	♕b3[17]	♘bd2	♕c3	c5![18]	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e4[16]	♘c6	d5	♘a5		
4	♘c3	e4	♗d3	f3[20]	a3[22]	bc3	♘e2	0—0	♗e3	±
	e6	♗b7[19]	♗b4	♘c6[21]	♗c3	e5	♕e7	d6	♘d7[23]	
5	. . .	f3[24]	cd5[26]	♘d5	e4	♗e3[28]	♕a4	♖d1	♘h3	=
	♗b7	d5[25]	♘d5	♕d5	♕d6[27]	g6[29]	c6	♗g7	a5[30]	
6	. . .	. . .	. . .	e4	bc3	♗b5	♗d3	♘e2	♗e3[33]	=
	. . .	. . .	. . .	♘c3	e6[31]	c6[32]	♗e7	0—0	c5[34]	
7	. . .	d5	a3[36]	♘f3[38]	e4[40]	ed5[41]	♗e2[42]	cd5	0—0	=
	. . .	e6[35]	♗d6[37]	0—0[39]	ed5	c6	cd5	♘a6	♖e8[43]	
8	. . .	♕c2	e4[45]	♗d3	bc3	♘e2[49]	0—0	f4	d5	±
	. . .	e6[44]	♗b4[46]	♗c3[47]	d6[48]	c5[50]	♘c6	♕e7	♘a5[51]	
9	. . .	. . .	cd5[52]	e4[53]	bc3	♘f3[55]	♗c4[56]	0—0	♗d3	±
	. . .	d5	♘d5	♘c3	e5[54]	ed4	♘c6	d3	♗c5[57]	
10	. . .	. . .	. . .	♘f3	e4[59]	bc3	♗b5[60]	♗d3	0—0	±
	. . .	. . .	. . .	e6[58]	♘c3	♗e7	c6	♘d7[61]	c5[62]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	bc3	e4	♗b5[63]	0—0[65]	♗f4	±
	. . .	. . .	. . .	♘c3	g6	♗g7	♘d7[64]	0—0	a6[66]	

[1] **3. d5** ♗b7 [3. . . e5!? 4. g3 ♗b4] 4. g3 e5 [4. . . b5!?; 4. . . e6!? 5. ♗g2 ♗b4 6. ♗d2 a5] 5. ♗g2 ♗b4 6. ♘d2 0—0 7. e4 ♘a6 8. a3 ♗d6 9. b4 c6 10. ♘e2 cd5 11. cd5 ♘c7 12. ♘c4 ♘fe8 13. ♗b2 f6 14. 0—0 ♗a6± Rubinstein—Grünfeld, Wroclaw 1925; 7. . . a5!?; 6. . . b5!?; **3. f3** c5 [3. . . d5 4. cd5 ♘d5 5. e4 ♘f6 6. ♗e3±] 4. d5 g6 5. e4 d6 6. ♘c3 ♗g7 7. ♗g5 0—0 [7. . . h6 8. ♗e3 0—0 9. ♕d2 ♔h7 10. 0-0-0±→»] 8. ♕d2 ♘bd7 9. ♘h3 ♘e5 10. ♘f2 ♗a6 11. b3 ♕c7 12. ♗e2 e6 13. f4 ♘ed7 [Kunsztowicz—Keene, Dortmund 1973 — 15/101] 14. 0—0 ed5 15. ed5±; 4. . . b5!? Keene

[2] 4. ♘c3 g6 [4. . . d5 5. cd5 ♘d5 6. g3 ♘d7 7. ♗g2 e6 8. 0—0 ♗e7 9. ♕c2 0—0 10. ♖d1! c5 11. dc5 ♘c5 12. ♘e1± Reti—Marshall, Baden Baden 1925; 8. . . ♘c3!? 9. bc3 c5] 5. d5 ♗g7 6. e4 0—0 [6. . . d6 7. ♗e3 0—0 8. h3 ♘bd7 9. ♗d3 ♖e8 10. 0—0 e6 11. ♖e1 ed5 12. ed5 ♘c5 13. ♗c2 ♗a6 14. b4 ♘cd7 15. ♕d3 ♘e5 16. ♘e5 ♖e5 17. ♗d4± Reti—Zubarev, Moskva 1925] 7. ♗g5 h6 8. ♗h4 d6 9. ♗d3 c6 10. 0—0 cd5 11. ed5 ♘bd7 12. ♖e1 ♖e8 13. ♖c1 a6 14. ♗f1 ♖c8 15. ♕d2± Malich—Hartston, Dečin 1976; 4. . . e6= — E 12

[3] Botvinik; 4. . . ♗f3 5. ef3 d5 6. cd5 ♘d5 7. ♘c3 g6 8. ♕b3! e6 9. ♘d5 ed5 10. ♗f4 ♕e7 11. ♔d1 ♕d7 [11. . . c6 12. ♗h3±] 12. ♗c7! ♕c7 13. ♕d5 ♘c6 14. ♗b5 ♖c8 15. ♖c1 ♗c5 16. ♕c6 ♕c6 17. ♗c6 ♖c6 18. ♖e1 ♔d7 19. dc5±⊥ Wade—Mestel, Hastings 1972/73

[4] 5. d5 ♗b4 6. ♗d2 ♗d2 7. ♕d2! [7. ♘bd2 e4! 8. ♘d4 e3! 9. fe3 0—0 10. ♗g2 ♘g4 11. ♕b3 ♖e8⩱] d6 8. ♘c3 0—0 9. ♗g2 a5 10. 0—0± Voronkov

[5] **6 ♕d4?** h5△ ♗c5; **6. ♗f4?** ♗c5 7. e3 ♘c6; **6. ♗h3** ♘e5 7. ♘bd2 [7. ♘e5? ♗h1 8. f3 ♕e7∓ Botvinik] ♘f3 8. ♘f3 ♗e7 9. 0—0± Tarasov—Koblenc, SSSR 1949

[6] 8. . . ♘g6 9. ♘b1! 0—0 10. ♘c3 ♘a6 11. h4 ♗f6 12. h5 ♘e7 13. ♕c2 ♘c5 14. ♗e3± Savicki—Botvinik, SSSR (ch) 1933

[7] **10. . . ♘a6?** 11. ♘g5 ♗g5 12. ♗b7 ♘b4 13. ♕f5+—; **10. . . ♕c8** 11. e4 ♘a6 12. ♘d4±

[8] 12. ♖fd1± Voronkov

[9] 5. . . c5 6. d5 b5 7. 0—0 d6 8. cb5 ♗d5 9. ♘c3 ♗b7 10. e4 ♘bd7 11. ♕e2 ♗g7 12. e5 de5 13. ♘e5 ♘e5 14. ♕e5± Smejkal—Jansson, ČSSR—Sverige 1975

[10] **6. ♘c3** ♘e4 7. ♕d3 ♘c3 8. bc3 d6 9. h4 ♘d7 10. h5 e5 11. ♗g5 f6 12. ♗d2 ♕e7 13. h6 ♗f8 14. ♕c2 [Bogoljubov—Torre, Mo-

skva 1925] 0-0-0 ∞; 7. ♗d2 0—0 8. 0—0 — 6. 0—0; **6. ♕c2** e6 [6... ♗e4 7. ♕d2 ♘c6 8. 0—0 0—0 9. ♘c3 d5∞] 7. ♘c3 d5 8. cd5 ed5 9. ♗g5 0—0 10. 0—0 ♘c6 11. ♖fd1 h6 12. ♗f6 ♗f6 13. ♖ac1 ♘e7 14. e4 [Vaganjan—Smislov, SSSR (ch) 1976 — 22/128] de4 15. ♘e4 ♗g7 16. ♘e5 ♘d5 17. ♘c6 ♕d7= Tukmakov

[11] **7. ♘bd2** c5 8. d5 e6 9. e4 ed5 [9... b5? 10. de6 fe6 11. e5 ♘g4 12. cb5 ♘e5 13. ♘e5 ♗g2 14. ♔g2 ♗e5 15. ♘c4 ♗g7 16. ♕d6± Botvinik] 10. ed5 [10. cd5? d6 11. ♖e1 ♖e8 12. ♘h4 ♕e7 13. ♘df3 ♘bd7 14. ♗d2 b5∓ Čehover—Botvinik, SSSR 1931] b5 11. ♘h4= Botvinik; 7. **d5** e6 8. ♘c3 ed5 9. cd5 ♖e8 10. ♘d4 c5 11. dc6 dc6± Andersson

[12] **8. ♗d2** ♘c3 [8... c5 9. d5 ♘d2 10. ♘d2 d6 11. e4 ♘d7 12. f4 a6 13. ♕c2 b5 14. ♖ae1 ♕a5 15. ♔h1 ♖fb8 16. h4± Spasov—Spiridonov, Slnčev Brjag 1974; 8... ♘d2 9. ♕d2∞] 9. ♗c3 ♗e4∞; **8. ♕c2** ♘c3 9. ♕c3 c5 10. ♕d3 cd4 11. ♘d4 ♗g2 12. ♔g2 d5=

[13] **9. b3** c5 10. ♗b2 ♘c6 11. e3 d5= Spasov—Matanović, Albena 1975; **9. ♗f4** d6 10. ♕d2 ♘d7 11. ♗h6 e6 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘e1 ♗g2 14. ♘g2 ♘f6= Guimard—Euwe, Groningen 1946; 9... c5!?

[14] **9... c5** 10. ♕d2 d6 11. ♗h6 ♘c6 12. ♗g7 ♔g7 13. d5 ♗f3 14. ♗f3 ♘e5 15. ♗g2 ♔g8 16. b3 a6 17. f4± Andersson—Spiridonov, Soči 1973 — 16/33; **9... d5** 10. ♖c1 dc4 11. ♖c4 c6 12. ♖c1 ♕d5 13. ♕a4 ♘d7 14. ♗h3! b5 15. ♕a6 ♗f3 16. ef3 ♘b6 17. f4± Andersson—Portisch, Palma de Mallorca 1971 — 12/27

[15] 12. ♗g7 ♔g7 13. ♖d1 c5 14. ♕e3 ♕c7 15. ♗h3 ♖ab8 16. ♖ac1 ♗c6 17. b3 ♖fe8 18. d5 ♗d7 19. ♗d7 ♕d7 20. ♕d3 ♖bd8△ e5= Ogaard—Savon, Dortmund 1975

[16] 7... c5 8. d5±↑⊞

[17] **8. ♕d2** d5∞; **8. ♕a4** e6 9. ♘c3 ♗b7 10. ♕c2 d6?! 11. b3 ♘bd7 12. ♗b2 ♖e8 13. ♖fe1 d5 14. ♖ad1 ♖c8 15. ♘e5± Zaharov—Židkov, SSSR 1974; 10... d5 11. cd5 ed5 12. ♗g5= — 6. ♕c2

[18] **11. cd5** ♗d5 12. b4 ♘c6 13. b5? ♘d4!∓ Karpov—Matanović, Skopje 1976 — 21/87; 13. ♗b2∞; **11. c5!±**

[19] 4... **d5** 5. cd5 ed5 6. e5 ♘e4 7. ♗d3 ♗b4 8. ♘e2±; 4... **♗b4** 5. e5 ♘e4 6. ♕g4 ♘c3 7. a3 ♗f8 [7... ♗a5 8. ♕g7 ♘e4 9. b4 ♖f8 10. ♗h6+—] 8. ♗g5 ♗e7 [8... f6 9. ef6 gf6 10. ♕h5 ♔e7 11. ♗f6+—] 9. ♗e7 ♕e7 10. ♕g7 ♕f8 11. ♕f8 ♖f8 12. bc3± Voronkov

[20] **6. ♕e2**? c5 7. d5 0—0 8. ♗e3 ed5 9. cd5 ♖e8 10. f3 ♗d5! 11. ed5 ♘d5 12. ♗h7 ♔h8! 13. ♗e4 ♘c3 14. bc3 ♗c3 15. ♔f2 ♗a1 16. ♗a8 ♗d4 17. ♗e4 d5—+ Rivlin—Botvinik, SSSR 1925; **6. ♕c2!**± — 3... ♗b7; **6. d5!?**

[21] 6... 0—0 7. ♘e2 d5 8. cd5 ed5 9. e5 ♘e8 10. 0—0 c5 11. a3 ♗a5 12. b4! cb4 13. ♘a2 ♘c6 14. ♖b1 ba3 15. ♗a3± Geler—Usačij, SSSR 1957

[22] 7. ♘e2!?

[23] 12. ♘c1 ♘d8 [12... 0-0-0 13. a4 ♘a5 14. ♘b3±] 13. ♗c2 ♘e6 14. ♘d3 c5 15. d5 ♘ef8 16. g3±○ Tajmanov—Nikolić, Zalaegerszeg 1969 — 8/71

[24] **4. ♗g5** e6 [4... d6 5. f3 ♘bd7 6. e4 e6 7. ♘h3 ♗e7 8. ♕d2 0—0 9. ♗e2± Sämisch—Grünfeld, Wroclaw 1925; 5. ♗f6!?△ e4] **5.** e4 h6 6. ♗f6 ♕f6 7. ♘f3∞; 5... ♗e7∞; 5. ♕c2 — 4. ♕c2; **4. ♘f3** e6 — E 12

[25] 4... c5 5. d5 e6 6. e4 d6 7. ♘ge2 ed5 [7... ♗e7 8. ♘f4 e5 9. ♘d3 ♘a6 10. f4 ef4 11. ♗f4 0—0 12. ♗e2± Goldberg—Iljin-Ženevski, SSSR 1939] 8. ed5±

[26] 5. ♗g5 e6 6. e4 de4 7. fe4 ♗e7 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘f3 c5 10. d5 ♗c3 11. bc3 0—0 12. ♗d3 e5 13. ♕d2 f6 14. 0-0-0∞ Astašin—Pigusov, SSSR 1977

[27] **7... ♕d8** 8. ♗e3 e6 9. ♕b3 ♗e7△ 0—0, ♘d7, c5= Dubinin—Čehover, SSSR (ch) 1934/35; **7... ♕d7** 8. ♗c4 g6 9. ♕b3 e6 10. ♘e2 ♗g7= Agdamus—Fischer, Buenos Aires 1970

[28] **8. ♗d3** ♕b4 9. ♕d2 e5 10. ♘e2 ed4 11. ♘d4 ♘d7 12. ♗e2 0-0-0 13. a3 ♕e7 14. ♕c3 c5 15. ♗e3 ♘e5 16. 0—0 g6 17. ♕c2 ♗g7∞ Knaak—Planinc, Amsterdam 1974; **8. ♘e2** e5 9. ♗e3 ♕b4 10. ♕d2 ♕d2= Nikolac—Planinc, Jugoslavija 1976

[29] **8... e5!?; 8... ♕b4!?** 9. ♕d2 e6

[30] 12. a3 0—0 13. ♗e2 ♗a6 14. ♕c2 ♗e2 15. ♕e2 e5 = Bagirov—Tukmakov, SSSR 1974

[31] **7... g6** 8. ♗c4 ♗g7 9. ♘e2 0—0 10. ♗g5?! ♘c6 11. ♕d2 ♘a5 12. ♗d3 c5 13. d5 ♕d7 14. ♖d1 e6 15. c4 ♗a6∓ V. Nikolić—Šahović, Vrnjačka Banja 1976 — 21/88; 10. ♗e3= Šahović; **7... e5** 8. ♗b5 c6 9. ♗c4 ed4 10. cd4 b5 11. ♖b1 ♕d7 12. ♗b3 c5 13. ♗e3 cd4 14. ♕d4= Slak—Planinc, Jugoslavija 1976 — 22/127

[32] 8... ♘d7 9. ♘e2 ♗e7 10. 0—0 a6 11. ♗d3 c5 [Bogoljubov—Aljehin (m) 1929] 12. ♗f4± Pachman; 12. a4±; 12. ♗e3± Aljehin

[33] 11. 0—0 c5 12. ♗f4 cd4 13. cd4 ♘c6∞

[34] 12. dc5 ♗c5 13. ♗c5 bc5 14. ♖b1 ♕c7 15. ♕b3 ♗c6 16. 0—0 ♘d7= Popov—Keene, Dortmund 1973

[35] 4... e5 5. g3 ♗e7 6. ♗g2 d6 7. e4 ♘bd7 8. ♘ge2 h5?! 9. h4 ♘f8 10. ♕a4 ♕d7 11. ♘b5 ♔d8 [11... c6 12. ♗h3 ♘g4 13. ♘c3 cd5 14. cd5 ♕a4 15. ♘a4± Szabo] 12. ♗h3 ♕e8 13. ♕c2± Szabo—Bakonyi, Hungary (ch) 1946

[36] 5. e4 ed5 [5... ♗b4 6. ♗d3∞] 6. cd5 ♗b4 7. f3 0—0 8. ♗c4 ♖e8 9. ♘e2 ♗c5∞ Voronkov

[37] **5... ♗e7** 6. g3 b5 7. ♘b5 ed5 8. ♗f4 d6 9. c5 0—0 10. cd6 cd6 11. ♘d4 ♘c6 12.

♘gf3± Petrosjan–Keene, Bath 1973; 6. e4!?; **5... ed5** 6. cd5 g6 [6... ♗c5 7. ♗f4 0–0 8. e3 a5 9. ♘f3 ♘a6 10. ♗c4± Larsen–Cardoso, Manila 1973 — 16/27] 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0–0 9. ♘f3 [9. ♘h3 c5 10. 0–0 d6 11. ♗f4 a6 12. ♕d2 ♖e8 13. ♘g5 ♘g4 14. ♘ge4 ♘e5 15. b3∞ Furman–Tarasov, SSSR 1958] c5 10. 0–0 d6 11. e4 ♘bd7 12. ♗f4 ♕e7 13. h3 ♘e8 14. ♗g5! ♗f6 15. ♗h6 ♗g7 16. ♗g7 ♔g7 17. ♖e1 a6 18. a4± Ogaard–Šahović, Stockholm 1975/76 — 23/111; 7. e4!? Šahović

[38] 6. e4 ed5 7. cd5 0–0∞

[39] 6... ed5 7. cd5 0–0 8. ♗g5 ♖e8 9. e3 ♗e7 10. ♗c4 h6 11. ♗f4 ♘h5 12. ♗e5 ♗f6 13. ♗d4 ♗a6 14. ♗a6 ♘a6 15. 0–0 c5 16. ♗f6 ♘f6 17. ♕d3± Karpov–Miles, Las Palmas 1977 — 23/113; 13... ♘f4!? 14. 0–0 ♘g6 Averbah

[40] 7. ♗g5 ♗e7 8. ♗f4 ♘h5 9. ♗g3 ♗f6 10. ♘d4 e5 [10... c5? 11. ♘db5 ♘g3 12. hg3 ed5 13. e3! h6 14. ♘d5± Sosonko–Planinc, Ljubljana–Portorož 1977 — 23/112] 11. ♘c2 [11. ♘f5 g6 12. ♘h6 ♔h8∞] d6 12. e4 g6∞

[41] 8. cd5 ♖e8∞△ 9. ♗g5? ♘e4!

[42] 9. dc6 dc6 10. ♗e2 ♕c7 11. 0–0 ♘bd7 12. ♗g5 a6= Bertok–Planinc, Zagreb 1972

[43] 12. ♗g5 h6 13. ♗h4 ♖c8 14. ♘d4 ♘c5= Petrosjan–Planinc, Moskva 1975 — 20/23

[44] **4... ♘c6** 5. ♘f3 e6 6. e4 e5 7. de5 ♘g4 8. ♗g5 ♗e7 9. ♗f4 ♗c5 10. ♗g3 ♕e7 11. 0-0-0! ♘ce5 12. ♘e5 ♘e5 13. ♘d5 ♗d5 14. ed5± Teichmann–Aljehin, Berlin (m) 1921; **4... g6** 5. e4 d6 6. g3 ♗g7 7. ♗g2 ♘c6 [7... 0–0 8. ♘ge2 ♘c6 9. d5± Grünfeld–Reti, Marianske Lazne 1925] 8. ♘ge2 e5 9. d5 ♘e7 10. 0–0 0–0 11. f4± Sämisch–Reti, Berlin (m) 1922; **4... c5** 5. d5 e5 6. e4 d6 7. g3! ♗e7 8. ♗g2 ♗c8 9. f4 a6 10. ♘f3 ♕c7 11. 0–0 ♘bd7 12. a4 ♘f8 13. a5 ba5 14. ♕a4± Smislov–Matanović, Biel (izt) 1976 — 22/126; **4... d6** 5. e4 [5. ♘f3 ♘bd7 6. ♗f4 g6 7. ♖d1 ♗g7 8. e4 0–0 9. ♗e2 ♕c8 10. ♗c1! e5 11. d5± Grünfeld–Tarrasch, Semmering 1926] e5 6. ♘f3 [6. d5△ g3, ♗g2, ♘ge2±] ♘bd7 7. d5 [7. ♗e2 c6 8. 0–0 ♗e7 9. h3 0–0 10. ♗e3 ♕c7 (Judovič–Alatorcev, SSSR 1937) 11. d5±] ♗e7 8. g3 [8. h3 0–0 9. g4△ ♗e3, 0-0-0±] 0–0 9. ♗g2△ 0–0, ♘e1-d3, f4±

[45] 5. ♗g5 h6! 6. ♗h4 ♗e7 7. e3 [7. e4?! 0–0 8. e5 ♘d5 9. ♗g3 ♘b4 10. ♕b3 d5 11. ed6 ♗d6 12. 0-0-0 ♘8c6 13. ♗d6 ♕d6 14. a3 ♘d4! 15. ♖d4 ♕d4 16. ab4 ♕f2∓ Nimzowitsch–Marshall, Berlin 1929] 0–0 8. ♘f3=

[46] 5... d5 6. cd5 ed5 7. e5 ♘e4 8. ♗b5 c6 9. ♗d3 ♗b4 10. ♘e2 f5 11. f3! 0–0 [11... ♕h4 12. g3 ♘g3 13. ♘g3 f4 14. ♕g2 fg3 15. ♗e3! gh2 16. ♔d2!± Tartakower] 12. 0–0 c5 13. fe4 fe4 14. ♖f8 ♕f8 15. ♘e4± Tartakower–Marshall, Bad Kissingen 1928

[47] 6... c5 7. d5 ed5 8. ed5 b5 9. b3 0–0 10. ♘e2 d6 11. 0–0 bc4 12. bc4 ♘bd7 13. f4 ♖e8 14. ♘g3±↑» Rubinstein–Janowski, Marianske Lazne 1925; 7... b5!?

[48] 7... d5 8. cd5 ed5 9. e5 ♕e7 10. ♘e2 ♘fd7 11. 0–0 ♘c6 12. a4 0-0-0 13. ♗a3 ♕e8 14. f4 ♘a5 15. f5 c5 16. ♘f4± Botvinik–Šebaršin, SSSR 1925

[49] 8. f4!?△ ♘f3 Tartakower

[50] **8... ♘bd7** 9. 0–0 0–0 10. ♘g3 ♖e8 11. h3 e5 12. f4± Monticelli–Michel, London (ol) 1927; **8... ♘c6**!? 9. 0–0 ♘d7 10. f4 ♘a5 Voronkov

[51] **12. e5**? ♘d7 13. de6 fe6 14. ♗h7 0-0-0∓ Botvinik; **12. ♘g3** 0-0-0 13. ♕e2! h5 14. e5 ♘e8 [14... ♘d7 15. ♘e4 de5 16. fe5 ♘e5 17. ♗g5 f6 18. ♘f6!+–] 15. ed6 ♘d6 [15... ♕d6 16. f5 ed5 17. ♗f4 ♕c6 18. cd5 ♕d5 19. ♖ad1±→] 16. f5 e5 17. f6! gf6 18. ♘h5 e4 [18... f5 19. ♘g7! e4 20. ♘f5 ♘f5 21. ♖f5 ♕d6 22. ♕e4+– Botvinik–Silič, SSSR 1929] 19. ♘f6 ♕e5 20. h3 ♕c3 21. ♘e4 ♘e4 22. ♗e4 ♘c4 23. ♗g5± Botvinik

[52] **5. ♗g5** e6 6. cd5 ed5 7. e3 ♗e7 8. ♗d3 h6 9. ♗f4 0–0 10. ♘ge2 c5 11. a3 ♘c6 12. h3 cd4 13. ed4 ♗d6 14. ♗d6 ♕d6= Botvinik–Čehover, Leningrad 1934; 5... dc4!? 6. ♕a4 ♘bd7 Rabinovič; **5. ♘f3** e6 6. ♗g5 ♗e7 7. e3 [7. ♗f6 ♗f6 8. cd5 ed5 9. e3 0–0= Rukavina–Šahović, Jugoslavija (ch) 1976] ♘bd7 8. cd5 ed5 9. ♗d3 a6 10. 0–0 h6 11. ♗h4 0–0= V. Vuković–Grünfeld, Debrecen 1925

[53] 6. ♘d5 ♕d5 7. ♘f3 [7. ♕c7? ♘a6 8. ♕c3 e5!∓] e6=

[54] **7... e6** 8. ♘f3 — 6. ♘f3; **7... g6** 8. ♘f3 — 6. ♘f3

[55] 8. de5 ♕h4 9. ♘f3 [9. ♗d3 ♘d7 10. ♘f3 ♕h5 11. ♗f4 0-0-0 12. 0–0 ♘c5∓; 9. ♗b5 ♘d7 10. ♗d7 (10. ♘f3 ♕e4 11. ♕e4 ♗e4∓⊥ Euwe–Aljehin, Budapest 1921) ♔d7 11. ♕d3 ♔c8 12. ♕h3 ♕h3 13. ♘h3 ♗e4 14. 0–0 h6∓⊥ M. Makagonov–Frejman, SSSR (ch) 1929] ♕e4 10. ♕e4 ♗e4 11. ♗c4 ♘c6 12. 0–0 [12. ♗f7 ♔f7 13. ♘g5 ♔g6 14. ♘e4 ♘e5∓] 0-0-0! 13. ♖e1 [13. ♗f7 ♗f3 14. gf3 ♘e5 15. ♗e6 ♔b8 16. f4 ♘d3!∓ Voronkov] ♗d5 14. ♗a6 ♔b8 15. ♗g5 ♗e7∓⊥ Gligorić–Larsen, Palma de Mallorca 1967 — 4/91

[56] **9. cd4**? ♗b4∓; **9. ♗b5**!? c6 10. ♗c4 b5 [10... dc3? 11. ♘g5±] 11. ♗e2 dc3 12. ♕c3 ♘d7 13. 0–0 ♘c5 [13... ♕e7? 14. ♗b2 ♘c5 15. ♕c2 ♘e6 16. a4 a6 17. ab5 ab5 18. ♖a8 ♗a8 19. ♖d1 ♕b7 20. ♘e5 ♗e7 21. ♗h5!+– Spielmann–Čehover, Moskva 1935] 14. ♖e1 ♘e6 15. ♗e3 ♗e7 16. ♖ad1⩲↑ Pachman; **9. ♘d4**!?

[57] 12. e5 h6 13. ♗f4 [13. e6 fe6 14. ♗g6 ♔d7∞ Gufeld] ♕e7 14. ♗f5 g6 15. ♗h3 ♘d8 16. e6! [16. ♖ad1 ♘e6∞ Zilberštejn–Bronštejn, SSSR (ch) 1972 — 14/125] ♘e6 17. ♗e6 fe6± Baranov

[58] 6... g6 7. e4 ♘c3 — 6... ♘c3

[59] 7. ♗g5 ♗e7 8. ♘d5 ed5 9. ♗e7 ♕e7 10. e3 0—0 11. ♗d3 g6 12. 0—0± Ragozin—Tartakower, Saltsjöbaden (izt) 1948

[60] 9. ♗d3 ♘d7 10. 0—0 c6? 11. ♗f4 0—0 12. a4 ♖e8 13. a5 ♘f8 14. ♘e5!± Frejman—Čehover, SSSR (ch) 1934/35; 10... c5± — 9. ♗b5

[61] 10... 0—0? 11. e5 h6 12. h4 c5 13. ♖h3! ♔h8 [13... f5 14. ef6 ♗f6 15. ♘g5+— Aljehin] 14. ♗h6!+— Aljehin—König, Wien 1922; 10... c5 11. ♗b5 ♗c6 12. a4 0—0 13. 0—0± Gheorghiu—Matanović, Athens 1976

[62] 12. ♗f4 0—0 13. ♖ad1 cd4 14. cd4 ♖c8 15. ♕a4?! a6!△ b5∞ Moritz—Grünfeld, Wroclaw 1925; 15. ♕e2±; 13. ♕e2!±

[63] 9. ♗b2 0—0 10. ♗e2 e6 [10... ♘c6 11. 0—0 ♘a5 12. c4 ♕d7 13. ♖fe1 ♖ad8 14. ♗d3 f5 15. d5± Nijdam—Markland, Wijk aan Zee II 1973] 11. 0—0 c5△ ♘d7±

[64] 9... c6 10. ♗e2 0—0 11. 0—0 ♘d7 12. ♗f4± Gligorić—Planinc, Ljubljana—Portorož 1973 — 15/102

[65] 10. h4 a6 [10... c6 11. ♗d3 e5∞] 11. ♗d3 e5 12. h5 ♕e7 13. h6 ♗f6 14. ♗e3 0—0 15. 0—0∞ Vajser—Psahis, SSSR 1977

[66] 12. ♗d3 ♖e8 13. ♖ad1 c5 14. a4 e6 15. ♖fe1 [Quinteros—Planinc, Ljubljana—Portorož 1973] ♕c8±

A 51 — 1. d4 ♘f6 2. c4 e5

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	d5[1]	♘c3	♕c2[3]	♘f3[4]	♗g5	e3	♗d3	♗h4	dc6[5]	∓
	♗c5[2]	d6	c6	0—0	♘bd7	♕c7	h6	♗b4	bc6[6]	
2	de5	♕c2[8]	♘d2	e3[11]	♗d3	g3	♘f3	0—0	♘d2	=
	♘e4[7]	♗b4[9]	d5[10]	♗f5	♕g5[12]	♘d7	♕g4[13]	♗d2	♘d2[14]	
3	. . .	. . .	♘c3	ed6[15]	♗d2[16]	♕b3[18]	e3	♘f3	♗e2[19]	±
	. . .	. . .	d5	♗f5	♘d6[17]	♘c6	♕e7	0-0-0	g5[20]	
4	. . .	. . .	ed6[21]	♘c3[22]	e4	♗d3[25]	♗f5	♘f3	♘e4[28]	∞
	. . .	d5	♗f5	♘d6[23]	♘e4[24]	♘f2	♘h1[26]	♗d6[27]	♗h2[29]	

1. d4 ♘f6 2. c4 e5 3. de5 ♘e4 4. ♘f3

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
5	. . .	♗d2[31]	e3	♘c3	♕d2	♘d5	♗e2	♕c3	♘b4	±
	♗b4[30]	♗c5[32]	♘c6	♘d2	0—0	a5	♖e8	♗b4	ab4[33]	
6	. . .	a3[34]	ed6[36]	♘bd2[37]	e3[38]	♗e2	♘e4[39]	♕a4	0—0	∓
	♘c6	d6[35]	♗d6	♗f5	♕f6	0-0-0	♗e4	♖he8	g5[40]	
7	. . .	. . .	♕c2	e3[42]	cd5	♗c4	b4	ab4	♕e4	±
	. . .	. . .	d5[41]	♗g4	♕d5	♕a5	♗b4	♕a1	♗h5[43]	
8	. . .	♘bd2	a3[44]	♗d2[45]	♕d2	♕c3[46]	♖d1	♖d5	e3	±
	. . .	♗b4	♘d2	♗d2	♕e7	0—0[47]	♖e8	b6	♗b7[48]	
9	. . .	. . .	g3[49]	♗g2	♘b1	0—0	♘c3	♘d5	♘e5	±
	. . .	♘c5	♕e7[50]	g6[51]	♘e5	♗g7[52]	0—0	♕d8	♗e5[53]	
10	. . .	. . .	. . .	ed6	♗g2	0—0	♘b3	♘c5	♕a4	∞
	. . .	. . .	d6	♗d6[54]	0—0[55]	♕f6[56]	♗e6[57]	♗c5	♗g4[58]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	♗g2	0—0[59]	a3[61]	♖a2[63]	♖a1	=
	. . .	. . .	. . .	♕d6	♗f5	0-0-0[60]	♕f6[62]	♗b1[64]	♗f5[65]	
12	. . .	. . .	a3	♘b3[67]	♗d2	♘c1	♗c3	♘d3	♘d2	±
	. . .	. . .	a5[66]	♘e6[68]	a4	d6	♗d7	♘a5[69]	♘c6[70]	
13	. . .	. . .	. . .	e3[71]	♘e5[72]	♘f3	♗e2[73]	♘d4	♘b5	±
	. . .	. . .	♕e7	♘e5	♕e5	♕f6	♗e7[74]	♘e6	0—0[75]	

[1] 3. e4 ♘e4 4. de5 ♗c5 5. ♕d5 [5. ♘h3 d6 6. ♕d5 (6. ♕e2 f5 7. ef6 0—0 8. fg7 ♖e8 9. ♗e3 ♗e3 10. fe3 ♗h3△ ♕h4—+) f5∓] ♗f2 6. ♔e2 f5 7. ef6 ♘f6 8. ♕e5 ♔f7∓ Schlechter; 3. ♘f3 e4 [3... ed4 4. ♘d4 d5 5. cd5 ♕d5 6. ♘c3 ♗b4 7. ♕a4 ♘c6 8. ♘c6 ♗c3 9. bc3 ♗d7 = Schlechter] 4. ♘d2 d5 5. cd5 ♕d5 6. e3 ♗b4 7. ♘c3 ♗c3 8. bc3 0—0 9. ♕b3 ♕g5 10. ♗a3 ♖e8 11. g3 b6 12. ♗g2 ♗a6 13. c4 ♘c6 14. ♕c3 ♖ad8 15. 0—0 h5∓ Menčik—Tartakower, Paris 1929; 3. ♗g5 ed4 4. ♕d4 ♗e7 5. ♘f3 ♘c6 6. ♕d1 ♘e4 7. ♗e7 ♕e7 8. a3 d6 9. e3 0—0 10. ♗e2 ♕f6 11. ♘bd2 ♗f5∓ Ladman—Tartakower, Scarborough 1929; 9. g3!?; 3. e3 ed4 4. ed4 ♗b4 5. ♗d2 ♗d2 6. ♘d2 0—0 7. ♗d3 d5 8. ♘e2 ♗g4 9. 0—0 ♘c6 10. f3 ♗h5∓ Vistaneckis—Vajda, Praha (ol) 1931

[2] 3... ♗b4 4. ♗d2 ♗d2 5. ♘d2 0—0 6. e4 d6 7. ♘e2 a5 8. ♘c3 ♘a6 9. ♗e2 ♘c5 10. 0—0 ♕e7 11. b3 ♘e8 12. a3△ b4± Malich—Thormann, DDR 1968

[3] 5. e4 c6 6. ♘f3 cd5 7. cd5 0—0 8. ♗d3 ♘bd7 9. 0—0 a6 10. h3 b5△ ♘b6, ♗d7∓↑ ⇔ c; 10... ♘e8!?△ g6, ♘g7, f5 Kvjatkovski

[4] 6. g3 cd5 7. cd5 ♘a6 8. a3 0—0 9. ♗g2 b5 10. b4 ♗d4 [Peev—Meštrović, Albena 1974] 11. ♗b2 ♘c7∓

[5] 11. e4?! cd5 12. cd5 ♘e4! 13. ♗e4 f5 14. ♗f5 ♖f5 15. ♕f5 ♗c3 16. ♘d2 [16. bc3 ♕c3 17. ♔e2 ♘c5 18. ♕b1 e4∓→] ♘c5 17. ♕c2 ♗b2 18. ♖b1 ♗d4 19. 0—0 ♕f7∓ A. Atanasov—B. Atanasov, Bulgaria 1955

[6] 12. 0—0 ♗b7∓

[7] Fajarowicz

[8] 4. ♕d4 ♘c5 5. ♘f3 ♘c6 6. ♕d5 d6 7. ♗g5 ♕d7 8. ♘c3 ♘b4 9. ♕d2 de5 10. 0-0-0 ♕d2 11. ♘d2 f6 12. ♗h4 ♗e6 13. a3 ♘c6 14. b4 ♘d7 15. ♔b2 [Gilg—Fajarowicz, Bautzen 1929] a5∓; 4. ♕d5 f5 5. ef6 ♘f6 [Camara—Flores, Sao Paulo 1937] 6. ♕d1 ♗c5 7. ♘f3 0—0⩲; 4. a3 ♕h4 5. g3 ♕h5 6. ♘d2 ♘d2 7. ♕d2 ♘c6 8. ♘f3 ♘e5 9. ♕e3 d6 10. ♗g2 ♗e7 11. ♘e5 ♕e5= O'Kelly—Bisguier, San Juan 1969; 4. ♘d2 ♘c5 5. b4?! ♘e6 6. a3 a5! 7. b5 d6 8. ed6 ♗d6 9. ♘gf3 0—0 10. e3 ♘d7∓ Engels—H. Keller, Wien 1939; 5. ♘gf3 ♘c6 — 4. ♘f3; 4. ♘c3 ♘c3 5. bc3 ♗c5 6. ♘f3 0—0 7. ♗f4 ♘c6 8. e3 b6 9. ♗d3 h6 10. h4! f6 11. ♗c2±→» Jonathan—Wurch, France 1946; 4... ♗b4 5. ♕c2 — 4. ♕c2

[9] 4... ♘c5 5. ♘f3 ♘c6 6. a3 a5 7. ♗f4 ♘e6 8. ♗g3 ♗c5 9. e3 b6 10. ♘c3 ♗b7 11. ♗d3 ♘g5 12. ♘g5 ♕g5 13. 0—0 0-0-0 14. ♘d5!△ b4± Weinstein—Sher, USA 1957

[10] 5... ♗d2 6. ♗d2 ♘d2 7. ♕d2 ♘c6 8. f4 0—0 9. ♘f3 f6 10. ef6 ♕f6 11. e3 d6 12. ♗d3 a5 13. 0—0± Lokvenc—Patalas, Wien 1943

[11] 6. ed6? ♗f5 7. dc7 ♕c7 8. ♕a4 ♘c6 9. ♘f3 0-0-0 10. a3 ♗d2 11. ♗d2 ♘d2 12. ♘d2 ♖d2! 13. ♔d2 ♕e5—+ Mues—Reinhardt, corr. 1934

[12] 7... ♘c6 8. ♘f3 0—0 9. 0—0 ♘d2 10. ♗d2 ♗d3 11. ♕d3 dc4 12. ♕c4 ♗d2 13. ♖ad1 ♕e7= Milić—Mühring, Jugoslavija—Nederland 1949

[13] 9... ♕h5!?

[14] 12. ♗f5 ♘f3 13. ♔h1 ♕h5 14. ♗d7 ♔d7 15. ♔g2 ♘h4 16. gh4 ♕g4= Timet—Meyer, Zagreb 1953

[15] 6. cd5 ♕d5 [6... ♗f5 7. ♗d2! (7. ♕a4? ♘c6 8. dc6 ♘c3 9. ♕b3 ♗c2!! 10. ♕c2 ♘e4—+) ♗c3 (7... ♘g3 8. e4±) 8. ♗c3±] 7. ♘f3 ♗f5 8. ♗d2 ♗c3 9. ♗c3 ♘g3 10. e4 ♕e4 [10... ♘e4 11. ♖d1 ♕c6 12. ♗d3±] 11. ♕e4 ♘e4=

[16] 7. ♕b3 ♘c6 8. ♘f3 ♕d6 9. e3 0-0-0 10. ♗e2 [10. a3 (Michel—Kostić, Warszawa (ol) 1935) ♘c5!—+] ♕g6! 11. ♘h4 ♕f6 12. ♘f5 ♕f5 13. 0—0 ♘c5 0 : 1 Deutgen—Schmid, BRD 1948

[17] 7... ♗c3 8. ♗c3 ♘g3 9. e4 ♗e4 10. ♗d3 ♗d3 11. ♕d3 ♘h1 12. ♗g7 ♖g8 13. ♕e4 ♔d7 14. 0-0-0+— Schmid

[18] 8. e4 ♗c3 9. ♗c3 [9. ♕c3 ♘e4 10. ♕e5 ♕e7=] ♗e4 10. ♕d2 0—0 11. 0-0-0± Carbonel—Starke, DDR 1953

[19] 11. ♘d5 ♗d2 12. ♘d2 ♕e6 13. ♘f4 ♕f6 14. ♗e2 g5 15. ♘d5 ♕e6 16. 0-0-0 ♔b8 17. ♗f3 ♘e5⩲ Ackemann—Meyer, corr. 1958

[20] 12. 0—0±

[21] 5. e3 ♘c6 6. ♘f3 ♗f5 7. ♕d1 dc4 8. ♕d8 ♖d8 9. ♗c4 ♗b4 10. ♔e2 ♘a5∓ S. Rubinstein—Becker, Wien 1932

[22] 6. dc7? ♕c7 7. ♕a4 ♘c6 8. ♘f3 0-0-0 9. ♗d2 [9. ♘bd2 ♘c5 10. ♕d1 ♘b4—+] ♕b6 10. ♕b3 ♕f2 11. ♔d1 ♗b4—+ Krastev—Donev, Bulgaria 1954; 6. ♕a4? ♘c6 7. ♘f3 ♗d6 8. a3 ♕f6 9. g3 0-0-0 10. ♘bd2 ♘c5 11. ♕d1 ♖he8 12. ♗g2 ♗d3! 13. e3 ♗e5 14. ♘e5 ♘e5 15. f4 ♗c4 —+ H. Steiner—Fajarowicz, Wiesbaden 1928; 6. ♕b3? ♗d6 7. ♘d2 0—0 8. ♕b7 ♗c5 9. e3 ♕e7 10. ♘2f3 ♗b4 11. ♗d2 12. ♘d2 ♗e4 13. ♕b5 ♖d8 14. 0-0-0 ♕d6—+ Gilfer—K. Richter, München 1936; 6. f3!?△ 6... ♘g3 7. e4

[23] 6... ♘g3? 7. ♕a4 ♗d7 8. ♘b5+—; 6... ♘c3? 7. ♕f5 ♘a4 8. ♕b5+—; 6... ♗d6 7. ♘e4 0—0 8. f3 ♕h4 9. g3 ♗g3 10. hg3 ♕h1 11. ♗e3±

[24] 7... ♗e6 8. b3±; 7... ♗e4 8. ♘e4 ♕e7 9. ♗d3 ♘e4 [9... f5 10. ♗g5±] 10. ♗e4 f5 11. ♗d2 ♘c6 12. 0-0-0 fe4 13. ♖e1 0-0-0 14. ♕e4± Tartakower; 11. ♗g5!?; 7... ♗g6 8. c5 ♘e4 9. ♘e4 ♕e7 10. ♗d3 ♗e4 11. ♗e4 f5 12. ♗e3 fe4 13. 0-0-0 ♘c6 14. ♘e2 ♕e6 15. ♘c3± Tartakower

[25] 8. ♘e4? ♗b4 9. ♔e2 ♘c6 10. ♗e3 ♕e7 11. f3 0-0-0∓

[26] 9... ♗c5 10. ♘f3! ♘c6 11. 0—0!+— Tartakower

[27] 10... ♗c5 11. ♘e4 ♕e7 12. ♗g5 f6 13. 0-0-0! ♘a6 14. ♖d7 ♕d7 15. ♗d7 ♔d7 16. ♘c5 ♘c5 17. ♕f5 ♘e6 18. ♘d4 ♖ae8 19. ♕d5 ♔c8 20. ♘e6 fg5 21. ♘c5± Kottnauer—Martin, Zürich 1946

[28] 11. ♕e4!?; 11. ♗g5!?

[29] 12. ♘h2 ♕h4 13. g3 ♘g3 14. ♘g3 ♕g3 15. ♕f1 ♘c6∞; 12. ♗g5!?

[30] 4... d6 5. ♕c2 [5. ♘bd2 ♗f5 6. ♘e4 ♗e4 7. e3 ♘c6⩲] ♗f5 6. ♘c3 d5 7. cd5 ♗b4 8. ♗d2 ♗c3 9. ♗c3 ♕d5∞ Vasconcellos; 8. ♕b3!±; 4... b6 5. ♘bd2 [5. ♕d5?! ♗b7 6. ♕b7 ♘c6 7. ♘d4 (7. ♕a6? ♗b4 8. ♗d2 ♘c5 9. ♕b5 ♗d2 10. ♘bd2 a6 0:1 Nemes—Balogh, Hungary 1948) ♗b4∝] ♗b4 [5... ♗b7 6. ♘e4 ♗e4 7. ♕d4±] 6. a3 ♗d2 7. ♘d2±

[31] 5. ♘bd2 d5! 6. ed6 ♕d6 7. e3 ♘c6 8. ♗e2 ♗f5 9. 0—0 ♕h6 10. ♘e4 ♗e4 11. ♕a4 0-0-0 12. a3 ♗d6 13. h3 f5 14. ♘d2 ♖he8 15. ♘e4 fe4⩲ Ivkov—Persitz, Kopenhagen 1953

[32] 5... ♘d2 6. ♘bd2 ♘c6 7. a3 ♗d2 8. ♕d2± — 4... ♘c6

[33] 13. ♕d2 ♕e7 14. 0—0 ♕c5 15. ♕d5 ♕d5 16. cd5 ♘e5 17. ♖fc1 c6 18. ♘e5 ♖e5 19. ♗f3± Opočensky—Zita, Karlovy Vary—Marianske Lazne 1948

[34] 5. ♗f4? ♗c5 6. e3 ♗b4 7. ♘bd2 g5 8. ♗g3 h5 9. h3 ♘g3 10. fg3 ♕e7∓ Panagopoulos—H. Steiner, Dubrovnik (ol) 1950; 5. e3 d6 6. ed6 ♗d6 7. ♘bd2 ♘c5 8. a3 ♕f6 9. ♘b3 ♘b3 10. ♕b3 ♗g4!⩲↑ Strasdas—K. Richter, Berlin 1933; 5. ♘c3 ♘c3 6. bc3 ♗c5 7. ♗g5 f6 8. ef6 gf6 9. ♗f4 d6 10. e3 ♕e7 11. ♗e2 ♗d7 12. 0—0 0-0-0 13. ♘d4 ♘e5 14. ♖b1 ♖hg8∞ Igel—Donegan, Wien 1936; 5. ♕d5 ♘c5 [5... ♗b4 6. ♗d2 ♘d2 7. ♘bd2 ♕e7 8. 0-0-0 ♗d2 9. ♖d2 b6 10. ♘d4± Blümich—Fajarowicz, Deutschland 1930] 6. g3 d6 7. ♗g5 f6 8. ef6 gf6 9. ♗h4 ♗e6 10. ♕d2 ♗g7 11. ♘d4! ♗c4 12. ♘f5 0—0 13. ♗g2± Füster—Honfi, Hungary (ch) 1950; 5... f5!?

[35] 5... a5 6. b3 d6 7. ♗b2 ♗e7 8. ♘bd2 [8. ed6?! ♗f6!∞] ♘d2 9. ♕d2 de5 10. ♘e5± Gerschman—Czerniak, Buenos Aires 1940

[36] 6. ♕d5 ♘c5 7. ♗g5 f6 8. ef6 gf6 9. ♗f4 ♗e6 10. ♕d1 ♗c4 11. ♘bd2 ♗a6 12. b4 ♘e6 13. ♗g3 ♕e7 14. ♕a4 ♗d3!∓ Titenko—Rošalj, SSSR 1962; 6. ♗f4 ♗e6 7. e3 g5 8. ♗g3 ♘g3 9. hg3 ♘e5 10. ♘c3 ♗g7 11. ♕c2 ♘f3 12. gf3 ♕d7 13. 0-0-0 0-0-0 14. ♘e4 ♕e7 15. g4 d5∓ Fairhurst—Seitz, Hastings 1952/53; 6. ♘bd2 ♘d2 7. ♗d2 de5 8. ♗c3 ♕d1 9. ♖d1 f6 10. e3 a5 11. ♗d3 ♗e6∓ Klein—List, Nottingham II 1936

[37] 7. e3 ♗g4 8. ♗e2 ♕f6 9. h3 0-0-0 10. hg4 ♗g3 11. fg3 ♖d1 12. ♗d1 ♘e5 13. 0—0 ♘g3∓↑ Schlage—K. Richter, Berlin 1930

[38] 8. ♘e4 ♗e4 9. ♗g5 f6 10. ♗e3 ♕e7 11. ♕a4 0-0-0 12. ♘d2 ♗g6 13. g3 ♗c5 14. ♗h3 ♔b8 15. ♗c5 ♕c5⩲⩱ H. Müller—Keller, Wien 1939

[39] 10. 0—0? ♕h6 11. ♕e1 ♖he8 12. ♘b3 ♗g4 13. g3 ♗h3∓ Soos—Morel, Bern 1974 — 18/100

[40] 13. ♘e1 ♔b8 14. f3 ♕e5 15. g3 ♗f5⩲ Regedzinski—K. Richter, Oeynhausen 1940

[41] Vasconcellos; 6... ♗f5 7. ♘c3! ♘f2 8. ♕f5 ♘h1 9. e6 fe6 10. ♕e6 ♕e7 11. ♕d5 h6 12. g3 g5 13. ♗g2 ♘g3 14. hg3 ♗g7 15. ♗h3± Reshevsky—Bisguier, New York 1954/55

[42] 7. cd5 ♕d5 8. ♘c3 ♘c3 9. ♕c3 ♗g4 10. ♗f4 0-0-0⩲ Vasconcellos; 7. ♘e3!?

[43] 13. e6 ♗g6 14. ef7 ♔f8 15. ♕f4 ♕b1 16. 0—0 ♕e4 17. b5 ♕f4 18. ef4 ♗f7 19. ♗f7 ♔f7 20. bc6± Bisguier—Ljubojević, Malaga 1971

[44] 6. g3?! d6! [6... ♕e7 7. ♗g2 ♘e5 8. 0—0 ♘d2 9. ♗d2 ♗d2 10. ♕d2 0—0 11. ♖ac1 d6 12. ♘d4 ♖b8 13. f4 ♘g4 14. e4± Romani—Contedini, Reggio Emilia 1961/62] 7. ed6 ♕d6 8. a3 ♕c5 9. e3 ♗d2 10. ♘d2 ♘d2 11. ♗d2 ♗e6 12. ♕c2 0-0-0! [12... ♗f5 13. ♗d3 ♗d3 14. ♕d3 ♘e5 15. ♕e4! 0-0-0 16. ♗b4! ♘d3 17. ♕d3±⊥ Najdorf—Czerniak, Buenos Aires (ol) 1939] 13. ♗e2 [13. b4 ♕h5⩲ Euwe] ♘e5⩲ Mandelbaum—Bisguier, Helsinki (ol) 1952; 6. e3 ♕e7 [6... 0—0 7. ♗d3 d5 8. ed6 ♘c5 9. ♗c2 ♕d6 10. a3 ♗d2 11. ♕d2 ♕h6 12. b4 ♘e6 13. 0—0 ♖d8 14. ♕c3± Karlin—Reinhardt, Deutschland 1935] 7. ♗e2 ♘e5 8. 0—0 ♘d2 9. ♘d2 ♗d2 10. ♗d2 d6 11. ♗c3±⩱ Podgajec—Krutihin, SSSR 1972

[45] 7. ♘d2 ♗d2 8. ♗d2 ♘e5 9. ♗c3 [9. e3 d6 (Kmoch—Block, Nederland 1940) 10. ♗c3 0—0 11. ♕d4! c5 12. ♕f4±] ♕e7 [9... f6 10. e4 ♕e7 11. f4 ♘f7 12. ♗d3 d6 13. 0—0± Polak—H. Müller, corr. 1929] 10. ♕d4 [10. e3 0—0 11. ♗e2 d6 12. 0—0 ♗f5 13. c5 dc5 14. ♕d5 ♖fe8 15. ♕b7± Spielmann—Weil, Wien 1937] f6 11. e3 d6 12. ♗e2 ♗d7 13. 0—0 ♗c6 14. b4 b6 15. a4 0—0 16. a5± Zilberman—Krutihin, SSSR 1975

[46] 9. g3 ♘e5 10. ♘e5 ♕e5 11. ♗g2 0—0 12. 0—0 d6 13. ♖ac1 ♖e8 14. e3± Planas—Milner-Barry, Helsinki (ol) 1952

[47] 9... b6 10. e3 ♗b7 11. ♗e2 0—0 12. 0—0 ♖fe8 13. ♖fd1 ♖ad8 14. ♖d5! ♘a5 15. b4!± Szabo—Macelle, Hungary (ch) 1946

[48] 13. ♗e2 ♖ad8 [13... ♘a5 14. b4!±] 14. 0—0 ♘b8 15. ♖c1! [15. ♖d2 a5 (15... ♗f3 16. ♗f3 ♕e5= Smislov) 16. ♖fd1 h6 17. b4 ♗f3 18. gf3 ab4 19. ab4 ♘c6= Averkin—Pavlenko, SSSR 1972] ♗d5 16. cd5 d6 [16... c5 17. ♗b5 a6 18. d6 ♕e6 19. ♗c4 ♕f5 20. ♗d5 ♘c6 21. ♗c6 dc6 22. h3!± Smislov] 17. ♗b5! ♖f8 18. e4 a6 19. ♗d3 de5 [19... ♖fe8 20. e6±] 20. ♘e5± Smislov—H. Steiner, Groningen 1946

[49] **6. e4** d6 7. ed6 ♗d6 8. a3 a5 9. ♕c2 0–0 10. ♗e2 f5∓ Cavalcanti–Engels, Recife 1947; **6.** ♘**b3** f6 7. ef6 ♕f6 8. g3 ♘e4 9. a3 ♘e5 10. ♗g2 ♘c4 11. 0–0 c6 12. ♘fd4 d5∓ Stahlberg–Reinhardt, Niendorf 1934; **6. e3** ♕e7 7. a3 — 6. a3; 6. . . d6!?

[50] **6. . . d5** 7. cd5 ♕d5 8. ♗g2 ♘e5 9. 0–0 a5 10. ♘e5 ♕e5 11. ♘c4 ♕f6 12. ♗f4 ♗e6 13. ♕c1 ♕d4 14. b3 ♗c4 15. ♖d1 ♕f6 16. ♕c4± Keres–Mikulka, corr. 1938; **6. . . g6** 7. ♘b3 ♘e6 8. ♗d2 ♗g7 9. ♗c3 a5 10. ♗g2 a4 11. ♘bd2 d6 12. ed6 ♗c3 13. bc3 ♕d6 14. ♘e4 ♕e7 15. ♕d2 f5 16. ♘eg5 ♘a5 17. ♘e6 ♗e6 18. ♘e5 0–0 19. 0–0 c6 20. ♕f4± Tajmanov–Muhitdinov, SSSR 1955; 10. ♕c2!?; 7. ♘b1!?

[51] **7. . . g5** 8. 0–0 g4 9. ♘h4 ♘e5 10. b4 ♘a6 11. a3 d6 12. ♕c2 ♘g6 13. ♗b2 ♖g8 14. ♘f5 ♕g5 15. e4± Eliskases–Pitschak, Moravska Ostrava 1933; **7. . .** ♘e5 8. 0–0 d6 9. b4 ♘cd7 [9. . . ♘e6 10. ♗b2 f6 11. ♕b3 ♕f7 12. ♘h4 ♘g6 13. ♘f5 ♘e7 14. ♘e3± Vidmar–Kostić, Jugoslavija (ch) 1947] 10. ♗b2 g6 11. ♘e5 de5 12. c5 ♗g7 13. ♘c4 0–0 14. c6 [14. ♕c2 ♖b8 15. ♖ad1 ♖e8 16. ♗c3 ♘f8 17. ♕b2 f6 18. ♘a5!± Szpotanski–Karnkowski, Polska (ch) 1956] bc6 15. ♗c6 ♖b8 16. b5± van Scheltinga–Tartakower, Buenos Aires (ol) 1939

[52] 9. . . ♘f3 10. ef3 ♗g7 11. ♖e1 ♘e6 12. ♘c3 0–0 13. ♘d5 ♕d8 14. f4 c6 15. ♘c3 d6 16. ♗e3± Aljehin–Tartakower, London 1932

[53] 13. ♗h6 ♖e8 14. ♕c2 d6 15. ♖ad1±

[54] 7. . . ♗f5 8. dc7?! ♕c7 9. ♗g2 0-0-0⩲⟳; 8. ♗g2 ♕d6= — 7. . . ♕d6

[55] **8. . . ♗f5**!? 9. 0–0 ♕e7 10. ♘h4 ♗g4 11. ♗f3 [Koomen–de Jong, Nederland 1937] ♗h3⩲; **8. . . ♗g4**!?

[56] 9. . . ♖e8 10. ♘b3 ♘b3 11. ♕b3 ♗c5 12. ♗g5 f6 13. ♖ad1 ♕e7 14. ♗f4 g5 15. ♗e3 ♗e3 16. ♕e3 ♕e3 17. fe3± ⊥ Esposito–Flores, Mar del Plata 1951

[57] 10. . . ♘b3 11. ♕b3 ♗c5 12. ♗d2 ♗f5 13. ♗c3 ♕e7 14. e4 ♗e4 15. ♖ae1± Pokorny–Weil, München (ol) 1936

[58] 13. ♘g5 ♖ae8 14. ♘e4 ♖e4 15. ♗e4 ♗e2∞ Barcza–Halic, Hungary (ch) 1937

[59] **9.** ♘**h4**?! ♗e6 10. 0–0 0-0-0⩲; **9. a3** a5 10. b3? 0-0-0 11. ♗b2 h5 12. ♗c3 ♘d3! 13. ♔f1 h4∓ Luckis–Engels, Montevideo 1941; 10. 0–0 0-0-0± — 9. 0–0; 9. . . ♕f6=

[60] 9. . . ♗e7? 10. ♘b1! 0-0-0 11. ♕d6 ♖d6 12. ♘c3± Najdorf–Rossetto, Buenos Aires 1941

[61] **10. b4** ♘b4 [10. . . ♕f6 11. bc5 ♕a1 12. ♕a4∞] 11. ♗b2 [Gereben–Mühring, Hungary–Nederland 1949] ♘c6!∓; **10. b3** ♕f6 [10. . . ♗e7 11. ♗a3 g5 12. b4 ♘e6 13. c5 ♕d7 14. ♕a4± Faure–Meyer, corr. 1961] 11. ♗a3 ♘e4 12. ♗f8 ♖hf8⩲⟳

[62] **10. . . a5**? 11. b4 ab4 12. ab4 ♘b4 13. ♘g5 [13. ♖a8 ♔d7 14. ♖d8 ♔d8 15. ♗b2± Golombek–Bisguier, Southsea 1950] ♔b8 14. ♘f7 ♕f6 15. ♘d8± Troianescu–Stulik, Marianske Lazne–Karlovy Vary 1948; **10. . . ♗e7**? 11. b4 ♘e4 12. ♕b3 ♘c3 13. ♖e1 ♘d4 14. ♘d4 ♕d4 15. ♗b2± Šajtar–Mühring, ČSSR–Nederland 1949

[63] 11. ♘h4 ♗e6 12. ♗c6 bc6 13. ♕c2 g5 14. b4 gh4 15. ♗b2 ♕h6∓ List–K. Richter, Swinemünde 1932

[64] 11. . . ♘e4!?

[65] 13. ♖a2 ♗b1= Korn

[66] 6. . . d6 7. b4 ♘e6 8. ♗b2±

[67] 7. b3 ♕e7 8. ♗b2 d6 9. b4 ab4 10. ab4 ♖a1 11. ♕a1 ♘b4 12. ♕a8∞ Abrahams–Lenton, England 1938

[68] **7. . . h6** 8. ♗f4 ♘e6 9. ♗g3 ♗c5 10. e3 d6 11. ed6 ♕f6 12. ♘c5 ♘c5 13. dc7 ♕b2 14. ♗e5! ♕b3 15. ♗g7+– Bogoljubov–K. Richter, Deutscland (ch) 1931; **7. . .** ♗**e7** 8. ♘c5 ♗c5 9. ♗g5 ♗e7 10. ♗f4 0–0 11. e3 f6 [Kottnauer–Seidl 1937] 12. ♗d3±; 12. ♗e2±

[69] 11. . . ♗e7!? △ 0–0, f6

[70] 13. e3 de5 14. ♘e5 ♘e5 15. ♗e5± Hübner–Pedersen, Athens 1969

[71] **7. b4**? ♘e5! 8. e3 ♘cd3 9. ♗d3 ♘d3 10. ♔e2 ♘c1 [10. . . ♘f4 11. ♔f1 ♘e6 12. ♘b3 b6 13. ♗b2 ♗b7 14. ♘bd4 ♘d4 15. ed4 0-0-0 16. d5∞ Rabar–K. Richter, München 1941] 11. ♖c1 d6∓; **7. g3** g6 [7. . . ♘e5?! 8. ♘e5 d6 9. ♗g2 de5 10. b4 ♘e6 11. ♗b2 f6 12. c5 g6 13. ♘c4 ♗g7 14. ♕b3 0–0 15. ♖d1± Koch–K. Richter, Deutschland (ch) 1931] 8. ♗g2 ♗g7 9. 0–0 ♘e5±

[72] 8. ♕c2 a5 [8. . . g6 9. b4! ♗g7 10. ♘e5 ♗e5 11. ♗b2 ♕f6 12. ♘e4 ♕g7 13. ♘c3 ♘e6 14. f4 ♗f6 15. 0-0-0 △ ♘d5, △ ♘e4 ± Engels–K. Richter, Swinemünde 1933; 15. ♗e2 0–0 16. 0–0 △ ♗f3±] 9. b3 b6! 10. ♗b2 ♘f3 11. gf3 ♗b7 12. ♗e2 f6 13. h4 ♕e6 14. h5 ♗d6 15. ♖g1 ♕e7∞ Engels–K. Richter, Oeynhausen 1937

[73] 10. ♕c2 g6 11. ♗d2 ♕e7 12. ♗c3 f6 13. b4 ♘e4 14. ♗b2 b6 15. h4 ♗b7∞ Johansson–Bisguier, Helsinki (ol) 1952

[74] 10. . . b6!?

[75] 13. 0–0 ♕h6 14. e4 ♗g5 15. g3± Rejfíř–K. Richter, Praha (ol) 1931; 13. . . d6!?

A 52 — 1. d4 ♘f6 2. c4 e5 3. de5 ♘g4

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	e6[1]	♕d8	♘c3[3]	e3	♗e2	♘f3	0—0	a3	b3	=
	de6[2]	♔d8	♗c5[4]	♗d7	♘f6	♘c6	a6[5]	a5	♔e7[6]	
2	e4	♗e2[7]	f4	♘f3	0—0	♘c3	h3	♗f3	♗e3	±
	d6	♘e5[8]	♘ec6[9]	♗g4[10]	♗e7	♘d7	♗f3	0—0	♘b6[11]	
3	. . .	♗e2[12]	♘f3[14]	0—0[15]	♗f3	♘c3	♗f4	♗e5	♗e2	±
	h5	♘e5[13]	♘bc6	♘f3	♘e5	c6	♕f6	♕e5	♗c5[16]	
4	. . .	f4[17]	a3	♗e3[20]	♘f3[21]	♕d2	♘c3	♗d3	♕e3	±
	♘e5	♘ec6[18]	a5[19]	♘a6	♗c5	d6	0—0	♗e3[22]	♘c5[23]	
5	. . .	. . .	. . .	♘c3[24]	♘f3	♗e2	g3[26]	♗e3	h3	∞
	. . .	. . .	d6	♗e7[25]	♗g4	♗h4	♗f6	0—0	♗f3[27]	
6	. . .	. . .	♘f3	♘c3	♗d3[29]	h3	♕f3	♕g4	♗d2	∞
	. . .	. . .	♗c5[28]	d6	♗g4[30]	♗f3	♘d4[31]	0—0	a6[32]	
7	. . .	. . .	♗e3	♘c3[34]	♗d3[36]	♘e2	0—0	♗f2	♘d5	±
	. . .	. . .	♗b4[33]	♕e7[35]	♘a6[37]	0—0	♗c5	d6	♕d8[38]	
8	. . .	. . .	. . .	. . .	g3	bc3	♗d3[39]	♗c2	♘f3	∞
	. . .	. . .	. . .	♕h4	♗c3	♕e7	♘a6[40]	b6	♘c5[41]	
9	. . .	. . .	♘f3[42]	♘c3[44]	e5	♕d3[46]	a3	♕c3	♗e3	∞
	. . .	♘g6	♗b4[43]	♕f6[45]	♕b6	d6	♗c3	0—0	♕c6[47]	
10	. . .	. . .	♗e3	♘c3[49]	bc3	♗d3	♕c2	♗e4	♗f4	=
	. . .	. . .	♗b4[48]	♗c3[50]	♕e7	f5[51]	fe4[52]	♘f4	d5[53]	

1. d4 ♘f6 2. c4 e5 3. de5 ♘g4 4. ♘f3 ♗c5[54] 5. e3 ♘c6

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
11	♗e2[55]	0—0[57]	♘e5[58]	♘c3	♘a4	b3[61]	♕d5	♗b2	♔h1	±
	♘ge5[56]	0—0	♘e5	d6[59]	♗b6[60]	f5[62]	♘f7	♕e7	c6[63]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	b3	♗b2	♔h1[66]	e4[67]	f4	±
	. . .	. . .	. . .	a5	d6[64]	♖e8[65]	♗f5	♗d7	♘c6[68]	
13	a3	b3[69]	♘c3[71]	♗e2	♘e5	0—0	♗b2	♘b5	♘d4	±
	a5	0—0[70]	♖e8	♘ce5	♘e5	d6[72]	♗f5[73]	c6	♗d7[74]	

1. d4 ♘f6 2. c4 e5 3. de5 ♘g4 4. ♗f4

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
14	. . .	♗g3	♘f3[76]	♘c3[77]	♘e5[78]	e3[80]	h4[82]	♕b3	hg5	±
	g5[75]	♗g7	♘c6	♘ge5	♘e5[79]	d6[81]	h6[83]	0—0	hg5[84]	
15	. . .	♗d2	♘f3[86]	♘e5[88]	♗c3	♗e5[89]	♘c3	e3	♕b3[91]	±
	. . .	♘e5[85]	♗g7[87]	♗e5	♕e7	♕e5	d6[90]	♗e6	♘d7[92]	
16	. . .	♘d2[93]	a3[95]	♗g3	♕d2	♔d2	f3	e4	♔c3	±
	♗b4	d6[94]	de5	♗d2	♕d2	♘c6	♘h6	♗e6	f6[96]	
17	. . .	♘f3	♘bd2[98]	a3[100]	♘e5[102]	e3	♕d2	♗e2[103]	0—0	±
	♘c6	♗b4[97]	♕e7[99]	♘ge5[101]	♘e5	♗d2	d6	0—0[104]	♗e6[105]	
18	. . .	. . .	♘c3	♕d5[106]	ef6	♕d3[108]	♗d2[109]	e3	♗e2	±
	. . .	. . .	♕e7	f6	♘f6[107]	d6	0—0	g6	♗f5[110]	

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
19	. . .	. . .	. . .	. . .	bc3	♖c1[111]	ef6[113]	♕d2	♘d4	±
	. . .	. . .	. . .	♗c3	♕a3	f6[112]	♘f6	d6[114]	0—0[115]	
20	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	ef6	♕d3[116]	e3[117]	♗e2	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	f6	♘f6	d6	♘e4	0—0[118]	

[1] **4. ♕d5?!** ♘c6 5. ♘f3 [5. f4 ♘b4 6. ♕e4 ♗c5 7. ♘h3 0—0 8. ♘c3 f5 9. ef6 ♘f6 10. ♕b1 d5! 11. a3 ♘c6 12. cd5 ♘d5 13. ♕a2 ♗e6∓] d6! 6. ♗g5 [6. ed6 ♗e6 7. ♕d1 ♗d6 8. e3 ♕f6∓] ♗e7 7. ♗e7 ♘e7 8. ♕e4 de5 9. ♘e5 ♕d1!∓ Schlechter; **4. f4** ♗c5 5. ♘h3 d6! [5. . . ♘h2 6. ♖h2 ♕h4 (Helmer—Krejčik, Wien 1917) 7. g3! ♕g3 8. ♖f2 d6 9. ♕d3 ♕d3 10. ed3± ⊥] 6. ed6 0—0 7. dc7 [7. e4 cd6!⩱] ♕c7 8. ♘c3 ♗b4 9. ♕b3 ♘c6 10. e3 ♖e8⩱↑; 8. . . ♗e6!? Schlechter; **4. ♕d4** d6! 5. ed6 ♗d6 6. ♘f3 0—0 7. e3 ♘c6 8. ♕d1 ♗f5 9. a3 ♕f6⩱↑; 5. . . ♘c6!?; **4. e3** ♘e5 5. ♘f3 ♗b4 6. ♗d2 ♗d2 7. ♘bd2 ♘bc6= Döry—Tartakower, Wien 1928

[2] 4. . . fe6 5. e4 ♘e5 6. ♘h3 [6. ♕h5 ♘f7 7. ♗d2 g6 8. ♕f3 ♗g7 9. ♗c3 e5 10. ♕d3 d6 11. ♘f3 ♘d7 12. b4 0—0 13. g3 ♘f6 14. ♗g2 ♗e6 15. 0—0 ♕d7∞ Seitz—Vajda, Györ 1924] ♘f7 7. ♘c3 ♗b4 8. ♗e2 [8. ♗d2 e5 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♘c6 11. ♗e3 d6 12. ♗g4 ♗c3 13. bc3 b6∞ Szekely—A. Steiner, Budapest 1928] 0—0 9. 0—0 ♗c3 10. bc3 b6 11. f4 ♗b7 12. ♗d3 e5 13. f5∞ Szekely—Havasi, Budapest 1932

[3] 6. h3 ♘e5 7. e4 ♘a6 8. ♘c3 ♗b4 9. ♗d2 ♔e7 10. a3 ♗c5 11. f4 ♘c6 12. b4 ♗g1 13. ♖g1 ♘d4 14. ♖a2 c5= Kržišnik—Trajković, Jugoslavija (ch) 1952

[4] 6. . . ♗b4 7. ♗d2 f6 [7. . . c6 8. h3 ♘f6 9. a3 ♗e7 10. 0-0-0 ♘bd7 11. ♗f4± Pantaleev—Segal, Bulgaria 1970 — 10/106] 8. a3 ♗c3 9. ♗c3 ♘d7 △ ♔e7± Bukić

[5] 10. . . a5! △ ♔e7=

[6] 13. ♘b5 ♖hc8 14. ♗b2 ♘a7 15. ♘c3 ♖d8= Michlo—Wiesel, Budapest 1931

[7] **5. ed6** ♗d6 6. ♗e2 f5! 7. ef5 [7. ♗g4 fg4 8. ♗e3 ♕e7 9. ♘c3 0—0 10. ♘ge2 ♘c6 11. c5 ♗e5 12. ♕b3 ♔h8 13. ♘d5 ♕f7 14. ♖f1 ♗e6 15. 0-0-0 b6∞ Gešev—Tošev, Sofia (m) 1933] ♕e7 8. ♘f3 [8. c5 ♗c5 9. ♕a4 ♘c6 10. ♕g4 (Spinhoven—Selman, Nederland 1933) ♗f5!⩱→ Tartakower] ♗f5 9. ♗g5 ♘f6 10. ♘c3 ♘c6 11. ♘d5 [11. 0—0 0-0-0 12. ♕a4 ♕f7 13. c5 ♗c5 14. ♕b5 ♕f8 15. ♗e3 ♘d7∞ Maderna—Piazzini, Argentina (m) 1940] ♕f7 12. 0—0 0-0-0 13. ♘d4 ♘d4 14. ♕d4 c6 15. ♗f6 gf6 16. ♕f6 [Capablanca—Tartakower, Kissingen 1928] ♕g6! 17. c5 ♗c5 18. ♕c3 ♗e4∞ Kmoch; **5. ♘f3!?** ♘c6 6. ♘c3

[8] 5. . . h5 — 4. . . h5

[9] **6. . . ♘g4** 7. ♘f3 ♘c6 8. 0—0 ♗d7 9. ♘c3 ♗e7 10. h3 ♘f6 11. e5! de5 12. fe5 ♘g8 13. ♗e3 f6 14. ♗d3!± Reshevsky—Denker, Syracuse 1934; **6. . . ♘g6** 7. ♘f3 ♘c6 8. 0—0 ♗e7 9. ♘c3 0—0 10. ♗e3 ♖e8 11. ♕d2 ♗f6 12. ♘d4 ♗d7 13. ♖ae1 ♘d4 14. ♗d4 ♗c6 15. ♗d1 △ ♗c2, ♘d5± Katajisto—De Greiff, Amsterdam (ol) 1954

[10] **7. . . ♗e7** 8. ♘c3 0—0 9. ♘d5 ♘d7 10. 0—0 ♘c5 11. e5 ♖e8 12. b4 ♘d7 13. b5 ♘cb8 14. ♗a3 ♘c5 15. ♗c5 dc5 16. ♕c2± Fomin—Mjasnikov, SSSR 1955; **7. . . g6!?**

[11] 13. b3 ♗f6 14. ♕d2 ♘e7 15. ♖ad1± Ulvestad—Haro, Malaga 1965

[12] **5. h3** ♘e5 6. ♗e3 ♗b4 7. ♘d2 f5?! 8. a3! ♗e7 9. ♕b3 ♘a6 10. 0-0-0 d6 11. c5! ♘c5 12. ♗c5 dc5 13. ♘c4 ♗g5 14. ♔b1 ♕e7 15. ♘e5 ♕e5 16. ♘f3±→ Ahues—Helling, Berlin 1932/33; 7. . . b6!?; **5. ♘c3** ♘c6 6. ♘h3 ♗c5 [6. . . d6 7. ♗g5 ♕d7 8. ed6 ♗d6 9. ♗e2 f6 10. ♗f4 ♘ce5 11. f3 ♘h6 12. ♗e3 ♕f7 13. ♘f4!± Bogoljubov—Prokes, Pistyan 1922] 7. ♘d5 ♘ge5 [7. . . ♘ce5 8. b4 ♗e7 9. ♗b2± Aljehin—Euwe, Amsterdam 1921] 8. ♗g5 f6 9. ♗e3 d6 10. ♘hf4 ♗g4 11. ♗e2 ♕d7 12. f3 ♗e3 13. ♘e3 ♗e6 14. ♘e6 ♕e6 15. 0—0 0—0 16. ♘d5± Euwe—Mieses, Hastings 1923/24

[13] **5. . . ♗c5** 6. ♘h3 ♘e5 7. ♗g5 ♗e7 8. ♗e7 ♕e7 9. 0—0 d6 10. ♘f4 c6 11. ♘c3 ♗g4 12. f3 ♗d7 13. ♕b3± Golombek—Tartakower, England 1951; **5. . . d6** 6. ed6 [6. ♘f3 ♘e5 (P. Schmidt—Frydmann, Tallinn 1936) 7. ♘c3 g6 8. ♘d5±] ♗d6 7. ♘f3 ♘c6 8. ♘c3 ♗e6 9. ♘b5 [9. h3 ♘ge5 10. ♘e5 ♘e5 11. ♗e3 ♘c4 12. ♗c4 ♗c4 13. ♕d4 ♗e6 14. ♕g7 ♔d7 15. 0-0-0± Christoffersen—Stahlberg, Sverige 1928] ♗b4 10. ♗d2 ♗c5 11. 0—0 a6 12. ♘c3 ♘ce5 13. ♘e5 ♘e5 14. ♗f4 ♕f6 15. ♘d5± Pomar—Myers, Lugano (ol) 1968

[14] 6. ♘c3 ♘bc6 7. ♘h3 d6 8. ♘f4 g6 9. 0—0 [9. ♘fd5 ♗e6 10. ♘b5 ♖c8 11. f4 ♘g4 12. ♘a7?! ♘a7 13. ♕d4 c6 14. ♗g4 hg4 15. ♕h8 cd5∞ Euwe—Spielmann, Pistyan 1922] ♗g7 10. ♔h1 ♘g4 11. ♕e1 ♘d4 12. ♗d1 ♗e5 13. h3 c6 14. ♘d3 ♗e6 15. b3 ♗g7 16. f4± Sämisch—Spielmann, Kopenhagen 1923

[15] 7. ♗e3 ♘g4 8. ♗g5 f6 9. ♗f4 ♗c5 10. ♗g3 f5 11. ef5 ♕f6 12. ♘c3 ♕f5 13. 0—0 d6 14. ♘d5± Fine—Morton, USA (ch) 1936

[16] 13. ♔h1 d6 14. f4 ♕d4 15. ♕c2 ♗g4 16. ♖ad1± Hanauer—Mieses, England 1944

17 5. ♘c3 ♗c5! [5... ♗b4?! 6. ♘f3 ♗c3 7. bc3 ♕e7 8. ♗e2 0—0 9. ♘d4 d6 10. 0—0 ♘a6 11. f4 ♘c6 12. ♖e1 ♘d4 13. cd4! ♕e4 14. ♗f3 ♕g6 15. ♗a3 ♕f6 16. ♕d2 c6 17. d5! c5 18. ♗b2± Tartakower—Tarrasch, Semmering 1926; 7... ♘f3!? Reti] 6. ♗e2 ♘bc6 [6... 0—0 7. ♘f3 ♘bc6 8. ♘e5 ♘e5 9. 0—0 d6 10. ♘a4 ♗e6 11. b3 ♕h4 12. ♘c5 dc5 13. ♕c2 f5 14. ♗b2 ♘g6 15. ♗f3± Cardoso—Heidenfeld, München (ol) 1958] 7. ♘f3 d6 8. ♘e5 ♘e5 9. 0—0 a6 10. b3 h5 11. ♘a4 ♗a7 12. ♗b2 ♕g5 13. c5 ♗h3 14. ♗f3 ♖d8 15. ♗e5 de5 16. ♕c1 ♕c1= Mojsejev—Havin, SSSR 1949

18 5... ♗b4 6. ♘c3 ♘g6 7. ♘f3∞ — 5... ♘g6

19 6... ♗c5?! 7. b4 ♗g1 8. ♖g1 ♕h4 9. g3 ♕h2 10. ♖g2 ♕h1 11. ♗b2±↑; 8... 0—0!? Tartakower

20 7. ♘c3 ♗c5 8. ♘d5 0—0 9. ♗d3 d6 10. ♕h5 ♘d4! [10... ♘d7?! 11. ♘f3 h6 12. g4 ♘f6 13. ♘f6 ♕f6 14. f5 ♘d4 15. g5 ♘f3 16. ♕f3±→ Aljehin—Gilg, Semmering 1926] 11. e5 g6 12. ♕h6 de5 13. fe5 ♖e8∓ Gilg—Vajda, Kecskemet 1927; 10. ♗e3!? Tartakower; 7. ♘f3 ♗c5 8. ♘c3 d6 9. ♗d3 [9. ♕d3 0—0 10. ♗e3 ♘a6 11. ♖d1 ♗g4 12. ♔f2 ♕f6 13. ♗c5 ♘c5 14. ♕e3 ♖fe8∓ Letelier—Iliesco, Mar del Plata 1936] 0—0 10. ♕e2 f5 [10... ♗g4 11. ♗e3 ♘d4 12. ♕f2 ♗f3 13. ♗d4 ♗d4 14. ♕d4 ♘c6 15. ♕f2± Yates—Spielmann, Karlovy Vary 1923; 11... ♗e3!? 12. ♕e3 ♘d7] 11. ♗e3 ♗e3 12. ♕e3 ♘d7 13. 0—0 ♖e8∞ Maroczy; 13. 0-0-0∞; 9... ♗g4!?

21 8. ♕d5 d6 9. ♘c3 ♗e7 10. ♘f3 0—0 11. ♗e2 ♗f6∞; 8. ♗d3 ♗c5 9. ♕d2 ♕h4 10. g3 ♕e7 11. ♘c3 ♗e3 12. ♕e3 ♕c5 13. ♕c5 ♘c5 14. 0-0-0 d6 15. ♗c2 ♗e6 16. ♘d5± Tarrasch—Vajda, Semmering 1926; 9... d6 10. ♘f3 0—0 11. ♘c3 — 8. ♘f3

22 11... ♗g4 12. 0-0-0 f6 13. h3 ♗f3 14. gf3 ♕e8 15. ♖hg1 ♕h5∞ Campolongo—Opočensky, Folkestone (ol) 1933; 12. 0—0±

23 13. 0—0 ♖e8 14. ♗c2 a4 15. ♖ae1 f6 16. ♕f2 ♗g4 17. ♘d4 ♕d7 [Kmoch—Reti, Semmering 1926] 18. ♘d5± H. Wolf

24 7. b4 ♗e7 8. ♗b2 0—0 9. ♘c3 f5 10. ♕d5 ♔h8 11. e5 de5 12. fe5 ♘e5! 13. 0-0-0 ♘bd7∓ Vajda—A. Steiner, Budapest 1925/26

25 7... g6 8. ♗e3 ♗g7 9. ♘f3 [9. ♗d3 ♘d4 10. ♗d4 ♗d4 11. ♘ge2 ♗g7 12. 0—0 ♘d7∓ Sterk—A. Steiner, Budapest 1925/26] ♗g4 10. ♗e2 0—0∞ A. Steiner

26 10. ♘h4!?

27 13. ♗f3 ♗c3 14. bc3 ♘d7 15. ♔f2 ♕e7∞ A. Steiner—Vajda, Budapest 1925/26

28 6... ♗b4 7. ♘c3 ♕e7 8. ♗d3 ♘a6 9. 0—0 ♗c3 10. bc3 ♘c5 11. ♗a3 b6 12. ♘d4 ♗b7 13. ♘f5 ♕f8 14. ♘e3 ♘a5 15. ♖b1 c6 16. e5± Castro—Drimer, Lugano (ol) 1968

29 8. f5 ♘d7 9. ♗g5 f6 10. ♗f4 ♗b4 11. ♕c2 ♘c5 12. 0-0-0 ♗c3 13. ♕c3 a5 14. ♗d3 b6 15. ♗b1 ♕e7∓ Cuartas—O'Kelly, La Habana (ol) 1966

30 8... a5 9. ♕e2 [9. h3? ♘a6 10. ♘d5 ♗e6 11. a3 0—0∓⟳ Vaganjan—Wedberg, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/119] ♗g4 10. ♗e3 ♘d4 11. ♕f2± △ 11... ♗f3? 12. ♗d4!± Wedberg; 8... 0—0 9. ♕e2 ♘d4 [9... f5 10. ♗e3 ♗e3 11. ♕e3 ♘d7 12. 0-0-0 ♖e8 13. ♖he1 ♘c5 14. e5! ♘d3 15. ♕d3 ♗e6 16. ♘g5±] 10. ♘d4 ♗d4 11. ♗e3 ♗c3 12. bc3 ♘d7∞ Euwe

31 10... ♕h4 11. g3 ♘d4 12. ♕g4! ♕g4 13. hg4± ⊥ Abonyi

32 13. 0-0-0 b5! 14. ♔b1 bc4 15. ♗c4 ♘d7∞

33 6... ♘a6 7. ♘f3 ♗c5 8. ♕d2 d6 9. ♘c3 0—0 10. 0-0-0 ♖e8 [10... ♗e3 11. ♕e3 ♘c5 12. ♗d3 ♘b4 13. ♗b1 ♖e8 14. e5 f5 (Borisenko—Semjonova, SSSR 1955) 15. h3△ g4±] 11. h3 ♗e3 12. ♕e3 ♘c5 13. g4 a5 14. ♘d4 ♘d4 15. ♕d4± Weichert—K. Richter, Saarow 1937; 6... d6 7. ♘c3 g6 [7... ♘d7 8. ♘f3 ♘f6 9. ♗d3 ♗e7 10. 0—0 0—0 11. h3 b6 12. a3 ♘e8 13. ♕c2± Aljehin—Gallego, Gijon 1944] 8. ♕d2 ♗g7 9. ♗e2 ♘d7 [Geus—van den Bosch, Nederland (ch) 1929] 10. ♘f3 0—0 11. 0—0 ♘c5 12. ♘d4±

34 7. ♘d2 ♕h4 8. g3 ♕e7 9. ♕f3 [9. ♗g2 a5 10. ♘e2 ♘a6 11. 0—0 d6 12. ♘b3 ♗g4 13. h3 ♗e2 14. ♕e2 a4= Pomar—Heidenfeld, Enschede 1963] ♘a6 10. 0-0-0 ♘c5 11. ♗c5 ♗c5 12. ♘b3 d6 13. ♘e2 f5 14. ♘c5 dc5 15. e5 0—0= Visier—O'Kelly, Malaga 1967

35 7... ♗c3 8. bc3 d6 9. ♗d3 0—0 10. ♘f3 f5 11. 0—0 fe4 12. ♗e4 ♘e7 13. ♘g5 h6 14. ♗d5+— Grünfeld—Rethy, Wien 1926; 10... ♘d7!? Abonyi; 7... d6 8. ♕c2 [8. ♗d3 ♘d7 9. ♘e2 ♘c5 10. ♗c2 ♗g4 11. ♕d2 ♗e2 12. ♔e2 ♕f6 13. ♖ad1∞ Grünfeld—Toth, Debrecen 1924] ♘a6 9. 0-0-0 ♗g4 10. ♗e2 ♗e2 11. ♘ge2 ♕c8 12. ♘g3 ♗c5 13. ♗c5 ♘c5 14. e5! de5 15. ♘f5 ♘e6 16. fe5 ♘e5 17. ♖he1 f6 18. ♘e4±→ Čebotarev—Mačkin, SSSR 1968

36 8. ♕f3 ♗c3 9. bc3 f5 10. ♗d3 fe4 11. ♗e4 0—0 12. ♘e2 d6 13. 0—0 ♘d7 14. ♘g3 ♘f6 15. ♗c6 bc6= Asztalos—Seitz, Debrecen 1925

37 8... ♗c3 9. bc3 ♘a6 10. ♘e2! ♘c5 11. ♘g3 d6 12. 0—0 ♗d7 13. ♗c5 dc5 14. a4± Kmoch—Monticelli, Budapest 1926; 8... f5 9. ♕h5 [9. ♕c2 ♗c3 10. bc3 ♘a6 11. ♘e2 ♘c5 12. ♗c5 ♕c5 13. ef5 0—0 14. 0-0-0± Euwe—van den Bosch, Amsterdam 1930] g6 10. ♕f3 ♗c3 [10... 0—0 11. ♘e2 ♖e8 12. 0—0 ♗c3 13. ♘c3 fe4 14. ♗e4 d6 15. ♘d5 ♕g7 16. ♖ae1± Springe—Huber, München (m) 1926] 11. bc3 d6 [11... fe4? 12. ♗e4 0—0 13. ♗d5 ♔h8 14. ♘h3 d6 15. 0—0 ♗h3 16. ♕h3 ♕d7 17. f5! gf5 18. ♖ab1!+— Aljehin—Seitz, Hastings 1925/26] 12. ♘e2 △ 0—0± Aljehin

38 13. a3 ♗f2 14. ♖f2 ♘c5 15. ♗c2 f5± Alatorcev–Lilienthal, (m) 1935

39 **10. ♗g2** ♘a6 [10... d6 11. ♕d3 0–0 12. ♔f2 ♘d7 13. ♖e1 ♘d8 14. ♘f3 ♘e6 15. ♘d2 ♘ec5∞ Olivera–Rios, Asuncion 1944] 11. ♘h3 ♘c5 12. ♘f2 b6 13. 0–0 ♗a6 14. ♕d5 0–0 15. e5 ♖ad8∞ Scafarelli–Lemaire, Amsterdam (ol) 1954; **10. ♘f3** ♕e4 11. ♔f2△ ♗d3±; 10... b6!∞ H. Müller

40 10... d6 11. ♕c2 0–0 12. ♔f2 ♘d7 13. ♖e1 ♘f6 14. ♗d4 ♘g4 15. ♔g2 ♗d7∞ H. Müller–Donegan, Wien 1937/38

41 13. 0–0 ♗b7 [13... ♘e4? 14. ♗e4 ♕e4 15. ♗b6±; 13... ♗a6∞] 14. e5 0-0-0 15. ♘d4 [Keres–Gilg, Praha 1937] g6!∞

42 6. a3 ♗c5! [6... a5 7. ♗e3 ♘a6 △ ♗c5= Tartakower] 7. b4 [7. ♘f3 d6! 8. b4 ♗b6 9. f5 ♘h4 10. ♘g5 ♕e7 11. c5 dc5 12. ♗c4 cb4 13. ♗f7 ♔f8∓ Mečkarov] ♗g1 8. ♖g1 0–0! [8... ♕h4?! 9. g3 ♕h2 10. ♖g2 △ ♘c3⩲⟳ A. Steiner] 9. ♕f3 d6 10. g4 a5 11. b5 ♘d7 12. ♖a2 ♘c5 13. ♗e3 b6∓ Mečkarov–B. Atanasov, corr. 1955

43 **6... ♘c6** 7. a3 a5 8. ♗e3 ♗e7 9. ♘c3 0–0 10. ♗d3±; 8... b6!?△ ♗c5; 7. ♗e3± Aljehin; **6... ♗c5** 7. f5 ♘e7 [7... ♘h4? 8. ♘g5! ♕e7 9. ♕g4 f6 10. ♕h5 g6 11. ♕h4 fg5 12. ♗g5+– Aljehin–Rabinovič, Baden Baden 1925] 8. ♘c3± Aljehin

44 7. ♗d2!? ♕e7 8. ♔f2 ♗d2 [8... ♗c5 9. ♔g3 0–0 10. ♗d3 ♘c6 11. ♘c3 ♘d4 12. h4!± Marin–Gelenczei, corr. 1975] 9. ♕d2 ♕e4∞

45 Kevitz; 7... **♕e7** 8. ♗d3 ♘a6 9. 0–0 ♗c3 10. bc3 d6 11. e5 de5 12. f5 ♕c5 13. ♔h1 ♘e7 14. ♘g5! ♗d7 15. f6 gf6 16. ♘e4± Blamin–Ulvestad, USA (ch) 1939; 7... **d6** 8. ♗d3 [8. ♕b3 ♘c6 9. ♗d2 0–0 10. 0-0-0 ♖e8 11. ♗d3 ♗g4 12. ♖df1 a5∞ Mititelu–Kvjatkovski, Bulgaria 1955] ♗c3 [8... ♗c5 9. ♘a4 (9. ♕e2 ♘c6 10. ♗e3 ♗g4 11. 0-0-0 ♘d4 12. ♕f2 ♗f3 13. gf3 ♕h4!∓ Mečkarov) ♘c6 10. ♘c5 dc5 11. 0–0 0–0 12. ♗e3 b6±] 9. bc3 ♘d7 [9... ♘c6 10. 0–0 0–0 11. ♕c2 b6 12. ♘d4 ♘a5 13. ♗e3 ♕d7 14. ♘f5 ♗a6 15. ♗d4 f6 16. ♕e2 ♕f7 17. e5 ♖ae8 18. ♕g4± Čebotarev–Isaev, SSSR 1948] 10. ♗e3 [10. 0–0 ♘c5 11. ♗e3 b6= Vajda] ♘c5 11. ♕c2 b6 12. 0-0-0 ♗b7 13. ♘d4±; 13. h4!?

46 9. a3? ♗c3 10. bc3 d6! 11. ed6 0–0! 12. ♕d4 [12. dc7 ♖e8 13. ♗e2 ♕c7 14. 0–0 ♘f4∓] ♕a5 13. ♗d2 ♘c6 14. ♕d5 cd6 15. ♕a5 ♘a5∓ Reshevsky–Shipman, New York 1955/56

47 13. 0-0-0 de5 14. fe5 ♘d7∞ Fine–Kevitz, USA 1945

48 **6... ♗d6?** 7. ♕d2 ♕e7 8. ♘c3 ♗b4 9. ♕d3 b6 10. ♘e2 ♗b7 11. ♘g3 0–0 12. h4± Spielmann–Reti, Berlin 1919; **6... ♘a6** 7. ♘c3 ♗c5 8. ♕d2 d6∞; **6... ♕h4** 7. g3 ♕e7∞

49 **7. ♔f2** ♕e7 8. ♘f3 ♘c6 9. ♕d5 b6∓; 7. **♘d2** ♕e7 8. ♕c2 [8. ♗d3 ♕d6!∓] ♘c6 9. ♘f3 b6!∓ Grünfeld

50 **7... d6** 8. ♘e2! ♗g4 9. ♕b3 ♘c6 10. 0-0-0±; 7... ♕e7 8. ♕c2 f5 9. ♗d3 fe4 10. ♗e4 0–0? 11. ♘e2 ♗c3 12. ♘c3 ♘f4 13. 0–0± Ahues–Apscheneek, Praha (ol) 1931; 10... ♗c3 11. bc3= — 7... ♗c3

51 9... 0–0 10. ♘e2! d6 11. ♘g3 ♖e8 12. 0–0± Merenyi–Bakonyi, Budapest 1925/26

52 10... 0–0 11. ♘e2 d6 12. 0–0 ♘d7 13. ♗d4 fe4 14. ♗e4 c5 15. f5!± A. Steiner–Bakonyi, Budapest 1925/26

53 13. cd5 ♗f5 14. 0-0-0 [14. ♕a4 ♘d7 15. ♘e2 (15. 0-0-0 ♕e4 16. ♕e4 ♗e4 17. ♖e1 ♘f6! 18. ♗g5 0–0 19. ♗f6 ♗g2 20. ♗e7 ♖f7∓ Grünfeld) ♕e4 16. ♕e4 ♗e4 17. 0–0 ♗d5 18. ♗c7 ♘f6!∓ Mečkarov] ♗e4 15. ♕a4 [15. ♕b3 0–0 16. d6 ♕f7 17. ♕f7 ♖f7 18. dc7 ♘a6! 19. ♖d8 ♖f8 20. ♖a8 ♖a8 21. ♘e2 ♖c8! 22. ♖d1 ♘c7 23. ♘g3 ♗g6! 24. ♖d7 ♘e6 25. ♗d2 ♘c5∓ Tartakower] b5 16. ♕b5 c6 17. ♕b3 0–0 [17... ♗g2 18. dc6 ♘c6 (18... ♗h1 19. ♗b8 ♗c6 20. ♗d6± Mayer–Grünfeld, corr. 1920) 19. ♘f3 ♗f3 20. ♖he1 ♗d1 21. ♖e7 ♘e7 22. ♕e6 ♗g4 23. ♕g4 0–0 24. ♕e6± Grünfeld] 18. d6 ♕f7 19. ♕f7 ♖f7 20. ♘e2 ♘d7 21. ♖d4 ♗g2 22. ♖e1 ♖e8= Tartakower

54 **4... d6** 5. ed6 ♗d6 6. ♘c3 0–0 7. e3 ♘c6 8. ♗e2±; **4... ♗b4** 5. ♗d2 [5. ♘bd2 ♘c6 6. e3 ♘ge5 7. ♘e5 ♘e5 8. ♗e2 (Knaak–Adamski, Sandomierz 1976 — 23/114) d5! 9. cd5 ♕d5 10. ♕a4 ♘c6 11. ♗f3 ♕d6 12. 0–0 0–0! 13. ♖d1 ♕e7∞ Trajković] ♗d2 6. ♕d2 ♘c6 7. e3 ♘ge5 8. ♘e5 ♘e5 9. ♗e2 d6 10. 0–0 0–0 11. ♘c3 ♗e6 12. b3 f5 13. ♖fd1± B. Andersen–E. Pedersen, Danmark 1967; **4... ♘c6** 5. a3 [5. e3 ♘ge5 6. ♘c3 ♗b4?! 7. ♗d2 0–0 8. a3 ♗c3 9. ♗c3 d6 10. ♗e2 ♘f3 11. ♗f3 ♘e5 12. ♗e2 ♗e6 (Thomas–Reti, Baden Baden 1925) 13. c5±; 6... ♗c5] ♘ge5 6. ♘e5 ♘e5 7. e4 ♗e7 8. ♗e2 0–0 9. 0–0 b6 10. ♘c3 ♘g6 11. ♗e3 ♖e8 12. f4 ♗b7 13. ♕c2 d6 14. ♖ad1 △ ♘d5± Hansson–Nielsen, Suomi 1976; 5... ♗c5 6. e3 a5± — 4... ♗c5

55 **6. ♕d5** ♕e7 7. ♘c3 ♘ge5 8. ♗e2 d6 9. ♘e4 ♗e6 10. ♕d1 ♗b4 11. ♗d2 0-0-0 12. ♗b4 ♘b4 13. ♕b3 ♘f3 14. ♗f3 d5∓ Adler–Maroczy, Budapest 1896; **6. g3** ♘ce5 7. ♘e5 ♘e5 8. ♗g2 d6 9. h3 c6 10. ♕e2 ♗e6 11. ♘d2 [Wechsler–Taubmann, Bucuresti 1934] d5=; **6. ♗d2** ♘ge5 7. ♘e5 ♘e5 8. ♗c3 [8. ♗e2 0–0 9. 0–0 (Tajmanov–Szabo, Leningrad 1967 — 4/92) d5!=] ♕e7 9. ♕d2 a5 10. ♗e2 0–0 11. 0–0 a4 12. b4 ab3 13. ab3 ♖a1 14. ♗a1 d6= Laszlo–Bakonyi, Hungary (ch) 1951

56 6... ♘ce5 7. ♘c3 0–0 8. 0–0 ♖e8 9. ♘d4 ♘f6 10. ♘b3 ♗f8 11. e4 d6 12. ♘d4 ♘c6 13. ♗e3 ♗d7 14. f3 a6 15. ♕d2± Panno–

Drimer, La Habana 1969; 8... ♘f3 9. ♗f3 ♘e5 10. ♗e2± — 6... ♘ge5

[57] 7. ♘e5 ♘e5 8. 0–0 d6 [8... ♕h4 9. ♘c3 h5 10. ♘d5 ♔d8 11. b4 ♗d6 12. f4 ♘g4 13. h3 c6 14. c5!± Uhlmann–Trajković, Dresden 1956] 9. ♘c3 f5 10. ♘a4 ♗b6 11. ♗d2 c5 12. ♗c3± Tuzovski–Džanoev, SSSR 1974; 8... 0–0± — 7. 0–0

[58] 8. ♘c3 **♖e8** 9. b3 ♗f8 [9... a5 10. ♘a4 ♗e7 11. ♗b2 ♗f6 12. c5!± Nimzowitsch–Helling, Berlin 1928] 10. ♗b2 d6 11. ♕d2 ♗f5 12. ♘d4 ♘d4 13. ed4 ♘g6 14. d5± Barcza–Bakonyi, Hungary (ch) 1951; **8... d6** 9. ♘a4 ♗f5 [9... ♗b6 10. b3 ♗f5 11. ♗b2 ♖e8 12. ♘b6 ab6 13. ♘d4 ♗d7 14. ♕d2 ♕h4 15. a4± Foltys–Bakonyi, Budapest 1948] 10. b3 a6 11. ♘c5 dc5 12. ♘e5 ♘e5 13. ♕d5 ♕d5 14. cd5± Spasov–Jankov, Albena 1970; **8... a6** 9. b3 d6 10. ♗b2 ♘f3 11. ♗f3 ♘e5 12. ♘e4!? ♗a7 13. ♕d5 ♖e8 14. ♖fd1 ♕e7 15. c5!± Sigurjonsson–Segal, Ybbs 1968 — 6/139; **8... a5** 9. b3 d6 10. ♗b2 f5 11. g3 ♗d7 12. ♕d2 ♕e8 13. ♘d5 ♖c8 14. ♗c3± Sämisch–Reinhardt, Deutschland 1932; 10... ♘f3 11. ♗f3 ♘e5 12. ♗e2± — 8. ♘e5

[59] 9... a6 10. b3 d6 11. ♗b2 ♗f5 12. ♘a4 [12. ♕d2 ♖e8 13. ♖ad1± Tukmakov–Segal, Harrachov 1967 — 4/93] ♗a7 13. c5±

[60] 10... ♕e7 11. b3 f5 12. ♘c5 dc5 13. ♕d5 ♔h8 14. ♗b2 ♘d7 [P. Frydman–F. Benkö, Buenos Aires 1941] 15. ♖ad1 ♘f6 16. ♕e5± ⊥

[61] 11. ♗d2 ♕h4 12. ♘b6 ab6 13. ♗c3! ♗e6 14. b3 f6 15. ♕d2± Gligorić–Heidenfeld, Enschede 1963

[62] 11... ♕h4 12. ♘b6 ab6 13. ♗b2 ♗f5 14. f3± ⌓ Porath–Heidenfeld, Netanya 1961

[63] 15. ♕d2 ♗c7 16. f4!± Aljehin, Sterk, Abonyi–Erdy, A. Steiner, Vajda, Budapest 1927

[64] 10... ♖e8 11. a3! [11. ♗b2 ♖a6 12. ♘e4 (12. ♘a4 ♗f8 13. f4 ♘c6 14. c5 ♖a8 15. ♖f3 d6∞ Smislov–Drimer, Hastings 1969/70) ♗f8 13. f4 ♘g4 14. ♕d3 ♕e7 15. ♗g4 ♕e4= Antošin–Drimer, La Habana 1968] ♖a6 12. ♘d5!±; 11... d6 12. ♗b2± — 6. a3

[65] **11... ♕h4** 12. ♘b5! ♕e7 13. ♗d4 ♗f5 14. ♘c3 ♕h4 15. ♗c5 dc5 16. ♕d5± Kolarov–Kvjatkovski, Bulgaria (ch) 1955; **11... ♗f5** 12. ♘a4 ♗a7 13. c5 ♕h4 14. cd6 cd6 15. ♗d4 ♗d4 16. ♕d4± Bondarevski–Hinkov, Bulgaria 1949; **11... ♗d7** 12. ♕d2 ♗c6 13. ♘d5 ♕d7 14. a3± Primavera–Heidenfeld, Venezia 1953; **11... ♗a7**!?

[66] **12. ♘a4** b6 [12... ♗a7 13. c5±] 13. ♘c5 bc5 14. f4 ♘d7 15. ♗f3 ♖b8 16. ♕d2 a4∞ Osnos–Ermolinski, SSSR 1977; **12. a3**± — 6. a3; **12. ♘b5**!?

[67] **13. ♘b5** c6 14. ♘d4 ♗d7 15. a3 △ ♕d2, b4±; **13. a3**!?

[68] 15. ♗d3 ♗d4! [Lengyel–Drimer, Luhačovice 1969] 16. ♕d2±

[69] 7. **♕d5**?! ♕e7 8. ♗d2 [8. ♘c3 ♘ge5 9. ♘a4 d6!∓↑] 0–0 9. ♗c3 ♖e8 [Crabbendam–van Geet, Beverwijk II 1965] 10. ♗e2 ♘ge5 11. 0–0 d6∓; 7. **♘c3** ♘ge5 [7... ♘ce5 8. h3 ♘f3 9. ♕f3 ♘f6 10. b3 d6 11. ♗b2 ♗d7 12. ♘e4± van Scheltinga–Drimer, Wijk aan Zee II 1970] 8. ♘e5 ♘e5 9. ♗e2 d6 10. 0–0 [10. ♘e4 ♗b6 11. b3 0–0 12. ♗b2 ♕e7 13. ♘g3 f5∞ Staehelin–Flor, Bern 1932] 0–0 11. ♖b1 ♗f5 12. e4 ♗e6 13. b3 ♕h4∞ Winkelman–Treysman, USA 1936; 11. b3 ♖e8 12. ♗b2± — 7. b3

[70] 7... ♘ge5 8. ♗b2 [8. ♘e5 ♘e5 9. ♗b2 d6 10. ♗e2 0–0 11. 0–0 ♕h4 12. ♘c3 ♘g4 13. h3 ♘f6 14. ♗f3 ♖e8 15. ♘b5± Štejn–Šašin, Erevan 1965; 11... ♖e8 12. ♘c3± — 7... 0–0] d6 9. ♗e2 0–0 10. 0–0 ♘f3 11. ♗f3 ♘e5 [11... ♗e6 12. ♘c3 f5 13. ♘d5 ♖b8 14. ♘f4 ♗f7 15. ♗d5± Debarnot–L. Bronstein, Argentina (ch) 1969] 12. ♘c3 ♘f3 13. ♕f3 ♕h4 14. ♘e4 ♗b6 15. g3 ♕e7 16. ♖ad1 f5 17. ♘c3 c6 18. ♖d2± Longer–Trajković, Jugoslavija 1949; 12... ♖e8 13. ♗e2± — 7... 0–0

[71] 8. ♗b2 ♖e8 9. ♗e2 ♘ce5 10. ♘e5 ♘e5 11. 0–0 ♖a6 12. ♕d5 ♕e7 13. ♘c3 ♖h6 14. ♘e4 [Ivkov–Gheorghiu, Amsterdam 1969 — 8/72] b6!± Ivkov; 11... d6 12. ♘c3 — 8. ♘c3

[72] 11... ♖a6 12. ♘d5! ♘g6 [12... ♖h6 13. e4! △ b4±] 13. ♗b2 ♘h4 14. g3 ♘g6 15. b4± Jac. Bolbochan–Michel, Mar del Plata 1942

[73] 12... ♕h4? 13. ♘d5 △ b4±; 13. ♘b5±

[74] 15. ♕d2 △ b4±

[75] 4... f6 5. e3 ♗b4 6. ♘c3 h5 [6... ♘e5 7. ♗e5 fe5 8. ♕h5+–] 7. ♘f3 ♘e5 8. ♘e5 fe5 9. ♗e5 ♕e7 10. ♗c7 ♘a6 11. ♗f4 g5 12. ♕d4 ♖f8 13. ♗e5 d6 14. ♗g7 ♖f7 15. ♗h8± Rattmann–Keres, corr. 1934

[76] 6. h4 ♘e5 7. e3 ♘bc6 8. hg5 ♕g5 9. ♘c3 d6 10. ♘h3 ♗h3 11. ♖h3 ♕g6 [11... ♕f5 12. ♕b1 ♕g6 13. ♗h4 ♘b4 14. ♔d2 ♕g4 15. ♕e4±⊥ Bagirov–Gerasimov, SSSR 1975] 12. ♕b1 ♘b4 13. ♔d2 0-0-0±; 7... g4!?

[77] 7. h4 ♘ce5 8. ♘g5 [8. ♘e5 ♘e5 9. hg5 ♘c4∓] h6 9. ♘e4 ♘c4 10. ♘bc3 0–0!∞ Mečkarov

[78] 8. e3 d6 9. ♗e2 ♗e6 10. ♕a4 ♗d7 11. ♕c2 ♘g6 12. 0-0-0 ♘b4 13. ♕d2 a5 14. h4 g4 15. ♘d4 a4∞ Shainswit–Jackson, USA 1943

[79] 8... ♗e5 9. ♗e5 ♘e5 10. ♕d4 d6 11. c5 0–0 12. 0-0-0 ♗e6 [Hasin–Drimer, SSSR 1969 — 8/73] 13. e3 ♘g4 14. ♖d2!± Kotov

[80] 9. e4 d6 10. ♗e2 0–0 [10... ♗e6 11. 0–0 ♕d7 12. ♘d5 0-0-0 13. ♕d2± Gligorić–Bakonyi, Budapest 1948] 11. 0–0 [11. h4 g4!∞] ♔h8 12. f4 gf4 13. ♗f4 f5 14. ♕d2 ♗e6 15. ef5 ♖f5 16. ♘d5 ♕d7= Mečkarov

81 9... h5!? 10. h4 g4

82 10. ♗e2 ♗e6 11. ♖c1 ♕d7 12. b3 h5!∞ Regedzinski—Bakonyi, Kecskemet 1927; 10. c5 0—0 [10... dc5 11. ♕d8 ♔d8 12. 0-0-0△ ♘e4±⊥] 11. cd6 cd6 12. ♗e2 f5 13. ♕d2 ♗e6 14. h4 h6± Burger—Zinner, London 1927

83 10... g4!?

84 13. ♖d1 ♗e6 14. ♘b5 f5 15. ♗e5 ♗e5 16. ♘d4± Korčnoj—Juhtman, SSSR (ch) 1959

85 5... ♗g7 6. ♕c1 h6 7. h4 gh4 8. ♗c3 ♕e7 [8... ♗e5 9. ♗e5 ♘e5 10. ♕e3 ♕e7 11. ♘c3 ♘g6 12. ♕d2 d6 13. ♘d5 ♕d8 14. ♕c3 ♘d7 15. e3± Nagy—Abonyi, corr. 1931] 9. e6 fe6 10. ♕f4 h5 11. ♕c7 ♘c6 12. ♘f3± Haberditz—Koscielak, corr. 1935

86 6. ♕c1 h6 7. h4 g4!∞; 6. ♗c3 ♗g7 7. e3 g4 8. ♘e2 d6 9. ♘f4 ♘bc6 [9... h5 10. ♕c2 ♘a6 11. ♘d2 ♘c5 12. ♘e4 b6 13. ♘c5 bc5 14. ♗d3!± Henneberke—Bakonyi, Nederland—Hungary 1949] 10. ♕c2 ♗d7 11. ♘d2 ♕g5 12. ♘e4 ♕f5 13. 0-0-0 △ 14. ♖d6!± Füster—Bakonyi, Hungary (ch) 1951

87 6... ♘f3 7. gf3 ♗g7 8. ♗c3±

88 7. ♗c3 ♘bc6 8. ♘e5 ♘e5 9. e3 [Gligorić—Fuderer, Jugoslavija (ch) 1948/49] g4!△ ♕g5∞; 7. ♕c1 h6 8. h4 g4 [8... gh4 9. ♘e5 ♗e5 10. ♗c3 ♘c6 11. ♕e3 ♕e7 12. ♗e5 ♘e5 13. ♖h4 d6 14. g3± Barcza—Kluger, Hungary (ch) 1937] 9. ♘e5 ♗e5 10. ♗c3 ♕e7±

89 9. e3 d6 10. ♗e2 ♘c6 11. ♕d2 ♗f5 12. f4 gf4 13. ef4 ♗c3 14. ♘c3 0-0-0 15. 0—0± Donner—Drimer, La Habana 1969 — 8/74

90 10... ♘c6 11. e3 b6 12. ♗e2 ♗b7 13. ♗f3 0-0-0 14. ♕a4 ♔b8 15. 0-0-0± Szigeti—Boros, Hungary (ch) 1937

91 12. ♗e2 ♘c6 13. ♕d2 0-0-0 14. 0—0 g4 15. ♘d5 h5∞ O'Kelly—Drimer, La Habana 1968

92 12... b6 13. ♘d5 ♗d5 14. cd5± Ivkov—Drimer, Raach 1969 — 8/75; 12... ♘d7 13. ♕b7 ♖b8 14. ♕c7 ♖b2 15. ♖c1 △ ♗e2, 0—0±

93 5. ♘c3 ♘c6 6. ♘f3 — 4... ♘c6

94 5... f6 6. e3 ♗d2 7. ♕d2 de5 8. ♗g3 ♘c6 9. ♘f3 ♕e7 10. ♗e2 d6 11. 0—0 ♘f6 12. ♗h4 ♗f5 13. ♖ac1 ♘e4 14. ♕e1 [14. ♗e7 ♘d2=] g5 15. ♘g5 ♘g5 16. f4∞ Saborido—Heidenfeld, Torremolinos 1961; 6. ♘f3 ♘c6 7. ef6± — 4... ♘c6

95 6. ed6 ♕f6 7. ♗g3 [7. e3 ♘f2 8. ♔f2 g5 9. ♘e4 ♕b2 10. ♘e2 gf4 11. ♕d4∞ Spanjaard—Martin, Beverwijk II 1955] ♕b2 8. ♘f3 ♗c3?! 9. ♖b1 ♕a2 10. e4! ♘c6 11. ♗e2 cd6 12. ♗d6 ♗e6 13. 0—0 ♖d8 14. c5± Donner—Etmans, Nederland (ch) 1969; 8... ♗f5!⩱↑; 6. ♗g3 ♘e5 7. a3 ♕e7 8. e3 ♗d2 9. ♕d2 0—0 10. ♗e2 a5 11. ♘f3 ♘bd7 12. 0—0 ♘c5= Dunkelblum—Heidenfeld, Venezia 1953; 6. ♘f3 de5 7. ♗e5 [Spaski—Szabo, Beverwijk 1967 — 3/86] ♘e5 8. ♘e5 ♕d4 9. ♘d3 ♗d2 10. ♕d2 ♕c4= Gligorić

96 13. ♗d3 ♘f7 14. ♘e2 ♔e7 15. ♗f2±⇗ Szabo—Prins, La Habana (ol) 1966 — 2/70

97 5... ♗c5 6. e3 f6 [6... ♕e7 7. a3 ♘ge5 8. ♘e5 ♘e5 9. b4 ♗d6 10. ♘c3!±] 7. ef6 ♕f6 8. ♕d2 d6 9. ♘c3 ♗e6 10. ♘e4 ♕f5 11. ♘c5 ♕c5 12. ♗e2± Dobias—Zita, Praha 1933; 5... f6 6. ef6! ♕f6 7. ♕d2 ♗b4 8. ♘c3 ♗c3 9. bc3 d6 10. e3 b6 [10... ♗e6 11. ♘d4 ♗d7 12. ♗e2 ♘ge5 13. 0—0± van Scheltinga—Larsen, Beverwijk 1961] 11. ♗e2 ♗b7 12. 0—0 ♘e7 13. ♘d4 ♘e5 [Eliskases—Bogoljubov, (m) 1939] 14. ♘b5!±

98 Bernstein; 6. ♗d2 ♕e7 7. a3 ♗d2 8. ♕d2 ♘ge5 9. ♘e5 ♘e5 10. e3 b6 11. ♘c3 ♗b7=

99 6... f6 7. ef6 [7. e6 de6 8. h3 e5 9. hg4 ef4 10. ♕c2 ♗g4 11. 0-0-0 ♕e7 12. ♖h7 0-0-0 13. ♖h8 ♖h8 14. a3 ♗d6 15. ♘e4 ♗e5∓ Ritzen—Grünfeld, corr. 1920] ♕f6 8. g3! [8. e3 ♕b2 9. ♖b1 ♕a2 10. ♗d3 d6 (10... 0—0? 11. c5! d5 12. cd6 ♗e6 13. 0—0± Winter—Goldstein, London 1927) 11. 0—0⩱⩲] ♕b2 9. ♗g2 d6 10. 0--0 0—0 11. ♘b3 ♕f6 12. ♘g5 h6 13. ♘e4 ♕f7 14. a3 ♗a5 15. ♘a5 ♘a5 16. h3 ♘e5 17. c5! g5 18. ♗d2!± Rubinstein—Tartakower, Kissiugen 1928; 10... ♗f5!?

100 7. e3 ♘ge5 8. ♘e5 ♘e5 9. ♗e2 d6 10. 0—0 ♗d2 11. ♕d2 ♗d7 12. ♕c3 f6 13. ♖ac1 ♗c6 14. b4± Opočensky—Raud, Pärnu 1937

101 7... ♗d2 8. ♕d2 ♘ge5 9. ♘e5 ♘e5 10. c5 [10. ♕c3 d6 11. c5 ♗f5 12. e3 0—0± Kieninger—Ernst, Deutschland (m) 1940] ♕c5! [10... 0—0 11. c3 ♖e8 12. ♖c1 a5 13. ♗e2 ♕f6 14. 0—0± Rubinstein—Daniuszewski, Lodz 1927] 11. ♖c1 ♕d6 12. ♕d6 cd6 13. g3 ♔e7 14. ♗g2 ♖b8 15. 0—0 b6 16. ♖c7 ♗a6 17. ♖a7 ♗e2 18. ♖e1 ♗c4± Tartakower

102 8. e3 ♗d2 9. ♕d2 ♘f3 10. gf3 d6 11. ♖g1∞ van Scheltinga—Adema, Nederland 1938

103 11. ♕c3!?△ c5

104 11... b6 12. e4 [12. 0—0 ♗b7 13. b4 ♘g6 14. ♗g3 h5△ 0-0-0∞ Fuderer—Trajković, Jugoslavija (ch) 1952] ♗b7 13. f3 0—0 14. 0—0± Sliwa—Trajković, Dresden 1956

105 12... ♗d7 13. c5! [13. ♖ac1 ♗c6 14. ♗g3 f5 15. b4 (Benkö—Ragozin, Budapest—Moskva 1949) b6 16. c5 dc5 17. bc5 b5!∞ S. Vuković] ♗c6 14. cd6 cd6 15. ♖fd1± Kmoch—Dührssen, Ebensee 1930; 12... ♘g6 13. ♗g3 f5 14. ♖ac1 ♔h8 [Rossetto—Eidelman, Sao Paulo 1957] 15. b4±; 12... ♗f5 13. ♗g3 ♗e4 14. b4 ♖fe8 15. f3△ e4± Vidmar—Opočensky, Sliač 1932; 12... b6 13. b4 [13. ♗e5 de5 14. ♗f3 e4 15. ♗e2 ♖d8 16. ♕c2 c5= Trifunović—Letelier, Dubrovnik (ol) 1950] ♗b7 [13... a5 14. c5!± Kluger—D. Szabo, Hungary (ch) 1952] 14. ♕c3 △ c5±; 12... ♗e6 13. ♖ac1 f6 [13... ♘g6 14. ♗g3 f5 15. ♗f3± Garitani—

Reinhardt, Argentina 1946; 13... ♖fd8 14. ♗g3 △ f4± Becker–Razinger, Linz 1934] 14. c5 d5 15. ♗g3 c6 16. ♕d4 ♗f5 17. b4± Zelinski–Kopilov, corr. 1976; 14. ♗g3!?; 14. e4!?

[106] 7. e3? ♗c3 8. bc3 ♘ge5 9. ♘e5 ♘e5 10. ♗e2 d6 11. ♕d4 b6 12. 0–0 0–0 13. ♖ad1 ♘g6 14. ♗g3 ♗b7 15. f3 f5∓ Toran–Heidenfeld, Beverwijk 1953; 7. ♖c1 ♘ge5 8. ♘e5 ♘e5 9. e3 0–0 10. ♗e2 d6 11. 0–0 ♗c3 12. ♖c3 b6 13. e4 ♗b7 14. ♖e3 ♖fe8 15. ♖e1 ♕f6 16. ♗g3 ♘g6!= Ivkov–Meštrović, Sarajevo 1967; 7. ♕c2!? ♘ge5 8. ♘e5 ♘e5 9. a3

[107] 8... ♗c3 — 7... ♗c3

[108] 9. ♕d1 0–0 10. ♗d2 ♘e5 11. ♘e5 ♕e5 12. e3 ♕g5 13. ♕e2 ♗c3 14. ♗c3 ♘e4 15. f4 [Batuev–Havin, SSSR 1952] ♕c5!⩱↑

[109] 10. ♘d2 0–0 11. g3 ♗g4 12. ♗g2 ♖ae8 13. f3 ♗f5 14. e4 g5! 15. ♗g5 ♘e4∞ Spielmann–Reti, (m) 1921; 10. e3 ♘e4 11. ♘d2 [11. ♕c2? g5! 12. ♗g3 ♗f5 13. ♗d3 h5!∓ Higashi–Yabra, Siegen (ol) 1970 — 10/107] ♗f5 12. ♘de4 ♗e4 13. ♕d2 0–0 14. 0-0-0 ♕f6 15. f3 ♗g6∞ Hooper–Mieses, Blackpool 1944

[110] 13. ♘d5 ♘d5 14. ♕d5 ♔h8 15. ♖d1 ♗e4 16. ♕g5± Landau–Veerkamp, Nederland 1940

[111] 9. ♕d3 ♕c5! [9... ♕a5 10. ♖c1 ♘ge5 11. ♘e5 ♘e5 12. ♕g3 d6 13. ♕g7 ♘g6 (Rubinstein–Mieses, Berlin 1918) 14. e4±] 10. e3 ♕a5 △ ♘ge5∓ Mieses; 9. ♗d2 f6 10. e6 [10. ef6 ♘f6 11. ♕d3 0–0 12. e3 d6 13. ♗e2 ♕c5△ ♗f5∓ Schlechter] h5∞ Kmoch; 9. ♕d2 ♕c5 10. e3 ♕a5 [10... ♘ge5 11. ♘e5 ♘e5 12. ♕d4±] 11. ♖b1! a6 12. c5! ♕c5 13. h3 ♘h6 14. ♗d3± Rubinstein–Tartakower, Kissingen 1928

[112] 9... d6 10. ed6 ♗e6 11. ♕b5 0–0 [Rothenstein–K. Richter, Berlin 1928] 12. h3±; 9... ♘e7 10. ♕d2 ♘g6 11. h3 ♘f4 12. ♕f4 ♘h6 13. e4 0–0 14. ♗d3± Gilfer–Vajda, Folkestone (ol) 1933; 9... ♕a2 10. h3 ♘h6 11. e4 ♘g8 12. c5!± Gligorić–Westerinen, Venezia 1971 — 12/96

[113] 10. e6 de6 11. ♕h5 g6 12. ♕g4 e5 13. ♕h4 ef4 14. ♕f4 0–0⩱↻ Schlechter

[114] 11... 0–0 12. e3 ♘e4 13. ♕c2 d6 14. ♗d3 ♘f6 15. 0–0± V. Vuković

[115] 13. e3? ♘d4 14. cd4 [14. ed4 ♘e4 15. ♕e3 ♖e8∓] ♘e4 15. ♕c2 ♕a5 16. ♔e2 ♖f4!! 17. ef4 ♗f5 18. ♕b2 ♖e8 19. ♔f3 [Rubinstein–Vidmar, Berlin 1918] h5! 20. g3 ♘d2 21. ♔g2 ♗e4∓ Vidmar; 13. f3! ♘e5 [13... ♗d7 14. e4 ♖ae8 15. ♗e2 ♘e5 16. ♖b1± Collijn; 13... ♘a5 14. e4 ♕a4 15. ♘b5!± Rödl–Althoff, Weidenau 1947] 14. e4 ♕c5 15. ♘b3± O'Kelly–Heidenfeld, Dublin 1956

[116] 10. ♕d2 d6 11. e3 [11. ♘d4 0–0 12. f3 ♗d7 13. e4 ♘e4! 14. fe4 ♘d4 15. ♗d3 ♘e6∓ Stahlberg–K. Richter, Swinemünde 1930] 0–0 12. ♗d3 ♘e5 13. 0–0 ♘f3 14. gf3 ♗h3⩱ Broeck–Trajković, Wien 1953

[117] 11. g3 ♘e4 12. ♗g2 ♘c5 13. ♕d2 ♘a5 14. 0–0 ♘c4 15. ♕c2 0–0∞ Denker–Kevitz, USA 1945

[118] 13. ♕c2 ♘c5 14. ♘d4 ♘e5 15. 0–0 ♗d7 16. f3 ♖ae8 17. ♗g3 ♕f7 18. ♗e5 ♖e5 19. e4 a6 20. ♖ae1 ♗e6± Rubinstein–Schlechter, Berlin 1918; 13. 0—0 ♗g4 14. ♘d4 ♘c5 15. ♕d1 ♗e2 16. ♕e2± Gligorić–Wade, Dundee 1967 — 4/94

A 53 — 1. d4 ♘f6 2. c4 d6

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	♘f3[1]	♗f4[3]	e3	h3	♗h2	♘c3	♗e2	0–0		±
	♘bd7[2]	c6[4]	♕c7[5]	e5	♗e7	0–0	a5	♖e8[6]		
2	. . .	♘c3[7]	g3	♗g2	0–0[10]	♘h4[11]	e4	d5		±
	♗f5	♘bd7[8]	e5[9]	c6	h6	♗h7	♕b6	♘c5[12]		
3	. . .	♘c3[13]	g3[15]	ef3	♗g2	0–0	f4	b3[18]	♕c2[19]	±
	♗g4	♘bd7[14]	♗f3[16]	g6[17]	♗g7	0–0	c6	e6		
4	. . .	♕b3	h3[20]	♕f3	g3	♗g2	e3	♘c3	d5[23]	±
	. . .	♕c8	♗f3[21]	g6[22]	♗g7	♘c6	0–0	e5		
5	♘c3	e4[25]	♘f3[27]	♗e2[29]	0–0	♗e3	♘d2[31]	♕e2	d5[32]	±
	c6[24]	e5[26]	♗g4[28]	♘bd7	♗e7	0–0[30]	♗e2	♖e8		
6	. . .	e4[33]	d5[34]	f3[35]	♗e3	♕d2	♘ge2	g4	♘g3[38]	±
	♘bd7	e5	♘c5	a5[36]	♗e7	0–0	♘e8	g6[37]		
7	. . .	. . .	. . .	♗d3[39]	♘ge2[40]	♘g3	♗e2	♗g5	h4	±
	. . .	. . .	♗e7	0–0	♘e8[41]	♗g5	g6	♕g5	♕f4[42]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
8	. . .	. . .	♘ge2	g3	♗g2	0—0	h3[46]	♗e3	♖c1	±
	. . .	. . .	c6[43]	♗e7[44]	0—0	♖e8[45]	♕c7[47]	a6		
9	. . .	f3	e4[48]	♕d4	♕d2[50]	b3	♗b2[52]	♘d5	♗d3	∞
	♗f5	e5	ed4	♘c6[49]	♗e6	♗e7[51]	♘d7	0—0	f5[53]	
10	. . .	. . .	. . .	. . .	♕d1	♗d3[54]	♘ge2	♗g5	0—0	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e6	g6	♗g7	0—0	♘e5[55]	

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
11	e4[56]	♕d4	♕d2[57]	b3[59]	♗b2	f3[60]	♘ge2[61]	0-0-0	♘d5	∞
	ed4	♘c6	g6[58]	♗g7	0—0	♖e8	♗e6	♘d7	♘ce5[62]	
12	d5	g3[63]	♗g2[65]	♕d4[66]	f3	♕e3	♘f3	♗e3	♘b5	±
	♗f5	h6[64]	e4	♕e7	c5	ef3	♕e3	♘bd7[67]	♔d8[68]	
13	. . .	e4	♗d3[69]	♗e3[71]	h3	♘ge2	cd5	b4[72]	a4[73]	=
	♗e7	0—0	♘bd7[70]	c6	a6	cd5	b5	♘b6		
14	de5	♕d8	♗g5[74]	0-0-0	♘f3	h3[77]	♗d2	g4[78]	♘g5	=
	de5	♔d8	c6[75]	♔c7	♘bd7[76]	♗b4	a5	♖e8	♖e7[79]	
15	. . .	. . .	♘f3	g3[81]	♗h3[82]	♗e3[84]	♖c1	0—0	♗d2	=
	. . .	. . .	♘fd7[80]	f6	c6[83]	♗b4	a5	♗c5	♘b6[85]	
16	. . .	. . .	. . .	♗e3	g4[86]	♗d2	♖d1	g5	a3	±
	. . .	. . .	. . .	c6	♗b4	♘a6	♘ac5	♖e8	♗c3[87]	
17	. . .	. . .	. . .	♗d2	g4[88]	g5	h4	♗e3	gf6	±
	. . .	. . .	. . .	c6	a5	♘a6	♘ac5	f5	gf6[89]	

[1] 3. g3 e5=

[2] 3. . . ♘c6 4. d5 [4. ♘c3 e5 — A 54] ♘e5 5. ♘e5 de5 6. ♘c3 e6 7. e4 ♗e7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 h6 10. ♗e3 ed5 11. cd5 c6 12. dc6 ♕d1 13. ♖fd1 bc6 14. f3± Božić—Trajković, Jugoslavija 1968 — 5/98; 4. . . ♘b8!?

[3] **4. g3** e5 5. ♗g2 ♗e7 6. 0—0 0—0 7. ♕c2 c6 8. ♗d2 ♖e8 9. ♗c3 ♗f8 10. de5 de5 11. b3 ♕c7 12. ♘bd2 h6 13. ♖ad1 a5= Mikenas—Smislov, SSSR (ch) 1940; 8. ♘c3± — A 54; **4. ♘c3** e5 — A 54

[4] 4. . . ♘h5 5. ♗g5 h6 6. ♗d2 e5 7. ♘c3 ♘f6 8. ♕c2 g6 9. ♖d1 c6 10. g3± Cruz—Najdorf, Rio de Janeiro 1957

[5] 5. . . e5? 6. de5 de5 7. ♗e5! ♕a5 8. ♗c3+—

[6] **10. . . ♕b8** 11. ♕c2 ♗d8 12. a3 ♗c7 13. b4±↑« Vaitonis—Prins, Munchen (ol) 1958; **10. . . ♖e8** △ ♗f8±

[7] 4. ♕b3 ♕c8 5. ♘c3 ♘bd7 6. g3 e5 7. ♗g2 ed4! 8. ♘d4 ♘c5 9. ♕d1 ♗h3 10. ♗h3? ♕h3 11. ♘db5 ♕g2∓ van Scheltinga—Mohrlock, Krefeld 1967 — 3/90; 10. 0—0=

[8] 4. . . h6 5. d5! [5. h3 ♘bd7 6. ♗f4 c6 7. e3 ♕a5 8. ♘d2 e5 9. ♗h2 ♗e7 10. ♘b3 ♕d8 11. ♗d3± Puc—Gheorghiu, Ljubljana 1969] e5 6. de6 ♗e6 7. ♘d4 ♗d7 8. g3 ♘c6 9. ♗g2 g6 [Gligorić—Ivkov, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/109] 10. c5!± Gligorić

[9] 5. . . h6 6. ♗g2 c6 7. d5! c5 8. 0—0 ♘b6 9. b3 g5 10. ♗b2 ♗g7 11. ♕d2 ♕d7 12. ♖fe1± Gligorić—Tot, Jugoslavija (ch) 1946

[10] 7. d5 c5 8. 0—0 h6 9. ♘e1±

[11] **8. de5** de5 9. b3 ♗b4 10. ♗b2 0—0 11. ♖e1 ♕b6 12. ♘h4 ♗h7 13. e4 ♘c5∓ Vranešić—Larsen, Amsterdam (izt) 1964; **8. ♘e1** ed4 9. ♕d4 ♗e7 10. e4 ♗h7 11. b3 0—0 12. ♗b2 ♖e8 13. ♘c2 ♗f8= Whiteley—Gheorghiu, Hastings 1967/68

[12] **10. . . ♕a6**?! 11. b3 ♘c5 12. ♖e1 cd5 13. ♘d5 ♘d5 14. ♕d5±↑« Addison—Westerinen, Stockholm 1971 — 11/69; **10. . . ♘c5**±

[13] 4. h3 ♗f3 5. ef3 e5 6. de5 de5 7. ♕d8 ♔d8 8. ♘c3 c6= Flor—Trifunović, Saltsjöbaden (izt) 1948

[14] **4. . . ♘c6** 5. d5 ♘e5 6. ♘e5 de5 7. g3 ♕c8 8. ♗g2 g6 9. c5± Tajmanov—Schmid, La Habana 1967 — 4/98; **4. . . g6** 5. e4 ♗f3 6. gf3 [6. ♕f3 ♘fd7 7. e5? ♘c6 8. ed6 ♘d4 9. ♕e4 e5∓ Pachman—Petrosjan, Portorož (izt)

1958; 7. ♗e3±] c6 7. ♗e3 ♘bd7 8. b4±○ Kovačević—Petrosjan, Rovinj—Zagreb 1970; 4... **♗f3** 5. gf3 [5. ef3 g6 6. ♕b3 ♕c8 7. c5 ♗g7 8. cd6 cd6 9. ♗e2 0—0= Bronštejn—Gipslis, Zagreb 1965] ♘bd7 6. ♕c2 c6 7. e3 g6 8. ♗d2 ♗h6 9. f4 e6 10. ♗e2 ♕e7 11. 0-0-0± Liberzon—Gipslis, SSSR (ch) 1967 — 3/88

[15] **5. ♘d2** e5 6. d5 ♗e7 [6... ♘c5 7. f3 ♗c8 8. b4 ♘cd7 (Tarasov—Terentjev, SSSR 1967 — 4/96) 9. ♖b1!±; 6... ♘b6 7. h3 ♗c8 8. e4 ♗e7 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 c6 11. b4 a5 12. ba5 ♖a5 13. a4± Smislov—Holmov, SSSR (ch) 1967 — 3/89] 7. h3 ♗h5 8. g3 ♘c5 9. ♕c2 ♗g6 10. e4 0—0 11. b4 ♘a6 12. a3 c6= Mašić—Nikolić, Jugoslavija (ch) 1969; **5. e4** c6 6. ♗e2 e5 — 3. ♘c3

[16] 5... g6 6. ♗g2 ♗g7 7. 0—0 0—0 8. h3 ♗f3 9. ♗f3 c6 — E 62

[17] 6... e5 7. ♗g2 ed4 8. ♕d4 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. b3 ♖e8 11. ♗b2±⩲ van Scheltinga—Tartakower, Dubrovnik (ol) 1950

[18] 10. ♖e1 ♘b6 11. b3 d5 12. ♗a3 ♖e8 13. ♕d3 e6= Giustolisi—Trifunović, Dubrovnik (ol) 1950

[19] Marović—Pirc, Jugoslavija (ch) 1963

[20] **5. ♘bd2** ♘bd7 6. h3 ♗f3 7. ♕f3 g6 8. e3 ♗g7 9. ♗d3 0—0 10. 0—0 e5 11. b3 ♘h5 12. ♗b2 f5= Fraguela—Larsen, Lanzarote 1976 — 21/89; 7. ♘f3!? Larsen; **5. g3** ♘bd7 [5... g6 6. ♗g2 ♘c6 7. ♗e3 ♗g7 8. d5 ♘b8 9. ♘c3 0—0 10. 0—0 c5 11. ♘d2 ♗h3 12. f3 ♗g2 13. ♔g2±○ Barcza—Smislov, Hastings 1971/72] 6. ♗g2 c6 7. h3 ♗f3 8. ♗f3 e5 9. ♗e3 ♗e7 10. ♘c3 0—0 11. d5 c5 12. ♗d2± Smejkal—Andersson, Praha 1969 — 9/81

[21] 5... ♗h5 6. g4 ♗g6 7. ♗g2 ♘bd7 8. ♗f4 c6 9. ♘c3 e6 10. 0—0 ♗e7 11. ♖ac1 ♘e4 12. ♘e4 ♗e4 13. ♕e3± Sosonko—Kovačević, Amsterdam II 1973

[22] 6... e5 7. d5 ♘a6 8. e4 ♘b4 9. ♘a3 ♗e7 10. ♗e2 c6 11. ♗d2 a5 [Furman—Borisenko, SSSR (ch) 1967 — 4/97] 12. 0—0±○

[23] **11. de5** de5 12. ♘d5 ♘d7 13. h4 f5 14. e4 ♖f7∞ Keene—Larsen, Orense 1975 — 19/84; **11. d5**±

[24] 3... ♘c6 4. d5 ♘e5 5. e4 g6 [5... e6 6. ♗e2 ♗e7 7. f4 ♘g6 8. ♘f3 ed5 9. cd5 0—0 10. 0—0 c6 11. dc6 bc6 12. ♘d4 ♕c7 13. ♗e3± Rabinovič—Iljin-Ženevski, SSSR (ch) 1925] 6. f4 ♘ed7 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗d3 0—0 9. 0—0 e6 10. ♗d2 ♘c5 11. ♗c2 c6 12. de6! fe6 13. ♔h1± Malich—Tröger, München (ol) 1958

[25] **4. f4** ♗f5 5. e3 e6 6. ♗d3 ♗d3 7. ♕d3 d5!∓ Kolvig—Petrosjan, Kopenhagen 1960; **4. g3** e5 5. ♗g2 [5. ♘f3 e4 6. ♘g5 d5 7. cd5 cd5 8. f4 ♘c6∓⊞ Donner—Barcza, Zürich 1959] ♘bd7 6. e3 ♗e7 7. ♘ge2 0—0 8. 0—0 ♖e8 9. b3 ♗f8 10. ♕c2 ♘b6 11. ♖d1 ♕c7 12. ♗b2 ♗g4= Marjanović—Torre, Vršac 1977; **4. ♗g5** ♘bd7 5. e3 ♕a5 6. ♗h4 g5 7. ♗g3 ♘e4 8. ♗d3 ♘df6 9. ♘e2 h5 10. f3 ♘c3 11. ♘c3 h4∞ K. Grigorjan—Vasjukov, SSSR (ch) 1972 — 14/126

[26] 4... ♘bd7?! 5. f4!±○

[27] **5. de5**?! de5 6. ♕d8 ♔d8 7. f4 ♘bd7 8. ♘f3 ♗b4 9. ♗d2 ef4 10. 0-0-0 ♘g4∓ Ramirez—R. Garcia, Buenos Aires 1965; **5. ♘ge2** ♘bd7 6. d5 a5 7. ♘g3 h5 8. h4 g6 9. ♗g5 ♗e7 10. ♕d2 ♔f8 11. ♗e2± Šašin—Korčnoj, SSSR 1965; **5. ♗e2** ♕a5 6. ♕d2 ed4 7. ♕d4 ♘bd7 8. ♘f3 ♕b6 9. 0—0 ♘e5 10. ♗e3± Averbah—Barcza, Wien 1961

[28] **5... ♕a5** 6. ♗d2 [6. ♗d3 ♗g4 7. d5 ♘bd7 8. 0—0 (8. h3 ♗f3 9. ♕f3 ♗e7 10. 0—0 0—0 11. a3 cd5 12. cd5± Mendes—R. Garcia, Buenos Aires 1966) ♗e7 9. h3 ♗h5 10. ♗d2 ♕c7 11. ♕e2 0—0 12. b4!±↑« Malich—R. Garcia, Tel Aviv (ol) 1964] ♗g4 7. d5 [7. de5 de5 8. ♕b3 ♕c7=; 7. ♘d5 ♕d8 8. ♘f6 ♕f6 9. ♗c3 ♘d7 10. ♗e2 ♗f3 11. ♗f3 ♗e7 12. 0—0± Vranešić—Bronštejn, Amsterdam (izt) 1964] ♗e7 8. ♗e2 ♘bd7 9. 0—0 ♗f3 10. ♗f3 ♕c7 11. ♖c1± Pytel—Doda, Polska 1971; **5... ♘bd7** — A 55

[29] 6. de5 ♗f3 7. ♕f3 de5 8. ♕g3 ♘bd7 9. ♗e2 ♕c7 10. 0—0 ♘c5 11. f4?! ♘ce4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♕f3 f5∓ Florian—Barcza, Budapest 1958

[30] **8... ♕c7** 9. ♕d2 h6 10. ♖fe1 ♘f8 11. d5 c5 12. h3± Judovič—Turi, corr. 1970 — 10/108; **8... ♗f3** 9. ♗f3 0—0 10. ♗e2 ♖e8 11. f3 ♘f8 12. d5 c5 13. ♕d2± Zajčik—Šišov, SSSR 1974

[31] **9. ♘h4** ♗e2 10. ♕e2 g6 11. g3 ♘e8 12. ♘g2 ♘g7 13. f4 ed4! 14. ♗d4 ♖e8∞ de Lange—Nejkirh, Leipzig (ol) 1960; **9. ♘e1** ♗e2 10. ♕e2 ♖e8 11. ♘c2 ♗f8 12. d5 c5 13. a3 ♖c8 14. b4±↑« Donner—Pirc, Amsterdam (izt) 1964; **9. h3** ♗f3 10. ♗f3 ♕b8 11. d5 ♗d8 12. ♕d2 ♗b6 13. ♗b6 ♘b6 14. ♗e2± Darga—Barcza, Leipzig (ol) 1960; **9. a3** ♖e8 10. d5! c5 11. b4 b6 12. ♖b1 ♗f8 13. ♘d2 ♗e2 14. ♕e2±○ Uhlmann—Ghitescu, Rovinj—Zagreb 1970; **9. d5** ♘e8 [9... ♕c7 10. ♘d2 ♗e2 11. ♕e2 cd5 12. cd5 a6 13. a4 ♖fc8 14. a5 ♕d8 15. ♘c4± Sofrevski—Pirc, Jugoslavija (ch) 1962; 9... c5 10. ♘d2±; 9... cd5 10. cd5 a6 11. ♘e1 ♗e2 12. ♕e2 b5 13. ♘d3 ♕b8 14. ♘b4± Spasov—Radulov, Varna 1971] 10. dc6 bc6 11. b4 a6 12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♘c7 14. a3 ♘e6 15. ♘b3±↑« Geler—Matanović, Skopje 1967 — 4/95

[32] **11. ♔h1** ed4 [11... ♗f8 12. d5 c5 13. a3 ♗e7 14. b4 b6 15. ♖fb1!± Uhlmann—Bronštejn, Szombathely 1966 — 2/72] 12. ♗d4 d5! 13. cd5 cd5 14. ♘d5 ♘d5 15. ed5 ♗f6 16. ♕d3 ♗d4 17. ♕d4 ♘f6 18. d6 ♖e6= Marić; **11. d5**±

[33] 4. ♗g5 h6 5. ♗h4 g5 6. ♗g3 ♘h5 7. e3 ♘df6 8. ♗d3 ♘g3 9. hg3 ♗g7 10. ♘ge2 [10. ♕d2 c6 11. 0-0-0 ♕a5 12. ♔b1 ♗d7 13. ♘ge2 e6= Bronštejn—Petrosjan, Zürich (izt) 1953] c6 11. ♕c2 ♗d7 12. a3 ♕c7 13. f3 h5= Uhlmann—Najdorf, Varna (ol) 1962

[34] 5. f4 ed4 6. ♕d4 ♗e7 7. ♘f3 0—0 8. ♗e2 c6 9. ♗e3 a6 10. h3 b5 11. 0—0 ♗b7= Filip—Ciocaltea, Debrecen 1961

[35] 6. ♕e2 a5 7. ♗e3 ♘g4 [7... ♗e7 8. h3 0—0 9. g4 c6 10. 0-0-0 cd5 11. ♗c5 dc5 12. ed5± Peev—Cejtlin, Pernik 1977] 8. ♗d2 [8. ♗c5 dc5 9. h3 ♘f6 10. ♘f3 ♗d6 11. ♕e3 ♘h5=] g6 9. h3 ♘h6 10. g4 f5 11. gf5 gf5 12. 0-0-0 f4∞ Peev—Ermenkov, Albena 1977

[36] 6... ♗e7 7. ♗e3 0—0 8. b4 ♘cd7 9. ♗d3 ♘e8 10. ♘ge2± Capablanca—Rjumin, Moskva 1936

[37] **10... c6** 11. ♘g3 ♘c7 12. h4! cd5 13. cd5 a4 14. g5± Kovacs—Liberzon, Debrecen 1968; **10... h6** 11. 0-0-0 ♗g5 12. ♗g5 ♕g5 13. ♕g5 hg5 14. h4 gh4 15. ♖h4± Sokolski—Nežmetdinov, SSSR (ch) 1954

[38] Aaron—Gligorić, Hastings 1961/62

[39] 6. ♘ge2 h5 [6... 0—0 7. ♘g3 c6 (7... ♘e8 8. h4!±↑») 8. ♗e2 cd5 9. cd5 ♘e8 10. 0—0 a5 11. ♘f5± Szabo—Langeweg, Hamburg 1965; 6... c5 — A 56] 7. f3 g6 [7... h4 8. ♗e3 c5 9. ♕d2 a6 10. ♘c1 ♘h7 11. ♗d3 ♗g5 12. ♘1e2 ♗e3 13. ♕e3 ♘hf8 14. 0-0-0 ♘g6 15. g3±○ Enevoldsen—Lokvenc, Moskva (ol) 1956] 8. ♗e3 c5 9. ♘c1 a6 10. a4 h4 11. ♗d3 ♘h5 12. ♕d2 ♖g8 13. a5 g5 14. ♗e2 ♘f4∞ Bielicki—Rossetto, Buenos Aires 1959

[40] 7. ♘f3 a5 8. h3 ♘c5 9. ♗c2 c6 10. ♗e3 cd5 11. ed5 ♘fd7 12. ♘d2 ♔h8 13. 0—0 f5∞ Nikolac—Olafsson, Wijk aan Zee 1977

[41] 7... c6 8. f3 cd5 9. cd5 ♘h5! 10. ♗e3 ♗g5 11. ♕d2 ♗e3 12. ♕e3 ♘c5 13. ♗c2 a5= Popov—Gipslis, Budapest 1953; 8. ♘g3!±

[42] 12. ♗f3± Benkö—Bolbochan, Buenos Aires 1960

[43] **5... ed4** 6. ♘d4 — A 55; **5... g6** 6. d5 c6 7. ♘g3 h5 8. h4 ♗e7 9. ♗g5 ♘f8 10. c5! dc5 11. ♕b3! ♕b6! 12. ♕c2 ♘8h7 13. dc6± Forintos—Talj, Moskva 1975 — 20/102; 9... cd5!?

[44] 6... ed4 7. ♘d4 [7. ♕d4 d5! 8. ed5 ♗c5 9. ♕f4 cd5 10. cd5 0—0 11. ♗g2 ♘b6= Vaganjan] ♘b6 8. ♕e2 ♗e7 9. ♗g2 0—0 10. 0—0 ♖e8 11. ♖d1 ♗f8 12. ♕f1!± Vaganjan—Sofrevski, Skopje 1976 — 21/90

[45] **8... ♕c7** 9. ♗e3 ♘g4 10. ♗d2 ♖e8 11. h3 ed4 12. ♘d4 ♘ge5 13. b3± Korčnoj—Čerepkov, SSSR (ch) 1961; **8... a5** 9. b3 ♖e8 10. h3 ♗f8 11. ♖e1 g6 12. ♗e3 ♗g7 13. ♕c2 ♕e7 14. ♖ad1± Quinteros—Pugach, Buenos Aires 1966

[46] 9. b3 ♗f8 10. ♗b2 ♕c7 11. h3 a6 12. a4 b6 13. f4±○ Konstantinopolski—Panov, SSSR 1936

[47] 9... a6 10. f4 b5 11. c5! ed4 12. ♘d4 ♗b7 [12... dc5 13. ♘c6 ♕c7 14. e5± Judovič] 13. ed6 ♗d6 14. e5± Hasin—Glotov, SSSR 1968 — 5/93

[48] 5. de5 de5 6. ♕d8 ♔d8 7. e4 [7. ♗g5 c6 8. 0-0-0 ♔c7 9. g3 ♗e6 10. b3 ♗c5 11. ♗h3? ♗g1—+ Visier—Talj, Palma de Mallorca 1966; 11. ♔c2∓] ♗e6 8. ♗g5 [8. ♗e3 c6 9. 0-0-0 ♔c7 10. ♔b1 (10. ♗e2 ♘a6 11. f4 ♘g4 12. ♗g4 ♗g4 13. ♘f3 ♗c5∓ Milev—Larsen, Moskva 1959) ♘a6 11. g3 ♗c5∓ Nikitin—Vasjukov, SSSR (ch) 1969] c6 9. 0-0-0 ♔c7 10. f4 ♗c5 11. f5 ♗c8 12. h3 ♘bd7=

[49] 6... ♗e6 7. ♗d3 [7. ♘d5 ♘c6 8. ♕e3 ♗e7 9. ♗d3 ♘e5 10. ♘e2 ♘fd7 11. b3 ♗h4 12. ♘g3 c6 13. ♘c3 ♗g5∓ Popov—Talj, Tallinn 1973] ♘c6 8. ♕e3 ♘b4 9. ♘d5 ♘d3 10. ♕d3 ♘d7 11. ♕c2 g6 12. ♗d2 ♗g7 13. ♗c3± Balašov—Talj, Moskva 1971 — 12/97

[50] 7. ♕f2 ♗e6 8. ♗e3 [8. ♘d5 ♘e5 9. ♕c2 g6 10. ♗g5 ♗g7 11. 0-0-0 ♘d5!? 12. ♗d8 ♘e3 13. ♕b3 ♘f1∞ Garcia—Gheorghiu, Soči 1964] ♘e5 9. b3 ♗e7 10. ♕d2 0—0 11. ♘ge2 ♘fd7= Rossetto—Herrera, Cordoba 1970

[51] 8... g6 9. ♗b2 ♗g7 10. ♗d3 [10. ♘ge2 0—0 11. g3 ♘e5∞ Ivkov—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1967 — 3/91] 0—0 11. ♘ge2 a6 12. 0—0 ♘e5 13. ♖ad1 ♘d3? 14. ♕d3 ♖e8 15. ♘d4± Krogius—Suba, Soči 1977 — 24/135; 13... ♕b8±

[52] 9. ♘ge2 0—0 10. ♘g3 ♘d7 11. ♘d5 ♗h4 12. ♗e2 f5! 13. ef5 ♗f5 14. 0—0 ♗g6∞ Szabo—Gheorghiu, Tel Aviv (ol) 1964

[53] **11... ♗g5** 12. f4 ♗h6 13. ♘e2 ♘c5 14. ♗c2 a5 15. 0—0± Nej—Mikenas, Vilnus 1966 — 2/71; **11... f5∞**

[54] 8. ♗e3 g6 9. b3 ♗g7 10. ♘ge2 0—0 11. g3 ♘d7 12. ♖c1 ♘de5 13. ♗g2 a6 14. 0—0± van Scheltinga—Tartakower, England 1951

[55] 12. b3 h6 13. ♗e3 c6 14. ♖c1± Radev—Suba, Sofia 1977

[56] 4. e3 ♘bd7 [4... ♗f5 5. ♘ge2 ♗e7 6. g3 ♕c8 7. h3 h5 8. ♗g2± Lombard—Richter, Reggio Emilia 1971/72] 5. ♗d3 g6 6. ♘ge2 ♗g7 7. 0—0 0—0 8. f4?! ♖e8 9. ♘g3 c6 10. ♔h1?! ♘f8∞ Bronštejn—Boleslavski, SSSR 1950

[57] 6. ♕d1 g6 7. ♗d3 ♗g7 8. ♘ge2 0—0 9. f3 ♘e5 10. ♗e3 c6 11. 0—0 ♗e6 12. b3 d5∓ Kottnauer—Simagin, Praha—Moskva 1946

[58] 6... a5 7. b3 a4 8. ♖b1 ab3 9. ab3 g6 10. ♘ge2 ♗g7 11. g3 ♘e5 12. ♗g2 ♗g4 13. ♕e3∞ Ratner—Boleslavski, SSSR (ch) 1945

[59] 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0 9. ♘ge2 ♘e5 [9... ♖e8 10. 0—0 a5 11. ♕c2 ♘b4 12. ♕d1 a4= Aronin—Zagorovski, SSSR 1947] 10. b3

♗h3 11. 0–0 ♖e8 12. f3 ♗g2 13. ♔g2 a5∓ Martin–Trifunović, Mar del Plata 1950

[60] 9. ♗d3 ♘g4 10. ♘f3 ♘ge5 11. ♗e2 ♘f3 12. ♗f3 ♘e5 [12... ♘d4 13. ♗d1 f5 14. ef5 ♗f5∓ Alatorcev–Boleslavski, SSSR (ch) 1950] 13. ♗e2 ♕h4 14. 0–0 ♗g4∓ Penrose–Clarke, Southend 1957

[61] 10. h4 ♗e6 11. g4 ♗g4!? 12. fg4 ♘g4 13. ♘f3 ♗h6∞

[62] Kieninger–Heinicke, Hamburg 1955

[63] 5. h3 h6 6. g4 ♗h7 7. ♗g2 e4! 8. g5 hg5 9. ♗g5 ♗e7 10. h4 c5 11. ♘h3 ♘bd7∞ Kotov–Lilienthal, SSSR (ch) 1949; 5. e3 ♘bd7 6. ♘ge2 a5 7. ♘g3 ♗g6 8. e4 ♘c5 9. ♗d3 ♗e7 10. 0–0 ♘fd7 11. ♗c2 ♗g5= Durao–Cordovil, Portugal 1967 — 4/99; 5. ♗g5 ♗e7 6. ♗f6 [6. f3 e4! Bronštejn] ♗f6 7. e4 ♗c8 8. ♗d3 a5 9. ♘ge2 ♘a6 10. 0–0 0–0= Niemelä–Trifunović, Dubrovnik (ol) 1950

[64] 5... ♘bd7 6. ♗g2 e4 [6... ♗e7 7. e4 ♗g6 8. ♘ge2 h5 9. h4 ♘c5 10. f3 a5 11. ♗e3± Donner–Gheorghiu, Hamburg 1965] 7. ♕d4 ♕e7 8. h3! h6 9. g4 ♗h7 10. g5 hg5 11. ♗g5 a6 12. 0-0-0± Boleslavski

[65] 6. ♘f3 ♘bd7 [6... g5 7. ♗g2 ♗g7 8. 0–0 (8. h4 g4 9. ♘d2 ♘bd7 10. e4 ♗g6 11. ♕e2 c6 12. ♘f1 h5 13. ♘h2 cd5 14. cd5 a6∓ Bobocov–Schmid, Tel Aviv (ol) 1964) 0–0 9. ♘d2 (9. ♘e1 e4! 10. ♘c2 ♗g6 11. ♗d2 ♘bd7 12. b3 ♘e5 13. h3 ♕d7∓ Quinones–Darga, Tel Aviv (ol) 1964) ♘bd7 10. e4±] 7. ♗g2 a5 8. 0–0 ♘e4 9. ♘e4 ♗e4 10. ♘h4 ♗g2 11. ♔g2 g6= Quinones–Vizantiadis, Siegen (ol) 1970

[66] 7. f3 ♕e7 8. fe4 ♗e4?! 9. ♘e4 ♘e4 10. ♘f3 ♘d7 11. 0–0 a5 12. ♘d4 ♘dc5 13. ♘f5± Hamann–Vizantiadis, Vrnjačka Banja 1967 — 3/93; 8... ♘e4!?

[67] 11... ♗e7!?

[68] 13. ♗f4 ♘e8 14. 0–0 ♗e7± Sokolski–Gorenštejn, SSSR 1961

[69] 6. ♘ge2 ♘e8! 7. ♘g3 ♗g5 8. h4?! ♗c1 9. ♖c1 a5 10. ♗e2 ♘a6 11. ♗g4 ♘c5= Bertok–Udovčić, Jugoslavija (ch) 1961; 8. ♗d3!?△ 0–0

[70] 6... ♘e8 7. ♘ge2 ♗g5 8. 0–0 [8. f4?! ef4 9. ♘f4 ♘d7 10. 0–0 ♘e5 11. b3 ♗h6 12. ♗c2 ♕h4 13. ♗d2 ♘f6∓→» Stöckl–Clarke, München (ol) 1958] ♘d7 9. ♗c2 a5 10. ♖b1 g6 11. a3± Androvitzky–Flesch, Hungary (ch) 1962; 7. h4!?

[71] 7. ♘ge2 c6 8. 0–0 ♘c5 9. ♗c2 a5 10. ♘g3 cd5 11. cd5 ♗g4 12. f3 ♗d7= Ratner–Konstantinopolski, SSSR (ch) 1945; 8... a6!?△ 9... cd5 10. cd5 b5; 7. h3 ♘c5 8. ♗c2 a5 9. ♗e3 b6 10. g4 h6 11. ♘f3 ♘h7 12. ♘b5?! ♗d7 13. ♕d2 ♗b5 14. cb5 ♘g5∞ Rubinstein–Reti 1923; 12. ♕d2!?

[72] 11. 0–0 ♘c5 12. ♘g3 ♗d7 13. ♗c2 b4 14. ♘ce2 ♖c8 15. f4 ♗b5∓ Visier–Talj, Las Palmas 1977 — 23/116

[73] Talj

[74] 6. f4 ♗b4 7. ♗d2 ♗e6 8. e3 ♘fd7 9. ♘f3 f6 10. fe5 ♘e5 11. ♘e5 fe5 12. 0-0-0 ♘d7= Pomar–Kottnauer, Leysin 1967

[75] 6... ♗e6 7. 0-0-0 ♘bd7 8. ♘f3 ♔c8 9. ♗f6 gf6 10. e3 c6 11. ♘e4 ♔c7= Alatorcev–Bogatirčuk, SSSR (ch) 1931

[76] 8... ♘fd7? 9. ♘e5!+–

[77] 9. ♗h4 ♗b4! 10. ♘b1 a5 11. a3 ♗d6 12. ♘fd2 a4∓ Hübner–Kestler, Aibling 1965; 9. a3 ♘g4 10. ♗h4 f6 11. e3 ♘h6 12. ♘e4 ♘f5 13. ♗d3 ♘c5∓ Kovacs–Gasztony, Budapest 1963; 9. e3 ♘g4! [9... ♗b4 10. ♗f6 gf6 11. ♘e4 ♗e7 12. ♘h4 ♘c5 13. ♘g3± Larsen–Clarke, Wageningen 1957] 10. ♗h4 f6 11. ♗g3 ♘h6 12. ♗d3 a5 13. ♗c2 ♘f7= Delander–Kestler, Aibling 1965

[78] 11. ♘g5 h6 12. ♘ge4 ♘e4 13. ♘e4 f5 14. ♘c3 ♘b6 15. b3 ♗e6∓ Thibaut–Schmid, Leipzig (ol) 1960

[79] 13. ♗g2 h5 14. gh5 ♘h5= Deže–Kestler, Innsbruk 1976

[80] 6... ♘bd7 7. ♖g1! c6 [7... ♗b4 8. ♗d2 ♖e8 9. a3 ♗c3 10. ♗c3 ♘e4 11. ♖c1 a5 12. g4± Sliwa–Fuderer, Göteborg (izt) 1955] 8. g4 h6 9. h4 e4 10. ♘d4 ♘e5 11. g5 hg5 12. hg5± Karasev–Dvorecki, SSSR (ch I) 1976

[81] 7. ♘g5 ♔e8 8. f4 ♗b4 9. ♗d2 ef4 10. 0-0-0 h6 11. ♘f3 ♘b6! [11... ♘c5 12. e3 fe3 13. ♗e3 ♘e6 14. ♘d5 ♘a6 15. ♗d3± Romanišin–Valdes, Cienfuegos 1977 — 23/115] 12. e3 ♗e6∞ Romanišin

[82] 8. ♗g2 c6 9. 0–0 [9. b3 a5 10. ♗b2 ♘a6 11. 0–0 ♔c7 12. ♖fd1 ♘dc5= Pančenko–Bangiev, SSSR 1978] ♘a6 [9... a5 10. ♗e3! ♘a6 11. ♖fd1 ♔c7 12. ♖ac1 ♘dc5 13. ♘d2 ♗f5 14. ♘de4 ♗e7 15. ♘b5!± Gerschman–de la Vega, Mar del Plata 1967] 10. ♘e1 ♔c7 11. f4 ♗c5 12. ♔h1 ef4 13. ♗f4 ♗d6 14. ♖c1 ♗f4 15. gf4 ♖e8= Pomar–Darga, Beverwijk 1967

[83] 8... ♘b6 9. ♗c8 ♔c8 10. b3 a5 11. ♗e3 ♗b4 12. ♔d2 ♘8d7 13. ♔c2 c6 14. ♖hd1 ♔c7= Kamišov–Boleslavski, SSSR 1950

[84] 9. 0–0 ♘b6 [9... ♘c5 10. ♖d1 ♔c7 11. ♗c8 ♔c8 12. b4 ♘e6 13. a3 ♘d7 14. ♘e4± Gordon–Jimenez, Santiago 1957] 10. ♖d1 ♔c7 11. ♗c8 ♔c8=

[85] 13. ♗c8 ♔c8 14. ♘e4 ♘8d7= Letelier–Tatai, La Habana (ol) 1966

[86] 8. 0-0-0 f6 9. g4 ♔c7 [9... ♔e8 10. g5 ♘c5 11. h4 ♗e6 12. b3 a5 13. h5 ♘bd7 14. gf6 gf6 15. ♗h3± Bertok–Udovčić, Jugoslavija

(ch) 1960] 10. ♖g1 [10. h4 ♘b6 11. ♗b6 ab6 12. ♗h3 ♗e6 13. ♘d2 ♗b4 14. g5 f5∓ Gligorić—Schmid, Hamburg 1965] ♘a6 11. h4 ♘dc5 12. g5 ♗e6 13. b3 ♖g8 14. gf6 gf6= Gligorić—O. Garcia, Haag 1966

[87] 13. ♗c3± Hort—Ciocaltea, Skopje 1969 — 8/76

[88] 8. 0-0-0 f6 [8... ♔c7 9. ♘g5±] 9. g4 ♔c7 10. ♖g1 ♘b6 11. b3 ♘8d7 12. g5 a5 13. gf6 gf6 14. a4 ♘c5∞ Pomar—Flesch, Malaga 1965

[89] 13. 0-0-0 ♔e8 14. ♗h3 ♘b6 15. ♗c8 ♖c8 16. b3± Spaski—Gheorghiu, Siegen (ol) 1970 — 10/110; 13... ♔c7!? Gipslis

A54 — 1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	...	♗g5[1]	e3	♗h4	♗e2	♗g3	h4[2]	♗h2	de5	±
	♕e7	c6	h6	♗g4	g5	♘bd7	♘h5	gh4	de5[3]	
2	...	♘d4	♗g5	e3	♗c4	♕c2	♘f5	♕f5	0—0	±
	ed4	d5[4]	dc4[5]	♗e7[6]	0—0	c5	♗f5	♘c6	♕d7[7]	
3	...	de5[8]	♘e5[9]	♕d8	♗g5[10]	0-0-0[11]	e3[12]	♔c2	♗h4	=
	♘c6	♘e5	de5	♔d8	c6	♔c7	♗b4	a5	♗e6[13]	
4	...	...	e3	♗e2	0—0	b3	♗b2[16]	h3		±
	...	...	♗e7[14]	0—0	♗g4	♖e8[15]	♗f8			
5	...	g3	♗g2	0—0	d5	h3	♗f3	e4	h4	±
	...	♗e7[17]	0—0	♗g4[18]	♘b8	♗f3	♘fd7	a5	♘c5[19]	
6	...	d5	e4[21]	g3[23]	♗g2	0—0	♘e1	f3	♗e3	±
	...	♘e7[20]	♘g6[22]	♗e7	0—0	c6	♗g4	♗d7	cd5[24]	
7	...	♘g5[25]	g4[27]	♗g2[29]	♘ge4	♗e4[31]	♕d3	♗f4	h3	±
	e4	♗f5[26]	♗g4[28]	c6[30]	♘e4	♘d7[32]	g6	♗e7	♗h5[33]	
8	...	♘d2	e3[35]	♗e2[36]	♕b3[38]	f3[39]	♘f3	♘e5	de5	±
	...	♗f5[34]	c6	d5[37]	♕d7	ef3	♗d6	♗e5	♘g4[40]	
9	...	e3	♗e2	0—0	♕c2[43]	b3[44]	♗b2	♖ac1[47]	♖fd1	±
	♘bd7	♗e7[41]	0—0[42]	c6	♖e8	♗f8[45]	♕c7[46]	a6	b5!?[48]	
10	...	g3	♗g2	♘g5[50]	0—0[51]	♘h3	cd5	♘d5	f3[53]	±
	...	c6	e4[49]	d5	h6	♘b6[52]	♘bd5	cd5		
11	...	...	...	♘h4	0—0[54]	cd5	♕b3	bc3	♗a3	±
	...	...	...	d5	♗b4[55]	cd5	♗c3	0—0[56]	♖e8	
12	...	...	♗g2	0—0	♕c2[59]	♖d1[61]	d5[62]	cd5	a4	±
	...	♗e7	0—0[57]	c6[58]	♖e8[60]	♗f8	cd5	a6	b6[63]	
13	...	♗g5	e3[65]	♕d2	♗e2[67]	de5	♗h4	0—0	♖ab1	±
	...	c6[64]	♕a5[66]	♗e7	♗d8[68]	de5	0—0	♖e8	e4[69]	
14	...	...	e3[70]	♕c2	♗d3	♗h4	0—0	a3[74]	b4	±
	...	♗e7	c6[71]	♕a5[72]	h6[73]	0—0	♖e8	♕c7	b6[75]	

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3 ♘bd7 5. ♗g5 ♗e7 6. e3 0—0

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
15	♗e2	0—0[76]	♗e7	♕c2[78]	♖ad1[80]	de5[81]	♖d2	h3	♖fd1[82]	±
	c6	♘e8[77]	♕e7	♘ef6[79]	♖e8	de5	♘f8	♘g6		
16	...	...	♕c2	h3	♗h4[84]	♗g3	♖fd1	♖ab1	a3[86]	±
	...	♖e8	♕c7	♘f8[83]	g6[85]	♘6d7	f6	a5		

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
17	♕c2	♗d3[88]	0—0[90]	h3[91]	♖ad1[93]	♗h4	♗e7	c5	cd6	±
	c6[87]	♖e8[89]	♕c7	♘f8[92]	♗e6	♘h5	♖e7	ed4	♕d6[94]	
18	. . .	. . .	♗h4	0-0-0[96]	♔b1[98]	♗g3	de5	h3	♗h2[99]	±
	. . .	h6	♖e8[95]	♕a5[97]	♘f8	♗g4	de5	♗h5		

[1] 5. g3 c6 6. ♗g2 ♗g4 7. 0—0 ♘bd7 [7. . . g6 8. c5! ed4 9. cd6 ♕d6 10. ♗f4 ♕d8 11. ♘d4 ♘bd7 12. h3± Pomar—Hug, Palma de Mallorca 1972 — 14/127] 8. ♗e3 g6± Pomar

[2] 10. d5 ♘c5 11. ♕c2 cd5 12. cd5 ♖c8 13. h3 ♗d7= Savon—Nežmetdinov, SSSR (ch) 1967 — 5/96

[3] 13. ♘e5 ♗e2 14. ♕d7 ♕d7 15. ♘d7 ♔d7± Baumbach—Nežmetdinov, DDR 1970

[4] **5. . . ♗e6** 6. g3 ♘bd7 7. ♘e6 fe6 8. ♗h3 ♕e7 9. ♘b5 ♘b6 10. ♘d4 e5 11. ♘e6± van Scheltinga—Jongsma, Amsterdam 1958; **5. . . ♗e7** 6. g3 0—0 7. ♗g2 c6 8. 0—0 ♖e8 9. b3 a5 10. ♗b2 ♘a6 11. e4± ○ Reti—Spielmann, Marianske Lazne 1925; **5. . . ♘c6** 6. ♘c6 bc6 7. g3 ♗e7 8. ♗g2 ♗d7 9. 0—0 0—0 10. b3 ♖b8 11. h3 ♕c8 12. ♔h2 ♖d8 13. e4 ♗e6 14. ♕e2± Kavalek—Kozomara, Sarajevo 1967 — 3/94

[5] 6. . . ♗e7 7. e3 c6 8. ♕c2 0—0 9. ♗e2 dc4 10. ♗c4 ♕a5 11. ♗h4 b5 12. ♗b3± Najdorf—Lisboa, Sao Paulo 1957

[6] 7. . . c5 8. ♘db5 a6 9. ♕d8 ♔d8 10. 0-0-0 ♘bd7 11. ♘d6 ♗d6 12. ♖d6 ♔e7 13. ♖d2 ♘b6 14. e4 ♔e8 15. e5± Hasin—Nežmetdinov, SSSR (ch) 1957

[7] Toluš—Klaman, SSSR (ch) 1957

[8] 5. e3 g6 — A 28

[9] 6. e4 ♗e7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♘f3 9. ♗f3 ♖e8 10. b3 ♘d7 11. ♘d5 ♗f8 12. ♗b2 ♘c5 13. ♕c2± Bouwmeester—Ojanen, La Habana (ol) 1966

[10] 8. b3 c6 9. ♗b2 ♗e6 10. e3 ♘d7 11. ♗d3 f6 12. ♗c2 a5= Ojanen—Prins, Helsinki (ol) 1952

[11] 9. ♖c1 ♗e7 10. e3 ♗f5 11. ♗e2 ♘d7 12. ♗e7 ♔e7 13. 0—0 ♖hd8= Szabo—Schmid, Hamburg 1965

[12] **10. f3** ♗b4 11. ♔c2 ♗e6 12. e4 a5 13. ♗e3 a4= Ditt—Heinicke, BRD 1955; **10. ♗h4** ♗e6 11. ♗g3 ♘d7 12. e3 f6 13. a3 a5= Persitz—Clarke, England 1954

[13] 13. ♗e2 ♖he8 14. ♗g3 ♘d7 15. ♘e4 h6= Ojanen—Schmid, Helsinki 1966

[14] 6. . . g6 — A 28

[15] 9. . . c6? 10. ♘e5 ♗e2 11. ♘c6 ♗d1 12. ♘d8 ♗b3 [12. . . ♗g4 13. ♘b7 a5 14. ♗a3 ♖a6 15. c5+— Keres—Teufel, Bamberg 1968] 13. ab3 ♖fd8 14. ♗a3±

[16] 10. ♘e5 ♗e2 11. ♘f7 ♗d1 12. ♘d8 ♗b3 13. ab3 ♖ed8=

[17] 5. . . ♗g4 6. d5 ♘e7 7. ♗g2 g6 8. h3 ♗f3 9. ef3 ♗g7 10. f4 ef4 11. ♗f4 0—0 12. 0—0 h6 13. ♖e1± Sloth—Kestler, Skopje (ol) 1972

[18] 7. . . ♘g4 8. d5 ♘b8 9. h3 ♘f6 10. ♘e1 a5 11. ♘d3 ♘a6 12. e4 ♘d7 13. ♗e3 b6 14. a3± Uhlmann—Gereben, Beverwijk 1961

[19] 13. b3± Uhlmann—Calvo, Madrid 1973 — 16/46

[20] 5. . . ♘b8 6. e4 [6. ♗g5 ♗e7 7. e4 c6 8. dc6 bc6?! 9. c5 ♗e6 10. cd6 ♕d6 11. ♕c2 ♘bd7 12. ♗e2 h6 13. ♗e3± Szabo—Ivkov, Budapest 1970 — 9/82; 8. . . ♘c6!? Keres] c5 [6. . . ♗e7 7. h3 0—0 8. ♗e3 ♖e8?! 9. g4 c5 10. ♖g1 a6 11. g5 ♘fd7 12. h4 ♘f8 13. h5 b6 14. ♘h4 g6 15. ♕f3± Aljehin—Kieninger 1941] 7. ♗e2 ♗e7 8. h3 0—0 9. ♗e3?! ♘e8 10. g4 g6 11. ♗h6 ♘g7 12. ♖g1 a6 13. ♕d2 b5∞ Sofrevski—B. Ilijevski, Skopje 1967; 9. g4!?±

[21] 6. ♗g5 ♘d7 7. e4 g6 8. h4 h6 9. ♗d2 ♗g7 10. h5 g5 11. g4 ♘c5 12. ♘h2 c6 13. ♗e2 0—0 14. ♗e3± Krogius—Besser, Hamburg 1965

[22] **6. . . h6** 7. c5! ♘g6 [7. . . c6 8. ♕a4± Uhlmann] 8. ♗b5 ♗d7 9. ♕b3 dc5 10. ♗d7 ♘d7 11. ♕b7 ♗d6 12. 0—0 0—0 13. ♕a6± Uhlmann—Jongsma, Amsterdam 1970 — 10/111; **6. . . g6** 7. h3 [7. c5 ♗g7 8. cd6 cd6 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♘e8 11. ♕b3 ♔h8 12. ♘d2 f5 13. f3 f4 14. ♘c4 g5∓↑》 F. Portisch—Ozsvath, Hungary 1967] ♗g7 8. ♗e3 [8. ♗e2 c6 9. a3 0—0 10. g4 ♘e8 11. ♘g1 f5 12. f3 f4 13. h4 h6 14. ♔d2 ♗d7∞ Averbah—Schmid, Erevan 1965] 0—0 9. g4 ♘e8 10. ♖g1 c6 11. ♗d3 cd5 12. cd5 ♔h8 13. ♕d2 f5 14. gf5 gf5 15. ♗h6 f4∞ Gerusel—Besser, Bad Pyrmont 1963; 7. ♗e2! ♗g7 8. 0—0 0—0 — E 97

[23] 7. ♗e2 ♗e7 8. h4 h6 9. h5 ♘f8 10. ♘g1 ♘8d7 11. ♗f3 c6 12. ♘ge2 a5 13. ♘g3± Trapl—Lutikov, Warszawa 1969 — 7/91

[24] 13. cd5±↑《 Drimer—Troianescu, Bucuresti 1968

[25] 5. ♘g1 h6 6. ♗f4 g5 7. ♗d2 ♗g7 8. e3 ♗f5 9. ♘ge2 ♗g6 10. ♕b3 b6∓ Bisguier—Bronštejn, Budapest 1961

[26] 5... ♕e7 6. h4 h6 7. ♘h3 g6 8. ♘f4 c6 9. e3 ♗g7 10. ♗e2 0—0 11. b3 ♖e8 12. ♗b2± Vladimirov—Vasjukov, SSSR (ch) 1963

[27] 6. ♕c2? h6 7. ♘ge4 ♘e4 8. ♘e4 ♕h4∓ Boleslavski—Bronštejn, Budapest (ct) 1950; 6. f3 ef3 7. gf3 [7. ef3 ♗e7 8. ♗d3 ♕d7 9. ♗e3 ♘c6 10. a3 0—0 11. 0—0 d5= Dozsa—Mjagmarsuren, Larne 1962] d5 8. cd5 h6 9. ♕a4 c6 10. ♕b3 hg5 11. ♕b7 ♕b6 12. ♕a8 ♗d6∞; 6. ♕b3 ♘c6 7. e3 ♕d7 8. d5 ♘d8 9. ♕c2 c6 10. ♘ge4 ♘e4 11. ♘e4 cd5 12. cd5 ♖c8 13. ♕d3 ♗e7⩲

[28] 6... ♗g6 7. ♗g2 ♕e7!? 8. ♕c2!?± Milić

[29] 7. ♘ge4 ♘e4 8. ♘e4 ♗e7 [8... d5 9. ♘c3 dc4 10. ♕a4 ♕d7 11. ♕c4 ♕c6 12. ♕b5 ♕b5 13. ♘b5 ♘a6 14. ♗f4±⊞ Lejn—Lisicin, SSSR 1968; 8... c6 9. ♕b3 ♕d7 10. ♖g1 ♗f5 11. ♘g3 ♗g6 12. e4 ♘a6 13. f4 f6 14. f5 ♗f7 15. ♗e3 0-0-0 16. 0-0-0±⊞ Garcia—Rubinetti, Mercedes 1968] 9. ♘g3 [9. b3 ♘c6 10. ♗g2 0—0 11. ♗b2 a5 12. ♘g3 ♖e8 13. h3 ♗d7 14. 0—0 ♗f8 1/2 : 1/2 Portisch—Schmid, Oberhausen 1961] c6 10. h3 ♗e6 11. e4 d5 12. ♘h5 ♗f8= Bilek—Ozsvath, Budapest 1965

[30] 7... ♘c6 8. ♘ge4 ♘e4 9. ♘e4 [9. ♗e4 ♕d7 10. ♘d5 0-0-0 11. ♕d3 ♖e8 12. ♖g1? ♗e2 13. ♔e2 f5 14. f3 ♕e6∓ Polugajevski—Raičević, Beograd 1974 — 18/42; 12. ♗e3∞ Raičević] ♕d7 10. h3 ♗f5 11. ♘g3 ♗g6 12. h4 h6 13. ♕b3 ♘d4? 14. ♕e3 ♘e6 15. f4 f5 16. ♗b7 ♖b8 17. ♗c6 1 : 0 Schmid—Westerinen, Bamberg 1968 — 5/95; 13... ♖b8±

[31] 9. ♘e4 ♘d7 [9... ♗f5 10. ♕b3 ♗e4 11. ♗e4 ♕b6 12. ♕e3 ♗e7 13. ♗d2± Szabo—Pirc, Budapest 1965] 10. ♕b3 ♘b6 11. c5 ♗e6 12. ♕g3 dc5 13. dc5 ♘d7 14. 0—0 ♘c5 15. ♗f4 ♘e4 16. ♗e4⩲ Gligorić—Szily, Büsum 1959

[32] 9... ♗h5 10. ♗f4 ♘d7 11. ♕d3 ♘f6 12. ♗f5 ♗g6 13. 0-0-0 ♗e7 14. ♖hg1 ♗f5 15. ♕f5± Polugajevski—Pirc, Budapest 1965

[33] 13. ♖g1 0—0 14. 0-0-0 ♘f6 15. d5±↑» Gheorghiu—Vasjukov, Bucuresti 1967 — 3/95

[34] 5... ♕e7 6. ♕c2 ♗f5 7. f3 ♘c6 8. fe4 ♗g6 9. e3 0-0-0 10. a3 ♖e8 11. ♗d3 ♘g4 12. ♘f3± Donner—Vasjukov, Wijk aan Zee 1973

[35] 6. ♕c2 ♗g6 7. ♘de4?! ♘e4 8. ♘e4 d5 9. cd5 [9. ♕a4 b5 10. ♕b5 c6 11. ♕b7 de4 12. ♕a8 ♗b4 13. ♗d2 ♗d2 14. ♔d2 ♕d4 15. ♔e1 ♕b2— +→ Radčenko—Nisman, SSSR 1971 — 12/40] ♗b4∓ Judovič; 7. e3!?; 6. g4!? e3?! 7. gf5 ed2 8. ♗d2 ♘c6 9. ♗g5 h6 10. ♗h4 ♗e7 11. e3 ♕d7 12. ♕f3± Popov—Trevelyan, Nice (ol) 1974; 6... ♗g4!?∞

[36] 7. b4 d5 8. b5 ♗b4 9. ♕b3 ♗c3 10. ♕c3 cb5 11. cb5 0—0 12. ♗a3 ♖e8= Aronin—Vasjukov, Moskva 1961

[37] 7... ♗e7 8. g4 ♗g6 9. g5 ♘g8 10. ♘de4 ♗g5 11. ♘g5 ♕g5 12. h4 ♕e7 13. h5 ♗f5 14. f3 △ e4±⊞ Mulwing—Boey, Moskva (ol) 1956

[38] 8. 0—0 ♗e7 9. f4 ♕d7 10. ♖b1 0—0 11. c5 ♘g4 12. ♘b3 ♘h6 13. h3 ♕c7 14. ♗d2 ♗e6 15. ♗e1 f5= Trifunović—Lukić, Jugoslavija (ch) 1956; 8. f3 ef3 9. ♗f3 dc4 10. ♘c4 ♗e6 11. ♕e2 ♗e7 12. 0—0 0—0 13. b3 ♖e8 14. ♗b2 ♗b4= Weise—Kestler, Bad Pyrmont 1961; 8. ♖b1 h5 9. b4 ♗e7 10. h3 h4 11. ♕b3 0—0 12. b5 c5!?∞ Bolbochan—Jimenez, La Habana (ol) 1966; 8. cd5 cd5 9. ♕b3 — 8. ♕b3

[39] 9. cd5 cd5 10. f4 ef3 11. ♘f3 ♗d6 12. ♘e5 ♗e5 13. de5 ♘e4 14. 0—0 ♘c6 15. ♖d1∞ Smislov—Bronštejn, SSSR (ch) 1949

[40] 12... dc4 13. ♕c4 ♗e6 14. ♕h4 ♘g4 15. ♕g3± Gligorić—Trifunović, Skopje 1956; 12... ♘g4± Gligorić—Schmid, Zürich 1961

[41] 5... c6 6. ♗e2 e4 7. ♘d2 d5 8. ♕b3 dc4 9. ♘c4 ♘b6 10. ♘b6 ab6 11. ♗c4 ♕c7 12. ♕c2 ♗f5 13. h3± Rakić—Pirc, Jugoslavija (ch) 1957

[42] 6... c6 7. 0—0 ♕c7 8. b4 ♘f8 9. ♗b2 ♘g6 10. h3 0—0 11. de5 de5 12. c5± Popov—Csom, Budapest 1965

[43] 8. b3 ♖e8 9. ♗b2 e4 10. ♘d2 d5 11. f3 ♗d6 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 [13. ♘c4 ♗b4! 14. ♘e4 b5 15. ♘e5 ♘e3 16. ♕c1 ♘e5! 17. ♕e3 ♘g6 18. ♕c1 ♕d5∓ Švedčikov—Golovko, SSSR 1978] cd5 14. fe4 fe4 15. ♘c4 ♗c7 16. ♕e1 ♕g5 17. ♕f2 ♘f6= Golovko

[44] 9. b4 ♗f8 10. a4 [10. ♖d1 ed4 11. ed4 d5! 12. c5 ♘e4 13. ♘e4 de4 14. ♘g5 ♘f6 15. ♗c4 ♘d5∞ Barcza—Pilnik, Beograd 1954] ♕c7 11. ♕b3 b6 12. a5 a6 13. ab6 ♕b6 14. c5 ♕b7± Barcza—Flesch, Budapest 1961

[45] 9... ♕a5 10. ♗b2 ♘f8 11. ♖ad1 ♘g6 12. a3 ♗f8 13. b4 ♕c7 14. de5 de5± Tajmanov—Aronin, SSSR (ch) 1949

[46] 10... h6 11. ♖fd1 e4 12. ♘d2 d5 13. cd5 cd5 14. ♘b5 ♖e6 15. ♕c7±↑ ⇔ c Stahlberg—Rossolimo, England 1951; 10... g6 11. ♖fd1 [11. ♘d2 ed4 12. ed4 d5 13. ♗d3 ♗g7 14. cd5 ♘d5 15. ♘d5 cd5= Lisicin—Furman, SSSR (ch) 1954] a5 12. de5 de5 13. ♘g5 ♕c7 14. ♘ge4 ♗e7 15. ♖d2±↑ ⇔ d Gojak—Bogdanović, Sarajevo 1964

[47] 11. h3 b6 12. ♖ad1 ♗b7 13. ♘g5 ♖ac8 14. de5 de5 15. ♘ce4±↑ ⇔ d, ×d6 Karaklajić—Udovčić, Jugoslavija (ch) 1961

[48] 12... b6?! 13. ♗a3 ♗b7 14. de5 de5 15. ♗f8 ♖f8 16. ♘g5 ♖ad8 17. ♕f5!± Barcza—Gipslis, Tallinn 1968 — 7/92; 12... b5!?±

[49] 6... h6 7. 0—0 g5 8. b3 ♗e7 9. e3 ♕c7 10. ♗b2 ♘f8 11. c5!±↑⊞ Sallay—Csom, Budapest 1964

[50] 7. ♘d2 d5 8. cd5 [8. f3 ef3 9. ef3 dc4 10. ♘c4 ♘b6 11. ♘e5 ♗e7 12. 0—0 0—0 13. ♗e3 ♘fd5∓ Szabo—Letelier, Mar del Plata 1955] cd5 9. 0—0 [9. ♕b3 ♘b6 10. ♘f1 ♗e7 11. ♘e3 0—0 12. a4 a5 13. ♗d2 ♗e6∓ van Scheltinga—Pirc, Beverwijk 1958] ♗e7 10. f3

ef3 11. ♘f3 0—0 12. a4?! ♘b8 13. ♘e5 ♘c6 14. ♔h1 ♗e6∓ Kirov—Minić, Istanbul 1975 — 20/103; 12. ♗f4!? Minić

[51] 8. cd5 cd5 9. ♕b3 h6 10. ♘f7 ♔f7 11. ♘d5 ♘c5 12. dc5 ♕d5∓ Lengyel—Minić, Sombor 1974

[52] 9... ♗b4 10. ♕b3 ♗c3 11. ♕c3 dc4 12. ♕c4 0—0 13. ♖d1± Mojsejev—Bronštejn, SSSR (ch) 1952

[53] Langeweg—Gligorić, Beverwijk 1967

[54] 8. cd5 cd5 9. 0—0 ♘b6!= Keene

[55] 8... ♗e7 9. ♘f5 0—0 10. cd5 cd5 11. ♘e7 ♕e7 12. ♗f4 ♘b6 13. ♘b5 ♘e8 14. a4± Bogoljubov—Lange, Bad Pyrmont 1950; 8... ♘b6 9. c5 ♘bd7 10. f3± Keene

[56] 11... ♘b6? 12. f3 ef3 13. ♖f3 ♘e4 14. ♗a3± Keene—Minić, Rovinj—Zagreb 1975 — 19/85

[57] 6... c6 7. 0—0 e4 8. ♘e1 d5 9. cd5 cd5 10. ♕b3 ♘b6 11. ♗f4± Kurajica; 7. e4 — A 55

[58] 7... ♖e8 8. e4 c6 — A 55

[59] 8. c5? dc5! [8... ed4? 9. cd6 dc3?! 10. de7 ♕e7 11. bc3 ♘b6 12. ♘d4!±⇗↑⇖ Andersson—Torre, Geneve 1977 — 25/119; 9... ♗d6±] 9. de5 ♘g4 10. ♗f4 g5 11. h3 gf4 12. hg4 fg3∓ R. Byrne, Mednis; 8. b3 ♖e8 9. ♗b2 e4 10. ♘e1 d5 11. cd5 cd5 12. f3 ♗b4 13. ♘c2 ef3 14. ef3 ♗a5 15. ♕d3 ♘f8 16. ♖fe1 ♖e1 17. ♖e1 ♗e6 18. ♘e3± Lekander—Wibe, Norge—Sverige 1974; 8. e4 — A 55

[60] 8... ♖b8 9. b3 ♖e8 10. c5! ed4 11. cd6 ♗d6 12. ♘d4 ♘c5 13. ♗b2 ♗e5 14. ♘f3 ♗d6 15. ♖ad1± Keene—Westerinen, Mannheim 1975 — 19/86; 8... ed4 9. ♘d4 ♘b6 10. b3 d5 11. ♖d1 ♕d7 12. cd5 ♘bd5 13. ♘d5 cd5 14. ♗b2± Opočensky—Aljehin, Praha 1942; 8... a5 9. ♖d1 ♕c7 10. h3 ♖e8 11. ♗e3 ♗f8 12. ♖ac1 ♖b8 13. c5!±↑⇖ Barcza—Nawak, Varna (ol) 1962

[61] 9. b3 ♕a5 10. ♗b2 ♘f8 11. e3 ♘g6 12. de5 de5 13. a3 ♕c7 14. ♖fe1 ♗g4 15. h3± Petrosjan—Pirc, Beograd 1954; 9... ♕c7!?△ ♘f8; 9. c5!? Keene; 9. h3 ♗f8 10. e4 — A 55

[62] 10. de5 de5 11. b3 ♕c7 12. ♘g5 ♘c5 13. ♗b2 a5 14. ♖ab1 g6= Udovčić—Đurašević, Jugoslavija (ch) 1953; 12. e3!?±

[63] 13. e4 ♗b7 14. h3 ♖c8 15. ♗e3 ♗e7 16. ♖ac1± Makle—Andersen, Nice (ol) 1974

[64] 5... h6 6. ♗h4 [6. ♗f6 ♕f6 7. e3 c6 8. ♕c2 ♕d8 9. 0-0-0 ♕c7 10. c5 dc5 11. de5 ♘b6= Nikolac—Bertok, Opatija 1953] g5 7. de5 gh4 8. ef6 ♕f6 9. ♘d5 ♕b2? 10. ♖b1 ♕a2 11. ♘c7 ♔d8 12. ♘a8+— Keres—Boleslavsk, Zürich (ct) 1953; 9... ♕d8±

[65] 6. ♕c2 ♕a5 7. ♗h4 [7. 0-0-0 ♗e7 8. c5?! ed4 9. cd6 dc3 10. de7 cb2 11. ♕b2 ♕c5 12. ♔b1 ♕e7 13. e4 ♕c5!∓ Ornstein—Kavalek, Nice (ol) 1974 — 17/114] ♗e7 8. e3 0—0 9. ♗d3 ed4 10. ♘d4 ♘e5 11. ♗h7 ♘h7 12. ♗e7 ♖e8 13. ♗d6 ♘c4 14. ♗g3± Keres—Toluš, SSSR (ch) 1950

[66] 6... ♕c7 7. ♗e2 [7. b3 g6 8. c5!? ed4 9. ed4 dc5 10. ♗c4! ♗g7 11. ♕e2 ♔f8 12. 0-0-0 ♘b6 13. ♖he1± Keres—Ojanen 1959] g6 8. 0—0 ♗g7 9. ♕c2 0—0 10. ♖fd1 ♖e8± — E 61 6... ♕e7 7. ♗e2 g6 8. ♘e4?! h6 9. c5 dc5 10. de5 hg5 11. ♘d6 ♔d8 12. ♘g5 ♘e5 13. ♘df7 ♔c7 14. ♘e5 ♕e5 15. ♘f7 ♕e8 16. ♘h8 ♗d6∓ Reško—Talj, SSSR 1971; 8. ♕c2±

[67] 8. ♗d3 0—0 9. 0—0 ♔h8 10. ♕c2 ♖e8 11. a3 ♕c7 12. ♗h4 h6 13. h3 ♘h5 14. ♗e7 ♖e7 15. ♖ad1± Nikolac—Cuartas, Amsterdam 1971

[68] 8... 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♖fd1 ♗d8 11. ♗h4 e4 12. ♘e1 ♕f5 13. ♗g3 d5 14. cd5?! ♘d5 15. ♘d5 ♕d5= Plachetka—Espig, Odesa 1976 — 22/129; 14. ♘c2±; 10. a3!?

[69] 13. ♘d4 ♘f8 14. b4 ♕e5 15. b5± Bielicki—Bronštejn, Mar del Plata 1960

[70] 6. ♕c2 0—0 7. ♖d1 ed4 8. ♘d4 ♘e5 9. e4 ♘h5 10. ♗e7 ♕e7 11. ♘d5 ♕d8 12. ♗e2 ♘f6 13. ♘e3±⊞ Bisguier—Aaron, Stockholm (izt) 1962

[71] 6... ♘g8 7. ♗e7 ♘e7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ed4 10. ♘d4 ♘c6 11. ♘d5 ♘d4 12. ♕d4± Guljko—Kočijev, Lvov 1978 — 25/122

[72] 7... ♘h5 8. ♗e7 ♕e7 9. ♗e2 g6 10. 0-0-0 ♘hf6 11. ♘g5 0—0 12. h4 d5 13. h5±↑⇗ Nievergelt—Pilnik, Beograd 1954; 7... ♘g4 8. h3 ♘gf6 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♘e8 11. ♗e7 ♕e7 12. b4! ♘c7 13. c5±↑⇖ Keres—Bronštejn, Moskva 1967 — 3/96

[73] 8... a6 9. 0—0 h6 10. ♗h4 0—0 11. ♖fd1 ♖e8 12. a3± Milev—Minić, Varna (ol) 1962; 8... ♘f8!? 9. h3? e4! 10. ♗e4 ♘e4 11. ♕e4 f6 12. ♗f4 ♗f5 13. b4 ♕b4∓ Bikov—Golovko, SSSR 1963; 9. 0-0-0±

[74] 11. de5 ♘e5 12. a3 ♗e6 13. b4 ♕c7 14. c5 a5!= Petrosjan—Bronštejn, Göteborg (izt) 1955

[75] 13. ♖ad1 a5 14. b5 ♗b7 15. ♘d2± Platonov—Bronštejn, Leningrad 1971 — 12/98

[76] 8. ♖b1 ♘e8 9. ♗e7 ♕e7 10. b4 e4 11. ♘d2 f5 12. ♕c2 ♘df6 13. g3 ♗e6 14. ♘b3 d5 15. c5 g5∞ Bielicki—Schweber, Argentina 1965

[77] **8... h6** 9. ♗h4 ♖e8 10. ♕c2 ♕c7 11. ♖fd1 a6 12. ♖ac1 ♘f8 13. h3 ♕b8 14. ♗g3 ♘8d7 15. c5± Goldenberg—Bazan, Buenos Aires 1960; **8... ♘g4**!? 9. ♗e7 ♕e7 10. h3 ♘h6 11. b4 e4 12. ♘d2 f5 13. d5 c5 14. bc5 ♘c5 15. ♘b3± Filip—Milić, Zagreb 1955

[78] 10. b4 ♘df6 [10... ♘c7 11. ♖e1 ♘f6 (Hardicsay—Malich, Budapest 1978 — 26/120) 12. ♕b3 △ b5± Hardicsay] 11. ♕b3 ♘c7 12. ♖fd1 ♗g4 13. h3 ♗h5 14. a4 a6 15. ♖d2± Volovič—Peterson, SSSR 1971

[79] **10... f5** 11. b4 e4 12. ♘d2 ♘df6 13. ♖ab1 [13. b5 c5 14. ♘b3 ♗e6 15. ♖fd1±↑« Malich—Espig, DDR 1971] d5 14. b5 cb5 15. ♘b5 b6 16. ♖fc1 ♗e6 17. c5±↑ Knežević—Ostojić, Jugoslavija (ch) 1978 — 25/120; **10... ♘df6** 11. ♖ad1?! e4 12. ♘d2 d5 13. cd5 cd5 14. ♖c1 ♗d7 15. ♕b3 ♗c6= Dubin—Szmetan, Argentina 1971; 11. b4!±

[80] 11. b4 e4 12. ♘d2 ♖e8 13. ♖ae1 [13. ♖fd1 h5 14. ♘f1 a6 15. ♖ab1 h4= Jansson—Ivkov, Skopje (ol) 1972] ♘f8 14. f3 ef3 15. ♗f3±⊞ Fuderer—Phillips, Hastings 1954/55

[81] 12. ♖fe1 ♘f8 13. de5 de5 14. ♘d2 ♗e6= Cruz—Wexler, Buenos Aires 1965

[82] Konstantinopolski—Boleslavski, SSSR (ch) 1952

[83] 10... ♗f8 11. ♖fd1 [11. ♗h4 g6 12. ♗g3 ♘h5 13. ♗h2 f6 14. c5 d5∞ Prajnfalk—Bogdanović, Jugoslavija (ch) 1953] g6 12. ♖ab1 a5 13. a3 ♗g7 14. b4 ab4 15. ab4± Nievergelt—Schmid, Amsterdam (ol) 1954

[84] 11. ♖ad1 ♘g6 12. ♖d2? e4! 13. ♘h2 [13. ♘e4 ♘e4 14. ♕e4 ♗h3∓] ♕a5! 14. ♗f6 ♗f6∓○ Ree—Hubner, Krefeld 1967 — 3/97

[85] **11... ♘h5** 12. ♗e7 ♕e7 13. c5! ed4 14. cd6 ♕d6 15. ♖ad1± Mazini—Eliskases, Buenos Aires 1955; **11... ♘g6** 12. ♗g3 ♗f8 13. ♖fd1 [13. de5 de5 14. a3 ♗d7 15. b4± Flor—Lilienthal, Budapest (ct) 1950] ed4 14. ♖d4 ♘e5 15. ♖ad1 b6 16. b4± Onat—Vizantiades, Istanbul 1975

[86] Sanguineti—Panno, Buenos Aires 1955

[87] 7... **ed4** 8. ♘d4 ♘e5 9. ♗e2 ♘g6 10. h4 c6 11. ♘f5 ♗f5 12. ♕f5± Flor—Petrosjan, SSSR (ch) 1949; 7... **♘e8** 8. ♗e7 ♕e7 9. ♗d3 ♘ef6 10. 0—0 ♖e8 11. de5 de5 12. ♘g5 g6 13. ♖fd1± Ree—Kavalek, Amsterdam 1977; 8. h4!? Boleslavski; 7... **h6** 8. ♗h4 ♘e8 [8... c6 9. 0-0-0 ♘e8 10. ♗g3! ♕a5 11. ♗d3 ♘ef6 12. ♔b1 a6 13. ♘h4 ♖e8 14. f4± Trapl—Minić, Varna (ol) 1962] 9. ♗g3 ♗f6 10. 0-0-0 ed4 11. ed4 g6 12. ♗d3 ♗g7 13. h4± Thiellement—Makles, Le Havre 1966; 7... ♖e8 8. ♗d3 ed4 9. ♘d4 [9. ed4 ♘f8 10. h3 ♘d5!? 11. cd5 ♗g5 12. ♔f1 ♗d7 13. g3 ♖c8∞ Spaski—Vasjukov, Moskva 1959] ♘e5 10. ♗e2 h6 11. ♗h4 ♘g6 12. ♗g3 c6 13. 0—0 ♗f8 14. ♖fd1 ♘e5 15. h3± Varnusz—Gasztony, Budapest 1953

[88] **8. 0—0—0**!? ♕c7 9. g4!±↑»; 8... ♕a5∞ Knežević; **8. ♗e2** ♘e8 [8... ♕c7 △ ♖e8, ♘f8 Knežević] 9. ♗e7 ♕e7 10. 0—0 — 7. ♗e2

[89] 8... ed4 9. ed4 ♖e8 [9... h6 10. ♗d2 ♘b6 11. b3 a5 12. 0—0 ♗g4 13. ♘h4! ♘e4 14. ♗e4 ♗h4 15. d5!± Polugajevski—Hottes, SSSR—BRD 1960] 10. 0—0 ♘f8 11. h3 h6 12. ♗d2 ♘e6 13. ♖ae1 d5 14. cd5 cd5 15. ♕b3± Euwe—Petrosjan, Zürich (ct) 1953

[90] 9. 0-0-0 ♕a5 10. g4!? [10. ♗h4 ♘f8 11. ♔b1 ♗g4 (11... e4!? 12. ♘e4 ♘e4 13. ♗e4 ♗h4 14. ♘h4 ♖e4 15. ♕e4 g5∞) 12. de5 de5 13. h3 ♗h5 14. g4 ♗g6 15. ♗f5 ♖ad8= Ragozin—Boleslavski, Moskva 1947] ed4!? [10... ♘f8?! 11. ♗f6 ♗f6 12. g5 ♗e7 13. ♖dg1 ♗e6 14. ♔b1 b5 15. d5!± Brameyer—Espig, DDR 1973 — 15/103] 11. ed4 ♘f8∞

[91] 10. ♖ae1 a6 11. c5 h6 12. cd6 ♗d6 13. ♗f6 ♘f6 14. de5 ♗e5 15. ♘e5± Ornstein—Westerinen, Stockholm 1974/75

[92] 10... a6 11. a4 a5 12. ♗h4! △ ♗g3±

[93] 11. c5 dc5 12. de5 ♘d5∞ Polugajevski

[94] 16. ♘d4±↑⊞ Polugajevski—Močalov, SSSR 1978 — 25/121

[95] 9... ♘h5 10. ♗e7 ♕e7 11. 0—0 g6 12. ♘d2 ♘df6 13. b4 ed4 14. ed4± Ree—Hug, Las Palmas 1973

[96] 10. 0—0 a6 [10... ♘h5 11. ♗e7 ♕e7 12. b4 ♘df6 13. ♗e2 g6 14. ♖fd1 ♘g7 15. b5±↑« Petrosjan—Golz, Leipzig (ol) 1960; 11. ♗g3!?] 11. a4 a5 12. ♖fd1 ♘h5 13. ♗e7 ♕e7 14. ♗f5± Zinser—Bertok, Reggio Emilia 1968/69

[97] **10... e4**? 11. ♗e4 ♘e4 12. ♕e4 ♗h4 13. ♕h4 ♕a5 14. d5± Schweber—Agdamus, Buenos Aires 1970; **10... ed4** 11. ♘d4 ♘e5 12. ♗e2 ♘g6 13. ♗g3 ♕b6 14. ♖d2 d5 15. cd5± Canal—Szabados, Venezia 1947; 11. ed4!?

[98] 11. ♘d2 a6 12. ♘b3 ♕c7 13. ♔b1 ♘f8 14. h3?! e4! 15. ♗e2 ♗f5∓ Gereben—Määrdle, Bognor Reggis 1953; 14. f3=

[99] Polugajevski—O. Garcia, Oberhausen 1961

A 55 — 1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3 ♘bd7 5. e4

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	. . .	g3	♗g2	0—0	h3	♗e3[4]	♘e1[6]	g4	♕d2[7]	±
	♗e7[1]	c6	♕c7[2]	♘f8	♘g6[3]	h5[5]	h4	♘h7		
2	. . .	. . .	♗g2	0—0	♖e1[10]	c5	h3	cd6	♗g5	±
	. . .	0—0	c6[8]	a6[9]	b5	♗b7[11]	♕c7	♗d6	h6[12]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	h3[13]	♗e3[15]	cb5[16]	♕c2[17]	a3	±
	. . .	. . .	. . .	♕c7	a6[14]	b5	ab5	♕b8[18]	♗b7[19]	

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3 ♘bd7 5. e4 ♗e7 6. g3 0—0 7. ♗g2 c6 8. 0—0 ♖e8

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
4	b3[20]	♗b2	♕c2[23]	♘a4[25]	♖fe1	♖ac1	♘c3			±
	♗f8[21]	a5[22]	♕c7[24]	b6	♖a7	♕b8	♗a6[26]			
5	. . .	♗b2	h3	♖c1[28]	c5	cd6	♘d4	♘ce2	♕c2[30]	±
	♕c7	♘f8	♘g6[27]	♗d7[29]	ed4	♕d6	♖ad8	♗f8		
6	♖e1	h3	d5	♗e3	♘d2	♗f1	♖b1			±
	♗f8[31]	a6[32]	a5[33]	♕c7	♘c5	♗d7	♖ec8[34]			
7	h3	♕c2[35]	♗e3[37]	de5[39]	♖fd1	♖ac1				±
	♗f8	a6[36]	b5[38]	de5	♕c7[40]	♗b7				
8	. . .	. . .	♗e3	♖fd1	♖ab1	cb5	de5			±
	. . .	a5	a4[41]	♕a5	b5	cb5	♘e5[42]			
9	. . .	♗e3[43]	♖e1[45]	♘d4	♕c2	b3	♖ab1	a3		±
	♕c7	♗f8[44]	ed4[46]	♘c5	a5	g6	♗g7	♘fd7[47]		
10	. . .	. . .	♖c1[48]	♖e1[50]	♘d2	♘b3	♘d4			±
	. . .	♘f8	♘g6[49]	♕a5[51]	ed4	♕a6	♘e5[52]			

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3 ♘bd7 5. e4 ♗e7 6. ♗e2

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
11	. . .	0—0[53]	♗e3[54]	d5	♘e1	♘c2	♗d2	g3	♖e1	±
	c6	♕c7	h6[55]	c5	g5	♘f8	♘g6	♗h3	♕d7[56]	
12	. . .	d5[57]	♕c2[59]	♗e3[60]	h3	g4	0-0-0	♖dg1	gf5	±
	0—0	♘c5[58]	a5	b6	♔h8	♘g8	g6	f5	gf5[61]	
13	. . .	0—0	d5[62]	♕c2[64]	♗e3	♘d2[65]	♖fc1	♕d1	♖ab1	±
	. . .	c6	♘c5[63]	a5	♕c7	♗d7	♖fc8	♕b8	♗d8[66]	
14	. . .	. . .	♖e1	♗f1[68]	a3[70]	♗g5	h3	♕c2	♖ad1	±
	. . .	. . .	a6[67]	b5[69]	♗b7	♕b8	♖e8	♗f8	ed4[71]	

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 e5 4. ♘f3 ♘bd7 5. e4 ♗e7 6. ♗e2 0—0 7. 0—0 ♖e8

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
15	h3[72]	♗e3[73]	♕c2[74]	♖ad1	♗d4	♘d2	b4	♗e3[76]		±
	c6	♕c7	♗f8[75]	ed4	♘e5	♘fd7	♘g6			
16	♕c2	b3[77]	♗b2[78]	g3	♖ad1	d5	♘h4	a3	♗f3[81]	±
	c6	♗f8	♘h5[79]	g6[80]	♘hf6	c5	♗g7	♘b6		

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
17	. . .	♖d1	b4[83]	b5	de5	♗b2	♘d2	♘f1	♘e3	±
	. . .	♕c7[82]	a5	c5[84]	de5	♗f8	♘b6	♗e6	♖ad8[85]	
18	♖e1	♗f1[86]	h3[88]	g3[90]	a3	b3[91]	bc4	♘d4[92]		±
	c6	♕c7[87]	♗f8[89]	a6	b5	bc4	ed4			
19	. . .	. . .	d5[93]	a3	b4	♘d2[96]	♘b5	♖b1[97]		±
	. . .	♗f8	c5[94]	g6	♗g7[95]	♗h6	♕b6			
20	. . .	. . .	♖b1	b3	♘d4	f3	♗e3	♕d2[101]		±
	. . .	. . .	a5[98]	ed4[99]	♘c5	♘fd7[100]	♘e5			

[1] 5. . . ed4 6. ♕d4 g6 7. ♗g5 ♗g7 8. ♕d2 0–0 9. 0-0-0 ♕e8 10. ♖e1 ♘e5 11. ♘d4 ♗e6 12. ♘e6± Goldenov–Lipnicki, SSSR (ch) 1952; 5. . . c6 6. d5 ♘c5 7. ♕c2 a5 8. ♗e2 cd5 9. cd5 ♗d7 10. ♘d2 ♖c8 11. a4! ♗e7 12. 0–0± ↑≪ ×b5 Kanko–Ostermeyer, Haifa (ol) 1976

[2] 7. . . ♕a5 8. 0–0 ♘f8 9. h3 ♘g6 10. ♗e3 0–0 11. d5 cd5 12. cd5 ♘e8 13. ♘d2± ↑≪ Liptay–Köberl, Hungary (ch) 1965/66; 7. . . h5 8. h3 ♕c7 9. ♗e3 ♘f8 10. ♘h4 g6 11. ♘f3 ♗d7 12. ♖c1 ♘e6 13. 0–0 h4 14. d5± ○⊞ Mašić–Tabor, Baja 1971; 7. . . ed4 8. ♘d4 ♘e5 9. ♕e2 ♕b6 10. ♘c2 h5 11. h3 a5 12. f4 ♘ed7 13. ♗e3± Földi–Köberl, Hungary (ch) 1965/66

[3] 9. . . ♗d7 10. ♗e3 h6 11. ♖c1 g5 12. c5! dc5 13. ♘e5 ♗e6 14. b4! cd4 15. ♗d4 ♕d6 16. ♘c6!± Szabados–Grob, Venezia 1948

[4] 10. ♕c2 h5 11. h4 ♗d7 12. d5 c5 13. ♘d1 ♘g4∞ Ree–Hug, Las Palmas 1973; 12. ♖d1!?±

[5] 10. . . ♗d7!? 11. c5?! dc5 12. de5 ♘e5 13. ♘e5 ♕e5 14. f4 ♕e6 15. e5 ♘d5 16. ♘d5 cd5 17. ♕d5 ♕d5 18. ♗d5 ♗h3= Gheorghiu –Ciocaltea, Romania (ch) 1973; 11. ♖c1!?±

[6] 11. ♕d2 ♗d7 12. b4 ♕c8 [12. . . 0-0-0 13. b5±] 13. ♘g5 h4! 14. g4 ♘g4 15. hg4 h3!∓→» Liebert–Tabor, Hungary 1970 — 9/84

[7] Quinteros–Makropoulos, Nice (ol) 1974

[8] 7. . . a6 8. 0–0 b5 9. ♕e2 ♗b7?! 10. ♖d1! ♕b8 [10. . . b4 11. ♘d5±] 11. de5 de5 12. cb5± Kavalek–Westerinen, Solingen 1974 — 18/101; 9. . . c6!?

[9] 8. . . ♘e8 9. h3 [9. ♕c2 ♗f6 10. ♖d1 ♕c7 11. b3 ♔h8 12. ♗a3 ♖g8 13. c5 dc5 14. de5 ♘e5 15. ♘e5 ♕e5 16. ♗b2⩲ Nemet–Ugrinović, Jugoslavija 1966] g6 10. ♗h6 ♘g7 11. ♖e1 ♗f6 12. ♗e3 ♗e7 13. ♗h6 ♗f6 14. ♕d2 a6 15. a3 ♖b8 16. ♗f1± Lengyel–Kinmark, ČSSR 1968 — 5/97

[10] 9. b3?! b5 10. cb5 ab5 11. ♕c2 ♗b7 12. ♖d1 ♕b8 13. h3 ♖c8 14. ♗e3 ♗f8 15. a4 ed4 16. ♘d4 b4 17. ♘ce2 c5 18. ♘f5 ♖e8 19. f3 d5∓ Furman–Torre, Bad Lauterberg 1977 9. b3 b5 10. c5 dc5 11. de5 ♘e8 12. ♗e3 ♘c7 13. ♕e2 ♘e6 14. ♖fd1± Gutman–Džindžihašvili, SSSR 1975 — 20/104; 9. a4 a5 10. h3 ♖e8 11. ♕c2 ♗f8 12. ♗e3 g6 13. ♖ad1± Antošin–Golovko, SSSR 1962

[11] 10. . . dc5 11. de5 ♘e8 12. e6! fe6 13. e5 ♘b6 14. ♕e2 ♘c7 15. ♘e4± Trapl–Pachman, ČSSR (ch) 1963

[12] 14. de5 ♗e5 15. ♘e5 hg5± Krogius–Peterson, SSSR (ch) 1965

[13] 9. b3 a6 [9. . . ♖d8 10. ♗b2 ♘f8 11. h3 ♘e6 12. ♕d2 a6 13. d5! ♘f8 14. a4 ♘g6 15. a5±↑≪ Rubinstein–Chajes, Karlovy Vary 1923] 10. ♗b2 b5 11. ♕e2! [11. cb5 ab5 12. ♖c1 ♕b6∞ Polugajevski] bc4 12. ♕c4 a5 13. de5 de5 14. ♖fc1 ♘c5 15. ♘a4± Polugajevski–Espig, Budapest 1975 — 19/88; 12. . . ed4!?± Polugajevski; 9. . . ♖e8 — 8. . . ♖e8; 9. ♗e3!?△ 9. . . ♘g4 10. ♗d2

[14] 9. . . ♘b6 10. b3 ♗d7 11. c5! dc5 12. de5 ♘e8 13. ♕c2 ♖d8 14. ♗f4± Saidy–Thomas, USA 1960; 9. . . ♖d8 10. ♗e3 ♘f8 11. ♕c2 ♘e6 [11. . . ♗e6? 12. d5 cd5 13. cd5 ♗d7 14. ♖fc1±] 12. ♖ac1 ♘d7 13. ♖fd1±; 9. . . ♖e8 — 8. . . ♖e8

[15] 10. ♕c2!?

[16] 11. ♘d2 ♖b8 12. ♖c1 ♖e8 13. cb5 ab5 14. ♘d5 ♘d5 15. ed5 ed4∞ van Scheltinga–Castaldi, Venezia 1953

[17] 12. a3 ♗a6 13. ♖e1 c5!? 14. de5 de5 15. ♖c1 ♖fd8 16. ♘d5 ♘d5∓ Ermenkov–Espig, Varna 1973 — 15/104

[18] 12. . . ♗a6 13. ♘d5 ♘d5 14. ed5 c5 15. de5± Footner–Penrose, Withby 1962

[19] 13. . . c5?! 14. dc5 dc5 15. ♖fd1 c4 16. ♘d5 ♘d5 17. ♖d5± Osnos–Vorotnikov, SSSR 1972; 13. . . ♗b7 14. ♖fd1 ♖c8 15. ♕b3 ed4 16. ♘d4± Osnos–Espig, Zinnowitz 1971

[20] 9. d5 ♘c5 10. ♘e1 cd5 [10. . . a5 11. ♖b1 ♗f8 12. ♘d3± Liberzon–Čerepkov, SSSR (ch) 1969] 11. cd5 ♗g4 12. ♕d2 ♖c8 13. ♘c2 a5 14. f3 ♗d7 15. ♘e3 b5!∞⇆ Hase–Cuasnicu, Argentina 1973

[21] 9. . . ♘f8 10. ♗b2 ♘g6 11. ♕d2 ♗d7 12. ♖ad1 ♕c8 13. ♘e1 ♗h3 14. f3 ♗g2 15. ♔g2± Lilienthal–Panov, SSSR 1939

[22] 10... a6 11. d5 [11. ♕d3 b5 12. ♘d2 ♗b7 13. ♔h1 ed4 14. ♕d4 c5 15. ♕d3 ♘e5= Kotov—Petrosjan, Zürich (ct) 1953] cd5 12. cd5 ♘c5 13. ♘e1 a5 14. ♘e2 ♕b6 15. ♕d2± Malich—Kavalek, Harrachov 1966

[23] 11. ♖e1 g6 12. ♕d2 ♕c7 13. ♖ad1 ♗g7 14. h3 ♘f8 15. de5 de5 16. ♗a3± Gerschman—Luna, Mar del Plata 1967

[24] 11... ed4 12. ♘d4 ♘c5 13. h3 ♕b6 [13... ♕c7 14. ♖ae1 ♗d7 15. f4 ♘e6 16. ♘f5± Aljehin—Golmayo 1922] 14. ♖fe1 g6 15. a3± Walsh—Lokvenc, Amsterdam (ol) 1954

[25] 12. ♖ad1 ed4 13. ♘d4 ♘c5 14. ♗c1 g6 15. ♔h1± Opočensky—Spielmann, Warszawa (ol) 1935

[26] Gligorić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1960

[27] 11... h6 12. ♕c2 ♘8h7 13. ♖ad1 ♘g5 14. ♘g5 hg5 15. ♘e2± Najdorf—Luna, Buenos Aires 1964

[28] 12. ♕c2 ♘d7 [12... ♗d7 13. ♘d1 c5 14. de5 de5 15. ♘e3± × d5 Najdorf—Tartakower, Dubrovnik (ol) 1950] 13. ♖ad1 ♘df8 14. ♘h2?! ♘e6 15. d5 ♘d4∞ Mendes—Eliskases, Mar del Plata 1954

[29] 12... b6 13. ♕d2 ♗b7 14. ♘h2 ♖ad8 15. d5!± Florian—Köberl, Hungary 1950

[30] Kavalek—Hug, Skopje (ol) 1972

[31] **9... ed4** 10. ♘d4 ♗f8 11. b3 ♘c5 12. ♗b2 a5 13. ♕c2 ♕b6 14. ♖ad1± Browne—Richter, Netanya 1971; **9... ♖b8** 10. ♖b1 ♗f8 11. d5! c5 12. a3 a6 13. b4 b6 14. ♘d2 g6 15. ♘b3± Rubinetti—Hejman, Siegen (ol) 1970

[32] 10... ♖b8 11. d5 cd5 12. cd5 b5 13. a3 b4 14. ab4 ♖b4 15. ♖a7 ♕b6± Quinteros—Arraya, Tucuman 1971

[33] 11... cd5 12. cd5 b5 13. b3 ♘b6 14. a4 b4 15. ♘b1 a5± ⁄f1-a6, ⇔ c Sloth—Tajmanov, Kopenhagen 1965

[34] **15... ♕b8**?! 16. a3 ♖c8 17. ♗g5!± Keene—Schmid, Gstaad 1973 — 16/89; **15... ♖ec8**± Keene

[35] **10. d5** cd5 [10... ♕b6 11. ♕c2 ♘c5 12. ♗e3 ♗d7 13. ♘a4 ♕a5 14. ♘c5 dc5±] 11. cd5 ♘b6 12. b3 ♗d7 13. ♗d2 g6 14. ♖e1±↑« R. Garcia—Pelikan, Argentina 1966; **10. ♗e3** a6 11. ♕c2 — 10. ♕c2

[36] **10... b6** 11. ♗e3 ♗b7 12. ♖ad1 ♕c7 13. ♕b1 ♖ac8 14. ♖d2± Hasin—Spaski, SSSR (ch) 1961; **10... ♕a5** 11. ♗e3 [11. ♖d1 ed4 12. ♘d4 ♘b6 13. b3 d5 14. ed5 cd5 15. ♘db5 dc4 16. ♗b2∞ Deže—Rakić, Novi Sad 1973] g6 12. ♖fd1 [12. ♖ab1 ♕c7 13. ♖fd1 a5 14. b3 ed4 15. ♘d4± Matulović—Udovčić, Jugoslavija (ch) 1959] ♗g7 13. d5 c5 14. ♘b5 ♗f8 15. a3± Lehmann—Henneberke, Zevenaar 1961

[37] **11. ♖d1** b5 12. c5?! ed4 13. ♘d4 dc5!∓ Csom—Quinteros, Lone Pine 1975 — 19/87; 12. de5! de5 13. ♗e3 — 11. ♗e3; **11. a4** a5 12. ♗e3 ed4 13. ♘d4 ♘c5 14. ♖ad1 ♕b6?! 15. ♖fe1 ♕b4 16. b3 ♕b6 17. f4± Raičević—Quinteros, Bar 1977; 14... ♕c7!?±

[38] 11... ♖b8 12. a3 b5 13. de5 de5 14. cb5 ab5 15. ♘e2± ⇔ d Mcdonald—Langeweg, Marianske Lazne 1962

[39] **12. a3** ♘b6 13. de5 de5 14. ♖fd1 ♕c7 15. ♘d2 ♗e6= Esposito—Emma, Baviloche 1960; **12. ♖fd1** ♗b7?! 13. de5! [13. a3 ed4 14. ♗d4 ♕b8 15. ♘d2± Uhlmann—Bilek, Stockholm (izt) 1962] de5 14. c5!±; 12... ♕c7!?±

[40] 13... ♗b7?! 14. c5! ♕c7 15. b4 a5 16. a3 ab4 17. ab4± Szabo—Benkö, San Feliu 1975 — 21/91; 14... a5!?

[41] **11... g6** 12. ♖ad1 ♕c7 13. ♖d2 ♗g7 14. ♖fd1 ♘h5 15. c5 dc5 16. de5± M. Garcia—Pelikan, Argentina 1966; **11... ♕c7** 12. b3 b5 13. ♘d2 ♗a6 14. ♖fd1 bc4 15. ♘c4 ♗c4 16. bc4± Foguelman—Guimard, Buenos Aires 1968

[42] Sokolov—Pirc, Jugoslavija (ch) 1963

[43] 10. d5 ♘f8 [10... cd5 11. cd5 ♘c5 12. ♘e1 a5 13. ♗e3 △ ♖c1± ⇔ c, ×b5 Smislov] 11. ♘e1 ♘g6 12. ♘c2! a6 13. ♘e3 ♗f8 14. ♗d2 c5?! 15. a3 ♖b8 16. b4±○↑« Smislov—Panov, SSSR 1943; 14... ♗d7 △ ♖ac8, ♕b8±

[44] 10... ed4!? 11. ♘d4 [11. ♗d4 ♘b6] ♘c5 12. ♕c2 a5 Aljehin

[45] **11. ♔h2**?! b6 12. ♖c1 ♗b7 13. ♕c2 ♖ac8 14. ♖fd1± Rubinstein—Przepiorka, Marianske Lazne 1925; **11. d5** a6 12. ♕e2 ♖b8 13. ♖fc1 g6 14. b4 c5 15. a3 ♗g7 16. ♖ab1±↑« Smejkal—Lechtynsky, Havirov 1970; **11. ♖c1** g6 [11... a6 12. d5 c5 13. b3 ♖b8 14. a4 ♘h5 15. ♘e1±○ Korčnoj—Šašin, Erevan 1965] 12. d5 c5 13. ♘e1 ♘b6 14. b3 ♗g7 15. ♘d3±○ Grünfeld—Mattison, Debrecen 1925

[46] **11... a6** 12. ♖c1 b5 13. cb5 ab5 14. a3 ♕b8 15. ♕b3 ed4 16. ♘d4 ♖a6 17. ♘a2 ♘c5 18. ♕c2 ♘ce4 19. ♘c6 ♕c7 20. ♘ab4± Quinteros—Grefe, Cleveland 1975; **11... b6** 12. ♖c1 ♗a6 13. b3 ♖ad8 14. ♕c2 ♕b8 15. ♕b1± Espinosa—Barau, Cordoba 1958

[47] Gligorić—Marinković, Sarajevo 1961

[48] 11. ♕c2 b5!? 12. cb5 cb5 13. ♖ac1 b4 14. ♘d5 ♘d5 15. ♕c7 ♘c7 16. ♖c7 ♗a6∞

[49] **11... ♗d7** 12. c5! ed4 13. cd6 ♗d6 14. ♘d4 ♕c8 15. ♘c6! bc6 16. ♕d6± Euwe—Grob, (m) 1947; **11... ♘e6** 12. b4 [12. d5 ♘c5 13. ♗c5?! dc5 14. ♕d2 ♖d8 15. ♖cd1 a6∞ Plater—Bogatirčuk, Amsterdam (ol) 1954; 13. ♘e1!?±] a5 13. c5! ♘d4 14. ♗d4 ed4 15. cd6± Auer—Lokvenc, Österreich 1953; **11... h6** 12. d5 ♗d7 13. ♘d2 ♘g6 [13... g5? 14. f4 gf4 15. gf4 ♔g7 16. fe5 de5 17. c5± Botvinik—Tartakower, Nottingham 1936] 14. b4!±↑« Botvinik; **11... b6** 12. b4 [12. d5 c5 13. ♕c2 ♘g6 14. ♔h2± Grünfeld—Grob, Wien 1947] ♘g6 13. ♘d2 a5 14. a3 ab4 15. ab4± Lengyel—Kinzl, Varna (ol) 1962

[50] **12. ♕d2** h5 13. ♘h2 ♗e6 14. ♘d5 ♕d7 15. ♘f6 ♗f6∞ Forintos—Köberl, Hungary 1959; **12. ♘e1** ed4 13. ♗d4 ♗e6? 14. ♘d5 cd5 15. cd5± Alatorcev—Rudakovski, SSSR (ch) 1945; 13... ♗d7±; **12. ♕c2** ♕a5 13. d5 c5 14. ♘e1 a6 15. ♗d2± Dodero—R. Garcia, Santa Fe 1956

[51] 12... ♗d7 13. c5! dc5 14. de5 ♘e5 15. ♘e5 ♕e5 16. f4 ♕c7 17. e5±

[52] Eliskases—R. Garcia, Santa Fe 1956

[53] 7. g4?! ♘g4 8. ♖g1 ♘gf6 9. de5 ♘e5 10. ♘e5 de5 11. ♕d8 ♔d8 12. ♖g7 ♗e6 1/2 : 1/2 Schmidt—Lange, Bad Pyrmont 1950

[54] **8. b3** ♘f8 9. ♖e1 ♘g6 10. h3 h6 [10... 0—0 11. ♗f1 ♖e8 12. ♗b2 ♗f8 13. ♕c2 ♕a5 14. ♖ad1± Portisch—Bakulin, Moskva 1961] 11. ♗e3 ♘h7 12. ♕d2 ♘g5 13. ♘g5 ed4 14. ♕d4 hg5 15. ♕g7 ♗e6⩱ Pachman—Bakulin, Moskva 1961; **8. ♖b1** ♘f8 [8... h6 9. b4 g5 10. ♗b2 ♖g8 11. ♖e1 a6 12. ♗f1 ♘h7 13. ♘e2 g4 14. ♘d2 ♘g5 15. ♘g3 ed4 16. ♗d4 ♘e5 17. ♕b3± S. Nedeljković—Ugrinović, Jugoslavija 1959] 9. ♖e1 ♘g6 10. h3 0—0 11. b4 a6 12. a4 ♗e6 13. ♗b2 ed4 14. ♘d4 ♖ad8 15. ♕b3±↑⩤ Szabo—Honfi, Budapest 1958

[55] 8... ♘f8 9. h3 ♘g6 10. ♕d2?! 0—0 11. ♘e1 ♘e4! 12. ♘e4 f5 13. f3 fe4 14. fe4 ♖f1 15. ♗f1 ed4∓ Kuperman—Banza, 1957; 10. ♕c2!?±

[56] Kolarov—Calvo, La Habana (ol) 1966

[57] 7. de5 de5 8. 0—0 c6 9. ♕c2 ♕c7 10. h3 ♘h5 11. ♘h4 ♗h4 12. ♗h5 ♘c5= Estrada—Pilnik, Mar del Plata 1954

[58] 7... c5 8. 0—0 — A 56

[59] 8. ♘d2 a5 9. 0—0 ♘e8 10. b3 f5 11. ef5 ♗f5 12. ♘f3 ♘f6 13. ♗e3 ♘fd7 14. a3 ♗f6 15. ♖e1 a4!∓ Balcerovski—Jahti, La Habana (ol) 1966

[60] 9. 0—0 ♘e8 [9... c6 10. ♘d2 cd5 11. cd5 ♗d7 12. a4±] 10. ♗e3 b6 △ f5∞

[61] 15. h4± Kuzmin—Liberzon, SSSR 1971 — 10/113

[62] **8. ♕c2** a6 9. ♖d1 ♕c7 10. a4 a5 11. h3 ♖e8 12. ♗e3 ♗f8 13. d5 g6 14. ♘d2 ♘b8 15. ♘b3 ♘a6= Naranja—Tatai, La Habana (ol) 1966; **8. ♖b1** a6 9. b4 b5 10. a4 bc4 11. ♗c4 ed4 12. ♕d4 ♘e5 13. ♘e5 de5 14. ♕d8 ♖d8 15. ♗e3 ♗e6= Filip—Larsen, Moskva 1959; **8. h3** ed4 9. ♘d4 ♘c5 10. ♕c2 a5 11. ♗f4 [11. ♗e3 ♖e8 12. ♖ad1 ♕c7 13. ♘f3 ♗f8 14. ♗c5 dc5 15. e5 ♘d7= Wotulo—Czerniak, Leipzig (ol) 1960] ♕c7 12. ♖ad1 ♖e8 13. ♖fe1 h6 14. ♗f1 ♗f8 15. ♗h2±⊞ Keres—Akakundju, Varna (ol) 1962; **8. ♗e3** ♖e8 [8... a6 9. ♕c2 ♕c7 10. b4!? ♖e8 11. ♖fd1± Uhlmann—Espig, DDR (ch) 1978 — 25/123] 9. d5 ♘f8 [9... ♘g4 10. ♗d2 ♘gf6 11. b4 c5 12. a3 a5 13. ba5 ♖a5 14. ♘e1 ♖f8 15. ♘c2 ♘e8 16. ♘e3± Furman—Spaski, SSSR (ch) 1961] 10. ♘e1 ♘6d7 11. g3 cd5 12. cd5 ♘c5 13. ♘g2 ♘fd7 14. b4±↑⩤ Korčnoj—Drimer, La Habana (ol) 1966

[63] 8... ♘e8 9. ♘e1 ♗g5 10. ♘d3 ♗c1 11. ♖c1 c5 12. ♗g4 ♘ef6 13. ♗h3 a6 14. ♕c2 b5 15. cb5 ab5∞ Beyen—Spaski, Leningrad 1960; 9. ♗e3 c5 10. a3 g6 11. ♗h6± — A 56

[64] 9. ♘d2 a5 10. b3 cd5?! 11. cd5 ♗d7 12. a4! ♕b6 [12... ♘e8 13. ♗g4 ♗g4 14. ♕g4 g6 15. ♖b1±] 13. ♗a3 ♖fc8 14. ♖b1 ♕a7 15. ♖e1 ♖c7 16. ♗b5!±↑⩤ ×b5 Petrosjan—Larsen, Beverwijk 1960; 10... ♘e8! △ ♘c7±

[65] 11. ♗c5 dc5 12. ♖fd1 ♗d7 [12... ♖d8!? Schmid] 13. ♖d2 ♖fd8 14. ♖ad1 ♗e8 15. a4 ♗f8 16. h3 g6= Schaufelberger—Schmid, Schweiz 1970 — 10/112

[66] 15. ♔h1± Bolbochan—Rubinetti, Argentina 1965

[67] 8... ♕c7 9. ♗f1 [9. ♖b1 ♘e8?! 10. b4 g6 11. b5 ♘g7 12. bc6 bc6 13. d5 c5 14. ♕a4±↑⩤ Vajnštejn—van Oosterom, Leningrad 1960] ♖d8 10. d5 ♘f8 11. h3 ♘g6 12. g3 ♖f8 13. ♗e3 cd5 14. cd5±↑⩤ Karasev—Čepukajtis, SSSR 1967 — 4/100

[68] **9. ♖b1** b5 10. b4 ♗b7 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 ♘h7 13. ♗g3 ♘g5 14. de5 ♘f3 15. ♗f3 ♘e5∓ Petersen—Kavalek, La Habana (ol) 1966; **9. a4** a5 10. b3 ♖e8 11. ♗b2 ed4 12. ♘d4 ♘c5 13. ♕c2 ♗f8 14. ♗f1 ♘g4!= Starck—Espig, DDR (ch) 1978; **9. b3** b5 10. cb5 cb5 11. ♗d3 ♗b7 12. ♗b2 ♖e8 13. ♖c1 ♗f8 14. d5 g6 15. b4± Honfi—Lengyel, Hungary 1960; **9. h3** b5 10. a3 ♗b7 11. ♗e3 bc4?! 12. de5! ♘e5 13. ♘e5 de5 14. ♕c2 ♗d6 15. ♘a4± Donner—Teufel, Bamberg 1968; **9. d5** c5 10. a3 ♘e8 11. b4 b6 12. ♖b1 g6 13. ♗h6 ♘g7 14. ♕d2 f6 15. ♗d1± Gligorić—Barczay, Sousse (izt) 1967

[69] 9... ♖b8 10. b3 b5 11. ♗b2 ♗b7 12. a3 ♖e8 13. ♖c1 ♗f8 14. cb5 cb5 15. d5±↑⩤ Portisch—Pilnik, Mar del Plata 1966

[70] **10. h3** b4 11. ♘a4 c5 12. d5 ♘e8 13. a3 a5 14. b3 g6 15. ♗h6 ♘g7 16. ♕d2 [Sosonko—Larsen, Tilburg 1978 — 26/121] f5!? 17. ♘g5 ♗g5 18. ♗g5 ♘f6= Sosonko; **10. cb5** ab5 11. b4 ♗b7 12. ♗b2 ♕b8 13. ♕b3 ed4 14. ♘d4 ♖c8 15. a4±↑⩤ Lehmann—Langeweg, Beverwijk 1966

[71] 16. ♘d4 c5 17. ♘f5 b4 18. ♘d5±○ Marović—Kovačević, Zagreb 1971 — 11/70

[72] **8. ♘e1** c6 9. ♗e3 ♕c7 10. ♘c2 ♗f8 11. f3 a6 12. ♕d2 b5 13. cb5 cb5 14. ♖fc1 ♘b6∞ Donner—Bisguier, Buenos Aires 1955; **8. d5** ♘c5 9. ♕c2 a5 10. b3 ♗g4 11. ♗e3 b6 12. a3 ♗h5 13. ♘d2 ♗g6 14. ♗f3 ♖f8 15. b4 ♘cd7± Grigoriou—Süer, Istanbul 1975; **8. ♖b1** c6 9. d5 ♘c5 10. ♘d2 [10. ♕c2 cd5 11. cd5 a5 12. ♗e3 b6 13. b4 ab4 14. ♖b4 ♗a6 15. ♖fb1 ♗e2 16. ♕e2 ♖a3∞ Rossetto—Guimard, Buenos Aires 1968] a5 11. b3 ♗d7 12. ♖e1 ♕b8 13. ♗f1± Minev—Espig, Kapfenberg 1970

[73] 9. d5 c5 [9... ♘c5 10. ♕c2 a5 11. ♗e3 ♘fd7 12. ♖fd1±] 10. ♗e3 ♖f8 [10... ♘h5 11. ♕d2 g6 12. ♘e1±] 11. a3 ♘e8 12. ♘d2 ♗g5 13. ♗g5 ♕g5 14. ♗g4 g6 15. ♘f3 ♕e7= Bazan—Gligorić, Buenos Aires 1960

[74] 10. ♖c1 ♘f8? 11. c5! ed4 12. cd6 ♗d6 13. ♘b5±; 10... ♗f8±

[75] 10... ♘f8 11. ♖fd1 ♘g6 12. ♗f1 ♘d7 13. d5 c5 14. a3 a6 15. b4±↑《 Evans—Fred, München (ol) 1958

[76] Pomar—Kottnauer, Aibling 1968

[77] 9. ♗e3 ♕c7 [9... h6 10. ♖fd1 ♕c7 11. d5 ♘g4 12. ♗c1 ♘f8 13. h3 ♘f6 14. ♗e3 ♗d7 15. ♖ac1± Hasin—Klaman, SSSR (ch) 1957] 10. ♘d2 ♘f8 11. f4 ♘e6 12. ♘b3 ♗f8 13. fe5 de5 14. d5±○ Rossolimo—D'Eucher, Tarragona 1957

[78] **10. de5** de5 11. ♗b2 ♕c7 12. ♗d3 ♘c5 13. h3 a5 14. ♖ad1 ♘fd7= Sigurjonsson—Vasjukov, Reykjavik 1966; **10. ♖e1** g6 11. ♗f1 ♗g7 12. h3 ed4 13. ♘d4 ♘c5 14. ♗b2 ♕e7 15. ♖ad1±○ Gudmundsson—Larrain, Leipzig (ol) 1960

[79] 10... ed4 11. ♘d4 ♘c5 12. ♗f3 a5 13. ♖ad1 ♕b6 14. h3 a4 15. g4± Kluger—Bilek, Budapest 1962

[80] 11... ♘b8? 12. ♖ad1 ♕f6 13. ♘b1 ♗h3 14. ♖fe1± Rubinstein—Nimzowitsch, San Sebastian 1912

[81] Stahlberg—Kotov, Zürich (ct) 1953

[82] 9... ♗f8 10. ♗f1 [10. ♖b1 a5 11. d5 ♘c5 12. ♗e3 ♕c7 13. h3 ♗d7 14. ♖bc1 g6= Averbah—Kotov, Zürich (ct) 1953] a5 11. b3 ♕c7 12. ♖b1 g6 13. ♗b2 ♘h5 14. g3 ♘df6 15. h3±○ Panno—Emma, Argentina 1958

[83] **10. b3** ♘f8 11. h3 ♘g6 12. ♗e3 h6 13. ♗f1 ♘h7 14. ♘e2 ♘g5= Najdorf—Bronštejn, Argentina—SSSR 1954; **10. ♖b1** a6 11. d5 c5 12. a3 a5?! 13. ♘e1 ♖f8? 14. f4 ef4 15. ♗f4±○⊞ Weinstein—Jimenez, Leipzig (ol) 1960; 13... ♘f8 △ ♘g6±

[84] 11... ed4!? Ivkov

[85] 17. ♘cd5± Ivkov—Minev, Novi Sad 1972 — 14/128

[86] **9. ♖b1** a6 10. a3 b5 11. cb5?! cb5 12. ♗f1 h6 13. d5 ♘b6 14. ♘d2 ♗d7= Donner—Schmid, Bamberg 1968; **9. d5** c5 10. a3 [Damjanović—Marinković, Sarajevo 1961] ♖f8 11. b4 ♘e8±

[87] **9... ed4**?! 10. ♘d4 ♗f8 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 ♘c5 13. f3 a5 14. ♕c2 ♗e7 15. ♖ad1±○⊞ Darga—Robatsch, Graz 1961; **9... a6** 10. d5 cd5 11. cd5 b5 12. b4 ♘b6 13. a4 ba4 14. ♘a4 ♘a4 15. ♕a4 ♗d7 16. ♕b3± Gheorghiu—Vizantiadis, Istanbul 1975

[88] **10. ♖b1** a6 11. b4 ♗f8 12. ♗g5?! h6 13. ♗h4 g5 14. ♗g3 ♘h5 15. de5 de5 16. ♘e5 ♘g3 17. ♘d7 ♗g7!∓ Knaak—Espig, Halle 1976; **10. d5** a5?! [10... c5 △ ♖f8, ♘e8] 11. h3 ♘c5 12. ♗d2?! ♗d7 13. b3 ♖ec8 [Cobo—Bobocov, La Habana (ol) 1966] 14. ♖b1±

[89] **10... a5** 11. ♗e3 ed4 12. ♘d4 ♘c5 13. ♕c2 ♗f8 14. ♗g5 ♘fd7 15. ♖ad1 f6 16. ♗e3±○⊞ Geler—Fernandez, La Habana 1961; **10... ♘f8** 11. ♖b1 [11. ♗e3 ♘g6 12. d5 c5 13. a3 ♗d7 14. b4 b6 15. ♖b1 ♖eb8 16. ♕c2± Reshevsky—Bleiman, Netanya 1971; 12. ♕c2 ♗d7 13. ♖ad1 ♘h5!? 14. g3 ♕c8 15. ♔h2± Nielsen—Bogatirčuk, 1958] a6 [11... a5 12. a3 ♗d7 13. b4 ab4 14. ab4 ♘g6 15. g3± Donner—Pirc, Beverwijk 1958] 12. a3 c5 13. d5 h6 14. ♗e3 ♗d8 15. b4 b6 16. ♕c2± Sofrevski—Ugrinović, Jugoslavija (ch) 1959

[90] 11. ♕c2?! ed4 12. ♘d4 d5! 13. cd5 cd5 14. ♘db5 ♕b8 15. ♗g5 a6∞

[91] 13. cb5 ab5?! 14. ♗e3 ed4 15. ♘d4± Eliskases—Bazan, Cordoba 1960; 13... cb5!?

[92] Donner—Lombardy, Wijk aan Zee 1969

[93] **10. ♕c2** ed4 11. ♘d4 d5 12. cd5 ♘d5 13. ♘d5 cd5 14. ♗b5 ♖e6 15. ♗f4 a6 16. ♘d4 ♖e4= Minev; **10. b3** h6 [10... a5 11. ♗b2 ed4 12. ♘d4 ♘c5 13. ♕c2 g6 14. ♖ad1± Mikenas—Gipslis, SSSR 1960; 10... a6 11. ♗b2 b5 12. cb5 cb5 13. ♖c1 ♗b7 14. d5 ♖c8 15. ♘d2± Pachman; 11... ♘h5 12. ♕c2 ♘f4 13. ♖ad1 ♕f6 14. ♖d2 ♗e7 15. ♘d1 ♗d8!∞ Wexler—Panno, Mar del Plata 1954] 11. ♗b2 ♘h7 12. a3 g5 13. de5 de5 14. ♘e2? ♕f6 15. ♘g3 g4! 16. ♘d2 ♕g6∓ Tajmanov—Zichichi, Venezia 1969 — 7/93; 14. b4! △ c5±

[94] **10... cd5** 11. cd5 a5 12. ♗b5± Minev; **10... a6** 11. ♗d2 ♕c7 [11... cd5 12. cd5 b5 13. b4 ♘b6 14. a4!±→《] 12. b4 c5 13. a3 g6 14. ♘a4 ♖b8 15. ♖b1± Tajmanov—Lokvenc, Dresden 1959

[95] 12... b6 13. ♖b1±

[96] 13. ♘b5!? ♕b6 14. ♖b1

[97] Filip—Schmid, ČSSR—BRD 1969

[98] **10... ed4** 11. ♘d4 d5?! 12. ed5 ♖e1 13. ♕e1 cd5 14. cd5 ♘b6 15. ♗g5!± O'Kelly—Schmid, San Juan 1969; **10... a6** 11. b4±

[99] 11... g6 12. ♕c2 [12. a3 ed4 13. ♘d4 ♘c5 14. f3 ♘fd7 15. b4 ab4 16. ab4± Ivkov—Bertok, Jugoslavija (ch) 1963; 14... ♘a6!?; 12. d5 ♘c5 13. a3 ♘a6 14. b4 ab4 15. ab4± R. Garcia—Rossetto, Cordoba 1970; 13... cd5 14. cd5 ♗d7 15. b4 ab4 16. ab4± Nej—Vasjukov, SSSR (ch) 1967] ♗g7 13. de5?! de5 14. ♘a4 ♘f8 15. ♖d1 ♘6d7= Rossetto—Kotov, Argentina—SSSR 1954; 13. d5±

[100] 13... h6 14. ♗e3 ♘e6 15. ♘c2 ♘c7 16. ♕d2±○ Tajmanov—Ortega, La Habana 1964

[101] Portisch—Gasztony, Budapest 1964

A 56 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5**

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	e3[1]	♘c3	♘f3[4]	ed4[6]	♗g5[8]	♗e2	0—0	d5	♗f3	=
	g6[2]	♗g7[3]	cd4[5]	0—0[7]	d6[9]	♗g4	♘c6	♗f3	♘e5[10]	
2	. . .	. . .	dc5	♘f3	♗e2	0—0	♘d4[13]	b4	♘e4[14]	±
	. . .	. . .	0—0	♘a6[11]	♘c5	b6[12]	♗b7	♘ce4	♘e4[15]	
3	. . .	♘f3[16]	♘c3	d5[18]	cd5	♗e2[20]	0—0	e4	a4	=
	e6	♗e7[17]	0—0	ed5[19]	d6	♗g4[21]	♘bd7	a6	♗f3[22]	
4	dc5	g3[24]	♗g2	♘f3[26]	♘bd2[27]	0—0	♘b3	♗f4	♖c1	=
	e6[23]	♗c5	♘c6[25]	♕a5	0—0	♕c7	♗e7	d6	e5[28]	
5	. . .	e3	♘f3[29]	a3[31]	♗e2	0—0	♘bd2	b3	♗b2	=
	. . .	♗c5	0—0[30]	b6[32]	♗b7	♗e7	♕c7	d6	♘bd7[33]	
6	d5	♘c3[34]	de6[36]	♘f3[38]	♘d5	cd5	e4	♘d2	♗e2	±
	d6	e6[35]	♗e6[37]	♘c6[39]	♗d5	♘b4	♕a5[40]	♗e7	0—0[41]	
7	. . .	♘c3	e4[42]	♗e2[43]	e5[45]	♘f3	0—0	de6	ef7	±
	g6	♗g7	0—0	e6[44]	♘e8	d6	de5[46]	♕d1	♖f7[47]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e5 4. ♘c3 d6 5. e4[48]

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
8	. . .	h3[50]	♘f3	a4	♗e3	♕c1[52]	g3	♗d3	♗d2	±
	g6[49]	♘bd7[51]	a6	b6	h5	♗e7	♖b8	♔f8	a5[53]	
9	. . .	h3[54]	♗e3[56]	a3	♕d2	♗d3	b4	♘ge2	bc5	=
	♗e7	0—0[55]	♘a6	♘e8	♗d7	♘ac7	b6	a6[57]	bc5[58]	
10	. . .	f3	♗e3[60]	♕d2	♘ge2[63]	g4	♘g3	♗d3	0—0	=
	. . .	0—0[59]	♘e8[61]	♘a6[62]	♘ac7	♗h4	♗d7	g6	♘g7[64]	
11	. . .	♗d3	♘ge2[66]	♘g3[68]	h4	h5[71]	♗d2	♕c1	♕d2	=
	. . .	0—0[65]	♘e8[67]	a6[69]	g6[70]	♗g5	♕f6	♗d2	♕f4[72]	
12	. . .	. . .	. . .	0—0[73]	a3[74]	b4	♖b1	♕c1	♕h6	=
	. . .	. . .	♘h5	♗g5	g6[75]	b6	♗c1	♘d7	♕e7[76]	
13	. . .	♘ge2	♘g3[78]	h4[79]	♗h6[81]	♗e2[83]	♕d2	h5	a3	±
	. . .	0—0[77]	♘e8	g6[80]	♘g7[82]	♘a6[84]	♘c7	♗f6	♗d7[85]	
14	. . .	. . .	♘g3[86]	♗e2[88]	♗h6	♗d2	a3	b4	♘f1	=
	. . .	♘bd7	g6[87]	a6	♗f8	♗e7	h5	h4	♔f8[89]	
15	. . .	. . .	♘g3	a3[91]	♗e2	♗e3[92]	cb5	♘b5[93]	b4	=
	. . .	♘a6	♘c7[90]	0—0	a6	b5!	♘b5	ab5	cb4[94]	
16	. . .	g3	cb5	♘f3[97]	♘d2[98]	♘b5[99]	♘c3	♘c4	♗d3	±
	. . .	b5[95]	a6[96]	0—0	ab5	♘a6	♘c7	♗a6	♕d7[100]	
17	. . .	. . .	♗h3[101]	a4[103]	♘f3	♕e2	0—0	a5	♔g2	±
	. . .	0—0	♘bd7[102]	♘e8	♘c7[104]	♘a6	♘b4	a6	♔h8[105]	
18	. . .	. . .	♗g2	♘ge2[107]	f4[109]	0—0	♗e3	♕d2	♘c1	±
	. . .	. . .	♘e8[106]	♗g5[108]	♗h6[110]	♗g4[111]	♕d7	b6	♗h3[112]	
19	. . .	. . .	. . .	. . .	0—0	♗h6[113]	♕d2	f3[115]	a3[116]	±
	. . .	. . .	. . .	♘d7	g6	♘g7	♘f6[114]	♔h8	♘g8[117]	
20	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	a4[118]	♗d2[120]	♘c1	♕e2	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	a6	b6[119]	♖b8	♘c7	♗f6[121]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e5 4. ♘c3 d6 5. e4 ♗e7 6. ♘f3 0—0[122]

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
21	g3	♗g2[124]	cb5	♘d2[126]	♘b5	♗f1	♘c3	♔f1[127]	♔g2	±
	♘bd7[123]	b5[125]	a6	ab5	♗a6	♘b6	♗f1	♕d7	♘e8[128]	
22	. . .	♗g2	0—0[130]	a4	♗h6[133]	♕d2[134]	h3	♘e1	♗e3[136]	±
	♘e8	♘d7[129]	a6[131]	g6[132]	♘g7	♘f6[135]	♔h8	♘g8	f5[137]	
23	♗e2	0—0[139]	♘e1[141]	♘d3	a4	♗e3[143]	♕d2	♕e3	a5	±
	♘e8[138]	a6[140]	♘d7	♘c7[142]	♖b8	♗g5	♗e3	h6	b5[144]	
24	. . .	. . .	♗h6[145]	♕d2[146]	♘g5	♕g5	♕g3	♖ae1	a3	±
	. . .	g6	♘g7	♘d7	♗g5	f6[147]	♕e7	a6	b6[148]	
25	. . .	. . .	a3[149]	♗h6[150]	♕d2[151]	b4[153]	♘e1[154]	bc5	f4	±
	. . .	♘d7	g6	♘g7	♘f6[152]	b6	♔h8	bc5	ef4[155]	
26	♗d3	♕e2[157]	♗d2	g3	h3	♘h4	♘g2	h4	♔d2	∞
	♘bd7[156]	a6[158]	♘h5	♘df6	g6	♘e8	♗g5	♗d2	♗d7[159]	
27	h3	♗d3	♗h6	g4	♕e2[163]	0-0-0	♖dg1	♗e3[164]	h4	±
	♘e8[160]	g6[161]	♘g7	♘d7[162]	♘f6	♔h8	♘g8	a6	h6[165]	
28	. . .	. . .	g4[166]	♕e2[167]	♗h6	0-0-0	♖dg1[168]	♔b1	♘d2	±
	. . .	a6	♘d7	g6	♘g7	♘f6	♔h8[169]	b5	b4[170]	
29	. . .	. . .	g4[171]	♗h6	♕e2[172]	0-0-0	♖dg1	h4	♗c2	±
	. . .	♘a6	g6	♘g7	♗d7	♘c7	a6	b5	bc4[173]	

[1] 3. ♘f3 — A 31

[2] 3. . . cd4 4. ed4 d5 — B 13

[3] 4. . . cd4 5. ed4 d5± — B 14

[4] **5. g3** cd4 6. ed4 d5 7. cd5 ♘d5 8. ♗g2 ♘b6 9. ♘ge2 0—0 10. 0—0 ♘c6 11. d5 ♘e5 12. ♗f4 ♗f5! 13. ♘d4 ♗g4 14. f3 ♗c8 15. ♕e2 ♘ec4∓ Radovici—Ghitescu, Bucuresti 1976 — 22/131; **5. d5** d6 [5. . . 0—0 6. g4?! d6 7. g5 ♘e8 8. h4 ♗c3 9. bc3 e5 10. de6 ♗e6 11. ♘h3∞ Osnos—Averbah, SSSR 1968 — 6/730] 6. e4 0—0 7. ♗e2 e6 8. ♘f3 ed5 9. ed5 [Anikajev—Velikov, Graz 1972] ♖e8 10. 0—0 ♗f5=; 9. . . ♗g4=

[5] **5. . . 0—0** 6. ♕b3 ♘a6 7. ♗e2 d6 8. 0—0 ♖b8 9. ♗d2 ♗f5 10. ♘b5 ♘e4 11. ♗e1 ♖a8 12. ♖d1 ♘c7 13. ♘c7 ♕c7= Holmov—Osnos, SSSR (ch) 1967; 6. ♗e2 cd4 7. ♘d4 ♘c6= — A 35; 6. dc5± — 5. dc5; **5. . . b6** 6. ♗e2 [6. ♗d3 ♗b7 7. d5 0—0 8. e4 d6 9. h3 e5! 10. ♗g5 h6 11. ♗e3 ♘h5 12. ♕d2 ♔h7 13. ♘e2 ♘d7 14. g4 ♘f4!∞ Pomar—Westerinen, Sant Feliu de Guihols 1973] 0—0 [6. . . ♗b7 7. d5 d6 8. e4 0—0 9. 0—0 ♘a6 (9. . . e5 10. ♘e1△ ♘d3±; 10. de6!?) 10. a3 (10. ♗g5 ♘c7 11. ♕d2 e5 12. ♘e1 ♕e8∞ Bisguier—Vasjukov, Moskva 1961) ♘c7 11. ♖b1 △ b4±] 7. 0—0 d6 8. b3 e6 9. ♗b2 ♕e7 10. ♕c2 ♘c6 11. ♖ad1 ♗b7= Manin—Kapengut, SSSR 1977 — 23/117; 8. d5!?

[6] 6. ♘d4 ♘c6= — A 35

[7] 6. . . d5 7. ♗e2 0—0 8. 0—0= — D 94

[8] **7. ♗e2** b6?! 8. 0—0 ♗b7 9. d5 ♘a6 10. ♗f4 ♘c5 11. ♖c1 e6 12. b4 ♘ce4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e5 ♗e5 15. ♘e5 ed5 16. cd5 ♕e7 17. ♕d4 ♖ae8 18. f4 ♘d6 19. ♗g4± Lejn—Savon, SSSR (ch) 1971; 7. . . d5 8. 0—0= — D 94; **7. d5!?**

[9] 7. . . d5 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘d5 ♗g7 10. ♘c3∞

[10] 12. ♗e2 ♕a5 13. a3 a6 14. b4 ♕c7 15. ♖c1 ♘c4 16. ♘b1 b5 17. ♘d2 [Ivkov—Harandi, Nice (ol) 1974 — 17/116] a5!= Ivkov; 13. ♖c1!?; 13. ♕d2!?; 13. ♗d2!?

[11] 6. . . ♕a5 7. ♗d2 ♕c5 8. b4 ♕c7 [8. . . ♕b4 9. ♘d5±] 9. ♖c1 ♘c6 10. ♕b3 d6 11. ♗e2 ♗f5 12. 0—0 ♘e4 13. ♘e4 ♗e4 14. ♖fd1± Bertok—Bobocov, Soči 1966; 11. ♘d5!? ♕d8 12. ♗c3

[12] 8. . . d6 9. ♘d4 a6 10. b4 [10. b3 ♗d7 11. ♗b2 ♖b8 12. ♖c1 ♘fe4= G. Garcia—Vukić, Vršac 1975] ♘ce4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♗b2±

[13] 9. ♕c2 d5 [9. . . ♗b7 10. b3 d5 11. ♗b2 dc4 12. ♗c4 ♕b8 13. h3 a6 14. ♖ac1 b5 15. ♗e2 ♖c8∓ Malich—Talj, Leipzig (ol) 1960] 10. cd5 [10. b4 ♗f5 11. ♕d1 ♘fe4∓ Szilagyi—Benkö, Hungary (ch) 1951] ♘d5 11. ♘d5 ♕d5 12. ♖d1 ♗f5∓

[14] 11. ♘a4 e5 12. ♘b3 ♕e7 13. ♕e1 d5 14. c5 ♘d7 15. f3 ♘g5 16. ♗b2 ♘e6 17. ♖c1 ♖fc8 18. ♗b5 bc5 19. ♗d7 ♕d7 20. ♘ac5± Makaričev—Mestel, Groningen 1974/75

[15] 12. ♗b2 d5 13. f3 ♘d6 14. cd5 ♗d5 15. e4 [15. ♖c1 ♕d7= Plachetka—Hübner, Dresden 1969] ♗b7 [15... ♗c4 16. ♘c6 ♕c7 17. ♗g7 ♗e2 (17... ♔g7 18. ♗c4 ♕c6 19. ♗d5+—) 18. ♕e2 ♔g7 19. ♖ac1± Smislov] 16. ♕d2 ♖c8 17. ♖fd1± Smislov—Olafsson, Reykjavik 1974 — 17/636

[16] **4. d5** b5 5. de6 bc4?! 6. ef7 ♔f7 7. ♗c4 d5 8. ♘c3 ♗e6 9. e4 d4 10. ♘d5 ♗d5 11. ed5 ♗d6 12. ♘e2 ♕c7 13. ♗f4!± Cuellar—Aitken, München (ol) 1958; 6. ed7!±; 5... fe6!?; 4... ed5 5. cd5 d6 6. ♘c3 g6= — A 60; **4. dc5** — 3. dc5

[17] **4... b6**± — E 14; **4... cd4** 5. ed4 b6 6. ♘c3 ♗b7 7. g3 [Pomar—Visier, Las Palmas 1972] ♗e7 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 d6 10. b3±; **4... d5** 5. ♘c3 — D 40

[18] **6. ♗d3** cd4 7. ed4 d5 8. c5 — B 14; **6. ♗e2** cd4 7. ♘d4 ♘c6 8. 0—0 ♕c7 9. b3 a6 10. ♗b2±; 6... d5 7. cd5 ed5 8. 0—0 ♘c6= — D 32

[19] 6... d6 7. ♗d3 e5 8. ♕c2 ♘a6 9. a3 ♘c7 10. ♘g5 g6 11. h4 ♘h5 12. ♕e2 f5 13. ♗d2 a6 14. 0-0-0 b5∞ V. Popov—Kolarov, Bulgaria (ch) 1954; 8. e4∞ — 3. d5

[20] 8. ♘d2 ♖e8 9. ♗e2 — 8. ♗e2

[21] **8... ♗f5** 9. ♘d2 △ e4±; **8... ♘a6** 9. 0—0 ♘c7 10. a4 ♗g4 11. e4 a6 12. ♘d2! ♗d7 13. a5± Gheorghiu—Ljubojević, Orense 1975 — 19/534; 10... b6!? △ a6, ♖b8 Raičević; **8... ♖e8** 9. ♘d2 ♘a6 [9... ♗f8 10. e4 ♘a6 11. 0—0 ♘c7 12. a4 b6 13. f3 ♖b8 14. ♖b1 ♗a6 15. ♗a6 ♘a6 16. ♘b5± Averbah—Adamski, Polanica Zdroj 1976 — 23/82] 10. 0—0 ♘c7 11. e4 ♗d7 12. a4 a6 13. f4 ♗f8∞ Holm—Ljubojević, Skopje (ol) 1972 — 14/140

[22] 12. ♗f3 ♕c7 13. ♗e2 c4 14. ♗e3 ♖ab8 15. a5 ♘c5 16. ♗c5 ♕c5 17. ♖a4 ♘d7! 18. ♔h1 [18. ♗c4? b5!] ♗f6 19. ♕c2 ♖fe8 20. ♘d1 ♗d8 21. ♘e3 ♘f6 22. ♖c4 ♕a5= Ghitescu—Rooze, Netanya II 1975

[23] **3... ♕a5** 4. ♘d2 e6 5. e3 ♗c5 6. ♗e2 ♘c6 7. ♘f3 d5 8. 0—0 ♕c7 9. cd5 ed5 10. a3 a5 11. b3 0—0 12. ♗b2 ♕e7 13. ♕c2 ♗d6 14. ♘d4 ♘d4 15. ♗d4± Bertholdt—Burehäll, Leningrad 1960; **3... ♘a6** 4. ♘c3 [4. a3 ♘c5 5. b4 ♘e6 6. ♗b2 g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 d6 9. ♘c3 a5 10. ♘f3 ♕b6 11. ♘a4 ♕c7 12. ♘d2±; 4. g3 ♘c5 5. ♗g2 g6 6. ♘c3 ♗g7 7. ♘h3 0—0 8. 0—0 d6 9. ♘f4 a6 10. ♗e3 ♖b8 11. ♖c1 ♘g4 12. ♗d2 b5 13. cb5 ab5 14. b4 ♘c6 15. ♘fd5± Smislov—Browne, Hastings 1972/73 — 15/574; 5... e6!?] ♘c5 5. f3 g6 6. e4 d6 7. ♗e3 ♗g7 8. ♘ge2 0—0 9. ♘d4 ♗d7 10. ♖b1 ♘e6 11. ♗e2± Langeweg—Shaw, Siegen (ol) 1970

[24] **4. a3** ♗c5 5. b4?! ♗e7 6. ♗b2 0—0 7. ♘c3 b6 8. e4 ♗b7 9. ♗d3 d5 10. cd5 ed5 11. e5 d4! 12. ♘ce2 ♘fd7 13. ♘f3 a5∓ Vošpernik—Mihaljčišin, Jugoslavija (ch) 1961; 6... a5!?; 5. e3= — 4. e3; **4. ♗e3** ♕a5 [4... ♘a6 5. ♘c3 ♘c5 6. ♘f3 b6 7. g3 ♗b7 8. ♗g2 ♗e7 9. 0—0 0—0 10. ♖c1 d5 11. cd5 ♘d5 12. ♘d5 ♗d5 13. b4 ♘e4 14. ♘e5 ♖c8 15. ♕d4 ♘f6 16. a3± ×c6 Smislov—Fridjonsson, Reykjavik 1974] 5. ♘c3 [5. ♘d2 ♗c5 6. ♗c5 ♕c5 7. ♘gf3 0—0 8. g3 b5!∞] ♘e4 6. ♕a4 ♕a4 7. ♘a4 ♘a6=

[25] 5... 0—0 6. ♘f3 d5 7. 0—0 ♕b6?! 8. cd5 ♘d5 9. a3 ♗e7 10. e4 ♘f6 11. ♘c3 ♘c6 12. ♕c2± Vošpernik—Albano, Italia 1974; 7... ♘c6=

[26] 6. ♘c3!? 0—0 7. ♘h3

[27] **7. ♘c3**? ♘e4∓; **7. ♗d2**? ♕b6 8. 0—0 ♘e4∓

[28] 12. ♗g5 ♖d8 13. ♘fd2 ♗e6 14. e3 ♖ac8 15. ♕e2 ♕b6= Donner—Szabo, Hastings 1954/55

[29] 5. a3 0—0 6. b4?! ♗e7 7. ♕c2 a5 8. b5 d5 9. ♗b2 ♘bd7 10. cd5 ♘d5 11. ♗d3 h6 12. ♘d2 ♘c5 13. ♗e2 ♗d7 14. ♘gf3 ♖c8 15. 0—0 a4∓ Tikovsky—Zita, Moravska Ostrava 1946; 6. ♘f3= — 5. ♘f3

[30] **5... a6** 6. ♘c3 ♕c7 7. a3 b6 8. b4 ♗e7 9. ♗b2 ♗b7 10. ♗e2 [Mihaljčišin—Kelečević, Jugoslavija (ch) 1968] 0—0 11. 0—0 d6=; **5... d5** 6. ♘c3 0—0 7. cd5 ed5 8. ♗e2 ♘c6= — D 32

[31] 6. ♗d3 ♘c6 7. 0—0 d5 8. cd5 [8. ♘c3 (Freile—Podzielny, Teesside 1973) dc4 9. ♗c4 ♕e7!∓] ed5=

[32] 6... a5 7. b3 ♘c6 8. ♗b2 d5 9. ♘bd2 d4 10. ed4 ♘d4 11. ♗d3∞ Tikovsky—Hromadka, Praha 1943; 9... ♕e7!?

[33] 12. ♕c2 ♖ac8 13. ♖ac1 a6 14. ♕b1 ♖fd8 15. ♖fd1 ♕b8 16. b4 ♕a8 17. ♗f1 h6= Minev—Hartston, Dečin 1976

[34] 4. ♘f3 ♗f5 [4... e6 5. de6 ♗e6 6. e3 d5 7. cd5 ♕d5 8. ♕d5 ♗d5 9. ♘c3 ♗c6 10. ♗c4 ♘bd7 11. 0—0 ♗d6 12. ♖d1 ♘e5 13. ♗e2 0-0-0= Vidmar—Mieses, Berlin 1918; 5. ♘c3 ed5 6. cd5 — A 61; 4... g6 5. ♘c3 ♗g7 6. e4 — E 90] 5. ♘c3 h6 6. ♘d2 g5 7. e4 ♗g6 8. ♗e2 [8. ♕b3 ♕c8 9. f3 ♗g7 10. ♗d3 ♘bd7 11. ♘f1 ♘e5 12. ♗c2 ♘h5 13. ♘g3∞ Palda—Spielmann, Wien 1933; 8. ♗d3 ♘bd7 9. 0—0 a6 10. b3 ♗g7 11. ♗b2 ♘e5 12. ♗c2 ♕c7 13. a3 h5 △ 0-0-0∞ Sacconi—Kluger, Tatatovaros 1935] ♘bd7 9. f3 ♗g7 10. ♘f1 ♘h5 11. g3 g4 12. ♘e3 gf3 13. ♗f3 ♗c3 14. bc3 ♘f6 15. ♘f5 ♘e5∞ Drescher—Sämisch, Deutschland 1935

[35] **4... ♗f5** 5. f3 e5 6. e4 ♗g6 7. g3 ♗e7 8. ♗g2 ♘h5 9. ♘h3!± van Scheltinga—Rossolimo, Hilversum 1947; **4... e5** 5. de6 — 4... e6; 5. e4 — 3... e5

[36] **5. g3** ♗e7?! 6. ♗g2 0—0 7. e4 ♖e8 8. ♘ge2 ♘bd7 9. 0—0 ♖b8 10. de6! fe6 11. ♘b5 ♕b6 12. a4 a5 13. f4 ♘f8 14. ♘ec3 ♖d8 15. ♕e2± Gilg—Yates, Keckemet 1927; 5... ed5 6. cd5 g6 — A 60; **5. e4** ed5 6. cd5 g6 — A 65

37 5... fe6 6. ♗g5 ♗e7 7. e3 ♘c6 8. ♘f3 0—0 9. ♗d3 ♗d7 [9... ♔h8 10. 0—0 d5 11. ♕e2 d4 12. ed4 cd4 13. ♘e4 e5 14. ♘g3± Parr—Menčik, England 1937] 10. a3 ♘g4 11. ♗f4 e5 12. ♗g3 ♘h6 13. ♘d5 ♗f5 14. ♗f5 ♘f5 15. ♘d2± Kotov—Kopilov, SSSR (ch) 1951

38 6. e4 ♗e7 7. ♘f3 0—0 8. ♗e2 ♘bd7 9. 0—0 a6 10. h3 ♖e8 11. ♗f4 ♕b6 12. ♕c2 ♗f8 13. ♖ad1 ♖ad8 14. a3 h6 15. ♖fe1± Chaves—Ferreira, Haifa (ol) 1976

39 6... ♗c4 7. ♕a4 b5 8. ♘b5 ♗b5 9. ♕b5 ♕d7 10. ♕d7 ♘bd7 11. ♗f4 ♘d5 12. ♗d2 ♖b8 [V. Vuković—Balogh, Györ 1924] 13. 0-0-0 △ e4± ⊥; 6... d5 7. cd5 ♘d5 8. e4 ♘c3 9. ♕d8 ♔d8 10. bc3 f6 11. ♗f4 ♔c8 12. h4 ♗e7 13. ♘d2 ♘d7 14. ♘c4± ⊥ Kostić—Maroczy, Haag 1921

40 9... ♘e4? 10. ♗b5±

41 12. 0—0 b5 13. a3 ♘a6 14. b3 ♘c7 15. ♗b2 ♕b6± Flesch—Minić, Beograd 1965

42 5. d6 0—0 6. e4 [6. de7 ♕e7 7. ♗f4 ♖e8 8. e3 b6 9. ♘b5 ♘e4 10. ♖b1 ♘a6 11. ♘f3 ♗b7 12. ♗e2 d6 13. 0—0 ♖ed8∞ Malich—Štejn, Bucuresti 1961; 6. ♘f3 ed6 7. ♕d6 ♘c6 8. ♗g5 h6 9. ♗h4 g5 10. ♗g3 ♕a5 11. ♕d2 ♖e8 12. e3∞ Kluger—Arnaudov, Sofia 1977] ed6 7. ♕d6 ♖e8 8. f3 b6 9. ♗e3 ♘c6 10. 0-0-0 ♗a6 11. ♕d2 ♘a5 12. b3 ♕e7 13. g4 ♖ad8∞ Maršalek—Tajmanov, Zalaegerszeg 1969

43 6. e5 ♘e8 7. ♘f3 d6 8. ed6 ♘d6 9. ♗e2 ♗g4 10. ♘d2 ♗f5 11. 0—0 e5!∓ Ritov—Talj, SSSR 1976; 6. ♗d3 e6 7. ♘ge2 [7. h3 ed5 8. ed5 ♖e8 9. ♗e3 ♗h6 (9... ♘h5 10. ♘ge2 d6 11. g4 ♕h4 12. ♔d2 ♘f6 13. ♕g1± Böhm—Talj, Moskva 1975 — 20/105) 10. ♘f3 ♗e3 11. fe3 ♖e3 (11... d6 12. 0—0± — E 90) 12. ♔f2⩲] ed5 8. ed5 ♘g4?! 9. 0—0 ♘e5?! 10. d6! ♘bc6 11. f4 ♘d3 12. ♕d3± Larsen—Rodriguez, Lanzarote 1976 — 21/96; 9... d6± — E 70; 8... d6 9. 0—0 ♘e8= — E 70

44 6... d6 — E 73

45 7. ♘f3 — E 70

46 9... ♘a6 10. ♗g5 ♕d7 11. de6! [11. ed6 ♘d6∞ Uhlmann—Keene, Hastings 1975/76; 11. ♗f4!?] ♕e6 12. ed6 ♕d6 [12... ♘d6 13. ♖e1±] 13. ♘d5± Uhlmann

47 12. ♖d1± Uhlmann

48 5. e3 g6 6. ♗d3 ♗g7 7. ♘ge2 0—0 [7... ♘a6 8. h3 ♘c7 9. ♗d2 a6 10. a4 ♖b8 11. a5 0—0 12. g4 b5 13. ab6 ♖b6 14. ♘a4 ♖b8 15. ♘g3± Sanguineti—Marini, Argentina (ch) 1955] 8. 0—0 ♘e8 9. a3 ♘d7 10. ♗d2 ♕e7 11. f3 f5 12. ♖b1 ♘df6 13. ♗c2 ♘c7 14. b4 b6= Berthold—Golz, Dresden 1959; 5. ♘f3 ♗f5 [5... g6 6. e4 ♗g7 7. ♗e2 0—0 — E 92; 5... ♗e7 6. e4 — 5. e4] 6. ♘d2 [6. g3 g6 (6... h6 7. ♗g2 g5 8. ♘d2 ♗g7 9. e4 ♗d7 10. ♘f1 ♘a6 11. ♘e3 ♘c7 12. ♕e2 ♕c8 13. f3 a6 14. a4± ×f5 Bogoljubov—Hromadka, Pistyan 1922) 7. ♗g2 ♗g7 8. 0—0 0—0 9. ♘h4 ♗d7=] g6 7. e4 ♗d7 8. ♗e2 ♗h6 9. 0—0 0—0 10. ♖b1 ♘e8 11. a3 f5 12. b4 ♘a6 [Rossetto—Schweber, Mar del Plata 1969 — 7/94] 13. ♘b3 ♗c1 14. ♘c1 △ ♘d3=; 5. g3 ♗e7 6. ♗h3 ♘bd7 7. a4 0—0 8. e4 — 5. e4

49 5... ♘bd7 6. g3 a6 7. ♗g2 g6 8. f4! [8. ♘ge2 ♗g7 9. a4 0—0= — E 72] ef4 9. gf4 ♘h5 10. ♘f3 ♗g7 11. 0—0 0—0 12. ♗d2 ♖e8 13. ♕c2± Kluger—Szily, Hungary (ch) 1965; 8... ♗g7!?; 5... a6 6. a4 ♘bd7 7. ♘ge2 ♘h5?! 8. ♗e3 g6 9. ♘c1 ♗g7 10. ♘d3 0—0 11. ♗e2± F. Portisch—Köberl, Hungary (ch) 1965/66; 7... g6 8. ♘g3 ♗g7 9. ♗e2 — E 70

50 6. f3 ♘h5! 7. ♗e3 ♗e7 [7... ♘a6 8. ♕d2 ♘c7 9. ♘ge2 f5 10. ef5 gf5 11. 0-0-0 ♗d7 12. g4 fg4 13. fg4 ♗g4 14. ♖g1 ♕d7∞ Osmanagić—Bogdanović, Sarajevo 1965] 8. ♕d2 f5 9. ef5 gf5 10. ♗d3 0—0 11. 0-0-0 ♘d7 12. ♘ge2 e4! 13. fe4 f4 14. ♗f2 ♘e5⩲ Niemela—Doda, Varna (ol) 1962; 6. ♗e2 a6 7. h4 h5 8. ♘h3 ♗g4 9. ♘g5 ♗e2 10. ♕e2 ♘bd7 11. ♗d2 ♗h6= Tajmanov—Janošević, Harrachov 1966 — 1/75; 6. ♗d3 ♗g7 [6... ♘a6 7. ♘ge2 ♘b4 8. ♗b1 ♗g7 9. h3 ♗d7 10. ♗e3 0—0 11. ♕d2 ♘a6 12. a3 ♖b8= Spaski—Petrosjan, Moskva (m) 1969 — 7/96] 7. ♘ge2 a6 8. f3 0—0 9. ♗g5 ♘bd7 10. ♕d2 ♖a7 11. 0—0 b6 12. ♔h1 ♕e8!∞ Evans—van Riemsdyk, Sao Paulo 1978 — 25/130; 11. g4!? △ h4-h5 Ivkov; 6. ♘ge2 ♘a6 [6... ♘bd7 7. ♘g3 a6 8. h4 (8. ♗e2 h5 9. h4 ♗h6∞ Forintos—Larsen, Le Havre 1966 — 1/77) h5 9. ♗g5 ♗e7 10. ♗d3 ♘f8 11. ♘ge2 ♘g8 12. ♗e7 ♘e7 13. ♕d2 ♗d7 14. f4 ♘c8 15. g3 ♗g4= Unzicker—Pilnik, Göteborg (izt) 1955] 7. ♘g3 h5 8. h4 ♘c7 9. ♗g5 ♗e7 10. ♗e2 a6 11. ♕d2 ♖b8 12. a4 b6 13. f3 ♗d7 14. ♘f1 ♘g8 15. ♗e7 ♕e7= Ader—Pilnik, Moskva (ol) 1956; 6. g3 h5?! 7. h4 ♗h6 8. ♗h6 ♖h6 9. ♘f3 ♔f8 10. ♕d2 ♔g7 11. ♘g5 ♖h8 12. ♗e2 ♘bd7 13. f4± Boleslavski—Malisov, SSSR 1968; 6... ♗g7 7. ♗g2 0—0 8. ♘ge2= — E 72

51 6... h5 7. ♘f3 h4 8. ♗g5 ♗e7 9. ♗h4 ♘d5 10. ♕d5 ♗h4 11. ♘h4 ♖h4 12. 0-0-0 a6 13. ♕d6± Bertok—Quinteros, Vinkovci 1970; 6... ♗g7 7. ♗e3 0—0 8. g4 ♘e8 9. ♗d3± — E 71

52 10. ♗d3 ♗h6∞

53 13... a5 14. ♗h6 ♔e8 15. ♕d2 ♘g8 16. ♗e3± Szabo—Quinteros, Buenos Aires 1970; 13... ♔g7!?

54 6. f4 ef4 7. ♗f4 0—0 8. ♕d2 [8. ♘f3 ♘bd7 (8... ♗g4 9. ♗e2 ♘bd7 10. 0—0 ♘e8 11. ♕d2 ♗f3 12. gf3 f5 13. ef5 ♖f5 14. ♗d3∞ Jankovec—Jansa, ČSSR 1976) 9. ♗d3 ♘h5 10. ♗e3 g6 11. 0—0 ♗f6 12. ♕d2 ♘e5⩲ Kestler—Langeweg, Bamberg 1962] ♘bd7 9. 0-0-0 [Ber-

dičev—Garmus, SSSR 1964] ♘g4! 10. ♘f3 f6 △ ♘ge5∞; 6. **♕d3** 0—0 7. g3 ♘e8 [7... ♘a6?! 8. h4 ♘c7 9. a4 ♘a6?! 10. ♗h3 ♘b4 11. ♕e2 ♗h3 12. ♘h3 ♕d7 13. ♔f1 ♘e8 14. ♔g2± O'Kelly—Penrose, England 1973 — 15/117; 9... ♘fe8!? Keene] 8. ♗h3 g6 △ f5∞; 6. **♗e2** 0—0 [6... ♘bd7 7. a3 ♘f8 8. b4 b6 9. g3 h6 10. h4 ♗d7 11. ♗e3 ♕c8 12. ♕c2± Knaak—Macijewski, Polanica Zdroj 1976] 7. g4 ♘e8 8. ♗e3 ♘c7 [8... ♗g5 9. ♕d2 ♗e3 10. ♕e3 ♘c7 11. h4 ♘d7 12. ♕g3 ♖b8∞ Ramirez—Bielicki, Argentina 1965] 9. ♕d2 a6 10. a4 b6 11. h3 ♘d7 12. ♘f3 ♖b8 13. 0—0 ♖e8 14. ♖fb1 ♔h8 15. ♘e1 ♖g8 16. ♘d3 a5= Navarovszky—Kavalek, Szombathely 1966; 7. ♘f3 — 6. ♘f3

[55] 6... ♘bd7 7. ♗e3 ♘f8 8. ♕d2 [8. ♗d3 h5 9. ♕d2 h4∞ Reshevsky—Quinteros, Buenos Aires 1970] ♘g6 9. g3 ♗d7 10. ♗e2 a6 11. h4 h6 12. h5 ♘f8 13. f4 ♘g4 14. ♗g4 ♗g4 15. ♘d1 ♗d1 16. ♖d1 ♘d7 17. ♘f3 ♗f6 18. ♔f2 b5 19. b3± Šamkovič—Lebedev, SSSR 1960

[56] 7. **g4** b5! 8. cb5 a6 9. ba6 ♗a6 10. ♘ge2 ♘e8 11. ♘g3 ♗f1 12. ♔f1 g6 13. ♗h6 ♘g7 14. ♕d2 ♘d7 15. ♔g2 ♗h4 16. b3 ♘b6⩱ Antošin—Vatnikov, SSSR 1975; 7. **♘f3** — 6. ♘f3

[57] 12... g6 13. 0—0 ♗f6 14. bc5 bc5 15. ♖ab1 ♘g7 16. ♖b7 ♗c8 17. ♖b3 ♗h4 18. f4 ef4 19. ♗f4 ♕e7∞ Tajmanov—Geler, SSSR (ch) 1961

[58] 14. 0—0 g6 15. ♖ab1 f5 16. f4 ♖b8 17. ♖b8 ♕b8= A. Zajcev—Bukić, Soči 1963

[59] 6... ♘bd7 7. ♗e3 a6 8. ♗d3 ♘h5 9. ♘ge2 ♗g5 10. ♕d2 ♗e3 11. ♕e3 g6 12. 0—0 0—0 13. g4 [13. ♖ae1 ♘g7= Colon—Ciocaltea, La Habana (ol) 1966 — 2/78] ♘g7 14. ♕h6 f6 15. a4 b6 16. ♘g3 ♖a7 17. ♘d1 a5= Reshevsky—Gheorghiu, Skopje 1970; 9. ♕d2!?

[60] 7. **♗d3** ♘h5 8. ♗e3 ♗g5 9. ♗f2 g6 10. ♘ge2 [Leonhardt—Ferreira, Haifa (ol) 1976] f5∞; 7. **♘ge2** ♘e8 8. g4 [Eršov—Žukov, corr. 1967] ♗g5=

[61] 7... ♘a6 8. ♕d2 ♘c7 9. ♗d3 a6 10. a4 ♗d7 11. ♘ge2 b5 12. 0—0 ♖b8 13. ab5 ab5 14. b3 ♕c8 15. ♘g3 b4 16. ♘ce2 ♕b7= Primavera—Paoli, Bari 1970

[62] 8... **f5** 9. ef5 ♗f5 [Mojsejev—Panov, SSSR 1955] 10. ♘ge2 △ ♘g3, ♗d3±; 8... ♘d7 9. ♗d3 a6 10. ♘ge2 g6 [10... ♖b8 11. a3 ♘c7 12. b4 b5 13. cb5 ab5 14. 0—0 c4 15. ♗c2 ♘b6 16. a4± Pietzsch—Liebert, DDR (ch) 1968] 11. g4 ♘g7 12. ♘g3 ♗h4 13. 0—0 ♘f6 14. ♗h6 ♔h8 15. ♔h1 ♘g8 16. ♗e3 b6 17. a3 ♖a7 18. b4 f5 19. gf5 gf5 20. f4± Mojsejev—Kivioja, SSSR 1975

[63] 9. 0-0-0 ♘ac7 10. g4 a6 11. ♘ge2 b5 12. ♘g3 bc4 13. ♘f5 ♘b5 14. ♗c4 ♘d4∓ Agudelo—J. Rodriguez, Medellin 1972

[64] 14. ♔h1 b6 15. ♖g1 ♕e7 16. ♖g2 ♔h8 17. ♖ag1 a6 18. a4 ♖ab8 19. b3 f6= Alatorcev—Panov, SSSR 1937; 14... a6!? Panov

[65] 6... **♘a6** 7. f4?! ef4 8. ♗f4 ♘g4 9. ♘f3 f6 10. 0—0 0—0 11. ♘h4 ♘e5 12. ♘f5 ♘c7 13. ♗g3 g6 14. ♘e3 ♘e8= Janošević—Smederevac, Jugoslavija (ch) 1959; 7. ♘f3 0—0± — 6. ♘f3; 6... **a6** 7. ♘ge2 ♘bd7 [7... g6 8. ♘g3 h5 9. 0—0 (9. ♗d2 h4 10. ♘f1 ♘h5 11. ♕f3 ♗g5∞ B. Beljavski—Kicenko, corr. 1975) h4 10. ♘ge2 ♘h5 11. ♗e3 ♗g5 12. ♕d2 ♗e3 13. ♕e3 g5∞ Möhring—Ciocaltea, Zinnowitz 1966 — 2/77] 8. ♘g3 g6 [8... h5 9. ♘f5 ♗f8 10. h4 g6 11. ♘e3 ♗h6 12. a3 ♔f8 13. g3 ♘e8 14. b4 b6 15. ♗d2 ♔g7 16. ♔f1± Bertok—Petrosjan, Vinkovci 1970 — 10/119; 12... ♘f8!?△ ♘g4] 9. 0—0 h5 10. ♘ge2 h4 11. ♗d2 ♘h5 12. ♕c1 g5 13. g4 hg3 [Bisguier—Panno, Buenos Aires 1955] 14. hg3 △ ♔g2, ♖h1=; 9. ♗e3!?; 6... **♘bd7** 7. a3 [7. ♘ge2 g6 8. ♘g3 h5 9. ♘f1 ♘h7 10. ♘e3 a6 11. ♕e2 ♗g5 12. ♗d2 h4 13. g3 ♘df6 14. 0-0-0∞ D. Byrne—Lombardy, USA (ch) 1958/59] ♘f8 8. h4 h5 9. g3 a6 10. a4 ♘g6 11. ♗d2 a5= S. Garcia—Hartston, Hastings 1973/74

[66] 7. **♕f3** ♘a6 8. ♘ge2 ♗g4 9. ♕e3 ♘c7 [9... ♗e2 10. ♕e2 ♘e8 11. h4 ♘ac7 12. a3 g6 13. ♗h6 ♘g7 14. g4 f6 15. ♘d1± Mecking—Rocha, Brasil 1967] 10. f3 ♗d7∞; 7. **♘f3** — 6. ♘f3

[67] 7... **♔h8** 8. f3 ♘g8 9. ♗e3 ♗g5 10. ♕d2 ♗e3 11. ♕e3 a6 12. a3 ♕h4 13. g3 ♕e7 14. b4 ♘d7 15. 0—0 ♘h6 16. ♘a4± Sirkiä—Basman, Haifa 1970; 7... **♘a6** 8. 0—0 ♘c7 9. ♘g3 ♘fe8 10. f4 ef4 11. ♗f4 ♗f6 12. ♕e2 ♗d4 13. ♔h1 ♘f6 14. ♘f5 ♗f5 15. ef5 ♖e8= Banfalvi—Ghitescu, Debrecen 1968

[68] 8. **♗e3** g6 [8... ♗g5 9. ♕d2 ♗e3 10. ♕e3 a6 11. g3 ♘d7 12. f4± Solovjev—Panov, SSSR 1950] 9. ♕d2 ♘g7 △ f5∞; 8. **0—0** ♗g5 9. a3 ♘d7 10. g3 ♗c1 11. ♘c1 g6 12. ♗e2 ♘g7 13. ♘d3 f5 [Hamann—Hort, Harrachov 1967 — 4/110] 14. f3 ♘f6 15. ♘f2=; 10. b4!? Milić

[69] 8... **g6** 9. ♕c2 [9. ♗h6 ♘g7 10. ♕d2 ♘a6 (10... f5 11. ef5 gf5 12. f4 e4 13. ♗e2△ ♘h5±; 10... ♗h4 11. 0—0 ♘a6 12. f4 ef4 13. ♕f4 ♘c7 14. e5± Trifunović—Pelikan, Praha 1937) 11. a3 ♘c7 12. 0—0±] ♘a6 10. a3 ♘ac7 11. b4 b6 12. 0—0 ♘g7 13. ♗d2 ♗d7± Popov—Cvetkov, Bulgaria (ch) 1963; 8... ♘d7 9. h4 g6 10. ♗h6 ♘g7 11. ♕d2 ♘f6 12. f3 ♔h8 13. h5 ♘g8 14. hg6 fg6 15. ♘ce2 a6 16. ♗e3 ♘f6∞ Šereševski—Adler, SSSR 1975; 8... ♗g5 9. 0—0 g6 10. a3 ♘d7 11. ♗g5 ♕g5 12. ♕c1 h6 13. b4 ♖b8 14. ♖b1 ♔g7= S. Vuković—Ugrinović, Jugoslavija (ch) 1959

[70] 9... ♘d7 10. ♘f5! ♘df6 11. g4 ♘c7 12. ♕e2 ♔h8 13. ♗d2 ♖b8 14. 0-0-0 b5 15. f4± Peev—Bohosjan, Bulgaria (ch) 1967 — 4/107

[71] 10. ♗h6 ♘g7 11. ♕d2 f5∞

72 14. ♘ge2 ♕d2 15. ♔d2 ♔g7 16. ♘g3 ♘d7= Bertok—Geler, Jugoslavija—SSSR 1959

73 **8. ♘g3** ♘f4 9. ♗f4 ef4 10. ♘h5 [10. ♘ge2 ♗g5 11. ♘g1 ♘d7 12. ♘f3 ♗f6 13. ♕d2 ♘e5 14. ♗e2 ♘f3 15. ♗f3 ♗e5∓ Tan—Janata, Vrnjačka Banja 1963] ♗g5 11. g3 f5! 12. ef5 ♗f5 13. ♗f5 ♖f5 14. ♕g4 g6 15. gf4 ♗h6∞ Pfleger—Gheorghiu, Hastings 1963/64; 8. ♗e3 ♗g5 9. ♕d2 ♗e3 10. ♕e3 a6 [10... ♘d7 11. 0-0-0 a6 12. g4 ♘f4 13. ♘f4 ef4 14. ♕f4 ♘e5 15. h3 b5⩲ Yanofsky—Ciocaltea, Netanya 1968 — 6/141] 11. g3 g6 12. f4 ef4 13. gf4 ♕h4 14. ♕f2= Peterson—Godes, SSSR 1966

74 **9. ♗g5** ♕g5 10. ♕c1 ♕e7 11. ♕e3 [Karaklajić—Bertok, Jugoslavija 1962] g6=; **9. g3** ♗h3 10. ♖e1 ♘a6 11. a3 g6 12. ♗g5 ♕g5 13. ♕c1 ♕c1 14. ♖ac1 ♗d7 15. f4 f6= Yoffie—Votruba, Ybbs 1968; **9. ♘g3** ♗c1 10. ♖c1 ♘f4 11. ♘ce2 g5 12. ♖c3 ♘a6 13. ♗b1 ♖b8 14. ♘f5 ♘e2 15. ♕e2 ♗f5 16. ef5 f6= Reyss—Foglar, corr. 1969; 11... ♕g5!?

75 **9... a6** 10. b4 b6 11. bc5 bc5 12. ♖b1 ♗c1 13. ♕c1 ♘d7 14. ♕e3 g6 15. ♖b3 ♘g7 16. ♖fb1 f5 17. ef5 gf5 18. f4 ♖e8 19. ♘g3± Porath—Doda, La Habana (ol) 1966 — 2/79; **9... ♗c1** 10. ♕c1 ♕f6= Kluger—Sebestyen, Hungary (ch) 1957

76 14. g3 ♘df6 15. f3 ♔h8= Skalkotas—Plachetka, Ybbs 1968

77 **6... ♘h5** 7. ♘g3 ♘f4 8. ♗f4 ef4 9. ♘h5 g5 10. h4± Boleslavski; **6... g6** 7. h3 h5 8. ♗e3 ♘bd7 9. ♕d2 a6 10. ♘c1 ♖b8 11. a3 ♘h7 12. ♗e2 ♗g5 13. b4 ♗e3 14. ♕e3 ♕g5 15. ♕g5 ♘g5 16. h4! ♘h7 17. ♖b1 b6 18. ♘d3± ⊥ Kluger—Babev, Sofia 1977; **6... a6** 7. a4 g6 8. g3 ♘bd7 9. h3 ♘h5 10. g4 ♘g7 11. ♗h6 0—0 12. ♕d2 ♘f6 13. ♘g3± Doroškevič—Averbah, SSSR (ch) 1970; 7... b6 8. g3 0—0 9. ♗g2 ♘e8 10. 0—0 ♘d7± — 6. g3

78 7. g3 ♘h5 8. ♗g2 ♗g5 9. 0—0 ♗c1 10. ♘c1 g6 11. f4 ♘d7 12. ♘d3 ♕e7 13. ♕d2 b6 14. ♖ae1 ♗a6 15. b3 ♘g7 16. ♗h3 f6 17. ♖e3± Byrne—Huguet, Lugano (ol) 1968; 7... b5!?

79 8. ♘f5 ♗f6 9. h4 ♔h8 10. g4 g6 11. ♘h6 ♗h4 12. ♕f3 ♕f6 13. ♘f5 ♗g5 14. ♕h3±→ Šahtinski—Aleksejev, SSSR 1966

80 **8... h6** 9. ♘f5 ♗f5 10. ef5 ♘d7 11. g3 ♘ef6 12. ♗g2 ♕a5 13. ♗d2 ♕a6 14. ♕e2 ♖fe8 15. g4± Schaufelberger—Huguet, Praia da Rocha 1969; **8... a6** 9. a4 b6 10. ♘f5 ♗f5 11. ef5 e4 12. ♘e4 ♘f6 13. ♘g5 ♖e8 14. ♗e2 ♘bd7 15. ♔f1 ♘e5 16. ♖a3± Simagin—Tajmanov, Kislovodsk 1966; **8... ♘a6**!? △ ♘c7, a6, b5

81 9. h5 ♗g5 10. ♗g5 ♕g5 11. ♕d2 ♕d2 12. ♔d2= Bondarevski—Polugajevski, SSSR 1961

82 9... ♗h4!? Juhtman

83 10. ♕d2 f5 [Pachman] 11. ef5 gf5 12. 0-0-0∞

84 **10... f5** 11. ef5 gf5 12. ♘h5 ♗f6 13. ♘f6 ♕f6 14. ♗g5 ♕f7 15. h5 △ h6, ♗h5±; **10... ♗h4**!? 11. ♕d2 ♗f6 Boleslavski

85 15. ♔f1± Portisch—Jimenez, La Habana (ol) 1966 — 2/75

86 7. g3 0—0 8. ♗g2 ♘e8± — 6. g3

87 7... a6 8. ♗d3 — 6. ♗d3

88 8. ♗h6 ♗f8 9. ♗g5 h6 10. ♗d2 a6 11. a4 h5 12. ♗d3 [Florian—Szily, Hungary 1959] h4 13. ♘ge2 ♘h5∞; 12... ♗e7!?

89 **13... ♔f8** 14. ♘e3 b6 15. ♖b1 ♘h5 16. g3 ♘df6 17. bc5 bc5= Nikitin—Lublinski, SSSR 1966; **13... ♘h5**!?

90 7... g6 8. ♗e2 h5 9. 0—0 h4 10. ♘h1 ♘h5 11. ♗h5 ♖h5= Bukić—Buljovčić, Jugoslavija (ch) 1962

91 8. ♗e2 a6 9. 0—0 ♖b8 10. a3 b5 11. cb5 ♘b5 12. ♘b5 ab5 13. b4 0—0 14. ♗e3 [14. bc5 dc5 15. a4 b4∞ Milić] c4 15. a4 ba4 16. ♕a4 ♗d7 17. ♕a5 h5!= Forintos—Milić, Beograd 1967 — 4/109

92 10. b4!? Milić

93 12. ♗b5 ab5 13. ♘b5 ♗a6⩲ Milić

94 14. ab4 ♗d7 15. 0—0 ♕c7 16. ♕d2 [M. Nikolić—Milić, Jugoslavija 1966 — 2/76] ♖a4!= Milić

95 **6... ♘a6** 7. ♗h3 [7. ♗g2 ♘c7 8. ♘ge2 a6 9. a4 b6 10. 0—0 ♖b8 11. f4 ♘d7 12. ♕d3± Nejkirh—Jankov, Bulgaria 1965] ♘c7 8. ♗c8 ♕c8 9. ♘f3! ♕d7 10. ♕e2 a6 11. a4 ♖b8 12. 0—0 0—0 13. a5 b5 14. ab6 ♖b6 15. ♘e1 ♕h3 16. ♘d3 ♖e8 17. ♖a3± Vladimirov—Sergijevski, Soči 1966; 7... ♗h3!?; **6... ♘bd7** 7. h4 h5 8. ♘h3 [8. ♗h3 g6 9. ♔f1 ♔f8 10. ♔g2 ♔g7 11. ♘f3 a6 12. a4 b6 13. ♘e1 ♖b8 14. ♕e2 ♘g8 15. ♘d3 (Eperjesi—Honfi, Hungary 1975) a5!±] ♘f8 9. f3 ♘g6 10. ♗e3 ♗d7 11. ♕d2 a6 12. a3 ♘h7 13. b4± Gromek—Sznapik, Polska (ch) 1976; **6... a6** 7. a4 ♘bd7 8. ♗h3 ♖b8 9. ♕c2 b6 10. ♘ge2 h5! 11. f4 h4 12. ♔f2 ♘f8 13. f5 ♘6h7 14. ♘g1 ♘g5 15. g4 ♘fh7= Ftačnik—Vaisman, Bucuresti 1978; 8. ♗g2 0—0 9. ♘ge2 ♘e8 10. 0—0± — 6... 0—0

96 7... 0—0 8. ♗h3 a6 9. ♗c8 ♕c8± — 6... 0—0; 8... ♘bd7!? △ a6

97 **8. ♕c2** 0—0 9. a4 ab5 10. ♘b5 ♘a6 11. ♗d2 ♘e8 12. ♗d3 [Vitek—Foglar, corr. 1971] g6 13. ♘e2 f5⩲; **8. ba6** 0—0 9. ♘f3 — 8. ♘f3

98 9. ba6 ♘e8 10. ♘d2 ♘a6 11. ♘c4 f5 12. ef5 ♗f5 13. ♘e3 ♕c8 14. ♗a6 ♕a6 15. ♘f5 ♖f5 16. ♕e2± Saidy—Jansa, Polanica Zdroj 1969 — 8/79

99 10. ♗b5 ♗h3 11. ♗f1 ♕c8 12. ♗h3 ♕h3 13. ♕e2 ♘a6 14. ♕f1 ♕d7 15. ♕e2 [Trincardi—Popov, Reggio Emilia 1970/71] ♕h3=

100 13... ♘d7 14. 0—0±; 13... ♕d7 14. ♘b6 ♕h3 15. ♘a8 ♖a8 16. ♗a6 ♕g2 17. ♖f1 ♘a6 18. ♕a4 ♘g4 19. ♕c6 ♘c7 20. ♔e2! ♘h2 21. ♗e3± Portisch—Damjanović, Monte Carlo 1968 — 5/99

101 7. h4 ♕a5 8. ♗d2 a6 9. a4 ♘bd7 10. ♗h3 ♖b8 11. b3 ♕d8 12. ♕f3 ♘e8 13. ♕d3± Gerusel—Lehmann, Solingen 1968; 7... b5 8. cb5 a6 9. ba6 ♘bd7 10. ♘f3 ♕a5 11. ♘d2 ♗a6 12. ♗a6 ♖a6 13. ♕e2 ♖fa8 14. 0—0 ♕d8 15. ♘c4 ♘b6± Lehmann—Hartston, Adelboden 1969; 7... ♘a6 8. ♗h3 ♗h3! 9. ♘h3 b5 10. cb5 ♘c7 [Addison—Vasjukov, Reykjavik 1968] 11. ♕e2 ♕d7 12. ♗g5 ♖fb8 13. a4 a6⩱↑⩲; 7... ♘bd7 8. ♗h3 b5! 9. cb5 a6 10. ba6 c4 11. ♗e3 ♕a5 12. ♕c2 ♗d8! 13. ♘f3 ♗b6 14. ♗b6 ♕b6⩱ Donner—Kavalek, Haag 1966 — 2/83

102 7... a6 8. ♗c8 ♕c8 9. ♕e2 ♘bd7 [9... b5 10. cb5 ab5 11. ♘b5 ♘a6 12. ♘f3 ♕g4 13. ♗g5!± Pachman—Rahls, BRD 1977] 10. ♘f3 ♘e8 11. 0—0 ♖b8 12. a4 ♘c7 13. a5 ♘e8 14. ♘e1± Pachman—Fabian, Luhačovice 1968; 7... b5 8. ♗c8 ♕c8 9. cb5 a6 10. ba6 [10. ♗g5 ab5 11. ♘b5 ♕d7 12. ♘c3 ♘a6 13. ♗f6 ♗f6 14. ♔f1 ♗d8 15. ♔g2 f5 16. f3 c4⩱ Vladimirov—Reško, SSSR 1969] ♘a6 11. ♘f3 c4 12. 0—0 ♘c5 13. ♘d2 ♘d3 14. ♕e2 ♗d8 15. b3!± Pachman—Jansa, Harrachov 1966; 7... ♗h3 8. ♘h3 ♕c8 9. ♘g5 h6 [9... a6 10. ♕e2 ♘e8 11. 0—0 ♗g5 12. ♗g5 f5 13. ef5 ♖f5 14. ♘e4± Pachman—Renman, Stockholm 1974/75] 10. ♘f3 ♘h7 11. ♕d3 ♘a6 12. a3 ♘c7 13. ♗e3 ♕h3 14. ♘d2 ♗g5 15. ♕f1 ♕d7 16. ♗g5 ♘g5 17. f4 ♘h7 18. ♕e2± Krogius—Polugajevski, Soči 1966

103 8. ♕e2 a6 9. a4 ♘e8 10. ♘f3 g6 11. ♗h6 ♘g7 12. 0—0 f5 [Gligorić—Janošević, Beograd 1969 — 8/78] 13. ef5 gf5 14. ♘e1± Velimirović; 8. ♘f3 ♘b6 [8... b5 9. cb5 a6 10. ♗f1 ♕c7 11. ♘d2 ♘b6 12. b3 ab5 13. ♘b5 ♕d7 14. ♘c3 ♗a6 15. ♗a6 ♖a6 16. ♕e2 ♖fa8 17. 0—0± Panno—Hug, Las Palmas 1973] 9. ♗c8 ♕c8 10. b3 ♕h3 11. ♘g5 ♕g2 [11... ♕d7 12. ♕e2 h6 13. ♘f3 ♕h3 14. ♕f1 ♕h5 15. ♕g2± Gligorić—Puc, Jugoslavija 1969; 14... ♕f1±] 12. ♕f3 ♕f3 13. ♘f3±⊥

104 9... b6 10. 0—0 g6 11. ♗h6 ♘g7 12. ♕d3 a5 13. ♔g2 ♘f6 14. ♗c8 ♕c8 15. h3 ♔h8 16. ♘h2 ♘g8 17. ♗g7 ♔g7 18. f4± Najdorf—Quinteros, Buenos Aires 1970 — 10/116; 15... ♘fh5!?; 9... ♘b6 10. ♗c8 ♕c8 11. a5!±

105 14. ♘d1 b6 15. ab6 ♘b6 16. ♗c8± Panno—R. Garcia, Argentina 1963

106 7... ♘bd7 8. ♕e2! a6 9. a4 b6 10. ♔d1 ♘e8 11. f4 f5 [Korčnoj—Plachetka, Luhačovice 1968 — 7/99] 12. ♘f3± Korčnoj; 7... ♘a6 8. ♘ge2 ♘c7 9. 0—0 ♖b8 10. a4 b6 11. ♗d2 a6 12. ♘c1 b5 13. b3 ♘d7 14. ♘d3 ♗f6 15. ♕c2± Titanko—Godes, SSSR 1963

107 8. f4?! ef4 9. gf4 ♗h4 10. ♔f1 ♗f6 11. ♘f3 [11. ♕f3 ♘d7 12. ♘ge2 a6 13. a4 ♖b8 14. ♗h3 ♘c7 15. a5 b5 16. ab6 ♖b6 17. ♖a3 ♖e8 (Szukszta—Golovko, SSSR 1965) 18. ♖g1∞] ♗g4 12. ♕e1 ♘d7 13. ♗d2 a6 14. ♕g3 ♗f3 15. ♗f3 b5 16. ♔g2 bc4 17. a4 ♖b8∞ Averkin—Juhtman, SSSR 1970; 8. ♘h3 ♗h3 9. ♗h3 ♗g5 10. ♗g5 ♕g5 11. 0—0 ♕e7= Hartston; 8. ♘f3 — 6. ♘f3; 8. ♕e2!? △ f4

108 8... f5 9. ef5 [9. f4 ef4 10. ♘f4 ♗f6 11. 0—0 ♗d4 12. ♔h1 ♘f6 13. ef5 ♗f5 14. ♘b5 ♗e5 15. ♘e6± Stahlberg—Michel, Buenos Aires 1941] ♗f5 10. 0—0 ♘d7 11. ♘e4 h6 12. ♘2c3 a6 13. a3 b5 14. cb5 ab5 15. ♘b5 ♘b6 16. b3± Benkö—Zwaig, La Habana (ol) 1966; 8... ♗g4 9. 0—0 ♗e2 10. ♕e2 ♘d7 11. ♗e3 ♗g5 12. f4 ♗f6 13. ♖ac1± Vitolinš—Kivioja, SSSR 1968; 8... ♘a6 9. 0—0 ♘ac7 10. ♗e3 ♖b8 11. a4 b6 12. f4 ♗f6 13. ♕c2 a6 14. ♘c1 b5 15. fe5 ♗e5 16. ♘d3 ♗c3 17. ♕c3± Vranešić—Bilek, Amsterdam (izt) 1964; 8... a6 9. 0—0 f5?! 10. ef5 ♗f5 11. ♘e4 b5 12. ♘c5! dc5 13. d6 ♖a7 14. ♕d5 ♔h8 15. ♕c5± Liptay—Hajtun, Hungary 1972; 9... ♘d7± — 8... ♘d7

109 9. 0—0 ♗c1 10. ♘c1 a6 11. a4 ♘d7 12. ♘d3± Udovčić—Ciocaltea, Tel Aviv (ol) 1964

110 9... ef4 10. gf4 ♗h4 11. ♘g3 f5 12. e5! de5 13. fe5 f4 14. 0—0 fg3 15. ♖f8 ♔f8 16. hg3! ♗g5 17. ♕f3 ♔g8 18. ♗g5 ♕g5 19. ♖f1+— Eperjesi—Androvitzky, Hungary 1971

111 10... ♘d7 11. b3 a6 12. a4 g6 13. ♕c2 ♘g7 14. ♗b2 f6 15. ♖ae1± Gligorić—Boey, Enschede 1963

112 14. ♘d3 ♗g2 15. ♔g2 ♕e7 16. ♖ae1± Benkö—Huguet, Las Palmas 1972

113 10. f4 ♘g7 11. f5 ♗g5∞; 10. ♗d2 ♘g7 11. b3 f5 12. f4 a6 [12... g5? 13. ♔h1 a6 14. a4 ♗f6 15. ♕c2 ef4 16. gf4 g4 17. ♘g3± Furman—Reško, SSSR 1969] 13. a4 fe4 14. ♘e4 ♘f5∞; 10. ♗e3 ♘g7 11. ♕d3 [11. ♔h1 f5 12. f4 a6 13. a4 ef4 14. ♘f4 ♘e5 15. b3 ♗f6 16. ♖c1 ♘g4 17. ♗g1 ♗g5 18. ♖c2 fe4 19. ♗e4 ♗f4 20. gf4 ♘f6∓ Vranešić—Panno, Lone Pine 1975; 11. ♕d2 f5 12. ♖ae1 ♘f6 13. f4 ♘g4 14. fe5 ♘e5 15. b3 ♗f6 16. h3 ♗d7 17. ♘f4 ♕e7= Savon—Kopilov, SSSR 1962; 11. ♘c1 f5 12. ♘d3 ♗g5 13. ♗g5 ♕g5 14. f4 ♕f6 15. ♕d2 ef4 16. ♘f4 ♘e5= Ghitescu—Cobo, La Habana (ol) 1966] f5 12. f3 f4?! 13. gf4 ef4 [Osnos—Juhtman, SSSR 1969 — 7/98] 14. ♗f4! g5 15. ♗g3±; 12... ♘f6=

114 11... f5 12. f4 ♖f7 13. b3 a6 14. ♗h3 ♗f6 15. ♖ac1± Lengyel—Cobo, La Habana (ol) 1966 — 2/84

115 12. h3 ♔h8 13. ♗e3 [13. a3 ♘g8 14. ♗e3 f5 15. f4 ♗f6 16. ♖ae1 a6 17. b4 b6 18. bc5 bc5 19. fe5 ♗e5= Wade—Popov, Siegen (ol) 1970] ♘d7 14. ♖ae1 [14. ♔h2 f5 15. f4

ef4 16. ♗f4 g5 17. ♗e3 ♘e5 18. b3 ♗d7 19. ♘g1 a6 20. ♘f3 ♘f7 21. ef5 ♘f5 22. ♗g1 g4!∓ Portisch—Zwaig, Halle 1967] a6 15. ♔h2 f5 16. a4 b6 17. ♗h6 ♖a7 18. b3 ♘f6 19. ♘c1 ♘g8 20. ♗e3 fe4 21. ♘e4 ♘f5 22. ♘d3 ♘f6= Forintos—Gheorghiu, Budapest 1970 — 9/89

[116] 13. ♘c1 ♘g8 14. ♗e3 f5 15. ♘d3 ♘f6 16. ♗h6 ♘g8 17. ♗e3 ♘f6= Forintos—Ivkov, Budapest 1970

[117] 14. ♗e3 f5 15. b4 b6 16. f4 ♗f6 17. ♖ae1 ♗d7 18. ♔h1 a6 19. fe5 ♗e5 20. ♗f4± Honfi —Minev, Kecskemet 1970

[118] **10. ♗e3** g6 11. ♕d2 ♘g7 12. h3 [12. a3 f5 13. f3 ♘f6 14. b4 b6= Diez del Corral—Ivkov, Kapfenberg 1970] f5 13. f4 ♗f6 14. ♔h2 b6 15. ♖ae1 ♖a7= Andersen—Hort, Krems 1967 — 4/105; **10. a3** ♘c7 11. ♗e3 b5 12. cb5 ♘b5 13. b4!± Kakageldiev—Kimelfeld, SSSR 1976 — 21/97; 11... g6!?

[119] **10... ♖b8** 11. ♗e3 ♘c7 [11... ♗g5 12. f4 ♗h6 13. ♕d2 ♘c7 14. a5 b5 15. ab6 ♖b6 16. ♘d1 ♘e8 17. ♘f2 ♘ef6 18. ♘c1! ♖e8 19. ♘cd3± Benkö—Janošević, Sarajevo 1967] 12. a5 b5 13. ab6 ♖b6 14. b3 ♘e8 15. ♘c1 g6 16. ♘d3 f5 17. b4 ♕c7 18. bc5 dc5 19. f4± Petkevič—Kopilov, SSSR 1970; **10... g6** 11. ♗h6 ♘g7 12. ♕d2 f5 [12... ♘f6 13. h3 ♔h8 14. a5 ♘g8 15. ♗e3 f5 16. f4± Šamkovič—Ghinda, Timisoara 1972] 13. h3 ♖f7 [Hort—Ciocaltea, Budapest 1973 — 15/118] 14. ♖ae1±

[120] **11. ♗e3** ♖b8 [11... g6 12. ♘c1 f5 13. ♘d3 ♘ef6? 14. h3 ♘e4 15. ♘e4 fe4 16. ♗e4 ♘f6 17. ♗g2 ♘h5 18. ♘e5!+— Minev—Spiridonov, Bulgaria 1973; 13... ♘df6!?] 12. ♕d3 ♘c7 13. f4 ♗f6 14. ♖ab1 ♖e8 15. f5 ♗e7= Pachman—Watzka, Vrnjačka Banja 1967; **11. ♕c2** ♖b8 12. b3 [12. ♕d3 ♘c7 13. f4 ♗f6 14. ♗d2 ♖e8 15. f5 ♗g5 16. ♗e1 ♘f8 17. h4± Petrov—Panov, SSSR (ch) 1940] ♘c7 13. ♘d1 b5 14. ♗d2 ♘b6 15. ♘e3 g6 16. ♗c3 ♗d7 17. a5 ♘c8 18. f4± Furman—Kotov, SSSR 1960; **11. f4** ♖b8 [11... ef4? 12. gf4 g6 13. ♘g3 ♗f6 14. ♗e3 ♖b8 15. ♕d3 ♗g7 16. ♖ae1 ♘c7 17. e5! de5 18. f5±→ Čečeljan—N. Popov, SSSR 1970] 12. ♕d3±

[121] 14. ♖b1 ♖e8 15. ♘1a2 a5 16. ♘b5 ♘b5 17. cb5± Korčnoj—Udovčić, SSSR—Jugoslavija 1957

[122] 6... ♘bd7 **7. h3** ♘f8 8. ♗e3 h5 9. ♕d2 h4 10. ♗d3 ♘h5 11. ♘e2 ♗d7 12. 0-0-0 ♖b8 13. g4 hg3 14. fg3 b5 15. g4 bc4 16. ♗c4 ♘f6∞ Knaak—Ghinda, Zinnowitz 1970; **7. g3** h6 8. ♗g2 a6 9. a4 ♘h7 10. ♕e2 g5 11. h4 g4 12. ♘h2 h5 13. ♘f1 ♘df6 14. ♘e3± Lilienthal—Kasparjan, SSSR 1956; **7. ♗d3** ♘f8 8. g3 [8. h3 ♗d7 9. ♕e2 a6 10. ♗e3 ♘g6 11. ♘d2 h5 12. a3 h4 13. ♘f3 ♘h5 14. ♕c2 ♘gf4 15. ♗f1 b5 16. ♖g1= Ghitescu—Petrosjan, Rovinj—Zagreb 1970; 8. a3 ♘g6 9. 0—0 h5 10. b4 b6 11. bc5 bc5 12. ♖b1 h4 13. ♗c2 0—0= Vaisman—Ciocaltea, Romania (ch) 1970] ♘g6 9. h4 h5 [9... ♗g4 10. ♗e2 h6 11. ♘d2 ♗d7 12. ♘f1 ♗f8 13. ♘e3 ♘e7 14. a3 h5 15. f3 g6 16. ♘c2 ♗g7 17. ♗e3± Krogius—Sergijevski, Soči 1966] 10. ♘h2 a6 11. ♕e2 ♗d7 12. ♗d2 ♖b8 13. a4 b6 14. ♘f1 ♘f8 15. ♘e3± Spasov—Ghizdavu, Bulgaria—Romania 1971; **7. ♗e2** ♘f8 8. h4 h5 9. g3 ♗g4 10. ♘h2 ♗e2 11. ♕e2 ♕d7 12. ♘f1 g6 13. a3! ♘g4 14. f3 ♘h6 15. b4 b6 16. bc5 bc5 17. ♖b1± Najdorf—Trikaliotis, Nice (ol) 1974

[123] **7... ♘a6** 8. ♗g2 ♘c7 9. 0—0 a6 10. a4 b6 11. ♘e1 ♗d7 12. ♘d3 ♘fe8 13. f4 f6 14. b4± Kozma—Czerniak, Pecs 1964; **7... a6** 8. a4 g6 9. ♗g2 ♘h5 10. 0—0 ♘g7 11. ♘e1 f5 12. ♘d3 ♘d7 13. f3 ♖b8 14. ♗e3 ♘f6 15. b4± Filep—L. Kovacs, Hungary (ch) 1969

[124] 8. ♗d3 ♘e8 9. h4 ♘df6 10. ♘h2 g6 11. ♗h6 ♘g7 12. ♕d2 ♔h8 13. 0-0-0 ♘g8 14. ♗e3± Lombardy—Popov, Siegen (ol) 1970 — 10/118

[125] 8... ♘e8± — 7... ♘e8

[126] **10. ba6** ♗a6 11. ♗f1 ♕a5 12. ♗a6 ♖a6 13. 0—0 ♘b6 14. ♕e2 ♖fa8 15. ♘d2 ♘a4⩱ Vizantiadis—Gheorghiu, Sofia 1967; 11... c4!?⩱ Forintos; **10. ♗f1** ♕a5 [10... ab5 11. ♗b5 ♕a5 12. ♘d2 ♘e8 13. 0—0 ♘c7 14. ♘c4 ♕a7 15. ♗c6 ♖b8 16. b3± Marović— Issler, Muttenz 1971] 11. ♘d2 ♘e8 12. ba6 g6 13. ♘c4 ♕d8 14. ♗h6 ♘g7 15. ♕d2 f5 16. ♗e2± Forintos—Peev, Kapfenberg 1970 — 9/90

[127] 14. ♘f1 ♕c8 15. ♘e3 ♕h3⩱ Ivkov—Hort, Sousse (izt) 1967 — 4/106

[128] 16. ♕e2 f5 17. f3 ♗g5 18. ♘c4 ♘c4 19. ♗g5!± Bukić—Ivkov, Jugoslavija 1971 — 11/74

[129] **8... a6** 9. a4 ♗g4 10. 0—0 ♘d7 11. ♕d3 ♗f3 12. ♗f3 ♗g5 13. ♗g5 ♕g5 14. ♗g2 ♘ef6 15. f4 ♕h6 16. ♕f3 ef4 17. gf4 ♖fe8 18. ♖ae1± Gufeld—Juhtman, SSSR 1964; **8... f5** 9. ef5 ♗f5 10. 0—0 ♘a6 11. ♗e3 ♘ac7 12. ♕e2 ♖b8 13. ♘d2 ♕d7 14. a4 a5 15. ♘de4± Kotov—Holmov, Moskva 1947

[130] 9. h4 ♘df6 10. ♘d2 g6 11. ♘f1 ♘g7 12. ♗f3 h5 13. ♗e2 a6 14. ♘e3 ♖b8 15. a4 ♘fe8= Minev—Popov, Bulgaria (ch) 1970

[131] 9... g6 10. ♗h6! ♘g7 11. ♕d2±

[132] **10... ♖b8** 11. ♘e1 ♘c7 12. a5 ♖e8 13. ♘d3 b5 14. ab6 ♘b6 15. b3± Polgar—Szily, Hungary (ch) 1965; **10... b6** 11. ♘e1 [11. h3 ♖b8 12. ♖b1 ♔h8 13. ♔h2 g6 14. ♘e1 f5 15. ♘d3 ♘g7 16. ♗h6 ♗g5∓ Bilyap—Minev, Albena 1975] ♖b8 12. ♘d3 ♘c7 13. f4±

[133] 11. ♘e1 ♘g7 [11... ♗g5 12. f4 ef4 13. gf4 ♗f6 14. ♕d3 b6 15. ♗d2 ♖b8 16. ♘f3 ♘c7 17. ♖ae1± Anikajev—Veksler, SSSR 1969] 12. ♘d3 f5 13. f4 ♗f6 14. ef5 [14. ♔h1 ♖e8 15. ef5 gf5 16. fe5 ♘e5 17. ♘e5 ♗e5 18. ♗f4 b6= Ivkov—Averbah, Budapest 1970] ♘f5 15. ♘e4 ef4 16. ♗f4 ♗d4 17. ♔h1 ♘f6 18. ♕d2 ♘e4 19. ♗e4 [Bernstein—Speelman, Groningen 1975/76] ♘g7=

134 12. ♘e1 b6 13. ♘c2 ♖b8 14. ♘e3 ♗g5 15. ♗g5 ♕g5 16. f4 ef4 17. gf4 ♕e7 18. ♕c2 f5 19. ♖ae1 ♘f6 20. ef5 gf5 21. ♘g4 ♕d8 22. ♘f6 ♕f6= Portisch—Honfi, Hungary 1969

135 12... b6 13. ♘e1 ♖a7 14. ♘d3 f5 15. f4 ♗f6 16. ♖ae1 ef4 17. ♘f4 ♘e5 18. ♘e6!± Hort—Ciocaltea, Athens 1968 — 6/142

136 15. ♗g7 ♔g7 16. ♘d3 ♗d7 17. a5 ♗g5 18. f4 ♗h6 19. ♕f2 f6 20. ♘a4 ♗a4 21. ♖a4 f5∞ Marović—Ivkov, Rovinj—Zagreb 1970

137 16. ♘d3 ♘f6 [16... fe4? 17. ♘e4± Hort—Popov, Varna 1969 — 8/80] 17. ♔h2 fe4 18. ♘e4 ♗f5 19. f3± Pytel—Segal, Nice (ol) 1974

138 7... **♘a6** 8. 0—0 ♘c7 9. a3 ♘ce8 10. ♖b1 ♘d7 11. b4 g6 12. ♗h6 ♘g7 13. ♕d2 f5 14. ♘g5± Wenert—Espig, DDR (ch) 1969; 7... **♘bd7** 8. ♕c2 a6 9. h3 ♘h5 10. ♘e5?! ♘e5 11. ♗h5 ♘c4 12. 0—0 b5∓ Berry—Commons, Lone Pine 1975; 8. 0—0 ♘e8± — 7... ♘e8

139 **8. h4** ♘a6 9. ♗e3 ♘ac7 10. a4 ♘a6 11. g3 ♘b4 12. ♖c1 a6 13. ♔f1 ♕d7 14. ♔g2 ♘f6 15. ♘h2 h5∞ Panno—Mecking, Mar del Plata 1969 — 8/81; **8. a3** ♗g4! [8... g6 9. ♗h6 ♘g7 10. h4! f6 11. h5 g5 12. ♘d2 ♘a6 13. ♗g4!± Malich—Cobo, La Habana (ol) 1966 — 2/80] 9. b4 ♘d7 △ ♗f3, ♗g5= Boleslavski; **8. h3** g6 9. ♗h6 ♘g7 10. g4 ♘d7 11. ♔f1 ♘f6 12. ♘e1 ♔h8 13. ♔g2 ♘g8 14. ♗e3 f5 15. f3 ♗g5 16. ♕d2± Donner—J. Rodriguez, La Habana 1967; 11. ♕d2!? △ 0-0-0

140 **8... f5** 9. ef5 ♗f5 10. ♘d2 ♘f6 11. f4 ef4 12. ♖f4 ♗g6 13. ♘f3 ♘fd7 14. ♗d3! ♖f4 15. ♗f4 ♘f8 16. ♕e2 ♗d3 17. ♕d3 ♘g6 18. ♗g3 ♘d7 19. ♕f5± Euwe—Milić, Beverwijk 1958; **8... ♘a6** 9. ♘e1 ♘ac7 10. ♘d3 f5 11. ef5 [11. f4 ef4 12. ♗f4 fe4 13. ♘e4 ♗f5 14. ♘g3 ♗g6 15. ♗h5 ♗h5 16. ♕h5 b5!= Gligorić—Milić, Jugoslavija (ch) 1957] ♗f5 11. f3 △ ♘f2, ♗d3±

141 **9. ♕c2**?! ♘d7 10. a3 ♔h8 11. ♖b1 g6 12. b4 [12. ♗d3 ♘g7 13. ♗h6 ♘f6 14. b4 b6 15. bc5 bc5 16. ♘a4 ♗g4! 17. ♘d2 ♘fh5! 18. ♖fe1 ♗g5∓ Quinteros—Hartston, Skopje (ol) 1972] b6 13. ♗h6 ♘g7 14. ♕d2 ♘f6= Hartston; **9. a3** ♘d7 10. b4 b6 11. ♖b1 g6 12. ♗h6 ♘g7 13. ♕d2 ♘f6 14. ♘e1 ♘g4 15. ♗g4 ♗g4 16. ♘d3 ♕c7 17. ♖b2 ♗d7 18. f4± Knaak—Partos, Bucuresti 1973

142 10... ♗g5 11. ♖b1 g6 12. b4 b6 13. a4 ♗c1 14. ♕c1 a5 15. bc5 bc5 16. f4 ef4 17. ♕f4 ♕f7 18. ♗g4 ♘e5 19. ♘e5 de5 20. ♕g3 ♘d6 21. ♗c8 ♖ac8 22. ♕d3± Kržišnik—Osmanović, Jugoslavija (ch) 1968

143 12. f4!? Boleslavski

144 16. ab6 ♘b6 17. b3 ♖a8 18. f4 ef4 19. ♕f4 f6 20. ♘d1 ♕e7 21. ♘e3± Gligorić—Petrosjan, Beograd 1954

145 9. ♘e1 ♘d7 10. ♘d3 — 8... ♘d7

146 10. ♘d2 ♗g5 11. ♗g5 ♕g5 12. a3 f5 13. ef5 gf5 14. f4 ef4 15. ♕c2 ♘d7 16. ♖f2 ♘e5 17. ♖af1 ♘g6∞ Pantaleev—Piskov, Bulgaria (ch) 1960; 12... ♘d7!?

147 12... ♕g5 13. ♗g5±⇗

148 16. h4 ♔h8 17. h5 gh5 18. ♕h4± Bilek—Hort, Varna (ol) 1962

149 **9. ♕c2** g6 10. ♗h6 ♘g7 11. ♘d2 a6 12. a3 f5 13. ef5 gf5 14. f4 ♖f6 15. ♗g5 ♖g6 16. ♗e7 ♕e7 17. ♖ae1 e4 18. ♘d1 h5∞ Garcia—Gheorghiu, Bucuresti 1966 — 1/82; 18. ♘de4!?; 11... ♗g5!?; **9. ♗e3** g6 10. g4 [10. ♕d2 ♘g7 11. ♘e1 ♔h8 12. f4 f5 13. ♘f3 ♗f6 14. ♗d3 ef4 15. ♗f4 ♘e5 16. ♘e5 de5 17. ♗e3 ♗e7∞ Kane—Greefe, USA (ch) 1973] ♘g7 11. ♔h1 ♘f6 12. ♘d2 h5 13. f3 ♘h7 14. ♖g1 ♗g5 15. ♘f1 ♕f6= Stahlberg—Averbah, Erevan 1965; **9. ♘e1** g6 10. ♘d3 ♗g5 [10... ♘g7 11. f4 f5 12. fe5 de5 13. ef5 gf5 14. g4! e4 15. ♘f4± Lundin—Zwaig, Oslo 1971] 11. a3 [11. g3 ♗c1 12. ♕c1 ♕e7 13. f4 f5 14. ef5 gf5 15. ♕e3 e4 16. ♘f2± Doroškevič—Kopilov, SSSR 1966] ♗c1 12. ♕c1 ♘g7 13. f4 ef4 14. ♕f4 ♕e7 15. ♖ae1 f6 16. ♘b5 ♘e8 17. ♗g4± Sanguineti—Jansa, Lugano (ol) 1968 — 7/97; 11... ♘g7!? Hort

150 10. b4 ♘g7 11. ♘e1 b6 12. ♗e3 ♗g5 13. ♕d2 ♗e3 14. ♕e3 f5 15. f3 ♘f6∓ Bilyap—Matanović, Vrnjačka Banja 1967

151 **11. ♘e1** ♗g5 12. ♗g5 ♕g5 13. ♘d3 ♕e7 14. b4 b6 15. ♖b1 f5∞ Kozma—Jansa, Luhačovice 1969; **11. b4** b6 12. ♖b1 ♘f6 13. ♘e1 ♔h8 14. bc5 bc5 15. ♘d3 ♘g8 16. ♗d2 f5 17. f4± Farago—Peev, Budapest—Sofia 1970; **11. ♕c1** ♘f6 12. b4 b6 13. bc5 bc5 14. ♘e1 ♔h8 [14... ♖b8 15. ♘d3 ♗a6 16. f4 ef4 17. e5± Letelier—de la Vega, Mar del Plata II 1969] 15. ♘d3 ♘g8 16. ♗d2±

152 11... ♔h8 12. b4 b6 13. ♖ad1! ♗a6 14. g3 ♕c7 15. b5 ♗b7 16. ♘g5 ♖ae8 17. h4± Savon—Banik, SSSR 1969 — 8/82

153 **12. h3** ♔h8 13. ♘e1 ♘g8 14. ♗e3 f5 15. ef5 ♘f5! 16. ♗g4 ♘f6 17. ♗f5 gf5 18. f4 e4∞ Pachman—Hort, Harrachov 1966 — 1/81; **12. ♘e1** ♔h8 [12... ♘g4 13. ♗g4 ♗g4 14. f4 f6 15. f5 gf5 16. h3 ♗h5 17. ef5± Eising—Rosen, BRD 1976] 13. f4 ef4 [13... ♘g8 14. ♗g7 ♔g7 15. fe5 de5 16. ♘d3± Uhlmann—Jansson, Raach 1969 — 8/83] 14. ♕f4 ♘d7 15. ♘d3 f6±

154 13. ♖ab1 ♔h8 14. bc5 bc5 15. ♗g5 ♘fh5 16. ♗e7 ♕e7 17. ♘e1 f5 18. ♗h5 ♘h5 19. ♘d3 f4 20. f3 g5∓↑» Farago—Ivkov, Vrnjačka Banja 1971

155 **15... ♘g8** 16. ♗g7 ♔g7 17. fe5 de5 18. ♘f3 ♗d6 19. ♘b5± Malich—Polugajevski, La Habana (ol) 1966 — 2/81; **15... ef4** 16. ♗f4 ♘d7 17. ♘d3 [Malich—Jansa, La Habana (ol) 1966 — 2/82] f6±

156 **7... ♗g4** 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 ♘e8 10. h4! ♘d7 11. g3 a6 12. ♕e2 ♘c7 13. a4 b6 14. ♔f1 a5 15. ♘d1 ♘a6 16. ♖a3± Ghitescu—Onat, Pernik 1976; 7... **♘e8** 8. 0—0?! ♗g4!

9. h3 ♗f3 10. ♕f3 ♗g5∓ Euwe; 8. h3!± — 7. h3; 7... **a6** 8. 0—0?! ♘e8 9. a3 g6 10. b4 b6 11. ♗h6 [11. ♘e1 f5 12. f4 ef4 13. ♗f4 ♗f6 14. ♖c1 g5 15. ♗d2 f4∓ Hort—Ciocaltea, Tel Aviv (ol) 1964] ♘g7 12. ♕d2 f5 13. ♘g5∞; 8. h3!± — 7. h3

157 **8. 0—0** ♘e8 9. a3 g6 10. ♕c2 ♘g7 11. b4 f5 12. ♖b1 b6 13. ♘d2 ♗g5 14. ♘b3 ♗c1 15. ♕c1 f4 16. f3 h5∓→» Johansson—Hort, Lugano (ol) 1968; **8. g3**!± — 7. g3; **8. h3**!± — 7. h3

158 **8... ♘e8** 9. g4! g6 10. ♗h6 ♘g7 11. 0-0-0 ♘f6 12. h3 — 7. h3; **8... ♘h5** 9. g3 g6 10. ♗h6 ♘g7 11. g4 ♘f6 12. h3 ♔h8 13. ♘d2 ♘g8 14. ♗e3 ♗g5 15. 0-0-0± Brond—Agdamus, Argentina 1972

159 16. ♖ab1 ♘c7 17. a4 ♖b8 18. ♘e3 b6 19. b3 ♖b7∞ Portisch—Hort, Hastings 1970/71

160 7... ♘bd7 8. ♗d3 a6 9. a4! ♘h5 10. ♘e2 g6 11. g4 ♘g7 12. ♘g3 ♘f6 13. ♗e3 ♗d7 14. ♕d2± Savon—Hort, Örebro 1966

161 **8... f5** 9. ef5 ♗f5 10. ♗f5 ♖f5 11. 0—0△ ♘e4±; **8...** ♘d7 9. g4 [9. a3 g6 10. ♗h6 ♘g7 11. g4 ♘f6 12. ♘e2 ♔h8 13. ♘g3 ♘g8 14. ♗e3 a6 15. ♕c2 b5!∞ Polugajevski—Štejn, SSSR (ch) 1966; 15. b4!?] ♘c7 10. ♕e2 [10. a3 a6 11. b4 b5 12. cb5 ab5 13. ♗e3 ♗a6 14. 0—0 ♕b8 15. ♘d2 c4 16. ♗e2 ♘b6 17. ♕c2± Mecking—Matanović, Sousse (izt) 1967] a6 11. a4 b6 12. ♗e3 ♖b8 13. ♔d1 b5 14. ab5 ♘b6 15. ♘d2 ♗g5 16. ♔c2 ab5 17. cb5 ♗d7 18. b3 ♗e3 19. ♕e3 ♘c8 20. ♕e2± Bobocov—Najdorf, Palma de Mallorca 1969

162 10... f5 11. gf5 gf5 12. ♖g1 ♖f7 13. ef5± Boleslavski

163 11. h4 ♘f6 12. ♘h2 ♔h8 13. h5 ♘g8 14. ♗e3 ♗g5 15. ♘f1 ♗e3 16. ♘e3 ♕g5 17. ♕f3 gh5 18. gh5 ♘h6 19. 0-0-0± Petkevič—Vitolinš, SSSR 1967

164 14. ♗d2 a6 15. ♔b1 ♗d7 16. ♘d1 ♖b8 17. ♘e3 f6 18. h4±→» Šašin—Korotkevič, SSSR 1975

165 16. ♘d2 ♗d7 17. f4 ef4 18. ♗f4 b5 19. ♕h2 bc4 20. ♗c2 ♘f6 21. ♘c4 ♘g4 22. ♕d2 h5 23. ♘d6± Spasov—Kozarov, Bulgaria (ch) 1971

166 9. a4 ♘d7 10. g4 g6 11. ♕e2 [11. ♗h6 ♘g7 12. ♘e2?! ♘f6 13. ♘g3 ♔h8 14. ♖g1 ♘g8 15. ♗e3 ♗d7 16. ♕c2 b5= Ivkov—Janošević, Sarajevo 1967 — 3/100; 12. ♕e2!?] ♘df6 12. ♘d1 ♗d7 13. ♘e3 ♘g7 14. ♖g1 ♔h8 15. ♗d2 ♕c7 16. a5± Balašov—Fedder, Graz 1972

167 **10. ♕c2** g6 11. ♗h6 ♘g7 12. ♘e2 ♘f6 13. ♘g3 ♔h8 14. a3 ♘g8 15. ♗e3 b5!= Partos—Jansa, Zinnowitz 1971; **10. ♘e2** g6 11. ♘g3 ♘g7 12. ♗h6 ♔h8 13. ♕c2 b5! 14. b3 ♘f6= Bašagić—Hartston, Sarajevo 1976; **10. a3** ♘c7 [10... b6 11. b4 ♖a7 12. b5 ab5 13. cb5 g6 14. ♗h6 ♘g7 15. ♖g1 ♔h8 16. ♘e2± Antošin—Kimelfeld, SSSR 1971 — 11/73; 10... g6 11. ♗h6 ♘g7 12. ♕d2 ♘f6 13. ♘e2 ♔h8 14. ♘g3 ♘g8 15. ♗e3 b5!∞ Pachman—Ciocaltea, Harrachov 1966 — 1/75] 11. ♗e3 b5! 12. b3 ♖e8 13. ♕d2 ♖b8 14. ♔f1 ♘f8 15. ♘e2 ♘g6 16. ♘g3 ♘h4= Botterill—Hartston, Hastings 1971/72

168 13. ♘d2 ♔h8 14. ♗e3 ♘g8 15. f4! ef4 16. ♗f4 f6 17. h4± Bobocov—Pelitov, Bulgaria (ch) 1969

169 13... ♗d7 14. ♘d2! b5 [14... ♔h8 15. h4 ♘g8 16. ♗e3 h5 17. g5 ♗e8 18. f4± Spaski—Ghitescu, Beverwijk 1967 — 3/99] 15. h4 ♕a5 16. h5 ♖fb8 17. hg6 fg6 18. f4! b4 19. ♘d1 ef4 20. e5!± Enklaar—Šahović, Wijk aan Zee II 1972 — 13/121

170 16. ♘d1 ♘g8 17. ♗g7! ♔g7 18. h4!± Ghitescu—Popov, Siegen (ol) 1970 — 10/117

171 9. a3 ♘ac7 10. g4 ♗d7 11. b4 b6 12. ♗e3 a6 13. ♕d2 g6 14. ♖g1 ♔h8 15. ♖b1 ♘g7 16. ♔e2 ♘ce8 17. ♗h6 ♖a7 18. ♖g2± Pachman—Reyss, Varna (ol) 1962

172 **11. ♖g1** ♘c7 12. h4 ♗d7 13. a4 ♘a6 14. ♖a3 ♘b4 15. ♗b1 b6 16. ♘a2 ♕c8∞ Hort—Bertok, Rovinj—Zagreb 1970; **11. ♕d2** ♘c7 12. a4 ♗d7 13. ♖g1 ♖b8 14. h4 f6 15. ♘d1 ♖f7 16. ♘e3 ♘ce8 17. ♔e2 ♗f8 18. ♖g3± Dely—Toth, Hungary 1967

173 16. a4 ♖b8 17. ♘d2 ♘a8 18. ♘c4 ♘b6 19. ♘e3 f6 20. f4±→» Lavdanski—Žilin, SSSR 1961

A 57 — 1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	♕c2[1]	e4	♗c4	ed5	♘c3	♘ge2	0—0	a3	♗a2	∞
	bc4[2]	e6[3]	ed5	d6	♗e7[4]	0—0	♘bd7	♘b6	♖e8[5]	
2	♗g5	♗f4	♘d2	b4!?	♖b1	♖b5	♗d2	e3	♗e2	∞
	♘e4[6]	♕a5[7]	d6	♕b4	♕c3	♘d2[8]	♕c4	♕d5[9]		
3	a4	g3[11]	♗g2	e4	♘e2	0—0	♕d3	f4	gf4	∞
	b4[10]	♗b7[12]	e5[13]	d6	g6	♘bd7	♕c7	ef4[14]	0-0-0[15]	

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
4	♘d2	e4	♗c4[17]	b3[18]	♗b2	♘gf3	♕c2[19]	0—0	♗c3	=
	bc4[16]	d6	g6	♗g7	0—0	♘bd7	♘b6	♖b8	♗g4[20]	
5	♘f3	♘c3	e4	♗c4	e5!?[23]	♘e5	♕e2[25]	♗f4		±
	bc4[21]	d6	g6	♗g7[22]	de5	0—0[24]	♘bd7[26]			
6	. . .	a4[27]	♘c3	e4	♗c4	0—0	h3	a5	♕e2	±
	♗b7	bc4[28]	d6[29]	♘bd7[30]	g6	♗g7	0—0	♘e8	♘c7[31]	
7	. . .	. . .	ab5[32]	♖a8	♘c3	♘d2[34]	♘b3	♘a4	f3	∞
	. . .	a6	ab5	♗a8	♕a5[33]	b4	♕b6	♕c7	d6[35]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
8	. . .	♘c3[37]	♗g5[38]	♘d5	♗f6	♕c2	g3[41]	♗g2		±
	e6[36]	ed5	d4[39]	♗e7[40]	♗f6	d6	♗b7			
9	. . .	f3[42]	e4	a4[44]	a5[45]	♗b5	♕a4	♘e2	0—0	∞
	a6	g6[43]	d6	♗g7	ab5	♘fd7[46]	0—0	♘a6	♘c7[47]	
10	. . .	♘c3	e4[48]	♘b5[49]	♗f4[51]	♘f3	♗g5	e5[55]	♘e5	∞
	. . .	ab5	b4	d6[50]	♘bd7[52]	♘h5[53]	♘hf6[54]	♘e5	de5[56]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3[57]	♗d3	♗g5	♘e2	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	g5	♘e4	♘f6	♗g7	♘bd7[58]	
12	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	e5	♘e5[60]	♗c4	0—0	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	g6[59]	de5	♗g7	0—0	♗b7[61]	
13	. . .	b6	♘c3	e4	♘f3	♗e2[63]	0—0	h3[65]	de6	=
	. . .	d6[62]	♘bd7	g6	♗g7	0—0	♘b6[64]	e6	♗e6[66]	
14	. . .	e3	♗b5	♘c3	de6[69]	♕b3	♘f3[71]	0—0	e4	±
	. . .	ab5	♕a5[67]	e6[68]	fe6	♕b6[70]	♗e7	0—0[72]	♕c7[73]	
15	. . .	. . .	♘c3[74]	♘d5	♘f6	♘f3	♗d2	♖c1	♗c3	±
	. . .	e6	ed5[75]	♗b7[76]	♕f6	♗d6[77]	♕b2	♕f6[78]	♕e7[79]	
16	. . .	. . .	♘c3	ba6[80]	♘f3[81]	♗e2[82]	0—0	♗a6	♕e2	⩱
	. . .	g6	♗g7	0—0	d6	♗a6[83]	♘bd7	♖a6	♕a8[84]	
17	. . .	. . .	. . .	♘f3	a4[85]	e4[87]	♗b5	e5[89]	♕d5	∞
	. . .	. . .	. . .	0—0	e6[86]	ab5[88]	ed5	♘g4	♘c6	
18	. . .	. . .	. . .	e4	♘f3	a4	♗d2	♗c4	♗b3	=
	. . .	. . .	. . .	d6[90]	0—0	♘bd7[91]	♗b7[92]	♘b6	ab5[93]	
19	. . .	. . .	. . .	a4	♕b3[95]	♗b5	♖a3	♘ge2	0—0	±
	. . .	. . .	. . .	d6[94]	ab5[96]	♗d7[97]	0—0	♘a6	♘c7[98]	

[1] **4. e4?** ♘e4 5. ♕f3 ♕a5 6. ♘c3 ♘c3 7. ♗d2 b4 8. bc3 b3∓ Benkö; **4. f3?** bc4 5. e4 d6 6. ♗c4 g6 7. ♘c3 ♗g7 8. ♘ge2 0—0 9. 0—0 ♘bd7 10. ♗e3 ♘e5 11. ♗b3 ♗a6∓ Lim—Browne, USA 1971; **4. b3** bc4 5. bc4 d6 6. ♘c3 g6 7. ♗b2 ♗g7 8. f3 ♘bd7 9. e4 ♖b8∓ Masera—Benkö, Reggio Emilia 1970/71; **4. ♘c3** b4 5. ♘a4 d6∓; **4. ♘a3** b4 5. ♘c2 e5 6. g3 d6 7. ♗g2 ♗e7∞ Velimirović—Njegovan, Jugoslavija 1966 — 1/71; 5. . . e6!?

[2] **4. . . e6** 5. e4 ed5 6. cd5 ♕e7 7. ♘c3 [7. ♗b5 ♕e4 8. ♕e4 ♘e4∓] b4 8. d6 [8. ♘b5!? ♘e4 9. ♘c7 ♔d8 10. ♘a8 ♘g3 11. ♗e3 ♘h1 12. a3 ♗b7 13. ab4 ♗a8 14. ♖a7∞] ♕d6 9. ♘b5 ♕c6 10. ♗f4 ♘h5 11. ♗b8! [11. ♘c7 ♔d8 12. ♗e5 f6 13. ♗b5 ♕b7 14. 0-0-0 fe5 15. ♘e6 ♔e8 16. ♕c4⩱ Poletov—Šereševski, SSSR 1975] ♖b8 12. ♘a7△ ♘c8±; 4. . . **g6** 5. e4±; 4. . . **b4** 5. e4±

[3] 5. . . ♘a6?! 6. ♗c4 ♘b4 7. ♕e2 ♕a5 8. ♘c3 d6 9. ♘f3 g6 10. 0—0 ♗g7 11. a3 ♘a6 12. e5± Enevoldsen—Beyen, München (ol) 1958

[4] 8. . . g6 9. ♗f4 ♗g7 10. ♘b5±

[5] 13. ♘g3 ♗b7 14. ♖d1 c4 15. ♘f5 ♘fd5 16. ♘d5 ♗d5 17. ♗f4 ♕d7∞ Kolpakov—Močalov, SSSR 1975

[6] 4... ♕**b6** 5. ♘c3!? [5. ♘d2!?] b4 6. ♘b1 ♘e4 7. ♗c1 ♕f6?! 8. ♘f3 d6 [Tukmakov—Rajković, Hastings 1972/73] 9. ♕c2!±; 7... g6!?; 4... **bc4** 5. ♘c3 d6 6. e4 g6 7. ♗c4 ♗g7 [Pardo—Benkö, Olot 1971] 8. ♘f3 0—0 9. 0—0±

[7] 5... g5!?

[8] 9... ♕f6?! 10. ♘e4 ♕f4 11. ♕b1!±

[9] 11... ♕a2 12. ♗c3 e6?! 13. ♗d3 ♗d7 14. de6 ♕e6 15. ♘e2⩲ Šašin—Domes, SSSR 1971 — 11/72; 12... ♗f5∞

[10] 4... bc4 5. ♘c3 d6 6. e4 ♗**a6** 7. f4 ♘bd7 [7... e6?! 8. ♘f3 ed5 9. e5 de5 (9... d4 10. ef6 dc3 11. ♕d5! ♕c7 12. ♗c4 ♗c4 13. ♕a8± Vaisman—Knaak, Halle 1976 — 23/118) 10. fe5 ♘e4 11. ♕d5± Peev—Alburt, Lublin 1972 — 15/107] 8. ♘f3 g6 9. e5 de5 10. fe5 ♘g4 11. ♗f4± van den Broeck—Goldenberg, Belgique 1975 — 20/107; **6... g6** 7. ♗c4 [7. f4 ♗g7 8. ♘f3 0—0 9. ♗c4 ♗a6 10. ♕e2 ♗c4 11. ♕c4 ♕b6 12. 0—0 ♘bd7 13. e5± Peev—Ungureanu, Poina Brasov 1973 — 16/92] ♗g7 8. ♘f3 ♘fd7 9. 0—0 ♘a6 10. ♗f4± Filip—Janata, ČSSR 1973 — 15/108; 8... ♗g4!?△ ♘bd7

[11] 5. ♘d2 g6 [5... e5 6. e4 d6 7. b3 ♗e7 8. ♗b2 ♘bd7 9. g3 ♘f8 10. h4 h5 11. ♗h3± Vaisman—Ghizdavu, Romania 1974] 6. e4 d6 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 0—0∞

[12] 5... d6 6. ♗g2 g6 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 ♗b7 9. ♘f3 e6 10. de6 fe6 11. 0—0 ♕e7∞ Peresipkin—Alburt, SSSR 1974

[13] 6... e6!?

[14] 11... 0-0-0? 12. f5!±

[15] 13. b3 ♗g7 14. ♗b2 ♖de8∞ Balcerovski—Georgadze, Dečin 1975

[16] 4... ♕a5 5. b4 [5. e4?! d6 (5... ♘e4? 6. b4! ♕b4 7. ♖b1 ♕c3 8. ♖b3±) 6. ♘f3 g6 7. ♕c2 a6 8. ♗d3 ♘bd7 9. 0—0 ♗g7∞ Sydor—Miles, Dortmund 1976] ♕b4 6. ♖b1 ♕a5 7. ♖b5 ♕c7 8. ♘gf3 d6 9. g3 g6 10. ♗g2 ♗g7 11. 0—0 0—0 12. e4± S. Garcia—Vaganjan, Moskva 1975 — 20/106

[17] 6. ♘e2 g6 7. ♘c3 ♗g7 8. ♘c4 0—0 9. ♗e2 ♗a6 10. 0—0 ♗c4 [10... ♘bd7 11. ♗g5 ♖b8 12. ♕c2 ♗c4 13. ♗c4 (Lombard—Diez del Corral, Schweiz—Espana 1973 — 15/115) ♘e5 14. ♗e2 c4∞] 11. ♗c4 ♘bd7 12. ♗d2 ♖b8 13. b3 ♘e8△ ♘c7∞ Nikolac—Georgadze, Polanica Zdroj 1976

[18] 7. f4!? ♗g7 8. ♘gf3 0—0 9. 0—0 ♘bd7 10. ♕e2 ♘b6 11. ♗b5 ♗d7 12. ♗d3 ♕c7 13. ♖b1 c4!= K. Grigorjan—Ceškovski, SSSR (ch) 1976

[19] 10. 0—0 ♘b6 11. ♖e1 ♖b8 12. e5?! [12. h3!?] ♘fd5 13. ♗d5 ♘d5 14. ♘c4 ♗b7∓ Limann—Benkö, USA 1970

[20] 13. h3 ♗f3 14. ♘f3 ♘c4 15. bc4 ♘d7 16. ♗g7 ♔g7= Estevez—Ceškovski, Soči 1976 — 22/134

[21] 4... **b4**? 5. ♗g5 d6 6. ♘bd2 ♘bd7 7. e4 g6 8. ♗e2 ♗g7 9. h3 0—0 10. 0—0± Doda—Forintos, Polanica Zdroj 1968; **4... g6** 5. ♕c2 [5. e4?! ♘e4 6. ♗d3 ♘f6 7. cb5 ♗g7 8. 0—0 d6 9. ♘c3 0—0∓ Molnar—Pinter, Hungary 1973 — 16/91] bc4 6. e4 d6 7. ♗c4 ♗g7 — 4... bc4; **4... d6** 5. cb5 [5. g3?! bc4 6. ♗g2 ♘bd7 7. 0—0 g6 8. ♘c3 ♗g7 9. h3 0—0 10. e4 ♖b8∓ Anikajev—Alburt, SSSR 1972] a6 6. e3 g6 7. ♘c3±; 5. ♕c2!?; **4... e6** — E 10

[22] 7... ♘bd7 8. 0—0 ♗g7 9. ♖e1 0—0 10. ♗g5± Talj—Diaz, Biel (izt) 1976 — 22/132

[23] 8. 0—0 0—0 9. ♕c2± Pachman—Kraidman, Netanya 1975

[24] 9... ♘fd7 10. ♘f7 ♔f7 11. d6△ ♕f3+—

[25] 10. 0—0 ♘fd7 11. ♘c6 ♘c6 12. dc6 ♘b6= Balašov—Štejn, Moskva 1971 — 12/100; 11. ♘f7!? △ e6

[26] 10... ♘fd7 11. ♗f4±

[27] 5. **e3** g6 [5... e6 6. de6 fe6 7. cb5 d5 8. ♗e2 ♗d6 9. b3 0—0 10. ♗b2 ♘bd7⩲ Lujk—Reško, SSSR 1975] 6. ♘c3 b4 7. ♘e2 ♗g7 8. ♘g3 e6 9. e4 ed5 10. ed5 0—0∓ Hartoch—Keres, Amsterdam 1971; 5. **g3** g6 6. ♗g2 ♗g7 7. 0—0 0—0 [7... bc4 8. ♘c3 0—0 9. ♘e5 d6 10. ♘c4 ♘bd7 11. ♖e1 ♗a6 12. ♕a4 (Johannessen—Fischer, La Habana (ol) 1966) ♗c4△ ♖b8∞] 8. ♖e1 d6 9. e4 bc4 10. ♘fd2 ♘bd7 11. ♘c4 ♖b8∓↑≪ Klaman—Keres, SSSR (ch) 1957; 5. ♘**bd2** d6 6. e4 b4 7. ♗d3 g6 8. 0—0 ♗g7 9. ♖e1 ♘bd7 10. ♘f1 0—0 11. ♖b1 a5= Kolarov—Peev, Varna 1971; 5. ♘**c3** b4 6. ♕b3 ♘a6 [6... ♕a5 7. ♘d1 e6 8. e4!? ♘e4 9. ♗d3 ♘f6 10. 0—0 g6 11. ♗g5⩲ Guimard—Keres, Göteborg (izt) 1955] 7. ♘d1 e6 8. de6 fe6 9. g3 ♗e7=

[28] 5... b4 6. ♘bd2 [6. b3!?] d6 7. e4 e5 8. g3! [8. de6 fe6 9. ♗d3 e5! 10. ♕e2 ♘c6 11. ♘f1 ♘d4∓ Balašov—Platonov, SSSR (ch) 1971] g6 9. ♗g2 [9. h4!?△ ♗h3] ♗g7 10. 0—0 ♘bd7 [Malich—Knaak, DDR (m) 1975 — 20/108] 11. ♘h4±

[29] 6... ♕a5? 7. ♗d2 ♘a6 8. e4 ♘b4 9. ♗c4 ♗a6 10. b3! ♘d3 [10... ♗c4 11. bc4 ♘d3 12. ♔e2±] 11. ♔e2 ♘b2 12. ♘b5!± Sosonko—Knaak, Amsterdam 1974 — 18/102

[30] 7... g6 8. ♗c4 ♗g7 9. ♕b3! ♗c8 10. e5 de5 11. ♘e5 0—0 12. 0—0 ♘e8 13. ♖e1± Holmov

[31] 13. ♗f4 ♖b8 14. e5 de5 15. ♘e5 ♘e5 16. ♗e5 ♗e5 17. ♕e5± Zilberštejn—K. Grigorjan, SSSR (ch) 1972

[32] **6. ♘fd2?!** bc4 7. e4 e6 8. ♘c3!? [8. de6? de6 9. ♘c3 ♘c6 10. f3 ♕c7∓ Kavalek—Miles, Haifa (ol) 1976 — 22/133] ed5 9. ed5 ♘d5 10. ♘d5 ♗d5 11. ♘c4∞; **6. e3!?**

[33] **8... bc4?** 9. e4±; **8... b4** 9. ♘b5 [9. ♕a4 bc3 10. ♕a8 cb2 11. ♗b2 ♕b6∓] ♕b6? 10. ♕a4! ♗b7 11. ♗f4±; 9... ♕a5± Keres

[34] **9. e3** b4 10. ♘b5 d6 11. ♗d2∞; **9. ♗d2** b4 10. ♕a4 ♕a4 11. ♘a4 e6 12. ♗g5 ♘e4 13. ♗f4 d6 14. ♘d2= I. Rabinovič—Savicki, SSSR (ch) 1934

[35] 13. e4 g6 14. ♗d3 ♗g7 15. 0—0 0—0 16. ♗g5 e6 17. ♘d2 ♗b7 18. b3 ♗a6 19. de6 fe6 20. e5! ♘h5∞ Kan—Keres, SSSR (ch) 1955

[36] 4... g6 5. ♘c3 ♗g7 6. e4 d6 7. ♗e2 0—0 8. ♘f3 a6 9. ba6 ♗a6 — A 58

[37] 5. de6 fe6 6. ♘f3 — E 10

[38] 6. ♘d5 ♗b7 7. ♘f6 ♕f6 8. ♘f3 [8. e3 d5 9. ♘f3 ♘d7 10. ♗e2 ♗d6 11. a4 0—0⩱ Janakiev—Manolov, Bulgaria 1974] d5 9. g3±

[39] 6... ♗b7 7. e3!△ ♘h3-f4±

[40] 7... **♕a5?!** 8. b4! cb4 9. ♕d4±; 7... **♗b7?!** 8. ♗f6 gf6 9. e4 ♗d5 10. ed5 ♕a5 11. ♕d2 ♕d2 12. ♔d2 ♗h6 13. ♔c2 d6 14. ♘f3 ♘d7 15. ♘h4 ♘b6 16. ♘f5 ♗f8 17. g3± Varnusz—Filep, Hungary 1970 — 9/85

[41] 10. ♘f6 gf6 11. ♕e4 ♗e6 12. ♕a8 ♕a5 13. ♔d1 ♗b3 14. ab3 ♕a1 15. ♔c2 0—0△ ♘a6⩱

[42] 5. ♕c2?! ♘d5 [5... ab5? 6. e4±] 6. ♕c5 [6. e4 ♘b4 7. ♕c5 e6∞] e6⩱

[43] **5... ab5?** 6. e4△ ♗b5, e5±; **5... e6!?**

[44] **7. ♘c3** ♗g7 8. ♗g5 h6 [8... 0—0 9. ♕d2 ♖e8 10. a4 ♘bd7 11. ♘h3 ♘b6 12. ♘f2 e6 13. a5 ab5 14. ♗b5 ♗d7 15. ♘g4 ♗b5∓ Viner—Gheorghiu, Adelaide 1971] 9. ♗e3 0—0 10. ♕d2 ♔h7 11. a4 ♘bd7 12. ♘h3 ♘e5 13. ♘f2 ab5 14. ♗b5 ♗a6∓ Woodhams—Westerveld, Amsterdam II 1976; 7. **♘a3** ab5 8. ♗b5 ♘bd7 [8... ♗d7 9. ♗c4!±] 9. ♘e2 ♗g7 10. ♘c3 ♖a3! [10... 0—0? 11. ♗g5!± Lim—Botto, Tjentište 1975 — 20/110] 11. ba3 ♘e4 12. fe4 ♗c3 13. ♗d2∞ Lim

[45] 8. ♘c3!? 0—0 9. ♗d2! ♘bd7∞

[46] 9... ♘bd7? 10. ♗d2!±

[47] 13. ♗c4 ♖b8 14. ♘d2 ♘e5 15. ♕c2 ♖b4 16. ♖a2 ♘a6 17. ♖a4 [17. b3 ♖b8] ♕e8 18. ♖b4 ♘b4 19. ♕b3 ♕d7∞ Korčnoj—Miles, Amsterdam 1976 — 22/138; 15... ♘a6!?

[48] 6. ♘b5?! ♕a5 7. ♘c3 ♗a6⩱

[49] Zajcev

[50] **7... ♘e4?** 8. ♕e2 f5 9. f3+—; **7... b3?!** 8. e5 ♖a2 9. ♖b1 ♘e4 10. ♕b3 ♕a5 11. ♘c3 ♘c3 12. bc3± Zajcev

[51] 8. ♗c4 ♘e4? 9. ♕e2 f5 [9... ♘f6 10. ♗f4 ♖a6 11. ♘d6 ♖d6 12. ♗b5 ♖d7 13. ♗b8 ♘d5 14. 0-0-0+— Haik—Fraguela, Lanzarote 1976] 10. f3 ♘f6 11. ♗f4 ♖a6 12. ♘h3 g6 13. 0—0 ♗g7 14. ♖fe1⩱ Žuravlev—Gruško, SSSR 1976; 8... g6!?; 8... ♘bd7=

[52] 8... ♘a6 9. ♘f3 g6 10. e5! ♘h5 11. ♕a4! [11. ♗g5 f6 12. ef6 ef6 13. ♗e3 ♗g7 14. ♘d2 f5 15. ♘c4 0—0∓ Tukmakov—Vaganjan, SSSR (ch) 1975; 12. ♕a4!?] ♗d7 12. e6 fe6 13. de6 ♗c6 14. ♘d6! ♕d6 15. ♗b5! ♕e6 16. ♗e5 ♗b5 17. ♕b5 ♕d7 18. ♕d7 ♔d7 19. ♗h8± Zajcev

[53] **9... ♗b7?** 10. e5! de5 11. ♘e5 ♘d5 12. ♗c4 ♘7b6 13. ♘c7+—; **9... ♘b6?!** 10. ♖c1 ♘e4 [10... ♖a5 11. a3! ♕d7 12. ♖c5! dc5 13. ♘c7 ♔d8 14. ♘e5 ♕a4 15. b3!+— Stettler—Becker, DDR 1977 — 23/121] 11. ♗d3 ♘f6 12. ♕e2 e6 13. de6 fe6 14. ♘g5± Ceškovski—Alburt, SSSR (ch) 1975 — 20/111

[54] 10... ♕b6 11. ♘d2 g6 12. ♘c4 ♕b8 13. a4!± Raškovski—Zilberman, SSSR 1975 — 20/112

[55] **11. ♖c1?** ♘e4 12. ♗f4 ♘df6 13. ♗d3 g6 14. ♕e2 ♗g7 15. ♘d2 0—0 16. ♘e4 ♘e4 17. ♗e4 ♖a2∓ Vaganjan—Szabo, Sant Feliu 1975; **11. ♕e2?!** ♖a5! 12. e5 ♗a6∓ Zajcev—Benkö, Szolnok 1975 — 20/114; **11. ♘fd4!?** Szabo

[56] 13. ♗c4∞ Radashkovich—Romm, Israel (ch) 1975/76

[57] **9. e5** gf4 10. ef6 ♘d7 11. ♘h3 ♘f6∓; **9. ♗g5** ♘e4 10. ♗f4 ♗g7 11. ♕e2 ♘f6 12. ♘d6 [12. ♗d6 ♘d5 13. ♖d1 0—0∞] ♔f8 13. ♘c8 ♕c8⩱ Zajcev

[58] 13. 0—0 ♘e5 14. a4 ♘d3 15. ♕d3 0—0∞ Franczek—Dobosz, Polska (ch) 1976

[59] **8... ♘e4?!** 9. ♗c4 g6 10. ♕e2 ♘f6 11. ♗f4±; **8... ♗g4!?** 9. ♗e2 ♗f3 10. ♗f3 ♘bd7 11. 0—0 g6 12. ♗f4 ♕b8∞ Knežević—Miles, Dubna 1976

[60] 10. d6?! ed6 11. ♗g5 **♖a5?!** 12. ♘e5 ♕e7 13. f4! [13. ♗f6 ♕f6 14. ♘c7 ♔d8 15. ♘c4 ♔c7 16. ♘a5 ♕b2∓] h6 [13... de5? 14. ♗f6 ♕f6 15. ♘c7 ♔e7 16. ♘d5+—; 13... ♘bd7 14. ♘c7 ♔d8 15. ♘d5 ♕e6 16. ♘f6 ♘e5 17. ♘d5 ♔d7 18. fe5 ♕e5 19. ♗e3±; 13... ♗e6 14. ♘d6 ♕d6 15. ♗f6 ♖g8 16. ♕d6 ♗d6 17. ♘c4±] 14. ♗f6 ♕f6 15. ♗c4! ♕f4 16. ♘f7! ♗g4 17. ♕d2±; **11... ♗e7!** 12. ♗f6

♗f6 13. ♘d6 ♔f8 14. ♕d5 ♖a7 15. ♕c5 ♖c7 16. ♕b4 ♘c6 17. ♕a3 ♗e7 18. ♖d1 ♖d7− + Kuindži

[61] **12... ♘fd7!?** 13. ♘d7 [13. f4?! ♘b6! 14. b3 ♗b7 15. ♗e3 ♘8d7∓ Gligorić−Deže, Novi Sad 1976 — 23/120] ♘d7 14. d6 ed6 15. ♘d6 ♘e5∞ Farago−Barczay, Hungary (ch) 1976 — 22/136; **12... ♗a6!?** 13. ♖e1 ♗b5 14. ♗b5 ♕d5 15. ♕e2 [15. ♕c2? b3! 16. ♕e2 ♖a2 17. ♖b1 ♘fd7∓ Guljko−Vasjukov, Erevan 1976 — 21/95] e6∞; **12... ♘e4** 13. ♖e1 ♘d6 14. ♘d6 ed6 15. ♘d3∞; **12... ♗b7** 13. d6 e6 14. ♘c7 ♘d5 15. ♗d5 [15. ♘a8? ♗e5∓] ed5 16. ♗f4 [Judovič jr.−Kremenecki, SSSR 1975 — 20/113] ♕d6! 17. ♘d3 ♕b6! 18. ♘a8 ♗a8∞ Judovič jr.

[62] 5... ♕b6 6. ♘c3 d6 7. ♘f3 g6 8. ♘d2 [8. g3 ♗g7 9. ♗g2 0−0 10. 0−0 a5! 11. ♖e1 ♘bd7 12. ♖b1 ♗a6= M. Muhin−Palatnik, SSSR 1972] ♗g7 9. e4 0−0 10. ♘c4 [10. ♗e2 ♘bd7 11. 0−0 ♕c7 12. ♕c2?! e6! 13. de6 fe6 14. b3 ♘e5 15. ♗b2 ♘c6∓ Štejnberg−Georgadze, SSSR 1972] ♕c7 11. a4 ♘bd7 12. ♗e2 ♘b6 13. ♘a3 ♗b7 14. 0−0 e6 15. a5 ♘d7 16. ♘c4 ed5= Mititelu−Georgadze, Dečin 1975

[63] 9. b7!? ♗b7 10. ♗e2 0−0 11. 0−0 ♕c7!? [11... ♖b8?! 12. ♗f4 ♕c7 13. ♕d2 ♗c8?! 14. ♖fe1 ♕a5 15. ♖ab1± Džindžihašvili−Alburt, SSSR 1972 — 15/105] 12. ♗f4 ♖ad8 13. ♕d2 ♘b6△ e6=

[64] 10... ♕b6 11. h3 ♖b8 12. ♕c2 ♖e8 13. ♖b1 ♕c7 14. ♗f4 ♘b6 15. ♖fe1 ♗b7 16. ♖bd1 ♖bd8 17. a4± Terentjev−Fojgel, SSSR 1976

[65] **11. ♗g5** h6 12. ♗h4 g5! 13. ♗g3 ♘h5 14. ♘e1?! [14. ♘d2] ♘g3 15. hg3 e6!∓ Kozma−Popov, Varna 1975; **11. ♗f4** ♗g4 12. h3 [12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♕d7 (△ 14... ♘a4) 14. a4 ♕g4! 15. ♕e3 ♘h5∓ Pfleger−Benkö, Skopje (ol) 1972 — 14/135] ♗f3 13. ♗f3 ♘fd7=

[66] **12... fe6**? 13. e5!±; **12... ♗e6** 13. ♗g5 ♕d7 14. ♖c1 h6 15. ♗e3 ♖fd8= Zajd−Georgadze, SSSR 1976

[67] 6... ♗a6 7. ♗a6 ♖a6 8. ♘c3 g6 9. ♘f3 d6 10. 0−0 ♗g7 11. e4± Fedder−Hamann, Kopenhagen 1972

[68] 7... **♘e4**? 8. ♘e2±; 7... **♗a6** 8. ♗a6 ♕a6 [8... ♘a6 9. ♘e2±] 9. ♘ge2 g6 10. 0−0 d6 11. e4 ♗g7 12. ♖b1± Lukacs−Bukal, Pernik 1976 — 22/137

[69] 8. ♗d2!? ♘a6 9. de6!? [9. ♗c4 ♘b4 10. ♘ge2 ♗a6 11. ♗a6 ♕a6 12. 0−0 ♘fd5∞ Balogh−Korpas, Hungary 1972] fe6 10. ♕b3±

[70] **9... ♗b7** 10. ♗d7! ♘bd7 11. ♕b7 ♖b8 12. ♕c6±; **9... ♗e7** 10. ♕e6 ♘a6 11. ♗d2 [11. ♕b3?! ♖b8 12. ♕a4 ♕a4 13. ♗a4 ♘b4 14. ♔d2 ♗a6⩱ Kunstowicz−Sallan, BRD 1974] ♘b4 [11... ♘c7 12. ♕b3 ♖b8 13. ♘d5!±] 12. ♕b3 ♗a6 13. a4 c4!? 14. ♕d1 ♘d3 15. ♔e2 ♘b2 16. ♕c2 ♘d3 17. ♘d5±; **9... ♔f7**!?

[71] 10. a4±

[72] 11... ♗b7!?

[73] 13. ♗g5!± Tukmakov−Gutman, SSSR (ch I) 1978 — 26/122

[74] 6. de6 fe6 7. ♘c3 [7. ♘d2 d5 8. ♘gf3 c4 9. ba6 ♘a6 10. ♗e2 ♘c5 11. 0−0 ♗d6 12. ♕c2 (Didiško−Vakulenko, SSSR 1974) 0−0⩱; 8... ♗d6!?] d5 8. ♘f3 ♗d6 9. e4 ♗e7 10. ba6 [Veremejčik−Šereševski, SSSR 1974 — 17/117] 0−0±; 8... c4!⩱

[75] **6... ♕a5** 7. ♗d2 ♕b6 8. ♕b3 [8. de6!?] ab5 9. ♗b5 ed5 10. ♘d5 ♘d5 11. ♕d5 ♗b7 [11... ♕b5 12. ♕a8 ♗a6 13. 0-0-0 ♗e7 14. ♘e2!±] 12. ♕e5± Martens−Rajković, Harrachov 1967 — 4/103; **6... ♗b7**!?

[76] 7... ab5?! 8. ♗b5 ♗b7 9. ♗c4 ♗e7 [9... ♘d5 10. ♗d5 ♗d5 11. ♕d5 ♘c6 12. ♗d2 ♗e7 13. ♘e2 0−0 14. 0−0± Farago−Knaak, Leipzig 1975; 9... ♘c6!?] 10. ♘e2 ♘d5 11. ♗d5 ♗d5 12. ♕d5± Tukmakov−Bednarski, Dečin 1977 — 24/144

[77] **9... d5**? 10. ba6 ♘a6 11. ♗b5±; **9... ♗e7** 10. ba6?! ♘a6 11. ♗e2 0−0=; 10. ♗c4!± Bagirov

[78] 11... ab5? 12. ♗c3 ♕a3 13. ♗b5 0−0 14. 0−0±

[79] **12... ♗f3** 13. gf3! ♗e5 14. ♗e5 ♕e5 15. ♗g2± Bagirov−Šereševski, SSSR 1975 — 19/92; **12... ♕e7** 13. a4 [13. ♘h4!?] ab5 14. ab5 ♗c7 15. ♗c4 0−0 16. ♗d5 ♖a7 17. 0−0 ♕d6 18. b6!± Bagirov−Mačulski, SSSR 1975 — 20/117

[80] 7. **♘ge2** 0−0 8. ♘f4 d6 9. ♗c4 ♘bd7 10. a4 ♘b6 11. ♗e2 ab5 12. ♗b5 ♗a6∓ Holm−Visier, Kapfenberg 1970; 7. **♗c4** d6 8. ♘ge2 0−0 9. 0−0 ♘bd7 10. ba6 ♘a6 11. ♗b5 ♗a6⩱ Blumin−Benkö, Atlanta 1969

[81] **8. e4** d6 9. f4?! ♕a5 10. ♗d2 ♗a6 11. ♗a6 ♘a6 12. ♘f3 ♘b4∓ Haman−Gheorghiu, Skopje (ol) 1972 — 14/136; **8. ♗c4** d6 9. ♘ge2 ♘bd7 10. 0−0 [Ree−Tringov, Skopje (ol) 1972] ♘b6! 11. ♗b5 ♗a6 12. ♗a6 ♖a6⩱

[82] 9. e4 ♕a5! **10. ♗d2** ♗a6 11. ♗a6 ♕a6 12. ♕e2 ♘fd7 13. a4 ♕e2 14. ♔e2 ♘a6⩱ Benkö−DeFotis, USA (ch) 1972 — 13/119; **10. ♘d2** ♗a6 11. ♗a6 ♕a6 12. ♕e2 ♘fd7! [12... ♘bd7 13. ♕a6 ♖a6 14. ♘c4± Farago−Benkö, Vrnjačka Banja 1971] 13. a4 [13. ♘c4 f5! 14. f3 fe4 15. fe4 ♘b6⩱ Kaufman−Benkö, USA 1968] ♕e2! 14. ♔e2 ♘a6 15. ♖b1 f5= Portisch−Benkö, Palma de Mallorca 1971

[83] **9... ♕b6**!? 10. 0−0 ♗a6 11. ♘d2 ♗e2 12. ♕e2 ♕a6 13. ♘c4 ♘bd7 14. ♖d1 ♖fb8⩱ Karasev−Alburt, SSSR 1971; **9... ♘a6**!?

[84] 13. e4 ♖b8 [13... ♘b6!?△ ♘a4] 14. ♗g5 ♕b7 15. ♖ab1 ♖aa8⩱ Arnaudov−Popov, Bulgaria (ch) 1973

[85] 8. ♗e2 d6 9. 0−0 ab5 10. ♗b5 ♗a6 11. ♗a6 ♘a6? 12. e4 ♘d7 13. ♗g5! ♖e8 14. ♕e2

♕a5 15. ♗d2± F. Portisch—Böhm, Wijk aan Zee II 1975 — 20/115; 11... ♖a6!?△ ♘bd7, ♕a8∞

86 8... d6 9. ♖a3! [9. e4 ab5 10. ♗b5 ♗a6 11. ♗d2 ♘e8 12. 0—0 ♘c7 13. ♕e2± F. Portisch—Barlov, Beograd 1975 — 20/116] ♘bd7 [9... e6 10. ♗c4 ab5 11. ♘b5 ed5 12. ♗d5 ♘d5 13. ♕d5 ♖a6 14. 0—0 ♗e6 15. ♕d3 d5 16. ♕c2 ♖c6 17. ♖d1± Panno—R. Garcia, Argentina 1977; 9... ab5!?] 10. e4 ♕c7 11. ♗e2 ab5 12. ♘b5± Razuvajev—Tukmakov, SSSR (ch I) 1977 — 24/147; 8... ab5!? 9. ♗b5 d6 10. 0—0 ♘a6 11. ♖a3 ♘c7 12. ♘d2 [Petrosjan—Alburt, SSSR (ch) 1977 — 24/148] ♘fd5! 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗c6 ♗e6 15. ♗a8 ♕a8∞; 11. e4!?±

87 9. ba6?! ♘a6 10. ♗c4 ♘b4 11. 0—0 ed5 12. ♘d5 ♘fd5 13. ♗d5 ♖b8∓ Reinhardt—Szmetan, Argentina 1977 — 24/146; 9. ♗c4!?

88 9... ed5 10. e5! ♘g4 11. ♕d5±

89 11. ed5 ♖e8 12. ♗e2 ♘a6∞

90 7... ab5 8. e5 ♘g8 9. e6!±

91 9... e6 10. de6 fe6 [10... ♗e6 11. ♗e2±] 11. e5! ♘g4 [11... de5 12. ♕d8±] 12. ed6 [12. ♕d6 ♘e5 13. ♕d8 ♘f3 14. gf3 ♖d8 15. ♗e3± Farago—Filipowicz, Polanica Zdroj 1977 — 24/145] ♗d4 13. ♘e4 [13. ♘d4? ♘f2 14. ♕d2 cd4 15. ♕d4 ♘h1 16. ♗h6 ♕f6—+; 13. ♗e3 ♗e3 14. fe3 ♘e3 15. ♕d2 ♖f3!? 16. gf3 ♕h4 17. ♔e2 ♘c4 18. ♕d3 ♗b7∞] ♗b7 14. ♘d4±

92 10... ♕c7 11. ♗e2 ab5 12. ab5 ♖a1 13. ♕a1± Farago—Szabo, Hungary 1974

93 13. ab5 ♖a1 14. ♕a1 ♕d7 15. 0—0 ♖a8 16. ♕e1 ♘e8 17. ♕e2 ♘c7= Juferov—Palatnik, SSSR 1978

94 7... 0—0 8. ♗c4?! d6 9. ♘ge2 ♘bd7 10. ba6 ♗a6 11. ♗a6 ♖a6 12. 0—0 ♕a8= Spaski—Ceškovski, Manila (izt) 1976; 8... ab5!?; 8. ♗d2!?△ ♗c4±

95 △ b6; 8. ♖a3!?

96 8... ♘bd7 9. ♘f3 0—0 10. ♖a3 ab5 11. ♗b5 ♗a6 [11... ♘e8 12. 0—0 ♘c7 13. ♗c6 ♖b8 14. ♘b5± Donner—Miles, Amsterdam 1977] 12. 0—0 ♗b5 13. ab5± Šereševski—Buslajev, SSSR 1973

97 9... ♘fd7!?

98 13. ♗c4 ♖b8 14. ♕c2 ♗c8 15. b3 ♗a6 16. ♗d2 ♕c8 17. ♕d3 ♕b7 18. e4± Korčnoj—Calvo, Palma de Mallorca 1972

A 58 — 1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5 a6 5. ba6

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	. . .	♘c3[2]	e4[3]	♘f3[4]	h3[5]	♗e2	0—0	♖e1	♖b1	±
	g6[1]	♗g7	d6	0—0	♕b6[6]	♗a6	♘bd7	♖fb8	♘e8[7]	
2	. . .	♘c3[8]	♘d5	♕d5[9]	e3[10]	♗c4[11]	♘f3	♗d2!?[12]	0—0	±
	e6	♘d5	ed5	♘c6	♗e7	0—0	♗a6	♕b6	♕b2[13]	
3	. . .	g3	♗g2	b3[15]	♗b2	♘h3[16]	0—0	♕d2	♗c3	∞
	♗a6	g6	d6[14]	♗g7	♘bd7	0—0	♖a7[17]	♕a8	♖b8[18]	
4	. . .	♘c3	f4[19]	♘f3	e4	♖f1	♔f2	♔g1	♕e1[23]	∞
	. . .	d6	g6	♗g7	♗f1	0—0[20]	♘bd7[21]	♕b6[22]	♕b7[24]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5 a6 5. ba6 ♗a6 6. ♘c3 d6 7. ♘f3 g6

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
5	♘d2	e4	♘f1[27]	♘e3	0—0	♕c2[30]	♖b1	♗d2[32]	b3	=
	♗g7[25]	♗f1[26]	0—0	♘bd7[28]	♕b6[29]	♖fb8[31]	♘e8	♕a6	♘c7[33]	
6	. . .	. . .	. . .	♘d2[34]	♕c2[36]	a4	♘b5	♘c4	0—0	∞
	. . .	. . .	♕a5	♘fd7[35]	♕a6	0—0	♕b7	♘a6	♘b4[37]	
7	. . .	. . .	♗a6[38]	0—0	♘c4[40]	♘e3[42]	♗d2	♕e2	♖fc1[44]	∞
	. . .	0—0	♘a6[39]	♘d7	♘b6[41]	♕c7[43]	♖fb8	c4	♘c5[45]	
8	g3	♗h3	0—0	♖e1	♗f4[47]	♕c1	♖b1	♘d2	♘c4	∞
	♗g7[46]	♘bd7	♘b6	0—0	♘c4[48]	♕a5	♖fb8[49]	♘e8!	♗c4	
9	. . .	. . .	. . .	♕c2[50]	♖d1	e4	a3[52]	♘d2	♗f1	∞
	. . .	. . .	0—0	♗c4[51]	♖a7	♕a8	♖b8	♗a6	♖ab7[53]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5 a6 5. ba6 ♗a6 6. ♘c3 d6 7. ♘f3 g6 8. g3 ♗g7 9. ♗g2 ♘bd7 10. 0—0

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
10	. . .	♖e1[54]	h3[56]	e4[57]	h4[58]	h5	♘e2	h6	a4	∞
	0—0	♕a5[55]	♖fb8	♘e8	♘c7[59]	♘b5	♗c8	♗h8	♕b6[60]	
11	. . .	♕c2	♖b1[62]	b3[64]	♘d2[66]	♗b2	♖fc1	♗a1	bc4	±
	. . .	♕b6[61]	♖fb8[63]	♘e8[65]	♕a5	c4	♘e5	♖b4	♘c4[67]	
12	. . .	. . .	♖b1[68]	♗d2[69]	♖fc1	♗c3[71]	e4	♖e1		=
	. . .	♕a5	♖fb8	♘e8	♗c3[70]	♕a2	♘c7	♕b3		
13	. . .	. . .	♗d2	h3[72]	♖fe1	b3[73]	♖ac1	ab3	♘b5	±
	. . .	. . .	♖fb8	♘e8	♘c7	c4	cb3	♘b5	♕b5[74]	
14	. . .	♖e1[75]	♘d2[77]	♖b1[78]	b3	♘d5	♘e4[79]	♗b2	♖b2	=
	♘b6	0—0[76]	♕c7	♕b7!	♘fd5	♘d5	♖ad8!	♗b2	♕b4[80]	

[1] 5. . . ♘a6?! 6. ♘c3△ e4±

[2] 6. d6 ed6 7. ♘c3 ♗a6 8. ♗g5 h6∞ Shainswit—Formanek, USA 1972

[3] 7. ♘f3 0—0 8. e4 ♕a5 9. ♘d2 ♗a6 10. ♗e2 ♗e2 11. ♕e2 ♘h5 12. 0—0 ♗c3 13. ♘b3 ♕a6 14. ♕a6 ♘a6 15. bc3 c4△ ♘c5⩱ Polugajevski—Holmov, SSSR (ch) 1966/67

[4] **8. ♕a4!?** ♗d7 9. ♕c2 0—0 10. ♘f3 ♕b6 11. ♗e2 ♘a6 12. 0—0 ♘c7 13. ♖e1 ♖fb8 14. ♖b1 [Vaganjan—Parma, SSSR—Jugoslavija 1972] ♘b5!∞; **8. f4!?**

[5] 9. ♗e2 — E 91

[6] 9. . . ♘fd7?! 10. ♗e2 ♗a6 11. 0—0 ♕b6 12. ♖e1 ♖c8 13. ♕c2 ♗e2 14. ♖e2 ♘a6 15. ♗f4± Gligorić—Udovčić, Jugoslavija (ch) 1953

[7] 14. ♗d2 ♘c7 15. b3± Pachman—Bellon, Haifa (ol) 1976 — 22/141

[8] 6. de6 fe6 7. e3 ♗e7 [7. . . d5? 8. ♗b5] 8. ♘c3 0—0 9. ♘f3 d5 10. ♗e2 ♘a6 11. 0—0 ♗b7∞ Tajmanov

[9] 8. g3 ♘c6!? [8. . . ♖a6? 9. ♗g2 d4 10. ♘f3 ♗e7 11. 0—0 0—0 12. b4! cb4 13. ♗b2 ♘c6 14. ♘d4 ♗f6 15. ♕d2 ♘d4 16. ♗d4± Rukavina—Ungureanu, Bucuresti 1973] 9. ♗g2 d4△ ♗a6⩱

[10] **9. ♘f3** ♗a6! [9. . . ♖a6? 10. e4 ♗e7 11. ♗c4 0—0 12. 0—0 ♘b4 13. ♕d1± Lengyel—Bilek, Budapest 1965; 9. . . ♗e7? 10. ♘e5! ♘e5 11. ♕a8 ♘c4 12. ♕d5 ♘b6 13. ♕d1 ♗a6 14. e4± Minev—Spirov, Albena 1973] 10. ♘e5 ♘e5 11. ♕e5 [Corinthuos—Benoit, France 1972] ♕e7!⩱; **9. e4!?** ♗e7 10. ♗c4 0—0 11. ♘e2 ♗a6 12. ♗a6 ♕a5! 13. ♕d2 ♕a6 14. 0—0 ♗f6⩱ Razuvajev—Pytel, Polanica Zdroj 1972 — 14/133

[11] 10. ♗d2!? 0—0 11. ♗c3 ♕b6 12. ♖d1 d6 13. ♗d3 ♗e6! 14. ♕h5 h6 15. a3 ♘e5∞ Knaak—Pytel, Zabrze 1977

[12] 12. ♗a6 ♕a5! 13. ♗d2 [13. ♕d2 ♕a6 14. ♕e2 ♗f6⩱] ♕a6 14. ♗c3 ♘b4! 15. ♗b4 cb4 16. ♘e5 b3∞ Siciarz—Glogowski, Polska 1976 — 22/139

[13] 14. ♗a6 ♖a6 15. a4± Pytel—Ungureanu, Lublin 1972

[14] 7. . . ♗g7 8. d6±

[15] 8. ♘h3 ♗g7 9. 0—0 0—0 10. ♘c3 ♘bd7 11. ♕c2 [11. f4?! ♕c7 12. ♕c2 ♖fb8 13. ♘g5 ♘g4!? (13. . . c4!?) 14. ♖e1 ♘b6!?∞ Darzniek—Šereševski, SSSR 1972; 14. . . c4!?; 11. ♘f4 ♕c7 12. ♕c2 ♖fb8 13. ♖b1 c4⩱ Yanofsky—Gheorghiu, Siegen (ol) 1970 — 10/114; 11. ♗d2!? ♕b6 12. ♖b1 ♖fb8 13. b3 ♘e8 14. ♕c2 ♘c7 15. a4!?∞ Antošin—Mihaljčišin, Sarajevo 1970] ♕c7 [11. . . ♕a5 12. ♗g5 (12. ♗d2!?) ♖fb8 13. ♖fe1 ♖a7 14. ♖ab1 ♖ab7 15. ♗d2 c4⩱ Denker—Benkö, USA (ch) 1969; 11. . . ♕b6!?] 12. ♖d1 ♖fb8 13. ♖b1 ♘e5 14. ♘g5 ♗c8 15. ♘ge4 ♘e4 16. ♗e4 ♗h3⩱ Sloth—Larsen, Danmark 1971

[16] 10. ♘d2 0—0 11. e4?! ♕a5 12. ♕c2 [Ruderfer—Alburt, SSSR 1974] ♘g4!∓

[17] 11. . . ♘**b6**?! 12. ♘c3 ♕d7 13. ♕c2 ♖ab8 14. ♖fd1± G. Garcia—Bellon, Las Palmas 1974 — 17/118; 11. . . ♕**b8** 12. ♗c3 ♖c8 [12. . . ♘b6 13. ♖e1 ♖a7 14. ♘f4 g5 15. ♘h3 h6 16. f4!± Gheorghiu—Miles, Teesside 1975] 13. ♖e1 ♖a7 14. ♘f4 ♖b7 15. ♘a3!± Portisch—Geler, Biel (izt) 1976 — 22/135; 11. . . ♕**b6** 12. ♗c3 [12. ♕d2 ♕b4 13. ♗c3 ♘e4 14. ♗e4 ♕e4 15. ♗g7 ♔g7 16. ♘c3± Evans—DeFotis, USA (ch) 1972 — 13/118; 12. . . ♖fb8!?] ♖fb8 [12. . . ♕c7 13. ♖e1 ♘b6 14. a4 ♖ab8 15. e4± Gheorghiu—Diez del Corral, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/124] 13. ♘d2 [13. ♘f4!?] ♘e8 14. ♗g7 ♔g7 15. ♖e1± Fokin—Platonov, SSSR 1977 — 23/122

[18] 14. ♖c1 ♗c8 15. e4 [Möhring—Knaak, DDR (ch) 1977 — 24/140] c4! 15. bc4 ♘c5⩱

[19] Murej

[20] 10. . . ♕b6!? Benkö

[21] 11... ♕b6 12. ♔g1 ♘a6 13. e5 ♘d7 14. ♕e1 ♘c7 15. ♔h1 ♕a6 16. ♕f2 [Murej—Platonov, SSSR 1974] ♕c4⩲; 12... ♘bd7 — 11... ♘bd7

[22] 12... ♘b6 **13. ♔h1** ♕d7 14. ♕c2 ♖fb8 15. ♖b1 ♘a4 16. ♘d1 e6! 17. b3 [Pelc—Platonov, SSSR 1974 — 17/122] ed5! 18. ba4 ♖b1 19. ♕b1 de4⩲; **13. f5** gf5 14. ♘h4 e6 15. de6 fe6 16. ef5 ♘fd5 17. ♘d5 ♘d5 18. ♕g4 ♕f6∞ Hollis—Norton, corr. 1976; **13. ♕e2** ♘a4 14. ♖d1 ♘c3 15. bc3 ♖a4 16. e5 ♘e4 17. ♗b2 f5 18. c4 ♕b6 19. ♖dc1 ♖b8 20. ♖c2 ♖b4= Goodman—Benkö, Lone Pine 1977

[23] 13. ♔h1 ♖fb8 [13... ♘e8? 14. ♕e1 c4 15. ♕e2± Hamović—Govedarica, Jugoslavija 1975 — 20/118] 14. ♕e1 ♕b7∞

[24] **13... c4** 14. ♗e3 [14. ♔h1 ♘c5⩲] ♕b2 15. e5 ♘e8 [15... ♘g4?! 16. ♗d4 de5 17. fe5 ♕b8 18. ♖b1± Ungureanu—Stanciu, Romania (ch) 1974] 16. ♗d4 ♕a3∞ Bukić—Sofrevski, Jugoslavija 1975 — 19/93; **13... ♕b7** 14. ♗d2 [14. e5 ♘d5 15. e6 ♘c3 16. bc3 fe6 17. ♕e6 ♔h8∓] c4⩲ Lombard—Benkö, Costa Brava 1975

[25] 8... ♕a5! 9. f3 [9. g3 ♗g7 10. ♗g2 0—0 11. 0—0 ♘bd7 12. ♕c2 — 8. g3] ♗g7 10. e4 ♗f1 11. ♘f1 ♘fd7 [11... 0—0 12. ♘e3 ♘bd7 13. 0—0 ♖fb8 14. ♖f2 ♘e8 15. ♖c2 ♘c7 16. ♘c4 ♕a6⩲ Kivlan—Čigogidze, SSSR 1972] 12. ♕d2 ♘b6 13. ♘e3 ♘8d7 14. 0—0 c4! 15. ♕c2 0—0 16. ♗d2 ♖fc8⩲ Gerusel—Knaak, Leipzig 1975; 9. e4 ♗f1 10. ♔f1△ g3, ♔g2 — A 59

[26] 9... ♕a5 10. ♗a6 ♕a6 11. ♕e2 0—0 [11... ♘bd7 12. ♕a6 ♖a6 13. ♘c4 0—0 14. f3 ♖b8 15. ♔d1! ♖b4 16. ♘e3 ♘e5 17. ♔c2△ ♗d2, ♖hb1± Toth—Bukal, La Spezia 1973; 11... ♕e2△ ♘a6±] 12. ♘b5! [12. ♕a6 ♘a6△ ♖fb8, ♘b4⩲] ♘bd7 13. a4 ♖fc8 14. ♘c4 ♘e8 15. ♖a3 ♘c7 16. ♘c7 ♖c7 17. ♗d2 ♘b6 18. b3 ♖b7?! 19. ♘a5 ♖c7 20. ♕a6 ♖a6 21. ♔e2± Kuzmin—Štejn, SSSR 1972 — 14/131; 18... ♘c4±

[27] 10. ♔f1 — A 59

[28] 11... ♘a6 12. 0—0 ♘d7 13. ♕e2 ♕c7 14. ♗d2 ♕b7 15. ♖ab1 ♘c7 16. b3 e6!? 17. a4 ♖fe8 18. ♘c4 ♕a6 19. ♕f3± Tajmanov—Benkö, Wijk aan Zee 1970

[29] **12...** ♕c7 13. ♗d2 ♖fb8 14. ♕c2 ♕b7 15. b3 ♘e8 16. ♖ab1 ♘c7 17. a4 ♕a6 18. ♘cd1± Najdorf—S. Garcia, Siegen (ol) 1970; **12... ♕a5** 13. ♕c2 ♘b6 14. ♗d2 ♕a6 15. b3 ♖fb8 16. a4 ♘e8 17. a5 ♘d7 18. ♘c4 ♘c7 19. ♖a4 e6⩲ Doda—Witkowski, Polska (ch) 1970; 17. ♖a2±

[30] **13. ♕e2** ♖fb8 14. ♖e1 ♘e8 15. ♘c4 ♕a6 16. ♗d2 ♘b6 17. ♘b6 ♕e2 18. ♖e2 ♖b6 19. ♗e1 ♘c7 20. ♔f1 e6= Ghitescu—Mihaljčišin, Reggio Emilia 1970/71; **13. ♖b1** ♕b4?! 14. a3 ♕d4 15. ♘c2? ♕c4 16. ♘e3 1/2 : 1/2 Doroškevič—Spaski, SSSR 1971; 15. ♕c2±; 13... ♘e8!?⩲

[31] 13... ♕a6!? 14. ♗d2 ♖fb8 15. b3 ♘e8 16. ♖fb1 ♘c7 17. a4± Brcnd—Rubinetti, Mar del Plata 1971; 14... ♘e5!?

[32] 15. b3 ♘c7 16. ♘c4 ♕a6 17. a4 ♘e5 18. ♘e5 ♗e5 19. ♗h6± Karasev—Platonov, SSSR (ch) 1971; 15... ♗c3!?=

[33] 17. a4 ♘b6 18. ♖fc1 ♖b7 19. ♘cd1 e6 20. ♘c4 ♘c4 21. bc4± Bukić—Vukić, Jugoslavija (ch) 1972 — 13/117; 17... ♘e5!?=

[34] 11. ♗d2 0—0 [11... ♕a6 12. ♕e2 0—0 13. ♘e3 ♘bd7 14. ♕a6 ♖a6 15. ♔d1! ♖c8 16. ♔c2 c4 17. f3± Toth—Földy, Hungary 1972] 12. ♘e3 ♘bd7 13. 0—0 ♕a6 14. ♕c2 c4 15. ♘e2 ♘c5 16. ♘g3 ♖fc8 17. ♗c3 ♕a4= Spasov—Tringov, Varna 1973 — 15/114; 13. ♕e2!?

[35] **11... ♕a6** 12. ♕e2 ♕e2 13. ♔e2 ♘bd7 14. ♘c4 0—0 15. h3 ♖fb8 16. ♗d2± Kazilaris—Beyen, Siegen (ol) 1970; **11... 0—0** 12. 0—0 ♘bd7 13. ♘c4 ♕a6 14. ♕e2 ♖fb8 15. ♖e1 ♖b4 16. ♘a3= O'Kelly—Damjanović, Olomouc 1972

[36] 12. 0—0 0—0 13. ♕e2 ♗c3 14. ♘b3 ♕a6 15. ♕a6 ♘a6 16. bc3 ♘c7 17. ♗h6 ♖fb8 18. ♖fb1 ♘b5 19. ♗d2 ♘a3∓ Romm—Damjanović, Netanya 1973

[37] 17. ♕b3 f5!∞ Kraidman—Damjanović, Netanya 1973 — 15/112

[38] **10. ♘c4** ♘fd7 11. ♗e2 ♘b6 12. ♘e3 ♗e2 13. ♕e2 ♘a4 14. ♘cd1 ♕a5!? [14... ♘a6? 15. 0—0 ♕d7 16. ♖b1 ♖fb8 17. b3 ♘c3 18. ♘c3 ♗c3 19. ♗b2± Donner—Levy, Cienfuegos 1973] 15. ♗d2 ♕a6⩲; **10. ♗e2** ♘fd7 [10... e6!? 11. ♗a6 ♘a6 12. 0—0 ed5 13. ed5 ♖e8 14. ♘c4 ♘e4 15. ♗d2 ♖b8⩲ Toran—Benkö, Malaga 1970] 11. 0—0 ♕a5 12. ♗a6 ♘a6 13. ♘c4 ♕b4 14. ♕e2 ♘b6 15. ♘b6 ♕b6 16. ♘d1 ♘c7⩲ Benkö—Chellsthorp, USA 1971

[39] 10... ♖a6 11. 0—0 ♘bd7 12. ♘c4 ♘b6 13. ♘e3 ♕a8 14. a4 ♘fd7 15. ♗d2 [15. ♕c2 c4! 16. ♗d2 ♘c5∓] ♗c3 16. ♗c3 ♘a4 17. ♕d3 ♖a7 18. ♘f5!± Pytel—F. Petersen, Danmark 1971; 15... c4!?

[40] 12. ♕e2 ♘b6 13. ♘f3 ♘c7 14. ♖d1 ♘a4 15. ♘a4 ♖a4 16. b3 ♗a1 17. ba4 ♗g7 18. ♕c2 ♕d7 19. ♗d2 ♖b8= Ghitescu—Benkö, Siegen (ol) 1970

[41] 12... ♘c7!? 13. ♕e2 [13. a4 ♕b8 14. a5 ♘b5 15. ♘a4 ♘d4 16. ♗g5 ♖e8 17. ♘ab6 ♘b6 18. ab6 ♕b7⩲ Priednieks—Bojko, SSSR 1972] ♕b8 14. ♗d2 ♘b5 15. ♖fc1 ♘d4 16. ♕d3 [Doroškevič—Georgadze, SSSR 1972 — 13/116] ♘e5! 17. ♘e5 ♗e5=

[42] 13. ♘a5? ♘b4∓; **13. ♘b6**?! ♕b6 14. ♕e2 ♖fb8 15. ♔h1 ♘c7 16. f4?! ♘b5 17. e5 ♘d4 18. ♕f2 f5 19. ef6 ♗f6 20. ♖b1 ♘f5∓ Weber—Delgado, Skopje (ol) 1972; **13. ♕e2** ♘c4 14. ♕c4 ♕b6 15. ♘d1 [15. ♘a4 ♕b4 16. ♕c2 ♘c7 17. ♘c3 ♖fb8 18. a3 ♕c4⩲ Ivkov—

Browne, Rovinj–Zagreb 1970] ♘b4 16. a3 ♕a6 17. ♘e3 ♘d3 18. ♖b1 ♖fb8 19. ♕c2 ♕b5⩲ Tatai–Browne, Malaga 1970

43 **13... ♕c8** 14. a4 ♘b4 15. ♖a3 ♕a6 16. ♘b5 ♕b7 17. ♕b3 [17. b3 f5 18. ef5 gf5 19. ♕h5± Doroškevič–Georgadze, SSSR 1972 — 13/115] f5 18. ♗d2 f4 19. ♘d1 ♘a4 20. ♖a4 ♕b5 21. ♖a8 ♖a8 22. ♘c3 ♕d3 23. ♗f4± Vranešić–Diez del Corral, Siegen (ol) 1970 — 10/115; **13... ♕d7** 14. a4 ♖fb8 [14... ♕b7 15. ♖a3 ♖fb8 16. h4 ♘d7 17. h5 ♘f6± O'Kelly –Toran, Olot 1970 — 9/86] 15. ♖a3 ♗d4 16. ♕e2 ♕b7 17. ♔h1 ♘c7 18. a5 ♘d7⩲ Vranešić–Benkö, Toronto 1971; 17. h4!?; 17. a5!?; **13... c4**!? 14. ♕e2 ♕c8 15. ♗d2 [15. ♘c2?! ♘c5 16. ♗e3 ♘ba4 17. ♘d4 ♘c3 18. bc3 ♘e4 19. ♘c6 ♘c3 20. ♕c4 ♕d7∞ Fitzgerald–Browne, USA 1970] ♘b4∞

44 16. a4 ♘c5 17. a5 ♘bd7 18. ♘c4 ♘b3 19. ♖ad1 ♘d4 20. ♕d3 ♘c5 21. ♕b1 ♘cb3 22. ♕d3=

45 17. **♘c4**? ♘c4 18. ♕c4 ♖b2 19. ♗e3 ♕b7∓ Soos–O. Jakobsen, Stockholm 1971/72 — 13/112; 17. **♗e1**∞

46 8... ♘bd7 9. ♗h3 ♘b6 10. 0–0 ♗c4 11. b3 [11. ♘d2 ♗d5 12. ♘d5 ♘fd5 13. e4 ♘b4 14. e5! ♗g7 15. ed6 ♕d6 16. a3± Polugajevski–Szabo, Budapest 1975 — 19/97] ♘bd5 [11... ♗d5 12. ♘d5 ♘bd5 13. e4 ♘c7 14. e5 de5 15. ♘e5 ♗g7 16. ♕e2 e6 17. ♗e3 ♘fd5 18. ♗c5+– Timman–Stean, Teesside 1975] 12. bc4 ♘c3 13. ♕c2 ♘a4 14. ♖b1±; 10... ♗g7 — 8... ♗g7

47 **12. a3** ♕c7 13. ♖b1 ♘fd7 14. ♗g2 ♖fb8 15. ♘d2 ♘e5 16. ♕c2 c4 17. ♘de4 h6 18. ♖d1 f5⩲ Hort–Bellon, Las Palmas 1975; **12. e4** ♘c4 [12... ♘fd7 13. ♕c2 ♘c4 14. ♗d7! (14. ♗f4? ♘de5 15. ♗e5 ♘e5 16. ♘e5 ♗e5 17. ♗f1 ♕a5 18. ♗a6 ♖a6∓ Williams–Day, Haifa (ol) 1976; 14. ♗f1 ♕a5 15. ♗c4 ♗c4 16. ♗d2 ♕a6 17. ♗f4 ♖fb8 18. e5 ♕b7 19. ♕e4 ♘b6 20. ♖ed1 ♖d8⩲ Gerusel–Miles, Bad Lauterberg 1977) ♕d7 15. b3 ♘e5 16. ♘e5 ♗e5 17. ♗b2 ♖fb8 18. ♘d1± Beljavski–Palatnik, Kiev 1978 — 25/124] 13. ♕c2 ♕a5⩲ Beljavski

48 12... ♘fd7 13. ♕c1 [13. ♖c1 ♘c4 14. b3 ♘ce5 15. ♘e5 ♘e5 16. ♕d2 ♗c8 17. ♗g2 ♖e8 18. h3± Ree–Hjertenes, Haifa (ol) 1976] ♗b7 14. e4 ♘c4 [Szabo–Bellon, Montilla 1975 — 20/121] 15. ♗h6!?± O'Kelly

49 14... ♖ab8 15. ♘d2 ♘b2! [15... ♘e5? 16. ♗e5 de5 17. ♕c2± Kraidman–Bellon, Haifa (ol) 1976 — 22/140] 16. ♘b3 ♕a3 17. ♕b2 ♕b2 18. ♖b2 c4 19. ♗d2 cb3 20. ♖b3 ♖b3 21. ab3 ♖b8 22. ♖b1± Liberzon

50 **11. ♖e1** ♕c7 12. ♗f4 ♖fb8 13. ♕d2 ♖b4 14. ♖ac1 h5!= 15. ♗h6?! ♗h6 16. ♕h6 ♖b2 17. e4 ♗c8∓ Beljavski–Vaganjan, SSSR (ch I) 1977 — 24/142; **11. ♘d2** ♕a5 12. ♕c2 c4 13. ♖d1 ♘b6 14. ♗g2 ♗b7 15. b4 cb3 16. ♘b3 ♕a6∞ Szabo–Bronštejn, Budapest–Moskva 1971; 12... ♘b6!?

51 **11... ♕a5** 12. ♖d1 ♖fb8 13. ♖b1 ♘b6 14. b3 ♗b7 15. e4 ♗c8 16. ♗c8 ♘c8 17. ♗b2 ♘d7 18. ♘a4± Toth–Formanek, Reggio Emilia 1975/76 — 21/93; **11... h5** 12. ♘g5 ♘g4 13. f3 ♗d4 14. ♔g2 ♘e3 15. ♗e3 ♗e3 16. ♘e6± Timman–Webb, London 1975 — 20/122; **11... ♕c7** 12. ♖d1 ♖fb8 13. ♖b1 ♖b4 [13... ♘b6 14. b3 (14. e4 ♘fd7 15. b3 ♘e5 16. ♘e5 ♗e5 17. ♗b2 ♘d7 18. ♘a4 ♗b2 19. ♖b2 ♘e5⩲ Osnos–Palatnik, SSSR (ch I) 1973) ♗c8 15. ♗c8 ♕c8 16. ♔g2 ♕a6 17. ♗b2 c4 18. b4 ♘a4 19. ♘a4 ♕a4 20. ♕a4 ♖a4 21. a3± Furman–Barle, Portorož–Ljubljana 1975 — 19/96] 14. b3 ♖ab8 15. ♗a3 ♖4b7 16. ♗b2 ♕a5 17. ♗a1 ♖b4 18. ♘a4 ♕b5 19. ♘c3 ♕b7 20. e4± Vaganjan–Vasjukov, SSSR (ch I) 1975

52 14. b3?! ♗b3!∓

53 17. ♖a2 ♗f1 18. ♖f1 ♘e8 19. b3 ♕a6 20. ♘d1 ♕e2 21. ♕c4 ♕h5⩲ Furman–Geler, SSSR 1975

54 **11. ♖b1** ♘e8 [11... ♕a5 12. b3? ♕c3! (12... ♘e8 13. ♘a4 ♗b5 14. ♗g5 ♗a4 15. ba4 ♘ef6∓ Meinsohn–Ghizdavu, France–Romania 1973) 13. ♗d2 ♗e2 14. ♕e2 ♖a2! 15. ♖fc1 ♕a5–+; 12. a3?! ♖fb8 13. ♖e1 ♘e8 14. ♗d2 ♗c4 15. h3 ♕a6 16. ♘h2 (Laver–Benkö, USA 1968 — 5/610) ♖b3!∓; 12. ♕c2 — 11. ♕c2] 12. ♗d2 ♘b6 13. b3 ♘c7 14. ♘h4 ♗b7 15. e4 ♗c3 16. ♗c3 ♖a2∞ Muhin–Georgadze, SSSR 1972 — 13/114; **11. h3** ♕b6 [11... ♕c7 12. ♖b1 ♘b6 13. b3 ♖fb8 14. ♗b2 ♖a7 15. ♖e1 ♖ab7 16. ♘d2 ♘bd7 17. a3 ♕a5 18. ♕c2± L. Popov–Markland, Nice (ol) 1974 — 17/120; 11... ♘b6!? 12. ♖b1? ♗c4 13. ♘d2 ♗a2 14. ♘a2 ♖a2 15. e4 ♘fd7∓ Estevez–Vasjukov, Cienfuegos 1975; 12. ♘d2!?±; 11... ♕a5 12. ♕c2 — 11. ♕c2] 12. ♕c2 ♖fb8 13. ♖e1 — 11. ♖e1

55 **11... ♘e8** 12. e4 ♘c7 13. ♗f4 ♕b8 14. ♕c1 ♘b5 15. ♗h3 ♘b6 16. ♘b5 ♗b5 17. ♗h6 ♖a7 18. ♗g7± Pfleger–Rogoff, Haifa 1970; **11... ♕b6** 12. h3 ♖fb8 13. ♕c2 [13. e4 ♘e8 14. h4!? ♘c7 15. ♗h3∞] ♘e8 14. ♖b1 ♘c7 [14... ♗c4 15. ♘d2 ♗a2 16. ♖a1 ♗c3 17. bc3±; 15. b3 ♗c3 16. ♕c3 ♗d5 17. ♗b2 f6 18. ♘e5!± Vladimirov–Cejtlin, SSSR 1974] 15. ♗g5 [15. ♗d2 ♗c4 16. b3 ♗d5 17. ♘d5 ♘d5 18. ♘g5 e6∞] ♔f8 16. ♕d2 ♘b5 17. ♗h6 ♘c3 18. ♕c3± K. Grigorjan–Džindžihašvili, SSSR (ch) 1972; **11... ♕c7** 12. ♗d2 [12. ♖b1 ♖fb8 13. h3 ♘g4 14. ♕c2 ♘ge5 15. ♘e5 ♘e5 16. b3 c4 17. b4 ♘d3!∓ Rodriguez–Bellon, Torremolinos 1975 — 19/98] ♘b6 13. ♗f4 ♖fb8 14. b3 ♘g4 15. ♗d2 ♘c8 16. h3 ♘e5 17. ♘e5 ♗e5 18. ♖b1 ♘a7 19. ♕c2 c4⩲ Spaski–Szabo, Göteborg 1971; **11... ♘b6** —. 10... ♘b6

56 12. e4?! ♘g4 13. h3 ♘ge5 14. ♘e5 ♘e5 15. ♗f1 ♖fb8 16. ♗a6 ♕a6 17. ♔g2 ♘d3∓ Mista–Spiridonov, Cienfuegos 1972

57 13. ♕c2 ♗c4!? 14. ♘d2 ♘b6 15. e4 ♘fd7 16. f4 ♗d4 17. ♔h2 ♗c3 18. ♘c4 ♘c4 19.

bc3 ♘a3 20. ♗a3 ♕a3⩲ Doroškevič—Kozlov, SSSR 1973

[58] 14. ♕c2 ♘c7 15. ♗f1 ♗f1 16. ♔f1 ♘b5 17. ♘b5 ♕b5 18. ♔g2 ♖a4 19. b3 ♗a1 20. ba4 ♕a6∓ Whitely—Webb, Hastings 1976/77

[59] 14... ♗c3 15. bc3 ♕c3 16. ♗d2±

[60] Ragjalis—Lukin, SSSR 1973

[61] 11... ♕c7 12. ♖d1 ♖fb8 [12... ♘b6 13. e4 ♖ae8!? 14. ♖b1 e6 15. de6 ♖e6 16. ♘g5 ♖e7 17. ♗f4 ♘e8⩲ Averkin—Bronštejn, SSSR 1974 — 18/104; 13. ♖b1!? ♖ae8!? 14. b3±] 13. h3 [13. ♖b1 ♖b4 14. ♗d2 ♖c8 15. ♗e1 ♕a7 16. a3 (Bukić—Bellon, Pula 1975 — 20/124) ♖bb8 17. b3±] ♘b6 14. ♘d2 [14. e4 ♘fd7 15. ♖b1 ♘c4 16. b3 ♘ce5 17. ♘e5 ♗e5 18. ♗d2 ♗d4 19. ♗e1 ♕a7⩲ Hort—Calvo, Las Palmas 1973] ♘fd7 15. ♖b1 ♘c8 16. b3 ♕a5 17. ♗b2 c4 18. ♗a1 cb3 19. ♘b3 ♕c7 20. ♘d4± Korčnoj—Gurgenidze, SSSR (ch) 1957

[62] **12. ♖e1** ♖fb8 13. ♗h3 ♕b4 14. e4 ♗c4 15. e5 de5 16. ♘e5 ♘e5 17. ♖e5 ♖a7∞ Farago—Bilek, Hungary 1964; **12. h3** ♖fb8 [12... ♕b7 13. ♖d1 ♗c4?! 14. ♘d2 ♘b6 15. ♘c4 ♘c4 16. ♗f1± Csom—Sax, Hungary (ch) 1971] 13. ♖e1 — 11. ♖e1

[63] **12... ♗c4?** 13. ♘d2! ♗a6 [13... ♗a2? 14. ♖a1+—] 14. b3 ♖fb8 15. ♗b2± Szily—Földy, Hungary 1973; **12... ♘g4** 13. b3 ♖ab8 [13... ♗c3 14. ♕c3 ♗e2 15. ♗b2±; 13... ♖fb8] 14. h3 ♘ge5 15. ♘e5 ♗e5 16. ♗d2 ♕a7 17. ♖e1 ♗d4 18. ♘d1± Lombardy—Bellon, Torremolinos 1974 — 17/119; **12... ♕b7!?** 13. ♗g5?! ♘b6 14. ♗f6 ♗f6 15. ♖fd1 ♗c3 16. bc3 ♗c4⩲ Jakobsen—Westerinen, Lidköping 1969; 13. ♖d1!?

[64] 13. ♖d1 ♘e8 [13... ♘g4 14. ♗d2 ♘ge5 15. ♘e5 ♘e5 16. b3 ♗c8 17. h3 ♕a6 18. f4 ♘d7 19. e3± Vukić—Đukić, Sarajevo 1973] 14. ♘d2 [14. ♗g5 ♕d8 15. ♗f1 h6 16. ♗d2 ♘c7 17. b3 ♘b6 18. e4 ♗f1⩲ Vukić—Benkö, Sarajevo 1967] ♘c7 15. h3 ♘b5 16. ♘c4 ♕a7 17. ♘b5 ♗b5 18. ♘a3 ♗a6 19. b3 ♕b7 20. ♗b2 ♘f6 21. e3 ♕b4⩲ Csom—Gligorić, Ljubljana—Portorož 1970

[65] 13... ♘g4 14. ♗b2 c4 15. ♗a1 ♕c5 16. h3 cb3 17. ab3 ♘ge5 18. ♖fc1± Cooper—Biriescu, Teesside 1973

[66] 14. ♗d2 ♘c7 15. ♖fd1 ♘b5 16. ♘b5 ♗b5 17. ♗f4 ♖a3 18. ♗c1 ♖a7 19. ♗f1 ♘f6 20. e4 ♗f1 21. ♖f1 ♕a6⩲ Forintos—Mihaljčišin, Debrecen 1969

[67] 19. ♖b4 ♕b4 20. ♘c4 ♗c4 21. ♗h3!± Korčnoj—Quinteros, Leningrad (izt) 1973 — 15/113

[68] **12. a3?!** ♘b6 13. ♖d1 ♘c4 14. ♘d2 ♘d7 15. ♘c4 ♗c4 16. ♗d2 ♖fb8! [16... ♗a6? 17. ♖e1 ♖fb8 18. ♘d1± Lengyel—Kaufman, Los Angeles 1974] 17. ♕e4 ♖b2 18. ♕c4 ♖d2! 19. ♖d2 ♕c3∓; **12. ♖d1** ♘b6! 13. ♖b1 ♘c4 14. ♘d2 ♘d7 15. ♗h3 ♘db6 16. a3 ♘d2 17. b4? ♘b1! 18. ♕b1 ♘d5 19. ♘d5 cb4∓ Forintos—Browne, Skopje 1970; **12. ♗g5** ♖fb8 13. ♖ab1 ♘b6 14. ♖fd1 h6 15. ♗d2 ♘c4 16. ♗e1 ♘e8∞ Željandinov—Šereševski, SSSR 1974; **12. ♗f4** ♖fb8 13. ♗d2 [13. h3 ♖b2! 14. ♕b2 ♘e4∓ Giustolisi—Primavera, Italia 1976 — 21/94] ♘e8⩲; **12. ♖e1** ♖fb8 13. ♗d2 ♘g4 14. b3 [14. h3 ♘ge5 15. ♘e5 ♘e5 16. ♘d1 ♕b6 17. ♗c3 ♘c4 18. ♗g7 ♔g7 19. b3 ♕a5 20. ♕c3 ♕c3 21. ♘c3 ♘a3⩲ Plachetka—Peev, Stary Smokovec 1974] ♘ge5 15. ♘e5 ♘e5 16. ♖ab1 [Ree—L. Popov, Wijk aan Zee 1975] ♕a3⩲; **12. ♘d2** ♖fb8 [12... ♘e8 13. ♘b3 ♕c7 14. ♖b1 ♘ef6 15. ♘d2 ♕a5 16. b3± Petrosjan—Szmetan, Nice (ol) 1974 — 17/121] 13. ♖d1 [13. h3 ♘e8 14. a3 ♘c7 15. ♖e1 ♘b5 16. ♘b5 ♗b5 17. ♖b1 c4 18. ♘f3 ♘c5 19. ♗e3 ♕a4 20. ♕a4 ♘a4∓ Gavrilov—Lomaja, SSSR 1972] ♘e5 14. h3 ♘fd7 15. ♔h2 ♖a7 16. f4± Gligorić—Rajković, Vrbas 1977 — 23/123; 13... ♘e8!?△ ♘c7-b5∞ Rajković; **12. h3** ♖fb8 13. ♖d1 ♘b6 [13... ♖a7 14. ♖b1 ♖ab7 15. ♗d2 ♘b6 16. b3 ♕a3 (Veremejčik—Močalov, SSSR 1977) 17. e4!?±] 14. ♘d2 ♗c4! 15. e4 ♘e8 16. f4?! ♗d4 17. ♔h2 ♘c7 18. a4 ♗c3!∓ K. Grigorjan—Ceškovski, SSSR (ch I) 1975; 13. ♗d2 — 12. ♗d2

[69] 13. b3 ♘g4 14. ♗b2 c4 15. h3 ♘h6 [15... cb3 16. ab3 ♘ge5 17. ♘d4±] 16. ♘a4 ♗b2 17. ♖b2± Guljko—K. Grigorjan, SSSR (ch I) 1975

[70] 14... ♘c7 15. b3 ♕a3 16. ♕e4 ♖e8 17. ♖c2 ♘f6 18. ♕h4 ♖ab8 19. ♖d1 ♗b7 20. e4± Korelov—Marmošin, SSSR 1972

[71] **15. bc3** ♖b1 16. ♖b1 ♗e2∞; **15. ♕c3** ♕c3?! 16. ♗c3 ♗e2 17. ♖e1±; 15... ♕a2∞

[72] **13. ♖fb1** ♘g4 14. h3 ♘ge5 15. ♘e5 ♘e5 16. b3 ♕a3 17. ♗c1 ♕a5 18. ♗b2 [18. ♗d2 ♕a3=; 18... c4⩲] c4 19. ♘e4 ♕a2!∞ L. Grigorjan—Platonov, SSSR 1974 — 18/103; **13. ♖ab1** ♘g4 [13... ♕c7 14. ♖fc1 ♗c4 15. b3 ♗d5 16. ♘d5 ♘d5 17. ♘e1± Ivkov—Miles, Novi Sad 1975 — 20/123] 14. h3 ♘ge5 15. ♘e5 ♘e5 16. b3 ♕a3 17. ♗c1 ♕a5 18. ♗d2 ♕a3 19. ♕c1 ♗c8 20. ♕a3 ♖a3 21. ♖fc1 ♗f5⩲ Ivkov—Lakić, Jugoslavija (ch) 1976; **13. ♖fd1** ♘e8 14. ♗h3 ♗c8 15. ♗e1 ♘c7 16. e3 ♕a6 17. ♗f1 ♕b7 18. ♖ab1 ♘b6 19. e4 ♗g4 20. ♗e2± Hort—Benkö, USA 1974 — 18/106; 13... ♘g4!?

[73] 15. h4 ♘b5 16. ♘b5 ♕b5 17. ♗c3 ♗c3 18. bc3 ♕b2 19. ♕e4 ♔f8 20. ♕e3 ♘f6 21. ♘g5 ♗c8 22. h5 ♗f5 23. a4 gh5 24. ♘e4 ♘g4 1/2 : 1/2 Sosonko—Levy, Haifa (ol) 1976; 22. ♘e4!?

[74] 19. ♕e4 ♖e8 20. ♘d4 ♘c5 21. ♘b5 ♘e4 22. ♗e4 ♗b5 23. ♖c2± Donner—Browne, Wijk aan Zee 1975

[75] 11. ♘d2 0—0 12. ♕c2 ♗b7!? 13. e4 ♗a6 14. ♖d1 ♘g4 15. ♘f3 ♘c4 16. h3 ♘ge5 17.

♘e5 ♘e5 18. b3 ♕a5 19. ♗b2 c4∞ Butnorjus–Alburt, SSSR 1976

[76] 11... ♕c7 12. ♖b1 ♕b7 13. b4 ♘fd5 14. ♘d5 ♘d5 15. ♘g5 ♗c4 16. ♗b2 ♗b2 17. ♖b2 e6 18. ♘e4 ♕c7 19. bc5 dc5 20. ♕c2 ♗a6 21. ♘f6± Sosonko–Miles, Hastings 1975/76

[77] **12. h3** ♘fd7 13. ♕c2 ♕c7 14. ♖b1 ♗c4 15. a3 ♗d5 16. ♘d5 ♘d5 17. ♘h2 e6∓ Botterill–Stean, Great Britain (ch) 1974; **12. e4** ♘fd7 13. ♕c2 ♘c4 [13... ♕c7 14. b3 c4 15. ♗b2 ♖fc8 16. b4 ♘e5 17. ♘e5 ♗e5 18. a4± Westerinen–Lundwall, Dieren 1970] 14. ♗f4 [14. ♖d1 ♕a5 15. ♘d2? ♘a3! 16. ba3 ♕c3 17. ♕c3 ♗c3 18. ♖b1 c4∓ Averkin–Miles, Dubna 1976; 15. ♗f1!?] ♕a5 15. ♖ac1 ♖fb8 16. b3 ♘a3 17. ♕d2 c4 18. ♘a4 ♗b5 19. ♕a5 ♖a5 20. ♘c3 cb3 21. ab3 ♗a6∞ Janošević–Despotović, Smederevska Palanka 1977 — 25/127

[78] 13. ♘f1 ♘g4 14. ♕c2 ♘c4 15. h3 ♘ge5 16. ♖d1 ♕a5 17. a3 ♖fb8 18. ♖a2 ♕b6 19. f4 ♘d7 20. ♘h2 ♕b3∓ Averkin–Alburt, SSSR (ch I) 1974

[79] 16. ♘f1? ♘c3! 17. ♗b7 ♗b7! 18. ♕d3 ♗e4 19. ♕e3 ♗d4 20. ♕h6 ♗b1 21. a3 ♗a2 22. ♘d2 ♖fb8∓ Hort–Alburt, Dečin 1977 — 24/141

[80] Bagirov

A 59

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5 a6 5. ba6 ♗a6 6. ♘c3 d6 7. e4

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	. . .	♔f1	♘ge2[2]	g3[3]	♔g2	♖b1[4]	b3	f3	de6	∞
	♗f1[1]	g6	♗g7	0–0	♕b6	♘a6[5]	♘c7	e6	fe6[6]	
2	. . .	. . .	♘f3	h3	♔g1	♔h2	♖e1	♕c2[9]	♗d2	⩱
	. . .	. . .	♗g7	0–0	♘bd7[7]	♕a5[8]	♖fb8	♘e8[10]	♕a6[11]	
3	. . .	. . .	g3	♔g2	f4	♘f3	♖e1[14]	♖e2	a4	=
	. . .	. . .	♗g7	0–0[12]	♘a6[13]	♕b6	♘b4[15]	♕a6	♖fb8[16]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3	♖e1[18]	♖e2[20]	♗g5	♖d2[22]	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕b6[17]	♘a6[19]	♘b4[21]	♕a6	♖fb8[23]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 b5 4. cb5 a6 5. ba6 ♗a6 6. ♘c3 d6 7. e4 ♗f1 8. ♔f1 g6 9. g3 ♗g7 10. ♔g2 0–0 11. ♘f3 ♘bd7

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
5	♘d2[24]	♘c4[26]	♕e2	♘b6	♖b1	♗d2	♕a6			⩱
	♕a5[25]	♕b4[27]	♘b6	♕b6	♘d7[28]	♕a6!	♖a6			
6	h3	♖e1	♕c2[30]	♗g5[32]	♗f6	♕b3	e5	♘e5	♖ad1[34]	=
	♘b6[29]	♕d7	♕b7[31]	h6[33]	♗f6	♖fb8	de5	e6	ed5![35]	
7	♖e1	♖e2[37]	h3[38]	♗f4	♖c1	e5[40]	♘e5	♗e5	♖e5	±
	♕b6[36]	♖fb8	♘e8[39]	♕a6	♘c7	de5	♘e5	♗e5	♕d6[41]	
8	. . .	♖e2[42]	♗g5	♖c1[44]	♖cc2	h3	♘e5	♕d3	♗d2	±
	♘g4	♕a5[43]	♖fe8	♖a7[45]	♘b6	♘e5	♗e5	♕b4	♖b7[46]	
9	. . .	♗d2[47]	♕c2	♘d1[48]	♗c3	♘e5	♖e2	a3[49]		⩱
	♕a5	♘g4	♖fb8	♕b5	♘de5	♘e5	c4	♖c8		
10	. . .	h3	e5![50]	♘e5	♖e5	♖e2	♗e3[52]			±
	. . .	♖fb8	de5[51]	♘e5	♕d8	♖b7				

[1] 7... g6 8. ♗a6 ♘a6 9. ♘f3 ♗g7 10. 0–0 0–0 11. ♗f4 [11. ♘d2 — A 58] ♘d7 12. ♕d2±

[2] **9. g4**?! ♗g7 10. ♔g2 [10. f3 0–0 11. ♘ge2 e6! 12. ♔g2 ed5 13. ♘d5 ♘c6 14. ♘ec3 ♘d5 15. ed5 ♘b4 16. h4 f5∓ Visier–Benkö, Malaga 1969] 0–0 11. h3 e6 12. ♘ge2 [12. de6 fe6 13. e5 ♘e8 14. ed6 ♘d6 15. ♕e2 ♕d7 16. f4 ♘c6 17. ♘f3 ♘d4∓ Avram–Benkö, USA 1968] ed5 13. ed5 ♘bd7⩱; **9. f3** ♗g7 10. ♘ge2 0–0 11. ♗e3 ♘bd7 12. ♔f2 ♘e5⩱; **9. ♗f4**!? ♗g7 10. ♕d2 ♕b6 11. ♖b1 ♘g4 12. h3 ♘e5 13. ♗h6 [Möhring–H. Grünberg, DDR (ch) 1973] ♘c4∞

[3] **10. ♘f4**?! 0–0 11. g4 ♘a6 [11... h6 12. h4 ♘fd7∞ Benkö] 12. h4 ♕a5 13. h5 ♖fb8

14. hg6 hg6 15. g5 ♘d7 16. ♕g4 ♘e5 17. ♕h3 ♘b4 18. ♔g2 ♕a6 19. ♕h7 ♔f8 20. ♖h3 ♘c2∓ Formanek—Browne, USA 1970; 12... ♕c8!?; **10. h3** 0—0 11. ♔g1 ♕b6 12. ♖b1 ♘a6 13. ♗e3 [Enklaar—Ree, Nederland (ch) 1972] e6!?∓; 11... ♕a5!?

[a] 12. ♕c2?! ♘a6 13. a4 ♘b4 14. ♕b1 ♘d7∓ Polenek—Despotović, corr. 1975

[b] 12... ♘bd7 13. ♕c2 ♖fb8 14. h3 ♘e5 15. b3 ♕a6⩱ Kozlovska—Bilunova, SSSR 1972

[c] 16. ♗e3 ♕c6 17. b4 [17. ♕d2?! d5∓ Gross—Benkö, USA 1968] cb4 18. ♖b4∞

[d] **11... e6**?! 12. de6 fe6 13. e5 de5 14. ♕d8 ♖d8 15. ♗g5 ♘c6 16. ♔h2 ♖db8 17. ♗f6 ♗f6 18. ♘e4± O'Kelly—Honfi, Budapest 1972; **11... ♘a6**!? 12. ♔h2 ♕b6 [12... ♘d7 13. ♖e1 ♕a5 14. ♗g5 ♖fb8 15. ♖e2 ♕d8 16. ♖c1 ♖b7 17. ♔g1 ♘e5 18. ♘e5 ♗e5 19. b3± Smejkal—Jansa, Luhačovice 1971] 13. ♖e1 [13. ♕e2 ♖fb8 14. ♘d2 ♘c7 15. ♘c4 ♕a6 16. ♗d2 ♘d7 17. ♖he1 ♘e5 18. ♘e5 ♗e5 19. f4 ♗d4⩱ Camara—Benkö, Sao Paulo 1973] ♘d7 14. ♖e2 ♘b4 15. ♗g5 [15. a4 c4 16. ♗e3 ♘c5 17. ♘d2 ♘bd3 18. ♘c4 ♕b4 19. ♗c5 ♕c4 20. ♗a3 f5∞ Trapl—Knaak, ČSSR—DDR 1972; 15... ♕b7!? △ ♘b6] ♖fe8 16. a3 ♕a6 17. ♕d2 ♘d3 18. ♗h6 ♗h8 19. ♘e1 c4⩱ Forintos—Bukić, Vrnjačka Banja 1973

[e] 12... ♕b6 13. ♖e1 ♘e8 14. ♖e2 ♘e5 15. ♘e5 ♗e5 16. ♔h1 ♘c7 17. ♗g5 ♖fe8 18. ♖c1± Ogaard—Gheorghiu, Helsinki 1972

[f] 14. ♖e2 **♘e8** 15. ♖c2 ♘c7 16. ♗d2 ♘b5 17. a4 ♘c3 18. ♗c3 ♗c3 19. bc3 ♘e5 20. ♘e5 de5 21. ♕d3± Hort—Jimenez, Palma de Mallorca (izt) 1970; **14... ♖a7** 15. ♖c2 ♘b6 16. ♕e2 ♘a4 17. ♗g5 ♖ab7 18. ♘a4 ♕a4 [Kane—Browne, USA (ch) 1973] 19. ♗f6! ♗f6 20. b3±; **14... ♖b4**! 15. ♔g1 ♘e8 16. a3?! ♖b7 17. ♖c2 ♖ab8 18. ♕e2 ♘e5 19. ♘e5 ♗e5∓ Portisch—Vasjukov, Manila 1974 — 18/107; 16. ♖c2△ ♕e2∞

[g] 14... ♘b6 15. ♘d1 ♕a6 [15... ♘a4!?] 16. ♗d2 ♕c4 17. ♘c3 ♘fd7 18. b3 ♕a6 19. a4± Gligorić—Browne, Skopje 1970 — 9/88

[h] 16. a4 ♖b4 17. a5 ♖ab8 18. ♘d1 ♖4b7 19. ♖b1 ♘c7△ ♘b5⩱ Pytel—Peev, Lublin 1972

[i] 10... ♘bd7 11. ♘f3 ♘g4?! 12. ♘d2 ♘ge5 13. ♕e2 ♘b6 14. f4± Hort—Rajković, Štip 1977 — 24/143; 11... 0—0 — 10... 0—0

[j] **11... e6**?! 12. de6 fe6 13. ♘f3 ♘c6 14. ♖e1 ♘e8 15. ♗e3 ♖b8 16. ♕d2± Gerusel—Schaufelberger, Luxembourg 1971 — 12/99; **11... ♘bd7** 12. ♘f3 ♕b8 13. ♖e1 ♘e8 14. ♕c2? ♘c7 15. ♗d2 ♕b7 16. b3 ♘b5 17. ♘b5 ♗a1 18. ♘d6 ♕a6∓ Korelov—Močalov, SSSR 1972; 14. ♕e2=

[k] 13. e5? ♘e8 14. ♕e2 ♘ec7 15. ♖d1 ♘b4 16. ♗e3 ♕b7 17. ♗f2 de5 18. fe5 ♘bd5∓ Voiculescu—Ghinda, Romania 1973

[l] **13... ♖fb8** 14. ♖e2 ♘b4 15. ♗e3 ♕a6 16. ♖d2 ♕c4 17. ♕f1 ♕f1 18. ♔f1 ♘d7⩱ Gerusel—Markland, Wijk aan Zee II 1973; **13... ♘c7**!?

[m] 16. ♖a3 ♕c4! 17. ♘d2 ♕d3 [17... ♕a6 18. ♘b5±] 18. ♘f1?! ♕d1 19. ♘d1 c4! 20. ♘f2 ♘d7∓ Malich—Ciocaltea, Vrnjačka Banja 1972 — 13/113; 18. ♘f3= Ciocaltea

[n] **11... ♘fd7** 12. ♖e1 ♕a5 [Tarjan—Webb, Hastings 1977/78 — 25/128] 13. ♗f4! ♗c3 14. bc3 ♕c3 15. e5± Tarjan; 12... ♕b6 13. ♖e2 ♘a6 — 11... ♕b6; **11... ♘a6** 12. ♗f4! ♕b6 13. ♕d2 ♖fb8 14. ♖ab1 ♘c7 15. ♖he1 ♘b5 16. ♘b5 ♕b5 17. b3± Gligorić—Barle, Vrbas 1977

[o] 12. h3 ♘a6 13. ♕e2 ♘c7 14. ♖d1 ♕a6 15. ♕a6 ♖a6 16. ♗f4 ♖b8 17. ♖d2 ♘d7?! 18. ♖c1 ♗c3 19. bc3 f6 20. c4± Gligorić—Palatnik, Beograd—Moskva 1974; 17... ♖ab6!⩱

[p] 12... ♘bd7 — 11... ♘bd7

[q] 13. e5 de5 14. ♘e5 ♘b4△ ♕b7= Vukić

[r] 13... ♘d7 14. ♗f4 [14. ♗g5 h6 15. ♗e3 ♖fb8 16. ♖c1 ♔h7 17. ♕d2 ♘c7 18. h4 ♘b5 19. ♘b5 ♕b5 20. b3± Kane—Vogt, Skopje (ol) 1972 — 14/134] ♖fb8 15. ♖c1 [15. ♕d2? ♕b2!∓] ♘c7 16. e5 de5 17. ♘e5 ♘e5 18. ♗e5 ♗e5 19. ♖e5±; 16. ♖cc2± Gligorić—Diez del Corral, Siegen (ol) 1970

[s] 15. ♕d2 ♖fb8 16. ♖d1 ♘a2 17. e5 ♘c3= Gligorić—Vukić, Bugojno 1978 — 25/129

[t] 16. a3 ♕a5 17. ♖c1 ♘a6 18. e5!± Vukić

[u] **12. ♕e2** ♕a5 [12... ♕b8 13. h3 ♕b7 14. ♖d1 ♖fb8 15. ♖b1 ♘e8 16. ♗d2 ♘c7⩱ Podgajec—Šereševski, SSSR 1973 — 15/111; 16... ♗c3!? 17. ♗c3 ♖a2 18. e5∞] 13. ♗d2 [13. ♗f4 ♘g4! 14. ♘d2 ♘ge5 15. ♗e3 ♖fb8 16. f4 ♘g4!∓ Gerusel—Pedersen, BRD 1971 — 12/101; 15. ♖hc1!?] ♖fb8 14. ♖ab1 ♘e8? 15. ♖hd1 ♘c7 16. a4 ♖b7 17. ♗e1 ♖ab8 18. ♕c2 ♕a6 19. b3± Ritov—L. Popov, Tallinn 1973; 14... ♘g4!?⩱; **12. ♕c2** ♕b6 13. ♖b1 ♖fc8 14. b3 ♘g4 15. h3 ♘ge5 16. ♘e5 ♗e5 17. ♗d2 c4 18. ♖hc1 ab3 19. ab3 ♕b4 20. ♘d1 ♖c2= Donner—Benkö, Palma de Mallorca 1971

[v] **12... ♘b6** 13. ♕e2 ♖e8 14. ♘c4 ♘c4 15. ♕c4 ♕b6 16. ♖d1 ♕b4 17. ♕e2 ♘d7 18. a3 ♕b3⩱ Mecking—Szabo, Buenos Aires 1970; 13. a4!?; **12... ♕b8**!? 13. ♘c4 ♘b6 14. ♘b6 ♕b6 15. ♕c2 ♖fb8 16. ♖b1 ♘g4 17. h3 ♘e5 18. b3 ♕a6⩱ Mesing—Vukić, Sarajevo 1974

[w] 13. ♕c2 ♕a6 14. a4 ♖fb8 15. ♖a3 ♖b4 16. ♘b5 ♘e8 17. b3 ♘b6 18. ♖e1 c4 19. ♘c4 ♘c4 20. bc4 ♖c8⩱ Kraidman—Browne, Netanya 1971

[x] 13... ♕a6!? 14. ♕e2 ♖fb8 15. ♖e1 ♖b4 16. ♘a3 ♘e5 17. ♘c2 ♘d3∞ Domes—Zilberman, SSSR 1975

[28] 16... ♖fb8 17. ♗d2 ♘e8 18. b3 ♘c7 19. a4 ♖b7 20. ♖hc1 ♖ab8 21. ♕d3± Donner—Browne, Amsterdam 1971

[29] 12... ♕a5 13. ♕c2 ♘b6 14. ♘d2?! ♘fd7 15. ♘b3 ♕a6 16. ♖d1 ♘a4∓ L. Popov—Tringov, Varna 1972 — 13/120; 13. ♖e1 — 12. ♖e1

[30] 14. e5? de5 15. ♘e5 ♕b7 16. ♕b3 e6 17. ♗e3 ♖fc8 18. ♘d3 ♘fd5 19. ♘d5 c4! 20. ♕b6 ♕d5∓ Taylor—Benkö, USA 1975

[31] 14... ♖fb8 15. b3 ♕b7 16. ♗b2 [16. ♖b1!?±] ♘c4 17. ♗c1 ♘a3 18. ♗a3 ♖a3 19. ♘a4 ♘d7 20. ♖ab1± Gligorić—Živković, Jugoslavija 1977

[32] 15. b3!?△ ♖b1, ♗b2

[33] 15... e6 16. ♕b3 ed5 17. ♗f6±

[34] 20. ♘c6? ♘d5!∓

[35] 1/2 : 1/2 Gligorić—Benkö, Lone Pine 1975 — 19/95; 21. ♘d5 ♘d5 22. ♕d5 ♕d5 23. ♖d5 ♖b2 24. ♖c5 ♖aa2 25. ♘d3= Benkö

[36] 12... ♘**b6**?! 13. e5!?± Levy; 12... ♕**b8** 13. ♖e2 ♖a7 14. ♗g5 h6 15. ♗d2 ♔h7 16. ♕c2 ♕b7 17. ♖d1 ♖b8 18. ♗c1 ♘e8 19. ♘h4± Kuzmin—Alburt, SSSR 1971 — 11/71; 12... ♕**c7** 13. ♖e2 ♖fb8 14. ♖c2 ♕b7 15. h3 ♕a6 16. ♗g5 h6 17. ♗e3 ♘e8 18. ♕d2 ♔h7⩲ Holm—Toran, Skopje (ol) 1972 — 14/137; 14. h3△ ♗f4, ♖c1±

[37] 13. ♕**e2** ♖fb8 14. ♘d2 ♕a6 15. f4 ♘e8 16. ♘f3 ♕e2 17. ♖e2 ♘c7 18. a3 ♘b6 19. ♖a2 f5∓ Kristiansen—L. Popov, Polanica Zdroj 1975; 13. **e5** ♘e5 14. ♘e5 de5 15. ♖e5 ♕b7 16. ♕f3 ♖fd8⩲; 13. ♕**c2** ♘g4 14. ♖e2 [14. ♗f4 ♕b7 15. ♖e2 ♖fb8 16. ♖c1 ♕a6 17. h3 1/2 : 1/2 Šahović—Benkö, Vrnjačka Banja 1971] ♕a6 15. ♗d2 [15. ♗g5 ♖fb8 16. ♖d1 ♘ge5 17. ♘e5 ♗e5 18. h4 f6 19. ♗c1 (Gligorić—Kozomara, Beograd 1961) ♘b6△ ♘a4⩲] ♖fb8 16. ♗e1 ♘ge5 17. ♘e5 ♘e5 18. ♖d1 c4⩲ Holmov—Platonov, SSSR 1972

[38] 14. ♖**c2** ♕a6 15. ♕e2 ♕e2 16. ♖e2 ♘g4 17. ♘d1 ♘ge5 18. ♘e5 ♘e5 19. ♗d2 ♘c4 20. ♗c3 ♗c3 21. bc3 ♖a3 22. f4 e6 23. ♔f2 ♖ba8 1/2 : 1/2 Hort—Damjanović, Zagreb 1972; 14. ♗**g5** h6 15. ♗f6 ♗f6 16. ♖c1 c4 17. ♖cc2 ♖b7 18. ♕c1 ♔h7 19. ♕f4 ♔g7 20. e5 ♘e5 21. ♘e5 ♗e5 22. ♕c4 ♖c7 23. ♕d3 ♕a6= Gligorić—Browne, Rovinj—Zagreb 1970; 14. ♗f4 ♘g4 15. ♖c1 ♕a5 16. ♗g5 ♗c3!? 17. bc3 f6 18. ♗f4 ♕a4 19. ♕d2 ♕a6⩲ Keres—Pohla, Pärnu 1971 — 12/100

[39] 14... ♖**b7** 15. ♖c2 ♘e8 16. ♗e3 ♕a5 17. ♕e2 ♖ab8 18. ♖e1 ♘c7 19. ♗c1 ♘a6 20. a3± Gligorić—Udovčić, Rovinj—Zagreb 1970 — 9/87; 16... ♕a6!⩲; 15. ♗f4!?±; 14... ♕**a6**!? 15. e5?! ♘e5 16. ♘e5 de5 17. ♖e5 ♕b7 18. ♕f3 ♖d8 19. ♖e2 ♘d5= F. Portisch—Gaprindašvili, Tbilisi 1971; 15. ♗f4!?±

[40] 17. ♖cc2 ♗c3! 18. bc3 ♘b6 19. ♖e1 ♘c4 20. e5 ♘b2∓ Gligorić—Damjanović, Jugoslavija 1977

[41] **20... ♖b2**? 21. ♖e7 ♖f2 22. ♔f2 ♕f6 23. ♔g2 ♕e7 24. d6+—; **20... ♕d6**±

[42] 13. h3 ♘ge5 14. ♘e5 ♘e5 15. f4 ♘d7 16. ♕c2 ♕b6 17. ♗d2 c4 18. ♘d1 ♖fc8 19. ♗c3 ♗c3 20. ♕c3 ♘c5 21. ♖e2 ♘b3 22. ♖b1 ♖a2∓ Trifunović—Kozomara, Jugoslavija (ch) 1951

[43] 13... ♕c7 14. ♖c2 ♖fb8 15. h3 ♘ge5 16. ♘e5 ♘e5 17. ♕e2 ♕b7 18. f4 ♘d7 19. ♗d2 ♕a6 20. ♕f3± Holm—Pytel, Polanica Zdroj 1972 — 15/106

[44] 15. ♕c2 h6 16. ♗d2 ♕a6 17. ♖d1 ♖eb8 18. ♗c1 ♖b7 19. h3 ♘ge5 20. ♘e5 ♘e5 21. f4 ♘d7∞ L. Popov—Vasjukov, Varna 1971

[45] 15... h6!?

[46] 21. b3 c4 22. bc4 ♕c4 23. ♕c4 ♘c4 24. ♗c1± Barigov—Zliberman, SSSR 1972 — 14/130

[47] 13. ♗g5 h6 14. ♗f6 ♗f6 15. ♕d3 ♖fb8 16. ♖e2 ♖b2! 17. ♖b2 ♕c3 18. ♕c3 ♗c3 19. ♖ab1 ♗b2 20. ♖b2 ♖a4∓ Parr—Browne, Adelaide 1971

[48] 15. **a4**?! ♕b4 16. h3 ♘ge5 17. ♘e5 ♗e5 18. ♘d1 ♕b3 19. ♕b3 ♖b3 20. ♖e3 ♗b2!∓ Kuzmin—Georgadze, SSSR 1972; 15. **b3**!?

[49] 19. a4? ♕a6 20. ♘e3 ♖c8 21. ♖a3 ♖ab8∓ Makagonov—Korsunski, SSSR 1975 — 19/94

[50] 14. ♖**e2** ♘e8 [14... ♖b7!? 15. ♗g5 ♖ab8 16. ♕c1?! ♕a6 17. ♖b1 ♘b6 18. ♕e1 ♘fd7 19. ♖c2 h6! 20. ♗c1 c4∓ Knaak—Ceškovski, Leipzig 1975 — 21/92; 16. ♖b1∞] 15. ♗g5 h6!? [15... ♖b2? 16. ♖b2 ♗c3 17. ♗d2±; 15... ♗c3?! 16. bc3 ♕c3 17. ♗e7?! ♘e5 18. ♖e3 ♕b2 19. ♗h4 ♘f3 20. ♔f3± Knaak—Damjanović, Sombor 1972 — 14/139; 17. ♖c1!±; 15... ♘e5?! 16. ♘e5 ♗e5 17. ♖c1 ♖a7 18. ♕d3± Knaak—Bellon, Pula 1975 — 20/119] 16. ♗e7!? [16. ♗f4 g5?! 17. ♗c1 ♘c7 18. h4 g4 19. ♘h2 ♘e5 20. ♖c2 h5 21. f3± Malich—Ciocaltea, Skopje (ol) 1972 — 14/138; 16... ♘c7!?⩲] f6 17. ♕c2 ♔f7 18. e5∞; 14. ♕**c2** ♘e8 [14... ♘b6 15. ♘d1 ♕a6 16. ♗d2 ♕c4 17. ♘c3± Minić; 14... ♖b7!?] 15. ♗d2 [15. ♗g5? ♖b2! 16. ♕b2 ♗c3 17. ♕b7 ♕a7 18. ♕a7 ♖a7∓ Vajser—Georgadze, SSSR 1973] ♘c7! 16. ♘d1 ♕b6 17. ♗c3 ♗c3=

[51] 14... ♘e8!?

[52] Grigorjan—Vaganjan, SSSR (ch I) 1977

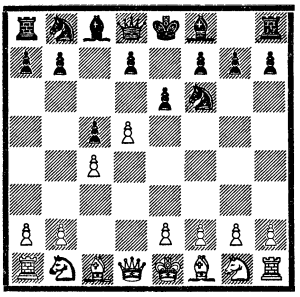

A6 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A6

A60

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 **Uhlmann** 352

— 4. R ⌟ 4. ♘c3
— **4. ♘c3** R ⌟ 4... ed5
— **4... ed5** 5. R ⌟ 5. cd5
— **5. cd5** R ⌟ 5... d6
— **5... d6** 6. R ⌟ 6. ♘f3, 6. e4
— **6. ♘f3** R ⌟ 6... g6

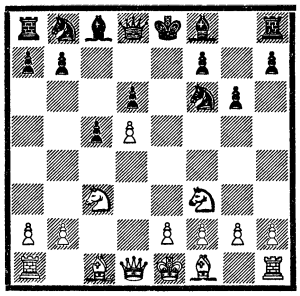

A61

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 **Uhlmann** 353
4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 g6

— 7. R ⌟ 7. g3

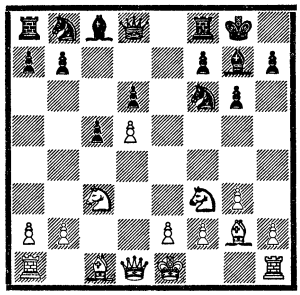

A62

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 **Karpov** 356
4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 **Razuvajev**
g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0

— 9. R ⌟ 9. 0—0
— **9. 0—0** R ⌟ 9... ♘bd7

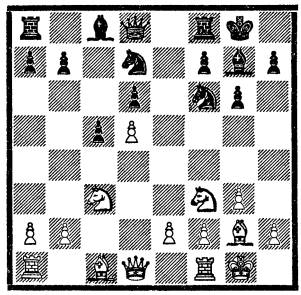

A63

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 **Karpov** 359
4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 **Razuvajev**
g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0
9. 0—0 ♘bd7

— 10. R ⌟ 10. ♘d2
— **10. ♘d2** R ⌟ 10... a6
— **10... a6 11. a4** R ⌟ 11... ♖e8

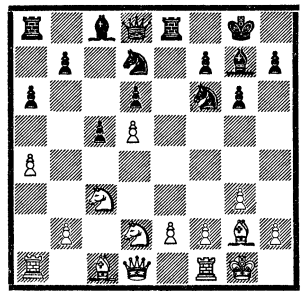

A64

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 **Karpov** 360
4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 **Razuvajev**
g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0
9. 0—0 ♘bd7 10. ♘d2 a6 11.
a4 ♖e8

A6 SOMMAIRE • INDICE A6

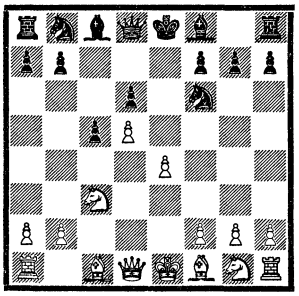

A6 CONTENTS • INHALT A6

A 65

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 — **Gufeld** 363

— 6... R ⌟ 6... g6
— **6... g6** 7. R ⌟ 7. f4, 7. ♘f3

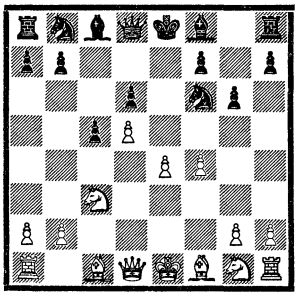

A 66

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 — **Gufeld** 368

— 7... R ⌟ 7... ♗g7
— **7... ♗g7** 8. R ⌟ 8. ♗b5, 8. ♘f3

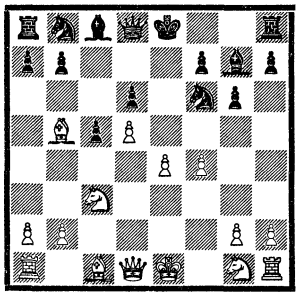

A 67

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. ♗b5 — **Kotov** 370

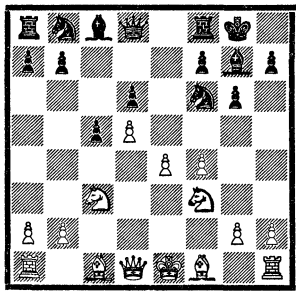

A 68

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. ♘f3 0—0 — **Geler** 372

— 9. R ⌟ 9. ♗e2
— **9. ♗e2** R ⌟ 9... ♖e8

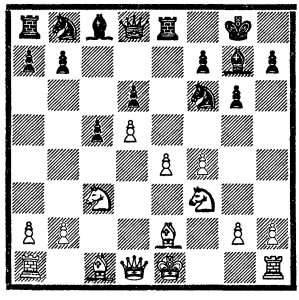

A 69

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. ♘f3 0—0 9. ♗e2 ♖e8 — **Petrosjan** 375

A6 INDICE • INNEHÅLL A6

A 60	1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6									
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	de6[1]	♗g5[2]	e4	♗f6	cd5	ed5	♘c3[6]	♘f3		∞
	fe6	d5[3]	h6[4]	♕f6	ed5	♗d6[5]	0–0			
2	g3	cd5	♗g2	e4[8]	♘e2	0–0	f3	a4	♖e1	∞
	ed5[7]	d6	g6	♗g7	0–0	♖e8	b5	b4	♘bd7[9]	
3	. . .	. . .	♗g2[10]	e4[11]	♘e2	0–0[13]	a4	♘d2	♖e1	=
	. . .	b5	d6	♗b7[12]	g6	♗g7	b4	♗a6	♘bd7[14]	
4	. . .	. . .	. . .	a4	♘d2	♕c2	♘c4	♘f3	0–0	=
	. . .	. . .	. . .	b4[15]	♗a6	g6	♗g7[16]	0–0	♖e8[17]	
5	♘c3	cd5[18]	d6[20]	♗g5	♕d2	0-0-0	f3	e4	♘ge2	±
	ed5[18]	g6	♕b6[21]	♗g7[22]	0–0	♖e8	♘c6	♘d4	♕d6[23]	
6	. . .	. . .	♘f3[24]	g3[25]	♗g2	0–0	♘d2	♘de4[28]	f4[29]	±
	. . .	d6	♗e7	0–0	♘e8[26]	♘d7[27]	♗f6	♗e7		

[1] **4. f3** ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘e2 ♗g7 8. ♘ec3 0–0 9. ♗g5 ♖e8 10. ♗e2 h6 11. ♗e3 b6 12. 0–0 ♔h7 13. a4 ♘a6 14. ♘a3 ♘b4 15. ♕d2 ♘d7 16. ♔h1 a6 17. ♖ac1 ♖a7 18. ♗d1 ♘e5∓ Hernandez–Panno, Bogota 1977; 4. ♘**f3** ed5 [4. . . b5 — E 10] 5. cd5 d6 6. ♘c3 — 4. ♘c3

[2] 5. ♘c3 d5 [5. . . ♘c6 6. g3 d5 7. cd5 ed5 8. ♗g5 d4 9. ♗f6 ♕f6 10. ♘b5 ♕f7 11. ♗g2 a6∓ Wexler–Panno, Mar del Plata 1955] 6. ♗g5 d4 7. ♘e4 ♗e7 8. ♗f6 gf6 9. e3 0–0 10. ♘f3 ♘c6 11. ♗d3 f5 12. ♘g3 de3 13. fe3 ♕a5 14. ♔f2 ♗f6 15. ♕e2 ♘e5∓↑⊞ Foguelman–R. Garcia, Quilmes 1959; 5. ♘**f3** ♗e7 6. g3 d5 7. ♗g2 ♘c6 8. 0–0 0–0 9. ♘bd2 ♔h8 10. a3 ♗d7 11. ♕c2 ♗e8∓ Pfeiffer–Polugajevski, BRD–SSSR 1960

[3] 5. . . ♗e7 6. ♘c3 d5 [6. . . 0–0 7. e3 b6 8. ♘f3 ♗b7 9. ♗d3 d6 10. ♕c2 ♘bd7 11. ♗f6 ♘f6 12. ♘g5± Kotov–Casas, Mar del Plata 1957] 7. e3 [7. cd5 ed5 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘d5 ♗b2 10. ♖b1 ♗d4∓] d4 8. ed4 cd4 9. ♗f6 ♗f6 10. ♘e4 0–0 11. ♗d3± Foguelman–Darga, Amsterdam (izt) 1964

[4] **6. . . de4** 7. ♕d8 ♔d8 8. ♘c3 ♗e7 9. ♘ge2±; **6. . . ♕a5** 7. ♗d2 ♕c7 8. cd5 ed5 9. ed5 ♘d5 10. ♗b5±; **6. . . ♗e7** 7. ♗f6 ♗f6 8. e5 ♗e7 9. ♗d3 g6 10. ♘c3± Casas–R. Garcia, Argentina 1961

[5] 9. . . ♕b2 10. ♘d2±

[6] 10. ♗b5?! ♘d7 11. ♘c3 0–0 12. ♘f3 ♘e5 13. ♗e2 ♘f3 14. ♗f3 ♗d7∞ Foguelman–Mecking, Buenos Aires (m) 1967 — 3/102

[7] **4. . . b5** 5. de6 [5. ♗g2 ♗b7 6. e4 bc4 7. ♘c3 d6 8. ♕a4 ♘bd7 9. de6 fe6 10. ♕c4 ♕e7 11. ♕a4 ♔f7∞ L. Kovacs–Meleghegyi, Hungary 1967] fe6 6. ♗g2 d5 7. cd5 ♗b7 8. e4 ed5 9. e5 ♕e7 10. ♕e2 ♘fd7 11. ♘c3± Reshevsky–Böök, Helsinki (ol) 1952; **4. . . g6** 5. de6 fe6 [5. . . de6 6. ♕d8±] 6. ♘c3 ♗g7 7. ♗g2 0–0 8. ♗f4 d5 [8. . . ♘e8?! 9. ♕d2± Korčnoj–Hartoch, Amsterdam 1972 — 13/122] 9. cd5 ed5 10. ♘d5∞; 8. ♘h3!? Korčnoj

[8] **7. b3** ♗g7 8. ♗b2 0–0 9. e3 [9. ♘f3 ♘d5 10. ♗g7 ♔g7 11. ♕d5 ♕f6 12. 0–0 ♕a1 13. ♕d6 ♕f6∓ Denker–Timman, Wijk aan Zee II 1971] ♗f5 10. ♘e2 ♘bd7 11. ♘d2 ♕e7 12. 0–0 b5∓ L. Kovacs–Flesch, Salgotarjan 1967; 7. ♘**f3** ♗g7 8. ♘c3 — A 62

[9] Milev–Petrosjan, Bucuresti 1953

[10] **6. a4** ba4 7. ♘c3 d6 8. ♕a4 ♗d7 9. ♕b3 ♕c7 10. e4 ♗e7 11. ♘f3 0–0 12. ♘d2 a5 13. ♘c4 ♘a6 14. ♖a5 ♘b4 15. ♖a8 ♖a8 16. ♗e2 ♗h3∞ Quinteros–Forintos, Montilla 1973; **6.** e4 ♘e4 7. ♕e2 ♕e7 8. ♗g2 ♘d6 9. ♗e3 b4 [9. . . c4 10. ♘c3 a6 11. ♗c5△ a4∞] 10. ♗c5 ♕e2 11. ♘e2 ♘a6 12. ♗d4 ♘f5 13. 0–0 ♗c5= Sosonko–Olafsson, Wijk aan Zee 1977 — 23/124; **6. a3!?**

[11] **7. b3** g6 8. ♗b2 ♗g7 9. ♘h3 0–0 10. 0–0 ♘bd7 11. e4 ♖e8 12. ♕c2 ♘e5 13. ♘f4 h5 14. ♘d2 h4∓ Toluš–Keres, Hastings 1957/58; 7. ♘**f3** g6 8. 0–0 ♗g7 9. a4 b4 10. ♘bd2 ♗a6 11. ♖e1 0–0 12. e4 ♖e8 13. ♕c2 ♘bd7 14. ♗f1= Najdorf–Szabo, Göteborg (izt) 1955; 7. **a3** a5 8. ♘c3 ♕b6 9. ♘f3 ♗e7 10. 0–0 0–0 11. e4 ♘bd7 12. ♖e1 ♗a6= Larsen–Talj, Bled (m) 1965

[12] 7. . . ♕e7 8. ♕e2 ♗a6 9. b4 ♘bd7 10. f4 cb4 11. e5 ♖c8 12. ♗b2 ♘c5 13. ♗d4±→⊞ Toluš–Mikenas, SSSR 1947

[13] 9. a4 b4 10. ♘d2 ♘bd7 11. ♘c4 a5 12. 0–0 ♘b6 13. ♘b6 ♕b6= Platz–Barden, Helsinki (ol) 1952

[14] Rovner–Mikenas, SSSR 1949

[15] 7. . . ♕a5 8. ♘d2 [8. ♗d2? b4 9. b3 ♘bd7 10. ♗g5 ♗e7 11. ♘d2 ♗a6∓ Inkjov–Đurić, Pernik 1976 — 21/98] ♗b7 9. e4±

[16] 10... ♕e7 11. ♗f4 ♗c4 12. ♕c4 a6 13. ♘f3 ♗g7 14. 0—0 0—0 15. ♖ad1 ♘bd7= Ravinski—Mikenas, SSSR 1944

[17] 13. ♖e1 ♗c4 14. ♕c4 ♘bd7= Polugajevski—Lisicin, SSSR (ch) 1956

[18] 4... b5? 5. ♘b5±

[19] 5. ♘d5 ♘d5 6. ♕d5 ♘c6 7. ♗g5 [7. g3 d6 8. ♗h3 ♗e7 9. ♗d2 0—0 10. ♗c8 ♕c8 11. ♗c3 ♖b8 12. ♔f1 b5∓↑ Spiridonov—Filipowicz, Polanica Zdroj 1970; 7. e4 d6 8. ♗e3 ♗e6 9. ♕d2 ♗e7 10. ♗e2 0—0 11. ♘f3 f5 12. ♘g5 ♗g5 13. ♗g5 ♕a5 14. ♕a5 ♘a5 15. b3 ♘c6= Portisch—Pogats, Hungary (ch) 1955] ♗e7 [7... ♕a5 8. ♗d2 ♕b6 9. ♗c3 d6△ ♗e6, 0-0-0∞] 8. ♘f3 ♘b4=

[20] **6. ♗g5** ♗g7 7. ♕d2 d6 8. ♕e3 ♔f8 9. ♘f3 h6 10. ♗h4 ♘a6 11. ♕d2 g5 12. ♗g3 ♗f5 13. e3 ♘b4 14. ♖c1 ♘e4∓ Guimard—Perez, La Habana 1962; **6. ♘f3** ♗g7 7. ♘d2 0—0 8. ♘c4 b6 9. e3 [9. ♗g5 h6 10. ♗h4 ♗a6 11. ♕a4 g5 12. ♗g3 b5 13. ♘b5 ♘d5∓↑ Szilagyi—Holmov, Moskva 1960] d6 10. ♗e2 ♗a6 11. a4 ♗c4 12. ♗c4 ♘bd7 13. 0—0 ♖e8 14. ♕c2 ♕e7 15. ♖b1 ♘g4= Boleslavski—Talj, SSSR (ch) 1956

[21] 6... ♗g7 7. e4 [7. ♗g5 h6 8. ♗h4 g5 9. ♗g3 0—0 10. e3 b5 11. ♗b5 ♕a5 12. ♗e5 ♗b7 13. ♘e2 ♗g2 14. ♖g1 ♗f3∞ Beni—Lenner, Österreich 1967] 0—0 8. f4 ♘c6 [8... ♘e4? 9. ♘e4 ♖e8 10. ♕d5 ♘c6 11. ♗d2+—] 9. e5 ♘e8 10. ♘f3±○ van den Berg—Nievergelt, Berlin 1965

[22] 7... **♘g8**? 8. ♘d5 ♕d6 9. ♗f4+—; 7... **♘h5**? 8. ♕d5! f6 [8... ♕d6 9. ♘b5! ♕d5 10. ♘c7#] 9. 0-0-0 ♕d6 10. ♕d6 ♗d6 11. ♖d6 fg5 12. ♘d5 ♘a6 13. ♘f3±○ ⊥

[23] 13. ♘d4 cd4 14. ♕d4±

[24] **6. h4** a6 7. a4 g6 8. ♘h3 ♗g7 9. ♘f4 0—0 10. h5 ♘bd7 11. hg6 hg6 12. ♕d3 [13. f3? ♘e5 13. ♔f2 c4∓ Gurgenidze—Raškovski, SSSR 1976 — 21/99] ♘e5 13. ♕g3∞; **6. g3** g6 7. ♗g2 ♗g7 8. ♘h3 [8. ♘f3 — A 62] 0—0 9. 0—0 b6 10. ♘f4 a6 11. a4 ♖e8 12. h3 ♖a7 13. e4 ♖ae7 14. ♘d3 ♘bd7= Möller—Baklund, Moskva (ol) 1956; **6. e3** g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♘a6 10. ♘d2 ♘c7 11. e4 a6 12. a4 ♖b8= Penrose—Barden, London (m) 1958

[25] 7. **♗f4** 0—0 8. e3 ♘a6 9. ♗d3 ♘c7 10. 0—0 ♘h5 11. ♖e1 ♘f4 12. ef4 ♗f6 13. h3 ♗c3 14. bc3 ♕f6 15. ♕d2= Dittmann—Prins, Moskva (ol) 1956; 7. **e4** — A 65

[26] 8... **♘a6** 9. 0—0 ♖b8 10. ♖e1 b5 11. a4 ba4 12. ♖a4± Larsen—Hamann, Kopenhagen 1965; 8... **♗d7** 9. 0—0 [9. a4 ♕c8 10. h3 ♘a6 11. ♘d2 ♘b4 12. ♘c4 ♖e8 13. e4 b6 14. ♗f4 ♕a6 15. b3 b5∞ Guimard—Prins, Amsterdam (ol) 1954] b5 10. ♘d2 b4 11. ♘ce4 ♘e4 12. ♗e4 ♗b5 13. ♕c2 g6 14. ♗d3 a6 15. ♘c4± Borisenko—Banik, SSSR 1954; 8... **♖e8** 9. 0—0 ♘bd7 10. e4± Aljehin—Valles, Sabadell 1945

[27] 9... ♘c7!?

[28] 11. ♖b1 ♕a5 12. ♕c2 b5 13. a3 ♗b7 14. ♕f5 ♖d8 15. b4± Boleslavski—Toluš, SSSR (ch) 1956

[29] Gurgenidze—Toluš, SSSR (ch) 1957

A 61

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 g6

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	♗f4	e3[1]	♗e2[2]	♘d2	♘c4	a4	h4	♕b3	♖d1	∞
	♗g7	0—0	♘a6[3]	♘c7	♘fe8	f5	b6	♗b7	♖b8[4]	
2	. . .	a4	e3[5]	h3[6]	♗e2[8]	0—0	♗h2	♘d2	e4	=
	a6	♗g7	0—0	♕e7[7]	♘bd7	♖b8	♘e8	b6	♗d4[9]	
3	♘d2	♘c4	♗f4	♗d6[11]	♗g3	♘e4	e3	♘d6[12]	♗e2[13]	±
	♗g7[10]	0—0	b6	♖e8	♘e4	♖e4	b5	♖b4	♗b2[14]	
4	. . .	. . .	. . .	♕d2[15]	e3[17]	a4	♗e2[19]	♗g3	♗c4	=
	. . .	. . .	♘e8	b6[16]	♗a6	f5[18]	♕f6	♗c4	a6[20]	
5	. . .	. . .	♗g5	♗f4[22]	♗d6[24]	♗g3	♘e4	e3	♘d2[25]	±
	. . .	. . .	h6[21]	b6[23]	♖e8	♘e4	♖e4	b5	♖b4[26]	
6	. . .	♘c4[27]	e4[28]	♗c4	0—0	♗f4	a4	♕c2[31]	♖ae1	=
	♘bd7	♘b6	♘c4[29]	♗g7	0—0	a6	♖e8[30]	♕c7[32]	♗d7[33]	
7	♗g5	♘d2[34]	e3	a4	♗e2	0—0	♕c2	♗f3[40]	e4	±
	♗g7	0—0[35]	a6[36]	♖e8[37]	♘bd7	♕c7[38]	♘b6[39]	♗f5[41]	♗d7[42]	

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
8	. . .	. . .	. . .	♗h4	a4	♗e2	0—0	♕c2	h3	±
	. . .	. . .	h6	a6[43]	♘bd7	♕e7[44]	♖b8	♖d8[45]	♘b6[46]	
9	. . .	♗h4[47]	♗g3	♘d2[48]	e3[49]	hg3	♘c4	♗e2[51]	0—0[53]	=
	h6	g5	♘h5	♗g7	♘g3	0—0[50]	♕e7	♖d8[52]	♘d7[54]	
10	. . .	. . .	. . .	e3	hg3	♗d3[56]	♕c2	a4	0—0	±
	. . .	. . .	. . .	♘g3[55]	♗g7	♘d7[57]	a6[58]	♖b8	0—0[59]	

[1] **8. ♕a4** ♗d7 [8. . . ♕d7 9. ♗d6 ♕a4 10. ♘a4 ♘d5 11. 0-0-0±; 8. . . ♔f8 9. ♕b3 ♘e8 10. e4 ♘d7 11. ♗e2 h6 12. 0—0± ○♘ Mititelu—Bazan, Leipzig (ol) 1960] 9. ♕b3 ♕c7 10. ♘d2 [10. ♗d6? ♕d6 11. ♕b7 ♕b6 12. ♕a8 ♕b2—+; 10. e3 ♘h5 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 g5 13. ♗g3 0—0∓; 8. e4 — A 70] ♘h5 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 0—0 13. e3 g5 14. ♗e2 gh4 15. ♗h5 a6∞ Toran—Langeweg, Beverwijk 1959; **8. e4** — E 65

[2] **9. ♗c4** ♘h5 10. ♗g5 f6 11. ♗h4 g5 12. ♘d2 gh4 13. ♕h5 f5 14. g3 ♘bd7 15. gh4 ♘e5 16. ♖g1 ♔h8⩲ Bleiman—Browne, Netanya 1971; **9. h3** b6 [9. . . ♗f5 10. ♗d3 b5 11. ♗f5 gf5 12. 0—0 b4 13. ♘e2 ♘e4 14. ♕c2 ♕f6 15. ♖ab1∞ Simagin—Ščerbakov, SSSR 1961] 10. ♘d2 ♘e8 11. ♘c4 ♗a6 12. a4 ♗c4 13. ♗c4 ♘d7= Keres—Talj, SSSR 1954

[3] 9. . . ♗g4 10. 0—0 ♖e8 11. h3 ♗f3 12. ♗f3 a6 13. g4 ♕c7 14. ♗g3 b5∞ Simagin—Lamin, SSSR 1962

[4] Šamkovič—Planinc, Varna 1970

[5] **9. ♕d2** 0—0 10. ♗h6 ♗h6 11. ♕h6 ♖e8 12. g3 ♕e7 13. ♗g2 ♘bd7 14. 0—0 ♖b8 15. ♘g5 ♘f8∓ Goldenov—Toluš, SSSR 1952; **9. e4!** — A 70

[6] **10. ♘d2** ♘h5 11. ♗g3 ♘g3 12. hg3 ♘d7 13. ♗e2 ♖e8 14. ♘c4 ♘e5 15. ♕b3 ♘c4 16. ♕c4 ♕a5 17. 0—0 ♗d7∓ Damjanović—Đantar, Jugoslavija (ch) 1961; **10. ♗e2** ♕e7 11. ♘d2 ♘d7 12. ♘c4 ♘e8 13. 0—0 ♘e5 14. ♘b6 ♖b8 15. ♕d2 f5∓ Dittmann—Uhlmann, Dresden 1956

[7] 10. . . ♘h5 11. ♗h2 f5 12. ♗e2 f4 13. e4 ♘d7 14. 0—0 ♔h8 15. ♔h1 ♖b8∞ Furman—Forintos, Oberhausen 1961

[8] 11. ♘d2 ♘bd7 12. ♘c4 ♘e8 13. ♗e2 f5 14. 0—0 b6 15. ♖e1 ♖b8∓ Müller—Nikolaiczuk, BRD 1977

[9] Halilbejli—Savon, SSSR 1962

[10] 7. . . **♘a6** 8. ♘c4 ♘c7 9. a4 b6 10. e4 ♗a6 11. ♗g5 h6 12. ♗h4± Donner—Estrada, Varna (ol) 1962; 7. . . **a6** 8. a4 ♘bd7 9. ♘c4 — 7. . . ♘bd7

[11] 10. ♘d6? ♘h5 11. ♘c8 ♘f4—+

[12] 14. ♘d2!? ♖b4 15. b3 ♗a1 16. ♕a1±

[13] 15. ♗b5 ♗f8! [15. . . ♗b2? 16. 0—0 ♗a1 17. ♕a1+—] 16. ♗c6 ♗a6 17. ♕d2 [17. ♗a8? ♖b2 18. ♕a4 ♕f6—+ Donner—Planinc, Wijk aan Zee 1973 — 15/119] ♘c6 18. dc6 ♕f6 19. ♕c3 ♕e6 20. ♖d1⩲ Trifunović

[14] **16. 0—0∞△** 17. . . ♗a1? 18. ♕a1±→ Cvetković; **16. ♖b1** ♗c3 17. ♔f1 ♖b1 18. ♕b1 a6 19. h4±→»

[15] **10. ♘e4?** b5! 11. ♘cd6 ♘d6 12. ♘d6 [12. ♗d6 ♖e8 13. ♗b8 ♖e4—+] g5! 13. ♗g3 ♗b2—+; **10. ♘b5?** ♗d7! 11. ♘bd6 b5 12. ♘e8 ♗e8 13. ♘e5 ♕d6 14. ♘d3 ♕d5∓ Suetin; **10. e3** g5! 11. ♗g3 f5 12. f4 ♕e7 13. ♕d2 gf4 [13. . . ♘d7?! 14. ♗e2 gf4 15. ef4 ♘df6 16. a4 h6 17. 0—0 ♗d7 18. ♗h4± Suetin—Kogan, SSSR 1956] 14. ♗f4 ♘d7 15. ♗e2 ♘e5∓ Šamkovič—Vasjukov, SSSR 1956; **10. e4** ♕e7!△ f5∓

[16] **10. . . a6?!** 11. a4± × d6, b6; **10. . . ♗c3** 11. bc3 [11. ♕c3 b5 12. ♘d2 f5 (12. . . b4 13. ♕c2 ♕e7 14. ♕e4 ♕f6 15. 0-0-0± Macukevič—Suetin, SSSR 1956) 13. h4 ♕f6 14. e3 a6 15. ♕f6 ♖f6= Ghitescu—Spasov, Zinnowitz 1965] b5 12. ♘b2 ♗b7 [12. . . a5 13. e4 ♕e7 14. ♗d3 b4 15. 0—0 ♘d7= Borisenko—Talj, Riga 1955; 12. . . ♘d7 13. c4 ♗a6 14. e3 ♖b8 15. cb5 ♗b5= Dittmann—Trifunović, Leipzig (ol) 1960; 12. . . f5 13. a4 ♕a5 14. e3 ♗a6 15. ♗e2 (15. ♕c1 b4 16. c4 ♘d7=) b4 16. c4 ♘d7 17. 0—0 ♘ef6 18. f3 ♕c7= Tukmakov—Židkov, SSSR 1972 — 15/122] 13. g3 [13. e4? ♕e7∓] ♘d7 14. ♗g2 f5 15. 0—0 ♘df6 [15. . . c4 16. e4=] 16. a4 a6= Antošin—Talj, SSSR (ch) 1956

[17] **11. ♘b5** ♗a6 12. a4 [12. ♘cd6 ♘d6 13. ♘d6 f5△ g5, f4∓] ♗b5 13. ab5 ♘d7 [13. . . a6?! 14. e3 ♖a7 15. ♗e2± Gligorić—Giustolisi, Dublin 1957] 14. e3 [14. ♘d6 ♘df6! 15. ♘e8 ♖e8 16. ♖d1 ♘e4 17. ♕c2 ♕f6∓ Goldin—Šapošnikov, corr. 1962] ♘e5 15. ♗e5 ♗e5 16. ♘e5 de5 17. ♗e2 ♘d6∓ Sliwa—Suetin, Polska—Belorusija 1958; **11. a4** ♗a6 12. e3 — 11. e3

[18] 12. . . ♗c4 13. ♗c4 a6 14. 0—0 ♘d7 [14. . . ♕e7 15. ♖ab1 ♘d7 16. ♖fc1 f5 17. b4± Borisenko—Polugajevski, SSSR (ch) 1956] 15. ♖ab1 f5 16. ♗g3 ♕f6 [16. . . ♕e7?! 17. ♖fe1 ♘e5 18. ♗f1 ♘f6 19. e4± Tajmanov—Suetin, SSSR (ch) 1958] 17. f4 ♘c7 18. ♖fc1 ♖fe8= Borisenko—Suetin, SSSR 1958; 13. . . ♘d7! 14. 0—0 ♘e5 15. ♗e2 f5= Donner—Spaski, Leiden 1970

[19] **13. h4** ♗c4 14. ♗c4 a6 15. ♗e2 [15. ♕e2 ♘f6 16. ♗d3 ♖a7 17. g3 ♘g4∓ Borisenko—Boleslavski, SSSR (ch) 1961] ♘d7∓ Farago—Velimirović, Amsterdam 1976 — 22/142; **13. ♗g3** g5 14. f4∞ Joksić

[20] 16. 0—0 ♘d7 17. f4 ♘c7 18. ♗f2 b5 19. ab5 ♘b6 20. ♗e2 ab5= Osnos—Forintos, Leningrad—Budapest 1962

[21] **9... ♕d7** 10. a4 b6 11. e3 ♗a6 12. ♕f3 ♗c4 13. ♗c4 ♕e7 14. 0—0 ♘bd7 15. ♕e2 ♘e5 16. ♗b5 ♕c7 17. f4± Inkjov—Goormachtigh, Groningen 1974; **9... ♖e8** 10. ♕d2 a6 11. a4 b6 12. g3 ♖a7 13. ♕f4± Močalov—Carenkov, SSSR 1973; **9... b6** 10. a4 ♗a6 11. e3 [11. ♘b5 ♗b5 12. ab5 ♕c7?! 13. ♗f4 ♘e8 (Močalov—Kapengut, SSSR 1974 — 18/108) 14. g3!±; 12... ♘bd7!?∞] ♗c4 12. ♗c4 a6 13. 0—0±; **9... ♕e7!?**

[22] **10. ♗h4 a6** 11. a4 g5 12. ♗g3 ♘e8 13. e4 f5 14. ef5 ♗f5 15. ♗e2± Donner—Langeweg, Beverwijk 1963; **10... b6** 11. e3 ♗a6 12. a4 ♕e7 13. ♖c1 [13. ♕c2?! ♘bd7 14. ♗e2 ♗c4 15. ♗c4 g5 16. ♗g3 ♘h5 17. 0—0 f5∓ Popov—Ermenkov, Varna 1975; 13. ♘b5 ♗b5 14. ab5 ♘bd7 15. ♗e2 g5 16. ♗g3 ♘e4= Szabo—Portisch, Budapest 1959] ♘bd7 14. b3± R. Garcia—Rubinetti, Buenos Aires 1970; **10... ♘a6** 11. e3 ♘c7 12. a4 b6 13. ♗e2 ♗a6 [13... ♗b7 14. 0—0 ♕e7 15. e4± van den Berg—Robatsch, Beverwijk 1963] 14. 0—0 ♕d7 15. e4 ♖ac8∓ Popov—Nunn, Birmingham 1974; **10... ♕d7!?**

[23] 10... ♘e8!? 11. ♕c1 g5? 12. ♗d2△ h4; 11... ♔h7? 12. ♘b5 Cvetković; 11... ♗c3!? Filip

[24] 11. ♘d6? ♘h5 12. ♘c8 ♘f4—+

[25] 15. ♘d6 ♖b4 16. ♗e2 [16. ♗b5? ♗f8 17. ♗c6 ♗a6 18. ♗a8 ♖b2—+; 18. ♕d2 ♘c6 19. dc6 ♕f6 20. ♕c3 ♕e6∓→] ♗b2 17. 0—0∞ Cvetković; 17. ♖b1!?

[26] 16. b3! ♗a1 [16... ♕d5 17. ♗e2△ ♗f3] 17. ♕a1 ♕d5 18. a3 ♖g4 [18... ♖b3 19. ♗e2 ♖d3 20. ♗f3± Cvetković] 19. ♗e2 ♘c6 20. ♗f3 ♕e6 21. ♗g4 ♕g4 22. 0—0± Petrosjan—Nunn, Hastings 1977/78 — 25/131

[27] 8. e4 ♗g7 9. ♗e2 0—0 10. 0—0 ♖e8 — A 77

[28] 9. ♘b6 ♕b6 10. e4 ♗g7 11. ♗b5 ♘d7 12. ♕a4 a6 13. ♗d2 ♕c7 14. 0—0 0—0 15. ♗e2 ♖b8= Kabga—Čehov, Caracas 1976

[29] 9... ♗g7?! 10. ♘e3! 0—0 11. ♗d3 ♘bd7 [11... ♘h5 12. 0—0 ♗e5 13. a4 ♘f4 14. a5 ♘d7 15. ♘c4± Nimzowitzch—Marshall, New York 1927] 12. 0—0 a6 13. a4 ♖b8 14. ♘c4 ♕c7 15. ♗f4± Borisenko—Sokolski, SSSR (ch) 1954

[30] 13... ♘h5 14. ♗e3 ♖e8 15. ♕d2 ♖b8 16. ♖fe1 ♕d7 17. a5 b5 18. ab6± Gligorić—Trifunović, Jugoslavija (ch) 1957

[31] 14. ♖e1 ♘g4 15. h3 ♘e5= Stulik—Ježek, ČSSR (ch) 1957

[32] 14... b6 15. ♖ae1 ♕c7 16. h3± Ivkov—van Schoor, München (ol) 1958

[33] E. Fischer—Soos, Netanya 1965

[34] **8. ♕a4?!** ♘bd7∓; **8. e4** — 6. e4; **8. e3** h6 9. ♗h4 g5 10. ♗g3 ♘h5 11. ♗b5 ♔f8 12. ♗d3 [12. ♗e2 ♘g3 13. hg3 ♘d7 14. ♕c2 ♕e7= Spasov—Hort, Slnčev Brjag 1974 — 18/110] ♘g3 13. hg3 ♘d7 14. ♕c2 ♕e7 15. 0—0 h5! 16. ♗f5 ♘e5 17. ♗c8 ♖c8= Deže—Velimirović, Sombor 1972 — 14/141; 11. ♗d3 ♘g3 12. hg3 — 7... h6

[35] 8... h6 9. ♗h4 g5 10. ♗g3 ♘h5 11. ♕a4 — 7... h6

[36] 9... b6 10. a4 [10. ♘de4 ♗f5 11. ♘f6 ♗f6 12. ♗f6 ♕f6 13. ♗e2 ♗c8 14. 0—0 ♘a6 15. f4 ♖e8 16. e4 ♕d4∓ Antošin—Vaganjan, Budapest 1973] ♗a6 11. ♘c4±

[37] 10... ♘bd7 11. ♗e2 ♕c7 12. 0—0 ♘b6 13. e4 ♗d7 14. ♕c2± Filip—Lokvenc, Marianske Lazne 1960

[38] 12... ♖b8 13. ♗f4 [13. h3± Tukmakov—Larsen, Las Palmas 1978 — 25/132] ♘e5 14. a5 ♘fd7 15. ♗g3 f5 16. e4 ♘f6 17. ef5 ♗f5 18. ♗e5 ♖e5 19. ♘c4± Simagin—Suetin, SSSR (ch) 1960

[39] 13... ♖b8 14. a5 b5 15. ab6 ♖b6 16. ♘c4 ♖b4 17. ♗f4± Möhring—Golz, Zinnowitz 1966

[40] 14. e4? ♘fd5! 15. ed5 ♗c3 16. ♕c3 ♖e2 17. ♗h6 ♖e5∓ Hartston

[41] 14... c4?! 15. ♗f6 ♗f6 16. a5 ♘d7 17. ♘ce4 ♗e5 18. ♕c4± Botvinik—Talj, Moskva (m) 1960

[42] △ ♘c8 Talj

[43] **10... ♘a6** 11. ♘c4 [11. ♗e2 ♘c7 12. 0—0 b5 13. ♘b5 ♘b5 14. ♗b5 ♖b8 15. ♕e2 g5 16. ♗g3 ♘d5∞ Banik—Suetin, SSSR 1961] ♘c7 12. a4 ♕e7 13. ♗e2 b6 14. 0—0 ♗a6 15. ♖e1 ♗c4 16. ♗c4 a6 17. e4± Geler—Tringov, Beograd 1969 — 8/84; 12... b6!? Sokolov; **10... b6** 11. ♗e2 ♗a6 12. a4 ♕e7 13. 0—0 ♗e2 14. ♕e2 ♘bd7 15. f4±○ Kušnir—Evans, Lone Pine 1975

[44] **12... ♘e5?** 13. f4 ♘eg4 14. ♗g4 ♗g4 15. ♗f6 ♕c8 16. ♗g7 ♗d1 17. ♗f8+— Usakovski—Klackin, SSSR 1967; **12... ♕c7!?△** ♖b8

[45] 14... g5 15. ♗g3 ♘e5 16. h3± Buslajev—Zilber, SSSR 1961

[46] 16. ♕b3± Furman—Bebčuk, SSSR 1964

[47] 8. ♗f4 ♘h5 [8... ♗g7 9. ♘d2 ♘h5 10. ♕a4 ♔f8 11. ♗e3 ♘d7∞ Popov—Darga, Enschede 1963] 9. ♗g3 [9. ♗d2 ♗g7 10. ♕c1 a6 11. a4 c4∓ Rajković] ♗g7 10. ♘d2 ♘g3 11.

hg3 ♘d7 12. e3 0—0 13. ♗e2 ♘e5 14. a4 b6 15. ♕c2 ♕e7 16. 0—0 h5∓↑» Filip—Rajković, Smederevska Palanka 1978 — 25/133

[48] 10. ♕a4 ♗d7! [10... ♘d7 11. ♕e4? ♕e7 12. ♗d6 ♕e4 13. ♘e4 f5 14. ♗f8 fe4 15. ♗h6 ♖h6 16. ♘g5 e3∓ Žadurski—Suetin, SSSR 1962; 11. ♘b5!± Suetin] 11. ♕e4 ♕e7 12. ♗d6 ♕e4 13. ♘e4 f5 14. ♗b8 ♖b8 15. ♘c3 b5 16. ♘e5 b4 17. ♘d1 ♗g7 18. ♘c4 ♘f6∞ Geler—Suetin, SSSR 1960

[49] **11. ♕a4** ♔f8 12. e3 ♘g3 13. hg3 ♘d7 [13... a6 14. ♕c2 b5 15. a4 b4 16. ♘d1±] 14. ♕c2 ♘e5 15. ♗e2 [15. ♘f3 ♕e7 16. ♘e5 ♕e5 17. ♗d3 ♗d7 18. a4 ♖e8 19. ♔f1 h5∓↑» Šašin—Savon, SSSR 1974] a6 16. a4 h5= Uhlmann—Espig, Raach 1969; **11. ♘c4** ♘g3 12. hg3 0—0 [12... a6?! 13. a4 f5 14. ♕b3 0—0 15. ♕b6± Averbah—Vasjukov, Tbilisi 1959] 13. e3 ♕e7 14. ♗d3 ♘a6! 15. ♖c1 ♘c7∞ Bagirov—Vasjukov, SSSR 1961

[50] **12...** ♘d7 13. ♘c4 [13. ♗e2 ♕e7 14. g4 ♖b8 15. 0—0 ♔f8 16. a4 ♘f6∞ Filip—Green, Nice (ol) 1974 — 17/125] ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. ♕c2 a6 16. a4 ♗g7 17. ♗d3 ♕e7= Bagirov—Savon, SSSR 1973 — 15/121; **12... a6** 13. a4 ♘d7 14. ♗e2 ♘e5 15. ♘c4 ♘c4 16. ♗c4= Osmanagić—Portisch, Sarajevo 1962

[51] 14. ♗d3 ♘d7 15. ♗c2 ♘e5 16. ♘e5 ♕e5 17. ♕d3 f5 18. g4 ♗d7 19. gf5 ♗f5 20. ♕d2=

[52] 14... ♘d7? 15. ♘b5 ♖d8 16. ♘bd6 ♘f6 17. ♘c8 ♖ac8 18. d6± Pytel—Ničevski, Polanica Zdroj 1971

[53] 15. ♕d3 ♘d7 16. ♗d1 ♘e5 17. ♘e5 ♕e5 18. ♗c2 f5∞ Baturinski—Sorokin, corr. 1971 — 12/102

[54] **16. a4** ♘e5= Botvinik—Talj, Moskva (m) 1960; **16. e4** ♘f6 17. ♕c2 ♗d7 18. a4 ♖e8 19. ♖fe1 ♖ad8= Uhlmann—Gligorić, La Habana (ol) 1966

[55] 10... ♗g7 11. ♗b5 ♔f8 12. ♗d3 ♘g3 13. hg3 ♘d7 14. ♕c2 ♕e7 15. ♗f5±

[56] **12. ♕a4**?! ♘d7 13. ♕e4 ♕e7 14. ♘d2 ♘f6∓ Beljavski—Suetin, SSSR 1970 — 10/120; **12. ♘h2** 0—0 13. ♘g4 ♗g4 14. ♕g4 f5 15. ♕a4 ♘d7 16. ♗e2 a6 17. ♕c2 b5 18. 0—0 ♕f6∓ Bondarevski—Bilek, Leningrad—Budapest 1962; **12. ♗e2** 0—0 13. ♘d2 ♕e7 14. ♘c4 — 10. ♘d2; **12. ♘d2** — 10. ♘d2

[57] **12... 0—0** 13. ♕c2 f5 14. 0—0 ♘a6 15. a3 ♗d7± Antošin—Forintos, Moskva—Budapest 1963; **12...** ♕e7 13. ♕c2 ♘d7 14. ♔f1 ♔f8 15. ♖e1 a6 16. a4 ♖b8 17. ♖e2 h5 18. ♔g1 h4 19. gh4 gh4 20. ♗f5± Antošin—Rašković, Soči 1974 — 18/111

[58] 13... ♘f6 14. ♘d2 0—0 15. ♘c4 ♕e7 16. a4 ♗d7 17. 0—0 ♖ab8 18. ♖fe1 b6 19. e4±○ Talj—Tatai, Las Palmas 1975

[59] 16. ♖ab1 ♕e7 17. ♖fc1 △ b4± Furman—Talj, Tallinn 1971 — 11/75

A 62

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	0—0[1]	♘d2[3]	a4	♘b5[5]	♖e1	h3	ab5	♕b3[6]		±
	b6[2]	♗a6	♘bd7[4]	♘e8	♘e5	♗b5	♘c7			
2	. . .	♘d2[7]	a4[8]	♘c4	♔g2	♗f4[11]	f3	♗d2	e4	±
	♗g4	♕d7	♗h3[9]	♗g2	♕e7[10]	♖d8[12]	♘h5	♘d7	♘e5[13]	
3	. . .	♗f4[14]	a4	♘e4[17]	♘d2[18]	♘e4[20]	♗d2[21]	♕c1	♕d2	±
	♖e8	a6[15]	♘e4[16]	♖e4	♖b4[19]	h6	♖b2	♖d2[22]	f5[23]	
4	. . .	. . .	♗g5	♕d2	h3	♗e3[25]	♖ab1	♗h6[26]	♔h2[27]	=
	. . .	♘h5	♕b6[24]	♘a6	f6	f5	♗d7	♗h8		
5	. . .	♘d2	a4[29]	♘b5	ab5	h3	♖a4	♘e4	♘c3	±
	. . .	b6[28]	♗a6[30]	♗b5	♘bd7	♖e7[31]	♘e8	♘df6	♘c7[32]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 ♘a6

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
6	♗f4[33]	a4[34]	♘d2[36]	♗e3	♘c4	♕b3	♗f3	♗f4	♕c4	=
	♘c7	♖e8[35]	♘h5	b6	♗a6	♕d7	♘f6	♗c4	a6[37]	
7	h3	e4[38]	♖e1[40]	♗g5	♗e3	a4	♗f1	♘d2	f4[42]	±
	♘c7	♘d7[39]	♘e8[41]	♗f6	♖b8	a6	♕e7	♘c7		

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
8	. . .	e4[43]	♔h2	♖e1	♗f4[45]	♕c2	♗d6	♖e1		⩲
	♗d7	♕c8[44]	♖e8	c4	♘c5	♘d3[46]	♘e1			
9	♘d2	a4	♘c4[48]	♕b3[49]	♕c4	♗g5[50]	♗d2	b3	h3	=
	♘c7[47]	b6	♗a6	♗c4	a6	h6	♖e8	♕d7	b5[51]	
10	. . .	♘c4	a4[53]	e3	♕c2	b3	♗b2	♖ad1	h3	±
	. . .	♘h5[52]	f5	b6	♗a6[54]	♕d7[55]	♖ae8	♘f6	♕e7[56]	

[1] 9. ♘d2 b6 10. ♘c4 ♗a6 11. ♕d3 ♗c4 12. ♕c4 a6 13. 0–0 b5 14. ♕h4 ♘bd7 15. ♗g5 ♖e8 16. ♖fe1 1/2 : 1/2 Anikajev–Tarjan, Graz 1972

[2] **9. . . ♗d7** 10. a4 ♕c7 11. e4 ♘a6 12. ♖e1 ♖fe8 13. e5 de5 14. d6 ♕c8 15. ♘e5± L. Grigorjan–Želandinov, SSSR 1970; **9. . . ♗f5** 10. ♘d2 ♕d7 11. ♕b3 [11. e4 ♗h3 12. ♗h3 ♕h3 13. ♕f3±] ♘a6 12. e4± Grünfeld–Udovčić, Beograd 1952; **9. . . ♕e7** 10. ♘d2 ♘bd7 — A 63; **9. . . a6** 10. a4 ♘bd7 11. ♘d2 — A 63

[3] **10. ♗f4** ♘e8 11. ♕d2 ♘d7 12. ♗h6 f6 13. ♗g7 ♔g7 14. ♘e1 ♘e5 15. f4 ♘f7 16. e4± Pfleger–Lengyel, Tel Aviv (ol) 1964; 10. . . ♖e8!? — 9. . . ♖e8; **10. ♖e1** ♘e8 [10. . . ♗a6 11. e4 ♘g4 12. ♗f4±; 10. . . ♖e8 11. ♗f4± — 9. . . ♖e8] 11. a4 [11. ♗f4 ♘d7 12. ♕d2 ♗a6 13. ♗h6±] ♗a6 12. e4 ♘d7 13. ♗g5 f6 14. ♗e3 ♘e5 15. ♕c2 ♘c7 16. ♖ed1± Spanjaard–Donner, Beverwijk 1957

[4] **11. . . ♘e8** 12. ♖e1 ♘d7 13. ♕c2 ♘c7 14. b3 f5 15. ♗b2 ♘e5 16. f4 ♘g4 17. ♘d1± Lukin–Lutikov, SSSR 1966; **14. . . ♖e8** — 9. . . ♖e8

[5] 12. h3 ♘e8 13. ♕c2 f5 14. b3 ♘c7 15. ♗b2 g5 16. ♘c4 ♗c4 17. bc4 ♘e5=

[6] Radaškovič–Korsin, SSSR 1968

[7] **10. ♖e1** ♗f3 11. ♗f3 a6 12. a4 ♘bd7 13. a5 ♖e8 14. ♗g2 ♕c7 15. h3± Marović–O. Rodriguez, Cienfuegos 1973 — 15/123; **10. ♗f4** ♘h5 11. ♗g5 ♕d7 12. ♕b3 ♘a6 13. ♘d1 ♖ab8 14. a4 h6 15. ♗d2 ♗h3 16. ♗c3 ♗g2 17. ♔g2± Furman–Gufeld, SSSR 1970 — 10/123; **10. h3** ♗f3 11. ♗f3 a6 [11. . . ♕d7 12. ♔h2 b5 13. ♕b3 a6 14. a4 b4 15. ♘b1△ ♘d2-c4± Boleslavski] 12. a4 ♘bd7 13. ♖b1 [13. ♗g2 c4= Boleslavski] ♕c7 14. ♗d2 ♖ab8 15. ♗g2 ♖fe8 16. ♕c2 b5 17. ab5 ab5 18. b4 cb4 19. ♖b4 ♘h5 20. e3± Furman–Podgajec, SSSR (ch) 1971 — 11/76

[8] **11. f3** ♗h3 12. e4 ♗g2 13. ♔g2 b5 14. a4 b4 15. ♘e2 ♕e7 16. ♘f4 ♘fd7∓ Pustina–Tatai, Skopje (ol) 1972; **11. ♖e1** b5 12. a4 b4 13. ♘cb1 ♗h3 14. e4 ♗g2∓ Marović–Tatai, Beverwijk 1967; 11. . . ♘a6!?; **11. ♕b3** ♘a6 12. f3 [12. ♖e1 ♖ab8 13. f3 ♗h3 14. ♗h3 ♕h3∓ Furman–Tajmanov, SSSR (ch) 1961] ♗h3 13. ♘c4 ♗g2 14. ♔g2 ♘b4 15. ♘e3= Balašov–Platonov, SSSR (ch) 1970

[9] 11. . . ♘a6 12. ♘c4 [12. f3 ♗h3 13. e4 ♗g2 14. ♔g2±] ♖fd8?! 13. ♗f4 ♗h3 14. ♗d6 ♗g2 15. ♔g2 ♖e8 16. ♗e5± Razuvajev–Gufeld, SSSR 1972

[10] 13. . . ♖e8 14. f3± Boleslavski

[11] 14. ♕c2 ♘a6! 15. e4 ♘b4 16. ♕e2 ♖ad8 17. ♖e1 ♖fe8= Razuvajev–Peresipkin, SSSR 1977

[12] 14. . . ♘e4 15. f3 ♘c3 16. bc3 ♖d8 17. ♕d2±

[13] 18. b3±

[14] **10. ♖e1** ♘e4 [10. . . a6 11. a4 ♘bd7 12. ♘d2 — A 64] 11. ♘e4 ♖e4 12. ♘d2 ♖e8 13. a4 b6 14. ♖b1 ♘a6= Grigorjan–Vitolinš, SSSR 1965; **10. ♘e1** ♘bd7 11. ♕c2 a6 12. a4 ♖b8 13. b3 b5 14. ab5 ab5 15. ♗b2= Veltmander–Polugajevski, SSSR 1958; **10. h3** a6 11. a4 ♘bd7 12. ♗f4 ♘h5! 13. ♗d2 f5 14. ♕c2 ♘df6 15. ♘g5∞ Kogan–Bangijev, SSSR 1975; 12. ♘d2 — A 64

[15] **10. . . ♘e4** 11. ♘e4 [11. ♖c1 ♘c3 12. bc3 b5 13. ♘g5 a5 14. ♘e4 ♖a6 15. ♘c5∞ Veltmander–Gipslis, SSSR 1955] ♖e4 12. ♘d2 ♖f4 [12. . . ♖b4 13. a3 ♖b2 14. ♘c4± Kluger–Czerniak, Amsterdam (ol) 1954] 13. gf4 ♗b2 14. ♖b1 ♗g7± Veltmander–Judovič, SSSR 1957; **10. . . b6** 11. ♘g5 [11. ♘d2 ♘h5 12. ♗e3 ♘d7 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e5 ♖e5= Muhin–Raškovski, Soči 1973; 11. ♖e1 a6 12. e4 ♘g4 13. a4 ♖a7 14. h3 ♘e5 15. ♗e5 ♗e5 16. ♘e5 de5 17. ♕b3± I. Zajcev–Raškovski, Soči 1976] ♘a6 12. ♘ge4 ♘e4 13. ♘e4 ♗f8 14. ♕d2± Sosonko–Andersson, Tilburg 1977

[16] **11. . . h6** 12. ♖e1 ♗f5 13. ♕b3 ♘e4 14. ♘e4 ♖e4 15. ♕b7 ♘d7 16. ♗d6 ♖b4 17. ♕c7± Guljko–Zaharov, SSSR (ch) 1976; **11. . . ♕c7** 12. ♕d2 ♘bd7 13. ♖fe1 c4 **14. ♗h6** ♗h8 15. ♕f4± Smislov–Toluš, SSSR (ch) 1951; **11. . . ♗g4** 12. ♕d2 ♗f3 13. ♗f3 ♕c7 14. ♖fc1 ♘bd7 15. b4 ♘e5 [15. . . cb4 16. ♘b5±] 16. ♗e5 ♖e5 17. bc5± Sosonko–Smejkal, Biel (izt) 1976; 13. . . ♕e7!?

[17] **12. ♖c1** ♘c3 13. bc3 b5 14. ♘g5∞; **12. ♕b3** ♕c7 13. ♘e4 ♖e4 14. ♘d2 ♖b4 15. ♕e3 ♘d7 16. ♕e8 ♘f8 17. ♘e4 ♕d7= Uhlmann–Kluger, Marianske Lazne 1954

[18] 13. ♘g5 ♖d4 14. ♕c1 ♗f5∞

[19] 13. . . ♖e8 14. ♘e4 ♗f8 15. ♗g5±

[20] 14. b3!? ♗a1 15. ♕a1⩲ Ivanović

[21] **15. ♘d6??** ♖f4 16. ♘c8 ♖d4—+; **15. ♗d6?** f5∓

[22] 16... ♖b6 17. ♗a5±; 17. ♗h6±

[23] **17... ♗a1** 18. ♖a1 f5 [18... ♔h7 19. ♕c3 ♘d7 20. ♘d6±] 19. ♕h6±; **17... f5** 18. ♘c3 ♕a5 19. ♖ac1 b5 20. ♕f4± Savon—Talj, SSSR 1970 — 10/125

[24] 11... ♕d7 12. e4 b5 13. ♖e1 b4 14. ♘a4 ♘a6 15. h3± Sosonko—Smislov, Tilburg 1977

[25] **14. g4?** fg5 15. gh5 g4∓; **14. ♗h6** ♗h6 15. ♕h6 ♕b2 16. ♖fc1 ♕b6 17. g4 ♘g7 18. ♕f4 ♖f8 19. ♘e4 ♘e8∞ Kapengut

[26] 16. ♘g5? ♘g3 17. fe3 ♖e3∓

[27] **17. ♘g5?!** c4 18. e3 ♘c5 19. b3?! ♕b4 20. ♖fc1 cb3 21. ab3 a5∓ I. Ivanov—Kapengut, SSSR 1977 — 23/125; **17. ♔h2**= Kapengut

[28] **10... ♘a6** 11. ♘c4 ♘c7 [11... ♗f8 12. ♖e1 ♖b8 13. ♘b5± Přibyl—Bellon, Nice (ol) 1974 — 17/130] 12. ♗f4 ♗f8 13. e4 b5 14. ♘a5 c4 15. ♘c6± Lim—Vranešić, Skopje (ol) 1972; 13... b6!?△ ♗a6; **10... a6!** 11. a4 ♘bd7= — A 64

[29] **11. b3** ♗a6 12. ♗b2 ♘bd7 13. h3 b5 14. a3 ♘b6= L. Grigorjan—Ustinov, SSSR 1972; **11. ♖e1** ♗a6 12. a4 ♖e7?! 13. h3 ♘e8 14. e4 ♘d7 15. ♘b5 ♗b5 16. ab5± Juferov—Astašin, SSSR 1968

[30] 11... ♘a6 12. ♘c4 ♘c7 13. ♘d6 [13. ♗f4 ♗f8 14. ♖e1 ♘h5 15. ♗d2± Kovacs—Czerniak, Beverwijk 1955] ♕d6 14. ♗f4 ♕d7 15. d6 ♘e6 16. ♗a8± Benkö—Kraidman, Netanya 1971

[31] 14... a5 15. ♖e1 ♖c8 16. ♖a4 ♘h5 17. g4 ♘hf6 18. f4± Florian—Kluger, Hungary 1955

[32] 18. ♕d3± Heemsoth—Gligorić, Hastings 1959/60

[33] 10. e4 ♘c7 [10... ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♕f3±] 11. a4 [11. ♖e1 ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♕f3 ♘d7 14. ♕e2 ♖e8= Letelier—Darga, La Habana 1964] ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♕f3 a6 14. ♕d3 ♘d7 15. f4 ♖b8 16. e5 de5 17. f5⩲ Lomaja—Petrajev, SSSR 1970 — 10/761

[34] 11. e4 ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♗f3 ♕d7 14. e5 de5 15. ♗e5 ♖ad8 16. ♕b3 b6 17. ♔g2 ♘fe8 18. ♖fe1= Marović—Szabo, Zagreb 1964

[35] 11... b6 12. ♕d2 ♖e8 13. ♗g5 ♕d7 14. ♘h4 ♘g4 15. ♕c2 h6 16. ♗c1 ♕e7= Ignatjev—Kuindži, SSSR 1971; 12. ♖e1!?

[36] 12. ♖e1 ♘e4 13. ♘e4 ♖e4 14. ♘d2 ♖b4 15. ♖a2 b5 16. e4 ♖b8∞ Uusi—Zilber, SSSR 1953

[37] Mojsejev—Šamkovič, SSSR 1970 — 9/91

[38] 11. a4 ♖e8 [11... b6 12. ♖e1 ♖b8 13. e4 ♗b7 14. ♖b1 ♖c8 15. ♗f4 ♘h5= Day—Szabo, Lone Pine 1977] 12. ♘d2 b6 13. ♖e1 [13. ♘c4 ♗a6 14. ♕b3 ♗c4 15. ♕c4 a6 16. ♗g5 h6 17. ♗d2 ♕d7 18. e4 b5= Bertok—Matulović, Soči 1966] ♗a6 [13... ♕e7 14. ♘f3 ♖b8 15. e4 ♘d7 16. ♗f4 f6± Korčnoj—Buslajev, SSSR 1956] 14. e4 ♘d7 15. ♘f3 ♘e5 16. ♘e5 ♖e5 17. ♗e3 ♗b7= Bertok—Matulović, Jugoslavija (ch) 1965

[39] **11... b5** 12. e5 ♘fe8 [12... de5 13. d6±] 13. ♖e1 ♗b7 14. ed6 ♘d6 15. ♗e3 ♘a6 16. ♗g5 f6 17. ♗f4± Furman—Přibyl, Leningrad—Praha 1970 — 11/77; **11... a6** 12. a4 ♖b8 13. a5 b5 14. ab6 ♖b6 15. ♖a2 ♘b5 16. ♘a4± Hübner—Zuckerman, Dresden 1969

[40] 12. ♗g5 f6 13. ♗f4 ♘e5 14. ♘d2 b5 15. ♗e3 b4 16. ♘e2 ♗a6 17. ♖b1 f5∓ Lengyel—Langeweg, La Habana (ol) 1966 — 2/87

[41] **12... b5** 13. ♗f4 ♘e5 14. ♘e5 de5 15. ♗e3±; **12... ♖b8!?**; **12... ♖e8!?**

[42] Korčnoj—Talj, SSSR (ch) 1962

[43] 11. a4 c4 12. ♘d4 [12. ♗e3? ♖e8 13. ♘d2 ♘h5 14. ♘de4 f5!∓ Padevski—Honfi, Majdanpek 1976] ♘c5= Honfi

[44] 11... c4 12. ♗f4±

[45] 14. e5?! de5 15. ♘e5 ♗f5 16. ♗g5 ♘b4 17. ♖c1 ♘d7∓ Marović—Planinc, Amsterdam 1973 — 17/126

[46] 15... ♗f8!?

[47] 10... ♖b8 11. a4 ♘c7 12. ♘c4 ♘fe8 13. ♗f4 f5 14. ♕d2 b6 15. ♖ac1 ♗a6 16. b3 ♕d7 17. ♗h6 b5 18. ♗g7± Addison—Evans, USA 1963

[48] **12. ♖e1** ♗a6 13. ♖a3 ♖e8 14. e4 ♘d7 15. ♗f1 ♗f1 16. ♘f1 a6 17. ♗f4 ♘e5= Foguelman—Pachman, Buenos Aires 1960; **12. ♖b1** ♗a6 [12... ♘g4 13. h3 ♘e5 14. f4 ♘d7 15. ♘de4 ♕e7 16. ♖e1 a6= Vatnikov—Smirnov, SSSR 1964] 13. b4 cb4 14. ♖b4 ♗b7 15. ♘b3 ♕d7 16. h3 ♖ae8 17. ♖d4± Buslajev—Polugajevski, SSSR 1956

[49] 13. ♘a3 ♖e8 14. ♖e1 ♘d7 15. ♗d2 f5 16. ♕b3 ♘f6 17. e4∞ Vukić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1967 — 3/683

[50] **15. ♕h4** ♘d7 16. ♗g5 f6 17. ♗h6 ♗h6 18. ♕h6 ♕e7 19. b3 ♖ae8∓ Novikov—Šamkovič, SSSR 1973; **15. ♖b1** ♘d7 16. b4 b5 17. ab5 ab5 18. ♕d3 c4 19. ♕c2 ♘b6∓ Quinteros—G. Garcia, Las Palmas 1974 — 17/127; **15. ♗f4!?** Bukić

[51] 19. ♕d3= Bivšev—Klavin, SSSR 1955

[52] **11... b5** 12. ♘d6 ♕d6 13. ♗f4 ♕b6 14. d6 ♘h5 [14... ♗b7 15. ♗b7 ♖ad8 16. ♗f3 ♘ce8 17. ♕b3±; 14... ♖d8 15. dc7 ♖d1 16. ♖fd1 ♗b7 17. ♗b7 ♕b7 18. ♖d8 ♘e8 19. ♖ad1 ♗d4 (19... ♗f6 20. ♖b8± Boleslavski—Kapengut, SSSR 1961) 20. ♖b8 ♕c6 21. ♘d5± Ogaard—Bosler, Schweiz 1972] 15. dc7 ♘f4 16. ♗a8± Kotkov; **11... ♖b8** 12. ♗f4 [12.

a4 a6 13. ♗f4 ♘ce8 14. a5 ♕c7 15. ♕d2 ♗d7 16. ♗h6 ♗b5 17. ♘a3± Szabo—Malich, Marianske Lazne 1959] ♘fe8 13. ♘e4±; **11...** ♘**g4** 12. ♗f4 ♘e5 13. ♗e5± Euwe; **11...** ♘**fe8** 12. a4 b6 13. ♗d2 ♖b8 14. ♘b5 ♘b5 15. ab5 ♘c7 16. ♖a7 ♘b5± Talj—Mnacakanjan, SSSR 1959

[53] 12. e4 b6 [12... b5 13. ♘a5±] 13. e5 ♗a6 14. ed6 ♗c4 15. dc7 ♕c7 16. d6∞

[54] 14... ♗b7!?

[55] 15... ♕e7!?

[56] 19. ♖fe1 ♘d7 20. f4 [Marović—Honfi, Maribor 1977] h6±

A 63

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 ♘bd7

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	♖e1[1]	a4	♖b1	♗d2	♕c2	b4	♕b3	♕c4[4]	h3	=
	a6	♖b8[2]	♕c7	♘g4	c4[3]	cb3	♘c5	♗d7	♘e5[5]	
2	♘d2	♘c4[6]	♘e5	a4[7]	♗f4[9]	♕d2	♗h6	♕h6	♕d2	±
	♕e7	♘e5	♕e5	a6[8]	♕e7	♖b8	♗h6	b5	b4[10]	
3	. . .	e4[11]	♕e2[13]	a4	h3	f4	♘c4	♘e4	ab5	±
	♘e8	♘e5[12]	a6[14]	♗d7	f5	♘f7	fe4	b5	♗b5[15]	
4	. . .	a4[16]	h3	♘de4[17]	♘e4	f4	gf4	f5	f6	∞
	♖e8	♘e5	g5	♘e4	h6	gf4	♘g6	♘h4	♘g2[18]	
5	. . .	a4	♘c4[20]	♘e3	a5	♘c4	♕b3	♕c4	ab6	=
	a6	♘e8[19]	♘b6[21]	♗d7[22]	♘c8	♗b5	♗c4	b5	♘b6[23]	
6	. . .	. . .	♘c4[24]	♗f4	♘a3[26]	a5	♘c4	♕b3	♘a3	=
	. . .	♖b8	♘e8[25]	♘b6	♗d7[27]	♘c8[28]	♗b5	♕d7	♘a7[29]	
7	. . .	. . .	. . .	h3	♘a3[31]	a5[32]	♘c4	♕b3	♗d2	=
	. . .	. . .	. . .	♘b6[30]	♗d7	♘c8	♗b5[33]	♘c7[34]	♖e8[35]	
8	. . .	. . .	. . .	a5	♘b6	f4[36]	e3[37]	h3	♘c8[39]	∞
	. . .	. . .	. . .	♘e5	♘c7	♘g4	f5[38]	♘f6	♕c8[40]	

[1] **10. a4** ♘e8 11. e4 ♘e5 12. ♘e5 ♗e5 13. ♗h6 ♘g7 14. ♕d2 b6= Sliwa—Spaski, Göteborg (izt) 1955; **10.** ♗**f4** ♕e7 11. ♖e1 a6 12. a4 ♖b8 13. e4 ♘g4 14. ♘d2 ♘de5 15. ♘f1 ♘c4 16. ♕e2 b5 17. ab5 ab5 18. h3 ♘ge5 19. ♗c1= Smislov—Portisch, Hungary 1978 — 26/129

[2] 11... ♖e8 12. e4 c4 13. ♕e2 ♕c7 14. ♗f4 ♘g4 15. ♗f1 ♘de5 [15... ♕c5?! 16. ♘d2 ♘de5 17. h3± Sosonko—Ligterink, Wijk aan Zee 1977] 16. ♘e5 ♘e5 17. ♗e5 ♗e5 18. ♕c4 ♕c4 19. ♗c4±

[3] 14... ♘de5 15. ♘e5 ♘e5 16. ♖ec1=

[4] 17. ♕a3? ♖e8 18. a5 ♘f2! [18... ♗f5 19. ♖b4∓ Korčnoj—Kapengut, SSSR 1969 — 8/85] 19. ♔f2 ♗c3 20. ♗c3 ♘e4—+ Suetin

[5] 19. ♘e5 ♗e5 20. ♖ec1= Suetin

[6] **11. h3** b6 12. a4 ♗a6 13. ♖e1 ♘e8 14. ♘de4 [14. ♘b5?! ♗b5 15. ab5 ♘c7 16. ♕b3 ♘f6∓ Donner—Petrosjan, Göteborg (izt) 1955] ♘c7 15. ♗g5 f6 16. ♗f4= Euwe; **11. e4** ♖b8 12. a4 b6 13. ♕e2 ♘e8 14. ♖e1 ♘c7= Kaplan—Mortides, Skopje (ol) 1972; **11.** ♖**e1** ♘e8 [11... ♘e5 12. h3 ♖e8 13. ♕c2 c4 14. ♖f1 ♕c7 15. f4 ♘ed7 16. ♔h2± Eales—Pritchett, Groningen 1970] 12. e3 ♘c7 13. a4 ♘a6 14. f4 ♘b4 15. ♘c4 ♘b6 16. ♘a3± Korčnoj—Kaplan, Hastings 1975/76; **11. a4** ♘e5 [11... ♘h5 12. e4 ♘e5 13. ♕e2 f5 14. f4 ♘g4 15. ♘c4± Hort—Nunn, Hastings 1975/76] 12. f4 ♘eg4 13. ♘c4 ♘e8 14. e3 f5 15. h3 ♘gf6 16. ♖e1 ♗d7 17. ♗d2 ♘c7 18. ♕b3 ♖ab8 19. ♔h2± Lilienthal—Suetin, SSSR (ch) 1954

[7] 13. ♖e1 ♕e7 14. a4 ♘d7 15. ♕b3 ♘e5 16. ♗d2 g5 17. ♘e4 h6 18. ♗c3 f5? 19. ♘c5± van Seters—Tan, Hastings 1962/63; 18... ♖b8=

[8] 13... ♗d7!?

[9] **14.** ♕**b3** ♕e7 15. a5 ♖b8 16. ♗f4 ♘d7 17. ♘e4 ♘e5 18. ♗g5 f6 19. ♗d2 ♘f7= Fedder—Brinck-Claussen, Danmark (ch) 1973; **14. a5** ♖e8 15. ♗f4 ♕e7 16. ♕b3 ♘d7 17. ♖fe1 ♘e5 18. ♘a4 ♗d7 19. ♘b6± Gligorić—Petrosjan, Zürich (ct) 1953

[10] 19. ♘d1 a5 20. ♘e3 ♗a6 21. ♖ac1± Saren—Haik, Skopje (ol) 1972

[11] **11.** ♖**e1** b6 12. ♕c2 ♗a6 13. b3 b5 14. ♗b2 ♘c7 15. a3 ♖c8± Portisch—Ivkov, Bever-

wijk 1965; **11.** ♕c2 ♘c7 12. a4 ♖e8 13. ♘de4 ♕e7 14. ♗g5 ♕f8 15. ♗f4 ♘e5 16. ♖ab1 ♗f5 17. h3± Borisenko—Arsenjev, SSSR 1975; **11.** ♘c4 a6 12. a4 — 10... a6

12 11... b6 12. a4 ♗a6 13. ♘b5 ♗b5 14. ab5 ♘c7 15. ♕b3±

13 12. h3?! f5 13. ♔h2 f4 14. ♘f3 g5 15. ♕e2 ♔h8 16. ♗d2 a6 17. a4 b6∓ Danenhower—Spaski, Vancouver 1971; 13. ef5!?

14 12... f5 13. f4 ♘f7 14. a4 ♘c7 15. ♘c4 fe4 16. ♗e4 ♗h3± Aguado—Lombardy, Mar del Plata 1957

15 19. ♖a3± Smejkal—Hort, Wijk aan Zee 1975

16 **11.** ♕c2 ♘e5 12. e4 ♘h5 13. f4 ♘g4 14. ♘c4 f5= Nejštadt—Simagin, SSSR 1963; 12. b3 a6 13. a4± — A 64; **11.** ♘c4 ♘b6 12. ♘b6 [12. ♘e3 ♘g4=] ♕b6 13. ♕c2 ♗d7 14. h3 ♕a6 15. ♗g5 b5= Milić—Polugajevski, Jugoslavija—SSSR 1959

17 13. ♘f3 g4 14. ♘e5 gh3 15. ♘f7 ♔f7 16. ♗f3 ♗g4 17. ♘e4∞ Vasjukov—Natapov, SSSR 1958

18 19. ♕d3 ♘h4∞ Uhlmann—Larsen, Beverwijk 1961

19 **11...** ♕c7 12. ♘c4 ♘b6 13. ♘a3 ♗d7 14. a5 ♘c8 15. ♘c4 ♗b5 16. ♕b3 ♗c4 17. ♕c4± Lengyel—Korčnoj, Wijk aan Zee 1971; **11...** ♕e7 12. a5?! b5 13. ab6 ♘b6 14. ♘b3 ♘c4 15. ♖a4 ♘b6 16. ♖a2 ♘c4 17. ♕d3 ♖b8= Vukić—Ničevski, Jugoslavija (ch) 1969; 12. h3±; 12. ♘c4±

20 12. a5 b5 13. ab6 ♘b6 14. ♘b3 ♘c4 15. ♖a4 ♘b6 16. ♖a2 ♘c4 17. ♕d3 [1/2 : 1/2 Marović—Udovčić, Jugoslavija (ch) 1964] ♖b8=

21 12... ♘e5 **13.** ♘e5 ♗e5 14. ♕d3 ♗g7 15. ♗d2 ♗d7 16. a5 ♘c7= Horowitz—Reshevsky, New York 1956; **13.** ♘e3 ♘g4= Euwe; **13.** ♘a3±

22 13... f5 14. a5 ♘d7 15. ♘c4±

23 Velimirović

24 12. a5 b5 13. ab6 ♘b6 14. ♘b3 ♘c4=; 14. e4 ♖e8= — A 64

25 12... ♘b6?! 13. ♘d6 ♗g4 14. a5 ♕d6 15. ♗f4 ♕d8 16. ♗b8 ♘c4 17. ♗a7± Marović—Bertok, Jugoslavija (ch) 1963

26 12. ♘d2 ♘d7 13. ♘c4 ♘b6 14. ♘d2 g5 15. ♗e3 f5∞ Jovanić—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1963

27 **14...** ♕e7 15. e4 ♘d7 16. h3 b6 17. ♖e1± Mariotti—Robatsch, Nice (ol) 1974; **14... g5** 15. ♗e3 f5∞ Kapengut

28 **15...** ♘**a8** 16. ♘c4 ♗b5 17. ♕b3 ♘ac7 18. ♘b6 f5 19. ♖fe1± Seilc—Hodos, SSSR 1961; **15... ♗c3** 16. bc3 ♘a4 17. ♘c4 ♘c3 18. ♕d2 ♘b5 19. e4± Radaskovič—Kapengut, SSSR 1969

29 19. ♘c4 ♘c8 20. ♘a3 ♘a7= Savon—Kapengut, SSSR (ch) 1971

30 **13... b5** 14. ab5 ab5 15. ♘a5±; **13... b6** 14. e4! ♘e5 15. ♘a3 f6 16. f4±; **13...** ♘e5 14. ♘a3 f5 15. f4 ♘f7 16. ♘c4 ♗d7 17. a5 ♘c7± Marović—Cebalo, Jugoslavija 1967 — 4/113

31 14. ♘e3 ♗d7 15. ♖e1 ♘c8 16. a5 ♘a7 17. ♗d2 ♘b5 18. ♘c4± Marović—Hartoch, Basel 1971

32 15. ♗d2 ♘c8 [15... ♗c3 16. bc3 ♗a4 17. ♕c1⩲] 16. ♖b1 b5 17. ab5 ab5=

33 16... ♘c7!?

34 **17...** ♗**c4** 18. ♕c4 ♘c7 19. ♗d2 b5 20. ab6 ♘b6 21. ♕d3= Peev—Savon, Cienfuegos 1973; **17...** ♕**d7** 18. ♘a3 ♘c7= Gipslis

35 Bukić—Velimirović, Jugoslavija 1968

36 15. h3 ♘b5 [15... ♘d7 16. ♘c4 ♘e5 17. ♘b6 ♘d7 18. ♘c4 ♘e5 19. ♘e3 f5 20. f4 ♘f7 21. ♘c4± Stahlberg—Ježek, Praha 1956] 16. ♗d2 ♖e8 17. ♖e1 [Marović—Littlewood, Hastings 1962/63] ♘d7 18. ♘c8 ♕c8 19. ♕a4 b6=

37 16. ♘c4 ♖e8 17. ♘e4 ♘b5 18. h3 ♗f5 19. hg4 ♗e4 20. e3 f5∓ Donner—Keres, Hastings 1954/55

38 16... ♖e8 17. ♖e1± Quinteros—Velimirović, Vinkovci 1970 — 10/126

39 18. ♔h2 ♘b5 19. ♗d2 ♗d7 20. ♘ca4 ♖e8 21. ♖c1 ♘e4∓ Bukić—Janošević, Jugoslavija 1968

40 Silva—Kaplan, Stockholm 1969

A 64 — **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. ♘f3 g6 7. g3 ♗g7 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 ♘bd7 10. ♘d2 a6 11. a4 ♖e8**

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	♕c2[1]	♘c4[3]	♘e5[4]	a5	ab6	e4[5]	♗d2	h3	♖a2	=
	♖b8[2]	♘e5	♖e5	b5	♖b6	♗d7	♖e7	♕b8	♘e8[6]	
2	e4	♘c4	♘a3	♖e1	♗f1[9]	ab5	♘ab5	♗b5	♗d7[10]	⩲
	♖b8[7]	♘b6	♘a8[8]	♘c7	b5	ab5	♘b5	♗d7	♕d7[11]	

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
3	♖e1	♘c4	♘e5[14]	a5[15]	♗f4	ab6	♖a2	h3	♘e4	=
	♖b8[12]	♘e5[13]	♖e5	♖e8	b5	♖b6	♘g4	♘e5	h6[16]	
4	a5	ab6	♘b3[18]	♖a4	♖a2	♕d3	♕c4[22]	♕d3[23]	♕c2	=
	b5[17]	♘b6	♘c4[19]	♘b6[20]	♘c4	♖b8[21]	♖b4	♖b3	♖b8	
5	♘c4	♘a3[24]	a5[25]	♘c4	♕b3	♕c4	ab6	♕h4[27]	♕d8[28]	=
	♘b6	♗d7	♘c8	♗b5	♗c4[26]	b5	♘b6	♘fd7	♖ed8[29]	
6	. . .	♘a3[30]	h3[31]	f4[32]	♔h2	♘c4	♕c2[35]	e3	♗d2[36]	=
	♘e5	♘h5	f5	♘f7[33]	♘f6[34]	b6	♖a7	♖ae7		
7	h3	♘de4[37]	♘f6	♗f4	a5[39]	ab6	♘a4			=
	♘h5	♘df6[38]	♘f6	♖b8	b5[40]	♖b6				
8	. . .	♔h2	f4[41]	e4[42]	♘de4	♘e4	♘g5	♘e6	de6	∞
	. . .	f5	♘df6	fe4	♘e4	♘f6	h6	♗e6	d5[43]	
9	. . .	♘c4[44]	♘a3[45]	a5[47]	♘c4	♕b3	♕c4	♔h2	♕a4	=
	♖b8	♘b6	♗d7[46]	♘c8	♗b5[48]	♗c4	♘d7[49]	♘e5	b5[50]	
10	. . .	. . .	♘a3[51]	f4[53]	e4[54]	♗e3	♗f2	e5	ed6	±
	. . .	♘e5	♕c7[52]	♘ed7	c4[55]	♘h5	♘c5	♘d3	♕d8[56]	
11	. . .	. . .	. . .	e4[57]	ef5	g4	hg4	gh5	h6[60]	∞
	. . .	. . .	♘h5	f5[58]	♗f5	♗g4[59]	♕h4	♖f8	♗h8[61]	
12	. . .	. . .	. . .	♔h2	f4[62]	e3[64]	♕d3	a5	ab6	=
	. . .	. . .	. . .	f5	♘f7[63]	♗d7	♕c8	b5	♖b6[65]	

[1] 12. ♖b1 ♖b8 13. b4 b5 14. ab5 ab5 15. ♗a3 [15. bc5 b4 16. ♘ce4 ♘c5∓ Vaganjan—Češkovski, SSSR (ch) 1974 — 19/99] ♗a6 16. ♘de4 ♘e4 17. ♘e4=

[2] 12. . . ♘e5 13. b3 b6 14. ♗b2 ♖b8 15. h3 b5 16. ab5 ab5 17. f4± Razuvajev—Klavin, SSSR 1971

[3] **13. a5** b5 14. ab6 ♘b6 15. e4 ♖e7 16. ♖a2 ♘e8 17. ♘b3 ♘c4 18. ♘d2 ♘d2 19. ♗d2 ♖eb7∓; **13. b3** b5 14. ab5 ab5 15. ♗b2 ♘e5 **16.** e4= Razuvajev—Raškovski, SSSR 1972

[4] 14. ♘a3 ♗d7∓

[5] 17. ♗f4 ♖e7 18. ♖a2 ♖eb7 19. ♘a4 ♖b4 20. ♗d2 ♗f5 21. ♕c1 ♖b3∓

[6] Liberzon—Štejn, SSSR (ch) 1967

[7] 12. . . ♘e5 13. ♕c2 ♘h5 14. f4 [14. h3 g5! 15. ♘f3 g4∞] ♘g4 15. ♘c4 [15. ♘f3?! f5 16. ♘g5 (16. ♘h4 ♗d4 17. ♔h1 ♕f6∓) ♗d4 17. ♔h1 ♕f6∓ Ganza—Lukić, corr. 1975] ♗d4 16. ♔h1 ♕f6!∞

[8] 14. . . ♗g4 15. f3 ♗d7 16. ♗f4 ♘c8 17. ♘c4 ♘h5 18. ♗d6 ♘d6 19. ♘d6 b5!⩱; 16. ♗e3!?±

[9] 16. a5 ♗d7! [16. . . b5? 17. ab6 ♖b6 18. ♘c4±] 17. ♗f1 ♘b5= Bukić

[10] 20. ♗f1!? Bukić

[11] 21. ♔g2 ♘g4 22. ♖a4 ♘e5 23. ♖e2 ♖b4⩱ Quinteros—Estevez, Torremolinos 1974 — 17/131

[12] 12. . . b6 13. f4 ♖b8 14. ♘c4 ♕c7 15. e4± Johansson—Kirsch, Hallesberg 1973/74

[13] 13. . . ♘b6 14. ♘a3 ♗d7 15. ♗f4 ♘c8 16. ♘c4 ♕c7 17. a5 ♘h5 18. ♗d2 ♗b5 19. ♕b3 ♗d7= Boleslavski

[14] 14. ♘a3 ♘h5! [14. . . ♖e7? 15. h3 ♘c8 16. f4± Donner—Pachman, Hastings 1954/55; 15. f4 [15. e4? c4!∓] ♘g4= Boleslavski

[15] 15. f4? ♖e8 16. a5 ♘d7 17. ♔h1 b5 18 ab6 ♕b6∓

[16] 21. ♕c1 g5 22. ♗e5 ♗e5 23. ♘d2 ♗g7= K. Grigorjan—Polugajevski, SSSR (ch) 1974 — 18/114

[17] 12. . . ♘e5 13. f4 ♘eg4 14. ♘c4 ♘h5 15. e4! [15. ♘e4 ♗f8 16. ♖e1?! ♗f5 17. ♘c3 ♗g7 18. e3 ♘f4! 19. gf4 ♕h4 20. h3 ♗c3 21. bc3 ♕f2 22. ♔h1 ♗e4 23. ♖g1 h5!⩱→ Harlamov—Kim, SSSR 1973; 15. e3 f5 16. h3 ♘h6 17. ♔h2 ♘f6 18. ♕d3 ♕c7= Bajkov—Ivanov, SSSR 1971] ♗d4 16. ♔h1 ♘f2 17. ♖f2 ♗f2 18. e5 de5 19. fe5 ♗d4 20. g4 ♘g7 21. ♗f4 h5 22. ♘e4 ♗g4 23. ♕d2±↑ Boleslavski

[18] 14. e4 ♖b8 15. ♖e1 ♕e7 16. ♘f1 ♘c4 17. ♕e2 ♘e5 18. h3 c4= Donner—Filip, Amsterdam (ol) 1954

[19] **14. . . ♗f5** 15. ♘a5 ♕c7 16. ♗f4± Ščerbakov—Polugajevski, SSSR 1955; **14. . . ♕c7** 15. ♘a5 ♗d7 16. h3 [16. ♖e1 ♘g4 17. ♗d2 f5 18. ♕c2 c4 19. h3 ♘f6 20. ♗e3 ♖e3 21. fe3 ♕c5⩱ Zahariev—Radev, Bulgaria 1973; 20. b3!?; 16. e4 ♗b5 17. ♖e1 ♘fd7 18. ♗d2 ♘e5=]

♗b5 17. ♖e1 [17. ♗e3 ♘fd7 18. ♕b3 ♘f6 19. ♖fc1 ♗d7 20. ♕d1± Euwe—Kotov, Zürich (ct) 1953; 18... ♗c3 19. ♕c3 ♗e2 20. ♖fe1±; 18... ♖ad8!? Bronštejn] ♖eb8 18. ♖a3 ♘c4 19. ♘c4 ♗c4 20. b3 ♗b5 21. ♕c2± Boleslavski

[20] 15... ♘e5 16. ♘a5 ♗d7 17. ♖a2 ♕c7 18. h3 ♗b5 19. b3 ♘h5 20. ♗d2 f5= O'Kelly—Toluš, Bucuresti 1953; 19. ♖e1± Figler—Razuvajev, SSSR 1971

[21] 17... ♘e5 18. ♕c2 ♘c4 19. ♘e4 ♘e4 20. ♕c4 ♘f6 21. ♘a5± Boleslavski

[22] 18. ♘a1?! ♘e5 19. ♕d1 ♘h5 20. h3 f5 21. ♔h2 f4!∓↑» L. Grigorjan—Kapengut, SSSR 1970

[23] 19. ♘d2 ♖c4 20. ♘c4△ ♗f4⩲ Boleslavski, Kapengut

[24] **13. ♘e3** ♘g4 14. ♘g4 ♗g4 15. h3 ♗d7 16. ♕d3 ♖b8= Stahlberg—Kluger, Bucuresti 1954; **13. ♘b6** ♕b6 14. a5 ♕c7 15. ♗f4 ♘h5 16. ♗d2 ♗d7= Toran—Esposito, Buenos Aires 1955

[25] **14. ♗f4** ♘c8 15. ♘c4 ♕c7 16. e4 ♘h5 17. ♗e3 ♖b8= Sosonko—Vejnger, SSSR 1966; 14... ♘h5!?∓; **14. e4** ♖b8 15. ♖e1 ♘c8 16. ♗f1 b5 17. ab5 ab5 18. ♘ab5 ♘e4∞ Didiško—Kernozicki, SSSR 1965; **14. ♗d2** ♖b8 15. a5 ♘c8 16. ♘c4 ♗b5 [16... ♘g4 17. ♕c2 ♘e5 18. b3 ♗b5= Furman—Kapengut, SSSR 1966] 17. b3 b6 18. ♕c2 [18. ab6 ♗c4 19. bc4 ♘b6=] ♗c4 19. bc4 ba5 20. ♖a2 ♘d7 21. ♘d1 ♖b4∞

[26] 16... ♕d7 17. ♖e1 ♖b8 18. ♘a3 ♘a7= Boleslavski

[27] 19. ♕d3 c4 20. ♕c2 ♘fd7∓

[28] 20. ♗g5 ♕b8 21. ♖a2 c4 22. ♗e3 ♕c7∓ Pjankov—Psahis, SSSR 1977

[29] 21. ♖a2 ♖db8 22. ♖d1?! a5! 23. e4 a4∓ Minev—Hulak, Pula 1975 — 19/102; 22. ♗f4=

[30] 13. ♘e5 ♖e5 14. e4 ♖e8 [14... ♖b8 15. a5 b5 16. ab6 ♖b6 17. ♘a4 (17. ♕c2= — 12. ♕c2) ♖b4 18. ♗d2 ♖be4!∞] 15. h3 ♖b8 16. a5 b5 17. ab6 ♖b6 18. ♕c2 ♗d7 [18... ♘d7 19. ♘d1! ♕c7 20. ♘e3 ♖b4 21. ♖a2 ♕b8 22. ♗d2± Veresov—Kapengut, SSSR 1970] 19. ♗d2 ♕c8 20. ♔h2 ♗b5 21. ♖fe1 ♘d7= Kapengut

[31] **14. f4** ♘g4∓; **14. e4** b5!!∓

[32] **15. e4**?! b5 16. ♘e2 [16. ab5 ab5 17. ♘cb5 ♗a6∓] fe4 17. ♗e4 ♗h3∓ Stecko—Bangijev, SSSR 1971 — 11/78; **15. ♔h2** f4 16. ♗f4 [16. gf4 ♕h4 17. fe5 ♗e5! 18. f4 ♕g3 19. ♔h1 ♗h3 20. ♖g1 ♘f4∓ Gufeld] ♘f4 17. gf4 ♕h4 18. e3 [18. fe5 ♗e5 19. f4 ♗f4 20. ♖f4 ♕f4 21. ♔h1 ♖e3∓] ♘f7 19. ♘c4 g5 20. ♕f3 [20. ♘b6 gf4 21. ♘a8 ♗e5!⩲] gf4∞

[33] 15... ♘g3 16. fe5 ♘f1∞

[34] 16... ♖b8 — 12... ♖b8

[35] 18. ♕b3 ♖b8?! 19. ♘a5 ♕c7 20. ♘c6± Lejn—Vasjukov, SSSR (ch) 1969; 18... ♘d7=

[36] Šereševski—Juferov, SSSR 1971

[37] **13. a5** b5 14. ab6 ♘b6 15. e4 ♖b8 16. ♖e1 ♕c7 17. ♗f1 ♗d4∓ Peterson—Juferov, SSSR 1969; **13. e4** ♘e5 14. f4 ♘g3∞; 14... ♘d3!?

[38] 13... ♘e5 14. g4 f5 [14... ♘f6 15. f4 ♘c4 16. ♕b3 ♘b6 17. a5± Minić] 15. gh5 fe4 16. ♘e4± Kovačević—Kržišnik, Jugoslavija 1974 — 17/129

[39] 16. ♕d3 ♕e7 17. e4 ♘h5 18. ♗d2 ♕e5 19. a5 [19. ♕f3? ♘f6 20. ♖fe1 ♘d7 21. a5 ♕d4∓ Osnos—Talj, SSSR (ch) 1968/69 — 7/100] ♕d4 [19... b5? 20. ab6 ♖b6 21. ♘a4 △ ♗c3±] 20. ♕d4 ♗d4∓

[40] 16... ♗d7!?

[41] 14. e4!? ♘e5 15. ef5 ♗f5 16. g4 ♘g4 [16... ♘f4 17. gf5 ♘g2 18. f6 ♘f4 19. ♘de4±] 17. hg4 ♕h4 18. ♔g1 ♗g4∞ Browne—Zuckerman, Netanya 1971

[42] 15. a5 b5? 16. ab6 ♕b6 17. ♘c4△ ♘a5-c6±; 15... ♗d7△ ♗b5∞

[43] **20... ♖e6** 21. ♗b7 ♖a7 22. ♗f3 d5 23. ♕d3 ♕e8 24. b3!± Boleslavski—Juferov, SSSR 1971; **20... d5** 21. ♖e1 ♕d6 22. ♕d3 ♖e6 23. ♖e6 ♕e6 24. ♕g6 ♖e8 25. ♖a3 c4! [25... d4 26. f5 ♕f7 27. ♕f7 ♔f7 28. ♖b3± Raskin—Bangijev, SSSR 1972] 26. ♖e3 ♘e4∞ Raskin—Bangijev, SSSR 1973

[44] 13. a5 b5 14. ab6 ♘b6 15. e4 [15. ♘b3 ♘c4 16. ♖a4 ♘b6 17. ♖a2 ♘c4=] ♘fd7 16. f4 f5 17. ♖e1 [17. ef5 gf5 18. ♘f3 ♘f6 19. ♘g5 h6 20. ♘e6 ♗e6∞] ♗d4 [17... c4 18. ef5 gf5 19. ♗f1 ♖e1 20. ♕e1± Czerniak—Sigurjonsson, Varna 1975 — 20/125] 18. ♔h2 ♘f6 19. ef5 ♖e1 20. ♕e1 gf5 21. ♘b3 ♘c4 22. ♘d4 cd4 23. ♘a4 ♗d7∞ Hernandez—Holm, Siegen (ol) 1970

[45] 14. ♘e3 ♗d7 [14... ♘bd7 15. ♖b1 (15. ♘c4 ♘b6=) ♕c7 16. ♗d2 ♘h5 17. ♔h2 f5= Tatai—Rajković, Sarajevo 1972; 14... ♘fd7 15. a5 ♘a8 16. ♘c4 ♘e5 17. ♘e5 ♗e5 18. ♕d3 b5 19. ab6 ♘b6∞ Pachman—Mecking, Manila (izt) 1976 — 23/126] 15. ♗d2 ♘h5 [15... ♖e7 16. ♕c2 ♕e8 17. ♖fe1 ♖d8 18. a5± Marović—Ljubojević, Rovinj—Zagreb 1975 — 19/101; 17... ♘c8!? Minić] 16. a5 ♘a8 17. ♔h2 f5 18. f4 ♗b5 19. ♗f3 ♘f6 20. ♕c2 [Spasov—Rajković, Trstenik 1978 — 26/127] ♘c7 21. ♖ae1 ♗d7 22. ♘c4 ♘b5∓ Spasov; 15. a5 ♘c8 16. ♘c4= — 14. ♘a3

[46] 14... ♘a8 15. ♗d2 ♘c7 16. a5± van Sheltinga—Lengyel, Beverwijk 1964

[47] **15. ♗f4**?! ♘h5! [15... ♘c8 16. ♘c4±] 16. ♗d6 ♗c3 17. ♗b8 ♗b2 18. g4 [18. ♗a7 ♗a1? 19. ♗b6 ♕b6 20. ♕a1 ♖e2 21. ♖b1± Gheorghiu—Ljubojević, Manila 1974 — 19/100; 18... ♘a4!∓ Sokolov] ♕b8 19. gh5 ♘a4 20. ♖a2 ♘c3 21. ♕b3 ♘e2 22. ♔h1 ♗g7∓ Hort—Marović, Banja Luka 1976; **15. ♖e1** ♘c8 16. ♕d3 ♕c7 17. ♗d2∞ Furman—Židkov, SSSR

1973; **15. e4** ♘c8 16. ♕d3 ♕c7 17. ♗e3 ♘a7 18. ♖fc1 b5 19. b4∞ Navarovszky—Lengyel, Hungary 1965

[48] **16... b5** 17. ab6 ♘b6 18. ♘a5± ; **16...** ♕c7 17. ♗d2! [17. ♖e1 ♗b5 18. ♕b3 ♗c4 19. ♕c4 ♘d7= Averbah—Korčnoj, SSSR (ch) 1960] b5 18. ab6 ♘b6 19. ♘a5± Kovačević—Andersson, Titovo Užice 1978 — 26/128

[49] 18... b5 19. ab6 ♘b6 20. ♕d3 c4 21. ♕d1 ♖a8 22. ♗e3±

[50] 21. ab6 ♖b6 [Vukić—Gliksman, Jugoslavija (ch) 1968] 22. ♖a2=

[51] 14. ♘e5 ♖e5 15. a5 [15. e4 ♖e8=] ♗f5=

[52] **14...** ♕e7 15. f4 ♘ed7 16. ♔h2 h5 17. e4 ♘h7± S. Sokolov—Savon, SSSR 1966; **14...** ♘ed7 15. ♖e1 h6 16. ♗d2 g5 17. ♕c2 ♘e5 18. b3 ♘h5 19. ♘c4± Borisenko—Sergijevski, SSSR 1960; **14...** ♖e7 15. f4 ♘ed7 16. e4 ♘e8 17. ♘c4 ♘b6 18. ♘e3± Bukal—Browne, Sarajevo 1970 — 9/92; **14... b6** 15. f4 ♘ed7 16. ♕d3 ♖e7 17. ♗d2 ♘e8 18. e4 ♕c7 19. ♔h2± Osnos—Berežnoj, SSSR 1963

[53] 15. ♖e1 c4 16. ♗e3 ♘h5 [16... ♘fd7 17. ♗a7 ♖a8 18. ♗d4 f5 19. ♖c1 ♖b8 20. ♔h2± Pelikan—Wexler, Mar del Plata 1972] 17. a5 f5 18. ♗b6 ♕e7 19. f4 ♘d7 20. ♗f2 b5 21. ab6 ♘b6 22. e4 fe4 23. ♖e4 ♕d8 24. ♖e8 ♕e8 25. ♕d2± Hübner—Torre, Leningrad (izt) 1973

[54] 16. ♗d2?! c4 17. ♖c1 b5 18. ab5 ab5 19. ♘a2 [19. b4?? ♕a7 0 : 1 Tatai—Reshevsky, Palma de Mallorca 1972] ♘e4∓

[55] 16... b6 17. ♔h2 ♗b7 18. ♕d3 ♖bc8 19. ♘c4 ♗a8 20. ♗d2± Szabo—Unzicker, Amsterdam (ol) 1954

[56] Gonzales—Polugajevski, La Habana 1962

[57] **15. g4**? ♕h4! 16. ♘e4 h6 17. gh5 ♗h3 18. ♘g3 ♘g4 19. ♗f4 ♗d4!—+→ Kakageldiev—Ceškovski, SSSR (ch I) 1978 — 26/126; **15. e3** f5 16. ♖b1 ♗d7 17. b4 cb4 18. ♖b4 ♕a5 19. ♘a2 b5= Osnos—Štejn, SSSR (ch) 1967 — 3/103; **15. f4** ♘g3 16. fe5 ♘f1 17. ♕f1 ♖e5 18. ♗f4 ♖f5 19. e4 ♗d4 20. ♔h1 ♖h5∞ Raksin—Žuravlev, SSSR 1975; **15. ♗d2** f5 16. ♖b1 [16. e3 ♗d7 17. ♕c2 ♘f7 18. ♕d3 g5 19. ♕e2 ♘f6= Peev—Spasov, Cienfuegos 1973 — 15/124] f4 17. ♗f4 [17. gf4 ♕h4 18. fe5 ♗h3= Gufeld] ♘f4 18. gf4 ♘f7 19. ♕d3 b5 20. ab5 ab5 21. b4 c4 22. ♕f3 ♗d7⩱ Liptay—Adamski, Hungary 1970 — 9/93

[58] 15... c4 16. ♗e3 ♕c7 17. ♗a7 ♖a8 18. ♗d4±

[59] 17... ♘g4 18. hg4 ♕h4 19. gf5 ♗e5 20. ♖e1 ♕h2 21. ♔f1± Juferov—Vasjukov, SSSR 1968

[60] **20. hg6**? hg6∓ ; **20. ♗g5** ♕g5 21. ♘e4 ♕h4↑⩱ Andonovski—Lukić, corr. 1976

[61] 21. ♘e4 ♘g4 22. ♕g4 ♕g4 23. ♘c4 b5 [23... ♖be8? 24. ♘cd6 ♖e5 25. ♖a3± Marović—Kapengut, Jugoslavija—SSSR 1971 — 12/103] 24. ab5 ab5∞ Kivlan—Petkevič, SSSR 1974 — 17/132

[62] 16. ♗d2 ♗d7 17. ♖b1 b5 18. ab5 ab5 19. b4 ♕e7= Butnoris—Ničevski, Vilnus 1969 — 8/86

[63] 16... ♘d7 17. ♖e1 ♘hf6 18. ♘c4 ♘b6 19. ♘d2 ♘bd7 20. ♘c4 ♘b6 21. ♘d2 ♘bd7 22. a5?! b5 23. ab6 ♘b6∞ Zaharov—Bangijev, SSSR 1971

[64] 17. ♘c4 b5 18. ab5 ab5 19. ♘a5 ♕c7 20. ♘c6 ♖b6 21. ♗f3 b4∓ Juferov—Kapengut, SSSR 1971

[65] Veremejčik—Morhalov, SSSR 1974

A 65 — 1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	. . .	♘f3[2]	♗e2[3]	0—0	a4	♗f3	g3[5]	a5	♗g2	±
	♗e7[1]	0—0	♗g4[4]	a6	♗f3	♘bd7	♖b8	♖e8	♗f8[6]	
2	. . .	. . .	. . .	0—0	♘d2[7]	♕c2	f4	♘c4	♘b5	±
	. . .	. . .	♖e8	♗f8	♘bd7	♘e5[8]	♘g6	b5	♖e4[9]	
3	. . .	♗b5	a4[11]	♗e2	♘f3	0—0	♕c2	♖e1	♘d2	=
	g6	♘bd7[10]	a6	♗g7	0—0	♖e8[12]	♕e7	h6	♘e5[13]	
4	. . .	♘ge2	♘g3	♗e2	0—0[15]	a4[16]	♖b1	♗f4	♕d2	=
	. . .	♗g7	0—0	♘a6[14]	♘c7	♖b8	b6	♖e8[17]	♗a6[18]	
5	. . .	g3	♗g2	♘ge2	a4[20]	0—0	a5	ab6	h3	=
	. . .	♗g7	0—0	a6[19]	♘bd7	♖b8[21]	b5[22]	♕b6	♖e8[23]	
6	. . .	f3	♗e3[24]	♕d2	a4[26]	♘ge2[27]	♖a3	♘b1	♘ec3[28]	=
	. . .	♗g7	0—0	a6[25]	♖e8	♕a5	♘bd7	♕c7		

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
7	. . .	. . .	♗g5	♕d2[29]	a4	♖a3[32]	♘ge2	♘c1	♗e2	±
	. . .	. . .	0—0	a6[30]	♕a5[31]	♖e8	♘bd7	♕c7[33]	c4[34]	
8	. . .	. . .	. . .	♗e3	♕d2[36]	♘ge2[38]	♘c1	a4	♗e2	∞
	. . .	. . .	h6	0—0[35]	♔h7[37]	♘bd7	a6	♖b8	♘e8[39]	
9	. . .	♗f4	♗b5[41]	♗e2[48]	♘f3	0—0[45]	♘d2	a4	♗g3[47]	±
	. . .	♗g7[40]	♗d7[42]	♕c7	0—0[44]	♖e8[46]	a6	♗c8		
10	. . .	. . .	. . .	. . .	♘f3[48]	0—0[50]	♘d2	♕e2	♗e3	=
	. . .	. . .	. . .	♕e7	0—0[49]	♗g4	♗e2	♘h5	♘d7[51]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♗d3 ♗g7 8. ♘ge2 0—0

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
11	♗g5[52]	♗f4[54]	♕d2	♘g3	h4	♕d3	♗g5	e5	ed6	∞
	h6[53]	b6	♔h7	♗a6	♗d3	h5	♕c8	♘g4	c4[55]	
12	0—0	h3[56]	a4[58]	♗g5	♗h4	f4	♔h1	♕d2	♕d3	±
	♘a6	♘c7[57]	b6	h6	♕e8[59]	♗a6	♖c8	♗d3	c4[60]	
13	. . .	♗g5	♗f4[62]	♗d2	♘g3	a3	f4	fg5	♘f5	±
	. . .	h6[61]	g5	♖e8	♖b8	♘c7	♘g4	hg5	♗f5[63]	
14	. . .	♗e3[65]	f4[67]	a4	♖b1	♕d2	b4	h3	♗f2[70]	±
	♘e8[64]	♘d7[66]	a6[68]	b6[69]	♗b7	♖c8	♘ef6	♖e8		
15	. . .	h3[71]	♗g5[73]	♗h4	♕d3	f4	a4	b3[75]	♕c4	=
	b6	♗a6[72]	h6	♗d3[74]	♘bd7	a6	♕c7	♖fe8	♕b7[76]	
16	. . .	♗g5	♗h4[78]	f4[80]	h3	♕d3	♕c4	a4	♘g3	=
	. . .	h6[77]	♗a6[79]	♕c8[81]	♗d3	♘bd7	a6	♖e8	♘h7[82]	
17	. . .	a4[83]	♘g3[85]	♕e2[87]	f4	♗c4	e5	f5	♗g5	∞
	a6	♕c7[84]	♘bd7[86]	♖e8	c4[88]	♘c5	de5	e4	♕e5[89]	
18	. . .	. . .	h3	f4[90]	♘g3	♗c2	ab5	♗e3	♖a7	=
	. . .	. . .	♘bd7	♖b8[91]	c4	b5[92]	ab5	b4[93]	♕d8[94]	
19	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3	♘g3	♗c2	♕f3[97]	ab5	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e8	c4[95]	♘c5[96]	b5	ab5[98]	
20	. . .	♘g3[99]	h3	a4[100]	♗f4	♗a6	♕d2	♖ae1	♗h6	∞
	♖e8	♘a6	♘c7	b6[101]	♗a6	♘a6	c4	♘c5	♗h8[102]	

[1] 6. . . a6 7. f4 b5 8. e5 ♗g4 9. ♗e2 ♗e2 10. ♘ge2 ♘fd7 11. e6 ♘f6 12. f5±↑⊞ Lachmann—Pfeiffer, BRD 1958; 7. . . g6 — A 66

[2] 7. f4 0—0 8. ♗e2 [8. e5 ♘fd7 9. ♘f3 a6 10. a4 ♖e8 11. ♗d3 de5 12. fe5 ♗f6 13. 0—0 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5? 15. ♗h7!± Agdamus—Aguirre, Argentina 1971; 14. . . ♖e5!∞; 8. ♘f3 ♗g4=] b6 9. ♘f3 ♗a6 10. a4 ♗e2 11. ♕e2 ♖e8 12. 0—0 a6 13. ♘d2 ♗f8 14. ♕f3 ♘bd7= Doroškevič—Osnos, SSSR (ch) 1967

[3] 8. ♗d3 ♖e8 [8. . . ♗g4 9. h3 ♗h5 10. ♗f4 ♘bd7 11. 0—0 ♘e8 12. ♕e2 ♗f6 13. g4! (13. ♗h2 ♗f3 14. ♕f3 ♗e5= Gereben—Hajtun, Hungary (ch) 1955) ♗g6 14. ♖ac1±] 9. h3 ♗f8 10. 0—0 ♘a6 11. ♖e1 ♘c7 12. ♖b1 b6 13. a3± Langeweg—Kanko, La Habana (ol) 1966

[4] 8. . . **a6** 9. a4 ♘bd7 10. 0—0 b6 11. ♗f4 ♗b7 12. ♘d2 ♖e8 13. ♗g3 ♗f8 14. f4± Bilek—Korčnoj, Hamburg 1965; 8. . . ♘e8 9. 0—0 ♘d7 10. ♘d2 ♗f6 11. f4 ♕e7 [11. . . ♗d4? 12. ♔h1 ♗c3 13. bc3 ♘f6 14. c4 ♖e8 15. ♗d3±↑ Pachman—Magrin, Venezia 1967] 12. ♕c2 ♘c7 13. ♘c4 ♘b6 14. e5? ♘c4 15. ef6 ♕f6∓ Bejlin—Toluš, SSSR 1955; 14. ♗d2 ; 8. . . ♘**a6** 9. 0—0 ♘c7 10. a3 [10. a4 ♖e8 ! . ♕c2 ♗g4 12. h3 ♗h5 13. ♗f4 ♗f8 14. ♖fe1 a6 15. a5± Toran—Rossetto, Mar del Plata 1955] ♖e8 11. ♕c2 ♗g4 12. b4 cb4 13. ab4 ♗f8 14. ♘d4± Furman—Osnos, SSSR (ch) 1963

[5] 12. ♖e1 ♘e8 13. ♗e2 ♗f6 14. ♗e3 ♘c7 15. ♕d2 ♖e8= Porreca—Trifunović, Zagreb 1955

[6] 15. ♕c2± Toran—Paoli, Chaumont 1958

[7] 10. ♕c2 ♗g4 11. ♗g5 ♘bd7 12. ♖ae1 a6 13. h3?! ♗f3 14. ♗f3 b5 15. g3 h6= Kanko—Osnos, Helsinki 1966; 13. a4±

[8] 11... a6 12. a4 ♕c7 13. ♘c4 ♖b8 14. a5 ♘e5 15. ♘e5 ♖e5± Beni—Orienter, Wien 1964

[9] **14... ♘e4**?! 15. f5±; **14... ♖e4** 15. f5 ♘e5 16. ♗g5 ♖c4 17. ♗c4 a6 18. ♘a3 ♗e7± Bajec—Puc, Ljubljana 1969

[10] 7... ♗d7 8. ♗e2 ♗g7 [8... b5?! 9. ♗b5 ♗b5 10. ♘b5 ♘e4 11. ♕a4±] 9. ♘f3 0—0 10. a4 ♖e8 11. ♘d2 ♘a6 12. 0—0 ♘c7=

[11] 8. ♗f4 ♘h5 9. ♗e3 ♗g7 10. g4?! ♘f6 11. g5 ♘h5 12. ♗e2 0—0! 13. ♗h5 gh5 14. ♕h5 ♕a5∞ Münder—Wockenfuss, BRD 1974 — 18/122; 10. ♗e2!?

[12] 11... ♖b8?! 12. ♗f4 ♘e8 13. ♕d2 f5 14. ef5 ♖f5 15. ♗d3 ♖f8 16. ♖fe1± Kluger—Suba, Sofia 1977

[13] 15. f4 ♘eg4 16. ♘f3 ♘h5 17. h3 f5 18. ♗c4 ♔h7 19. ♗d2 ♕f8∞ Forintos—Vaganjan, Kirovakan 1978

[14] 9... a6?! 10. a4 ♘bd7 11. ♗f4 ♘e5 12. ♕d2 ♗d7 13. 0—0 h5?! 14. ♗g5± Szabo—Velimirović, Budapest 1973

[15] 10. h4 ♘c7 11. h5 b5! 12. a4 b4 13. ♘b1 ♖e8 14. h6 ♗h8 15. ♗g5 ♗a6∓ F. Portisch—Timman, Vilnus 1969

[16] 11. ♗f4 ♖b8 12. ♕d2 b5 13. ♗h6 ♖e8 14. ♗g7 ♔g7 15. f3 ♕e7 16. ♘d1 h5∓↑ Szabo—Ljubojević, Amsterdam 1972

[17] **13... ♗a6**? 14. ♗a6 ♘a6 15. ♘b5+— Szabo; **13... h6**!? 14. ♕d2 ♔h7

[18] 15. ♗a6 ♘a6 16. ♘b5 ♘e4 17. ♘e4 ♖e4 18. ♗d6 ♖b7?! 19. ♖fe1± Szabo—Borik, Dortmund 1974 — 17/140; 18... ♖a8!=

[19] **9... ♘a6** 10. 0—0 ♘c7 11. a4 a6 12. a5 ♖e8 13. f3 ♘b5 14. ♗e3± de Bruycker—Jongsma, Marianske Lazne 1962; **9... ♖e8** 10. a4 [10. 0—0 b5 11. ♕c2 ♗a6 12. ♗g5 ♘bd7 13. f3 h6 14. ♗e3 ♘e5∓ Catozzi—Alexander, Dublin 1957] b6 [10... ♘a6 11. f3 ♘b4?! 12. ♗e3 b6 13. ♕d2 ♗a6 14. 0—0 ♘d7 15. f4± Donner—Czerniak, Venezia 1950] 11. 0—0 ♗a6 [11... a6 12. h3 ♘bd7 13. ♗e3 ♖b8 14. ♖b1 ♕c7 15. ♕d2? ♘e5∓ Krogius—Kopilov, SSSR 1949; 15. b3±] 12. ♕c2 ♕e7 13. f3 [13. f4? ♗e2 14. ♕e2 ♘e4 15. ♘e4 f5∓ Esposito—Casas, Buenos Aires 1959] ♘bd7 14. ♕d2=

[20] 10. a3 b5 11. b4 ♖e8 12. ♖b1∞ Sales—Saidy, Leningrad 1960

[21] **11... ♕c7** 12. h3 c4?! 13. ♗e3 ♘c5 14. ♘d4 ♖e8 15. ♕c2± Aloni—Lengyel, Tel Aviv (ol) 1964; **11... ♖e8** 12. h3 ♖b8 13. g4 b5 14. ab5 ab5 15. ♘g3 ♘e5 16. g5 ♘fd7 17. f4 ♘c4 18. e5 de5 19. f5!±↑ Antošin—Korčnoj, SSSR (ch) 1970

[22] **12... ♖e8** 13. h3 ♘e5 14. f4 ♘d7 15. g4± Keres—Hromadka, Praha 1937; **12... ♘e5** 13. f4 ♘c4 14. ♕a4 b5 15. ab6 ♘b6 [Reiter—Hromadka, Podebrady II 1936] 16. ♕c2!±

[23] Novotelnov—Plater, Moskva 1947

[24] **8. ♗b5** ♘bd7 9. ♘ge2 0—0 10. ♗d7 ♕d7 11. 0—0 b5 12. ♘g3 ♗a6 13. ♗e3 ♕e7∓ Anguera—Kuttner, BRD 1959; **8. ♘ge2** 0—0 9. g4 a6 10. a4 ♘bd7 11. ♘g3 ♖b8 12. ♗e2 ♕c7 13. 0—0 c4 14. g5 ♘e8∓ Pietzsch—Trifunov, Kecskemet 1964

[25] 9... ♖e8 10. ♘ge2 [10. ♗b5 ♘bd7 11. ♘ge2 a6 12. ♗d7 ♗d7 13. 0—0 b5 14. ♘g3= Lagha—Thiellement, Varna (ol) 1962] ♘a6 **11.** ♘c1 ♘c7 12. a4 b6 13. ♗c4 a6 14. 0—0 ♖b8= Franco—Furman, Oberhausen 1961

[26] 10. ♗d3 ♖e8 11. ♘ge2 b5 12. 0—0 ♘d7 13. ♖c1 ♘e5 14. b3 ♘d3 15. ♕d3 b4= Witt—de Greiff, La Habana (ol) 1966

[27] 11. ♗e2 ♘bd7?! 12. ♘h3 ♕a5 13. 0—0± Kalahjan—Gusev, SSSR 1959; 11... ♕a5=

[28] Alvarez—Wexler, Mar del Plata 1960

[29] 9. ♘ge2 b6 10. ♘g3 h6 11. ♗e3 ♘a6 12. ♕d2 ♔h7 13. ♗d3 ♘c7 14. 0—0 ♗d7= Panno—Penrose, Palma de Mallorca 1969

[30] **9... b6** 10. a4 ♗a6 11. ♗b5 ♗b5 12. ab5 ♘d7 13. ♘ge2 ♘e5 14. 0—0 ♘c4 15. ♕c1± Kavalek—Gligorić, Beverwijk 1967; **9... ♖e8** 10. h4 a6 11. h5 ♘bd7 12. hg6 fg6 13. ♘h3 b5 14. ♗e2 ♘e5 15. ♘d1 ♘f7 16. ♗e3± Rossetto—Janošević, Beograd 1962

[31] **10... ♘bd7** 11. ♘h3! ♖e8 12. ♗e2 ♖b8 13. 0—0 ♕c7 14. b3 ♕a5 15. ♖fc1± G. Garcia—Tringov, Plovdiv 1975 — 20/678; **10...** ♖e8 11. ♘ge2 ♘bd7 12. ♘c1 h6 [12... ♖b8 13. ♗e2 ♕c7 14. ♘b3 ♕b6 15. ♖a3± Franco—Talj, Varna (ol) 1962] 13. ♗e3 [13. ♗h6?! ♘e4 14. ♘e4 ♕h4∓] ♘e5 14. ♗e2± Korčnoj—Ciocaltea, Bucuresti 1966 — 1/443

[32] 11. ♖a2 ♖e8 12. ♗c4 ♘bd7 13. ♘ge2 ♘e5 14. b3 ♘c4 15. bc4 ♘d7∓ Rossetto—Wexler, Mar del Plata 1957

[33] 13... ♘e5 14. ♗e2 c4 [14... h5 15. 0—0 ♘h7± Bronštejn—Larsen, Beograd 1964] 15. 0—0 ♖b8 16. ♗e3 h6 17. ♔h1± Franco—Jansa, La Habana (ol) 1966

[34] Panno—Uhlmann, Palma de Mallorca (izt) 1970

[35] 9... ♘bd7 10. ♘h3! 0—0 11. ♘f2 a6 12. a4 ♖e8 13. ♗e2 ♖b8 14. 0—0± Despotović—Kelečević, Jugoslavija (ch) 1968

[36] 10. ♘ge2 b6 11. g4 h5 12. g5 ♘fd7 13. f4 ♗a6 14. a4 ♗c4 15. ♗h3 ♖e8∞ Petrosjan—Gligorić, Los Angeles 1963

[37] **10... h5**?! 11. h4 a6 12. a4 ♘bd7 13. ♘ge2 ♖e8 14. ♘f4 ♘e5 15. ♗e2± Miranda—Rubinetti, Buenos Aires 1966; **10... ♘bd7** 11. ♘ge2 ♖e8 [11... ♘e5 12. ♘g3 h5 13. h4 a6 14. a4 ♕a5 15. ♖a3± Beni—Lehmann, Zevenaar 1961] 12. ♘c1 ♘e5 13. ♗e2 a6 14. a4 ♕a5 15. ♖a3 c4 16. 0—0± Franco—Kraidman, Varna (ol) 1962

[38] **11. h4** h5 12. ♗e2 ♖e8 13. ♘d1 ♘a6 14. ♘f2 ♕b6 15. ♘gh3 ♗h3!∞ Benkö—de Greiff, Portorož (izt) 1958; **11. ♗d3** ♘bd7 12. ♘ge2 ♘e5 13. 0-0-0 a6 14. ♘g3 b5 15. h4 h5∞

[39] **14... ♕c7** 15. 0—0± Franco—Littlewood, Varna (ol) 1962; **14... ♘e8** 15. 0—0 ♘c7 16. ♔h1 b5∞ Guljko—Polugajevski, SSSR (ch) 1974

[40] 7... **♘h5** 8. ♗e3 ♗g7 9. ♗e2 ♘f6 10. ♘f3 0—0 11. ♘d2 ♘a6 12. 0—0 ♖e8 13. ♗g5!± Forintos—Velimirović, Vršac 1973; 7... **a6** 8. ♘f3 b5 9. ♕e2 ♗e7 [9... ♗g7? 10. ♗d6+— ; 9... b4 10. e5±; 9... ♖a7 10. e5 ♖e7 11. ♗e3 (Kuuskmaa—Salceanu, corr. 1978 — 25/140) de5 12. ♗c5 e4 13. ♗e7 ♗e7 14. ♘d2 0—0 15. 0-0-0 ♗f5⩲] 10. ♕c2 0—0 11. ♗e2= Kuuskmaa; 8. a4 ♗g7 9. ♘f3 0—0 10. ♗e2 — A 71

[41] **8. ♕a4** ♔e7?! 9. ♘f3 ♖e8 10. ♗b5 ♘bd7 11. 0—0 a6 12. ♖fe1 ♘b6 13. ♕b3! [13. e5 de5 14. ♕a3 ♔f8 15. ♗e8± Korčnoj—Ljubojević, Bath 1973 — 16/103] ab5 14. ♘b5± Talj; 8... ♗d7 9. ♕b3 ♕c7 10. ♘f3= — A 61; **8. ♘f3** — A 70

[42] 8... ♔f8 9. ♗e2 ♘e8 [9... a6 10. a4 ♕e7 11. ♘f3 ♗g4 12. 0—0 ♘bd7 13. ♖e1± Byrne—Klein, Santa Fe 1961] 10. ♘f3 ♘d7 11. 0—0 h6 12. ♘d2± Vladimirov—Karasev, SSSR 1963

[43] **9. ♗d6**? ♗b5 10. ♘b5 ♕a5 11. ♘c3 ♘e4—+; **9. ♗d7**?! ♕d7 10. ♘f3 0—0 11. 0—0 ♖e8 12. ♖e1 ♘h5 13. ♗e3 ♘a6∓ Wade—Lehmann, München 1954

[44] **10... ♘h5** 11. ♗g5 h6 12. ♗e3 ♗g4 13. ♕d2± Šestoperov—Tapirov, SSSR 1973; **10... a6** 11. 0—0 0—0 — 10... 0—0

[45] **11. ♘d2** b5! 12. ♗b5 ♘h5 13. ♗d7 ♘f4 14. ♗g4 ♘g2 15. ♔f1 ♘h4∓ Circenis—Kirpičnikov, SSSR 1974; **11. e5** ♘h5 12. ed6 ♕b6 13. ♗c1 ♖e8 14. 0—0 ♕d6∞ Brinck-Claussen—Denker, Wijk aan Zee II 1971

[46] 11... a6 12. e5 de5 13. ♘e5 ♕d8 14. ♗f3± Geler—Suetin, SSSR (ch) 1960

[47] Bachmann—Langeweg, Bamberg 1962

[48] 10. ♕b3 b6?! 11. ♘f3 0—0 12. ♘d2 ♖d8 13. 0—0 ♗g4 14. ♗d3 ♗c8± Korčnoj—Klein, Santa Fe 1960; 10... b5!=

[49] 10... ♘e4 11. ♘e4 ♕e4 12. ♗d6 ♗b5 13. ♗c5 ♗b2 14. 0—0± Karbašnikov—Grečkin, SSSR 1964

[50] 11. ♘d2 b5 [11... ♘e8 12. 0—0 ♘a6 13. ♖e1 ♖b8 14. a4 ♘b4 15. ♗f1± Rubinetti—Bielicki, Buenos Aires 1962] 12. ♘b5 [12. ♗b5 ♘h5∞] ♘e4 13. ♘e4 ♕e4= Suetin

[51] Spasov—Ermenkov, Albena 1975

[52] 9. ♘g3 a6 10. a4 ♘g4 11. f3 ♘e5 12. ♗e2 ♕h4 13. ♗e3 f5 14. f4 ♘f7 15. 0—0∞ Nej—Bilek, Zalaegerszeg 1969

[53] **9... a6** 10. a4 ♘bd7 11. ♕d2 ♖e8 12. 0—0 ♖b8 13. ♖ae1 ♕c7 14. ♘g3 c4 15. ♗c2 b5∞ Osatjuk—Tatajev, SSSR 1958; **9... ♕a5** 10. ♕d2 ♘bd7 11. f4 ♖e8 12. 0—0 c4 13. ♗c2 ♕c5∞ Jahin—Tarasov, SSSR 1961; **9... b6**!? Suetin

[54] **10. ♗h4** a6 11. a4 ♕a5 12. f3 ♘bd7 13. 0—0 ♘e5 14. f4 ♘d3 15. ♕d3 ♖e8= Sliwa—Bertok, Polska 1959; **10. ♗d2** ♘bd7 11. ♘g3 ♘e5 12. ♗e2 ♖e8 13. f4 ♘ed7 14. 0—0 a6 15. a4 h5∞ Klaman—Vladimirov, SSSR 1966

[55] Klaman—Blehcin, SSSR 1965

[56] **10. a4** ♘c7 11. ♖b1?! b6 12. f3 ♘d7 13. f4 ♘a6 14. ♘b5 ♘f6 15. ♗d2 ♖e8 16. ♕c2 c4∓ Pomar—Lengyel, Malaga 1969 — 7/106; **10. ♘g3** ♘c7 11. h3 [11. ♗g5 h6 12. ♗f4 ♘g4 13. ♕c1 ♕h4 14. ♘ge2 ♘e5 15. ♗g3 ♕e7= Alvarez—Eliskases, Mar del Plata 1960] ♖b8 12. a4 b6 13. ♗e3 a6 14. ♕d2 ♖e8 15. ♗g5 b5= Henneberke—Czerniak, Amsterdam 1962

[57] 10... ♘d7?! 11. f4 ♘c7 12. a3 ♖b8 13. ♗e3 b5 14. b4 f5?! 15. e5 cb4 16. ab4 de5 17. d6± Bertok—Matulović, Jugoslavija (ch) 1961

[58] 11. ♘g3 ♖b8 12. ♗g5 [12. a4 a6 13. a5 b5∞ Sallay—Varnusz, Hungary (ch) 1961] b5?! 13. ♕d2 b4 14. ♘d1 ♗d7 15. ♕f4± Gereben—Benoit, Monte Carlo 1969 — 7/107; 12... h6!∞ Marić; 11... ♖e8 — 9... ♖e8

[59] 13... ♗a6 14. f4 ♗d3 15. ♕d3 ♕e8 16. e5! [16. ♖ad1 ♘d7± Ivkov—Toran, Palma de Mallorca 1966 — 2/111] de5 17. fe5 ♕e5 18. ♗g3± Ivkov

[60] 18. ♕f3 ♘d7 19. ♖ad1± Knaak—Cobo, Camaguey 1974 — 17/139

[61] 10... ♘c7 11. f4 h6 12. ♗h4 ♖e8 13. a4 a6 14. h3 ♖b8 15. ♗c2 b5 16. e5! de5 17. d6± Ivkov—Jansa, Vrnjačka Banja 1967 — 3/112

[62] 11. ♗h4 g5 12. ♗g3 ♘h5 13. ♕d2 ♘c7 14. ♖ae1 a6 15. a4± Johner—Bialas, Neuhausen 1961

[63] 18. ♖f5 ♗d4 19. ♔h1 ♘f2 20. ♖f2 ♗f2 21. ♕h5±→» Ghitescu—Martin, Olot 1974

[64] Matulović

[65] 10. ♗f4 a6 11. a4 ♘d7 12. ♕d2 ♘e5 13. ♗g5 f6 14. ♗h4 ♗d7 15. f4 ♘d3 16. ♕d3 b5= Kotov—Ree, Amsterdam 1967

[66] 10... b6 11. ♘g3 ♗a6 12. a4 ♘c7 13. f4 ♘d7 14. ♗a6?! ♘a6 15. ♘b5 ♕e7 16. e5?!

de5 17. d6 ♕h4∓ Szukszta—Marszalek, Polska (ch) 1976; 14. ♕d2!±

67 11. ♘g3 ♘c7 [11... ♘e5?! 12. ♗e2 ♕h4 13. ♕d2 ♘g4 14. ♗g4 ♕g4 15. ♗h6± Zaharov—Arsenjev, SSSR 1975] 12. ♕d2 ♖e8 13. ♗g5 f6 14. ♗e3 a6 15. a4 ♖b8∞

68 11... f5 12. ef5 gf5 13. ♘g3 ♘b6 14. ♕f3 ♘c7 15. ♘h5± Ligterink—Vujačić, Stockholm 1969

69 **12... ♘df6** 13. h3 ♘c7 14. ♗f2 ♘d7 15. ♖b1 [15. ♘g3± Knaak—Matulović, Sombor 1972] b6 16. b4±; **12... ♖b8** 13. ♕d2 ♘c7 14. ♖b1 b5 15. ab5 ♘b5 16. ♘b5 ab5 17. b4± Haik—Matulović, Le Havre 1977

70 Ghitescu—Matulović, La Habana (ol) 1966 — 2/112

71 **10. a4** ♘a6 [10... ♗a6 11. ♘b5 ♘bd7 12. ♘ec3 ♗b5 13. ab5 ♖e8 14. f3 h6 15. ♗e3 Knaak—Müller, DDR (ch) 1977] 11. ♗g5 ♘b4 12. ♗c4 h6 13. ♗h4 a6 14. f4 ♕e8∞ Nijdam—Adorjan, Wijk aan Zee II 1973; **10. f4** ♗a6 11. ♗a6?! ♘a6 12. ♘g3 c4 13. ♗e3 ♘c5 14. ♗d4 ♖e8∓ Giterman—Suetin, SSSR 1961; 11. ♘g3= — 10. ♘g3; **10. ♘g3** ♗a6 11. ♗f4 [11. f4 ♘g4 12. ♕g4 ♗d3= Schweber—R. Garcia, Buenos Aires 1964] ♗d3 12. ♕d3 ♘g4 13. ♕d2 a6 14. ♖ae1 ♖a7 15. ♖e2 b5= Szabo—Ivkov, Beograd 1964

72 10... ♘a6 11. ♘g3 ♘c7 12. f4 ♖b8 13. a4 a6 14. ♕f3 b5 15. ab5± Raisa—Czerniak, Leipzig (ol) 1960

73 11. ♘g3 ♗d3 12. ♕d3 a6 13. a4 ♘bd7 14. ♗e3 h5 15. ♖fc1 h4 16. ♘f1 ♘h5∓ Ojanen—Pritchett, Skopje (ol) 1972

74 12... c4 13. ♗c2 b5 14. a3 ♕b6 15. ♔h1 ♘bd7 16. f4 ♖fe8 17. ♗f2 ♘c5 18. ♘g3± Haik—Antonov, Sofia 1977

75 16. ♕c4!?△ ♖ab1, b4

76 Nikolac—Suetin, Lublin 1976

77 10... ♗a6 11. ♗a6! [11. ♘g3 ♕c7 12. ♗a6 ♘a6 13. ♕e2 ♕b7 14. ♘b5 ♘e8 15. ♖fd1 ♘c7 16. a4 a6= Ghitescu—Hulak, Albena 1977; 11. f4 c4 12. ♗c2 b5 13. ♗h4 ♕c7 14. a3 ♘g4 15. ♕d2 ♘d7 16. ♔h1 ♕b6∞ Mititelu—Seifert, Wroclaw 1976] ♘a6 12. ♕d2 ♘c7 13. a4 a6 14. ♕f4 ♕e7 15. ♘g3 b5 16. ♖ae1± Knaak—Espig, DDR 1973

78 11. ♗f4 ♗a6 12. a4 ♖e8 13. h3 ♕e7 14. ♘g3 c4 15. ♗c2 ♘bd7 16. ♕d2 ♕f8 17. ♗e3 ♘c5∞ Beyen—Talj, Skopje (ol) 1972 — 14/151

79 11... g5 12. ♗g3 ♘h5 13. f4!∞ Talj

80 **12. f3** ♗d3 13. ♕d3 a6 14. ♖ae1 ♘bd7 15. f4 ♕c7 16. ♘g3 c4= Banfalvi—Suetin, Debrecen 1961; **12. a4** g5 13. ♗h4 ♘h5 14. f4 c4! 15. ♗c2 gf4 16. ♘f4 ♘g3 17. hg3 ♕g5∞ Beyen—Holm, Skopje (ol) 1972

81 12... ♕e8 13. h3 ♗d3 14. ♕d3 ♘bd7 15. ♖ad1 a6 16. a4 ♖b8= Marcus—Hartoch, Nederland (ch) 1970

82 Bašagić—Minić, Sarajevo 1972

83 10. a3 b5 11. b4 ♘bd7 12. h3 ♗b7 13. ♗e3 ♖ac8 14. ♖ac1 ♕e7 15. ♕d2 ♘e5∞ Damjanović—Matulović, Sarajevo 1961

84 **10... ♘g4**?! 11. h3 ♘e5 12. ♗c2 ♘bd7 13. f4 ♘c4 14. ♕d3± Pfleger—Durao, Haag 1966 — 2/109; **10... ♖e8** 11. f4?! ♗g4 12. ♕c2 c4 13. ♗c4 ♕c8 14. ♗d3 ♗e2 15. ♗e2 ♘e4∓ Kirilov—Mnacakanjan, SSSR 1961; 11. h3 ♕c7 12. f4 ♘bd7 13. ♗e3 ♖b8∞ — 10... ♕c7; **10... ♘bd7** 11. ♗g5 h6 12. ♗h4 ♕c7 13. f3 ♖b8 14. ♗f2 ♘e5 15. ♗c2 ♘h5 16. ♖b1 ♗d7 17. ♔h1 b5 18. ab5 [Haik—Hebert, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/139] ♗b5=; 13... ♘e5!?△ ♗d7, b5 Hebert

85 **11. f4** c4 12. ♗c2 ♘g4∓; **11. ♗g5**!?

86 11... c4!?

87 12. f4 c4 [12... ♖e8 13. ♕f3 c4 14. ♗c2 ♖b8 15. e5 de5 16. f5±↑» Venert—Espig, DDR (ch) 1968] 13. ♗c2 ♖b8 14. ♗e3 ♘c5∞

88 **13... ♘e4** 14. ♘ce4 f5 15. ♗c2 ♕d8 16. ♖a3! b6 17. ♕d1 fe4 18. f5⩲ Bilek—Schmid, Skopje (ol) 1972; **13... ♘b6** 14. f5 c4 15. ♗b1 ♘bd5 16. ♕f3 ♘c3 17. bc3 d5 18. e5 ♖e5 19. ♗f4∞

89 18. ♗f4 ♕e7 19. d6 ♕d8∞ Bilek—Štejn, Amsterdam (izt) 1964

90 12. ♘g3 c4 13. ♗c2 [13. ♗e2 ♖b8 14. ♗f4 b5 15. ab5 ab5 16. ♗e3 ♘c5∓ Gerusel—Dueball, Berlin 1971] ♖b8 14. ♗e3 ♘c5 15. f4 ♘fd7 16. e5 de5 17. f5 b5∞ Ghitescu—Hartoch, St. Jean de Monts 1976

91 12... ♖e8 13. ♘g3 c4 14. ♗c2 ♘c5 15. ♔h1 [15. ♕f3 ♘fd7 16. ♗e3 b5 17. ab5 ♖b8 18. ♗f2 ab5 19. e5!± Penrose—Talj, Leipzig (ol) 1960] ♗d7 16. ♕f3 ♔h8 17. ♗e3 ♘g8 18. ♖ad1± Ojanen—Keres, Helsinki 1960

92 14... b6 15. ♗e3 ♘c5 16. ♗d4 b5 17. ab5 ab5 18. e5± Bertok—Ostojić, Jugoslavija (ch) 1965

93 **16... ♘c5** 17. e5 ♘e8 18. ♔h1 b4 19. ♘a4 ♘a4 20. ♗a4± Ovčinikov—Morozov, SSSR 1963; **16... ♖e8** 17. ♖a7±

94 18. ♘a4 ♖b5 19. b3 c3 20. ♘e2 ♖a5 21. ♖a5 ♕a5= Bertok—Portisch, Stockholm (izt) 1962

95 14... ♘e4? 15. ♗e4 f5 [Dozsa—Szöllösi, Hungary (ch) 1962] 16. ♗f5!±

96 15... b5 16. ab5 ab5 17. ♖a7 ♕d8 18. ♕d2 b4 19. ♘a4 ♗b7 [19... h5?! 20. e5 de5 21. f5 h4 (Averkin—Fedorov, SSSR 1977 — 24/161) 22. fg6! hg3 (22... fg6 23. ♘e4±) 23. gf7 ♔f7 24. ♘c5±→ I. Ivanov] 20. ♗f2 ♗a8 21. ♖b1± Knaak—Balašov, Leipzig 1973

[97] 16. ♗d4 b5 17. ab5 ab5 18. e5 de5 19. fe5 ♖e5! 20. ♗e5 [20. ♕f3 ♖g5 21. ♘ge2 (21. ♘ge4? ♘ce4 22. ♗e4 ♘g4−+ Timman−Ljubojević, Amsterdam 1975 — 20/131) ♗f5 22. ♕e3 ♗h6∓ Knaak−Postler, DDR (ch) 1977] ♕e5 21. ♕f3 b4∞ Minić

[98] 18. e5!∞ Minić

[99] 10. h3 ♗d7 11. ♗g5 ♕c7 12. ♕d2 c4 13. ♗c2 b5 14. a3 ♘a6 15. ♘g3 b4 16. ab4 ♘b4∞ Spaski−Ljubojević, Manila (izt) 1976 — 22/153

[100] 12. ♗f4 a6 13. a4 ♖b8 14. a5 b5 15. ab6 ♖b6 16. ♘a4 ♖b7= Ivkov−Najdorf, La Habana (ol) 1966 — 2/110

[101] **12... ♘a6** 13. ♗g5 ♘b4 14. ♗c4 h6 15. ♗f4 h5 16. ♗g5± Szymczak−Zajčik, Kirovakan 1978; **12... ♖b8** 13. f4 a6 14. a5 b5 15. ab6 ♖b6 16. ♕f3 ♘d7?! 17. e5! de5 18. f5±↑〉 Kasanen−Roberts, Harrachov 1967 — 4/126; 16... ♖f8∞

[102] Hartston−Ribli, Moskva 1977

A 66

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	. . .	♘f3[2]	h3	♕f3	♗d3	0−0	♗d2[4]			±
	♕e7[1]	♗g4[3]	♗f3	♗g7	0−0	♘bd7				
2	. . .	e5	fe5	e6	de6	bc3	♘f3[9]	♗e2	0−0[10]	±
	♗g7	de5[5]	♘fd7[6]	fe6[7]	♗c3[8]	♕e7	♕e6	0−0	♘c6[11]	
3	. . .	. . .	ed6[12]	♘f3	♗e2[13]	a4[15]	♘e5	0−0	♗f3[16]	=
	. . .	♘fd7	0−0	♘f6	a6[14]	♕d6	b6	♖a7		
4	. . .	. . .	♘b5	♘d6	♘b5[18]	d6	♘c7	♘e8	♔d2	∞
	. . .	. . .	de5	♔e7[17]	♖e8[19]	♔f8	ef4	♕h4	♔e8[20]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. e5 ♘fd7 9. ♘b5 de5 10. ♘d6 ♔e7 11. ♘c8 ♕c8

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
5	d6	♘f3	♗e2[22]	fe5	0−0	♗f3	♔h1	♗d5	♗f4	∓
	♔f8	♘c6[21]	h6[23]	♘de5	♘f3	♗d4	♔g7	♖f8[24]	♕d8[25]	
6	♘f3	fe5[27]	♗b5	♘e5[28]	0−0	♗f4	♕d4[32]	♕c4		=
	♖e8[26]	♘e5	♘bd7	♔f8[29]	♖e5[30]	c4[31]	♖f5	♕c4[33]		
7	. . .	♗c4	0−0	♗b5	fe5[36]	♕e1	♗c6	♕h4	♘g5[37]	∞
	. . .	♔f8[34]	♘b6[35]	♖d8	♖d5	♘c6	♕c6	♔g8		

[1] 7... a6 8. e5 ♘fd7 [8... ♕e7 9. ♘f3 ♘fd7 10. ♘e4 de5 11. d6 ♕d8 12. ♗c4+− Jahin−Makarov, SSSR 1961] 9. ♘f3 ♗g7 10. ♘e4 de5 11. ♘d6 ♔f8 12. ♘g5 ef4 13. ♘df7 ♕f6 [13... ♕e7 14. ♗e2 ♘e5 15. ♘h8 ♕g5 16. 0−0± Smirnov−Volovič, SSSR 1959] 14. ♗f4± Šiškin−Volovič, SSSR 1960

[2] 8. ♗b5 ♗d7?! 9. ♗d3 b5?! 10. ♕e2 b4 11. e5 de5 12. d6±↑ Reinhardt−Estrada, Sao Paulo 1960; 8... ♘fd7!?

[3] 8... ♘e4 9. ♘e4 ♕e4 10. ♔f2 ♕f5 [10... ♕b4 11. ♕e2 ♗e7 12. ♗d2+−→] 11. ♗d3 ♕d7 12. ♖e1 ♗e7 13. ♕e2 ♔f8 14. f5±→ Boleslavski; 8... **♘bd7** 9. e5 de5 10. fe5 ♘e5 11. ♗b5 ♘ed7 12. ♔f2 ♘g4 13. ♔g3 ♘e5 14. ♘e5 ♕e5 15. ♗f4±→ Šamkovič−Želandinov, SSSR 1959; 8... **♗g7**!?

[4] Panno−Aitken, München (ol) 1958

[5] 8... ♘h5 9. ♗b5 ♗d7 — A 67

[6] 9... **♘g4** 10. e6±→; 9... **♕e7** 10. ♘f3 0−0 11. ♗g5 h6 12. ♗f6 ♗f6 13. d6 ♕e6 14. ♕d5 ♗e5 15. ♘e5 ♖e8 16. 0-0-0 ♕e5 17. ♗c4± Mikenas; 9... **♘h5** 10. ♗b5 ♗d7 11. ♘f3± — A 67

[7] 10... ♗c3 11. bc3 ♕h4 12. g3 ♕e4 13. ♕e2 ♕e2 [13... ♕h1? 14. ed7 ♔d7 15. ♗h3 f5 16. ♕e6 ♔d8 17. ♗g5+−] 14. ♗e2 [14. ♘e2 fe6 15. de6 ♘f8 16. ♗g2 ♘c6 17. ♖b1 ♘e6 18. 0−0±] fe6 15. de6 ♘f8 [15... ♘e5 16. ♘f3 ♘f3 17. ♗f3±] 16. e7 ♘e6 17. ♘f3 ♘c6 18. 0−0± Partos−Zuodar, Ascona 1976 — 21/110

[8] **11... ♕e7** 12. ♘d5 ♕e6 [12... ♕h4? 13. g3 ♕e4 14. ♕e2 ♕d5 15. ed7 ♔d7 16. ♗g2+− Mikenas−Kljukin, SSSR 1971 — 11/92] 13. ♕e2 ♕e2 14. ♗e2 0−0 15. ♘c7 ♘c6 16. ♘a8 ♘b4 17. ♘f3 ♘c2 18. ♔d1 ♘a1 19. ♗c4± Šereševski−Semenjuk, SSSR 1974; **11... ♘f6** 12. ♕d8 ♔d8 13. ♗g5 ♗e6 14. 0-0-0

♔e7 15. ♖e1 ♔f7 16. ♘h3± Kuzmin—Espig, Zinnowitz 1971 — 12/117

[9] 13. ♗e2?! ♘e5 14. ♕a4 ♘bc6 15. ♗h6 ♗e6∓ Milejka—Žuravlev, SSSR 1962

[10] 15. ♘g5 ♕e7 16. ♕d5 ♔h8 17. ♗b2 c4! 18. ♖f1 ♘f6∞ Lagland—Sosström, corr. 1977

[11] **15... ♘b6?!** 16. ♗h6 ♖e8 17. ♘g5±→ Peterson—Šerešnev, SSSR 1964; **15... ♘c6** 16. ♘g5± Stein—Pazz, Beverwijk II 1964

[12] **9. ♘f3** 0—0 10. ♗e2 [10. ♗d3 de5 11. 0—0 f5 12. ♘g5 ♘b6 13. fe5 ♗e5 14. ♕f3 ♗f6 15. ♕g3 c4∞ Hollis—Bredewout, England—Nederland 1964] de5 11. 0—0 a6 12. a4 ef4 13. ♗f4 ♘f6 14. h3 ♘h5 15. ♗h2∞ Kristiansen—Holm, Danmark (ch) 1977; **9. e6** fe6 [9... ♘f6 10. ♗b5 ♔f8 11. f5! gf5 12. ♘f3 fe6 13. de6 ♗e6 14. ♘g5⩲ Butnoris—Volovič, SSSR 1967] 10. de6 ♘b6 [10... ♘f6 11. ♗c4 ♘c6 12. ♘f3 a6 13. ♘g5 ♕e7 14. 0—0 0—0 15. f5± Neikirch—Golz, DDR (ch) 1963] 11. ♘e4 0—0 12. ♕d6 ♕d6 13. ♘d6 ♗e6 14. ♘b7 ♘a4 15. ♘f3 ♘d7= Milejka—Äexon, SSSR 1959

[13] 11. ♘e5 ♘bd7 12. ♗e2 ♘e5 13. fe5 ♘d7 14. e6 fe6 15. de6 ♕h4 16. g3 ♗c3 17. bc3 ♕e4∓ Mikenas—Ščerbakov, SSSR 1961

[14] 11... ♘e8!?

[15] 12. ♘e5= Mikenas—Mikov, SSSR 1956

[16] Podolni—Vasilčuk, SSSR 1956

[17] 10... ♔f8?! 11. ♘f3 [11. ♘c8 ♕c8 12. ♘f3 e4 13. ♘g5 ♘f6 14. ♕c2 h6 15. ♘h3 ♘d5 16. ♕e4 ♕e8= Minev—Popov, Bulgaria (ch) 1963] h6 [11... ef4? 12. ♗f4 ♘f6 13. ♗c4 ♕e7 14. ♘e5 ♗g4 15. ♕b3 ♘fd7 16. 0—0+— Möhring—Jüttler, corr. 1963; 11... f6 12. ♘c8 ♕c8 13. fe5 ♘e5 14. ♘e5 ♕e8 15. ♗f4 fe5 16. ♗e3± Barhatov—Vasilev, SSSR 1964] 12. ♗e2 f5 13. fe5 ♘e5 14. ♘c8 ♕c8 15. 0—0± Gliksman—Košanski, Jugoslavija 1972

[18] 11. fe5?! ♘e5 12. ♘c8 ♕c8 13. d6 ♔f8 14. ♘f3 ♕e6 15. ♘e5 ♗e5 16. ♗e2 ♔g7 17. 0—0 ♘c6∓ Kavalek—Trapl, ČSSR (ch) 1963

[19] **11... ♔f8?!** 12. ♘f3 e4 13. ♘g5 ♘f6 14. d6 h6 15. ♘f7 ♔f7 16. ♗c4 ♔f8 17. ♘c7 ♘c6 18. ♗e3± Brinck-Claussen—Fedder, Danmark (ch) 1972; **11... ♘a6!?**

[20] Hartston

[21] 13... e4 14. ♘g5 h6 15. ♘f7 [15. ♘e4 ♕e8 16. ♕e2 ♘c6 17. ♔f2 ♗d4 18. ♔g3 ♔g7∓ Partos—Holm, Skopje (ol) 1972 — 14/152] ♔f7 16. ♗c4 ♔f8 17. f5 g5 18. ♕d5 ♘e5 19. f6 ♗f6 20. 0—0 ♔g7 21. ♖f6⩲ Maffeo—Partos, USA 1973; 17... ♘c6!∓ Larsen

[22] 14. ♗c4 ♘b6 15. ♗b3 [15. ♗e2 e4∓ Szallay—Lengyel, Hungary (ch) 1958] e4∓ Baumbach—Polugajevski, Bad Liebenstein 1963

[23] **14... ♘d4?** 15. 0—0 e4 16. ♘e5 f6 17. ♗e3! fe5 18. fe5 ♔e8 19. ♗d4 cd4 20. e6±→ Piškin—Blehcin, SSSR 1974; **14... e4** 15. ♘g5 h6 16. ♘e4 ♘d4= Suetin

[24] 19... f6 20. ♕b3 ♖b8 21. ♗e6 ♕d8 22. ♗f4± Zilberberg—Tanin, corr. 1967 — 3/113

[25] 21. ♕b3 g5 22. ♗g3 ♕b6∓ Gipslis—Grigorjan, SSSR 1964

[26] 12... e4?! 13. ♘g5 ♖e8 14. d6 ♔f8 15. ♘f7! ♘c6 16. ♘g5 h6 17. ♗c4 hg5 18. fg5±→ Rajković

[27] 13. ♗e2 ♔f8 14. 0—0 e4 15. ♘g5 h6 16. f5?! hg5 17. fg6 ♘f6? 18. ♗g5 ♕d8∞ Meinsohn—Podzielny, Groningen 1974/75; 17... ♘e5!∓; 16. ♘h3∓ Larsen

[28] 15. 0—0 a6? 16. ♘e5 ♗e5 17. d6! ♔f8 18. ♕d5 ♗d4 19. ♔h1 ♘f6 20. ♗h6 ♔g8 21. ♖f6!+— Littlewood—Povah, England 1975 — 20/132; 15... ♔f8! 16. ♘e5= — 15. ♘e5

[29] 15... ♗e5 16. 0—0 c4 [16... ♕c7 17. ♕g4± Šereševski—Kapengut, SSSR 1974] 17. d6 ♔f8 18. ♕d5 ♕c5 19. ♕c5 ♘c5 20. ♗e8 ♔e8∞ A. Petrosjan—Kapengut, SSSR 1975

[30] 16... ♗e5 17. ♕f3 f5 18. g4 ♗d4?! 19. ♔h1 ♘e5 20. ♕g2± Rajković—Planinc, Majdanpek 1976 — 21/108; 18... a6!∞

[31] **17... ♖e8?!** 18. ♗d6 ♔g8 19. ♕f3 f5 20. ♖ae1± Pachman; **17... a6** 18. ♗e5 ♗e5 [18... ♘e5 19. ♗e2 c4 20. ♔h1 ♕c5 21. ♕d2 ♖d8 22. ♖fd1!± Sosonko—Jacobsen, Barcelona 1975 — 20/133] 19. ♗d7 [19. ♕f3?! ♗d4 20. ♔h1 ♘e5∓] ♕d7 20. ♕f3 [20. ♕b3 ♔g7 21. ♖ae1 f6 22. ♔h1 b5 23. ♕f3 ♕d6⩲ Šereševski—Savon, SSSR 1974 — 17/141] ♔g7 [20... ♗b2 21. ♖ae1 c4 22. d6 △ ♖e7±] 21. d6± Boleslavski, Kapengut; **17... ♖e4** 18. ♕f3 f5 19. ♖ae1∞ Noyer—Pappaz, Schweiz 1976

[32] **18. ♗e5** ♘e5 19. ♔h1 ♕c5 20. ♗a4 ♖d8∓ Kapengut; **18. ♗d7** ♕c5 19. ♔h1 ♖d5 20. ♕g4 [20. ♗d2 ♕d6∓] f5 21. ♕h3 [21. ♗e6 fg4 22. ♗d6 ♔e8 23. ♗c5 ♖c5 24. ♖ae1 ♖e5∓ Kapengut] ♖d7 22. ♕h7 ♔f7 23. ♖ad1 [23. ♗h6 ♖g8 24. ♖ae1 ♖e7 25. ♖d1 ♕e5 26. ♗f4 ♕e2∓ Šofman—Kapengut, SSSR 1975] ♖ad8 24. ♖d7 ♖d7 25. h4 ♕e7 26. ♗g5 ♕e2∓ Juferov—Kapengut, SSSR 1976 — 21/109

[33] Šakarov—Šmulenson, corr. 1976

[34] 13... ♘b6 14. d6 ♔f8 15. ♗b5 ♘c6 16. 0—0 ♔g8 17. fe5 ♗e5= Suetin

[35] 14... e4 15. ♘g5 h6 16. ♘f7?! ♗d4 17. ♔h1 ♔f7 18. f5 ♘f6 19. fg6 ♔g7∓ Gigerl—Grünfeld, Groningen 1974/75; 16. ♘h3∞

[36] 16. d6!?

[37] Mikenas—Suetin, SSSR (ch) 1962

A 67 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. ♗b5**

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	. . .	e5[2]	♘f3	fe5	♘b5	0—0	♘c3	♕a4	♘e5	±
	♗d7[1]	♘h5[3]	de5[4]	♗b5[5]	0—0	♕d7	♕f5	♗e5	♕e5[6]	
2	. . .	♘f3[7]	♗e2[9]	a4	♘b1	0—0	♘bd2	♗d3	h3	∓
	♘fd7	a6[8]	b5	b4	0—0	♘f6	♖e8	♗g4	♗f3[10]	
3	. . .	a4	♘f3	0—0	♗e3[14]	♕e2	♗f2	♗h4		±
	. . .	0—0[11]	♘a6[12]	♘b4[13]	b6[15]	♘f6	♘h5	♕c7[16]		
4	. . .	♗d3	g3[18]	♘f3	0—0	♕c2[20]	a3	♗d2		±
	. . .	♕h4[17]	♕e7	0—0	♘f6[19]	♘a6	♘c7	b5[21]		
5	. . .	. . .	a4[22]	♘f3	0—0[25]	♗c2	♗e3	♗d4[26]	♖f3	∞
	. . .	a6	0—0[23]	♕c7[24]	c4	♘c5	♗g4	♗f3	♗d4[27]	
6	. . .	. . .	. . .	. . .	0—0[28]	h3	♕f3	♗d2[29]	♖ae1[30]	=
	. . .	. . .	. . .	♘f6	♗g4	♗f3	♘bd7	♕c7	c4[31]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. ♗b5 ♘fd7 9. ♗d3 0—0 10. ♘f3[32] ♘a6[33] 11. 0—0

	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
7	. . .	♔h1[35]	a4	f5[36]	ab5	♗g5	♘b5	♕d2	♗c2	∞
	♖b8[34]	♘c7	a6	b5	♘b5	♗f6[37]	ab5	c4	b4[38]	
8	. . .	♘d2[39]	h3	♕f3	♘b5	♗b5	a4	♗c6		=
	♘c7	♘f6[40]	♘h5[41]	b5	♘b5	♖b8	a6	♗d4[42]		
9	. . .	a4	h3[44]	♖e1	♗f1	♗e3	♘g5	e5		∞
	. . .	♖e8[43]	♘a6	♘b4	a6	f5	♘f8	h6[45]		

[1] 8. . . ♘bd7? 9. e5 ♕e7 10. ♕e2 ♘h5 11. e6+ —

[2] 9. ♗e2?! 0—0 10. ♘f3 ♖e8 11. e5 ♘g4 12. h3 ♘h6 13. 0—0 ♘f5 14. ♘e4 de5 15. fe5 ♕b6 16. ♗c4 ♕b4 17. b3 b5∞ Rodriguez—Rossetto, Mar del Plata 1973; 11. . . de5!?△ 12. fe5 ♘g4

[3] **9. . .** ♕e7 10. ♕e2 ♗b5 11. ♘b5 ♘d5 12. ♘d6 ♔f8 13. ♘f3 ♘c6 14. 0—0 ♖d8 15. ♕b5± Esposito—Reinhardt, Buenos Aires 1957; **9. . .** ♗b5 10. ef6 ♗f6 11. ♘b5 ♕a5 12. ♘c3±

[4] 10. . . 0—0 11. 0—0 [11. ♗d7 ♘d7 12. g4 ♘f4 13. ♗f4 de5 14. ♗g5 ♕a5⩱ R. Garcia—Rossetto, Buenos Aires 1959] ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♕f3± Rossetto—Riego, Asuncion 1960

[5] 11. . . 0—0 12. 0—0 ♗g4 13. ♗e2 ♗f3 14. ♗f3 ♗e5 15. ♗h5 ♕h4 16. g3 ♕h5 17. ♕h5 gh5 18. ♖f5± Jakovlev—Vološin, SSSR 1956

[6] O'Kelly—Diez del Corral, Madrid 1957

[7] 9. ♗e2 0—0 10. ♘f3 ♖e8 [10. . . ♘a6 11. 0—0 ♘c7 12. a4 a6 13. ♘d2 ♘f6 14. ♗f3 ♖b8 15. ♘c4 ♘fe8 16. e5± Korelov—Etruk, SSSR 1962] 11. 0—0 ♘a6 [11. . . ♗c3 12. bc3 ♖e4 13. ♗d3 ♖e8 14. c4 ♘f8 15. ♗b2 f6 16. ♕c2⩱ Kozlovska—Konopleva, Menorca (izt) 1973] 12. ♘d2 ♘f6 13. ♗f3 ♘b4 14. ♗e2 ♖b8 15. ♖e1 ♘g4 16. ♗g4 ♗g4 17. ♕g4 ♘c2 18. ♕e2 ♘a1∓ Lapenis—Sorokin, SSSR 1974

[8] 9. . . 0—0 10. 0—0 a6 11. ♗d7 ♘d7 12. a4 ♖b8 13. ♕d3 ♖e8 14. ♖e1 b5 [14. . . ♕c7 15. ♗e3 ♘f6 16. e5 ♗f5± Pfeiffer—Bialas, Nürnberg 1959] 15. ab5 ab5 16. ♘b5 ♕b6⩱ Pfeiffer—Martinez, Nürnberg 1959

[9] 10. ♗d3∓ — 9. ♗d3

[10] **17. ♕f3?** ♘d5! 18. ed5 ♗d4 △ ♖e3—+ Polikarpov—Kapengut, SSSR 1957; **17. ♖f3** c4 18. ♘c4 ♘e4∓

[11] **9. . .** ♕**h4** 10. g3 ♕e7 11. ♘f3 0—0 12. 0—0 ♘a6 13. ♖e1 ♘b4 14. ♗f1 b6 15. ♗c4± Lutikov—Vasjukov, SSSR (ch) 1959; **9. . . a6** 10. ♗d3 — 9. ♗d3

[12] **10. . .** ♖**e8** 11. 0—0 a6 12. ♗e2?! ♘f8 13. h3 ♘bd7 14. ♗d2 ♘f6 15. ♕c2 ♘h5 16. ♔h2 f5 17. ♘g5 h6 18. ♗h5 hg5 19. fg5 f4! 20. ♗e2 ♕g5 21. ♗f4 ♕e7= Zajcev—Radev, Albena 1970 — 10/138; 12. ♗d3± — 9. ♗d3; **10. . . a6** 11. ♗d3= — 9. ♗d3

[13] 11. . . ♘c7 12. ♗d3∞ — 9. ♗d3

[14] **12. ♗d2** a6 [12... ♘f6 13. ♕b3 ♗g4 14. ♗c4 ♘d7 15. h3 ♗f3 16. ♖f3 a6± Doroškevič—Pfleger, Polanica Zdroj 1971] 13. ♗e2 ♖e8 14. ♗e1 ♘f6 [14... ♖b8 15. ♔h1 ♘f6 16. ♘d2 b6 17. ♗g3 ♗b7 18. ♗f3± Doroškevič—Anikajev, SSSR 1976 — 21/111] 15. ♘d2 ♗d7 16. ♗h4 b5 17. e5 de5 18. ♘de4 ♗f5 19. ab5 ♗e4 20. ♘e4 ♕b6∞ Doroškevič—Kremenecki, SSSR 1975; **12. ♔h1** a6 [12... ♘f6 13. f5 a6 14. ♗c4 ♘g4 15. ♗g5 ♗f6 16. ♗f6 ♕f6 17. ♕d2± Butnoris—Bangijev, SSSR 1977 — 23/135; 13... ♘g4!?] 13. ♗c4 ♘b6 14. ♗b3 c4∞ Gufeld; **12. h3** a6 13. ♗e2 ♖e8 14. ♖e1 f5 15. ef5 gf5 16. ♗c4 ♘b6 17. ♖e8 ♕e8 18. ♗f1 ♗d7 19. a5 ♘c8 20. ♗d2± Hort—Panno, Madrid 1973; **12. ♖e1** a6 13. ♗f1 [13. ♗c4 ♖e8 14. ♘a2 ♘a2 15. ♖a2 ♘b6 16. ♗f1 ♗g4 17. ♗d2 ♗d4 18. ♔h1 ♗f2 19. ♖e2 ♗f3 20. gf3± Uddenfeldt—Poulsen, Norge—Sverige 1974] ♖e8 14. h3 ♖b8 15. ♗e3 b6 16. ♕d2 ♗b7 17. ♗f2 ♕e7 18. ♗c4 ♕f8 19. ♗g3 ♗h6 20. ♕f2 ♘f6± Enevoldsen—Filipowicz, Siegen (ol) 1970

[15] 12... **♘f6** 13. h3! a6 14. ♗c4 ♘e4 15. ♘e4 ♖e8 16. ♘e5 b6 17. ♘g5 de5 18. fe5± Soos—Povah, Birmingham 1977 — 23/136; **12... a6** 13. ♗c4 [13. ♗e2 b6 14. h3 ♘f6 15. ♗c4 ♘e4 16. ♘e4 ♖e8 17. ♘e5 de5 18. d6 ef4 19. ♖f4⩲ Doroškevič—Gorškov, SSSR 1973] ♖b8 14. h3 ♖e8?! 15. ♗f2 ♘b6 [15... b5 16. ab5 ♘b6 17. ♗e2 ab5 18. ♗h4± Zajcev—Gufeld, Debrecen 1970 — 10/137] 16. ♗e2 ♘a8±; 14... b5!? Gufeld

[16] A. Zajcev—Talj, Erevan 1962

[17] 9... ♘a6 10. ♘f3 ♘b4 [10... ♘b6 11. 0—0 0—0 12. ♗e3 ♖e8 13. ♗f2 c4 14. ♗c2 ♘b4 15. ♗b1± Antošin—Gusev, SSSR 1962] 11. ♗e2 0—0 12. 0—0 ♖e8 13. ♘d2 ♘f6 14. a3 ♘a6 15. ♗f3± Saidy—Rossolimo, USA (ch) 1965/66

[18] 10. ♔f1 ♘a6 11. ♘f3 ♕d8 12. ♔f2 ♕b6 13. ♔g3 ♘b4 14. h3 ♘d3 15. ♕d3 ♕a6 16. ♕a6 ba6 17. e5 0—0∞ Thomson—Portisch, Adelaide 1971

[19] **12... ♖e8** 13. ♕c2 a6 14. a4 f6 15. ♗d2 ♘f8 16. ♖ac1 ♗h3 17. ♖f2 ♘bd7 18. ♘d1± Hund—Thole, corr. 1967 — 3/114; **12... ♘a6** 13. ♖e1 ♘c7 14. ♗f1 b6 15. a4± Sliwa—Perez, Marianske Lazne 1961

[20] 13. ♖e1 ♗g4 14. ♗d2 ♘a6 15. ♗f1 ♘c7± Martin—Roessel, München (ol) 1958; 14... a6 15. a4= — 9... a6

[21] Barden—Panno, Varna (ol) 1962

[22] 10. ♘f3 b5 [10... ♕c7 11. 0—0 0—0 12. ♗e3 b5 13. ♖c1 (Peresipkin—Vajser, SSSR 1978 — 26/141) c4 △ ♘c5∞] 11. 0—0 0—0 12. ♕e1 ♖e8 13. ♕g3 c4 [13... ♘f6 14. ♖e1 ♘bd7 15. h3 c4= Asmundsson—Jongsma, München (ol) 1958] 14. ♗c2 b4 15. ♘a4 ♘f6 16. f5 ♗d7∓ Čerepkov—Suetin, Soči 1961

[23] **10... ♕h4** 11. g3 ♕e7 12. ♘f3 0—0 13. 0—0 ♘f6 14. ♖e1 ♗g4 15. ♗d2 ♘bd7 16. ♗f1 ♘e8= Stupica—Ugrinović, Jugoslavija (ch) 1959; 14. ♕c2!±; **10... ♕a5** 11. ♗d2 ♕b6 12. ♘f3 0—0 13. ♕c2 ♖e8 14. ♔d1 ♘f6 15. h3 ♘bd7= Gromek—Polugajevski, Marianske Lazne 1959; 13. a5!±

[24] 11... ♖e8 12. 0—0 ♕c7 [12... ♘f8 13. ♕c2 ♘bd7 14. ♗d2 ♖b8 15. ♔h1 ♕c7 16. b3 ♘f6 17. ♖ae1 ♕d8 18. ♗c4 ♘h5 19. e5 ♗g4 20. ♕d3± Baturinski—Belokurov, SSSR 1960] 13. ♘d2 ♗d4 14. ♔h1 ♘f6 15. ♕c2 ♘g4 16. ♘c4 [16. ♘d1 ♗g7 17. ♘c4 ♘d7 18. ♗d2 b6 19. h3 ♘gf6± Uddenfeldt—Browne, Stockholm 1971/72 — 13/133] f5 17. h3 ♕d8 18. g3± Westerinen

[25] **12. ♘d2** b5 [12... c4?! 13. ♘c4 ♘c5 14. 0—0 ♗g4 15. ♕c2 ♘d3 16. ♕d3 ♘d7 17. h3 ♘c5 18. ♕c2 ♗d7 19. a5± Fink—Koblenc, corr. 1959] 13. ab5 ♘b6 14. ba6 ♗a6 15. ♗a6 ♘a6⩲ Karaklajić—Piguet, Beverwijk II 1965; **12. ♕b3** ♖e8 13. 0—0 b6 14. e5 de5 15. d6 ♕d6 16. ♗c4⩲ Veksler—Šepilov, SSSR 1968 — 6/155

[26] **15. h3**?! ♗f3 16. ♖f3 ♘bd7 17. a5 ♖fe8 18. ♗d4 b5 19. ab6 ♕b6∓ Furman—Dorfman, SSSR (ch I) 1977 — 22/154; **15. ♕e1** ♗f3= Marsalek—Forintos, Leningrad 1960

[27] 17. ♕d4 ♕b6 18. a5 ♕b2 19. ♖a2 ♕b4 20. e5 ♘bd7? 21. ♖f1± Szabo—Robatsch, Maribor 1978 — 26/142; 20... b6∞ Szabo

[28] **12. ♘d2**?! ♖e8 13. 0—0 ♘g4 14. ♘f3 c4 15. ♗c4 ♕b6∓ Vyslouzil—Tringov, Budapest 1959; **12. h3** c4 13. ♗b1 ♘bd7 14. ♗e3 ♖e8 15. 0—0 ♕a5= Andrić—Velimirović, Beograd 1968

[29] 15. ♗e3 ♖e8 16. ♗f2 ♕a5 17. ♔h1 ♕b4∓ Kluger—Tringov, Sofia 1962

[30] 16. ♗c4 ♖fe8 17. ♖ae1 ♖e7= Kvjatkovski—Ščerbakov, Soči 1961

[31] 17. ♗b1 b5= Trefler—Rohde, New York 1975 — 20/134

[32] 10. ♘ge2 ♘a6 11. 0—0 ♘c7 [11... ♖e8 12. h3 ♖b8 13. ♔h1 ♘b4 14. ♗b5 ♘a6 15. ♗d3 ♘c7 16. a4 b6= Camara—Bazan, Sao Paulo 1960] 12. ♘g3 [12. a4 a6 13. ♖a3 ♖b8 14. ♖b3 b5 15. ab5 c4 16. ♗c4 ♘c5∞ Berliner—Evans, USA (ch) 1962/63] ♖b8 13. a4 a6 14. a5 ♕h4 15. ♕f3 ♘f6 16. h3 ♗d7= Bilek—Androvitzky, Hungary 1962

[33] **10... ♕b6** 11. ♘d2 a6 12. a4 ♗d4 13. ♘c4 ♕c7 14. ♘e2± Alatorcev—Aronin, SSSR 1950; **10... b6** 11. 0—0 [11. ♕e2 ♖e8 (11... ♘f6?! 12. 0—0 ♖e8 13. e5 ♘bd7 14. ♗c4 de5 15. fe5 ♘g4 16. ♗g5 f6 17. d6± A. Zajcev—Džindžihašvili, SSSR 1962) 12. 0—0 f5 13. ♘g5 ♘f8∞ Boleslavski] ♗a6 [11... ♘a6?! 12. h3 ♘c7 13. a4 ♖e8 14. ♘d2 ♘f6 15. ♘c4 ♗a6 16. ♕f3 ♗c4 17. ♗c4± Lukacs—Antonov, Pernik 1977] 12. ♕e2 [12. ♗a6 ♘a6 13. ♕d3

♘c7 14. f5 ♘e5 15. ♘e5 ♗e5= Kestler—Nievergelt, Leysin 1967; 14. ♗e3 ♖b8 15. a4 a6= Boleslavski] ♗d3 13. ♕d3 a6 14. a4 ♖e8 15. ♔h1 ♘f8± Mititelu—Novak, Budapest 1959; **10...** ♘f6 11. 0—0 ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♕f3 ♘a6 14. ♗e3 ♘b4 15. ♗b1 ♘d7 16. a3 ♘a6 17. ♗d3± Farago—Perenyi, Hungary 1974; 13... a6 14. a4= — 9... a6

[34] **11...** ♖e8 12. ♘d2 [12. ♔h1 ♘b4 13. ♗e2 b6 14. ♘d2 ♘f6 15. a3 ♘a6 16. ♗f3 ♘c7= Butnoris—Alburt, SSSR 1971 — 11/93; 12. ♖e1 ♘c7 — 11... ♘c7] ♘b4 13. ♗b1 ♘f6 14. a3 ♘a6 15. ♘c4 ♘g4∞ Šamkovič—Suetin, SSSR 1956; 15. h3!± Tajmanov; **11...** ♘f6 12. ♕e1 ♘c7 13. a4 a6 14. ♗d2 b6 15. ♖d1 ♖b8 16. e5± Guljko—Cvetković, SSSR—Jugoslavija 1966; **11...** ♘b6 12. ♗e3 [12. ♘g5 h6 13. ♘f3 f5 14. ♗a6 ba6 15. e5 ♗b7 16. ♕b3 de5∞ Buerger—Evans, USA (ch) 1965/66] ♖e8 13. ♗f2 c4 14. ♗c2 ♘b4 15. ♗b1± Antošin—Gusev, SSSR 1962; **11...** ♘b4 12. ♗b1 [12. ♗e2 b6 (12... ♖e8?! 13. a3 ♘a6 14. ♘d2 ♘c7 15. ♗f3 ♖b8 16. ♘c4± Farago—Grünberg, Graz 1972) 13. a3 ♘a6 14. ♘d2 ♗d4 15. ♔h1 ♘c7 16. a4 ♘f6= Farago—Honfi, Hungary 1973] ♖b8 13. a3 ♘a6 14. a4 ♘b4 15. ♔h1 a6 16. a5± Spaski—Raškovski, Soči 1973

[35] **12. ♘b5** ♕b6 13. ♔h1 ♘c7 14. a4 ♘b5 15. ab5 a6 16. ♗d2 ♕c7 17. ♕b3 ♕d8= Farago—Spasov, Cienfuegos 1973; **12. ♘d2** b5 [12... ♗d4 13. ♔h1 ♘f6 14. ♘f3 ♗c3 (14... ♘g4?! 15. ♗a6 ♗c3 16. bc3 ba6 17. c4 ♖e8 18. e5± Winston—Browne, USA 1972 — 14/153) 15. bc3 b5∞] 13. a4 [13. ♘b5 c4 14. ♘c4 ♖b5 15. ♘d6 ♖b4 16. a3 ♖d4 17. ♘b5 ♖e4 18. ♗e4 ♕b6∞ Thorbergsson—Tringov, Reykjavik 1974 — 17/142] c4 14. ♗e2 b4 15. ♘b5 c3 16. ♘c4 ♘b6 17. bc3 ♘c4 18. ♗c4 ♘c5∞ Želinski—Žuravlev, SSSR 1974

[36] 14. a5 b6 [14... ♖e8 15. ♕e2 ♘f6± Antošin—Bialas, SSSR—BRD 1960] 15. ab6 ♖b6 16. ♘d2 ♘f6= Gasztonyi—Forintos, Gyula 1965

[37] 16... f6 17. ♗f4 ♘e5 18. h3 ♖f7± Spaski—Savon, Moskva 1971 — 12/118

[38] Zajčik—Taborov, SSSR 1976

[39] **12. ♕c2** ♖b8 13. b3 b5 14. ♗b2 c4 15. bc4 bc4∓ Alster—Clarke, Wageningen 1957; **12. ♗e3** ♖e8 13. ♕d2 ♘f6 14. ♗f2 ♗g4 15. ♗h4 ♗f3 16. ♖f3± Schiffer—Damjanović, Berlin 1971; 12... ♖b8 13. a4∞ — 12. a4; **12. ♖e1** ♖e8 13. a4= — 12. a4

[40] **12... b5?!** 13. ♘b5 ♘b5 14. ♗b5 ♖b8 15. ♗d3 ♗b2 16. ♗b2 ♖b2 17. ♘c4± Evans; **12...** ♖e8 13. ♘c4 ♘b6 14. ♘a5 ♗d4 15. ♔h1 ♕h4± Talj—Contedini, Leipzig (ol) 1960; **12...** ♖b8 13. a4= — 12. a4

[41] 13... ♖e8 14. ♕f3 ♖b8 15. a4 ♘a6 16. ♘c4± Tajmanov—Trifunović, SSSR—Jugoslavija 1957

[42] Farago—Filipowicz, Polanica Zdroj 1974

[43] **12...** ♘a6 13. ♗e3 ♘b4 14. ♗e2 ♖e8 15. ♗f2 a6 16. ♔h1 ♕c7 17. ♘d2 ♘f6 18. ♗g3 ♗d7 19. ♗f3 h5 20. e5± Portisch—S. Garcia, Madrid 1973 — 16/104; **12...** ♘f6 13. ♗c4 [13. h3 ♖e8 14. ♘d2 ♖b8 15. ♘c4 b6 16. ♕f3 ♗a6 17. ♔h1 ♕d7 18. ♗d2± Lavdanski—Dzjuban, SSSR 1973] ♗g4 14. h3 ♗f3 15. ♕f3 ♘d7 16. ♖a2 a6 17. ♕d3 ♖b8 18. b3± Timman—Mašić, Sombor 1974; **12...** b6 13. ♔h1 ♖b8 14. ♘b5 ♘b5 15. ab5± Wade—Tomson, England 1961; **12...** ♖b8 13. ♖a3 [13. ♘d2 a6 14. ♘c4 ♘e8 15. ♕f3 ♕c7 16. a5 b5= Saidy—Evans, USA (ch) 1964; 13. ♗e3 a6 14. ♗f2 ♘f6 15. ♗h4 ♕d7 16. ♕d2 b5∞ Vaganjan—Hausner, Athens 1971; 13. ♕e1 a6 14. e5 (14. a5 b5 15. ab6 ♖b6 16. e5 ♖e8∞ Belliard—Wittman, Graz 1972) ♘b6 15. f5 de5 16. fg6 fg6 17. ♗g5 ♕d6 18. ♕h4 (Guljko—Savon, Lvov 1978 — 25/141) ♘bd5 19. ♖ad1 ♗e6 20. ♗c4 ♕c6 21. ♗h6∞ Guljko; 13. ♔h1 ♘f6?! 14. ♗c4 a6 15. e5 ♘e8 16. ♕e2± Sliwa—Forintos, Tel Aviv (ol) 1964; 13... a6∞ — 11... ♖b8] a6 14. ♖b3 [Wade—From, Leipzig (ol) 1960] b5 15. ab5 c4 16. ♗c4 ♘c5∞

[44] **13. ♘d2** ♗d4 [13... ♗f8?! 14. ♘c4 ♘b6 15. ♕f3± Filep—Sapi, Hungary 1963] 14. ♔h1 ♘f6∞ △ 15. ♕f3? ♘fd5!—+ Emma—Bazan, Buenos Aires 1960; **13. ♖e1** b6 [13... a6 14. ♘d2 (14. e5 de5 15. d6 ♘e6 16. fe5 ♘d4∞ Usačij—Suetin, SSSR 1958) ♗d4 15. ♔h1± Clarke—Trifunović, Wageningen 1957] 14. ♕b3 a6 15. ♗d2 ♖b8= Gibbs—Nikolajevski, Budapest 1959

[45] Lukacs—Sapi, Hungary 1977

A 68 — 1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. ♘f3 0—0

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	♗e2[1]	0—0	a4[4]	♘d2	♗f3	♘c4	♕b3	♕c4	♕d3	∓
	♘a6[2]	♘c7[3]	♖e8	♖b8	b6	♗a6	♗c4	a6	b5[5]	
2	. . .	e5	fe5	♗f4[7]	e6[8]	d6	♕d2[9]	0—0	h3	±
	. . .	de5[6]	♘g4	♖e8	fe6	♗d7	♘b4	♖f8	♘f6[10]	
3	. . .	♗b5	♘e4	♔f2	♘d6	♘c4[12]	♕e2	♗e3	♖hc1	∞
	b5	♘e4	♕a5	♕b5	♕b6[11]	♕a6[13]	♗d7[14]	♗b5	♖e8[15]	

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
4	. . .	e5	fe5	♗f4[16]	♘e4[18]	e6	de6[19]	♕d5	♕a8[20]	∞
	. . .	de5	♘g4	b4[17]	♘d7	fe6	♖f4	♔h8	♘b6[21]	
5	. . .	. . .	. . .	♗g5	0—0	♘e5[24]	♗e7	d6	♗f3	±
	. . .	. . .	. . .	♕b6[22]	♘e5[23]	♗e5	♘d7[25]	♗b7	♔g7[26]	
6	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♔h1	d6	♘d4	♗e7	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	c4	a6[27]	♗e6	♘e5	♘bd7[28]	
7	. . .	. . .	. . .	. . .	ef6	♕d2[29]	♘b5	0—0	♗c4	±
	. . .	. . .	. . .	f6	♗f6	♗f5	♘d7	♕b6	♘de5[30]	
8	. . .	e5[31]	♗f3	fe5	e6	ef7	0—0	♗e3[34]	♖f3	∓
	♗g4	♗f3[32]	de5[33]	♘fd7	♘e5	♖f7	♘bd7	♘f3	♖f3[35]	
9	. . .	0—0	♗f3	♔h1[36]	♗e3[37]	g4	a4[39]	a5[40]		±
	. . .	♗f3	♘bd7	a6	♖e8[38]	h6	♖c8			
10	. . .	. . .	a4[41]	h3	♗f3	♗e3	♗d4[43]	♔h1	g4	=
	. . .	♘bd7	♖e8[42]	♗f3	c4	♕a5	♖e7[44]	a6[45]	♖ae8[46]	
11	. . .	. . .	♘d2	♕e2	♕f3	a4[48]	♔h1	e5	fe5	∞
	. . .	. . .	♗e2	♖e8	♕e7[47]	c4	♘c5	de5	♕e5[49]	

[1] 9. ♗d3 ♘a6 [9. . . b5 10. e5 de5 (10. . . ♘fd7?! 11. ♗b5 de5 12. 0—0 ♕b6 13. ♕e2 ef4 14. ♔h1± Juksti—Zujev, SSSR 1977) 11. fe5 ♘g4∞] 10. 0—0 ♘c7 11. a4 ♖e8 12. h3 a6 13. ♖e1 ♖b8 14. ♗d2 b5 15. ab5 ab5 16. b4 cb4 17. ♘a2 ♘a6∓ Vigh—Dely, Hungary 1973 — 15/130; 14. a5!? Florian

[2] **9. . . b6** 10. e5 ♘e8 11. 0—0 ♘a6 12. ♗c4 ♘ac7 13. ♖e1 ♖b8 14. a4 a6 15. ♘g5± Knežević—Pithart, Olomouc 1975 — 20/135; **9. . . ♘bd7** 10. e5 de5 11. fe5 ♘g4 12. e6 ♘de5 13. ♘g5 c4 14. 0—0 ♕b6 15. ♔h1 ♘f2 16. ♖f2 ♕f2 17. ♘ge4± Knežević—Zajcev, Smederevska Palanka 1971; **9. . . a6** 10. a4 b6 11. 0—0 ♖e8 12. e5 de5 13. fe5 ♘g4 14. e6 fe6 15. ♗c4± Zajcev—Nurmamedov, SSSR 1961; **9. . . ♘fd7** 10. 0—0 ♘a6± — 9. . . ♘a6

[3] 10. . . ♘d7 11. ♔h1 ♖e8 12. ♘d2 ♘b6 13. a4 ♗d7 14. a5 ♘c8 15. ♗f3 ♖b8 16. ♘c4 ♘b4 17. e5 ♗f5 18. ♗e4! [18. ♘e4 de5 19. fe5 ♗e4 20. ♗e4 ♖e5⩱ Padevski—Damjanović, Bad Pyrmont 1970 — 10/814] ♗e4?! 19. ♘e4 de5 20. d6± Peev—Angelov, Bulgaria 1974 — 18/125; 18. . . ♗d7!? Minev

[4] 11. ♘d2 ♖b8 12. ♘c4 b5 13. ♘d6 b4! 14. ♘c8 bc3 15. d6 ♕c8 16. dc7 ♕c7∓ Söderborg—Boleslavski, Stockholm 1964; 12. a4 ♖e8∓ — 11. a4

[5] Szabo—Saidy, Tel Aviv (ol) 1964

[6] 10. . . ♘e8 11. 0—0 ♘ac7 12. a4 b6 13. ♖e1 ♗b7 14. ♗c4 a6 15. ♖a3 b5 16. ♖b3 ♖a7 17. ab5 ab5 18. ♘b5± Knežević—Lejn, Albena 1974

[7] 12. ♗g5 ♕b6 13. 0—0 ♘e5 14. ♗e7 ♘f3 15. ♗f3 ♕b2 16. ♘e4 ♖e8 17. d6∞ Makarov—Boleslavski, SSSR 1964

[8] 13. 0—0 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. ♗e5 ♖e5 16. ♔h1? ♗f5 17. a3 ♕d6∓ Padevski—Matulović, Reykjavik 1970 — 9/101; 16. ♕d2!?⩱ Marić

[9] 15. h3 ♘f6 16. ♘e5 ♘b4 17. ♗g5 h6! [17. . . ♘c6 18. ♘g4 h6 19. ♘h6 ♗h6 20. ♗h6± Knežević—Ryc, Kislovodsk 1968 — 6/157] 18. ♗f6 ♕f6 19. ♘d7 ♕h4⩱ Estrin

[10] 18. ♗c4 b5?! 19. ♘b5 ♘bd5 20. ♗h2 ♘b6 21. ♗e2± Cobo—Ciocaltea, La Habana 1965

[11] **13. . . ♕b4** 14. ♘c8 ♖c8 15. ♕c2 ♘d7 16. ♖d1 ♖ab8 17. ♖b1 c4 18. ♗e3 ♘c5 19. ♘e5 ♗e5 20. fe5± Belinkov—Žernov, SSSR 1961; **13. . . ♕a6** 14. ♘c8 ♖c8 15. ♖e1 ♘d7 16. ♔g1 ♖e8 17. a4 c4 18. a5 ♘c5 19. ♘e5± Malich—Garces, Tel Aviv (ol) 1964

[12] 14. ♘c8 ♖c8 15. ♘e5 ♖d8 16. ♖e1 f6?! 17. ♘g4 h5 18. ♘e3 f5 19. ♔g1 ♘d7 20. ♕c2± A. Zajcev—Hodos, SSSR (ch) 1962; 16. . . ♘d7!?

[13] 14... ♕b4 15. ♕b3 ♗b7 16. ♕b4 cb4 17. ♖d1 ♘d7 18. ♘a5 ♗a6 19. ♘c6 ♖fe8 20. ♘b4± A. Zajcev—Simovič, SSSR 1962

[14] 15... ♘d7 16. ♖d1 ♗b7 17. ♘ce5 ♘e5 18. fe5 ♕e2 19. ♔e2 ♖fd8 20. ♗e3 c4 21. d6± A. Zajcev—Savon, SSSR (ch) 1962

[15] 1/2:1/2 A. Zajcev—Bogdanović, Soči 1967

[16] **12. ♘b5** ♘e5 13. 0—0 ♘bd7 14. ♗f4 [14. a4 a6 15. ♘d6 ♖b8 16. ♘c8 ♕c8 17. ♘e5 ♗e5 18. ♕d3 ♖b4 19. ♕a6 ♕b8∓↑ Uhlmann—Kavalek, Halle 1963] ♕b6 15. ♔h1 a6 16. ♘c3 ♕b2 17. ♘a4 ♕a3 18. ♖c1 ♘g4∞ Nej—Doda, Leningrad 1960; **12. 0—0** ♘e5 13. ♗f4 ♘bd7 14. ♗b5 ♕b6 15. ♘e5 ♘e5 16. ♕d2 a6 17. ♗e2 ♗f5 18. ♖ad1 ♖ad8∞ Padevski—Saharov, Odesa 1968 — 6/156

[17] 12... ♘d7 13. e6 fe6 14. de6 ♖f4 15. ♕d5 ♔h8 16. ♕a8 ♘b6 17. ♕a7 ♗e6 18. 0—0 ♘e3 19. ♖f2 b4 20. ♘b5?! ♗f7 21. ♕a5 ♕b8∞ Keres—Spaski, Riga (m) 1965; 20. ♘d1!±

[18] 13. ♘b5? a6 14. ♘d6 ♘e5 15. ♗e5 ♗e5 16. ♘f7 ♖f7 17. ♘e5 ♕h4 18. g3 ♕e4 19. ♘f7 ♕h1 20. ♗f1 ♔f7∓ Žukov—Petrajev, SSSR 1967

[19] 15. ♗d6 ♘e3 16. ♕b3 ♘g2 17. ♔f2 c4 18. ♕c4 ♘b6 19. ♕b3 ♕h4 20. ♘g3 ♕h3 21. ♗f8 ♗f8 22. ♖ac1 ♘f4 23. ♗f1 ♕h6∓ Petrajev

[20] 17. ♖d1? ♖b8 18. ♘c5 ♖f5 19. ♕e4 ♘gf6 20. ♕c4 ♕e7 21. ed7 ♘d7∓ Mihalev—Petrajev, SSSR 1967

[21] 18. ♕c6 ♘e3 19. g3 [19. ♔f2? ♗d4 20. ♔g3 ♖g4 21. ♔h3 ♕f8 22. g3 ♘bd5∓→ Petrajev] ♖f3 [19... ♘c2 (Martin—Botterill, Charlton 1978 — 26/143) 20. ♔f1 ♖f5∞] 20. ♗f3 ♘c2 21. ♔f2 ♕f8∞ Thannhauser—Gerer, corr. 1968 — 5/105; 21... ♗d4 22. ♔g2 ♘e3 23. ♔g1 = Ciamarra

[22] 12... ♕a5 13. 0—0 b4 14. ♘e4 h6 15. ♗e7 ♘e3 16. ♕d2 ♘f1 17. ♖f1± Polikarpov—Zvorikina, SSSR 1964

[23] **13... h6** 14. ♗e7 ♘e3 15. ♕d2 c4 16. ♔h1 ♖e8 17. d6 ♘c6 18. ♗h4 ♘f1 19. ♖f1 ♗e6 20. ♘e4± Zaharov—Tukmakov, SSSR 1963; **13... ♘d7** 14. e6 [14. ♗e7 ♘e3 15. ♕d2 ♘f1 16. ♖f1 c4 17. ♔h1 ♘e5 18. d6 ♗e6 19. ♘g5∞ Bakker—Kerkoff, Amsterdam 1966] fe6 15. de6 ♕e6 16. ♘b5 ♗a6 17. ♘c7! [17. ♖e1 ♗b5 18. ♗b5 ♘de5=] ♕e2 [17... ♗e2? 18. ♘e6 ♗d1 19. ♖fd1 ♖f7 20. ♘d8+— Sosonko—Hug, Geneve 1977 — 25/142] 18. ♕d7 ♗d4 19. ♔h1 ♖f7 20. ♕c6± Byrne, Mednis; **13... a6** 14. d6 c4 15. ♔h1± — 13... c4

[24] 14. ♗e7 c4 15. ♔h1 — 13... c4

[25] 15... ♖e8 16. d6 ♗c3?! 17. bc3 ♗e6 18. ♗f3 ♘c6 19. ♗f6±→» Lerner—Livšic, SSSR 1963; 16... ♗e6!?

[26] 18. ♗b7 ♕b7 19. ♗f8 ♖f8 20. ♕e2 c4 21. ♖ad1± Jimenez—Medina, Malaga 1966

[27] **14... ♘f2** 15. ♖f2 ♕f2 16. ♘e4±→ Mikenas; **14... ♘e5** 15. ♘e5 [15. ♗e7 ♘bd7 16. d6 [16. a4 b4 17. a5 ♕b8 18. ♘e4 ♘f3 19. ♗f3 ♗a6∞ Udovčić—Vasjukov, Jugoslavija—SSSR 1963] ♗b7 17. ♘d5 ♗d5 18. ♕d5 ♘g4! 19. ♘g5 (19. a4 ♘f2 20. ♖f2 ♕f2 21. ♗f8 ♖f8 22. ♕b5 ♕e2 23. ♕d7 ♕b2∓ Nej—Gufeld, SSSR (ch) 1963) ♘f2 20. ♖f2 ♕f2 21. ♗f3 ♘b6 22. ♕d1 ♖ad8∓ Lutikov—Jurtajev, SSSR 1977] ♗e5 16. ♗e7 [16. ♗h6 ♖e8? 17. d6 ♗e6 18. ♗g4± Nordström—Platzak, Sverige (ch) 1969; 16... ♘d7∞] ♖e8 [16... ♘d7 17. d6 ♗b7 18. ♗f3±] 17. d6 ♗b7 18. ♘d5 [18. d7? ♘d7 19. ♕d7 ♗c6∓] ♕d4 19. ♕d4 ♗d4 20. ♘c7 ♘d7 21. ♘b5 ♗b6 22. ♗c4± Milister—Klovski, SSSR 1964; **14... ♘d7** 15. e6 fe6 16. de6 ♕e6 17. ♘b5 ♖b8 18. ♘fd4 ♕d5 19. ♗g4 ♕g5 20. ♗e6± Zalcman—Kalinski, SSSR 1964

[28] 18. ♘e6 fe6 19. ♗f8 ♖f8 20. ♖f8 ♗f8 21. ♘e4± Ritov—Žuravlev, SSSR 1973

[29] 14. ♗f6? ♕f6 15. ♗b5 ♗d7 16. ♕a4 ♕e7 17. ♔d2 ♕e3 18. ♔c2 ♖f4 19. ♕a5 ♗f5∓→ Martinez—Kavalek, Tel Aviv (ol) 1964

[30] 18. ♘e5 ♘e5 19. d6 ♘c4 20. ♕d5 ♔g7 21. ♗f6 ♖f6 22. ♕c4± Sosonko—Reshevsky, Amsterdam 1977

[31] 10. ♘d2 ♗e2 11. ♕e2 ♖e8 12. 0—0 ♘a6! 13. ♕f3 [13. ♕d3? ♘b4 14. ♕b1 ♘g4 15. a3 ♗d4 16. ♔h1 ♘h2∓→» Zarić—Ćirić, Jugoslavija 1968 — 5/104] ♘b4 14. ♖b1 ♘c2 15. ♕d3 ♘d4 16. b4 ♘d7 17. ♗a3 b6 18. ♘c4 ♕c7 19. b5 a6 20. ba6 ♖a6∓ Zalcman—Šmit, SSSR 1964

[32] **10...** ♘e8? 11. ♘g5 ♗e2 12. ♕e2 ♘c7 13. 0—0 ♕e7 14. ♘ce4 ♘e8 15. ♗e3 ♘a6 16. ♕f3± Liptay—Bukić, Krakow 1964; **10... de5** 11. fe5 ♘fd7 12. e6 fe6 13. 0—0 ♗f3 14. ♗f3 ♘e5 15. ♗e4 ♖f1 16. ♕f1 ♔h8 17. ♕b5∞ Liptay—Geler, Praha 1966

[33] 11... ♖e8?! 12. 0—0 [12. e6 fe6 13. 0—0 ♔h8 14. de6 ♘c6 15. f5 gf5 16. ♗f4 ♘d4 17. ♖e1 d5 18. ♗g5 ♘e6∞ Liptay—Lombardy, Budva 1963] de5 13. fe5 ♖e5 14. ♗f4 ♖e8 15. ♕b3 ♕b6 [15... ♕d7 16. ♘b5 ♘a6 17. ♘d6 ♖e7 18. ♘b7 ♘e4 19. d6± A. Zajcev—Skotorenko, SSSR 1962] 16. ♖fe1 ♘bd7 17. d6 ♖e1 18. ♖e1 ♕b3 19. ab3 ♖b8 20. ♘d5 ♘d5 21. ♗d5± Liptay—Vasjukov, Budapest 1965

[34] 16. ♘e4 ♘f3 17. ♖f3 ♖f3 18. ♕f3 ♘e5 19. ♕d1 ♕h4 20. ♕e2 ♘g4∓ Knežević—Gligorić, Jugoslavija 1970 — 9/102

[35] 18. ♕f3 ♘e5 19. ♕d1 c4!∓ Velimirović

[36] **12. a4** a6 13. a5 ♖c8 14. ♔h1 ♖e8 15. g4 h6 16. h4 h5 17. g5 ♘g4 18. ♗g4 hg4 19. e5 de5 20. f5∞ Peev—Pavlov, Athens 1971; **12. ♗e3** ♖e8 13. ♗f2 a6 14. ♕c2 ♖c8 15. a4 c4 16. ♔h1 ♕a5 17. ♖fe1 h6 18. ♗g3 ♘h7 19. ♗g4 ♘hf6 20. ♗h3 ♖cd8= Padevski—Ghitescu, Herculane 1978 — 26/144; **12. ♖e1** ♖c8 13. ♖e2 a6 14. ♕e1 ♕c7 15. g4 h6 16. h4 ♘h7 17. g5 h5 18. ♗e3 c4 19. ♕f2 ♖fe8 20. ♖ae1±⊞ Uhlmann—Ivkov, Sarajevo 1964

[37] 13. g4!? Minić

[38] 13... b5 14. g4 b4 15. ♘e2 ♖e8 16. ♘g3± Minić

[39] 15. g5 hg5 16. e5 gf4! [16... de5 17. fg5 △ ♘e4∓∓] 17. ef6 ♖e3 18. fg7 ♘e5∓∓ Doroškevič—Talj, SSSR (ch) 1975

[40] △ 16... c4 17. ♖a4!±

[41] **11. ♔h1** a6 12. a4 ♖e8 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 b5! 15. ab5 ab5 16. ♖a8 ♕a8 17. e5 [17. ♘b5 ♘e4 18. ♗e4 ♖e4 19. ♘d6 ♖d4∓ Janošević] de5 18. fe5 ♘e5 19. ♗g5 ♘fd7∓ Peev—Nemet, Mladenovac 1975 — 20/136; **11. ♕c2** ♖e8 12. h3 ♗f3 13. ♗f3 c4! 14. ♗e3 b5 15. ♖ad1?! b4 16. ♘b5 ♘e4 17. ♗e4 ♘f6∓ Trošij—Petrušin, SSSR 1974; **11. h3** ♗f3 12. ♗f3 c4 [12... ♖e8? 13. g4 h6 14. h4 ♘h7 15. g5 hg5 16. hg5 a6 17. a4± Peev—Bohosjan, Bulgaria (ch) 1971] 13. ♗e3 ♕a5 14. ♕e2 ♖ac8 15. g4 ♘c5 16. g5 ♘fd7 17. ♕c4 ♖fe8∓ Kaplan—Sigurjonsson, Hastings 1975/76 — 21/113; 14. ♗d4!? ♖fe8 15. g4 Sigurjonsson

[42] 11... ♖c8 12. h3 [12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♖e8 14. ♘c4 ♘b6∓] ♗f3 13. ♗f3 c4 [13... ♘e8?! 14. ♗e3 ♕a5 15. g4 c4 16. ♕e2 a6 17. g5 ♕c7 18. a5!± A. Zajcev—Ničevski, Polanica Zdroj 1971 — 12/119; 16... ♕b4!?] 14. ♗e3 ♘c5 15. e5 de5 16. fe5 ♘fd7 17. e6 ♘e5!= Litmanowicz

[43] 15. g4? ♘c5 16. ♕c2 ♖e7 17. g5 ♘fe4! 18. ♘e4 ♘e4 19. ♗e4 ♖ae8∓ Velimirović

[44] 15... ♘c5? 16. e5 ♘fd7 17. e6 fe6 18. de6 ♘e6 19. ♗g7 ♔g7 20. ♔h1!± Hausner—Vogt, ČSSR—DDR 1978 — 26/145

[45] 16... ♖ae8? 17. ♘b5! ♘e4 18. ♗e4 ♗d4 19. ♗g6± Velimirović

[46] 18. g5 ♘e4 19. ♘e4 ♖e4 20. ♗e4 ♖e4 21. ♗g7 ♔g7 22. ♕f3 f5= Peev—Velimirović, Sofia 1972 — 14/154

[47] **13... a6** 14. a4 ♖c8 15. a5 c4?! 16. ♖a4! ♕c7 17. ♔h1 h5 18. h3 ♕d8 19. g4± Witkowski—Adamski, Polska (ch) 1968; **13... ♕a5** 14. a4 ♕b4 15. ♔h1 a6 16. a5 b5 17. ab6 ♘b6 18. g4 [18. ♕d3 ♕d4 19. ♕c2 c4 20. ♖a3 ♘g4 21. ♘f3 ♕d3∞ Doroškevič—Žuhovicki, SSSR 1967] c4 19. g5 ♘fd7 20. e5 de5 21. f5 e4 22. ♘de4 ♖e5 23. ♕g2±→» Peev—Honfi, Cienfuegos 1976

[48] 14. ♖e1?! b5! 15. ♘b5 ♘b6 16. e5 ♘fd5 17. ♘d6 ♕d6! 18. ed6 ♖e1∓ Bogomolov—Želandinov, SSSR 1967

[49] Peev—Ceškovski, Albena 1977

A 69

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. f4 ♗g7 8. ♘f3 0—0 9. ♗e2 ♖e8

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	0—0[1]	♘e4	♗d3	f5	♘g5[3]	fg6[5]	♕a4			∓∓
	♘e4	♖e4	♖e8	♘d7[2]	♘f6[4]	fg6[6]				
2	e5	fe5	e6[8]	0—0[9]	♘d5	♗c4	♗g5	♕f3	♖ae1	∓
	de5[7]	♘g4	fe6	ed5[10]	♗e6	♘e5[11]	♘f3	♕g5	♖f8[12]	
3	. . .	. . .	♗g5	ef6	♕d2[14]	0—0[16]	h3	♕g5	♕h6	=
	. . .	. . .	f6[13]	♗f6	♗f5[15]	♘d7[17]	♗g5	♘e3	♘f1[18]	

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
4	. . .	. . .	. . .	0—0	♘e5	♗c4[20]	♕f3[22]	g4		∞
	. . .	. . .	♕b6	♘e5[19]	♗e5	♕b4[21]	♗f5	♕b2[23]		
5	. . .	. . .	. . .	. . .	d6	♔h1	♗d3	♕d3	♖ac1	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	c4[24]	♘d3	cd3	♗e6	♕a6[25]	
6	. . .	. . .	. . .	. . .	d6[26]	♘d5	♘e7[27]	de7	♔h1	=
	. . .	. . .	. . .	♗f5	♕b2	♘e5	♖e7[28]	♘bc6	♘f3[29]	
7	♘d2	0—0	a4[31]	♕e2	♘c4	♕f3	♗d2	ab5	♘b5	±
	b6[30]	♗a6	♗e2	a6[32]	♖a7	♖d7[33]	b5	ab5	♘e4[34]	
8	. . .	a4[35]	0—0	♗f3[36]	♕c2	♘c4	♕c1	♗g4	♕d1	∓
	c4	♘bd7	♘c5	♗h6[37]	♘d3[38]	♘c1	♗g4[39]	♘g4	f5[40]	
9	. . .	♗g4[41]	g3	♕g4	♘b5[42]	h3[43]	♘e4	0—0[44]	♘c3[45]	∓
	♘g4	♕h4	♕g4	♗g4	♘a6	♖e4	♗f3	♗e4	♗d3[46]	
10	. . .	a4	0—0	♔h1[48]	e5[49]	♘c4	♘e4	♖a3	♗f3	±
	a6	♘bd7	c4[47]	♘c5	de5	♘fe4	♘e4	♗d7	b5[50]	
11	. . .	. . .	♗g4[51]	g3	♕g4	♔f2[52]	h3	♔g2	bc3	∞
	. . .	♘g4	♕h4	♕g4	♗g4	♘d7[53]	♗d4	♗c3	♗e2[54]	
12	. . .	0—0[55]	♖b1[57]	e5	fe5	♘c4	♗f4	♖f4[59]		±
	♘a6	♖b8[56]	♗d7[58]	de5	♖e5	♖f5	♖f4			
13	. . .	. . .	♗f3	♘c4	♘d6[61]	e5	ef6			=
	. . .	♘c7	♖b8[60]	b5	♕d6	♕d8	♕f6[62]			
14	. . .	. . .	a4	♔h1[64]	♖e1[65]	♖e2	h3	♕f1		⩱
	. . .	. . .	b6[63]	♗a6	♗e2	♘g4	♕h4	♘h6[66]		
15	. . .	. . .	. . .	♗f3[67]	♘c4[68]	ab5	♘a5[69]	e5	d6[70]	∓
	. . .	. . .	a6	♖b8	b5	ab5	♗d7	de5		

[1] 10. ♕c2? ♘e4! [10. . . ♘a6? 11. a3 ♘c7 12. 0—0 ♖b8 13. e5! ♘fd5 14. ♘d5 ♘d5 15. ♖d1 ♗e6 16. ♗c4± Bouteville—Drouilly, France 1967 — 4/129] 11. ♘e4 ♗f5 12. ♗d3 ♕e7 13. ♘fd2 ♗e4 14. ♗e4 f5∓ Sprocha—Fabian, corr. 1961

[2] **13. . . gf5** 14. g4!∓↑»; **13. . . ♗f5** 14. ♗f5 gf5 15. ♕d3?! ♘a6 16. ♕f5 ♕f6∓; 15. ♗g5!∓; 15. g3! △ ♘h4∓

[3] 14. g4!?

[4] **14. . . ♕f6?** 15. fg6 ♕d4 16. ♔h1 fg6 17. ♖f4 ♕d3 18. ♕d3 ♖e1 19. ♖f1 ♘e5 20. ♖e1+— Kouatly—Arnason, Innsbruck 1977; 14. . . ♘e5 15. ♘f7? ♘f7 16. fg6 ♘e5 17. ♕h5 h6 18. ♖f7 ♘g4∓; 15. ♗c2!∞

[5] 15. ♕f3? c4 16. fg6 hg6 17. ♗c4 ♕b6 18. ♔h1 ♗g4 19. ♕f4 ♖ac8 20. ♗e3 ♖e5∓ Kouatly—Dürr, Innsbruck 1977

[6] 15. . . hg6? 16. ♕a4 △ ♕h4±→»

[7] 10. . . ♘fd7 11. ed6 a6 12. a4 ♘f6 13. 0—0 ♗g4 14. ♘e5 ♗e2 15. ♕e2± Lehmann—Toran, München 1954

[8] 12. 0—0 ♘e5 13. ♗f4 ♗f5 [13. . . ♘bd7 14. d6 ♕b6 15. ♘e5 ♕b2 16. ♘a4 ♕b4∞ Kende—Sirkija, SSSR 1967] 14. ♕d2 ♘bd7 15. ♖ad1 c4 16. ♔h1 ♘d3∓ Sydor—Hever, Hungary 1976

[9] **13. d6** ♗d7 14. 0—0 ♗c6 15. ♘g5 ♘e5 16. ♗e3 b6 17. ♘ge4 ♘bd7∓ Udovčić—Marović, Jugoslavija 1964; **13. ♘g5** ed5 14. 0—0 ♗d4 15. ♔h1 ♖f8!∓ Pavlović—Ivanović, Jugoslavija 1970 — 10/139

[10] **13. . . ♖f8?** 14. ♗c4 ed5 15. ♘d5 ♔h8 16. ♗g5 ♕d7 17. h3 b5 18. hg4± Zaharov—Nemet, SSSR—Jugoslavija 1963; **13. . . ♗c3** 14. bc3 ed5 15. ♗g5∞ Konstantinopolski

[11] 15. . . ♘c6 16. ♗g5 ♘f6 17. ♘e5 ♘e5! 18. ♘f6 [18. ♗f6 ♘c4 19. ♗d8 ♖ad8 20. ♘e7 ♔h8∓] ♗f6 19. ♗e6 ♖e6 20. ♗f6 ♕d1∓

[12] Milejka–Talj, SSSR 1959

[13] 12... ♕a5 13. 0–0 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. ♗c4 ♕b4 — 12... ♕b6

[14] **14. ♗f6** ♕f6 15. 0–0 ♘e3 16. ♕d2 ♘f1 17. ♖f1 ♗f5 18. ♗c4 ♘d7 19. d6 ♔g7 20. ♘d5 ♕d6 21. ♕c3 ♘f6∓ Vanin–Okladnikov, SSSR 1969 — 7/108; **14. ♗f4!?** ♘e3 15. ♗e3 ♖e3 16. 0–0

[15] **14... ♘d7** 15. 0–0 ♘de5 16. ♗f6! ♕f6 17. ♘g5 ♕b6 18. ♘ge4 c4 19. ♔h1 ♗f5 20. d6± Peev–Donner, Cienfuegos 1973 — 15/129; **14... ♘e5** 15. 0-0-0 ♘f3 16. ♗f6 ♘d2 17. ♗d8 ♖d8 18. ♖d2± Peev; **14... ♗g5** 15. ♕g5 ♘e3 [15... ♗f5?! 16. ♕d8 ♖d8 17. h3 ♘f6 18. 0–0±] 16. ♕d8 ♖d8 17. ♔f2 ♘g4 18. ♔g3± Forintos–Enklaar, Wijk aan Zee 1974

[16] 15. h3!?

[17] 15... ♗g5 16. ♕g5 ♘e3 17. ♕h6⩱ Peev–Janošević, Niš 1972 — 14/155

[18] 19. ♘g5 ♕e7 20. d6 ♕g7! [20... ♕e3 21. ♔f1 ♘f8 22. ♖d1 ♖e5? 23. d7± Szabo–Timman, Amsterdam 1975; 22... ♖ad8!∞] 21. ♗c4 ♔h8 22. ♘f7=

[19] 13... c4 14. ♔h1 ♘d7 [14... ♘f2? 15. ♖f2 ♕f2 16. ♘e4 ♕b6 17. ♘d6 ♖f8 18. ♗e7 ♘d7 19. ♗c4+–] 15. e6 fe6 16. de6 ♘df6 17. h3 ♕b2 [17... ♘f2? 18. ♖f2 ♕f2 19. ♗f6+–; 17... ♘e3 18. ♗e3 ♕e3 19. ♗c4 ♗e6 20. ♖e1 ♕b6 21. ♖e6 ♖e6 22. ♘g5±] 18. ♘a4? ♘f2! 19. ♖f2 ♘e4∓ Kakageldiev–Murej, corr. 1972 — 13/134; 18. ♕c1!⩱ Murej

[20] **15. ♗b5** ♗d7 16. ♕f3 f6 17. a4 ♗b5 18. ♘b5 ♘d7 19. d6 ♕c6 20. ♗h6 ♕f3∓ Kakageldiev–Zajd, SSSR 1973; **15. ♕d2** ♗f5 16. ♖ae1 ♘d7 17. ♔h1⩱ Christiansen–Biyiasas, USA 1977

[21] **15... ♕b2** 16. d6 ♗f5 17. ♗f7 ♔f7 18. ♖f5 gf5 19. ♕h5±→ Vladimirov–Doda, Leningrad 1967 — 3/117; **15... ♗f5** 16. ♘b5 [16. ♗b5? ♗d7 17. ♕f3 f5 18. ♗c4 ♕b2 19. d6 ♔h8 20. ♖ac1 ♗c6 21. ♕h3 ♘d7∓ Forintos–Haag, Hungary 1964] ♘d7 [16... a6 17. d6 ab5 18. ♗f7 ♔f7 19. ♖f5 gf5 20. ♕h5 ♔f8 21. ♗h6 ♗g7 22. ♖f1 c4 23. ♔h1 ♕f2= Judovič] 17. a4? f6 18. ♗h6 ♗d4∓ Kupka–Zajcev, Praha–Moskva 1968 — 5/106; 17. d6!∞

[22] 16. ♕b3 ♗f5 17. d6 ♕b3 18. ab3 ♗d6! [18... ♗d4 19. ♔h1 ♗c3 20. bc3 ♗e6 21. ♖ac1± Forintos–Gudmundsson, Reykjavik 1974 — 17/143] 19. ♘d5 ♘d7 20. ♖f5 gf5 21. ♗b5 ♗e5! 22. ♗d7 ♖ed8∓ Janošević–Forintos, Vrnjačka Banja 1973 — 15/131

[23] **17... ♕c4?** 18. gf5 f6 19. fg6 hg6 20. ♗f6+– Szabo–Pietzsch, Salgotarjan 1967 — 4/130; 17... **♕b2**∞

[24] **14... ♘f3?** 15. ♗f3 ♗d4 16. ♔h1 ♕d6 17. ♗d5+– Knežević–Trapl, Dečin 1976 — 21/114; **14... ♕b2** 15. ♘d5 ♘f3 16. ♗f3 ♕d4 17. ♔h1 ♕a1 18. ♕a1 ♗a1 19. ♖a1 ♘d7 20. ♗e7! [20. ♘c7?! ♖e5; 20. ♘e7 ♔h8 21. ♖e1⩱ Vajser–Grigoriadis, SSSR 1975] ♖b8 21. ♘c7 ♖f8 22. ♖e1 c4 23. ♗f8± Vajser–Hodos, SSSR 1978; **14... ♗e6** 15. ♘e5 [15. ♘d5? ♗d5 16. ♕d5 ♘bd7 17. ♘e5 ♘e5 18. d7 ♘d7 19. ♖f7 ♕e6∓] ♗e5 16. ♘d5 ♗d4 17. ♕d4 cd4 18. ♘b6 ab6 19. ♗b5 ♘c6 20. ♗f6±

[25] 19. ♕a6 ba6 20. ♖fd1±

[26] 14. ♘a4!? Filip

[27] 16. ♘c7 ♘bd7 17. ♘a8 ♖a8∓ Filip

[28] 16... ♔h8 17. ♘f5± Filip

[29] **18... ♖e8** 19. ♖c1 h6 20. ♗h4 ♘e7 21. ♘e5± Peev–Sikora, Moskva 1977 — 23/137; **18... ♘f3!** 19. ♗f3 ♕a1 20. ♕a1 ♗a1 21. ♖a1 f6 22. ♗c6 bc6 23. ♖d1 ♖e8= Filip

[30] 10... ♘bd7 11. 0–0 c4 12. e5 [12. ♗c4? ♘c5 13. ♕f3 ♗g4 14. ♕g3 ♘ce4 15. ♘ce4 ♘e4 16. ♘e4 ♖e4 17. ♗d3 ♕b6 18. ♔h1 ♗e2∓ Peev–Lechtynsky, Lublin 1975] de5 13. ♘c4±

[31] **12. ♗a6** ♘a6 13. ♖e1 ♕d7 14. ♘f3 ♖ad8 15. ♗d2 ♘b4= Uhlmann–Szabo, Sarajevo 1963; **12. ♖e1** ♗e2 13. ♖e2 [13. ♕e2 a6 14. a4 ♖a7 15. ♕d3 ♖ae7=] a6 [13... ♘a6 14. ♘f3 ♘c7 15. e5 de5 16. d6 e4 17. ♘e5± Malich–Bogdanović, Zinnowitz 1965] 14. a4 ♖a7= Udovčić–Gligorić, Jugoslavija 1963

[32] 13... ♘e4!? 14. ♘de4 f5

[33] 15... ♕e7 16. ♖e1 ♘fd7 17. ♗d2 f6 18. f5± Malich–Bogdanović, Sarajevo 1965

[34] 19. ♗a5 ♕e7 20. f5±→ A. Zajcev–Žuravlev, SSSR 1965; 19... ♕f6! △ 20. f5 g5±

[35] **11. ♗c4?** ♘e4∓; **11. ♗f3** ♘bd7 12. 0–0 b5 13. ♔h1 a6 14. a4 ♖b8∓ Pomar–Fischer, La Habana (ol) 1966 — 2/114

[36] 13. e5 de5 14. ♘c4 e4 15. ♗e3 ♘d3 16. ♗d3 ed3 17. ♕d3 ♗f5= Pomar–Toran, Palma de Mallorca 1966

[37] 13... ♕c7 14. e5! de5 15. fe5 ♕e5 16. ♘c4 ♕b8 17. ♗e3± Padevski–Peev, Varna 1968

[38] 14... ♗f4 15. ♘c4 ♗c1 16. ♖ac1±

[39] 16... ♗d7 17. b3 ♕c7 18. ♕e3± Padevski—Ciocaltea, La Habana (ol) 1966 — 2/115

[40] 19. h3 ♖c8 20. hg4 ♖c4 21. g5 ♗g7 22. ef5 gf5 23. ♕d3 ♕c8∞ Boleslavski

[41] 11. ♘c4 h5 [11... ♗c3 12. bc3 ♖e4 13. 0—0∞] 12. ♗g4 ♗g4 13. ♕d3 ♗c3 14. bc3 ♗f5 15. ♘d2 ♗e4 16. ♘e4 ♕e7 17. 0—0 ♕e4 18. ♕b5 ♖e7 19. f5 ♕d5 20. ♗g5 a6 21. ♕b2 ♖e4 22. ♖ad1∞ Kretschmar—Clement, corr. 1976

[42] 14. ♔f2 a6 15. a4∞ — 10... a6

[43] 15. ♘d6? ♘b4 16. ♘e8 ♘c2 17. ♔f1 ♗h3 18. ♔e2 ♖e8 19. ♖b1 ♗d4! 20. a3 f5 21. e5 ♗g2∓ Boleslavski

[44] 17. ♘f2? ♖e8 18. ♔f1 ♗e2 19. ♔g2 ♗b5∓

[45] 18. ♘d6? ♗d4 19. ♔h2 ♗d5∓

[46] 19. ♖d1 c4∞

[47] **12... b6** 13. ♕c2 ♕e7 14. ♗f3 ♖b8 15. ♘c4 h5 16. h3 b5 17. ab5 ab5 18. ♘a5± Ermenkov—Radulov, Bulgaria 1973; **12... ♖b8** 13. ♕c2 [13. a5 ♕c7 14. ♕c2 b5 15. ab6 ♘b6 16. ♘c4 ♘c4= Ahman—van Scheltinga, Budapest 1960; 13. ♔h1 c4 14. e5 (14. ♘c4? ♘e4∓) de5 15. ♘c4 b5 16. ab5 ab5 17. ♘d6 (17. ♘e5? b4 18. ♘b5 ♘e5 19. fe5 ♖e5∓ Larsen—Ljubojević, Milano 1975 — 20/126) b4 18. ♘e8 ♕e8 19. ♘b5 ♘e4± Ljubojević] ♕c7 14. g4 [14. ♔h1?! c4 15. ♗c4 b5 16. ab5 ab5 17. ♗d3 b4 18. ♘d1 ♕c2 19. ♗c2 ♘c5∞ Domes—Osnos, SSSR 1960] h6 15. ♔h1 ♘f8 16. ♖g1 ♕e7 17. ♖a3 g5 18. e5 de5 19. fg5 hg5 20. ♘de4±→ Sarvarov—Žuhovicki, SSSR 1958

[48] **13. ♘c4** ♘e4 14. ♘e4 ♖e4 15. ♗d3 ♖d4 16. ♗e3 ♖d5 17. ♕c2 ♘c5 18. ♗e4 ♘e4 19. ♕e4 ♖h5∓ Cvetković—Suetin, Jugoslavija—SSSR 1969; **13. e5** de5 14. ♘c4 ♘b6 [14... e4 15. ♗e3± Gligorić] 15. fe5 ♘g4 16. ♘d6 ♗e5 17. ♘e8 ♕h4 [17... ♗h2? 18. ♔h1+— Gligorić—Ničevski, Rovinj—Zagreb 1970 — 9/100] 18. h3 ♕g3= Popov—Spasov, Bulgaria (ch) 1972; **13. ♗f3** ♕c7 14. ♔h1 ♖b8 15. a5 b5 16. ab6± Grigorjan—Lutikov, SSSR 1971

[49] 14. ♕c2? ♘fe4 15. ♘ce4 ♗f5 16. ♗f3 ♕e7 17. ♖e1 ♗e4 18. ♗e4 f5∓ Hamann—Andersson, Cienfuegos 1977

[50] 20. ab5 ♗b5 21. b3± G. Garcia—Tatai, Camaguey 1974

[51] 12. ♘c4 ♗c3?! 13. bc3 ♖e4 14. 0—0 f5 15. a5 ♘f6 16. ♘b6∞ Fridštejn—Landraf, corr. 1967 — 4/128; 12... h5!?∞

[52] **15. h3!?; 15. a5!?**

[53] 15... f5?! 16. h3 fe4 17. ♘c4 ♗f3 18. ♖e1 ♗f8 19. ♘b6 ♖a7 20. a5± Boleslavski

[54] 19. ♖e1 ♗d3 20. ♖e3 c4 21. ♗a3 ♘b6 [21... f5? 22. e5 ♘b6 (22... de5 23. fe5 ♖e5 24. ♖e5 ♘e5 25. ♖e1 ♘f7 26. ♗e7 ♖e8 27. ♔f2±) 23. ♗d6 ♘d5 24. ♖d3 cd3 25. c4 ♘c3 26. c5 ♖ac8 27. a5 ♖ed8 28. ♔f3 ♔f7 29. ♔e3 ♔e6 30. ♖a3± Zajcev—Lundgohl, corr. 1966] 22. ♗d6 ♘d5 23. ♖d3! [23. ♖ee1? ♘c3∓ Pomar—Szabo, Beverwijk 1967] cd3 24. c4∞ Boleslavski

[55] 11. ♗a6!?

[56] **11... ♗d7** 12. ♗f3 ♕c7 13. ♘c4 b5 14. ♘d6 ♕d6 15. e5 ♕b6± Westerinen—Tringov, Tel Aviv (ol) 1964; **11... c4** 12. ♕a4 ♘c5 13. ♕c4 b6 14. ♕b4 a5 15. ♕a3 ♘fe4 16. ♘de4 ♘e4= Cobo—Bilek, La Habana 1971; 12. a4 ♘c5 — 10... c4

[57] **12. ♖e1** ♘c7 [12... c4 13. ♗f3 ♘c5 14. ♘c4! b5 15. ♘d6 ♕d6 16. e5 ♕e7 17. d6 ♕e6 18. ♗e3± Portisch—Dely, Hungary (ch) 1955] 13. a4 b6 — 11... ♘c7; **12. ♕c2** ♘b4 13. ♕d1 ♗d7 14. a3 ♘a6 15. e5 de5 16. fe5 ♖e5 17. ♘c4 ♖e8 18. ♗g5∞ Bleiman—Enklaar, Sinaia 1965; **12. h3** c4 13. ♗c4 b5 14. ♗d3 ♘c5 15. ♗b5 ♖b5 16. ♘b5 ♕b6 17. a4 ♘b3∞ A. Zajcev—Altšuler, corr. 1965; **12. a4** ♘b4 13. ♗f3 b6 14. ♘c4 ♗a6 15. ♕b3 ♖b7 16. g3 ♖be7= Rubinetti—R. Garcia, Buenos Aires 1964

[58] 12... ♘c7 13. b4 cb4?! 14. ♖b4 ♘g4 15. ♘db1! ♘f6 16. a4± Dimitrov—Bobocov, Bulgaria (ch) 1960

[59] Ilivicki—Golcov, SSSR 1960

[60] **12... b5**? 13. e5 de5 14. d6±; **12... ♘d7** 13. a4 ♖b8 14. ♘c4 ♘b6 15. ♘a5 f5 16. ef5 ♗f5 17. ♗d2= Steinmeyer—Evans, USA (ch) 1963/64

[61] 14. ♘a5? ♗d7 15. e5 de5 [15... ♘fd5? 16. ♘d5 ♘d5 17. ♕d5 ♕a5 18. ♕d6± Polugajevski—Evans, La Habana (ol) 1966 — 2/105] 16. fe5 ♖e5 17. ♗f4 ♖f5! 18. ♗g3 b4 19. ♘a4 [19. ♘c6 ♗c6 20. dc6 bc3 21. ♕d8 ♖d8∓ Soos—Matulović, Skopje—Ohrid 1967 — 4/120]

♘fd5 20. ♘c5 ♗b5∓ Zinser—Evans, Venezia 1967 — 4/118

[62] Gligorić

[63] 12... ♘a6?! 13. ♗f3 h5 14. ♘c4 ♘g4 15. g3 ♗d4 16. ♔g2 f5 17. h3± Forintos—Navarovszky, Hungary (ch) 1965

[64] **13. ♖b1** ♗a6 14. ♗a6 ♘a6 15. ♕f3 ♕e7 16. b3 ♘b4 17. ♗b2 ♘c2 [17... ♖ad8 18. h3 ♘c2 19. ♕d3 ♘b4 20. ♕f3 ♘c2= Spaski—Kavalek, Amsterdam 1973 — 16/100] 18. ♖bc1 ♘d4 19. ♕d3 a6 20. ♖ce1 ♘d7 21. h3 ♖ec8 22. e5 de5 23. ♘c4 f6∞ Grigorjan—Suetin, SSSR 1975; **13. ♖e1** ♖b8 [13... ♗a6 14. ♗f3 ♖b8 15. ♘f1=] 14. ♗f3 a6 15. ♘c4 b5 16. ab5 ab5 17. ♘a5 ♗d7 18. e5 b4 19. ♘a4 ♘fd5 20. ♘c4 ♗a4 21. ♖a4 de5 22. fe5 ♘b6= Bouteville—Boey, La Habana (ol) 1966 — 2/113

[65] 14. ♗a6 ♘a6 15. ♕f3 ♘b4 16. ♘c4 ♘c2∓ Antunac—Adorjan, Wijk aan Zee II 1973

[66] **17... f5?** 18. ♘f3 ♕h5 19. e5! de5 20. fe5 ♘e5 21. d6! ♘f3 22. dc7 ♘d4 23. ♖e8 ♖e8 24. ♕c4 ♔h8 25. ♗f4+— Savon—Beljavski, SSSR (ch) 1973 — 16/660; **17... ♘h6**± Kotov

[67] 13. ♖e1 ♖b8 14. a5 ♗d7 15. ♗f3 ♗b5 16. ♘f1 ♗f1 17. ♔f1 ♘d7 18. g3 b5 19. ab6 ♖b6= Andersen—Matulović, La Habana (ol) 1966 — 2/103

[68] 14. e5 de5 15. fe5 ♘fd5 16. ♘d5 ♘d5 17. ♘c4⩲ Karabanov—Nizovski, SSSR 1964

[69] 16. ♘d6!? ♕d6 17. e5

[70] Baranov—Vilup, SSSR 1960

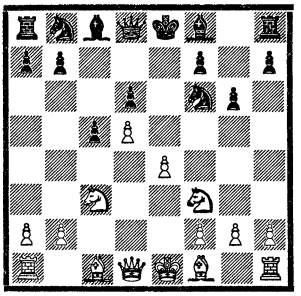

A7 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A7

A70

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 — **Petrosjan** 382

— 7... R ⌟ 7... ♗g7
— **7... ♗g7** 8. R ⌟ 8. ♗g5, 8. ♗e2

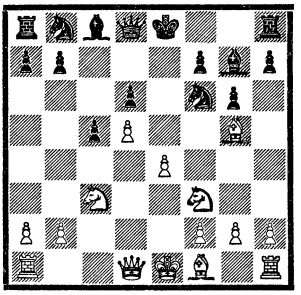

A71

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗g5 — **Uhlmann** 383

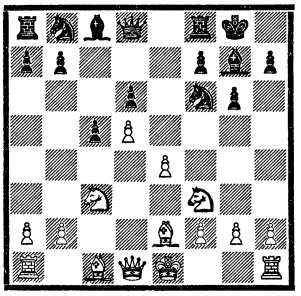

A72

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 — **Wade** 385

— 9. R ⌟ 9. 0—0

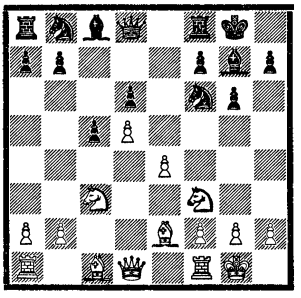

A73

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 — **Keene** 388

— 9... R ⌟ 9... a6, 9... ♖e8

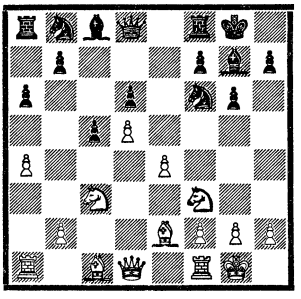

A74

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 a6 10. a4 — **Keene** 390

— 10... R ⌟ 10... ♗g4

A7 SOMMAIRE • INDICE A7

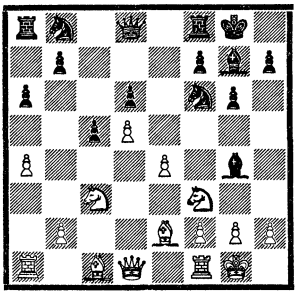

A7 CONTENTS • INHALT A7

A75

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 a6 10. a4 ♗g4 — **Keene** 392

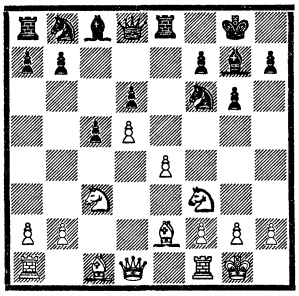

A76

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8 ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8

— 10. R ⌟ 10. ♘d2 — **Keene** 395

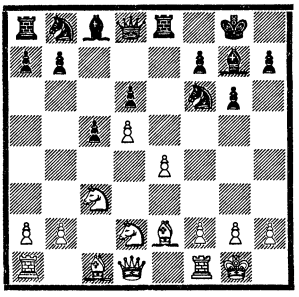

A77

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♘d2

— 10... R ⌟ 10... ♘a6 — **Geler** 396

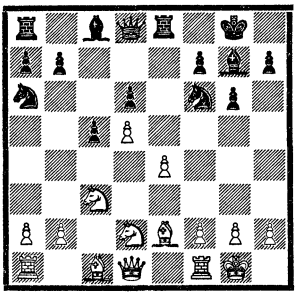

A78

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♘d2 ♘a6

— 11. R ⌟ 11. f3
— **11. f3** R ⌟ 11... ♘c7 — **Geler** 399

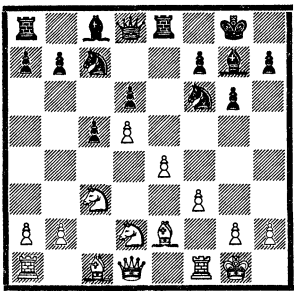

A79

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♘d2 ♘a6 11. f3 ♘c7 — **Geler** 400

A7 INDICE • INNEHÅLL A7

A70 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3**

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	. . .	a4	♗e2[3]	♗f3	0—0	♗f4[5]	♗e2[7]	♗g3	♕c2	±
	a6[1]	♗g4[2]	♗f3	♗g7	♘bd7[4]	♕b8[6]	0—0	♖e8	♕c7[8]	
2	. . .	♗d3[9]	0—0[11]	h3	♕f3	a4[13]	♕e2[14]	♗f4[16]	♗c2[17]	=
	♗g7	0—0[10]	♗g4[12]	♗f3	a6	♘bd7	♖e8[15]	c4	♘c5[18]	
3	. . .	♕a4	♕b3	♗f4[20]	♗d3[21]	0—0	♗e3	a4[23]	♗e2	=
	. . .	♗d7[19]	♕c7	0—0	♘a6[22]	♘h5	♖ab8	♘b4	♗g4[24]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e2	e5[26]	ed6	♗d2	♘d1	=
	. . .	. . .	. . .	. . .	b5[25]	♘h5![27]	♕a5	♖e8	♕b6[28]	
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3	♘d2	ef5	♗h5	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘h5	♘a6[29]	f5	gf5	f4[30]	

[1] 7. . . ♗g4 8. ♕b3 ♕e7 9. ♘d2 ♗g7 10. ♕b5 ♔f8 11. f3 ♗c8 12. ♘c4± Reshevsky—Rossetto, Buenos Aires 1960

[2] 8. . . ♗g7 9. h3 0—0 10. ♗e3 ♘bd7 11. ♗e2 b6 12. 0—0 ♕e7 13. ♘d2 ♘e8 14. ♖e1 ♖b8 15. ♗f1 ♘c7 16. ♕c2 g5= Tajmanov—Suetin, Budva 1967; 9. ♗e2 0—0 10. ♗f4 — A 72; 10. 0—0 — A 74

[3] 9. h3 ♗f3 10. ♕f3 ♘bd7 11. g4 ♕c7 12. ♗g2 ♗g7 13. 0—0 ♘e5 14. ♕e2 c4 15. ♗d2 ♘fd7∓ Hort—Filipowicz, Polanica Zdroj 1964

[4] 11. . . 0—0 12. ♗f4 — A 75

[5] 12. ♗e2 0—0 13. f4 ♖c8 14. g4 ♘e8 15. g5 ♕e7 16. ♗f3 c4∓ Foisor—Arnason, Groningen 1977/78

[6] 12. . . ♕c7 13. ♖c1 0—0 — A 75

[7] 13. ♕c2 0—0 14. ♗e2 ♖e8 15. h3 ♕c7 16. a5 ♖e7 17. ♖a4 ♖ae8 18. ♖fa1 b5 19. ab6 ♘b6 20. ♖a6 ♘e4∓ Garcia—Soos, La Habana (ol) 1966

[8] 16. f4 c4 17. ♔h1 ♖ac8 18. a5± Wexler—Bronštejn, Mar del Plata 1960

[9] **8. ♗b5** ♗d7 [8. . . ♘bd7 9. ♗f4 ♕e7 10. 0—0 0—0 11. ♗e2 (11. ♕d2 ♘g4 12. ♖ae1 ♘de5 13. ♘e5 ♘e5 14. ♗h6 ♗h6 15. ♕h6 g5 16. f4 gf4 17. ♖f4 a6∓ Borisenko—Kapengut, SSSR 1977) ♘e4 12. ♘e4 ♕e4 13. ♗d6±; 11. . . a6=] 9. ♗e2 [9. ♗d7 ♘bd7 10. 0—0 0—0 11. ♗f4 ♕e7 12. ♖e1 ♘g4∓ Lundin—Grabczewski, Eksjö 1974] b5!∞; **8. ♗f4** 0—0 9. ♘d2 a6 10. a4 ♘h5 11. ♗e3 ♗d4 [11. . . f5 12. ef5 gf5 13. ♕h5 f4 14. ♗d3±] 12. ♘c4 ♗e3 13. ♘e3 ♘d7 14. g3 ♖b8 15. a5 ♘g7 16. ♗g2 f5 17. 0—0 ♘f6= Bukić—Velimirović, Beograd 1977 — 23/128; 9. ♗e2 — A 72

[10] 8. . . ♗g4?! 9. ♕a4 ♘bd7 10. ♘d2 0—0 11. 0—0 ♘e5 12. ♗b1± Smislov—Tatai, Las Palmas 1972

[11] **9. h3** b5 [9. . . ♖e8 10. 0—0 — 9. 0—0] 10. ♘b5 [10. ♗b5 ♘e4=] ♘e4 11. 0—0 ♗a6! [11. . . ♘f6? 12. ♗f4 ♘e8 13. ♘c3 ♗a6 14. ♖e1± Furman—Nežmetdinov, Bucuresti 1954] 12. ♗e4 ♗b5 13. ♖e1 ♘d7= Veltmander—Judovič, SSSR 1954; **9. ♘d2** ♘a6 10. 0—0 ♘c7 11. a4 ♘g4 [11. . . b6 12. ♘c4 ♗a6 13. ♗g5 ♕d7 14. h3 ♖ab8 15. f4 ♘fe8 16. ♕f3 ♗c4= Pomar—Schaufelberger, Malaga 1970] 12. ♘f3 ♖b8 13. ♗f4 f5= Angos—Pachman, München (ol) 1958

[12] **9. . . ♘a6**?! 10. h3 ♘c7 11. ♖e1 ♖b8 12. a4 a6 13. a5 b5 14. ab6 ♖b6 15. ♘d2 ♘b5 16. ♘c4± Holmov—Birbrager, SSSR 1968; **9. . . ♖e8** 10. h3 c4 [10. . . ♘a6 11. ♖e1 ♘c7 12. a4 a6 13. ♗g5 b6 14. ♕d2± Balcerovski—Ziembinski, Polska 1966; 10. . . ♘bd7 11. ♗f4 ♘e5 12. ♘e5 de5 13. ♗e3 b6 14. ♕d2 a6 15. a4± Lebredo—Souza Mendez, Montevideo 1956] 11. ♗c2 b5 12. a3 a6 13. ♗e3 ♘bd7 14. ♖e1 ♗b7= Suetin—Diaz, La Habana 1968; **9. . . ♘bd7** 10. ♗f4 ♕e7 11. ♖e1 ♘e8 12. ♘d2 ♘e5 13. ♗c2 ♗d7 14. a4 ♘c7 15. ♗g3 g5∞ Lebedev—Vasjukov, SSSR 1955; **9. . . a6** 10. a4 ♗g4 11. h3 ♗f3 12. ♕f3 — 9. . . ♗g4

[13] 12. ♗f4 b5! 13. e5 de5 14. d6 ♘bd7∓ Suetin

[14] **13. ♕d1** ♖e8 [13. . . ♕c7 14. ♗f4 ♖fe8 15. ♕d2 ♘e5 16. ♗e2 ♕a5= Mititelu—Talj, Reykjavik 1957] 14. ♖e1 [14. a5 c4 15. ♗c4 ♘e4 16. ♘e4 ♖e4= Langeweg—Kavalek, Haag 1968] ♕c7 [14. . . ♖c8 15. ♗e3 ♕a5± Addison—Panno, Caracas 1970] 15. ♗e3 c4! 16. ♗c2 ♖ac8 17. a5 h6 18. ♕d2 ♔h7= Saidy—Sherwin, USA (ch) 1966/67 — 3/107; **13. ♕g3** ♕c7 14. f4 ♖fe8 15. ♖e1 c4 16. ♗c2 b5 17. ab5 ab5 18. ♖a8 ♖a8 19. ♕f2 b4=⇆ Kotelnikov—Polugajevski, SSSR 1959; **13. ♗f4** ♕c7 14. ♕e2 [14. g4? c4 15. ♗e2 ♘e5∓ Goldberg—Ščerbakov, SSSR 1955] ♖ac8 [14. . . ♖fe8 15. ♖ac1 (15. ♗h2 ♖ac8 16. ♗c4 ♘e5 17. f4 ♘c4 18. ♕c4 ♘d7 19. ♖fe1 ♕b6 20. ♖ab1 ♕b4∓

Donner—Talj, Zürich 1959) ♘e5 16. b3± Boleslavski] 15. ♗c4 ♖fe8 16. ♕c2 ♖e7 17. ♗h2 ♖ce8= Liptay—Portisch, Hungary (ch) 1963

[15] 13... ♕c7 14. f4 [14. ♗g5 ♖ac8 15. ♖ae1 c4 16. ♗b1 ♖fe8 17. ♕d2 ♘c5= Pomar—Eliskases, Torremolinos 1961] ♖fe8 15. ♕f3 c4 16. ♗c2 ♕c5 17. ♔h1 b5 18. ♗e3 ♕b4 19. ♖a2 ♘c5 20. e5∞ Pfleger—Filipowicz, Tel Aviv (ol) 1964

[16] **14. f4?** ♘e4 15. ♘e4 f5∓; **14. ♗g5** ♖c8 15. f4?! c4 16. ♗c4 ♕b6 17. ♔h2 ♘e4 18. ♘e4 f5∓ Šašin—Savon, SSSR 1970 — 9/94; 15. ♖ae1!?

[17] 15. ♗c4 ♘e4 16. ♘e4 f5 17. f3 fe4 18. fe4 ♕b6 19. ♔h1 ♕b2= Smislov

[18] **16. ♕c4?!** ♖c8 17. ♕b4 a5 18. ♕a3 ♘fe4∓; **16. ♖fe1** ♖c8 17. ♕d2 b5 [17... ♕b6? 18. a5±] 18. ab5 ab5= Smislov—Polugajevski, Petropolis (izt) 1973 — 16/96

[19] 8... ♘bd7 9. ♗e2 [9. ♗f4 0—0= 10. ♗d6? ♘b6—+] 0—0 10. 0—0 a6 11. ♗f4 ♕e7 [11... b5!? 12. ♗b5? ♘b6—+] 12. ♘d2 ♖e8 13. ♕a3 ♘e5= Puc—Tringov, Ljubljana 1969

[20] 10. ♗d3 0—0 11. 0—0 a6 [11... ♖e8 12. ♗f4 — 10. ♗f4] 12. a4 ♗c8 13. ♖e1 ♖e8 14. h3 ♘bd7 15. ♗g5 h6 16. ♗f4 ♘h5 17. ♗e3 ♘e5 18. ♘e5 ♖e5 19. ♖ad1 g5= Lejn—Valenti, Roma 1976

[21] **11. ♘d2?!** ♘h5 12. ♗e3 f5 13. ef5 gf5 14. g3 ♘a6 15. ♗e2 f4 16. gf4 ♘f4 17. ♖g1 ♘e2 [17... ♖ac8 18. ♘da4 ♔h8 19. a3 ♘e2 20. ♔e2 b5∓ Čukajev—Suetin, SSSR 1961] 18. ♘e2 ♗f5 19. ♗h6 ♗g6 20. ♗g7 ♕g7 21. ♘e4 ♕e5 22. f3 ♕h2∓ Vladimirov—Gufeld, SSSR 1958; **11. e5** de5 12. ♗e5 ♖e8 13. 0-0-0 ♕c8 14. ♗c4 ♗f5 15. ♗f4 a6 16. d6 ♕d7 17. ♖he1 ♘c6∞

[22] **11... ♘h5** 12. ♗e3 a6 [12... f5 13. e5 f4 14. ed6 ♕d6 15. ♘e4+—] 13. a4 h6 [13... ♗g4 14. ♘d2 ♘d7 15. h3 ♘e5 16. ♗f1 ♗c8 17. g4 ♘f6 18. f4 ♘ed7 19. ♘c4±○] 14. 0—0 ♔h8 15. ♘d2 ♖a7 16. f4± Vasjukov—Žerdev, SSSR 1957; **11...** ♖e8 12. 0—0 [12. ♘d2? ♘h5 13. ♗g5 f5∓] c4 13. ♕c4 [13. ♗c4 ♘e4=] ♕c4 14. ♗c4 ♘e4 15. ♘b5 [15. ♖ae1 ♗c3 16. bc3 ♘a6 17. ♗a6 ba6 18. c4± ⊥] ♗b5 16. ♗b5 ♖d8 17. ♖fe1 ♘f6 18. ♖ad1±

[23] 14. ♖ac1!?

[24] Toran—Nievergelt, Lugano 1959

[25] **11... a6** 12. e5! [12. a4 ♗g4 13. 0—0 ♘bd7 14. ♖fe1 ♗f3 15. ♗f3 ♖fe8 16. ♕c2 c4 17. ♗e2±↑« Lutikov—Suetin, SSSR 1958] de5 [12... ♘h5 13. ed6 ♕c8 14. ♗g5±] 13. ♗e5 ♕c8 14. 0—0! [14. ♕b6? ♗f5! 15. ♗d6 ♘bd7∓ Mititelu—Ivkov, Leipzig (ol) 1960] ♗g4 [14... b5? 15. a4 c4 16. ♕a2±] 15. h3 ♗f3 16. ♗f3 ♘bd7 17. ♗d6 ♖e8 18. a4 ♘e5 19. ♗e5 ♖e5 20. ♖fd1 [20. ♖ad1?!± Portisch—Fischer, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/121] ♖b8 21. a5 ♕c7 22. ♕c4±; **11...** ♖e8 12. ♘d2 a6 [12... b5 13. ♗b5 ♘e4 14. ♘ce4 f5 15. ♗e2 fe4 16. ♘c4 ± Uhlmann—Milić, Marianske Lazne 1961; 12... ♘a6 13. 0—0 ♖ab8 14. ♖fe1 ♖e7 15. ♗b5± Uhlmann—Dely, Erfurt 1955] 13. a4±○

[26] 12. ♗b5 ♘e4 13. ♘e4 ♕a5 14. ♗d2 ♕b5 15. ♕b5 ♗b5 16. ♘d6 ♗a6 17. 0-0-0 ♘d7 18. ♘e4 ♗e2 19. ♖de1 ♗c4 20. ♘c3 ♗c3= Zajd—K. Grigorjan, SSSR 1976

[27] 12... de5 13. ♗e5 ♕a5 14. 0—0 b4 15. ♗f6 ♗f6 16. ♘e4 ♗g7 17. ♖ac1 ♗a4 18. ♕e3 ♗b2 19. ♖c5± Toth—Valenti, Roma 1976

[28] 16. ♗e3 ♕a5 17. ♘d2? ♘a6 18. 0—0 [18. ♗h5? c4 19. ♕a3 ♕a3—+ Zajd—Gofštejn, SSSR 1976] c4∓; 17. ♗d2=

[29] **12... f5?** 13. e5±; **12...** ♗**g4** 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 ♘d7 15. ♗h5 gh5 16. 0—0 ♖ac8± Timman—Ljubojević, Amsterdam 1972

[30] 16. 0—0 fe3 17. fe3 ♗f5 [17... ♘b4? 18. ♘ce4! a5 19. ♘g5± Portisch—Larsen, San Antonio 1972 — 14/142] 18. ♘b5 ♕e7 19. ♘c4 ♘b4⩲ Milić

A 71

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗g5

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	. . .	♗h4[2]	♘d2[3]	a4[4]	♘cb1	♗d3	0—0	♖e1[8]	♗f1	∓
	h6[1]	a6	b5	b4	0—0[5]	♖e8[6]	♘bd7[7]	♘e5	g5[9]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗g5 h6 9. ♗h4 g5 10. ♗g3 ♘h5 11. ♗b5[10] ♔f8[11]

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
2	♗e2[12]	hg3[13]	♘d2	a4	g4[16]	f3[17]	♘f1[18]	a5	ab6	±
	♘g3	♘d7[14]	a6[15]	♘e5	♖b8	♕f6	♗d7	b5	♖b6[19]	

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	g4[20]	♘c4[21]	♕d2	f3	♘e3	=
	. . .	. . .	. . .	♕e7	♗d4	b6	♖b8	♘e5	♘g6[22]	
4	e5	fg3	0–0	♗d3[25]	♘d2[27]	♕h5	♗c2	a4	♗g6	±
	♘g3[23]	de5	a6[24]	b5[26]	c4[28]	f6	♗d7	♗e8	♘d7[29]	
5	. . .	. . .	♗d3	♗c4	♗b3	♕e2	♘h4	♖f1		∞
	. . .	a6	c4[30]	b5[31]	♕b6	g4!?[32]	♗e5	♔e8		

[1] **8. . . ♕a5?** 9. ♘d2 0–0 10. ♘c4 ♕d8 11. ♗d3± Petrosjan–Contedini, München (ol) 1958; **8. . . ♗g4?!** 9. ♕a4 ♗d7 [9. . . ♘bd7 10. ♘d2 △ f3±] 10. ♕b3 ♕c7 11. ♘d2 0–0 12. ♗e2 ♖e8 13. 0–0± Uhlmann–Kinnmark, Halle 1967 — 3/104; **8. . . a6** 9. ♘d2 b5 10. a4 b4 11. ♘cb1 0–0 12. ♗d3 ♕c7 13. ♕c2 h6 14. ♗f6 ♗f6 15. 0–0 ♘d7 16. f4 ♗g7 17. ♘c4 ♘b6 18. ♘bd2± Goodman–Pedersen, Groningen 1977/78; 10. ♕c2!? △ 11. a4 b4 12. ♘d1±; **8. . . 0—0** 9. ♗e2 — A 72

[2] **9. ♗b5** ♗d7 10. ♗d7 ♘bd7 11. ♗h4 b5∓ Tajmanov–Matulović, Leningrad–Beograd 1964; **9. ♗f4** g5 10. ♗b5 [10. ♗c1?! 0–0 11. ♘d2 ♘bd7 12. ♗e2 ♘e5 13. ♘f1 b5 14. ♗b5 ♕a5 15. ♘g3 c4∓ Cuellar–Fischer, Sousse (izt) 1967 — 4/116] ♔f8 [10. . . ♗d7?! 11. ♗d7 ♕d7 12. ♗g3 ♘h5 13. ♘e5± — 9. ♗h4] 11. ♗e3 ♘g4 12. ♗d2 a6 13. ♗e2 ♘d7± Uhlmann–Golz, Zinnowitz 1967

[3] 10. a4! g5 11. ♗g3 ♘h5 12. ♘d2 ♘g3 13. hg3= — 9. . . g5

[4] 11. ♗e2! 0–0= — A 72

[5] **12. . . g5** 13. ♗g3 ♕e7 14. f3 [14. ♗e2 ♘bd7 (14. . . ♘e4? 15. ♘e4 ♕e4 16. ♗d6±) 15. 0–0 0–0 16. ♖e1 ♘e5∞ Vaganjan–Hort, Nikšić 1978 — 26/130] ♘h5 15. ♘c4 ♘g3 16. hg3 ♘d7 17. ♘bd2 ♗e5 18. g4 ♗g3 19. ♔e2 ♘e5 20. ♘e5 ♗e5 21. ♘c4± Bertok–Matulović, Jugoslavija (ch) 1960; **12. . . ♕e7!?** 13. ♗d3 ♘bd7 14. 0–0 ♘e5 15. ♗e2 g5 16. ♗g3 ♘g6 17. ♘c4∞ Ripley–Denman, London 1978 — 25/138; 13. ♗e2!?

[6] 13. . . ♖a7 14. 0–0 g5 15. ♗g3 ♖e7 16. a5 ♘e8 17. ♘c4 f5 18. ef5 ♗f5 19. ♗f5 ♖f5 20. ♕d3± Diesen–Robatsch, Karlovac 1977 — 24/156

[7] 14. . . ♕c7 15. ♕c2 ♘bd7 16. f3 [16. ♘c4 b3 17. ♕b3 ♘e4∓ Veresov–Suetin, SSSR 1961] ♘e5 17. ♘c4 ♘c4 18. ♗c4 ♘h5 19. ♘d2 [19. f4 ♘f4 20. ♖f4 g5∓] f5∓

[8] 15. f4!? Tukmakov

[9] 17. ♗g3 ♖a7 18. ♖a2 ♖ae7∓ Alburt–Tukmakov, SSSR (ch I) 1978 — 26/131

[10] **11. ♗d3?!** 0–0 12. 0–0 ♘g3 13. hg3 [13. fg3 c4∓] ♘d7 14. ♘d2 ♘e5∓ Bindrich–Golz, DDR 1969 — 7/101; **11. ♘d2** ♘g3 12. hg3 a6 13. a4 ♘d7 14. ♗e2 ♕e7 [14. . . 0–0= — A 72] 15. a5 0–0 [15. . . ♖b8? 16. ♕c2 ♗d4 17. ♗g4± Uhlmann–Keene, Hastings 1966/67 — 3/105] 16. ♕c2?! ♘e5 △ f5∓; 16. g4=; **11. ♗e2** 0–0 — A 72

[11] 11. . . ♗d7? 12. ♗d7 ♕d7 13. ♘e5 de5 [13. . . ♗e5 14. ♗e5 de5 15. ♕h5±] 14. ♕h5 ♕e7 [14. . . b5 15. 0–0 0–0 16. h4 f6 17. ♖ac1 ♖c8 18. ♘d1 △ ♘e3±] 15. ♘d1 △ ♘e3± Szabo–Klein, Santa Fe 1960

[12] 12. 0–0 a6 13. ♗e2 ♘g3 14. fg3 ♘d7 15. a4 ♕e7 [15. . . b6 16. ♕c2 h5 17. ♘d1 ♘e5∓↑» Szabo–Perez, Oberhausen 1961] 16. ♕c2 h5 17. ♘d1 ♘e5 18. ♖a3 ♗d7∓↑» F. Portisch–Timoščenko, Vilnus 1969

[13] 13. fg3 ♘d7 [13. . . a6 — 12. 0–0] 14. 0–0 ♘e5 15. ♘e5 ♗e5 16. ♗g4 ♔g7 17. ♗c8 ♖c8 18. ♕f3 ♖f8∓ Kärner–Rojzman, SSSR 1969 — 8/89

[14] 13. . . a6 14. a4 ♘d7 15. ♘d2 — 13. . . ♘d7

[15] 14. . . ♘e5 15. f4 ♘g6 16. ♗h5 ♕f6 [16. . . gf4 17. ♗g6 fg6 18. gf4 b5 19. ♕c2 b4 20. ♘e2 ♗a6 21. ♘f3 ♔g8 22. e5±→ Pietzsch–Tringov, La Habana 1965] 17. e5! [17. ♕c2 gf4 18. 0-0-0 fg3 19. ♖df1 ♕g5 20. ♔b1 ⩱ Vogt–Espig, DDR 1967 — 4/115] de5 18. ♘de4 ♕f5 19. g4 ♕f4 20. ♗g6 ♕e3 21. ♔f1 fg6 22. ♖h3 ♕d4 23. ♕f3±

[16] **16. ♘f1?!** h5 [16. . . ♖b8?! 17. ♘e3± Golz–Pietzsch, DDR 1967 — 3/108] 17. ♖h5 ♖h5 18. ♗h5 g4 19. f4 gf3 20. gf3 ♕b6⩱ Marić; **16. ♕c2** ♖b8 17. a5 b5 [17. . . ♗f6 18. ♘d1 b5 19. ab6 ♖b6 20. ♖a2 ♔g7 21. ♘e3 ♖e8 22. 0–0± Uhlmann–Padevski, Zagreb 1965] 18. ab6 ♖b6 19. ♖a2 g4 20. ♘d1 h5 21. ♘e3 ♖b4 22. ♘ec4 ♘c4 23. ♘c4 ♕e7= Pietzsch–Capello, La Habana (ol) 1966; **16. f4!?**

[17] 17. g3?! b5! [17. . . ♕d7?! 18. f3 b5 19. ab5 ab5 20. ♕b3± Uhlmann–Espig, DDR 1968 — 6/143] 18. ab5 ab5∓

[18] 18. ♕b3?! b5∓ Stupica–Planinc, Ljubljana 1969

[19] 21. ♕d2±

[20] 16. ♕c2 ♗d4 17. ♖f1 ♔g7 18. 0-0-0 b5 [18. . . ♘e5 19. ♘b3±] 19. ab5 ab5 [19. . . ♘b6 20. ♘b3± Mecking–Keene, Hastings 1966/67 — 3/106] 20. ♘b5 [20. ♗b5 ♖a1 21. ♘db1 ♗a6⩱] ♖a1 21. ♘b1 ♗a6⩱

[21] **17. 0—0?** ♘f6 18. ♘c4 h5 19. ♘b6 [19. gh5 g4 20. ♘e3 ♘h5 21. ♗g4 ♕h4—+ Bobocov—Kaplan, Siegen (ol) 1970 — 10/127] hg4 20. g3 ♘e4—+ Forintos—Minić, Pula 1971 — 12/104; **17. ♖a3!?** Kaplan

[22] 21. g3= Bobocov—Levy, Praia da Rocha 1969 — 8/90

[23] 12... g4 **13. 0—0** gf3 [13... de5 14. ♗h4 ♗f6 15. ♗f6 ♕f6 16. ♘d2∞ Hartston—Wahlbom, Kopenhagen 1977 — 23/131; 14... ♕b6!?] 14. ♕f3 ♕g5 15. ♗e2 ♗g4 [15... ♘g3? 16. fg3 ♗f5 17. ♘e4+—] 16. ♕g4 ♕g4 17. ♗g4 ♘g3 18. fg3 ♗e5= Marjanović; **13. ♗h4!** ♕b6 14. ♘d2 ♗e5 15. a4±→»

[24] 14... ♔g8? 15. ♗c4 ♗g4 16. d6 ♗h5 17. ♕d3 ♕d7 18. ♘e4 ♘c6 19. ♘c5 ♕g4 20. h3 1 : 0 Kaplan—Fridjonsson, Caracas 1976

[25] 15. ♗e2 ♖a7 16. a4 b6 17. ♕b3 f5 18. ♘d2 [18. g4 e4 19. ♘e4 fe4 20. ♘g5 ♔e8 21. ♘e4∞ Stean] e4∞ Stean—Nunn, Birmingham 1976 — 22/146; 18. ♖ad1!? Stean

[26] 15... ♔g8 16. ♘e5?? ♗e5 17. ♕h5 ♕f8 18. ♗g6 f6 19. ♖ac1 ♗d4 20. ♔h1 ♗d7—+

Matera—Rohde, New York 1977 — 23/130; 16. ♘d2!±♂→» ×e4, f5 Byrne, Mednis

[27] 16. ♕e2 c4 17. ♗c2 ♘d7 18. ♖ad1 ♗b7 19. ♗f5 ♕b6 20. ♔h1 ♖d8 21. d6±→» Amado—Rubinetti, Buenos Aires 1977; 17. ♘e5!± Dorfman—Švedčikov, SSSR 1978 — 25/137

[28] 16... ♖a7 17. ♕h5 ♔g8 18. ♔h1 c4 19. ♗c2 b4 20. ♘ce4 ♕d5 21. ♖ad1 ♘c6 22. ♘f6 ♗f6 23. ♘e4 ♕e6 24. ♖f6+— Šašin—Agzamov, SSSR 1977

[29] 21. ab5 ♗g6 22. ♕g6 ab5 23. ♖a8 ♕a8 24. ♘de4 ♕e8 25. ♕f5 ♕d8 26. ♔h1 ♔g8 27. ♘b5± Miles—Hernandez, Biel 1977 — 24/153

[30] 14... ♕b6 15. ♘d2 ♕b2 [15... ♗e5 16. ♘c4 ♗c3 17. bc3 ♕c7 18. 0—0+— Miles—Wedberg, Stockholm 1977] 16. 0—0 △ ♕h5±

[31] 15... ♕b6 16. ♕e2 g4 17. ♘h4 ♗e5 18. ♖f1 ♔e8 19. 0-0-0 ♕c7 20. ♔b1 ♘d7∞ Visier—Tajmanov, Montilla 1977

[32] **17... de5?!** 18. 0-0-0 b4 19. ♘a4 ♕d6 20. ♘d2± Guljko—Savon, SSSR (ch) 1977 — 24/154; **17... ♖a7!?** Guljko

A72

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	♗f4	♗d6[2]	e5	ef6	0—0	♘d2	a4	a5	♘a4	=
	b5[1]	♕d6	♕b6	♗f6	♗f5	a6	b4	♕d8	♕a5[3]	
2	. . .	a4	♗e3[5]	♘d2	0—0	f4[8]	♗g4	♕e1	♕f2	=
	a6	♘h5[4]	♘d7[6]	♘e5[7]	♕h4	♘g4	♗g4	♕e7	♖fe8[9]	
3	♗g5	♗f4[11]	♗e3[13]	♗d2	h3	ef5	♗e3	0—0	a4	∓
	h6[10]	g5[12]	♘g4	f5!?[14]	♘f6	♗f5	♘a6	♘c7	♕d7[15]	
4	. . .	♗h4	♘d2[17]	♕c2[18]	0—0[20]	a4[22]	♘d1	♕d3	f4	±
	. . .	a6[16]	b5	♖e8[19]	♘bd7[21]	b4	b3[23]	♖b8	♖b4[24]	
5	. . .	. . .	♗g3	♘d2[25]	0—0	♕c2	♗g4	h3!?[28]	a4	±
	. . .	g5	b5	a6[26]	♖e8	♗g4[27]	♘g4	♘e5	b4[29]	
6	. . .	. . .	. . .	♘d2	♗f4	0—0[30]	♗g4[32]	♗f5	ef5	±
	. . .	. . .	♘h5!	♘f4	gf4	a6[31]	f5	♗f5	♖f5[33]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. ♗g5 h6 10. ♗h4 g5 11. ♗g3 ♘h5 12. ♘d2 ♘g3 13. hg3[34]

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
7	. . .	a4	♘c4[37]	♕c2	♘b6[39]	♘d1	♘c8	ef5	0—0	=
	a6[35]	♘d7[36]	♕e7[38]	♘e5	♖b8	f5	♖fc8	c4	b5[40]	
8	. . .	ef5[41]	♘c4[42]	♘e3[44]	♘f5[45]	0—0	♗g4	♕g4		=
	f5	♗f5	♕e7[43]	♘d7	♖f5	♘e5	♘g4			
9	. . .	♘c4[46]	♘e3	ef5	g4![48]	♗d3[50]				±
	♘d7	♘b6[47]	f5	♗f5	♗g6[49]					

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
10	. . .	. . .	0—0[51]	♕c2	a4	♖fe1	♗d3[55]			∓
	. . .	♕e7!	♘f6[52]	♗d7[53]	♖fe8[54]	♖ad8				
11	. . .	. . .	♕c2	♘e3[57]	f3	♔f2	a4	♗d3	♗c4	=
	. . .	. . .	♘f6[56]	♖e8[58]	g4[59]	♖b8	a6	c4	♕c7![60]	

[1] **9. . . ♖e8** 10. ♘d2 b6 11. 0—0 ♗a6 12. h3 ♕e7 13. ♗b5 ♖d8 14. ♖e1 ♘h5∞ Lundin—Czerniak, Leipzig (ol) 1960; **9. . . ♘a6** 10. 0—0 — A 73

[2] **10. ♘d2** a6 [10. . . b4?! 11. ♘b5 ♗a6 12. ♖b1! ♖e8 13. ♘d6 ♗e2 14. ♕e2± △ 14. . . ♘d5? 15. ♕c4+— Vukić—Planinc, Novi Sad 1978 — 26/134] 11. ♕c2 ♖e8 12. a4 [12. 0—0? b4 13. ♘d1 ♘d5∓ Valiev—Mordkovič, SSSR 1957] b4 13. ♘d1 b3!= Vukić; **10. ♗b5** ♘e4 11. ♘e4 ♕a5 12. ♕d2 ♕b5 13. ♘d6 ♕b2 14. ♕b2 ♗b2 15. ♖b1 ♗c3∞

[3] Lundin—Botvinik, Stockholm 1962

[4] **10. . . ♖e8** 11. ♘d2 ♗f8 12. 0—0 ♘bd7 13. h3 [13. ♗g3 ♖b8 14. ♕c2 ♘e5 15. h3 ♗g7 16. a5± Bertok—Janošević, Jugoslavija 1969] b6 14. ♖e1 ♗b7 15. ♗h2 ♕c7 16. ♗f1± Malich—Kuzmin, Zinnowitz 1971; 11. . . ♕c7 12. 0—0 ♘bd7± — A 74; **10. . . ♗g4** 11. 0—0± — A 75; **10. . . ♕e7!?** 11. ♘d2 ♘bd7 12. 0—0= — A 74

[5] 11. ♗g5 f6 12. ♗d2 f5 **13. ef5** ♗f5 14. ♘g5 ♗d4 15. 0—0 ♘g7 16. ♕b3 ♕f6 17. ♔h1 [17. ♕b7?! ♘d7⩱] ♘d7 18. g4!? ♖ae8 19. ♖ae1∞ Brinck-Claussen—Bilek, Lugano (ol) 1968; **13. ♘g5** ♘f6 14. ef5 gf5 15. 0—0 h6 16. ♘e6∞ Schweber—R. Garcia, Stichk (m) 1963

[6] 11. . . f5 12. ef5±

[7] 12. . . ♘hf6?! **13. 0—0** ♖b8 14. ♕c2 ♘e8 15. ♖fe1 ♘c7 16. ♘c4 ♘e5 17. ♘e5 ♗e5 18. f4 ♗g7 19. ♖ad1± Rossetto—Lokvenc, Varna (ol) 1962; **13. ♗g5** ♖e8 14. 0—0± — A 74

[8] 14. ♘f3 ♘f3 15. ♗f3 **♗d7** 16. ♕d2 ♕e7 17. a5 ♖fe8 18. ♖fe1 ♕e5= Bukić—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/104; **15. . . f5** 16. g3 ♕e7 17. ef5 ♗f5 18. ♗g2 [18. g4? ♕h4∓] ♘f6 19. ♕d2 ♖ae8 20. ♗g5= Hurme—Dueball, Eckenförde 1974

[9] 18. ♖ae1 **b5** 19. ab5 [19. h3 b4 20. hg4 bc3 21. gh5 cd2 22. ♗d2= Bukić—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1978] ab5 20. ♘b5 ♖ab8 21. ♘a3 ♗c8 22. e5 de5 23. ♘dc4± Bukić—Hulak, Banja Luka 1976; **18. . . ♗d7** 19. e5 de5 20. fe5 ♗e5 21. ♘c4 ♗g7 22. ♘b6 ♖ad8 23. ♗c5 ♕f6 24. ♕f6 ♘f6 25. ♗e7 ♘g4= Bukić—Tringov, Vršac 1975

[10] **9. . . ♖e8** 10. ♕d2 ♗g4 11. 0—0 ♘bd7 12. h3 ♗f3 13. ♗f3 a6 14. ♕f4 ♕b6 15. ♖ab1 ♖e5 16. ♕g3 ♖e7 17. ♕h4± Bouwmeester—Thorbergsson, Moskva (ol) 1956; **9. . . ♗g4** 10. ♘d2! ♗e2 11. ♕e2 ♘bd7 12. 0—0 — A 73; **9. . . ♘a6** 10. ♘d2 ♘c7 11. 0—0 — A 73; **9. . . a6** 10. a4 ♘bd7 11. 0—0 — A 74

[11] 10. ♗e3 **b5** 11. ♗b5 ♘e4 12. ♘e4 ♕a5 13. ♕d2 [13. ♘c3? ♗c3 14. bc3 ♕b5 15. ♕b3 ♗a6 16. ♕b5 ♗b5 17. ♘d2 ♗d3!∓ Donner—Portisch, Lugano (ol) 1968 — 6/144] ♕b5 14. ♘d6 ♕b2 15. ♖c1 ♕d2 [15. . . ♗a6∞] 16. ♘d2 ♗a6 17. ♖c5 ♖d8 [Sverdlovsk—Miskolc, corr. 1959] 18. ♘6c4=; **10. . . ♖e8** 11. ♘d2 ♘a6 12. 0—0∓ — A 73

[12] **10. . . ♘a6** 11. 0—0 — A 73; **10. . . b5** 11. ♘d2 a6 [11. . . b4 12. ♘a4 ♖e8 13. f3 ♘h5 14. ♗e3 f5 15. 0—0 f4 16. ♗f2 ♘d7= Kottnauer—Penrose, England (ch) 1961] 12. 0—0 ♖e8 13. ♗d3 ♕e7 14. ♖e1 ♘bd7 15. ♘f3 ♘g4∓ Gligorić—Malich, München (ol) 1958; 11. ♗d6=; **10. . . a6** 11. a4 ♗g4 [11. . . ♘h5 12. ♗e3 f5 13. ef5 ♗f5 14. ♘d2 ♘f6 15. ♘c4 ♘e8 16. a5± Albareda—Bertok, Oberhausen 1961; 12. . . ♘d7∞] 12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♘h5 14. ♗e3 f5 15. ef5 ♖f5= Talj; 12. 0—0= — A 75

[13] 11. ♗g3!= — 10. ♗h4

[14] 12. . . ♘d7 13. 0—0 ♘de5 14. ♘e1 f5 15. ef5 ♗f5 16. ♘c2 ♕d7 17. ♘e3 ♘e3 18. ♗e3 ♗g4 19. f3 ♗h5∞ Uhlmann—Gromek, Zinnowitz 1966

[15] Palmason—Matulović, La Habana (ol) 1966 — 2/89

[16] **10. . . ♕e7** 11. ♘d2 ♘bd7 12. 0—0 — A 73; **10. . . ♖e8** 11. ♘d2 ♘a6 12. 0—0 — A 73; **10. . . b6** 11. ♘d2 ♗a6 12. 0—0 — A 73; **10. . . ♗g4** 11. ♘d2 ♗e2 12. ♕e2 △ 0—0 — A 73

[17] 11. a4 ♘bd7 12. 0—0 — A 74

[18] 12. 0—0 ♖e8 [12. . . ♘bd7 13. ♗g3 ♕e7 14. ♕c2 c4 15. a4 b4 16. ♘d1 ♘c5 (Bronštejn—Mageramov, SSSR 1978) 17. f3 ♘h5∞] 13. f4 ♘bd7 14. ♗f3 ♖b8 15. ♕c2 c4 16. b4 ♕c7? 17. ♗f2± Kärner—Suetin, SSSR 1969 — 8/87; 16. . . cb3∞

[19] 12. . . ♘bd7 **13. 0—0** ♖b8 [13. . . ♕c7 14. a4 ba4 15. ♗g3 ♘b6 16. ♘a4 ♘a4 17. ♖a4 ♖e8 18. ♖fa1 ♘d5 19. ♗b5! ab5 20. ♖a8± Portisch—Honfi, Hungary (ch) 1959; 13. . . c4 14. f4 ♕c7 15. ♔h1 ♘c5∞ Zajd—Mageramov, SSSR 1978] 14. ♖ac1 ♕c7 15. b3 ♖e8 16. ♔h1 g5 17. ♗g3 ♘e5 18. f4= Hartston—Nunn, London 1977; **13. a4** b4 14. ♘d1 ♖e8 15. f3? [15. ♘e3? b3 16. ♘b3 g5 △ ♘e4∓] g5 16. ♗f2 ♘e5 17. ♘e3 ♘g6 18. g3 ♖b8 19. 0—0 b3 20. ♘b3 g4∓→» Tatai—Hulak, Amsterdam 1977 — 24/155; 15. 0—0!± — 12. . . ♖e8

[20] 13. a4 b4 14. ♘d1 ♕e7 15. 0–0 g5 16. ♗g3 ♘d5 17. ed5 ♕e2 18. ♘e3 b3 19. ♕c1 ♗b7 20. ♖e1 ♕d3 21. ♘dc4± Langeweg–Keene, Brunnen 1966; 16... ♘e4= Hartston

[21] 13... ♕c7!? 14. ♖ac1 ♘bd7

[22] **14. f4?** ♕c7 15. ♖ae1 ♘b6 16. ♔h1 ♗d7 17. ♗f3 b4∓ Spasov–Hulak, Athens 1976 — 23/129; **14. ♖ae1** c4 15. f4 ♗b7 16. ♔h1 ♕b6 17. ♗f3 ♖ac8 18. a3 ♗a8 19. h3 a5?! 20. ♗f2 ♕b8 21. a4± Bobocov–Rukavina, Sarajevo 1971 — 11/82; 18... ♘c5!?∞; 14... g5!?

[23] 15... ♕e7 16. ♘e3! ♘f8 17. ♘ec4 g5 18. ♗g3 ♘e4 19. ♘e4 ♕e4 [Timman–Gild. Garcia, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/132] 20. ♕e4 ♖e4 21. ♖ae1± Kovačević

[24] 18. ♘c4 ♕c7 19. ♗f3 g5!? 20. fg5 hg5 21. ♗g5 ♘e5 22. ♘e5 ♖e5 23. ♗f4± Tajmanov–Boleslavski, SSSR 1960

[25] **12. e5** de5 [12... ♘h5!?] 13. ♗b5 ♗b7? 14. ♘e5 ♘d5 15. ♗c4 [Brinck-Claussen–Medina, La Habana (ol) 1966] ♗e5 16. ♘d5 ♘c6 17. 0–0 ♗g7 18. ♖e1±; 13... e4!?∞; **12.** ♕c2 b4 13. ♘d1 ♘e4!? 14. ♕e4 f5 15. ♕c2 f4 16. 0–0 ♘d7 17. ♘e3 ♘b6∞ Bobocov–Szabo, Balatonfüred 1958; **12. ♗b5** ♘e4 13. ♘e4 ♕a5 14. ♕d2 ♕b5 15. ♘d6 ♕b2 16. ♕b2 ♗b2 17. ♖b1 ♗c3 18. ♔d1 ♘a6∞ Portisch–Szabo, Hungary (ch) 1959

[26] 12... b4? 13. ♘b5 ♘e8 14. ♘c4+– Najdorf

[27] **14... ♕e7** 15. ♖ae1 ♘bd7 16. a4 b4 17. ♘d1 ♘e5 18. ♘e3 ♘g6 19. ♘ec4 ♘f4 20. ♗f4! gf4 21. e5! de5 22. ♗f3± Najdorf–Fischer, Santa Monica 1966; **14... ♖a7!?△** ♖ae7

[28] 16. a4 h5?! 17. h3 h4 18. ♗d6 ♕d6 19. hg4 b4 20. ♘e2± Szabo–Reshevsky, Haifa–Tel Aviv 1958; 16... b4∞

[29] 18. ♘d1±

[30] 14. g3 ♕f6?! 15. ♘f3 ♗h3?! 16. ♖g1! ♘a6 17. ♕d2 fg3 18. ♖g3 ♗d7 19. e5± Szabo –V. Popov, Hungary–Bulgaria 1959; 15... ♘a6!? △ ♘c7; 14... f5∞

[31] 14... f5!? 15. ef5 ♗f5 16. ♗g4 ♕g5 17. ♗f5 ♕f5 18. ♘c4±

[32] 15. a4 f5!?

[33] 18. ♕g4 ♕g5 19. ♕g5 ♖g5 20. ♘c4± Olafsson–Nievergelt, Zürich 1959

[34] 13. fg3 f5 14. 0–0 ♕e7 15. ef5 ♗f5 16. ♗g4 ♗g4 17. ♖f8 ♔f8 18. ♕g4 ♘d7∓ Aaron –Robatsch, Varna (ol) 1962

[35] **13... ♘a6** 14. g4±; **13... b6** 14. 0–0± — A 73

[36] 14... ♖e8 15. ♘c4 ♕c7 [15... ♗c3∞] 16. ♘e3 ♘d7 17. ♘f5 ♘f6 18. ♘h6 ♔f8 19. f3 g4 20. ♕d2! [20. ♕c2 ♕a5 21. 0-0-0 b5⩱ Spaski–Štejn, SSSR 1971 — 13/81] ♖e5 21. ♔f2∞; 18. ♘g7! ♔g7 19. ♕c2 △ f4 Polugajevski; 16. f4!? Bondarevski; 16. ♕c2!? △ f4 Polugajevski

[37] 15. 0–0 ♘e5 16. a5 f5=

[38] 15... ♕f6 16. a5 ♖b8 17. 0–0 b5 18. ab6 ♘b6 19. ♘a5± Popov–Janošević, Skopje 1967

[39] 17. ♘e3 ♗d7 18. a5 ♖ae8 [18... ♖fb8 19. ♘a4 ♗a4 20. ♖a4 b5 21. ab6 ♖b6 (Uhlmann–Pietzsch, Zinnowitz 1967 — 4/830) 22. 0–0! ♕b7 23. ♖a2 ♖b8 24. ♖b1±] 19. g4 ♘g6 20. g3 ♗c3 21. bc3 ♕e4 22. ♕e4 ♖e4 23. ♖h6± Najdorf–Uhlmann, La Habana (ol) 1966 — 2/99; 17... g4=

[40] Kanko–Soos, La Habana (ol) 1966 — 2/91

[41] 14. ♘c4 a6 15. a4 f4?! 16. gf4 ♖f4 17. g3 [17. ♕b3 ♘d7!] ♖f8 18. ♗g4 ♕f6± Portisch–Bokor, Hungary (ch) 1965/66; 14... ♕e7 15. ef5 ♗f5= — 14. ef5

[42] **15. ♗g4** ♕e7!?; **15. 0—0** ♘d7 16. ♘c4 ♘e5 17. ♘e5 ♗e5 18. ♗d3 ♕f6 19. ♗f5 ♕f5= Pfleger–Hindle, Hastings 1964/65

[43] **15... ♕f6** 16. 0–0 a6? 17. ♘b6 ♖a7 18. ♗g4 ♕d8 19. ♗f5 ♕b6 20. ♗c2 ♕b2 21. ♕d3+– Malich–Bilek, Budapest 1959; 16... ♘a6± — A 73; **15... a6** 16. a4 ♕e7 17. ♘b6 ♖a7 18. 0–0 ♘d7 19. ♘d7 ♕d7 [Bilek–Evans, Amsterdam (izt) 1964] 20. ♗d3=

[44] 16. 0–0 **♘d7** 17. ♗g4 [Doda–Honfi, Wijk aan Zee II 1970] **♗g4** △ ♘e5=; **16... ♘a6** 17. ♗g4 ♗h7! 18. ♕d2 ♘b4 19. ♖ae1 ♕f6 20. ♗e6 ♔h8 21. ♘d6! ♗d3 22. a3 ♗f1 23. ♖f1 ♘a6∞ Uhlmann–Portisch, Budapest 1961

[45] **17. g4** ♗g6 18. ♗d3?! ♗d3 19. ♕d3 ♘e5 20. ♕e2 ♖f4!∓ F. Portisch–Bilek, Zalaegerszeg 1969 — 8/91; **17. ♗d3** ♗d3 18. ♕d3 ♘e5 19. ♕c2 g4=

[46] **14. 0—0** ♕e7 15. ♗g4 ♘e5 16. ♗f5 g4 17. ♕e2 h5 18. f4 gf3 19. ♘f3 ♗f5 20. ef5 ♘f3 21. ♕f3 ♗c3 22. bc3 ♕g5= Holmov–Zilberštejn, SSSR (ch) 1973; 15... ♗d4!?; **14. g4** ♘e5 [14... a6 15. a4 ♕e7 16. ♔f1 ♘e5 17. g3 ♖b8 18. ♔g2 b5 19. ab5 ab5 20. ♘f1 b4 21. ♘a4± Forintos–Holm, Siegen (ol) 1970; 14... ♕e7 15. f3 ♘f6 16. ♕c2 ♖b8 17. a4 ♖e8 18. g3 b6 19. ♔f2 a6 20. ♔g2 b5 21. ab5 ab5 22. ♗b5 ♘g4∞ Golz–Möhring, DDR (ch) 1967 — 3/109] 15. f3 a6 16. a4 ♗d7 [Saidy–Reshevsky, USA 1970 — 9/96] 17. 0–0=

[47] 14... ♘e5 15. ♘e5 ♗e5 16. ♖h6 ♔g7 17. ♖h5 ♖h8 [Balašov–Piket, Beverwijk 1965] 18. g4±; 14... ♘f6 15. f4 [15. f3 ♕e7 16. g4 ♗d7 17. a4± Panno–Johansson, La Habana (ol) 1966 — 2/98] b5?! 16. fg5 hg5 17. ♘b5 ♘e4 18. ♕c2 ♖e8 19. 0-0-0± G. Garcia–Lehmann, La Habana 1965

[48] 17. ♗d3 ♗d3 18. ♕d3 ♘d7 19. 0—0 ♘e5 20. ♕c2 ♕d7 21. ♖ae1 ♖ac8 22. g4= Uhlmann—Bobocov, Moskva 1967; 17. ♗g4 ♗g4 18. ♕g4 [18. ♘g4 ♕e8 19. ♔f1 ♕g6=] ♕f6 19. ♘e4 ♕b2 20. ♕e6 ♔h8 21. ♖d1 ♖ae8 22. ♕g6 ♖e4 23. ♖h6 ♗h6 24. ♕h6=

[49] 17... ♗d7 18. ♗d3± Boleslavski

[50] 18. ♗d3 △ ♘f5± Boleslavski

[51] 15. ♘e3 ♘f6 16. f3?! ♖b8 17. g4 b5 18. ♘b5 ♘e4! 19. fe4 ♕e4 20. ♕d3 [20. ♕d2 ♖b5 21. ♗b5 ♗d4 22. ♖h3 ♗g4 23. ♖g3 f5∓] ♕b4 21. ♕d2 ♖b5 22. ♗b5 ♕b5∓ Donner—Gligorić, Eersel (m) 1968 — 5/100; 15. g4 ♘e5! 16. ♘e3 a6 17. a4 ♗d7 18. a5 b5! 19. ab6 ♖fb8∓ Portisch—Gligorić, Moskva 1967; 15. ♘b5 ♘f6 16. f3 ♗d7! 17. a4 a6 18. ♘c3 b5∓ F. Portisch—Ničevski, Vilnus 1969

[52] 15... ♘e5 16. ♘e3 a6 [16... ♘g6?! 17. ♕c2 a6 18. a4 ♖e8 19. ♖ae1± Kozma—Kubiček, ČSSR 1967 — 4/117] 17. a4 ♗d7 [17... ♖b8 18. a5 b5 19. ab6 ♖b6 20. ♖a2± O'Kelly—Langeweg, Zevenaar 1961] 18. a5 f5 19. ef5 ♗f5 20. ♘f5 ♖f5 21. ♖a4 ♖af8 22. ♖e4± Ojanen—Fuller, Siegen (ol) 1970; 15... a6 16. a4 ♖b8 17. ♕c2 ♗d4 18. a5 ♘e5 19. ♘b6 g4= Malich—Darga, Leipzig (ol) 1960

[53] 16... b6 17. a4 ♖b8 18. ♘e3 a6 [Rossetto—L. Bronstein, Mar del Plata 1969] 19. g4=

[54] 17... a6 18. a5 ♘g4 19. ♖a3 ♗d4 20. ♗g4 ♗g4 21. ♘e2 ♗g7 22. f3 ♗d7 23. g4 ♗e5 24. g3 ♖ae8 25. ♘e3 ♕f6= Petersen—Matulović, Halle 1967

[55] 19. e5 de5 20. d6 ♕e6 21. ♘b5 ♘d5! 22. ♗f3 ♘b4 23. ♕e2 e4∓ Uhlmann—Gligorić, La Habana (ol) 1966 — 2/90; 19. ♗d3∓

[56] 15... ♘e5 16. ♘e3 ♖e8!? [16... a6 17. a4 — 13... a6] 17. a4 ♖b8 18. f3 a6∞ Uhlmann—Gligorić, Skopje 1968 — 6/760

[57] 16. f3 ♗d7 17. a4 b6 18. g4 ♖fb8 19. ♔f2 a6 20. ♘e3 [Uhlmann—Boleslavski, DDR—Belorusia 1967] ♕e8! △ b5∞

[58] 16... a6 17. a4 ♖b8 18. a5 b5 19. ab6 ♖b6 [Dеže—Janošević, Vršac 1969] 20. g4±

[59] 17... ♘h7 18. g4 ♘f8 19. a4 ♘g6 20. ♔f1 ♖b8 21. ♗b5 ♖d8 22. ♘f5? ♗f5 23. ef5 ♘e5∓ Larsen—Fischer, Santa Monica 1966 — 2/93; 23. gf5!?; 22. g3 △ ♔g2±

[60] 1/2 : 1/2 Donner—Gligorić, Eersel (m) 1968 — 5/101

A 73 — 1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0

	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	. . .	♗g5	♗h4[2]	♘d2[4]	♕e2	a4	f4	♖ae1	♔h1[5]	±
	b6	h6[1]	♗a6[3]	♗e2	a6	♖e8	♕c7	♘bd7		
2	. . .	♗f4[6]	♘d2	a4[8]	♖e1	♗g3	f4	♗c4		=
	♘bd7	♕e7[7]	♘e5	b6	♖b8	♘e8	♘d7	g5[9]		
3	. . .	♘d2	a4[11]	♘c4[13]	♘e3	f4	ef5	♔h1		±
	. . .	♘e8[10]	♖b8[12]	♘e5	f5	♘f7	gf5	♔h8[14]		
4	. . .	♗g5[15]	♗h4[17]	♗g3	♘d2	hg3	ef5	♘c4	g4[20]	±
	♘a6	h6[16]	g5[18]	♘h5	♘g3	f5	♗f5	♘c7[19]	♗g6[21]	
5	. . .	♗f4	a4	♘d2	♖e1	♗a6	♘c4	♕d2[23]		±
	. . .	♘c7[22]	b6	♖e8	♗a6	♘a6	♗f8			
6	. . .	♘d2	a4[24]	♘c4	♗g5[26]	♗c4	♕e2	h3		±
	. . .	♘c7	b6[25]	♗a6	♗c4	a6	♕d7	♖fe8[27]		
7	. . .	♗g5[28]	♗h4[30]	♖b1	♘d2	♕e2	♔h1[32]	♘ce4	♗g3	=
	♗g4	h6[29]	♕b6[31]	♘bd7	♗e2	♖ac8	♘e4	f5	fe4[33]	
8	. . .	♘d2	♕e2	♘c4[35]	♘b5	♕c2	♘c3	bc3	♗d2	±
	. . .	♗e2	♖e8[34]	b5[36]	♘e4	a6	♘c3	♕f6	♘d7[37]	
9	. . .	h3	♗f3	♗f4[39]	♕d2[41]	♗g5[42]	♗h6	♗g7[43]		±
	. . .	♗f3	♘bd7[38]	♘e8[40]	a6	♗f6	♗g7			
10	. . .	. . .	. . .	♗f4[44]	♕c2[46]	g4	♗g3	♗g2	f4	±
	. . .	. . .	a6	♖e8[45]	♕c7[47]	h6	♘bd7	c4	♘c5[48]	

[1] **10...** ♖e8 11. ♘d2 ♘a6 12. ♗b5 ♖e7 13. ♕f3 ♖e5 14. ♗f4 ♖h5 15. ♕g3 ♗h6 16. ♗h6 ♖h6 17. ♘c4 ♘h5 18. ♕d6± Ojanen—Peretz, Siegen (ol) 1970; **10... ♗a6** 11. ♘d2 ♖e8 [11... ♕d7 12. a4 ♖e8 13. ♗b5 ♗b5 14. ab5 ♕c7 15. ♖a4 h6± Wade—Perez, Zevenaar 1961] 12. f3 [12. f4 ♕d7 13. ♗a6 ♘a6 14. e5 de5 15. fe5 ♘d5 16. ♘c4 ♘ac7 17. ♘e3 ♖e5 18. ♗f4 ♖h5∞ Sokolov—Bradvarević, Jugoslavija 1958] ♕c7 13. ♗a6 ♘a6 14. ♘c4 ♕d7 15. a4 ♘c7 16. ♕d2! ♘h5 17. g4 ♗d4 18. ♔h1 ♘g7 19. ♗f4 ♗e5 20. ♗e5 de5 21. d6± Gheorghiu—Hartston, Hastings 1965/66; 15... h6±

[2] 11. ♗e3 ♖e8 12. ♘d2 ♗a6 13. a4 ♗e2 14. ♕e2 a6 15. f3 ♘bd7 16. ♘c4 ♘e5 17. ♘e5 ♖e5= Donner—Tringov, La Habana 1971

[3] 11... g5 12. ♗g3 ♘h5 13. ♘d2 ♘g3 14. hg3 ♘d7 15. ♗b5 ♘f6 16. ♗c6 ♖b8 17. a4± M. Vuković—Tringov, Smederevska Palanka 1977

[4] 12. ♗a6 ♘a6 13. ♘d2 ♖e8 14. f4 ♘c7 15. ♕f3 ♕d7± Ghitescu—Mohrlberg, Marianske Lazne 1962

[5] Miles—Robatsch, Biel 1977 — 24/152

[6] 10. ♗g5 h6 [10... a6 11. a4 — A 74] 11. ♗h4 ♕e7 12. ♘d2 g5 13. ♗g3 ♘e5 14. f4 [14. ♗e5 ♕e5 15. ♘c4 ♕e7 16. e5 de5 17. d6 ♕d8=] ♘g6 15. fg5 hg5 16. ♔h1 ♖d8 17. a4 g4! 18. ♘c4 ♘h5 19. ♗g4 ♘g3 20. hg3 ♗c3! 21. bc3 ♕e4= Holmov—Petrosjan, SSSR (ch) 1954; 14. ♕c2!?

[7] 10... ♘e8 11. h3 a6 12. a4 — A 74

[8] **12. ♖e1** ♘fd7!? △ g5; **12. h3** a6 13. a4 — A 74

[9] Guimard—Szabo, Buenos Aires 1955

[10] **10... a6** 11. a4 ♕e7 — A 74; **10... ♖e8** — A 77

[11] **11. ♖e1** ♘c7 12. a4 ♘a6 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e3 f5 15. f4 ♘f7 16. ef5 gf5 17. ♗d3 ♘h6± Juferov—Raškovski, SSSR 1972; **11.** ♘**c4** ♘e5 12. ♘e3 f5 13. f4 ♘f7 14. ef5 gf5 15. ♗d3 ♘h6 16. ♕c2 ♗d7± Vranešić—Reshevsky, Amsterdam (izt) 1964

[12] 11... ♘c7 12. ♔h1 b6 13. ♘c4 ♘e5 14. f4! ♘c4 15. ♗c4 ♗a6 16. ♗a6 ♘a6 17. f5±↑» Saharov—Bangiev, SSSR 1973

[13] 12. ♕c2 a6 — A 74

[14] Eliskases—R. Garcia, Buenos Aires 1964

[15] 10. ♗a6?! ba6∓

[16] 10... ♘c7 11. ♘d2 ♕e8 [11... ♗d7 12. a4 h6 13. ♗h4 ♕e7 14. f4 ♖fe8 15. e5!? de5 16. ♘c4! ef4 17. d6± Tajmanov—Casas, Santa Fe 1960] 12. ♗f4 ♕e7 13. ♖e1 ♘d7 14. ♕c2 ♘e5 15. ♗g3± Penrose—Attard, Madrid 1960

[17] **11.** ♗**e3** ♖e8 12. ♘d2 ♘c7 13. ♗f4 b5 14. ♗b5 ♘b5 15. ♘b5 ♘e4 16. ♘e4 ♖e4 17. ♕f3 f5! 18. ♘c3 ♖b4∓ Kaunas—Liberzon, SSSR 1968; **11.** ♗**f4** b6 12. ♘d2 ♘c7 13. a4 ♘fe8 14. ♘c4 ♗a6 15. ♘e3 ♗e2 16. ♕e2± Bilyap—Lengyel, Vrnjačka Banja 1967

[18] 11... ♖e8 12. ♘d2 ♘c7 13. a4 b6 14. f4 ♕d7 15. e5 [15. ♗f3 ♗b7 16. h3 b5 17. ab5 ♘b5 18. ♘b5 ♕b5 19. ♕c2 ♗a6 20. ♖fe1∞ Popov—Griffits, Birmingham 1974; 15... ♗a6 16. ♖e1 ♖ab8 17. ♖c1 ♗d3 18. b3 ♘h7= Vistaneckis—Vasjukov, SSSR 1958] de5 16. ♗f6 ♗f6 17. ♘de4 ♗g7 18. d6± Tajmanov—A. Zajcev, SSSR (ch) 1962

[19] 16... ♕f6 17. g4 ♗g6 18. ♗d3 ♘b4 19. ♗g6 ♕g6 20. ♘e3± Visier—Ljubojević, Arrecife 1973

[20] **17. a4**?! ♕f6 18. g4 ♗g6 19. ♘e3 ♕d4 20. ♕b3 ♕b4 21. ♖a3?! ♖ae8 22. ♕a2 ♕d4∓ Barczay—Espig, Raach 1969; **17.** ♘**e3** ♕d7 18. g4!± Kavalek—Tringov, Haag 1966 — 2/95; 17... ♕f6±

[21] 18. ♗d3 ♕f6 [18... ♗d3 19. ♕d3 ♕f6 20. ♖ad1± Malich—Boleslavski, DDR—Belorusia 1967] 19. ♘e3 ♖ae8 20. ♕c2± Ivkov—Hindle, Vrnjačka Banja 1967 — 3/718

[22] 10... ♘h5 11. ♗g5 f6?! 12. ♗c1 ♗h8 13. ♘e1 ♘g7 14. f4 ♘c7 15. ♘f3± Karaklajić—Tatai, Beverwijk 1967; 11... ♕b6!?±

[23] Rossetto—Incutto, Mar del Plata 1970

[24] **11. f4**?! ♖e8 12. ♗f3 ♖b8 13. ♘c4 b5 14. ♘a5 ♗d7 15. e5 [Babero—Theodorsson, Ybbs 1968] de5!?∓; **11. f3** ♘d7?! 12. ♔h1 ♕e7 13. ♘c4 b5 14. ♘a5 a6 15. ♘c6 ♕e8 16. ♗f4± Petkevič—Katalimov, SSSR 1974

[25] **11...** ♖**b8** 12. ♘c4 a6 13. ♕b3? ♖e8 14. ♗g5 h6 15. ♗h4 b5!∓ Calvo—Perez, Torremolinos 1962; **11...** ♘**fe8** 12. ♘c4 f5 13. ef5 ♗f5 14. ♗f4 ♗d3 15. ♗g3 ♗c4 16. ♗c4± Sznapik—Vaisman, Sandomierz 1976; 14. ♗e3!? △ ♕d2±; 13. ♗f4±

[26] **13. f3** ♖b8 14. ♗g5 h6 15. ♗h4 g5 16. ♗f2 ♗c4 17. ♗c4 a6= Trincardi—Rabar, Reggio Emillia 1965/66; **13.** ♘**a3** ♗e2 14. ♕e2 ♖e8 15. ♕c2 ♕e7?! 16. f3 ♘d7 17. ♗f4 ♘e5± Rossetto—Palermo, Mar del Plata 1968; 15... ♘g4! △ ♕h4∞

[27] O'Kelly—Tatai, Malaga 1967

[28] **10.** ♖**e1** a6 11. ♗g5 ♘bd7 12. ♕d2 b5 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 ♖e8 15. g3 ♘e5 16. ♗g2 c4= Szilagyi—Hajtun, Budapest 1966; **10.** ♗**f4** ♖e8 [10... ♘e8 11. ♘d2 ♗e2 12. ♕e2 ♘d7 13. ♘c4 ♕e7 14. ♖ad1 f6 15. ♘b5 ♘e5 16. ♗e5 fe5 17. a4± Baumbach—Postler, DDR (ch) 1970; 10... a6 11. a4 — A 75] 11. ♘d2 [11. h3 ♘e4? 12. hg4 ♗c3 13. ♗b5! ♗b2 14. ♗e8 ♕e8 15. ♖e1 ♗a1 (15... f5 16. gf5 gf5 17. ♘g5 ♗a1 18. ♕a1 ♕g6 19. ♘e4 fe4 20. ♖e3+—) 16. ♕a1 f5 17. ♗h6± Korčnoj—Lutikov, SSSR 1969; 11... ♗f3 12. ♗f3= — 10. h3; 11. ♕c2= — A 76] ♗e2 12. ♕e2 ♘h5 13. ♗e3 ♘d7 14. g4 ♘hf6 15. h3 ♘b6 16. ♖ae1?! ♕d7 17. ♕f3 h5 18. g5 ♘h7 19. ♕g3

♖ad8 20. ♗f4 ♘a4 21. ♘c4 h4∓ Didiško—Kapengut, SSSR 1978; 15. a4 a6± — A 75

[29] **10... ♘bd7** 11. ♘d2 ♗e2 12. ♕e2 a6 13. f4 [13. a4 — A 75] ♖e8 14. ♖ae1 b5 15. ♕f3 c4 16. ♔h1 ♕c7 17. ♗f6! ♗f6 18. e5 de5 19. fe5± Uhlmann—Dely, Sarajevo 1964; **10... a6** 11. a4 — A 75

[30] 11. ♗f4 ♖e8 12. ♕c2 ♘a6 13. h3 ♘b4 14. ♕d2 ♗f3 15. ♗f3 g5 16. ♗h2 ♕d7= Lazarev—Klovski, SSSR 1975

[31] **11... ♘a6** 12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♘c7 14. f4 ♕d7 15. ♘c4 ♘h7 16. e5 de5 17. ♘e5 ♗e5 18. fe5 ♘d5 19. ♘e4 ♕a4 20. ♖ad1± Kölvig—Robatsch, Varna (ol) 1962; **11... a6** 12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♘bd7 [13... b5 14. a4 b4 15. ♘d1 △ ♘e3± Gufeld] 14. ♘c4 ♘b6 [14... b5 15. ♘d6 ♕b6 16. ♗g3 ♘h5 17. ♘f5± Džindžihašvili—Židkov, SSSR 1972 — 14/144] 15. ♘d6 ♕d6 16. e5 ♕d8 17. ♘e4 ♘bd7 18. ef6 ♘f6 19. ♗f6 ♗f6 20. ♘f6± Gufeld

[32] **15. ♘c4** ♕a6 16. ♗g3 ♘e4 17. ♘e4 f5∓; **15. ♗g3** ♘h5 16. ♘c4 ♘g3∓; **15. ♖fe1** ♘h5 16. ♕f1 ♘e5 17. ♘c4 ♕a6∓ Močalov—Kapengut, SSSR 1972

[33] **18. ♖fe1** e3!∓ Pešina—Kapengut, SSSR 1977; **18. ♘e4!?=**

[34] **11... ♘fd7** 12. a4 ♘a6 13. ♘b5 ♕e7 14. ♘c4 ♘b6 15. ♘b6!? [15. ♘cd6?! ♘d5 16. ♖d1 ♘db4= Kraidman—Cordovil, La Habana (ol) 1966] ab6 16. ♗f4± Matanović; **11... ♘bd7**! [△ 12. ♘c4 ♘b6=] 12. a4 a6= — A 75

[35] **12. ♕f3** ♘bd7 13. ♘c4 ♘b6 14. ♘b6 ♕b6= Hernandez—Halfdarnarsson, Dresden 1969; **12. f3** ♘a6?! 13. ♘c4 ♘c7 14. ♗g5 b5 15. ♘e3 ♕d7 16. a4± Nemet—Planinc, Jugoslavija 1975 — 19/105; 12... ♘bd7!?

[36] **12... ♕c7** 13. ♗f4 ♘e4 14. ♖ae1 f5 15. ♘d6±; **12... ♘e4** 13. ♘e4 f5 14. ♘cd6 ♕d6 15. ♘d6 ♖e2 16. ♘b7±

[37] Bagirov—Karasev, SSSR 1974 — 18/116

[38] **11... ♘a6** 12. ♗f4 ♕e7 [12... ♖e8 13. ♖e1 ♘c7 14. a4 a6 15. ♕b3 ♖b8± Foguelman—Benraguen, Buenos Aires 1962] 13. ♖e1 ♘d7 14. ♕d2 ♘c7 15. ♗e2 a6 16. a4 ♖ab8 17. ♗f1± Toprover—Blekšin, SSSR 1972; **11... ♖e8** 12. ♗f4 a6 [12... b5? 13. ♘b5 ♘e4 14. ♕a4 ♗b2 15. ♘c7± Sapi—Honfi, Hungary 1971 — 11/83] 13. a4 — A 75

[39] **12. ♕c2** ♖e8 13. ♗d2?! c4 14. ♗e3 a6 15. a4 ♖c8∓ Nikolac—Rajković, Jugoslavija 1978 — 26/135; 13. ♗f4=; **12. ♗g5** ♕b6 13. ♕c2 ♖fe8 14. ♖ae1 a6 15. ♗e2 ♖ac8 16. f4!? c4 17. ♔h1 ♕d4!? 18. ♗f3 ♘c5 19. ♗h4 ♕d3 20. ♕c1!± E. Anderssen—Carls, Hamburg (ol) 1930

[40] 12... ♘e5?! 13. ♗e2 △ ♗h2, f4± Euwe

[41] 13. ♖e1 a6 14. a4 — A 75

[42] **14. ♗e2** b5 15. a4 b4 16. ♘d1 ♕e7= Hartoch—Browne, Amsterdam 1972; **14. a4** — A 75

[43] **16. ♗g5** ♗f6 17. ♗f6 ♘ef6 18. ♖ae1 ♖e8?! 19. ♗d1± Gligorić—Matulović, Palma de Mallorca 1968; 18... b5!?∞; **16. ♗g7±**

[44] 12. a4 — A 75

[45] **12... b5** 13. e5 de5 14. d6 ♖a7 15. ♗e5± Smislov; 13. a4!± Polugajevski; **12... ♕c7** 13. e5! dc5 14. d6±; **12... ♕e7** 13. e5 de5 14. d6 ♕e6 15. ♖e1 ♘bd7 16. ♗b7 ♖ab8 17. ♗a6 ♖b2 18. ♕d3± Smislov

[46] **13. ♖e1** ♘fd7 14. a4 [14. ♗d6 ♕b6∞ Kapengut] ♘e5 15. ♗e2 ♘bd7 16. ♕d2 ♘b6 17. ♗h2± Fridštejn—Smilga, SSSR 1957; **13. a4** — A 75

[47] 13... b5 14. ♖ae1 ♖a7 15. g4 ♖ae7 16. ♗g3 b4 17. ♘a4± Petrosjan

[48] Janošević—Reshevsky, Netanya 1971

A74 — 1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 a6 10. a4

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	. . .	♗f4[2]	♘d2	h3[4]	♕c2	♗g3	f4	♗f4	♔h1	±
	♘bd7[1]	♕c7[3]	♖e8	♘e5[5]	h6[6]	g5	gf4	♕e7	♘g6[7]	
2	. . .	. . .	♘d2	h3[9]	♕c2[11]	ef5	♖ae1	♗d3	♘e2	∞
	. . .	♕e7	♘e5[8]	♘fd7[10]	f5	gf5	♕f6	♕h4	♘d3[12]	
3	. . .	♗g5	♘d2	f4[14]	♔h1	♗c4	♗f6	e5[16]		±
	. . .	♖e8	♕c7[13]	♖b8	c4[15]	♘c5	♗f6			
4	. . .	. . .	♗h4	♘d2	♗g3[19]	h3	♕c2	f4	♗f4	±
	. . .	h6	♖e8[17]	♕c7[18]	♘e5	♖b8	g5	gf4	♕e7[20]	
5	. . .	♘d2	♖e1[22]	f4[23]	♗f3	ab5	♖a5	♘a4	♘c4[24]	±
	. . .	♕e7[21]	b6	♖b8	b5	ab5	b4	h5		

[1] 10... b6 11. ♗f4 [11. ♘d2 ♖a7 12. ♘c4 ♖e7 13. f3 ♘e8 14. ♕b3 ♖b7 15. ♗f4± Brander—Kinako, Helsinki 1966] ♖a7 12. ♘d2 ♖e7 13. ♗f3 ♘e8 14. ♘c4 ♕c7 [Smislov—Ragozin, SSSR 1953] 15. ♖e1±; 11... ♗g4 — 10... ♗g4

[2] 11. h3 ♕e7 12. ♕c2 ♖b8 13. ♖e1 ♘e8= Pinkus—Feuerstein, Manhattan 1955/56

[3] 11... ♘e8 12. h3 [12. ♕d2 ♘e5 13. ♘e5 de5 14. ♗e3 ♕d6 15. a5± Szabo—Szöllösi, Hungary (ch) 1962; 12... f6 13. h3 ♘e5 14. ♖fe1± Kozma—Rabar, Marianske Lazne 1960] ♖b8 13. ♘d2 f5 14. ef5 gf5 15. ♘c4 ♘e5 16. ♕d2 ♘c4 17. ♗c4 ♗d7 18. a5± Karaklajić—Bošković, Beograd 1966 — 2/100; 12. ♕c2!?

[4] 13. ♕c2 ♘e5 14. a5 h6 15. ♗g3 g5 16. f4 gf4 17. ♗f4 ♘fd7 18. ♗g3 ♖b8 19. ♘d1 b6∞ Wexler—Filipowicz, Tel Aviv (ol) 1964

[5] 13... ♖b8 14. ♕c2 h6 15. ♗h2 g5 16. f4 gf4 17. ♗f4 ♘e5 18. ♘c4 ♘fd7 19. ♘e3± Bukić—Filipowicz, Budva 1963

[6] **14... ♖b8** 15. ♗e3 b6 16. b3 ♕e7 17. ♖ae1± Reshevsky—S. Garcia, Palma de Mallorca 1971; **14... ♘fd7** 15. ♗e3 f6 16. f4± Averbah—Toluš, SSSR 1953

[7] 19. ♗h2 ♘d7 20. ♘d1 ♘de5 21. ♖a3± Malich—Browne, Amsterdam 1972

[8] **12... ♖b8** 13. ♖e1 ♘e8 14. ♗g3 h5 15. h3 h4 16. ♗h2 g5= Forintos—Kapengut, Kecskemet 1972; **12... b6** 13. ♖e1 ♖b8 14. h3 ♘e8 15. ♗g3 ♘c7 16. ♘c4 ♘e5= Soos—Pfleger, Lugano (ol) 1968

[9] 13. ♖e1 ♖b8 14. h3 ♘e8 15. ♗e3 g5 16. ♘f1 f5= Alterman—Kapengut, SSSR 1975

[10] **13... ♘e8** 14. ♗h2 f5 15. f4 ♘d7 16. ♗d3± Bachmann—Langeweg, BRD—Nederland 1963; **13... h6** 14. ♗h2 g5 15. f4 gf4 16. ♗f4 [Sosonko—Timman, Wijk aan Zee 1975 — 19/103] ♘g6 17. ♗g3 ♘d7 18. ♗g4±; 16... ♘fd7!?

[11] 14. ♗g3 g5 15. ♕c2 ♘g6 16. ♗g4 ♘de5∞ Kaunas—Mamatov, SSSR 1972

[12] 19. ♕d3 ♘e5 20. ♕c2 ♗d7∞ Malich—Enklaar, Amsterdam 1971

[13] 12... h6 13. ♗h4± — 11... h6

[14] **13. ♕c2** ♖b8 [13... b6 14. h3 h6 15. ♗h4 g5 16. ♗g3 ♘e5 17. f4± Hurme—Tringov, Nice (ol) 1974] 14. h3 [14. f4 b6 15. ♔h1 c4 (15... b5 16. ab5 ab5 17. ♘b5 ♕b6 18. ♗c4 ♘g4 19. ♖f3 ♗d4 20. ♘f1± Lazarev—Hermlin, SSSR 1968) 16. ♗c4 ♘g4 17. ♕d3 ♕c5 18. ♘d1 b5 19. ab5 ab5 20. ♗b3 ♕b4 21. h3 ♘c5 22. ♕c2 ♘e4!⩲ Furman—Koljzda, SSSR 1960; 14. ♔h1 c4 15. ♗c4 b5 16. ab5 ab5 17. ♗d3± Ojanen—Kraidman, La Habana (ol) 1966 — 2/97] ♘f8 15. ♗f4 ♘6d7± Malich—Gromek, Marianske Lazne 1959; **13. h3** ♖b8 14. ♕c2 h6 15. ♗h4 g5 16. ♗g3 ♘e5 — 11... h6

[15] 14... h6 15. ♗h4± — 11... h6

[16] Uhlmann—Yepez, Tel Aviv (ol) 1964

[17] 12... ♕e7 13. ♘d2 g5! 14. ♗g3 ♘e5 15. ♗e5 ♕e5 16. ♘c4 ♕e7 17. e5 de5 18. d6 ♕d8 19. ♕c2 ♗e6 20. ♖ad1 ♗c4= Geler—Gufeld, SSSR (ch) 1959; **15. ♖e1** ♘fd7 16. ♘f1 ♘g6 17. ♗g4 ♘de5 18. ♗c8 ♖ac8 19. ♘e3 ♕f6 1/2 : 1/2 Averbah—Talj, Portorož (izt) 1958; **15. ♕c2!** ♘fd7 16. ♘d1 ♘g6 17. ♗g4 ♗d4 18. ♘c4 ♘ge5 19. ♘de3 ♕f6 20. ♗d7 ♗d7 21. ♘b6 △ ♘d7, ♘f5± Polugajevski—Kapengut, SSSR 1975 — 20/127

[18] 13... g5 14. ♗g3 ♘e5 [14... ♕c7 15. ♕c2 ♘e5 16. ♗e5 ♖e5 17. ♘c4 ♖e8 18. f4 ♘g4 19. e5 gf4 20. ♗g4 ♗g4 21. ♖f4 ♗h5 22. ed6± Geler—Mnacakanjan, SSSR 1959] 15. f4 [15. ♕c2 b6 16. ♖ab1 (16. h3 g4 17. hg4 ♘fg4 18. ♘d1 h5 19. ♗g4 hg4 20. ♘e3 ♖b8 21. ♘dc4 b5= Gosin—Sorokin, SSSR 1960) ♖a7 17. b4 ♖ae7 18. bc5 bc5 19. a5!? ♘fd7 20. ♘d1 ♘f6!? 21. ♖b6 ♘ed7 22. ♖d6± Polugajevski—Lutikov, SSSR 1958; 15... ♗g4!?] gf4 16. ♗f4 ♕e7 17. ♔h1 ♘g6 18. ♗g3 ♘d7 19. ♘c4 ♘de5 20. ♘e3 ♖b8 21. ♖b1 ♗f6?! 22. ♘f5± Štejn—Westman, La Habana (ol) 1966 — 2/88

[19] 14. f4 ♖b8 15. ♔h1 ♘h7 16. ♘c4 [16. ♕c2 ♘df8∞ Wexler—Flores, Sao Paulo 1960] ♘b6 17. e5 ♘c4 18. ♗c4 ♗d7 19. ♘e4± Vesely—Juttler, Varna 1959; 14... c4!∞

[20] **18... ♘fd7** 19. ♘f3 ♘g6 20. ♗g3 ♘de5 21. ♘e5 ♘e5 22. ♗h5 ♖f8 23. ♗h4± Portisch—Pogats, Budapest 1956; **18... ♕e7±**

[21] **11... ♖b8** 12. ♘c4 ♘b6 13. ♘e3 ♖e8 14. a5± Hamann—Fedder, Danmark 1969; 11... **♘e8** 12. ♘c4 [12. ♕c2 ♖b8 13. ♖b1?! ♕e7 14. ♘c4 b6 15. f4 f5∞ Las Ibenas—Rubinetti, Buenos Aires 1965; 13. a5=] ♘e5 [12... ♖b8 13. f4 b6 14. ♗f3± Dodeno—Maderna, Buenos Aires 1955] 13. ♘e3 f5 14. f4 ♘f7 15. ef5 gf5 16. ♗d3± Vadep—Rabar, Graz 1961; 11... **♖e8** — A 77

[22] 12. f4 ♖b8 13. ♔h1 [13. a5 b5 14. ab6 ♘b6 15. ♖a5 c4 16. ♔h1 ♕c7 17. ♘a4 ♘fd7± Minaja—Letelier, Medellin 1973] b6 14. ♘c4± Balinas—Savon, Odesa 1976

[23] **13. ♕c2** ♖e8 14. h3 ♖b8 14. ♘c4 ♘e5 16. ♗f4 ♘c4 17. ♗c4 ♘d7= Tisdall—Nunn, London 1976; **13. a5!?** Gufeld

[24] Petrosjan—Kapengut, SSSR 1972 — 13/124

A75 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 a6 10. a4 ♗g4**

	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	h3[1]	♗f3	♗f4[3]	♕c2[5]	♖fe1[6]	♘a2[7]	♖ad1	♗e2[8]		=
	♗f3	♘bd7[2]	♕e7[4]	♖fe8	c4	♖ac8	♘e5			
2	. . .	. . .	. . .	♕c2[9]	a5[10]	♘b1[12]	♕c4	♖a2	♘d2	=
	. . .	. . .	♕c7	♖fe8	c4[11]	♘c5	♘fe4	f5	♘d2[13]	
3	♘d2	♕e2	♘c4[15]	♘e3[17]	a5[19]	♘c4	♘b6[21]	♗g5	♗d2	=
	♗e2	♘bd7[14]	♘b6[16]	♕e7[18]	♘bd7	♘e5[20]	♖ae8	h6[22]	♘fd7[23]	
4	♗g5	♗f3	♕c2[26]	♗e2	b3	♗d2	♔h1	f3	a5	±
	♗f3[24]	♘bd7[25]	♖e8	♕a5	♖e7	♖ae8	♕c7	♘b6	♘c8[27]	
5	. . .	♘d2	♕e2	f4	♕f3[29]	♔h1	♖ac1	♗f6	e5	∞
	♘bd7	♗e2	♖e8[28]	♕c7	c4	♖ac8[30]	♕b8	♘f6	de5[31]	
6	. . .	♗h4[32]	♘d2	♕e2	f4[35]	♕f3[36]	♗f6	e5	f5	∞
	h6	♘bd7[33]	♗e2	♖e8[34]	♕c7	♖ab8[37]	♗f6	de5	e4[38]	
7	♗f4	♗f3	♖e1	e5[42]	d6	♖e5	♗e5	♗f6	♘e4[44]	±
	♗f3[39]	♖e8[40]	♕c7[41]	de5	♕d7[43]	♖e5	♘c6	♗f6		
8	. . .	. . .	♕d2[45]	♗h6[46]	♗g7	♗c2	f3	♖ad1	f4	±
	. . .	♘e8	♘d7	♘ef6[47]	♔g7	♕e7	♕e5	♖fe8	♕e7[48]	
9	. . .	♕c2[49]	♖fe1[51]	a5[52]	h3	♗f3	ab6	♖a2	♗e2	=
	♖e8	♕c7[50]	♘bd7	♖ab8[53]	♗f3	b5	♖b6	♖eb8	a5[54]	
10	. . .	♘d2	♕e2	♗e3	g4[56]	h3[57]	g5	f4	♔h1	±
	. . .	♗e2	♘h5	♘d7[55]	♘hf6	h5[58]	♘h7	♗d4	♗e3[59]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	a5	g4[61]	f3	♔h1	♖a4	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♕c7[60]	♘hf6	♘e5[62]	♖ac8	h5[63]	

[1] **11. ♖e1** ♗f3 12. ♗f3 ♘bd7 13. ♗e2 ♖e8 14. f3 ♖c8 15. a5 c4= O'Kelly—Damjanović, La Habana 1968; **11. a5** ♘bd7 12. ♖e1 ♖e8 13. h3 ♗f3 14. ♗f3 c4 15. ♖a4 ♖c8 16. ♗e3 ♕c7= Sanchez—Hutchings, Haifa (ol) 1976

[2] 12. . . ♖e8 13. ♗f4 ♕c7 14. g4 [14. ♕c2 ♘bd7 15. ♗e2 c4 16. ♖fe1 b6 17. ♖ac1 ♖ac8 18. g4 h6 19. ♗g3= Zinser—Z'Berg, Strasbourg 1972] ♘fd7 15. ♕c2 ♘e5 16. ♗e2 ♘bd7 17. b3?! c4∓ Gligorić—Janošević, Titovo Užice 1966; 17. ♗g3!?∞ Ciocaltea

[3] **13. a5** ♖e8 14. ♗f4 ♘e5 15. ♗e2 b5?! 16. ab6 ♕b6 17. ♖a2 ♖e7 18. ♕c2 ♘e8 19. ♖fa1± ×a6 Hamann—Bierring, Danmark 1975; 15. . . ♕c7=; **13. g3** ♖e8 14. ♕c2 ♖c8 15. a5 c4 16. ♖a4 ♘e5 17. ♗g2 ♘fd7= Udovčić—Janošević, Jugoslavija (ch) 1959; **13. ♗e2** ♖e8 14. ♕c2 ♖c8 [14. . . ♕c7 15. a5 ♖e7 16. ♗e3 ♖ae8 17. ♖a4 h6 18. ♖c1 g5 19. b4±↑« Ott—Varasdi, Groningen 1973] 15. ♖e1 c4! 16. ♗f4 ♘e5 17. a5 ♘fd7 18. ♗g3 g5∞ Gerusel—Kavalek, Solingen 1974

[4] 13. . . ♘e8 14. ♗e2 [14. ♖e1 ♖c8 15. ♕c2 c4 16. ♗g4 ♖c7= Sanguineti—Malich, Lugano (ol) 1968; 14. ♕d2 c4! 15. ♗e2 ♖c8 16. ♗h6 ♘ef6 17. ♗g7 ♔g7= Lakić—Hulak, Banja Luka 1976] ♕e7 [14. . . ♕c7 15. ♖c1 ♖b8 16. b3 ♘ef6 17. ♕c2 ♖fe8 18. ♗h2 h6 19. ♔h1 ♔h7 20. f4± Smislov—Filip, Baden 1957; 15. . . c4!?= Becker] 15. ♕c2 [15. ♕d2 ♘c7 16. ♖fe1 ♖fb8= Pachman—Szabo, Mar del Plata 1962] ♘c7 16. ♖fe1 ♖ab8 17. ♗f1± Polugajevski—Vilela, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/136

[5] **14. a5** ♖ab8 15. ♕c2 ♖fc8 16. ♖a4 ♘e5 17. ♗e2 ♘fd7= Pinjagin—Šofman, SSSR 1959

[6] **15. ♖ae1!?** Petrosjan

[7] **16. a5** ♘c5 17. e5 [17. ♖e2 ♘fd7 18. ♖a3 ♘b3 19. ♕d1 ♘e5∓ Donner—Planinc, Amsterdam 1973 — 16/97] ♘d3 18. ef6 ♘e1 19. fe7 ♘c2 20. ♖c1 ♘d4 21. ♗d6 ♘f5 22. ♗a3 ♘e7 23. ♘a4∓ Petrosjan

[8] Petrosjan

[9] **14. g4?!** h6 15. ♕d2 ♔h7 16. ♗g2 c4∓ Kluger—Portisch, Hungary (ch) 1971; **14. ♕d2** ♖fe8 15. a5 [15. ♖ab1 ♖ab8 16. ♖fc1 ♘e5 17. ♗e2 ♕a5= Bagdasanov—Polugajevski, SSSR 1971] ♖ac8 [15. . . b5= Kraidman—

Peretz, Tel Aviv 1966] 16. g4 ♖e7 17. ♖fe1 ♘e8= Vaganjan–Talj, SSSR (ch) 1971 — 12/106; 14. **a5**!? c4!? 15. ♖a4 △ ♗e2 Malich

[10] 15. **b3** c4 16. b4 ♖e7 17. ♖fe1 ♖ae8= Dieks–Nunn, Groningen 1974/75; 15. **♖ac1** ♖e7= Najdorf–Reinhardt, Mar del Plata 1961; 15. **♖fe1** c4 [15... ♖ac8 16. a5 ♘e5 17. ♗e2 ♘fd7 18. ♗d2 ♘f8= Florian–Usov, Budapest–Leningrad 1961; 15... ♖e7 16. ♖ad1 ♖ae8= Zobisch–Holm, Gloggnitz 1971] 16. ♗e2 ♖e7 [16... ♖ab8 17. a5 ♘c5?! 18. ♗c4± Ogaard–Ermenkov, Stockholm 1969; 17... ♖e7!?= Ciocaltea] 17. ♖ad1 ♖b8 18. a5 ♖be8!∞ Uhlmann–Portisch, Hastings 1970/71 — 11/80

[11] 15... ♖**ac8** 16. ♖a4 ♘e5 17. ♗e2 ♕e7 18. ♖e1 ♘fd7= Portisch–Honfi, Hungary (ch) 1971; 15... ♘**e5** 16. ♗e2 ♘fd7 17. ♗d2 c4= Ree–Keene, La Habana (ol) 1966 — 2/107; 15... ♖**e7** 16. g4 h6 17. ♗g2 ♖ae8= Tajmanov–Štejn, SSSR (ch) 1971

[12] 16. ♗e2!?

[13] Portisch–Timman, Hastings 1969/70

[14] 12... ♖e8?! 13. ♘c4 [13. ♕d3?! ♘bd7 14. ♕c2 ♘h5 15. g3 ♖c8∓ Gurevič–Hasin, SSSR 1970 — 11/84] ♕e7 [13... ♘e4? 14. ♘e4 f5 15. f3±] 14. ♗f4! — 11. ♗f4

[15] 13. f4 ♖e8 14. ♕f3= Witkowski–Adamski, Polska (ch) 1968

[16] 13... ♘e8 14. ♗d2 ♘e5 15. ♘e3 ♘c7 16. f4 ♘d7± Struner–Ugrinović, Österreich 1962

[17] 14. ♘**b6** ♕b6 15. ♗e3 ♖fe8= S. Garcia–Rodriguez, Camaguey 1974; 14. ♗**g5** ♖e8 15. ♖fe1 ♕c7 16. ♘b6 ♕b6= Warner–Browne, Vancouver 1971; 14. ♘**a3** ♖e8 15. ♕c2 ♕e7 16. f3 ♘h5 17. g4 ♘f6 18. ♗f4= Lukov–Velikov, Stara Zagora 1977

[18] 14... ♖**e8** 15. a5 [15. f3 ♖b8 16. ♔h1 ♘h5 17. g4± Gligorić–Campos-Lopez, San Antonio 1972 — 14/145] ♘bd7 16. ♘c4 ♘e5 17. ♘b6± Rajković; 14... ♕**c7** 15. a5 ♘bd7 16. ♘c4 b5= Donner–Portisch, Budapest 1961

[19] 15. f3? ♘h5 16. ♔h1 ♖ae8 17. ♗d2 f5∓ Doubleday–Day, Canada 1975

[20] 16... ♖ae8 17. ♗g5 h6 18. ♗h4 g5 19. ♗g3 ♘e4 20. ♗d6± Nemet

[21] 17. ♘e5 ♕e5 18. f4 ♕e7 19. ♗d2 ♖fe8 20. ♖ae1 ♘d7= Nemet–Rajković, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/106

[22] 18... ♕c7 19. f3± Donner–Browne, Amsterdam 1972 — 13/129

[23] 20. ♘**ba4**?! f5∓ Ivkov–Rajković, Jugoslavija 1976 — 22/148; 20. ♘**d7** ♕d7=

[24] 11... ♕b6 12. e5 de5 13. ♘e5 ♕b2 14. ♘g4 ♘g4 15. ♗g4 ♕c3 16. ♖b1 f5 17. ♗f3 ♘d7 18. d6 ♘f6 19. ♖b7± Antunac–Hulak, Zagreb 1973

[25] 12... ♖e8 13. ♕c2 ♕e7!? Gufeld

[26] 13. ♕d2 ♖e8 [13... c4 14. ♗e2 ♕c7 15. ♔h1 ♘c5 16. ♕e3 ♖fe8 17. f3= Stahlberg–Spaski, Göteborg (izt) 1955] 14. ♖ae1 c4 15. ♕f4 ♕e7 16. ♕h4 ♕f8 17. ♗d1 h6 18. ♗d2 ♘c5 19. ♗c2± Gligorić–Najdorf, Manila 1973 — 16/98

[27] 20. ♗g5± Timman–Kavalek, Wijk aan Zee 1975

[28] 13... ♕c7!? △ ♖ae8

[29] 15. ♖ae1 b5 [15... h6 16. ♗f6 ♗f6 17. e5 de5 18. f5 e4!∞ Spaski–Balašov, Moskva 1971 — 12/111] 16. ab5 ab5 17. ♘b5 [17. ♕b5 ♖ab8 18. ♕d3 ♖b2 19. ♘c4 ♖b3!∓; 18. ♕c6!? Gligorić] ♕b6 18. ♔h1 ♘d5∓ Gligorić–Ree, Amsterdam 1971 — 12/109

[30] 16... **b6**? 17. ♖ae1 h6 18. ♗f6 ♘f6 [18... ♗f6 19. e5 de5 20. fe5 △ ♘de4±] 19. e5 ♘h7 20. ♘de4± Gligorić–Hartoch, Amsterdam 1971 — 12/108; 16... ♖**ab8** 17. ♖ae1 b5 18. ab5 ab5 19. e5 de5 20. f5 ♖f8? 21. ♘de4± Timman–Nunn, London 1975 — 20/128; 20... e4!? △ ♘e5∞

[31] 20. f5 ♕c7 21. ♘de4∞ Gligorić–Pfleger, Hastings 1971 — 13/128

[32] 12. ♗f4 ♖e8 13. ♕c2 [13. h3? ♘e4!∓] ♕c7 14. ♖fe1 ♘bd7 15. h3 ♗f3= Geler–Talj, SSSR (ch) 1959

[33] 12... **g5** 13. ♗g3 ♘h5 14. ♘d2 ♘g3 15. hg3 ♗e2 16. ♕e2± Hartoch–Holm, Gloggnitz 1971; 12... ♗**f3** 13. ♗f3 ♘bd7 14. ♕c2 [14. ♗g3 ♕c7 15. a5 ♖fe8 16. ♕a4 ♖ac8 17. ♖ac1 c4 18. ♕b4 ♘c5= Novotelnov–Šamkovič, SSSR 1959; 14. ♗e2 ♖e8 15. f4 ♕b6 16. ♕c2 ♕b4 17. ♗f3 c4 18. ♖ae1 b5= Zaharov–Židkov, SSSR 1972 — 13/125] c4 15. ♗e2 ♖c8 16. ♖fe1 ♘e5 17. a5 g5 18. ♗g3 ♘fd7 19. ♘d1 ♖e8 20. ♘e3± Ree–Kaplan, Amsterdam 1974

[34] 14... ♕c7 15. f4 ♖ae8 16. ♕f3 ♘h7 17. a5 f5 18. ef5 ♖f5 19. ♘de4± Olafsson–Janofsky, Dallas 1957

[35] 15. **f3** ♕c7 16. g4 ♖ac8 17. a5 ♘e5 18. ♗g3 c4= Panno–O. Rodriguez, Sao Paulo 1972; 15. ♖**ad1** g5?! 16. ♗g3 ♘e5 17. f4 gf4 18. ♗f4± Savon–Vogt, Halle 1974 — 18/117; 15... ♕c7!?∞

[36] 16. ♖ae1 [Bobocov–Mühlberg, Varna 1957] b5!?

[37] 16... c4 17. ♔h1 ♖ac8 18. ♖ae1 ♕b6?! 19. ♗f6 ♘f6 20. e5 ♘h7 21. ♘de4 de5 22. d6± Rabar–Gligorić, Zagreb 1955

[38] Perkins–Kinlay, London 1977

[39] 11... **b6** 12. h3 ♗f3 13. ♗f3 ♘e8 14. ♕d2 ♘d7 15. ♗e2 ♕e7 16. ♖fe1 ♘c7 17. ♗f1 ♖fe8 18. ♔h1 ♖ab8 19. ♗g5 f6 20. ♗f4 ♖b7 21. ♖ab1 △ b4± Szabo–Androvitzky, Hungary (ch) 1962; 11... ♕e7 12. ♘d2! [12. h3? ♘e4 13. ♘e4 ♕e4 14. ♗d6 ♖e8!∓; 12.

♕c2 ♘bd7 13. ♖fe1 c4!? (13... b6 14. h3 ♗f3 15. ♗f3 ♘e8 16. ♗e2 ♘c7= O'Kelly—Korčnoj, La Habana 1969) 14. ♖ad1 ♖ac8= Pachman—Kaplan, Puerto Rico 1968 — 5/102] ♗e2 13. ♕e2 ♖e8 14. ♖ae1 [14. ♘c4 ♘e4 15. ♖ae1 ♗c3 16. bc3 ♕d8 17. ♕f3 f5 18. a5± Donner—Hug, Berlin 1971] ♘h5 15. ♗e3 ♘d7 16. f4 ♗c3 17. bc3 ♘hf6 18. ♗f2 ♘d5 19. ♕f3± Kuligowski—Koopman, Groningen 1973; **11...** ♕**c7** 12. ♘d2 ♗e2 13. ♕e2 ♘h5 14. ♗e3 ♘d7 15. a5± Bielczyk—Mandekič, corr. 1976; **11...** ♘**h5** 12. ♗g5 ♕b6 13. ♕d2 ♘d7 14. a5 ♕c7 15. h3 ♗f3 16. ♗f3± Zajd—Kasparov, SSSR 1977

[40] **12...** ♕**e7** 13. e5 de5 14. d6 ♕e8 15. ♖e1 ♘bd7 16. ♗b7 ♖b8 17. ♗a6± S. Garcia—Ljubojević, Madrid 1973; **12...** ♕**c7** 13. ♖c1 [13. ♖e1 ♘bd7 14. a5 ♖fe8 15. ♕c2 ♖ab8= Pachman—Gašić, Sarajevo 1966; 13. e5!?±] ♘bd7 14. b4 ♖fe8 15. a5± D. Byrne—Reshevsky, USA (ch) 1956

[41] 13... ♗f8?! 14. ♕b3 ♕c7 15. e5 de5 16. ♗e5± Pytel—Filipowicz, Polska (ch) 1974

[42] 14. ♕c2 ♘bd7 15. a5 c4 16. ♖a4 b5 17. ab6 ♘b6 18. ♖a5 ♘fd7±; 15... ♖ac8=

[43] 15... ♕c8!?

[44] Gheorghiu—Kaplan, Lugano (ol) 1968

[45] **13.** ♕**b3** b6 14. ♘d1 ♘d7= Ivkov—Trifunović, Sombor 1957; **13.** ♖**e1** ♘d7 14. ♗e2 ♖c8 15. ♗g3 ♕a5= Byrne—Bielicki, Santa Fe 1961

[46] 14. ♗g5 ♗f6 15. ♗e3 ♖b8 16. ♗e2 ♘c7 17. ♖fb1 ♖e8= Buhman—Podgajec, SSSR 1972; 15. h4!?

[47] **14...** ♕**a5** 15. ♗g7 ♔g7± Luckis—Bolbochan, Buenos Aires 1966; **14...** ♘**c7**!?

[48] Lukacs—Ničevski, Pernik 1977

[49] 12. h3? ♘e4 13. hg4 [13. ♘e4 ♖e4 14. ♗g5 ♕e8 15. ♗d3 ♗f3 16. ♕f3 ♖b4—+ Uhlmann—Fischer, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/122] ♗c3 14. ♕b3 ♗b4! [14... ♗g7? 15. ♕b7 ♘d7 16. ♗d3 ♘df6 17. ♖ae1∓ Brinck-Claussen—Minić, Wijk aan Zee II 1971 — 11/81] 15. ♗d3 ♕f6∓

[50] **12...** ♘**h5** 13. ♗g5 ♕c7 [13... ♗f6 14. ♗d2 ♘d7 15. h3 ♗f3 16. ♗f3± Šamkovič—Filipowicz, Polanica Zdroj 1970 — 11/79] 14. h3 ♗f3 15. ♗f3± Tan—Milić, Beverwijk 1963; **12...** ♗**f3**!?∞

[51] **13. a5** ♘bd7 14. ♖a4 ♖ac8 15. b3 c4 16. ♖c4 ♕a5 17. ♗d6 ♖c4 18. bc4 ♘c5⩱ Eperjesi—Sapi, Hungary (ch) 1977; **13. h3** ♗f3 14. ♗f3 ♘bd7 — 11. h3

[52] **14. b3** ♖ab8 15. a5 ♖bc8 16. ♗d2 c4 17. ♗c4 [17. b4 ♗f3 18. ♗f3 ♘e5 19. ♗e2 ♘d3 20. ♗d3 cd3 21. ♕d3 ♘d7∓ Talj, Korčnoj; 17. bc4 ♘c5 18. h3 ♗d7 19. ♗e3 ♘fe4 20. ♗d4 ♗d4 21. ♘d4 ♕d8∓ Tukmakov—Talj, SSSR (ch) 1971] ♗f3 18. gf3 ♘h5∞; **14.** ♘**d2** ♗e2 15. ♖e2 ♘h5 16. ♗e3 ♗d4 17. ♘f3 ♗e3 18. ♖e3= Cvetković—Janošević, Vrnjačka Banja 1974

[53] **14...** ♖**ac8** 15. ♘d2 ♗e2 16. ♖e2 c4 17. ♖a4 ♘c5 18. ♖c4 ♘h5 19. ♗e3 ♕a5 20. b4± Christiansen—Ornstein, Polanica Zdroj 1975; **14...** ♖**e7** 15. ♘d2 ♗e2 16. ♖e2 ♖f8 17. ♘c4 ♘e8 18. ♘a4± Donner—Enklaar, Wijk aan Zee 1973

[54] Talj—Štejn, SSSR 1971 — 12/110

[55] **14... b6**?! 15. g4! ♘f6 16. ♗f4 ♖a7 17. ♘c4± Korčnoj—Minić, SSSR—Jugoslavija 1971 — 12/116; **14...** ♗**d4**!? 15. ♕d3 ♗e3 16. ♕e3 ♘d7 17. g4± Pytel—Ničevski, Albena 1973

[56] **15.** ♔**h1** ♗d4 16. ♖a3 ♘e5 17. ♘f3 ♘f3 18. ♕f3 ♕h4= Cafferty—Damjanović, Montilla 1972; **15.** ♖**ae1**!? ♖b8 16. f4 ♘hf6 17. e5 de5 18. f5∞ Arnaudov—Hulak, Varna 1974

[57] **16. a5**?! h5 17. h3 hg4 18. hg4 ♘e5 19. f3 ♖c8 20. ♖a4 ♕d7 21. ♔g2 ♘h7 22. ♖aa1 f5∓ Ree—Portisch, Teesside 1972; **16. f3** ♕c7 [16... ♖c8?!= O'Kelly—Browne, San Juan 1969] 17. ♗f4 ♘e5 18. ♗g3 ♖ac8 19. a5 c4!∓ Szabo

[58] 16... ♕c7 17. ♗f4 ♘b6 18. ♕d3 ♘fd7 19. a5 ♘c8± Tukmakov—Semeniuk, SSSR 1977

[59] 20. ♕e3 b6 21. ♘c4± Szabo—Košanski, Sarajevo 1972

[60] **15...** ♕**e7** 16. ♖ac1 [16. g4?! ♗c3 17. bc3 ♘hf6 △ 18. f3 ♘d5∓; 16. ♖a3!?] ♖f8?! 17. g4 ♘hf6 [Korčnoj—Torre, Leningrad (izt) 1973 — 15/127] 18. f4±; 16... ♕f8!? Zajcev; 16... ♗d4!? Hartston; **15...** ♖**c8** 16. ♘c4 ♘e5 17. ♘b6 ♖b8 18. ♖ae1 ♕h4 19. f3 f5∞ Sterko—Bangiev, SSSR 1971; 16. g4!±

[61] 16. h3 f5 17. ef5 ♘g3 18. fg3 ♖e3 19. ♕g4 ♗d4∞ Donner—O. Rodriguez, Cienfuegos 1973 — 15/126

[62] 17... b5 18. ab6 ♘b6 19. ♔h1 ♕b7 [L. Bronstein—Tringov, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/125] 20. ♖a3 △ ♘b3-a5±

[63] 20. g5± Gligorić—Miles, Hastings 1973/74 — 17/133

A 76 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8**

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	♕c2[1]	♖e1[3]	♕b3[5]	a3[7]	gf3	♕b7	♗g5[8]	♗h4	♗g3	⩱
	♘a6[2]	♘b4[4]	♗g4[6]	♗f3	♘a6	♘c7	h6	g5	♘h5	
2	. . .	. . .	♗f4	♕b1	♗g5	♗h4[10]	♘d2	♗g3	♖e2	∞
	. . .	♖b8	♘b4[9]	♘h5	f6	g5	♘f4	♘e2	f5[11]	
3	. . .	. . .	♗f4[12]	♗g5	♗f6[15]	h3				⩲
	. . .	♗g4	♘h5[13]	♗f6[14]	♕f6					
4	. . .	a3	♖e1[17]	♗f4	b4	♘e4	♘fd2	♗d6	♖a1	=
	. . .	♘c7[16]	♖b8[18]	b5[19]	♘e4	♗f5	♘d5	♗a1	♕d6[20]	
5	. . .	. . .	♗f4	♗c4	gf3	♗g3	♗b5	♗a6	♗e5	∞
	. . .	♗g4	c4[21]	♗f3	♘h5	♗e5	♖f8	ba6	de5[22]	
6	. . .	♗f4	♕b1	♘e4	♘fd2	♗g3[25]	♗b5	♗e8	♘d6	±
	. . .	♘b4![23]	♘e4[24]	♗f5	♘d5	♗h6[26]	♗d2	♕e8	♗b1[27]	
7	. . .	. . .	. . .	♗g5	♗e3[28]	a3[29]	♘g5[31]	♗h5	♘ge4[32]	=
	. . .	. . .	♘h5	f6	f5	fe4[30]	♘d3	gh5	c4[33]	

[1] 10. ♗d3?! a6 11. a4 ♗g4 12. h3 ♗f3 13. ♕f3 ♘bd7 14. ♗c2 ♕c7 15. ♕e2 ♖ac8 16. a5 c4∓ Reissman—Soos, Lugano (ol) 1968

[2] **10. . . ♘bd7** 11. ♗f4 [11. ♘d2 — A 77] ♕e7 12. ♘d2 ♘e5 13. a4 a6 14. a5 ♘fd7 15. ♗e3 g5 16. ♘a4 g4 17. b4! cb4 18. ♖ab1± Makagonov—Morgulev, SSSR 1975; **10. . . b6** 11. ♖e1 a6 [11. . . ♘a6 12. ♗b5 ♖e7 13. ♕a4 ♘c7 14. ♗c6 ♖b8 15. ♗f4± Lokvenc—Czerniak, Helsinki (ol) 1952] 12. a4 ♖a7 13. ♗g5 h6 14. ♗f4 g5 15. ♗d6!? ♕d6 16. e5 ♖e5 17. ♘e5 ♕c5 18. ♗a6 ♕e1 19. ♖e1± Cvetković—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1972; **10. . . ♗g4** 11. ♗f4 a6 12. a4= — A 75; 12. h3 ♗f3 13. ♗f3± — A 73

[3] **11. ♗g5** h6 [11. . . ♘c7 12. ♘d2 ♖b8 13. a4 b6 14. ♘c4 ♗a6 15. ♖fe1± Flor—Sokolski, SSSR (ch) 1954] 12. ♗h4 ♘b4 13. ♕b1 g5 14. ♗g3 ♘e4 [14. . . ♘h5 15. a3 ♘g3 16. fg3!?± Mojsejev—Šamkovič, SSSR 1971 — 11/86] 15. ♘e4 ♗f5 16. ♘fd2 ♘d5 17. ♗f3 [17. f3 ♘e3 △ d5∓] g4 18. ♗e2 ♕e7 19. f3 ♘e3!∓ Suetin; **11. h3** ♕e7 12. **♗a6**?! ba6 13. ♖e1 ♘d7∓ A. Garcia—Sanguineti, Zarate 1973; **11. ♘d2** — A 78

[4] 11. . . ♘c7 12. ♗f4 [12 ♘d2 — A 78] ♘h5 [12. . . a6 13. a4 ♖b8 14. a5 ♗g4 15. h3 ♗f3 16. ♗f3± Filip—Toran, Oberhausen 1961] 13. ♗g5 [13. ♗e3 ♖b8 14. a4 ♘f6 15. h3 b6 16. ♘d2 a6= Soos—Minić, Skopje 1967] f6 14. ♗h4 g5 [14. . . ♘f4?! 15. ♗c4 a6 16. a4 g5 17. ♗g3 ♘g6 18. a5 ♘e5 19. ♗e5!± Portisch—Janošević, Skopje 1968 — 6/151] 15. ♗g3 ♘g3± Portisch

[5] 12. ♕b1 ♗g4 13. a3 ♘a6 14. ♗f4 — 11. ♗f4

[6] **12. . . ♘e4**? 13. ♗b5±; **12. . . b6** 13. a3 ♘a6 14. ♗b5 ♖e7 15. h3 ♘e8 16. ♗f4 f6 17. ♗c6± Pachman—Soos, Titovo Užice 1966

[7] 13. ♗g5!? h6 14. ♗h4 Gufeld

[8] 16. ♕b3? ♘h5∓ Kozma—Polugajevski, Kislovodsk 1972 — 14/147

[9] **12. . . ♘c7** 13. ♖ad1±; **12. . . ♘h5** 13. ♗g5 f6 14. ♗e3 f5 15. ef5 ♗f5 16. ♕d2 ♘c7 17. ♗g5 ♗f6 18. h3 ♗g5 19. ♘g5± Korčnoj—Cordovil, Lugano (ol) 1968 — 6/147

[10] 15. ♗e3!?

[11] **19. a3**?! f4! 20. ab4 fg3 21. hg3 cb4 22. ♘d1 a5∓ Čerepkov—Čaplinski, SSSR 1952; **19. ef5** ♖e2 20. ♘e2 ♕f6 21. ♘e4!∞ Šapošnikov, Judovič jr.

[12] **12. ♗g5** h6 13. ♗h4 ♗f3 14. ♗f3 c4! 15. ♗e2 ♖c8 16. f4 ♕a5 17. ♔h1 b5 18. a3 ♘c5 19. ♗f1 ♘fd7∓ Kluger—Matulović, Sombor 1968 — 6/152; **12. a3** c4! 13. ♗e3 ♖c8 14. ♖ad1 ♘c5 1/2 : 1/2 Polugajevski—Matulović, Skopje 1968

[13] **12. . . ♘b4** 13. ♕b1 ♘h5 14. ♗g5 [14. ♗e3 f5 15. h3 ♗f3 16. ♗f3 f4 17. ♗d2 ♗e5 18. ♘e2 ♕h4∓ Cruz—Štejn, Mar del Plata 1956] ♗f6 [14. . . f6 15. ♗d2 — 12. . . ♘h5] 15. ♗f6 [15. ♗h6 c4!∓ Nemet—Antunac, Jugoslavija 1975 — 19/107] ♕f6=; **12. . . ♕b8**!? Antunac

[14] 13. . . f6?! 14. ♗d2 ♘b4 15. ♕b1 f5 16. h3 fe4 17. hg4 ef3 18. ♗f3 ♖e1 19. ♕e1 ♘f6 20. g5± Filip—Janošević, Wijk aan Zee 1970

[15] 14. ♗d2 ♘b4 [14. . . c4!?] 15. ♕d1 c4 [15. . . ♗f3?! 16. ♗f3 ♖e5 17. ♗e2± Bukić—

Kovačević, Jugoslavija 1968 — 6/150] 16. ♗c4 ♗f3∓ Bukić

[16] 11... ♖b8 12. ♗g5 ♕a5?! 13. ♗f4 ♗f8± Albert—Schweber, 1954; 12... ♘c7∞; 12... h6!?

[17] **12. ♖d1** ♗g4 13. ♗g5 h6 14. ♗h4 g5 15. ♗g3 ♘h5 16. h3?! ♘g3∓ Klasup—Talj, SSSR 1959; **12. ♘d2** a6 13. a4 ♖b8 14. a5 ♗d7 15. ♘c4 ♘b5 16. ♘b5 ♗b5∓ M. Vuković—Matulović, Jugoslavija (ch) 1960; **12. ♗g5** h6 13. ♗h4 b5 14. ♖e1 g5 15. ♗g3 a6∓ Koc—Hodos, SSSR (ch) 1962

[18] **12...** ♕e7 13. ♗g5 h6 14. ♗h4 g5 15. ♗g3 ♘h5 16. ♖ad1 ♘g3 17. hg3 g4 18. ♘h4 ♕g5 19. a4= Korčnoj—Bilek, Sousse (izt) 1967 — 4/123; **12... b5** 13. ♗b5 ♘b5 14. ♘b5 ♘d5 15. ♖d1 ♗a6 16. ♘d6 ♕d6 17. ♖d5 ♕e7⩲ Boleslavski

[19] 13... ♘h5?! 14. ♗g5 f6 15. ♗h4 g5 16. ♘d2 ♘f4 17. ♗g3± Ragozin—Ščerbakov, SSSR 1954

[20] 19. ♘d6 ♗c2 20. ♘e8 ♖e8 21. ♗b5 ♖d8= Veksler—Šestoperov, SSSR 1973

[21] 12... ♘h5?! 13. ♗g5 f6? 14. ♗d2 f5 15. h3 fe4 16. hg4 ef3 17. ♗f3 ♘f6 18. g5± Hort—Ničevski, Skopje 1968 — 6/149; 13... ♕c8!? Hort; 13... ♗f6!? Ciocaltea

[22] 19. ♘e2 ♖b8 20. ♖ad1 ♕g5 21. ♔h1 ♖fc8 22. ♘c3∞ 1/2 : 1/2 Reshevsky—Ničevski, Skopje 1976 — 21/104

[23] **11...** ♘c7?! 12. ♘d2 b6 13. a4 ♘fd5? 14. ed5 ♗c3 15. bc3 ♖e2 16. ♕d3 ♖e8 17. c4±↑ Kuzmin—Gufeld, SSSR (ch) 1965; 13... ♖b8!?±; **11... ♗g4** 12. h3 [12. ♗a6?! ba6 13. ♘d2 ♘h5 14. ♗e3 ♗d7 15. a4 f5 16. ♘c4 f4∓ Amiršanov—Suetin, SSSR 1955] ♗f3 13. ♗f3 ♕b6 [13... ♘c7 14. a4 ♕e7 15. ♖ad1 ♘d7 16. ♗e3 a6± Boleslavski—Gipslis, SSSR 1955; 13... c4!?] 14. b3 ♘d7 15. a3 ♗d4 16. ♖ad1 ♘e5 17. ♗e2 ♖ac8 [Balašov—Savon, SSSR (ch) 1971 — 12/112] 18. ♔h1!± Savon; **11... ♘h5** 12. ♗g5 f6 13. ♗e3 f5 14. ♗g5 ♘f6 15. ♗b5 ♗d7 16. ♗d7 ♕d7 17. ef5 gf5 18. ♗f6 ♗f6 19. ♘e2± Gliksman—Janošević, Sarajevo 1969; 17... ♘b4!?∞ Ciocaltea

[24] **12...** ♕e7 13. a3 [13. ♘d2 ♘fd5 14. ed5 ♗f5 15. ♕d1 ♗c3 16. bc3 ♘d5 17. ♗b5 ♘f4 18. ♗e8 ♖e8∓ Donner—Robatsch, Beverwijk 1962] ♘e4 14. ab4 ♘c3 15. bc3 ♕e2 16. ♖e1 ♕b5= Hartston; 13. ♖e1!? △ 13... ♘e4 14. ♗b5± Euwe; **12... ♗g4** 13. a3 ♘a6 14. ♖e1 c4 15. ♗c4!? [15. h3? ♗f3 16. ♗f3 ♘c5 17. ♖e2 ♘b3 18. ♖a2 ♘d4 19. ♖e3 b5∓ Gliksman—Matulović, Sarajevo 1976 — 21/105] ♗f3 16. gf3 ♘h5 17. ♗g3⩲

[25] **15. ♗d6?** ♘f6 16. ♗f3 [16. ♗c5 ♘e4 17. ♘e4 ♗e4 18. ♕c1 b6 19. ♗e3 ♖c8∓; 16. ♘f6 ♕f6 17. ♗d3 ♕d6 18. ♗f5 ♕d2 19. ♗e4 ♗b2 20. ♖d1 ♕c3∓; 16. f3 ♗e4 17. fe4 ♕d6∓] ♘e4 17. ♘e4 ♗e4 18. ♗e4 ♕d6∓ Averbah—Talj, SSSR (ch) 1958; **15. ♗g5**?! ♕d7 16. ♗f3 h6 17. ♗h4 ♘b4 18. a3 ♘c6⩲ Euwe

[26] **15...** ♕e7 16. ♗f3 ♖ad8 17. ♖e1! ♘b4 [17... ♕c7 18. ♗d6 ♖d6 19. ♘d6 ♗b1 20. ♘e8 ♕a5 21. ♖ab1 ♕d2 22. ♘g7±] 18. ♗d6 ♕e6 [18... ♖d6 19. ♘d6 ♗b1 20. ♖e7 ♖e7 21. ♖b1±] 19. a3 ♖d6 20. ab4 ♖d2 21. ♘d2 ♗b1 22. ♖e6± Holmov; **15... ♘b4** 16. a3 ♘c6 17. ♗d3 c4 18. ♘c4 d5 19. ♘cd6± Euwe

[27] 19. ♘e8± Peterson—Hodos, SSSR 1964

[28] **14. ♗h4** ♘f4 15. ♗c4 ♖b8 16. a3 ♘a6= Eperjesi—Forintos, Budapest 1967; **14. ♗d2** f5 15. ♘g5 f4! [15... ♗f6 16. ♘e6 ♗e6⩲ Filip—Bilek, Budapest 1961] 16. ♘e6!? [16. ♗h5 ♕g5∓ Fazekas—Portisch, Kecskemet 1962] ♗e6 17. de6⩲; 15. a3!?∞

[29] **15. ♗b5**? fe4 16. ♗e8 ef3 17. ♗b5 fg2 18. ♖d1 ♗f5∓ Ćirić; **15. ♗g5** ♘f6 16. ♗b5 ♗d7= Cvetković—Minić, Jugoslavija (ch) 1972; 16... fe4!?∞

[30] 15... f4 16. ♗c5!? [16. ♗d2? ♘a6 17. ♖e1?! g5∓ B. Andersen—Pfleger, Danmark—BRD 1967 — 4/125] ♘d5 17. ♘d5 dc5 18. ♖d1⩲ Marić

[31] **16. ab4** ef3 17. ♗f3 cb4 18. ♘e4= Talj; **16. ♘e4** ♗f5= Padevski—Orev, Bulgaria 1958; **16. ♘d2**!? ♘d3!?= Ciocaltea

[32] 18. ♘ce4?! c4 19. ♕d1 [19. ♕c2 h6 20. ♕c4 ♘e5∓ Ree—Tringov, Titovo Užice 1966 — 2/108] ♗g4 20. ♕d2 h6 21. ♘e6 ♗e6 22. de6 ♖e6 23. ♘g3 d5∓ Tatai—Bouaziz, Siegen (ol) 1970

[33] 19. ♕d1 ♗f5= Portisch—Adamski, Raach 1969 — 8/94

A 77 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 e6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♘d2**

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	. . .	a4[2]	♗b5	♖e1	♗f1	♘c4	♗g5	♗c4[5]		±
	b6[1]	♗a6[3]	♖e7[4]	♗b7	♘bd7	♘e5	♘c4			
2	. . .	h3[6]	♘c4[7]	♘e4	♘d6[8]	♕c2	♘c8	♗e3	♗g4	∞
	♘bd7	g5	♘e4	♖e4	♖d4	♘b6[9]	♖c8	♖b4	♖c7[10]	

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
3	. . .	♕c2	♗b5[12]	a4	♘b5	♘c3	b3[13]			=
	. . .	♘b6[11]	♗d7	♗b5	a6	♘fd7				
4	. . .	a4	♕c2[15]	♗h5	♘d1[17]	♘e3	♘g4	♘c4	fg3	±
	. . .	♘e5[14]	♘h5[16]	gh5	♕h4[18]	♘g4	hg4	g3[19]	♕e4[20]	
5	. . .	. . .	. . .	♘c4[21]	♗c4	♘e2	f3	♗b5	♘g3	±
	. . .	. . .	g5	♘c4	♘g4	♕e7[22]	♘e5	♖f8	a6[23]	
6	. . .	. . .	♖a3	♕c2	♗h5	♘d1	♖h3[26]	♘f1	♘de3	±
	. . .	. . .	b6[24]	♘h5	gh5	♗a6[25]	♗f1	b5[27]	ba4[28]	
7	. . .	a4	♕c2[29]	♘c4[31]	♘e5	♗f4	h3[32]			±
	a6	b6	♘bd7[30]	♘e5	♖e5	♖e8				
8	. . .	. . .	f3[33]	♔h1[35]	a5	♘c4	♗c4	♗d2	♕c1	=
	. . .	♘bd7	♘e5[34]	♖b8[36]	g5	♘c4	♘h5	♗e5	♘f4[37]	
9	. . .	. . .	♕c2	h3[39]	a5[40]	ab6	♘b3	♘a5	♘c6[43]	±
	. . .	. . .	♖b8[38]	♕c7	b5	♘b6[41]	♕e7[42]	♗d7		
10	. . .	. . .	. . .	♖a3[44]	h3[46]	♘f3	hg4	♘h2	♖e1[47]	±
	. . .	. . .	♘e5	♕e7[45]	g5	g4	♗g4	♗d7		

[1] 10. . . ♗d7 11. f3?! ♘h5 12. f4 ♘f6 13. ♗f3 b5 14. a4 b4 15. ♘b5?! ♗b5 16. ab5 ♘bd7∞ Gutman—Zilberštejn, SSSR 1974 — 18/120; 11. ♖e1!?±

[2] **11. f3** ♘h5!? [11. . . ♗a6 12. ♗a6 ♘a6 13. ♘c4 ♘c7 14. ♗f4 ♗f8 15. a4 ♘h5 16. ♗e3 ♕d7± Flesch—Honfi, Kecskemet 1970; 13. . . ♕d7 14. a4 ♘c7 15. ♗f4 ♗f8 16. g4 ♖ad8 17. ♕d2±○ Donner—Janošević, Venezia 1967 — 4/121] 12. ♘c4 ♗d4 13. ♔h1 ♗a6 14. g4 ♘g7 15. ♗f4 ♗c4 16. ♗c4 a6 17. a4 g5 18. ♗g3 ♕e7= Tatai—Mariotti, Roma 1977; **11. ♖e1** ♘bd7 12. ♗b5 ♗f8 13. ♘c4 a6 14. ♗c6 ♖a7 15. a4 ♕c7 16. ♗g5 ♘h5 17. ♕b3± Farago—Dorfman, Cienfuegos 1977; 11. . . ♗a6!?; **11. f4** — A 69

[3] **11. . . ♘a6!?±; 11. . . a6** — 10. . . a6

[4] 12. . . ♗b5?! 13. ab5 ♘bd7 14. ♕c2 ♘e5 15. f4± Nežmetdinov—Boleslavski, SSSR 1950

[5] Bobocov—Bilek, Moskva 1967

[6] **11. f3** a6?! 12. ♘c4 ♘b6 13. ♘e3 ♘h5 14. f4 ♘f6 15. ♗f3 ♖b8 16. a4± Jansson—Polugajevski, La Habana (ol) 1966 — 2/102; **11. f4** a6 12. a4 — A 69

[7] **12. ♕c2** ♘e5 13. ♘f3 ♘f3 14. ♗f3 h6 15. a4 a6 — 10. . . a6; 13. ♘d1!? △ ♘e3; **12. a4** ♘e5 — 11. a4

[8] 14. ♗d3 ♖h4 15. ♘d6 ♘e5 16. ♘f5 c4∞ Donner—Hartoch, Wijk aan Zee 1972

[9] 15. . . ♖d5 16. ♘c8 △ ♗f3± Savon

[10] Podgajec—Želandinov, SSSR 1977 — 23/133

[11] **11. . . ♘h5**?! 12. ♗h5 gh5 13. ♘d1! [13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e3 ♕h4 15. ♗d2 ♘g4 16. ♘g4 hg4 17. ♗f4 ♕f6= Spaski—Fischer, Reykjavik (m) 1972 — 14/146] ♘e5 14. a4!± — 11. a4; **11. . .** ♘e5 12. b3 [12. f4? ♘eg4 13. ♘f3 ♘h5! 14. h3 ♘h6 15. ♔h2 f5 16. e5 de5 17. fe5 ♘g4! 18. hg4 fg4∓→» Toynt—Shamkovich, USA 1976 — 22/151] g5 13. ♗b2 g4 14. ♖fe1 ♘h5 15. ♘d1 ♘f4 16. ♗b5 ♖f8 17. ♘e3 ♕g5 18. ♘f5?! ♗f5 19. ef5 ♘ed3 20. ♗d3 ♗b2∞ Korčnoj—Mecking, Augusta (m) 1974 — 17/135

[12] **12. a4** ♘fd5 13. ed5 ♗c3 14. ♗b5 ♗d2 15. ♗e8 ♗c1∞ Kapu—Bilek, Hungary (ch) 1964; **12. ♗f3** ♗d7 13. a4 ♖b8 14. a5 ♘c8 15. ♘c4 ♗g4= Pietzsch—Bilek, Kecskemet 1962; **12. ♖e1!?**

[13] **16. a5**?! ♘c8 17. b3 ♘a7 18. ♗b2 ♘b5 19. ♘b5 ♗b2 20. ♕b2 ab5∓ Polugajevski—Mecking, Luzern (m) 1977 — 23/134; **16. b3!=**

[14] **11. . . g5** 12. h3 ♘e5 — 11. . . ♘e5; 12. ♖a3!? ♘e5 13. ♕c2 a6 — 10. . . a6; **11. . . a6** — 10. . . a6

[15] **12. f4** ♘eg4 13. ♖f3 [13. ♘c4 ♘e4 14. ♗g4 ♗g4 15. ♕g4 ♗d4∓] ♘h5 14. ♕e1 f5 15. h3 ♗d4 16. ♔h1 ♘gf6 17. ef5 ♗f5 18. ♘f1 ♗c3!∓ Dobosz—Grünfeld, Caracas 1976; **12. h3** g5 13. ♘f3 ♘f3 14. ♗f3 ♘d7 [14. . . h6?! 15. ♖b1 a6 16. b4 ♘d7 17. ♘e2 cb4 18. ♖b4 ♘c5 19. ♘g3± Beljavski—Gavrikov, SSSR 1978] 15. ♗e3 ♘e5 16. ♗e2 f5 17. ef5 ♗f5 18. ♕d2 g4?! 19. hg4 ♗g4 20. ♗g5± Nepomnjaši—M. Ivanov, SSSR 1977; 18. . . ♘f7!∞

[16] 12. . . b6 13. ♖e1 g5 14. ♘f1 g4 15. ♘g3 h6 16. ♘d1 ♘g6 17. ♘e3 a6 18. ♗d2± Quinteros—Ruiz, Torremolinos 1973; 13. ♖a3 — 12. ♖a3

[17] 14. f4?! ♘g4 15. ♘f3 a6? 16. h3 ♘f6 17. e5 de5 18. fe5 ♘d5 19. ♘d5 ♕d5 20. ♘g5

♗e6 21. ♕h7±→» Gostisa—Vasić, corr. 1976; 15... h6!∞

[18] **14... ♗d7?!** 15. ♘e3 ♕e7± Gligorić; **14... b6** 15. ♖a3± — 12. ♖a3

[19] 17... ♕f6 18. ♗d2 ♕g6 19. ♗c3 ♗c3 20. bc3± Gligorić—Kavalek, Skopje (ol) 1972 — 14/148

[20] 19. ♕e4 ♖e4 20. ♘d6 ♖e5 21. ♘f7 ♖d5 22. ♘h6± Gligorić

[21] **13. ♖e1** g4 14. ♘f1 ♘h5 15. ♘d1 ♕f6△ ♕g6∓; **13. ♘d1** g4 14. ♘e3 ♘h5 15. g3 ♕f6 16. f4 gf3 17. ♘f3 ♗h3 18. ♖f2 ♘f3 19. ♖f3 ♕g6∓ Farago—Szilagyi, Hungary (ch) 1974 — 18/109; **13. ♘f3** ♘f3 14. ♗f3 ♘d7 [14... h6 15. ♗d2 a6 16. ♗e2 ♕e7 17. ♖ae1 ♕e5 18. ♔h1 ♕d4 19. f3± Gligorić—Fischer, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/135] 15. ♗g4 ♘e5 16. ♗c8 ♖c8 17. ♘e2 c4= Ogaard—Enklaar, Oslo 1974; **13. b3** g4 14. ♗b2 ♘h5 15. g3 [15. ♘c4 ♘c4 16. ♗c4 ♘f4 17. ♘d1 ♗e5 18. ♗e5 ♖e5 19. ♘e3 ♕e7= Gligorić—Tatai, Venezia 1971 — 12/115; 15. ♖fe1 ♘f4 16. ♗f1 ♕g5?! 17. ♘b5 ♘h3 18. gh3 gh3 19. ♔h1 ♘g4 20. ♖e2 ♗e5 21. f3 ♘e3± Savergen—Eslon, Stockholm 1974/75; 16... ♗h6!∞] f5 [15... ♖f8!?△ f5 Bukić] 16. ef5 ♕g5 17. ♘ce4 ♕f5 18. f4 ef3 19. ♗f3 ♘f3! [19... ♕g6?! 20. ♗h5 ♕h5 21. ♘d6± S. Garcia—Browne, Las Palmas 1974 — 17/137] 20. ♖f3 ♕g6 21. ♗g7 ♕g7∞

[22] 15... a6 16. ♖a3 ♕e7 17. ♖g3 h6 18. f4! ♕e4 19. ♗d3± Najdorf—Ree, Wijk aan Zee 1970 — 11/85

[23] 19. ♗e2 ♘g6 20. ♗d2 ♗d4 21. ♔h1 ♗d7 22. a5± Ozsvath—Sapi, Hungary (ch) 1977

[24] **12... ♗d7** 13. ♕c2 [13. f4? ♘eg4 14. ♘c4 ♘e4 15. ♗g4 ♗d4 16. ♔h1 ♗g4 17. ♕g4 ♘f2—+ Ljubojević] ♖c8?! 14. f4 ♘eg4 15. ♘c4 ♕e7 16. h3± Petrosjan—Ljubojević, Milano (m) 1975 — 20/129; 13... c4!? 14. ♘c4 ♘c4 15. ♗c4 ♖c8; 13... ♕e7!? Ljubojević; **12... a6** 13. ♕c2 — 10... a6

[25] 15... f5?! 16. ef5 ♗a6 17. ♘e4 ♗f1 18. ♔f1± Gligorić—Tajmanov, Leningrad (izt) 1973 — 15/128

[26] **16. ♖e1**? f5 17. ef5 ♘c4!∓; **16. ♘e3** ♗f1 17. ♘df1 ♔h8 18. ♘f5 h4 19. ♗f4 ♖g8 20. ♖h3 ♗f6∞ Plachetka—Sikora, ČSSR (ch) 1974 — 17/136

[27] **17... h4!?** Judovič; **17... f5!?** Holmov

[28] 19. ♘f5 ♘g6 20. ♖h5 ♗e5 21. g3± Petrosjan—Raškovski, SSSR (ch) 1976 — 22/152

[29] **12. f4** ♖a7 13. ♗f3 ♖ae7 14. ♘c4 ♘e4 15. ♘e4 ♖e4 16. ♗e4 ♖e4 17. ♕b3! ♗g4 18. ♗d2 ♗e2 19. ♖fc1 ♘d7= Ragozin—Aratovski, SSSR 1950; **12. ♗f3** ♘bd7?! 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e5 de5 15. ♗e3± Darga—Martins, BRD 1959; 12... ♘fd7!=; **12. f3** ♘fd7 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘a3 f5 15. ♗e3 ♘bd7 16. ♕d2± Donner—Ćirić, Amsterdam 1968

[30] **12... ♖a7** 13. ♘c4 ♖ae7 14. ♗g5 h6 15. ♗h4 b5 16. ab5 ab5 17. ♗f6 ♗f6 18. ♘b5 ♖e4 19. ♗d3± R. Garcia—Rossetto, Buenos Aires 1973; **12... ♘fd7** 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e3 f6 15. ♗d2 ♖a7 16. ♖ac1± Podgajec—Dueball, Ybbs 1968

[31] 13. f4 — A 69

[32] Szymczak—Robatsch, Lublin 1976

[33] **12. a5** b5 13. ab6 ♘b6 14. f3 ♕c7 — 12. f3; **12. ♔h1** ♖b8 13. f4 [13. h3 g5∞] c4 — A 69; **12. ♖a3** ♖b8 13. a5 ♕e7 [13... ♕c7 14. h3 b5 15. ab6 ♖b6 16. ♕c2 — 12. ♕c2] 14. ♘c4 [Bagirov—Jansa, Titovo Užice 1978 — 26/138] ♘e5±; **12. h3** g5 [12... ♕c7 13. ♕c2 ♖b8 — 12. ♕c2] 13. ♘c4 [13. ♘f3? ♘e4∓; 13. ♖e1?! ♘e5 14. ♗f1 g4∓; 13. ♕c2 ♘e5∓ — 12. ♕c2] ♘e4 14. ♘e4 ♖e4 15. ♗d3 ♖d4 16. ♗e3± Boleslavski; 15... ♖h4!?; **12. f4** — A 69

[34] 12... ♕c7 13. ♘c4 [13. ♕b3?! ♘e5 14. a5 ♖b8 15. ♘d1 ♘h5 16. ♘c4 f5∞ Tukmakov—Talj, SSSR (ch) 1969; 13. a5 b5 14. ab6 ♘b6 15. ♘c4 ♘fd7 16. ♗d2 ♘c4 17. ♗c4 ♘b6 18. b3 (Gligorić—Minić, Rovinj—Zagreb 1970 — 9/99) ♘c4 19. bc4 ♖b8!= Gligorić] ♘b6 14. ♘a3 ♗d7 15. a5! [15. ♕b3?! ♘a4! 16. ♘a4 b5∓ Brinck-Claussen—Pietzsch, Lugano (ol) 1968] ♘c8 16. ♘c4±

[35] **13. ♕c2** ♘h5 14. f4?! ♘g4 15. ♘f3 f5 16. ef5 ♗f5 17. ♗d3 ♗d3 18. ♕d3 c4∓ Peev—Cejtlin, Smoljan—Pamporovo 1977 — 24/157; **13. ♘c4** ♘c4 14. ♗c4 ♘d7 15. ♗e2 f5 16. ef5 gf5= Marino—Planinc, Kapfenberg 1970

[36] **13... b6** 14. f4? ♘g4 15. ♘b3 c4!∓ Najdorf—S. Garcia, Mar del Plata 1972; 14. ♖b1!±; **13... g5**!? Browne

[37] 18. ♘e2 ♕f6= Janošević—Browne, Netanya 1971

[38] **12... h5** 13. ♘c4 ♘b6 14. ♘e3 ♘h7 15. a5 ♘d7 16. ♘c4± Szilagyi—Haag, Debrecen 1967; **12... ♕c7** 13. ♘c4 [13. h3 g5 14. ♘c4 h6 15. f4 ♘h7 16. ♔h1± Hartoch—Minić, Wijk aan Zee 1971] ♘b6 14. ♘e3 ♗d7 15. ♗d2 ♖ab8± Uhlmann—Soos, Balatonfüred 1959

[39] **13. ♖b1** ♕e7 14. ♖e1 ♘e5 15. b4 cb4 16. ♖b4 ♗d7∞ Schweber—Johannessen, Amsterdam 1955; **13. ♘c4** ♘b6 14. ♘a3 ♗d7 15. ♗g5 [15. a5 ♘c8 16. ♘c4 ♗b5!∞] h6 16. ♗f4? ♘a4 17. ♗d6 ♘c3 18. bc3 ♘e4 19. ♗b8 ♘c3 20. ♗f3 ♕b8∓ Reshevsky—Savon, Petropolis (izt) 1973 — 16/101; 16. ♗h4!±; **13. a5** ♕c7 14. h3 — 13. h3

[40] **14. f4** c4! 15. a5 [15. ♘c4 b5 16. ab5 ab5 17. ♘e3? b4∓ Purdy—Hartoch, Siegen (ol) 1970 — 10/132; 17. e5!?∞] b5 16. ab6 ♘b6 17. ♖e1 ♕c5 18. ♔h2 h5 19. ♘f3 ♘g4∞ Černikov—Averkin, SSSR 1975; **14. b3** ♘f8 15. ♗b2 ♗d7 16. a5 ♗c8 17. f4 b5 18. ab6 ♕b6 19. ♔h1± Gutman—Kišmavičus, SSSR 1974 — 17/138

[41] 15... ♖b6 16. ♖a3 ♘e5?! 17. f4 ♘ed7 18. ♔h1 ♖b4 19. b3!± Petrosjan—Quinteros, Lone Pine 1976 — 21/106; 16... ♖b4!? Byrne, Mednis

[42] 16... c4!? O'Kelly—Hartoch, Bad Pyrmont 1967

[43] Bukić—Velimirović, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/109

[44] **13. h3** g5 14. ♘d1 [14. ♘c4 ♘c4 15. ♗c4 ♘h5 16. ♗d2 ♗e5∓ Mannetti—Evans, USA 1971; 14. ♘f3 ♘f3 15. ♗f3 h6 16. a5 ♗d7 17. ♖b1 ♗b5= Thörnbolm—Holm, Stockholm 1974/75; 15... ♘d7=] ♘g6 [14... ♘fd7 15. ♘e3 ♘f8 16. ♘dc4 ♘fg6 17. a5± Donner—Najdorf, Wijk aan Zee 1973] 15. ♘e3 ♘f4 16. ♖e1 ♘e2 17. ♖e2 b6 18. ♖b1 ♖a7! 19. b3 ♖ae7 20. f3 ♘h5∓ Najdorf—Pilnik, Argentina 1973 — 16/95; **13. f4** ♘eg4 14. ♘f3 ♘h5 15. h3 f5 16. e5 [16. hg4 fg4∓] de5 17. hg4 fg4 18. ♘e5 ♕h4 19. ♘e4 ♖e5⩱ Ivanov—Gavrikov, SSSR 1977; **13. b3** ♘fg4 14. h3 ♘h6 15. f4? ♘eg4 16. ♘f3 ♕a5 17. ♗d2 ♘e3 18. ♗e3 ♕c3∓ Lombardy—Velimirović, Amsterdam 1974 — 18/119; 15. ♘f3=

[45] **13...** ♕c7?! 14. f4 ♘eg4 15. ♘c4 ♘h5 16. ♗g4 ♗g4 17. f5± Velimirović; **13... ♖b8** 14. a5 g5 15. ♘c4 ♘c4 16. ♗c4 h6 17. ♗d2 ♕e7 18. f3 ♘d7 19. ♘d1 ♘e5 20. ♘e3 ♗d7 21. ♗c3± Simić—Cvetković, Vrnjačka Banja 1974; **13... g5** 14. a5 g4 15. b3 ♘h5 16. ♘c4± Petrosjan—Lukin, SSSR 1978 — 26/137

[46] 14. a5 ♗d7 15. ♖b3 ♖ab8 16. ♖b6 ♗g4 17. f3 ♗c8 18. ♔h1 ♕c7?! 19. f4± Portisch—Velimirović, Portorož—Ljubljana 1975 — 19/108; 18... ♘h5!?∞

[47] Donner—Velimirović, Amsterdam 1976

A 78 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♘d2 ♘a6**

	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	♗a6[1]	f3	a4	♘c4	♔h1	bc3	♕c2			∞
	ba6	♗d7	♘h5[2]	♗d4	♗c3[3]	♕f6	g5[4]			
2	♖b1	♖e1[6]	b3[8]	♗b2	♕c2	♘d1	f3	♘f1	ed5	∞
	♗d7[5]	♖b8[7]	b5	♘c7	♕e7	♗h6[9]	♘h5	♘d5!	♗f5[10]	
3	♖e1	a4[12]	♕c2[13]	a5	♘c4	♗g5	♕d1	♗f1	♗c4[15]	±
	♘c7[11]	a6	♖b8	♗d7	♘b5[14]	♘d4	♗b5	♗c4		
4	. . .	. . .	♕c2[16]	♗b5[18]	♕d1	♘c4	♗f4	♗g3		∞
	. . .	b6	♘a6!?[17]	♘b4	♗d7	♘g4	♗d4	f5[19]		
5	. . .	. . .	. . .	♘c4	♖b1[20]	♗c4	b4	ab5	♗e2	∞
	. . .	. . .	♖b8	♗a6	♗c4	a6	b5	ab5	cb4[21]	
6	. . .	. . .	h3	♗b5[23]	♗c6	♘f3	dc6	♗f4	♕d6	±
	. . .	. . .	♖b8[22]	♖e7[24]	♗d7	♗c6	♕e8	♕c6	♕d6[25]	

[1] **11. g4?!** ♘c7 12. f3 [12. a4 b6 13. ♖a3 ♗a6 14. ♗a6 ♘a6 15. g5 ♘d7∓ Burgalat—Eliskases, Buenos Aires 1964] ♖b8 13. a4 a6 14. a5 ♗d7 15. ♘c4 ♗b5 16. ♗f4 ♗c4 17. ♗c4∞ Burgalat—Schweber, Buenos Aires 1964; 13... b6!? △ ♗a6; **11. ♗f3** ♖b8 12. a4 ♘d7 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. ♗e3 ♘b4 16. ♕d2 a6= Albareda—Littlewood, Luzern 1963; **11. ♕c2** ♘c7 12. a4 b6 13. ♘c4 ♗a6 14. ♗f4 ♗c4 15. ♗c4 a6 16. ♖fe1 ♘g4= Luckis—Estrada, Mar del Plata 1962; **11. f4** — A 69

[2] 13... ♖b8 14. ♘c4 ♘h5? 15. g4?! ♗d4 16. ♔g2 ♖b4∓ Kraidman—Kanko, Budapest 1959; 15. ♘d6!±

[3] 15... ♕h4 16. ♕e1 [16. ♘e2 ♗f2 17. ♗g5! ♕g5 18. ♖f2±] ♕f6 17. ♘e2± Ahman—Popov, Budapest 1960

[4] △ ♕g6, f5

[5] 11... ♘c7 12. a4 b6 13. ♖e1 ♖b8 14. b3 [14. ♔h1 a6 15. b4?! cb4 16. ♖b4 ♘g4∓ Balogh—Dely, Hungary (ch) 1970] a6 15. ♗b2 b5 16. ab5 ab5 17. ♗f1 ♘g4 18. ♘f3 f5!∓ Minić; 13. f4∞ — A 69

[6] 12. a3?! ♖b8 13. b4 cb4 14. ab4 ♖c8 15. ♕b3 ♖c3 16. ♕c3 ♘e4 17. ♕c2 ♘c3∓ Hofmann—Behke, corr. 1955

[7] 12... ♘c7 13. a4 a6 14. b4 cb4 15. ♖b4 ♘g4 16. ♗g4 ♗g4∞ Toran—Perez, Madrid 1959

[8] 13. ♗a6 ba6 14. a4 ♖b4 15. ♕c2 ♘g4 16. ♘f3 f5 17. ♗g5 ♕b8∓↑ Tan—Lim, New Zealand 1977

[9] 16... ♘e4 17. ♗f3 [17. ♗d3 f5 18. f3 ♕h4∓] f5 18. ♘e4 fe4 19. ♖e4 ♕f7 20. ♘e3∞ Gligorić

[10] Gligorić—Talj, Jugoslavija (ct) 1959

[11] **11...** ♖**b8** 12. h3 [12. ♕c2 ♘g4 13. ♘f1 f5 14. ♘g3 ♘b4 15. ♕d1 ♘f2!? 16. ♔f2 f4= Uhlmann—Szabo, Marianske Lazne 1961] ♗d7 13. ♗f1 b5 14. a4 ♘c7 15. ab5 ♘b5 16. ♗b5 ♗b5 17. ♖a7± Holmov—Perez, La Habana 1965; **11...** ♗**d7** 12. ♗f1 ♘g4 13. ♘f3 ♘e5 14. ♗f4 ♗g4 15. ♗e5 ♗e5 16. ♗a6 ba6 17. h3 ♗f3 18. ♕f3 ♖b8 19. b3± Bisguier—Sherwin, USA (ch) 1960

[12] 12. ♕c2 ♖b8 [12... ♘d7 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e3 b6 15. f4 ♘d7 16. ♗d2± Hort—Bouaziz, Sousse (izt) 1967] 13. a4 ♘a6 14. ♗a6 ba6 15. ♘c4 ♖b4 16. ♘a2 ♘d5∓ Vranešić—Štejn, Tel Aviv (ol) 1964

[13] **13.** ♗**f1** ♖b8 14. ♘c4 b5 15. ab5 ab5 16. ♘a5 ♗d7∓ Panno—Reinhardt, Buenos Aires 1963; **13. h3** ♖b8 14. a5 ♗d7 [14... b5 15. ab6 ♖b6 16. ♗d3± Bachmann—Bialas, Bad Pyrmont 1963] 15. ♗d3 ♘b5= Kluger—Bilek, Balatonfüred 1959

[14] 15... ♗b5 16. ♗g5± Stahlberg—Padevski, La Habana 1964

[15] Makagonov—Antošin, SSSR 1959

[16] **13.** ♗**d3** ♘g4 14. h3 ♘e5 15. ♗f1 ♗a6= Donner—Giustolisi, Madrid 1960; **13.** ♗**f1** ♘g4!? [13... ♖b8 14. ♘c4 ♗a6 15. ♗g5 ♕d7 16. h3 h6 17. ♗d2 ♗c4 18. ♗c4 a6 19. ♗d3 b5∞ Yanofsky—Benkö, Siegen (ol) 1970; 14. h3 — 13. h3] 14. ♘f3 f5 15. ♗g5 ♕d7 16. ♗d3∞ Udovčić—Bertok, Rovinj—Zagreb 1970

[17] 13... ♘g4 14. ♗g4 [14. h3? ♘f2! 15. ♔f2 ♕h4 16. ♔f1 ♗d4 17. ♘d1 ♕h3∓→ Gurgenidze—Talj, SSSR 1957] ♗g4 15. ♘c4 ♕f6 16. ♗e3 ♗d7 17. ♕d2 ♗f8 18. f4 ♕d8 19. e5± Hort—Přibyl, Luhačovice 1971 — 11/91; 15... g5!? △ ♗h5-g6

[18] 14. ♗a6 ♗a6 15. f3 ♘h5 16. ♘f1 f5∞ Lombard—Pritchett, Haifa 1970

[19] Lokvenc—Talj, Miskolc 1963

[20] 15. ♗f4 ♗c4 16. ♗c4 ♘h5?! 17. ♗e3 a6 18. ♗e2 b5? 19. ab5 ab5 20. ♗h5 gh5 21. ♘e2± Reshevsky—Tarjan, USA (ch) 1977 — 24/159; 16... a6!∞ Minos—Perez, Leipzig (ol) 1960

[21] **19... c4** 20. ♗g5 h6 21. ♗e3 ♘d7= Hort—Ermenkov, Slnčev Brjag 1974 — 18/115; **19... cb4**!? 20. ♖b4 ♘a6 21. ♖b5 ♖c8 22. ♖b3? ♘c5∓ Hort; 22. ♗d2∞

[22] 13... ♘d7 14. ♘c4 ♘e5 15. ♘e3 ♗h6 16. ♗f1± Donner—Giustolisi, Lugano 1959

[23] **14.** ♗**d3** a6 15. ♘c4 b5 16. ab5 ab5 17. ♘a5 ♗d7 18. ♗f4 b4?! 19. ♘b1 ♕e7 20. ♘c4 ♘b5 21. ♘bd2± Lilienthal—Lavdanski, SSSR 1964; 18... c4!?∞; **14.** ♗**f1** a6 15. ♘f3 b5 16. e5 de5 17. d6 ♘e6 18. ab5 ♘d4 19. ba6 ♕d6 20. a7 [20. ♗g5 (Geler—Suetin, Kislovodsk 1972) h6! 21. ♗h4 ♘d5∞ Suetin] ♖a8 21. ♘d4 cd4 22. ♕f3 ♗d7 23. ♘b5 ♗b5 24. ♗b5± Semenjuk—Poleščuk, corr. 1977

[24] 14... ♗d7 15. ♘c4 a6 16. ♗d7 ♕d7 17. ♗f4 ♗f8 18. e5 b5 19. ab5 ab5 20. ♘d6± Lokvenc—Bachmann 1963

[25] 20. ♗d6 ♖d7 21. ♖ad1 ♘fe8 22. ♗c7 ♖c7 23. e5± Pelc—Sorokin, SSSR 1975

A79 **1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♘d2 ♘a6 11. f3**

	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	. . .	a4[2]	♘c4	♗g5	♗e3	♕d2	g4	♘b5[5]		±
	♖b8[1]	♘b4[3]	♗f8[4]	h6	b6	♔h7	♗a6			
2	. . .	a4[6]	♘c4[8]	♘e3[9]	ef5[11]	f4	♔h1	♗d3	♕h5	∞
	♘c7	♘d7[7]	♘e5	f5[10]	gf5	♘g6[12]	♕f6	♗d7	♘e7[13]	
3	. . .	. . .	♔h1	♘c4[15]	♘e3	f4	ef5	♗d3	♕c2[17]	±
	. . .	. . .	b6[14]	♘e5	f5	♘f7	gf5	♕f6[16]	♘h6[18]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗d2[19]	♖b1[21]	b4[22]	ab5	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♖b8	a6[20]	b5	c4[23]	ab5[24]	

1. d4 ♘f6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. ♘c3 ed5 5. cd5 d6 6. e4 g6 7. ♘f3 ♗g7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♖e8 10. ♘d2 ♘a6 11. f3 ♘c7 12. a4 b6

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
5	a5[25]	ab6	♘b5	♘c7	g4	♗b5	♕b3	g5	♕b5	∞
	♖b8[26]	ab6	♘h5[27]	♕c7	♘f6	♗d7	h5	♗b5	♘d7[28]	
6	♔h1	♘c4[30]	♗g5	♗d2[32]	♗c4	♕e2	♖ab1[34]	b4	♖b4	=
	♖b8[29]	♗a6	h6[31]	♗c4	a6	♕c8[33]	♘d7	cb4	b5[35]	

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
7	♘c4	♗f4[36]	♗e3[37]	♘d2	bc3	ed5	♕e2	♘e4		=
	♗a6	♘h5	f5	♗c3[38]	♘d5	♗e2	f4	fe3[39]		
8	. . .	♗g5	♖b1[41]	♗c4	b4	ab5[43]	♗d3	♗c2	♘e2[44]	±
	. . .	♕d7[40]	♗c4	a6	b5[42]	ab5	c4	♖a3		
9	. . .	. . .	♕d2	♗c4	♖fe1[46]	♗f1	♖a4	♘d5	♖a6	±
	. . .	. . .	♗c4[45]	a6	b5	ba4	♘fd5[47]	♘d5	♖a6[48]	
10	. . .	. . .	♗e3[49]	♗c4	♕d2	♖ab1[51]	b4[53]	ab5	♗e2	±
	. . .	h6	♗c4[50]	a6	♔h7	♖b8[52]	b5	ab5	c4[54]	
11	. . .	. . .	♗h4	♗c4	♗f2	♖e1	♗f1	♘e2[56]		±
	. . .	. . .	♗c4[55]	g5	a6	♘d7	♘e5			

[1] **11. . . ♗d7** 12. a4 ♘h5 13. ♘c4 f5 14. ♗d3?! ♗d4 15. ♗e3 ♘f4 16. ♗d4 cd4 17. ♘e2 ♘d3 18. ♕d3 ♘c5∓ Smirnov—Nebolšin, SSSR 1965; 14. f4!±; **11. . . ♘d7** 12. ♘c4 [12. ♘b5 ♘b6 13. a4 ♕e7 14. ♘c4 ♘c4 15. ♗c4 ♘b8 16. ♗f4 ♖d8 17. ♕d2 a6 18. ♘a3 ♘d7= Birbrager—Talj, SSSR 1966] ♘e5 13. ♘e3 [13. ♗f4 ♘c4 14. ♗c4 ♘c7 15. ♕d2 a6 16. a4 ♖b8 17. a5 b5 18. ab6 ♖b6∓ Bertok—Talj, Bled 1961] f5 14. f4 ♘f7 15. ef5 gf5 16. ♗h5 ♕f6 17. ♘b5 ♗d7 18. a4 ♖e4∓ Donner—van Baarle, Nederland (ch) 1969; 16. ♖f3!?∞; 12. ♔h1! ♘c7 13. a4± — **11. . . ♘c7**

[2] 12. ♖e1 ♘c7 13. a4 a6 14. a5 ♗d7 15. ♘c4 ♗b5 16. ♗g5= Garcia—Schweber, Tel Aviv (ol) 1964

[3] 12. . . ♘c7!?

[4] 13. . . a6 14. a5 ♘h5?! 15. g4 ♘f6 16. ♗f4 ♗f8 17. ♕d2± Furman—Filipowicz, Polanica Zdroj 1967 — 4/124

[5] Donner—Hartoch, Wijk aan Zee 1973

[6] 12. ♔h1 a6 [12. . . ♘d7 13. ♘c4 ♘e5 14. ♘e3 f5 15. f4 ♘f7 16. ef5± O'Kelly—Damjanović, Bad Pyrmont 1970 — 11/89] 13. a4 ♖b8 14. a5 ♗d7 15. ♘c4 ♘b5 16. ♘b5 ♗b5= Ogaard—Matulović, Helsinki 1972

[7] 12. . . ♘h5?! 13. f4 [13. ♘c4 ♗d4 14. ♔h1 ♕f6 15. ♕d2 ♗d7 16. g4 ♘g7 17. ♕h6 ♕e7 18. ♗f4± Kagan—Carvajal, La Habana (ol) 1966 — 2/101] ♗d4 14. ♔h1 ♘f6 15. ♗f3± Holm—Castro, Siegen (ol) 1970

[8] **13. f4** f5 [13. . . ♘f6?! 14. ♗f3 b6 15. ♘c4 ♗a6 16. ♕d3± Furman—Talj, SSSR (ch) 1959] 14. ♘c4 ♗d4 15. ♔h1 ♕f6 16. ef5 gf5∞ Sumiacher—Mecking, Mar del Plata 1971; **13. ♘b5** ♘b5 14. ab5 [14. ♗b5?! a6 15. ♗e2 ♖b8 16. a5 f5 17. ♘c4 ♘e5 18. ♘b6 fe4 19. fe4 ♗d7∓ Balcerovski—Adorjan, Polanica Zdroj 1970] ♘b6 15. ♗d3 ♗d7 16. ♖a3 ♕e7∞ Kraidman—Soos, Amsterdam 1972

[9] **14. ♕c2** b6 15. ♗e3 ♘c4 16. ♗c4 a6= Segal—Ungureanu, Bucuresti 1968; **14. ♗f4** ♘c4 15. ♗c4 a6=

[10] **14. . . b6** 15. ♖e1 ♖b8 16. f4 ♘d7± Kraidman—Fischer, Netanya 1968; **14. . . f6** 15. ♗d2 ♖b8 16. ♖b1 ♗d7 17. b4 cb4 18. ♖b4 ♘a6∞ Uhlmann—Portisch, Budapest 1962

[11] 15. f4 ♘f7 16. ef5 ♘h6! 17. ♔h1 [17. fg6? ♗d4 18. gh7 ♔h8 19. ♖f3 ♘g4 20. ♕d3 ♕h4∓→» Toth—Matulović, Budapest (m) 1972 — 13/130] ♘f5 18. ♘f5 ♗f5 19. ♗f3= Marić

[12] 16. . . ♘f7 17. ♗d3 [17. ♖f3!? ♗d7 18. ♗d2 a6 19. ♕c2 ♗d4 20. ♔h1 ♕f6± Durao—Pritchett, Siegen (ol) 1970] ♕f6 18. ♕c2 ♘h6 19. ♖f3 ♗d7 20. ♗d2 ♖e7 21. ♘cd1 ♘e8 [21. . . ♖ae8 22. ♗c3 ♕h4± Hamann—Kraidman, Netanya 1968 — 6/146] 22. ♖g3 ♕d4 23. ♘f2± Bukić—Talj, Budva 1967 — 4/122

[13] Trois—Letelier, Mar del Plata 1973

[14] **13. . . h5**? 14. f4 ♘f6 15. f5! gf5 16. ♗h5 ♖e5 17. ♘c4 ♖e4 18. ♘e4± Gligorić—Karnar, Portorož—Ljubljana 1975 — 19/110; **13. . . ♔h8** 14. f4 f5 15. ♘f3 ♕f6 16. e5 de5 17. fe5 ♘e5 18. ♘e5 ♕e5 19. ♗f4 ♕e7 20. d6± Najdorf—Levy, Siegen (ol) 1970; **13. . . f5** 14. ef5 gf5 15. ♘c4 ♘e5 16. ♘e5! [16. ♗f4 ♘c4 17. ♗c4 ♕f6 18. ♗b5 ♖f8 19. a5± Bukić—Ničevski, Jugoslavija (ch) 1969 — 7/103] ♗e5 17. f4 ♗g7 18. ♗h5 ♖f8 19. ♖f3± Gligorić—Portisch, Manila 1974 — 18/118; **13. . . ♕e7** 14. ♘c4 f5 15. ♗f4 ♘e5 16. ♘e5 ♗e5 17. ♗e5 ♕e5 18. f4 ♕d4 19. e5! [19. ♗b5 ♘b5 20. ♘b5 ♕d1 21. ♖ad1 ♖e4 22. ♘d6 ♖e7∞ Minić; 19. ♗f3 b6 20. ♕c2 ♕e3 21. ♕c1 ♕c1 22. ♖ac1 ♗a6= Polugajevski—Ljubojević, Manila (izt) 1976 — 22/149] de5 20. d6 ♘e6 21. fe5 ♗d7 22. ♗b5 ♗b5 23. ♘b5 ♕e5 24. ♖e1± Peev—Spasov, Bulgaria (ch) 1976 — 22/150

[15] 14. f4 ♘f6 15. ♗f3 ♗a6 16. ♖e1 ♕e7 17. ♘b3±

[16] 18... ♘h6 19. ♘e2 ♕h4?! 20. ♘g3 ♖f8 21. ♕c2 ± Tajmanov—Ree, Wijk aan Zee 1970 — 10/118

[17] 19. ♘e2 ♘h6 20. ♘g3 ♕g6 21. ♕c2 ♖f8 22. ♗d2 ± Najdorf—Fischer, La Habana (ol) 1966 — 2/106

[18] 20. ♗d2 ± Hesse—Espig, Leipzig 1973

[19] 16. f4 ♘d7 17. ♘c4 ♘f6 18. e5 de5 19. d6 [19. ♘e5 ♘cd5 20. ♘c6 ♕c7 21. ♘b8 ♘c3 22. bc3 ♕b8 ∓ Adorjan] ♘e6 20. fe5 ♘d7 ∓ Platonov—Savon, SSSR (ch) 1970

[20] 16... g5 17. g3 ♘g6 18. ♖b1 ♕e7 19. ♖e1 ♗d7 20. ♘b5 ± Nesis Bade, corr. 1975

[21] 17. f4 ♘d7 18. ♘c4 ♘f6 [18... ♘f8 19. e5 de5 20. d6 ♘ce6 21. ♘d5 ef4 22. ♘db6 g5 23. ♗a5 ♘d4∞ Samohin—Zaklauskas, corr. 1976; 19. ♗f3! ±] 19. ♗f3 b5 [19... h5 20. ♘d6 ♕d6 21. e5 ♕d8 22. d6 ♘e6 23. ef6 ♗f6 24. f5! gf5 25. ♗c6 ± Gligorić—Minić, Jugoslavija 1972 — 13/131] 20. ♘d6 ♕d6 21. e5 ♕d7 22. d6 ♘e6 23. ef6 ♗f6 24. ab5 ab5 25. f5 ± Dijkstra—Alexander, corr. 1976; 21... ♕d8!∞

[22] 18. ab5? ♘b5 19. ♘b5 ab5 20. b4 c4 21. ♕c1 ♖a8 22. ♗c3 ♕b6! ∓ Bukić—Adorjan, Vrnjačka Banja 1972 — 13/132

[23] 18... cb4 19. ♖b4 a5 20. ♖b5 ♘b5 21. ♘b5 ± Adorjan

[24] 20. ♖a1 f5 21. ef5 gf5 22. f4 ♘f7 ± Adorjan

[25] **13. ♗b5** ♘b5 14. ab5 ♘d7 15. ♘c4 ♘e5 16. ♘e3 ♕h4 17. g3 ♕h3∞ Ritov—Žuravlev, SSSR 1976; **13. ♖b1** ♘h5 [13... ♖b8 14. ♘c4 ♗a6 15. ♗g5 ♕d7 16. b4 ± ↑ Gligorić—Szabo, Jugoslavija—Hungary 1962] 14. ♘c4 f5 15. f4 ♗d4 16. ♔h1 ♗c3 17. bc3 ♖e4 18. ♘d2 ♖e2!∞ Tajmanov—Langeweg, Wijk aan Zee 1970

[26] **13... ba5**?! 14. ♘b3 ♗a6 15. ♗a6 ♘a6 16. ♘a5 ♘b4 17. ♘c4 a6 18. ♗f4 ♗f8 19. g4 ± DeFotis—Saidy, USA 1968 — 6/148; 13... **b5** 14. ♘b5 ♘fd5!? 15. ed5 ♗a6 16. ♘c3 ♗c3 17. ♗a6 ♗d4 18. ♔h1 ♘a6∞ Despotović—Janošević, Jugoslavija 1970 — 9/98

[27] 15... ♘b5 16. ♗b5 ♗d7 17. ♕b3 ♘h5 18. ♘c4 ♗d4 19. ♗e3 ♗b5 20. ♕b5 ♘f4 21. ♔h1! ± Vranešić—Ungureanu, Siegen (ol) 1970 — 10/131

[28] Vranešić—Matulović, Siegen (ol) 1970

[29] **13... h6** 14. ♘c4 [14. f4 ♗a6 15. ♖e1 ♕c8 16. ♗f3 ♘d7 17. e5 ♕d8 18. e6 ♘f6 19. ef7 ♔f7 20. ♘de4 ♔g8∞ Dončev—Antonov, Bulgaria (ch) 1975] ♗a6 15. ♗e3 ♗c4 16. ♗c4 a6 17. ♕d2 ♔h7 18. ♕d3 ♕d7 19. ♖ab1 b5 20. b4 ± Gligorić—Matulović, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/134; 13... **♘d7** — 12... ♘d7

[30] **14. ♖b1** a6 15. ♘c4 b5 16. ab5 ♘b5 = Beljavski—Holm, Groningen 1970/71; 15. ♕c2!? b5 16. ab5 ab5 17. b4; **14. ♖a3** ♕e7 15. ♘c4 ♗a6 16. ♗g5 ♕d7 17. b3 ♘h5 18. g4 ♗c3 19. gh5 ♗d4 20. ♗d3 ♕h3∞ Pytel—Hartoch, Wijk aan Zee 1974; **14. ♘b5** a6 15. ♘a7 ♗b7 16. ♘c4 ♕e7 17. ♗g5 ♘cd5 18. ed5 ♕e2 19. ♘d6 ♕d1 20. ♖ad1 ♘d5∞ Polugajevski—Jakimović, SSSR 1975

[31] 15... ♗c4 16. ♗c4 a6 17. ♕d3 ♕c8 18. ♗f4 ♗f8 19. ♖ab1 ♘d7 20. b4 b5 21. ab5 cb4 22. ♖b4 = Browne—Torre, Manila (izt) 1976

[32] **16. ♗e3** ♗c4! [16... ♕d7?! 17. ♕d2 ♔h7 18. b3 ♗c4 19. bc4 ♘a6 20. ♖ae1 ♘b4 21. ♗d3 ♘d3 22. ♕d3 ± Radev—Antonov, Sofia 1976] 17. ♗c4 a6 = ; **16. ♗h4** ♕d7 [16... ♗c4 17. ♗c4 a6 18. ♕d3 ± Bukić] 17. b3 [17. ♕d2 ♗c4 18. ♗c4 a6 19. ♗d3 b5 20. ab5 ab5 21. ♖a7 b4 = Gligorić—Matulović, Sousse (izt) 1967] ♘h5 18. ♖c1 ♘f4 19. ♗g3 ♘e2 20. ♘e2 ♗c4 21. bc4 a6 = Bukić—Janošević, Beograd 1969 — 8/96

[33] 18... b5?! 19. ab5 ab5 20. ♘b5 ♘fd5 21. ♖a7 ♖e7 22. ♗a5 ♘b6 23. ♘c7 ♖c7 24. ♖a6! ± Bukić—Planinc, Jugoslavija 1970 — 10/133

[34] 19. ♖a3 ♘d7 20. f4 b5 21. ab5 ab5 22. ♗b5 ♗c3 23. ♗d7 ♕d7 24. bc3 ♘d5∞ Ferzet—Gras, corr. 1977

[35] 22. ab5 ♗c3 23. ♗c3 ab5 ± Lim—Grigorov, Pernik 1977

[36] **14. ♘a3**?! ♗e2 [14... ♘fd5!? 15. ♗a6 ♘c3 16. ♕d3 ♘a4∞ Janošević] 15. ♘e2 ♘d7 16. ♔h1 ♘e5 17. ♘c3 f5 18. ♘ab5 a6 19. ♘c7 ♕c7 ∓ Donner - Janošević, Amsterdam 1970 — 10/129; **14. ♗e3** ♗c4 15. ♗c4 a6 16. ♖e1 ♘d7 = Partos—Matulović, Bucuresti 1966; **14. ♘e3** ♗e2 15. ♕e2 a6 16. ♖b1 ♘h5∞ Donner—Enklaar, Amsterdam 1972

[37] 15. ♗d6? ♗c4 ∓

[38] 16... f4 17. ♗f2 ♗c8 18. ♘c4 ♖b8 19. ♕c2 a6 20. ♖fd1 ♕d7 21. a5 b5∞ Kchouk—Forintos, La Habana (ol) 1966 — 2/104

[39] Ekström—Helmers, Sverige—Norge 1974

[40] 14... ♗c4 15. ♗c4 h6 — 14... h6; 15... a6 16. ♕d2 ♕d7 — 14... ♕d7

[41] 15. ♔h1 h6 16. ♗d2 ♗c4 17. ♗c4 a6 18. ♕e2 ♕e7 19. ♖ae1 ♘d7 20. f4 ♕h4 21. ♕f3 ± Gligorić—Janošević, Amsterdam 1970 — 10/130

[42] 17... ♘g4 18. ♕d2 ± Hort

[43] 18. ♗d3 h6 19. ♗d2 ♖ab8 20. a5 ± Popov—Hort, Wijk aan Zee 1975 — 19/111

[44] Evans—Kane, USA (ch) 1973 — 17/134

[45] 15... ♖ab8 16. b3! ♘h5 17. g4 ♗d4 18. ♔h1 ♘g7 19. ♗e3 ♗e3 20. ♕e3 ± Gligorić—Planinc, Ljubljana 1969 — 7/104

[46] 17. ♕d3 h6 18. ♗d2 ♕e7 19. ♖ae1 ♘d7 20. f4 b5 21. ab5 ab5 22. ♗b5 ♘b5 23. ♘b5 ♖a4 24. ♗c3± Kuttner—Postler, DDR 1970; 18... g5± Vranešić—Tringov, Tel Aviv (ol) 1964

[47] 19... ♖ab8 20. ♖ea1 ♖b6 21. ♗a6 ♖eb8 22. ♖1a2± Keres—Bobocov, Amsterdam 1971 — 12/114

[48] 22. ♗a6± Keres

[49] **15. ♗d2** ♗c4 16. ♗c4 a6 17. ♔h1 ♘d7 18. ♖b1 ♖b8 19. ♕e2 ♕c8 20. b4 b5! 21. ab5 cb4 22. ♖b4 ♗c3!∓ Gligorić—Matulović, Beograd 1969 — 8/93; **15. ♗f4** ♗c4 16. ♗c4 ♘h5 17. ♗d2 ♕e7 18. f4 ♗c3∞ Lombard—Pfleger, Schweiz—BRD 1971

[50] 15... ♔h7?! 16. ♕d2 ♕e7 17. ♖ae1 ♗c4 18. ♗c4 ♕d7 19. ♖b1 a6 20. b4± Rubinetti—Link, Mar del Plata 1972

[51] 18. ♖ae1 ♖b8 19. ♗d3 b5 20. ab5 ab5 21. b4 c4 22. ♗b1 ♖a8 23. ♗d4 ♖a3= Donner—Hartoch, Amsterdam 1971

[52] 18... ♕d7 19. b4 b5 20. ♗e2 c4 21. a5 ♕e7 22. ♗d4 ♕f8 [22... ♖f8 23. ♗d1 ♘ce8 24. ♗c2± Niklasson—Wahlbom, Sverige (ch) 1974] 23. ♗d1± Reshevsky—R. Garcia, Buenos Aires 1971 — 11/90

[53] 19. ♕d3 b5 20. ab5 ab5 21. ♘b5 ♘fd5 22. ♗d5 ♘d5 23. ♕d5 ♖b5 24. ♕f7± Matulović

[54] 22. ♖a1 ♖a8 23. ♗d4± Reshevsky—Matulović, Palma de Mallorca (izt) 1970 — 10/136

[55] 15... ♕d7!? 16. ♕d2 [16. g4? ♘g4! 17. fg4 ♗c3 18. bc3 ♖e4—+ Farago—Lim, Kikinda 1978 — 25/139] g5 17. ♗f2 ♗c4 18. ♗c4±

[56] Beljavski—Rogulj, SSSR — Jugoslavija 1977 — 24/160

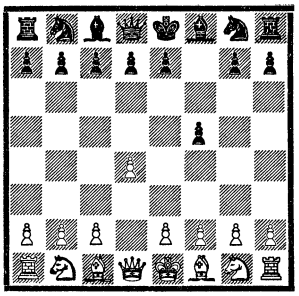

A8 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A8

A 80

1. d4 f5 — **Ivkov** 406 **Sokolov**

— 2. R ⌟ 2. g3, 2. e4, 2. c4

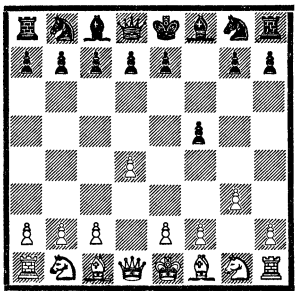

A 81

1. d4 f5 2. g3 — **Ivkov** 410 **Sokolov**

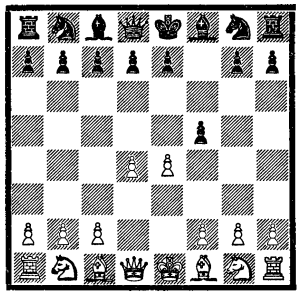

A 82

1. d4 f5 2. e4 — **Byrne** 416 **Mednis**

— 2... R ⌟ 2... fe4
— **2... fe4** 3. R ⌟ 3. ♘c3
— **3. ♘c3** R ⌟ 3... ♘f6
— **3... ♘f6** 4. R ⌟ ♗g5

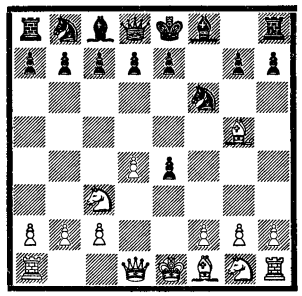

A 83

1. d4 f5 2. e4 fe4 3. ♘c3 ♘f6 4. ♗g5 — **Byrne** 420 **Mednis**

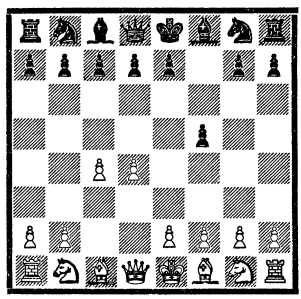

A 84

1. d4 f5 2. c4 — **Ivkov** 424 **Sokolov**

— 2... R ⌟ 2... ♘f6
— **2... ♘f6** 3. R ⌟ 3. ♘c3, 3. g3

A8 SOMMAIRE • INDICE A8

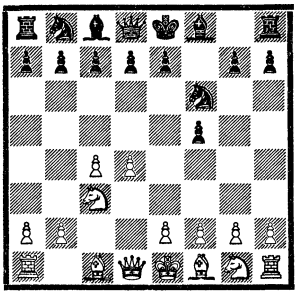

A8 CONTENTS • INHALT A8

A 85

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. ♘c3 — **Ivkov** 428
Sokolov

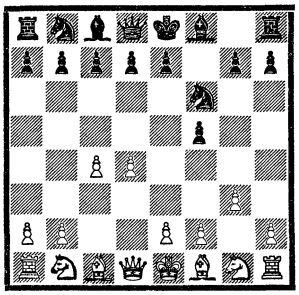

A 86

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 — **Botvinik** 434

— 3... R ⌟ 3... g6, 3... e6
— **3... g6 4. ♗g2 ♗g7** 5. R ⌟ 5. ♘f3

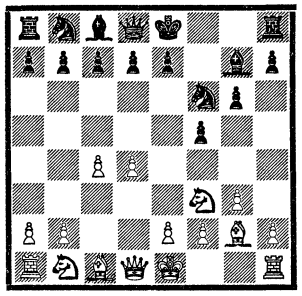

A 87

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 — **Botvinik** 436
4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3

— 5... R ⌟ 5... 0—0
— **5... 0—0** 6. R ⌟ 6. 0—0
— **6. 0—0** R ⌟ 6... d6
— **6... d6** 7. R ⌟ 7. ♘c3
— **7. ♘c3** R ⌟ 7... c6, 7... ♘c6

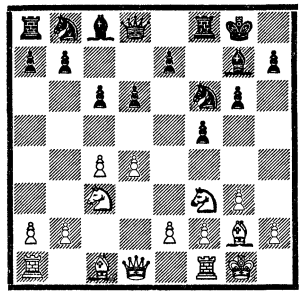

A 88

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 — **Botvinik** 439
4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 0—0 6.
0—0 d6 7. ♘c3 c6

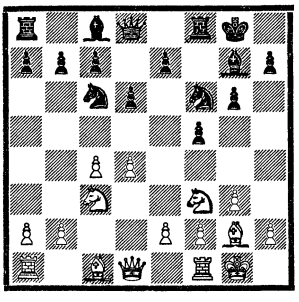

A 89

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 — **Botvinik** 443
4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 0—0 6.
0—0 d6 7. ♘c3 ♘c6

A8 INDICE • INNEHÅLL A8

A 80 — 1. d4 f5

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	e3[1]	♗d3[3]	♘e2[4]	c4[5]	0–0	♘bc3	dc5	♘g3	♗e2	=
	♘f6[2]	d6	e5	c5	♘c6	g5	dc5	e4	♗d6[6]	
2	♘c3	f3[8]	e4	de5[10]	♗c4[11]	♘d5	♕e2	♕c4	♗f4	=
	d5[7]	c5[9]	e5!	d4	♘c6	♘e5	♘c4	♗d6	♘e7[12]	
3	. . .	♗g5	e3	h4	♗f4	♘f3	♘e5	♗d3	♗e5	±
	. . .	c6[13]	g6[14]	h6[15]	♘d7[16]	♘gf6[17]	♖g8	♘e5	♘g4[18]	
4	. . .	♗g5[19]	e3[21]	♘f3	♗d3[22]	0–0[23]	♗e7	♘e5	♘d7	=
	♘f6	d5[20]	e6	♗e7	0–0	♘e4	♕e7	♘d7	♗d7[24]	
5	. . .	. . .	♗f6	e3	♗d3	♕f3[27]	h4[29]	♘ge2[30]	♘f4	=
	. . .	. . .	ef6	c6[25]	g6[26]	♗d6[28]	h5	♗e6	♗f7[31]	
6	♗g5	♘c3[33]	e4[35]	♘e4	♘c3	♗d3	♘ge2	0–0	de5	=
	g6[32]	♗g7[34]	fe4[36]	d5[37]	♘f6[38]	♘c6	0–0	e5	♘e5[39]	
7	. . .	♗f6[40]	e3[41]	c4[43]	♘c3[45]	cd5[46]	♘d5[47]	♘e2	♘c3	=
	♘f6	ef6	d5[42]	c6[44]	♗e6	♗d5	♕d5	♗d6	♕e6[48]	
8	♘f3	♗g5[50]	♗e7	♘bd2[51]	e3	♗d3[52]	c3	0–0	♖e1	=
	e6[49]	♗e7	♕e7	♘f6	b6	♗b7	c5	0–0	d5[53]	
9	. . .	♗f4[54]	e3	♘bd2	h3	♗d3	c3	ed4	0–0	=
	♘f6	e6[55]	♗e7[56]	b6[57]	♗b7	c5[58]	cd4[59]	0–0	♘c6[60]	
10	. . .	♗g5	♘bd2	♗f6	e4	♗d3[64]	ef5	0–0	c3	=
	. . .	e6[61]	♗e7[62]	♗f6	0–0[63]	d5	ef5	♘c6	♕d6[65]	
11	. . .	c3	♗g5[67]	♘bd2[68]	e3	♘e5[70]	♘df3	♘e5	♗e7	=
	. . .	e6[66]	♗e7	d5[69]	0–0	♘bd7	♘e5	♘d7	♕e7[71]	

[1] **2. g4** fg4 3. e4 d6 [3. . . . d5 4. e5 ♗f5 5. h3 gh3 6. ♘h3 ⩲] 4. ♘c3 [4. ♗f4 c6 5. ♕d2 ♘d7 6. ♘c3 e5∞; 4. h3 ♘f6 5. ♘c3 e5∞] ♘f6 5. ♗g5 c6 6. ♕d2 ♕a5 7. 0-0-0 ♗e6 8. d5 ♗f7∞ Hübner–Biškacek, Ybbs 1968; **2. ♗f4** ♘f6 3. e3 g6 4. ♗c4 ♗g7 5. ♘bd2 e6 6. c3 0–0 7. h4 ♘c6 8. ♘df3 ♘e7 9. ♕b3 a6 10. a4 b6 11. ♘e5 ♔h8∞ Fallone–Hort, La Habana (ol) 1966; **2. ♕d3** d5 [2. . . e6 3. e4 fe4 4. ♕e4 ♘f6 5. ♕h4 ♕e7 6. ♘f3 ♘c6 7. ♘c3 d6 8. ♗g5 ♕f7 9. 0-0-0 ♘e7 10. ♗d2± Hamann–Ofstad, Halle 1963; 2. . . d6 3. e4 fe4 4. ♕e4 ♘f6 5. ♕h4±; 2. . . g6 3. e4 fe4 4. ♕e4 ♘f6 5. ♕h4 ♗g7 6. ♘f3 b6 7. ♘c3 c5 8. ♗h6 0–0 9. ♗g7 ♔g7 10. 0-0-0± Fairhurst–Dreyer, Dublin 1957] 3. ♗f4 e6 4. ♘f3 [4. ♕g3 ♘a6 5. e3 c6 6. ♗a6 ♕a5!∓] ♘f6 5. c4 [5. e3?! ♗d6 6. ♗e2 0–0 7. ♘e5?! c5 8. c3 ♘c6 9. ♘d2 ♕c7 10. ♘df3 ♘d7! 11. ♘d7 ♗d7 12. ♗d6 ♕d6∓ Kmoch–Aljehin, Semmering 1926; 7. 0–0!?] ♗e7 6. ♘c3 0–0 7. g3 c6 8. ♗g2 ♕e8 9. 0–0 — A 95; **2. c3** ♘f6 [2. . . g6 3. ♗g5 ♗g7 4. e3 ♘f6 5. ♘d2 0–0 6. ♗c4 d5 7. ♗f6 ♗f6 8. ♗d3 e5= Böhm–Matulović, Le Havre 1977] 3. ♗g5 g6 4. ♗f6 ef6 5. e3 d5 6. h4 h5 7. ♘h3 ♗d6 8. g3 c6 9. ♘f4 ♔f7 10. ♘d2 ♘d7 11. ♗d3 ♘f8= Böhm–Timman, Wijk aan Zee 1975; 3. . . e6!?

[2] **2. . . e6** 3. f4 [3. ♘d2 ♘f6 4. ♗d3 c5 5. ♕e2 ♘c6 6. c3 d5 7. f4 ♗d6 8. ♘h3 0–0 9. 0–0 ♗d7∓ Ahues–Tartakower, Niendorf 1927] b6 4. ♘f3 ♘f6 5. ♗d3 c5 6. 0–0 ♘c6 7. c4 ♗e7 8. ♘c3 ♗b7 9. a3 ♕c8 10. b3± Rubinstein–Flor, Rogaška Slatina 1929; 3. . . d5!?; 2. . . **d6** 3. ♗d3 e5 4. de5 de5 5. ♗b5 c6 6. ♕d8 ♔d8 7. ♗c4 ♗d6= Hage–Nimzowitsch, Darmstadt 1926; 3. ♘f3!?

[3] 3. c4 — A 84

[4] 4. ♘f3 — 2. ♘f3

[5] 5. de5 de5 6. 0–0 ♗c5 7. ♘g3 g6 8. ♗c4 ♕e7 9. ♕d3 ♘c6 10. a3 e4∓ Toluš–Alexander, Hastings 1953/54

[6] 11. ♘b5 ♗e5 12. ♕d8 ♔d8 13. ♖d1 ♔e7= Colle–Nimzowitsch, Baden-Baden 1925

[7] **2. . . g6** 3. h4! ♗g7 [3. . . ♘f6 4. h5 ♗g7 (4. . . ♘h5 5. ♖h5 gh5 6. e4±→) 5. h6 ♗f8 6. ♗g5 d5 7. ♕d2 e6 8. 0-0-0 ♗b4 9. f3 0–0 10. ♘h3 c6 11. a3! ♗a5 12. e4± Möhring–Knežević, Hradec Kralove 1977/78 — 25/109] 4. h5 ♘c6 5. ♘f3 d5 [5. . . d6!? Larsen] 6. ♗f4 a6 7. e3± Debarnot–Larsen, Las Palmas 1976; **2. . . e6** 3. e4 fe4 — A 82

[8] **3. g4**? fg4 4. e4 c6 5. ♗g2 de4 6. ♗e3 ♘f6 7. ♘ge2 ♗f5 8. ♘g3 e6∓ Emma—Pilnik, Mar del Plata 1941; **3. e4** de4! 4. f3 [4. ♗g5 g6 5. ♗c4 ♗g7 6. ♘ge2 ♘c6∓ Visier—Castro, Costa Brava 1977] e5! 5. de5 ♕d1 6. ♔d1 ♘d7 7. ♘d5 ♔d8 8. fe4 fe4 9. ♗f4 ♘c5! 10. ♘e2 ♘e7 11. ♘dc3 ♘g6∓ ⊥ Beyen—Zwaig, Nice (ol) 1974; **3. ♗f4** e6 4. e3 ♘f6 5. ♗d3 ♗d6 6. ♗d6 cd6 7. f4 0—0 8. ♘h3 ♗d7 9. 0—0 ♘c6 10. ♘f2 ♖c8= Isain—Engels, Montevideo 1941; **3. ♘f3** ♘f6 4. ♗f4 [4. ♗g5 ♘bd7 5. e3 e6 6. ♗d3 c6 7. 0—0 ♗d6 8. ♘e2 0—0= Feigin—Hasenfuss, Kemeri 1939] e6 5. e3 a6! 6. ♘e2 c5 7. c3 ♗d7 8. ♘c1 c4 9. ♗e2 ♘c6 10. ♘e5 ♘e5 11. ♗e5 ♗e7= O'Kelly—Palmasson, Reykjavik 1966

[9] **3... e6** 4. e4 ♗b4 5. ef5 [5. ♘ge2 fe4 6. fe4 ♕h4 7. ♘g3 ♘f6 8. ed5 0—0!∓ Ekenberg—Stoltz, Sverige 1935] ef5 6. ♘h3!±; **3... ♘f6** 4. ♗g5 — 2... ♘f6

[10] **5. ♗b5**?! ♗d7 6. ♗d7 ♘d7 7. ♘d5 cd4 8. ♘e2 fe4 9. fe4 ♘gf6∓ Pomar—Larsen, Espana 1975 — 20/95; **5. ♘d5**!? cd4∞

[11] **6. ♘d5** fe4 7. fe4 ♕h4; **6. ♘ce2∞**

[12] 11. ♗g5 ♗e6 12. ♘e2 fe4 13. fe4= Rossetto—Pelikan, Argentina 1959

[13] **3... g6** 4. ♕d2 [4. h4 ♗g7 5. ♘h3 (5. ♕d2 ♘c6 6. ♘f3 ♘f6 7. ♗h6 ♗h6 8. ♕h6 ♗e6 9. e3 ♕d7 10. ♗b5± Olafsson—Alster, Wageningen 1957) h6 6. ♗f4 e6?! 6. ♘b5 ♘a6 8. e3 ♘e7 9. ♖g1 0—0 10. ♕d2 c5 11. ♗d6±; 6... c6±] c6 5. f3 [5. h4 ♗g7 6. ♘f3 ♘d7? 7. h5 h6 8. hg6! hg5 9. ♖h7! ♖h7 10. gh7 ♘gf6 11. ♕g5 ♔f7 12. ♕f5 ♘b6 13. ♘e5 ♔f8 14. ♕f4+— Vaganjan—Knežević, Dubna 1973 — 17/105; 6... h6!∞] ♕b6 6. 0-0-0 ♘f6 7. e4 de4 8. ♗c4 ♕b4 9. ♗b3 ♘a6 10. a3 ♕a5 11. ♘e4 ♕d2 12. ♘d2 ♗g7 13. ♘h3 ♘c7 14. ♖he1± Bogoljubov—Dreibergs, BRD 1947; **3... ♘f6** — 2... ♘f6

[14] **4... ♘d7** 5. ♗d3 ♘df6 6. ♘ge2 [6. ♘f3 h6 7. ♗f6 ♘f6 8. ♘e5 e6 9. g4 ♘g4 10. ♘g4 fg4 11. ♗g6 ♔d7 12. ♕g4 ♕g5∞ Rossetto—Sanguineti, Mar del Plata 1966] e6 7. f3 h6 8. ♗f4 g5 9. ♗e5 ♗g7 10. e4 ♘e7 11. ♕d2 ♗d7 12. 0-0-0 ♕a5 13. ♔b1± Polugajevski—Liebert, Rostov 1961; **4... ♕d6** 5. ♗d3 e5 6. de4 ♕e5 7. ♘f3 ♕c7 8. ♘d4 ♕f7 9. ♕f3± Ghinda—Stanciu, Romania (ch) 1978 — 26/105

[15] 5... ♗g7 6. h5 h6 7. ♗f4 — 5... h6

[16] 6... ♗g7 7. h5 [7. ♘f3 ♘d7 8. ♗d3 ♘gf6 9. ♘e5 ♘e5 10. ♗e5 0—0 11. ♕d2± Opočensky—Tartakower, Pistyan 1922] g5 8. ♗e5 ♗e5 9. de5 ♘d7 10. f4± Bronštejn—Menvielle, Las Palmas 1972

[17] 7... ♕b6 8. ♘a4 ♕a5 9. c3△ b4± Polugajevski

[18] 11. ♗g3 e5 12. ♗e2± Polugajevski—Vasjukov, SSSR (ch) 1974

[19] **3.g4**?! d5 [3... ♘g4 4. e4 e5 5. ef5 ♕h4 6. ♕e2 ♘c6 7. ♘f3 ♕h5 7. ♘d5±→ Bogoljubov—Wendel 1920; 3... fg4 4. e4 d6 — 2. g4] 4. g5 ♘e4 5. ♘e4 fe4 6. f3 ♗f5∓ Spielmann—Mieses, Berlin 1920; **3. ♘f3** g6 4. ♗g5 ♗g7 5. ♗f6 ♗f6 6. e4 fe4 7. ♘e4 0—0 8. ♗d3 d6 9. ♘f6 ef6 10. 0—0 ♘c6= Rakić—Vukčević, Jugoslavija (ch) 1957; **3. e4** ♘e4? 4. ♘e4 fe4 5. ♕h5 g6 6. ♕e5±; 3... fe4 — A 82

[20] **3... ♘e4** 4. ♘e4 fe4 5. f3! d5 6. e3 ♗f5 7. fe4 ♗e4 8. ♘e2 h6 9. ♗f4 ♘c6 10. ♘c3 ♗g6 11. ♗d3± Polugajevski—Franco, La Habana (ol) 1966; **3... d6** 4. ♘f3 ♘c6 5. e3 e6 6. d5 ed5 [6... ♘b4? 7. de6 ♗e6 8. ♘d4 ♗d7 9. ♗c4± Flor—Rjumin, Moskva 1935] 7. ♘d5 ♗e7 8. ♘e7 ♕e7 9. ♗e2±; **3... ♘c6** 4. ♗f6 ef6 5. e3 ♗b4 6. ♕f3 ♘e7 7. ♗d3 d5 8. ♘e2 c6 9. 0—0 h5 10. ♘g3 g6 11. h4 ♗d6 12. ♘ce2 ♗e6 13. ♖fc1 ♕d7 14. ♘f4 ♗f7 15. c4± Platonov—Čerepkov, SSSR (ch) 1969; **3... e6** 4. g4!? [4. e4 fe4 — A 82] ♗e7 5. gf5 ef5 6. ♗g2 ♘e4 7. ♗e7 ♕e7 8. ♕d3 ♘c3 9. ♕c3 d6 10. ♘h3± Hort—Holacsek, Havirov 1971 — 13/97; **3... g6** 4. h4 ♗g7 5. h5 d5 6. hg6 hg6 7. ♖h8 ♗h8 8. ♘h3 ♗e6 9. ♕d3 ♘c6 10. ♘f4 ♗f7 11. ♕h3±↑ Prins—Mercuri, Leipzig (ol) 1960; **3... c6** 4. ♗f6 [4. f3 ♕b6 5 ♕d2 h6 6. ♗h4 ♘d5 7. ♘d5 cd5 8. 0-0-0 a5 9. e4 de4 10. fe4 fe4 11. ♗c4 a4∞ Toluš Kopilov, SSSR 1954; 4. e3 ♕b6 5. ♗f6 ef6 6. ♖b1 d5 7. ♗d3 ♘a6 8. a3 ♔f7 9. b4 ♕d8 10. ♘f3 ♘c7 11. 0—0 a5 12. ♘e2 g6 13. c4∞ Tajmanov—Larsen, Kopenhagen 1965] ef6 5. e3 d5 — 3... d5

[21] 4. f3 ♘c6 [4... h6 5. ♗h4 c5 6. e4 cd4 7. ♕d4 de4 8. ♕d8 ♔d8 9. 0-0-0 ♗d7 10. fe4 g5 11. ♗e1 fe4 12. h4 ♗g7 13. hg5 hg5 14. ♖h8 ♗h8 15. ♘h3± ⊥ Korelov Vikulov, SSSR 1974; 4... e6 5. e4 ♗e7 6. ef5 (6. e5 ♘fd7 7. ♗e7 ♕e7 8. ♘b5 ♘b6 9. c3 a6 10. ♘a3 Rakić—Lombardy, Maribor 1978 — 26/104; 10... ♘c6△ ♗d7, 0-0-0∞ Rakić) ef5 7. ♕d2 0—0 8. 0-0-0 c6 9. ♖e1 b5 10. ♘h3 ♘bd7 11. ♘e2 ♘b6 12. ♘g3± Kort—van der Weide, Amsterdam 1971] 5. ♕d2 e6 6. e4!? de4 7. 0-0-0 ♗b4 8. a3 ♗a5 9. ♗c4 0—0 10. ♘ge2 ef3 11. gf3 ♔h8 12. ♕e1 ♕e8 13. ♕g3⩲↑ Bronštějn—Slepuhov, SSSR 1948

[22] **6. ♗e2** 0—0 7. 0—0 ♘bd7 8. ♖c1?! h6 9. ♗f4 g5 10. ♗e5 g4 11. ♘e1 ♘e5 12. de5 ♘d7∓ Puc—Knežević, Jugoslavija (ch) 1960; **6. ♘e5** 0—0 7. ♗e2 ♘bd7 8. f4 c5 9 0—0 a6 10. a4 ♘e5 11. fe5 ♘d7= Clarke—Dimc, Bognor Reggis 1958

[23] 7. ♘e2 ♘e4 8. h4 c5 9. c3 ♘c6 10. ♘f4 ♕d6 11. g3 cd4 12. ed4 ♗d7∞ Ader—Sköld, Moskva (ol) 1956

[24] 11. ♘e2 ♘d6 12. ♕d2 e5 13. de5 ♕e5 14. ♕c3= Smislov—Guimard, La Habana 1962

[25] **5... ♗b4** 6. ♘e2 c6 7. a3 ♗d6 8. g3 ♗e6 9. h4 ♘d7 10. ♘f4 ♗f7 11. ♗d3 g6 12. h5± Gereben—Stahlberg, Beverwijk 1963; 5...

♗e6 6. ♗d3 ♘c6 7. ♕f3 ♕d7 8. ♘ge2 ♗d6 9. ♘f4 ♗f4 10. ♕f4 ♘b4 11. 0-0-0 ♘d3 12. ♖d3 0-0-0 13. h4± Lavdanski–Borisenko, SSSR (ch) 1965

[26] **6...** ♕c7 7. ♕f3 g6 8. h4 b6? 9. h5 ♗g7 10. hg6 hg6 11. ♘d5!+– Toran–Heidenfeld, Torremolinos 1960; 8... h5!?; **6...** ♕**b6** 7. ♖b1 ♘a6 8. ♕f3 g6 9. a3 ♗e7 10. h4 ♗e6 11. b4 0-0-0 12. ♘ge2± Perez–Prins, Madrid 1959

[27] 7. h4 h5 [7... ♗h6 8. h5 ♔f7 9. ♕f3 ♘d7 10. ♘ge2 ♘b6 11. 0-0-0 ♕d6 12. hg6 hg6 13. ♘f4 ♗d7 14. ♘ce2 ♖ag8 15. ♖h3± Kočijev–Knežević, Leningrad 1977] 8. ♕f3 ♗d6 — 7. ♕f3

[28] 7... ♗**e6** 8. ♘ge2 ♘d7 9. h3 ♗g7 [9... ♕b6 10. g4! ♕b2 11. ♖b1 ♕a3 12. gf5± Browne–Byrne, USA (ch) 1977; 9... h5!?] 10. g4 fg4 11 hg4 ♕e7? 12. ♖h7!+– Korčnoj–Rostjozin, La Habana (ol) 1966; 11... ♗f7±; 7... ♘**a6** 8. a3 ♘c7 9. ♘ge2 ♘e6 10. h4 ♗d6 11. g3 ♕e7 12. ♔f1 ♗d7 13. ♖b1∞ Polugajevski–Lutikov, SSSR (ch) 1959

[29] **8.** ♘**ge2** ♘d7 9. h3 ♘e5! 10. de5 fe5 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♖f8 13. ♕e3 de4 14. 0-0-0 ♕e7 15. ♘e4 ♗c7∞ Keene–Bellin, Hastings 1975/76; **8.** ♘**h3** ♗e6 9. ♘f4 ♗f7 10. h4 h5 11. 0-0-0 ♕e7△ ♘d7, 0-0-0=; **8.** ♘**h3**!?

[30] 9. ♕e2 ♗e6 10. 0-0-0 b5 11. f3 b4 12. ♘a4 ♘d7∞ Smejkal–Zweig, Raach 1969

[31] 11. g3 ♘d7 12. 0–0 ♕e7 13. a3 a5= Visier–Zweig, Costa Brava 1976

[32] **2... h6** 3. ♗h4 g5 [3... g6 4. e4! d6 5. ♗d3± Bagirov–Kuindži, SSSR 1973] 4. ♗g3 [4. e3 ♘f6 5. ♗g3 d6∞] ♘f6 [4... f4 5. e3! h5 6. ef4 h4 7. ♗d3 d6 8. ♗g6 ♔d7 9. ♘f3 △ ♘e5±; 4... d5 5. e3 ♗e6 6. ♘f3±; 4... d6!?] 5. ♗e5 d6 6. ♗f6 ef6 7. e3±; **2... c5** 3. dc5 ♘a6 [3... ♕a5 4. ♘c3 e6 5. e4! fe4 6. ♗d2 ♕c5 7. ♘e4 ♕e5 8. ♗d3 d5 9. ♘f3 ♕b2 10. ♘eg5 ♗b4 11. 0–0± Trifunović–Knežević, Jugoslavija (ch) 1960] 4. e4! fe4 5. ♘c3 ♘c5 6. ♗e3 ♘e6 7. ♘e4 ♘f6 8. ♗d3 g6 9. h4 ♗g7 10. ♘f6 ef6 11. ♘f3± Miles–Meulders, Amsterdam 1978 — 26/106; **2... d5** 3. e3 ♕d6 4. c4 [4. ♘c3!? c6 5. ♘f3±] ♕b4 5. ♕d2 ♕d2 6. ♘d2 e6 7. ♗f4± Lebedev–Čigorin, Kiev 1903; **2... c6** 3. ♘c3 [3. ♘d2!? ♕b6 4. e4∞] d5 — 2. ♘c3

[33] **3.** ♗**h4** ♗g7 4. h5 [4. ♘c3 c6 5. ♕d3 d5 6. 0-0-0 ♘f6?! 7. ♗f6 ♗f6 8. f4 b5 9. ♘f3± Rajković–Kovačević, Jugoslavija 1975; 6... ♕a5!?; 4... h6!?∞] h6 5. ♗c1 g5 6. ♗d3 e6 7. e4 d6 8. ♘f3 f4 9. e5 ♘e7 10. ed6 cd6 11. ♘bd2 0–0 12. c3 ♘f5= Gipslis–Räisä, Leningrad 1960; **3.** ♘**d2** ♗g7 4. c3 [4. e3 ♘f6 5. ♘gf3 d6 6. ♗c4 ♘c6 7. c3 a6 8. h4 ♘e4∞ Bergraser–Larsen, Monte Carlo 1967] h6 [4... ♘f6 5. e3 d6 6. ♘f3 ♘c6 7. ♕b3 h6 8. ♗f6 ♗f6 9. e4± Petrosjan–Nielsen, Kopenhagen 1960] 5. ♗f4 d6 6. e3 e5 7. de5 de5 8. ♗g3 ♕e7 9. f3 ♗e6= Kütner–Möhring, DDR 1969

[34] **3... d5** — 2. ♘c3; **3... h6** 4. ♗f4 ♘f6 5. f3 d6 6. e4 ♗g7 7. ♕d2 g5 8. ♗e3 f4 9. ♗f2 ♘c6 10. ♗b5± Uhlmann–Nielsson, Lugano (ol) 1968

[35] **4.** ♘**f3** ♘f6 5. ♗f6 ♗f6 6. e4 fe4 [6... d6 7. ♗d3 fe4 8. ♘e4 ♘c6 9. c3 e5 10. ♗b5 ed4 11. ♘d4± Vaganjan–Borngässer, Teesside 1974] 7. ♘e4 d5∞; **4. h4** h6 5. ♗f4 ♘f6 [5... d6 6. e4 ♘c6 7. ♘f3 e5 8. de5 de5 9. ♕d8 ♔d8 10. 0-0-0 ♗d7 11. ♗e3± Plachetka–Zweig, Dresden 1969] 6. f3 d6 7. e4 e5 8. de5 ♘h5∞

[36] 4... d6 5. ef5 ♗f5 6. ♗d3 ♕d7 7. ♘f3 ♘f6 8. 0–0 0–0 9. ♖fe1 ♗d3 10. ♕d3 e6 11. ♖e2 ♘c6 12. ♖ae1 ♖ae8 13. h3± From–Franco, Varna (ol) 1962

[37] 5... ♘f6 6. ♗d3 [6. ♘g3 ♘c6 7. ♘f3 e6?! 8. c3 ♘e7 9. ♗d3 b6 10. h4 ♗b7 11. h5±→ Bogoljubov–Kieninger, München 1941; 7... d5!∞; 6. ♘f6 ef6 7. ♗e3 d5 8. ♗d3 ♘c6 9. c3 ♘e7= Langeweg–van Baarle, Nederland 1971] d5 [6... ♘e4 7. ♗e4 c5 8. ♕e2!? ♕a5 9. c3 e6 10. ♕c4 ♘a6 11. d5 0–0 12. de6 de6 13. ♘f3± Guistolisi–Heidenfeld, Madrid 1960; 7... cd4 9. 0-0-0 ♘c6 10. ♗c6 dc6 11. ♘f3±] 7. ♘c3 ♘c6 — 5... d5

[38] 6... ♘c6!? 7. ♗b5 ♘h6 8. ♗h6 ♗h6 9. ♕f3 ♗e6∞ M. Simić–Knežević, Smederevska Palanka 1977; 8. ♕f3!?

[39] Bogoljubov–Sämisch, Berlin 1936

[40] 3. ♘d2 d5 [3... e6 4. e3 ♗e7 5. ♗d3 0–0 6. ♕f3 d5 7. ♘e2 ♘e4 8. ♗e7 ♕e7 9. ♗e4 fe4 10. ♕g3 ♘c6= Castaldi–Bhend, Venezia 1953; 4. e4 fe4 5. ♘e4 ♗e7 — A 82] 4. ♗f6 ef6 5. e3 ♗e6 6. ♗d3 ♗d6 7. c3 ♕d7 8. ♘e2 ♘c6 9. ♕c2 ♘e7 10. 0–0 c6 11. b4 ♕c7 12. f4 ♔f7= Gurgenidze–Knežević, Kislovodsk 1968

[41] 4. c4 c6 [4... d6 5. g3 ♗e7 6. ♗g2 0–0 7. e3 ♖e8 8. ♘e2 c6 9. ♕d3 ♘a6 10. 0–0 ♗f8 11. a3 ♘c7 12. ♘bc3 a5 13. b4± Gufeld–Levin, SSSR 1954; 4... d5 5. cd5 ♕d5 6. ♘c3 ♗b4 7. ♕a4 ♘c6 8. ♕b4 ♘b4 9. ♘d5 ♘d5 10. e3 ♗e6 11. ♗c4 ♔e7 12. ♘e2± Gufeld–Knežević, Kislovodsk 1968] 5. e3 d5 — 4. e3

[42] 4... ♘**c6** 5. c3 d5 6. ♗d3 ♗e6 7. ♘e2 ♕d7 8. ♘d2 ♗d6 9. ♕c2 b6 10. a3 ♘e7 11. c4± Šibarević–Nikolić, Vrnjačka Banja 1974; 4... ♕**e7** 5. ♘c3 c6 6. ♕f3 d5 7. ♗d3 g6 8. ♘ge2 ♗e6 9. h4 h5 10. 0-0-0 ♘d7 11. ♘f4 ♗f7 12. ♕e2 ♗h6= Milev–Farre, München (ol) 1958; 4... **g6** 5. ♗d3 ♗g7 6. ♘e2 c6 7. ♘d2 d5 8. ♘f4 ♗h6 9. ♕f3 0–0 10. 0-0-0 b5 11. h3 ♘a6 12. a3 ♕d6= Bagirov–Rajković, Vrnjačka Banja 1974

[43] 5. ♗d3 ♘c6 6. c3 ♗d6 7. ♘e2 0–0 8. ♕c2 ♘e7 9. ♘d2 c6 10. h3 ♗e6= Milić–Ivkov, Bled 1950

[44] 5... ♗b4 6. ♘c3 0–0 7. ♘f3 [7. ♕b3!? Tajmanov] f4?! 8. ef4 ♖e8 9. ♗e2 ♗c3 10. bc3 dc4 11. 0–0 b5 12. a4 c6 13. ♘d2 ♗e6 14.

♗f3 ♗d5 15. ♖e1± Trifunović—Tot, Jugoslavija (ch) 1956

[45] **6. ♗d3** ♗d6 7. ♕c2 ♘a6 8. a3 g6∞ Gunarsson—Čalhasuren, Leipzig (ol) 1960; **6. ♕b3** dc4 7. ♗c4 ♗d6 8. ♘f3 ♘d7 9. ♘c3 ♕c7 10. ♗e6 ♘b6 11. ♗c8 ♖c8 12. 0—0 ♕f7 13. ♕c2 ♕e6= Lazarev—Savon, SSSR 1963; **6. cd5**!? cd5 7. ♘e2

[46] 7. ♕b3 ♕d7?! 8. cd5 cd5 9. ♘ge2 g5 10. g3 ♘c6 11. ♗g2 ♖d8 12. ♖c1 h5 13. h4± Malich—Wechnert, DDR 1968; 7... ♕b6=

[47] 8. ♘f3 ♗f7 9. ♗d3 g6 10. ♕e2 ♗d6 11. 0—0 0—0 12. ♗c4 ♘d7 13. ♗f7 ♖f7= Trifunović—Dimc, Jugoslavija (ch) 1953

[48] 11. ♗d3 ♘d7 12. ♕c2 g6 13. 0-0-0 0-0-0 14. ♔b1 ♔b8 15. g3 c5= Trifunović—Johannessen, Halle 1963

[49] **2... b6** 3. g3 ♗b7 4. ♗g2 d6?! 5. c3 ♘d7? 6. ♕b3 d5 7. ♘g5± Tarrasch—Mieses, Mannheim 1922; 4... e6!?; **2... g6** 3. h4!? ♗g7 [3... ♘f6 4. h5 ♘h5 5. ♖h5! gh5 6. e4 ♗g7 (6... d6 7. ♘g5 c6 8. ♕h5 ♔d7 9. ♘e6! +— Vadasz—Hölzl, Hungary—Österreich 1974 — 17/104) 7. ♗c4 d5 8. ♘g5! dc4 9. ♕h5 ♔d7 10. ♘e6!±→ Flesch—Werschitz, Schweiz 1974 — 18/94] 4. h5 d5 5. hg6 hg6 6. ♖h8 ♗h8 7. ♗f4± Flesch—Vysloužil, Wijk aan Zee II 1968

[50] **3. g4**? fg4 4. ♘e5 ♕h4 5. e4 g3∓ Bogoljubov—Hasenfuss, Kemeri 1939; **3. e3** b6 4. ♗d3 ♗b7 5. ♕e2 ♘f6 6. ♘bd2 ♘e4 7. c3 ♕f6 8. ♘f1 ♗d6∓ Voellmy—Hellmann, Haag (ol) 1928; 4. c4 — A 84; **3. d5** ed5 [3... ♕e7 4. ♘c3 e5 5. e4 d6 6. ♗g5 ♘f6 7. ef5 ♗f5 8. ♗d3 ♗d3 9. ♕d3 ♘bd7 10. 0-0-0 0-0-0∞ Kanko—Aloni, La Habana (ol) 1966] 4. ♕d5 d6 5. c4 ♘f6 6. ♕d1 ♗e7 7. ♘c3 c6 8. g3 0—0 9. ♗g2 ♘e4= Silva Rocha—Bolbochan, Rio de Janeiro 1938

[51] **5. e3** ♕b4?! 6. ♘c3 ♕b2 7. ♘b5 ♕b4 8. c3 ♕a5 9. ♘e5±→ Vellner—Dückstein, Wien 1959; 5... ♘f6=; **5. ♘c3** d5 6. e3 ♘f6 7. ♘e5 0—0 8. ♗e2 b6= Clarke—Dückstein, Neuhausen 1961

[52] 7. ♗e2 ♗b7 8. 0—0 0—0 9. c4 d6 10. b4 ♘bd7 11. ♘b3 ♘e4 12. ♕c2 g5 13. ♘fd2 e5 14. f3 ♘d2 15. ♕d2 ♖ae8= Lasker—Barry, Cambridge Springs 1904

[53] 11. ♘e5 ♘bd7 12. ♘d7 ♘d7 13. f4 g5= Robatsch—Dückstein, Graz 1961

[54] **3. d5** b5 4. ♕d3 ♗b7 5. ♘c3 b4 6. ♕b5 ♕c8 7. ♕b4 ♘d5 8. ♘d5 ♗d5∞ Silva Rocha—Guimard, Rio de Janeiro 1938; 3... c6!?; **3. b3** d6 4. ♗b2 g6 [4... c6 5. ♘bd2 g6 6. e3 ♗g7 7. a4 0—0 8. ♗d3 ♕c7 9. 0—0± Larsen—Rodriguez, Siegen (ol) 1970] 5. ♘bd2 ♗g7 6. e3 0—0 7. a4 ♘c6=; **3. e3** e6 4. ♗d3 [4. ♗e2 g6 5. c4 ♗g7 6. 0—0 0—0 7. b4 d6 8. ♘bd2 ♘bd7 9. ♗b2 ♕e7= Nimzowitsch—Tartakower, Göteborg 1920] c5 [4... b6 5. ♘bd2 ♗b7 6. 0—0 c5= E. Steiner—Walter, Pistyan 1922] 5. ♘bd2 ♘c6 6. 0—0 d5 [6... b6 7. c3 ♗e7 (Stahlberg—Keres, München 1936) 8. dc5! bc5 9. e4±] 7. b3 ♗d6 8. ♗e2 0—0 9. c4 ♘e4= Makarczyk—Tartakower, Warszawa 1927

[55] **3... d6** 4. e3 h6 5. h4 ♘c6 6. d5 e5 7. dc6 ef4 8. ♗b5 b6 9. ef4 d5 10. 0—0 ♗c5 11. g3 ♘e4 12. ♔g2± Nimzowitsch—Krause, Kopenhagen 1924; 5... g6!?; 4... g6!?; **3... g6** 4. e3 ♗g7 5. ♗c4 e6 6. ♘bd2 0—0 7. ♕e2 a5 8. c3 a4 9. a3 d6= Lokvenc—Ciocaltea, Debrecen 1961; **3... b6** 4. e3 ♗b7 5. ♗d3 e6 6. h3 ♗e7 7. c3 0—0 8. ♘bd2 ♘e4= Vinokurov—Samulj, SSSR 1973

[56] **4... d5** 5. ♘bd2 ♗d6 6. ♘e5 0—0 7. ♗d3 c5 8. dc5 ♗c5 9. g4 ♘c6∞ Anderssen—Stahlberg, (m) 1934; **4... b6** 5. ♘bd2 ♗b7 6. h3 ♗d6 7. ♗d6 cd6 8. ♗d3 0—0 9. ♕e2 ♘e4= Baumbach—Möhring, DDR 1969

[57] 5... 0—0 6. h3 b6 7. ♗c4 [7. ♗d3 ♗a6 8. ♕e2 ♗d3 9. ♕d3 d5 10. g4 ♘e4∞ Soos—Marić, Skopje 1967] d5 8. ♗d3 c5 9. c3 ♘e4 10. ♘e5 ♗b7 11. 0—0 ♘d7= Baumbach—Wehnert, DDR 1968

[58] 7... 0—0 8. c4 ♘e4 9. 0—0 d6 10. ♕c2 ♘d2 11. ♘d2 ♕e8= Chwojnik—Levicki, Lodz 1927

[59] 8... 0—0 9. 0—0 ♕e8 10. ♕e2 ♘e4 11. a4 d5 12. ♘e5 [Sämisch—Nilsson, Göteborg 1920] ♘d7=

[60] **11. ♖e1** ♖c8 12. ♘c4 ♘e4 12. ♘fd2 b5 14. ♘e3 ♘d2 15. ♕d2 ♗g5=; **11. ♕e2** ♕e8 12. ♖fe1 ♔h8 13. ♘c4 ♘e4= Witkowski—Franz, Riga 1959

[61] **3... d6** 4. ♗f6 [4. ♘bd2!?△ e3, ♗d3] ef6 5. e3 g6 6. ♘bd2 c6 7. ♗e2 ♗h6 8. 0—0 0—0 9. ♖e1 ♖e8= Doda—Ciocaltea, La Habana 1965; **3... ♘e4** 4. ♗f4 [4. ♗h4 g6 5. ♘bd2 ♘d2 6. ♕d2 ♗g7 7. c3 d6 8. e3 ♘d7∞ Eising—Besser, Aibling 1965; 4. h4 c6 5. c3 ♕b6 6. ♕c2 d5 7. ♗f4 e6 8. ♘bd2 ♗e7 9. ♘e4 fe4 10. ♘e5 0—0 11. e3 c5= Pietzsch—Larsen, Dortmund 1961] c5 5. c3 [5. e3 ♕b6 6. ♕c1 e6 7. c3 ♗e7= M. Vuković—Knežević, Jugoslavija (ch) 1960] ♕b6 6. ♕b3 ♕b3 7. ab3 d6 8. e3 ♗e6 9. ♗c4 ♗c4 10. bc4 ♘c6= Radev—Knežević, Leningrad 1960

[62] 4... d5 5. e3 ♗e7 [5... ♗d6 6. c4 c6 7. ♗d3 0—0 8. 0—0 b6 9. ♖c1 ♗b7 10. cd5 cd5 11. ♕a4± Szabo—Farago, Hungary 1967; 5... ♘bd7 6. ♗e2 ♗d6 7. c4 c6 8. 0—0 0—0 9. ♕c2 ♕e8 10. ♗f4± Fairhurst—Stahlberg, Tel Aviv (ol) 1964] 6. c4 [6. ♗f6 ♗f6 7. ♘e5 0—0 8. f4 c5 9. c3 ♕b6 10. ♕b3 ♘c6= Letelier—Guimard, Asuncion 1960; 6. ♗d3 0—0 7. 0—0 h6 8. ♗f4 c5 9. c4 ♘c6 10. ♘b3 cd4?! 11. ♘bd4± Balcerovski—Liebert, Polanica Zdroj 1966 — 2/60] c6 7. ♗d3 0—0 8. ♖c1 ♘e4 9. ♗e7 ♕e7 10. ♘e5 ♘d2 11. ♕d2± Larsen—Marić, Vinkovci 1970 — 10/95

[63] 6... d5 7. ef5 ef5 8. ♕e2 ♕e7 9. 0-0-0 ♕e2 [9... ♘c6 10. ♘b3 ♕e2 11. ♗e2± ⊥

Barcza—Larsen, München (ol) 1958] 10. ♗e2 ♗e6 11. ♖he1 ± Furman—Vasjukov, SSSR (ch) 1959

[64] 7. c3 d6 8. ♕c2 ♕e8 9. ♗d3 d5 10. e5 ♗e7 11. a3 b6 12. c4 c6= Petrosjan—Vasjukov, SSSR (ch) 1959

[65] 11. ♕c2 g6 12. ♖fe1 ♗d7 13. ♘b3 b6 14. ♖e2 ♖ae8= Piasetski—Larsen, Canada 1970 — 10/93

[66] 3... d6 4. ♗g5 [4. ♕b3 e6 5. ♗g5 ♗e7 6. ♘bd2 a5 7. e3 a4 8. ♕c2 0—0 9. ♗d3 ♔h8 10. e4± Lokvenc—Kölmig, Leipzig (ol) 1960] ♘bd7 5. ♘bd2 e6 6. e4 fe4 7. ♘e4 ♗e7 8. ♗f6 ♘f6 9. ♗d3 ♘d5 10. g3 ♗d7 11. ♘fd2 ♗f6 12. ♕h5 g6 13. ♘f6 ♕f6 14. ♕e2 0-0-0 15. f4± Lokvenc—Sköld, Marianske Lazne 1951; 3... b6 4. ♕c2 [4. ♗g5 ♘e4 5. ♗h4 ♗b7 6. e3 ♕c8 7. ♘e5 g6 8. f3 ♘d6 9. ♗d3 ♗h6= Lokvenc—Basiuni, Marianske Lazne 1951] g6 5. ♗f4 ♗g7 6. ♘bd2 ♗b7 7. e3 c5 8. dc5 bc5 9. ♗c4 ♕b6 10. 0—0 d5 11. ♗b3 0—0 12. c4 e6 13. ♖ac1± Littlewood—Cardene, Rhyl 1969; 3... g6 4. ♕c2 [4. ♗f4 ♗g7 5. ♘bd2 0—0 6. e3 d6 7. ♗c4 e6 8. ♕c2 ♕e8 9. h3 ♔h8∞ Lokvenc—Watzl, Österreich 1956; 4. ♗g5 ♗g7 5. ♕b3 d6 6. ♘bd2 c6 7. e3 ♕c7 8. ♗c4 e5 9. de5 de5 10. ♗f6 ♗f6 11. e4 f4∞ Lokvenc—Jansa, Marianske Lazne 1960; 4. g3 ♗g7 5. ♗g2 0—0 6. 0—0 — A 81] ♗g7 5. ♗g5 d5 6. ♘bd2 ♗e6 7. e3 ♘bd7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♗f7 10. ♗f4 ♘e4= Pietzsch—Padevski, Polanica Zdroj 1968

[67] 4. ♕c2 ♗e7 5. ♗g5 d5 6. e3 c5 7. ♘bd2 ♘c6 8. ♗d3 ♗d7= Minev—Alster, Marianske Lazne 1959; 4. g3 b6 5. ♗g2 ♗b7 6. 0—0 ♘f6 7. ♗g5 0—0 8. ♘bd2 c5 9. ♕b3 cd4 10. ♘d4 ♗g2 11. ♔g2 ♔h8= Szilagyi—Szabo, Hungary 1952; 4. ♗f4 ♗e7 5. ♘bd2 [5. e3 d6?! 6. ♗d3 0—0 7. ♘bd2 ♘c6 8. ♕c2 ♕e8 9. h3 ♗d7 10. ♗h2 g6 11. e4± Petrosjan—Čistjakov, SSSR 1954; 5... d5= Tajmanov] b6 6. ♕c2 ♗b7 7. e3 [Barcza—O'Riordan, Lugano (ol) 1968] ♘e4= Barcza

[68] 5. e3 0—0 6. ♗d3 d6 7. ♘bd2 ♘bd7 8. ♕b3 ♔h8∞ Dittmann—Linais, Leipzig (ol) 1960; 6... d5=; 5. ♗f6 ♗f6 6. ♘bd2 d5 7. e3 0—0 8. ♕c2 c5 9. dc5 ♘d7 10. ♘b3 ♕c7= Lengyel—Varnusz, Hungary 1961

[69] 5... b6 6. ♗f6 ♗f6 7. e4 fe4 8. ♘e4 ♗a6 9. ♗a6 ♘a6 10. ♕e2 ♕c8 11. ♘e5! ♗e5 12. ♕h5±→» Barcza—Heidenfeld, Marianske Lazne 1951; 5... 0—0 6. ♗f6 ♗f6 7. e4 d5 [7... b6 8. ♕c2 fe4 9. ♘e4 ♗a6 10. ♗a6 ♘a6 11. 0-0-0± Barcza—Prins, Amsterdam (ol) 1954] 8. ef5 [8. e5 ♗e7 9. ♗d3 ♘d7 10. 0—0 a6∞ Szabados—Bhend, Venezia 1953] ef5 9. ♗e2± Barcza; 5... ♘e4 6. ♗e7 ♕e7 7. e3 [7. ♕c2 d5 8. ♘e5 ♘d7 9. ♘df3 0—0 10. e3 ♘df6 11. ♗d3± Barcza—Gavlikowski, Karlovy Vary 1948] 0—0 [7... b6 8. ♘e4 fe4 9. ♘d2 ♗b7 10. ♕h5 g6 11. ♕e5 0—0 12. ♕c7 ♗d5 13. ♗e2 ♘c6 14. 0—0± Benkö—Sköld, Marianske Lazne 1951; 10... ♕f7!?] 8. ♗d3 ♘d2 9. ♕d2 b6 10. e4 ♗b7 11. ♕e2 fe4 12. ♗e4 ♗e4 13. ♕e4 ♘c6 14. 0—0 ♕f6 15. ♖ad1± Barcza—Simagin, Budapest—Moskva 1949

[70] 7. ♗d3 c5 [7... c6 8. ♘e5 ♘bd7 9. ♘df3± Lokvenc—Dückstein, Wien 1956] 8. 0—0 ♘c6 9. ♕e2 c4 10. ♗c2 b5 11. ♘e5 ♗d7∞ Lokvenc—Mühring, Moskva (ol) 1956

[71] 11. ♘d7 ♗d7 12. f4 ♔h8 13. ♕d2 c5= Castaldi—Canal, Venezia 1953

A 81 — 1. d4 f5 2. g3

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	♗g2[2]	♘h3[3]	d5[5]	♘c3	e4[6]	♘f4	0—0	ef5	±
	g6[1]	♗g7	♘c6[4]	♘e5	♘f6	d6	c6	0—0	♗f5[7]	
2	. . .	♗g2	♘f3[9]	0—0[11]	♘bd2[12]	♖e1	♘e5	♘df3	c4	±
	♘f6	d6[8]	c6[10]	♕c7	g6[13]	d5	♗g7	0—0[14]	♘e4[15]	

1. d4 f5 2. g3 ♘f6 3. ♗g2 e6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
3	♘h3[16]	dc5[18]	0—0	c4	cd5	♘f4	♗f4	♘c3	♕c2	±
	c5?![17]	♗c5[19]	d5	0—0[20]	♘d5	♘f4	♕b6	♖d8	♗d7[21]	
4	. . .	0—0	♗f4[23]	♘d2	♘f3	♗d6	♘f4	♘e5	♘fd3	=
	d5	♗d6[22]	c6[24]	0—0	♕c7	♕d6	b6	♘bd7	♗a6[25]	
5	♘f3	c4[27]	♘d4[29]	♗d2	♗b4	♕d2	♘d2	♘b5	0—0	±
	c5[26]	cd4[28]	♗b4	♕b6	♕b4	♕d2[30]	♘c6[31]	♔e7	a6[32]	
6	. . .	0—0	c4[33]	♘d4	e3[36]	♘c3	a3[38]	b4	♗b2[39]	±
	. . .	♘c6	cd4[34]	♗c5[35]	0—0	a6[37]	♕c7	♗e7	♘e5[40]	

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
7	. . .	0—0[41]	b3[42]	♗b2	♘e1[45]	♘d3	♘d2	c4	e3	±
	♗e7	0—0	d6[43]	♕e8[44]	♘c6[46]	g5[47]	♕g6	♘d8	♗d7[48]	
8	. . .	. . .	. . .	. . .	a3[49]	♘e1[51]	♘d3	♘d2	e4[54]	±
	. . .	. . .	. . .	a5	♕e8[50]	♘c6[52]	♕h5[53]	♗d7	♕h6[55]	

1. d4 f5 2. g3 ♘f6 3. ♗g2 g6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
9	♘c3[56]	e4	♘e4	♗e4	♗g2	♘e2[60]	c3	h3	de5	=
	♗g7[57]	fe4	♘e4[58]	d5[59]	♘c6	♗g4	e5	♗f5	♘e5[61]	
10	. . .	♗g5	♕d2	♗f6[64]	♘d5	♘c7	♘f3[66]	♔f2	♕c3[68]	=
	. . .	♘c6[62]	d5[63]	♗f6	♗d4	♔f7[65]	♗f2[67]	♕c7	e5[69]	
11	♘h3	0—0[70]	♘c3[71]	d5	♘f4	♘fd5	♕d5	e4	♗e3	=
	♗g7	0—0	d6	c6	cd5	♘d5	♔h8	♘c6	♗d7[72]	
12	♘f3	0—0[73]	♘bd2[74]	♖e1[76]	e4[78]	♘e4	♖e4	de5	♕e2	=
	♗g7	0—0	d6[75]	♘c6[77]	fe4	♘e4	e5	de5	♗f5[79]	
13	. . .	. . .	b3	♗b2	d5[82]	♘fd2	a4	c3	b4	±
	. . .	. . .	d6[80]	♘c6[81]	♘a5	c5	♗d7	♖c8[83]	cb4[84]	
14	. . .	. . .	. . .	. . .	♘bd2	a4[86]	♘e1[87]	c3	♘d3	±
	. . .	. . .	. . .	c6	a5[85]	♘a6	♘b4	♘bd5	♕b6[88]	

[1] **2. . . ♘c6** 3. d5 ♘e5 4. b3 g6 5. ♗b2 ♗g7 6. ♕c1 ♗f6 7. ♗g2 c6 8. ♘c3 e6 9. dc6 bc6 10. ♘h3± Grünfeld—Nimzowitsch 1925; **2. . . b6** 3. ♗g2 ♘c6 4. d5 [4. ♘f3 e6 5. 0—0 ♗b7 6. c4 ♗d6 7. ♘c3 ♘f6 9. a3 a5 9. ♘b5± Spielmann—Mieses, Teplice Šanov 1922] ♘e5 5. b3△ ♗b2, ♘h3, c4± Grünfeld; **2. . . e6** 3. ♗g2 d5 4. ♘h3 ♗d6 5. c3 ♘d7 6. ♗f4 ♗f4 7. ♘f4 ♕f6 8. ♘d2 ♘h6 9. ♘f3 ♘f7 10. ♕d2 0—0 11. ♕e3 ♘b6 12. b3 ♗d7 30. 0—0 ♖ae8 14. ♘d3± Tarrasch—Leonhardt, Mannheim 1922

[2] **3. h4** ♘f6 4. h5 ♘h5 5. ♖h5 gh5 6. e4 ♗g7 7. ♕h5 ♔f8 8. ef5 ♕e8∞ Bilek—Barcza, Balatonfüred 1958; **3. ♘d2** ♗g7 4. e4 fe4 5. ♘e4 d5 6. ♘g5 ♘c6 7. ♗h3 ♘h6 8. c3 ♘f5 9. f4 0—0 10. ♗g2 ♘a5 11. ♘f3 h6 12. ♘h3 ♘c4 13. ♕e2± Euwe—Alexander, Mont Pelerin 1955; **3. ♘f3** ♗g7 4. b3 d6 5. ♗b2 ♘c6 6. ♗g2 ♘h6 7. ♘c3 c6 8. ♕d2 d5 9. ♘e5± Pirc—Alexander, Amsterdam (ol) 1954; 8. . . ♘f7!?

[3] **4. ♘c3** [illegible] 5. ♘f3 d6 6. d5 ♘e5 7. ♘e5 de5 8. e4 ♘f6 9. 0—0 0—0 10. ♕e2± Hooper—Alexander, England (ch) 1953; **4. ♘f3** d6 5. 0—0 [5. b3 ♘h6 6. ♗b2 0—0 7. ♘bd2 ♘c6 8. ♘c4 e6 9. ♕d2 ♘f7 10. ♖d1 ♘e7 11. ♘g5± Pomar—Palmasson, Malaga 1971; 5. . . c6 6. ♗b2 ♕a5 7. ♘bd2 ♘f6 8. e3 0—0= Tukmakov—Vajser, SSSR 1977] ♘h6 6. c3 ♘f7 7. ♕b3 e6 8. ♘g5! d5 9. ♘f7± Dittmann—Ciocaltea, Moskva (ol) 1956

[4] 4. . . ♘f6 — 2. . . ♘f6

[5] 5. c3 ♘f6 6. 0—0 0—0 7. ♘d2 ♔h8 8. ♘f3 e6 9. ♘f4 ♕e8 10. ♖e1 d6∞ Stahlberg—Alexander, Amsterdam (ol) 1954

[6] 7. ♘f4!? c6 8. ♘d3 Rubinstein—Bogoljubov, Karlovy Vary 1923

[7] 11. ♘ce2 cd5 12. ♘d4 ♕d7 13. ♘f5 gf5 14. ♘d5± Pachman—Alexander, Hastings 1954/55

[8] 3. . . c6 4. ♘h3 e5?! 5. de5 ♕a5 6. ♘c3 ♕e5 7. ♗f4 ♕e7 8. 0—0 d5 9. ♖e1 ♘bd7 10. e4!±↑⊞ Blackburne—Delmar, New York 1889; 4. . . d5!?

[9] **4. ♘d2** c6 5. e4 fe4 6. ♘e4 — 4. ♘c3; **4. ♘c3** c6 [4. . . ♘bd7 5. ♘h3 e5 6. 0—0 ed4 7. ♕d4 ♗e7 8. b3 c6 9. ♗b2 d5 10. e3 0—0∞ R. Byrne—Gheorghiu, Varna (ol) 1962] 5. e4 fe4 6. ♘e4 ♘e4 7. ♗e4 ♗f5 [7. . . g6 8. h4 ♗g7 9. h5 ♗f5 10. ♗f5 ♕a5 11. c3 ♕f5 12. ♕f3 0—0 13. ♕f5 ♖f5 14. ♘e2± Uhlmann—Sigurjonsson, Reykjavik 1968] 8. ♕d3 ♗e4 9. ♕e4 ♘d7 10. ♗d2 ♘f6 11. ♕d3= Cruz—Palermo, Mar del Plata 1965; **4. d5** e5 5. de6 ♘c6 6. ♘h3 ♗e6 7. ♘g5 ♗g8 8. 0—0 h6 9. ♘f3 ♕d7 10. ♘d4± Kottnauer—Davie, Dundee 1967

[10] 4. . . ♘bd7 5. ♕d3 ♘b6 6. c4 g6 7. b3 ♗g7 8. ♗b2 0—0 9. ♘bd2 ♘h5 10. ♖d1 a5 11. 0—0± Fairhurst—Khadilkar, Southport 1924

[11] 5. b3 ♕a5?! 6. ♘bd2 [6. ♕d2 ♕d2 7. ♘bd2 g6 8. ♗b2 ♗g7 9. 0—0 0—0 10. ♘e1

♖e8 11. ♘d3 ♘bd7 12. ♘c4± ⊥ Barcza—Etruk, Tallinn 1969] e5 7. de5 de5 8. 0—0 e4 9. ♘c4 ♕d5 10. ♘d4 g6 [10... ♗c5 11. ♗b2 ♕f7 12. ♕d2 0—0 13. ♖ad1 ♘a6 14. ♕c1± Doroškević—Etruk, SSSR 1968] 11. ♗b2 ♗e7 12. f4 0—0 13. ♘e3 ♕f7 14. c4± Vukić—Knežević, Jugoslavija (ch) 1967 — 3/76

12 **6. ♘c3** e5 7. de5 de5 8. e4 ♗b4 9. ef5 0—0 10. ♘h4 ♘a6 11. g4 ♕e7∞ Krogius—Otstavakov, SSSR 1965; **6. b3** e5 7. de5 de5 8. ♗b2 e4 [8... ♘bd7 9. ♘bd2 e4 10. ♘d4 ♘e5 11. f4 ♘eg4 12. ♘c4 b5 13. ♘e5 ♘e3 14. ♕d2 ♘f1 15. ♔f1 ♗d7∞ Fuchs—Hort, Halle 1960] 9. ♘d4 ♗e7 10. ♘d2 a6 11. e3 0—0 12. f3 c5 13. ♘e2 ef3 14. ♗f3 ♘c6= Gligorić—Hort, Haag 1966

13 **6... e5**?! 7. de5 de5 8. ♘c4 ♘bd7 9. ♘fe5! ♘e5 10. ♗f4±; **6... ♘a6** 7. e3?! g6 8. ♖e1 d5 9. ♘b3 ♗g7= B. Ilijevski—Holmov, Skopje 1967; 7. b3!±

14 9... ♘bd7 10. c4 ♘e5? 11. de5 ♘g4 12. cd5 cd5 13. ♕d5 ♕b6 14. e3± Bilek—A. Zajcev, Debrecen 1970 — 10/92; 10... dc4!?

15 11. ♗f4 ♕b6 12. ♕c2 a5 13. c5 ♕d8 14. h4± Gheorghiu—Talj, Moskva 1971

16 **4. ♘d2** d5 [4... c5 5. dc5 ♗c5 6. ♘b3±; 4... ♘c6 5. c3 d5 6. ♘df3 ♗d6 7. ♗f4 0—0 8. ♘e5± Belavenec—Rjumin, SSSR 1933] 5. ♘df3 ♗d6 6. ♘h3 0—0 [6... ♘bd7 7. c3 ♘e4 8. ♗f4 0—0 9. ♗d6 cd6 10. ♘f4 ♘df6 11. ♘d3± Reicher—Bellon, Siegen (ol) 1970] 7. ♘f4 ♘e4 [7... ♕e7 8. 0—0 c6 9. b3 b6 10. ♘d3 ♘e4 11. ♘fe5± Forintos—Marić, Monte Carlo 1969] 8. ♘d3 ♕f6 9. e3 ♘d7 10. 0—0 g5∞ Forintos—Szabolcsi, Hungary (ch) 1972; **4. e3** ♗e7 5. ♘e2 0—0 6. 0—0 d6 7. b3 e5 8. de5 de5= Euwe—R. Byrne, New York 1951; **4. ♘c3** d5 [4... d6 5. e4 fe4 6. ♘e4 ♗e7 7. ♘e2 ♘d7 8. ♕d3!± Ivkov—Baretić, Vršac 1969] 5. ♘f3 c5 6. 0—0 ♘c6 7. dc5 [7. ♗f4 a6 8. ♘a4 c4∞ Meštrović—Sineš, Jugoslavija (ch) 1968] ♗c5 8. a3 0—0 9. b4 ♗e7 10. ♗b2 ♕b6= Tartakower—Treybal, Hamburg (ol) 1930; **4. ♗g5** d5 [4... c5 5. d5!± Spielmann—Tartakower, Zaandwort 1936; 4... h6 5. ♗f6 ♕f6 6. e4 ♘c6 7. c3± Cobo—Nikolić, Zalaegerszeg 1969; 4... ♗e7 5. ♗f6 ♗f6 6. e4 0—0 7. f4 fe4 8. ♗e4 d5∞ Cobo—Pritchett, Siegen (ol) 1970] 5. ♘c3 c5 6. ♘f3 ♘c6 7. 0—0 ♗e7= Meštrović—Lutikov, Sarajevo 1969

17 4... ♗e7 5. 0—0 0—0 6. c4 d6 — A 91

18 5. d5 e5 6. ♘c3 d6 7. e4 ♗e7 8. f4 ♘g4 9. fe5 ♘e5 10. 0—0 0—0 11. ♘f4± Eliskases—Aljehin, Hastings 1936/37

19 5... ♘a6 6. 0—0 ♘c5 7. c4 ♗e7 8. ♘c3 0—0 [Müller—Rossolimo, Venezia 1950] 9. ♕c2△ e4± Kotov

20 7... d4 8. b4! ♗e7 9. ♗b2 0—0 [Steinitz—Albin 1894] 10. c5!±

21 13. e4± Grünfeld—Tartakower, Pistyan 1922

22 5... ♗e7 6. c4= — A 91

23 6. c4± — A 91

24 6... 0—0 7. ♘d2 [7. ♗d6 cd6 8. ♘f4 ♘c6 9. c4 dc4 10. d5 ♘e7 11. ♘e6 ♗e6 12. de6 d5 13. ♘c3 a6 14. ♕d4 ♕d6∞ Klein—Tartakower, Paris 1933] ♘c6 8. ♘f3 ♘e4 9. c3 ♗d7 10. ♖c1 ♘e7 11. ♘e5 ♘g6 12. ♘g6 hg6 13. f3± Lokvenc—Dorn, Wien 1947

25 13. f4 c5 14. c3 ♗d3= Aljehin—Tartakower, London 1922

26 4... **♘c6** 5. 0—0 b6 6. c4 ♗b7 7. ♘c3 ♕c8 8. d5 ♘d8 9. e4 fe4 10. ♘g5 ♗b4 11. ♘ce4 0—0 12. ♕d3 g6 13. ♘f6 ♖f6 14. b3 ♗e7 15. ♗b2± Lengyel—Canal, Venezia 1967; 4... **b5** 5. ♘e5 [5. a4 b4 6. c4 a5 7. 0—0 ♗b7 8. d5 ♕c8 9. ♘d4± Kemink—Fahtni, corr. 1928] c6 6. a4 [6. ♘d2!? ♕b6 7. e4 ♕d4 8. ♘ef3 ♕c5 9. ef5 ♕f5 10. 0—0 ♘d5 11. ♘d4 ♕f7 12. ♘2f3 ⩲↑ Petrosjan—Larsen, San Antonio 1972 — 14/121] b4 7. 0—0 ♗e7 8. c4 d5 9. cd5 cd5 10. ♘bd2 a5 11. ♘b3 0—0 12. ♗f4 ♘fd7 13. ♖c1 g5 14. ♘d7 ♗d7 15. ♗c7 ♕e8 16. ♘c5± Zilberštejn—Kuindži, SSSR 1974; 8... ♗b7!?; 4... **a6** 5. c4 ♗b4 6. ♗d2 ♕e7 7. 0—0 ♗d2 8. ♕d2 0—0 9. ♘c3 ♘e4 10. ♘e4 fe4 11. ♘e1 d5 12. ♘c2± Szabados—Grob, Zürich 1962; 4... **g6** 5. 0—0 d6 6. ♘c3 ♗g7 7. ♖e1 0—0 8. e4 fe4 9. ♘e4 ♘c6 10. ♗g5 ♗d7 11. c3± Malich—Menvielle, La Habana (ol) 1966; 4... **♗b4** 5. c3 [5. ♗d2 ♗d2 6. ♘bd2 0—0 7. 0—0 d6 8. c3 ♘c6 9. ♕b3 ♔h8 10. ♘c4 ♘e4∞ Kan—Bronštejn, SSSR 1947; 5. ♘bd2 0—0 6. 0—0 ♘c6 7. ♖e1 ♗d2 8. ♕d2 d6 9. b3 ♕e8 10. ♗b2 ♗d7 11. ♘d3 a5 12. a3± Zagorjanski—Bronštejn, SSSR 1947] ♗e7 6. 0—0 0—0 7. ♘bd2 ♕e8 8. ♘e5 d6 9. ♘d3 ♘c6 10. b4 a6 11. ♕b3± Kotov—Simagin, Soči 1967

27 5. dc5 ♗c5 6. 0—0 ♘c6 7. c4 0—0 8. ♘c3 d6 9. ♘a4 ♕e7 10. a3 a5= Grünfeld—Bogatirčuk, Moskva 1925

28 5... ♘c6 6. d5! ed5 7. cd5 ♘b4 8. ♘c3 d6 9. ♘d2 ♗e7 10. ♘c4 0—0 11. 0—0 ♖b8 12. a3 ♘a6 13. b4! cb4 14. ab4 ♘b4 15. ♕b3± Nimzowitsch—Colle, Liege 1930

29 6. 0—0 ♕c7 7. ♕d4 ♘c6 8. ♕d1 d6 9. ♘c3 a6 10. b3 ♗e7 11. ♗b2 0—0 12. ♖c1± Rossolimo—Grob, Dortmund 1951

30 9... ♕c4? 10. ♘a3△ ♘db5+— Uhlmann

31 10... a6!?

32 13. ♘c3 d6 14. e4 g6 15. ♖fe1± Liebert—Pedersen, Kapfenberg 1970 — 9/75

33 6. c3 d5 7. ♗f4 ♗e7 8. ♘bd2 cd4 9. cd4 0—0= Lynch—Tartakower, Buenos Aires 1931; 7. **♗g5** cd4 8. cd4 ♗e7 9. ♘bd2 ♗d7= Rosselli—Kostić, Meran 1926

34 6... ♗e7 7. d5 ♘b8 8. ♘c3 ed5 9. cd5 d6 10. ♘g5 0—0 11. ♕d3 ♘g4 12. ♘e6 ♗e6

13. de6 ♘c6 14. e4 fe4 14. ♕e4± Podhorzer—Beutum, Wien 1933

[35] 7... ♘**d4** 8. ♕d4 ♗e7 9. ♘c3 0—0 10. b3 ♕a5 11. ♗b2 ♗c5 12. ♕d3 a6 13. a3± Takacs—E. Steiner, Budapest 1926; 7... **a6** 8. ♘c3 ♗c5 9. ♘c2 d6 10. e4 e5 11. ♗g5 h6 12. ♗f6 ♕f6 13. ♘d5± Kotov—Pimenov, SSSR 1954; 7... ♗**e7** 8. ♘c3 0—0 [8... a6 9. e4 fe4 10. ♘e4 0—0 11. c5 ♘e4 12. ♗e4 ♘d4 13. ♕d4 d5 14. cd6 ♕d6 15. ♕d6± Blümich—Stephan, Deutschland 1935; 9. b3!?] 9. b3 [9. ♘c2 b6 10. ♗f4 ♗b7 11. ♘b5 ♘a5 12. b3± Koltanowski—Keres, Ostende 1937] ♘g4 [9... a6 10. ♗b2 ♕c7 11. e3 ♖b8 12. ♖c1± Krtička—Hromadka, Praha 1928] 10. ♗b2 [10. ♘c6?! dc6 11. h3 ♘f6 12. ♕d8 ♖d8 13. ♗e3 e5 14. ♖fd1 ♖d1 15. ♖d1 ♗e6∓ ⊥ Buerger—Keres, Margate 1937] ♗f6 11. ♘db5± Chalupetzky, Toth; 11. e3± Sokolov

[36] 8. ♘b3 ♗e7 [8... ♕e7 9. ♘c3 a6 10. e4 fe4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♗e4 ♗a7 13. c5± Grünfeld—Beutum, Wien 1934; 8... ♗b6 9. ♘c3 0—0 10. ♗f4 a6 11. ♗d6± Rejfíř—Hromadka, Praha 1927] 9. ♘c3 0—0 10. e4 fe4 11. ♘e4 d6 12. ♗e3 [12. ♕e2 ♗d7 13. ♗d2 ♕c7 14. ♖ac1± Moritz—Sämisch, Deutschland 1927] ♘e5 13. ♖c1 ♘f7 14. ♘c3± Montiel—Maderna, Argentina 1946

[37] 9... ♘e5 10. b3 d6 11. ♗b2 ♘eg4 12. h3 ♘h6 13. ♘c2± Grünfeld—Colle, Kecskemet 1927

[38] 10. b3!?△ ♗b2

[39] 10. c5!?

[40] 13. c5 ♘c4 14. ♘f5!? ♗c5 15. bc5 ♕c5 16. ♘h6 gh6 17. ♗c1± Rubinstein—Tarrasch, Hastings 1922

[41] 5. b3 d6 6. ♗b2 0—0 7. ♘bd2 ♕e8 8. e3 ♗d7 9. ♘g5 ♘c6 10. 0—0 ♕g6 11. ♘gf3 ♖ae8∞ Bilek—Farago, Hungary (ch) 1968/69

[42] 6. ♘**c3** d5 7. ♗f4 b6 8. ♘b5 ♘e8 9. c4 ♗b7 10. cd5 ed5 11. ♕b3 c6 12. ♘c3 ♔h8 13. ♕c2 ♘d7∞ Darga—Dückstein, Luzern 1963; 6... d6!?; 6. ♘e5 ♘c6 [6... d5 7. b3 c6 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♘d3 ♗d6 10. ♘bd2 g4 11. c4± Navarovszky—Mariotti, Reggio Emilia 1967/68] 7. b3 ♘e5 [7... a5 8. a4 ♗d6 9. ♘c4 ♗e7 10. ♗b2 ♕e8 11. ♘bd2 ♕h5 12. e3± Thibaut—Möller, Moskva (ol) 1956] 8. de5 ♘g4 9. ♗b2 d6∞; 6. ♕**d3** d6 7. ♘bd2 ♘c6 8. e4 fe4 9. ♘e4 e5 10. de5 de5 11. ♘f6 ♗f6 12. ♕b3 ♔h8 13. c3 ♕e8= Spiridonov—Sax, Debrecen 1969; 6. ♘**bd2** d6 7. c3 ♘c6 8. ♕c2 e5 9. de5 de5 10. e4 ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♘e1 ♕e8 13. ♗e4 ♕h5 14. ♗e3 ♗e6 16. ♘g2 ♔h8 16. f3± Martinović—Mesing, Beograd 1977; 9... ♘e5!?; 6... ♘e4!?; 6... d5!?

[43] 6... **b6** 7. ♘e5 c6 8. c4 ♗b7 9. ♗b2 [9. ♗a3 ♗a3 10. ♘a3 d6 11. ♘d3 e5!? 12. ♘c2 ♘bd7∞ Bertok—Toluš, Wien 1957] d6 10. ♘d3±; 6... ♘**e4** 7. ♗b2 ♗f6 8. ♘bd2 c5 9. e3 ♘d2 10. ♕d2 d6 11. c4 ♘c6 12. ♖fd1± Bauza—Estrada, Montevideo 1954; 9... d5!?; 6... **a5** 7. a4 b6 8. ♘e5 c6 9. ♘bd2 ♗b7 10. e4 d5 11. ef5 ef5 12. ♗b2 ♗d6 13. ♕f3± Flor—Roessel, Wageningen 1958; 6... ♕**e8** 7. ♘bd2 ♕h5 8. ♖e1 d5 9. ♘e5 ♘bd7 10. ♘d3 g5 11. c4 c6 12. f3 ♗d6∞ Udovčić—Knežević, Jugoslavija (ch) 1960; 7. ♗b2! d6 — 6... d6; 6... **d5** 7. ♗b2 [7. ♘bd2 c6 8. ♘e5 ♘bd7 9. ♘d3 ♕e8 10. e3 b6 11. ♗b2 ♗a6 12. ♘f3 ♗d6 13. ♖c1 ♖c8 14. c4± Bauza—Trompovsky, Montevideo 1954] c6 8. ♘bd2 ♕e8 9. c4 — A 93

[44] 7... ♘**bd7** 8. ♕d3 ♘e4 9. ♘fd2! d5 10. f3 ♘d2 11. ♘d2 ♘f6 12. e4 ♗d7 13. c4 c6 14. ♖ae1± Model—Sergejev, SSSR 1927; 7... **c6** 8. ♘bd2 ♕c7 9. c4± — A 96

[45] 8. ♘bd2 ♘c6 9. e3 ♗d7 [9... ♕h5 10. ♘e1±] 10. ♕e2 ♕h5 11. e4 fe4 12. ♘e4 e5∞ Orbaan—Dückstein, Wageningen 1957; 9. ♖e1!?±

[46] 8... ♘bd7 10. ♘d3 ♘e4 10. f3 ♘g5 11. e3 ♗f6 12. ♘bd2 d5 13. c4 c6 14. ♕e2 ♘f7 15. e4± Kolarov—Nikolić, Varna 1971

[47] 9... ♗**d7** 10. ♘d2 ♕f7 10. e4±; 9... ♘**d8** 10. ♘d2 ♕g6 11. e3 ♘f7 12. ♕e2 ♕h6 13. e4 ♗d7 14. e5± Lebedev—Grigorjev, SSSR 1933; 9... ♗**d8** 10. ♘d2 ♘d7 11. e4 ♗f6 12. d5 ♘ce5 13. de6 ♕e6 14. ♘f4 ♕f7 15. ef5± Čistjakov—Molčadski, SSSR 1934

[48] 13. ♕e2 ♘e4 14. f3 ♘d2 15. ♕d2 ♘f7 16. ♕e2 ♗f6 17. ♖ad1± Barcza—Walter, Zürich 1959

[49] 8. ♘**bd2** a4 [8... ♕e8 9. ♘e1 ♘c6 10. ♘d3 ♘b4 11. ♘e1 ♕h5 12. a3 ♘c6 13. ♘d3 ♗d7 14. c4± Flesch—Filep, Hungary 1962] 9. c4 ♕e8 10. e3 ♘c6 11. ♘e1 ♘d8 12. ♘d3 ♖b8 13. b4± Behrenssen—Palermo, Mar del Plata 1965; 8. **a4** ♕e8 9. ♘bd2 ♕h5 10. e3 g5 11. ♘e1 ♕g6 12. ♘d3 ♘c6 13. ♖e1 ♗d7 14. e4 fe4 15. ♘e4± Udovčić—Stanciu, Hamburg 1965

[50] 8... ♘a6 9. ♘bd2 c6 10. ♖e1 ♘c7 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♖e4 ♗d7 14. ♗h3 ♗f6 15. ♕e2 b5 16. ♘e1± Wexler—Pelikan, Argentina (ch) 1955

[51] 9. ♘bd2 ♘c6 10. ♖e1 [10. e3 ♗d7 11. ♕e2 ♕h5 12. e4 fe4 (12... f4 13. e5±↑ Najdorf—Sanguineti, Argentina 1955) 13. ♘e4 e5∞] ♕h5 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♖e4 ♗f6 14. ♕d2 g5 15. ♖f1± B. Andersen—Dückstein, Kopenhagen 1965

[52] 9... ♕h5 10. ♘d3 ♕h6 11. ♘d2 g5 12. e4 fe4 13. ♘e4± Lengyel—Hindle, Hastings 1963/64

[53] 10... ♘**d8** 11. ♘d2 ♗d7 12. e4 fe4 13. ♘e4 ♗c6 14. ♕e2± Navarovszky—Szöllösi, Hungary (ch) 1961; 10... ♗**d8** 11. ♘d2 ♕h5 12. c4 g5 13. e4 ♕d1 14. ♖fd1± ⊥ A. Rabinovič—Rjumin, SSSR 1933

54 12. e3 ♕h6 13. ♕e2 ♖ae8 14. c4 e5!? 15. d5 ♘d8∞ Barcza–Ojanen, Helsinki (ol) 1952

55 13. ♕e2△ e5±

56 **4. b3** ♗g7 5. ♗b2 0–0 6. d5 c6 7. dc6 bc6 8. ♘f3 d6 9. 0–0 [Fernandez–Pelikan, Argentina 1971] e5=; 4. ♘**d2** ♘c6 [4... ♗g7 5. c3 ♘c6 6. e4 fe4 7. ♘e4 ♘e4 8. ♗e4 0–0 9. ♘e2 e5∞ de Jong–Seitz, Hastings 1934/35] 5. d5 ♘b4 6. c4 [6. ♘c4 c6! 7. d6 b5 8. ♗d2 bc4 9. ♗b4 ed6 10. ♗d6 ♗d6 11. ♕d6 ♕e7∓ Szabo–Gheorghiu, Budapest 1970 — 9/71] a5 7. a3 ♘a6 8. b4 ♗g7 9. ♖b1 0–0 10. ♘gf3 ab4 11. ab4 c5!= Gheorghiu

57 4... **d5** 5. ♗g5 c6 6. ♕d2 ♘a6 7. f3 ♗e6 8. ♘h3 ♕d7 9. ♘f4 0-0-0 10. 0-0-0 ♗g7 11. ♖he1 ♖he8 12. ♗h3 ♗g8 13. e4± Averbah–Ozols, Adelaide 1960; 6... ♗g7!?; 6... ♘e4!?; 4... **d6** 5. e4 fe4 [5... ♘c6 6. ♘ge2 ♗g7 7. ♗g5 h6 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘f4± Pomar–Menvielle, Palma de Mallorca 1966; 5... c6 6. ♕e2 fe4 7. ♘e4 ♘e4 8. ♗e4 ♘d7 9. ♘f3 ♗g7 10. ♘g5 ♘f6 11. ♗d3± Agdamus–H. Garcia, Argentina 1972] 6. ♘e4 ♗g7 7. ♘f6 ef6 8. h4 ♘c6 9. h5 f5 10. ♗e3 ♕e7 11. ♘e2 g5 12. h6 ♗f6 13. ♕d2 ♗d7 14. 0-0-0 0-0-0 15. ♘c3± Szabo–Hort, Kecskemet 1964

58 6... ♘**c6** 7. ♘f6 ef6 8. ♘e2 0–0 9. 0–0 f5 10. c3 d5 11. ♘f4 ♘e7 12. ♖e1 c6 13. ♘d3± Averbah–Palermo, Mar del Plata 1965; 6... **d5** 7. ♘g5 0–0 8. c3 h6 9. ♘h3 c5 10. dc5 e5 11. ♘e2 ♘c6 12. 0–0 ♕e7∞ Gerusel–Besser, BRD 1965; 6... **0—0** 7. ♘f6 ef6 8. ♘e2 d5 9. ♘f4 c6 10. 0–0 ♖e8 11. ♖e1 ♘a6 12. ♗d2 ♗f5 13. c3 ♕d7= Wade–Jongsma, England–Nederland 1961

59 7... **0—0** 8. ♘e2 c6 9. c4 d6 10. 0–0 ♘d7 11. d5 c5 12. ♘f4 ♘e5 13. ♕c2 ♖b8 14. ♗d2± Euwe–Bhend, Zürich 1954; 7... **a5** 8. h4 ♖a6!? 9. ♗e3 d5 10. ♗d3 ♖e6 11. ♘f3 ♕d6 12. ♕d2 ♘c6 13. c3 0–0∞ A. Zajcev–Guskov, SSSR 1965; 8. ♘e2!?

60 9. c3 e5 10. de5 ♘e5 11. ♘e2 [11. ♗d5?! ♗f5∓; 11. ♕d5?! ♕e7 12. ♘e2 ♗g4∓] c6 12. 0–0 0–0=

61 13. 0–0 ♕d7 14. ♘f4 [Cruz–Rubinetti, Argentina (ch) 1965] c6=

62 5... **h6** 6. ♗f6 ♗f6 7. e4 e6 8. ♘ge2 ♘c6 9. ♕d2 d6 10. ef5 ef5 11. 0–0 ♔f7 12. ♘d5± Jansson–Zwaig, Raach 1969; 5... **c6** 6. ♕d2 h6 7. ♗f6 ♗f6 8. e4 d6 [8... fe4 9. ♗e4 ♔f7 10. 0-0-0 d5 11. ♗d3± Tajmanov–Vinogradov, SSSR 1947] 9. 0-0-0 ♕a5 [9... ♗e6 10. ♘ge2 ♘d7 11. ♘f4 ♗f7 12. ef5 gf5 13. ♗h3 ♕a5 14. ♕d3± Holmov–Gheorghiu, Soči 1964] 10. ♔b1 fe4 11. ♗e4 ♗f5 12. ♕d3 0–0 13. ♘ge2 ♗g7 14. ♘f4± Mecking–Canobra, Mar del Plata 1969; 5... **c5** 6. d5 d6 7. ♘h3 ♘a6 8. ♘f4 ♘c7 9. h4 ♘g4∞ Borisenko–Kuzminih, SSSR 1951

63 6... **d6** 7. d5 [7. h4!? Bronštejn] ♘e5 8. ♘f3 ♘f7 9. h4 c5 10. dc6 ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♘d4 ♘g5 13. hg5 ♕b6 14. 0-0-0 bc6 15. ♗e4± Furman–Čerepkov, SSSR (ch) 1967 — 5/84; 6... **h6** 7. ♗f6 ♗f6 8. ♘f3 d6 9. ♘d5 e5 10. de5 de5 11. 0-0-0 ♗e6= Leskovar–Pelikan, Mar del Plata 1969; 8. d5!?

64 7. ♗h6 ♗h6 8. ♕h6 ♘d4?! 9. 0-0-0 c5 10. e3 e5 11. ed4 cd4 12. ♘f3!±→ Kopilov; 8... ♗e6!△ ♕d6, 0-0-0= Tajmanov

65 9... ♕c7? 10. ♗c6 ♕c6 11. ♕d4±

66 10. ♘a8? ♗f2 11. ♔d1 ♕d2 12. ♔d2 ♖d8 13. ♔c3 ♗d4 14. ♔b3 ♗e6 15. c4 ♘a5 16. ♔c2 ♘c4∓

67 10... ♗b2? 11. ♖b1 ♕d2 12. ♘d2 ♗c3 13. ♖b3 ♗d2 14. ♔d2± Botvinik–Kopilov, SSSR (ch) 1951

68 12. ♖hf1 ♕b6 13. e3 h6 14. ♔g1 ♗e6=

69 13. ♘e5 ♕e5 14. ♗c6 ♕c3 15. ♗d5 ♗e6 16. ♗e6 ♔e6 17. bc3 ♖hc8=

70 **5. d5** d6 6. ♘f4 c5 7. h4 0–0 8. h5 ♕e8 9. hg6 hg6 10. ♘d2 ♘a6 11. ♘f3 ♘e4∞ Solmundarsson–Padevski, Siegen (ol) 1970; **5. ♘c3** d6 6. ♘f4 e5 7. de5 de5 8. ♕d8 ♔d8 9. ♘fd5 c6 10. ♘f6 ♗f6= Karper–Ghitescu, Amsterdam 1965; **5. ♘f4** ♘c6 [5... 0–0 6. h4 ♘c6 7. h5 ♕e8 8. hg6 hg6 9. ♘c3 ♔f7 10. d5 ♘e5 11. ♕d4 d6∞ Aljehin–Tartakower, Karlovy Vary 1923] 6. d5 ♘e5 7. ♘c3 c6 8. ♘d3 ♘f7 9. 0–0 0–0 10. f4 cd5 11. ♘d5 ♘d5 12. ♗d5 e6 13. ♗g2 d5= Rubinstein–Bogoljubov, Karlovy Vary 1923; **5. c3** c6 6. ♘d2 [6. a4 d6 7. ♕b3 e5 8. de5 de5 9. ♘a3 ♘a6 10. ♗e3 ♕e7 11. ♘c4 ♘d5∞ Toth–Knežević, Italia 1973] d6 7. ♘f3 ♕c7 8. ♕b3 ♕b6 9. ♘f4 ♕b3 10. ab3 ♘e4 11. ♘d3 ♗e6= Geler–Gufeld, Kislovodsk 1968

71 **6. b3** c5 7. c3 cd4 8. cd4 ♘c6 9. ♗b2 d5 10. ♘bd2 e6 11. ♘f3 ♘e4∞ Diez del Corral–Bhend, Wien 1972; **6. ♘d2** d6 7. ♘f3 e6 8. c3 ♕e7 9. ♘f4 ♔h8 10. ♘d3 ♘c6 11. ♗f4 ♘e4= Jongsma–Sax, Amsterdam 1972

72 13. ♕d2 fe4 14. ♘e4 ♕a5 15. c3 ♘e5= Joffie–Kolbaek, Ybbs 1968

73 **5. b3** 0–0 [5... d6 6. ♗b2 ♘e4 7. ♘bd2 ♘c6 8. e3 ♘d2 9. ♕d2 ♕d7 10. 0-0-0 e5 11. de5 de5 12. ♘g5! ♕e7 13. ♗c6 bc6 14. f4± Trifunović–Matulović, Jugoslavija (ch) 1960; 5... e6 6. ♗a3 d6 7. ♕d3 0–0 8. ♘bd2 ♘c6 9. 0–0 a5 10. c3 ♖e8∞ Basman–Nikolić, Varna 1971; 6. ♗b2!?] 6. ♗b2 d5! 7. c4 c6 8. 0–0 ♗e6 9. ♘g5 ♗f7 10. ♘c3 ♕e8 11. ♕d3 h6 12. ♘f7 ♕f7 13. f3 ♘bd7 14. cd5 [14. e4? dc4 15. bc4 ♘b6!∓ Portisch–Smislov, Portorož (m) 1971 — 11/61] ♘d5 15. ♘d5 ♕d5= Portisch

74 **6. c3** d6 7. ♕b3 e6 8. ♘bd2 a5 9. a4 ♘a6 10. ♖e1 ♘e4∞ Kavalek–Ciocaltea, Caracas 1970; 7. ♘bd2 — 6. ♘bd2; **6. ♘c3** d6 7. d5 [7. ♕d3 c6 8. e4 fe4 9. ♘e4 ♘e4 10. ♕e4 ♗f5∞

Kuzmin—Koc, SSSR 1969 — 8/66; 7. ♖e1 d5 8. ♗f4 c6 9. ♕c1 ♖e8 10. ♘a4 ♘bd7 11. c4 e6 12. b4 b6 13. cd5 cd5 14. b5 ♗b7 15. ♕a3 ♘e4 16. ♖ac1 g5 17. ♗c7 ♕e7∞ Matera—Borngässer, Teesside 1974] c6 [7... ♘bd7 8. ♘d4 ♘b6 9. a4 a5 10. h3± Cobo—Menvielle, La Habana (ol) 1966] 8. ♘d4 cd5 9. ♘d5 ♘e4 10. c3 e6 11. ♘b4 a5 12. ♘d3 [12. ♘bc2 a4 13. ♘a3 ♘c6= Doda—Johannessen, Tel Aviv (ol) 1964] a4 13. f3 ♘f6 14. a3 e5 15. ♘c2 ♗e6= Kottnauer—Johannessen, Tel Aviv (ol) 1964; **6. d5** c6 [6... ♘a6 7. c4 ♘c5 8. ♗e3 ♘ce4 9. ♘bd2 c5 10. ♘e4 ♘e4 11. ♕c2± Reshevsky—Hasenfuss, Kemeri 1937; 6... d6 7. ♘d4! ♕e8 8. ♘c3 c6 9. ♗g5 ♗d7 10. ♗f6 ♗f6 11. e4 c5 12. ♘e6 ♗e6 13. de6 ♗c3 14. bc3 ♘c6 15. f4± Borisenko—Lutikov, SSSR 1958] 7. c4 d6 [7... ♘e4 8. ♘c3!? ♘c3 9. bc3 ♗c3 10. ♖b1 ♘a6 11. ♗h6 ♗g7 12. ♗g7 ♔g7 13. ♕d4 ♔g8 14. e4±↑ Šamkovič—Kotkov, SSSR 1958; 7... ♘a6 8. ♘c3 ♘c5 9. ♗e3 ♕a5 10. ♕d2 ♘a4 11. ♘a4 ♕a4 12. b3 ♕a6 13. ♗d4± Darga—Cobo, La Habana 1964] 8. ♘c3 — A 88

[75] 6... c6 7. b3 a5 8. a4 ♘e4 9. ♗b2 d5 10. ♘e5 ♗e6 11. ♘e4 fe4 12. f3 ef3 13. ef3± Pytel—Zwaig, Nice (ol) 1974

[76] 7. c3 ♘c6 [7... ♕e8 8. ♖e1 d5 9. ♘e5 g5 10. ♕b3 e6 11. f3 ♘c6 12. ♘d3± Geler—Knežević, Kislovodsk 1968] 8. b4 [8. ♕b3 ♔h8 9. d5 ♘b8 10. ♘d4 ♘a6 11. ♕c2 e6 12. de6 c6∞ Sandor—Gaprindašvili, Wijk aan Zee II 1969; 8. ♖e1 — 7. ♖e1] a6 9. ♕b3 e6 10. ♗b2 ♔h8 11. c4 e5 12. d5 ♘e7 13. e4∞ Vadasz—Sax, Hungary (ch) 1972

[77] 7... c6 8. e4 f4 [Malich—Knežević, Dečin 1976 — 22/118] 9. e5± Malich

[78] 8. c3 e5 [8... ♔h8 9. e4 fe4 10. ♘e4 ♘e4 11. ♖e4 e5 12. ♗g5± Gligorić—Rajković, Jugoslavija (ch) 1975 — 19/75; 9... f4!? Bukić] 9. de5 de5 10. ♕b3 [10. e4 f4∞ Bukić] ♔h8 11. e4 ♕e7 12. ef5 gf5 13. ♘f1 e4 14. ♘h4 ♘g4∞ Foguelman—Pelikan, Argentina 1956

[79] 13. ♖h4 ♗f6 14. ♗h6 ♗h4 15. ♗f8 ♗f6 16. ♗h6 ♕e7 17. ♖d1 ♖d8= Matera—Wijgarden, Amsterdam II 1976

[80] **6... c6** 7. ♗b2 d5 8. ♘bd2 ♗d7 9. ♘e5 ♗e8 10. f3 ♘bd7 11. ♔h1 ♗f7 12. e4 e6 13. ♕e2± Lombard—Ciocaltea, Bath 1973; **6... b5** 7. ♗b2 [7. c4 bc4 8. bc4 c5 9. ♗b2 ♕b6 10. ♕c1 ♘c6 11. dc5 ♕c5 12. ♘bd2 ♖b8 13. ♘b3 ♕b6 14. ♘e5 ♗b7∞ Olafsson—Larsen, Beverwijk 1961] ♗b7 8. ♘bd2△ c4±; **6... ♘e4** 7. ♗b2 ♘c6 [7... d5 8. ♘e5 f4 9. ♘d2 ♘g5 10. ♘df3 ♘f3 (10... ♘h3? 11. ♔h1 fg3 12. hg3 ♘c6 13. ♔h2+— Najdorf—O. Rodriguez, Mar del Plata 1969; 10... ♘e6!?) 11. ♘f3±; 7... c5 8. e3 ♘c6 9. ♕e2 d5?! 10. c4 dc4 11. ♕c4 ♔h8 12. ♘c3 cd4 13. ♘e4 fe4 14. ♘d4 ♘e5 15. ♕c2 ♘f3 16. ♘f3 ef3 17. ♗g7 ♔g7 18. ♕c3± Najdorf—Alexander, Amsterdam (ol) 1954; 9... ♕c7!?] 8. ♘bd2 d5 9. e3 e6 10. ♘e1 b6 11. ♘d3 ♗a6 12. ♘f3 ♖c8 13. ♖e1± Donner—Alexander, Hastings 1954/55

[81] 7... **e5** 8. de5 ♘g4 9. h3 ♘e5 10. ♕d5 ♘f7 11. ♗g7 ♔g7 12. ♘c3 ♕f6 13. ♕d2 ♘e5 14. ♘d5± van Geet—van Baarle, Nederland 1971; 7... **♔h8** 8. ♘bd2 ♘c6 9. c4 e5 10. de5 ♘g4 11. ♕c2 ♘ge5?! 12. ♖ad1 a5 13. c5± Najdorf—Canobra, Mar del Plata 1969 — 8/65; 11... de5±; 7... **♘e4** 8. ♕c1 e6 9. c4 ♕e8 10. ♘c3 ♘c3 11. ♗c3 ♘d7 12. c5 ♕e7 13. cd6 cd6 14. ♕a3± R. Garcia—Petersen, Lugano (ol) 1968; 7... **♘bd7** 8. ♘bd2 ♖e8 [8... ♕e8 9. e4 ♘e4 10. ♘e4 fe4 11. ♘g5 ♘f6 12. ♘e4± Sokolov—Simić, Jugoslavija 1971] 9. ♘c4 ♘b6 10. ♕d3 c6 11. a4 ♗e6 12. ♘b6 ♕b6 13. ♘g5 ♗d7 14. ♕c4± Najdorf—Quinteros, Buenos Aires 1968; 7... **♘h5** 8. e3 ♘c6 9. ♘a3 e6 10. c4 ♕e7 11. ♘c2 a5 12. ♕d2 ♗d7 13. ♖ab1 ♘d8 14. ♖fd1 ♘f6∞ Franco— Haag, Oberhausen 1961; 12. a3△ b4±

[82] 8. ♘bd2 e6 [8... ♘e4 9. c4 e6 10. ♕c2 ♘d2 11. ♕d2 ♕e7 12. ♖ad1 e5 13. de5 de5= Rabar—Bhend, München 1954] 9. ♖e1 ♘e4 10. e3 ♘d2 11. ♕d2 e5 12. de5 de5= Gudmundsson—Barda, Moskva (ol) 1956

[83] 11... ♘e8!? Tajmanov

[84] 13. cb4 ♘c4 14. ♘c4 ♖c4 15. ♕b3 ♖c8 16. ♘d2 ♕e8 17. e3 h6 18. ♗d4 b5 19. ab5 ♗b5 20. ♖fc1± Larsen—Reyes, Lugano (ol) 1968

[85] **8... ♘a6** 9. ♘e1 ♕c7 10. ♘d3 ♖e8 11. e4 e5 12. de5 de5 13. ♖e1± Gerusel—van der Weide, Wijk aan Zee 1973; **8... ♔h8** 9. ♖e1 a5 10. a3± Najdorf—Schweber, Mar del Plata 1968 — 6/12

[86] **9. a3** ♘a6 10. e3 [10. ♖e1 ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♘d2 d5 13. f3 ef3 14. ♗f3 ♘c5∞ Bielicki—Pelikan, Argentina 1960] ♘c7 [10... ♗d7 11. ♕e2 ♕c7 12. e4± Bolbochan—R. Garcia, Mar del Plata 1966] 11. ♕e2 ♔h8 12. ♘e1 ♗e6 13. c4 ♗g8 14. ♘d3 ♘d7= Sanguineti—Pelikan, Argentina 1968; **9. ♘e1** ♕c7 10. ♘d3 ♘bd7 11. ♘f4 ♘b6 12. e4 fe4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e4 d5 15. ♗g2± Udovčić—Dimc, Jugoslavija (ch) 1953

[87] 10. e3 ♔h8 11. ♘e1 ♘b4 12. c3 ♘bd5 13. ♘d3 ♕b6 14. ♖e1 ♘c7 15. c4 ♗e6∞ Milić—Bronštejn, Beverwijk 1963

[88] 13. e3 ♗d7 14. ♖c1 ♖ad8 15. ♗a3 ♕a6 16. c4± Panno—Gheorghiu, Varna (ol) 1962

A82 — 1. d4 f5 2. e4

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	ef5[2]	♕f3[3]	♗d3	♕d3	♘f3	0—0	c4	♖e1	±
	d6[1]	♗f5	♕c8[4]	♗d3[5]	♘c6	e6	♕d7[6]	0-0-0	♘f6[7]	
2	. . .	f3[8]	c4[10]	♘c3	♕c2[12]	♗g5	cd5	♕a4	de6	∓
	fe4	d5[9]	e6	♗b4[11]	♘f6	c5	cd4	♔f7	♗e6[13]	
3	. . .	♘c3	h4[15]	h5	f3	♗b5[16]	h6[17]	♘ge2	gf3	∓∓
	. . .	g6[14]	d5	♗g7	♘c6!	♕d6	♗f6	ef3	♗f5[18]	
4	. . .	. . .	♘e4	♘g5	♘1f3[20]	♗d3[21]	♗e2	h4	♘f7	∓∓
	. . .	. . .	d5	c5!?[19]	♘c6	c4	♗g7	♗g4	♔f7[22]	
5	. . .	. . .	. . .	♘g3	h4[23]	♗b5[2]	♗c6	♘1e2[26]	c3	=
	. . .	. . .	. . .	♗g7	♘c6[24]	♕d6	bc6	♗a6	e5[27]	

1. d4 f5 2. e4 fe4 3. ♘c3 ♘f6

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
6	g4?!	g5	f3	de5[31]	fe4!?[33]	a3	b4	♕d8	ba5[34]	±
	d5[28]	♘g8[29]	e5[30]	♗b4[32]	d4	♗a5	dc3	♔d8		
7	. . .	f3[35]	g5[36]	♗g5	♗g2[38]	♘ge2	a3	♗e3	♗f4	∓
	h6!	d5	hg5	♗f5[37]	e3[39]	♘c6	e6	♗d6	♗f4[40]	
8	f3	♗e3	♕d2[43]	♘h3	♘f4	♘d3	♕f2	♘e5	♕e3	±
	e3[41]	d5[42]	♘bd7	♘b6	g5	♘c4	g4	♘e3	gf3[44]	
9	. . .	fe4[45]	de5[46]	♘f3[47]	♗f4	♗g3	♗f2	♗d4	♕d2	±
	♘c6	e5	♘e5	d6?![48]	♘g6[49]	♘h5[50]	♘hf4	♗e6[51]	♗g4[52]	
10	. . .	. . .	. . .	. . .	♗g5[53]	♗h4	♗g3![55]	hg3	♕d4	±
	. . .	. . .	. . .	♗d6	h6	♘g6[54]	♗g3	♕e7	d6[56]	
11	. . .	♘f3	♗d3	♕e2[58]	dc5	♗g5	♘e5	♖f1	♘g4	±
	ef3	e6?!	♗e7[57]	c5	♗c5	0—0	♘c6	d5[59]	♗e7[60]	
12	. . .	. . .	♘e5![61]	dc5	♗f4	♗b5![64]	♕e2	♗c6!	♘e4	±
	. . .	d5?!	c5[62]	♘c6	♗e6[63]	♗d7[65]	d4[66]	bc6[67]		
13	. . .	. . .	♗f4[68]	♕d2	♗h6[69]	♗g7	♗d3[70]	0—0	♘e5[71]	∓∓
	. . .	g6	♗g7	0—0	d5	♔g7	♘c6	♗g4		
14	. . .	fe4[72]	♗g5[73]	♗c4[74]	♘ge2	0—0	♕e1[77]	♖d1	♗b5	=
	d5	de4	♗f5	♘c6[75]	♕d7	e6[76]	0-0-0[78]	♘a5	c6[79]	

[1] 2. . . e6?! 3. ef5 ef5 4. ♗d3 [4. c4 ♘f6 5. ♘c3 ♗e7 6. ♗d3 d6 7. ♘f3 0—0 8. 0—0 ♘c6 9. ♖e1 ♘b4 10. ♗f1 c5 11. d5± Becker—Beutum, Wien 1926] d6 5. ♘f3 ♘f6 6. 0—0 ♗e7 7. ♖e1± × e6 Tajmanov

[2] 3. e5 de5 4. de5 ♕d1 5. ♔d1 [Grünfeld—Wolf 1914] ♘c6=; 3. ♘c3 ♘f6 4. ♗d3 ♘c6 5. ♘f3 g6 6. ef5 gf5 7. ♕e2 ♗g7 8. ♗c4 d5 9. ♗b5 0—0 10. 0—0 ♔h8 11. ♗f4 ♘e4 12. ♗c6 bc6 13. ♘e5± Flor—Hasenfuss, Kemeri 1939

[3] 4. ♘c3 ♘f6 5. ♗d3 ♕d7 6. ♗f5 ♕f5 7. ♕f3 ♕f3 8. ♘f3± ⊥ Ahues—Brinckmann, Deutschland (m) 1930; 4. ♗d3 ♗d3 5. ♕d3 ♘c6 6. ♘f3 e6 7. 0—0 ♕d7 8. c4± Tajmanov; 4. . . ♕d7!?

[4] 4. . . ♗c2 5. ♕b7 ♘d7 6. ♘a3± Euwe

[5] 5. . . ♗g4!?

[6] 8. . . ♗e7 9. ♖e1± × e6 Euwe

[7] **10. . . e5** 11. ♘c3± Euwe; **10. . . ♘f6** 11. ♗d2 ♖e8 12. ♘a3 ♗e7 13. b4 ♖hf8 14. b5 ♘d8 15. ♘c2 ♘h5 16. a4 g5 17. a5!± Euwe—Weenink, Amsterdam 1923

[8] 3. ♘d2?! ♘f6 [3. . . d5!?] 4. g4 d5 5. g5 ♘fd7 [5. . . ♗g4∓]6. f3 e5! 7. fe4 ♗e7! [7. . . ♕g5 8. ♘gf3 ♕h5 9. ed5?! ♗d6 10. ♘e4 0—0 11. ♗g2 ♗g4 12. ♕e2 ♗b4 13. c3 ed4! 14. ♘d4 ♕h4 15. ♔d1 ♗e7∓ Bisguier—Bronštejn, Göteborg (izt) 1955; 9. ♗g2!∞] 8.

h4 0—0 9. ♘gf3 ed4 10. ed5 ♘b6∓ Bellin; 4. f3 — 3. f3

[9] **3... e6** 4. ♘d2 [4. ♘c3 e3 5. ♗e3 d5 6. ♗d3 c5 7. dc5 ♘d7 8. ♗b5 ♘e7 9. ♗g5 h6 10. ♗e3 ♘c6 11. f4 ♕f6 12. ♗d3 ♘c5 13. ♕h5 ♔d8 14. ♗c5 ♗c5 15. ♘ge2 ♗d7∞ Vilardebo—Kmoch, Praha (ol) 1931] ef3 5. ♘gf3 ♘f6 6. ♗d3 ♗e7 [6... c5?! 7. 0—0 cd4 8. ♘g5 d5 9. ♘h7 ♗d6 10. ♘b3 ♕c7 11. h3 ♘c6 (Denker—Dake, USA 1934) 12. ♗g6 ♔d7 13. ♘f6±] 7. 0—0⩲; 3... **ef3** 4. ♘f3 ♘f6 5. ♗d3 d6 6. 0—0 ♗g4 7. ♕e1 ♘c6 8. c3 g6∞ Doulton—Reifenberg, Southsea 1950; 3... **e5** 4. de5 ♘c6 [4... d5!?] 5. ♕d5 ef3 [5... ♕e7 6. f4 d6 7. ed6 cd6 8. ♗b5 ♗d7 9. ♘c3 ♘f6=] 6. ♘f3 ♘ge7 7. ♕e4 d5 8. ed6 ♕d6 9. ♗f4 ♗f5= Elo—Powers, USA 1948; 3... ♘**f6** 4. ♘d2 ♘c6 5. fe4 e5! 6. ♘gf3 ed4! [6... d6?! 7. c3 ♕e7 8. ♗b5 ♗d7 9. 0—0 0-0-0 (Ed. Lasker—H. Steiner, Wien 1951) 10. d5±] 7. e5 ♘g4∓; 4. ♘c3 — 3. ♘c3

[10] 4. ♘c3! ef3 5. ♘f3 ♗g4 6. h3 ♗f3 [6... ♗h5 7. g4 ♗g6 8. ♘e5±] 7. ♕f3 e6 8. ♗d3⩲⟳↑ Kuzminih; 4... ♘f6 — 3. ♘c3

[11] 5... ♘f6 6. ♗g5 ♗b4 [6... ♗e7 7. ♕d2 0—0 8. 0-0-0 ♘c6 9. ♘h3 e5 10. de5 ♘e5 11. ♗f4 ♘g6 12. g3 ef3 13. cd5 ♗d6 14. ♗d6 ♕d6 15. ♘g5 ♗f5∞ Schweiger—Tartakower, Budapest 1921] 7. ♕b3 ♗c3 [7... ♘c6!?] 8. bc3 ef3 9. ♘f3 0—0 10. ♗d3 ♘c6 11. ♕c2 h6 12. ♗f4 ♗d7 13. 0—0 ♗e8 14. ♘e5 ♕e7∞ Barthe—Tartakower 1936

[12] 6. fe4? ♕h4∓

[13] 11. ♕b4 dc3 12. bc3 ♖e8 13. ♗b5 ♘c6 14. ♗c6 bc6 15. ♗f6 ♕f6∓ Tartakower—Mieses, Haag 1921

[14] **3... d5**? 4. ♕h5 g6 5. ♕d5 ♘f6 6. ♕d8 ♔d8 7. ♗c4 c6 8. ♘ge2 b5 9. ♗b3 b4 10. ♘a4 ♘bd7 11. ♘f4± Lujk—Nikolajevski, SSSR 1968; 3... **e6** 4. ♘e4 ♕h4 [4... ♘f6 5. ♘f6 gf6 6. ♕h5 ♔e7 7. ♗d3 ♕e8 8. ♕h4 ♘c6 9. c3 ♕f7 10. ♘e2 ♔d8 11. ♘f4± Lasker—Bird, London 1899] 5. ♘g3 ♗d6 6. ♘f3 ♕e7 7. ♗g5 ♘f6 8. ♘e5 ♘c6 9. ♗f6 ♕f6 10. ♘e4 ♕h6 11. ♘f3 b6 12. ♘d6 cd6 13. d5± Parr—Wade, England 1946

[15] **4. f3**?! ef3 5. ♘f3 d5 [5... ♗g7 6. ♗g5 d5 7. ♗d3 ♘c6 8. ♘e2 ♗g4 9. c3 ♕d6 10. ♗f4 e5 11. de5 ♘e5 12. ♘e5 ♗e5∓ Helling—Seitz, Duisburg 1929] 6. ♘e5 ♘d7 7. ♗d3 ♘e5 8. de5 c6 9. 0—0 ♗e6 10. ♔h1 ♗g7 11. ♕e2 ♕c7 12. ♘a4 b6 13. ♗f4 ♘h6 14. ♗g3 ♘f7 15. c4 0—0∓ Hollis—Liebert, Leningrad 1960; 4. ♗c4!? ♘f6 5. ♗g5 — A 83

[16] 7. fe4? de4 8. d5 ♘d4 9. ♗e3 ♘f5∓

[17] 8. fe4?! ♕g3 9. ♔f1 ♘h6! 10. ♗h6 0—0 11. ♘f3 ♗h6∓ Flesch—Honfi, Budapest 1966 — 1/62

[18] 11. ♗f4 ♕e6 12. ♕d2 0-0-0 13. 0-0-0⩲

[19] **5... ♘c6** 6. ♗f4 [6. ♗d3 ♕d6!; 6. ♘1f3 h6 7. ♗d3 ♕d6 8. ♗f4 ♕f4 9. ♗g6 ♔d7 10. ♘f7 ♗g7 11. c3 e6 12. ♕a4 ♔e7 13. 0—0 ♔f8 14. ♘h8 ♗h8∓ Colle—Kostić, Bled 1931] ♗g7 7. ♗b5±; 5... **♗g7** 6. ♗d3 ♘f6 [6... ♕d6 7. f4 ♗d4? 8. ♗b5 c6 9. ♕d4 ♕f6 10. ♕d5 cb5 11. ♗d2 ♕f5 12. ♕b3 h6 13. g4!± Reti—Tartakower, Berlin 1928] 7. ♘1f3 [7. h4 ♘c6 8. h5 gh5 9. ♘h7 ♗g4 10. f3 ♕d6 11. ♘f6 ♗f6 12. fg4 ♕g3 13. ♔f1 ♗d4 14. ♕f3 ♕d6 15. ♗f5 e6∞ Rhodes—Seitz, England 1931] 0—0 8. ♘e5 ♘c6 9. c3 ♘e5 10. de5 ♘e4 11. ♗e4 [11. ♘e4±] de4 12. ♕b3 e6 [Spielmann—Seitz, Helsinki 1935] 13. ♘e4!±

[20] 6. ♘e2!?

[21] 7. ♘e5 ♘h6 8. ♗d3 cd4 9. ♘c6 bc6 10. ♘h7 ♕d6 11. ♘g5 e5 12. ♕e2 ♗e7∓ Letelier—Engels, Buenos Aires (ol) 1939; 11. ♘f8∞; 8. c3!?

[22] 11. ♘g5 ♔e8 12. ♗g4 ♗d4 13. ♘e6 ♕b6 14. 0—0 ♘f6 15. ♗f4⩲ Luckis—Engels, Buenos Aires (ol) 1939

[23] **6. ♗f4** ♘c6 7. ♘f3 ♗g4 8. c3 ♕d7 9. ♗e2 0-0-0 10. ♘e5 ♘e5 11. ♗e5 ♗e2 12. ♕e2 ♗e5 13. ♕e5 ♘f6 14. f3 ♕d6 15. ♕d6 cd6= Romi—Tartakower, Paris 1930; **6. ♘f3** ♗g4 [6... ♘c6 7. ♗b5 ♕d6 8. 0—0 ♗g4 9. h3 ♗f3 10. ♕f3 0-0-0 11. ♗c6 ♕c6 12. ♖e1 h5 13. c3 ♖f8 14. ♕e2 ♗f6 15. ♗d2 ♗h4 16. ♕e6± Schiffer—Gerusel, Berlin 1971] 7. c3 ♕d6 8. ♗e2 ♘d7 9. ♗e3 ♗f3 10. ♗f3 0-0-0 11. ♕d2 e5 12. 0-0-0 ♘e7= Noteboom—Seitz, Nice 1931; **6. ♗d3** ♘c6 7. ♘1e2 ♗e6 8. ♗e3 ♘f6 9. ♕d2 ♕d7 10. 0-0-0 ♖f8 11. ♘f4 ♗f7 12. ♖he1 0-0-0 13. h3 ♕d6 14. ♔b1 [Becker—H. G. Andersson, Hallsberg 1973/74] e5!=

[24] 6... ♕d6 7. f4 c5 8. dc5 ♕c5 9. h5 ♗d4 10. ♘h3 ♗h3 11. ♖h3 ♗f2 12. ♔e2 ♗g1 13. c3 e5 14. ♕e1 ♘e7 15. hg6 ♘g6∞ Loose—Lange, Oeynhausen 1942

[25] 7. c3 ♕d6 8. f4 ♘h6 9. ♗e2 0—0 10. ♘f3 ♘g4 11. ♘e5 ♗e5 12. de5 ♘ce5 13. ♖f1 ♗d7 14. a4 c5 15. ♘h1 ♔g7∞ Staldi—Engels, Stuttgart 1939

[26] 9. h5?! e5 10. de5?! ♕e5 11. ♘1e2 ♘e7 12. c3 ♘f5 13. ♗f4 ♕e7 14. hg6 ♘g3 15. ♗g3 ♗a6∓ Marshall—Tartakower, Liege 1930

[27] 11. ♗e3 ♘e7 12. h5 ♖b8 13. ♕d2 ed4 14. ♗d4 ♗d4 15. ♕d4 0—0 16. 0-0-0 c5= Fuderer—Alexander, Beograd 1952

[28] 4... **♘c6** 5. g5 ♘g8 6. d5 ♘e5 7. ♘e4±; 4... **g6** 5. g5 ♘h5 6. ♘e4 d5 7. ♘c3 [7. ♘g3 ♘g7 8. ♘f3 c5 9. c3 ♗g4 10. ♗d3 cd4 11. ♕a4 ♘c6 12. ♘d4 ♕d7∞ Vedenski—Kuzminih, SSSR 1951] c6 8. ♗e2 ♘g7 9. ♗f4 ♗f5 10. ♗d3 ♘d7 11. h4 ♕b6 12. ♘ge2 e6 13. ♕d2 a5 14. ♕e3 0-0-0 15. 0-0-0± Purevzhav—Hoen, Tel Aviv (ol) 1964; 4... **e6** 5. g5 ♘d5 6. ♘e4 ♕e7 7. ♘f3 ♘c6 8. ♗d3 [8. c4 ♘b6 9. ♘c3

e5 10. ♗e3± △ 10... ♕b4? 11. a3! ♕b2 12. ♗d2 Kuzminih] ♘db4 9. ♗e2 ♕f7 [Prohorovič—Smirnov, SSSR 1948] 10. c3±

[29] 5... ♗g4 6. ♗e2 ♗e2 7. ♕e2 ♘fd7 8. ♘d5 ♘c6 9. ♕e4 e5 10. ♘f3± Tajmanov

[30] **6... ♗f5?!** 7. fe4 [7. ♗g2 e3 8. ♗e3 ♘c6 9. f4 e6 10. ♘f3 g6 11. ♕e2 ♗g7 12. 0-0-0 ♘ge7 13. ♘e5 a6 14. h4± Hollis—Parr, England 1967] de4 8. ♘ge2 [8. ♗c4!?] e5 9. ♗e3 ♘c6 10. d5 ♘ce7 11. ♘g3 g6 12. ♗c4 a6 13. ♕d2 ♕d7 14. ♘ge4 ♗e4 15. ♘e4± Schlage—Pahl 1931; **6... ef3** 7. ♕f3 e6 [7... ♘c6!? 8. ♗e3 e5 Kuzminih] 8. ♗d3 ♘e7 [8... g6 9. ♘ge2 ♕e7 10. ♗f4 c6 11. ♗e5 ♗g7 12. ♕g3 ♘a6 13. 0—0 ♗d7 14. ♗d6 ♕d8 15. ♕f4 1 : 0 Tartakower—Mieses, Baden-Baden 1925] 9. ♗f4 a6 10. ♗e5 ♘bc6 11. ♕h5 ♔d7 12. ♘f3 ♘b4 13. 0-0-0 ♘d3 14. ♖d3± Weichert—John, Berlin 1932/33

[31] 7. fe4 de4 8. d5 [8. ♘e4?! (Bronštejn—Dobosz, Sandomierz 1976 — 23/104) ♕d4 9. ♕f3 ♗e6! 10. c3 ♕b6∓ Trajković] ♗f5 9. ♘ge2 ♗b4 10. ♗g2 ♘e7=

[32] 7... ef3? 8. ♕d5 f2 9. ♔f2 ♗e7 10. ♗c4 ♕d5 11. ♘d5± Čerepkov—Livšic, SSSR 1964

[33] 8. a3?! ♗c3 9. bc3 ♗f5 10. ♗g2 ♘c6∓ Hönlinger—Rethy, Wien 1926

[34] ± ⊥ Minev

[35] **5. f4?!** d5 6. ♗e2 g6! 7. ♗e3 h5 8. g5 ♘g8 9. ♕d2 e6 10. f5 ef5 11. ♘h3 c6 12. ♘f4 ♕d6 13. ♘a4 ♘e7 14. 0—0 ♗g7 15. ♘c5 b6∓ Szabo—Alexander, Amsterdam (ol) 1954; **5. d5?!** e6 6. g5 hg5 7. ♗g5 ♗e7 8. ♗f6 ♗f6 9. ♘ge2 d6 10. ♗g2 c6! 11. dc6 d5 12. cb7 ♗b7 13. 0—0 ♗e5 14. h3 ♘c6 15. f4 ♕b6∓ Benediktsson—Kristjansson, Reykjavik 1968; **5. g5** hg5 6. ♗g5 d5 7. ♕d2 ♗f5 8. 0-0-0 c6 9. f3 ♘bd7 10. ♗g2 ♕a5∓ Radugin—Kubel, SSSR 1934; 7. f3 — 5. f3; **5. h4** d5 6. ♗h3 ♘c6 7. ♗f4 g5! 8. ♗e5 [8. hg5 hg5 9. ♗g5 ♗g4 10. f3 ♖h3! 11. ♖h3 ♗h3 12. ♘h3 ♕d7 13. ♘f2 0-0-0 14. ♗f6 ef6 15. fe4 de4 16. ♘ce4 f5—+ Ermolinski—Safarov, SSSR 1977] ♗e6 9. f3 [9. ♘a4? ♘e5 10. de5 ♘d7 11. f4 ♗f7 12. ♘c3 c6 13. ♘ge2 gf4 14. e6 ♗e6 15. ♘f4 ♗f7—+ Jeršov—B. Persic, corr. 1966] ♕d7 10. ♕d2 0-0-0∓

[36] **6. ♗g2** e5! 7. de5 ♘g4!∓; **6. ♗f4** e6 7. ♕d2 ♗d6 8. 0-0-0 ef3 9. ♗d6 cd6 10. ♘f3 0—0 11. ♖g1 ♘e4 12. ♕g2 ♕f6 13. ♗e2 ♕f4 14. ♔b1 ♘c6 15. h4 g6∓ Menčik—Sultan Khan, Cambridge 1932

[37] 7... ef3 8. ♕f3 c6 9. ♗d3 ♕b6 [9... ♔f7? 10. ♘ge2 ♗g4 11. ♕g2 ♕d7 12. 0-0-0 ♗f5 13. ♗f5 ♕f5 14. h4 ♘bd7 15. ♖hf1± Godai—Horner 1926] 10. ♗g6 ♔d8 11. ♘ge2 ♗g4 12. ♕e3 ♘bd7∓ Barta—Hašek, Podebrady II 1936

[38] 8. ♕e2 ♘c6 9. 0-0-0 ♕d7 10. ♗f6? ef6 11. fe4 de4 12. ♘e4 0-0-0 13. d5 ♘b4 14. ♘c3 ♗c2 15. ♖d2 ♗f5∓ Gasztonyi—Szilagyi, Hungary (ch) 1953; 11. ♗g2∓

[39] **8... ef3?!** 9. ♘f3 e6 10. ♘h4 ♗h7 11. ♕e2∞ Biscay—Kübart, corr. 1960; **8... ♘c6!?**

[40] 13. ♘f4 ♕d6 14. ♕d2 ♖h4 15. ♘ce2 g5∓ Tyroler—Araiza 1928

[41] 4... e6?! 5. fe4 ♗b4 6. e5 ♘d5 7. ♕d3 0—0 8. ♗d2 b6 9. ♕h3 ♘c6 10. ♗d3 g6 11. ♕g4 ♕e8 12. ♘f3± Donner—de Moura 1951

[42] 5... e6 6. ♘h3 [6. ♗d3 ♘c6 7. ♘ge2 ♘b4 8. ♗c4 ♘bd5 9. ♗g5± Kapu—Schneider, Hungary 1952] ♗e7 7. ♗c4 d5 8. ♗d3 0—0 9. ♘e2 c5 10. c3 c4?! 11. ♗c2 b5 12. ♘ef4 ♘c6 13. ♘g5 ♕d6 14. ♕b1± Tiellement—Mazzoni, France 1962

[43] **6. g4?!** c6 7. ♗d3 ♕b6 8. ♕d2 ♕b2 9. ♖b1 ♕a3 10. ♘ge2 e6 11. g5 ♘g8 12. ♗f4 ♗d6 13. ♖b3 ♗f4 14. ♘f4 ♕e7∓ Karaklajić—Ciocaltea, Beograd 1962; **6. f4** ♘c6 7. ♘f3 ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 e6 10. a3 ♗d6 11. ♗d3± Ratner—Aratovski, SSSR 1949

[44] 13. 0-0-0 ♕d6 14. ♕f3 ♗g7 15. ♗d3 0—0 16. ♕e2± Guljko—Knežević, SSSR 1973

[45] 5. d5 ♘e5 6. fe4 [6. ♘e4 g6 7. ♘f6 ef6 8. f4 ♘f7= Voiculescu—Ichim, Romania 1953] d6 7. ♘f3 [7. ♗f4 ♘g6 8. ♗b5 ♗d7 9. ♗d7 ♕d7 10. ♘ge2 e5= Kotov—Simagin, SSSR 1946] ♘f3 8. ♕f3 e5 9. ♗b5 ♗d7 10. 0—0 ♗e7 11. ♗d7 ♕d7 12. ♗g5= Domes—Radašković, SSSR 1972

[46] 6. d5 ♘d4!? 7. a3 ♗e7 8. ♗e3 0—0 9. ♗d4 ed4 10. ♕d4 d6 11. 0-0-0 ♘g4 12. ♘f3 ♗f6 13. ♕d2 ♖b8 14. ♔b1 ♖f7 15. ♘b5 c5∞ Toth—Kadrev, Budapest 1965

[47] 7. ♗f4 ♗d6! [7... ♘g6!? 8. ♗g3 ♗b4 Averbah] 8. ♘b5 [8. ♗e5?! ♗e5 9. ♗c4 (Korjakin—Balašov, SSSR 1968 — 5/85) ♗c3∓] ♘d3 9. ♗d3 ♗f4 10. ♘f3 c6=

[48] 7... ♘f3?! 8. ♕f3 d6 9. ♗c4±

[49] **8... ♘f3** 9. ♕f3 ♗e6 [9... ♗g4 10. ♕f2 ♗e7 11. ♗c4 c6 12. h3 ♗h5 13. g4 ♗g6 14. 0-0-0± Simagin—Kopilov, SSSR 1951] 10. ♗d3 ♗e7 11. 0—0 0—0 12. e5!± Tajmanov; **8... ♗g4** 9. ♗e5 de5 10. ♕d8 ♖d8 11. ♘e5 ♗b4 12. ♗d3 ♗h5 13. 0—0 0—0 14. ♖ae1 ♖de8 15. ♘f3 ♘g4 [Toran—Canal, Venezia 1953] 16. ♔h1±

[50] 9... ♘g4 10. ♗c4 ♘4e5 11. ♗b3 ♗g4 12. 0—0 ♘f3 13. gf3 ♗h3 14. ♕d5!± Furman—Simagin, Moskva (m) 1948

[51] 11... c6 12. ♕d2 ♕a5 13. ♗e3 ♘e6 14. ♗c4 ♗d7 15. a3± Furman—Levenfiš, SSSR (ch) 1949

[52] 13. 0-0-0 ♘e6 14. ♗e3 ♗e7 15. ♗c4 ♘e5 16. ♘e5 de5 17. ♕f2 ♗d6 18. ♖d2± Rapoport—Amafunski, corr. 1975

[53] 8. ♘b5 ♘f3 [8... ♘e4? 9. ♘e5 ♕h4 10. g3 ♘g3 11. ♘d6 cd6 12. hg3 ♕h1 13. ♘f3 0—0 14. ♕d5 ♔h8 15. ♔f2±] 9. ♕f3 ♗e5 [9... ♕e7 10. ♘d6 ♕d6 11. ♗d2 △ 0-0-0±] 10. ♗f4 ♕e7 [10... d6 11. ♗e5 de5 12. ♕c3±; 10... ♗f4 11. ♕f4 d6 12. e5! ±] 11. 0-0-0 ♔d8?! 12. ♕g3! ♖e8 13. ♗e5 ♕e5 14. ♕g7 ♘e4 15. ♕e5 ♖e5 16. ♗c4± Zeise—Meinberger, corr. 1975 — 20/96; 11... 0—0!? = Bellin

[54] 9... 0—0 10. ♕d4! [10. ♘d5?! ♘f3 11. gf3 ♗e7 12. ♘e7 ♕e7 13. ♕d2 d5! 14. 0-0-0 de4 15. fe4 ♕e4∓ Lehmann—Smislov, La Habana 1965] ♕e8 11. ♗g3 ♘fg4 12. 0-0-0 a6 13. ♗e2 ♔h8 14. ♖hf1 ♘c6 15. ♕d2 ♗g3 16. hg3± Rutman—M. Ivanov, SSSR 1977

[55] 10. ♗f2?! ♕e7∓

[56] **13. ♗c4** ♗e6 14. 0-0-0 ♗c4 15. ♕c4 0-0-0 = K. Grigorjan—Talj, SSSR 1972 — 15/92; **13. 0—0—0**!?± Gufeld

[57] **6... ♗b4**?! 7. 0—0 ♗c3?! 8. bc3 0—0 9. ♕e2 b6 10. ♗g5 ♗b7 11. ♘e5 ♕e8 12. ♗f6 gf6 13. ♕g4 ♔h8 14. ♘g6! hg6 15. ♗g6 ♕e7 16. ♕h4+— Addicks—Hellmann, Praha (ol) 1931; **6... c5** 7. 0—0 cd4 8. ♘e4!± Tajmanov

[58] **7. 0—0** 0—0 [7... c5 8. ♘e5 0—0 9. ♗g5 d6?! 10. ♗f6 ♗f6 11. ♕h5 g6 12. ♗g6 ♕e7 13. ♘e4! ♘d7 14. ♗h7 ♕h7 15. ♕g4 ♕g7 16. ♕e6+— Herrmann—Tagmann 1956; 9... ♕e8!?] 8. ♕e2 ♘c6 9. a3 b6 10. ♘e4 ♕e8 11. c3 ♗b7 12. ♘fg5 ♘e4 13. ♖f8 ♗f8 14. ♕e4 g6 15. ♕g4 ∞↑ Jacobsen—Model, Stockholm—Leningrad 1926; **7. ♗g5** — A 83

[59] 11... ♘e5!?

[60] 13. ♘f6 gf6 14. ♗h7! ♔g7 15. ♗d2 ♘e5 16. ♕h5± Szabo—Pedersen, Marianske Lazne 1951

[61] 6. ♗d3 ♗g4 7. 0—0 ♘c6 8. ♗b5 [8. ♘e2 e6 9. c3 ♗d6 10. ♕c2 ♕d7 11. ♘g5? 0-0-0 12. ♘f4 ♖de8 13. h3 ♗f5 14. ♘f3 ♘c4∓ Czerniak—Kibbermann, Warszawa (ol) 1935] ♕d7 9. ♕e1 ♗f3 10. ♖f3 0-0-0 11. ♗f4 e6 12. ♖e3 ♗b4 13. ♕e2 ♖he8 14. ♗c6 ♕c6 15. ♘b5 ♕c4 = H. Kramer—Hugot, Beverwijk 1950

[62] **6... ♗f5**?! 7. g4 ♗e6 8. g5 ♘fd7 9. ♕h5 g6 10. ♘g6 ♗f7 11. ♗d3 ♗g7 12. ♖f1! ♘e5 [12... hg6 13. ♕g6+—] 13. de5 hg6 14. ♕e2 e6 15. ♗f4± Mikenas—Kotov, SSSR (ch) 1949; **6... g6** 7. h4! ♘bd7 [7... ♗g7 8. h5 gh5 9. ♗g5±; 7... ♗f5 8. g4 ♗e4 9. ♖h2±] 8. h5 ♘e5 [8... gh5 9. ♗e2±] 9. de5 ♘h5 [9... ♘g4 10. hg6 ♗g7 11. ♖h7 ♗e5 12. ♗f4±] 10. ♖h5 gh5 11. ♕h5 ♔d7 12. e6 ♔e6 13. ♗f4± Tajmanov

[63] 8... e6 9. ♘b5!±

[64] 9. ♘b5 ♘e5 10. ♗e5 ♖c8 11. b4∞

[65] 9... ♖c8 10. ♘c6 bc6 11. ♗a6±

[66] 10... ♘e5 11. ♗e5 ♗b5 12. ♘b5 ♔f7 13. 0—0±

[67] 11... ♗c6 12. 0-0-0±

[68] **6. h4** d6! [6... d5?! 7. ♘e5 ♘c6 8. ♗b5 ♗d7 9. ♗c6 ♗c6 10. h5 gh5 11. 0—0! ♕d6 12. ♖f6 ef6 13. ♕h5 ♔e7 14. ♗g5! ♗e8 15. ♕h4 ♔d8 16. ♗f4± Simić—Čogurić, Jugoslavija 1973] 7. ♗d3 ♗g4 8. ♗g5 ♘c6 9. ♕d2 ♕d7∓; **6. ♗d3** d6 [6... ♗g7 7. 0—0 d6 8. ♕e1 0—0 9. ♘g5 ∞] 7. ♘g5 ♗g4 8. ♕d2 ♗h6∞; **6. ♗g5** — A 83

[69] 8. 0-0-0 d5 9. ♘e5 [9. ♖e1!? △ h4 Pachman] ♘bd7 [9... ♗f5 10. ♗d3 e6 11. ♖de1 ♘c6 12. ♘c6 bc6 13. ♘a4 ♘d7 14. ♗f5 ef5 15. ♖e6 ∞] 10. ♔b1 c6 11. ♗d3 ♘e5 12. ♗e5 ♘h5 13. ♗g7 ♘g7∓

[70] 10. 0-0-0?! ♗f5 11. ♗d3 ♗d3 12. ♕d3 ♘c6 13. ♖de1 ♕d6 14. ♔b1 a6 15. ♖e2 ♖ae8∓ Bronštejn—Alexander, Hastings 1953/54

[71] Bronštejn

[72] 5. ♗g5 ♗f5 6. ♕d2?! ♘c6 7. ♗b5 e6 8. fe4 de4 9. d5? ed5 10. ♗f6 ♕f6 11. ♘d5 ♕b2 12. ♘c7 ♔f7 13. ♗c4 ♔g6 14. ♘e2 ♕a1 15. ♔f2 ♗c5—+ Krause—Tartakower 1934; 9. ♘ge2!?; 6. fe4!?; 5... ♘c6 — A 83

[73] 6. ♗c4 e5!? [6... ♘c6 7. ♘ge2 e5!? (Maroja—Padevski, Virovitica 1976 — 22/120) 8. d5 ♘a5! =; 7... ♗f5 8. 0—0 ♕d7 =] 7. de5 [7. ♘ge2? ed4 8. ♘d4 ♗g4!∓; 7. ♗g5 ed4 8. ♘e4 ♕e7∞] ♕d1 8. ♘d1 ♘g4 =

[74] 7. ♘ge2? e6 8. ♘g3 ♗b4 9. ♗c4 ♘c6 10. 0—0 ♕d4 11. ♕d4 ♘d4 12. ♗f6 gf6 13. ♘ce4 ♗e4 14. ♘e4 f5! 15. ♘g5 ♘c2∓ Martinez—Byrne, Nice (ol) 1974

[75] **7... e6** 8. ♘ge2 ♗b4 9. 0—0 c6 10. ♘g3 ♗c3 11. bc3 ♕d7 =; 7... ♘**bd7** 8. ♘ge2 ♘b6 9. ♗b3 ♕d7 10. 0—0 e6 11. ♕e1 0-0-0 12. ♖d1 c6 13. ♘g3 ♗b4 14. ♗f6 gf6 15. ♘ge4 = Danner—Strobel, Österreich 1969

[76] **9... e5**? 10. ♗f6 gf6 11. ♘d5 ♗g7 12. ♖f5 ♕f5 13. ♘c7+— Furman—Lutikov, SSSR 1950; **9... 0—0—0**!? 10. d5 ♘e5 11. ♗b5 c6 [Burger—Hempel, BRD 1975] 12. dc6 =

[77] 10. d5 ed5 11. ♘d5 0-0-0 12. ♘f6 ♗c5 13. ♔h1 ♕d1 14. ♖ad1 ♖d1 15. ♖d1 gf6 16. ♗f6 ♖f8∓↑ Zurahov—Korčnoj, SSSR 1952

[78] **10... ♘d4**? 11. ♖d1 ♘e2 12. ♕e2 ♗c5 13. ♔h1 ♕e7 14. ♘e4±; **10... ♘a5**!? Tajmanov

[79] 13. ♗a4 ♘c4 14. d5?! ♗c5 15. ♔h1 ♗e3! 16. dc6 ♕c7∞ Schulz—Wille, BRD 1957; 14. ♗b3 △ ♘g3 = Minev

A 83 — 1. d4 f5 2. e4 fe4 3. ♘c3 ♘f6 4. ♗g5

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	. . .	f3[2]	♗e3[4]	♘h3[5]	♗e2	0—0	f4	♗f3	♖e1[8]	±
	b6[1]	e3[3]	e6	♗b7[6]	♕e7[7]	♘c6	0-0-0	h6		
2	. . .	f3[9]	fe4	♗c4[11]	♗b5[12]	♘ge2	♗c6	0—0	♘f4[13]	∞
	g6	d5	de4[10]	♘c6	♗d7	a6	♗c6	♗g7		
3	. . .	. . .	♘f3	♗c4[14]	♕d2[15]	♗d3	0—0	♗h6	♗g7	∞
	. . .	ef3	♗g7	c6	d5[16]	0—0	♘bd7[17]	♘b6[18]	♔g7[19]	
4	. . .	. . .	. . .	♗d3[20]	♕e2[21]	0-0-0[22]	♕e3[24]	h3	gf3	∞
	. . .	. . .	d5	♗g7	♘c6	♗g4![23]	0—0	♗f3	♘h5[25]	
5	. . .	♗f6	♘e4	♘g3[26]	♗d3[28]	c3	♘3e2	♕b3	♘f3	=
	. . .	ef6	d5	♗d6[27]	♘c6	♕e7	♗d7	♕f7	0-0-0[29]	
6	. . .	h4	h5	h6[32]	f3	♘ge2[34]	gf3	♕d2	0-0-0	±
	. . .	d5[30]	♗g7[31]	♗f8	♕d6[33]	ef3[35]	c6	♘bd7	♘b6[36]	
7	. . .	♗f6[37]	♘e4	♘g3	♗d3	♕f3[40]	♘1e2	0-0-0	♔b1	∓
	c6	ef6	d5[38]	♗d6[39]	0—0	f5!	g6	♕g5	f4[41]	
8	. . .	f3	fe4	♗c4[43]	♕d2[45]	h3	g4	0-0-0	♗e6	±
	. . .	d5[42]	de4	♗g4[44]	e6[46]	♗h5	♗g6	♗b4	♕d6[47]	
9	. . .	. . .	♕d2[48]	de5[50]	0-0-0	♗f6[51]	fe4	♕c3[53]	bc3	±
	. . .	♕a5	e5[49]	♕e5	♗b4	♕f6	♗c3[52]	♕c3	d5[54]	
10	. . .	. . .	♘f3	♗d3[56]	0—0[57]	♕d2[59]	b4[60]	♖ae1	b5	∞
	. . .	ef3	d6[55]	♗g4	♕a5[58]	♘bd7	♕c7	0-0-0	c5[61]	
11	. . .	♘e4[62]	♗f6[63]	♘f3	♗d3	c3	♕e2	0-0-0	♖he1	=
	e6	♗e7	♗f6	♕e7[64]	♘c6[65]	b6	♗b7	0-0-0	♔b8[66]	

1. d4 f5 2. e4 fe4 3. ♘c3 ♘f6 4. ♗g5 ♘c6

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
12	♗b5[67]	♗c6[69]	♕e2	♘e4	♗f6	♘f3	0-0-0[70]	h4	♘eg5[71]	=
	a6[68]	bc6	e6	♗e7	♗f6	0—0	d6	♖b8		
13	f3	d5[73]	♘e4[74]	♗f6[75]	c3[76]	♕d2[77]	♗b5	♗d7	♘h3	=
	e5[72]	♘d4	♗e7	♗f6	♘f5	d6[78]	♗d7	♕d7	0-0-0[79]	
14	. . .	fe4[80]	♘e4	d5	♕d4	♗e3[82]	de6[84]	♕e4	♕d5	=
	d5	♘e4[81]	de4	♘e5	♘f7	e6[83]	♗e6	♕d5	♗d5	
15	d5	♕d4[85]	h4[86]	0-0-0[88]	♗f6	♕e4	♘f3	♔b1	♕a4	∓
	♘e5	♘f7	c6[87]	♕b6[89]	gf6	♕f2	♗h6	♕e3	♕f4[90]	
16	. . .	. . .	♗f6	♘e4[92]	0-0-0[94]	♘f3[95]	♔b1	♕d2	♘g3	=
	. . .	. . .	ef6[91]	♗e7[93]	0—0	d6	c5	f5	♘g5[96]	

[1] **4. . . d5**? 5. ♗f6! ef6 6. ♕h5 g6 7. ♕d5 ♗b4 [7. . . ♕d5 8. ♘d5 ♔d8 9. ♘f6 ♗f5 10. ♘d5 ♘d7 11. ♘e3+— Fuller—Kan, Penang 1974] 8. ♕e4 ♔f7 9. ♗c4 ♔g7 [Sanchez—M. Colon, Caracas 1957] 10. ♕d3!±; 4. . . **d6** 5. f3 ef3 6. ♘f3 ♗g4 7. ♗d3 ♘bd7 8. h3 [8. ♕e2?! c6 9. ♘e4 ♕c7 10. h3 ♗f3 11. ♕f3 0-0-0 12. 0—0 h6 13. ♗f4 g5∓ Palau—Reti, Buenos Aires 1924] ♗f3 [8. . . ♗h5 9. g4±] 9. ♕f3 c6 10. 0-0-0⩲↑

[2] **5. ♗f6** ef6 6. ♕h5 [6. ♘e4 d5? 7. ♕h5 g6 8. ♕d5±; 6. . . ♕e7 7. ♕e2 ♗b7=] g6 7. ♕d5 ♘c6 8. ♕e4 ♕e7 9. 0-0-0 ♗h6 10. ♔b1 ♕e4 11. ♘e4 0—0 12. ♗c4 ♔g7 13. h4 ♘a5 14. ♗d3 ♗b7= Barnstedt—Heinrich, Karlsruhe 1938/39; 5. **♗c4** e6 6. ♗f6 [6. d5 ♗b4 7. de6 d5! 8. ♗f6 ♕f6 9. ♗d5 ♗c3 10. bc3 ♕c3 11. ♔f1 c6 12. ♗b3 ♕e5∓ Tajmanov] ♕f6 7. ♘e4 ♕e7 8. ♗d3 ♘c6 9. c3 ♗b7 10. ♘f3 0-0-0

[Brinckmann—Nimzowitsch, Kopenhagen 1924] 11. ♕e2 △ 0-0-0=

[3] 5... **ef3** 6. ♘f3 ♗b7 7. d5± ; 5... **♗b7** 6. fe4 ♘e4 7. ♘e4 ♗e4 8. ♘f3 ♕c8 9. ♗d3 ♗d3 10. ♕d3 ♕a6 11. ♕e4 ♘c6 12. d5 ♘a5 13. ♘e5± Sokolski—Kofman, SSSR 1948

[4] **6. d5**?! c6 7. ♗f6 ef6 8. d6 f5 9. ♕d3 ♕f6 10. 0-0-0 ♔d8! 11. ♘h3 ♘a6 12. ♕e3 ♗d6 13. ♘g5 ♖e8 14. ♘ce4 ♗c5 15. ♕c5 fe4 16. ♕e3 ef3—+ Maksimović—Knežević, Niš 1977; **6. ♗c4** e6 7. d5 ♗b4 8. de6 d5 9. e7∞ Gotgilf—Vinogradov, SSSR 1939; **6. ♗d3** e6 [6... ♗b7 7. ♕e2 ♘c6 8. ♕e3 ♘b4 9. 0-0-0 ♘d3 10. ♖d3 e6 11. d5 ♗c5 12. ♕e5 ♗d6 13. ♕e1 0—0 (Lob—Alexander, Beograd 1952) 14. de6∞] 7. ♘ge2 [7. ♕e2 ♗e7 (7... d5!? 8. ♕e3 c5 9. ♗f6 gf6 Bellin) 8. ♕e3 d5 9. ♘ge2 c5 10. ♗f6 gf6 (Piškin—Vinogradov, SSSR 1963) 11. ♕h6∞] ♗e7 8. ♗e3 ♗a6 9. 0—0 0—0= Tajmanov

[5] 7. ♕d2 d5 8. 0-0-0 [8. f4!? c5 9. ♘f3] c5 9. ♗b5 [9. f4!?] ♗d7 10. ♗d7 ♕d7 11. ♘h3 [11. f4?! c4 12. ♘f3 ♗b4 13. ♘e5 ♕c7∓ Nimzowitsch] ♘c6 12. ♖he1 0-0-0 13. ♕e2 c4 14. ♗f4 ♖e8 15. ♕e3 h6 16. ♘e2 b5!∓ P. Johner—Nimzowitsch, Karlovy Vary 1929

[6] 7... d5!? △ c5

[7] 8... ♗b4!? Bellin

[8] Lisicin—Korčnoj, SSSR 1951

[9] 5. ♗c4!? d5 [5... c6?! 6. d5 ♗g7 7. ♘ge2 ♕a5 8. 0—0 ♕b4 9. ♗b3 ♘a6 10. ♘g3 d6 11. ♖e1 ♗d7 12. ♘ge4 0-0-0 13. ♗f6 ♗f6 14. ♘f6 ef6 15. ♘e4± Ghitescu—Blom, Marianske Lazne 1961; 8... d6!?] 6. ♗f6 ef6 7. ♗d5 f5 8. ♕e2 c6 9. ♗b3 ♕d4 10. ♘f3 ♕f6 11. 0-0-0 ♗e7 12. ♘d4 ♘a6 13. f3 ⩲

[10] 6... ♘e4 7. ♘e4 de4 8. ♗c4 c6 9. c3 [9. ♕d2 ♗g7 10. 0-0-0 ♘d7 11. ♗h6 ♗h6 12. ♕h6 ♘f6 13. ♘e2 ♕d6 14. h3 ♗e6= Schweber—Renoy Chevrier, Leipzig (ol) 1960] ♗g7 10. ♕e2 ♕a5 11. ♗d2 △ ♕e4±

[11] **7. ♗f6** ef6 8. ♘e4 ♕e7 9. ♕e2 [Mikenas—Opočensky, Buenos Aires (ol) 1939] f5∓ ⊥⩱; **7. ♗b5** ♘bd7 8. ♘ge2 c6 9. ♗c4 ♘b6 [9... ♕a5?! 10. ♕d2 ♘b6 11. ♗b3 ♗g4 12. ♕f4 ♕f5 13. ♕f5 ♗f5 14. ♘g3 ♘fd5 15. ♘ce4± Skalička—Hromadka, Praha 1927] 10. ♗b3 ♘bd5∞; **7. ♕d2** ♗f5 8. 0-0-0 c6 9. ♘ge2 ♘bd7 10. ♘g3 h6 11. ♗f6 ♘f6 12. ♘f5 gf5 13. ♕f4 e6 14. ♕e5 ♔e7 15. g4 fg4∞ Kottnauer—Opočensky 1940

[12] 8. ♘ge2 ♘a5 9. ♗b3 ♘b3 10. ab3 ♗g7 11. 0—0 0—0 12. ♘g3 c6 13. ♕d2 [Grau—Hromadka, Paris (ol) 1924] ♗e6∞

[13] Vidmar—Spielmann, Karlovy Vary 1911

[14] 7. ♗d3 0—0 [7... c5?! 8. d5 ♕b6 9. ♕d2 ♕b2? 10. ♖b1 ♘d5 11. ♘d5! ♕b1 12. ♔f2 ♕h1 13. ♗e7 d6 14. ♗d6 ♘c6 15. ♗b5+— Reti—Euwe, Rotterdam 1920] 8. ♕d2 d6 9. 0-0-0 ♗g4 10. ♖de1 ♘c6 11. ♗c4 ♔h8 12. ♗e6 ♗e6 13. ♖e6 ♕d7 14. ♖he1 ♖ae8 15. ♗h6 ♘d8∓ Karaklajić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1961; 9. 0—0!? △ ♖ae1

[15] 8. d5 d6 [8... b5?! 9. ♗b3 b4 10. ♘a4± Schneider] 9. ♕d2 e6! 10. de6 d5 11. ♗b3 ♗e6 12. ♕e2 ♕d6 13. ♘d4 ♔d7 14. 0—0 ♘g4!∓

[16] 8... b5?! 9. ♗d3 b4 10. ♘e4 ♗a6? 11. ♗f6 ♗f6 12. ♗a6 ♘a6 13. ♕e2+— Cruz—Bazan, Argentina (ch) 1960

[17] 10... ♗e6!?

[18] 11... e5 12. ♗g7 ♔g7 13. de5 ♘g4 14. ♖ae1± Bennett—Sowray, England 1977

[19] 13. ♖ae1 ⩲

[20] **7. ♕d2** ♘c6 8. ♗b5 ♗g7 9. 0-0-0 0—0 10. ♗h6 ♗f5 11. ♗g7 ♔g7 12. ♕e3 ♕d6 13. ♗d3 ♗d3 14. ♖d3 [Cruz—Studenetzky, Argentina 1964] ♖ae8!∓ ; 7. ♘e5 ♗g7 8. ♕d2 0—0 [8... ♘g4?! 9. ♘g4 ♗g4 10. ♕f4 ♗f5 11. 0-0-0 0—0 12. ♕h4 ⩲ Euwe] 9. 0-0-0 ♘bd7 10. ♗e2 c6∓

[21] 8. 0—0?! ♘c6 9. ♕d2 [9. ♘e5 0—0 10. ♕d2 ♘b4∓ Teichmann—Tartakower, (m) 1921] 0—0 10. a3 [10. ♗h6 ♗h6 11. ♕h6 ♘g4 12. ♕h4 e5 13. ♘g5 h6!∓ Tartakower; 10. ♖ae1 ♘b4! 11. ♘e5 (11. ♗e2 ♘e4∓) ♘d3 12. ♕d3 ♗f5∓ Euwe—Tartakower, Haag 1921] ♗e6 11. ♖ae1 ♕d7 12. ♗h6 ♗f7 13. ♗g7 ♔g7 14. ♖e2 ♖ae8 15. ♘e5 ♘e5 16. de5 [Francez—Tot, München (ol) 1936] ♘g8!∓

[22] 9. h3!? Čabrilo

[23] 9... ♘b4?! 10. ♖he1 c6 11. h3 0—0 12. g4! b5 13. ♘e5 ♕c7 14. ♔b1! a5 15. ♕e3± Vaganjan—Kovačević, SSSR—Jugoslavija 1975 — 20/97

[24] 10. h3? ♗f3 11. ♕f3 ♘d4 12. ♕e3 c5! 13. ♘b5 0—0 14. ♘d4 cd4 15. ♕e6 ♖f7∓

[25] Čabrilo

[26] 7. ♘c3 ♗h6 8. ♕f3 c6 9. ♗d3 ♘d7 10. ♘ge2 ♘f8 11. 0—0 ♘e6 12. ♖fe1 0—0 13. ♕g3 ♗g7 14. ♕h4 f5 15. ♕d8 ♖d8∓ ⊥ Solis—Alcocer, Lima 1959; 8. h4!?

[27] 7... **♗g7** 8. ♕d2 0—0 9. 0-0-0 ♘c6 10. c3 [10. ♘f3!?] ♖b8 11. h4 b5 [11... h5!?] 12. h5 b4 13. hg6 hg6 14. ♗d3 f5∞ Rožić—König, Rogaška Slatina 1929; 7... **c5**!? 8. ♘f3 ♘c6 9. c3?! ♕b6 10. ♕e2 [10. ♕b3!?] ♔f7 11. 0-0-0 c4 12. ♕c2 ♗d6 13. ♗e2 ♕a5∓ Francez—Cortlever, München (ol) 1936; 9. ♗e2 △ 0—0∞

[28] 8. ♘f3 ♘c6 9. ♗b5 0—0 10. 0—0 f5 11. ♘e2 f4 12. ♔h1 ♗g4 13. ♘eg1 ♕f6 14. c3 g5∓ Marotti—Tartakower, London 1922

[29] **13. ♘d2**?! ♖he8 14. 0-0-0 ♖e7 15. c4?! ♘a5∓ Norman—Tartakower, Hastings 1924/25; **13. 0—0—0**=

[30] **5... d6** 6. h5 ♗g4 7. ♗e2 gh5 8. ♗f6 ef6 9. ♗g4 hg4 10. ♕g4 ♕d7 11. ♕h5 ♔d8

12. 0-0-0± Želikov—Zubarev, SSSR 1922; 5... **h6** 6. ♗f6 ef6 7. h5 [7. ♕g4 ♔f7 8. h5 g5 9. ♗c4 ♔g7 10. ♕f5 ♕e8 11. ♘d5 ♕f7 12. ♘e3 (Euwe—Marotti, London 1922) ♕e8!∞] g5 8. ♘e4±; 5... **♗g7** 6. h5 ♘h5? 7. ♖h5 gh5 8. ♕h5 ♔f8 9. ♘d5 ♘c6 10. ♗c4 ♕e8 11. ♕e8! ♔e8 12. ♘c7 ♔d8 13. ♘a8 ♗d4 14. c3 ♗e5 15. 0-0-0 b6 16. ♗d5 ♗b7 17. ♘b6 ab6 18. ♗e4+— Kastner; 6... d5± — 5... d5

31 **6... ♗f5** 7. hg6 [7. ♗f6 ef6 8. g4 ♗e6 9. hg6 ♕d7! 10. g5 fg5 11. ♕h5 ♕g7!∓ Rüster—Jezek, corr. 1956] ♗g6 8. ♘h3± Kuzminih; 6... **♗g4** 7. ♗e2 gh5 8. ♗f6? ef6 9. ♗g4 hg4 10. ♕g4 c6 11. ♕h5 ♔d7 12. ♘ge2 ♗d6 13. 0-0-0 ♔c7∓ Rubinraut—Shirazi, Haifa (ol) 1976; 8. ♘h3! △ ♘f4± Minev

32 7. hg6 hg6 8. ♖h8 ♗h8 9. ♕d2 ♗e6 10. f3 c6 11. 0-0-0 ♘bd7 12. ♔b1 ♘b6 13. ♕e3 ♕d7 14. ♗f6 ef6 15. fe4 0-0-0= Niemelä—Blom, Leipzig (ol) 1960

33 **8... e3** 9. ♕e2 e6 10. ♕e3 ♗e7 11. f4 0—0 12. ♘f3 ♗d7 13. 0-0-0 ♘c6 14. ♖h4 ♘e8 15. ♗d3± Rothman—Fink, USA 1946; **8... ef3**!? 9. ♘f3 ♘c6 Fine

34 9. ♕d2 ♕g3 10. ♔d1 ef3 11. gf3 ♕d6 12. ♘b5 ♕b6 13. ♕f4 ♘a6 14. a4 ♗f5 15. ♖a3± G. Wood—Gilchrist, England 1947; 9... ♗f5!?

35 9... ♗f5!?

36 13. ♘f4 ♗f5 14. ♗d3 ♗d3 15. cd3!± Rabar—Kulžinski, Jugoslavija (ch) 1948/49; 13... ♗d7±

37 **5. d5**?! ♘d5 6. ♘e4 [6. ♘d5 ♕a5∓] ♘f6 7. ♘f6 ef6 8. ♕h5 g6 9. ♕e2 ♔f7 10. ♗e3 ♕a5 11. c3 d5 12. ♕d2 ♗c5∓ Grob—Bogoljubov, Nauheim 1935; **5. ♕d2**?! d5 6. f3 ♗f5 7. ♘ge2 ef3 8. gf3 ♘bd7 9. ♘g3 ♗g6 10. 0-0-0 ♕a5 11. ♗d3 ♗d3 12. ♕d3 0-0-0 13. ♖he1 ♘b6 14. ♔b1 ♘c4 15. ♗c1 g6∓ Milić—Dimc, Jugoslavija (ch) 1958

38 6... ♕b6!? 7. ♕h5! [7. ♕e2? ♕b2! 8. ♘d6 ♔d8 9. ♕e8 ♔c7 10. ♕c8 ♔d6 11. ♖d1 ♘a6 12. ♕a8 ♔c7 13. ♕a7 ♗b4 14. ♔e2 ♕c2 15. ♔f3 ♕f5—+ Lisčak—Matas, ČSSR 1977] g6 8. ♘f6 ♔f7 9. ♕f3∞

39 7... **♗e6** 8. ♗d3 ♘d7= Fine; 7... **♕b6** 8. ♕e2 [8. ♕h5 g6 9. ♕e2 ♔f7 10. 0-0-0 ♘a6!∓] ♔f7 9. 0-0-0 ♘a6! 10. ♕f3?! g6 11. ♗d3 ♘b4 12. ♔b1 h5! 13. h3 h4 14. ♘3e2 ♘d3 15. ♖d3 ♗f5∓ Neumann—Steinitz, Baden-Baden 1870; 10. ♕d2=

40 9. ♕h5 ♕e8∓

41 13. h4 ♕h6! 14. ♘f1 g5 15. ♘c1 g4∓ Horowitz—Dake, USA 1933

42 **5... e3** 6. ♗e3 d5 7. ♗d3± Schlechter—Albin, Wien 1900; 5... **d6** 6. fe4 ♘bd7 7. ♘f3 e5 8. ♗c4 ♗e7 9. ♗b3 ♕c7 10. ♕d2 ♘f8 11. 0-0-0 a5 12. a4 ♗e6 13. d5± Beni—Canal, Zürich 1954; 5... **♕b6**!? 6. fe4 [6. a3?! ef3 7. ♘f3 d6 8. ♗d3 ♗g4 9. 0—0 ♕b2 10. ♕d2 ♕b6 11. ♖ab1 ♕c7 12. ♕e3 ♘bd7 13. ♘d2 e5∓ Sköld—Basyoni, Marianske Lazne 1951] ♕b2 7. ♗d2 ♕b6 8. ♘f3⩲

43 7. ♕d2 ♘bd7 [7... ♗f5 8. ♗c4 ♘bd7 9. ♘ge2 ♘b6 10. ♗b3 ♕d7 11. 0—0 0-0-0 12. ♘g3 ♗g6 13. ♖ad1 ♔b8 14. ♘ge4!± E. Rabinovič—Romanovski, SSSR 1932; 9... h6!?] 8. ♘ge2 h6 9. ♗f6 ♘f6 10. ♘g3 ♕b6 11. 0-0-0 ♗e6 12. ♘a4 ♕c7 13. ♘c5 ♗f7 14. ♘ge4 0-0-0 15. ♗d3 e5∓ Lilienthal—Gufeld, SSSR 1964

44 7... **♘bd7** 8. ♘ge2 ♘b6 9. ♗b3 ♘bd5 10. 0—0± Tajmanov; 7... **♕a5** 8. ♕d2 ♗f5 9. ♘ge2 ♘bd7 10. 0—0 0-0-0 11. ♘g3 ♗g6 [11... e6 12. ♘f5!±] 12. ♗e6 ♔b8 13. ♖ab1 c5 14. d5 ♔a8 15. a3±

45 8. ♘ge2 ♘bd7?! 9. h3 ♕a5 10. ♗d2 e3 11. ♗e3 ♘b6 12. ♗b3 ♗d7 13. 0—0 g6 14. ♗d2 ♕h5 15. ♕e1± Kan—Zubarev, SSSR (ch) 1933; 8... h6!∞

46 **8... ♘bd7** 9. h3 ♗h5 10. ♘ge2 ♕a5 11. ♗e6 h6 12. ♗e3 ♗f7 13. ♗f7 ♔f7 14. 0—0 e5 15. ♖f5± P. Johner—Löwenborg, Kopenhagen 1924; **8... h6**!?

47 13. ♗b3 ♘d5 14. ♖f1 ♘d7 15. ♔b1 ♘7f6= Rohlin—Romanovski, SSSR 1928; 14. ♘ge2±

48 **6. ♗f6** ef6 7. fe4 ♗b4 8. ♕f3 [8. ♘e2 ♕g5? 9. a3 ♗c3 10. ♘c3 d5 11. ♕f3 0—0 12. ♗d3 ♕h4 13. g3 de4 14. ♘e4 ♕g4 15. ♗c4± Letelier—H. Steiner, Venezia 1950; 8... 0—0!∞] d5 9. ♘e2 0—0 10. ed5 ♕d5 11. ♕d5 cd5 12. 0-0-0 ♖d8= Marshall—Lasker, Chicago (m) 1907; **6. ♗d2** e3 7. ♗e3 e5 8. ♕d2 ♗b4 9. ♘ge2 0—0 10. 0-0-0 ed4 11. ♗d4± Katetov—Pachman, Praha 1944

49 **6... d5** 7. fe4 de4 8. ♘e4 ♕d2 9. ♘d2±; **6... e3** 7. ♗e3 e6 [7... e5 8. de5 ♕e5 9. 0-0-0 d5 10. ♖e1± Lasker] 8. ♗d3 [8. ♘e4 ♕d2 9. ♗d2 ♗e7 10. ♗d3 b6 11. 0-0-0 ♘a6 12. c3 ♗b7= F. Perez—Farre, Espana 1958] ♗b4 9. ♘ge2 ♘d5 10. ♗f2±; **6... d6** 7. fe4 ♘bd7 8. ♘f3 e5 9. 0-0-0 ♗e7 10. ♔b1 a6 11. ♗d3 ♘f8 [Czerniak—Canal, Reggio Emilia 1951] 12. ♖hf1±; **6... h6**!? 7. ♗h4 [7. ♘e4 ♕b6 8. ♗f6 ♕b2 9. ♖d1 gf6 10. ♕e3 ♔d8 11. ♗d3 d5 12. ♘g3 h5 13. ♘1e2 h4 14. ♘f1 e5∓ Janošević—Marić, Skopje 1968] e3 [7... ef3 8. ♘f3 △ ♗d3± ×g6] 8. ♕e3±

50 7. fe4!? ♗b4 [7... ed4 8. ♗f6 gf6 9. ♕d4 ♕e5 10. ♕d2 ♗b4 11. ♗d3 d6 12. ♘f3 ♕e7 13. 0—0 ♘d7 14. ♔h1 ♘e5 15. ♘e5 fe5 16. ♕h6± Klaman—Kuzminih, SSSR 1950] 8. ♗f6 gf6 9. de5 fe5 10. ♗c4 ♗c3 11. bc3± Tajmanov

51 10. ♖e1 ♗c3? 11. bc3 0—0 12. ♗c4 ♔h8 13. ♗f4 ♕h5 14. g4 ♕g6 15. ♗d6± Noren—Eggink, corr. 1935; 10... 0—0!∞

52 10... ♕h6? 11. ♕h6 gh6 12. e5± Kondratjev—Kuzmir , SSSR 1950

[53] 11. bc3 0–0 12. ♗c4 d5! 13. ed5 cd5 14. ♗d5 ♔h8∞

[54] 13. ed5 cd5 14. ♖d5± ⊥ Tajmanov

[55] 6... **e6** 7. ♗d3 ♗e7 8. ♘e5 0–0 9. ♗f6 ♖f6 10. ♕h5 g6 11. ♘g6 ♕e8 12. ♘e7 ♕e7 13. 0-0-0± Lasker–Pillsbury, Paris 1900; 6... **d5** 7. ♗d3 ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 ♘bd7 10. 0-0-0 ♕a5 11. ♖he1 0-0-0 12. ♖e6⩲ Pillsbury–Lewin, Hannover 1902

[56] 7. ♗c4!? ♗g4 8. h3 ♗f3 9. ♕f3 ♘bd7 10. 0-0-0 ♕a5 11. ♗h4 0-0-0 12. ♗e6⩲; 10. 0–0!?

[57] 8. h3!? ♗f3 9. ♕f3 △ 0-0-0⩲

[58] 8... ♘bd7 9. ♕d2 ♕c7 10. b4 0-0-0 11. a4 e5 [11... h6!?] 12. b5 c5 13. b6 ♘b6 [13... ♕b6 14. a5 ♕c7 15. ♘b5±↑⟨] 14. ♗f6 gf6 15. a5 cd4 16. ab6 ♕b6 17. ♘d5± Debarnot–Studenetzky, Argentina 1969

[59] 9. ♕c1 ♗f3 10. ♖f3 ♘bd7 11. ♗f5 0-0-0 12. ♗e6 ♔b8 13. a3 h6∞ Gregory–John, Hamburg 1921

[60] **10. a3** 0-0-0 11. b4⩲↑⟨ Collins–Ulvestad, USA 1939; **10. ♔h1** 0-0-0 11. ♖ab1 e5 12. b4 ♕c7 13. b5 c5 14. b6 ab6 15. ♘b5⩲↑⟨ Dubinin–Nežmetdinov, SSSR 1949

[61] 13. b6 ♕b6 [13... ♘b6 14. ♘b5 ♕b8 15. ♕a5±] 14. ♖b1⩲→⟨ Serebriski–Makarov, SSSR 1950

[62] 5. **f3**!? ef3 6. ♘f3 ♗e7 7. ♗d3 0–0 8. 0–0⩲◯; 8. h4!? △ ♗h7; 5. **♗f6** ♕f6 6. ♘e4 ♕h6! [6... ♕g6? 7. ♗d3! ♕g2 8. ♕h5 g6 9. ♕e5 ♕h1 10. ♕h8 ♕g1 11. ♔d2 ♕a1 12. ♘f6 ♔e7 (12... ♔f7 13. ♕g8 ♔f6 14. ♕f8+– Göring–Minckwitz 1871) 13. ♘d5! ed5 14. ♕h7 ♔d6 15. ♕g6 ♔e7 16. ♕g5 ♔f7 17. ♗g6 ♔g8 18. ♕f6!+– Edgar–Lott, corr. 1955] 7. ♗d3 [7. g3!? d5 (7... ♗e7!?) 8. ♘c3 ♗d7? 9. f4 c5 10. ♘b5 ♘a6 11. ♘f3± Sliwa–Hoen, Tel Aviv (ol) 1964; 8... ♗b4∞] d5 8. ♘g3 ♗d6 9. ♘f3 0–0 10. 0–0 ♘c6 11. ♖e1 a6 12. c3 ♗d7 13. b4 ♖ae8= Milejka–Liebert 1961

[63] 6. ♘f6!? ♗f6 7. h4 Pachman

[64] 7... **b6** 8. ♘e5 0–0 9. ♗d3 ♗b7 10. ♕h5 ♗e5 [10... ♕e7? 11. ♕h7!! ♔h7 12. ♘f6 ♔h6 13. ♘eg4 ♔g5 14. h4 ♔f4 15. g3+– Ed. Lasker–Thomas, England 1922] 11. de5±; 7... **d5** 8. ♘f6 gf6 [8... ♕f6 9. ♗d3±] 9. ♕d2 ♘c6 10. 0-0-0 ♗d7 11. ♗b5 ♕e7 12. ♖he1±; 7... **0–0** 8. ♗d3 ♘c6 [8... d6 9. c3 ♘d7 10. ♕c2 ♗e7 11. 0-0-0± Galeb–Arita, Siegen (ol) 1970 — 10/96] 9. c3 d6 [9... d5 10. ♘f6 ♕f6 11. ♕e2 ♗d7 12. 0–0 a6 13. ♖ae1 ♖ae8 14. ♕c2 h6 15. ♘e5± Müller–Smederevac, Beverwijk II 1964; 9... b6 10. ♕c2 ♗e7 11. h4 ♕e8 12. ♘eg5 g6 13. h5± Füster–Dzera, Canada 1974] 10. ♕c2 h6 11. 0-0-0 e5 12. d5 ♘e7 13. h3 ♔h8 14. c4 ♘f5 15. ♔b1± Tajmanov–Stanciu, Hamburg 1965

[65] 8... b6 9. ♕e2 ♗b7 10. c3 a5? 11. 0–0 ♘a6 12. ♖ad1 0–0 13. ♘e5 ♗e5 14. de5 ♕h4 15. f4!± Richter–Thelen 1923; 10... ♘c6! — 8... ♘c6

[66] 13. ♔b1 ♕f7 14. ♘f6 ♕f6 15. ♘d2 ♖hf8= Menčik–Flor, Hastings 1933/34

[67] 5. ♘**h3**?! g6 6. ♗c4 ♗g7 7. 0–0 d5 8. ♗f6 ef6 9. ♗d5 ♗h3 10. gh3 f5∓ Tajmanov; 5. **♗f6** ef6 6. d5 [6. a3?! f5 7. ♗c4 ♘e7 8. d5 ♘g6∓; 6. ♗c4?! f5 7. ♘ge2 ♘a5 8. ♗b3 ♘b3 9. ab3 (Kinch–Nimzowitsch, Kopenhagen 1924) ♗e7!∓] ♘e5 7. ♘e4 f5!∓

[68] 5... **d5**? 6. ♗f6 ef6 7. ♕h5 g6 8. ♕d5±; 5... **g6**!?

[69] 6. ♗a4 b5 7. ♗b3 ♘a5 8. ♗f6 ef6 9. ♕h5 g6 10. ♗f7 ♔f7 11. ♕d5 ♔g7 12. ♕a8 ♗b4 13. ♔f1 c6 14. ♕b8 d6 15. d5 ♗c3∞ Breyer–Vajda, Wien 1921

[70] 11. 0–0=

[71] **13. ♘fg5**?! e5 14. ♘f6 [14. g4 ed4∓ Ocampo–Palermo, Mar del Plata 1968] gf6∓; **13. ♘eg5**=

[72] 5... **e3** 6. d5 [6. ♗e3 e5 7. d5 ♘b8 8. ♕d2 d6 9. g4 c6 10. g5 ♘d5 11. ♘d5 cd5 12. ♕d5 ♘c6 13. c3 ♕c7 14. 0-0-0 ♗d7 15. ♗h3± Schweber–Pelikan, Quilmes 1959] ♘e5 7. ♕d4 [7. ♗e3 g6 8. f4 ♘f7 9. ♘f3 ♗g7 10. ♕d2± ○; 7... c6 8. ♕d2 ♕a5 9. 0-0-0 cd5 10. ♘d5 ♕a5 (10... ♕a2? 11. ♘c7 ♔d8 12. ♕c3+–) 11. ♕d5 ♘d5 12. ♖d5 ♘c6 13. f4± ⊥ Tajmanov] ♘f7 8. ♗e3 g6 9. ♗c4 ♗g7 10. ♘ge2 0–0 11. ♘g3 ♘e8 12. ♕d2 ♘ed6 13. ♗b3 b5 14. h4 a5 15. a3± Guimard–Piazzini, Argentina (m) 1938; **5... ef3** 6. ♘f3 d5 7. ♘e5 e6 [7... ♘e5 8. de5 ♘e4 9. ♘e4 de4 10. ♕d8 ♔d8 11. ♗c4⩲↑] 8. ♗b5 ♗d7 9. 0–0 ♗e7 10. ♗c6⩲

[73] 6. de5 ♘e5 7. fe4 [7. ♕d4 d6 8. ♘e4 ♗e7= Schneider] d6 8. ♘f3 ♗g4= Tajmanov

[74] 7. fe4 ♗e7 8. ♗c4 d6 9. ♘ge2 ♘g4! 10. ♘d4 ♗g5 11. ♗b5 c6 12. dc6 [12. ♘c6? bc6 13. ♗c6 ♔e7 14. 0–0 ♖b8–+ Barda–Rossolimo, Hastings 1949/50] 0–0!∓; 8. ♘ge2!?

[75] 8. c3 ♘e4 9. fe4 ♗g5 10. cd4 ed4 11. ♕d4 0–0 12. ♗e2 d6 13. ♘f3 ♗f6 14. ♕d2 ♕e7∓ Somogyi–Haag, Hungary (ch) 1963

[76] **9. ♗d3** 0–0 10. ♘e2 ♗h4 11. ♘2g3 d6 12. c3 ♘f5 13. ♕d2 c6 14. ♗c4 b5 15. ♗b3 c5∓ Ragozin–Nilsson, Jönköping 1958; **9. ♕d2** 0–0 10. 0-0-0 d6 11. c3 ♘f5= Hörberg–Larsen, Stockholm 1966/67

[77] 10. ♗d3 g6= Tajmanov

[78] 10... 0–0=

[79] 14. 0-0-0 h6 15. ♖he1 ♖df8= Wexler–Ader, Mar del Plata 1952

[80] **6. ♗f6** ef6 7. fe4 de4 8. d5 ♘e7 [8... ♘e5 9. ♘e4 ♕e7 10. ♕e2 ♗g4 11. ♘f3 ♗f3 12. gf3 f5 13. f4 ♘g6 14. ♘g3 ♘f4∓ Teichmann–Mieses, Teplice Šanov 1922; 9. ♕d4!?]

9. ♕d4 f5 10. 0-0-0 ♘g6 11. g4 ♗d6 12. ♗b5 ♔f7 13. gf5 ♗f5 14. ♘ge2 ♖f8 15. ♘g3 ♔g8∓ Šuvalić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1961; **6. ♗b5** ♗f5 [6... a6 7. ♗c6 bc6 8. fe4 ♗g4 9. ♕d3 de4 10. ♕c4 ♕d7 11. ♘ge2 e6 12. 0—0 ♗e7∓ Martinez—Maderna, Argentina 1947; 10. ♘e4 ♕d5 11. ♗f6 ef6 12. ♘e2∞] 7. ♗f6 ef6 8. fe4 ♗e4 9. ♘e4 de4 10. d5 a6 11. dc6 ♕d1 12. ♖d1 ab5 13. cb7 ♖b8 14. ♖d4 ♗d6 15. ♖e4 ♔d7∓ ⊥ Maderna—Puiggros, Mar del Plata 1952

[81] 6... de4 7. ♗b5 e6 8. ♘e4 ♗e7 9. ♘f6 ♗f6 10. ♕h5 g6 11. ♗c6 bc6 12. ♗f6 ♕f6 13. ♕e5± Suarez—Hoen, Varna (ol) 1962; 7... a6!?

[82] **10. ♗f4** c6 11. ♗c4 e6 12. d6 ♗d6 13. ♗d6 ♕d6 14. ♕g7 ♕b4 15. ♕c3 ♕c3∓ ⊥ Rubinstein—Mieses, Göteborg 1920; **10. ♗h4** e5 11. ♕e4 ♗e7 12. ♗e7 ♕e7 13. ♗b5 ♗d7 14. ♗d7 ♕d7 15. ♘f3± Aratovski—Toluš, SSSR 1948; 10... c6!∞

[83] 10... e5!? 11. ♕e4 g6 12. g4 ♗g7 13. 0-0-0 0—0∞ Tajmanov

[84] 11. ♗c4 ♘d6! 12. de6 [12. ♗b3 ♕h4 13. g3 ♕f6 14. ♕f6 gf6 15. de6 ♔e7∓] ♘c4 13. ♕c4 ♕d6 14. ♕e4 ♕e6∓

[85] **6. f3** ♘f7 7. ♗e3 [7. ♗f4 ef3 8. ♘f3 c6 9. ♗c4 cd5 10. ♗d5 e6 11. ♗b3 ♗b4∓ van Seters—Donner, Beverwijk 1951] ef3 8. ♘f3 g6 9. ♗e2 ♗g7 10. 0—0 0—0 11. ♘d4 c6 12. ♗f3 ♘e5∓ van Seters—Rossolimo, Beverwijk 1950; 7. ♗f6!? ef6 8. ♘e4; **6. ♗f6** ef6 7. ♘e4 f5 8. ♘g3 g6 9. ♕e2 ♕e7 10. 0-0-0 ♘g4 11. ♘h3 ♗h6 12. ♔b1 ♕e2 13. ♗e2 d6∓ Alzate—Nilsson, La Habana (ol) 1966; **6. f4** ♘f7 7. ♕d4 g6 8. ♘e4 ♗g7 9. 0-0-0 0—0 10. ♘f6 ef6 11. ♗h4 g5 12. ♗g3 [12. ♗f2!?] f5 13. ♕a4 b5 14. ♕a5 ♕f6 15. c3 ♖b8∞ Reicher—Alexandrescu, Romania 1962

[86] 7. ♗h4 g5 [7... c6!?] 8. ♗g3 ♗g7 9. 0-0-0 [9. ♘e4 0—0 10. 0-0-0 c6 11. ♘f6 ef6 12. h4 f5 13. ♕d3 ♕a5 14. a3 g4∓ Katetov—Simagin, Praha—Moskva 1946; 12. f4!? Kuzminih] c6! 10. ♘e4 [10. d6 ♕b6 11. ♘e4 ♕d4 12. ♖d4 ♘h5∓ Macukevič—Čerepkov, SSSR 1963] ♕b6 11. ♘f6 ♗f6 12. ♕b6 ab6∓ ⊥ Potter—Ježek, corr. 1959/60

[87] 7... e5!? 8. de6 de6 9. ♗f6 gf6 10. ♕e4 ♘d6 11. ♕f3 ♕e7 12. 0-0-0 ♗d7 13. ♘h3 ♗h6 14. ♔b1 0-0-0 15. ♗a6 c6∓ Vidmar—Mieses 1923

[88] 8. ♗f6 gf6 9. ♕e4 [9. 0-0-0 f5 10. f3 ♕b6 11. ♕b6 ab6 12. fe4 fe4 13. g4 ♗g7 14. ♘ge2 ♘e5∓ Letelier—Kotov, Venezia 1950] cd5 10. ♘d5 e6 11. 0-0-0 ♗g7∓

[89] 8... ♘d5 9. ♘d5 cd5 10. ♕d5 e6 11. ♕e4 [11. ♗d8? ed5 12. ♗g5 ♘g5 13. hg5 d6 14. ♖d5 ♗e6∓] ♘g5 12. hg5 ♕g5 13. f4∞ Kotov

[90] 14. ♕b3 a5∓ Judincev—Martinov, corr. 1964/65

[91] 7... gf6!? 8. ♘e4 [8. ♗e2?! f5 9. ♗h5 ♖g8 10. 0-0-0 d6 11. ♗f7 ♔f7 12. ♔b1 e5 13. de6 ♗e6 14. ♘ge2 ♕f6∓ Keller—H. Steiner, Reggio Emilia 1951; 8. ♕e4!?∞] c6!∞

[92] 8. 0-0-0 f5! [8... ♗d6 9. ♘e4 ♗e5 10. ♕e3 f5 11. f4 fe4 12. ♕e4 0—0 13. fe5 ♕g5 14. ♔b1 ♕e5= Reti—Mieses, Kaschau 1918] 9. f3 ♗d6! [9... ♕g5?! 10. ♔b1 ♗d6 11. ♘h3 ♕f6 12. ♕f6 gf6 13. fe4 fe4 14. ♘e4 ♗e5 15. g3± Torre—Mieses, Baden-Baden 1925] 10. fe4 ♗e5 11. ♕d3 f4 12. ♘f3 0—0∓ Kenez—Borisenko, corr. 1958

[93] **8... ♗d6?!** 9. ♘d6 ♘d6 10. ♗d3 ♕e7 11. ♔d2 0—0 12. ♖e1 ♕f7 13. ♘e2 b5 14. h4 ♗b7 15. ♘f4± Reti—Mieses, Berlin 1920; **8... f5** 9. ♘g3 g6 10. 0-0-0 [10. h4 ♗h6 11. d6 0—0 12. ♗c4 ♗g7 13. ♕d3 ♗b2 14. ♖b1 ♕f6∓ Gudmundsson—Donner, Amsterdam 1950] ♗h6 11. f4 [11. ♔b1 0—0= Nimzowitsch] 0—0 12. ♘f3 ♗g7 13. ♕d2 b5 14. ♘d4 ♘d6= Šumicev—Šapošnikov, corr. 1969

[94] 9. ♘f3 0—0 10. g4 d6 11. ♖g1 ♘e5 12. ♘ed2 ♕d7 13. h3 c6 14. 0-0-0 ♗d8= Fenoglio—Maderna, Mar del Plata 1942

[95] **10. d6?** ♗d6 11. ♘d6 ♘d6 12. ♘f3 ♔h8 13. ♕d5 ♘f7 14. ♗d3 d6 15. ♕e4 f5∓ Talj—Johannessen, Stockholm 1961; **10. g4** d6 11. h3 c5 12. dc6 bc6 13. ♘g3 ♕a5 14. ♕e4 ♘e5 15. f4 d5∓ Tröger—Talj, BRD—SSSR 1960; **10. ♘g3** d6 11. ♘h3 c5 12. ♕c3 g6 13. ♘f4 ♘e5 14. ♘e6 ♗e6 15. de6 d5 16. f4 d4∞ Hesse—Kolbaek, Ybbs 1968; **10. f4** f5 [10... d6 11. h4! f5 12. ♘g5±] 11. ♘g3 ♗f6 12. ♕d2 d6 13. ♘f3 c5= Tajmanov

[96] 14. ♘g5 ♗g5 15. f4 ♗f6= Schuster—Johannessen, Bergendaal 1960

A 84 — 1. d4 f5 2. c4

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	. . .	♘c3[2]	♘f3[4]	h4	d5	h5	de6	♕d8	♗d2	±
	g6[1]	♗g7[3]	♘h6[5]	c5	♘f7	e5	de6	♔d8	♘c6[6]	
2	. . .	♘f3[7]	♗d2[8]	e3[10]	♗d3	0—0	♘bd2	♕c2	a3	±
	e6	♗b4	♕e7[9]	♘f6	0—0[11]	♗d2	d6	♘c6	♘h5[12]	

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
3	. . .	. . .	e3	♗d3	♘bd2[13]	b3[14]	♗b2	♕c2	h3[16]	±
	. . .	d5	c6	♗d6	♘h6	♘d7	0—0	♕f6[15]		
4	. . .	♘c3	e3[18]	♘f3[19]	♗d3	♕c2[22]	b3	♗b2	a3	±
	. . .	d5[17]	c6	♗d6[20]	♘h6[21]	0—0	♗d7	♘a6	♘c7[23]	
5	. . .	. . .	♗d2[24]	e3	f3[25]	g3	♗g2	♘ge2	0—0	±
	. . .	♗b4	b6	♗b7	♕h4[26]	♕e7	♘f6[27]	0—0	d6[28]	
6	. . .	. . .	♕c2	e3[29]	♗d3	♘e2	a3[31]	♘c3[33]	dc5	±
	. . .	. . .	♘f6	0—0	d6[30]	c5	♗c3[32]	♘c6	dc5[34]	
7	. . .	e3	f4[36]	♘f3	♗d3	0—0	♘c3	♕e2		=
	♘f6	e6[35]	b6[37]	♗b7[38]	g6[39]	♗g7	0—0	c5[40]		

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. ♘f3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
8	. . .	g3	♗g2	0—0	d5[42]	♘d4[44]	♘c3[46]	cd5	♕d4	±
	b6	♗b7	e6	♗e7[41]	ed5[43]	g6[45]	♘c6	♘d4	♗c5[47]	
9	. . .	. . .	. . .	0—0[48]	♘c3	♕c2[50]	b3	♗b2	♗c3	±
	. . .	. . .	g6	♗g7	0—0[49]	♕c8	♘e4	♘c3	♗e4[51]	
10	. . .	b3[52]	♗b2	♘c3[54]	e3	a3	♗e2	b4	de5[56]	=
	g6	♗g7	d6[53]	c6[55]	♕a5	0—0	e5	♕c7	de5[57]	
11	. . .	♗g5	♘bd2[59]	g3[61]	♗f6	a3	♕d2	♗g2	0—0	=
	e6	♗b4[58]	0—0[60]	h6	♕f6	♗d2[62]	b6	♗b7	d6[63]	
12	. . .	e3	♗d3	0—0[66]	b3[67]	a4	♗a3	♘a3	c5[70]	±
	. . .	d5[64]	c6[65]	♗d6	♕c7[68]	0—0[69]	♗a3	♗d7	♗e8[71]	
13	. . .	. . .	♗d3[72]	0—0	♘bd2[74]	♕c2	cd5	a3	dc5	=
	. . .	b6	♗b7	♗e7[73]	0—0	d5	♘d5	c5	♗c5[75]	

[1] **2. . . c5** 3. dc5 ♕a5 4. ♘c3 ♕c5 5. e4 fe4 6. ♘e4 ♕c7 7. ♘h3 g6 8. ♘f4 ♗g7 9. ♘d5 ♕d8 10. ♗g5! △ ♘d6± Lasker—Mieses, Leipzig (m) 1889; **2. . . d6** 3. ♘f3! [3. g3 e5 4. de5 de5 5. ♕d8 ♔d8 6. ♘c3 c6 7. e4 ♘f6 8. ef5 ♗f5 9. ♗g5 ♘bd7 10. 0-0-0 ♗c5= Kunert—Eliskases, Ebensee 1933] ♘f6 4. g3 — A 86

[2] **3. g4**?! fg4 4. e4 d6 5. h3 ♘f6 6. hg4 ♗g4 7. f3 ♗c8 8. ♗g5 ♗g7∓ Helmertz—Niklasson, Sverige 1974; **3. h4**!? h5 [3. . . ♘f6 4. h5 ♘h5 5. ♖h5 gh5 6. e4±; 3. . . ♗g7 4. h5 d6 5. ♘f3 gh5 6. ♖h5 ♘f6 7. ♖h4 e6 8. ♘c3 ♘bd7 9. ♕c2 ♕e7 10. ♗d2 ♘f8 11. e4± Forintos—Pedersen, Athens 1969] 4. ♘c3 d6 5. e4 ♘f6 6. ♗d3 ♗g7 7. ef5 ♘c6 8. fg6 ♘d4 9. ♘ge2 ♘e2 10. ♘e2 c6 11. ♕b3 ♘d7 12. ♗c2 ♘e5 13. 0—0± Milić—Puc, Jugoslavija 1966 — 2/61

[3] 3. . . ♘f6 — A 85

[4] 4. e4 fe4 [4. . . d6± — A 42] 5. ♘e4 d5 6. cd5!? [6. ♘g5 ♘c6 7. ♘e2 ♘h6 8. ♘f4 ♘d4 9. ♗d3 dc4 10. ♗c4 ♕d6 11. 0—0 ♗f5 12. ♗e3 0-0-0 13. ♕a4 ♔b8∞ Szabo—Sax, Hilversum 1973] ♕d5 7. ♘c3 ♕d4 8. ♕b3 ♕b6 9. ♗b5 c6 10. ♗e3 ♕a5 11. ♗c4 ♘h6 12. ♘f3 ♘d7 13. 0-0-0⩲↑ Stein—Sokolov, Nederland 1969

[5] 4. . . ♘f6 — A 85

[6] 11. 0-0-0 ♗d7 12. ♘g5 ♘g5 13. ♗g5 ♔c8 14. ♖h3± ⊥ Schocron—Jauregui, Argentina 1952

[7] **3. g4** fg4! 4. e4 [4. h3 g3 5. fg3 c5 6. d5 ♗d6∓] e5 [4. . . d6?! 5. h3 gh3 6. ♘h3 ♗e7 7. ♘f4 ♘f6 8. ♘g6 ♖g8 9. ♘e7 ♕e7 10. e5± Pantaleev—Prahov, Bulgaria 1951] 5. d5 [5. de5 ♘c6∓] ♗b4 6. ♘c3 ♗c3 7. bc3 d6∓; **3. ♘d2** ♗b4?! 4. a3 ♗d2 5. ♗d2 ♘f6 6. e3 d6 7. ♗d3 0—0 8. ♕c2 ♕e7 9. ♘e2 b6 10. f3 c5 11. 0—0 ♘c6 12. b4 ♕c7 13. b5 ♘e7 14. a4± Uhlmann—Pachman, Dresden 1956; 3. . . ♘f6!∞; **3. e4** fe4 4. ♘c3 ♘f6 5. f3 ♗b4 [5. . . ef3 6. ♘f3⩲⩱] 6. ♗g5 c5 7. d5 [7. dc5 0—0 8. ♖c1 ♕c7 9. ♗f6 ♖f6 10. fe4 ♕f4 11. ♘f3 ♕e4∓ Frejman—Model, SSSR (ch) 1927] ed5 8. cd5 0—0 9. fe4 ♕e8 10. ♗f6 ♖f6 11. ♗d3 c4 12. ♗c2 d6 13. ♕e2 ♘d7 14. ♕c4 ♗c5 15. 0-0-0 ♘e5⩲ Vilardebo—F. Perez, Espana 1945; **3. e3** d5 [3. . . ♘f6 — 2. . . ♘f6] 4. ♗d3 c6 5. ♕c2 ♘f6 6. ♘c3 ♗e7 — A 85

[8] **4. ♘bd2** ♘f6 5. a3 ♗e7 [5... ♗d2!? 6. ♗d2 b6] 6. ♕c2 [6. g3!?] d5 7. e3 ♘bd7 8. cd5± ; **4. ♘c3** ♘f6 — A 85

[9] 4... ♗d2 5. ♕d2 ♘f6 6. g3 b6 [6... d6 7. ♗g2 0—0 8. 0—0 ♘c6 9. ♘c3 ♕e8 10. ♖fe1 ♕h5 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♖e4 e5 14. ♖h4 ♕g6 15. de5 de5 16. ♖e1± Botvinik] 7. ♘c3 d6 8. ♗g2 ♗b7 9. 0—0 ♕e7 10. d5 e5 11. e4 fe4 12. ♘g5 ♘bd7 13. ♘ce4 0—0 14. ♘e6± Botvinik—Kan, SSSR 1930

[10] **5. ♗b4** ♕b4 6. ♕d2 ♘c6 7. ♘c3 ♘f6 8. e3 0—0 9. a3 ♕e7 10. ♗e2 ♘e4= Korody—Müller, Budapest 1932; **5. ♘c3** ♘f6 6. ♕b3 b6 7. e3 ♗b7 8. ♗e2 0—0 9. 0—0 ♗c3 10. ♗c3 ♘e4= Laurine—Keres, corr. 1937

[11] 6... ♘e4 7. a3 ♗d2 8. ♘bd2 ♘d2 9. ♕d2 0—0 10. 0—0 d6 11. e4 ♘c6 12. ef5 ef5 13. ♖fe1± Colle—Tartakower, Paris 1929

[12] **10... ♘h5** 11. d5 ♘e5 12. ♗e2 ♘f6 13. de6 ♗e6 14. ♘d4 g6 15. ♖ae1± Flor—Lambert, Wien 1953; **10... a5**!?

[13] **6. 0—0** ♕f6 [6... ♘h6 7. ♘e5 0—0 8. f4 ♘d7 9. b3 ♕h4 10. ♘d2± Szymczak—Bednarski, Lublin 1975] 7. b3 ♘h6 8. ♗a3 ♗a3 9. ♘a3 ♘d7 10. b4 a6 11. ♕c2 0—0 12. ♘b1 ♔h8 13. ♘bd2 g5 14. ♕b2± Szabo—Honfi, Miskolc 1963; **6. ♘c3** — 3. ♘c3

[14] 7. ♕c2 ♘d7 8. 0—0 0—0 9. ♖e1 ♘g4 10. ♘f1 ♔h8 11. cd5 cd5 12. ♗d2 ♕e7 13. ♗c3± Marović—Puc, Jugoslavija (ch) 1962

[15] 9... ♘f6 10. h3 ♘e4 11. ♖f1 b5 12. c5 ♗c7 13. 0-0-0 ♘f7 14. ♘e5 ♗e5 15. de5 ♕a5 16. ♗d4± Makagonov—Klaman, SSSR (ch) 1947; 10. ♘e5!?

[16] **10. 0—0** ♔h8 11. ♖fe1 g5 12. ♘f1 ♖g8 13. ♔h1 g4 14. ♘g1 ♘f7 15. ♘e2 ♘g5 16. ♘f4 ♕h6 17. ♘g3 ♘f6∞ Kotov—Alatorcev, SSSR (ch) 1938; **10. h3**!? △ 0-0-0± Capablanca

[17] **3... b6** 4. e4 ♗b4 5. ef5±; 5. ♗d3 ♗b7± — A 40; **3... ♗e7** 4. e3 d6 5. f4 ♗f6 6. ♘f3 ♘h6 7. ♗d3± Zita—Schubert, Praha 1938

[18] **4. g4** fg4 5. e4 de4 6. ♕g4 [6. ♘e4 ♗b4 7. ♘c3 ♘f6∓] ♘f6 7. ♕g3 ♘c6∓; **4. cd5** ed5 5. ♕a4 [5. e4!? fe4? 6. ♕h5±; 5... de4 6. ♗c4 ♘f6 7. ♘ge2 ♗d6 8. ♗f4 ♘c6 9. 0—0∞ Šeršer—Natapov, SSSR 1955] c6 6. e3 ♘f6 7. ♗d3 ♗e7 8. ♘ge2 0—0=

[19] 5. ♗d3 ♗d6 6. ♕c2 ♘h6 [6... ♘e7 7. ♘ge2 0—0 8. ♗d2 a5 9. f3 ♘a6 10. a3 ♗d7 11. c5 ♗c7 12. ♘a4 ♘c8 13. 0—0 e5 14. de5 ♗e5 15. e4± Mikenas—Vatnikov, SSSR 1949] 7. ♘f3 — 5. ♘f3

[20] 5... ♘d7 6. ♗d3 ♕f6 7. ♕c2 ♘h6 8. 0—0 ♗e7 [8... ♗d6? 9. cd5 ed5 10. e4! fe4 11. ♗e4 de4 12. ♘e4 ♕f8 13. ♖e1 ♔d8 14. d5 c5 15. b4±→ Grohmann—Engels, Deutschland 1934] 9. b3 0—0 10. ♗b2±

[21] 6... ♕f6 7. ♕c2 ♘e7 [7... ♗d7 8. a3 ♘h6 9. b3 ♘f7 10. ♗b2 g6?! 11. h3 ♕e7 12. b4± Aljehin—Treybal, Semmering 1926; 10... ♘a6!?] 8. b3 ♘d7 9. ♗b2 0—0 10. h3 ♔h8 11. 0-0-0 a6 12. g4 b5 13. g5 ♕g6 14. h4± Osnos—Novotelnov, SSSR 1956; 9... a6!?

[22] **7. ♘e5** ♗e5 8. de5 0—0 9. 0—0 [9. cd5!? Euwe] ♘g4 10. f4 dc4 11. ♗c4? ♕h4 12. h3 ♘e5!∓ Kitto—Abrahams, Bournemouth 1939; 11. ♗e2!?⩱; **7. b3** ♘d7 8. ♗b2 0—0 9. ♕c2 ♕e7 10. h3 dc4 [10... ♔h8 11. 0-0-0 dc4 12. ♗c4 e5 13. de5 ♘e5 14. ♘e5 ♗e5 15. f4 ♗c7 16. g4!±→» Simagin—Terpugov, SSSR 1951] 11. ♗c4 b5 △ e5∞

[23] 11. c5 ♗e7 12. ♘e5± Kapu—Schneider, Györ 1955

[24] **4. g4**? fg4 5. e4 ♕h4 [5... ♘f6 6. e5 ♘e4 7. ♕g4 ♘c3 8. ♗d2 ♘d5! 9. ♕g7 ♗d2 10. ♔d2 ♖f8 11. cd5 ♖f2 12. ♘e2 ♕h4∓ Korn] 6. ♗g2 ♘e7∓; **4. e4**?! fe4 5. ♕g4 ♕e7 [5... ♘f6 6. ♕g7 ♖g8 7. ♕h6 ♖g6 8. ♕h4 ♘c6 9. ♘e2 d5 10. ♗g5 dc4 11. 0-0-0∞ Szabo—Grob, Wien 1947] 6. ♗g5 ♘f6 7. ♗f6 ♕f6 8. ♕e4 c5 9. ♘f3 ♘c6∓ Longer—Tot, Jugoslavija (ch) 1951; **4. ♕d3** ♘f6 5. ♗g5 0—0 6. f3 d6 7. 0-0-0 ♗c3 8. ♕c3 ♘e4 9. ♗d8 ♘c3 10. bc3 ♖d8= Blumenfeld—Čistjakov, SSSR 1945; **4. ♕b3** ♕e7 [4... c5 5. a3? ♗c3 6. ♕c3 cd4 7. ♕d4 ♘f6 8. ♗f4 ♘c6∓ Marshall—Albin, Monte Carlo 1902; 5. dc5!±] 5. ♘f3 ♘f6= — A 85; **4. ♘f3** ♗c3 5. bc3 b6 6. d5! d6 7. de6 ♗e6 8. ♘d4 ♗d7 9. e4± Tartakower—Mieses, Berlin 1920; 4... ♘f6= — A 85

[25] 6. ♘f3 ♘f6 7. ♗d3 0—0= — A 85

[26] **6... c5** 7. a3 ♗a5 8. b4! cb4 9. ♘b5!± ; **6... ♗d6** 7. ♘h3! ♘f6 8. ♗d3 ♘c6 9. ♕e2 0—0 10. ♖d1 a6 11. 0—0 ♕e8 12. a3 ♕h5 13. b4 g5 14. c5 ♗e7 15. ♗c4± Rubinstein—Tarrasch, Göteborg 1920

[27] 8... a6 9. ♘ge2 g5 10. h4 g4 [10... c5 11. hg5± Kostić—Mieses, Haag 1921] 11. e4±

[28] **10... d6** 11. ♕c2± ; **10... c5**!?

[29] **5. ♗d2** 0—0 6. e3 c5 7. d5 ed5 8. cd5 d6 9. ♗d3 ♕e7∞ Sallay—Barcza, Hungary 1958; **5. a3** ♗c3 6. ♕c3 0—0 7. g3 d6 8. ♗g2 [8. b3 c5 9. dc5 ♘e4 10. ♕c2 dc5 11. ♘f3 ♘a6∞ L. Kovacs—Barcza, Hungary 1967] ♘bd7 9. ♘f3 ♕e7 10. 0—0 e5 11. de5 de5 12. b4 ♖e8 13. ♗b2 c5 14. b5 e4 15. ♘h4± Forintos—Barczay, Hungary (ch) 1965/66; 5. ♗g5 — A 85; **5. g3** ♘c6 6. ♘f3 0—0 — A 85

[30] **6... ♗c3** 7. ♕c3 b6 8. ♘e2 ♗b7 9. f3 c5 10. 0—0 d6 11. ♘f4± Krasnov—Zajac, SSSR 1965; **6... b6** 7. f3 ♗b7 8. ♘e2 [8. a3 ♗c3 9. ♕c3 ♘h5 10. ♘h3 ♕h4 11. ♘f2 d6 12. 0—0 ♘d7 13. e4 e5∞ Nedeljković—Tot, Jugoslavija (ch) 1957] c5 9. ♗d2 ♘c6 10. a3 ♗a5 11. 0—0

[11. 0-0-0 ♖c8∞ Spaski—Filip, Bucuresti 1953] ♖c8 12. d5 ♘e5 13. e4±

31 **8. d5?!** ♗c3 9. ♘c3 ed5 10. cd5 ♘g4 11. 0—0 ♘a6!∓ Kotov—Botvinik, Moskva 1947; 8. ♗d2!? △ 0-0-0 Pachman

32 8... ♗a5 9. d5! ed5 [9... ♗c3 10. ♘c3 ed5 11. cd5 ♘g4 12. 0—0 ♘a6 13. f4!±] 10. cd5 ♘g4 11. ♘f4 ♘e5 12. ♗e2± Tajmanov—Botvinik, Moskva (m) 1952

33 9. ♕c3!? ♘c6 10. 0—0 a5 11. b3 ♕e7 12. ♗b2 e5?! 13. dc5 dc5 14. ♘g3 g6 15. ♖ae1 ♗e6 16. f4 e4 17. ♗e2± Tajmanov—Kärner, SSSR 1968; 12... b6!?±

34 11. b3 ♗d7 12. ♗b2 ♘e5 13. 0-0-0! [13. ♗e2 ♗c6 14. f3 ♘h5! 15. ♘d1?! ♘g6 16. ♕c3 ♕g5 17. g3 e5 18. ♘f2 ♖ad8∓ Bronštejn—Botvinik, Moskva (m) 1951] ♘d3 14. ♖d3± Botvinik

35 3... d6 4. ♘f3 ♘c6 5. d5 ♘e5 [5... ♘b8 6. ♗d3 g6 7. ♘c3 e5 (Jacobson—Möller, Kopenhagen 1923) 8. de6 ♗e6 9. e4±] 6. ♘c3 g6 7. ♗e2 ♗g7 8. 0—0 0—0 9. ♘d4 c5 [Rödl—Kieninger, BRD 1947] 10. dc6 ♘c6 11. b3±

36 4. ♗d3 **b6** 5. ♘e2 ♗b7 6. f3 ♗d6 7. 0—0 h5?! 8. ♕e1? c5 9. ♘bc3 ♘c6 10. ♘b5? ♗b8 11. b3 a6 12. ♘bc3 h4∓ Rubinstein—Lowtzki, Wroclaw 1912; 8. ♘bc3!± Tarrasch; 4... **♗b4** 5. ♗d2 ♕e7 6. ♘e2 0—0 7. ♘bc3 d6 8. ♕c2 ♘c6 9. a3 ♗c3 10. ♗c3 ♔h8 11. 0—0± Nej—Gurgenidze, SSSR (ch) 1960; 4... **♗e7** 5. ♘e2 0—0 6. 0—0 d6 7. ♕c2 c5 8. d5 ♘a6 9. a3 ed5 10. cd5 ♘c7 11. ♘bc3 ♔h8 12. ♘f4 ♕d7∞ Hodos—Makaričev, SSSR 1975; 4... **d6** 5. ♕c2 g6 6. ♘f3 ♘c6 7. 0—0 e5 8. de5 de5= Pachman; 4... **♘c6** 5. ♘e2 ♘b4 6. ♘bc3 ♘d3 7. ♕d3 ♗e7 8. 0—0 0—0= Lange—Engels, Karlsruhe 1938/39

37 4... **♘e4** 5. ♘f3 ♗b4 6. ♘bd2 b6 7. ♗d3 ♗d2 8. ♗d2 ♘d2 9. ♕d2 ♗b7 10. 0—0 0—0 11. ♖ae1 ♕f6 12. b4! [12. e4 ♘c6 13. ♘e5 d6 14. ♘c6 ♗c6 15. d5 fe4 16. ♗e4 ed5= Rubinstein—Tartakower, Budapest 1926] ♘c6 13. ♘e5 ♖ad8 14. ♘c6 ♗c6 15. b5± Rubinstein—Tartakower, Berlin 1928; 4... **d5** 5. ♘c3 — A 85

38 5... c5 6. ♗d3 ♘c6 7. 0—0 ♗e7 8. ♘c3 ♗b7 9. a3 ♕c8 10. b3 0—0 11. ♗b2± Rubinstein—Flor, Rogaška Slatina 1929

39 6... ♗b4 7. ♘bd2 [7. ♗d2 ♗d2 8. ♘bd2 c5 9. 0—0 0—0 10. ♕e2 ♘c6= Ebralidze—Konstantinopolski, SSSR (ch) 1937] ♗e4 8. ♕c2 0—0 9. 0—0 ♗d2 10. ♗d2 d6 11. ♗e1 ♗d3 12. ♕d3 ♘e4 13. ♘d2 ♘d2 14. ♗d2 d5 15. ♖fc1± Donner—Rossolimo, Beverwijk 1950

40 Pachman

41 **6... d6** 7. ♘c3 h6 [7... ♘bd7 8. ♘g5 ♗g2 9. ♔g2 ♕e7 10. d5± Reiter—Hašek, Podebrady 1936] 8. b4 ♘bd7 9. ♕b3 ♗e7 10. a4 a5 11. b5 0—0 12. c5± Geiger—Hönlinger, Scheuz 1925; **6... d5** 7. ♘e5 ♗d6 8. ♗f4 0—0 9. ♘c3 ♘e4 10. cd5 ed5 11. ♕b3 ♔h8 12. ♖fd1 c6 [Keres—Richter, München 1936] 13. ♖ac1!± Keres; **6... ♕c8** 7. d5!? [7. ♘c3 ♘e4 8. ♕c2 ♗e7 — 6... ♗e7] ed5 8. cd5 ♘d5 [8... ♗d5!?] 9. ♕d3 ♘e7 10. ♗f4 ♘a6 11. ♘c3 ♘c5 12. ♕d2 ♘g6 13. ♗h3 ♘e6 14. ♗g5 ♗f3 15. ef3 ♗e7 16. ♗e7 ♘e7 17. ♖ad1± Simagin—Goldenov, SSSR 1953; **6... c5** 7. d5 **ed5** [7... g6 8. ♘c3 ♘a6 9. ♗f4 ♗g7 10. ♘g5 h6? 11. ♘f7! ♔f7 12. de6 de6 13. ♗b7+— Moore—Harsemaan, England 1955] 8. ♘h4 g6 9. ♘c3 ♗e7 [9... ♕c8 10. ♘d5 ♗g7 11. ♗g5 ♘d5 12. cd5 0—0 13. ♕d2± Harškin—Schenk, Ebensee 1933] 10. ♘d5 ♘d5 11. ♗d5 ♗d5 12. ♕d5 ♘a6 13. ♘g2 ♘b4 14. ♕e5 0—0 15. ♖d1± Barcza—Wade, Moskva (ol) 1956

42 7. b3 0—0 8. ♗b2 ♕c8 9. ♘c3 ♘e4 10. d5 ♗f6 11. ♘d4 ♘c3 12. ♗c3 [Schmidt—Augustin, Halle 1976 — 23/106] ♘a6 △ ♘c5±

43 7... 0—0 8. ♘d4 ♘e4 [8... c5 9. dc6 ♘c6 10. ♘c3± Marini—Sanguineti, Argentina 1955] 9. de6 c5 10. ♘f5! ♖f5 11. ♕c2 ♖e5 12. f4 ♖e6 13. f5± Konstantinopolski—Krutihin, SSSR 1952

44 8. ♘h4 g6 9. cd5 d6 10. ♘c3 0—0 11. ♘f3 a5 12. ♘d4± Šajtar—Ujtelki, ČSSR 1947; 9... ♘e4!?

45 8... ♘c6 9. ♘f5 dc4 10. ♘g7 ♔f7 11. ♘f5 d5 12. ♘c3 ♘a5 13. ♗g5±→ König—Tot, Jugoslavija 1935

46 9. cd5 c5 10. dc6 dc6 11. ♗f4! ♕d7 12. ♘c3 0—0 13. ♕b3 ♖f7 14. ♖fd1± Rabinović—Grigorjev, SSSR 1929

47 12. ♕c4 ♗d6 13. ♘b5 0—0 14. ♘d6 cd6 15. b3± Grünfeld—Opočensky, Meran 1924

48 6. ♘c3 ♗g7 7. ♗f4 ♘e4 [7... 0—0!?] 8. ♘b5 ♘d6?! 9. 0—0 ♘b5 10. cb5 ♗d5 11. ♖c1 c6 12. ♘e5 0—0 13. ♗d5 cd5 14. ♘f3 e6 15. ♕b3± Forintos—Wade, München (ol) 1958; 8... ♘a6! △ c6∞

49 7... ♕c8 8. ♗f4 0—0 9. ♕d2 ♖e8 10. ♗h6 ♗h8 11. h3 ♘e4 12. ♘e4 ♗e4 13. ♘e1 ♗g2 14. ♘g2± Zimmermann—Canal, Zürich 1954

50 **8. ♘e1** ♕c8 9. ♕d3 ♘c6 10. f4?! ♘e4! 11. ♘e4 fe4 12. ♗e4 ♘d4 13. ♗b7 ♕b7 14. e3 ♘e6∓ Dunkelblum—Larsen, München (ol) 1958; **8. ♗f4** h6 9. ♕c1 g5 10. ♗d2 ♘e4 11. ♘e4 ♗e4 12. h4 g4 13. ♘e5 ♗g2 14. ♔g2 ♔h7 15. ♕c2 c5∞ Menčik—Tartakower, Karlovy Vary 1929; **8. d5** ♘a6 9. ♗e3 [9. ♗f4 ♘c5 10. ♘d4 ♘h5 11. ♗g5 h6 12. ♗c1 e5 13. de6 ♗g2 14. e7 ♕e7 15. ♔g2 c6∞ Sandor—Gereben, Hungary 1954; 9. ♖b1!? △ b4 Razuvajev] ♘c5 10. ♖c1 a5 11. ♗d4 ♕e8 12. e3 h6 13. b3 g5 14. a3± Razuvajev—Arbakov, SSSR 1978 — 25/100

51 12. ♕b2 e6 13. ♖ad1 ♕b7 14. ♘e1 [14. d5!?] ♗g2 15. ♘g2± Dunkelblum—Canal, Venezia 1953

[52] **4. e3** ♗g7 5. ♗e2 d6 6. 0–0 ♘e4 7. ♕c2 0–0 8. ♘bd2 ♘d2 9. ♗d2 e5 10. de5 de5= Trifunović–Grob, Zürich 1954; **4. ♘c3** — A 85; **4. g3** ♗g7 5. ♗g2 — A 87

[53] 5... a5 6. ♘bd2 a4 7. ba4 0–0 8. e3 b6 9. ♗d3 ♗b7 10. 0–0 e6 11. ♗a3 ♖e8 12. ♖b1 ♗c6 13. ♗c2 d6 14. ♗b3 ♕d7⩲ Ščerbakov–Kuzminih, SSSR 1951; 6. ♘c3!?

[54] 6. e3 c6 7. ♘bd2 ♘a6 8. ♗d3 ♘c7 9. e4 ♘e6 10. 0–0 0–0 11. ef5 ♘f4 12. ♗c2 ♗f5 13. ♗f5 gf5 14. g3 ♘d3 15. ♗c3 e5 16. ♘h4 ♕d7∞ Terpugov–Kuzminih, SSSR 1951

[55] 6... 0–0 7. ♕c2 ♘c6 8. ♖d1 ♖e8 9. e3 ♗d7 10. ♗e2 e5∞ Pithart–Vyslouzil, ČSSR 1965

[56] 11. d5?! h6 12. c5?! e4 13. ♘d4 dc5 14. ♕b3 cd4 15. d6 ♗e6! 16. ♕e6 ♕f7∓ Porath–Larsen, Moskva (ol) 1956; 12. 0–0!?

[57] 12. 0–0=

[58] **4... h6** 5. ♗f4 [5. ♗f6!? ♕f6 6. ♘c3] ♗b4 6. ♘c3 ♘e4 7. ♕c2 0–0 8. d5 d6∞ Ferrantes–Canal, Italia 1937; **4... b6** 5. e3 ♗b7 6. ♘c3 [6. ♗e2 ♗e7 7. ♘e5? 0–0 8. f3 ♘h5 9. ♗e7 ♕e7 10. g3 d6 11. ♘d3 e5∓ Vilardebo–Tartakower, Barcelona 1929] ♗e7 7. ♗d3 0–0= — A 85; **4... ♗e7** 5. ♘c3 — A 85

[59] 5. ♘c3 c5!?= Aljehin

[60] **5... h6** 6. ♗f6 ♕f6 7. g3 ♘c6 8. a3 ♗e7 9. e3 d6 10. ♗g2 0–0∞ P. Frydmann–Tartakower, Lodz 1927; 5... **♘c6**!? 6. e3 0–0 Aljehin

[61] 6. a3 ♗d2 7. ♕d2 [7. ♘d2 d6 8. e3 h6 9. ♗h4 e5= Zubarev–Panov, SSSR 1930] d6 8. e3 b6 9. g3 ♗b7 10. ♗g2 ♘bd7 11. 0–0 ♕e8= Rosenberger–Kron, Wien 1934

[62] 8... ♗e7!?

[63] 12. ♖ac1 ♘d7 13. ♘e5 de5 14. ♗b7 ♖ad8= Sacconi–Tartakower, Meran 1926

[64] 4... g6 5. ♗d3 ♗g7 6. 0–0 0–0 7. ♘c3 ♘c6 8. ♖e1 d6 9. e4± Donner–Canal, Venezia 1967

[65] 5... ♗e7 6. 0–0 0–0 7. b3 ♘e4 8. ♗a3 ♘c6 9. ♗e7 ♕e7 10. ♕c1 ♗d7 11. ♘c3 ♘c3 12. ♕c3 ♗e8 [Donner–Botvinik, Leiden 1970] 13. cd5 ed5 14. ♖ac1±

[66] 6. ♘bd2 ♘e4 7. ♘e5 ♕h4 8. 0–0 ♗d6 9. f4 0–0 10. ♘df3 ♕h6 11. ♗d2 ♘d7 12. ♗e1 ♘df6 13. ♕e2 ♗d7 14. ♘d7 ♘d7∞ Aljehin–Euwe, Amsterdam (m) 1927

[67] **7. c5** ♗c7 8. b4 0–0 9. ♗b2 ♘bd7 10. ♘bd2 ♘e4 11. ♘e5 a5∞ Nikolac–Marić, Jugoslavija (ch) 1953; 7. **♕b3** 0–0 8. ♘c3 ♔h8 9. ♘e2 ♘e4 10. ♕c2 ♘d7 11. b3 ♖f6∞ Pietzsch–Brüntrup, Colditz 1967 — 3/77

[68] **7... 0—0** 8. ♗a3 ♗a3 [8... ♘e4 9. ♗d6 ♕d6 10. ♘e5 ♘d7 11. f4 ♘e5 12. fe5 ♕e7 13. ♗e4 de4 14. ♘c3± Nedeljković–Nikolac, Jugoslavija (ch) 1951] 9. ♘a3 ♗d7 [9... ♘bd7 10. cd5 cd5 11. ♖c1 a6 12. ♕c2 ♘e4 13. ♕c7± Puc–Tomović, Jugoslavija (ch) 1949] 10. ♘e5 ♗e8±; 7... **♕e7**!?; 7... **b6**!?

[69] 8... a5 9. ♗a3 0–0 10. ♕c1 ♘a6 11. ♗d6 ♕d6 12. c5 ♕c7 13. ♗a6 ♖a6 14. ♘e5± Lombard–Mariotti, Firenze 1972

[70] 11. ♘e5!?±

[71] 12. ♘e5 ♘bd7 13. f4 ♘e5 14. fe5 ♘g4 15. ♕d2 g5 16. b4± Rabar–Nedeljković, Jugoslavija (ch) 1949

[72] 5. b3 ♗b7 6. ♗b2 ♘c6 7. ♗e2 ♗e7 8. 0–0 0–0 9. ♘c3 d5 10. cd5 ed5 11. ♖c1 a6∞ Devos–Christoffel, Hastings 1945/46

[73] 6... ♗d6 7. ♘c3 0–0 8. ♕e2 ♗b4∞ Ekenberg–Aljehin, Örebro 1935; 8. d5!?

[74] 7. **♕e2** 0–0 8. b3 ♕e8 9. ♗b2 d6 10. ♘c3 ♕g6 11. ♘e1 ♘bd7= Pfeiffer–Matulović, Oberhausen 1961; 7. **♘c3** — A 85

[75] 12. ♘c4 ♘c6 13. ♖d1 ♕f6 14. ♖b1 ♖ae8 15. b4 ♗e7= H. Frydmann–Tartakower, Lodz 1927

A 85	**1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. ♘c3**									
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	♘f3	♕c2[2]	a3	e4	♘e4	♕e4	♕h4[4]	♗e2	=
	d6	c6[1]	♘a6[3]	g6	fe4	♘e4	♗f5	♗g7	e5[5]	
2	. . .	♘f3[6]	e3[7]	♗e2[8]	0–0[9]	♕c2	♖d1	b3	de5	∞
	g6	♗g7	0–0	d6	c6[10]	♘a6[11]	♕e8	e5	de5[12]	
3	. . .	. . .	♕c2	e4[14]	♘e4	♕e4	♗e2	0–0	♕h4	=
	. . .	. . .	0–0[13]	fe4	♘e4	d6	♘c6	♗f5	e5[15]	
4	. . .	a3	♘f3	e3[17]	♗d3	0–0[18]	♘e5[19]	♘d7	f3	=
	e6	♗e7[16]	0–0	d5	c6	♘e4	♘d7	♗d7	♘c3[20]	

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
5	. . .	g3	♗g2	♘f3[22]	bc3	0—0	♕c2[24]	de5	♘e5	=
	. . .	♗b4	0—0[21]	♗c3[23]	d6	♘c6	e5	♘e5	de5[25]	
6	. . .	. . .	♗d2	♗g2	♘f3	0—0	♗c3	♕c2	♖fd1	=
	. . .	. . .	0—0[26]	d6	♘bd7[27]	♗c3	♘e4	♕e7[28]	♘c3[29]	
7	. . .	♗g5	♘f3[31]	e3[33]	♗d3[34]	0—0[35]	♕e2	♗e7	bc3	=
	. . .	♗e7[30]	0—0[32]	b6	♗b7	♕e8[36]	♘e4[37]	♘c3	♕e7[38]	
8	. . .	e3	♗d3[40]	♕c2	b3[41]	♗b2	♘f3	♘e5	♘e2	±
	. . .	d5[39]	♗e7	c6	0—0	a6	♗d7	♗e8	♗b4[42]	
9	. . .	. . .	♗d3[43]	f3	♘e2[45]	0—0[46]	e4	fe4	bc3	±
	. . .	b6	♗b7	♗b4[44]	0—0	♘c6[47]	fe4	♗c3[48]	e5[49]	
10	. . .	. . .	♗d3[50]	bc3	♘e2[53]	♕c2	0—0[54]	f3	♗d2	=
	. . .	♗b4	♗c3[51]	d6[52]	c5	0—0	♘c6	♗d7[55]	♕e8[56]	

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. ♘c3 e6 4. ♘f3

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
11	. . .	e3[58]	♗d3[59]	♘e5[61]	g3[62]	♗f1	♗g2	♘d7	♕b3	±
	d5[57]	c6	♘e4[60]	♕h4	♕h3[63]	♕h6	♘d7[64]	♗d7	b6[65]	
12	. . .	. . .	. . .	0—0[66]	♕c2[67]	♘e5	f3	♕c3	f4	=
	. . .	. . .	♗d6	0—0	♘e4	♘d7	♘c3	♕c7[68]	♘f6[69]	
13	. . .	♗f4	e3	♗d3[71]	0—0[72]	♗e4[74]	♘e5	f3	♗e5	±
	. . .	c6	♗e7[70]	0—0	♘e4[73]	de4[75]	♘d7[76]	♘e5	ef3[77]	
14	. . .	e3	♗d3	♗d2[79]	♕c2[80]	a3	♗c3	0-0-0	♘e5	=
	b6	♗b7	♗b4[78]	0—0	a5[81]	♗c3	♘e4	d5	♘d7[82]	
15	. . .	♕c2[83]	g3[85]	♗g2	0—0	♕c3	♖d1	b4	d5	=
	♗b4	0—0[84]	b6[86]	♗b7	♗c3	♕e8[87]	d6	♘bd7	♘e4[88]	
16	. . .	♕b3	a3[90]	♕c3	g3	♗g2	0—0	b4	♗b2	=
	. . .	♕e7[89]	♗c3	d6[91]	b6[92]	♗b7	0—0	♘bd7	♘e4[93]	
17	. . .	♗d2	g3[94]	♗g2	0—0[95]	♗c3	♕c2[97]	♘d2	♕c3[98]	=
	. . .	0—0	b6	♗b7	♗c3[96]	♘e4	d6	♘c3	♗g2[99]	

[1] **4. . . e6** 5. ♕c2 ♘c6 6. d5 ♘e5 7. ♘d4 g6 8. ♘e6 ♗e6 9. de6 ♕c8 10. ♘d5± Uhlmann—Farago, Cienfuegos 1973 — 15/93; **4. . . ♘c6** 5. ♗g5 [5. ♗f4 h6 6. h4 ♘g4 7. d5 ♘ce5 8. ♗e5 de5 9. e4 e6∞ Nimzowitsch—Möller, Kopenhagen 1923; 7. . . e5 8. de6 ♗e6 9. e3 g6 10. ♘d4 ♕d7∞ Brinckmann—Krause, Kopenhagen 1924] e6 6. e3 ♗e7 7. d5 ♘e5 8. de6 ♗e6 9. ♘d4 ♗d7 10. ♕c2 ♕c8 11. 0-0-0 0—0 12. h3 a6 13. g4±→» Polugajevski—Jensen, Marianske Lazne 1959

[2] **5. ♗g5**!? ♘bd7 6. e3 e5? 7. de5 de5 8. ♕c2! e4 9. ♘d4 ♘e5 10. 0-0-0 ♕e7 11. f3 ef3 12. gf3 ♕f7 13. f4!± Kotov—A. Zajcev, Soči 1967 — 4/83; 6. . . g6!?∞; **5. e3** ♕c7 6. d5 [6. ♗d3 e5 7. e4 f4∓ Etruk—Antošin, SSSR 1962] e5 7. de6 ♗e6 8. ♘d4 ♗d7 9. ♗d3 g6 10. b3 ♘a6 11. ♗b2 ♗g7 12. 0—0 0—0= Khouk—Hort, Leipzig (ol) 1960

[3] 5. . . ♕c7 6. e4 fe4 7. ♘e4 ♘e4 8. ♕e4 g6 9. ♗d3 ♗f5 10. ♕e2 ♗d3 11. ♕d3 ♕a5 12. ♗d2 ♕f5 13. ♕b3 b6 14. 0—0 ♗g7 15. ♖fe1± Mikenas—Žuravlev, SSSR 1968

[4] 10. ♕e3 ♗g7 11. ♗d2 0—0 12. ♗c3 ♘c7 13. ♗e2 b5 14. b3 a5 15. a4 b4 16. ♗b2 ♕d7∞ Robatsch—Antošin, Soči 1974

[5] **11. . . ♗f6** 12. ♕h6 c5 13. ♗g5 ♕a5 14. ♔f1 ♗g5 15. ♘g5 cd4∞ Antošin—Hort, Moskva 1960; **11. . . e5** 12. ♕d8 ♖d8 13. ♗e3 ed4 14. ♗d4 ♔f7 15. ♗g7 ♔g7 16. ♘d4 ♘c5 17. 0—0 d5 18. b4 ♘e6= Smislov—Antošin, Soči 1974

[6] **4. f3** ♗g7 5. e4 d6 6. ♗d3 fe4 7. fe4?! ♘c6 8. ♘f3 ♗g4 9. ♗e3 0—0 10. 0—0 e5 11. d5 ♘d4∓ Boroš—Kuzminih, SSSR 1957; 7. ♘e4!?; **4. ♕c2** ♗g7 5. e4 fe4 6. ♘e4 0—0=; **4. e3** ♗g7 5. ♗d3 [5. ♗e2 0—0 6. h4 d6 7. h5 gh5 8. ♗h5 e5 9. ♗e2 (Hodos—Savon, SSSR 1962) c5!∞] d6 6. ♘ge2 e5 7. 0—0 0—0 8. b3 ♘bd7 9. ♗b2 ♘g4 10. h3 ♘h6= Goldberg—Kuzminih, SSSR 1952; **4. ♗g5** ♗g7 [4. . .

d6? 5. ♗f6 ef6 6. g3 c6 7. ♗g2 ♗g7 8. h4 h5 9. ♘h3 0–0 10. ♘f4 ♔h7 11. e3 ♕e7 12. d5 c5 13. 0–0 ♘a6 14. ♖e1± Uhlmann–Nielsen, Stockholm 1961] 5. ♕d2 [5. ♗f6 ♗f6 6. e4 fe4 7. ♘e4 0–0 8. ♘f3 d6 9. ♗e2 ♗f5 10. ♘f6 ef6 11. 0–0 c6= Sokolov–Šahović, Jugoslavija 1973] h6 [5... ♘c6 6. h4 h6 7. ♗f6 ♗f6 8. e4!? (8. ♘f3 d6 9. e4 e5 10. de5 de5 11. ♕d8 ♗d8∓ ⊥ Koblenc–Lutikov, SSSR 1955) ♘d4 9. ef5 ♘f5 10. ♗d3∞ Tajmanov] 6. ♗f6 ♗f6 [6... ef6 7. e3 ♘c6 8. d5 ♘e5 9. f4 ♘f7 10. ♗d3 h5 11. ♘f3 d6 12. ♘h4 ♖h6 13. 0-0-0± Miles–Wockenfuss, Bad Lauterberg 1977] 7. e4 [Keene–Schaufelberger, Montreux 1977 — 23/105] c5!∞ Keene

[7] 5. ♗f4 d6 6. h4 [6. ♕b3!?] ♘h5 [6... 0–0 7. e3 ♘c6 8. d5 e5 9. de6 ♗e6 10. ♗e2 ♕d7 11. ♘g5 ♘e4∞ Milistver–Kärner, SSSR 1972] 7. e3 0–0 8. c5 ♘f4 [8... dc5 9. ♕b3 ♔h8 10. dc5±; 8... c6 9. ♕b3 d5 10. g3 ♘d7 11. ♗e2 ♕a5 12. 0–0 ♘df6 13. ♘e5± Larsen–Lutikov, Moskva 1959; 8... b6!? Tajmanov] 9. ef4 e6 10. h5 dc5 11. dc5 ♘d7 12. hg6 hg6 13. c6 bc6 14. ♘g5 ♖b8∞ Ghitescu–Stanciu, Romania 1973; 5. ♗g5 0–0 [5... d6 6. ♗f6 ♗f6 7. e4 0–0 8. ♗e2 c6 9. 0–0 e5= Bachmann–Pytel, Dortmund 1977] 6. ♕d2 ♘e4 7. ♘e4 fe4 8. ♘g1 b5! 9. e3 ♖f5 10. ♗h4 bc4 11. ♗c4 d5∓ Kelečević–Rajković, Jugoslavija 1973 — 16/86; 6. ♕c2 — 5. ♕c2; 5. g3 0–0 6. ♗g2 d6 7. 0–0 — A 88

[8] 6. ♗d3 d6 7. 0–0 ♘c6 8. d5 ♘e5 9. ♘e5 de5 10. e4 f4 11. f3 g5∞ Carls–Ditt, BRD 1954; 6. b4 b6 7. ♕b3 c5 8. a3 e6 9. ♗e2 ♕e7 10. 0–0 d6 11. ♗b2 ♘bd7 12. ♖ad1 ♘e8∞ Quinteros–Sax, Wijk aan Zee 1973

[9] 7. b3 ♘c6 8. ♗b2 e5 9. de5 de5 10. c5!?∞; 10. ♘b5!?; 7... c6!? 8. ♗b2 ♕a5 △ e5

[10] 7... ♕e8 8. b3 e5 9. de5 de5 10. ♗a3±↑ Lundin–Kotov, Stockholm 1959/60; 7... ♔h8 8. ♗d2 c6 9. b4 ♕c7 10. c5 ♗e6 11. ♖c1 dc5 12. bc5 ♘bd7∞ Sanchez–Pelikan, Mar del Plata 1969

[11] 8... ♕c7 9. ♖d1 e5 10. de5 de5 11. b3△ ♗a3±; 8... a5!? △ ♘a6 Tajmanov

[12] 12. ♗a3 c5 13. ♘b5 ♕e7 14. ♘d6 e4 15. ♘c8 ♖ac8 16. ♘d4∞ Teschner–Larsen, Bergendaal 1960

[13] 5... c5 6. d5 ♘a6 7. a3 d6 8. g3 ♘c7 9. ♗g2 ♖b8 10. 0–0 b5 11. cb5 ♘b5 12. ♘b5 ♖b5 13. ♘g5 0–0∞ Bondarevski–Osnos, SSSR 1963

[14] 6. ♗g5 d6 [6... c5 7. d5 d6 8. e3 ♘a6 9. ♗e2 ♘c7 10. 0–0 h6 11. ♗h4 g5 12. ♗g3 ♘h5∞ Clarke–Räisä, Budapest 1960] 7. e3 c6 8. ♗e2 ♕a5 9. 0–0 e5= Baumbach–Babrikowski, DDR 1976; 6. e3 d6 7. ♗d3?! ♘c6 8. a3 e5 9. d5 ♘e7 10. e4 c6 11. dc6 bc6 12. 0–0 fe4 13. ♘e4 d5∓ Sineš–Ivković, Jugoslavija (ch) 1968; 7. ♗e2 c6 8. 0–0∞ — 5. e3

[15] 12. ♗g5 ♕d7= Nemet–Matulović, Jugoslavija (ch) 1972

[16] 4... b6 5. f3 ♗b7 6. ♗g5?! ♗e7 7. e3 ♘h5! 8. ♗e7 ♕e7 9. ♕c2 0–0 10. ♗d3 c5 11. ♘ge2 ♕g5 12. ♔f2 ♘c6∓ Balla–Tarrasch, Hamburg 1927; 6. e3! — 5. e3; 5. ♗f4 d6 6. ♕c2 ♗b7 7. 0-0-0 ♗e7 8. f3 0–0 9. ♘h3∞ Krüger–Zander, Oeynhausen 1922; 5. ♘f3 ♗b7 6. ♗g5 ♗e7 7. e3 ♘e4= Orbach–Tartakower, Hamburg 1927; 5. e3 ♗b7 6. f3 [6. ♘f3 g6 7. ♗d3 ♗g7 8. ♕c2 0–0= Colle–Sämisch, Karlovy Vary 1929] ♗d6 [6... ♗e7 7. ♘h3 d6 8. ♗d3 0–0 9. ♕c2 ♕e8 10. 0–0 ♘bd7 11. ♗d2 ♔h8 12. e4± Marchand–Olland, Göteborg II 1920] 7. ♘b5 ♗e7 8. ♗d3 a6 9. ♘c3 ♗d6 10. ♘h3± Euwe

[17] 6. ♕c2 d5 7. ♗f4 c6 8. e3 ♘e4 9. ♗d3 ♘d7 10. h3 ♗d6 11. ♘e4 ♗f4 12. ♘f6 ♕f6 13. ef4 c5∞ Sämisch–Opočensky, Margate 1939

[18] 8. b3 ♘e4 9. ♕c2 ♘d7 10. ♗b2 ♗d6 11. 0-0-0 ♕f6∞ Maroczy–Čigorin, Budapest 1896

[19] 9. ♕c2 ♗d6 10. b3 ♘d7 11. ♗b2 ♖f6! ∓→» Maroczy–Tartakower, Teplice Šanov 1922

[20] 12. bc3= Tartakower

[21] 5... c6 6. ♕b3 ♗c3 7. bc3 d5 8. ♗a3 ♕b6 9. ♘f3 ♘bd7 10. 0–0 ♘e4 11. ♖fc1± Bogoljubov–Goblen, Deutschland 1926; 5... d5 6. ♕b3 ♘c6 7. ♘f3 ♘e4 8. cd5 ♕d5 9. ♕d5 ed5 10. ♗d2 ♘c3 11. ♗c3 0–0 12. ♖c1± Dunkelblum–Sköld, Lugano (ol) 1968

[22] 6. ♘h3 d5 7. 0–0 c6 8. ♕b3 ♘a6 9. ♘f4 ♗d6 10. ♘d3 ♘c7 11. f3 ♔h8 12. ♗d2 b6= Grau–Aljehin, Warszawa (ol) 1935; 6. ♕b3 ♕e7 7. ♘f3 ♗c3 8. ♕c3 d6 9. 0–0 ♘bd7 10. b3 e5 11. de5 de5 12. ♗b2 ♖e8 13. ♖ad1 e4 14. ♘d4 ♘e5 15. f4 ♘f7= Aljehin–Petrov, Podebrady 1936

[23] 6... c5 7. a3 ♗a5 8. 0–0 cd4 9. ♘b5 d5 10. b4 ♗b6 11. c5 ♗c7 12. ♘c7 ♕c7 13. ♕d4± Petrov–Keres, Kemeri 1937; 6... d5 7. ♕d3 c6 8. 0–0 ♕e8 9. ♗f4 ♘bd7 10. c5 ♘e4 11. ♘e5 g5 12. ♘d7 ♗d7 13. ♗e5 ♗c3 14. bc3± Kowalski–Rubinov, USA 1946; 6... ♘e4 7. ♕c2 [7. 0–0!? ♗c3 8. bc3 ♘c3 9. ♕c2 ♘e4 10. d5!⩱↑ Savon–Antošin, SSSR 1970] ♘c6 8. 0–0 ♗c3 9. bc3 ♘a5 10. c5 d6 11. cd6 cd6= Damjanović–Antošin, Soči 1965

[24] 9. ♗a3 ♖e8 10. ♕c2 e5 11. de5 de5 12. ♖fd1 ♗d7 13. ♘h4 ♕c8 14. ♗d5= de Winter–Spaski, Lugano (ol) 1968

[25] 12. ♗a3 ♖f7 13. ♖ad1 ♕e8= Colon–Spaski, San Juan 1969

[26] 5... d6 6. ♗g2 c5 7. ♘f3 0–0 8. 0–0 ♕e7 9. dc5 ♗c5 10. ♘e1 ♘c6 11. ♘d3 ♗d4 12. ♘b5 ♗b6 13. ♕c1 ♘d4 14. ♘d4 ♗d4 15. ♗e3± Portisch–Lengyel, Hungary 1957; 5... ♗c3 6. ♗c3 ♘e4 [6... d5 7. ♘f3 0–0 8. ♗g2 ♘e4 9. ♕c2 ♕e7 10. 0–0 c6 11. b4 ♗d7 12. a4 ♗e8 13. cd5 cd5 14. b5± Sanguineti–Rubinetti, Buenos Aires 1949] 7. ♕c2 [7. ♗g2 ♘c3 8. bc3 0–0 9. ♘f3 d6 10. 0–0 ♘d7 11. ♖b1

♖b8 12. ♘d2 b6∓ Sultan Khan—Tartakower, (m) 1931] ♘c3 8. ♕c3±; 5... ♘c6 6. a3 [6. e3 0—0 7. ♗g2 d6 8. ♘ge2 e5=; 6. ♘f3!?] ♗e7 7. d5 ♘e5 8. ♕b3 ♗c5 9. ♗g2 ♕e7 10. ♘h3 ♗b6 11. ♘a4 ♘e4 12. ♗b4 d6= Värk—Keres, Pärnu 1971 — 12/88

27 7... ♕e8 8. ♕b3 ♗c3 9. ♗c3 ♘bd7 10. ♘d2± Trompovski—Duarte, Rio de Janeiro 1938

28 10... ♘df6 11. ♗e1 ♗d7 12. ♖d1± Grigorjan—Balašov, SSSR (ch) 1974

29 12. ♕c3 ♘f6 13. ♘e1 e5 14. de5 de5= Flor—Botvinik, Moskva (m) 1933

30 4... ♗b4 5. ♕**b3** ♗c3 6. ♕c3 0—0 7. ♘f3 d6 8. g3 ♘bd7 9. ♗g2 h6 10. ♗f6 ♘f6 11. 0—0 ♕e7= Fleurguin—Letelier, Argentina 1941; 5. e3 0—0 6. ♗d3 ♕e8 7. ♗f6 ♗c3 8. bc3 ♖f6 9. f4 d6 10. ♘h3 ♘c6 11. 0—0 e5 12. ♔h1 e4 13. ♗e2 ♘a5= Goldberg—Toluš, SSSR 1948; 5. ♕**c2** 0—0 [5... h6 6. ♗f6 ♕f6 7. 0-0-0!?∞] 6. e3 c5 7. ♘f3 [7. ♗d3!? △ ♘e2] ♕a5 8. ♗f6 ♖f6 9. ♗d3 cd4 10. ed4 ♘c6 11. 0—0 ♗c3 12. bc3 ♕c7 13. c5 ♘e7 14. ♕a4 ♘d5= Spaski—Antošin, SSSR (ch) 1955

31 5. ♗**f6** ♗f6 6. e4 fe4 7. ♘e4 0—0 8. ♘f3 d6 9. ♗d3 ♘c6=; 5. e3 0—0 6. ♕c2 [6. ♗d3 d6 7. ♕c2 g6 8. ♘f3 ♘c6 9. a3 e5 10. de5 de5 11. 0-0-0∞ Bogoljubov—Tartakower, Göteborg 1920; 6... b6 7. ♘ge2 ♗b7 8. 0—0 ♘h5 9. ♗e7 ♕e7 10. ♘g3= Harwitz—Morphy, Paris 1858] ♕e8 7. ♘f3 d6 8. 0-0-0 ♘c6 9. d5 ♘b4 10. ♕b3 ♘a6 11. de6 ♘c5 12. ♕c2 ♘e6 13. ♗h4 ♘c5= Polugajevski—Guimard, Mar del Plata 1962

32 5... b6 6. g3 ♗b7 7. ♗f6 [7. ♗g2 ♘e4 8. ♗e7 ♕e7 9. ♕c2 ♘c3 10. ♕c3 ♗e4 11. 0—0 0—0 12. ♖fd1 d6 13. ♖ac1 ♘d7 14. b4 a5= Balcerovski—Sydor, Polanica Zdroj 1966] ♗f6 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 d6 10. ♕c2 c5 11. ♖ad1± Frydmann—Foltis, Podebrady 1936

33 6. ♗f6 ♗f6 7. e4 d6 8. ef5 ef5 9. ♕c2 c5 10. dc5 dc5 11. ♗d3 ♘c6∞ Eliskases—Dantes, Mar del Plata 1959

34 7. ♗e2 ♗b7 8. 0—0 ♕e8 9. ♘e5 d6 10. ♗f3 ♘e4= Brinck-Claussen—Schmeisser, Suomi 1976

35 8. ♕c2 h6 9. ♗f6 ♗f6 10. e4 ♘c6 11. e5 ♘b4 12. ♕d2 ♘d3 13. ♕d3 ♗e7 14. d5 ♕e8 15. 0—0 ♕h5∞ Tartakower—Strobel, Wien 1921

36 8... ♘e4? 9. ♗e7 ♕e7 [9... ♘c3 10. ♗d8 ♘d1 11. ♗c7 ♘b2 12. ♗e2± Aljehin] 10. ♗e4 fe4 11. ♘d2 ♕h5 [11... d5 12. cd5 ed5 13. ♕b3 ♕f7 14. f3± Aljehin] 12. ♘ce4! ♘c6 [12... ♗e4 13. g3 ♖f6 14. f4±] 13. f4± Marshall—Tartakower, New York 1924

37 9... ♕h5 10. e4 ♘c6!∞ Botvinik

38 12. a4 ♗f3?! 13. ♕f3 ♘c6 14. ♖fb1 ♖ae8 [14... g6!?] 15. ♕h3 ♖f6 [15... g5!?] 16. f4± Capablanca—Tartakower, New York 1924; 12... ♘c6 13. ♖fb1 ♘a5?! 14. c5△ ♖b5± Aljehin; 13... ♖ab8= Prins

39 4... **g6** 5. ♗d3 ♗g7 6. ♘f3 d5 7. 0—0 0—0 8. ♕c2 ♘bd7 9. ♗d2 c6 10. cd5 ed5 11. b4 b6 12. a4 a6 13. a5±↑≪ Addison—Hoen, La Habana (ol) 1966; 4... ♗e7 5. ♗d3 0—0 6. ♘ge2 d6 7. ♕c2 [7. 0—0 e5 8. b4 ♕e8 9. ♗b2 e4 10. ♗b1 ♘c6 11. b5 ♘d8∞ Veresov—Zajcev, SSSR 1964; 7... ♘c6!? Tajmanov] c5 8. 0—0 [8. d5!? ♘a6 9. a3 ed5 10. cd5 ♘c7 11. ♘g3 g6 12. e4 f4 13. ♗f4 ♘g4 14. ♘ge2 ♗h4 15. g3 ♗g5 16. h4 ♗f4 17. gf4 b5∓∓ Hodos—Bondarevski, Rostov 1961] ♘c6 9. a3△ d5±

40 5. ♘**h3** c6 6. ♗d2 ♗d6 7. ♕c2 0—0 8. 0-0-0 ♕e7 9. f3 dc4 10. e4 fe4 11. ♘e4?! b5 12. ♘d6 ♕d6 13. f4 ♘a6 14. ♗e2 c5∓ Bronštejn—Botvinik, Moskva (m) 1951; 11. fe4!?∞; 5. **f4** c6 6. ♘f3 ♗e7 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 ♘e4 9. ♕c2 ♘d7 10. b3 ♘c3 11. ♕c3 ♘f6 12. ♘e5 ♗d7 13. a4 ♘e4= Karpov—Spaski, Leningrad (m) 1974 — 17/108

41 7. ♘ge2 0—0 8. f3 ♔h8 9. ♗d2 ♘a6 10. a3 ♘c7 [Burger—Saidy, USA (ch) 1965/66] 11. 0-0-0±

42 12. ♗c3 ♗d6 13. f3 ♘bd7 14. ♘f4 ♕e7 15. h4 ♗c7 16. 0-0-0 ♘e5 17. de5 ♘d7 18. cd5 cd5 19. ♕b2 ♘c5 20. ♗e2± Smislov—Asmundsson, Reykjavik 1974 — 17/107

43 5. ♗**d2** ♗b7 6. f3 c5 7. ♗d3 ♘c6 8. ♘ge2 ♗d6 9. a3 ♖c8 10. ♕c2 0—0 11. 0-0-0∞ Euwe—Haakanssson, Göteborg II 1920; 5. ♗**e2** ♗b7 6. ♗f3 ♗f3 [6... ♘c6 7. ♘ge2 ♗e7 8. b3 ♕c8 9. 0—0 g5 10. ♗b2 ♘d8 11. ♗b7 ♕b7 12. d5± Najdorf—Shockron, Argentina 1955] 7. ♕f3 ♘c6∞

44 6... ♗**e7** 7. ♘h3 [7. ♘ge2 0—0 8. ♕c2 ♘c6 9. a3 g6 10. ♗d2 a5 11. 0-0-0 e5 12. d5± Bolague—Viguera, Espana 1977] 0—0 8. 0—0 ♕e8 9. e4 fe4 10. fe4 e5 11. de5 ♗c5 12. ♔h1 ♕e5 13. ♗f4 ♕e6 14. ♘d5± Sokolov—Mesing, Jugoslavija 1967; 8... ♘c6!?; 6... **g6** 7. ♘h3 [7. ♘ge2 ♗g7 8. ♕c2 ♘c6 9. a3 e5!= Tajmanov] ♗g7 8. 0—0 0—0 9. e4±; 6... **c5** 7. ♘ge2 [7. d5 ed5 8. cd5 ♘d5 9. ♘d5 ♗d5 10. ♗f5 (Lehmann—Dückstein, Birseck 1961) ♗b7∞; 7. ♘h3!?] ♘c6 [7... ♗e7 8. 0—0 0—0 9. b3 cd4 10. ♘d4 ♘c6 11. ♗b2 ♕e8 12. ♕e2 ♕h5 13. ♖ad1± Donner—Szantusch, Algarve 1975] 8. 0—0 ♗d6 9. b3 ♕c7 10. f4 a6 11. d5± Thomas—Tarrasch, Hastings 1922

45 7. ♘**h3** 0—0 8. 0—0 ♘c6 9. d5 ♘e5 10. e4 ♗c5 11. ♔h1 fe4 12. fe4 ♘fg4 13. ♗g5 ♖f1 14. ♕f1 ♕e8 15. ♗e2 ♕g6= Sokolov—Bošković, Jugoslavija 1958; 7. ♗**d2** 0—0 [7... ♘c6 8. ♕c2 ♕e7 9. ♘ge2 ♘d8 10. a3 ♗c3 11. ♘c3 ♘f7 12. 0—0 0—0 13. b4± Maroczy—Mieses, Göteborg 1920; 7... ♘h5!? 8. ♘h3 ♗c3 9. ♗c3 ♕h4 10. ♘f2 ♕g5 11. ♕d2 ♕g2 12. 0-0-0∞ Berthold—Haag, Budapest 1959; 7...

c5!? 8. a3 ♗c3 9. ♗c3 d6] 8. ♕c2 c5 [8... a5 9. ♘ge2 ♘c6 10. 0-0-0 ♗c3 11. ♕c3 ♘b4 12. ♗b1 c5∞ Borisenko—Ragozin, SSSR 1956] 9. a3 cd4 10. ab4 dc3 11. ♗c3 d5 12. b3 ♕e7 13. ♘e2 ♘c6= Reti—Tartakower, London 1922

[46] 8. a3 ♗c3 9. ♘c3 c5 10. 0—0 ♘c6 11. ♘e2 a5 12. b3 ♕e7 13. ♗b2 d5 14. ♖e1 a4∞ Tajmanov—Marić, Vinkovci 1970

[47] **8... d5** 9. cd5±; **8... c5** 9. d5± Euwe

[48] 10... e5 11. ♘d5! ♗e7 [11... ♘d5 12. ed5 ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. ♗f4±] 12. ♘f6 ♖f6 13. ♖f6 ♗f6 14. d5 ♘e7 15. ♘g3 g6 16. c5! ♔h8 17. ♗e3± Steinitz—Tarrasch, Hastings 1895

[49] **11. ♗g5±; 11. c5!±**⩇

[50] **5. ♘e2** 0—0 [5... ♘e4 6. ♕c2 c5 7. a3 ♕a5 8. ♖b1± Knežević—Novoselski, Kragujevac 1977; 5... b6 6. a3 ♗e7 7. ♘f4 ♗b7 8. d5 e5 9. ♘h3 0—0 10. ♗d3 e4 11. ♗c2 ♗d6∞ Larsen—Johannessen, Bergendaal 1960] 6. a3 ♗e7 7. ♘g3 d5 8. ♗d3 c6 9. ♗d2 a6 10. c5 ♘bd7 11. f4 b6 12. b4 a5 13. 0—0 ♗a6= Ree—Ivkov, Amsterdam 1976; **5. ♕c2±** — A 84

[51] 5... 0—0 6. ♘e2 d6 7. 0—0 c5 8. b3 ♘c6 9. ♗b2 e5 10. de5 de5 11. ♘d5 ♗e6 12. ♘g3 g6 13. f4±→» Najdorf—Keres, Los Angeles 1963

[52] 6... 0—0 7. ♘e2 [7. ♘f3 b6 8. 0—0 c5 9. ♘d2 ♘c6 10. ♘b3 d6∞ Malich—Sliwa, Zinnowitz 1967] b6 8. 0—0 ♗b7 9. ♕c2 ♘c6 10. ♘g3 ♘e7 11. f3 g6 12. e4 ♔g7 13. e5± Tarrasch—Marotti, Trieste 1923

[53] 7. ♗a3 ♕e7 8. c5 0—0 9. cd6 cd6 10. ♘e2 b6= Lengyel—Szilagyi, Hungary (ch) 1963

[54] 9. h3 b6 [9... ♘c6 10. g4 ♕e7 11. ♗b2 ♘a5 12. 0-0-0 b5∞ Tajmanov—Lisicin, SSSR 1955] 10. d5 ♕e8 11. g4 ed5 12. cd5 ♘d5 13. gf5 ♗b7∞ Keres—Šofman, SSSR 1962

[55] 10... ♕c7 11. ♗d2 b6 12. e4 ♘a5 13. ef5 ef5 14. d5± Rubinstein—Bogatirčuk, Moskva 1925

[56] 12. e4 fe4 13. fe4 e5 14. d5 ♘e7 15. ♘g3 ♔h8= Geler—Pachman, Göteborg (izt) 1955

[57] 4... ♗e7 5. d5 0—0 6. e3 [6. g3 d6 7. de6 ♗e6 8. ♘d4 ♗c4 9. ♘f5 ♘c6 10. ♗g2 ♗e6 11. ♘e7 ♕e7 12. 0—0 ♕d7 13. ♗g5 ♔h8 14. ♗f6 ♖f6 15. ♘d5± Uhlmann—Schneider, La Habana (ol) 1966] ♗b4 7. ♗d2 ♕e7 8. ♗d3 c6 9. de6 de6 10. a3 ♗d6 11. b4 e5 12. c5 ♗c7 13. e4 fe4 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 ♗f5 16. ♘g5± Štejn—A. Zajcev, SSSR (ch) 1969

[58] 5. ♗g5 c6 6. e3 ♗e7 [6... ♗d6 7. ♗d3 0—0 8. 0—0 ♕e8=] 7. ♗d3 0—0 8. ♕c2 ♘e4 9. ♗e7 ♕e7 10. 0—0 ♘d7= Kraidman—Aloni, Tel Aviv 1966

[59] 6. ♗e2 ♗d6 7. ♘e5 0—0 8. 0—0 ♘bd7 9. f4 ♘e4 10. ♘e4 fe4 11. c5 ♗e5 12. fe5 ♖f1 13. ♗f1 b6= Trifunović—Puc, Jugoslavija (ch) 1951

[60] 6... ♘bd7 7. 0—0 ♘e4 8. ♘d2 ♗d6 9. f4 0—0 10. ♘f3 b6 11. ♗d2 ♗b7 12. ♗e1 h6 13. ♖c1± Razuvajev—Karasev, SSSR 1976

[61] 7. g4!? ♗b4 [7... fg4 8. ♗e4 de4 9. ♘e5±; 7... ♘c3 8. bc3 fg4 9. ♘e5±] 8. ♗d2 ♗c3 [8... ♕a5 9. gf5 ef5 10. ♕b3 ♘a6 11. cd5 ♘d2 12. ♘d2 ♗c3 13. bc3 ♕d5 14. ♖g1± Müller—Olland, corr. 1932] 9. ♗c3 ♘c3 [9... ♘d7 10. gf5 ef5 11. cd5 cd5 12. ♕b3 ♘df6 13. ♗b5!± Bernstein—Tartakower, Ostende 1907] 10. bc3 0—0 11. 0—0 fg4 12. ♘e5 ♕h4 13. f4! g3 14. ♘f3 ♕h3 15. ♖b1 ♖f6 16. ♖b2 ♖h6 17. ♖g2 gh2 18. ♔h1± Sokolski—Zajcev, corr. 1955; 7... g6!?∞ Tartakower

[62] 8. 0—0 ♘d7 [8... ♗d6 9. f3 ♘c3 10. bc3 ♘d7 11. f4 0—0 12. ♕b3± Furman—Vistaneckis, SSSR 1947] 9. f4 ♘e5 [9... ♗e7 10. ♗d2 ♘e5 11. de5! ♗c5 12. ♗e4 fe4 13. ♕b3± Menčik—Becker, Karlovy Vary 1929; 13. b4!?] 10. de5 [10. fe5 ♗e7 △ ♗g5∞] g5∞

[63] 8... ♕f6 9. f3±

[64] 10... ♗d6!?

[65] 13. f3 ♘c3 14. bc3± Flor—Tartakower, Bled 1931

[66] **7. ♕c2** ♘e4 [7... 0—0?! 8. h3 ♘e4 9. g4 g6 10. gf5 gf5 11. a3 ♘d7 12. b3 ♕e7 13. ♗b2 b6 14. ♖g1 ♔h8 15. c5± Podgajec—Karasev, SSSR 1975] 8. ♘e5 ♕h4 9. 0—0 ♘d7 10. f4 g5∞ Pillsbury—Marshall, Monte Carlo 1903; **7. b3** 0—0 8. ♗b2 ♘e4 9. ♕c2 ♘d7 10. 0-0-0 [10. 0—0 ♕f6∞; 10... ♖f6∞] a5 11. g4? ♘c3! 12. ♗c3 fg4 13. ♘e5 [13. ♗h7 ♔h8 14. ♘e5 ♘e5 15. de5 ♗a3 16. ♔b1 ♕h4 17. ♗d3 ♖f2∓] ♘e5 14. de5 ♗a3 15. ♔b1 ♕h4∓ Zak—Holmov, SSSR 1951; 11. h3!= Tajmanov

[67] 8. ♘e5!? ♗e5 9. de5 ♘g4 10. f4 dc4 11. ♗c4 ♕h4 12. h3 ♘e5 13. ♗b3 ♘f7 14. e4⩲↑ Szabo—Pedersen 1955; 8... ♘bd7!?

[68] 11... ♗e5 12. de5 ♕c7 13. f4 ♘c5= Golombek—Letelier, Venezia 1950

[69] 13. c5 ♗e5 14. de5 ♘e4 15. ♗e4 fe4 16. ♗d2 b6= Lukin—Karasev, SSSR 1968

[70] **6... ♗b4** 7. ♗d3 ♘bd7 8. cd5 ♘d5 9. ♕b3±; **6... ♗d6** 7. ♗d3 0—0 8. 0—0 ♕c7 [8... ♕e7 9. c5! ♗c7 10. b4 ♘e4 11. ♕c2 ♗f4 12. ef4 ♘d7 13. ♖fe1 ♔h8 14. b5± Bukić—Sineš, Jugoslavija (ch) 1968 — 5/86] 9. g3! ♘e4 10. ♕b3 [10. ♖c1 ♗f4 11. ef4 ♕b6 12. ♕e2 ♘d7 13. ♖fd1 ♘df6 14. ♘e5 ♔h8 15. c5 ♕c7 16. f3 ♘c3 17. ♖c3± Pillsbury—Showalter, Nürnberg 1896] ♔h8 11. ♖ac1 ♗f4 12. ef4 ♕f7 13. ♘e5 ♕e7 14. ♗e4 fe4 15. f3 ef3 16. ♖ce1± Schlechter—John, Barmen 1905

71 7. ♕c2 0—0 8. ♘e5 ♘e4 9. f3 ♘c3 10. bc3 ♘d7 11. ♖b1 ♘e5 12. ♗e5 ♗d6= Filip—MacAlpine, La Habana (ol) 1966; 7. ♗e2 0—0 8. 0—0 b6 9. ♕c2 ♗b7 10. cd5 cd5 11. ♘b5 ♘e8 12. ♖fc1 ♘c6 13. ♘e5 ♘a5 14. ♘d3 ♘c4 15. ♕d1 g5 16. ♗g3 a6 17. ♘c3 ♘ed6= Tajmanov—Spaski, SSSR (ch) 1957

72 8. ♕c2 ♘e4 9. 0-0-0 ♕a5 10. ♗e4 fe4 11. ♘d2 ♘d7∞ Stephenson—Parr, England, 1969 — 8/67; 8. h3 ♘e4 9. ♕c2 ♘d7 10. 0-0-0 ♕a5 11. ♘e5 ♘c3 12. bc3 ♗f6 13. ♘d7 ♗d7= Tajmanov—Ragozin, SSSR (ch) 1949; 8. ♘e5 ♘bd7 [8... ♕e8 9. h3 ♘e4 10. 0—0 ♘d7 11. f3 ♘e5 12. ♗e5 ♘d6 13. b3 ♘f7= Gligorić—Božić, Jugoslavija (ch) 1949; 8... ♘e4 9. f3 ♘d6 10. 0—0 ♘d7 11. c5 ♘f7 12. ♘f7 ♖f7= Tajmanov] 9. h3 ♘e4 10. ♕c2 ♘e5 11. ♗e5 ♗f6 12. ♗f6 ♕f6 13. 0-0-0 ♗d7 14. f3 ♘c3 15. ♕c3 ♖ac8= Furman—Lisicin, SSSR (ch) 1948

73 8... ♘bd7 9. cd5 cd5 10. ♘b5±; 8... ♔h8 9. ♖b1 ♘e4 10. ♕c2 ♘d7 11. ♘e5 ♘d6 12. c5 ♘f7 13. ♘f7 ♖f7 14. ♗g3 ♗f6 15. f4 ♗h4 16. ♗h4 ♕h4 17. ♖f3± Eliskases—Guimard, Mar del Plata 1966

74 9. ♘d2 ♘d7 10. ♗e4 de4 11. ♗g3 ♘f6 12. a3 ♔h8 13. b4 ♗d7 14. c5 ♘d5 15. ♕b3± Karaklajić—Nedeljković, Jugoslavija (ch) 1951; 9. h3 ♘d7 10. ♘e5 [10. ♖c1 ♘df6 11. ♘e5 ♕e8 12. f3± Sämisch—Struylaart, Amsterdam 1936; 10... ♔h8 11. ♗h2 ♘df6 12. ♘e5± Grünfeld—Elbensteiner, Rosen 1944] ♘e5 11. ♗e5 b6 12. ♖c1 ♗f6 13. ♗f6 ♘f6 14. cd5 ed5 15. b4± Ivkov—Segi, Jugoslavija (ch) 1955

75 9... fe4 10. ♘e5 ♘d7 11. f3 ef3 12. ♖f3 ♗f6 13. e4± Tajmanov

76 10... b6 11. f3 g5 12. ♗g3 ef3 13. ♕f3 ♗b7 14. ♖ad1± Rabar—D. Milićević, Jugoslavija 1959

77 13. ♕f3± Tajmanov

78 6... ♗e7 7. 0—0 0—0 8. ♕e2△ e4±; 6... ♘e4 7. ♕c2 ♘c3 8. ♕c3 g6 9. ♗d2 ♗g7 10. ♕a3 d6 11. ♗c3 ♘d7 12. 0-0-0 ♘f6 13. ♕a4± Sämisch—Marco, Berlin 1920

79 7. 0—0 ♗c3 8. bc3 0—0 9. a4 ♘c6 10. ♘d2 d6= Rubinstein—Maroczy, Teplice Šanov 1922

80 8. ♕b3 ♗c3 9. ♗c3 ♗e4?! 10. ♗e2 d6 11. 0-0-0 ♘bd7 12. ♘g5± Volovič—Kvist, Budapest 1959; 9... ♘e4!=

81 8... ♗c3 9. ♗c3 ♘e4 10. 0-0-0 a5 11. ♖hg1 [11. ♔b1 ♘a6 12. ♔a1 ♘b4 13. ♗b4 ab4 14. ♖hf1 ♗c6∓ Sämisch—Aljehin, Pistyan 1922] ♘a6 12. ♗e4∞

82 13. ♘d7 ♕d7 14. ♗e1 dc4 15. ♗c4 ♗d5= Flor—Bondarevski, SSSR (ch) 1951

83 5. d5 0—0 6. ♕b3 ♗c3 7. bc3 d6 8. de6 ♕e7 9. g3 ♘a6 10. ♗a3 ♘e4∓ Stepak—Prins, Tel Aviv (ol) 1964; 5. ♗g5 ♗c3 6. bc3 d6 7. ♘d2 0—0 8. e4 ♕e8 9. ♗f6 ♖f6 10. ♗e2 ♘d7= Singer—Marotti, Trieste 1923; 5. g3 ♗c3 6. bc3 d6 [6... ♘e4?! 7. ♘d2! 0—0 8. ♘e4 fe4 9. ♗g2 d5 10. 0—0 ♘c6 11. f3 ef3 12. ♗f3 ♘a5 13. cd5 ed5 14. e4 ♗e6 15. ♗f4± Euwe—Tarrasch, Moravska Ostrava 1923] 7. ♗g2 0—0 8. 0—0 ♕e8= Euwe; 5. a3 ♗c3 6. bc3 c5 7. e3 0—0 8. ♗e2 ♘e4 9. ♕c2 d6 10. 0—0 ♕a5 11. ♗b2 ♗d7= Bachmann—Castro, Dortmund 1977; 5. e3 ♗c3 6. bc3 b6 △ ♗b7=

84 5... c5 6. dc5 ♗c5 7. g3 b6 8. ♗g2 ♗b7 9. 0—0 0—0 10. ♖d1± Pachmann

85 6. a3 ♗c3 7. ♕c3 b6 8. e3 ♗b7 9. ♗e2 d6 10. b4 ♘bd7 11. 0—0 ♘e4= Berrios—Larsen, San Juan 1969; 6. e3 b6 [6... d6?! 7. ♗d3 c5 8. ♗d2 ♘c6 9. 0-0-0 ♗d7 10. h3 cd4 11. ed4 ♖c8 12. g4±→» Toluš—Bronštejn, SSSR (ch) 1957] 7. ♗d3 ♗b7 8. ♗d2 ♗c3 9. ♗c3 ♘e4= Sallay—Haag, Hungary (ch) 1958

86 6... ♘c6 7. ♗g2 d6 8. a3 ♗c3 9. ♕c3 ♘e4 10. ♕c2 ♕f6 11. e3 a5 12. b3 e5 13. ♗b2 ♕e7 14. 0—0 ♗d7 15. ♖ad1± Kashdan—Kostić, Bled 1931; 9... ♕e7!? △ e5

87 9... d6 10. b4 ♘bd7= Pachman

88 13. ♕c2 e5= Kestler—Besser, BRD 1965

89 5... ♘c6 6. d5 ♗c3 7. ♕c3 ♘e7 8. de6 de6 9. b3 0—0 10. ♗b2± Kimelfeld—Berkovič, SSSR 1976; 5... ♗c3 6. ♕c3±; 5... a5 6. ♗d2 b6 7. g3 ♗b7 8. ♗g2 0—0 9. 0—0 ♗c3 10. ♗c3 ♗e4 11. ♖ad1 a4 12. ♕a3 ♖e8 13. ♗h3± Borisenko—Petrosjan, SSSR (ch) 1955; 5... c5 6. ♗g5 [6. a3 ♗c3 7. ♕c3 ♘e4 8. ♕d3 ♘c6 9. e3 d6 10. ♗e2 ♕e7 11. 0—0 0—0 12. b3 b6 13. ♗b2 ♗b7 14. ♖ad1 ♖ad8 15. ♕c2 e5= Janowski—Torre, Marianske Lazne 1925; 6. dc5!?] h6 7. ♗f6 ♕f6 8. e3 b6 9. ♗e2 ♘c6 10. a3 ♗c3 11. ♕c3 ♗b7 12. b4 cd4 13. ed4 ♘e7 14. 0—0 0—0= Lichtenstein—Beutum, Wien 1930

90 6. ♗g5 b6!△ ♗b7∞; 6. e3 b6 7. ♗e2 ♗c3 8. ♕c3 d6 9. b4 ♘e4 10. ♕c2 ♗b7 11. 0—0 0—0= Ribli—Poutiainen, Budapest 1975

91 7... a5 8. b3 b6 9. g3 ♗b7 10. ♗g2 0—0 11. 0—0 d6 12. ♗b2 ♘bd7 13. ♖fd1 ♘e4 14. ♕c2± Reshevsky—Alatorcev, Leningrad—Moskva 1939; 7... ♘c6 8. b4 b6 [Landau—Aljehin, Kemeri 1937] 9. g3 ♗b7 10. ♗g2 0—0 11. ♗b2±

92 8... ♘bd7 9. ♗g2 e5 10. 0—0 0—0 11. b4± Euwe

93 12... c5 13. ♖fd1 ♘e4 14. ♕b3 ♘df6 15. dc5 bc5 16. ♘d2 ♖ab8 17. f3 ♘d2 18. ♖d2 ♗a8 19. ♕e3± Makagonov—Keres, Leningrad—Moskva 1939; 12... ♖ac8 13. ♖fd1 c5 [Euwe—Keres, AVRO 1938] 14. ♕b3!± Euwe; 12... ♘e4! 13. ♕c2 ♘g5= Pachman

94 6. e3 b6 [6... ♕e7?! 7. ♗d3 d6 8. ♕c2 g6 9. a3 ♗c3 10. ♗c3 ♘bd7 11. 0-0-0± Vidmar—Tartakower, London 1922] 7. ♗d3 [7. ♗e2 ♗b7 8. 0—0 ♗c3 9. ♗c3 ♘e4 10. ♗e1

d6= Sanchez–Ivkov, Mar del Plata 1959] ♗b7 8. ♕c2 ♗c3 9. ♗c3 ♗e4= Wotkowsky–O'Kelly, Heidelberg 1949

[95] 8. ♕c2 ♘e4 9. 0–0 ♘d2 10. ♘d2 ♗g2 11. ♔g2 ♘c6= Hausz–Aljehin, Caracas 1939

[96] 8... ♕e8 9. d5 ♗c3 10. ♗c3 ♘e4 11. ♕d4 ♘c3 12. ♕c3 ed5 13. cd5 ♘a6 14. ♘d4± Feigins–F. Benkö, Buenos Aires 1941; 8... d6 9. ♕b3 ♗c3 10. ♗c3 ♘e4 11. ♘e1 ♕e8 12. ♘d3 ♘d7∞ Munoz–Trompovski, Montevideo 1954; 8... ♕e7 9. ♕c2 ♗c3 10. ♗c3 ♗e4=

[97] 10. ♖c1 d6 11. ♘d2 ♘c3 12. ♖c3 ♗g2 13. ♔g2 ♘d7= Fenoglio–Vinnesa, Asuncion 1937

[98] 12. ♗b7?! ♘e2 13. ♔h1 ♘d4 14. ♕d3 ♘bc6 15. ♗a8 ♕a8∓ Cassidy–Rossolimo, Leipzig (ol) 1960

[99] 13. ♔g2 ♘d7=

A 86 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	. . .	♗g2[2]	♘c3[4]	♗g5[6]	d5	♗d2[8]	de6	h4	b3[9]	±
	d6[1]	c6[3]	♕c7[5]	♘bd7	h6[7]	e5	♘c5	♗e6		
2	. . .	. . .	♘f3	♘c3[11]	de5[12]	0–0	♕c2[14]	a3	e4	=
	. . .	. . .	♕c7[10]	e5	de5	♗b4[13]	0–0[15]	♗e7	f4[16]	
3	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	e4	ef5[17]	♕b3[18]	0–0	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗b4	♗f5	♘a6	0–0[19]	
4	. . .	. . .	. . .	. . .	0–0	d5[21]	e4	♘g5	♘ge4	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e6[20]	♗d7	fe4	♗e7	♘a6[22]	
5	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♘e1[23]	f3	ef3[25]	♘d3	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	e4	♗e7	ef3[24]	0–0	♗e6[26]	
6	. . .	♗g2	♘h3[27]	d5	♗d2	♗c3[30]	0–0	♘d2	♕c2	±
	g6	♗g7	c5[28]	♕a5[29]	♕b6	0–0	d6	♘bd7	♘e5[31]	

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘h3 0—0 6. ♘c3 d6[32]

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
7	d5[33]	♘f4	0–0	♖b1	a4	b4	♖b4	♗d2	♖b1	±
	c5[34]	♘a6	♘c7[35]	♖b8	a6	cb4	♘d7	a5	♘e5[36]	
8	. . .	0–0	♕c2[38]	de6	♘f4	♘a4	♘c5	♗b7[41]	♗g2	±
	♘bd7	♘c5[37]	e5[39]	♗e6[40]	♗c4	♗f7	dc5	♖b8		
9	. . .	♘f4	♕b3[43]	♘e6[45]	♕b7	de6	♗c6	♗d5[46]	cd5	=
	c6	♕e8[42]	e5[44]	♗e6	♘bd7	♕e6	♘b6	♘fd5	♕c8[47]	
10	. . .	0–0	de6[49]	b3	♘g5	♘e6	♗b2	♕c1	cd5	=
	. . .	e5[48]	♗e6	♘a6	♕e7[50]	♕e6	♘e4	d5	cd5[51]	

[1] 3... d5? 4. cd5±; 3... c5? 4. ♘f3±

[2] 4. ♘f3 ♘bd7 5. d5 e5 6. de6 ♘c5 7. ♘d4 g6 8. ♗g2±; 4... ♘c6 5. d5 ♘e5 6. ♗g2 ♗d7 7. b3 c6 8. ♗b2 ♘f3 9. ♗f3±; 4... g6 5. ♗g2 ♗g7 6. 0–0 0–0 — A 87

[3] 4... g6 5. b3 ♗g7 6. ♗b2 0–0 7. ♘h3 ♘h5 [7... ♘c6 8. d5 ♘e5 9. ♘f4±] 8. ♘c3 f4? 9. ♘f4 ♘f4 10. gf4 ♖f4 11. e3 ♖f8 12. h4±→» Vajsman–Lutikov, Iasi 1976 — 22/122; 8... e5±; 4... e5!?

[4] 5. ♘h3 e5=; 5. d5 e5 6. de6 ♗e6 7. ♕c2 d5 8. ♘h3±

[5] 5... g6?! 6. e4 fe4 7. ♘e4 ♗g7 8. ♘e2 ♘e4 9. ♗e4 0–0 10. 0–0 ♘d7 11. ♗g5 ♕e8 12. ♕d2 ♕f7 13. b3 ♘f6 14. ♗g2 ♗f5 15. ♘c3± Espinosa–Pelikan, San Nikolas 1957; 5... e5!?

[6] 6. ♘h3 e5 7. 0–0 ♗e7 [7... ♘a6 8. e4 ♗e7 9. ef5 ♗f5 10. ♘g5 0–0 11. d5 ♘c5 (Guimard–Rubinetti, Buenos Aires 1968) 12. b4±] 8. d5 0–0 [8... a5!?△ ♘a6] 9. e4 ♘a6 [9... ♘e4 10. ♘e4 fe4 11. ♗e4 ♗h3 12. ♕h5 ♗f5 13. ♗f5 g6 14. ♗e6±; 14. ♗g6!?] 10. ♘g5 h6 11. ♘e6 ♗e6 12. de6 fe4 13. ♘e4 [13. ♗e3!?] ♘e4 14. ♗e4 ♘c5 15. ♗c2 ♖f6 16. ♗e3 ♘e6 17. ♕d3 ⩲ ⇗↑ Lilienthal–Cerepkov, Kislovodsk 1967; 6. e4 e5 7. ♘ge2 ♗e7 8. 0–0 0–0 9. f4 [9. de5 de5 10. ef5 ♗f5=] fe4 10. fe5 de5 11. ♘e4 ♘e4 12. ♖f8 ♗f8 13. ♗e4 ♘d7 14.

♗e3 ♘f6= Wood—Dimc 1956; **6. d5** e5 7. de6 ♗e6 8. b3 ♘a6 9. ♘f3 ♗e7 10. ♘d4 ♗d7 11. 0—0 0—0 12. ♗b2 ♖ae8 13. ♕c2± Lilienthal—A. Zajcev, SSSR 1964; 6... g6!?

[7] 7... c5 8. ♕a4 g6 9. ♗f6 ef6 10. ♘h3± Friedgood—Rodriguez, Siegen (ol) 1970

[8] 8. ♗f6 ♘f6 9. ♘f3 e5 10. de6 ♗e6 11. ♕d3 ♕f7 12. b3 ♘g4 13. ♘d4 ♗d7 14. h3 ♘e5 15. ♕e3 ♗e7= Polugajevski—Antošin, SSSR 1961

[9] △ ♘h3-f4±

[10] 5... g6 6. 0—0 ♗g7 7. d5± — A 87

[11] **6. b3** e5 7. de5 de5 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♕c2 g6 10. ♘bd2 ♗h6 11. ♕c3 e4∞ Krause—Sydor, Dortmund 1976; **6. 0—0** e5 7. de5 de5 8. ♕c2 ♘a6? 9. a3 ♗d6 10. b4 ♕e7 11. c5 ♗c7 12. ♘bd2 e4 13. ♘d4 0—0 14. ♘c4± Romanišin—Antošin, Cienfuegos 1977; 8... e4!∞

[12] 7. c5?! e4 8. cd6 ♗d6 9. ♘g5 [9. ♘d2 ♗e6 10. e3 h5 11. ♘e2 h4 13. ♕c2 ♘a6 13. a3 ♕f7∓ Opočensky—Antošin, Leipzig 1965] h6 10. ♘h3 ♘a6 11. a3 ♕f7 13. f3 ef3 13. ♗f3 ♗e6 14. ♗f4 ♖d8 15. 0—0 ♘c5∓ Golovko—Antošin, SSSR 1970 — 9/72

[13] 8... g6 9. ♕c2?! ♗g7 10. e4 0—0 [Barzin—Donner 1950] 11. ♗g5∞; 9 e4!±

[14] **9. ♕b3** ♘a6 10. a3 ♗e7 11. ♕c2 0—0 12. b4 e4 13. ♘g5?! h6 14. ♘h3 ♗e6 15. f3 ef3 16. ♖f3 ♗c4 17. ♕f5 ♕d7∓ Filipowicz—Antošin, Polanica Zdroj 1970; 13. ♘d4!=; **9. ♗d2** e4 10. ♘d4 ♘a6 11. ♖c1 0—0 12. a3 ♗c5 13. ♗f4 ♕f7 14. b4 ♗b6 15. c5 ♗c7 [Ignatjev—Bronštejn, Kislovodsk 1968 — 6/125] 16. ♗c7=

[15] 9... e4 10. ♘d4 0—0 11. ♗f4 [11. a3 ♗c5 12. e3 ♕f7 13. ♕e2 ♘bd7 14. b4 ♗d4 15. ed4 ♘b6 (Reško—Safarov, SSSR 1977) 16. d5!? cd5 17. cd5 ♘bd5 18. ♘d5 ♘d5 19. ♗b2⩱] ♕f7 [Seleznjev—Antošin, SSSR 1961] 12. ♘a4!±

[16] 12. gf4 ef4 13. e5 ♘g4= Ignatjev—Čečelnicki, SSSR 1964

[17] 9. ♕b3 ♘a6 10. 0—0 fe4 11. ♘g5 ♗c3 12. ♕c3 ♗f5 13. ♖e1 ♘c5 14. f3 [14. b4?! ♘d3 15. ♖e2 0—0∓ Seleznjev—Antošin, SSSR 1960] ♘d3 [14... h6!?] 15. fe4 ♘e1 16. ef5 ♘g2 17. ♘e6 ♕d6 18. ♔g2 ♔f7 19. ♗g5⩱ Karasev—Čerepkov, SSSR 1974

[18] **10. ♕e2** ♘e4 11. 0—0 ♘c3 12. bc3 ♗c3 13. ♗b2 ♗b2 14. ♕b2 ♘d7 15. ♘e5 1/2 : 1/2 Sofrevski—Knežević, Jugoslavija (ch) 1965; **10. 0—0**!? 0—0 11. ♖e1±

[19] **11... 0—0—0** 12. ♗e3 ♗c5 13. ♗c5 ♘c5 14. ♕a3 ♘a6 15. ♘b5!±→ Farago—Bokor, Hungary (ch) 1967; **11... 0—0**±

[20] 7... ♗e7?! 8. c5! [8. de5 de5 9. e4 0—0 10. ef5 ♗f5 11. ♕e2 ♘bd7 12. ♖e1 ♖ae8 13. ♗g5 h6 14. ♗f6 ♗f6 15. ♘e4± Danielsson—Abrahams, Bad Gastein 1948] e4 9. cd6 ♗d6 10. ♘e5 ♗e6 [10... ♗e5 11. de5 ♕e5 12. ♗f4±→] 11. f3 ♗e5 12. de5 ♕e5 13. fe4 fe4 14. ♗f4 ♕c5 15. ♔h1 ♘bd7 16. ♖c1 ♕h5 17. ♕d6± Udovčić—Lombardy, Zagreb 1969 — 7/86

[21] 8. c5 e4 9. ♘g5 ♗c8 10. cd6 [10. ♗f4!?] ♗d6 11. f3 h6 12. ♘h3 [12. fe4!?] ef3 13. ♗f3 0—0= Kozma—Hort, ČSSR 1960

[22] **11... 0—0** 12. c5!± Kozma—Marszalek, ČSSR 1962; **11...** ♘a6 12. ♗e3±

[23] 8. ♘g5 h6 [8... ♗e7 9. f3 ef3 10. ef3 0—0 11. ♖e1 ♘a6 12. a3 ♖e8 13. b4 h6 14. ♘h3 ♗d7 15. ♕d3 ♗f8= Danov—Knežević, Skopje 1967; 10. ♘f3!?±] 9. ♘h3 ♗e6 10. d5 ♗f7 11. f3 ♘bd7 12. fe4 fe4 13. ♘e4 cd5 14. cd5 ♘e4 15. ♗e4 ♕c5 16. ♔h1± Jusupov—Ermolinski, SSSR 1977

[24] 9... d5? 10. cd5 cd5 11. ♗f4±

[25] 10. ♗f3 0—0 11. ♘g2 ♘bd7 12. ♗f4 ♖f7 13. b4 ♘f8 14. b5 ♘g6 15. bc6 bc6∞ Korčnoj—Antošin, Moskva 1961

[26] 12. b3 ♘a6 13. ♖e1 ♗f7 14. ♗h3 g6 15. ♘f4 ♕d7 16. d5 ♘c5 17. ♗b2± Udovčić—Antošin, Jugoslavija—SSSR 1964

[27] 5. e3 0—0 6. ♘c3 d6 7. d5 [7. ♘ge2 c6 8. d5 e5 9. dc6 bc6 10. b3 ♖f7 11. 0—0 ♗b7= Gligorić—Benkö 1955; 7... ♘c6 8. b3 ♗d7 9. ♗b2 ♖b8 10. ♖c1 a6 11. ♖c2 b5 12. cb5 ab5 13. 0—0 ♘b4 14. ♖d2 e6= D. Byrne—Larsen, Palma de Mallorca 1968; 7... e5!?] e5 8. de6 c6 9. ♘ge2 ♗e6 10. b3 ♕c7 11. ♗b2 a5 12. ♕c2 ♘a6 13. ♖c1 ♗f7 14. 0—0 ♘c5= Vidmar jr.—Fuderer, Jugoslavija (ch) 1951

[28] 5... e6 6. ♘c3 0—0 — 5... 0—0

[29] 6... d6 7. ♘c3 ♘a6 8. 0—0 ♘c7 9. ♗d2 [9. ♗g5 0—0 10. ♕d2 ♗d7 11. ♗h6 ♖b8 12. ♗g7 ♔g7 13. a4 b6 14. ♖fe1 e5 15. de6± Tajmanov—Räisä, Leningrad 1960] 0—0 10. ♕c2 ♖b8 11. a4 ♗d7 12. ♘f4 a6 13. a5± Tajmanov—Talj, SSSR (ch) 1969; 12... b6!?

[30] 8. ♘c3!?

[31] 12. ♖ae1 ♘h5 13. e3 ♗d7 14. ♘f4± Polugajevski—Gurgenidze, SSSR 1972 — 13/98

[32] **6... e6** 7. 0—0 [7. ♘f4!?△ h4] d6 [7... ♕e7 8. d5 e5 9. d6 ♕d6 10. ♕d6 cd6 11. ♘b5 ♘c6 12. ♖d1 ♘e8 13. ♗e3 e4 14. ♖ab1 ♘e5 15. b3± Tajmanov—Liebert, Rostov 1961] 8. b3 c6 9. ♗a3 [9. ♕c2 a5 10. ♗a3 ♘a6 11. ♖ad1 ♕c7 12. ♘f4 ♘b4 13. ♕b1 e5= Averbah—Guljko, SSSR 1976] ♕a5 10. ♕c1 ♖d8 11. b4 ♕c7 12. ♖d1 ♘bd7 13. c5 d5 14. ♘g5 ♖e8 15. f4± Ree—Hübner, Wijk

aan Zee 1975; 6... ♘c6 7. d5 ♘e5 8. ♕b3 [8. b3!?] c5 [8... ♘f7 9. 0—0 ♘h5 10. ♖d1 d6 11. ♗e3 ♗d7 12. c5 dc5 13. ♗c5 b6 14. ♗d4± Korčnoj—Kuzminih, SSSR 1951] 9. 0—0 ♘e8 10. ♗e3 d6 11. ♖ad1 ♖b8 12. ♘g5 ♘c7 13. ♘f3 ♗d7 14. ♘e5 ♗e5 15. ♗h6 ♖e8 16. ♕c2 b5∞ Kloss—Haag, corr. 1959

[33] 7. ♘f4 ♘c6 8. h4 e5 9. de5 de5 10. ♘fd5 ♘d4 11. ♗g5 c6 12. ♘f6 ♗f6 13. e3 ♗g5 14. hg5 ♘e6 15. ♕d8 ♖d8= Banik—Savon, SSSR (ch) 1962; 7. 0—0 e5 [7... c6 8. d5 — 7. d5] 8. de5 de5 9. ♕d8 ♖d8 10. ♘d5 ♖d7 11. ♗g5 ♔f7 12. f4 [12. ♗f6!? ♗f6 13. e4] ♘g4 13. fe5 ♗e5 14. ♗f4 ♗f4 15. ♖f4 c6= R. Byrne—Pelikan, Mar del Plata 1961

[34] 7... ♘a6 8. 0—0 e5 9. de6 ♘c5 10. ♘g5 ♖b8 11. ♗e3 ♕e7 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♗b2 14. ♖b1 ♗f6 15. h4± Kotov—Toluš, SSSR (ch) 1958; 8... ♘c5± — 7... ♘bd7

[35] 9... ♖b8 10. ♖b1 ♘g4?! 11. ♘b5 ♕b6 12. ♗d2 ♘e5 13. b3 ♗d7 14. ♕e1± Farago—Hölzl, Hungary—Österreich 1975 — 19/78

[36] 16. ♕b3 ♘a6 17. ♘d3 ♗d7 18. ♘b5± Uhlmann—Pähtz, Halle 1974 — 18/95

[37] 8... ♘e5 9. ♕b3 ♘fd7 10. ♗e3 ♘g4 11. ♗d2 ♘c5 12. ♕c2 a5 13. ♖ad1 ♗d7 14. ♘f4 ♖e8= Bogoljubov—Tartakower, Karlovy Vary 1923; 9. b3 ♘e4 10. ♘e4 fe4 [10... ♘f3 11. ef3 fe4 12. ♗g5! ♗a1 13. ♕a1 ef3 14. ♖e1 ♖f7 15. ♗f1± Portisch—Menvielle, Las Palmas 1972] 11. ♖b1 ♗f5 12. ♘g5 ♕d7 13. ♘e4 ♖ae8 14. ♗b2 e6 15. de6± Tajmanov—Hort, Wijk aan Zee 1970

[38] 9. ♘f4 e5 10. de6 c6 11. ♗e3 [11. ♕c2?! ♘e6 12. ♖d1 ♘g4 13. ♘e6 ♗e6 14. c5 d5 15. e3 ♕e7 16. ♘e2 ♖ae8 17. ♗d2 f4 18. ♘f4 ♘f2!∓ Tajmanov—Lutikov, SSSR 1955] ♘e6 12. ♕d2 ♘g4 13. ♘e6 ♗e6 14. ♗g5=; 9. ♖b1 a5 10. ♗e3 e5 11. de6 ♘e6 [11... ♗e6 12. b3 ♘fd7 13. ♗d4!±] 12. ♘d5 ♘g4 13. ♗d2 c6 14. ♘df4= Ragozin—Lutikov, SSSR 1955; 9. ♗e3 e5 10. de6 ♘e6 11. ♘g5 ♘g4 12. ♘e6 ♘e3 13. ♘d8 ♖d1 [Vranešić—Formanek, London 1977] 14. ♖ad1± ⊥

[39] 9... a5 10. b3 e5 11. de6 ♘e6 12. ♗b2 ♕e7 13. ♖ad1 ♖e8 14. e3 ♘c5 15. ♘f4± Szabo—Blom, Marianske Lazne 1961

[40] 10... ♘e6 11. b3 ♘g4 12. ♗b2 f4 [Enklaar—van der Weide, Amsterdam 1971] 13. ♘d5!±

[41] 14. ♗e3 b6 15. ♖ad1 ♕e7 16. ♗a8 ♖a8 ⩱ Toth—Dely, Kecskemet 1972

[42] 8... e5 9. de6 ♕e7 10. 0—0 [10. h4!? ♗e6 11. h5] ♘a6 [10... ♗e6 11. ♘e6 ♕e6 12. ♗f4 ♕c4 13. ♕d6 ♘a6 14. ♖fd1 ♘h5 15. ♗g5±○ Popov—Šahović, Plovdiv 1975] 11. ♖e1 [11. b3!? ♘e4 12. ♘e4 ♗a1 13. ♕d6 ♕d6 14. ♘d6 ♗f6 15. e4⩱ Hartoch—van Baarle, Nederland 1971] ♗e6 [11... g5?! 12. ♘d3 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♗e4 ♗e6 15. ♕c2± Portisch—Naranja, Palma de Mallorca (izt) 1970] 12. e4±↑

[43] 9. 0—0 ♘a6 10. dc6?! bc6 11. ♕a4 ♘b8∞ Nowak—Sydor, Sandomierz 1976; 9. h4 e5 10. de6 ♗e6 11. ♕b3 [11. ♘e6?! ♕e6 12. ♗f4 ♘a6 13. ♕d6 ♕c4 14. ♕d2 ♖ad8 15. ♕c1 ♘g4∓ Korčnoj—Aronson, SSSR (ch) 1957; 11. b3 ♘a6 (11... ♘e4 12. ♘e4 ♗a1 13. ♗a3⩱→; 11... ♕e7!?) 12. ♕d6 ♗f7⩱] ♖f7 12. h5 ♖d7=

[44] 9... ♘a6!?

[45] 10. de6 ♘a6=

[46] 14. b3? e4!∓ Piasetski—Kovačević, Karlovac 1977 — 24/115

[47] 15... ♕c8 16. ♕c8 ♖fc8⩱ Kovačević; 15... ♕f6!?

[48] 8... ♔h8 9. e4 e5 10. f4 cd5 11. cd5 ♘a6 12. fe5 de5 13. ♔h1 ♕b6 14. ♕e2 fe4 15. ♘f2 ♗f5= Thorbergsson—Vasjukov, Reykjavik 1968

[49] 9. dc6?! bc6 10. b4 ♗e6 11. b5 e4 12. ♕a4 ♘fd7 13. ♗g5 ♘b6 14. ♕c2 ♕e8 15. ♖ad1 ♘c4∓ Doda—Dobosz, Sandomierz 1976

[50] 11... ♗c8 12. ♗b2 ♕e7 13. ♘a4 ♗d7 14. e3 ♖ad8 15. ♘h3 ♘c7 16. ♕e1 ♘e6 17. ♖d1 ♗e8 18. f4± Tajmanov—Knežević, Slnčev Brjag 1974

[51] 16. ♘e4 de4 17. ♗g7 ♔g7= Tajmanov—Holmov, SSSR (ch) 1975

A 87 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	. . .	b3[2]	♗b2	0—0	♘g5	♘c3	♕d3	♘f7	f3[6]	=
	0—0[1]	d5[3]	c6[4]	♗e6[5]	♗f7	♕e8	h6	♕f7	♘bd7[7]	
2	. . .	0—0	♘c3	♕c2[9]	cd5	♗f4	♖fd1	♖ac1	♕b3	=
	. . .	c6	♘e4![8]	d5[10]	cd5	♘c6	♗e6	♖c8	♘a5[11]	
3	. . .	. . .	d5	♘c3	♗e3	♘e4	♘d2[15]	cd5	♕b3	±
	. . .	. . .	♘a6[12]	♘c5[13]	♘fe4[14]	♘e4	cd5[16]	♘d6		

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
4	b3	♗b2	♘e1	e3	d5	f4	♘c3	♘d3	♕d2	±
	♘e4[17]	♘c6[18]	♘g5[19]	e5	♘e7	♘f7[20]	g5	♘g6	♗d7[21]	
5	. . .	de5[22]	♘c3	♗a3	♗f8	♘d4	f4	♖f2	♔f2	∓∓
	e5	♘g4[23]	de5	e4[24]	♕f8	e3	♘f2	ef2	♘a6[25]	
6	. . .	♗b2	♘bd2	a3	♕c2[27]	c5	♖ac1	♘c4	♖fd1	=
	c6	a5[26]	♘a6	♕c7	♗d7	♔h8	♖ae8	♗e6[28]	♘e4[29]	
7	d5	♘c3	♖b1[32]	b3	♗b2	e3[35]	♘e2	♗c3	♘f4[38]	=
	c5[30]	♘a6[31]	♖b8[33]	♘c7	a6[34]	b5	♗d7[36]	♘a8[37]	♘e4[39]	
8	. . .	. . .	♘e1	♘c2[40]	a4	♖b1	h3	♘a3	f4[43]	±
	. . .	. . .	♖b8	♘c7	b6[41]	♘g4[42]	♘e5	a6	♘d7[44]	
9	♘c3	♕c2[45]	♖d1[47]	♖b1[48]	a3	e4	♘e4	♕e4	♗h3	±
	e6	♘c6[46]	♕e7	a5[49]	♘d8	fe4[50]	♘e4	♘f7[51]	♕f6[52]	
10	. . .	♗g5[53]	♕d2	♖ad1	♗h6	♗g7	b3	♖fe1	ab3	±
	a5	♘bd7[54]	c6	♕c7	♘b6	♔g7	a4	ab3	♘e4[55]	

[1] **5... ♘c6** 6. ♘c3 ♘e4 7. ♘e4 fe4 8. ♘g5 [8. ♘e5 ♘e5 9. de5 c6 10. ♕c2 ♗e5 11. ♗e4 d6 12. h4 ♕a5 13. ♗d2 ♕b6 14. h5 ♗f5 15. ♗f5 gf5= Smislov—Alexander, SSSR—England 1954] ♘d4 9. ♘e4± ; **5... d6** 6. 0—0 c6 7. d5 e5 8. de6 ♗e6 9. ♕c2 a5 10. ♗f4 ♘a6 11. ♖d1 d5 12. ♘g5 ♗g8 13. cd5 ♘b4 14. ♕c1 ♘bd5 15. ♘c3± Langeweg—Hort, Budva 1963

[2] 6. ♘c3 d6 7. 0—0 — 6. 0—0

[3] **6... a5** 7. ♗b2 a4 8. b4 c6 9. 0—0 d5 10. c5 [10. ♘e5 ♗e6±] ♘g4 11. a3 ♘d7 12. ♘g5 ♘df6 13. h3 ♘h6 14. ♘c3 ♘h5 15. ♘f3± Portisch—Haag, Hungary (ch) 1958; **6... d6** 7. ♗b2 e5 [7... a5 8. 0—0 ♘a6 9. ♘bd2 c6 10. ♕b1± Eliskases—Ghitescu, Tel Aviv (ol) 1964] 8. de5 ♘g4 [8... ♘fd7 9. ♘c3 de5 (Panno—Pelikan, Buenos Aires 1966) 10. e4!± ; 9. ♘d4 ♘e5 10. ♘c3±] 9. ♘c3 de5 10. h3 e4 11. ♕d8 ♖d8 12. hg4 ef3 13. ♗f3± Tukmakov—Cejtlin, Odesa 1976 — 22/121; 7... c6 8. 0—0 — 6. 0—0

[4] 7... e6 8. ♘e5 ♘bd7 [Rabar—Joppen, Beograd 1954] 9. ♘d3△ ♘d2-f3±

[5] 8... ♘e4 **9. ♘c3** ♗e6! 10. cd5 ♘c3 11. ♗c3 ♗d5= O'Kelly—Zwaig, Sandefjord 1975; **9. cd5** cd5 10. ♘a3 ♘c6 11. ♘c2 ♗e6 12. ♘ce1 △ ♘d3± ; **9. ♘bd2** ♘d7 10. ♖c1 ♘df6 11. ♕c2 ♘g4 12. cd5 cd5 13. h3 ♘gf6 14. ♘e5 ♗e6 15. ♘e4 ♘e4 [Gligorić—Joppen, Beograd 1954] 16. ♕c7±

[6] 13. cd5 cd5 14. ♕b5 e6 15. ♘a4 ♘c6 16. ♘c5 ♘e4!∓ Portisch

[7] **14. e4**? dc4 15. bc4 ♘b6!∓ Portisch—Smislov, Portorož (m) 1971 — 11/61; **14. cd5** ♘d5! [14... cd5? 15. e4±] 15. ♘d5 ♕d5= Portisch

[8] **7... b6**?! 8. d5 cd5 9. cd5 ♗b7 10. e4 fe4 11. ♘g5 ♘a6 12. ♘ge4 ♖c8?! 13. ♘f6 ef6 14. ♗e3 ♘c5 15. b4± Korčnoj—Marszalek, Oberhausen 1961; 12... ♘e4!?; **7... d5** 8. cd5 cd5 9. ♘e5 ♗e6 10. ♗f4 ♘c6 [10... ♘bd7!?] 11. ♘a4 ♘d7 12. ♘c6 bc6 13. ♕d2 ♗f7 14. ♖ac1 ♘b6 15. ♘c5 ♘c4 16. ♕c3 ♖e8 17. ♘d3 ♕b6 18. e3 ♖ec8 19. b3± Miles—Bronštejn, Hastings 1975/76

[9] 8. d5 ♘c3 9. bc3 ♘a6 [9... ♗c3 10. ♖b1 ♘a6 11. ♗h6 ♗g7 12. ♗g7 ♔g7 13. ♕d4 ♔g8 14. e4∓∓↑ Šamkovič—Kotkov, SSSR 1958] 10. e4 d6=

[10] 8... ♘c3 9. ♕c3 d6 10. b3 ♘d7 11. ♗b2 e5 12. de5 ♘e5 13. ♘e5 ♗e5 14. ♕d2 ♕f6 15. ♖ab1 ♗e6= Whiteley—Zwaig, Hastings 1976/77

[11] 14. ♕b4 ♖c4 15. ♕a3 ♘c6= Langeweg—Zwaig, Amsterdam 1977

[12] 7... ♘e4 8. ♘fd2!±

[13] 8... ♕e8 9. ♖b1 e5 10. de6 de6 [10... ♕e6 11. b3 d6 12. ♗a3±] 11. ♗f4 ♖f7 12. ♘e5 ♖e7 13. ♕d6± Grigorjan—Kundšin, SSSR 1960

[14] 9... ♕a5 10. ♕d2 ♘a4 11. ♘a4 ♕a4 12. b3 ♕a6 13. ♗d4 cd5 14. cd5 ♕d6 15. ♖fd1 ♕d5 16. ♕b4 ♕f7 17. ♘g5 ♕e8 18. ♗b7± Darga—Cobo, La Habana 1964

[15] 11. ♗d4!?

[16] 11... ♗b2?! 12. ♘e4 fe4 13. ♗e4 ♗a1 14. ♕a1±→ Tajmanov

[17] **7... ♘c6** 8. ♗b2 ♕e8 9. d5 ♘d8 10. ♕c2 ♗d7 11. ♘c3 e5 12. de6 ♘e6 13. ♘d5 c6 14. ♘f6 ♗f6 15. ♖ad1± Kan—Kuzminih, SSSR 1950; **7... e6** 8. ♗b2 ♘bd7 [8... ♘e4 — 7... ♘e4] 9. ♕c2 ♕e7 [9... ♘e4!?] 10.

♘c3 c6 11. ♗a3 e5 12. de5 ♘e5 13. ♖ad1 ♘f7 14. e3± Berg–Hasenfuss 1937

[18] **8... c5** 9. ♕c1 cd4 10. ♘d4 ♕b6 [10... ♘c6!?] 11. ♘b5 a6 12. ♘5c3 ♘c6 13. ♘e4 fe4 14. ♗g7 ♔g7 15. ♗e4± Portisch–Gasztonyi, Hungary (ch) 1957; **8... ♘d7** 9. ♕c2 ♘df6 10. ♘bd2 e6 11. ♘e1 ♘d2 12. ♕d2 ♕e7 13. ♘d3± Petrosjan–Kaiszauri, Vilnus 1978 — 26/109; **8... e6** 9. ♘c3 ♘c3 10. ♗c3 ♘d7 11. ♖c1 ♕e7 12. ♗b4 ♖b8 13. ♖e1 b6 14. e4 fe4 15. ♖e4 ♗b7 16. d5 e5 17. ♖e1 ♗h6 18. ♗d2± Gligorić–Benkö, Buenos Aires 1955

[19] 9... e5 10. d5 ♘e7 11. e3△ f3, f4±

[20] 12... ef4 13. ♗g7 ♔g7 14. ef4±

[21] 16. ♖ae1± Csom–Holm, Skopje (ol) 1972 — 14/122

[22] 8. ♘c3 ♘c6 9. ♖b1 e4 10. ♘e1 d5 11. ♘c2 b6 12. ♖e1 dc4 13. bc4 ♘a5 14. ♘a3 ♘g4 15. e3 c5∓ Csom–Planinc, Amsterdam 1974

[23] 8... de5 9. ♕c2 ♘c6 10. ♗a3 ♖f7 11. ♘g5 ♖d7 12. ♗c6 [12. ♘e6 ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. ♘d2 c6 15. b4± Savon–Lutikov, SSSR (ch) 1969] bc6 13. ♘e6 ♕e8 14. ♘g7 ♔g7 15. ♘d2±

[24] 10... ♖e8 11. ♕d8 ♖d8 12. ♘d5 ♘a6 13. ♖ad1 ♗e6 14. ♘g5±↑ Tajmanov

[25] ⩲↑ Wexler–Uhlmann, Buenos Aires 1960

[26] **8... ♕c7** 9. ♘bd2 ♖e8?! 10. d5! cd5 11. cd5 ♘d5 12. ♗g7 ♔g7 13. ♖c1 ♕d7 14. e4 ♘f6 15. e5± Lebredo–Villareal, Mexico 1978 — 25/111; 9... ♘bd7!?; 9... ♘a6 — 8... ♘a6; **8... h6** 9. ♕c2 ♕e8 [9... g5 10. ♘c3 ♔h8 11. ♖ad1 ♕e8 12. d5△ e4± Holmov–Klavin, SSSR 1955] 10. ♘bd2 ♘bd7 11. e4 f4 12. ♘h4 fg3 13. hg3 e5 14. c5 dc5 15. dc5△ ♘c4± Alvarez–Letelier, Mar del Plata 1960; **8... e5** 9. de5 ♘g4 10. ♘bd2 ♘e5 11. ♕c2 ♘bd7 12. ♖ad1 ♕e7 13. ♗a3 ♘c5 14. b4 ♘e6 15. b5± Najdorf–Johannessen, La Habana (ol) 1966; **8... ♘e4** 9. ♘bd2 d5 10. ♕c2 ♘d7 [10... ♗e6 11. ♖ac1 ♗h6 12. e3 ♘d7 13. cd5 ♗d5 14. ♘c4± Hartoch–Zwaig, Raach 1969] 11. ♖ac1 [11. cd5 cd5 12. ♖fc1 ♘df6 13. ♘e5 ♗e6△ ♖c8, ♕b6= Benkö–Menvielle, Las Palmas 1972] ♘df6 12. cd5 cd5 13. ♕c7±; **8... ♘a6** 9. ♘bd2 e5 [9... ♕c7 10. a3 ♗d7 11. ♖c1 ♖ae8 12. b4 ♕b8 13. ♕b3 ♔h8 14. a4±↑≪ Csom–Espig, Kecskemet 1972] 10. de5 ♘d7 11. ♗a3 ♘e5 12. ♖b1 ♘f3 [12... ♖e8?! 13. b4 ♗d7 14. b5 ♘c5 15. ♘e5 ♗e5 16. ♗c5 dc5 17. ♘b3± Polugajevski–Lutikov, SSSR (ch) 1969] 13. ♗f3! ♘c5 14. b4±

[27] 11. ♖e1 ♗d7 12. e4 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♖e4 ♗f5 15. ♖e1 ♖ae8= Bouwmeester–Stahlberg, Zevenaar 1961

[28] 14... dc5 15. dc5 ♘c5 16. ♘a5 ♕a5 17. b4±

[29] 16. ♘fd2= Portisch–Uhlmann, Stockholm (izt) 1962

[30] **7... ♘bd7** 8. ♘d4 ♘c5 9. ♘c3 a5 10. b3 e5 11. de6 c6 12. ♗a3 ♕e7 13. ♖c1 a4 14. b4 ♘e6 15. e3 ♘g4 16. b5± Ejzenštadt–Novikov, SSSR 1956; **7... ♘a6** 8. ♘d4 ♗d7 9. ♘c3 ♕e8 10. ♖e1?! ♘c5 11. ♕c2 c6 12. ♘b3 ♘ce4 13. ♘e4 fe4 14. ♗e4 ♕f7∓ Prahov–Bertholdt, Bad Salzungen 1960; 10. ♘b3!?±; **7... c6** 8. ♘d4 ♕b6 [8... c5 9. ♘f3 ♘a6 10. ♘c3 ♘c7 11. a4 ♔h8 12. ♖b1± Kočijev–Talj, SSSR 1978 — 26/110] 9. ♘c3 ♘e4! 10. ♘e4 ♕d4 [10... ♗d4 11. ♘g5 ♗g7 12. ♖b1 ♕a6 13. ♕b3 ♔h8 14. c5!± Borisenko–Nikolajevski, SSSR 1966 — 2/59] 11. ♕d4 ♗d4 12. ♘g5 c5= Judovič; 12... ♗d7△ ♘a6= Tajmanov; 8. ♘c3 — A 88

[31] 8... ♘bd7 9. ♕c2 ♘b6 10. b3 e5 11. de6 d5 12. cd5 ♘fd5 13. ♘d5 ♘d5 14. ♗g5 ♕b6 15. e7 ♖e8 16. ♖ad1 ♗e6 17. ♗c1△ ♘g5± Minev–Larsen, Halle 1963

[32] 9. e4 fe4 10. ♘g5 ♗g4 11. ♕b3 ♕b6 12. ♘ge4 ♘e4 13. ♗e4 ♕b3 14. ab3 ♘b4= Bouwmeester–Bronštejn, Amsterdam 1968

[33] 9... ♗d7 10. b3 ♘c7 11. a4 a6 12. b4 cb4 13. ♖b4 ♖b8 14. ♕b3± Petrosjan–Matulović, Sarajevo 1972 — 13/100; 11... b6!?

[34] 11... b5 12. cb5 ♘b5 13. ♘b5 ♖b5 14. ♘d2 ♗a6 15. ♖e1 ♖b8 16. ♕c2± Novikov–Aleksejev, SSSR 1974

[35] 12. ♕c2 b5 13. ♘d2 b4 14. ♘d1 e6 15. de6 ♘e6= Dunkelblum–Szabo, Tel Aviv 1958

[36] 13... a5 14. ♘f4 a4 15. h4∞ Keene–Jansa, Nice (ol) 1974 — 17/109

[37] 14... ♘ce8 15. ♘g5±; 15. ♘f4± Keene

[38] 15. ♘g5 ♗h6∞ Keene–Ree, Paington 1970

[39] 16. ♗g7 ♔g7 17. ♕c2 bc4 18. bc4 ♕a5= Keene–Matulović, Siegen (ol) 1970

[40] 10. ♕d3 ♗d7 11. b3 ♘e4 12. ♗b2 [12. ♗e4? fe4 13. ♕c2 ♗h3∓ Rukavina–Larsen, Leningrad (izt) 1973 — 15/96] ♘b4 [12... b5 13. ♗e4∞] 13. ♕e3 ♘c3 14. ♗c3 f4= Larsen

[41] 11... a6 12. a5 ♘g4 13. ♖a3 b5 14. ab6 ♖b6 15. ♘a4 ♖b8 16. b3 ♗d7 17. f3± Vaganjan–Matulović, Vrnjačka Banja 1971

[42] 12... e5!?

[43] 15. ♗d2 ♗d7 16. f4 ♘f7 17. ♔h2 e5 18. de6 ♗e6= Korčnoj–Talj, Moskva (m) 1968 — 5/(10)

[44] 16. e4! fe4 17. g4!±

[45] 8. b3 ♘c6 9. ♗b2 e5 10. de5 de5 11. ♕d8 ♖d8 12. ♖fd1 ♖d1 13. ♖d1 e4 14. ♘e1 ♗e6= Ivkov–Menvielle, La Habana (ol) 1966

[46] 8... ♕e7 9. e4 ♘e4 10. ♘e4 fe4 11. ♕e4 ♘c6 12. ♗g5 ♕f7 13. ♖ad1 ♗d7 14. ♕h4 ♖ae8 15. ♗h6± Gligorić–Stoltz, Helsinki (ol) 1952

[47] **9. d5** ♘b4 10. ♕b3 ♘a6 11. ♗e3 ♘g4=; **9. ♗e3** ♕e7 10. ♖ad1 ♘d8 11. ♗c1 d5 12. b3 ♘f7 13. ♘b5 ♖d8 14. ♘e5 ♘d6 15. ♗a3 a6= Cvetkov—Stoltz, Marianske Lazne 1951; **9. b3** ♕e7 10. ♗b2 e5 11. de5 de5 12. ♘d5 ♕d6 13. ♖fd1 ♘d5 14. cd5 ♘b4 15. ♕c4± Johansson—Menvielle, La Habana (ol) 1966

[48] **10. d5**? ♘e5 11. de6 ♘c4 12. ♘b5 a6 13. ♕c4 ab5 14. ♕b5 ♘e4 15. ♘d4 c6 16. ♕b3 d5∓ Altšin—Vinogradov, SSSR 1960; **10. e4** fe4 11. ♘e4 e5 12. de5 ♘e4 13. ♕e4 de5= Podgajec—Talj, SSSR (ch) 1969; **10. a3**!?

[49] **10... e5**? 11. de5 de5 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘d8 14. b4± Euwe; 14. ♗e3± Filip; **10... ♗d7**? 11. b4 ♖ae8 12. b5 ♘d8 13. ♗a3±

[50] 12... e5 13. ♗g5 c6 14. c5!± Talj

[51] 14... e5 15. de5 ♗f5 16. ♕d5 ♕f7 17. ♖a1 de5 18. ♘g5± Euwe

[52] 16. ♗d2 d5 [16... e5!?] 17. ♕e2 dc4 18. ♗f4 ♘d6 19. ♘g5± Talj—Botvinik, Moskva (m) 1960

[53] 8. ♕b3 ♘c6 9. d5 ♘b4 10. ♘g5 ♘a6 11. ♗e3 ♘g4 12. ♗d2 ♘c5 13. ♕c2 h6∞ Cafure—Pelikan, Argentina (ch) 1965; 11. ♕c2=

[54] 8... ♘c6 9. d5 ♘e5 10. ♘e5 de5 11. ♕d2 e4 12. ♖ad1 [12. ♗h6 ♗h6 13. ♕h6 e6 14. ♖fd1 ♕e7 15. ♕e3 ♘g4= Rossetto—Pelikan, Mar del Plata 1966] ♘g4 13. f3 ♘e5 14. b3± Smislov—Pelikan, Mar del Plata 1966

[55] 16. ♕c2± Guimard—Pelikan, Mar del Plata 1966

A 88 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 c6

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	♗g5[1]	♕d2[3]	♗h6[5]	♗g7	de5	♖ad1	♕d6[7]			=
	♘bd7[2]	e5[4]	♕e7	♔g7	de5	♘c5[6]				
2	♖e1	♕d3[9]	bc3	e4	♗g5	cd5[12]	♕e4	♕c2	♘e5	=
	♘e4[8]	♘c3	e5	♕a5[10]	d5[11]	fe4	cd5	e4	♘c6[13]	
3	b3	♗b2	♕c2[16]	a4	♖ad1	d5	♘d4	e3	♖b1	=
	♘a6[14]	♘c7[15]	♖b8[17]	a5	♘a6	♕b6	♗d7	♘c5	♖be8[18]	
4	. . .	♗b2	♕c2[20]	♖ad1	c5	cd6	♘e5	♕b1		=
	a5	♘a6[19]	♕c7[21]	e5[22]	e4[23]	♕d6	♘b4	♗e6		
5	♕c2	♗g5[25]	d5	♘d4	cd5	♖fd1	♕d2[26]	♗f6[27]	e3	=
	♔h8[24]	♗e6	cd5	♗g8	♘a6	♖c8	♘c5	♗f6		
6	. . .	♖d1[28]	b3[29]	♗b2	d5	♘e1	e3	ef4	♕e2[31]	=
	♘a6	♕e8	h6	g5[30]	c5	♕h5	f4	gf4		
7	. . .	e4[32]	♘e4	♕e4	♕h4	de5	♗h6	♖ad1	♕g5	=
	♕c7	fe4[33]	♘e4[34]	♗f5	e5	de5	♘a6	♖ae8	♗h6[35]	
8	d5	cd5	♗e3[38]	♗d4	♘d2	e4	♘de4	♖e1[39]	♕d2	±
	cd5[36]	♘a6[37]	♗d7	h6	g5	fe4	♗f5	♘c7[40]	♕d7[41]	
9	. . .	♘d4[42]	♘c2[44]	♖b1[45]	b3	♗b2	f4	a4[46]	♕d3	±
	♕c7	c5[43]	♘bd7	a6	♘e5	♖b8	♘f7	♗d7		

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 c6 8. d5 e5 9. de6[47] ♗e6

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
10	b3[48]	♘e4	♕d6[51]	♘d6	♗g5	♗f6	♘c8	♘e7	♘c6	±
	♘e4[49]	♗a1[50]	♕d6[52]	♗c8[53]	♗f6	♖f6	♘a6	♔f8	bc6[54]	
11	. . .	♗b2[55]	♕c2	♘g5	♖ad1	b4	♘e6[57]	b5	bc6	=
	♘a6	♘c5[56]	♕e7	♗d7	♖ad8	♘e6	♗e6	♗c4	bc6[58]	
12	♕d3	♘d4[60]	♗e4[61]	♘e4[62]	♘g5[63]	♘f7	♕c2	♗f4[64]		±
	♘e4[59]	♗f7	fe4	♘d7	♘e5	♖f7	♕d7			

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
13	. . .	♗f4	b3	♘d4	♘e6	♗d2[67]	♗c3	♗g7	e3	±
	♘bd7	♘b6[65]	♘e4[66]	♘c3	♕e7	♕e6[68]	♖ae8[69]	♔g7	♖f6[70]	
14	. . .	♘g5[71]	♗f4	♕d6[74]	♕f4	♘f3	♕c1	♖d1	♘d4[75]	±
	♘a6	♗c8[72]	♘h5[73]	♘f4	h6	g5	♗e6	♕f6		

[1] **8. ♗f4?!** h6 9. ♕c2 ♕e8 10. d5 g5 11. ♗d2 ♕h5 12. e3 c5 13. a3 ♘bd7 14. ♘b5 ♘e8 15. ♗c3 ♘e5∓ Stahlberg—Nej, Erevan 1965; **8. ♕b3?!** ♔h8 [8. . . ♕b6 9. ♕b6 ab6= Keller—Bogoljubov, Dortmund 1951; 8. . . ♘a6 9. ♖d1 ♕c7 (9. . . ♘c7!?; 9. . . ♕e8!?) 10. d5 ♘c5 11. ♕c2 e5 12. de6 ♗e6 13. ♗f4 ♖ad8 14. ♘g5 ♕e7= Novotelnov—Hasin, SSSR 1956] 9. ♖d1 [9. ♗f4 h6 10. ♖ad1 ♕e8 11. ♗c1 ♘a6 12. a3 e5 13. d5 ♘c5 14. ♕c2 cd5 15. cd5 ♗d7∓ Wexler—Panno, Mar del Plata 1968] ♘a6 10. d5 [10. h3 ♕e8 11. ♕a3 ♘e4 12. ♘g5 ♘c3 13. bc3 h6 14. ♘f3 ♕f7 15. d5 c5∓ Naranja—Larsen, Manila 1974] ♘c5 11. ♕c2 cd5 12. ♗e3 ♘ce4 13. ♘d5 ♘g4 14. ♘d2 ♘e3 15. ♘e3 ♘f6∓ Marović—Lombardy, Banja Luka 1976; **8. ♖b1?!** ♘e4 9. ♗f4 h6 10. ♕c2 ♘c3 11. bc3 [11. ♕c3!?] g5 12. ♗c1 e5∓ Suetin—Smejkal, Ljubljana—Portorož 1973 — 15/95; **8. b4** a5 9. b5 e5=; **8. ♕d3** ♔h8 9. ♗g5 ♗e6 10. ♖fe1 ♘bd7 11. b3 d5 12. cd5 ♗d5 13. ♘d5 cd5 14. ♗f4 ♕b6 15. ♖ec1 ♖ac8= Bilek—Holmov, La Habana 1965

[2] 8. . . h6 9. ♗f6 ♗f6 [9. . . ef6 10. e3 ♖e8 11. ♕d2 ♘d7 12. ♖fd1 ♘f8 13. b4 a5 14. b5 h5 15. ♘e1± Luckis—Pelikan, Argentina 1969] 10. e4 e5 11. ef5 gf5 12. de5 de5 13. ♕c2 ♘a6 14. ♖ad1 ♕e7 15. ♗h3 [Guimard—Pelikan, Mar del Plata 1968] ♗g7 16. ♘h4 ♕f6=

[3] 9. ♕b3 ♕c7 10. ♖ad1 e5 11. c5 d5 12. ♘e5 ♘e5 13. de5 ♕e5 14. ♗e3 ♕e7 15. ♗d4 ♗e6 16. e3 ♖f7 17. ♘e2 g5∞ Nedeljković—Fuderer, Jugoslavija (ch) 1951

[4] 9. . . ♕c7 **10. ♖ad1?!** e5 11. de5 de5 12. ♗h6 ♗h6 13. ♕h6 e4 14. ♘d4 ♘e5 15. ♕c1 ♗d7 16. b3 ♖ae8∓ Usači—Štejn, SSSR 1957; **10. ♗h6** e5 11. ♗g7 ♔g7 12. de5 [12. e3!?] de5 13. e4! fe4 14. ♘g5±

[5] 10. de5 de5 11. ♗h6 e4 12. ♗g7 ♔g7 13. ♘e1 ♘e5 14. ♕c1 ♗e6 15. b3 ♕a5∓ Szabo—Hasenfuss, Kemeri 1939

[6] 13. . . e4!?∞

[7] Abrošin—Liebert, corr. 1957

[8] **8. . . ♘a6** 9. b3 [9. a3 ♕c7 10. b4 ♗d7 11. ♕b3 ♖ae8 12. c5± Schwarz] ♕a5 [9. . . ♘e4!?] 10. ♗d2 ♕c7 11. e4 ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♖e4 ♗f5 14. ♖e3 c5 [14. . . e5!?] 15. ♗c3 ♗g4 16. h3 cd4 17. ♗d4± Popov—Eising, Wijk aan Zee 1974; **8. . . ♕c7** 9. e4 fe4 10. ♘e4 ♘e4 11. ♖e4 e5 12. de5 de5 13. ♗g5 h6 14. ♗d2 ♗f5 15. ♖e1 ♘d7△ ♖ae8= Bondarevski—Liebert, Rostov 1961; **8. . . ♘h5** 9. h3 e5 10. de5 [10. e4 ed4 11. ♘d4 f4 12. g4 ♘f6 13. ♘ce2 ♕b6∞ Gheorghiu—Sax, Teesside 1972 — 13/101] de5 11. ♕d8 ♖d8 12. e4 ♖e8=

[9] 9. ♕c2 ♘c3 [9. . . d5 10. e3△ ♘e2-f4-d3±] 10. bc3 e5∞

[10] **11. . . fe4!?; 11. . . d5!?**

[11] 12. . . ♖e8?! 13. ♘h4 f4 14. gf4 h6 15. ♗h6 ♗h6 16. ♕g3 ♗g7 17. ♕g6 ♖f8 18. ♘f5 ♗f5 19. ef5 e4 20. f6±→ Holmov—Banik, SSSR (ch) 1962

[12] 13. ♘e5 de4 14. ♕c2 ♘d7=

[13] Tajmanov

[14] **8. . . ♕e8** 9. ♗b2 h6 10. ♕c2 g5 11. e4±; **8. . . ♕c7** 9. ♗a3 ♖d8 [9. . . a5 10. ♖c1 ♘a6 11. d5 ♖d8 12. ♘d4 e5 13. de6 ♘c5 14. ♕d2 a4 15. b4 ♘e6 16. ♘d5!± Pirc—Fuderer, Jugoslavija (ch) 1953] 10. ♕c2 e5 11. de5 de5 12. ♖ad1± Euwe

[15] **9. . . ♔h8** 10. ♕d2 ♘c7 11. d5 cd5 [11. . . e5!?] 12. ♘d5 ♘cd5 13. cd5 ♗d7 14. ♖ac1 ♕b6 15. ♗d4 ♕a6 16. ♖c7± Csom—Ciocaltea, Ljubljana—Portorož 1973; **9. . . ♖b8** 10. d5 e5 11. de6 ♗e6 12. ♘g5 ♗c8 13. ♕d2 h6 14. ♘f3 ♘c5 15. ♖ad1± Birbrager—Lutikov, SSSR 1966; **9. . . ♗d7** 10. ♖e1 ♕a5 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♖ae8 13. ♘eg5 ♘c7 14. ♕d2 ♕d2 15. ♘d2 h6 16. ♘f3 g5 [Panno—Bronštejn, Amsterdam (ct) 1956] 17. ♖e2±; **9. . . ♘h5** 10. d5 e5 11. de6 ♗e6 12. ♕d2 ♕e7 13. ♖ad1 ♖ad8 14. ♘d4 ♗c8 15. a3 ♘c5 16. b4 ♘e4 17. ♘e4 fe4 18. f4 ef3 19. ef3 ♕f7= Razuvajev—Lutikov, SSSR 1976; **9. . . ♕c7** 10. ♖c1 e5 11. ♘b5 ♕d8 12. de5 de5 13. ♘d6 e4 14. ♘g5 ♕e7 15. h4 h6 16. ♘c8 ♖ac8 17. ♘h3 ♘h5= van Scheltinga—van der Weide, Wijk aan Zee 1973

[16] 10. ♖e1!?△ e4

[17] **10. . . ♘h5** 11. d5 e5 12. de6 ♗e6 13. e3 ♕e7 14. ♗a3 ♖ad8 15. ♖ad1 a6 16. ♖d2 c5 17. ♖fd1 b5= Pelc—Lutikov, SSSR 1961; **10. . . ♔h8** 11. ♖ad1 ♗d7 12. e3 ♕e8 13. ♖fe1 ♖d8 14. ♖d2 ♘h5 15. d5 ♕f7= Brzozka—Bronštejn, Miskolc 1963

[18] Smislov—Lutikov, SSSR 1976

[19] **9. . . ♘e4** 10. ♖c1 d5 11. cd5 cd5 12. ♘e5 ♗e6 13. ♘a4 ♘d7 14. f3 ♘ef6 15. ♕d2± Portisch—Zwaig, Raach 1969; **9. . . ♕c7** 10. d5 ♘a6 11. ♘d4 ♗d7 12. ♖b1 [12. e4 fe4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e4 ♘c5 15. ♗g2 a4∞ Baumbach—Ghitescu, Zinnowitz 1964] ♘c5 13. ♕c2 f4 14. ♖bd1 fg3 15. hg3 ♕b6 16. ♗a1 ♖ac8 17. e3 a4= Averkin—Knežević, Dubna 1976

[20] **10. a3**?! ♗d7 11. d5 ♘e4 12. ♘d4 ♘c3 13. ♗c3 ♕b6△ c5∓ Živković—Šahović, Jugoslavija (ch) 1974; **10. ♖c1** ♗d7 11. d5?! ♘c5 12. ♕c2 ♕b6 13. ♘d2 a4 14. ba4 ♕a6 15. ♕b1 ♘a4∓ Jakobsen—Zwaig, Raach 1969

[21] 10... ♘b4 11. ♕b1△ a3±

[22] **11... ♗d7** 12. a3 ♖ae8 13. d5 e5 14. de6 ♗e6 15. ♘d4 ♗c8= Stoltz—Kostić, Bled 1950; **11... ♔h8** 12. d5 ♘c5 13. ♘d4 ♗d7 14. e3 ♖ac8 15. ♕b1 ♕b6= Kovacs—Knaak, Polanica Zdroj 1975

[23] **12... ed4** 13. cd6 ♕d6 14. ♘d4±; **12... dc5** 13. de5 ♘g4 14. ♘a4± Pachman—Gerusel, Mannheim 1975

[24] **8... h6**? 9. ♘h4! [9. ♖d1 ♕e8 10. d5 cd5 11. cd5 ♘a6 12. ♘d4 ♗d7 13. b3 ♕f7= Polugajevski—Liebert, Reykjavik 1957] ♕e8 10. f4△ e4± Liebert; **8... ♘h5** 9. b3 e5 10. de5 de5 11. ♗a3 ♖e8 12. ♖ad1 ♕f6 13. ♖d6 ♗e6= B. Ilijevski—Knežević, Skopje 1967; 9. d5!±

[25] 9. b3 ♗e6 10. ♗b2 ♗g8 11. ♖ad1 ♘bd7 12. e3 [12. c5?! dc5 13. dc5 ♕c7∓; 12. e4 fe4 13. ♘e4 ♕c7 14. ♖fe1 ♖ae8=] ♖c8 13. ♘e1 b5 14. cb5 cb5 15. ♕e2 a6= Bolbochan—Apscheneek, Buenos Aires (ol) 1939

[26] 14. ♘db5 ♘b4 15. ♕b3 a5∞

[27] 15. ♘b3 ♘ce4 16. ♘e4 ♘e4 17. ♗e4 fe4 18. ♗e3 ♖f5!∓ Mecking—Botvinik, Hastings 1966/67 — 3/78

[28] **9. ♗d2**?! ♘h5 10. d5 e5 11. de6 ♗e6 12. b3 f4 13. ♖ad1 ♗f5 14. ♕c1 g5 15. ♗e1 ♕e7∓ ↑» Lisicin—Lutikov, SSSR 1955; **9. a3**?! ♕e8 [9... ♘c7 10. ♖d1 ♔h8 11. d5 ♗d7 12. dc6 bc6 13. h3 ♘e6 14. b4 a5= Averbah—Hasin, SSSR (ch) 1956; 9... ♘h5 (Hernandez—Knežević, Varna 1976 — 21/83) 10. ♖d1 ♕e8 11. d5=; 9... ♔h8 10. ♗g5 ♗e6 11. b3 ♖c8 12. ♕d3 ♗g8 13. ♖ad1 ♕a5△ e5∓ Zamihovski—Borisenko, SSSR 1956] 10. d5 e5 11. de6 ♗e6 12. b3 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♗b2 f4∓↑ Beninson—Pelikan, Argentina 1959; **9. b3** ♕e8 10. ♗a3 ♖b8 11. b4 ♘c7 12. ♖ad1 ♔h8 13. d5 cd5 14. cd5 ♗d7 15. ♘d4 ♖c8= Doda—Berthold, Leningrad 1960

[29] 10. d5 **h6**?! 11. ♘d4 e5 12. de6 ♗e6 13. e4 ♗c4 14. ef5± Eliskases—Pelikan, Argentina (ch) 1960; **10... cd5** 11. cd5 ♗d7 12. ♘d4 ♖c8=; **10... e5**!?

[30] 11... e5 12. de5 de5 13. ♗a3 [13. e3?! e4 14. ♘e1 ♘g4 15. ♘e2 ♘e5∓○↑ Goldenberg—Pelikan, Argentina (ch) 1960] ♖f7 14. ♗d6∞

[31] Goldenberg—Pelikan, Mar del Plata 1961

[32] **9. ♗g5** e5 10. de5 de5 11. e4 ♘a6 12. ef5 ♗f5 13. ♕e2 ♖ae8 14. ♘d2 ♘c5∞ Fuderer—Dimc, Jugoslavija (ch) 1953; **9. b3** e5 10. de5 de5 11. ♗a3 ♖d8 [11... ♖e8 12. ♖ad1 ♗f8 13. ♗f8 ♖f8 14. e4 f4∞ Ščerbakov—Volovič, SSSR 1966] 12. e4 fe4 13. ♘g5 ♗f5 14. ♘ge4 ♘e4 15. ♘e4 ♘d7 [D. Keller—Nilsson, München (ol) 1958] 16. ♕e2 ♘f6=; **9. ♖e1** ♘a6 [9... e5 10. de5 de5 11. e4 fe4 12. ♘g5±] 10. e4 fe4 11. ♘e4 ♗f5 12. ♘f6 [12. ♘h4? ♘g4∓↑ Urbanec—Vesely, ČSSR 1957] ef6 13. ♕c3=; **9. ♖d1** a5 10. b3 ♘a6 11. a3 e5= Lokvenc—Hort, Marianske Lazne 1962

[33] 9... e5 10. de5 de5 11. ef5 ♗f5 [11... gf5 12. ♖e1 ♘e8 13. ♕e2 ♘d7 14. ♗g5 e4 15. ♗f4± Koblenc—Ostrauskas, SSSR 1961] 12. ♕e2 ♘bd7 13. ♗e3 ♖ae8 14. h3 ♘e4 15. ♘e4 ♗e4= Filip—Nej, Beverwijk 1966

[34] 10... ♗f5 11. ♘h4 ♘e4 12. ♗e4 e6 13. ♗e3 ♘d7 14. ♘f5 ef5 15. ♗g2 ♘f6= Starck—Liebert, DDR (ch) 1962

[35] 17. ♕h6 ♗g4 18. ♗h3 ♗h3= Gofštejn—Bihovski, SSSR 1977

[36] **8... c5**?! 9. ♕c2±; **8... ♗d7** 9. ♘d4 ♕b6 10. e3 ♘a6 11. ♖b1 ♘c5 12. b4 ♘ce4 13. ♘a4 ♕c7 14. f3 ♘g5 15. e4± Palatnik—Guljko, SSSR 1973; **8... ♕a5** 9. ♘d4 [9. ♕b3 cd5 10. cd5 ♘a6 11. ♗e3 ♗d7 12. ♖fc1 ♖fc8 13. ♕d1 ♘c5 14. ♘d2 ♘a4∓ O'Kelly—Liebert, Varna (ol) 1962; 9. a3 ♕a6 10. ♘d2 e5 11. b4 e4 12. dc6 bc6∓ Doležal—Liebert 1957; 9. ♗d2 ♕a6 10. b3 cd5 11. cd5 ♘bd7∞] ♕c5 10. dc6 [10. ♕d3 ♘g4 11. ♘f3 (Ogaard—Akvist, Oslo 1974) ♘d7∓] bc6 11. ♘db5 ♕b6∞ Langeweg—Jansa, Amsterdam 1974 — 18/96; 10. ♗g5!±△ 10... ♕c4? 11. dc6 bc6 12. ♗f6 ♗f6 13. ♘c6!+— Jansa

[37] 9... a5 10. ♗e3 ♘bd7 11. ♗d4 ♘c5 12. a4 ♗d7 13. ♗c5 dc5 14. ♕b3 ♔h8 15. ♖ad1 ♘e8 16. e4±→ Vaganjan—Borngässer, Mexico 1977

[38] 10. ♘d4 ♘c5 11. h3 [11. b3 ♗d7 12. ♗b2 ♕b6 13. ♖c1 a5= Schmidt—Pytel, Polska 1974; 11. ♘b3 ♘ce4 12. ♗e3 ♘c3 13. bc3 ♗d7 14. ♖c1 ♕e8 15. c4 b6= Kavalek—Ciocaltea, Harrachov 1966] a5 [11... ♗d7 12. ♔h2 ♖c8= Pytel—Eising, Wijk aan Zee 1974] 12. ♗e3 ♗d7 13. ♔h2 ♘h5 14. f4 a4 15. ♖c1 ♕a5= Dunkelblum—Ciocaltea, Netanya 1965

[39] 15. ♕d2 ♘e4 16. ♘e4 ♗d4 17. ♕d4 ♕b6= Langeweg—Pytel, Dortmund 1975

[40] **15... ♘e4** 16. ♘e4 ♗d4 17. ♕d4 ♕b6 18. ♕d2±; **15... b6** 16. ♖c1 ♘c5 17. b4±

[41] 17. ♖ac1±

[42] 9. e4 cd5 10. cd5 fe4 11. ♘g5 ♘a6 [11... ♗g4 12. ♕e1 ♘a6 13. ♘ce4 ♘e4 14. ♕e4 ♗f5 15. ♕h4 h6 (S. Sokolov—Antošin, SSSR 1963) 16. ♘e6±] 12. ♘ce4 ♘e4 13. ♘e4 ♗f5= Antošin

[43] 9... ♖e8 10. e4 fe4 11. ♘e4 c5 12. ♘e6 ♗e6 13. de6 ♘e4 14. ♗e4 ♘c6 15. h4±→» Čaplinski—Jablanovski, SSSR 1968

[44] 10. ♘e6?! ♗e6 11. de6 ♘c6 12. e4 [12. ♖b1 ♖ab8 13. b3 ♕c8 14. ♗b2 ♔h8 15. ♗d5 ♘d4∓ Barcza—Antošin, Hungary—RSFR

1964] fe4 13. ♘e4 ♘e4 14. ♗e4 ♔h8 15. h4 ♗d4 16. ♔g2 ♕c8 17. ♗d5 ♘b4∓ Bertok—Antošin, Zagreb 1965

45 **11. f4** a6 12. a4 ♖e8 13. ♕d3 ♘f8= Szabo—Antošin, Budapest 1973

46 15. ♕d3 b5 16. ♘e3 ♗d7= Toran—Talj, Skopje (ol) 1972

47 **9. dc6** bc6 10. b3 [Simagin] e4!∞; **9. e4** cd5 [9... c5 10. ef5 gf5 11. ♘h4 ♘a6 12. f4 e4 13. ♗h3 ♘e8 14. a3 ♘ac7 15. ♗e3 △ ♕h5± Bertok—Knežević, Jugoslavija (ch) 1967; 11. ♘g5!?] 10. cd5 ♘a6 11. ef5 [11. ♗g5?! h6 12. ♗f6 ♕f6 13. ef5 gf5∓ Cvetkov—Kotkov, Bulgaria—RSFSR 1957] gf5 12. ♘h4∞

48 **10. ♘g5?!** ♗c4 11. b3 ♗f7 12. ♗a3 ♘e8 13. ♘f7 ♖f7 14. ♖c1 ♘a6 15. h4 ♘ac7 16. e4 f4∓ Ribli—Sax, Hungary (ch) 1971; **10. ♘d2** ♘bd7 11. ♕c2 ♘b6 12. b3 [12. ♘a4 ♘a4 13. ♕a4 ♕e7∓↑ Etruk—Holmov, SSSR 1965] d5=; **10. ♗f4** ♗c4 11. ♗d6 ♖e8 12. ♘e5 ♗e6 13. ♕d3 ♘bd7 14. ♘d7 ♘d7 15. ♖fd1 ♕f6= Aronson—Hasin, Moskva (m) 1956

49 **10... h6** 11. ♘d4 ♗f7 12. ♗b2 ♘a6 13. ♖c1 ♖e8 14. ♖c2 d5 15. cd5 ♘d5 16. ♘d5 ♗d5 17. ♖d2± ↑ Spiridonov—Stanciu, Bucuresti 1973 — 15/94; 13... d5!?; **10... ♔h8** 11. ♗a3 [11. ♗b2 ♘a6 12. e3 d5 13. cd5 ♘d5= Najdorf—Panno, Mar del Plata 1968 — 6/127] ♘e8 12. ♕c2 ♘a6 13. ♖ad1 ♕a5 14. ♗b2 ♖d8 15. e3 ♕c7 16. ♘e2 ♘c5 17. ♘f4 ♗g8 18. ♘g5 ♕e7 19. h4± →» Čaplinski—Dmitriev, SSSR 1973; 13... ♕e7!?; **10... a5!?** △ ♘a6

50 11... fe4 12. ♘d4 ♗f7 13. ♗e4 ♕e7 14. ♗g2 c5 15. ♘c2 ♗a1 16. ♘a1 ♘c6 17. ♘c2± ⩲↑ ⁄ a1-h8 Kärner—Etruk, SSSR 1967

51 **12. ♘d6** ♕e7 [12... ♗g7 13. ♘b7 ♕d1 14. ♖d1± Krogius—Elizarov, SSSR 1967 — 3/81] 13. e4∞; **12. ♗h6** ♗g7 13. ♗g7 ♔g7 14. ♕d4 ♔g8 15. ♘d6 ♕e7 16. e4 fe4 17. ♘e4 ♘d7 18. ♖e1∞ Buhman—Blehcin, SSSR 1968; **12. ♗g5!?** ♕c7 13. ♕d6; **12. ♘eg5!?**

52 **12... ♗f7** 13. ♗g5 ♕d6 14. ♘d6±; **12... ♖e8** 13. ♕d8 ♖d8 14. ♘c5±; **12... ♕e8** 13. ♘c5 ♗c8 14. ♗h6 ♗g7 15. ♗g7 ♔g7 16. ♘g5± Malich

53 13... b6 14. ♗g5 ♗f6 15. ♗f6 ♖f6 16. ♘e8 ♖f7 17. ♘g5 ♖e7 18. ♘e6+— Malich

54 **18... ♖c6** 19. ♘g5± Malich; **18... bc6** 19. ♘e5± Syre—Pähtz, DDR (ch) 1975 — 19/81

55 **11. ♗a3** ♕a5 12. ♕d6? ♖fe8 13. ♗b2 ♘e4 14. ♘e4 ♗b2 15. ♘eg5 ♖ad8—+ Tajmanov; **11. ♗e3** ♕e7 12. ♖c1 ♘c5 13. ♗d4 ♗d7 [13... a5!?] 14. ♕d2 ♘e6 15. ♗f6 [Vaganjan—Knežević, Leningrad 1977 — 24/116] ♗f6 16. ♖fd1 ♘c5∞ Makaričev; **11. ♘g5!?** ♕e7 12. ♘e6 ♕e6 13. ♗a3 ♖ad8 14. ♖c1 Tajmanov

56 11... ♕e7 12. ♕c2 d5 13. cd5 ♘d5 14. ♘d5 ♗d5 15. ♗g7 ♕g7 16. ♘g5 ♗g2 17. ♔g2 ♘c7= Kimelfeld—Leonidov, SSSR 1969; 13... ♘b4!?

57 16. ♘f3 ♗c8 17. e3 [Uhlmann—Lutikov, Leipzig 1977 — 24/117] ♘g4!=

58 19. ♗c6 ♕e6 20. ♗b5 ♖c8 21. ♗c4 ♕c4= O'Kelly—Botvinik, Palma de Mallorca 1967

59 **10... ♘g4** 11. b3 ♘a6 12. ♗b2 ♘c5 13. ♕d2 ♕e7 14. ♘g5 ♗c8 15. ♖ad1± Scanavina—Pelikan, Argentina 1961; **10... ♔h8** 11. ♗f4 ♘e8 12. ♘g5 ♗g8 13. e4 ♘a6 14. ♖ad1 ♘c5 15. ♕e2 ♕e7 16. ♖fe1± Hübner—Akvist, Oslo 1974

60 11. ♘e4 fe4 12. ♕e4 ♗f5 13. ♕h4 [13. ♕e3 ♕b6 14. a4 ♘a6 15. ♕b6 ab6⩲ Margolit—Leonidov, SSSR 1960; 13... ♖e8!? 14. ♕b3 ♘a6 15. ♕b7 ♘c5 16. ♕b4 ♖e2⩲→] ♕h4 14. ♘h4 ♗e6=

61 12. ♘e4 fe4 13. ♗e4 ♘d7⩲↑

62 13. ♕e4 ♖e8 [13... ♗c4? 14. ♘c6±] 14. ♕g4 ♘d7 15. ♗g5 ♘e5⩲↑

63 **14. ♘d6?!** ♘c5 15. ♘f7 ♖f7 16. ♕a3 ♕d4 17. ♗e3 ♕b2 18. ♕c5 ♕e2∓; **14. ♘f3** d5 15. cd5 ♗d5 16. ♗g5 ♕b6⩲↑

64 Leonidov

65 11... d5 12. ♘g5 dc4 13. ♕d6 ♗f7 14. ♘e6 ♗e6 15. ♕e6 ♔h8 16. ♕c4±

66 12... d5 13. ♘g5 ♕d7 14. ♘e6 ♕e6 15. cd5 ♘fd5 16. ♘d5 ♘d5 17. ♗d5 ♕d5 18. ♕d5 cd5 19. ♖ac1±

67 **15. ♘f8?** ♘e2 16. ♔h1 ♘f4 17. gf4 ♗a1∓; **15. ♘g7?** ♘e2∓

68 15... ♘e4 16. ♘g7 ♔g7 17. ♗b4±

69 16... ♗c3 17. ♕c3 ♕e2 18. ♖fe1 ♕h5 19. ♖e7 ♖f7 20. ♖ae1±; 17... d5!?

70 19. ♖ad1 ♕e5 20. ♖d2 ♘d7 21. ♖fd1± Uhlmann—Zwaig, Halle 1967 — 3/79

71 **11. ♗f4 d5** 12. ♘g5 ♘c5 13. ♕c2±↑; **11... ♕a5!?** 12. ♘g5 [12. ♗d6 ♖fd8 13. a3 ♘e8 14. b4 ♖d6 15. ba5 ♖d3 16. ed3 ♗c3∓; 12. ♕d6 ♖fe8△ ♖ad8⩲↑] ♘c5 13. ♕d6 ♗c4= Leonidov; 13... ♖ad8!?; **11... ♘e4** 12. ♘d4 [12. ♘e4 fe4 13. ♕e4 ♘c5 14. ♕c2 ♗f5 15. ♕d2 ♘e4 16. ♕e3 ♖e8 17. ♕a3 ♕b6 18. ♗c1 d5⩲↑ Nordström—Niklasson, Sverige (ch) 1974; 15. ♕d1 ♕b6 16. ♗d6 ♖fd8 17. ♗c5 ♖d1 18. ♗b6 ♖a1 19. ♖a1 ab6⩲⩲] ♗f7 13. ♘e4 fe4 14. ♕e4 ♘c5 15. ♕e3 ♗c4=

72 **11... ♘c5** 12. ♘e6 ♘d3? 13. ♘d8 ♘c1 14. ♘b7+—; 12... ♘e6±; **11... ♖e8** 12. ♗f4 ♕b6 13. b3± Smejkal—Lutikov, Leipzig 1977; **11... ♕e7** 12. ♗f4 ♖ad8 [12... ♘e8? 13. ♘d5! ♗d5 14. cd5 c5 15. ♘e6± Soos—

Honfi, Balatonfüred 1959] 13. ♖ad1 ♘g4 14. ♘e6 ♕e6 15. e4 ♘c5 16. ef5 gf5 17. ♕c2 ♘e5 18. b3± Fridštejn—Lutikov, SSSR 1958

[73] 12... **h6** 13. ♘f3 d5 14. ♖ad1±; 12... ♘e8 13. ♖fd1 h6 14. ♘f3 ♗e6 15. ♕e3! ♗c4 16. ♗h6± Keene—Wirthensohn, Hannover 1976 — 22/123

[74] 13. ♖ad1 ♘f4 14. gf4 h6 15. ♘f3 ♖f6 16. ♖d2 ♗e6= Csom—Sax, Budapest 1973

[75] Simagin—Hasin, SSSR 1956

A 89 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 g6 4. ♗g2 ♗g7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♘c6

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	♕c2[1]	de5	♖d1	♗e3[4]	♗g5	♘d5	h3	♘f6	♗f6	=
	e5[2]	de5	♗d7[3]	♘g4[5]	♕e8	♖c8	♘f6	♗f6	♖f6[6]	
2	b3	♗b2	de5	♗c3	♕d5	♕d8	♘g5	♗c6[8]	♖ad1	±
	♘e4	e5	♘c3	de5	♔h8[7]	♖d8	♖e8	bc6	♔g8[9]	
3	d5	♕b3[10]	♗e3[12]	♖ad1	♘d4	♗c1[14]	de6	♘e6	c5	=
	♘e5	♘ed7[11]	♖e8[13]	♘f8	♔h8	e5	♘e6	♖e6	c6[15]	
4	. . .	♘e5	e4[16]	b4[18]	♖e1	♗b2	♖c1	f3[20]	♖e3	±
	. . .	de5	f4[17]	g5[19]	a6	♕c8	♘g4	♘e3[21]	fe3[22]	
5	. . .	. . .	. . .	ef5[23]	♗e3[25]	♗d4	♖e1	f3[27]		±
	. . .	. . .	e6	ef5[24]	e4[26]	♖e8	b6			
6	. . .	♕a4[28]	dc6	♖d1	♕a5	♘d5	cd5	♖b1		=
	♘a5	c5[29]	♘c6[30]	♕a5[31]	♘a5	♘d5	♗d7	♖fc8[32]		
7	. . .	♘d2	♕c2[34]	b3[36]	♗b2	♖ab1[38]	e3[39]	♘e2	♘f4	±
	. . .	c5[33]	a6[35]	♗d7[37]	b5	♖b8	♕c7[40]	♘b7[41]	♘d8[42]	
8	. . .	. . .	. . .	a3[43]	b4	♗b2[44]	♖ae1	e3	f4[45]	=
	. . .	. . .	e5	b6	♘b7	♕e7	♘d8	♘f7		
9	. . .	. . .	a3	♕c2[46]	b3	♗b2	♘d1![48]	bc4	♗c3	±
	. . .	. . .	♗d7	♕c7	a6[47]	b5	bc4	♖ab8	♘g4[49]	
10	. . .	♕d3	b3[51]	♗b2	♖ae1[53]	♗a1	bc4	♘d2	a3	±
	. . .	c5[50]	a6[52]	♖b8	b5	bc4	♖b4[54]	♘g4	♖b8[55]	

[1] 8. ♕**b3**?! ♘e4 9. ♗e3 ♘c3 10. bc3 e5 11. c5 ♔h8 12. cd6 cd6 13. de5 de5 14. ♗c5 ♖f6 15. ♖fd1 ♕e8∓ Kuzminih—Vinogradov, SSSR 1945; 8. ♖**b1** ♘e4 9. e3 e5 10. ♘e2 ♔h8 11. b4 a6 12. a4 ♕e8 13. b5 ♘a5 14. ♕c2 ♗e6 [Garcia—Haag, La Habana 1962] 15. de5 de5 16. ♘d2∞; 8. **h3** a6 9. ♗e3 h6 10. d5 [10. ♖c1 g5 11. d5 ♘e5 12. ♘e5 de5 13. c5 ♔h8 14. ♕b3 ♕e8 15. ♕b4 f4∓ Golombek—Gufeld, Kecskemet 1968] ♘e5 11. ♘e5 de5 12. f4=; 8. ♗**g5** ♘e4 9. ♘e4 fe4 11. ♘d2 ♘d4 [10... ♗d4!?] 11. ♘e4 ♗f5= Cuellar—Alexander, Amsterdam (ol) 1954

[2] 8... ♔h8 9. b3 ♗d7 10. ♗b2 a6?! 11. d5 ♘a5 12. e4± Sudoplatov—Vasjukov, SSSR 1960; 10... e5!?

[3] 10... ♕e7 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘d8 [12... ♘b4 13. ♕b3 ♕d6 14. ♘d2 b5 15. a3 ♘a6 16. ♕b5+— Toran—de Greiff, Mar del Plata 1955; 12... ♘d4 13. ♘d4 ed4 14. ♗f4± Ciocaltea] 13. ♗e3 ♖e8 [13... ♘f7 14. ♖ac1 e4 15. ♘d4± Benkner—Parliazos, Amsterdam (ol) 1954] 14. ♖ac1 e4 15. ♘d4 c6 16. dc6 ♘**c6** 17. ♘c6 bc6 18. ♕c6 ♗e6 19. b3 a5⩱↑ Koskinen—Ciocaltea, Praha 1954

[4] 11. ♘d5? e4! 12. ♘f6 ♗f6 13. ♘e1 ♘d4 14. ♕d2 ♗a4! 15. b3 ♗b3∓ Bertok—Ghitescu, Reggio Emilia 1968/69 — 7/89

[5] 11... e4 12. ♘d4 ♘g4 13. ♘c6 [13. ♘e6 ♘e3 14. fe3 ♗e6 15. ♖d8 ♖ad8 16. ♘d5 ♘e5∓ Peev—Nikolajevski, Varna 1968 — 6/128] ♘e3 14. ♕c1 ♕e8 15. ♕e3 ♗c6 16. ♖d2=

[6] 17. ♕c3 ♖f8= Sofrevski—Matulović, Jugoslavija (ch) 1966

[7] 12... ♕d5? 13. cd5 ♘d4 14. ♗d4 ed4 [Thomas—Seitz, Nice 1931] 15. ♖ac1±

[8] 15. ♖ad1 h6 16. ♘f7 ♔g8 17. ♗c6 bc6 18. ♘d8± Pomar—Paredes, Barcelona 1977; 15... e4±

[9] **16... e4** 17. ♘f7 ♔g8 18. ♗g7±; **16...** ♔**g8** 17. ♗a5 h6 18. ♘h3 f4 19. ♔g2±

[10] **9. b3**? ♘e4 10. ♘e4 ♘f3∓; **9. c5**? ♘f3 10. ♗f3 dc5 11. ♗e3 ♘d7! 12. ♘a4 b6 13. d6 ♖b8∓; **9. ♘d2** c5 [9... c6 10. b3 (10. h3 ♕b6 11. ♘a4 ♕c7 12. f4 ♘f7 13. ♘c3 e5∓ Tajmanov—Vinogradov, SSSR 1946) cd5 11. cd5 ♘e4 12. ♘de4 fe4 13. ♗e4 ♗h3 14. ♗g2 ♗g2 15. ♔g2 ♘g4⩲ Horowitz—Kostić, Praha (ol) 1931] 10. h3 [10. ♕c2 ♖b8 11. a4?! ♕e8 12. f4 ♘eg4 13. ♘f3 ♘e4 14. ♘e4 fe4 15. ♘g5 ♗d4 16. e3 ♗e3∓ Liebert—Holm, Aarhus 1971] ♗d7 11. ♖b1 ♘e8 12. f4 ♘f7 13. ♕c2 ♘c7 14. e4 e5 15. de6 ♘e6 16. ♕d3 ♘d4= Vaganjan—Borngässer, Athens 1971

[11] 9... ♘f3 10. ef3 e5 11. de6 ♗e6 12. ♖e1 ♕d7 13. f4 c6 14. ♗e3 ♕f7 15. ♕a3 ♗c4= Pilnik—Tartakower, Paris 1954/55

[12] 10. ♘d4 ♘c5 11. ♕c2 ♘d5 12. ♗d5 e6=

[13] 10... ♘c5 11. ♕c2 [11. ♗c5=] a5 12. ♖ad1 ♗d7= Troianescu—Ciocaltea, Romania (ch) 1952

[14] 13. ♗g5!?

[15] 17. cd6 ♖d6 18. ♗f4 ♖d1 19. ♖d1 ♕e7= Alatorcev—Vinogradov, SSSR 1951; 18. ♕f7!?

[16] **10. b3**?! e4 11. ♕c2 c6 [11... e6 12. ♗a3 ♖f7 13. de6 ♗e6 14. ♖ad1 ♕e8= Ivkov—Larsen, Palma de Mallorca 1968 — 6/129] 12. dc6 bc6 13. ♗f4 ♘h5 14. ♖ad1 ♕a5 15. ♗d2 ♕e5∓↑; **10. f4**?! e4 11. ♗e3 ♘g4 12. ♗d4 e5 13. ♗c5 b6! [13... ef4 14. gf4 ♖f7 15. e3 g5∞ Krasnov—Vinogradov, SSSR 1962] 14. ♗f8 ♕f8⩲→; **10. ♖e1** e4!∞; **10. ♕b3** e6 11. ♖d1 [11. ♗e3 ed5 12. cd5 ♘e8 13. ♘b5 ♘d6 14. a4 a6 15. ♘d6 cd6= Darga—Toran, Madrid 1957] ♕e7 [11... ed5 12. ♘d5 c6=; 12. cd5 ♘e8=] 12. ♗g5 h6 13. ♗f6 ♗f6 14. e4 [Schmid—Menvielle, Tel Aviv (ol) 1964] ♖b8=

[17] 10... fe4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♗e4 ♗h3 [12... ♗f5 13. ♕e2 ♕d7 14. ♗g5 ♖f7 15. ♖ae1± Menčik—Seitz, England 1930] 13. ♖e1 ♕d7 14. ♗e3 ♗f5 15. ♕c2± Radulov—Kolarov, Varna 1968

[18] **11. b3** g5 12. ♗a3 h5 [12... g4?! 13. ♖e1 h5 14. gf4 ef4 15. e5 ♘d7 16. e6 ♗c3 17. ed7 ♗d7 18. ♕d3±; 12... a6 13. ♖c1 ♕e8 14. ♖e1 ♘g4 (Reicher—Ungureanu, Romania 1975) 15. f3! ♘e3 16. ♖e3 fe3 17. g4⩲] 13. ♖e1 h4 14. gf4 ef4 15. e5 ♘g4 16. e6 f3∞ Vukić—Knežević, Bajmok 1975 — 20/100; **11. gf4** ef4 [11... ♘h5!? 12. f5 ♘f4] 12. ♗f4 [12. e5 ♘g4 13. e6 ♘e5 14. ♖e1 (Zajčik—Bjelajac, SSSR—Jugoslavija 1977) ♘c4 15. ♖e4 ♘d6 16. ♖f4 b6∓; 14. ♕b3 f3 15. ♗h3 b6△ ♗a6∓↑ Florian] ♘e4 13. ♗g3 ♘g3 14. hg3 e6 15. ♕e2 ed5= Hodakowsky—Hübner, Aibling 1965

[19] 11... e6 12. ♗b2 ed5 13. ed5 ♗f5 14. ♖e1△ ♘e4± Banik—Juhtman, SSSR 1964

[20] 15. ♖c2?! ♕h5 16. h3 f3∓→ Farago—Poutiainen, Budapest 1975 — 19/80

[21] 15... ♘h2 16. g4!±

[22] 17. g4!±

[23] **11. c5** ed5 12. ed5 h6 13. b4 ♔h7 14. ♕b3 e4∞ Berliner—Hearst, USA (ch) 1959; **11. f3** ed5 12. cd5 c6 13. dc6 ♕b6 14. ♔h1 ♕c6 15. ♗e3 ♗e6= Kramer—Hübner, Hamburg 1965; **11. de6** c6 12. ef5 gf5 13. ♕d8 [13. ♖e1 ♕d1 14. ♘d1 e4=] ♖d8 14. e7 ♖e8= Kozma—Franco, Oberhausen 1961; **11. ♗g5** h6 12. ♗f6 ♕f6 13. ♕b3 f4 14. f3 ♖d8 15. c5± Ingerslev—Milner-Barry, Moskva (ol) 1956; 12... ♖f6!?; **11. ♕b3** ed5 [11... f4? (Schröder—Joppen, BRD 1967 — 3/80) 12. gf4 ef4 13. ♗f4 ♘d5 14. cd5 ♖f4 15. de6 ♔h8 16. e7±; 11... ♔h8 12. ♗e3 ♕e7 13. f3± Donner—Johannessen, Beverwijk 1965] 12. cd5 ♔h8 [12... ♘e8 (Rovner—Vinogradov, SSSR 1947) 13. ef5 gf5 14. d6 ♔h8 15. dc7 ♘c7 16. ♖d1 ♕e8 17. ♗e3 ♘e6 18. ♘b5±↑] 13. ♗e3 ♘e8 14. ef5 gf5 15. f4 e4= Tartakower—Alexander, Hastings 1953/54

[24] 11... gf5!?

[25] 12. ♕e2 e4 13. f3 ef3 14. ♕f3 ♕e7 15. ♕e2 ♕e2= Toran—Larsen, Hastings 1956/57

[26] 12... ♘g4!? 13. ♗c5 ♖e8

[27] Collins—Sherwin, New York 1952

[28] 9. b3!? ♘e4 10. ♘e4 ♗a1 11. ♘eg5 c5 12. ♕e1 ♗g7 13. ♗d2 b6 14. e4 ♘b7 15. ef5 gf5 16. ♕e2⩲ Udovčić—Gufeld, Leningrad 1967

[29] 9... b6 10. ♕c2 ♗d7 [10... ♘c4 11. ♘b5 a6 12. ♘bd4 b5 13. ♘g5±→ Schmidt—Matulović, Helsinki 1972 — 14/123] 11. b3 c5 12. ♘d2 [12. dc6 ♘c6 13. ♗b2±] a6 13. ♗b2 b5 14. e3 ♖b8 15. ♖ab1 ♕e8 16. ♘e2± Averbah—Lutikov, SSSR (ch) 1959

[30] 10... bc6 11. ♘d4±↑

[31] **11...** ♘a5? 12. c5 ♗d7 13. ♕a3 ♘e8 14. ♗g5± Keres—Korčnoj, SSSR (ch) 1952; **11...** ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♘g5 ♘d4 14. c5 dc5 15. ♕c4 e6 [Liptay—Bilek, Hungary (ch) 1965] 16. ♗e3⩲↑; **11... ♗d7** 12. ♕a3 ♕a5=

[32] Vladimirov—Gasztonyi, Leningrad—Budapest 1961

[33] 9... c6? 10. b4 ♘d5 11. cd5 ♗c3 12. ♖b1 ♗d2 13. ♕d2 ♘c4 14. ♕c3±

[34] **10. b3** a6 [10... ♘d5!? 11. ♗d5 e6 12. ♘db1 ed5 13. ♕d5 ♔h8 14. ♗f4 ♖e8 15. ♗d6 ♗e6 16. ♕d3 (16. ♕c5? b6 17. ♕a3 ♗c4∓; 17. ♕b4 ♘c6 18. ♕a3 ♘d4∓) ♕b6⩲↑ Tajmanov] 11. ♗b2 ♖b8 12. e3 b5 13. cb5 ab5 14. ♘e2= Sliwa—Ghitescu, Marianske Lazne 1962; **10. ♖b1** e5 11. de6 ♗e6 12. b3 d5 13. ♗a3 ♖c8 14. ♘a4 b6 15. b4 cb4 16. ♗b4 dc4∞ Pinter—Bjelajac, Pernik 1978; 13. cd5=

[35] 10... ♖b8 11. a3 b6 12. b4 ♘b7 13. ♖b1 [13. ♗b2!?] e5 14. de6 ♗e6 15. ♘d5 ♕d7 16. ♗b2± Lundquist—Blom, Marianske Lazne 1961

[36] 11. ♖b1 ♖b8 12. a4 ♗d7 13. ♕d3 ♘g4 14. ♘f3 ♘b3 15. ♗f4 h6∞ Reilly—Pietzsch, Madrid 1960

[37] **11... e5** 12. de6 ♗e6 13. ♗b2 ♘c6 14. ♖ad1 ♘d4 15. ♕d3± Averkin—Jansen, Dresden 1969 — 9/73; **11... ♖b8** 12. ♖b1 b5 13. ♗b2 [13. cb5 ab5 14. b4 cb4 15. ♖b4 ♕c7∞ Bolbochan—Matulović, Siegen (ol) 1970 — 10/97] e5 14. de6 ♗e6 15. ♘d5 ♗d5 16. cd5 ♖c8 17. ♗c3 ♖e8 18. ♖fe1 b4 19. ♗b2± Vukić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1978

[38] **13. ♖fe1** bc4 14. bc4 ♖b8 15. ♖ab1± Kluger—Haag, Hungary (ch) 1958; **13. ♖ae1** ♖b8 14. ♘d1 bc4 15. bc4 e5 16. de6 ♗e6 [Najdorf—Pelikan, Argentina 1973] 17. ♗c3±

[39] 14. h3 e5 15. de6 ♗e6 16. ♘d5 ♗d5 17. cd5 ♖c8 18. ♗c3± Božić—Friedgood, Nederland 1968 — 6/126; 18. ♖bc1!?

[40] 14... ♕e8 15. ♘e2 e5 [Lengyel—Johannessen, Beverwijk 1965] 16. de6±

[41] 15... ♖b6 16. ♗c3 ♘b7 17. ♘f4± Reshevsky—Grefe, USA (ch) 1975 — 20/99

[42] 17. h4± Averbah—Spaski, SSSR (ch) 1958

[43] **11. b3** e4 12. ♗b2 ♕e7 13. ♘d1 ♗d7 14. ♗c3 b6∞ Palmasson—Ghitescu, La Habana (ol) 1966 — 2/63; **11. de6** ♗e6 12. ♖d1 [12. ♘d5 ♘c6 13. e3 ♗f7 14. a3 ♖c8 15. ♖d1 ♘d5 16. cd5 ♘e5 17. a4 c4∓ Grünberg—Lutikov, Iasi 1976; 12. b3 d5! 13. cd5 ♘d5 14. ♗b2 ♘b4!∓ Suba—Bjelajac, Pernik 1978] ♘c6 [12... ♘c4? 13. ♘c4 ♗c4 14. ♗b7 ♖b8 15. ♗g2△ ♗f4± Vukić] 13. e3 ♕e7 14. ♕a4 [Vukić—Bjelajac, Novi Sad 1978 — 26/107] ♖fd8! 15. ♗c6 bc6 16. ♕c6 d5⩱↑ Vukić

[44] 13. ♘b3 ♕e7 14. bc5 bc5 15. a4 ♗d7 16. a5 a6 17. ♘a4 ♗a4 18. ♖a4 e4∞ Gheorghiu—Ghitescu, Romania (ch) 1961

[45] Vaganjan—Talj, SSSR 1970

[46] 11. b4? cb4 12. ab4 ♘c4 13. ♘c4 ♖c8 14. ♕b3 ♕c7∓

[47] 12... e5 13. de6 ♗e6 14. ♗b2±

[48] △ 15. cb5 ab5 16. b4

[49] 17. ♗g7 ♔g7 18. ♕c3 ♔g8 19. ♘b2 ♖b7 20. ♘d3± Botvinik—Matulović, Beograd 1970 — 9/74

[50] 9... e5 10. de6 ♗e6 11. b3△ ♘g5±

[51] **10. ♘g5** a6 [10... h6 11. ♘e6 ♗e6 12. de6 ♘c6 13. e4± Podgajec—Mozes, Ybbs 1968] 11. e4 [11. ♖b1 ♖b8 12. ♗d2 ♕e8 13. b3 b5 14. a3 ♘g4 15. ♘f3 bc4∓ Benkö—Talj, Bled (ct) 1959; 11. ♘e6!? ♗e6 12. de6 ♘c6∞ Euwe] b5 12. cb5 ab5 13. ♘b5 fe4 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4 ♗a6 16. a4 c4⩱ Dely—Gufeld, Debrecen 1970; **10. ♗d2** a6 11. ♖ac1 [11. ♖ab1 ♘e4? 12. ♘e4 fe4 13. ♕e4 ♗f5 14. ♕h4 ♗b1 15. ♘g5 h6 16. ♘e6 g5 17. ♗g5 ♕e8 18. ♗d2!+— Andrić—Ivkov, Jugoslavija 1953; 11... b6 12. b3 ♖b8 13. ♘h4?! ♘g4 14. f4 b5 15. h3 ♘h6 16. e4 bc4 17. bc4 ♖b4!∞ Wirthensohn—Kenel, Schweiz (ch) 1976] ♗d7 12. b3 ♖b8 13. e4 b5 14. e5± Bikov—Toluš, SSSR 1957

[52] 10... ♘e4 11. ♗b2 a6 12. ♖ac1 [12. ♘d2 b5 13. ♘de4 fe4 14. ♗e4 bc4 15. bc4 ♖b8⩱ Udovčić—Matulović, Jugoslavija (ch) 1960] b5 13. ♗a1±

[53] 12. ♘d2!?± Vukić

[54] 14... e5!?

[55] **16... ♘e5** 17. ♕c2 ♖b8 18. ♕a2±; 17... ♖c4!?; **16... ♖b8** 17. ♕c2 ♗d7 18. e3 ♘e5 19. ♘e2 ♕e8 20. ♖b1 ♗a4 21. ♕a2 ♕d8 22. f4!± Nikolac—Bertok, Jugoslavija 1969 — 7/87

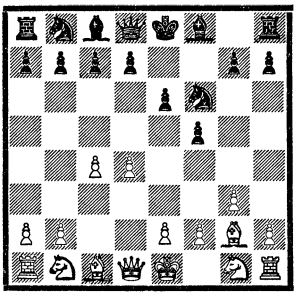

A9 SADRŽAJ • СОДЕРЖАНИЕ A9

A 90 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2** **Petrosjan** 448

— 4... R ⌟ 4... ♗e7

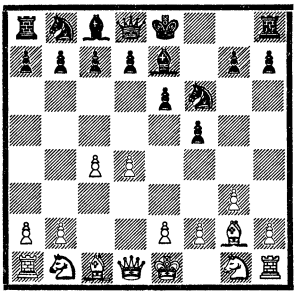

A 91 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7** **Petrosjan** 452

— 5. R ⌟ 5. ♘f3

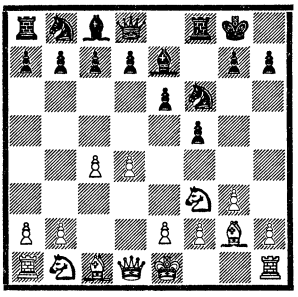

A 92 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0** **Botvinik** 454

— 6. R ⌟ 6. 0—0
— **6. 0—0** R ⌟ 6... d5, 6... d6
— **6... d5** 7. R ⌟ 7. b3, 7. ♘c3

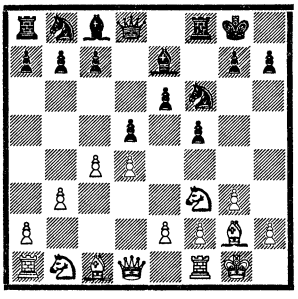

A 93 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d5 7. b3** **Botvinik** 456

— 7... R ⌟ 7... c6
— **7... c6** 8. R ⌟ 8. ♗a3

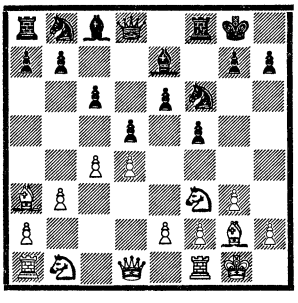

A 94 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d5 7. b3 c6 8. ♗a3** **Botvinik** 458

A9 SOMMAIRE • INDICE A9

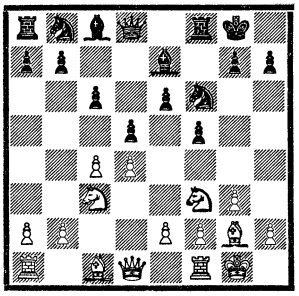

A9 CONTENTS • INHALT A9

A 95

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d5 7. ♘c3 c6 — **Botvinik** 460

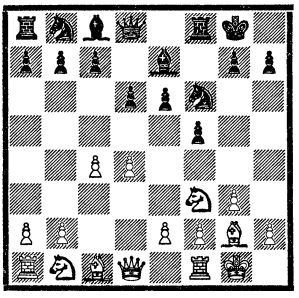

A 96

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 — **Kotov** 464

— 7. R ⌟ 7. ♘c3
— 7. ♘c3 R ⌟ 7... ♕e8

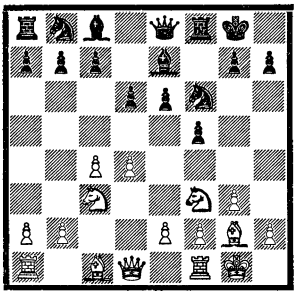

A 97

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♕e8 — **Kotov** 467

— 8. R ⌟ 8. ♕c2, 8. b3

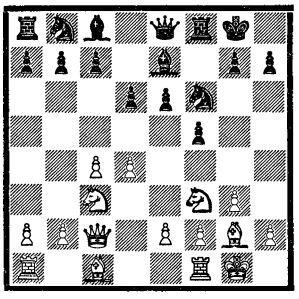

A 98

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♕e8 8. ♕c2 — **Kotov** 469

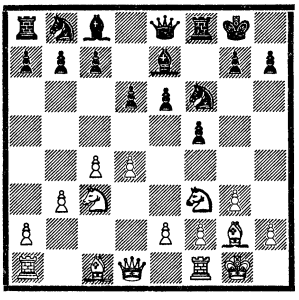

A 99

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♕e8 8. b3 — **Kotov** 471

A9 INDICE • INNEHÅLL A9

A90 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	. . .	♘h3[2]	0—0	♘c3[4]	♕c2[6]	♗f4	♘f4	♖ad1	♕b3	±
	d5[1]	♗d6[3]	c6	0—0[5]	♗d7[7]	♗f4	♘a6	♘c7	b5[8]	

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 d5 5. ♘f3 c6 6. 0—0 ♗d6

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2	♘bd2	♕c2	b3[10]	♗b2	♖ad1	♘e1	♘d3	♘f3	♘fe5	∞
	♘bd7[9]	♘e4	0—0	♕f6[11]	g5	♕h6	♕h5	♖f6	♖h6[12]	
3	♗f4	♘bd2[14]	gf4	♘c4	e3	♖c1	♘ce5	♔h1	♘d2	±
	0—0[13]	♗f4	dc4[15]	♘d5	♘d7	♘7f6	♕e7	♗d7	♖ac8[16]	
4	♘c3	♕c2	cd5[19]	♘b5	♗f4	gf4	♘c7	♘g5	♕c5	±
	♘bd7[17]	0—0[18]	cd5	♗b8	♗f4	♘b6[20]	♖b8	♕d6	♖d8[21]	
5	b3	♗b2[23]	♕c2[24]	♘e5	♘d2[26]	♘df3	a3	b4	♗c1	±
	♕e7[22]	0—0	♗d7[25]	♘a6	♗e8	♗h5	♖ac8	♘b8	♘e4[27]	
6	♕c2	b3[29]	♗b2	c5	a3	♘c3	♘h4	f4	♗c1	±
	0—0[28]	♘a6[30]	♗d7	♗c7	♗e8	♗g6	♗h5	♘g4	♕e7[31]	

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗b4

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
7	♘d2[32]	♘f3[34]	0—0	♕c2	a3	cd5	b4	♘e5	♘b3	=
	0—0[33]	d5[35]	c6[36]	♘bd7[37]	♗d6	cd5	♘b6	♗d7	♗a4[38]	
8	. . .	. . .	0—0[39]	a3[41]	♕d2	b4	♗b2[42]	a4	a5	=
	. . .	b6	♗b7[40]	♗d2	♘c6	♘e7	♕e8	♕h5	♗e4[43]	
9	♗d2	♕d2[45]	♘c3[47]	♘f3[49]	0—0[51]	d5[53]	e4	ef5	♘g5	±
	♗d2[44]	0—0[46]	d6[48]	♘c6[50]	e5[52]	♘e7	♘g6[54]	♗f5		
10	. . .	♘f3[55]	0—0	♕d2[57]	♕c2	♘fd2[59]	♕d2	♘c3	♖ad1	±
	♕e7	0—0[56]	♗d2	♘e4[58]	d6	♘d2	e5	c6	♘d7[60]	
11	. . .	♘f3[61]	0—0	♘c3[62]	♕c2[63]	a3[65]	♘a2	♗b4	♗e7	±
	♗e7	d5	0—0	c6	♕e8[64]	♕h5	♘bd7[66]	♖e8	♖e7[67]	
12	. . .	. . .	0—0	♘c3	♕c2	e4[69]	de5	♘d5	ed5[71]	±
	. . .	d6	0—0	♕e8	♕h5[68]	e5[70]	de5	♘d5	♗f6[72]	
13	. . .	♘c3	♘f3[73]	0—0[74]	♕c2[76]	cd5	♗f4	♖ad1	♘e1	±
	. . .	0—0	♘e4	♗f6[75]	d5[77]	ed5	c6	♘d7	♕e7[78]	
14	. . .	♕b3	♘c3[80]	d5	e4	♘ge2[82]	0—0	♘e4	♗e4	±
	. . .	0—0[79]	c5[81]	e5	d6	♕e8	fe4	♘e4	♕h5[83]	

[1] 4. . . c5 5. d5±; 4. . . ♘e4 5. ♘d2 ♗b4 — 4. . . ♗b4

[2] 5. ♘c3 c6 6. b3?! ♗d6 7. e3 0—0 8. ♘ge2 b6 9. ♕c2 ♗a6 10. cd5 cd5 11. 0—0 ♘c6 12. ♖d1 ♖c8∓ Langeweg—Stahlberg, Beverwijk 1963; 6. ♘f3 ♗d6 7. 0—0 — 5. ♘f3

[3] 5. . . c6 6. 0—0 ♘bd7 7. ♕c2 g6 8. ♘d2 ♗g7 9. b3 0—0 10. ♗b2 ♖e8 11. ♖ad1 ♘f8 12. f3 h6 13. ♘f2 b6 14. e4 ♗b7 15. ♖fe1± Szabo—Tipary, Hungary (ch) 1967/68

[4] 7. **b3**?! 0—0 8. ♘c3 ♕e7 9. ♘f4 e5 10. de5 ♗e5 11. ♗b2 dc4 12. bc4 ♘a6∓ Szilagyi—Jeney, Hungary (ch) 1965; 7. **♗f4** 0—0 [7. . . dc4? 8. ♗d6 ♕d6 9. ♘a3±] 8. ♕c1 b6 9. ♖d1 ♕e7 10. b3 ♗b7 11. ♗d6 ♕d6 12. ♕f4!±; 7. **♘d2** 0—0 8. ♕c2 ♕e7 9. ♘f3 b6 10. ♗f4 ♗b7 11. ♖ac1 ♘e4 12. ♗d6 ♕d6 13. cd5 ed5 14. ♘f4 ♘d7 15. ♘d3± Szabo—Marić, Vinkovci 1970

[5] 7. . . ♘bd7 8. ♕d3 [8. cd5 ed5 9. ♗f4 ♕e7 10. ♕c2 ♘e4 11. f3 ♘c3 12. bc3 ♗f4

13. ♘f4 ♕e3 14. ♔h1 ♘b6∓ Teichmann—Mieses, Berlin 1924] ♘e4 9. ♗f4 [9. f3 ♘c3 10. bc3 ♗e7 11. e4 ♘b6 12. cd5 cd5 13. ef5 ef5 14. ♖e1 0—0 15. ♘f4± Grünfeld—Mieses, Teplice Šanov 1922] ♕f6 10. ♕e3 ♗f4 11. gf4 ♕h6 12. ♘e4 fe4 13. ♘g5 ♘f6 14. b3 0—0 15. f3± Rubinstein—Mieses, Berlin 1924

[6] **8. ♕d3** ♔h8 9. ♗f4 ♗f4 10. ♘f4 ♕e7 11. f3 dc4 [11... ♘bd7 12. cd5 ed5 13. e4± Przepiorka—Gottesdiener, Warszawa 1924] 12. ♕c4 e5=; 8... b6!?; **8. ♗f4** h6 9. c5 ♗c7 10. f3 ♘h5 11. ♗c7 ♕c7 12. e4 f4 13. ♘f4 ♘f4 14. gf4 ♕f4 15. ♘e2 ♕e3 16. ♔h1± Aljehin—Blakeman 1933

[7] 8... b6!?

[8] 13. cb5 cb5 14. ♘d3 a5 15. ♖c1± Farago—Tipary, Hungary (ch) 1967/68

[9] **7... 0—0** 8. b3 [8. ♕c2 ♘e4 9. ♘e5 b6 10. cd5 cd5 11. ♘df3 ♗b7 12. h4 ♘d7 13. ♗f4 ♘df6 14. ♘d3 ♖c8= Ree—Padevski, Amsterdam 1972] ♕e8 9. ♗b2 [9. ♘e1 ♘bd7 10. ♘d3 ♘e4 11. ♘f3 ♕h5 12. ♘f4 ♕f7 13. ♕c2 g5 14. ♘d3 ♕h5∞ Kotov—Bondarevski, SSSR 1936] ♘bd7 10. ♘e5 ♕h5 11. e3 ♕h6 12. ♕e2 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♘g4 ♕g5 15. f3± Fine—Bondarevski, Moskva 1937; **7... ♘e4** 8. b3 ♗b4 9. ♗b2 ♗c3 10. ♕c2 ♗b2 11. ♕b2 ♘d7 12. c5 ♕e7∞ Tarrasch—Mieses, Teplice Šanov 1922; 8. ♕c2 ♘d7 — 7... ♘bd7

[10] 9. ♘e1 0—0 10. ♘d3 b6 11. ♘f3 ♗a6 12. b3 ♖c8 13. ♗f4 ♗e7 14. ♘fe5 ♘e5 15. ♗e5 ♘d6 16. c5 ♘f7∓ Vošpernik—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1955

[11] 10... ♕e8 11. ♘e5 ♕h5 12. ♘e4 fe4 13. f3 ♘e5 14. de5 ♗e5 15. fe4± L. Steiner—Bastl, Australia 1959

[12] 16. h3 ♘df6∞ Popov—Czerniak, Reggio Emilia 1970/71

[13] 7... ♗f4 8. gf4 dc4 [8... ♘e4 9. e3 g5 10. fg5 ♘g5 11. ♘bd2 0—0 12. ♘g5 ♕g5 13. f4 ♕h6 14. ♖f3±] 9. ♘e5 ♕c7 [Konstantinopolski—Ragozin, SSSR (ch) 1940] 10. a4 ♘d5 11. e3 b5 12. b3 c3 13. ab5 cb5 14. ♘c3! ♘c3 15. ♕c2± Borisenko

[14] 8. ♗d6 ♕d6 9. ♘e5 ♘bd7∞

[15] **9... ♘e4** 10. ♕b3 ♘d7 11. ♖ad1 ♖f6 12. ♘e5 ♘e5 13. de5 ♘d2 14. ♖d2± Weise—Wijngaarden, Hamburg 1965; **9... ♘fd7** 10. ♕c2 b6 11. b4 ♗b7 12. ♖fc1 ♕e7 13. ♖ab1 g6 14. a4 ♖c8 15. ♕b3± Bulat—Tot, Jugoslavija (ch) 1960

[16] 16. ♖g1± Borisenko—Lisicin, SSSR (ch) 1954

[17] **7... dc4**?! 8. ♘d2±; **7... ♘e4** 8. cd5 ed5 9. ♗f4 ♘d7 10. e3 ♕e7 11. ♕c2 0—0 12. ♖fd1 ♘df6 13. ♗d6 ♕d6 14. ♘e5 ♘d7 15. ♘d3± Olland—Mieses, Scheveningen 1923; **7... 0—0** 8. ♕c2 [8. c5 ♗c7 9. b4 (9. ♗f4 ♘e4 10. ♗c7 ♕c7 11. ♘d2 ♘d2 12. ♕d2 e5 13. e3 ♘d7= Bobocov—Bronštejn, Moskva 1967) ♘bd7 10. ♗f4 ♘e4 11. ♗c7 ♕c7 12. ♘e4 fe4 13. ♘g5 ♘f6 14. f4 h6 15. ♘h3 b6!= Szabo—Sliwa, Budapest 1952] ♕e8 9. c5 ♗c7 10. ♗f4 ♗f4 11. gf4±

[18] 8... ♘e4 9. ♖b1 [9. ♔h1 ♕f6 10. ♗f4 ♗f4 11. gf4 ♕h6 12. e3 ♘df6 13. ♘e5 ♘d7 14. ♖g1 ♘e5 15. de5 ♘c3 16. bc3! ♗d7 17. ♖ad1± Bogoljubov—Mieses, Baden-Baden 1925] 0—0 10. b4 a6 11. a4 ♕f6 12. b5 ab5 13. ab5±↑ Dubinin—Novotelnov, SSSR 1948

[19] 9. b3 ♘e4 10. ♗b2 ♕e8 11. ♘d1 ♕h5 12. ♘e5 ♖f6 13. ♗f3 ♕e8 [13... ♕h3 14. ♗g2=] 14. ♘e3 ♘g5 15. ♗g2 ♕h5 16. h4 ♘e4= Germek—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1949; 11. e3!? △ ♘e2

[20] 12... ♘e8 13. ♖fc1 ♘b6 14. ♘c7 ♘c7 15. ♕c7± Tartakower—Brinckmann, Berlin 1928

[21] **15... ♕f4**? 16. ♕f8!+—; **15... ♕c5** 16. dc5 ♘a4 17. ♘ce6 ♗e6 18. ♘e6 ♖fe8 19. ♘d4±; **15... ♖d8** 16. ♕d6 ♖d6 17. ♘b5 ♖d8± Bogoljubov—Tartakower, New York 1924

[22] **7... ♘bd7** 8. ♗b2 ♘e4 9. ♘fd2 ♕g5 10. ♘e4 fe4 11. ♘c3 0—0 12. f3 ef3 13. ef3 ♘f6= Denker—H. Steiner, USA 1945; 8. ♗a3!?; **7... 0—0** 8. ♗b2 ♘bd7 9. ♘bd2 ♘e4 10. ♕c2∞ — 7. ♘bd2; 8. ♗a3 ♗a3 9. ♘a3 ♕e7± — A 94

[23] **8. ♗g5** ♘bd7 9. ♘c3 0—0 10. ♖c1 h6 11. ♗f4 ♗f4 12. gf4 ♘e4 13. e3 ♔h7 14. ♘e2 g5∓ Sapi—Jeney, Hungary (ch) 1965; **8. ♗f4** ♗f4 9. gf4 0—0 10. ♘bd2 ♗d7 11. ♘e5 [11. ♕c2 ♗e8 12. cd5 cd5 13. ♘e5 ♘c6!∓ Bukić—Botvinik, Beograd 1969 — 8/69] ♗e8 12. e3 ♗h5 13. f3∞ Bukić; **8. ♘c3** 0—0 9. c5 ♗c7 10. ♗f4 b6 11. b4 ♘e4 12. ♕c2 bc5 13. bc5 ♗a6 14. ♗c7 ♕c7= Sofrevski—Marić, Skopje 1967; **8. a4** 0—0 9. ♗a3 ♗a3 10. ♘a3 ♘bd7 [10... ♗d7 11. ♘c2 ♗e8 12. ♘ce1 ♗h5 13. ♘d3 ♘bd7 14. ♕c2 dc4 15. ♕c4± Hort—Marić, Vinkovci 1970 — 10/98] 11. ♕c1 e5 12. de5 ♘e5 13. cd5 ♘d5= Vukić—Marić, Jugoslavija (ch) 1968

[24] **9. ♕c1** b6 [9... b5 10. ♘e5 bc4 11. bc4 ♗a6 12. ♘d2 ♖c8 13. ♘d3 ♘bd7 14. c5 ♗c7 15. ♕c2 ♘e4= Tatai—Zichichi, Venezia 1971] 10. ♗a3 ♗b7 11. ♗d6 ♕d6 12. ♕a3 ♕a3 13. ♘a3 ♘bd7= Flor—Botvinik, SSSR (ch) 1955; **9. ♘bd2** ♘bd7 [9... b6 10. ♘e5 ♗b7 11. ♖c1 ♘bd7 12. cd5 cd5 13. ♘d7 ♕d7 14. ♘f3± Popov—Marić, Skopje 1967; 9... ♗d7 10. ♘e5 ♗e8 11. f3 ♗h5 12. ♕c2 ♘bd7 13. ♔h1 ♖ac8 14. e3 ♗c7 15. a4 ♖fd8 16. f4± Enklaar—Ivkov, Amsterdam 1972] 10. a3 a5 11. ♘e5 ♖d8 12. ♕c2 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. f3 ef3 15. ♘f3 c5= Lilienthal—Ragozin, Saltsjöbaden (izt) 1948

[25] 9... b6 10. ♘c3 ♘e4 [10... ♗b7 11. ♖ac1 ♘bd7 12. cd5 ed5 13. ♕f5 ♘e4 14. ♕h3

♗c8 15. ♘e4 de4 16. ♘g5 ♘f6 17. ♕h4± Radashkovich - Hoen, Nice (ol) 1974] 11. ♘e4 de4 12. ♘e5 c5 13. ♖ad1 ♗b7 14. dc5± Gligorić – Ivkov, Jugoslavija (ch) 1958

[26] 11. ♘d7 ♕d7 12. ♘d2 g5 13. ♘f3 ♕g7= Flor – Goldberg, SSSR (ch) 1949

[27] 16. ♘d3 g5 17. ♘fe5 h6 18. f3 ♘f6 19. ♗d2 ♘bd7 20. ♖ac1± Kotov – Goldberg, SSSR (ch) 1949

[28] **7... ♘bd7** 8. cd5 cd5 9. ♘c3 [9. ♗f4 ♗f4 10. gf4 0 - 0 11. ♘bd2 ♔h8 12. ♖ac1 ♖g8 13. ♕c7 ♕e7 14. ♖c3 ♘e8 15. ♕a5± Bolbochan – Engels, Buenos Aires (ol) 1939] a6 10. ♗f4 ♗f4 11. gf4 0 – 0 12. ♘a4 ♘b6 13. ♘c5 ♕d6 14. ♘e5 ♖b8 15. a4± Tajmanov – Lisicin, SSSR 1949; 7... ♘e4 8. ♘c3 [8. b3 ♕f6! 9. ♗b2 ♘d7∞] ♕f6 9. ♗f4±

[29] **8. c5** ♗c7 9. ♘c3 ♘bd7 10. ♗f4 h6 11. e3 ♘e4 12. ♗c7 ♕c7 13. ♘e2 [Fine – H. Steiner, New York 1948/49] e5±; **8. a3** b6 9. b4 ♗a6 10. ♘e5 ♕c7 11. ♗b2 ♖c8 12. ♘d2 ♗b7 13. ♘d3± Bobocov – Tot, Beograd 1961; **8. ♗g5** b6 9. ♘e5 ♗b7 10. cd5 cd5 11. ♘a3 a6 12. ♖ac1± Guljko – Padevski, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/111; 8... h6!?; **8. ♗f4** ♗f4 [8... ♘e4 9. ♘c3 ♘d7 10. ♘e4 ♗f4 11. ♘c5 ♘c5 12. gf4 ♘e4 13. ♘e5 ♗d7 14. f3 ♘f6 15. c5± Tarrasch – Torre, Baden-Baden 1925] 9. gf4 ♗d7 10. ♘bd2 ♗e8 11. b4 ♘e4 12. ♖ab1 a6 13. ♘e5 ♘d7 14. ♘d7 ♕d7 15. ♘f3± Tan – Ivkov, Beverwijk 1963

[30] **8... ♗d7** 9. ♘c3 ♕e7 10. ♗f4 ♘a6 11. ♖fd1 ♗f4 12. gf4± Rubinstein – Kmoch, Wien 1922; 8... ♘e4 9. ♗b2 ♘d7 10. ♘e5 ♕f6 11. f3 ♘g5 [11... ♘e5? (Grünfeld – Torre, Baden-Baden 1925) 12. c5! ♗c7 13. de5 ♗e5 14. ♗e5 ♕e5 15. fe4 ♕a1 16. ♘c3+ –] 12. ♘d3±

[31] J. Rodriguez – Holmov, La Habana 1968

[32] 5. ♘c3 — A 85

[33] **5... ♘e4?** 6. a3 ♘d2 7. ♗d2 ♗d2 8. ♕d2 0 – 0 9. ♘h3! d5 10. cd5 [10. ♖c1!? c6 11. 0 – 0 ♕e7 12. ♕e3± Aljehin] ed5 11. ♘f4 c6 12. 0 – 0 ♕e7 13. b4!± Aljehin – Tartakower, San Remo 1930; 5... a5 6. ♘f3 0 – 0 7. 0 – 0 ♗e7 8. ♕c2 d5 9. ♘e5 c6 10. ♘df3 ♕e8 11. ♘d3 h6 12. a4± Bobocov – Mariotti, Venezia 1971

[34] **6. ♘h3** d6 7. 0 – 0 e5 8. ♕b3 ♗d2 9. ♗d2 ♘c6 10. de5 de5 11. ♗b4 ♘b4 12. ♕b4 ♘e4 13. ♖ad1 ♕f6 14. f4 ♗e6!∓ Opočensky – Keres, Praha 1937; **6. a3** ♗d2 7. ♗d2 d6 8. ♘f3 ♕e7 9. ♗c3 ♘e4=

[35] **6... ♘c6** 7. 0 – 0 ♗d2 8. ♕d2 d6 9. b4 e5 10. de5 ♘e5 11. ♘e5 de5 12. ♕d8 ♖d8 13. ♗b2 e4 14. f3± Borisenko – Hasin, SSSR (ch) 1961; **6... d6** 7. 0 – 0 ♗d2 [7... ♕e8 8. ♘b3 △ a3±; 7... c5 8. ♘b3 cd4 9. ♘fd4 ♕e7 10. ♕c2 ♘bd7 11. a3 ♗c5 12. ♘c5 dc5 13. ♘b5 a6 14. ♘c3± Averbah – Buhtin, SSSR 1960] 8. ♕d2! [8. ♗d2 ♘e4 9. ♗e1 ♘d7 10. ♕c2 ♘df6 11. ♘d2 (Vladimirov – Gavrilov, Dubna 1971 — 11/62) ♘d2 12. ♗d2 e5= Botvinik] ♕e7 [8... a5 9. b3 ♕e8 10. ♗a3 ♕h5 (Najdorf – Ivkov, Mar del Plata 1959) 11. c5! dc5 12. ♘e5 ♖d8 13. ♗c5± Vuković; 8... ♘bd7 9. b3 e5 10. de5 de5 11. ♗a3± Hönlinger – Pannes 1947] 9. b4 e5 10. de5 de5 11. ♗b2 e4 12. ♘d4 ♘a6 13. b5 ♘c5 14. ♗a3± Furman – Antošin, SSSR 1955

[36] 7... ♘c6 8. a3 ♗d2 9. ♕d2 dc4 10. ♖d1 ♘e4 11. ♕c2 b5 12. ♘g5 ♘g5 13. ♗c6 ♖b8 14. a4 f4 15. ♗g2⩱↑ Horowitz – Trifunović, Warszawa (ol) 1935; 8. ♕c2!?

[37] 8... ♕e8 9. ♘e5 ♘bd7 10. ♘df3 ♕h5 11. ♘d3 ♗d6 12. ♗f4 ♘e4 13. ♖b1 ♗e7 14. b4 dc4 15. ♘c5± Bisguier – Byrne, New York 1951

[38] 14. ♘d3 ♕e7= Goldberg – Ragozin, SSSR (ch) 1945

[39] 7. ♘e5 c6 8. 0 – 0 ♗b7 9. ♘b3 ♗e7 10. a4 ♘a6 11. a5 ♕c7 12. ♗g5 d6 13. ♘d3 c5 14. ab6 ab6 15. ♗b7 ♕b7∞ Štejn – Bronštejn, SSSR (ch) 1971

[40] 7... a5 8. ♘e5 ♖a7 9. ♘d3 ♗b7= Botvinik – Larsen, Leiden 1970 — 9/76

[41] 8. ♕c2 a5 9. ♘e1 ♗g2 10. ♘g2 ♘c6 11. ♘f3 ♗e7 12. a3 ♕c8 13. d5 ♘d8 14. ♖d1 a4 15. ♗e3 ♘e4∞ Bertok – Larsen, Vinkovci 1970

[42] 11. a4 a6 12. ♘e1 ♗g2 13. ♘g2 b5 14. cb5 ab5 15. a5 ♘ed5 16. f3 ♘b6!∓ Popov – Makaričev, Amsterdam II 1974

[43] 14. ab6 ab6 15. h4 h6 16. ♖a8 ♖a8 17. ♖a1= Sokolov – Ćetković, Jugoslavija (ch) 1962

[44] 5... a5 6. ♘f3 ♘c6 7. 0 – 0 0 – 0 8. ♗f4 ♗d6 9. ♗d6 cd6 10. d5 ♘e7 11. ♘c3 e5 12. c5 dc5 13. ♘e5 d6 14. ♘d3 ♘g6 15. ♕d2± Vuković – Puc, Jugoslavija (ch) 1946

[45] 6. ♘d2 ♘c6 [6... 0 – 0 7. ♘h3 ♘c6 8. ♘f3 d6 9. ♕b3 ♕e7 10. 0 – 0 e5 11. c5 ♔h8 12. cd6 cd6 = Vuković – Tartakower, Kecskemet 1927] 7. ♘gf3 0 – 0 8. 0 – 0 d6 9. ♕b3 e5 [9... ♔h8 10. d5±] 10. ♕c3 a5 11. de5 de5 12. ♖ad1 ♕e7 13. ♖fe1 e4 14. ♘d4 ♘d4 15. ♕d4 c5∓ Pirc – Spielmann, (m) 1931; 8. ♕c2!? △ e4 Tartakower

[46] **6... ♘c6** 7. ♘f3 ♘e4 8. ♕d3 ♕f6 9. ♘c3 ♘c3 10. ♕c3 0—0 11. ♘e5 ♘d8 12. f4± Denker—di Camillo, USA 1944; **6... d6** 7. ♘f3 ♕e7 8. ♘c3 e5 9. de5 de5 10. 0—0 e4 11. ♘d4 0—0 12. ♖ad1 ♕c5 13. b3 ♖d8 14. ♘e6 ♖d2 15. ♘c5± ⊥ Grünfeld—Foltys, Moravska Ostrava 1933

[47] **7. ♘h3** d5 8. ♘a3 ♘c6 9. ♖d1 ♕e7 10. 0—0 ♖d8 11. ♕c1 ♗d7 12. ♘f4 ♗e8 13. e3 ♗f7= Aljehin—Tartakower, Haag 1921; **7. ♘f3** ♘e4 8. ♕c2 ♕e7 9. 0—0 — 5... ♕e7

[48] 7... d5 8. ♘f3 ♘e4 [8... c6 9. 0—0 ♘bd7 10. e3 dc4 11. ♕e2 b5 12. ♘g5 ♘b8 13. h4 h6 14. ♘h3 ♘d5 15. e4 ♘c3 16. bc3 a5 17. ♘f4 ♖a7 18. h5± Najdorf—Grob, Venezia 1948; 8... ♘c6 9. cd5 ed5 10. ♘e5 ♘e7 11. 0—0 c6 12. ♖ac1 ♕e8 13. b4± Stahlberg—Aljehin, Zürich 1934] 9. ♕c2 c6 10. 0—0 ♘d7 [Portisch—Bronštejn, Moskva 1959] 11. e3!±

[49] 8. 0-0-0 d5 [8... ♘c6 9. f4 ♕e7 10. ♘f3 e5 11. de5 de5 12. ♘d5± Nejkirh—Heidenfeld, Madrid 1960] 9. ♘f3 c6 10. ♘e5 ♘fd7 11. cd5 ♘e5 12. de5 cd5= Kashdan—Fine, USA 1934

[50] 8... ♘e4 9. ♘e4 fe4 10. ♘g5 d5 11. 0—0±; 8... ♕e7 9. 0—0 — 5... ♕e7

[51] **9. d5?!** ♘e5 10. b3 [10. de6 ♘c4 11. ♕d4 d5! 12. e7 ♕e7 13. ♘d5 ♘d5 14. ♕d5 ♗e6!∓; 10. ♘e5 de5 11. de6 ♕d2 12. ♔d2 c6∓] ♘f3 11. ♗f3 e5∓; **9. ♖d1** ♕e7 [9... ♘e7 10. 0—0 ♘g6 11. ♕c2 c6 12. e4 ♕a5 13. ef5 ef5 14. d5 cd5 15. ♘d5± Euwe—Aljehin, Nederland (m) 1926/27; 11... f4!?] 10. d5 ♘d8 [10... ♘e5 11. ♘e5 de5 12. d6! cd6 13. ♕d6 ♕d6 14. ♖d6 e4 15. f3± ⊥] 11. de6 ♘e6 12. ♘d5 ♘d5 13. cd5 ♘c5 14. 0—0 a5±

[52] 9... ♘e7 10. ♖fe1 ♘g6 11. e4 f4 12. e5 ♘g4 13. ♖ad1 de5 14. de5 ♕e7 15. b3± Botvinik—Konstantinopolski, SSSR (ch) 1931

[53] 10. de5 de5 11. ♕d8 ♖d8 12. ♖fd1 ♗e6= Rejfiř—Spielmann, Praha (ol) 1931

[54] **11... fe4** 12. ♘g5 ♘f5 13. ♘ge4 ♘d4 14. f4± Stoltz—Spielmann, Bled 1931; **11... f4!?**

[55] **6. ♘h3** 0—0 [6... ♘e4 7. ♗e4 fe4 8. 0—0 ♗d2 9. ♘d2 d5 10. ♘f4 c6 11. ♕b3 0—0 12. f3 ef3 13. ♖f3± Landau—Tartakower, Rotterdam 1931/32] 7. 0—0 ♗d2 △ d6=; **6. ♗c3** 0—0 [6... ♘e4?! 7. ♕d3 ♘c3 8. ♘c3 ♘c6 9. 0-0-0! d6 10. f4 0—0 11. ♘f3 ♗d7 12. ♖he1± Vidmar—Tartakower, Bled 1931] 7. a3 ♗c3 8. ♘c3 d6= Euwe; **6. ♘c3** 0—0 7. ♘f3 d6 8. 0—0 ♗c3 9. ♗c3 ♘e4 10. ♕c2 ♘d7 11. ♖fd1 ♘c3 12. ♕c3 ♘f6 13. ♘e1 e5= Flor—Botvinik, Moskva (m) 1933

[56] **6... ♘e4** 7. 0—0 ♘d2 8. ♘bd2 0—0 9. a3 ♗d2 10. ♕d2 d6 11. ♖fe1 ♕f6 12. e4 f4 13. e5±; **6... ♘c6** 7. 0—0 ♗d2 8. ♕d2 d6 [8... ♘e4 9. ♕c2 d6 10. d5 ♘d8 11. ♘d4 ♘f6 12. ♘c3 g6 13. e4 fe4 14. de6 ♘e6 15. ♘e6 ♗e6 16. ♘e4 0—0 17. ♘g5± Botvinik—Alatorcev, SSSR (ch) 1933] 9. ♘c3 0—0 10. ♖ac1 ♘d8 11. ♖fe1 ♘f7 12. e4 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♖e4 e5 15. de5± Stahlberg—Spielmann, (m) 1937

[57] 8. ♘bd2 d6 9. ♕b3 e5 10. c5 ♔h8 [10... ♗e6? 11. ♕b7 ♗d5 12. cd6! ♕d6 13. de5 ♕c5 14. b4± Tajmanov] 11. cd6 cd6 12. e4 fe4 13. de5 de5 14. ♘g5 ♘c6 15. ♘ge4 ♘d4∓ Petersen—Uusi, SSSR 1960

[58] 8... d6 9. ♘c3 c6 [9... ♘bd7 10. ♖fe1 e5 11. e4 fe4 12. ♘e4 ed4 13. ♘d4± Eliskases—Hermann, Oeynhausen 1938; 9... e5 10. de5 de5 11. ♘d5±] 10. ♖ad1 [10. ♖ae1 d5 11. ♕c2 ♘bd7 12. ♘d2 ♘e4 13. ♘de4 de4 14. f3± van den Berg—Heidenfeld, Amsterdam 1962] e5 11. de5 de5 12. e4! ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♘g5 ♗g4 15. ♖de1± Euwe; 9... ♘c6!?

[59] **10. ♘e1** ♘f6 11. ♘c3 e5 12. de5 de5 13. ♘d3 e4 14. ♘f4 c6= Foltys—Gligorić, Praha 1946; **10. ♘c3** ♘c3 11. ♕c3 ♘d7 [11... ♘c6 12. ♖ad1 ♗d7 13. d5 ♘d8 14. de6 ♘e6 15. ♘d4± Grünfeld—Müller, Wien 1933; 12. b4!?±] 12. ♖ad1 e5 13. de5 de5 14. e4±

[60] 14. de5 de5 15. ♕d6± ⊥ Malich—Fabian, Marianske Lazne 1959

[61] **6. ♗c3** d5 [6... 0—0 7. ♘d2 c5 8. e3 d6 9. ♘gf3 ♘c6 10. 0—0 ♘e4 11. ♕c2 ♘c3 12. bc3 e5∓ Quinones—Bronštejn, Amsterdam (izt) 1964; 8. dc5!?] 7. ♘d2 0—0 8. ♘h3 c6 9. 0—0 b5 10. b3 a5 11. ♕c2 a4∓↑≪ Sliwa—Sebestyen, Sopot 1951; **6. ♕c2!?**

[62] **8. ♕c2** ♘e4 9. ♗f4 c6 10. ♘c3 g5 11. ♗e5 ♘d7 12. cd5 cd5 13. ♖ab1 g4 14. ♘e1 ♘e5 15. de5 ♘c3 16. ♕c3 f4∓ Šajtar—Opočensky, Karlovy Vary—Marianske Lazne 1948; **8. ♕b3** a5! 9. ♗c3 c6 10. ♘bd2 b5! 11. cb5 a4 12. ♕c2 cb5 13. a3 ♘fd7= Sosonko—Bronštejn, Hastings 1975/76

[63] **9. ♗f4** — A 95; **9. ♗g5** — A 95

[64] 9... dc4 10. e4!±

[65] **10. ♖ad1** ♗d6 11. ♘e5 ♗e5 12. de5 ♘g4 13. cd5 cd5 14. f4 ♕c6 15. ♕d3 ♕b6= Kottnauer—Opočensky, Wien 1949; **10. ♖ac1** ♔h8 11. ♘e5 ♘bd7 12. cd5 ed5 13. ♘d3 ♘e4 14. ♗f4 ♗f6 15. e3 ♕e7= Šamaev—Ragozin, SSSR 1945; **10. ♘e5** ♘bd7 11. ♘d7 ♗d7 12. ♕b3 ♗c8 13. ♗f4 ♔h8 14. f3 dc4 15. ♕c4 ♘d5= Macskasy—Sliwa, Tel Aviv (ol) 1964

[66] **11... a5** 12. b4±; **11... ♘e4!?** △ 12. ♗b4 ♘d6

[67] 14. ♘b4 ♘g4 15. ♘d3± Flor—Szabo, Moskva—Budapest 1949

[68] 9... ♕g6 10. ♗g5 — A 98

[69] **10. ♖ad1** ♘bd7 11. b4 ♘b6 12. ♘b5 ♗d7 13. ♕d3 ♘e4 14. ♘c3 d5∓ Filip—Larsen, Reykjavik 1964; **10. ♖ae1** ♘c6 11. d5 ♘b4 12.

♕b3 ♘a6 13. de6 ♘c5 14. ♕c2 ♗e6 15. ♘d4! ♗d7± Flor—Šiškin, SSSR 1960

[70] 10... fe4 11. ♘e4 e5 12. ♘f6 ♗f6 13. de5 de5 14. ♗c3±

[71] 13. cd5 ♗d6 14. ♖fe1 ♘a6 15. ef5 ♗f5 16. ♕c3 ♗h3∓

[72] 14. ♗c3 ♘d7 15. ♕d1 ♕f7 16. ♕e2± Szabo—Bronštejn, Budapest (ct) 1950

[73] **7. e3** d6 8. ♘ge2 c6 9. 0—0 ♔h8 10. b4 e5 11. d5 cd5 12. cd5 ♘bd7 13. ♖c1 ♘b6 14. ♕b3 ♗d7∓ Cobo—Larsen, La Habana 1967; **7. ♘h3** d6 8. 0—0 e5 9. ♕b3 [9. d5 h6 10. f4 e4∞ Kmoch—Judovič, Leningrad 1934] ed4 10. c5 ♔h8 11. cd6 ♗d6 12. ♘b5 ♘c6 13. ♘g5 ♕e7 14. ♕d3 ♗c5 15. ♖ac1 ♗b6 16. ♗c6 bc6∞ Stahlberg—Opočensky, Pärnu 1937; 8. ♕b3!?

[74] 8. d5 ♘a6 9. ♘e4 fe4 10. ♘d4 ed5 11. cd5 ♗c5 12. ♗e3 ♕e7 13. 0—0± Sanguineti—Shocron, Buenos Aires 1955

[75] 8... b6 9. ♕c2 [9. d5 ♗b7 10. ♘d4 ♗f6 11. ♗e1 ed5 12. cd5 ♘d6 13. ♘cb5 ♘b5 14. ♘b5 ♘a6 △ ♘c5= Stahlberg—Aljehin, Dresden 1936; 9. ♘e4 fe4 10. ♘e5 d6 11. ♗e4 de5 12. ♗a8 c6 13. d5!±] ♗b7 10. ♘e5 ♘c3 11. ♗c3! ♗g2 12. ♔g2 ♕c8 13. d5 d6 14. ♘d3 e5 15. ♔h1 c6 16. ♕b3 ♔h8 17. f4 e4 18. ♘b4!± Euwe—Aljehin, Nederland (m) 1935

[76] 9. ♘e4 fe4 10. ♘e1 ♗d4 11. ♗e4 ♗b2 12. ♗h7 ♔h7 13. ♕c2 ♔g8 14. ♕b2 ♘c6= Euwe—Aljehin, Nederland (m) 1935

[77] 9... ♘d2 10. ♕d2 d6 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♘c6 13. ♖ad1 ♗d7 14. b3 ♘e7 15. ♘f6± Grünfeld—Spielmann, Wien 1935

[78] 14. ♘e4 fe4 15. f3± Rubinstein—Opočensky, Wien 1936

[79] **6... ♘c6** 7. d5 ♘e5 8. ♘c3 0—0 9. ♘h3 ♘g6 10. de6 de6 11. ♖d1 c6 12. 0—0 e5 13. c5 ♔h8 14. ♘g5 ♕e8 15. ♘e6!± Fine—Aljehin, Margate 1937; **6... c6** 7. d5 ♘a6 [7... e5 8. ♘c3 d6 9. e4 ♕c7 10. ♘ge2±] 8. ♘c3 [8. de6?! de6 9. ♘h3?! e5 10. ♘c3 0—0∓ Vukić—Mesing, Jugoslavija (ch) 1973] ♘c5 9. ♕c2±; **6... d5** 7. ♗b4 c6 [7... ♗b4 8. ♕b4 ♘c6 9. ♕a4 ♗d7 10. cd5 ed5 11. ♘c3 ♘e7 12. ♕b3 ♗c6 13. ♘f3 ♘g6 14. ♘e5± Euwe] 8. ♗e7 ♕e7 9. ♘f3 0—0 10. 0—0 ♘e4 11. ♘bd2 ♘d7 12. ♖ac1± Flor—Bondarevski, Leningrad—Moskva 1939

[80] 7. ♗b7? ♗b7 8. ♕b7 ♘c6 9. ♗c3 [9. ♘f3 ♖b8∓] ♖b8 10. ♕a6 ♘e4∓

[81] 7... a5 8. e3 [8. f4?! ♘c6 9. e3 d6 10. ♘ge2 e5! 11. ♘d5 ♘e4 12. ♖d1 ed4 13. ed4 ♗f6∓ Furman—Batigin, SSSR 1951; 8. ♘h3!? ♘c6 9. e3±] d6 9. ♘ge2 e5 10. 0—0± Tajmanov

[82] 10. ef5 ♗f5 11. ♕b7 ♘bd7 12. ♕a6 ♗d3 13. ♘ge2 ♕e8 14. b3 ♕h5⩲↑ Najdorf—Tartakower, Groningen 1946

[83] 14. ♖ae1 ♘d7 15. ♗g2 ♘f6 16. f3± Najdorf—Bronštejn, Saltsjöbaden (izt) 1948

A 91 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7

	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	♘h3[1]	0—0[2]	♘c3[3]	♕b3[4]	♘f4	♘d3	f3	♕c3[6]	b3	±
	d5	0—0	c6	♕e8[5]	♔h8	♘e4	♘c3	♘d7		
2	. . .	♘c3[7]	0—0[8]	b3[10]	e4	♘e4	♗b2	de5	♘hg5	±
	d6	0—0	c6[9]	a5	fe4	a4	e5	de5	♕d1[11]	
3	. . .	. . .	. . .	e4[12]	♘f4	♘e4	♗e4	♘g2	♘e3	=
	. . .	. . .	♕e8	fe4	c6	♘e4	e5	♘d7	ed4[13]	
4	♘c3	e4[15]	♘e4	♘f6	♘f3	0—0	♘d4	♗e3	♘c6	=
	0—0[14]	fe4	d5[16]	♗f6	c5	cd4	dc4	♘c6	bc6[17]	
5	. . .	e3	♘ge2	b3	0—0	♗b2	♕d3[19]	f3	♗c3[21]	±
	. . .	d5	c6	♘e4[18]	♘d7	♘df6	♗d7[20]	♘c3	♗e8[22]	
6	. . .	. . .	♘ge2[23]	0—0	d5	e4	ef5	f3[26]	♗e3	=
	. . .	d6	c6[24]	e5	♕e8	♕h5[25]	♗f5	♕g6	♘bd7[27]	
7	. . .	♕b3	d5	f4[29]	e4	♘e4	cd5	♘e2	♗e4[30]	±
	. . .	♘c6[28]	♘e5	♘f7	fe4	ed5	♖e8	♘e4		

[1] **5. e3** 0—0 6. ♘e2 d6 7. 0—0 e5 8. b3 ♕e8 9. de5 de5 10. ♗a3 ♘c6 11. ♗e7 ♘e7 12. ♘bc3 ♗e6= Pilnik—Alexander, Beograd 1952

[2] 6. ♘c3 c6 7. ♕d3 ♘e4 8. f3 ♘c3 9. bc3 ♘d7 10. cd5 cd5 11. ♘f2 0—0 12. e4 ♘b6 13. 0—0 ♗d7 14. ♖e1 ♖c8 15. ♘h3 ♖e8= Najdorf—Guimard, Barcelona 1946

[3] **7. b3** c6 8. ♗b2 ♘a6=; **7. ♕c2** c6 8. b3 ♘a6 9. ♘f4 ♗d7 10. ♗a3 ♔h8 11. f3 ♗a3 12. ♘a3 ♕e7 13. ♕b2 ♘b4= Janošević—Nedeljković, Jugoslavija (ch) 1951; **7. cd5** ed5 8. ♘c3 c6 9. ♘f4 [9. ♕c2 ♘e4 10. f3 ♘g5 11. ♗g5 ♗g5 12. ♘g5 ♕g5 13. e4 ♕e3 14. ♔h1 f4 15. ed5 fg3∞ Stahlberg—Guimard, La Plata 1948] ♘a6 [9... ♔h8 10. ♘d3 ♘e4 11. f3 ♘c3 12. bc3 ♘d7 13. ♕c2 ♘b6 14. ♗f4 ♘c4 15. e4± Golombek—Rossolimo, Venezia 1950] 10. f3 ♘c7 11. e4 fe4 12. fe4 de4 13. ♘e4 ♔h8 14. ♘f6 ♗f6= Golombek—Stahlberg, Budapest 1952

[4] 8. ♕d3!?

[5] 8... ♔h8!?

[6] 12. bc3 ♘d7=

[7] 6. 0—0 0—0 7. ♕b3 c6 8. ♘d2 a5 9. ♘f4 a4 10. ♕c3 ♕c7 11. e4 e5 12. de5 de5 13. ♘d3 fe4 14. ♘e4 ♗f5= Forintos—Farago, Hungary (ch) 1965; 8... e5!?=

[8] **7. ♘f4** ♕e8∞; **7. e4** ♘e4 8. ♘e4 fe4 9. ♗e4 ♘d7 10. ♘f4 ♘f6=; 7. f4 d5 8. cd5 ed5 9. ♘f2 c6 10. ♘d3 ♘e4 11. ♘e5 ♗e6 12. 0—0 ♘d7= Kmoch—Mazel, SSSR (m) 1934

[9] 7... e5 8. de5 de5 9. ♕d8 ♗d8 [9... ♖d8 10. ♘d5±] 10. b3 [10. e4± Keres] c6 11. ♗a3± ⊥

[10] **8. ♕d3** e5=; **8. e4** fe4 9. ♘e4 e5 10. de5 de5 11. ♘hg5 ♘a6 12. ♘f6 gf6 13. ♘e4 ♕d1 14. ♖d1 ♗g4 15. f3 ♗f5= Olafsson—Ivkov, Birmingham 1951; **8. ♕b3** ♕b6 9. ♗f4 ♖d8 10. ♖ad1 ♕b3 11. ab3 h6 12. ♖fe1 ♘a6 13. ♗c1 ♘b4 14. e4± ⊥ Thiel—Tröger, BRD 1977; 8... ♕e8∞ — 7... ♕e8

[11] 14. ♖fd1 ♗f5 15. ♗e5± Uhlmann—Johansson, Halle 1963

[12] **8. ♘f4** g5 [8... ♗d8 9. e4 e5 10. de5 de5 11. ♘fd5± Levenfiš—Rjumin, SSSR 1939; 8... c6 9. d5 e5 10. dc6 bc6 11. ♘fd5 ♘d5 12. ♘d5 ♗d8 13. b3 ♗b7 14. ♘c3± Taulbut—Rumens, London 1977] 9. ♘d3 ♕g6∞ Keres; **8. ♕b3** ♘c6 [8... c6 9. d5 cd5 10. cd5 e5 11. ♘g5 ♘a6 12. ♘e6 ♗e6 13. de6 ♘c5 14. ♕c2 e4 15. f3 d5∞ Fesche—Schmeisser, Kuortone 1976] 9. d5 ed5 10. cd5 ♘e5 11. ♘b5 ♗d8 12. ♘d4 ♔h8 13. ♘f4 c5 14. ♘de6 ♖g8 15. ♘d8 ♕d8= Petrov—Tartakower, Warszawa (ol) 1935; **8. b3** ♘c6 9. ♗b2 e5 10. d5 ♘d8 11. ♘b5 ♕d7 12. f4 a6 13. ♘c3 ♘g4 14. ♕d2 e4= Mikenas—Tartakower, Buenos Aires (ol) 1939

[13] **13...** ♘f6 14. ♗g2 e4 15. d5! c5 16. ♗d2± Keres; **13... ed4**= Reshevsky—Botvinik, Haag—Moskva (mct) 1948

[14] 5... d5 6. e3 c6 7. ♘ge2 ♘bd7 8. ♘f4 ♘f8 9. 0—0 g5 10. ♘d3 ♘g6 11. ♘e5 ♕c7 12. f4 g4 13. ♗d2 ♗d8 14. b4±↑≪ Euwe—van den Jong, Nederland 1963; 7... 0—0± — 5... 0—0

[15] **6. d5** ♗b4 [6... e5 7. ♘f3 (7. e4 d6 8. ♘ge2 fe4 9. ♘e4 ♘e4 10. ♗e4 ♘d7 11. ♘c3 ♘c5 12. ♗c2 ♕e8 13. b4 ♘d7 14. a3 e4! 15. ♘e4 ♘e5⩲ Flor—Gligorić, Saltsjöbaden (izt) 1948) d6 8. 0—0±] 7. ♗d2 e5 8. e3 d6 9. ♘ge2 a6 10. ♕c2 ♕e8 11. f3 b5 12. ♕b3 ♗c5 [12... ♗c3!? 13. ♘c3 bc4 14. ♕c4 ♕f7 △ c6, a5] 13. cb5 ab5 [13... ♗d7? 14. ♘a4 ♗a7 15. b6!+— Botvinik—Bronštejn, Moskva (m) 1951] 14. ♘b5 ♕f7⩲; 9... a5!?; 9... ♕e8!?; 7. ♕b3!?; **6. a3**!?; **6. ♗g5**!?

[16] **7...** ♘e4 8. ♗e4 d5 9. ♗d3 dc4 10. ♗c4± Olivera—Guimard, Mar del Plata 1948; **7... d6** 8. ♘e2 [8. f4 ♕e8 9. ♘f6 ♗f6 10. ♘f3 c5 11. 0—0 ♘c6 12. dc5 dc5= Johner—Dückstein 1955] ♕e8 9. 0—0 ♔h8 10. ♘f4 ♘c6 11. ♘g5 ♘d4 12. ♕d4 e5 13. ♕d3 ef4 14. ♗f4 h6 15. ♘f3± Euwe—Parrliaos, Amsterdam (ol) 1954

[17] 14. ♗c5 ♖f7 15. ♕d8 ♗d8= Bouttéville—Dückstein, Le Havre 1966

[18] **8... ♔h8** 9. 0—0 ♕e8 10. f3 ♘bd7 11. ♘f4 ♗b4 12. ♕c2 e5 13. ♘d3 ♗c3 14. ♕c3 e4 15. ♘e5± Sanguineti—Guimard, Buenos Aires 1955; **8... ♗d7** 9. ♗b2 ♗e8 10. ♘f4 ♗f7 11. ♘d3 ♘bd7 12. ♕c2 ♖c8 13. c5 b6 14. b4± Korčnoj—Spaski, Beograd (m) 1977/78 — 24/118; **8... ♗d6** 9. 0—0 ♕e7 10. ♕c2 ♘e4 [Bronštejn—Botvinik, Moskva (m) 1951] 11. ♗b2 △ f3±

[19] 11. f3!? ♘c3 12. ♘c3 △ e4

[20] 11... g5 12. cd5 [12. f3 ♘c3 13. ♘c3 g4 14. fg4 ♘g4∞] ed5 13. f3 ♘c3 14. ♗c3 g4 15. fg4! ♘g4 16. ♗h3 ♘h6 17. ♘f4± Bronštejn—Botvinik, Moskva (m) 1951; 12... ♘d5!?

[21] 13. ♘c3 ♗e8 14. e4 fe4 15. fe4 ♗g6=

[22] **13... g5** 14. e4 fe4 15. fe4 ♗e8 16. ed5 ed5 17. ♕e3 h6 18. ♘c1±; **13... ♗e8** 14. ♕d2 a5 15. ♘f4 ♗f7 16. ♘d3±

[23] 7. ♘f3 ♕e8 8. ♕c2 ♘c6 9. d5 ♘d8 10. ♘b5 ♕d7∞ Grob—Flor, Rosas 1935

[24] 7... ♖e8 8. 0—0 ♘bd7 9. b3 c6 10. ♗b2 ♗f8 11. ♕c2 g6 12. e4± Zinser—Canal, Venezia 1967

[25] 10... ♘a6!? 11. dc6 bc6 12. ef5 ♗f5 13. ♕a4 ♘c5 14. ♕c6 ♕h5 15. ♕f3 ♗g4⩲↑ Golombek—Nikolac, Opatija 1953

[26] 12. c5 ♗h3 13. cd6 ♗d6 14. dc6 ♘c6 15. ♕d6 ♖ad8 16. ♕c5 ♘g4 17. f3 ♗g2 18. fg4 ♖f1 19. ♔g2 ♕f7⩲→ Botvinik

[27] 14. ♕d2 cd5= Botvinik—Bronštejn, Moskva (m) 1951

[28] **6... c5** 7. d5 e5 8. e4 fe4 9. ♘e4 ♘e4 10. ♗e4 d6 11. ♕d3 h6 12. ♘e2 ♘d7 13. 0—0 ♘f6 14. ♗g2±; **6... a5** 7. ♘f3 ♘a6 8. 0—0 d6 9. ♖e1 c6 10. ♘a4± Malich—Filipowicz, Zinnowitz 1971; **6... ♘a6** 7. ♘h3 d6 8. ♗b7! ♖b8 9. ♗c8 ♕c8 10. ♕d1± Rabar—Marić, Jugoslavija (ch) 1956; **6... c6** 7. d5 d6 8. de6 ♘a6 9. ♘f3 ♘c5 10. ♕c2 ♘fe4 11. ♘d4 ♘c3 12. bc3 ♗e6 13. ♘e6 ♘e6 14. 0—0± Euwe—Opočensky, Venezia 1948

[29] 8. de6 de6 9. ♗f4 ♘fd7 10. ♖d1 ♕e8 11. ♘b5 ♗d8 12. ♘h3 a6 13. ♘d4 ♘f7 14. ♗c1 c5 15. ♘f3 ♖b8= Gereben—Tartakower, Budapest 1948

[30] Martinez—Röhrl, Siegen (ol) 1970

A 92 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	0—0[1]	b3[3]	♗a3[5]	♗e7	♕c2	♘e5	♘d3[6]			±
	c6[2]	a5[4]	♘e4	♕e7	d5	♘d7				
2	. . .	♘fd2[8]	♕d2[9]	♘c3	e4	ef5	de5	♘e4	♗d2	±
	♘e4[7]	♘d2	d6	c6	e5	♗f5	de5	♕d2	♘d7[10]	
3	. . .	♘bd2	♘e4[12]	♘e5	♘g4[13]	♗f4	♕c2	f3	♗f3	±
	. . .	♗f6[11]	fe4	d5	♗e7	c6[14]	♘d7	ef3[15]	♕e8[16]	
4	. . .	♕c2	♘c3[18]	bc3[20]	e4	ef5	♖e1	♕d3	h4	±
	. . .	♗f6[17]	♘c3[19]	d6	♘c6	ef5	♘a5	c5	h6[21]	

1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d5 7. ♘bd2[22] c6[23] 8. ♕c2[24]

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
5	. . .	♘e5	♘d3[26]	b4[27]	a4	♘f3	c5	bc5	♗f4	±
	b6[25]	♗b7	♘bd7	♖e8[28]	♗d6	♘e4[29]	bc5	♗c7	♗f4[30]	
6	. . .	♘e5	♘d3[32]	♘f3	♗f4	♗d6	♘fe5[33]	♘e5	♘d3	±
	a5	♘bd7[31]	♗d6	♕e7	♘e4	♘d6	♘e5	♘f7	♘d6[34]	
7	. . .	♘e5[35]	♘d3[37]	♘f3	♖b1	♘fe5[39]				±
	♘e4	♘d7[36]	♗f6[38]	g5	♕e7					
8	. . .	♘e5	♘df3[41]	♘d3[43]	♘fe5	f3	♘e5	b3	♘d3	±
	♕e8	♕h5[40]	♘e4[42]	g5	♘d7	♘e5[44]	♘f6	♘d7	♕g6[45]	
9	. . .	. . .	♘d3	♘f3	♖b1	b4	♘fe5	c5	f4	±
	. . .	♘bd7	♔h8[46]	♘e4[47]	g5[48]	♗f6	♘d6	♘f7	♘de5[49]	
10	. . .	. . .	. . .	♘f3[50]	b3	♘fe5[53]	♘d7	c5	f3	±
	. . .	. . .	♘e4	♘d6[51]	b6[52]	♗b7	♕d7	♘e4		

[1] **6. b3** d6 [6... a5 7. 0—0 a4 8. ba4 d5 9. cd5 ♘d5 10. ♗a3 ♗d7 11. ♗e7 ♕e7 12. ♕b3 (Troianescu—Plater, Balatonfüred 1958) ♘c6!=] 7. ♗b2 ♘c6 8. ♘bd2 ♕e8 9. ♕c2 ♗d7 10. a3 a5 [Trifunović—Ragozin, Moskva 1947] 11. 0—0=; **6. d5** d6 [6... ♗b4 7. ♗d2 ♕e7 8. 0—0 ♗d2 9. ♕d2 e5 10. d6!± Robatsch—Jamieson, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/112] 7. de6 ♘c6 8. ♘d4 ♘d4 9. ♕d4 c6 △ ♗e6=; **6. ♘c3** d5 [6... d6 7. ♗f4 ♕e8 8. ♖c1 ♘c6 9. d5 ♘d8 10. ♘b5 ♕d7 11. ♕b3 a6 12. de6 ♘e6 13. ♘c3 ♘f4 14. gf4 ♔h8= Bogoljubov—Aljehin, (m) 1934; 7. 0—0± — A 96] 7. ♘e5 c6 8. ♗f4 ♕e8 [8... ♘bd7 9. ♕c2 ♘e5 10. de5 ♘e4 11. ♘e4? fe4 12. ♗d2 ♗c5 13. f3 ♕b6 14. 0-0-0 e3∓ Seleznjev—Model, SSSR (ch) 1927; 11. 0—0 △ f3=] 9. ♕b3 ♔h8 10. 0-0-0?! ♘bd7 11. h3 ♘e5 12. ♗e5 ♘d7 13. ♗c7 b6 △ ♗a6∓ Seleznjev—Rjumin, SSSR 1927; 10. 0—0=; 9. 0—0= — A 95

[2] **6... ♕e8** 7. d5 a5?! 8. ♘c3 ♘a6 9. ♗f4± Liebert—Macskasy, Lugano (ol) 1968 — 6/130; **6... b6!?** [Aljehin] 7. d5!?

[3] 7. ♕c2 a5 8. c5 d6 9. cd6 ♗d6 10. ♘bd2 ♘a6 11. a3 ♕e8 12. ♘c4 [12. e4 ♗c7 13. ♖e1 f4∞ Ghitescu—Perniški, Pernik 1976] ♗c7 13. ♗d2±

[4] **7... ♕e8** 8. ♗a3 ♗a3 9. ♘a3 d6 10. ♕c1 ♘bd7 11. b4 e5 12. de5 de5 13. c5 e4 14. ♘d4 ♘d5 15. ♕d2 ♘e5 16. f4± Donner—Alster, Wageningen 1957; 13... a5!?; **7... b6** 8. ♘bd2 ♗b7 9. ♗b2 d5 — A 93

[5] 8. ♕c2 ♕e8 9. ♗a3 ♗a3 10. ♘a3 d6 11. c5 d5 12. e3 ♘bd7 13. ♘b1 e5= Eliskases—H. Steiner, La Habana 1952

[6] **12. ♘d7** ♗d7 13. ♘d2 ♘d2 14. ♕d2 ♕b4= Meinsohn—Marić, Strasbourg 1972 — 13/102; **12. ♘d3**±

[7] Aljehin

[8] **7. d5** ♗f6 8. ♘d4?! c5! 9. ♘c2 ♘d6∓↑; 8. ♕c2= — 7. ♕c2; **7. b3** ♗f6 8. ♗b2 b6 [8... a5 9. a3 ♘c6 10. ♘e5 ♘e7 11. f3 ♘d6 12. ♕d3 b6 13. ♘d2 ♗b7∞ Andersen—Bronštejn, München (ol) 1958] 9. ♘bd2 ♗b7 10. ♘e4 ♗e4 11. ♕d2 d6 12. ♖fd1 ♘d7= — E 19; **7. ♘e1** d5 8. f3 ♘f6 9. cd5 ed5 10. ♘d3 b6 11. ♗e3 ♗d6 12. ♘c3 c6 13. ♖c1 ♕e7 14. ♕d2 ♗a6 15. ♗f4 ♘bd7= Flor—Aljehin, Podebrady 1936; **7. ♕b3** ♗f6 8. ♘c3 ♘c6 9. ♖d1 ♕e8 10. ♘b5 ♗d8 [Capablanca—Aljehin, Nottingham 1936] 11. d5 ♘a5 12. ♕c2 c6 13. dc6 △ ♘d6± Capablanca

[9] 8. ♗d2 ♗f6 9. ♗c3 d5 10. ♕b3 c6 11. ♘d2 ♘d7 12. cd5 ed5 13. e4 fe4 14. ♘e4 ♗e7 15. f4 ♕b6= Grau—Guimard, Rio de Janeiro 1938

[10] 15. ♗c3± Eliskases—Trompovski, Buenos Aires (ol) 1939

[11] **7... d5** 8. b3 ♘c6 9. ♗b2 ♗d7 [Rovner—Hasin, SSSR 1956] 10. e3±; 7... ♘**d2** 8. ♗d2 ♗f6 9. ♕c2 d5 10. ♖ac1 c6 11. ♗f4 ♕e7 [Matulović—Marić, Jugoslavija (ch) 1958] 12. c5±

[12] 8. ♕c2 d5 [8... ♘d2 9. ♗d2 d6 10. ♗c3 ♕e8 11. e4 fe4 12. ♕e4 ♕h5 13. ♖fe1 ♘c6 14. ♖ac1 ♘d8 15. ♘d2± Gutop—Kuindži, SSSR 1977; 9... d5!?] 9. b3 [9. ♖d1 c6 10. ♘f1 ♘d7 11. b3 g5 12. ♗b2 ♕e7 13. ♘e1 ♕g7 14. f3 ♘d6∞ Borisenko—Korčnoj, SSSR 1965; 9... ♘c6!?] c5 10. cd5 [10. ♗b2?! cd4 11. ♘d4 (11. ♗d4 ♘c6 12. ♗f6 ♕f6 13. cd5 ed5∓ Ree—Bronštejn, Budapest 1977 — 24/119) ♘c6 12. ♘e4 fe4 13. ♖ad1 ♕b6 14. ♘c6 bc6 15. ♗f6 ♖f6∓ Fine—Aljehin, AVRO 1936] ed5 11. ♗b2 cd4 12. ♘d4 ♕b6 13. ♘2f3 ♘c6∞ Bukić—Barle, Jugoslavija (ch) 1976 — 21/84; 10. e3!± Bronštejn

[13] 10. f3 c5 11. ♗e3 ♗e5 12. de5 d4 13. ♗c1 [Vaganjan—Bronštejn, SSSR (ch) 1971 — 12/89] e3∓

[14] 11... c5!?

[15] 13... ♘f6!?

[16] 15. ♖ae1 ♕g6 16. ♕g6±⊥ Didiško—Juferov, SSSR 1976

[17] **7... d6** 8. ♘c3 ♘c3 9. ♕c3 ♗f6 10. ♗e3 ♘c6 11. ♖ad1 ♕e7 12. b4 ♘d8 13. ♕b3 ♘f7 14. c5± Hasin—Simagin, SSSR 1956; 8. ♘bd2!?; 7... **d5** — 6... d5

[18] **8. ♖d1** d6 9. ♘bd2 ♘d2 10. ♗d2 ♘c6 11. ♗c3 ♕e8 12. d5 ♗c3 13. ♕c3 ♘d8 14. de6 ♘e6 15. ♘d4 ♘c5= Sämisch—Aljehin, Dresden 1936; **8. d5** a5 [8... e5 9. ♘e1±; 8... ed5 9. cd5 d6 10. ♘bd2 ♘d2 11. ♗d2±; 8... d6 9. ♘e1 ♘c5 10. ♘c3 e5 11. e4 f4∞] 9. ♘bd2 ♘d2 [9... ♘c5? 10. e4 ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♕e4 ed5 13. ♕d5 ♔h8 14. ♘g5 ♕e8 15. ♗f4± Reshevsky—Suesman, USA 1938] 10. ♗d2 d6 11. e4 fe4 12. ♕e4 ♘a6= Tajmanov

[19] 8... d5 9. ♗f4 c6 10. ♖ad1 ♘d7 11. ♘d2 ♕e8 12. ♘de4 fe4 13. f3 ef3 14. ef3 dc4 15. ♖fe1± Guimard—Flores, Carrasco 1938; 11... ♘d2!? 12. ♕d2 ♘b6; 12... b6; 11. b3!±

[20] 9. ♕c3 c5 10. e3∞

[21] **15. ♗e3** ♗e6= Foltys—Aljehin, Praha 1943; **15. ♗f4!**±

[22] 7. ♕c2 ♘**c6** 8. a3 a5 9. b3 ♗d7 10. ♘c3 ♗e8 11. cd5 ♘d5 12. ♗b2 ♗h5 13. ♘a4 ♕e8 14. ♘c5 ♗c5 15. dc5 ♕e7 16. e4 [16. ♘e5?! f4!∓ Lengyel—Spaski, Moskva 1971 — 12/90; 16. e3± Gheorghiu] ♘f6 [16... fe4 17. ♕e4 ±] 17. ef5 ef5 18. ♖ae1± Kotov; 7... ♘**e4** 8. ♘fd2?! c6 9. ♘e4 fe4 10. ♘c3 ♘d7 11. f3 ef3 12. ♗f3 ♗f6 13. e3 ♘b6 14. cd5 ed5∓ Flor—A. Steiner, Kemeri 1937; 8. ♘bd2 c6± — 7. ♘bd2

[23] **7... ♘bd7** 8. ♘g5 ♘b6 9. c5 h6 10. ♘h3 ♘bd7 11. ♘f4 ♘b8 12. ♘g6±; 7... ♘**c6** 8. e3 ♘e4 9. a3 ♗f6 10. b4 ♘e7 11. ♗b2 ♗d7 [Ojanen—Sköld, Bergendaal 1960] 12. ♘e5!±; 8. b3± — A 93; 7... ♕**e8** 8. e3 ♕h5 9. ♘e5 ♕d1 10. ♖d1 ♘bd7 11. ♘df3 c6 12. b3 ♘e5 13. ♘e5 ♘d7= Bolbochan—Eliskases, Mar del Plata 1953; 8. ♕c2 c6± — 7... c6; **7... b6** 8. b3 ♗b7 9. ♗b2± — A 93

[24] 8. ♘e5 **b6** 9. ♘df3 ♘e4 10. cd5 [10. h4 ♗b7 11. ♕a4 ♕e8 12. ♗f4 (Spasov—Padevski, Varna 1973 — 15/97) b5=] ed5 11. ♘d3±; 8... ♘**bd7** 9. ♘d3 ♕e8 [9... ♗d6 10. c5 ♗c7 11. ♘f3 b6 12. ♕c2 bc5 13. ♘c5 ♘c5 14. ♕c5 ♕e8 15. ♗f4± Gerusel—Tröger, Aibling 1965] 10. e3 ♕h5 11. b3 ♘g4 [11... ♕d1 12. ♖d1±] 12. ♘f3 g5 13. h3 ♘gf6 14. ♘fe5 ♕e8 15. ♗d2 ♘e4 16. ♗e1± Behrensen—Guimard, Argentina (ch) 1955; **8... ♗d7!?**△ ♗e8-h5 Mesing

[25] **8... ♘fd7** 9. ♘e1 ♕e8 10. ♘df3 ♕h5 11. ♘d3 g5 12. ♗d2 ♘a6 13. b4 ♘c7 14. a4 ♘b6 15. ♘de5± Gligorić—Tomović, Jugoslavija (ch) 1956; **8... ♔h8** 9. ♘e5 ♘bd7 10. ♘d3 ♘e4 11. ♘f3 ♗f6 12. b3 dc4 13. bc4 c5 14. e3± Alster—Mednis, Uppsala 1956; 13... ♕e8!?

[26] 10. ♘df3 ♘e4 11. ♘d3 ♗d6 12. ♗f4 ♕e7 13. ♖ad1± Nedeljković—Marić, Jugoslavija (ch) 1953

[27] 11. ♘f4 ♔f7 12. ♘f3 ♘e4∞

[28] 10... ♗d6!?

[29] 13... a5!? Marić

[30] 17. gf4!± Portisch–Radulov, Budapest –Sofia 1969 — 7/88

[31] 9... ♗d7 10. ♘df3 ♘e4 11. ♘e1 b5 [Titenko–Kopilov, SSSR 1966] 12. b3±

[32] 10. ♘df3 ♘e5 11. ♘e5 ♘d7 12. ♗f4 ♘e5 13. ♗e5 ♗d6= Malich–Mariotti, Skopje (ol) 1972

[33] 14. b3 ♘f7 15. ♖ad1 b6 16. ♕d2 ♗a6= Schmidt–Mariotti, Nice (ol) 1974 — 17/110

[34] 17. b3± Tatai

[35] 9. b3 ♗d7 10. ♘e5 ♗e8 11. ♘df3 ♗h5 12. ♗b2 ♘a6 13. a3 ♘c7 14. ♘d3 g5 15. ♘fe5 ♔h8 [Filip–Rossetto, Santa Fe 1961] 16. f3±

[36] **9... ♗f6** 10. ♘df3 ♘d7 11. ♘d3 [11. ♗f4 g5 12. ♘d7 (Bouwmeester–Stahlberg, Beverwijk 1958) ♗d7 13. ♗e5 ♗e7 △ ♘d6∞] ♘b6 12. c5 ♘d7 13. b4 a5 14. ♖b1± Vladimirov–Zarubin, SSSR 1968; **9... ♘d2** 10. ♗d2 ♗f6 11. ♗c3 b6 12. ♖ad1 ♗b7 13. cd5 cd5 14. ♘d3 ♘c6= Littleton–Leow, Nice (ol) 1974; 11. e3! △ ♘d3±

[37] 10. ♘df3 ♘df6 [10... ♘d6 11. b3 ♘e5 12. de5 ♘f7 13. ♗b2±○ Langeweg–Henneberke, Zevenaar 1961; 12. ♘e5!?] 11. ♘d3 ♗d7 12. ♘fe5 ♗e8 13. c5 ♘d7 14. f3 ♘e5 (Mititelu–Stoppel, Warszawa 1961) 15. de5±

[38] 10... ♘b6 11. c5 ♘d2 12. ♗d2 ♘d7 13. b4 ♗f6 14. ♗c3 ♕e8 15. f4 b6 16. a4 [Averbah–Lisicin, SSSR (ch) 1954] ♗a6 17. b5 ♗b7=; 15. e3!? △ 15... e5 16. f4 Tajmanov

[39] **13. b4** ♘d6 14. cd6 cd6 15. ♘fe5 ♘b6∞ Johansson–Olafsson, Reykjavik 1968; **13. ♘fe5** △ f3±

[40] 9... b6 10. ♘df3 ♗b7 11. ♘d3 ♘e4 12. b3 ♘d7 13. a4 a5 14. ♗b2 ♖c8 15. ♖ac1 ♗a6 [Lengyel–Farago, Hungary (ch) 1971] 16. ♕b1±

[41] 10. ♖b1 a5 11. b3 ♘bd7 12. ♘d3 g5 13. a3 ♗d6 14. ♘f3 ♘e4 15. ♘fe5 ♖f6∞ Reshevsky–Byrne, New York 1951

[42] 10... ♘bd7 11. ♘d3 ♘e4 12. ♘fe5 g5 [12... ♘e5 (Lengyel–Stoppel, Warszawa 1961) 13. de5±] 13. f3 ♘d6 14. b3±

[43] 11. ♖b1 a5 12. ♘d3 △ a3, b4± Marini–Rossetto, Buenos Aires 1955

[44] 13... ♘d6 14. b3±

[45] 17. e4 fe4 [17... ♗d6 18. ed5 ed5 19. cd5 cd5 20. f4± Rozma–Tepper, ČSSR 1956] 18. fe4 ♖f1 19. ♔f1 de4 20. ♘f2±

[46] **10... g5** 11. ♘f3 h6 12. b3±; **10... ♗d6** 11. ♘f3 h6 [11... ♕h5 12. ♗f4±] 12. ♗f4 ♗e7 13. ♖ae1 g5 14. ♗c1 ♕g6 15. ♘fe5± Gligorić–Nikolai, Hastings 1965/66

[47] 11... ♘g4 12. b4 a5 13. ba5 ♖a5 14. c5 ♖g8 15. ♗f4± Bolbochan–Jauregui, Mar del Plata 1953

[48] **12... a5** 13. b3 ♘d6 [13... ♖g8 14. ♘fe5 g5 15. f3 ♘ef6 16. e4± Borisenko–Čistjakov, SSSR 1956] 14. ♘fe5 ♗f6 15. f3 ♘f7±; **12... ♘d6** 13. c5 ♘f7 14. ♗f4?! ♗f6 15. ♕c3 g5 16. ♗c7 ♖g8∞ Benkö–Guimard, Buenos Aires 1960; 14. b4!±; 13. ♘f4±; 13. b3!?

[49] 17. de5 ♗g7 18. a4 ♗d7 19. e3± Reshevsky–Guimard, Buenos Aires 1960

[50] 11. b3 ♘d2?! 12. ♗d2 ♔h8 13. e3 ♗d6 14. cd5 ed5 15. ♗b4± Petrosjan–Cardoso, Leipzig (ol) 1960; 11... ♗f6 △ b6, ♗b7±

[51] **11... g5** 12. b4 [12. ♖b1 ♗f6 13. b4 b5 14. c5! a5 15. a3 ab4 16. ab4 g4 17. ♘fe5± Geler–Szabo, Budapest 1952] ♕h5 [12... h5 13. ♖b1 h4 14. gh4 g4 15. ♘g5 ♘df6 16. ♘f4± Ghitescu–Schmid, St. Jean de Monts 1976] 13. ♖b1 ♖f6 14. b5 f4 15. gf4 g4 16. ♘fe5 ♖h6 17. h3 gh3 18. ♗f3 h2 19. ♔h1 ♕h3 20. ♗e3± Szabo–Dückstein, Bamberg 1968; **11... b5** 12. c5 [12. cb5 cb5 13. a4 ba4 14. ♕a4 ♘b6= Lengyel–Farago, Hungary (ch) 1965; 12. b3!? △ a4, ♘f4 Tajmanov] a5 13. ♘fe5 ♘e5 14. ♘e5 ♗a6 15. a3± Navarovszky–Farago, Hungary (ch) 1965; 14. de5!?

[52] **12... b5** 13. c5 ♘f7 [13... ♘e4 14. a4±] 14. a4 ba4 15. ♖a4 ♗f6 16. ♗b2 a6 17. ♘fe5± Petrosjan–Bondarevski, SSSR (ch) 1950; **12... ♔h8** 13. ♘fe5 ♘e5 14. de5 ♘e4 15. f3± Bobocov–Guimard, Zevenaar 1961

[53] **13. cd5**?! cd5 △ ♗a6, ♖c8∓; **13. c5**?! bc5 14. ♘c5 ♘c5 15. dc5 [15. ♕c5?? ♘c4–+] ♘e4 16. ♗e3 ♗f6∓ Konstantinopolski

A 93 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d5 7. b3

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	. . .	♘bd2[2]	♗b2	♘e5	f3	♘c6	♕c2	♗c3[3]		±
	♘c6[1]	♗d7	a5	♗e8	a4	♗c6	a3			
2	. . .	♗b2[4]	♘bd2[5]	♖c1	e3	♕e2	♖fd1	cd5[8]		±
	b6	♗b7	c5[6]	♘c6[7]	♖c8	♘e4	♕e8			
3	. . .	♘e5[9]	♘d3[10]	e3[12]	♗a3	♘a3	♖c1	♘b1	♘d2	±
	c6	♘bd7	♕e8[11]	g5	♗a3	a5	♕e7	h5	g4[13]	

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
4	. . .	♘bd2	♘e5	♘d3[15]	♗b2[17]	♖c1[18]	f3[19]			±
	. . .	♕e8[14]	♘bd7	b6[16]	♗b7	a5				
5	. . .	♗b2	♘bd2	♘e5[21]	♘d3	f3	♕d2	e3	♗a3	±
	. . .	♕e8[20]	♘bd7	♘e4[22]	♕h5[23]	♘d2	♗g5	a5	♖e8[24]	
6	. . .	. . .	♘fd2[25]	♘e4	f3	ef3[27]	♗h3	♕e1	♘d2	±
	. . .	♘e4	♘d7	de4[26]	ef3	f4	♘f6	♔h8	c5[28]	
7	. . .	♕c2	♘e5	f3	♘d3	♘c3[31]	♗b2	♘d1	♘1f2	±
	. . .	♕e8[29]	♕h5[30]	♘bd7	g5	♖d8	♘f8	♗d7	♖ac8[32]	
8	. . .	. . .	♗b2[33]	♘e1[34]	♘d2	♕d2	♘d3	f3	♗c3	±
	. . .	♘e4	♘d7	♕e8[35]	♘d2	♕h5	g5	♘f6	♗d7[36]	

[1] 7... ♘e4 8. ♗a3 ♗d7 9. ♘e5 c6? 10. ♗e7 ♕e7 11. f3 ♘f6 12. ♘c3 [12. e4 fe4 13. fe4 ♘e4 14. ♖f8 ♕f8 15. ♗e4 de4 16. ♘c3±] ♗e8 13. e4 ♘bd7 14. ef5 ef5 15. ♖e1!± A. Mihaljčišin—Joksić, Vrnjačka Banja 1978 — 25/112; 9... ♗e8!? A. Mihaljčišin; 7... **a5** 8. ♗a3 [8. ♘c3 c6 — A 95] ♗b4 9. c5 [9. ♗b4 ab4 10. ♘e5 ♘bd7 11. ♘d3 dc4 12. bc4 ♘b6 13. ♘b4 ♘c4 14. ♘c3 ♕d6 15. ♖b1 c6= Bobocov—Toluš, Balatonfüred 1958; 13. ♘b2±; 9. ♘e5!?] ♗a3 10. ♘a3 ♘c6 11. ♘c2 ♕e7 12. ♘ce1 e5 13. ♘e5 ♘e5 14. de5 ♕e5 15. ♖c1 ♗d7 16. ♘f3± Averbah—Toluš, SSSR 1958; 7... **♘a6** 8. ♗a3 ♘b4 9. ♘bd2 [9. c5 a5 10. ♗b4? ab4 11. ♕d2 b6 12. ♕b4? ♘e4 13. ♖c1 bc5 14. dc5 ♘c5∓; 9. ♘e5 c5 10. cd5 ♘fd5 11. dc5 ♗f6 12. ♗b2 ♕c7 13. ♘c4 ♕c5=; 9. ♘e1 b6 10. ♘d3 ♘d3 11. ♕d3 ♗a3 12. ♘a3 ♗a6=] a5 10. ♗b2±; 8. ♗b2!?; **7... c5**!? Tartakower

[2] **8. ♘e5** ♗d7 [8... ♘e5 9. de5 ♘e4 (9... ♘d7 10. ♗b2±) 10. f3 ♘c5=] 9. cd5 ed5 10. ♘c3 ♗e8 11. ♗g5 ♘e4 12. ♗e7 ♘e7 13. ♖c1 ♘g6= Vladimirov—Smislov, SSSR (ch) 1961; **8. ♗a3** ♗a3 [8... ♘b4 — 7... ♘a6] 9. ♘a3 ♕e7 10. ♕c1 ♗d7 11. ♕b2 ♘e4 [11... ♖ad8 12. ♖ac1?! ♗e8 13. e3 ♘e4 14. ♘c2 g5∞ Bilek—Toluš, Budapest 1959; 12. e3!? △ ♘c2±] 12. ♘b5 ♗e8 13. ♘d2 a6 14. ♘c3 ♖d8 15. e3 ♗f7= Janošević—Puc, Jugoslavija (ch) 1955

[3] Mikenas—Ragozin, SSSR (ch) 1949

[4] **8. ♘e5** ♗b7 9. ♘d2 c5 10. ♘df3 ♘e4 11. e3 a5 12. ♗b2 ♗d6 13. ♖c1 ♕e8 14. ♘d2 ♘d7 15. ♘d7 ♕d7= Forintos—Spaski, Varna 1958; **8. ♕c2** c6 — 7... c6

[5] **9. ♘c3** c6 10. ♖c1 ♕e8 11. ♘e5 ♘e4 12. ♘e4 de4 13. f3 ef3 14. ef3 ♘d7 15. ♘d3 ♕f7 16. ♕e2± Smejkal—Kolarov, Luhačovice 1971; **9. cd5**!? ed5 10. ♘e5±

[6] **9... a5** 10. a3 ♗d6 11. ♕c2 ♘e4 12. e3 ♘d7 13. ♘e1 ♕e7 14. ♘d3 ♖ac8 15. b4 [Flesch—Forintos, Hungary (ch) 1958] c5∞; 11. cd5! △ ♘e5±; **9... c6** — 7... c6

[7] 10... ♘a6 11. ♘e5 ♕e8 12. e3 ♖d8 13. ♕e2 ♗d6 14. ♘df3 ♘e4 15. ♘d3 ♕h5 16. ♖fe1± Petrosjan—Toluš, SSSR (ch) 1958

[8] **14. dc5** bc5 15. ♘e5 ♘e5 16. ♗e5 ♗f6 17. ♘f3 ♕e7 18. ♕b2 ♖fd8= Grefe—Byrne, USA (ch) 1977 — 24/121; **14. cd5**!±

[9] **8. e3** ♘e4 [8... ♗d7 9. ♗a3 ♗a3 10. ♘a3 ♗e8 11. cd5 cd5 12. ♘e5 ♘c6 13. ♘c2 ♖c8 14. ♘d3 ♖f7 15. f3 ♖fc7∞ Bolbochan—Guimard, Mar del Plata 1953] 9. ♕c2 ♘d7 10. ♗a3 ♘d6 11. ♘bd2 ♔h8 12. ♘e1 ♘f6 13. ♘d3 ♕e8 14. ♗b2 ♕h5 15. ♘f3 g5∞ Jovanić—Tomović, Jugoslavija (ch) 1956; **8. ♘c3** — A 95

[10] **9. cd5** ed5 10. ♘d7? ♗d7 11. ♗a3 ♘e4 12. ♗e7 ♕e7 13. e3 a5 14. ♘d2 a4 15. ♘f3 ab3 16. ♕b3 ♖a7∓ Filip—Szabo, Bucuresti 1953; **9. f4** ♘e4 10. ♗a3 ♗a3 11. ♘a3 ♘e5= Čiburdanidze—Ahmilovska, Tallinn (m) 1977 — 24/120

[11] 9... ♘e4 10. ♘d2 ♗f6 11. ♘f3 ♕e8 12. e3 g5 13. ♗a3 ♗e7 14. ♗e7 ♕e7 15. ♘fe5± Steinbaum—Guimard, Buenos Aires 1959

[12] **10. ♗a3**?! ♗a3 11. ♘a3 b6 12. ♖c1 ♗b7 13. ♕c2 ♖c8 14. ♕b2 ♕e7 15. b4?! a6 16. e3 b5 17. c5 e5∓ Köberl—Filip 1954; **10. f3** b6?! 11. ♗b2 ♗b7 12. ♘d2 c5 13. e3 ♖c8 14. ♕e2 dc4 15. bc4± Makagonov—Botvinik, SSSR (ch) 1940; 10... ♗d6=; **10. ♘d2** — 8. ♘bd2; **10. ♘c3** — A 95

[13] Wexler—Guimard, Buenos Aires 1959

[14] **8... ♘e4** 9. ♗b2 ♘d7 10. ♘e1 [10. e3 ♖f6 11. ♘e5 ♖h6 12. ♘e4 (12. ♘df3 ♘df6 13. ♘e1 ♕e8 14. ♘1d3 g5∞ Udovčić—Ortega, La Habana 1964) fe4 13. ♘g4 ♖g6 14. f3±; 11... ♘e5!?±] ♗g5 11. ♘df3 ♗f6 12. ♘d3 a5 13. ♘fe5± Ritov—Novotelnov, SSSR 1956; **8... ♗d7** 9. ♗b2 — 8. ♗b2; **8... b6** 9. ♗b2 — 8. ♗b2

[15] 10. ♗b2 — 8. ♗b2

[16] 10... ♘e4 11. ♘f3 [11. ♗b2 — 8. ♗b2] ♗f6 [11... ♔h8 12. ♗b2 ♗d6 13. e3 ♕h5?! 14. ♘fe5 ♕h6 15. ♕e2± O'Kelly—Peretz, Berga 1951] 12. ♗b2 b6 13. ♖c1 ♗b7 14. cd5 ed5 15. ♘fe5 ♖c8= Flesch—Kieninger, Beverwijk 1965; 12. ♗a3±

[17] **11. cd5** cd5 12. ♗b2 ♗a6 △ ♖c8=; **11. b4** ♘e4 12. ♕b3 ♗f6 13. ♘f3 ♗a6 14. cd5

ed5 15. ♗f4?! g5 16. ♗e3 ♗c4 17. ♕c2 ♕g6∓ Sliwa—Smislov, Moskva 1956; 15. ♗b2=

[18] 12. f3!?

[19] **13. ♘f3** ♘e4 14. e3 ♖c8 15. ♕e2 ♗d6= Malich—Möhring, Schwerin 1969; **13. f3**!?±

[20] **8... ♗d7** 9. ♘bd2 [9. ♘c3 — A 95] ♗e8 10. ♘g5 [10. ♘e5 ♘bd7 11. ♘df3 ♗d6 12. ♘d3 ♘g4 (12... ♗h5 13. ♘fe5 ♕e7 14. ♕c2 ♖ac8 15. ♖ac1 g5∞ Rossetto—Guimard, Buenos Aires 1960) 13. ♕c1 ♕e7 14. ♘fe5 h5 15. ♘d7 ♗d7∞ Milev—Guimard, La Habana 1962; 11... ♘e5!?; 11. ♘d3!?] ♕c8 11. f3 ♘a6 12. ♘h3 ♘c7 13. e4± Stoltz—Vlagsma, Praha 1946; **8... b6** 9. ♘bd2 ♗b7 [9... ♘bd7 10. ♘g5 ♘b8 11. ♘h3 ♘a6 12. ♘f3 ♗d7 13. ♘e5 ♗e8 14. ♖c1 ♖c8 15. ♘f4± Portisch—Railly, Tel Aviv (ol) 1964] 10. ♘e5 10. ♕c2 ♗d6 11. ♘e5 ♘bd7 12. ♘df3 ♕e7 13. ♖ac1 ♖ac8 14. e3 ♘e4 15. ♘d7 ♕d7 16. ♖fd1 ♕e7= Kupka—Kolarov, Luhačovice 1967; 10. ♘g5!?] ♘bd7 11. ♘d3 ♗d6 12. e3 ♕e7 13. ♕e2 ♘e4 [Malich—Padevski, Lugano (ol) 1968] 14. ♘f3±

[21] 10. ♘e1 b6! [10... ♘e4 11. ♘d3 — 10. ♘e5] 11. ♘d3 ♗a6 12. ♖c1 ♖c8 13. ♘f3 ♘e4 14. ♘fe5 ♘e5 15. ♘e5 ♗g5= Marović—Larsen, Zagreb 1965

[22] 10... ♘e5!?

[23] 11... b5?! 12. cb5 cb5 13. f3 ♘d2 14. ♕d2 ♕d8 15. ♖ac1± Portisch—Farago, Hungary (ch) 1965/66

[24] Honfi—Beszterscenyi, Hungary (ch) 1962

[25] **9. e3** ♗d7 10. ♘e5 ♗e8 11. f3 ♘d6 12. ♘d2 ♘d7 13. ♘d3 dc4?! 14. bc4 c5 15. f4± Najdorf—Guimard, Buenos Aires 1951; **9. ♘bd2** — 8. ♘bd2; **9. ♘c3** — A 95

[26] 10... fe4 11. e3 ♘f6 12. ♕c2 b6 13. ♘c3 ♗b7= Bakonyi—Henneberke, Hungary—BRD 1949; 11. f3±

[27] 12. ♗f3!?

[28] **15... c5** 16. dc5 ♗c5 17. ♔g2 ♗e3 18. ♖d1± Savon—M. Kovacs, Debrecen 1970 — 10/576; **15... ♗d6**!? Gufeld

[29] **8... ♘bd7** 9. cd5!±; **8... ♔h8** 9. ♘e5 ♘bd7 10. ♘d3 ♕e8 11. ♘d2 ♗d6 12. ♘f3 ♘g4 13. h3 ♘gf6 14. ♘fe5 ♘e4 15. ♔h2 ♗e7∞ Ilivicki—Guimard, Göteborg (izt) 1955; 13. ♗f4!±; **8... ♗d7** 9. ♗b2 [9. ♘e5 ♗e8 10. ♗a3 ♗a3 11. ♘a3 ♘bd7 12. ♘d3 g5∞ Gerusel—Tröger, BRD 1968] ♗e8 10. ♘g5±; **8... b6** 9. ♗a3 ♗b7 10. ♘e5 ♗a3 11. ♘a3 ♕d6 12. ♕b2 ♘bd7 13. ♖ac1 ♖ac8 14. b4 ♕e7 15. ♘d3 a6 16. ♘b1 b5 17. c5± Hort—Byrne, Bugojno 1978

[30] 9... ♘bd7 10. ♘d3 ♘e4 11. ♗b2! ♗f6 12. ♘d2 ♘d2 13. ♕d2 dc4 14. bc4 e5 15. e3 e4 16. ♘f4± Reshevsky—Rubinow, New York 1946

[31] 12. ♗b2 ♔h8 13. ♘d2 ♗d6 14. e3 ♖g8 15. ♖ae1± Ernst—Teschner, Essen 1948

[32] Ernst—Rautenberg, Weidenau 1947

[33] 9. ♗a3 ♗d7 10. ♗e7 ♕e7 11. ♘bd2 ♗e8 12. ♘e5 g5 13. ♘e4 de4 14. c5 ♗g6 15. f3± Dunkelblum—Kinzel, Venezia 1953; 9... ♘d7 10. ♗e7 ♕e7 — A 94

[34] 10. ♘bd2 ♕e8 11. ♘e5 ♘e5 12. de5 ♗d7 13. ♘f3 ♖c8 14. e3 g5∞ Krogius—Zamihovski, SSSR 1949; 10... ♖f6!? △ b6

[35] **10... b6** 11. ♘d3 [11. cd5 cd5 12. ♕c6 ♗a6 13. ♕e6 ♔h8 14. ♘d3 ♗b7∓] ♗b7 12. f3 ♘d6 13. ♘f4 ♖f6 14. ♘d2 ♖h6 15. ♖fe1± Kotov—Lisicin, SSSR (ch) 1948; **10... ♗g5** 11. e3 [11. ♕d3 ♕b6 12. cd5 ed5 13. ♘c2 ♖f7 14. f3 ♘d6 15. ♘c3 f4∞ P. Johner—Tarrasch, Pistyan 1922; 11. f4 ♗f6=; 11. ♘d3!?] ♘df6 12. ♘d2±

[36] 16. ♗b4± Ghitescu—Barendregt, Zagreb 1971

A 94 — **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d5 7. b3 c6 8. ♗a3**

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	. . .	♗e7[2]	♘bd2[3]	e3	♖c1	♘e1	♘d3	♘f3	♘fe5	±
	♘e4[1]	♕e7	♕f6	♘d7	g5	a5	b6	♗b7	♕e7[4]	
2	. . .	♕c1[5]	♘g5[6]	♘d2	♘f7	♗e7	♕c3	b4	♖ab1	±
	♗d7	♗e8	♗f7[7]	♘bd7	♖f7	♕e7	♖ff8	♔h8	a6[8]	
3	. . .	♗e7[9]	♘e5	♘d2	♘d7[11]	e3	♖c1	♕e2	cd5	±
	b6	♕e7	♗b7[10]	♘bd7	♘d7	♖ac8	c5	♘f6	♗d5[12]	
4	. . .	♘a3	♘c2[14]	cd5[16]	♘b4	e3	♘d3	♕c2	♘fe5	±
	♗a3	♕e8[13]	♘bd7[15]	ed5	♘e4	a5[17]	♔h8	♕h5	♘e5[18]	
5	. . .	. . .	♕c1[19]	♕b2	♖ac1	♖fd1[22]	e3	♘e5	de5[23]	±
	. . .	♕e7	♘bd7[20]	b6[21]	♗b7	a5	♘e4	♘e5		

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
6	. . .	♗e7[24]	♕c2[25]	♘c3[27]	♘a4	cd5	♖fc1	♕b2	e3	=
	♘bd7	♕e7	♘e4[26]	♘d6[28]	b6	cd5	♗a6	♖fc8	♕d8[29]	
7	. . .	♕c1	♘bd2[30]	♕a3	♖ac1	♖fd1	cd5	♘e1	♘df3[34]	=
	. . .	♘e4	♗a3[31]	b6[32]	♗b7	♕f6	ed5	a5[33]	f4[35]	

[1] **8. . . ♔h8** 9. ♗e7 ♕e7 10. ♕c2 ♘e4 11. ♘bd2 ♘d7 12. ♘e1 ♕g5 13. ♘df3 ♕h5 14. ♘d3 ♘df6 15. ♘fe5± Pirc—Nedeljković, Jugoslavija (ch) 1948/49; **8. . . a5** 9. ♗e7 ♕e7 10. ♘bd2 ♘bd7 11. ♕c2 ♘e4 12. ♘e1 b5?! 13. cb5 cb5 14. ♘e4 fe4 15. f3± Rabar—S. Vuković, Jugoslavija (ch) 1948/49

[2] 9. ♕c2 ♘d6 10. ♘bd2 ♘d7 11. e3 ♕e8 12. ♘e5 ♘f6 13. ♖ac1 ♗d7 14. ♘df3 ♕h5 15. ♘d3± Rossetto—Jauregui, Bariloche 1953

[3] 10. ♕c2 b6 11. ♘c3 ♗b7 12. ♘e5 ♘d6 13. e3 ♔h8 14. ♘e2 ♘f7 15. ♘f7± Platz—O'Kelly, Budapest 1952; 10. . . ♘d7= — 8. . . ♘bd7

[4] 17. f4± Hort—Bertok, Vinkovci 1970

[5] 9. ♗e7 ♕e7 10. ♕d3 [10. ♘bd2 ♗e8 11. ♘e5 ♘bd7 12. ♘df3 ♖d8= Tajmanov] ♗e8 11. ♘bd2 ♘e4 12. ♘e5 ♘d2 13. ♕d2 ♘d7 14. ♘d3 ♗h5 15. ♕e3 ♖ae8 16. ♘f4 ♗f7= Antunac—Smederevac Wijk aan Zee II 1970

[6] 10. ♘c3 ♘bd7 11. ♘g5 ♗f7 12. f3? ♗a3 13. ♕a3 dc4 14. bc4 ♘b6 15. ♕c5 ♘fd7 16. ♘f7 ♕f6!∓ Uhlmann—Guimard, Buenos Aires 1960

[7] 10. . . ♕d7 11. ♕e3±

[8] 17. a4 e5 18. de5 ♘e5 19. cd5 ♘d5 20. ♗d5 cd5 21. ♖bc1± Reshevsky—Gligorić, New York (m) 1952; 19. . . cd5!? △ ♘e4

[9] 9. ♕c1 ♗b7 10. ♕e3 ♘e4 11. ♗e7 ♕e7 12. ♘e5 c5 13. ♘d2 ♘c6 14. ♘c6 ♗c6 15. ♘f3 ♖ad8 16. ♘e5 ♗b7= Lengyel—Szilagyi, Hungary (ch) 1952

[10] **10. . . a5** 11. ♘d2 ♖a7 12. ♖c1 ♖c7 13. e3 ♗a6 14. ♖e1 ♖fc8 15. c5± Golombek—Donner 1954; **10. . . ♘bd7** 11. ♘c6 ♕d6 12. ♘e5 ♘e5 13. de5 ♕e5 14. ♘d2 ♗b7 15. ♘f3 ♕d6= Mödler—Mabbs, Leningrad 1960; 12. cd5!?; 11. ♘d3!?±

[11] **12. ♖c1** ♘e5 13. de5 ♘g4 14. ♘f3 c5∓; **12. ♘d3** c5=; **12. f4** c5=; **12. ♘df3** ♘e5 13. ♘e5 ♘d7=

[12] 17. ♗d5 ed5 18. ♘f3± Botvinik—Bronštejn, Moskva (m) 1951

[13] **9. . . ♗d7** 10. ♘c2 ♗e8 11. ♘ce1 ♗h5 12. ♘e5 ♘bd7 13. ♘d7 ♘d7 14. cd5 ed5 15. ♘d3 ♕f6= Gligorić—Guimard, Mar del Plata 1950; 13. ♘1d3!?±; **9. . . ♘bd7** 10. ♘c2 ♘e4?! 11. ♘b4 [11. ♘ce1 b6! 12. ♘d3 ♗a6 13. ♖c1 (13. cd5 ed5 14. e3 ♕e7 15. ♖e1 ♗d3= Andrić—Milić, Jugoslavija (ch) 1948/49) ♖c8 14. ♘fe5 ♘e5 15. ♘e5 ♗b7 16. f3 ♘f6 17. c5 ♘d7= Pogats—Schneider, Hungary 1952] ♕e8 12. ♘d3 g5 13. ♘fe5 ♕h5 14. e3 ♕h6 15. f3± Barcza—Dückstein, Wien 1961; 10. . . ♕e7= — 9. . . ♕e7; 10. ♕c1 ♕e7± — 9. . . ♕e7

[14] 10. ♕c2 ♘bd7 11. ♕b2 [11. ♘b1 ♕h5 12. ♘c3 dc4 13. bc4 e5 14. de5 ♘g4 15. e6 ♘c5∞ Uhlmann—Alster 1955; 14. e3!?] ♕h5 12. ♘c2 ♘e4 13. ♘ce1 ♘df6 14. ♘d3 g5 15. ♘fe5 ♘d7 16. f3 ♘ef6 17. ♖ae1 g4 18. e4± Marović—Lloyd, Bognor Reggis 1962; 11. . . b6!?

[15] 10. . . ♕h5 11. ♕c1 ♘e4 12. ♘ce1 g5? 13. ♘d3 ♘d7 14. ♘fe5 ♔h8 15. f3 ♘d6 16. e4± Petrosjan—Korčnoj, SSSR 1946

[16] 11. ♘ce1 dc4 12. bc4 e5=

[17] 13. . . g5!? △ g4

[18] 17. de5± Botvinik—Ragozin, SSSR (ch) 1939

[19] 10. ♘c2 ♘bd7 [10. . . ♗d7 11. ♘ce1 (11. ♕d2 ♗e8 12. e3 ♘bd7 13. ♘e5?! ♘e4 14. ♕a5 ♘e5 15. de5= Rossetto—Guimard, Mar del Plata 1954) ♗e8 12. ♘d3 ♘bd7 13. ♕c2 ♗h5 14. ♘fe5± H. Müller—Robatsch, Wien 1950] 11. ♘ce1 [11. cd5 cd5 12. ♘ce1 b6 13. ♘d3 ♗a6= Tajmanov] dc4 12. bc4 e5 13. de5 ♘e5 14. ♘e5 ♕e5 15. ♘d3 [15. ♖b1 ♘e4= Buljovčić—Marić, Jugoslavija (ch) 1967] ♕e7= van Scheltinga—Cortlever, Amsterdam 1948

[20] **10. . . ♗d7** 11. ♘c2 [11. b4?! ♗e8 12. ♖b1 a6 13. ♖b3 ♗h5 14. cd5 cd5∓ Uhlmann—Ivkov, Siegen (ol) 1970 — 10/99] ♗e8 12. ♘ce1 ♗h5 13. ♘d3 ♘bd7 14. ♕b2 ♘e4 15. ♖ac1 g5 16. ♘fe5 f4 17. f3± Vukić—Gašić, Sarajevo 1972; **10. . . b6** 11. ♕b2 ♗b7 12. ♖ac1 ♘a6 13. ♘e5 ♖ac8 14. cd5 ed5 15. ♘c2 ♘d7 [15. . . c5 16. ♘e3 g6 17. ♖fd1±] 16. ♘d7 ♕d7 17. ♘e1 ♕e7 18. ♘d3 ♘b8 19. b4± Sofrevski—Tot, Jugoslavija (ch) 1960; 12. . . ♘bd7 — 10. . . ♘bd7

[21] **11. . . ♘g4** 12. e3 ♘df6 13. ♖ac1 ♗d7 14. cd5 ed5 15. ♘c2 ♘e4 16. h3 ♘h6 17. ♘ce1 ♖f6 18. ♘e5 ♖af8 19. ♔h2 ♘f7 20. f3 ♘ed6 21. ♘1d3± Alatorcev—Konstantinopolski, SSSR (ch) 1948; **11. . . ♘e4** 12. e3 ♘d6 13. ♘e5 ♘e5 14. de5 ♘f7 15. f4 ♗d7 16. ♖ac1 ♖fc8 17. ♖f2 ♗e8 18. ♖fc2 dc4 19. ♘c4 ♖d8 20. ♗f3± Donner—Kieninger, Beverwijk 1951; 12. . . b6!?

[22] 13. ♘e1 c5 14. dc5 ♘c5 15. ♘f3 ♖fd8 16. cd5 ♗d5 17. ♘c4 ♖ac8= Petrosjan—Hoen, La Habana (ol) 1966 — 2/64

[23] Bilek—Marić, Bordeaux 1964

[24] 9. ♘g5 ♗a3 10. ♘a3 [10. ♘e6? ♕e7 11. ♘f8 ♘f8∓] ♕e7=

[25] 10. ♘bd2 b6 [10... ♘e4 11. ♖c1 (11. ♕c2 — 10. ♕c2) ♘df6 12. ♘e5 ♗d7 13. ♘e4 (13. f3 ♘d6 14. ♕c2 ♖ad8 15. ♕c3 g5∞ Kmoch—Euwe, Haag 1941) fe4 14. f3±; 11... a5!?] 11. ♕c2 ♗b7 [11... ♗a6 12. ♕b2 b5 13. cd5 cd5 14. b4± Andersson—Mariotti, Venezia 1974] 12. ♕b2 a5 13. ♖ac1 ♘e4 14. ♘e4 de4 15. ♘d2 e5= Ivkov—Božić, Jugoslavija (ch) 1952

[26] 10... b6 11. cd5 cd5 12. ♖c1 ♗a6 13. ♕b2 ♖ac8 14. ♘c3 ♖c7 15. ♘e1 ♖fc8= Božić—Nedeljković, Jugoslavija (ch) 1949

[27] 11. ♘bd2 ♕f6 [11... a5 12. a3 ♔h8 13. ♕b2 ♖g8 14. ♖ac1 ♘df6 15. ♘e4 de4 16. ♘e5 ♗d7 17. f3± Alatorcev—Čistjakov, SSSR 1946; 12... b6!?; 11... b6!?] 12. e3 b6 13. ♕b2 g5 14. ♘e5 ♘d2 15. ♘d7 ♘f3 16. ♗f3 ♗d7= Filip—Mariotti, Praia da Rocha 1969; 15... ♗d7!?

[28] **11... ♕f6** 12. e3 ♔h8 13. ♘e2 ♘g5 14. ♘g5!? [14. ♘e1 dc4 15. bc4 e5∞ Udovčić—Erić, Jugoslavija (ch) 1962] ♕g5 15. ♘f4±;
11... ♘df6 12. ♘e5± Bolbochan—Rubinstein jr, Cordoba 1951

[29] 17. ♘c3 ♘e4= Gligorić—Mariotti, Nice (ol) 1974

[30] 10. ♗e7 ♕e7 11. e3 [11. ♕a3 ♕f6 12. e3 dc4 13. bc4 e5= Bukić—Mariotti, Roma 1976; 11. ♘bd2 b6 12. ♘e1 ♗b7 13. ♘e4 fe4 14. f3 ef3 15. ♘f3 e5= Szily—Farago, Hungary (ch) 1965] ♘df6 12. ♘e5 ♗d7 13. f3 ♘d6 14. ♕a3 a6?! 15. ♘c3 ♖ae8± Barcza—Solmundarsson, Leipzig (ol) 1960; 11... b6=

[31] 10... ♘d6 11. e3 ♘f7 12. ♖d1 ♖e8 13. ♘e1 b6 14. ♗e7 ♕e7 15. cd5 cd5 16. ♕b2 ♗a6= Flor—Ragozin, Saltsjöbaden (izt) 1948

[32] 11... ♕f6 12. ♕b2 ♔h8 13. ♘e4 fe4 14. ♘e5 ♘e5 15. de5 ♕g5 16. f4 ♕g4= Egmond—Marrero, Groningen 1976/77

[33] 15... ♘d2!? 16. ♖d2 f4

[34] 16. e3!?

[35] 17. ♘d3 fg3 18. hg3= Szabo—Botvinik, Budapest 1952; 18. fg3!?

A 95 — 1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d5 7. ♘c3 c6

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	♘e5[1]	♕b3[2]	cd5	♘e4	de5	♗e3	♖fd1	♖dc1	♖c8	=
	♘bd7	♘e4	♘e5	cd5	fe4	b6	♗d7	♖c8	♕c8[3]	
2	♕b3	♘e5[5]	♘d7[6]	♖d1	cd5	♘a4	♘c5			=
	♔h8[4]	♘bd7	♘d7	♘b6	ed5	♘c4[7]	♕b6[8]			
3	♖b1	c5[10]	b4	♕c2	b5[12]	♗f4	♗c7	♗a5	e3	∞
	♕e8[9]	♕h5[11]	♘e4	♘d7	♗f6	♕e8[13]	♖f7	e5	g5[14]	
4	. . .	cd5[15]	♗f4	♘e5[17]	♖c1	♕d3	♗d2	♘d7[18]	f4	=
	♔h8	cd5[16]	♘c6	♗d7	♖c8	♘h5	♗d6	♕d7		
5	b3	♗b2[20]	e3[22]	♖c1[24]	♘e1	♘d3	♘e5	♘d7		=
	♕e8[19]	♘bd7[21]	♘e4[23]	♕h5	♕h6	♘df6	♗d7	♘d7[25]		
6	. . .	♘e5	♘d3[27]	♗b2	e3[29]	♘e2	a4	♗a3		∞
	. . .	♘bd7[26]	♘e4[28]	♗d6	♘df6[30]	♗d7	♕h5	♗a3[31]		
7	. . .	e3	♘e2	♘e5[34]	f3	♕c2	e4	♗g5	de5	±
	. . .	♘e4[32]	♘d7[33]	♔h8	♘ef6[35]	g5	fe4	♘e5	ef3[36]	
8	. . .	♗b2[37]	e3	a4[39]	♗c3	♘e5	de5	♕e2		=
	a5	♘e4[38]	♘d7	♘c3	b6	♘e5	♗a6	♕c7[40]		
9	. . .	♗b2[41]	♘e1[42]	f3	♗c3	bc4	e4	fe4	♗d4	=
	♘e4	♘d7	♗f6[43]	♘c3[44]	dc4	c5	fe4	♗d4	♖f1[45]	
10	♗f4	♕d3[47]	♘e5[49]	f3	♘d7	♗e5				∞
	♕e8[46]	♕h5[48]	♘bd7[50]	g5	♗d7	♗e8[51]				
11	♗g5	cd5[53]	♖b1[54]	♗e7	e3	♕c2	b4	♘e2[55]		±
	♘bd7[52]	ed5	♘e4	♕e7	♖f6	♖h6	g5			

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
12	♕c2	♗f4	♖ad1[58]	b3	♘e5[60]	♗f3[62]	c5	♘f7	b4	∞
	♕e8[56]	♕h5[57]	♘bd7	♘e4[59]	♘d6[61]	♕e8	♘f7	♕f7	♗f6[63]	
13	. . .	♗g5	e3[65]	♘e2	♘f4	♗f6	cd5	♖fc1	♘h4[68]	±
	. . .	♕h5[64]	♘bd7[66]	h6	♕f7	gf6[67]	cd5	♗d6		
14	. . .	. . .	e3	♘e2[69]	♗f6	cd5[71]	♘f4	♘d3	♕c3	±
	. . .	♔h8	♘bd7	h6[70]	♗f6	ed5	g5	♖g8	♗e7[72]	

[1] **8. ♘e1** dc4 9. e4⩲; 8. . . ♘bd7!?; 8. . . ♕e8!?; **8. ♕d3** ♘e4 [8. . . ♘bd7? 9. cd5±; 8. . . ♕e8!?] 9. ♘e5 ♘d7 10. ♘d7 [10. f4? ♘e5 11. fe5 b6 12. e3 ♗a6 13. b3 ♘c3 14. ♕c3 b5∓ Nielsen—Husak, corr. 1960] ♗d7 11. f3 ♘c3 12. ♕c3= Grünfeld—Tartakower, Teplice Šanov 1922

[2] **9. ♘d3**? dc4 10. ♘f4 ♘b6 11. e4 e5 12. de5 ♕d1 13. ♖d1 ♘g4∓ Schneider; **9. f4** ♘e5=; **9. ♘d7** ♗d7 10. ♕d3 [10. cd5 ed5 11. ♗f4 ♖e8 12. ♕d2 ♗b4 13. a3 ♗a5 14. b4 ♗c7= Beni—Stahlberg, Marianske Lazne — Praha 1956; 10. ♕b3 ♕b6 11. c5 ♕b3 12. ab3± Danielsson—Rometti, Buenos Aires (ol) 1939; 10. . . ♕c8 △ ♗e8=] ♕e8 11. ♗f4 ♘h5 [11. . . b5 12. c5±] 12. ♗e5 ♗f6 13. f4 ♗e7 14. c5 ♘f6 15. h3± Golombek—Tartakower, Karlovy Vary—Marianske Lazne 1948; 11. . . ♕h5=; 10. . . ♗e8!?; **9. b3**!?

[3] Filip—Szabo, Göteborg (izt) 1955

[4] **8. . . ♘bd7**?! 9. ♘g5 dc4 [9. . . ♘b6 10. c5 ♘c4 11. ♕c2±] 10. ♕c4 ♘b6 11. ♕b3 ♘fd5 12. ♘f3±; **8. . . ♕e8** 9. ♘e5 ♘bd7 10. ♘d3 ♔h8 11. ♗f4 ♘b6 [11. . . b6?! 12. ♕a4 ♗b7 13. ♖ac1 a6 14. ♕b3 ♖c8 15. c5 b5 (Vidmar—Tartakower, Groningen 1946) 16. a4±] 12. c5 ♘c4 13. ♕a4 ♘e4=

[5] 9. ♗f4 **♕e8** 10. a4 [10. ♖ad1 ♕h5 11. h3 ♘bd7 12. ♘e5 g5 13. ♘d7 ♘d7 14. ♗c7 ♗f6 15. e3 ♖g8 16. f3 ♕f7∞ Vidmar—Tomović, Zagreb 1940] a5 [10. . . ♘h5 11. ♗d2 ♘d7 12. a5± Lundin—Lundholm, Sverige 1942] 11. c5 ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♘e5 ♗f6 14. f3 ef3 15. ♖f3± Lundin—M. Steiner, Wien 1951; 13. . . ♘d7±; **9. . . ♘bd7** 10. a4 [10. ♘g5?! ♘b6 11. c5 ♘c4∓] b6 11. ♘g5 ♘b8 12. ♘h3 ♗a6 13. cd5 cd5 14. ♘b5 ♘c6= Smith—Werle, corr. 1949; **9. . . b6**!?

[6] **10. ♘d3**? dc4 11. ♕c4 ♘b6∓; **10. cd5** ed5 11. ♘d7 ♕d7 12. ♗f4 [Zimmermann—Rossolimo, Venezia 1949] ♗d6=; 11. . . ♘d7!? △ ♘b6

[7] 13. . . ♘a4 14. ♕a4 ♗e6=

[8] **14. . . b6** 15. ♘d3 ♗f6 16. ♕c2± Capablanca—Botvinik, Moskva 1936; **14. . . ♕b6**=

[9] **8. . . dc4**?! 9. ♘e5±; **8. . . a6** 9. c5 ♘e4 10. ♕c2 ♘d7 11. b4 ♘c3 12. ♕c3 g5 13. ♘e1 ♗f6 14. f4 g4 15. a4±↑≪ Barcza—Török, Budapest 1938; **8. . . ♘e4** 9. ♕c2 ♘d7 10. cd5 ed5 11. b4 ♘b6 12. b5 ♘c3 13. ♕c3 ♘c4 14. bc6 bc6 15. ♘e5± Szabo—Keller, Wien 1947

[10] **9. b4**?! dc4 10. ♘e5 ♘d5∓; **9. cd5** ed5?! 10. ♘e5 ♘bd7 11. ♘d3 ♗d6 12. ♗f4±; 9. . . cd5 △ ♘c6, ♗d7, ♖c8=

[11] 9. . . ♘bd7 10. b4 ♘e4 11. ♘e4 [11. ♕c2 ♗f6= Aljehin] fe4 12. ♘e5 ♗f6 13. ♗f4 g5 14. ♘d7 ♗d7 15. ♗d6± Gilman—B. Persitz, corr. 1966

[12] 12. ♗f4? g5 13. ♗c7 ♖f6 14. h3 ♖h6 15. ♖fe1 g4 16. hg4 fg4 17. ♘h4 ♘f2!∓→ Fine—Čistjakov, Moskva 1937

[13] **13. . . ♘dc5**? 14. ♘e4 fe4 15. ♗d6+—; **13. . . g5** 14. ♗c7 ♘dc5 15. ♘e4 ♘e4 16. bc6 b6 17. ♗e5± van den Berg—Donner 1950

[14] **16. . . ♘c3** 17. ♗c3 e4 18. ♘d2 ♘f8 19. f3± Reshevsky—Botvinik, Nottingham 1936; **16. . . g5** 17. bc6 bc6 18. ♕a4 g4∞ Aljehin

[15] **9. c5** ♘e4 10. ♕c2 ♘d7 △ ♗f6, e5=; **9. ♕c2** ♘e4 10. b4 ♘d7 11. c5 ♗f6 △ e5=

[16] 9. . . ed5 10. b4±

[17] 11. ♘b5 ♘h5∓

[18] 15. ♘c6 ♗c6 16. ♕f3 ♕e8!∓ Keres—Botvinik, Moskva 1947

[19] **8. . . ♘bd7** 9. ♘g5! ♘b6 10. c5 ♘e8 11. h4± Schwarz; **8. . . ♗d7** 9. ♗b2 ♗e8 10. ♘g5 ♕c8 11. f3 ♘h5 12. ♘h3 ♘d7 13. e4± Pomar—Aaron, Leipzig (ol) 1960; 9. . . b5!?

[20] **9. ♕d3** ♕h5 10. ♘e5?! ♘bd7 11. ♘d7 ♗d7 12. f3 ♔h8 13. ♗f4 ♗e8 14. ♕e3 ♕f7 15. c5?! ♘d7 16. b4 ♖g8∓↑ Matanović—Suarez, Buenos Aires 1961; **9. a4** ♘bd7 [9. . . a5 10. ♗f4?! ♘bd7 11. ♖c1 h6 12. c5? ♕d8∓ Hort—Mariotti, Venezia 1971 — 12/91; 10. ♗a3=] 10. ♗a3 ♗a3 11. ♖a3 ♔h8 12. cd5! ed5 13. b4±; 11. . . a5!?=; **9. ♕c2** ♕h5 10. ♘e5 ♘bd7 11. ♗f3 [11. ♘d7?! ♗d7 12. f3 ♖ad8 13. ♗f4 ♗e8 14. cd5 ♘d5 15. ♘d5 ed5∓ Kottnauer—Guimard, Praha 1946; 11. f3?! ♗d6 12. ♗f4?! g5 13. ♘d7 gf4 14. ♘f8 fg3 15. h3 ♗f8∓ Đaja—Tomović, Jugoslavija (ch) 1956; 11. f4!?] ♘g4 12. ♘g4 fg4 13. ♗g2 ♗f6 14. ♗e3 ♘b6 15. ♕d3 ♗d7= Dunkelblum—van den Tol, Baarn 1947

[21] 9. . . a5 10. e3 b5 11. ♖c1 bc4 12. bc4 ♗a6 13. ♘e5 ♘bd7 14. ♖e1 ♖b8 15. ♘a4± Šamkovič—Kopilov, SSSR 1958; 13. . . ♘fd7!?

[22] **10. ♘g5?!** ♗d6 11. f4 ♘g4 12. ♕d2 ♘df6 13. h3 ♘h6∓ Birjanis—Talj, SSSR 1951; **10. ♕d3** ♕h5 11. cd5 ed5 12. ♘d2?! ♘e4 13. f3 ♘c3 14. ♗c3 f4!∓ Flor—Botvinik, Leningrad (m) 1933; 12. ♘e1=; **10. ♕c2** ♕h5 11. e3 ♘e4 12. ♘e2 g5 13. ♘e5 ♘e5 14. de5 g4∞ Dorazil—Müller, Wien 1943

[23] 10... ♕h5 11. ♘e2 g5 12. ♘c1 ♘g4 13. ♘d3 ♖f6 14. h3 ♖h6 15. ♘fe5± Szabo—Fuller, Hastings 1949/50

[24] 11. ♘e2 a5 [11... ♘d6 12. ♘e5 dc4 13. ♘c4 ♘c4 14. bc4 ♗f6 15. f4±] 12. ♘f4 ♘df6 13. ♘e5 a4 14. ba4 g5 15. ♘fd3 g4∞ Simagin—Čistjakov, SSSR 1946

[25] Ivkov—Malagon, Lugano (ol) 1968

[26] 9... a5 10. ♕c2 ♘bd7 11. cd5 ed5 12. f4 [12. ♕f5 ♘e5 13. ♕e5 ♘g4 14. ♕c7 ♖f7 −+] ♘e4∞ Kan—Ragozin, SSSR (ch) 1937; 11. ♘d3!?

[27] **10. ♘d7** ♗d7 11. ♗f4 ♕h5 12. e3 g5 13. ♕h5 ♘h5 14. ♗e5 ♗e8 15. f4 h6= Foltys—Guimard, Praha 1946; **10. e3** ♘e5 11. de5 ♘d7 12. cd5 ed5 13. ♗b2 ♗d8!? [13... ♘e5 14. ♘d5 ♗d6 15. ♘b6 ab6 16. ♕d6±↑⧉ Šajtar—Guimard, Praha 1946] 14. f4 ♗b6 15. ♕d2 ♘c5=

[28] **10... ♕h5** 11. ♕c2 ♘e4 [11... g5 12. f3 ♗d6 13. e4±] 12. ♘e1 △ ♗b2, f3±; **10... b6** 11. ♗b2 ♗b7 12. ♖c1 ♖c8 13. ♖e1 ♗a8 14. e3 ♗d6 15. ♘a4 ♕e7∞ Incutto—Bronštejn, Mar del Plata 1960

[29] **12. f4** ♘df6 13. e3 b6 14. ♖c1 ♗b7=; **12. ♕c2** ♘df6 13. ♘e4 fe4 14. ♘e5 ♗e5?! 15. de5 ♘g4 16. h3 ♘h6 17. g4 ♕e7 18. f3± Steinitz—Zukertort, London 1872; **12. c5** ♗c7 13. f4 b6 14. ♖c1 ♗b7 15. ♘e4 de4 16. ♘e5 ♘f6= Bertok—Bronštejn, Zagreb 1965

[30] 12... g5 13. f3 ♘c3 14. ♗c3 ♘f6 15. ♕e2± Hübner—Mariotti, Sombor 1970

[31] Gudmundsson—Jauregui, Moskva (ol) 1956

[32] 9... ♔h8 10. ♗b2 ♘g4 11. ♘e2 ♕h5 [Lob—Puc, Beograd 1952] 12. h3±

[33] 10... g5 11. ♘e5△ f3±

[34] 11. ♘f4 ♗f6 12. ♗a3 ♖f7 13. ♖c1 dc4 [13... g5 14. ♘d3 △ ♘fe5, f3±] 14. ♖c4 e5 15. ♘h5 ♗e7 16. ♗e7 ♖e7 17. ♘e5 ♘e5 18. de5 ♖e5 19. ♘f4± Euwe; 11... ♗d6=

[35] 12... ♘d6!?

[36] 17. ef6±↑ Florian—Gonda 1951

[37] 9. a3 ♕e8 10. ♖b1 b5 11. cb5 cb5 12. a4 ♗a6 13. ab5 ♗b5 14. ♘b5 [14. ♘e5 ♗a6 15. ♕c2 ♘bd7∓ Pachman—Bondarevski, Saltsjöbaden (izt) 1948] ♕b5 15. ♗g5=

[38] 9... ♗d7 10. e3 ♗e8 11. ♘e2 ♗d6 12. ♘f4 ♕e7 13. ♕c2 ♘e4 14. ♘e5 ♘d7 15. f3 ♘g5 16. ♘fd3± Gligorić—Hug, Skopje (ol) 1972

[39] 11. ♕c2 ♘d6 12. ♘e2 ♖e8 13. ♘f4 ♗f8 14. ♘d3 ♘f7 15. ♖fd1 b6 16. ♘de5= Ungureanu—Bellin, Moskva 1977

[40] Spaski—Larsen, Leiden 1970

[41] 9. ♘e4 fe4 10. ♘e5 ♘d7 11. ♘d7 ♗d7 12. f3 ef3 13. ♗f3 ♗f6 14. ♗b2 ♗e8 15. e4 ♗g6= Szabo—Gereben, Sopron 1934

[42] 10. ♕c2 ♕e8 11. ♘e1 [11. ♖ae1? ♕h5 12. ♘d2 ♗g5∓] ♗f6=; 10... ♗f6=

[43] 10... ♘df6?! 11. ♘d3 ♗d7 12. f3 ♘c3 13. ♗c3 ♗e8 14. e3 ♘d7 15. ♕e2 ♗f7 16. e4± Sandor—Tipary, Hungary (ch) 1953

[44] 11... ♘d6 12. c5 ♘f7 13. e4 fe4 14. fe4 de4 15. ♘e4 e5 16. d5±

[45] 17. ♗f1 cd4 18. ♕d4 ♕f6= Tajmanov

[46] **8... dc4**? 9. ♘e5 ♘d5 10. ♘c4 ♘f4 11. gf4± Euwe; **8... ♘h5**?! 9. ♕d2 [9. ♗b8 ♖b8 10. ♘e5 △ e3±; 9. c5!?] ♘f4 10. gf4± Euwe; **8... ♘bd7** 9. cd5 [9. c5?! b6 10. b4 a5 11. a3 ♘e4∓↑; 9. ♘g5 ♘b8 10. c5?! ♘e4∓↑; 10. ♘f3=; 9. ♕d3 ♘e4 10. ♘e5 ♘e5 11. ♗e5 b6 12. f3 ♘c3 13. ♕c3 ♗a6 14. b3 ♗d6 15. ♗d6 ♕d6=] ed5 10. ♕c2 ♘e4=

[47] **9. ♘e5** ♘bd7 10. cd5 ed5 11. ♘d3 ♘b6 12. b4 ♔h8 13. a4 ♘c4 14. ♖b1 ♘e4 15. ♘e4 fe4= Lisicin—Ragozin, Moskva 1935; **9. c5** ♘e4 10. ♕c2 ♘d7 11. ♘e5 ♗f6 12. ♘e4 fe4 13. ♖ad1?! ♘e5 14. de5 g5 15. ♗e3 ♗e5∓ Kan—Konstantinopolski, Leningrad 1936; 13. ♘d7! △ ♗d6, e3=; **9. ♖b1**!? ♘bd7 10. cd5 [10. b4? dc4∓; 10. c5!?] ed5 11. b4±; 9... ♘e4!?=; **9. ♕c2** — 8. ♕c2

[48] 9... ♘bd7? 10. cd5±

[49] 10. ♖fb1 ♘e4∞; 10... a5!?

[50] 10... g5!? 11. ♗d2 ♘bd7 12. f4∞

[51] **13...** ♖**f7** 14. h3 f4 15. e4± Budo—Čistjakov, SSSR 1950; **13... ♗e8**∞

[52] **8... ♕e8** 9. ♕d3 [9. ♕b3 ♘bd7 10. ♖ad1 ♔h8 11. e3 ♕h5 12. ♘e2 h6 13. ♘f4 ♕f7 14. ♗f6 ♗f6 15. ♘d3 g5 16. ♘fe5 ♘e5 (Marini—Maderna, Argentina 1947) 17. de5±] ♔h8 10. ♖ab1 ♘bd7 11. b4 ♕h5 12. e3 e5 13. ♗f6 e4 14. ♗e7 ed3 15. ♗f8 ♘f8 16. cd5± Dubinin—Gorlanski, corr. 1965; **8... ♘a6** 9. e3 ♘c7 10. ♖b1 ♗d7 11. ♘e5 ♗e8 12. cd5 ed5 13. ♕c2 ♘d7 14. ♗e7 ♕e7 15. f4± Toran—Dreyer, München (ol) 1958; **8... ♗d7** 9. ♕c2 ♗e8 10. ♘e5 ♘bd7 11. cd5 cd5 12. ♗f6?! ♗f6 13. ♘d7 ♗d7 14. e3 ♕b6 15. ♖fc1 ♖ac8= Kestler—Tröger, Aibling 1965; 12. ♘d3!?±; **8... ♘e4**!? Tajmanov

[53] **9. ♕c2** ♘b6 [9... ♘e4 10. ♗e7 ♕e7 11. b3 b6 12. ♘d2 ♘c3 13. ♕c3 ♗b7 14. b4± Alatorcev—Konstantinopolski, SSSR (ch) 1937; 12... ♗b7=; 11. e3!?; 9... dc4!?] 10. c5 [10. cd5 cd5 11. ♘e5 ♗d7=] ♘bd7 11. b4 ♘e4

12. ♗e7 ♕e7 13. e3 e5 14. ♘e2 ♘ef6 15. ♘e5 ♘e5= Nej–Bronštejn, SSSR (ch) 1963; **9. ♕d3** ♘e4 10. ♗e7 ♕e7 11. ♕e3 b6 12. ♘e4 fe4 13. ♘d2 ♗a6 14. cd5 cd5 15. f3± Donner–Larsen, Lieden 1970; **9. e3** ♘e4 [9... b6?! 10. cd5 cd5 11. ♖c1 ♘e4 12. ♗e7 ♕e7 13. ♕a4 ♗b7 14. ♘e2 ♕d6 15. ♘f4 g5 16. ♘d3± Saidy–Spaski, Tallinn 1973 — 15/645; 14. ♘b5!?±] 10. ♗e7 ♕e7 11. ♕c2 ♘c3 12. ♕c3±

54 10. e3 h6 11. ♗f6 ♘f6 12. ♖b1 [12. ♘e5!? △ f4; 12. ♘e2!? △ ♘f4-d3] ♗d6 [12... ♘e4?! 13. ♘e5 ♗d6 14. f4 ♗e6 15. ♕e2 ♗e5 16. fe5 ♕e7 17. ♖bc1 ♖ac8 18. a3 c5 19. ♗e4± Najdorf–Gligorić, Saltsjöbaden (izt) 1948] 13. b4±; 10... ♘e4!?

55 Maderna–Castillo, Mar del Plata 1948

56 **8... dc4**?! 9. e4±; 9. ♖d1 △ ♘e5±; **8... ♘bd7**?! 9. cd5 [9. ♘g5 ♘b8 10. ♘h3 dc4 11. ♖d1 ♘bd7 12. e4 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♗e4 ♘f6 15. ♗g2 ♕e8 16. ♕c4± Sanguineti–Guimard, Mar del Plata 1946] cd5 10. ♗f4±; **8... a5** 9. ♘e5 ♘bd7 10. cd5 ed5 11. ♘d3 [11. ♕f5? ♘e5 12. ♕e5 ♘g4 13. ♕h5 g6–+] ♘e4 12. f3 ♘c3?! 13. bc3± Averbah–Hug, Palma de Mallorca 1972 — 14/124; 12... ♘d6±; **8... ♘e4!?** 9. ♘e5 [9. ♗e3 ♘d7 10. ♖ad1 ♕e8 11. ♘e5 (Bolbochan–Najdorf, Mar del Plata 1945) ♘e5=] ♘d7 10. ♘e4 fe4 11. ♗f4 ♗f6 12. ♘d7 [12. ♖ad1 ♗e5 13. ♗e5 ♘e5 14. de5 ♕e7= Smejkal–Larsen, Leningrad (izt) 1973 — 15/98] ♕d7 13. ♖ad1± Larsen; 10... ♘e5!?

57 9... ♘h5 10. e3 ♘d7 11. ♖fe1 h6 12. ♗c7 b6 13. cd5 ed5 14. e4!± Darga–Toluš, Hamburg 1960

58 **10. c5** ♘bd7 11. b4 ♘e4 12. b5 [12. ♖fe1?! g5 13. ♗c7 g4 14. ♘d2 ♗f6 15. e3 ♖f7∓↑ Muhitdinov–Čistjakov, Leningrad 1955; 12. ♘e4?! fe4 13. ♘e5 ♗f6 14. ♘d7 ♗d7 15. ♕d2 e5∓ Flor–Rjumin, Moskva 1936] ♘c3?! 13. ♕c3 cb5 14. c6!± Rjumin; 12... ♗f6!? △ g5∞; **10. ♖ae1** ♘bd7 11. b3 [11. ♘d2?! g5 12. ♗c7 ♘e8 13. ♗e5 ♘e5 14. de5 f4!∓ Steiner–Botvinik, Groningen 1946] ♘e4 12. ♘e5 [12. ♘e4 fe4 13. ♘e5 ♘e5 14. ♗e5 ♗f6 15. ♗f6 gf6! 16. f3 f5= Tajmanov] g5?! [12... ♗f6?! 13. f3±] 13. ♘d7 ♗d7 14. ♗e5 ♘d6 15. cd5 [15. c5 ♘f7 16. b4 (16. f4 ♘e5 17. fe5 ♖f7∓↑) ♘e5 17. de5 f4∓↑; 15. e3 ♘f7 (15... dc4 16. ♗d6 cb3 17. ♕b3 ♗d6 18. ♕b7±) 16. f4=] cd5 16. ♘d5! ed5 17. ♕c7 ♕e8 18. ♗d6 ♖c8 19. ♗d5 ♖f7 20. ♗f7 ♔f7 21. ♕b7 ♗d6 22. ♖c1± Tajmanov; 12... ♘d6!?∞

59 11... ♔h8 12. ♔h1 ♖g8 13. e3 g5 14. ♗c7 ♘e8 15. ♗e5 ♘e5 16. ♘e5 ♘f6 17. f3 ♗d6 18. e4 ♘d7 [18... de4?! 19. fe4 ♗e5 20. de5 ♘g4 21. ♗f3±] 19. g4 ♕e8 20. ♘d7 ♗d7 21. e5 ♗b4 22. gf5 ef5 23. cd5 ♗c3 24. dc6 ♗c6 25. ♕c3 ♕e6 [Judovič–Botvinik, Leningrad 1934] 26. f4± Pachman

60 12. ♘e4 fe4 13. ♘e5 **♗d6**?! 14. ♘d7?! ♖f4!∞; 14. ♘g6!± Tajmanov; **13... g5**?! 14. ♘d7 ♗d7 15. ♗e5 g4 16. ♕c3 ♖f5 17. f3± Tajmanov; **13... ♗f6**=

61 **12...** ♘**c3** 13. ♕c3 ♘e5 14. ♗e5 ♕e2 15. ♗f3 ♗b4 16. ♕b4 ♕f3 17. ♕d6±; **12... g5** 13. ♘d7 ♗d7 14. ♗e5 [14. ♘e4 gf4 15. ♘c5 ♗c5 16. dc5 fg3 17. fg3∞] ♘d6 15. cd5! [15. c5! ♘f7∓; 15. f3?! ♘f7∓] cd5 16. ♘d5 ed5 17. ♕c7 ♕e8 18. ♗d6 ♖c8 19. ♗d5 ♖f7 20. ♗f7 ♔f7 21. ♕b7 ♗d6 22. ♖c1± Tajmanov; **12... ♘g5** 13. f3 [13. h4 ♘e4 14. ♗f3 ♕e8∞ Rabinovič–Botvinik, SSSR (ch) 1927] ♘h3 14. ♗h3 ♕h3 15. e4±; **12... ♗f6** 13. ♘d7 ♗d7 14. ♘e4 fe4 15. f3 ♗d4 16. ♖d4 e5 17. ♗e5 ♕e5 18. ♕d2 ♗e6= A. Zajcev–Mijasaka, corr. 1970 — 9/77; 15. e3 △ f3±

62 13. cd5 cd5 14. ♘d7 ♗d7 15. ♘d5 ed5 16. ♕c7 ♕e8 17. ♗d6 ♖c8 18. ♕b7 ♗d6 19. ♕d5 ♕e6∓

63 Tajmanov

64 **9... dc4** 10. ♘e5? h6 11. ♗f6 ♗f6 12. e4 ♘d7 13. f4 c5∓; 10. ♖ad1±; 10. ♖fd1±; **9... ♘e4** 10. ♗e7 ♕e7 11. e3 ♘c3 12. ♕c3±; **9... ♘bd7** 10. cd5 ♘d5 11. ♗e7 ♘e7 12. e3 ♘g6 13. b4 e5 14. de5 ♘de5 15. ♘e5± Teschner–Kieninger, Essen 1948; **9... h6**!?

65 10. ♗f6 ♗f6 11. cd5 cd5 [11... ed5?! 12. e3 ♘d7 13. b4! ♘b6 14. b5± Čehover–Rjumin, Leningrad 1936] 12. ♘e5 ♗e5 13. de5 ♘c6 14. f4 ♗d7=

66 10... h6 11. ♗f6 ♗f6 12. ♘e2 ♘d7 13. ♘f4 ♕f7 14. ♘d3± Bolbochan–Guimard, Mar del Plata 1948

67 13... ♕f6 14. ♖ab1 ♗d6 15. b4± Rossetto–Castillo, Mar del Plata 1948

68 Marini–Guimard, Mar del Plata 1947

69 11. cd5 ed5 [11... cd5 12. ♘b5!±] 12. ♕f5? ♘e4 13. ♕g4 ♘e5–+

70 11... ♘e4!?

71 13. ♘f4 dc4 14. ♕c4 e5 15. de5 ♘e5 16. ♘e5 ♗e5 17. ♕b4! [17. ♖ad1 g5 18. ♘d3 ♗g7 19. e4 f4∓↑ Bolbochan–Guimard, Mar del Plata 1949; 19. f4∞] ♔h7 18. ♖ad1±

72 17. ♘fe5 ♘f6 18. f3 ♗e6 19. ♘c5 ♗c5 [Botvinik–Smislov, Moskva (m) 1958] 20. dc5!±

A 96 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6**

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	b3[1]	♗b2[3]	♘e1[5]	♘d3	a4	♘d2	e3	b4	♕e2	±
	c6[2]	♗d7[4]	♘a6	♖b8	♕e8	♘c7	♕g6	♕h6	d5[6]	
2	. . .	♗b2[7]	♘c3[9]	♗c3	♖c1[10]	b4	b5	♕b3	♘d2	±
	♘e4	♗f6[8]	♘c3	♘c6	♕e7	♗d7	♘d8	♘f7	c6[11]	
3	. . .	♘bd2	♗b2	♘e1[12]	e3[13]	♘c2	♘d4[14]	♗d4		=
	♕e8	♘c6	♗d8	e5	♗d7	ed4	♘d4	♗c6[15]		
4	. . .	♗b2	♘bd2	e3[18]	♘e1	♘d3	♖e1	d5	f4[21]	±
	. . .	♕h5[16]	♘c6[17]	g5[19]	♕h6[20]	♗d7	♖ae8	♘d8		
5	. . .	. . .	♘bd2[22]	a3	♘e1	e3	♘c2	♘d4[24]	♗d4	=
	. . .	a5	♘c6[23]	♗d8	e5	♗d7	ed4	♘d4	♗c6[25]	
6	♘c3	d5	cd5	♘d4	♕c2	♗h6	♖ae1	e4	♘e4[30]	±
	♘c6[26]	ed5[27]	♘e5[28]	♗d7[29]	g6	♖e8	♖c8	fe4		
7	. . .	♕c2[31]	♕c3[32]	♗e3[33]	♖ad1	b4	♕b3	c5	♘e1[34]	±
	♘e4	♘c3	♗f6	♘c6	♕e7	♘d8	♘f7	g5		
8	. . .	♕c2[35]	♖d1[37]	d5	de6	b3	a4	♗a3	e3[38]	±
	c6	♘bd7[36]	♕e8	♘b6	♗e6	♕h5	a5	♘c8		
9	. . .	♖e1[39]	♕c2[41]	♘e4[43]	♕b1	♕e4	g4	a3[45]	♕d4	±
	a5	♘e4[40]	♘c6[42]	♘b4	fe4	e5	ed4[44]	♘a6	♘c5[46]	
10	. . .	. . .	. . .	bc3[47]	e4	♕e4	♗g5[50]	♗h3	♗f6	±
	. . .	. . .	♘c3	♕e8[48]	fe4	♕f7[49]	♗f6	h6	♕f6[51]	
11	. . .	♕c2	a3[52]	d5[53]	♘g5	♖d1	dc6	♘f3	b3	±
	. . .	♘c6	e5	♘b8	c6	♘e8	bc6	♕c7	♘a6[54]	
12	. . .	b3	♗b2[55]	♖c1[56]	♕c2	e4	♘e4	♕e4	♕c2	±
	. . .	c6	♘a6	♘c7[57]	♖b8	fe4	♘e4	♗f6	♗d7[58]	
13	. . .	. . .	♗b2[59]	♕c2	♗c3[60]	e4	♕e4	h4	♗d2	±
	. . .	♘e4	♗f6	♘c3	c6[61]	fe4	♘a6	♘c7	d5[62]	

[1] 7. ♕c2 ♘c6 8. ♖d1 d5 9. ♘c3 ♘b4 10. ♕b3 a5 11. cd5 ed5 12. a3 ♘a6 13. ♗g5 c6 14. ♘e5 ♘c7 15. ♖ac1± Pelikan—Puiggros, Mar del Plata 1961; 7. **b4** c6 [7. . . ♕e8 8. ♕c2 ♘e4 9. ♘bd2 ♘d2 10. ♗d2 ♗f6 11. e4 ♘c6 12. ♗c3 e5 13. de5± Budo—Iljin-Ženevski, SSSR 1932; 7. . . e5 8. de5 de5 9. ♘e5 ♕d1 10. ♖d1 ♗b4 11. ♗b2 c6 12. ♘d2 ♘a6 13. ♘b3 ♗e6= Đaja—Dückstein, Gloggnitz 1970; 9. ♕b3±] 8. ♗b2 d5 9. c5 b6 10. ♘bd2 a5 11. a3 ab4 12. ab4 ♖a1 13. ♕a1 ♗a6 14. ♖e1 ♕c7 15. ♗c3 ♖e8± Smislov—Letzelter, Monte Carlo 1968

[2] 7. . . a5 8. a3 ♘a6 [8. . . c6 9. ♗b2 ♘a6 10. ♘bd2 ♗d7 11. ♘e1 ♗e8 12. ♘d3 ♘c7 13. e4 ♗h5 14. ♕c2 fe4 15. ♘e4± Eliskases—Sanguineti, Buenos Aires 1956] 9. b4 c6 10. ♘c3 ♘c7 11. ♗g5 e5 12. de5 de5 13. ♕b3 ♘e6 14. ♖ad1 ♕c7 15. c5± Panno—Sanguineti, Buenos Aires 1963

[3] 8. ♗a3 a5 9. ♘c3 — 7. ♘c3

[4] 8. . . ♕c7 9. ♘bd2 d5 10. ♘e5 b6 11. ♖c1 ♗b7 12. ♘df3 ♘e4 13. ♕c2 a5 14. a3 ♗d6 15. cd5± Udovčić—Marić, Jugoslavija (ch) 1957

[5] 9. ♘bd2 ♘a6 10. ♕c2 ♕e8 11. ♗a3 ♕h5 12. ♖ae1 ♖ae8 13. c5 dc5 14. dc5 f4 15. gf4 ♘d5∞→» Stahlberg—Milić, Beverwijk 1958

[6] Rejfíř—Milić, Baden 1957

[7] 8. ♘fd2 ♘d2 9. ♕d2 [9. ♘d2 ♗f6 10. ♘f3 ♕e7 11. ♗b2 g5 12. ♕d3 c5 13. e3 ♘c6 14. ♘e1 ♗d7 15. ♖d1 ♗e8= Schröder—Gerusel, Aibling 1965; 10. ♗b2± — 8. ♗b2] ♘d7 10. ♘c3 ♘f6 11. ♗a3 ♖b8 12. e4± Heinicke—Prins, BRD—Nederland 1954

[8] 8. . . ♘d7 9. ♕c2 [9. ♘bd2 ♘df6 10. ♘e4 ♘e4 11. ♘d2 d5 12. ♘f3 ♗d7 13. ♘e5 c6 14. ♕c2 ♗d6 15. ♖ad1± Chernev—Gladstone, New York 1944; 9. ♘c3 ♘df6 10. ♕c2

♗d7 11. ♘d2 d5 12. ♖ac1 c6 13. ♘f3 ♗e8 14. ♘e5 ♘d7 15. ♖fd1± Piro—Patt, Argentina 1947] ♘df6 10. ♘e1 ♕e8 11. ♘d3 ♗d8 12. f3 ♘g5 13. ♘d2 ♘f7 14. ♕c3 b6 15. e4± Keres—Lisicin, SSSR (ch) 1948

[9] **9. ♘bd2** ♘c6 [9... ♘d2 10. ♕d2 ♕e8 11. ♖fe1 ♕g6 12. ♖ad1 ♘c6 13. d5 ♘d8 14. de6 ♘e6 15. ♗f6± Eliskases—Estrada, Argentina 1954] 10. ♕c2 ♘d2 11. ♕d2 e5 12. de5 de5 13. ♖ad1 ♕e7 14. ♕c1 ♖d8 15. ♖d8 ♘d8= Eliskases—Adail 1945; **9. ♘fd2** ♘d2 10. ♘d2 ♘c6 11. e3 ♔h8 12. f4 ♕e8 13. ♘f3 ♗d7 14. ♕d2 ♕f7 15. ♖ac1± Milić—Prins, Argentina 1958

[10] 11. ♕c2 e5 [11... ♕e7 12. e4 g6 13. e5 de5 14. ♘e5 ♘e5 15. de5± Cruz—Foguelman, Argentina 1961] 12. de5 de5 13. e4 ♕e8 14. ♖ae1 ♕h5 15. ♕b2 f4= Cruz—Estrada, Punta del Este 1964

[11] Panno—Pachman, Mar del Plata 1955

[12] **10. ♕c2** e5 11. de5 [11. d5 ♘e7 12. ♖ae1 ♕h5 13. e4 ♘g6∓↑» Lisicin—Iljin-Ženevski, SSSR (ch) 1931] de5 12. e4 f4 [12... fe4 13. ♘e4 ♕h5 14. ♘f6 ♗f6 15. ♘d2 ♗h3= Goldberg—Iljin-Ženevski, SSSR 1932] 13. gf4 ♘h5∓↑» Budo—Iljin-Ženevski, SSSR (ch) 1931; **10. ♖e1** e5 [10... ♕g6 11. e3 ♕h6 12. e4 f4 13. e5 ♘e8 14. ♘e4 ♘e7 15. ed6± Lombardy—Ader, Mar del Plata 1957] 11. e4 f4 12. d5 ♘b4 13. ♕b1 [Šackes—Nejštadt, SSSR 1966] fg3 14. hg3 c5=

[13] 11. d5 ♘e7 12. c5 dc5 13. ♗e5 ♘ed5 14. ♘c4 c6 15. ♗b2 ♗e6∓ Devos—O'Kelly, 1937

[14] 13. ed4 f4!∓↑ Tajmanov

[15] Tajmanov

[16] **8... ♘e4** 9. ♘fd2 ♘d2 10. ♕d2 ♗f6 11. f4 ♘d7 12. ♘c3 c6 13. e4 fe4 14. ♘e4 ♕e7 15. ♖ae1± Prameshuber—Keller, Österreich 1967; **8... ♘c6** 9. ♕d3 ♕h5 10. a3 ♗d7 11. ♘bd2 ♖ae8 12. b4 ♗d8 13. c5 e5 14. de5 de5 15. ♕c4 [Sergejev—Panov, SSSR 1934] ♗e6 16. ♕b5 ♗c8∞ Gipslis; 9. ♘c3 — A 99; 9. d5!±↑

[17] **9... g5** 10. ♘e1 ♕g6 11. ♕c2 h5 12. e4 ♔f7 13. f4 ♘g4 14. ♕d3 ♔e8 15. ef5± Smejkal—Đukić 1968; **9... ♘bd7** 10. e3 [10. ♕c2 g5?! 11. d5! ♘c5 12. de6 f4 13. ♘d4± Vadasz—Sanchez, La Habana II 1967 — 4/82] ♖f7 11. ♖e1 ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♘d2 ♕d1 14. ♖ad1 d5 15. f3± Eliskases—Suarez, Argentina 1955

[18] 10. ♘e1 g5 11. ♘d3 ♗d7 12. e4 ♕d1 13. ♖ad1 fe4 14. ♘e4 ♘e4 15. ♗e4± Salo—Dückstein, Moskva (ol) 1956

[19] 10... ♗d7 11. ♘e1 ♕f7 12. ♘d3 ♖ae8 13. b4 a5 14. b5 ♘d8 15. a4± Bisguier—Rossolimo, USA (ch) 1966/67 — 3/83; 11... ♕d1± Milić

[20] 11... ♕d1 12. ♖d1± ⊥

[21] Eliskases—Pelikan, Mar del Plata 1956

[22] **9. ♕c2!?; 9. ♘c3!± — A 99**

[23] **9... c6** 10. ♘e1 ♘a6 [10... ♕h5 11. e4 ♕d1 12. ♖d1 fe4 13. ♘e4 ♘a6 14. ♘f6 ♗f6 15. f4± ⊥ Jovanić—Tot, Jugoslavija (ch) 1956] 11. ♘d3 ♗d7 12. f3 ♘b4 13. ♘f2 b6 14. a3 ♘a6 15. e4± Sanguineti—Ježek, Moskva (ol) 1956; **9... ♘bd7** 10. a3 ♕h5 11. ♖e1 ♘e4 12. e3 ♘df6 13. ♘e4 fe4 14. ♘d2 ♕g6 15. f3± Eliskases—Larsen, Mar del Plata 1958

[24] 14. ed4 f4∓↑ Tajmanov

[25] Averbah—Boleslavski, Zürich (ct) 1953

[26] **7... ♔h8** 8. ♕c2 c6 9. e4 fe4 10. ♘e4 ♘e4 11. ♕e4 ♘d7 12. ♖e1 ♖e8 13. ♗d2 ♗f6 14. ♗c3 ♘f8 15. ♖ad1± Koltanowski—Grob 1936; 7... ♖e8 8. ♖e1 [8. b3 ♘e4 9. ♗b2 ♗f6 10. ♕c2 ♘c3 11. ♗c3 ♘d7 12. ♖fe1 ♖b8 13. a4 b6 14. e4± Pachman—Canal, Venezia 1967] ♘bd7 9. e4 ♘e4 10. ♘e4 fe4 11. ♖e4 ♗f6 12. ♗f4 ♘b6 13. c5 ♘d5 14. ♗c1 c6 15. cd6± Bertok—Canal, Reggio Emilia 1967/68; **7... ♘bd7** 8. ♕d3 [8. ♕c2 ♕e8 — A 98] ♕e8 9. e4 ♕h5 10. ef5 ef5 11. ♗d2 c6 12. ♖ae1 ♗d8 13. b4± Eising—Prins, BRD—Nederland 1968 — 5/90

[27] 8... ♘e5 9. ♘d4 ♘c4 10. ♘e6 ♗e6 11. de6 c6 12. ♕b3 ♘a5 13. ♕c2± Schweber—Torgalsen, Argentina 1960

[28] 9... ♘b8 10. ♘d4 ♘a6 11. a3 ♘c5 12. ♕c2 ♘h5 13. ♗f3 ♗f6 14. e3 g6 15. b4± Rosselli—Znosko-Borovski, Nice 1931

[29] 10... ♘g6 11. ♕c2 ♘e8 12. f4 ♗f6 13. ♗e3 ♗d7 14. ♖ac1 ♘e7 15. ♖fd1± Larsen—Dreyer, La Habana (ol) 1966

[30] Grünfeld—Tartakower, Wien 1921

[31] 8. ♗d2 ♗f6 9. ♕c2 ♘c3 10. ♗c3 ♘c6 11. d5 ♘e5 12. ♘d4 ed5 13. cd5 [Schmidt—Sek, Polska (ch) 1976] g6=

[32] 9. bc3 ♘d7 [9... ♗f6 10. ♖d1 ♕e7 11. h4 ♘c6 12. e4 fe4 13. ♕e4 ♗d7 14. ♖b1± Rabinovič—Iljin-Ženevski, SSSR 1926; 9... g5 10. e4 g4 11. ♘e1 e5 12. ef5 ♘c6 13. ♗e4 ed4 14. f3 gf3 15. ♘f3± Šajtar—Louma, ČSSR 1947] 10. ♖d1 ♕e8 11. ♖b1 e5 12. ♘e1 e4 13. f3 ♘f6 14. ♗g5 ♗d7 15. ♖dc1 ♗a4= A. Steiner— Krivosz, Budapest 1924

[33] **10. b3** ♘c6 11. ♗b2 ♗d7 12. ♖ad1 ♕e8 13. ♕d2 ♕h5 14. ♖fe1 ♘e7 15. ♘e5!?∞ Suetin—Raškovski, Soči 1973 — 16/87; 14. e3!±; 11... e5!∞ Suetin; **10. b4** ♘d7 11. ♗b2 c5 [Savon—Raškovski, SSSR 1974] 12. ♕b3±; 10... c5!?

[34] Hasin—Simagin, SSSR (ch) 1956

[35] **8. ♖e1** ♘bd7 9. e4 ♘e4 10. ♘e4 fe4 11. ♖e4 e5 12. de5 ♘e5 13. ♘e5 de5 14. ♕d8 ♖d8 15. ♖e1 ♗e6 1/2 : 1/2 Idigoras—Pelikan,

Mar del Plata 1956; **8. b3** ♘a6 [8... ♗d7 9. ♗b2 d5 10. e3 ♗e8 11. ♘e2 ♘e4 12. ♘f4 ♗f7 13. ♘e5 ♕e8 14. f3 ♘f6 15. ♕d2± R. Garcia—Melamedoff, Argentina 1964; 8... a5± — 7... a5] 9. a3 ♗d7 10. ♖e1 ♘e4 11. ♕c2 d5 12. ♘e5 ♗e8 13. c5 ♗f6 14. b4 ♘c7 15. f3± Sumar—Espinoza, Lima 1959; **8. ♕b3** ♔h8 9. ♖e1 ♘a6 10. e4 ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♖e4 e5 13. ♖e1 ed4 14. ♘d4 ♗f6 15. ♗e3± Roos—Marić, Monte Carlo II 1967

[36] 8... ♘h5 9. e4 f4 10. g4 ♘f6 11. h3 ♘fd7 12. e5 d5 13. b3 ♘a6 14. a3 ♕e8 15. ♖e1 g5 16. ♗f1± Bertok—Nikolić, Jugoslavija (ch) 1969

[37] 9. e4 fe4 10. ♘e4 ♘b6 11. ♘f6 ♗f6 12. ♖e1 ♕c7 13. c5 ♘d5 14. cd6 ♕d6 15. ♘e5 ♗e5 16. de5± Penrose—Mardle, England 1951

[38] Eliskases—Letelier, Punta del Este 1951/52

[39] **8. a3** ♕e8 9. ♕c2 ♕h5 10. ♗g5 ♘c6 11. ♖fd1 e5 12. ♗f6 ♗f6 13. de5 de5 14. ♘d5 [Žuravlev—Šilov, SSSR (ch) 1967 — 5/89] ♗d8=; **8. ♕b3** ♘a6 9. ♖d1 ♕e8 10. ♗f4 ♕h5 11. ♖ac1 h6 12. ♕c2 g5 13. ♗d2 ♗d7 14. ♗e1 ♖ab8 15. a3 ♖f7∞ Sanguineti—Pelikan, Argentina 1954; **8. ♕d3** ♕e8 9. e4 fe4 10. ♘e4 ♕h5 11. ♗d2 e5 12. de5 de5 13. ♗c3 ♘c6 14. ♘f6 ♗f6 15. ♕d5± Wexler—Ivkov, Mar del Plata 1955; **8. e3**!? △ ♕e2 Knežević

[40] 8... d5 9. ♘e5 c6 10. cd5 ed5 11. ♕b3 ♘bd7 12. ♗f4 ♘e5 13. ♗e5 ♘d7 14. e3 ♘b6 15. ♖ac1± Foguelman—Sanguineti, Argentina 1965

[41] 9. ♘e4 fe4 10. ♘d2 d5 11. f3 ef3 12. ♘f3 c5 13. cd5 ed5 14. dc5 [14. ♗e3 c4! 15. ♘e5 ♘c6 16. ♘c6 bc6 17. b3 c3!∓ Notaroš—Marić, Novi Sad 1974 — 18/97] ♗c5 15. ♔h1 ♘c6 16. ♗g5 ♗e7= Marić

[42] 9... d5 10. e3 c6 11. a3 ♘d7 12. b3 ♗d6 13. ♗b2 ♕e7 14. ♘d2 h5∞ Sanner—Marić, Bordeaux 1964; 10. ♘e5±

[43] 10. a3 ♘c3 11. bc3 e5 12. e4 f4 13. c5 ♔h8 14. gf4 ef4 15. cd6 cd6= Szabo—Sanguineti, Buenos Aires 1953

[44] 13... ♗e6 14. a3 ♘a6 15. ♗e3 ♗c4 16. de5 d5 17. ♕c2 c5 18. ♖ad1± Ilivicki—Pachman, Praha (m) 1956

[45] 14. ♘d4 ♗h4 15. ♗e3 [15. ♘f5 ♗f2! 16. ♔f2 ♕h4 17. ♔f1 g6 18. ♗d2 gf5 19. ♕d4 ♕h2∓] ♖e8 16. ♕f3 [16. ♕f4 ♖f8 17. ♕e4 1/2 : 1/2 Reshevsky—Larsen, Santa Monica 1966 — 2/66] ♖f8 17. ♕h3 h5 18. ♘f5 hg4 19. ♕h4 ♗f5= Havski—Karasev, SSSR 1967

[46] 16. h3 ♗e6 17. ♕c3 ♗f6 18. ♕c2 a4 19. ♗e3 ♘b3 20. ♖ad1 ♘a5 21. ♘d2± Kavalek—Jamieson, Buenos Aires (ol) 1978

[47] 10. ♕c3 ♘c6 [10... c6 11. h4 ♘d7 12. e4 fe4 13. ♖e4 ♘f6 14. ♖e2 e5 15. de5 de5 16. ♘e5± Idigoras—Pelikan, Argentina 1955] 11. e4 [11. d5 ♗f6 12. ♕c2 ♘b4 13. ♕d2 e5 14. a3 ♘a6 15. b4±] fe4 [11... d5 12. ed5! ♗b4 13. ♕d3 ed5 (13... ♗e1 14. dc6 ♗b4 15. ♘e5 +—) 14. ♗g5 ♘e7 15. c5±→ Šašin—Korzin, SSSR 1966 — 2/67] 12. ♖e4 ♗f6 13. ♗f4± Tajmanov

[48] 10... g5 11. e4 g4 12. ♘d2 ♘c6 13. ef5 ef5 14. c5!? dc5 15. d5 ♘b8 16. ♘c4±; 14. ♘f1± Tajmanov

[49] 12... ♕h5 13. ♗f4 ♘c6 14. c5 g5 15. cd6± Esposito—Sanguineti, Punta del Este 1964

[50] 13. ♘g5 ♕f2 14. ♔h1 ♗g5 15. ♗g5 ♕f5∞

[51] 16. ♖e3± Matulović—Puc, Sarajevo 1960

[52] 9. e4 fe4 [9... ♘b4 10. ♕e2 fe4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♕e4 e5 13. g4 c6 14. h3 ed4 15. a3 ♘a6 16. ♘d4 ♘c5 17. ♕c2 ♗f6 18. ♗e3 a4 19. ♖ad1± Reshevsky—Udovčić, Maribor 1967 — 4/85] 10. ♘e4 e5 11. de5 de5 12. ♖d1 [12. ♘fg5 ♘e4 13. ♘e4 ♘d4 14. ♕d1 ♗e6 15. b3 (Pytel—Bednarski, Polska 1971 — 11/63) a4 16. ♗b2 ab3 17. ab3 ♖a1!∓ Pytel; 12. ♗e3 ♘b4 13. ♘f6 ♗f6 14. ♕b3 ♕e7 15. a3 ♘c6= Simagin] ♕e8 13. ♘f6 ♗f6 14. ♗e3 ♕h5 15. ♗c5± Tomović—Marić, Jugoslavija (ch) 1956

[53] 10. de5 de5 11. ♖d1 ♕e8 12. ♘b5 [12. ♘d5 ♗d8 13. ♗g5 ♕f7 14. ♗f6 ♗f6 15. ♕c3 ♗e6 16. ♘f6 ♕f6= G. Garcia—Asmundsson, Nice (ol) 1974] ♗d8 13. ♗e3 ♕h5 14. ♗c5 ♖e8 15. ♘d2± Maslov

[54] 16. ♗b2± Smislov—Filipowicz, Bath 1973

[55] **9. ♕c2** d5 10. e3 ♗d6 11. ♗b2 ♕e7 12. a3 b6 13. ♖fc1 ♘e4 14. ♘e5 ♘c3 15. ♕c3± Kočijev—Marić, Kapfenberg 1976 — 23/107; **9. ♗a3** ♕e8 [9... ♘a6 10. d5 cd5 11. cd5 e5 12. ♘e5 de5 13. d6 ♘b4 14. ♘b5 ♗d6 15. ♘d6 ♕e7 16. ♘c4± Antunac—Bednarski, Wijk aan Zee II 1973] 10. ♘e1 ♘bd7 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♗e4 e5 14. de5 de5 15. ♗e7 ♕e7 16. ♕e2 a4 17. ♘d3± Kovačević—Marić, Vinkovci 1976

[56] **10. a3** ♖b8 11. ♕d3 ♘c7 12. a4 ♘a6 13. e3± Gerschman—Sanguineti, Argentina 1963; **10. ♘e1** ♖b8 11. ♘d3 b5?! 12. ♗c6 bc4 13. bc4 ♘b4 14. ♗b5 ♕c7 15. ♗c1± Uhlmann—Pachman, DDR—ČSSR 1957; 11... d5±; **10. ♕c2** ♘b4 11. ♕b1 d5 12. a3 ♘a6 13. ♕c2 ♗d7 14. ♘e5± Webb—Minev, Albena 1977; **10. e3** ♘c7 11. ♕c2 b5 12. ♘d2 d5 13. ♘f3± Korčnoj—Bellin, Hastings 1975/76 — 22/124

[57] 10... ♕e8 11. e3 — A 99

[58] 16. ♘d2± Rossetto—Alvarez, Mar del Plata 1969

[59] 9. ♘e4 fe4 10. ♘e1 d5 11. f3 dc4 12. bc4 e5 13. d5 ef3 14. ♘f3 ♕e8 15. ♗b2± Hartston—Levy, Praia da Rocha 1969

[60] 11. ♕c3 ♘c6 12. ♖ad1 ♕e7 13. ♕c2 e5 14. de5 de5 15. e4 f4 16. gf4 ef4∞ Schumacher—Levy, Praia da Rocha 1969

[61] 11... ♘c6 12. e4 fe4 13. ♕e4 ♕e8 14. ♖fe1 ♕f7 15. ♖ac1± Lukić—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1956

[62] 16. ♕c2 dc4 17. bc4 ♗d4 18. ♘d4 ♕d4 19. ♖ad1 ♕g4 20. ♗c3 ♕c4 21. ♗e4 e5 22. ♗h7 ♔h8 23. ♗d3 ♕g4 24. ♗e5±↑ Ornstein—Levy, Haifa (ol) 1976

A 97 — 1. d4 f5 2. c4 e6 3. g3 ♘f6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♕e8

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	b4[1]	ba5	d5	de6	♘d4	h3	♕d3	♘f5		∞
	a5[2]	♘c6[3]	♘a5	c6	♕h5	♘c4	d5	♗b4[4]		
2	♖e1	♕c2[6]	♗e3[8]	♕c3	c5	cd6	♕b3	♗d2	♗g5[10]	±
	♘e4[5]	♕g6[7]	♘c3	♘d7[9]	♘f6	cd6	♘d5	b6		
3	. . .	cd5[11]	♕b3	e4	♘e4	♖e4	♗f4	♖e2	♕e3	=
	d5	ed5	c6	fe4	♘e4	♕d8[12]	a5[13]	a4	♗f6[14]	
4	. . .	♘e5	f3	♘d7	cd5	e4	fe4	♘e4	d5	±
	. . .	c6	♘fd7[15]	♘d7	ed5	fe4	de4	♕g6	cd5[16]	
5	. . .	e4[17]	♘e4	♖e4	♗f4	♕d2[19]	♖ae1	c5[20]		±
	♕h5	fe4	♘e4[18]	♘c6	♗f6	♔h8	♗d7			
6	. . .	e4[21]	♘e4	♖e4	♖e3[24]	de5	♘e5	♖e5	♗f4	±
	♕g6	fe4	♘e4[22]	e5[23]	♘c6	de5[25]	♘e5	♕f6	♗d6[26]	
7	. . .	. . .	. . .	. . .	♘h4[27]	♕e2[29]	♘f3	de5		=
	. . .	. . .	. . .	♘c6	♕f7[28]	♗f6	e5	de5[30]		
8	. . .	. . .	. . .	. . .	♖e1	♖e2[31]	de5	♕b3[33]	♕d3	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♘b4	e5[32]	♗g4	♕d3[34]	♘d3[35]	
9	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	♗e3[36]	♕d2[37]	de5	♘g5[38]	±
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f6	e5	a5	de5		
10	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	de5	ed6	♗e3	♕d5	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	e5	♗g4[39]	♗d6	♕f6[40]	♔h8[41]	
11	. . .	. . .	. . .	. . .	♕e2	♗d2[43]	de5	♘e5[45]	♗c3	∞
	. . .	. . .	. . .	. . .	♗f6[42]	e5	♘e5[44]	♗e5	♗c3[46]	

[1] 8. e4 fe4 9. ♘g5 d5 10. cd5 ed5 11. ♕b3 c6 12. ♘ge4 ♔h8 13. ♘c5 b6 14. ♘d3 ♗a6 15. ♕d1 ♘bd7= Purdy—Koshnitzky, (m) 1934; 8. **♘e1** ♘c6 [8... ♕h5 9. e3 ♕d1 10. ♘d1 e5 11. ♘c3 ♘c6 12. ♘c2 e4 13. f3 ef3 14. ♗f3 ♘d8 15. ♘d5 ♘d5= Köberl—Dely, Hungary (ch) 1963] 9. e4 e5 10. de5 ♘e5 11. ef5 c6 12. f4 ♘c4 13. b3 ♘b6 14. g4 d5 15. ♘d3 h5∞ Barta—Simagin, SSSR 1946; 8. **♕d3** ♘c6 9. e4 fe4 10. ♘e4 e5 11. de5 ♘e5 [11... de5 12. ♘fg5 ♘e4 13. ♗e4 ♗g5 14. ♗g5 ♕h5 15. ♗e3± Veresov—Iljin-Ženevski, SSSR (ch) 1931] 12. ♘e5 de5 13. ♗e3 c6 14. ♖fe1 ♕h5 15. ♘f6 ♗f6 16. ♕b3 ♕f7= Lozano—Kan, Haifa (ol) 1976; 8. **♗f4** c6 [8... ♘h5 9. ♗g5 ♗g5 10. ♘g5 h6 11. ♘f3 ♘c6 12. d5 ♘d8 13. de6 ♗e6 14. b3 ♘f6 15. ♘d4± Byrne—Rossolimo, USA (ch) 1962/63] 9. ♕b3 ♘bd7 10. a4 a5 11. ♘g5 e5 12. ♗e3 ♕h5∞ Szily—Farago, Hungary (ch) 1967; 8. **♗g5** ♘c6 [8... ♘e4 9. ♗e7 ♘c3 10. bc3 ♕e7 11. ♕b3 (11. ♕d3 ♘c6 12. ♘d2 e5 13. e3 ♗d7 14. ♘b3 f4 15. ef4 ef4= Rossolimo—Pachman, Hilversum 1947) c6 12. ♖ae1 ♘d7 13. e4 fe4 14. ♖e4 ♘b6 15. ♘d2± Opočensky—Pelikan 1935] 9. ♖e1 ♕h5 10. ♗f6 ♗f6 11. e4 e5 12. de5 de5 13. ♘d5 fe4 14. ♖e4 ♗g4 15. h3 ♗h3∞ Wexler—Ojanen, Mar del Plata 1953; 8. **e3**!?; 8. **♕b3**!?

[2] 8... **♘bd7** 9. c5 a5 10. cd6 cd6 11. ba5 ♖a5 12. ♕b3 ♗d8 13. ♗a3 ♖a6 14. ♘d2± Korolev—Matvik, SSSR 1963; 8... **♕h5** 9. ♕b3 [9. ♗b2 g5 10. e3 ♘bd7 11. ♘d2 ♕g6 12. ♕c2 e5 13. ♘d5 ♗d8 14. de5 ♘e5 15. c5 ♗e6∞ Gereben—Dückstein, Zürich 1960] ♔h8 10. c5 ♘c6 11. b5 ♘d8 12. ♗a3 ♘f7 13. ♖ac1

g5∞ Vaganjan—Andersson, Groningen 1968/69; 8... e5 9. de5 de5 10. ♘d5 ♗d8 11. ♗b2 e4=

[3] 9... ♖a5 10. ♘b5 ♗d8 11. ♕b3 ♘e4 12. ♘d2 d5 13. ♘e4 fe4 14. ♘c3 c6 15. ♗f4± Padevski—Petrovikis, Sofia 1967 — 4/86

[4] Kluger—Farago, Hungary (ch) 1968/69

[5] 8... ♘**bd7** 9. e4 fe4 10. ♘e4 ♘e4 11. ♖e4 ♘f6 12. ♖e1 ♕h5 13. ♗d2 ♗d7 14. h3 ♖ae8 15. ♘g5± Palermo—Pina, Argentina 1972; 8... ♘**a6**!? Pelikan

[6] **9. ♘e4** fe4 10. ♘d2 [10. ♘g5 d5 11. cd5 ed5 12. ♕b3 c6 13. ♘e4?! ♕f7 14. ♗g5 ♗g5 15. ♘g5 ♕f2 16. ♔h1 ♕d4∓ Martin—Piazzini, Argentina 1954; 13. f3!? Barcza] d5 11. f3 ♗f6 [11... e3 12. ♘f1±; 12. ♘b1!? Tajmanov] 12. fe4 ♗d4 13. e3 ♗b6 14. cd5 ed5 15. ed5 ♘d7⩲ Bilek—Milić, Gotha 1957; **9. ♕d3** ♕g6 10. ♗f4 ♘c6 11. ♖ad1 ♔h8 12. ♘b5 ♗d8 13. ♘d2 ♘d2 14. ♕d2 a6 15. ♘c3 ♗f6 16. d5 ♘d8 17. de6 ♘e6 18. ♘d5± Cvetkov—Hermann, Halle 1954

[7] 9... ♘c3 10. bc3 [10. ♕c3 ♗f6 11. ♗g5 ♗g5 12. ♘g5 e5 13. de5 de5 14. ♗d5 ♔h8 15. ♖ad1± Larsen—Nievergelt, Amsterdam (ol) 1954] ♕h5 11. e4 g5 12. ef5 g4 13. ♘d2 ♕f5 14. ♕f5 ♖f5 15. ♖e6! ♗e6 16. ♗b7± Foguelman—Estrada, Argentina 1969

[8] **10. b3** ♘c3 11. ♕c3 ♗f6 12. ♗a3 ♘c6 13. ♖ad1 ♗d7 14. ♕c1 a5 15. d5 ♘b4 16. de6± Flor—Sokolski, SSSR 1954; **10. ♗f4** ♗f6 11. ♖ad1 ♘c6 12. ♘b5 ♕f7 13. ♘c3 e5 14. ♗e3 ed4 15. ♘d4± Uhlmann—Johannessen, Leipzig (ol) 1960

[9] **11...** ♘**c6** 12. b4 ♗f6 13. b5 ♘d8 14. c5± Olafsson—Korčnoj, Hastings 1955/56; **11... ♗f6** 12. ♖ad1 ♘c6 13. ♕b3 a5 14. c5 a4 15. ♕a3± Averbah—Sokolski, SSSR (ch) 1954

[10] Averbah—Ragozin, SSSR (ch) 1954

[11] **9. ♗g5** c6 10. e3 h6 11. ♗f6 ♗f6 12. ♖c1 a5 13. a3 ♘d7 14. ♘d2 ♕e7 15. ♕c2 g5∞ Toran—Lipiniks, Buenos Aires 1955; **9. ♖b1** c6 10. cd5 cd5 11. ♘e5 ♘c6 12. ♗f4 ♗d7 13. ♖c1 ♘e5 14. ♗e5 ♘g4 15. e3 ♖c8± Fuchs—Rossolimo, München (ol) 1958; **9. ♘b5** ♘a6 10. ♗f4 ♗d7 11. ♘c3 c6 12. ♘e5 b5 13. cb5 cb5 14. e3 b4 15. ♘d7 ♕d7 16. ♘a4 ♖ac8 17. f3± DeFotis—Farago, Graz 1972

[12] 13... ♕f7 14. ♖e2 [14. ♘e5 ♕f2 15. ♔h1 ♗f6∞ Pelikan—Larsen, Mar del Plata 1958] ♘d7 15. ♗f4 ♗f6 16. ♖ae1 ♘b6 17. ♗d6 ♖d8 18. ♘e5 ♗e5 19. ♖e5± Portisch—Larsen, Zagreb 1965

[13] 14... ♘a6 15. ♖e2 ♘c7 16. ♖ae1 ♗f6 17. ♕b4± Ilivicki—Kotov, SSSR (ch) 1955

[14] **17. h3** ♘a6 △ ♘c7-b5= Tajmanov; **17. a3** ♗g4= Barcza—Benkö, Hungary (ch) 1956

[15] 10... ♘bd7 11. cd5 [11. e4 de4 12. ♘d7 ♕d7 13. fe4 e5 14. de5 ♘g4 15. ♕d7 ♗c5 16. ♗e3 ♗e3 17. ♖e3 ♗d7 18. ♖e2± Reško—Čistjakov, SSSR 1953] ed5 12. ♘d7 [12. ♘d3 ♗d6 13. ♗f4?! ♗f4 14. ♘f4 ♕e3 15. ♔h1 g5∓ Iliesco—O'Kelly, La Plata 1948; 13. e4!?∞ Gipslis] ♗d7?! 13. ♕b3±; 12... ♘d7± — 10... ♘fd7; 12... ♕d7!? Tajmanov

[16] 17. ♕d5 ♔h8 18. ♗g5 ♖f5 19. ♕d2±⟳ Bertok—Spaski, Varna 1958

[17] **9. ♗g5** ♘c6 10. ♗f6 ♗f6 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♗d7 13. ♖c1 ♖ae8 14. d5 ♘d8 15. ♘f6 ♖f6 16. de6 ♖fe6 1/2 : 1/2 Malich—Hort, DDR—ČSSR 1972; **9. b3** ♘c6 [9... ♘bd7 10. ♕c2 e5 11. de5 ♘e5 12. ♘e5 de5 13. ♘d5 ♗c5 14. ♘f6 ♖f6 15. ♗f3 ♕e8= Rabar—Nikolac, Opatija 1953] 10. d5 ♘e5 11. ♘e5 de5 12. e4 ♕d1 13. ♖d1 ed5 14. ♘d5 ♘d5 15. cd5 ♗d6 1/2 : 1/2 Tajmanov—Spaski, SSSR (ch) 1958

[18] 10... ♘c6 11. ♗f4 [11. ♘f6 ♗f6 12. ♗f4 ♕f5 — 8... ♕g6; 11. ♘c3 ♘d8 12. b3 ♗d7 13. ♘e2 e5 14. ♘c3 ♘c6 15. de5 de5 16. ♘d5± Johannessen—Dückstein, Bergendaal 1960] h6 12. c5 [12. h4 ♘g4 13. ♘h2 e5 14. de5 de5 15. ♗e3 ♕g6= Bukić—Dückstein, Palma de Mallorca 1965; 12. ♘c3 g6 13. ♗e3 e5 14. de5 de5 15. ♘d5± Gligorić—Dückstein, Zürich 1959; 12. ♕d3 ♔h8 13. ♘c3 ♗d7 14. ♘h4 ♖f7 15. ♗f3± Pomar—Dückstein, Gurten Kulm 1962] ♘e4 13. ♖e4 g5 14. cd6 cd6 15. ♗d2 e5 16. ♕b3 ♔h8 17. de5 d5 18. ♕d5 ♗f5 19. ♗c3!± Uhlmann—Dückstein, DDR—Österreich 1956

[19] **13. ♖e1** g5 14. ♘g5 ♕d1 15. ♖ad1 ♘d4= Las Heras—Palermo, Argentina 1964; **13. ♘g5** ♕d1 14. ♖d1 ♘d4 15. ♖ed4 e5 16. ♖4d2 ef4 17. ♗d5 ♔h8 18. ♘f7 ♔g8 19. ♘d6 ♔h8 20. ♘f7 ♔g8= Kržišnik—Erić, Jugoslavija (ch) 1962

[20] Keres—Simagin, SSSR (ch) 1951

[21] **9. ♕d3** ♘a6 10. ♗f4 c5 11. dc5 ♘c5 12. ♕c2 ♘fe4 13. ♖ad1 e5 14. ♘d5 ♗d8 15. ♗c1 f4 16. b4 ♗f5∞ Martin—Pelikan, Argentina 1954; **9. ♗g5** ♘c6 [9... ♘bd7 10. e4 fe4 11. ♘e4 ♗d8 12. ♘c3 h6 13. ♗f4 ♘h5 14. ♗e3 ♕f7 15. ♕d3 ♘hf6 16. ♖e2± Kestler—Letzelter, Skopje (ol) 1972] 10. ♖c1 e5 [10... ♔h8 11. d5 ♘e5 12. ♗f6 ♘f3 13. ef3 ♖f6 14. f4 ♗d8 15. ♕a4 a6 16. ♖e2± Kuzmin—Filipowicz, Zinnowitz 1971] 11. d5 ♘d4 12. ♗e3 ♘f3 13. ef3 ♘h5 14. f4 ef4 15. gf4 ♕h6= Reilly—Heidenfeld, Madrid 1960; **9. ♕b3** c6 [9... ♘bd7 10. ♘g5 ♘b6 11. c5 ♘g4 12. cb6 ♗g5 13. bc7 d5 14. e3± Martin—Lipiniks, Buenos Aires 1955] 10. d5 ♘a6 11. dc6 ♘c5 12. cb7 ♗b7 13. ♕d1 [Đukanović—Pavlović, Jugoslavija 1974 — 18/98] ♘fe4 14. ♗e3±; 9... ♘a6!?; **9. b3** ♘c6 [9... ♘bd7 10. ♗b2 c6 11. ♕c2 ♘e4 12. e3 ♘df6 13. c5 ♘g4 14. cd6 ♗d6 15. ♖f1± Keene—Corden 1971] 10. d5 ed5 11. ♘d5 ♘d5 12. ♕d5 ♗e6 13. ♕d2 f4 14. ♗b2 ♖f7 15. ♘d4± Füster—Olafsson, Portorož (izt) 1958; **9. b4**!?

[22] 10... ♘c6 11. ♘f6! [11. ♘eg5 e5! 12. de5 de5 13. ♘e5 ♘e5 14. ♖e5 ♗d6⩲] ♗f6 12. ♗f4 ♕f5 13. ♕d2 ♔h8 14. d5 e5 15. dc6 ef4 16. ♘d4 ♗d4 17. ♕d4 f3 18. ♖e7± Krogius—A. Zajcev, SSSR 1961

[23] 11... ♕e4 12. ♘h4 ♕h4 13. gh4 ♗h4 14. ♗e3±

[24] **12. ♕e2** ♗f5 13. ♘h4 ♗h4 14. ♖h4 ♘c6 15. de5 de5= Euwe—Bronstein, Zürich (ct) 1953; **12. ♖e1** ♘c6 — 11... ♘c6

[25] **13... ♘b4** 14. ed6 ♗d6 15. ♖c3 ♘a6 16. ♗e3± Wexler—Behrensen, Argentina (ch) 1964; **13... ♗g4** 14. ed6 ♗d6 15. c5! ♗e7 16. b4 ♗f6 17. ♗b2± Koblenc

[26] 17. ♖e4 ♕b2 18. ♖e2 ♕f6 19. ♗d6 cd6 20. ♕d5 ♔h8 21. ♖ae1± Krogius—Šilov, SSSR 1962

[27] **12. ♖e3** ♗f6 13. b3 [13. d5 ed5 14. cd5 ♘e5 15. ♘e5 ♗e5 16. ♖b3 ♗f5! 17. ♖b7 ♗c2 18. ♕d2 ♖ae8 19. ♖c7 ♗d3⩲→ Koblenc—Talj, SSSR 1957] e5 14. ♗b2 e4 15. ♘d2 ♗d4∞ Fricker—Winiwarter, Reggio Emilia 1958/59; **12. ♖e2** ♗f6 [12... ♕h5 13. d5 ♘d8 14. de6 ♘e6 15. ♕d5± Rajković—Westerinen, Skopje 1971] 13. ♗e3 e5 14. c5 ♕h5 15. de5 de5 16. ♕b3 ♔h8 17. ♖ee1∞ Crouch—Rumens, London 1977

[28] 12... ♗h4 13. ♖h4 ♕f6 [13... e5 14. de5 de5 (14... ♘e5 15. ♗e4 ♗f5 16. ♗b7 ♖ab8 17. ♗d5 ♔h8 18. b3 ♗g4 19. ♕d4 ♗f3 20. ♗f4 c6 21. ♗e4! ♗e4 22. ♗e5± Bobocov—Brückner, Halle 1954) 15. ♗e3 ♗f5 16. ♕d5± Foguelman—Palermo, Argentina 1965] 14. ♖f4 ♕e7 15. ♖f8 ♕f8± Dunkelblum—Petersen, Varna (ol) 1962

[29] 13. ♖f4 ♗f6 14. ♘f3 h6 15. ♖e4 e5 16. d5 ♗f5∓ Savon—Katalimov, SSSR 1961

[30] R. Garcia—Pelikan, Santa Fe 1956

[31] **13. a3** ♘c2 [13... ♘d3 14. ♖e3 ♘c1 15. ♖c1 ♗f6= Gudmundsson—Mühring, Moskva (ol) 1956] 14. ♘h4 ♗h4 15. ♗e4 ♘e1! 16. ♗g6 ♘f3 17. ♔g2 hg6 18. gh4 ♘h4 19. ♔g3 ♘f5 20. ♔g2 b6∓↑ Nejkirh—Larsen, Portorož (izt) 1958; **13. ♗d2** ♘c2 14. ♘h4 ♗h4 15. ♗e4 ♘e1 16. ♗g6 ♘f3 17. ♔g2 hg6 18. gh4 ♘h4 19. ♔g1 ♘f3 20. ♔g2 ♘d4∓→ Reilly—Heidenfeld, Ireland 1968 — 6/132

[32] **13... ♕d3** 14. ♕d3 ♘d3 15. ♗g5±; **13... ♕h5**!? 14. ♕b3 ♘c6 Tajmanov

[33] 15. ed6 ♗d6 16. ♕b3 ♕d3∞ Minev—Mititelu, Warszawa 1961

[34] **15... ♕h5** 16. ♗f4 g5 17. ed6 ♗f6 18. c5 ♔g7 19. ♖e7± Gufeld—Katalimov, SSSR 1956; **15... ♘c6**!?

[35] 17. ♖e3 ♘c1 18. ♖c1± Nejkirh—Minev, Sofia 1954

[36] 13. ♗f4 ♕f5 [13... ♘b4 14. ♖e2 ♗d7 15. ♕d2 a5 16. ♘e1± Henneberge—Smederevac, Beverwijk II 1964] 14. ♕d2 e5 15. de5 de5 16. ♘e5 ♘e5 17. ♗e5= Gerusel—Johannessen, Amsterdam II 1969

[37] 14. de5 de5 15. ♕b3 ♖b8 16. ♗c5 ♖d8= Dunkelblum—Camilleri, Leipzig (ol) 1960

[38] Reilly—Lorrain, Leipzig (ol) 1960

[39] 13... ♔h8!? 14. ed6 ♗d6 15. ♗e3 ♗g4 — 13... ♗g4

[40] **15... ♕f7**? 16. ♘g5±; **15... ♔h8**!? 16. ♘h4 ♕h5⩲ Porath—Sköld, Varna (ol) 1962

[41] H. Kramer—Cortlever, Amsterdam (ol) 1954

[42] 12... e5? 13. de5 ♗g4 [13... ♗f5 14. ed6 ♗e4 15. de7 ♘e7 16. ♘h4+— Tajmanov] 14. ♘h4 ♗e2 15. ♘g6 hg6 16. ed6 ♗d6 17. ♖e2± O'Kelly—H. Martin, Zürich 1960

[43] **13. c5** e5 14. de5 de5 15. ♕c4 ♔h8 16. ♗e3 ♗e6∞ Roessel—Rovn, München (ol) 1958; 15... ♕e8!?; **13. ♗f4** d5 14. cd5 [14. ♖e3? ♘d4 15. ♘d4 ♗d4 16. ♖d3 ♗f2! 17. ♔f2 e5 18. ♗d5 ♔h8∓ Loktev—Corni, SSSR 1973] ed5 15. ♖e3 ♘d4 16. ♘d4 ♗d4 17. ♗d5 ♔h8= Pomar—Johannessen, Varna (ol) 1962

[44] 14... de5 15. ♗c3 ♗f5 16. ♘h4 ♗h4 17. ♖h4 ♖ae8 18. ♕e3 [18. ♗d5 ♔h8 19. ♕e3 ♕d6 20. ♖e1 ♗g6= Bertok—Smederevac, Jugoslavija (ch) 1959] h6 19. b4! ♕f6 20. b5 ♘d8 [Aronson—Talj, SSSR (ch) 1957] 21. c5!±

[45] 15. ♗c3!?

[46] 17. bc3 c6 18. ♖e7 [18. ♖d1 ♗f5 19. ♖ed4 ♖f6= Tajmanov] ♗g4! 19. f3 ♗f5 20. ♖b7 ♗d3 21. ♕f2 ♗c4 22. ♖a7 ♖a7 23. ♕a7 c5⩲ Matulović—Milić, Jugoslavija (ch) 1959

A 98 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♕e8 8. ♕c2**

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	. . .	d5[2]	♕b3[4]	de6	♕c2	♘b5[5]	♘bd4	b4[7]		±
	♘c6[1]	♘b4[3]	♘a6	♘c5	♗e6	♗d8	♘fe4[6]			
2	. . .	e4[8]	♘e4	de5	♘f6[11]	♗e3	♘d2[12]	♗d4		=
	♕h5	fe4[9]	e5[10]	de5	♗f6	♘c6	♘d4[13]	ed4[14]		

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
3	. . .	. . .	de5	♘d5[15]	cd5[17]	ef5[18]	♕b3	♗e3		∞
	. . .	e5	de5	♘d5[16]	♗d6	♗f5	♘d7	h6[19]		
4	. . .	b3	♗a3[21]	d5[23]	♖ad1[24]	♘d4[25]	♘db5	c5	cd6[26]	±
	. . .	♘c6[20]	♗d7[22]	♘d8	♖f7	e5	♘e8	♗f8		
5	. . .	. . .	♗a3[27]	♖ae1[29]	e4	♘e4	♕e4[30]			±
	. . .	c6	♘a6[28]	♗d7	fe4	♘e4				
6	. . .	. . .	♗b2[31]	♖ae1[33]	a3	e4	de5	♘e5		∓∓
	. . .	a5	♘a6[32]	c6	♗d8	e5	de5	♘c5[34]		
7	. . .	♗g5	♖ad1[36]	de5	♗f6	c5	♘d5	♕c5	♗f3[39]	±
	. . .	♘c6[35]	e5[37]	♘e5[38]	♗f6	dc5	♕f7	♘f3		

[1] **8. . . c6** 9. e4 [9. b3 ♘a6 10. a3 ♕h5 11. b4 ♗d7 12. ♗f4 h6 13. c5 dc5 14. dc5 ♘d5 15. ♗e5± Olafsson—Milić, Marianske Lazne 1961; 9. . . ♕h5 — 8. . . ♕h5] ♕h5 10. ♖e1 fe4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♕e4 ♘a6 13. ♗f4± Forintos—Androvitzky, Hungary 1955; **8. . . d5** 9. ♘b5 ♗d8 10. ♗f4 ♘a6 11. ♕b3 ♔h8 12. ♖ac1 ♕e7 13. a3 ♘e4 14. ♘c3 c6 15. ♕c2± Heinicke—Török 1939; **8. . . ♗d8** 9. e4 fe4 10. ♘e4 ♘c6 [10. . . ♘e4 11. ♕e4 ♘d7 12. ♖e1 ♘f6 13. ♕e2 ♖f7 14. ♘g5 ♖e7 15. f4± Heemsoth—Lipiniks, corr. 1966; 10. . . e5 11. de5 de5 12. ♘fg5 ♗f5 13. ♕b3 ♘e4 14. ♘e4± Stöckl—Müller, Wien 1934] 11. ♗g5 ♘e4 12. ♕e4 ♖f3 13. ♗d8 ♖f7 14. ♗g5 e5 15. de5± Frydman—Apscheneek, Warszawa (ol) 1935; **8. . . ♘bd7** 9. e4 fe4 [9. . . ♘h5 10. ef5 ef5 11. ♖e1 ♘df6 12. ♘g5 c6 13. d5 c5 14. ♗d2 ♘g4 15. ♘b5± Reilly—Fine, Warszawa (ol) 1935] 10. ♘e4 ♘e4 11. ♕e4 ♘f6 12. ♕d3 ♕h5 13. ♗f4 ♗d7 14. ♖ae1 ♖ae8 15. h3± Bilek—Breustedt, Gotha 1957; **8. . . ♕g6** 9. ♘b5 [9. ♘e1 ♘c6 10. d5 ♘d8 11. de6 ♘e6 12. ♘d5 ♗d8 13. ♘d3 ♔h8 14. ♘3f4± Rellstab—Heidenfeld, Amsterdam 1962; 9. ♗g5 ♘bd7 10. e4 fe4 11. ♘e4 ♕e4 12. ♕e4 ♘e4 13. ♗e7 ♖e8 14. ♗g5 ♘g5 15. ♘g5 h6 16. ♘e4 ♘f6 17. ♖fe1± Borisov—Makaričev, Balašiha 1977] ♘a6 10. a3 c6 11. ♘c3 ♘b8 12. b4 ♘bd7 13. c5 ♘d5 14. ♘d5 ed5 15. ♗f4± Quinteros—Morteni, Argentina (ch) 1966

[2] 9. a3 ♕h5 [9. . . e5 10. d5 ♘d8 11. b4 ♗d7 12. ♘d2 ♕h5 13. f3 ♘f7 14. e4 f4 15. g4 ♕h4= Horowitz—Fine, (m) 1934] 10. ♖d1 ♘d8 11. ♘d2 c6 12. ♘f1 e5 13. c5 ed4 14. cd6 ♗d6 15. ♖d4 ♗e5 16. ♖d3 ♘e6∓ Sterk—Flor, Ujpest 1934

[3] 9. . . ed5 10. cd5 ♘b4 11. ♕d1 c6 [11. . . ♗d8 12. a3 ♘a6 13. b4 ♕h5 14. ♘d4 ♘g4 15. h3± Sämisch—Bebensee 1957] 12. dc6 bc6 13. ♗d2 ♖b8 14. ♖c1 c5 15. a3± Bolbochan—Vinuesa 1936

[4] 10. ♕d1 e5 11. a3 ♘a6 12. b4 ♕h5 13. e3 ♘g4 14. h3 ♘f6 15. ♘d2± Quinteros—Pina, Cordoba 1970

[5] **13. b4** ♘a6 14. ♘d4 ♗c4 15. ♗b7 ♘b4∞ Kluger—Szabo, Hungary (ch) 1936; **13. b3** ♕h5 14. ♘d4 ♗c8 15. b4± Fine—Bogoljubov, Nottingham 1936; 13. . . ♘fe4= Aljehin

[6] 14. . . ♗c8 15. b4 ♘a6 16. a3± Schmitt—Kubart 1953

[7] **15. ♘e6** ♘e6= Sämisch—Sanz, Madrid 1943; **15. b4**±↑ Gipslis

[8] **9. h3** ♘c6 10. ♗f4 h6 11. d5 g5 12. dc6 gf4 13. cb7 ♗b7 14. ♘d4 ♗g2 15. ♔g2 ♔f7∞ Novotny—Kubanek, Praha 1943; **9. ♖e1** ♘c6 10. d5 ♘b4 11. ♕b3 ♘a6 12. de6 c6 13. e3 ♘g4 14. ♘e2 ♘c5 15. ♕c2 ♘e6 16. ♘f4 ♕f7= Cortlever—Bronštejn, Helsinki (ol) 1952; **9. b4** ♘c6 10. b5 ♘d8 11. a4 ♘f7 12. ♗a3 g5 13. ♖ad1 f4 14. ♕c1 ♕h6 15. h3 g4∞ Geler—Milić, SSSR—Jugoslavija 1957; **9. ♘b5** ♘a6 10. a3 c6 11. ♘c3 d5 12. b4 ♗d7 13. b5 cb5 14. cb5 ♘c7 15. a4 ♖ac8= Bobocov—Smederevac, Beverwijk 1965; **9. ♗f4** ♘c6 [9. . . ♘e8 10. e4 g5 11. ♗d2 ♘c6 12. d5 g4 13. ♘e1 ♘d4 14. ♕d3 e5 15. f4± German—Estrada, Punta del Este 1951/52; 9. . . h6 10. c5 g5 11. cd6 cd6 12. ♗d2 ♘c6 13. e3 ♘g4 14. ♖fd1 d5 15. ♘a4 ♗d6∞ Molina—Iliesco, Argentina 1939] 10. ♖ad1 e5 11. de5 de5 12. ♗c1 e4 13. ♘d2 e3 14. fe3 ♘g4 15. ♘f3 ♗c5∓∓ Kristinsson—Camilleri, Halle 1967; 10. d5!?

[9] 9. . . ♘c6 10. ef5 ef5 11. ♘d5 ♘d5 12. cd5 ♘b4 13. ♕c4 ♘a6 14. ♖e1 ♗d8 15. ♗d2 g5± Zimmermann—Tartakower, Venezia 1949

[10] **10. . . ♘e4** 11. ♕e4 ♖f7 12. ♗d2 ♘d7 13. h3 ♘f8 14. ♖fe1 ♗f6 15. ♗c3± Lokvenc—Kubanek, Praha 1943; **10. . . ♘c6**!? Aljehin

[11] 12. ♘fg5 ♘c6 13. f3 ♘e4 14. ♘e4 ♘d4 15. ♕d3 ♗h3∓ Scafarelli—Dückstein, Vevey 1955

[12] 14. c5 ♔h8 15. ♘d2 [Bröder—Tomović, Jugoslavija 1937] ♘d4 16. ♗d4 ed4=

[13] 14. . . ♗h3 15. ♗f3!± Rossetto—Guimard, (m) 1942

[14] Mastichiades—Ojanen, Helsinki (ol) 1952

[15] **11. ♘e5**? fe4 12. ♗f4 ♗d6—+; **11. ♗g5** ♘c6 [11. . . fe4 12. ♘e4 ♘c6= Pogrebiski—Kogan, SSSR 1948] 12. ♖fe1 [12. ef5 h6 13.

♗f6 ♗f6 14. ♘d5 ♗f5 15. ♕b3 ♖ab8 16. ♘c7 e4∓] f4!∓↑ Tajmanov

[16] **11... ♘c6** 12. ♘e5 ♘d5 13. ♘c6 bc6 14. ed5 f4 15. ♗f4 ♖f4 16. gf4± van Scheltinga—Rossolimo, Beverwijk 1950; **11... ♗d8** 12. ♘e5 fe4 13. f4 ef3 14. ♘f3 c6 15. ♘f6 ♗f6 16. ♗e3± Udovčić—Dückstein, Zagreb 1955

[17] 12. ed5= Tajmanov

[18] 13. ♘d2 f4 14. ♕d1 ♕h6 15. ♘c4 g5∓↑ Morcken—Bhend, Moskva (ol) 1956

[19] E. Richter—Skalička 1934

[20] **9... ♘e8** 10. e4 g5 11. c5 dc5 12. ♕e2 ♗d8 13. ♘g5 ♕e2 14. ♘e2 c6 15. ♘h3± Eliskases—Ledesma, Montevideo 1941; **9... ♘bd7** 10. ♗a3 ♘g4 [10... ♖f7 11. ♘b5 ♗d8 12. ♖ad1 a6 13. ♘c3 ♗e7 14. ♗c1 h6 15. e4± O'Kelly—Galia, Teplice Šanov 1947] 11. ♖ad1 c6 12. ♖fe1 ♖b8 13. e4 fe4 14. ♘e4 b6 15. h3 ♘h6± Alexander—Tartakower, Nottingham 1936

[21] 10. ♗b2 ♗d7 11. ♖ad1 ♖ae8 12. a3 △ d5± Junge—Bogoljubov, Salzburg 1942

[22] **10... f4** 11. gf4 ♘g4 12. e3 ♖f4 13. h3 ♖f6 14. hg4 ♕g4 15. ♘d2± Pelikan—Dobias, Praha 1937; **10... ♖f7** 11. ♖ad1 ♗d7 12. d5 ♘d8 13. de6 ♘e6 14. c5 dc5 15. ♘e5 ♘d4 16. ♕d3± Botvinik—Rjumin, Moskva 1936; **10... a5** 11. d5 ♘b4 12. ♗b4 ab4 13. ♘b5 ♗d8 14. de6 ♗e6 15. ♘bd4 ♗c8 16. c5± Mikenas—Rotštejn, SSSR 1962; **10... g5** 11. d5 g4 12. ♘e1! [12. dc6 gf3 13. ef3 bc6 14. f4 ♗d7 15. ♖fe1 ♔f7 16. ♕e2 ♕e2= Prameshuber—Mariotti, Lugano II 1970] ♘d8 13. ♘d3±

[23] 11. ♖ad1 ♖ae8 12. d5 ♘d8 13. ♘d4 f4 14. ♗c1 e5 15. ♘db5 ♗f5∞ Beni—Dückstein, Wien 1964

[24] 12. ♘e5 de5 13. ♗e7 ♖f7 14. ♗a3 ed5 15. ♘d5± Botvinik—Kan, SSSR (ch) 1935

[25] 13. de6 ♘e6 14. ♘d5± Savicki—Alatorcev, SSSR 1933

[26] Makagonov—Alatorcev, SSSR 1933

[27] **10. ♖e1** d5= Farago; **10. ♗b2** ♘a6 11. ♖ad1 [11. a3 ♘c7 12. e4 e5 13. de5 de5 14. ♘e5 fe4 15. ♘e4 ♗f5 16. ♖ae1 ♘e6⩲ R. Garcia—Palermo, Argentina (ch) 1964] ♗d7 12. a3 ♘g4 13. h3 ♘h6 14. c5 d5 15. ♘e5± Smislov—Milić, SSSR—Jugoslavija 1956

[28] 10... ♘bd7 11. ♖ae1 ♔h8 12. ♕c1 ♘g8 13. ♖d1 ♖b8 14. d5 ed5 15. cd5± Botvinik—Bhend, Moskva (ol) 1956

[29] 11. d5? ed5 12. cd5 c5! 13. ♖ad1 ♗d7 14. ♕d3 ♖ae8 15. ♗c1 ♘b4 16. ♕c4 ♘e4!∓ Whiteley—Farago, Moskva 1977 — 23/108

[30] Farago

[31] **10. ♗a3** ♘a6 11. e4 [11. d5 e5! 12. ♘e5? ♘b4—+] ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♕e4 d5 14. cd5 ♗a3 15. de6 ♕f5 16. ♕f5 ♖f5∓ Jankovec—Lechtynsky, Havirov 1970; **10. a4** ♘a6 11. ♗a3 ♘b4 12. ♕d2 ♖b8 13. ♖ad1 b6 14. ♘e1 c5 15. e3 ♗a6= Balcarek—Mühring, Moskva (ol) 1956; **10. ♖d1** ♘a6 11. a3 c6 12. ♖b1 ♘g4 13. h3 ♘h6 14. e3 g5 15. ♕e2 g4∞ Gudmundsson—Petersen, Leipzig (ol) 1960; **10. e4**!? Gligorić

[32] 10... ♘c6 11. a3 [11. ♘b5 ♗d8 12. ♖ad1 ♗d7 13. a3 a4 14. b4 g5 15. ♘c3 f4∞ Stöckl—Nikolac 1951] e5 12. de5 de5 13. ♘d5±↑ Lobo—Rumens, England 1976

[33] 11. ♖fe1 c6 12. ♖ad1 ♗d8 13. ♗c1 ♗c7= Pasero—Eliskases, Argentina 1953

[34] Flor—Kotov, SSSR (ch) 1949

[35] **9... h6** 10. ♗f6 ♗f6 11. e4 ♘c6 12. ♘b5 ♕f7 13. ♖ad1 ♔h8 14. ♖fe1 e5 15. de5 ♗e5 16. c5± Olafsson—Kan, Nice (ol) 1974; **9... ♘bd7** 10. e4 fe4 11. ♘e4 e5 12. ♖ae1 h6 13. ♘f6 ♘f6 14. ♗f6 ♗f6 15. de5± Šamkovič—Rovner, SSSR 1949; **9... e5** 10. de5 de5 11. ♗f6 [11. ♖ad1 e4 12. ♗f6 ♗f6 13. ♘d4 ♗d4 14. ♖d4 ♘c6 15. ♖dd1 ♗e6 16. ♘d5 ♕f7= Foguelman—Estrada, La Habana 1963] gf6 12. ♘d5 ♗d8 13. ♖ad1 c6 14. ♘c3 ♗e6 15. ♘h4± Rossetto—Rossolimo, Mar del Plata 1950

[36] 10. d5 ♘e5 11. ♗f6 ♖f6 12. ♘b5 ♖h6 13. h3 ♘f3 14. ef3 ♗d8 15. de6 ♗e6= Iliesco—Rossetto, Argentina 1948

[37] **10... h6** 11. ♗f6 [11. ♗c1 e5 12. de5 de5 13. ♘d5 ♗d8 14. b4 e4 15. b5± Galia—Dückstein, Österreich 1959] ♗f6 12. d5 ♘b4 13. ♕b3 ♘a6 14. de6 ♘c5 15. ♕c2± Stahlberg—Holm, Kopenhagen 1960; **10... ♘d8**!?

[38] 11... de5 12. ♘d5 e4 13. ♘e7 ♘e7 14. ♗f6 gf6 15. ♘d4 ♘g6 16. f4± Čehover—Stoljar, SSSR 1948

[39] Savicki—Rjumin, SSSR 1933

A 99 **1. d4 f5 2. c4 ♘f6 3. g3 e6 4. ♗g2 ♗e7 5. ♘f3 0—0 6. 0—0 d6 7. ♘c3 ♕e8 8. b3**

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	. . .	d5[2]	♘b5	♘d6	cd5	♗a3	♖c1	♘d2[3]		±
	♘c6[1]	♘d8[3]	♘d5[4]	cd6	e5	♘f7	♕b5			
2	. . .	♗b2[6]	♕c2[8]	h3	e3	♘e2	♖fd1	♘e1		∞
	♕h5	♘bd7[7]	♘g4[9]	♘h6	g5	c6	♘f6	♗d7[10]		

	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
3	. . .	♗a3	e3[12]	c5	♘d2	♖ad1	♘f3	♘e5		±
	. . .	g5[11]	♖f7	♗d7[13]	♕d1	d5	♖g7	♗e8[14]		
4	. . .	♖e1[15]	♗a3[17]	e3	♗b2	a3	b4	ab4	♕b3	±
	a5	♕g6[16]	♘a6	♘b4	c6	♘a6	ab4	♗d7	♕h5[18]	
5	. . .	♗a3	♗b2[20]	e3	♖e1	e4	ef5	c5	de5	±
	. . .	♘a6[19]	c6[21]	♗d8	e5	♗c7	♗f5	dc5	♖d8[22]	
6	. . .	♗b2	♖e1[24]	cb5	d5[26]	♘e5	♘a4	d6	de7	±
	. . .	c6[23]	b5[25]	cb5	e5[27]	b4	de5	♖a7	♕e7[28]	
7	. . .	. . .	e3	♗a3[30]	♘a4	♘b6	♘c8	♕d2[31]		±
	. . .	♕h5	c6[29]	♘a6	♖b8	♘d7	♖fc8			
8	. . .	. . .	a3[32]	♖c1[34]	e3	♖e1	de5	e4		=
	. . .	♘a6	c6[33]	♗d7[35]	♗d8	e5	de5	♘c5[36]		
9	. . .	. . .	e3	♕e2[38]	e4	♘e4				±
	. . .	. . .	c6[37]	♗d7[39]	fe4	♕h5[40]				

[1] **8. . . ♘bd7** 9. ♗a3 e5 10. ♘b5 ♗d8 11. de5 ♘e5 12. e3 ♔h8 13. ♘e5 ♕e5 14. ♕c2 a6 15. ♘c3± Najdorf—Heidenfeld, Torremolinos 1961; 9. . . ♗d8!?; **8. . . c6** 9. ♗b2 [9. ♗a3 a5 10. c5 d5 11. ♗b2 ♘bd7 12. ♘a4 ♗d8 13. ♖c1 ♗c7 14. e3 ♕h5 15. ♖e1 ♕h6= Lengyel—Farago, Hungary (ch) 1968/69] ♘a6 [9. . . ♘h5 10. e4 f4 11. e5 fg3 12. fg3 d5 13. ♕e2 g6 14. ♗c1 dc4 15. bc4 ♕d8 16. ♗e3 ♘g7 17. g4± Marangunić—Nikolić, Jugoslavija (ch) 1969] 10. ♖c1 ♗d7 11. a3 ♘c7 12. b4 a5 13. ♕b3 ab4 14. ab4 ♕h5 15. b5± Sokolski—Kofman, SSSR 1947; 9. . . ♕h5± — 8. . . ♕h5; 9. . . a5± — 8. . . a5; 9. . . ♔h8!? Lombardy; **8. . . ♔h8**!?

[2] **9. ♗b2** ♘d8 10. ♕c2 c6 11. ♘d1 ♘e4 12. ♘e1 d5 13. ♘d3 ♘f7 14. f3 ♘f6 15. ♘1f2 ♘d6∞ Thelen—Novotny, Praha 1943; **9. ♕c2** ♕g6 10. ♗a3 ♘e4 11. ♘b5 ♗d8 12. d5 ♘b8 13. de6 ♗e6 14. ♘d2 ♘d2 15. ♕d2 ♘c6= Petrov—Keres, SSSR 1938; **9. ♘b5** ♗d8 10. ♗a3 a6 11. ♘c3 ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♘d2 ♘d4 14. ♘e4 ♘c6 15. ♕d2± Panno—Guimard, Mar del Plata 1954

[3] 9. . . ed5 10. cd5 [10. ♘d5 ♗d8 11. ♗b2 ♕g6 12. e3 ♗d7 13. ♖c1 ♘e4 14. ♘d2 ♘c5 15. ♘b1 a5= Ilivicki—Sokolski, SSSR (ch) 1954] ♘e5 [10. . . ♘d8 11. ♘d4±] 11. ♘d4±

[4] 10. . . ♕d7 11. de6 ♘e6 12. ♗b2± Vidmar jr.—Pachmann, Ljubljana 1945/46

[5] van Scheltinga—Enevoldsen, Amsterdam 1964

[6] **9. e3** c6 [9. . . g5 10. ♗a3 ♖f7 11. c5 ♗d7 12. cd6 cd6 13. ♘d2 ♕d1 14. ♖fd1 d5 15. ♗e7± Bolbochan—Cvetkov, Amsterdam (ol) 1954] 10. ♗a3 ♘bd7 11. ♘d2 [11. ♖e1 ♖f7 12. d5 ed5 13. cd5 c5 14. ♗b2 ♖b8 15. a4 b6= R. Garcia—Palermo, Argentina 1959] ♕h6 12. ♕e2 ♖f7 13. f4 e5 14. ♘f3 e4 15. ♘g5 ♖f8= Marini—Palermo, Argentina 1959; **9. ♖e1** — A 97

[7] **9. . . ♘c6** 10. d5±; **9. . . a5**± — 8. . . a5; **9. . . c6** 10. ♖e1 d5 11. ♘e5 ♘bd7 12. e3 ♕d1 13. ♖ed1 ♗d6 14. ♘d3 ♖e8 15. c5 ♗c7= Holmov—Zurahov, SSSR (ch) 1956; **9. . . g5**!?

[8] 10. e3 c6 11. ♗a3 ♖f7 12. d5 ed5 [12. . . cd5 13. cd5 e5 14. ♘b5 ♘e8 15. ♖c1± Yepez—Dückstein, Tel Aviv (ol) 1964] 13. cd5 c5 14. ♗b2 ♖b8 15. a4 b6=

[9] 10. . . ♗d8 11. e3 e5 12. de5 de5 13. ♖ad1 c6 14. b4 ♗c7 15. h3 e4= Zinner—Flor, Podebrady 1936

[10] Grünfeld—Bogoljubov, Zandvoort 1936

[11] **9. . . ♘c6** 10. d5 ♘d8 11. ♘b5 ♘e8 12. c5! dc5 [12. . . ♘f7 13. cd6 ♘fd6 14. ♘d6 ♗d6 15. ♗d6 ♘d6 16. ♖c1±] 13. ♘c7 ♘c7 14. d6 ♗d6 15. ♕d6 ♘b5 16. ♕c5 ♘a3 17. ♕a3 ♘c6 18. ♕c5± Tajmanov; **9. . . a5** 10. d5! ♘a6 [10. . . ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♘d4 ed5 13. ♘b5 ♘a6 14. ♕d5 ♕d5 15. cd5 ♗f5 16. ♘d4±] 11. de6 ♗e6 12. ♘d4 ♗c8 13. e3 ♕g6 14. ♖c1 ♘c5 15. ♘db5 ♗d8 16. ♗c5! dc5 17. ♘a4± Portisch—Rossolimo, Monte Carlo 1969 — 7/90; 13. ♘d5±; **9. . . ♘bd7** 10. ♕c2± — A 98

[12] 10. d5 g4 11. ♘e1 e5 12. ♘d3 ♘bd7 13. ♕d2 ♖f7 14. f3 gf3 15. ef3 ♖g7∞ Gligorić—Bhend, Moskva (ol) 1956

[13] 11. . . g4 12. cd6 ♗d6 13. ♗d6 gf3 14. ♗f3 ♘g4 15. ♗g4± Bouwmeester—Bhend 1957

[14] Kozma—Bhend, München (ol) 1958

[15] **9. ♕d3** ♕h5 10. ♗a3 ♘a6 11. e4 ♘b4 12. ♕e2 fe4 13. ♘e4 e5 14. ♗b4 ab4 15. ♖fe1 ♗f5∞ Friedmann—Rossolimo, Southsea 1949; **9. e3** c6 10. ♗b2 ♘bd7 11. ♖c1 d5 12. ♘g5 ♗d6 13. f4 ♘g4 14. ♕e1 ♘df6 15. h3 ♘h6 16. ♖c2 b5 17. cb5 cb5 1/2 : 1/2 Panno—Hug, Palma de Mallorca 1972; **9. ♕c2** ♕h5 — A 98; **9. ♘e1** e5 10. ♘d3 ♘a6 11. de5 de5 12. ♗b2 e4 13. ♘f4 c6 14. ♘a4 ♗d7 15. ♘b6± Gereben—Marić, Monte Carlo II 1969

[16] **9... ♘e4** 10. ♕c2 d5 11. cd5 ♘c3 12. ♕c3 ♗b4 13. ♕c7 ♘a6 14. ♕e5 ♗e1 15. ♘e1 ed5 16. ♗d5± Bilek—Papp, Hungary (ch) 1957; **9... ♕h5** 10. ♗a3 ♘a6 [10... ♘c6 11. d5 ♘d8 12. ♘b5 ♘e8 13. c5 dc5 14. ♘c7 ♘c7 15. d6± O'Kelly—Alexander, Beograd 1952] 11. ♖c1 ♘b4 12. ♗b2 c6 13. a3 ♘a6 14. e4 fe4 15. ♘e4± Portisch—Farago, Hungary (ch) 1968/69

[17] **10. e3** ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♘d2 d5 13. f3 ef3 14. ♗f3± Flesch—Dely, Hungary (ch) 1966; **10. e4** fe4 11. ♘e4 ♘e4 12. ♖e4 ♘c6 13. ♕e2± Csom

[18] **17. ♘d2** d5!= Csom—Szabolcsi, Hungary (ch) 1972 — 15/99; **17. b5** cb5 18. cb5 ♘c7 19. ♘d2± Csom

[19] **9... c6** 10. ♘d2 e5? 11. c5 dc5 12. de5 ♘g4 13. ♘c4± △ 13... b5? 14. ♘b5 cb5 15. ♕d5 ♔h8 16. ♕a8+— Gheorghiu—Weinberger, Cleveland 1975; **9... e5** 10. ♘b5 ♘a6 11. de5 de5 12. ♗b2 e4 13. ♘fd4 c6 14. ♘c3 ♕g6 15. ♕c2± Reinhardt—Pelikan, Mar del Plata 1958; **9... ♘bd7** 10. e3 ♕h5 11. ♘b5 ♘e8 12. ♘e5 ♕d1 13. ♖fd1 c6 14. ♘c3 ♗f6 15. ♘f3± R. Garcia—Miranda, Argentina 1966

[20] **10. ♖e1** ♗d7 [10... ♘b4 11. e4 ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♖e4 e5 14. de5 ♗f5 15. ♖e2± Donner—Radojčić, Bognor Reggis 1954] 11. ♘d2 ♖b8 12. e4 fe4 13. ♘ce4 ♘e4 14. ♘e4 b5 15. ♕d2 b4= Donner—Larsen, Beverwijk 1964; **10. ♘e1** c6 11. ♘a4 ♘d7 12. ♕d2 ♕d8 13. ♘d3 ♖b8 14. ♗b2 b5 15. cb5± Flor—Ježek, Marianske Lazne—Praha 1956; 10... ♖b8!?±; **10. ♖c1** ♗d7 11. e3 ♘b4 12. ♗b2 ♕h5 13. a3 ♘a6 14. ♘d2± Portisch—Corden, Hastings 1969/70 — 9/78; 11... ♖b8!?±

[21] 10... ♕h5 11. a3 c6 12. ♘a2 ♘e4 13. ♘d2 e5?! 14. ♘e4 fe4 15. ♗e4± Kotov—Sokolski, Moskva 1947

[22] 17. ♕e2 ♘g4 18. ♖ad1 ♖d1 19. ♘d1± Keene—Pytel, Dortmund 1975

[23] **9... ♘c6** 10. d5 ♘b4 [10... ♘e5 11. de6 ♘f3 12. ef3 ♗e6 13. f4± Najdorf—Olivera, Buenos Aires 1964] 11. de6 ♗e6 12. ♘d4 ♗c8 13. e3 c6 14. a3 ♘a6 15. b4± Cruz—Las Heras, Argentina (ch) 1964; **9... ♗d7** 10. ♖e1 ♕h5 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♗c6 13. ♘ed2 ♗d7 14. ♘h4 c6 15. f4± Sandor—Bhend, Amsterdam (ol) 1954; **9... ♕g6** 10. e3 ♘a6 [10... ♘bd7 11. ♕c2 ♕h5 12. e4 fe4 13. ♘e4 e5 14. de5 ♘e5 15. ♘e5± Forintos—Dely, Hungary 1967] 11. a3 c6 12. ♕c2 ♖b8 13. ♘e2 ♕e8 14. ♗c3 ♗d8 15. b4± Doda—Johannessen, Halle 1963

[24] **10. a3** ♗d8 11. c5 [11. e3 e5 12. d5 cd5 13. ♘d5 ♘c6 14. b4?! ab4 15. ab4 ♖a1 16. ♗a1 e4∓ Gereben—Marić, Monte Carlo II 1968 — 5/91] dc5 12. dc5 ♘bd7 13. ♘a4 ♗c7= Marić; **10. ♕c2** ♘a6 11. e4! ♘b4 12. ♕e2 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♕e4 ♕h5 [14... e5 15. ♘h4! g5?! 16. a3 ♘a6 17. ♘f3± Vukić—Farago, Harrachov 1967 — 4/87; 15... ♗h4!? Milić] 15. a3 ♘a6 16. ♖fe1±

[25] **10... ♕g6** 11. e4! ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♖e4±; **10... d5**!?

[26] 12. a4 b4 13. ♘b5 ♘a6 14. d5 ♘d5 15. ♘fd4 ♕f7 16. ♘c6 ♗d7!∓ Herman—Pytel, Polska 1976 — 21/86

[27] 12... b4 13. ♘a4 ♘d5 14. ♘d4 ♕f7 [14... f4 15. ♘e6 fg3 16. fg3! ♗e6 17. ♗d5 ♗g5 18. ♕d4!+— Gligorić—Marić, Skopje—Ohrid 1968 — 6/131; 14... ♗f6 15. ♘e6 ♗b2 16. ♗d5! ♗e6 17. ♘b2± Marić] 15. ♗d5 ed5 16. ♘b6 [16. ♖c1 f4! 17. ♖c8 ♖c8 18. ♘b6 ♘d7 19. ♘a8 fg3 20. fg3 ♖a8 21. ♖f1 ♗f6 22. ♘b5 ♖f8= Jansson—Pytel, Stockholm 1975] ♖a7 17. ♘c8 ♖c8 18. ♕d3± Marić

[28] Marić

[29] **10... ♗d7** 11. ♘e1 ♕h6 12. ♘d3 ♘a6 13. a3 c6 14. e4 g5 15. ♕e2 ♗d8 16. e5± Gligorić—Marić, Vinkovci 1970 — 10/94; **10...** ♘**e4** 11. ♘e4 fe4 12. ♘d2 ♕d1 13. ♖ad1 d5 14. f3 ef3 15. ♗f3 c6 16. e4± Gligorić—Jamieson, Buenos Aires (ol) 1978 — 26/108; **10... ♔h8** 11. ♕e2 ♘e4 12. ♖fe1 ♘c3 13. ♗c3 ♗f6 14. a4 ♘c6 15. ♖ac1 e5 16. de5 de5= Marangunić—Gliksman, Zagreb 1971; 11. ♘d2!?±; **10... g5** 11. ♖e1 ♘a6 12. e4 ♘e4 13. ♘e4 fe4 14. ♖e4 ♗f6 15. ♕d2 ♗d7 16. ♖ae1 b6∞ Bilek—Sax, Hungary (ch) 1970; 11. ♘e1!?±

[30] 11. ♘d2 ♕h6 12. ♕e2 e5 13. f4 e4 14. d5 ♘a6 15. ♘a4 ♘b4 16. ♘b6± Tomić—Marić, Vinkovci 1970

[31] Najdorf—Ivkov, Bled 1950

[32] **10. ♘e1** e5 11. de5 de5 12. e4 ♗c5!= Tajmanov; **10. ♖e1** ♕h5 [10... ♕g6 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♖e4±; 10... ♘e4 11. ♘e4 fe4 12. ♘d2 d5 13. f3±; 10... c6 11. e4 ♘e4 12. ♘e4 fe4 13. ♖e4 ♗d7± Tajmanov] 11. e4 fe4 12. ♘e4 ♘e4 13. ♖e4 ♗f6 [13... e5 14. de5 ♘c5 15. ed6 ♗d6 16. ♕d4 ♕g6 17. ♘e5± Darga—Radojčić, Hastings 1958/59] 14. ♖e2 ♖b8 15. ♕d2 ♗d7 16. ♘e1 ♘b4 17. ♘d3± Grünberg—Lechtynsky, DDR—ČSSR 1973; **10. ♕c2**!?

[33] **10... ♖b8** 11. ♖e1 ♕h5 12. e3 c6 13. ♕e2 ♗d7 14. ♖ad1 b5 15. cb5± Esposito—Sanguineti, Argentina 1963; **10... ♗d7** 11.

♘e1 [11. e3 ♖b8 12. ♕e2 ♕h5 13. ♘d2 ♕e2 14. ♘e2 b5 15. cb5 ♗b5= Nedeljković—Tot, Jugoslavija (ch) 1951] ♖b8 [11... c6 12. ♘d3 ♗d8 13. e4 e5 14. de5 de5 15. ♕e2 ♗c7 16. ef5± Pytel—Ničevski, Polanica Zdroj 1973] 12. ♘d3 b5 [12... ♕h5 13. b4 c6 14. b5 cb5 15. cb5 ♘c7 16. ♕b3± Hort—Lechtynsky, Luhačovice 1971 — 11/64] 13. cb5 ♗b5 14. ♘f4 ♗d7 15. ♖b1± Milić—Ivkov, Jugoslavija (ch) 1955

[34] **11. ♕c2** b5∞ Tajmanov; **11. e3** ♕g6 12. b4 ab4 13. ab4 ♗d7 14. ♕b3 ♘e4 15. b5 ♘c7 16. ♘e4 fe4 17. ♘d2 d5 18. bc6± Wirthensohn—Seiler, Schweiz 1975; 11... ♖b8 △ b5=

[35] 11... ♖b8 12. ♘d2 e5 13. c5 ed4 14. cd6 ♗d6 15. ♘c4 dc3∞ Sokolov—Matulović, Jugoslavija (ch) 1967

[36] Furman—Simagin, SSSR 1947

[37] 10... ♕h5 11. ♘e1 ♕h6 12. ♘d3 c6 13. ♕e2 ♗d7 14. e4 fe4 15. ♘e4± Grünfeld—Nedeljković, Wien 1950

[38] **11. ♘e2** ♗d8 12. ♘f4 ♗c7 13. ♗a3 b5? 14. cb5 cb5 15. ♘g5± Zografikis—Bhend, Helsinki (ol) 1952; 13... ♘b4!?∞; **11. ♖c1** ♗d8 12. ♘a4 b5 13. ♘c3 ♖b8 14. ♘d2 ♗c7 15. ♕e2± Udovčić—Sokolov, Jugoslavija (ch) 1956; **11. ♘e1** ♖b8 12. a4 ♘b4 13. ♘d3 ♘d3 14. ♕d3 ♕h5 15. ♕d1± Jac. Bolbochan—Pelikan, Argentina 1958

[39] 11... ♗d8 12. e4 e5?! 13. de5 de5 14. ef5 ♗f5 15. ♘e5 ♘b4 16. ♘e4 ♗c7 17. f4± Gligorić—Sofrevski, Jugoslavija (ch) 1965

[40] Tajmanov

AUTORI-SARADNICI • АВТОРЫ-СОТРУДНИКИ • AUTHORS-ASSISTANTS • AUTOREN-MITARBEITER • AUTEURS-COLLABORATEURS • AUTORES-COLABORADORES • AUTORI-COLLABORATORI • FÖRFATTARNA-MEDARBETARE

BAGIROV VLADIMIR	**A 25** (27), **A 26** (14), **A 27** (12), **A 28** (20), **A 29** (22)	**95**
BOTVINIK MIHAIL —ABRAMOV LEV	**A 86** (10), **A 87** (10), **A 88** (14), **A 89** (10), **A 92** (10), **A 93** (8), **A 94** (7), **A 95** (14)	**83**
BYRNE ROBERT —MEDNIS EDMAR	**A 82** (14), **A 83** (16)	**30**
CIOCALTEA VICTOR	**A 43** (15), **A 44** (15)	**30**
EUWE MAX	**A 06** (15)	**15**
FILIP MIROSLAV	**A 10** (14), **A 11** (19), **A 12** (18), **A 13** (17), **A 14** (14), **A 15** (14)	**96**
GELER EFIM	**A 68** (11), **A 77** (10), **A 78** (6), **A 79** (11)	**38**
GIPSLIS AJVAR	**A 30** (23), **A 31** (15), **A 32** (15), **A 33** (20), **A 34** (13)	**86**
GUFELD EDUARD	**A 53** (17), **A 54** (18), **A 55** (20), **A 65** (20), **A 66** (7)	**82**
HORT VLASTIMIL	**A 45** (12), **A 48** (17), **A 49** (12)	**41**
IVKOV BORISLAV — SOKOLOV VLADIMIR	**A 80** (11), **A 81** (14), **A 84** (13), **A 85** (17)	**55**
JUDOVIČ MIHAIL	**A 00** (15)	**15**
KARPOV ANATOLIJ —RAZUVAJEV JURIJ	**A 62** (10), **A 63** (8), **A 64** (12)	**30**
KEENE RAYMOND	**A 73** (10), **A 74** (5), **A 75** (11), **A 76** (7)	**33**
KOTOV ALEKSANDAR	**A 67** (9), **A 96** (13), **A 97** (11), **A 98** (7), **A 99** (9)	**49**
KRNIĆ ZDENKO —CVETKOVIĆ SRĐAN	**A 40** (11), **A 41** (15), **A 42** (20)	**46**
LARSEN BENT	**A 00** (5), **A 01** (25)	**30**
MATANOVIĆ ALEKSANDAR —UGRINOVIĆ DRAGAN	**A 16** (22), **A 17** (21), **A 18** (14), **A 19** (11)	**68**
MINEV NIKOLAJ	**A 50** (11), **A 51** (13), **A 52** (20), **A 56** (29)	**73**
O'KELLY ALBERIC	**A 02** (16)	**16**
PARMA BRUNO	**A 03** (14), **A 46** (11), **A 47** (13)	**38**
PETROSJAN TIGRAN	**A 69** (15), **A 70** (5), **A 90** (14), **A 91** (7)	**41**

POLUGAJEVSKI LEV	**A 20** (12), **A 21** (23), **A 22** (24), **A 23** (15), **A 24** (10)	84
ROMANIŠIN OLEG	**A 04** (16), **A 05** (12)	28
SUETIN ALEKSEJ	**A 07** (17), **A 09** (18)	35
TAJMANOV MARK	**A 34** (15), **A 35** (14), **A 36** (19), **A 37** (27), **A 38** (15), **A 39** (15)	105
TUKMAKOV VLADIMIR	**A 57** (19), **A 58** (14), **A 59** (10)	43
UHLMANN WOLFGANG	**A 08** (11), **A 60** (6), **A 61** (10), **A 71** (5)	32
WADE ROBERT	**A 72** (11)	11

Korektori — Корректоры — Proof-readers — Korrektoren — Correcteurs — Correctores — Correttori — Korrektorläsare

M. Kostić, D. Vojvodić

Tiraž 35.000

© Copyright 1979 by Šahovski Informator

All rights reserved

Štampa: Grafička radna organizacija „PROSVETA", Beograd, Đure Đakovića 21

autori sistema enciklopedije · авторы системы энциклопедии
the inventors of the encyclopedia systems · die autoren des systems der enzyklopädie der schach-eröffnungen · les auteurs des systèmes de l'encyclopédie · autores del sistema enciclopédico · autori dei sistemi esposti nell' enciclopedia · författarna till encyklopedians system

A. MATANOVIĆ, B. RABAR, M. MOLEROVIĆ

odgovorni urednik · главный редактор · editor in chief · chefredakteur · rédacteur responsable · redactor en jefe · redattore capo · ansvarig utgivare

ALEKSANDAR MATANOVIĆ

autori-saradnici · авторы сотрудники · authors-assistants · autoren-mitarbeiter · auteurs collaborateurs · autores-colaboradores · autori-collaboratori · författarna-medarbetare

ABRAMOV LEV
BAGIROV VLADIMIR
BOTVINIK MIHAIL
BYRNE ROBERT
CIOCALTEA VICTOR
CVETKOVIĆ SRĐAN
EUWE MAX
FILIP MIROSLAV
GELER EFIM
GIPSLIS AJVAR
GUFELD EDUARD
HORT VLASTIMIL
IVKOV BORISLAV
JUDOVIĆ MIHAIL
KARPOV ANATOLIJ
KEENE RAYMOND
KOTOV ALEKSANDAR
KRNIĆ ZDENKO
LARSEN BENT
MATANOVIĆ ALEKSANDAR
MEDNIS EDMAR
MINEV NIKOLAJ
O'KELLY ALBERIC
PABMA BRUNO
PETROSJAN TIGRAN
POLUGAJEVSKI LEV
RAZUVAJEV JURIJ
ROMANIŠIN OLEG
SOKOLOV VLADIMIR
SUETIN ALEKSEJ
TAJMANOV MARK
TUKMAKOV VLADIMIR
UGRINOVIĆ DRAGAN
UHLMANN WOLFGANG
WADE ROBERT

fide

A
V